သီလကွန်ဘာသာဋီကာ

ဒုတိယတွဲ

၉၉၂၁

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ်(၂၉)ကျမ်းစာ

သီလကွန်ဘာသာဋီကာ

[ပါဠိတော်နိဿယ နောက်ဆက်တွဲ ပါသည်။]

ဒုတိယအုပ်

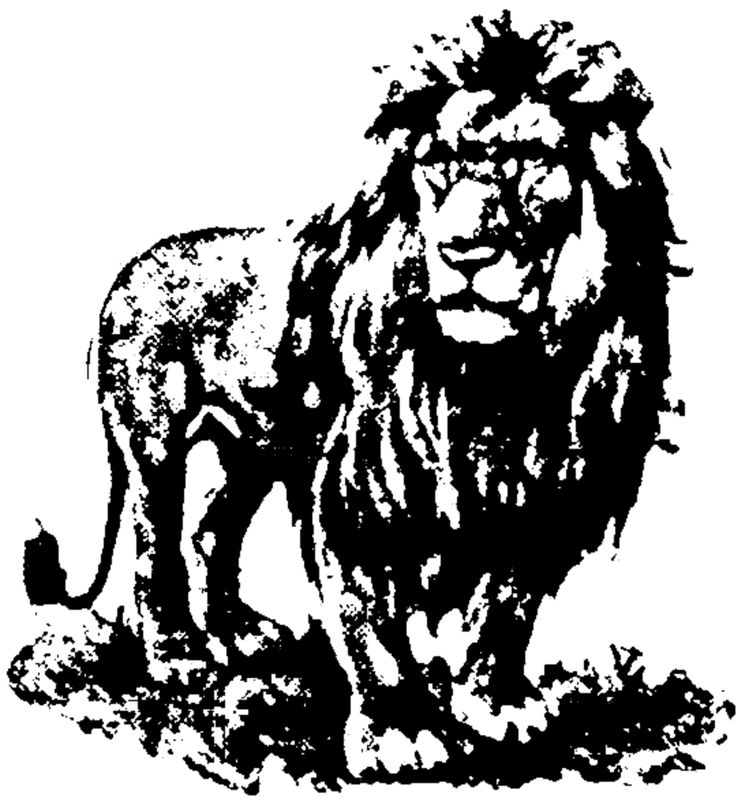

ချပ်ထူဖုံး နှုန်း-၁၃။

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

မှတ်ဘွယ် အကွရာစဉ်=မာတိကာ

အကွရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အဂရု, ဘာရိယံ	၃၁၀
အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ	၉၂
အစေလက, နိဂဏ္ဌာ	၃၃၄
အစ္ဆိန္နကပါဋိကာ	၃၀၃
အဇ္ဈတ္တိကဓံဘတ်သည် ဗဟိဒ္ဓသို့ ပေါင်း	၃၅၀
အညဒတ္ထု, ဒသော	၀၅
အဋ္ဌာနပယုတ်	၅၅
အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု	၄၄၇
အတ္တ (ပရ) ကာရေ	၃၂၂
အတ္တမနာ	၁၉၁
အန္တောနန္တဉ် နည်းဥပစာ	၁၀၄
အတိဓာဝိတဗ္ဗံ	၁၅၆
အတိဝေလံ	၉၃
အန္တောဇာလိကတာ	၁၇၉
အတ္ထိတွေဝ သဿတိသမံ	၄၆
အဒုဘော (အဒုန္တော),	၃၀၉
အဒ္ဓါနင့် ဧကံသဝစန	၃၀၂•
အဓိစ္စသမုပ္ပန္န	၁၂၁
အဓိဝုတ္တိ (မုတ္တိ) ပဒါနိ	၃၁
အနတ္တကတာနိ ကမ္မာနိ	၁၅၅
အနဘိနန္ဒိတ္ထာ, အပဋိက္ကောသိတ္ထာ	၃၂၀
အနဘိရတိ	၀၁
အနဝဇ္ဇသုခံ	၄၅၆
အနိကုဇ္ဇန္တော	၃၂၀
အနုပါဒါဝိမုတ္တော	၇၀
အနူနာမိက ဖြစ်ပုံ	၄၂၆
အနေကဝိဟိတာနိ	၃၀
အပဋိဝတ္တိယံ	၅၆
အပမာဒ, သမ္မာမနသိကာရ	၃၀
အပသာဒေတဗ္ဗ	၃၁၉
အဗျာသေကသုခ	၄၆၀
အဘိဇာတိ ၆ ပါး	၃၃၁
အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ထာ	၇
အဘိနန္ဒုံ၏ အနက်	၁၉၂
အဘိမာရေ	၂၇၉
အဘိဝဒန္တိ	၃၀

အဒ္ဓုဂ္ဂတော	၂၅၇
အဒ္ဓောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ	၄၄၂
အမတာဘိသေကေန	၁၉၁
အမရာဝိက္ခေပဝါဒ	၁၀၆
အမှယောဂ ဝစနတ္ထပြုရပုံ	၈၆
အရိယာသည် သေဘိုရန် လုလ္လိမပြု....	၂၁၇
အရောဂေါ ပရံ မရဏာ	၁၃၀
အဝိဒ္ဒါ, အဝိဇ္ဇာဂတော	၁၅၆
အသညသတ်၌ ဖြစ်ကြောင်း	၁၂၂
အဿာဒ	၆၇
အသိက္ခိတ ဖြစ်သူများ	၂၄၀
အသီတိမဟာထေရာ–အရ ယေဘုယျ	၄၀၄
အသက်တမ်း မြဲ–မမြဲ	၇၉
အဟု (အဟောသိ)	၂၇၂
အာဇီဝက	၃၃၄
အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ	၄၄၉
အာတပ္ပဝီရိယ	၃၇
အာဒီနဝ	၆၈
အာဗန္ဓနဌေန ဉာတီ	၄၄၆
အာယတန၏ အနက်များ	၁၆၄
အာယူဟန–ပလိဗောဓ	၁၉
အာရဒ္ဓ အာဂမ္ဓ ပဋိစ္စ	၃၀
အာရောဟဏ သဇ္ဇ (နာ) နိ	၂၆၁
အာဟုတိယော	၃၅၂
အာဌာရိကာ	၃၀၂
ဣတ္ထတ္တံ	၈၉
ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထ	၂၅၅
ဣဒမဿ သီလသ္မိံ (နိဂုံး)	၄၅၃
ဣဓ၏ အထ္ထုဒ္ဓါရ	၄၀၀
ဣဒ္ဓံ ဖီတံ	၄၃၅
ဣဿရာနုဝတ္တကော လောကော	၃၀၉
ဣသိ (သီ) ကဌာယိဋ္ဌိတော	၄၃
ဥဂ္ဂါ	၃၀၀
ဥစ္ဆဂေန	၂၁၆
ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘာဝံ	၁၃၇
ဥတုပြောင်းလဲနိုင်ပုံ	၈၀
ဥဒါနံ- ဥဒါဘာရံ	၂၃၄
ဥဒီရယိ (ဥဒီရီယတိ)	၃၉၇

ဥပေက္ခကောစ ဝိဟရတိ။ [ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြင်စရာ ညွှန်ပြ]	၅၂၁
ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ	၃၀၅
ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ	၁၂၇
ဥပစာရဝစနံ	၂၆၄
ဥပနိဿယကောဋိယာ	၁၇၀
ဥပနိဿယ ပြည့်စုံသူ၏ အမျိုး	၄၃၉
ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ စသည်	၂၀
ဥလ္လုမ္ပန (အလုအယက် ကယ်တင်)	၄၂၈
ကေစ္စသဿတိကာ	၇၂
ကေတ္တနည်း နာနတ္တနည်း	၁၀၃
ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ စသည်	၄၄၄
ကေဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာ စသည်	၄၂၃
ကေမန္တံ	၂၀၁
ကေန္ဒြိယပါဏာ စသည်	၃၂၆
တေဒတ္ထံ	၄၁၉
တံသာရံ တံပရိယောသာနံ	၄၁၉
ဝံဂတိကာ ဝံအဘိသမ္ပံရာယာ	၅၉
ဝံဂဟိတာ ဝံပရာမဋ္ဌာ	၅၈
ဝံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေတိ	၂၀၀
သေကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော	၄၂
သြပပါတိကာ (နတ္ထိ)	၃၄၈
သြပဝယ္ဟံ (သြပဂုယ္ဟံ)	၂၆၁
သြပါနဘူတံ	၄၃၀
ကဥ္ဇနာသနေ	၂၃၂
ကတပရပ္ပဝါဒါ	၁၁၆
ကပ္ပကာ (နှာပိတာ)	၃၀၃
ကဗဋ္ဌိကာရာဟာရဘက္ခော	၁၄၁
ကမ္မဇတေဇော အားကြီး	၉၆
ကမ္မဋ္ဌာန်း အတုများ စဉ်းစားဘွယ်	၃၅၆
ကရကာရကော	၃၀၃
ကရဇကာယ ခေါ်ပုံ	၉၇
ကရဝိကရုတမဋ္ဌု	၁၉၁
ကရေဏု	၂၆၁
ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ	၂၅၆
ကဿကော	၃၀၂
ကာပေါတကာနိ အဋ္ဌိနိ	၃၅၁
ကာရဇပက္ကံ	၂၄၇
ကိံကာရပ္ပဋိဿာဝီ	၃၇၀

က်ဦဒေဝ ဒေသံ	....	....	....	၂၉၀
ကူဋ္ဌဌော	....	....	....	၄၂
ကေဝဋ္ဌော၏ ဝစနတ္ထ	....	....	....	၁၈၂
ကေဋ္ဌိဟဿ သုခ	....	....	....	၉၄
ကောမာရဘစ္စော	....	....	....	၂၀၄
ကောလာဟလံ	....	....	....	၃၀၈
ကြီးသူဝပ်ချပြီး ငယ်သူဝပ်မချ	....	....	....	၂၈၉
ခတ္တိယာဘိသေကေန	....	....	....	၄၅၅
ခမေယျ (ခမတိ)	....	....	....	၃၆၈
ခိဋ္ဌာ ပဒေါသိကာ	....	....	....	၉၃
ခုရပရိယန္တစက္က	....	....	....	၃၁၇
ခေါဘေတ္ဌာ	....	....	....	၂၂၁
ချစ်သူကို အမှတ်ရတတ်ချိန်	....	....	....	၂၈၄
ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ	....	....	....	၁၃
ဂဏသင်္ဂဏိကံ	....	....	....	၃၇၇
ဂမျမာနစသည် ၄ ပါး	....	....	....	၁၆၂
ဂဟပတိကို ညွှန်ပြရကျိုး	....	....	....	၄၃၇
ဂဟပတိကော	....	....	....	၃၈၂
ဂုတ္တဒ္ဓါရော၏ ဝစနတ္ထ	....	....	....	၄၅၁
ဃရသန္ဓိ–အိမ်၏ အစပ်ရှိသောနံရံ		....	....	၃၁၅
ဃာသစ္ဆာဒန ပရမတာ	....	....	....	၃၇၅
စက္ခုသဒ္ဒါ၏ အနက်များ	....	....	....	၄၅၇
စတု မဓုရံ	....	....	....	၂၁၇
စတုဿစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း	....	....	....	၆၉
စဝန္တိ–ဥပပဇ္ဇန္တိ	....	....	....	၄၅
စာတုမဟာဘူတိကော	....	....		၁၄၀, ၃၄၉
စိဝရာဒိ ဝေကလ္လံ	....	....	....	၃၇၉
စုလ္လာသီတိ	....	....	....	၃၄၁
စေတိယင်္ဂဏ၌ ဘိနပ်စီးမှု	....	....	....	၂၁၉
စေလကာ, စလကာ	....	....	....	၂၉၉
ဆမ္ဘိတတ္တံ	....	....		၈၂, ၂၇၂
ဇာတရူပေနေဝ	....	....	....	၂၄၃
ဇာတိဿရော	....	....	....	၅၂
ဇီဝတိတိ ဇီဝကော	....	....	....	၂၀၃
ဉာဏ်တပါးနှင့် ဗဟုဝုစ်	....	....	....	၁၀
ဉာတိ ပရိဝဋ္ဌ	....	....		၃၈၄, ၄၄၆
တဋ္ဌ ပဇာနံ (နနံ)	....	....	....	၆၂
တထာဂတော သတ္တော	....	....	....	၁၁၉

တဒဟု ပေါသထေ	၂၂၆
တသ္မာ၏ လဒ္ဓဂုဏ်	၀၇၀
တာပနဂေဟံ	၂၁၅
တိတ္တိရိယ ဗြဟ္မစရိယ	၄၃၁
တိတ္ထကရော	၂၄၄
တိတ္ထိဆရာကြီး ၃ ယောက်၏အယူ	၃၅၄
တိတ္ထိသာဝကတို့၏ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ	၃၅၅
တိလက္ခဏာဟတာ	၁၄
တုဏ္ဍီ	၂၅၃
တုလနာ, ရုစ္စနာ, ခမနာ	၅၀
တုလာယ တုလယန္တော	၁၅၂
တေန ဝုတ္တံ တသ္မာ	၄၂၂
တေနဟိ၏ အနက်	၃၀၇
ထကေတ္ဆာ	၃၇၅
ထာမော, ဗလံ	၁၆
ဒက္ခိဏာ	၃၀၆
ဒမ, သံယမ, သစ္စဝဇ္ဇ	၃၁၀
ဒတ္တုပညတ္တံ (ဒါနံ)	၃၅၂
ဒါနပတီ	၄၃၀
ဒါသော, ကမ္မကရော	၃၆၉
ဒိဋ္ဌမ္မ, ဒိဋ္ဌမ္မနိဗ္ဗာနံ	၁၄၃,၄
ဒိဋ္ဌိဂတသ	၃၄
ဒိန္နံ, ယိဋ္ဌံ, ဟုတံ	၃၄၅
ဒိဝသသ—ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ	၂၀၆
ဒိဝါ ဒိဝသေ	၂၁၃
ဒေါဏမိတေ သံသာရေ	၃၄၄
ဒေါဟဋ္ဌော	၂၀၉
ဒေါသာဘိသန္နံ ဝိရေစေတ္ဆာ	၂၀၅
ဒေါသိနာ	၂၃၅
ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ	၄၄၁
ဓနပါလ (နာဋ္ဌာဂိရိ)	၂၇၉
ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ	၂၀
ဓုရာ—ဓောရယှာ	၂၁၂
နသမ္ပာယေယ္ဂုံ	၁၁၀
နာဂသ ဘူမိ	၂၇၇
နာမ, ကိရ	၁၀၇
နိကန္တိတဏှာ	၇၇
နိစ္စသုခ (အတ္တမဟုတ်)	၆၄

နိဇ္ဇဋ္ဌံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ	....	....	....	၂၃
နိဋ္ဌုဘိတွာ	....	....	....	၂၂၂
နိပုဏာ	....	....	....	၆
နိဗ္ဗာနောဂဓံ	....	....	....	၄၂၀
နိဗ္ဗုတိ, နိဗ္ဗာနံ	....	....	....	၆၃
နိမန္တနနှစ်မျိုး	....	....	....	၃၇၀
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ချုတ်ရှိမရ	....	....	....	၃၅၇
နိယတိ သင်္ဂတိ ဘာဝ	....	....	....	၃၂၇
နိလ္လောပံ	....	....	....	၃၁၅
နေမိတ္တိကေဟိ	....	....	....	၂၀၉
နေရာ အပြစ်ရှစ်ပါး	....	....	....	၂၈၁
နတ်သုဓာ၏ဂုဏ်, ပမာဏ	....	....	....	၉၅
နှာပကာ	....	....	....	၃၀၃
ပကွန္ဒိနော	....	....	....	၃၀၁
ပစ္စကွမ္မောဝ	....	....	....	၁၄၃
ပစတော	....	....	....	၃၁၂
ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတ ဝန္ဒနာ	....	....	....	၂၅၄
ပဋ္ဌပရိဝန္ဒော	....	....	....	၂၈၆
ပဋ္ဌဟာကာရေဟိ တာဒီ	....	....	....	၂၈၈
ပစ္စာဇာတော (ပစ္စဇာတော)	....	....	....	၄၄၀
ပစ္စူသကာလ	....	....	....	၃၇၀
ပဋိကိဋ္ဌတရံ	....	....	....	၂၅၀
ပဋိညာ၏အနက်	....	....	....	၄၆
ပဋိပိဋ္ဌနဋ္ဌတမျိုး	....	....	....	၁၄၆
ပဏ္ဍိတ ပတိရူပကာနံ	....	....	....	၃၁၀
ပဒပူရဏမတ္တမေဝ	....	....	....	၄၀၁
ပဒါနိ	....	....	....	၃၅၁
ပဒါနုပဒံ	....	....	....	၂၆၀
ပဓာန, အနုယောဂ	....	....	....	၃၈
ပရလောက-ဗ္ဗဓလောက	....	....	....	၃၄၇
ပရိစာရေတိ	....	....	....	၁၄၅
ပရိတဿနာ	....	....	....	၈၁
ပရိတဿိတ ဝိပ္ပန္ဒိတံ	....	....	....	၈၃
ပရိပန္ဆေ တိဋ္ဌတော	....	....	....	၃၁၅
ပရိသုဒ္ဓဒေသနာဖြစ်ပုံ	....	....	....	၄၂၇
ပလမ္ဘေသိ	....	....	....	၂၇၆
ပဝတ္တံ, နိမိတ္တံ	....	....	....	၁၈
ပဝေဒေတိ (ဒီပေတိ)	....	....	....	၈

ပါတိမောက္ခသံဝုတော	....	....	....	၄၄၇
ပါဟုနက (ပဟေနက) သတ္ကာရော		....	....	၃၄၆
ပိဏ္ဍဒါယကာ	....	....	....	၂၉၉
ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ	....	....	....	၁၅၃
ပုစ္ဆိတာ နော (နု)	....	....	....	၃၀၉
ပုညက္ခယ မရဏ	....	....	....	၈၀
ပုဏ္ဏာ–ပုဏ္ဏမာ	....	....	....	၂၃၀
ပုဗ္ဗန္တ ကပ္ပိကာ	....	....	....	၂၆
ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ–ပစ္ဆာနိပါတီ	....	....	....	၃၆၉
ပုရိသကာရေ	....	....	....	၃၂၃
ပုရိသဘူမိ ၈ ပါး	....	....	....	၃၃၅
ပေမံ	....	....	....	၂၈၇
ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော	....	....	....	၃၁၄
ဖလံ, ဝိပါကော	....	....	....	၃၄၇
ဖုဿ ဖုဿ၌ အာဘိက္ခည	....	....	....	၁၆၈
ဗလံ, ထာမ, စီရိယ	....	....	....	၃၂၄
ဗာဟုဇည်	....	....	....	၄၃၅
ဗုဒ္ဓဘူမိ (ဗောဓိသတ္တဘူမိ)	....	....	....	၂၉၂
ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်	....	....	....	၃၂၈
ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ	....		....	၄၂၅
ဗြဟ္မစရိယ၏ အနက်များ	....	....	....	၄၂၈
ဗြဟ္မဇာလစသော အမည်	....	....	....	၁၈၉
ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ	....	....	....	၃၉၈
ဘဂဝန္တ ရူပေါ	....	....	....	၃၁၁
ဘဒြမုခ	....	....	....	၁၁၂
ဘယာနကာ	....	....		၈၂+၂၇၀
ဘယံ, သံဝေဂံ, သန္တာသံ	....	....	....	၈၄
ဘဝဒိဋ္ဌိ, သဿတဒိဋ္ဌိ	....	....	....	၁၇၄
ဘဝနေတ္တိ	....	....	....	၁၈၃
ဘာဝါ (အနုသန္ဓိ) နုတ္တမော	....	....	....	၄၁၃
ဘိန္ဒန္တာ မညေ	....	....	....	၁၁၆
ဘီတော, ဥဿင်္ကီ, ဥတြသ္တော	....	....	....	၂၁၃
ဘုမ္မဝစနံ	....	....	....	၂၀၃
ဘူတာ, ဇီဝါ	....	....	....	၃၂၆
ဘူတဘဗျာနံ	....	....	....	၈၇
ဘူမန္တရ–သမယန္တရ	....	....	....	၁၅
မဏ္ဍူကဝိသ သမ္ဖဿ	....	....	....	၁၈၇
မတ္တမေဝ	....	....	....	၁၇၂

မနုဿ သောဘဂျတံ	၃၂၃
မနောပဏိဓိ (ဆုတောင်းမဟုတ်)	၈၉
မနော ပဒေါသိကာ	၉၉
မနောမယာ	၇၄
မနောရထော	၂၁၄
မရိယာဒါ ဝိဘာဂ	၁၅၈
မဟစ္စံ ရာဇာနုဘာဝေန	၂၆၅
မဟေသက္ခတရော	၉၀
မဂဓာနံ ဇုဿရော	၂၀၈
မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ	၁၄၀
မာနဒပ္ပါ (ဗ္ဗာ)	၄၃၉
မုခုလ္လောက (ကိ) ကော	၃၇၂
မူလစ္ဆေဇ္ဇံ (မူလဃစ္စံ)	၂၁၅
မြေလှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း	၁၉၆
မြန်မာနိုင်ငံမျိုး၌ စကြိုမင်းမဖြစ်	၄၀၅
ယရွှေ၏ စောဒနတ္ထ	၃၇၈
ယထာနုသန္ဓိ	၁၅၄
ယထာဘုစ္စံ	၉
ယဒိ, ဧဝံသန္တေ	၃၈၁
ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ	၄၃၅
ယုတ္တယောဂဘိက္ခု အဓိဋ္ဌာန	၁၇၆
ယေန နိန္ဒံ, တေန	၂၈၇
ယောနိ၏ အနက်	၃၂၉
ရက္ခာ ဝရဏဂုတ္တိ	၃၇၉
ရဇာ (ဇော) ပထော	၄၄၂
ရဋ္ဌိယပုတ္တာ	၂၆၈
ရတ္တညူ	၂၄၅
ရာဇာနော သဒ္ဒါဘိရတာ	၂၇၄
ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတော	၂၃၁
ရာဇာ၏ ဝစနတ္ထ	၂၀၇
ရူပီ, အတ္တာ	၁၂၈
လက္ခညာ	၂၃၆
လာလပ္ပန	၁၄၇
လုဒ္ဓါ လုဒ္ဓါ	၃၃၂
လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိအဖွင့် (လောကအရ သတ္တ ဩကာသယူ)	၄၀၃, ၅
ဝက်ဆိဒ္ဒ, ဝက်အာဏီ	၉၀
ဝစနဗျတ္တယော	၂၃၇
ဝဠ္ဠေါ	၄၁

ဝဋ္ဌခါဏုကဖြစ်ပုံ	....	....	....	၃၅၉
ဝတ္ထု, ဌာန	....	....	....	၄၇
ဝယသ	....	....	....	၂၇၅
ဝဝတ္ထာပန ဝစနံ	....	....	....	၁၁
ဝသဝတ္တိ (တ္တီ)	....	....	....	၈၆
ဝါလဝေဓိရူပါ	....	....	....	၁၁၆
ဝိဇိတေ	....	....	....	၃၁၉
ဝိတ္ထာရိကံ (တံ)	....	....	....	၄၃၅
ဝိဝေကသုံးမျိုး	....	....	....	၃၇၆
ဝိသာဒလက္ခဏော	....	....	....	၁၄၈
ဝိထိ, ရစ္ဆာ	....	....	....	၂၃၃
ဝေဒေဟိ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	....	၂၂၅
ဝေယျာကရဏသို့	....	....	....	၁၉၄
ဝေယျာဝစ္စံ	....	....	....	၄၃၁
ဝေဿော (သုဒ္ဒ)	....	....	....	၈၇
သကိဉ္စန သပလိဗောဓ	....	....	....	၄၄၁
သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ	....	....	....	၃၀၆
သန္တဘာဝါယ	....	....	....	၁၂၆
သတ္တာ, ပါဏာ	....	....	....	၃၂၅
သတိ (သတိ) အာယတနေ	....	....	....	၁၆၅
သန္တုဋ္ဌော	....	....	....	၃၇၆
သန္တောသ ၁၂ ပါး	....	....	....	၄၅၂
သဒေဝကံ စသည်၌ တဂ္ဂုဏသမာသ်		....	....	၄၀၈
သဒ္ဓံ ပတိလဘတိ	....	....	....	၄၄၁
သမ္ပဟံသန (သာဓုအနက်)	....	....	....	၃၈၈
သမ္ဗပဌမံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ	....	....	....	၄၀၇
သမ္ဗဂ်ပစ္စ်ဂီ	....	....	....	၁၄၂
သမဂီဘူတော	....	....	....	၁၄၅
သမန္ဒသာရော	....	....	....	၁၅၀
သမနုယုဥ္ဇေယျုံ စသည်	....	....	....	၁၁၇
သမ္မ	....	....	....	၂၇၅
သမ္မာ, ဝဒေယျုံ	....	....	....	၉
သမုဒယ, သံယောဂ	....	....	....	၁၉
သမုဿိတ သေ့တစ္ဆတ္တံ	....	....	....	၂၃၁
သမ္မောဒနိယံ သာရဏီယံ	....	....	....	၃၁၁
သယံပါဋိ (ပဋိ) ဘာနံ	....	....	....	၅၁
သယံ အဘိညာ	....	....	....	၄၁၅
သဿတဝါဒါ	....	....	....	၃၅

သဿတိသမံ	....	....	....	၄၆
သဟဗျတံ	....	....	....	၈၄
သာဓု, သာဓုကံ	....	....	....	၃၈၇
သာဓု၏ ဒဋ္ဌိကမ္မ အာဏာဘွိ	....	....	....	၃၉၀
သာမညဖလ	....	....	....	၃၀၇
သာဝက ပါရမီဉာဏ်	....	....	....	၁၂
သာသနဿ၏ အရကောက်	....	....	....	၄၁၇
သာဟသိက မဟာယောဓာ	....	....	....	၃၀၀
သိက္ခတ္တယ ဗြဟ္မစရိယံ (ပါရာဇိကဏ်၌ အနက်ပြင်ဘို့ရန် ညွှန်ပြထားသည်။)				၄၄၃
သိက္ခတ္တယ သင်္ဂဟိတံ (သင်္ဂဟံ)	....	....	....	၄၃၄
သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု	....	....	....	၄၄၈
သိနေရုပါဒတော ဝါလုကံ	....	....	....	၁၅၂
သိပ္ပါယတနံ	....	....	....	၂၉၆
သိဝေယျကံ	....	....	....	၂၀၅
သီလရှိမှ သာသနာဋ္ဌတည်နိုင်	....	....	....	၄၃၈
သီလ (လာ) သံဝရတော	....	....	....	၄၅၄
သီလသို့ ဝဒါမိအနက်	....	....	....	၄၅၁
သုခုမစ္ဆိကေန	....	....	....	၁၈၁
သုခေန္တိ, ပိဏေန္တိ	....	....	....	၃၀၄,၅
သုစိဏ္ဏ ဗြဟ္မစရိယဖြစ်ပုံ	....	....	....	၄၂၉
သုညတာ ပကာသန	....	....	....	၁
သုဒ္ဓဿ သဒါ ဖဂ္ဂု	....	....	....	၂၂၇
သုဘဋ္ဌာယိနော	....	....	....	၇၅
သုဝိဇာနာ ကုဒ္ဓါ	....	....	....	၁၀၀
သောစယတော	....	....	....	၃၁၃
သောဝဂ္ဂိကာ	....	....	....	၃၀၅
သောဝတဿာဟံ (သဿံ)	....	....	....	၃၇၂
သမ္ပရိကိဏ္ဏံ	....	....	....	၂၀၄
သံဝဋ္ဌတိ	....	....	....	၇၄
သံဝုတော	....	....	....	၃၇၄
ဟတ္ထမုဒ္ဒါ	....	....	....	၃၀၄
ဟတ္ထာရောဟာ	....	....	....	၂၉၇
ဟတ္ထိမေဏ္ဍာ (ဗန္ဓာ)	....	....	....	၂၉၈
ဟန္ဒ ဝေါသဂ္ဂတ္ထ	....	....	....	၁၈၈
ဟဿ ခိဋ္ဌာ ရတိမ္မေ	....	....	....	၉၄
ဟုတ္ဘာ ထည့်ရခြင်း	....	....	....	၃၇၄
ဟေတု,ပစ္စယော	....	....	....	၁၉

သီလက္ခန်ဓာကထာ

ဘာသာဋီကာ

သုညတာပကာသနအဖွင့်

[စူဠသီလ မဇ္ဈိမသီလ မဟာသီလတို့ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ သုညတာပ ကာသနကိုဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် အနုသန္ဓေကိုပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ ဗြဟ္မဒတ္တောန" စသည်ကို မိန့်သည်။] ဧဝံ-၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဗြဟ္မဒတ္တောန-ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်သည်၊ ဝုတ္တဝတ္ထဿ-ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်နှင့် တကွ၊ အနုသန္ဓိဝသေန-ဆက်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊(တနည်း)၊ဝုတ္တဝတ္ထဿ-၏၊ အနုသန္ဓိဝသေန- ဆက်စပ်အပ်သော ဒေသနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တီဝိဓံ-၃ ပါး အပြားရှိသော၊ သီလံ-သီလကို၊ ဝိတ္ထာရေတွာ-ချဲ့ထွင်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဘိက္ခုသံယေန-သည်၊ ဝုတ္တဝတ္ထဿ-တကွ၊ အနုသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊(တနည်း) ဝုတ္တဝတ္ထဿ-၏၊ အနုသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ ဂဒ္ဓိရာ ဒုဒ္ဒသာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ သုညတာပကာသနံ-သုညတာကို ထင်ရှားပြခြင်းကို၊ ဝါ-သုညတာကို ထင်ရှားပြကြောင်း ဒေသနာကို၊ အာရဘိ-အားထုတ်တော်မူပြီ။["ဣဒါနိ အာရဘိ"ဟု ဣဒါနိ သဒ္ဒါပါသောကြောင့် "အာရဘိ-အားထုတ်တော်မူ၏" ဟု ပစ္စုပ္ပန်အနက် ပေးလေ့ရှိကြသည်။]

× × × × × × ×

ဝုတ္တဝတ္ထဿ။ ။သဟတ္ထေ ဆဋ္ဌီဝစနံ, သာမိအတ္ထေ ဝါ၊ အနုသန္ဓိပဒဿ ဘာဝကမ္မဝသေန ကြိယာဒေသနာသု ပဝတ္တနတော၊-ဋီကာသစ်၊ "အနုသန္ဓာနံ- ဆက်စပ်ခြင်း၊ အံနုသန္ဓိ- ခြင်း" ဟု ဘံဝဿဝနပြုလျှင် "ဝုတ္တဝတ္ထဿ- ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်နှင့် တကွ" ဟု သဟတ္ထ၌ ဆဋ္ဌီသက်၊ "အနုသန္ဓိယတေ - ဆက်စပ်အပ်၏၊ ဣတိ အနုသန္ဓိ" ဟု ကမ္မသာဓနပြုလျှင် ဒေသနာကို ရသောကြောင့် "ဝုတ္တဝတ္ထဿ-၏" ဟု ပေး၍ "အနုသန္ဓိ- ဆက်စပ်အပ်သော ဒေသနာ" ဟု ပေးပါ။["ရဟန်းတို့ ပြောအပ်သောဂုဏ်" ဟူသည် "ယာဝဇ္ဈိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ" စသော ပါဠိတော်၌ လာခဲ့သော ဂုဏ်တည်း။]

သုညတာပကာသနံ ။ ။ သုညာနံ - မိန္ဆာအယူရှိသူတို့ ယူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာမှ ကင်းဆိတ်သော ဒိဋ္ဌဉာနတို့၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ(ယူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ)တည်း၊ သုညတာ။ [တတ္ထ ဇာမေ ဒိဋ္ဌဉာနာ ဧဝံ ဂဟိတာတိ

တတ္ထ-ထိုအတ္ထိဘိကွဝေ အညေဝ ဓမ္မာ အစရှိသောပါဋိရပ်၌။ [“သကမ္မက ကြိယာ, ယှဉ်ကာ နောက်နား, တတ္ထ သွားသော်, စွဲငြားကြိယာ၏ ကံပင်တည်း” နှင့် အညီ အာရဘိကြိယာ၏ ကံဖြစ်သော သုညတာပကာသနံကို ရည်ရွယ်၍ “တတ္ထ-ထိ သုညတာ ပကာသန ဒေသနာတော်၌” ဟုလည်း ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြ၏။] ဓမ္မာတိ(ဧတ္ထ)–ဓမ္မာဟူသော ဤပုဒ်၌ (အန္တဘူတော–အတွင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော)၊ ဓမ္မသဒ္ဒေါ–သည်၊ ဂုဏော–ဂုဏ်ဟူသောအနက်ငင်း၊ ဒေသနာယံ–ဒေသနာဟူသော အနက်ငင်း၊ ပရိယတ္တိယံ – သင်ယူအပ်သော ပါဋိ ဟူသော

× × × × × × ×

အာဒိနာ (အစရှိသော ပါဋိတော် စကားရပ်ဖြင့်) သဿတာဒိ ဒိဋ္ဌိဌာနာနံ (သဿတ အစရှိသော မိစ္ဆာအယူတို့၏ တည်ရာ အကြောင်းတို့၏) ယထာဂဟိတာကာရသုညဘာဝပ္ပကာသနတော (ထို တိတ္ထိတို့ ယူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာမှ ကင်းဆိတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းကြောင့်ငင်း)။]

ထို့ပြင်။ ။သုညာနံ-နိစ္စသာရအစရှိသည်တို့မှ ကင်းဆိတ်ကုန်သော သီလသမာဓိ သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်ပညာတို့၏ + ဘာဝေါ သုညတာ။ [တဉ္စ ပဇာနံ နပရာမသတီတိ (ဟူသော ပါဋိတော်ပါဌ်ဖြင့်) သီလာဒိနဉ္စ အပရာမာသနိယျာနိက ဘာဝဒီပနေန (သီလအစရှိသည်တို့၏ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနတို့ဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်,ပရာမာသက်လေသာတို့မှ ထွက်မြောံတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်) နိစ္စသာရာဒိဝိရဟပ္ပကာသနတော (နိစ္စသာရ အစရှိသည်တို့မှ ကင်းခြင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်ငင်း)။]

ထို့ပြင်။ ။သုညာနံ– အတ္တ အတ္တနိယမှ ကင်းဆိတ်ကုန်သော တရားအားလုံးတို့၏ + ဘာဝေါ သုညတာ။ [ယာသု ဝေဒနာသု အဝိတရာဂတာယ ဗာဟိရကာနံ ဧတာနိ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပန္ဒိတာနိ သမ္ဘဝန္တိ (အကြင် ဝေဒနာတို့၌ တပ်မက်ခြင်း မကင်းကြသည့် အတွက် သာသနာပ တိတ္ထိထိုမှာ ဤဒိဋ္ဌိဝိပ္ပန္ဒိတများ ဖြစ်ကြရ၏)၊ တေသံ ပစ္စယဘူတာနံစ သမ္မောဟာဒီနံ (ထို ဝေဒနာတို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော ပြင်းစွာ တွေဝေသော အဝိဇ္ဇာအစရှိသည်တို့၏) ဝေဒက ကာရကသဘာဝါဘာဝဒဿနမုခေန (ခံစားတတ်သော သဘော ပြုစီမံတတ်သောသဘောတို့၏ မရှိခြင်းကိုပြမှုကို အဥုးပဓာနပြုသဖြင့်) သဗ္ဗဓမ္မာနံ အတ္တတ္တနိယတာဝိရဟဒီပနတော (တရားအားလုံးတို့၏ အတ္တအဖြစ် အတ္တ၏ ဥစ္စာအဖြစ်မှကင်းခြင်းကို ပြခြင်းကြောင့်ငင်း) အနုပါဒါပံရိနိဗ္ဗာနဒီပနတောစ (ဒေသနာ၏ အဆုံး၌ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန်ကို ပြခြင်းကြောင့်ငင်း)။]

အယံ ဒေသနာ သုညတာဝိဘာဝနပ္ပဓာနာတိ (မဟာသီလမှ နောက်ဖြစ်သော ဤဗြဟ္မဇာလသုတ် ဒေသနာတော်သည် သုညတာကို ထင်ရှားပြခြင်းသာလျှင် ပဓာနရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်) အာဟ သုညတာပကာသနံ အာရဘီကိ၊–ဋီကာကျမ်းတက်။ [ဤ ဋီကာကျမ်းတက်၌ သုညတာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ယထာဂဟိတာကာရသုညဘာဝ, နိစ္စသာရာဒိ သုညဘာဝ , အတ္တအတ္တနိယ သုညဘာဝ , ဟု ၃ မျိုး ခွဲခြား၍ ဖွင့်ပြပုံကို သတိပြု၍ “နောံလာမည့် မိစ္ဆာအယူများ ဆုံးသည့်တိုင်အောင်သည် ပဓာနအားဖြင့် သုညတာ ပကာသနဒေသနာတော်ဖြစ်သည်” ဟု မှတ်ပါ။]

အနက်ထင်း၊ နိဿတ္တော–သတ္တမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ထင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒီသု– ဤသို့ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဝတ္တတိ – ဖြစ်၏။ [ဓမ္မာတီဒ္ဓ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် အန္တ, ယောဝိဘတ်၏ ကာရိယ အာသည် ဗာဟိယတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသဒ္ဒေါကို "အန္တဘူတော"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။]

ဟိ–ချေ၊ နဟိဓမ္မောပေ၊ သုဂ္ဂတိန္တိ အာဒီသု– နဟိ ဓမ္မော ၊ပေ၊ သုဂ္ဂတိံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဂုဏော–ဂုဏ်ဟူသော အနက်၌၊ ဓမ္မသဒ္ဒေါ–သည်၊ (ဝတ္တတိ)။[ဟိ–မှန်၏၊ ဓမ္မောစ– ဂုဏ်တရားသည်ထင်း၊ ဝါ–ကုသိုလ်တရားသည်ထင်း၊ အဓမ္မောစ–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားသည်ထင်း၊ ဝါ–အကုသိုလ်တရားသည်ထင်း၊(အ သည် ဝိရုဒ္ဓအနက်ဟော)၊ဥဘော–ဓမ္မ အဓမ္မ ၂မျိုးတို့သည်၊ သမဝိပါကိနော–တူမျှသော အကျိုးရှိကုန်သည်၊ နု(ဟာန္တိ)–မဖြစ်ကုန်၊ အဓမ္မော–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားသည်၊ ဝါ–အကုသိုလ်တရားသည်၊ နိရယံ–ငရဲသို့၊ နေ့တိ–ဆောင်တတ်၏၊ ဓမ္မော–ဂုဏ်တရားသည်၊ ဝါ–ကုသိုလ်တရားသည်၊ သုဂ္ဂတိံ–ကောင်းမှသော ဂတိသို့၊ ပါပေတိ–ရောက်စေနိုင်၏၊ –စတုက္ကနိပါတ်, ဓမ္မိကထေရဂါထာ။]

ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အာဒိကလ္လာဏန္တိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဒေသနာယံ–ဒေသနာဟူသော အနက်၌၊(ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ)။ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဝေါ-သင်တို့အား၊ အာဒိကလ္လာဏံ–အစ၌လည်း ကောင်းသော၊ပေ၊ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေဿာမိ - ဟောတော်မူအံ့၊ - ဥပရိပံ, သဒ္ဒါယတနဝဂ်, ဆံဆက္ကသုတ်။] ဣဓ ဘိက္ခု၊ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတိ သုတ္တံ ဂေယျန္တိ အာဒီသု – အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပရိယတ္တိယံ – သင်ယူအပ်သော ပါဠိ

× × × × × × ×

ဂုဏော။ ။ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့၌ ဂုဏအနက်တမျိုး ပုညအနက်တမျိုး အားဖြင့် ၂ မျိုးပါ၏၊ ဂုဏအနက်၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှုသာမက အကောင်းဂုဏ်ဟူသမျှ (ကြိယာပါ) သက်ဆိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသုညတာပကာသန အခဏ်းဝယ် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဟူသော် ကြိယာကိုပင် ဂုဏဟု ယူရသည်၊ သို့သော်"နဟိ ဓမ္မော အဓမ္မောစ" ၌လာသော ဂုဏ်ကား "မဂါပေတိ သုဂ္ဂတိံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ကုသိုလ်ဂုဏ်သာ ဖြစ်ပါပေသည်။ [ဤဂါထာ၏ ရှေ့၌ ပါဠိတော်ရင်းဝယ်"ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ"စသော ဂါထာရှိ၏၊"နဟိ ဓမ္မော အဓမ္မောစ"ဂါထာသည် ထိုရှေဂါထာ၏ ဒဋ္ဌိကရဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဟိကို"ဒဋ္ဌိကရဏ"ဟု မှတ်ပါ။]

ဒေသနာယံ, ပရိယတ္တိယံ ။ ။ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်ပြီးသော တရားတော်အစဉ်ဓမ္မကို ပရိယတ္တိ(သင်ယူအပ်သော ပါဠို)ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပရိယတ္တိဓမ္မကို နှုတ်တော်ဖြင့် ဟောရွတ်ကာ ထင်စွာဖြစ်ပေါ်လာစေခြင်းကို ဒေသနာ ဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့ ကွဲပြားသောကြောင့် " ဒေသနာယံ ပရိယတ္တိယံ " ဟု ၂နက် ခွဲထားသည်။ [ဧဝမာဒီသုဌ္ဌ အာဒိဖြင့်"ဓမ္မော သဘာဝေ"စသော အဘိဓာန် (၇၀၄)လာ အနက်တို့တွင် ကျန်အနက်များကို ယူပါ။]

ဟူသော အနက်၌၊(ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ)။ [ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဓမ္မံ–သင်ယူအပ်သော ပါဋိတရားကို၊ ပရိယာပုဏာတိ- သင်ယူ၏၊ သုတ္တံ-သုတ်ကို၊ ပရိယာပုဏာတိ-၏၊ ဂေယျံ- ဂေယျကို၊ ပရိယာပုဏာတိ–၏၊–ပဋ္ဌကဂ်ုတ္တိုရ်, ဒု–ပံ, ယောဓာဇီဝဝဂ်, ပဌမဓမ္မဝိဟာရီသုတ်။]တသ္မိံ ခေါပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ၊ ခန္ဓာ ဟောန္တိတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ နိဿတ္တေ–သတ္တမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၊(ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ)။ [တသ္မိံ ခေါပန သမယေ-ထို အာဝါ၌၊ ဓမ္မာ – သတ္တလည်း မဟုတ်ဇီဝလည်း မဟုတ်သော သဘောတရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ခန္ဓာ–ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊– ဓမ္မသင်္ဂဏီ, စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ , ကာမာဝစရကုသလ, သုညတဝါရ။]

ပန – အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကား၊ ဣဓ – ဤ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာအစရှိသောပါဋိရပ်၌၊ ဂဏေ-၌၊(ဓမ္မသဒ္ဒေါ)၊ ဝတ္တတိ - ၏၊ တသ္မာ – ထိုသို့ ဂဏ်ဟူသော အနက်၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခဝေ– တို့၊ အညေဝ – ဆိုအပ်ပြီးသော သီလတို့မှ တမျိုး တခြားသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တထာဂတဿ – မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂဏာ–ဂဏ်တို့သည်၊ အတ္ထိ - ရှိကုန်သေး၏၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဧတ္ထေ- ဤ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ အစရှိသော ပါဋိရပ်၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–မှတ်ထိုက်၏။

ဂမ္ဘီရာတိ–ကား၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ– မဟာသမုဒြာသည်၊ မကသတုဏ္ဍသူစိယာ-ခြင်၏နှုတ်သီး တည်းဟူသော အပ်ဖြင့်၊ ဝါ-အပ်နှင့်တူသော ခြင်၏နှုတ်သီး ဖြင့်၊ (အလဘနေယျပတိဋ္ဌော) ဝိယ-မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိသကဲ့သို့၊ ဝါ – ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ တထာဂတာ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ အညတြ–ကြဉ်ထား၍၊ အညေသံ- မြတ်စွာဘုရားမှတပါး, အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဉာဏေန - ဉာဏ်ဖြင့်၊ အလဘနေယျပတိဋ္ဌာ – မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိကုန်သော၊ ဝါ–ရအပ်သော ထောက်တည်ရာမရှိကုန်သော၊ ဝါ–ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ ၌စပ်)။ [ဂမ္ဘီရပုဒ်ပြီးပုံကို အဌသာလိနီ နိဒါနကထာအဖွင့် မူလဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။]

× × × × × × ×

အညေဝ။ ။"အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ"၌ အညဏ် အပါဒါန်ကို ပြခဲ့သော သီလ ၃ မျိုးကို ခံပါ။ [န ဘိက္ခဝေ ဧတ္တကာဝေ ဗုဒ္ဓဂဏာ,ယေ တုမှာကံ ပါကဋာ၊အပါကဋာ ပန အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဓမ္မာတိ ဝိတ္ထာရော၊–ဋီကာ။] နောက်၌လည်း " အညေဝ, န ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိအာဒယော"ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်။

အလဘနေယျပတိဋ္ဌာ။ ။လဘိတဗ္ဗာတိ လဘနီယာ၊ အနီယပစ္စည်းမှ ဤကို ဧ, ယ ဒွေဘော်လာ၍ " လဘနေယျာ " ဟု ဖြစ်၏၊ န + လဘနေယျာ အလဘနေယျာ၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ဧတ္ထောတိ ပတိဋ္ဌာ၊ ပတိဋ္ဌဟနံ ဝါ ပတိဋ္ဌာ၊ အလဘနေယျာ+ပတိဋ္ဌာ တောသူတိ အလဘနေယျပတိဋ္ဌာ(ဓမ္မာ)။ [" လဗ္ဘ" ဟု မရှိနိုင်ကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ်

ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ – နက်နဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ (အညေသံ – တို့၏၊ ဉာဏေန-သည်၊) ဒုဒ္ဒသာ – မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ကုန်သော၊ ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ–မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ (အညေသံ- တို့၏၊ ဉာဏေန- သည်)၊ ဒုရနုဗောဓာ- အစဉ်လိုက်၍ မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်သော၊ နိဗ္ဗုတ သမ္မာပရိဠာဟတ္တာ-ငြိမ်းအေးပြီးသော အလုံးစုံသောအပူ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သန္တာ– ငြိမ်းအေးပြီးကုန်သော၊ သန္တာရမဏောသု– ငြိမ်းအေးသော အာရုံတို့၌၊ ပဝတ္တနတောပိ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ သန္တာ-ကုန်သော။

× × × × × × ×

ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ သူစိယာ, ဉာဏေနတို့ကို ကတ္တားအနက်လည်း ပေးနိုင်ပါ၏၊ "ဖြင့်"ဟု ကရိဏ်းပေးရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကတ္တား ထည့်ရသည်၊ ကတ္တားအနက်ပေးလျှင်ကား ကတ္တား မလိုတော့။]

မှတ်ချက်။ ။ဓံမ္မတ္ထ စသည်တို့၏ ဂမ္ဘီရကိုပြရာ၌"သသာဒိဟိ"ဟု ယုန်စသည်တို့ မထောက်နိုင်ပုံကိုပြခဲ့သော်လည်း ဤနေရာ၌ သမ္မညုတဉာဏ်က သာ၍ နက်ကြောင်းကို သိစေလိုသောကြောင့် မကသတုဏ္ဍသူစိ၏ မထောက်နိုင်ပုံကို ဥပမာပြသည်။

ဒုဒ္ဒသာ။ ။ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်နိုင်လောက်အောင် နက်ခြင်းသည် ဒုဒ္ဒသဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ ဒုဒ္ဒသာ" ဟု ဂမ္ဘီရကို အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ နက်နဲသည့်အတွက် "ဤဂုဏ်တော်ဓံမ္မတို့သည် ဤမျှလောက်ရှိ၏, ဤသို့ သဘောရှိ၏"ဟု မမြင်နိုင်–ဟူလို။ [ခဲယဉ်းစွာ ကြည့်သော်လည်း မမြင်နိုင်ရကား ဒု သဒ္ဒါသည် ကိစ္စအနက်ဟော မဟုတ်, အဘာဝ အနက်ဟော်သာ၊ န+ပသိယန္တေတိ ဒုဒ္ဒသာ (ခ ပစ္စည်း)၊ ရွှေမှ "အညေသံ ဉာဏေန"ဟု ကတ္တားလိုက်စေ။]

ဒုရနုဗောဓာ။ ။ အကြင်တရားတို့ကို မြင်ရုံမျှ မမြင်နိုင်၊ ထိုတရားတို့ကို အနုံ(အစဉ်လိုက်၍) ဗုဓ (သိဘို့မှာ) ဆိုဘွယ်ရာပင် မရှိတော့၊ မြင်ရုံမှ မမြင်ရသောတရားတို့ကို အဘယ်မှာ အစဉ်လိုက်၍ သိနိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒုဒ္ဒသာ ပုဒ်ကိုပင် "ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ"ဟု အကြောင်းလုပ်၍ ဖွင့်သည်။ [အနုဗုဇ္ဈန္တေတိ အနုဗောဓာ၊ န+အနုဗောဓာ ဒုရနုဗောဓာ၊ အနု+ဗုဓ, ဏ ပစ္စည်း။]

သန္တံ။ ။ ဤဉာဏ်ဟော်သည် ကိလေသာအားလုံး၏ ငြိမ်းအေးကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၏ ထိပ်ဦးဖြစ်သောကြောင့် ကိလေသာအပူတို့မှ ငြိမ်းအေး၏၊ ထိုဉာဏ်တော်၏ ရှေကဖြစ်စေ နောက်မှဖြစ်စေ ကိလေသာတို့မှငြိမ်းအေးသော သမာပတ်အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းနေသောကြောင့်လည်း သန္တဖြစ်နိုင်ပေသည်။

သန္တာရမဏောသု ပဝတ္တနတော်ပိ။ ။ဤ သမ္မညုတဉာဏ်တော်သည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို အာရုံပြုနိုင်၏၊ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် ကိလေသာတို့မှ ငြိမ်းအေး၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် သင်္ခါရတို့မှ ငြိမ်းအေး၏၊ ထို့ကြောင့် ထို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့သည် သန္တ–ငြိမ်းအေးသောတရားများဖြစ်ကြ၏၊ သမ္မညုတဉာဏ်တော်သည် ထို သန္တတရားတို့ကို အာရုံပြုသောကြောင့် အာရုံ၏ သန္တအမည်ကို အာရမဏိကဉာဏ်တော်၌ တင်စား၍ ကာရိဏ္ဍပစ္စာရအားဖြင့် ဉာဏ်တော်ကိုလည်း "သန္တ" ဟု ခေါ်ရသည်။

သာဒုရသဘောဇနံ – ကောင်းသော အရသာရှိသော ဘောဇဉ်သည်၊ (အ တိတ္တိကရံ)ဝိယ – အားရ တင်းတိမ်ခြင်းကို မပြုတတ်သကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ)၊ အတိတ္တိကရဏဋ္ဌေန-အားရ တင်းတိမ်ခြင်းကို မပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ပဏီတာ– မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ယေ ဓမ္မာ– အကြင် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော် ဂုဏ်တို့ကို၊) ဥတ္တမညာဏ ဝိသယတ္တာ – မြတ်သော ဉာဏ်၏ အရာတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တက္ကေန – ကြံဆတတ်သောဉာဏ်သည်၊ နအဝစရိတဗ္ဗာ – မသက်ရောက်ထိုက်ကုန်၊ ဝါ- မသက်ဒရောက်နိုင်ကုန်၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ (တေ ဓမ္မာ-ထို သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဂုဏ်တို့သည်)၊ အတက္ကာဝစရာ–ရတို့ မည်၏။

နိပုဏာတိ-ကား၊ သဏှသုခုမ သဘာဝတ္တာ- သိမ်မွေ့ နူးညံ့သောသဘော ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊(နိပုဏာ-သိမ်မွေ့ နူးညံ့ကုန်သော၊ ဝါ-အရာရာ၌ ကျွမ်းကျင်ကုန်သော)၊ (ယေဓမ္မာ-တို့ကို)၊ ဗာလာနံ-လူပြိုန်းတို့၏၊ အဝိသယ တ္တာ– အရာမဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ - ပညာရှိတို့ သည်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊(တေ ဓမ္မာ- တို့သည်၊) ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာ–ယတို့ မည်၏။

× × × × × × ×

သာဒုရသဘောဇနံ။ ။ကောင်းသောအရသာရှိသော ဘောဇဉ်သည် စားရသူ တို့၏ တင်းတိမ် အားရခြင်းကို မပြုတတ်သကဲ့သို့, ဤ ဉာဏ်တော်သည် သိခြင်းတည်း ဟူသော အရသာကို ခံစားရသောကြောင့် ဉာဏ်တော်အရှင်၏ တင်းတိမ်အားရခြင်းကို မပြုနိုင်၊ (သို၍ မဝနိုင်-ဟူလို)။ [လေးသမားသည် မှတ်တိုင်ပစ်ခွက်ကို မှန်သောအခါ လွန်စွာ အရသာရှိ၏၊ ထို့အတူ ဉာဏ်ဖြင့် သဘာဝဓမ္မတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိရခြင်းလည်း အလွန်ကောင်းသော အရသာပင်ဖြစ်သည်။]

အတက္ကာဝစရာ။ ။ဤ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဓမ္မကို ဘုရားရှင်တို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် သာ အကြွင်းမရှိ အားရုံပြုနိုင်၏၊ ကြံဆတတ်ရုံမျှဖြစ်သော စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် အာရုံမပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ဥတ္တမ ညာဏဝိသယတ္တာ"ဟု ဟိတ်ထည့်သည်၊ တက္ကေန် – ကြံဆတတ် သော ဉာဏ်သည်+အဝစရာ– သက်ရောက်အပ်သော တရားတို့တည်း၊ တက္ကာပစရာ– တို့၊ န+တက္ကာဝစရာ အတက္ကာဝစရာ။

နိပုဏာ။ ။သဏှသုခုမသဘာဝတ္တာကို ထောက်၍ "နိပုဏာ–နူးညံ့သိမ်မွေ့"ဟု ပေးကြ၏၊ ထိုအနက်သည် သဘောကိုပြသော သဘာဝတ္ထတည်း၊ နိ+ပုဏာဓာတ်, က ပစ္စည်းဟုဂုဏ်း, ပုဏာဓာတ်သည် ဓမ္မကိစ္စကရဏ- တရားသောကိစ္စကို ပြုခြင်းအနက်ဟော ဟုဂုဏ်း ထောမနိဓိဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "နိပုဏာ–အကြွင်းမရှိ တရားသဖြင့် ပြုတတ်သော, ဆေက (အရာရာ၌ ကျွမ်းကျင်သူ)"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်လည်း ဥယျ တရားတို့၌ ကျွမ်းကျင်သောကြောင့် ဆေက ဖြစ်ပါပေသည်။ [နိပုဏာတိ ဥယျေသု စိက္ခဝိသဒဝုတ္တိယာ ဆေကာ – ဥယျတရားတို့၌ ထက်မြက် သန့်ရှင်းစွာ ဖြစ်သောကြောင့် ကျွမ်းကျင်ကုန်၏၊– ဋီကာ။]

ယေ တထာဂတော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီတိ– ကား၊ ယေ ဓမ္မေ – အကြင် ဂုဏ်တော်တရားတို့ကို၊ တထာဂတော – မြတ်စွာဘုရား သည်၊ အနညနေယျော – သူတပါးတို့ မသိစေအပ်သည်၊ ဟုတွာ - ၍၊ သယ မေဝ – ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ အဘိ ဝိသိဋ္ဌေန- ထူးကဲသော၊ ဉာဏေန – အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့်၊ ဝါ–ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်

× × × × × × ×

ယေ ဓမ္မေ။ ။ပါဋ္ဌိတော်၌ ယေကို "ယေ ဓမ္မေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ"မှ ဓမ္မကို ယေသဒ္ဒါဖြင့် စွဲပါ – ဟူလို။ [ပါဋ္ဌိတော်ကို အနက်ပေးသော အခါ "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ"စသော ဝါကျကို ရှေးဥုးစွာ အနက်ပေးလျှင် "ယေ"စသော ဝါကျ, "ယေဟိ"စသော ဝါကျတို့၌ ယ သဒ္ဒါသည် နိယမကိုမင့်သော မိမိတို့ကိုယ်တိုင် နိယမအနက်ကို ဟောနိုင်သော သဒ္ဒါဟု မှတ်၍ "ယေ ဓမ္မေ–ယင်း ဂုဏ်တော်တရားတို့ ကို"ဟုဌင်း, "ယေဟိ ဓမ္မေဟိ– ယင်း ဂုဏ်တော်တရားတို့ဖြင့်"ဟုဌင်း ပေးပါ၊ ယေ– ယေဟိစသော ၂ ဝါကျကို ရှေးဥုးစွာ အနက်ပေးလျှင် ထို ၂ ဝါကျကို အနိယမဝါကျ ဟု မှတ်၍ "အကြင်ဂုဏ်တော်တရား"ဟု ပေးပြီးလျှင် အညေဝဓမ္မာ၌"တေ ဓမ္မာ"ဟု နိယမဝါစက (တ) သဒ္ဒါ ထည့်ပါ။]

အနညနေယျော။ ။"သယံ အဘိညာ"၌ သယံဟူသောသဒ္ဒါက "ကိုယ်တိုင် သိ" ဟု အနက်ပြသောကြောင့် အညတ္ထာပေါဟနနည်းအားဖြင့် "အခြားသူတို့ သိစေ အပ်သည်မဟုတ်"ဟူသောအနက်ကို ပြနိုင်၏၊ (တနည်း) "သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ"နှင့် အညီ "သယံ ဧဝ" ဟု အဝဓာရဏအနက်ကို ထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သောကြောင့် ထိုဧဝဖြင့် "သူတပါးတို့ သိစေအပ်သည်မဟုတ်"ဟု တားမြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "အနညနေယျော ဟုတွာ"သည် သယံအတွက် ရအပ်သောအနက်ဟု မှတ်ပါ။ [နယာပီယတေ – သိစေ အပ်၏၊ ဣတိ နေယျော၊ နီဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, ဏျပစ္စည်း၊ အညေဟိ + နေယျော အညနေယျော၊ န+အညနေယျော အနညနေယျော။]

အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ။ ။အဘိညာ၌ အဘိအတွက် အဘိဝိသိဋ္ဌေန, ဉာအတွက် ဉာဏေနဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "အဘိညာယ" ဟု ဆိုလိုလျက် နာ၏ ကာရိယ ဖြစ်သော ယ အက္ခရာကို ချေထားသည်ဟု သိစေ၏၊ ဥပမာ– အလဇ္ဇိတာ အညာဏ တာ၌ "အလဇ္ဇိတာယ အညာဏတာယ" ဟု ဆိုလိုလျက် နာဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ် သော ယ အက္ခရာ ကြေသက်သို့တည်း၊ သစ္ဆိကို "ပစ္စက္ခံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "သစ္ဆိ"သည် ပစ္စက္ခအနက်ဟောဟု သိစေ၏။ [ဟာ ခေဒေ သစ္ဆိ ပစ္စက္ခေ၊–အဘိဓာန် (၁၁၆၀)၊ သစ္ဆိ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ "ဉာဏ်မျက်စိနှင့် တက္ခဖြစ်သော" ဟူသတည်း။]

ဉာဏေန။ ။အဘိညာ (အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန)၌ နာဝိဘတ်၏ အနက်သည် ဟိတ်အနက်, ကရိုဏ်းအနက် ဟူ ၂ မျိုးရှိ၏။ [ဟိတ်သည် ကြိယာနှင့် သဟစရဏ တပြိုင်နက်မဖြစ်၊ ကရိုဏ်းကား ကြိယာနှင့် သဟစရဏ (တပြိုင်နက်) ဖြစ်၏။] ထိုတွင် အဘိညာအတွက် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူလျှင် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံ ပြုသောကြောင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ဂုဏ်တော်ဓမ္မကို မျက်မှောက်မပြုနိုင်ရကား " အဘိညာ– ထူးကဲသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့်" ဟု ဟိတ်အနက်ပေးပါ၊ "အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်

ကို၊ ကတွာ - ၍၊ ပဝေဒတိ – အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏၊ ဒိပေတိ – ပြုတော်မူ၏၊ ကထေတိ–ဟောတော်မူ၏၊ ပကာသေတိ- ထင်ရှားစေတော်မူ၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

× × × × × × ×

ကို ရခြင်းကြောင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုရသည့်အတွက် "အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သည်" ဟူလို။ [ရခြင်းကိုပင် "မျက်မှောက်ပြုခြင်း" ဟု ခေါ်သည်။]

တနည်း ။ ။ အဘိညာအတွက် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို ယူလျှင် ထိုဉာဏ်က သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြုနိုင် (မျက်မှောက်ပြုနိုင်) သောကြောင့် "အဘိညာ-ထူးကဲသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်ဖြင့်" ဟု ကရိဏ်းအနက် ပေးပါ၊ "ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်တို့ကို၊ သစ္ဆိကတွာ– မျက်မှောက်ပြု၍" ဟူလို။ [အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေနာတိစ တဿ (ထို သစ္ဆိကတွာ၏) ဟေတုဝစနံ, ကရဏဝစနံ ဝါ၊ ၊ပေ၊အဂ္ဂမဂ္ဂညာဏ သခိါတဿ အဘိဝိသိဋ္ဌဉာဏဿ ဒီဓိကမဟေတူတိ အတ္ထော၊ အဘိဝိသိဋ္ဌညာဏံတိဝါ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏော အဓိပ္ပေတော ကရဏတ္ထေ ကရဏဝစနမိဒံ ယုဇ္ဇတေဝ၊– ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။အခြားနေရာတို့၌ အဘိညာကို "အဓိကေန ဉာဏေန ဉ တွာ" ဟု တွာပစ္စယန္တ အနေအားဖြင့် ဖွင့်လေ့ရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ ယေ ဓမ္မေ၏အရဖြစ်သော သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို ထူးကဲ လွန်မြတ်သော အခြား သဗ္ဗညုတာဉာဏ် တမျိုးဖြင့် မသိနိုင်သောကြောင့် "ဉ တွာ" ဟု မဖွင့်ဘဲ သစ္ဆိကတွာ၌ စပ်ဘို့ရာ "အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန" ဟု တတိယာ ကေဝစနန္တ အနေအားဖြင့်သာ ဖွင့်ရသည်ဟု မှတ်ပါ။

ပဝေဒေတိ။ ။ပဟုဇ္ဇ,ဝိဒဓာတ် (သိခြင်း) ကာရိတ် ဏေပစ္စည်း၊ "ပဝေဒ-အပြားအားဖြင့် သိစေ" ဟူရာ၌ "အဘာဿကို+သိစေအပ်ပါသနည်း" ဟု ကံကို မေးဘွယ်ရှိ၏၊ "ယေဓမ္မေ" ဟူသော ကံသည် အဘိညာ သစ္ဆိကတွာတို့၌ စဉ်းငယ်ဆိုက်၍ "ပဝေဒေတိ" ၌ စပ်ရသောကြောင့် "ယေ ဓမ္မေ" သည် ပဝေဒေတိ၏ ကံဖြစ်သည် ဟု ဖြေပါ။ [ဒိပေတိ စသည်ကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊ "ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်သော ဉာဏ်တော်ပါတကား" ဟု သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို မှန်းမြော်၍ သိနိုင်လောက်အောင် ဟောပြတော်မူသည်–ဟူလို။]

မှတ်ချက်။ ။အချို့ကား "ပဟုဇ္ဇ, စုရာဒိ ဝိဒဓာတ် (အာချာန–ပြောဟော်ခြင်း) အနက်ဟော" ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊ ထိုအဆိုကို နေဝံလာမည့် "ပဝေဒနံ စေတ္ထ" စသော သာဓကဖြင့်ငင်း သာမညဖလသုတ်၌ ဖွင့်လတ်သော " ပဝေဒေတိတိ ဗောဓေတိ " ဟူသော အဖွင့်ဖြင့်ငင်း စဉ်းစားပါ။

မေးဘွယ်။ ။ "ယေ ဓမ္မေ" အရ ဖြစ်သော သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်တို့ကို တရား ဟောရုံမျှဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို သိစေနိုင်ပါမည်လော ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား— သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို သတ္တဝါတို့က တိုက်ရိုက်သိရသည် မဟုတ်ပါ၊ မြတ်စွာဘုရားက သစ္စာ ၄ ပါး စသော လေးနက်သော တရားတော်တို့ကို ဟောတော်မူသောအခါ (၌ သုတ်၌ မိစ္ဆာအယူတို့ကို ဟောတော်မူသောအခါ) " ဤတရားမျိုးကို ထူးခြားသော

ယေဟိတိ–ကား၊ ယေဟိ ဂုဏဓမ္မေဟိ-အကြင် ဂုဏ်တော်ဟူသော တရား တို့ဖြင့်၊ (ဝဒမာနာ ဝဒေယျုံ၌စပ်)။ [ဂုဏသင်္ခါတေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ – ဋီကာ။] ယထာဘုစ္စန္တိ–ကား၊ ယထာဘူတံ–အကြင်အကြင် ထင်ရှား ရှိသည့်အတိုင်း၊ ဝဏ္ဏံ သမ္မာ ဝဒမာနာ ဝဒေယျုန္တိ–ကား၊ တထာဂတဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ- ဂုဏ်ကို၊ ဝတ္တုကာမာ- ပြောဆိုခြင်းငှါ အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ဝဒေယျုံ-ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏၊ အဟာပေတွာ-မယုတ်လျော့စေမူ၍ (ဂုဏ်တော်တို့ကို မယုတ်လျော့စေမူ၍)၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ သက္ကုဏေယျုံ- စွမ်းနိုင်ကုန်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

× × × × × × ×

ဉာဏ်တော်ရှိလို့သာ ဟောတော်မူနိုင်သည်" ဟု တရားနာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်ကို မှန်းမြော်နိုင်ကြသည်၊ ထို့ပြင်– "ဧကောမှိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ"စသည်ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှင် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ဝန်ခံတော်မူခြင်း ကြောင့်လည်း သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်ကို မှန်းမြော်နိုင်ကြသည်၊ ဤသို့ မှန်းမြော်နိုင်စေ ခြင်းကိုပင် "ပဝေဒန–သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို သိစေခြင်း"ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ပဝေဒနံ စေတ္ထ အညာဝိသယာနံ (အည အဝိသယာနံ)–(ဘုရားမှ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အရာ မဟုတ်ကုန်သော) သစ္စာဒီနံ ဒေသနာကိစ္စသာဓနတော (သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်က သစ္စာစသော တရားတို့ကို ဟောခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်ခြင်း ကြောင့်ဝင်း) ဧကောမှိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အာဒိနာ ပဋိဇာနနတောစ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒီပေတိဖွင့်ပုံ။ ။ "ပဝေဒေတိ- အပြားအားဖြင့် သိစေ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာနှင့်ဆိုင်သော သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို တိုက်ရိုက်မသိစေသောကြောင့် "ဗောဓေတိ"ဟု (အခြားနေရာ၌ကဲ့သို့) မဖွင့်ဘဲ "ဒီပေတိ" ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်၏၊ "ဒီပေတိ"အရ လက်တော်ဖြင့် ပြခြင်းမဟုတ်, နှုတ်တော်ဖြင့် ဟောပြခြင်းဟု သိစေလို၍ "ကထေတိ, ပကာသေတိ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဆင့်၍ ဖွင့်သည်။

ယထာဘုစ္စံ။ ။ ယောယော+ဘူတော ယထာဘူတံ – အကြင်အကြင် ထင်ရှား ရှိသောဂုဏ်၊ ယထာဘူတမေဝ ယထာဘုစ္စံ, သကတ္ထေ ဏျပစ္စယဝသေန၊ – ဋီ, သစ်၊ "အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊"ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ"ကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။

ဝဒမာနာ။ ။မာနပစ္စည်းသည် ဤနေရာ၌ ကတ္တားအနက်အပြင် သတ္တိ (စွမ်းနိုင်ခြင်း) အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ သတ္တိဟူရာ၌လည်း "အစွမ်းကုန် အားထုတ်ခြင်း" ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဝတ္တုံ ဥဿာဟံ ကရောန္တာတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ အစွမ်းကုန် အားထုတ်၍ ပြောမှသာ "ဝတ္တုကာမ–ပြောခြင်းငှါ အလိုရှိသူ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝဒမာနာကို "ဝတ္တုကာမာ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်သည်။

သမ္မာ ဝဒေယျုံ။ ။အမှားမှား အယွင်းယွင်း ပြောခြင်းကို "သမ္မာ" ဟု မဆိုနိုင် သကဲ့သို့ အပြည့်အစုံ မပြောနိုင်ခြင်းကိုလည်း "သမ္မာ–ကောင်းစွာ ပြောခြင်း"ဟု မဆိုနိုင်၊ ဂုဏ်တော်ကို မလျော့ဘဲ အပြည့်အစုံပြောနိုင်မှသာ"သမ္မာ-ကောင်းစွာ ပြောခြင်း"

စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဥုးအံ့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ထောမိတာ–ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ကုန်သော၊ တေဓမ္မာ - ထို တရားတို့ဟူသည်၊ ကတမေ–အဘယ်တို့နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊ ဧဝံ - သို့၊ ထောမိတာ- ကုန်သော၊ တေဓမ္မာ-သည်)၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်တည်း၊(ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း)၊(ဘဂဝတာ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ထောမိတာ– ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ – တို့သည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ– သည်)၊ ယဒိ (ဟောန္တိ)-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဧဝံ (သန္တေသု) - ဤသို့ ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့်၊ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော - ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (သဗ္ဗညုတညာဏသ- ၏)၊ ပုထုစိတ္တသမာယောဂတောစေဝ - များစွာသော စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ပုထုအာရမဏတောစ- များစွာသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဝါ–များစွာသော အာရုံဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ (ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော-ကို၊ ကတော-ပြီ၊ ဣတိ – ဤကား အဖြေတည်း)။

ဟိ–ချဲ၊ တံ – ထို သဗ္ဗညုတာ ညာဏ်တော်ကို၊ စတူသု - ၄ ပါးကုန်သော၊ ညာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကြိယ စိတ္တေသု -ညာဏသမ္ပယုတ် မဟာကြိယာစိတ်တို့၌၊ လဒ္ဓတိ - ရအပ်၏၊ စ- သည်သာ မကသေး၊ (တနည်း) စ - ပုထုစိတ္တသမာယောဂတော ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အကျယ်မှတပါး ပုထုအာရမဏတော ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အကျယ်ကား၊ အသ - ထို သဗ္ဗညုတာ ညာဏ်တော်၏၊ ကောစိဓမ္မော- တစုံတခုသော တရားသည်၊ အာရမဏံနာမ - အာရုံမည်သည်၊

× × × × × × ×

ဟု ဆိုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာကို " အဟာပေတ္ဓာ " ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဝဒေယျုံ၌ ဧယျုံဝိဘတ်ကား သတ္တ (ပြောနိုင်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝတ္တုံ သတ္တုဏေယျုံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဧယျ ဧယျုံ စသော ဝိဘတ်တို့၏ သတ္တအနက်ဟောနိုင်ပုံကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ကြည့်ပါ။]

ယဒိ ဧဝံ။ ။"အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ" ဟူသော ဗဟုဝုစ်ပါဋ္ဌိတော်နှင့် ထို့ ဓမ္မာအရ"သဗ္ဗညုတာညာဏံ"ဟူသော ဧကဝုစ်စကား၏ ဆန့်ကျင်သည့် အတွက်စောဒနာလိုသောကြောင့် " ယဒိ ဧဝံ" ဟု မိန့်သည်။ [ယဒိဖြင့် ဤပြခဲ့ပြီးသော နောက်စကားကို ကိုင်လျက် " ဟောန္တိ " ဟု ကြိယာထည့်ရပုံ, ဧဝံနောက်၌"သန္တေသု"ပုဒ်လာရပုံကို "ယဒိ ဧဝံ သေခေါ သမာနော"ဟူသော အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ပုထုစိတ္တ၊ ပေ၊ ရမဏတောစ။ ။ သဘာဝအားဖြင့် သဗ္ဗညုတာညာဏ်တော်သည် တပါးတည်းသာ ဖြစ်ပါသော်လည်း ယှဉ်ရာစိတ်က များသောကြောင့်ရင်း,အာရုံကလည်း များသောကြောင့်ရင်း"တေ ဓမ္မာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူနိုင်ပါသည်။ [ပုထူနိ + စိတ္တာနိ ပုထုစိတ္တာနိ–တို့၊ ပုထုစိတ္တေဟိ+သမာယောဂေါ ပုထုစိတ္တသမာ

နဟောတို့-မဖြစ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊(ဟောတိ ဝေ-ဖြစ်သည်သာ)၊ ယထာ (ကိ ံဝစနံ) - အဘယ်စကားကို၊ (ကော - အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) အာဟ– ဟောတော်မူသနည်း၊ အတီတံ၊ပေ၊အနာဝရဏညာဏန္တိအာဒိ-ဏံအစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ-အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ တံ ဝစနံ – ထို စကားကို၊ ဓမ္မသေနာပတိ – တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတ္တြာသည်၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။ [ယံ ဉာဏံ-အကြင် ဉာဏ်သည်၊ အတီတံ - အတိတ် ဖြစ်သော၊ သမ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဥယျတရားကို၊ ဇာနာတိ - သိနိုင်၏၊ ဣတိ– ထို ကြောင့်၊ တံ ဉာဏံ - ထို ဉာဏ်သည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ - သဗ္ဗညုတာဉာဏ် မည်၏၊ တတ္ထ-ထို အတိတ်ဖြစ်သော တရား၌၊ အာဝရဏံ - ပိတ်ပင် ဆီးတား ကြောင်း တရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ ဉာဏံ-သည်၊ အနာဝရဏ ညာဏံ - အနာဝရဏဉာဏ်မည်၏၊–ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, မဟာဝဂ်, ဉာဏကထာ, သဗ္ဗညုတညာဏနိဒ္ဒေသ။] ဣတိ(တသ္မာ)ပုထုစိတ္တ သမာယောဂတော - ဤသို့ များစွာသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပုနပ္ပုနံ – ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ဥပ္ပတ္တိဝသေန-ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣတိ (တသ္မာ) ပုထုအာရမဏာတော စ– ဤသို့ များစွာသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဝါ-၎င်း၊ ဗဟုဝစနံ နိဒ္ဒေသော – ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ကတော – ပြီ၊ ဣတိ – ဤကား အကျယ် အဖြေတည်း။

ပန-ဆက်၊ အညေဝါတိ ဏ္ဍေ-အညေဝ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဣဒံ ဝဝတ္ထာ ပနဝစနံ-ဤအသိးအသိးပိုင်းခြား၍တည်စေတတ်သော ဝေသဒ္ဒါကို၊(ယောဇေ တဗ္ဗံ-၌စပ်)၊ အညေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော သိလတို့မှ တမျိုးတခြားသာလျှင်ဖြစ်

× × × × × × ×

ဓမ္မသေနာပတိ၊ ပုထူနိ–များစွာသော တရားဟူကုန်သော+အာရမဏာနိ တေသာတိ ပုထု အာရမဏံ၊ (တနည်း)ပုထု+အာရမဏံ + အာရမဏံ တေသာတိ ပုထုအာရမဏံ၊ အာရမဏ တပုဒ်ကြေ၊ ဥပမာ- “ သြဒ္ဓမုခံ+မုခံ အသာတိ သြဒ္ဓမုခေါ – ကုလားအုပ် နှုတ်သီးနှင့်တူသော နှုတ်ခမ်းရှိသူ”ဟူရာ၌ မုခတပုဒ် ကြေသကဲ့သို့တည်း။

ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန။ ။သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်၏ များစွာသော အာရုံတို့ကို အာရုံပြုရာ၌“တကြိမ်တည်းမှာပင် ထိုအာရုံများကို တပြိုင်နက်ပြုနိုင်၏”ဟု ထင်မှားမည် စိုးသောကြောင့် “ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန”ဟု ဝိသေသန ပြုရသည်၊ တကြိမ်တည်းမှာပင် အာရုံအများကို အာရုံပြုနိုင်သည် မဟုတ်ပါ၊ ပြုလိုအပ်သော အာရုံအများတွင် တပါးပြီး တပါး အစဉ်အားဖြင့် ဆက်ကာဆက်ကာ အာရုံပြုနိုင်သည်ကို “ ပုထုအာရမဏာ” ဟု ဆိုပါသည်–ဟူလို။ [အကျယ်ကို ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။]

ဝဝတ္ထာပနဝစနံ။ ။ဝိ+အဝ+ထာ+ဏာပေ+ယု–အသီးအသီး+ပိုင်းခြား၍+ တည်စေတတ်(ထားတတ်)သော သဒ္ဒါ၊ [ဝိသုံ ဝိသုံ- အသီးအသီး+အဝစ္ဆိန္နိတ္ထာ– ပိုင်းခြား ကန့်သတ်၍+ထာပနံ-တည်စေတတ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝဝတ္ထာပနံ – ဒ္ဒါ၊

ကုန်သော၊ နပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အာဒယော-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အစရှိသည် မဟုတ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓိရာဝ-နက်နဲသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နဉ္ဇာနာ-ပေါ်လွင်သည် မဟုတ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ အတ္ထိ - ၌စသ်)၊ ဣတိ ဝေံ-သို့၊ သမ္ဘပဒေဟိ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့နှင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေထိုက်၏။ [ဂန္ဓိရာမှစ၍ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာတိုင်အောင် အလုံးစုံသောပုဒ်တို့နှင့် တွဲပါ—ဟူလို။]

ဟိ—ချဲ့၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သာဝကပါရမီညာဏံ-သာဝကပါရမီဉာဏ်သည်၊ ဂန္ဓိရံ—နက်နဲ၏၊ ပစ္စေကဗောဓိညာဏံ ပန-ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သည်ကား၊ တတော-ထို သာဝကပါရမီ ဉာဏ်ထက်၊ ဂန္ဓိရတရံ-သာ၍ နက်နဲ၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ တတ္ထ – ထို သာဝကပါရမီ ဉာဏ်၌၊ ဝဝတ္ထာနံ—ဝေသဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ သဗ္ဗညုတညာဏဿ- သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်သည်လည်း၊ တတောပိ - ထို ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ထက်လည်း၊ ဂန္ဓိရတရံ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထာပိ—ထို ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၌လည်း၊ ဝဝတ္ထာနံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ကား၊ ဣတော - ၌ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ထက်၊ ဝါ-မှ၊ အညံ-အခြားသော၊ ဂန္ဓိရတရံ-သာ၍ နက်နဲသောဉာဏ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ တသ္မာ—ကြောင့်၊ ဂန္ဓိရာဝါတိ— ဂန္ဓိရာဝဟူ၍၊ ဝဝတ္ထာနံ-ကို၊ လဒ္ဓတိ-ရအပ်၏၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဒုဒ္ဒသာဝ ဒုရနုဗောဓာဝါတိ—ဒုဒ္ဒသာဝ ဒုရနုဗောဓာဝဟူ၍၊ သမ္ဘံ-အလုံးစုံသော ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။

× × × × × × ×

"တည်စေကြောင်း သဒ္ဒါ" ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌လာသော "နိဝတ္ထာပနာဝဓာရဏာ"ကိုပင်"ဝဝတ္ထာပန"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝေ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို "နပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိအာဒယော"စသည်ဖြင့် ပြသည်၊ ဋီကာသစ်၌ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ ဟု ဆို၏၊ တားမြစ်ဘွယ်အနက် မရှိရာ၌သာ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ ဟု ယူရသောကြောင့် ထိုအဆိုကို စဉ်းစားပါ။] ၌ "ဝဝတ္ထာပနဝစန" ဟူသည် အညေဝ တပုဒ်လုံး မဟုတ်၊ အညေဝ၌ ဝေသဒ္ဒါသာတည်း၊ ထို့ဝေသဒ္ဒါသာ " ဂန္ဓိရာဝ " စသည်ဖြင့် အလုံးစုံသောပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်စပ်၍ ဖြစ်နိုင်သည်။

သာဝကပါရမီ ညာဏံ။ ။ဒါနစသော ပါရမီတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် သာဝကသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝိဇ္ဇာတ္တယ ဆဠဘိညာ စတုပဋိသမ္ဘိဒါစသော ဉာဏ်ကို "သာဝကပါရမီဉာဏ်"ဟု ခေါ်၏၊ "သာဝကတို့၏ ဒါနစသော ပါရမီကြောင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်"ဟူလို။ [သာဝက ပါရမီ ညာဏန္တိ သာဝကာနံ ဒါနာဒိ ပါရမိပါ၊ရိပူရိယာ နိပ္ဖန္နံ ဝိဇ္ဇာတ္တယဆဠဘိညာ စတုပဋိသမ္ဘိဒါဒိဘေဒံ ဉာဏံ၊ – ဋီကာ။] ၌အဖွင့်ကို ကြည့်၍ " သာဝကာနံ + ပါရမိယော သာဝကပါရမိယော၊ သာဝကပါရမီဟိ (တို့ကြောင့်), နိပ္ဖန္နံ +ဉာဏံ သာဝကပါရမိညာဏံ"ဟု ဖြုပါ။

ပုဗ္ဗန်္ဒကပိုက ကထာအဖွင့်

ပန-ဆက်၊ (ပြတ်ပြီးစကားကို ပြန်၍ဆက်သည်)၊ ကတမေ စ တေ ဘိက္ခဝေ တိ – ကတမေ စ တေ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော၊ အယံ – ဤပုစ္ဆာသည်၊ တေသံ ဓမ္မာနံ – ထို သဗ္ဗညုတာ ဂုဏ်တော်တရားတို့ကို၊ ကထေတုကမ္မတာပုစ္ဆာ – ဖြေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပုစ္ဆာတည်း၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏာပြာဟ္မဏာတိ အာဒိ-သန္တိ၊ပေ၊ပြာဟ္မဏာ အစရှိသောစကားရပ်သည်၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ- ပုစ္ဆာ၏ အဖြေတည်း၊ ဝါ- ပုစ္ဆာကို ဖြေကြောင်းစကားရပ်တည်း၊ ပန – ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥုံးအံ့၊ ကသ္မာ – အဘယ့်ကြောင့်၊ တေံ – ဤ ဝိသဇ္ဇနစကားရပ်ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ – ဤ မိစ္ဆာအယူတို့ကို အကျယ် ဝေဘန်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာရဒ္ဓံ – အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ စေ – ဤသို့ မေးအံ့၊ ဟိ - အဖြေကား၊ (တနည်း) ခဲ့၏၊ ပုဒ္ဓါနံ – ဘုရားရှင်တို့၏၊ စတ္တာရိ - ၄ ပါးကုန်သော၊ ဌာနာနိ– အကြောင်းအရာတို့သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်လသော်၊ ဂဇ္ဇိတံ-ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ကြိုးဝါးသံသည်၊ မဟန္တံ - ကြီးကျယ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

× × × × × × ×

ကသ္မာ၊ပေ၊တိ စေ။ ။“ကတမေ စ တေ ဘိက္ခဝေ”စသောပုစ္ဆာကို ဖြေတော်မူရာ၌ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆက်ဆံသော သစ္စာ ၄ ပါး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စသော တရားတို့ကို အကျယ်စေဘန်၍ ဟောပြသောအားဖြင့် ဖြေတော်မမူဘဲ “သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏာပြာဟ္မဏာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ” စသည်ဖြင့် မိစ္ဆာအယူတို့ကို အကျယ် ဝေဘန်၍ ပြသောအားဖြင့် ဖြေတော်မူ၏၊ “ထိုသို့ မိစ္ဆာအယူတို့ကိုဝေဘန်သောအားဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အဖြေစကားကို မိန့်တော်မူရပါသနည်း”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်သည်။ [တံတိ ယထာဝုတ္တံ ဝိသဇ္ဇနဝစနံ၊ ဝေန္တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌိနံ ဝိဘဇနာကာရေန၊– ဋီကာသစ်။]

ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ။ ။ထိုအမေးကို ဖြေလိုရှိ၍ ဗုဒ္ဓါနံဟိ စသည်မိန့်၊ “ သစ္စာ ၄ ပါး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စသော တရားတို့ကို ဝေဘန်ခြင်း (အကျယ် ဟောတော်မူခြင်း) သည် သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်၏ အရာဖြစ်သကဲ့သို့ , ထို့အတူ အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့် မိစ္ဆာအယူတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူခြင်းသည်လည်း သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်၏ အရာပင်ဖြစ်၏ ” ဟု ပြတော်မူခြင်းငှါ “ ဗုဒ္ဓါနံ ဟိ ” စသော အဖြေကို အကျယ်မိန့်တော်မူသည်။

ဌာနာနိ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ။ ။ ဌာနာနိတိ ကာရဏာနိ (ဟောတော်မူဘို့ရန် အကြောင်းအရာတို့သို့) (ပတ္တာ)၊ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိတိ ဒေသေတဗ္ဗသ အတ္ထသ အနေကဝိဓတာယ (ဟောထိုက်သော အနက် အဓိပ္ပါယ်၏ များပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း) ဒုဗ္ဗိညေယျတာယစ (သိနိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း) နာနာနယေဟိ ပဝတ္တမာနံ ဒေသနာဂဇ္ဇိတံ (ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ကြိုးဝါးသံသည်) မဟန္တံ ဝိပုလံ ဗဟုဘေဒန္တိ၊– ဋီကာ။

ဥဏံ - ဒေသနာဥဏ်တော်သည်၊ အနုပဝိသတိ – ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မတို့သို့ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ (ဥဏ်တော် အလွန်စူးရှသည်-ဟူလို၊) ဗုဒ္ဓညာဏသ-မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာဥဏ် ပဋိဝေဓဥဏ်တော်၏၊ မဟန္တ' ဘာဝေါ– ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပညာယတိ – ထင်ရှား၏၊ ဒေသနာ– ဒေသနာတော်သည်၊ ဂမ္ဘီရာ – နက်နဲသည်၊ တိလက္ခဏာဟတာ – လက္ခဏာ ၃ ရပ် အမှတ်တံဆိပ်တို့ဖြင့် ခတ်နှိပ်အပ်သည်၊ သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာ - အတ္တ အတ္တနိယမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်နှင့် စပ်ယှဉ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

× × × × × × ×

ဥာဏံ အနုပဝိသတိ။ ။တတော ဧဝစ (ထိုသို့ ဂဇ္ဇိတ မဟန္တ၏အဖြစ်ကြောင့် ပင်) ဒေသနာညာဏံ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မေ (တို့ကို, ဝါ – တို့သို့) ဝိဘာဂသော ကုရုမာနံ (တဘို့စီ တဘို့စီပြုလျက်) အနုပဝိသတိ၊ အနုပဝိသ ဌိတံဝိယ ဟောတိ (အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်၍ တည်သကဲ့သို့ဖြစ်၏)၊ ဣတိအတ္ထော (အနုပဝိသတိ၏ အနက်)၊–ဋီကာ။

ဗုဒ္ဓညာဏသ၊ပေ၊ပညာယတိ။ ။ ["မဟန္တဘာဝေါ" နေ့ရာဝယ် ဋီကာတို့၌ "မဟန္တတာ" ဟု ရှိ၏။] ဧဝံဝိဓသ နာမ ဓမ္မသ ဒေသကံ ပဋိဝေဓကဥာတိ (ဤသို့ သဘောရှိသော နက်နဲ ခက်ခဲသောတရားတော်ကို ဟောလည်း ဟောနိုင်, ထိုးထွင်း၍ လည်း သိနိုင်ပါပေ၏ ဟု) ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာညာဏသ ပဋိဝေဓညာဏသစ ဥဋ္ဌာရ ဘာဝေါ ပါကဋော ဟောတိ၊–ဋီကာ။

ဒေသနာ ဂမ္ဘီရာ။ ။အခြား ဒေသနာများလည်း အထိုက်အလျောက် နက်နဲပါ ပေ၏၊ သို့သော် ဝိနယပညတ္တိစသော ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မ ၄ ပါးကား အထူးနက်နဲသော ကြောင့် ထို ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မတို့ကို အာရုံပြု၍ ဟောတော်မူရသော ဒေသနာတော်လည်း သာ၍ နက်နဲသောဒေသနာ ဖြစ်ရတော့သည်၊ ဒေသေတဗ္ဗ ဓမ္မဝသေန ပန ဒေသနာ ဝိသေသတော ဥဏေန အနုပဝိဋ္ဌာ ဂမ္ဘီရတရာစ ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။ [အနက်၏ ဂမ္ဘီရအမည်ကို ဒေသနာစဉ်သဒ္ဒါ၌ တင်စားသော, အာရုံ၏အမည်ကို အာရမဏိက ဒေသနာဥဏ်တော်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာတည်း။]

တိလက္ခဏာ၊ပေ၊ ပဋိသံယုတ္တာ။ ။တိဟိ လက္ခဏေဟိ- အနိစ္စတာ စသော လက္ခဏာ ၃ ရပ် အမှတ်တံဆိပ်တို့ဖြင့် + အာဟတာ – ခတ်နှိပ်အပ်သည်တည်း၊ တိ လက္ခဏာဟတာ၊ သုညတာယ – အတ္တ, အတ္တနိယမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်+ ပဋိသံယုတ္တာ သုညတာပဋိသံယုတ္တာ။ [ဤဂုဏ်တော် ၂ ပါးကား ဝိနယပညတ္တိစသော ၄ မျိုးသာ မက, ဒေသနာတော်တိုင်းနှင့် ဆိုင်သော ဂုဏ်တော်တည်း၊ သာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာ သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒါစ ယာနတ္တယမုခေနေဝါတိ ဝုတ္တံ တိလက္ခဏာဟတာ သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာတိ– ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဝိနည်းပညတ်တော် အရာ၌လည်း "ဓမ္မိ ကထံ ကတ္ဝာ" ဟု လာ၏၊ ထို ဓမ္မိကထာသည် ရောက်လာသောပရိသတ်၏ အဏ္ဏာသယအားလျော်စွာ ဖြစ်ရကား သခ်ါရတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ လက္ခဏာကို ထင်ရှားပြနိုင်သော, နိဗ္ဗာန်နှင့်တက္ခ ဓမ္မဟူသမျှ၌ အတ္တ အတ္တနိယမှ ကင်းဆိတ်ပုံကို ထင်ရှားပြနိုင်သော တိလက္ခဏာဟတ သုညတာပဋိ သံယုတ္တဒေသနာပင် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

စတ္တာရိ - ၄ ပါးကုန်သော၊ ကတမာနိ – အဘယ် အကြောင်းအရာတို့သို့၊ (ပတ္ထာ-၍၊ ဝါ–ရောက်လသော်၊ ဂဇ္ဇိတံ-သည်၊ မဟန္တံ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ၊ပေ၊သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာ-သည်၊ ဟောတိ– နည်း)၊ ဝိနယပညတ္တိံ–ဝိနည်းပညတ်တော်ရင်း၊ (ဣတိ ၌စပ်)၊ ဘူမန္တရံ- ဘုံအထူးရင်း၊ ပစ္စယာကာရံ-ဟေတုစသော အဝိဇ္ဇာစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရင်း၊ [ဤပုဒ်ကို ဂန္ဆာရမ္ဘအခဏ်း၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] သမယန္တရံ-မိစ္ဆာအယူ အထူးရင်း၊ ဝါ - ဗုဒ္ဓအယူမှ တပါးသော မိစ္ဆာအယူရင်း၊ ဣတိ - သို့၊ (စတ္တာရိ- ကုန်သော၊ ဌာနာနိ– တို့သို့၊ ပတ္ထာ ဂဇ္ဇိတံ– သည်၊ မဟန္တံ-သည်၊ ဟောတိ–၏၊ပေ၊သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာ-သည်၊ ဟောတိ–၏။)

တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (အကျယ်စွဲပုံကို အောက်အဓိပ္ပါယ်၌ ကြည့်ပါ)၊ ဣဒံ-ဤသိက္ခာပုဒ်သည်၊ လဟုကံ - လဟုကသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣဒံ - ဤသိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဂရုကံ–ဂရုကသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣဒံ–ဤသိက္ခာပုဒ်သည်၊ သတေကိစ္ဆံ–

× × × × × × ×

ဘူမန္တရံ။ ။ဘူမိ+အန္တရံ၊ "ဘူမိ"အရ အဝတ္ထာဘုံ ဌာနဘုံ ၂ မျိုးကို ဖွင့်ကြ၏၊ ဘဝန္တိ ဓမ္မာ ဧတ္ထာတိ ဘူမိ – တရားတို့၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်ဟူသော အဝတ္ထာဘုံ, တည်ရာဟူသော ဌာနဘုံတည်း၊ အန္တရကို "ဝိသေသ" ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ဘေဒအနက်ပင်တည်း၊ ထိုတွင် အဝတ္ထာဘုံဟူသည် သတိစသော တရားတို့၏ (သတိပဋ္ဌာန်စသည်ဖြစ်ခိုက်) သတိပဋ္ဌာန်အခိုက်အတန့်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ်, ဗောဇ္ဈင်, မဂ္ဂင်စသော အခိုက်အတန့်တည်း၊ ဥပမာ– နွားတကောင်ကိုပင် အမိအနား၌ ကပ်၍ အိပ်တတ်သော နွားငယ် အခိုက်အတန့်ကိုစွဲ၍ ဝစ္ဆဟုရင်း, နွားသိုး အခိုက်အတန့်ကိုစွဲ၍ သင်းကွပ် ဆုံးမထိုက်သောကြောင့် ဒမ္မဟုရင်း, ဝန်ဆောင်နိုင်သောအခိုက်အတန့်ကိုစွဲ၍ နွားလားကို ဗလီဗဒ္ဒဟုရင်း ခေါ်ရသကဲ့သို့ သတိစသော တပါးစီကိုပင် ထိုထိုသတ္တိအခိုက်အတန့်ကိုစွဲ၍ သတိပဋ္ဌာန်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ်, ဗောဇ္ဈင်, မဂ္ဂင်ဟု ခေါ်ရသည်–ဟူလို၊ ဌာနဘုံ ဟူသည်ကား ကာမာဝစရစသော ဘုံပင်တည်း။ [ဘူမန္တရန္တိ ဓမ္မာနံ အဝတ္ထာ ဝိသေသဉ္စ, ဌာနဝိသေသဉ္စ၊–ဋီကာသစ်။]

သမယန္တရံ။ ။ ဒိဋ္ဌိဝိသေသံ၊ နာနာဝိဟိတာ ဒိဋ္ဌိယောတိအတ္ထော၊ သမယကို ဒိဋ္ဌိ, အန္တရကို ဝိသေသဟု ဖွင့်သည်၊ " အယူအထူး " ဟူသည် တမျိုးနှင့်တမျိုး မတူသော အမျိုးမျိုးသော အယူများပင်တည်း၊ (တနည်း) အညသမယံ – ဗုဒ္ဓ၏အယူမှ တပါးသော မိစ္ဆာအယူများ။

တသ္မာ။ ။ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံမှစ၍ သုညတာပဋိသံယုတ္တာ တိုင်အောင် တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်၊ " တသ္မာ - ထိုသို့ ဤ ၄ ဌာနသို့ ရောက်လသော် ဒေသနာတည်းဟူသော ကြိုးဝါးခြင်း၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်, ဒေသနာဉာဏ်တော်၏ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မတို့သို့ အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်သည်၏အဖြစ်, ဉာဏ်တော်ကြီးမားပုံ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်, ဒေသနာတော်၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, လက္ခဏာ ၃ ရပ် တံဆိပ်ခတ်အပ်သည်၏အဖြစ်, သုညတာပဋိသံယုတ္တ၏အဖြစ်ကြောင့်" ဟု အကျယ်ပေးပါ။

ကုစားခြင်းနှင့် တက္ခဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣဒံ, အတေကိစ္ဆံ-ကုစားခြင်း မရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း။ [နပုံလိင်ဖြင့် ထားသောကြောင့် ဣဒံကို သိက္ခာပုဒ် စွဲရသည်၊ အရကောက်မှာ ထိုသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်ပြအပ်သော အာပတ်သာတည်း။] အယံ– ဤသည်ကား၊ အာပတ္တိ– အာပတ်တည်း၊ အယံ- ကား၊ အနာပတ္တိ- အနာပတ်တည်း၊ အယံ - ကား၊ ဆေဇ္ဇဂါမိနီ – သာသနာတော်ဝယ် အမြစ် အရင်း ပြတ်ခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော အာပတ်တည်း၊ အယံ - ကား၊ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနီ – အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်း ပရိဝါသ်မာနတ်သို့ ရောက်စေတတ် သော အာပတ်တည်း၊ အယံ – ကား၊ ဒေသနာဂါမိနီ - ဒေသနာပြောခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော အာပတ်တည်း၊ အယံ- ကား၊ လောကဝဇ္ဇာ– လောက၌ ပင် အပြစ်ရှိသောအာပတ်တည်း၊ အယံ-ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာ– ပညတ်ကြောင့် အပြစ်ရှိသောအာပတ်တည်း၊ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ- ဤ အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညပေတဗ္ဗံ-ပညတ်ထိုက်၏၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္ထုသ္မိံ– အကြောင်းဝတ္ထုသည်၊ ဩတိဏ္ဏေ- သက်ရောက်လသော်၊ ယံ သိက္ခာပဒ ပညာ ပနံနာမ–အကြင် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ- ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်း၌၊ အညေသံ-မြတ်စွာဘုရားမှတပါး အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ– တို့မှာ၊ ထာမောဝါ– ဉာဏ်စွမ်းသည်ရင်း၊ ဗလံဝါ- ကိုယ် စွမ်းသည်ရင်း၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ သေ - ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းဟူသော အရာ သည်၊ အညေသံ - တို့၏၊ အဝိသယော – အရာမဟုတ်၊ တထာဂတဿေဝ - မြတ်စွာဘုရား၏သာ၊ ဝိသယော-အရာတော်တည်း။ [နိဂုံးကိုပြလို၍ ဣတိ စသည် မိန့်။] ဣတိ – ဤသို့လျှင်၊ ဝိနယပညတ္တိံ – ဝိနည်းကို ပညတ်တော်မူခြင်းသို့၊ ပတ္ဌာ- ၍၊ ဝါ- သော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဂဇ္ဇိတံ- သည်၊ မဟန္တံ-သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ပေ ၊ တိလက္ခဏာဟတာ – လက္ခဏာ ၃ ရပ် , အမှတ်တံဆိပ်ဖြင့် ခတ်နှိပ် အပ်သည်၊ သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာ–သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဣတိ–ဝိနယပညတ် နှင့်စပ်သော အကျယ်အပြီးတည်း။

× × × × × × ×

ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ။ ။ဧဝံ လဟုကဂရုကာဒိဝသေန (ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း လဟုကအာပတ် ဂရုကအာပတ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်) တဒနုရူပေ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ (ထိုအာပတ်တို့အား လျောက်ပတ်သော အကြောင်းဝတ္ထု သက်ရောက်လ သော်)၊–ဋီကာ။

ထာမော, ဗလံ။ ။ထာမောတိ ဉာဏသာမတ္ထိယံ၊ ဗလန္တိ အဏမ္ပိနသခ်ါတော ဝီရဘာဝေါ၊ ထာမော ဗလန္တိဝါ သာမတ္ထိယဝစနမေဝ၊– ဋီကာသစ်၊ "ဗလံ ထာမော သဟံ သတ္တိ"– အဘိဓာန် (၃၉၈) နှင့်အညီ ၂ ပုဒ်လုံးပင် သတ္တိအနက်ဟောချည်း တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်စွမ်းကို ထာမ, ကိုယ်စွမ်း နှုတ်စွမ်းကို ဗလ ဟု ခွဲပါ။ [နိဿယ၌ ဤနောက်နည်းအတိုင်း ပေးထားသည်။]

တထာ–ထိမှတပါး၊ (တနည်း) တထာ – ထို ဝိနယပညတ္တိ၏ အကျယ်မှ တပါး ဘူမန္တရ၏အကျယ်ကား၊ ဣမေ-ဤသည်တို့သည်၊ စတ္တာရော-နှံသော၊ သတိပဋ္ဌာနာနာမ– သတိပဋ္ဌာန်တို့မည်၏ ၊ပေ၊ (အယံ ဣမေ ဣမာ ဣမာနိ တို့ကို ပေယျာလ မြုပ်ထားသည့်,ဖေါ်ပါ)၊ အယံ–ဤသည်ကား၊ အရိယော-မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါနာမ- မဂ်မည်၏၊ ဣမေ-ဤသည်တို့ကား၊ ပဗ္ဗ - ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ နာမ – ခန္ဓာတို့ မည်၏၊ ဣမာနိ–ဤသည်တို့ကား၊ ဒွါဒသ– တဆဲ့ နှစ်ပါးကုန်သော၊ အာယတနာနိ နာမ–အာယတနတို့ မည်၏၊ ဣမာ-ဤသည်တို့ကား၊ အဋ္ဌာရသ–တဆဲ့ ရှစ်ပါး ကုန်သော၊ ဓာတုယောနာမ – ဓာတ်တို့ မည်၏၊ ဣမာနိ - ဤသည်တို့ကား၊ စတ္တာရိ – လေးပါးကုန်သော၊ အရိယသစ္စာနိနာမ - အရိယသစ္စာတို့မည်၏၊ ဣမာနိ- ကား၊ ဗာဝီသ - နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊ ဣန္ဒြိယာနိနာမ – ဣန္ဒြေတို့ မည်၏၊ ဣမေ- ကား၊ နဝ - ကိုးပါးကုန်သော၊ ဟေတူနာမ - ဟိတ်တို့မည်၏၊ ဣမေ-ကား၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၊ အာဟာရာနာမ - အာဟာရတို့ မည်၏၊ ဣမေ-ကား၊ သတ္တ-ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဖဿာနာမ-ဖဿတို့မည်၏၊ ဣမာ–ကား၊ သတ္တ–ကုန်သော၊ ဝေဒနာနာမ-ဝေဒနာတို့မည်၏၊ပေ၊ဣမာနိ-ကား၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ စိတ္တာနိ နာမ - စိတ်တို့မည်၏။ [ဝိညာဏဓာတ် ၇ ပါးကို “ သတ္တစိတ္တာနိ ”ဟုဂုဏ်း, ထိုနှင့် ယှဉ်သော ဖဿစသည်ကို “ သတ္တ ဖဿာ ” စသည်ဟုဂုဏ်း ဆိုသည်။]

ဧတေသု-ဤတရားတို့တွင်၊ တ္တေကာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော တရားတို့ သည်၊ ကာမာဝစရာ-ကာမာဝစရဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ–တရားတို့မည်၏၊ တ္တေကာ-တို့သည်၊ ရူပါဝစရာ- ရူပါဝစရဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ-တို့မည်၏၊ တ္တေကာ- တို့သည်၊ အရူပါဝစရာ - အရူပါဝစရ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ–တို့မည်၏၊ တ္တေကာ–တို့သည်၊ ပရိယာပန္နာ – တဏှာ ၃ ပါးဖြင့် ဝိုင်းခြားခြင်း ‘ယူအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ-လောကီတရားတို့ မည်၏၊[“တ္တေကာ အပရိယာ ပန္နာ-ဏဏှာ ၃ ပါးဖြင့် ဝိုင်းခြားခြင်း မယူအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ-တို့မည်၏” ဤသို့ရှိလျှင် ကောင်း၏။]တ္တေကာ-တို့သည်၊ လောကိယာ–လောကဋ္ဌ ထင်ရှား ကုန်သော၊ ဝါ- လောကီဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ – တို့မည်၏၊ တ္တေကာ– တို့သည်၊ လောကုတ္တရာ - လောကုတ္တရာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနာမ - တို့မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ ဝါ-ဤသို့ အလားတူဖြစ်သော၊ (အဘိဓမ္မပိဋကံ၌

× × × × × × ×

သတိပဋ္ဌာနာ ။ ။ဤသတိပဋ္ဌာန်စသော တရားတော်များသည် သုတ္တန် ပါဠိတော်၌လည်း လာ၏၊ သို့သော် အဘိဓမ္မာ၌ သုတ္တန်ဘာဇနီယ, အဘိဓမ္မဘာဇနီယ, ပဒုပုစ္ဆကနည်း ၃ မျိုးဖြင့် အထူးပြု၍ အကျယ် ဝေဘန်တော်မူသောကြောင့် “ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာနာမ၊ပေ၊အဘိဓမ္မပိဋကံ ဝိဘင်္ဂတ္ထာ”ဟု မိန့်သည်။

စပ်)။[ဣတိသဒ္ဒါ အာဒိအနက်, တနည်း-ပကာရအနက်ဟော၊ ထိုဣတိသဒ္ဒါဖြင့် အလားတူဖြစ်သော ကြင်းသော တရားများကို ဝေဘန်ပုံ အခြင်းအရာကို ယူ။] စတုဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနံ– ၂၄ ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းရှိသော၊ အနန္တနယံ– အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော နည်းရှိသော၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ-အဘိဓမ္မပိဋကကို၊ ဝိဘဇိတွာ–ဝေဘန်၍၊ ကထေတုံ– ဟောခြင်းငှါ၊ အညေသံ–တို့၏၊ ထာမော ဝါ–ဉာဏ်အားသည်ရင်း၊ ဗလံဝါ - မတုန်မလှုပ်သော ဝီရိယအားသည်ရင်း၊ (ဒီကာပဌမနည်းကို ပေးသည်)၊ နတ္ထိ၊ သေ–၌ အဘိဓမ္မပိဋကကို အကျယ် ဝေဘန်၍ ဟောခြင်းဟူသော အရာသည်၊ အညေသံ–တို့၏၊ အဝိသယော– အရာမဟုတ်၊ တထာဂတသေဝ-၏သာ၊ ဝိသယော-တည်း၊ ဣတိ–၌သို့လျှင်၊ ဘူမန္တရပရိစ္ဆေဒံ – ဘုံအထူး အပိုင်းအခြားသို့၊ ပတ္တာ၊ ပေ၊ သုညတာ ပဋိသံယုတ္တာ–သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဘူမန္တရနှင့် စပ်၍ အကျယ်အပြုံးတည်း။

[ရှေးစာအုပ်များ၌ "ယာ အယံ"ဟု ရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်များ၌"အယံ" ဟု ရှိ၏၊ ဣမသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြဘို့ရန် ရှေအနီးအပါး၌ အဝိဇ္ဇာအကြောင်းအရာ မရှိခဲ့၊ ထို့ကြောင့် ယာ+အယံ ၂ ပုဒ်လုံးပင် ပိုဟန်တူ၏။]တထာ-ထိုမှတပါး၊ (တနည်း)တထာ–ဘူမန္တရ၏ အကျယ်မှတပါး ပစ္စယာကာရ၏အကျယ်ကား၊ (အယံ)အဝိဇ္ဇာ–(၌)အဝိဇ္ဇာသည်၊ သခ်ါရာနံ-သခ်ါရတို့အား၊ နဝဟိ-၉ပါး ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ– အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ပစ္စယော – ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏။[နဝအာကာရ၏ ၉ ပါးသရုပ်ကိုပြလို၍"ဥပ္ပါဒေါ ဟုတ္ထာ" စသည်မိန့်။] ဥပ္ပါဒေါ – သခ်ါရတို့၏ တဘဝ၌ အစစွာ ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္ထာ-၍၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဝတ္တံ- သခ်ါရတို့၏ စ၍ဖြစ်ပြီးနေဝံ ဖြစ်တည်ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္ထာ- ၍၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ နိမိတ္တံ– သခ်ါရတို့၏ ဘဝစသည်တို့၌ အကျိုးကို ပစ်ချကြောင်းသည်၊ ဟုတ္ထာ – ဖြစ်၍၊

× × × × × × ×

ဥပ္ပါဒေါ, ပဝတ္တံ, နိမိတ္တံ။ ။ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတသ္မာ ဖလံတိ ဥပ္ပါဒေါ = သခ်ါရဟူသော အကျိုးတရား၏ တဘဝ၌ စ၍ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း၊ ပဝတ္တတိ ဧရတိ ဧတသ္မိံတိ ပဝတ္တံ=သခ်ါရဟူသော အကျိုးတရားတို့၏ တဘဝလုံး၌ ဖြစ်တည်ကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း၊"နိမိသန္တိ စ တေ (သခ်ါရာ) အဝိဇ္ဇာယ သတိ ဖလံ ဘဝါဒိသု ခိပန္တိ"ဟု ဋီကာဟောင်း၌ တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို " နိ+မိသဓာတ်, တ " ဟုဆင်း, နိ ရှေးရှိသောကြောင့် မိသဓာတ်လည်း ခိပနအနက်ဟောဟုဆင်း ကြောင်း၊ ဤနေရာ၌ အမှတ်နိမိတ်ကိုဟောသော နိမိတ္တမဟုတ်သောကြောင့် "နိမိနာတိ သဏ္ဌာနာတိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ"ဟုကား မပြုနိုင်၊ သခ်ါရတို့က ဝိညာဉ်အကျိုးကို ဘဝ, ယောနိ, ဂတိစသည်တို့၌ ပစ်ချကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း။ [ဤမှနောက်၌ ဋီကာသစ်ဝယ် " နိဒဒါတိ ဖလံ အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဧတေနာတိ နိဒါနံ " ဟု တွေ့ရ၏၊ နဝအာကာရ၌ နိဒါနပုဒ် မရှိ။]

ပစ္စယော – သည်၊ ဟောတိ၊ အာယူဟနံ – သခ်ၤါရတို့၏ မိမိအကျိုးဖြစ်ဘို့ရန် အားထုတ်ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တွာ-၍၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ သံယောဂေါ-သခ်ၤါရတို့၏ မိမိအကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တွာ – ၍၊ ပစ္စယော– သည်၊ ဟောတိ၊ ပလိဗောဓော-သခ်ၤါရတို့၏ မိမိကိန်းရာ ခန္ဓာအစဉ်ကို နှောင်ဖွဲ့ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တွာ-၍၊ ပစ္စယော–သည်၊ ဟောတိ၊ သမုဒယော–အခြား အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆိုလသော် သခ်ၤါရတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တွာ-၍၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဟေတု– သခ်ၤါရတို့၏ ဇနကအကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တွာ–၍၊ ,ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ ပစ္စယော – သခ်ၤါရတို့၏ ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တွာ-၍၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထို့အတူ၊ သခ်ၤါရာဒယော–သခ်ၤါရအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့သည်၊ ဝိညာဏာဒီနံ-ဝိညာဉ် အစရှိသော အကျိုးတရားတို့အား၊ (ဥပပါဒေါ – သည်၊ ဟုတ္တွာ– ၍၊ ပစ္စယော–သည်၊ ဟောတိ၊ပေါ၊ပစ္စယော–သည်၊ ဟုတ္တွာ-၍၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ)။

× × × × × × × ×

အာယူဟနံ, သံယောဂေါ။ ။ အာပုဗ္ဗ ဥဟာဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ အားထုတ်ခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ "အာယူဟန္တိ ဖလုပ္ပတ္တိယာ ဃဋ္ဋန္တိ တေသ်ံတိ အာယူဟနံ= သခ်ၤါရတို့၏ မိမိအကျိုးဖြစ်ဘို့ရာ အားထုတ်ကြောင်း ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း၊ သံယုဇ္ဇန္တိ အတ္တနော ဖလေန တေသ်ံတိ သံယောဂေါ = သခ်ၤါရတို့၏ မိမိအကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်ကြောင်း ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း။

ပလိဗောဓော, သမုဒယော။ ။ ယသ်ံ သန္တာနေ သယံ ဥပ္ပန္နာ – အကြင် သန္တာန်၌ မိမိ (သခ်ၤါရ) တို့ ဖြစ်ကြ၏၊ တံ ပလိဗုန္ဓန္တိ ယသ်ံတိ ပလိဗောဓော = ထို သန္တာန်ကို သခ်ၤါရတို့က နှောင်ဖွဲ့ကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း။ [ပလိဗုန္ဓတိကို "ဗန္ဓတိ"ဟု ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏။] သမုဒယောကို "သံ+ဥဒယ"ဟု ခွဲ၊ သံသည် " အကြောင်းတပါးနှင့် ပေါင်းမိခြင်း " အနက်ဟော၊ ပစ္စယန္တရသမဝါယေ သခ်ၤါရာ ဥဒယန္တိ ယသ်ံတိ သမုဒယော = အခြား အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော် သခ်ၤါရတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း။

ဟေတု, ပစ္စယော။ ။ ဟိဓဝတ်, ဂတိအနက်ဟော၊ သခ်ၤါရာနံ ကာရဏာဘာဝံ ဟိနောတိ ဂစ္ဆတီတိ ဟေတု = သခ်ၤါရတို့၏ ဇနကအကြောင်း အဖြစ်သို့ ရောက်တတ်သော အဝိဇ္ဇာအကြောင်း၊ ပစ္စယောကို "ပတိ+အယ"ဟု ခွဲ၊ ပတိစ္စ (အဝိဇ္ဇာကိုစွဲ၍) သခ်ၤါရာ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ တေနာတိ ပစ္စယော=သခ်ၤါရတို့၏ စွဲ၍ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဋီကာသစ်၌ ပစ္စယော ဟုတ္တွာအတွက် ပစ္စယော၏ အနက်မပါ၊ ပစ္စယော၏အစား နိဒါနကို သွင်းထားသည်၊ သို့သော် သာဓကဘ၌ " ပစ္စယဋ္ဌိတိ " ဟု ပါဋိတော်ရင်းမှာပင် ပါ၏၊ ထို၏ အဋ္ဌကထာ၌လည်း " အဝိဇ္ဇာဝ သခ်ၤါရာနံ ဥပ္ပါဒေ ဇနကပစ္စယတ္တာ, ပဝတ္တိယံ ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယတ္တာစ ဟေတုဋ္ဌိတိ ပစ္စယဋ္ဌိတိတိ ဝုတ္တာ" ဟု မိန့်သည်။

ယထာ(ကိံဝစနံ) - ကို၊ (ကော– သည်)၊ အာဟ - နည်း၊ ကထံ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟေ ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ၊ပေ၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏန္တိ - ဏံဟူ၍၊ (ဓမ္မသေနာ ပတိ–သည်၊ အာဟ-ပြီ)။[ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ-အကြောင်း တို့ကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်း၌၊ ဝါ–အကြောင်းတို့ကို သိမ်းဆည်းခြင်း၌၊ ပညာ– ပညာသည်၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ-ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်သည်၊ ဝါ–သခ်ါရစသော အကျိုး တရားတို့၏ တည်ရာအကြောင်း၌ဖြစ်သောဉာဏ်သည်၊(ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း)။ [ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ စသည်၌ ဥပ္ပါဒစသည်ကို "ဥပ္ပါဒေါ ဟုတ္ဆာ ပစ္စယော" စသည်၌ ဥပ္ပါဒေါစသည် အတိုင်း အနက်ပေးလိမ့်မည်။] အဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာသည်၊ သခ်ါ ရာနံ-သခ်ါရတို့၏၊ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိစ – သခ်ါရတို့၏ တဘဝ၌ အစစ္ဆာဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်၍ တည်ရာ အကြောင်းသည်ရင်း၊ ပဝတ္တဋ္ဌိတိစ – သခ်ါရတို့၏ စ၍ ဖြစ်ပြီး နောက် ဖြစ်တည်ကြောင်းဖြစ်၍ တည်ရာအကြောင်းသည်ရင်း၊ နိမိတ္တဋ္ဌိတိစ– သခ်ါရတို့၏ ဘဝစသည်တို့၌ အကျိုးကို ပစ်ချကြောင်းဖြစ်၍ တည်ရာအကြောင်း သည်ရင်း၊ အာယူဟနဋ္ဌိတိစ– သခ်ါရတို့၏ မိမိ အကျိုးဖြစ်ဘို့ရန် အားထုတ် ကြောင်း ဖြစ်၍ တည်ရာအကြောင်းသည်ရင်း၊ သံယောဂဋ္ဌိတိစ - သခ်ါရတို့၏ မိမိ အကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်ကြောင်း ဖြစ်၍ တည်ရာ အကြောင်းသည်ရင်း၊ ပလိ

× × × × × × ×

ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ ။ ။ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထ ဖလဓမ္မာ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဋ္ဌိတိ (ကာရဏံ)၊ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည့်အတွက် အကျိုးတရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းသည် ဋ္ဌိတိ မည်၏၊ ဓမ္မာနံ+ဋ္ဌိတိ ဓမ္မဋ္ဌိတိ၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ– ၌+ ဉာဏံ ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ= သခ်ါရစသော အကျိုးတရားတို့၏ တည်ရာ အကြောင်း၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်၊– သာရတ္ထဒီကာ, အရဟံ အဖွင့်။ [ဋီကာသစ်နှင့် ပဋိ သမ္ဘိဒါမဂ်အဌကထာယ၌ ဋ္ဌိတိကို ကရဏသာဓ် ပြုကြ၏၊ ဌာဓာတ်သည် အာဓာရကို ငဲ့သောကြောင့် သာရတ္ထဝိဂ္ဂိဟ်က သဘာဝကျသည်၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ပုဒ်ကိုလည်း ပါရာဇိကဏ်အဌကထာ၌ အဓိကရဏသာဓ်ပင် ပြုသည်။]

ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိစသည်။ ။"ဥပ္ပါဒါယ-ဥပါဒ်သောအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းငှါ+ဋ္ဌိတိ-တည်ရာ အကြောင်းတည်း၊ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ၊ ပဝတ္တာယ-ဥပါဒ်ပြီးသောတရားတို့၏ ဖြစ်တည်ခြင်းငှါ+ ဋ္ဌိတိ ပဝတ္တဋ္ဌိတိ၊ နိမိတ္တဘူတာ+ ဋ္ဌိတိ နိမိတ္တဋ္ဌိတိ၊ အာယူဟနဘူတာ+ ဋ္ဌိတိ အာယူဟန ဋ္ဌိတိ"စသည်ဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဌကထာဖွင့်၏၊ သို့သော် "ဥပ္ပါဒေါ–ဥပါဒ်ကြောင်း သည်+ ဟုတ္ဆာ+ ဋ္ဌိတိ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ၊ ပဝတ္တံ+ ဟုတ္ဆာ+ဋ္ဌိတိ ပဝတ္တဋ္ဌိတိ၊ နိမိတ္တံ+ဟုတ္ဆာ+ ဋ္ဌိတိ နိမိတ္တဋ္ဌိတိ"စသည်ဖြင့် ပြုမှ "ဥပ္ပါဒေါ ဟုတ္ဆာ ပစ္စယော"ဟူသော ရှေအဌကထာ စကားနှင့် လိုက်လျောမည်၊ မှန်၏– "ဥပ္ပါဒေါ ဟုတ္ဆာ ပစ္စယော" စသည်ကို "ဥပ္ပါဒ ဋ္ဌိတိ"စသည်ဖြင့် ဆိုသည်၊ ဋ္ဌိတိနှင့် ပစ္စယောကား အဓိပ္ပါယ်တူတည်း။

မှတ်ချက် ။ ။ ဟေတုပစ္စယောအဖွင့် ပဋ္ဌာန်း အဌကထာ၌ ဟေတု ဟုတ္ဆာ ပစ္စ ယောကို "ဟေတုဘာဝေန – ဟိတ်အဖြစ်ဖြင့်" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "ဥပ္ပါဒေါ ဟုတ္ဆာ"စသည်ကို "ဥပ္ပါဒဘာဝေန"စသည်ဖြင့် ဖွင့်နိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဗောဓိတိစ-သခ်ါရတို့၏ မိမိကိန်းရာ ခန္ဓာအစဉ်ကို နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း ဖြစ်၍ တည်ရာအကြောင်းသည်၎င်း၊သမုဒယဋ္ဌိတိစ-အခြားအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော် သခ်ါရတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ တည်ရာအကြောင်းသည်၎င်း၊ ဟေတုဋ္ဌိတိစ– သခ်ါရတို့၏ ဇနက အကြောင်းဖြစ်၍ တည်ရာ အကြောင်းသည်၎င်း၊ ပစ္စယဋ္ဌိတိစ – သခ်ါရတို့၏ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်၍ တည်ရာ အကြောင်းသည်၎င်း၊(ဟောတိ)။

နဝဟိ–ကုန်သော၊ ဇာမေဟိ အာကာရေဟိ- တို့ဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇာ- သည်၊ ပစ္စယော – အကြောင်းတည်း၊ သခ်ါရာ - တို့သည်၊ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ – အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတရား့တို့တည်း၊ ဥဘောဝိ- ၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ– ၍ အဝိဇ္ဇာ သခ်ါရတရားတို့သည်၊ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ– အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့တည်း၊ ဇာတိ - ၍သို့၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ - ၌၊ ပညာ-သည်၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ–မည်၏၊ အတီတံ–အတိတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနမ္ပိ-ကာလ၌လည်း၊ (“ ကာလပတ်လုံး ” ဟုလည်း ပေးကြ၏) ၊ပေ၊အနာဂတံ– အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနမ္ပိ – ၌လည်း၊ အဝိဇ္ဇာ - သည်၊ သခ်ါရာနံ - တို့၏၊ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိစ၊ပေ၊ဇာတိ- သည်၊ ဇရာမရဏာဿ-၏၊ ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိစ၊ပေ၊ပစ္စယဋ္ဌိတိစ - သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ နဝဟိ - ကုန်သော၊ ဇာမေဟိ အာကာရေဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဇာတိ– သည်၊ ပစ္စယော- တည်း၊ ဇရာမရဏံ- သည်၊ ပစ္စယသမုပ္ပန္နံ– တည်း၊ ဥဘောဝိ-ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ-၍ ဇာတိ ဇရာ မရဏတရားတို့သည်၊ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ- တည်း၊ ဇာတိ- သို့၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ - ၌၊ ပညာ - သည်၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏံ- မည်၏၊–[ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, မဟာဝဂ် , ဉာဏကထာ , ဓမ္မဋ္ဌိတိညာဏနိဒ္ဒေသ။]

ဝေံ–၍သို့လျှင်၊ တဿ တဿ ဓမ္မဿ– ထိုထို သခ်ါရစသော အကျိုးတရား၏၊ တထာ တထာ – ထိုထို ဟေတုသတ္တိစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပစ္စယဘာဝေန–အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တံ- ဖြစ်သော၊ တိဝင်္ဃ-၃ ပါးသောဝင်္ဂ ရှိသော့၊ တိယဒ္ဓံ – ၃ ပါးသော အဓွန်ရှိသော၊ တိသန္ဓိ – ၃ ပါးသော အစပ် ရှိသော၊ စတုသင်္ခေပံ-၄ ပါးသော အဘိုအစုရှိသော၊ ဝီသတာကာရံ- ၂၀ သော

× × × × × × ×

ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ။ ။ “အာသဝါနံ သမုပ္ပါဒါ , အဝိဇ္ဇာ စ ပဝတ္တာတိ” နှင့်အညီ အဝိဇ္ဇာလည်း အာသဝေါဟူသောအကြောင်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥဘောပေတေ ဓမ္မာ ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ,”ဟု မိန့်သည်။ ,

အတီတံဝိ အဒ္ဓါနံ။ ။“၍ ပြခဲ့သော ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌သာ ရနိုင်သည်မဟုတ်၊ အတိတ်ဘဝ အနာဂတ်ဘဝတို့၌လည်း ရနိုင်သေး၏” ဟု ပြခြင်းငှါ “အတီတမွိ အဒ္ဓါနံ၊ပေ၊အနာဂတမွိ အဒ္ဓါနံ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။

အပြားရှိသော၊ (တိသန္ဓိ စသည်တို့၏အဓိပ္ပါယ်ကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဖွင့်၌ ရှုပါ၊) ဣမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ-၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ ဝိဘဇိတ္ဝာ-၍၊ ကထေတုံ-ငှါ၊ အညေသံ-တို့၏၊ ထာမောဝါ-သည်ရင်း၊ ဗလံဝါ-သည်ရင်း၊ နတ္တိ၊ သေ – ၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောခြင်းဟူသောအရာသည်၊ အညေသံ-တို့၏၊ အဝိသယော၊ တထာဂတဿေဝ- ၏သာ၊ ဝိသယော–တည်း၊ ဣတိ–၏သို့လျှင်၊ ပစ္စယာကာရံ-သို့၊ ပတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဂဇ္ဇိတံ- သည်၊ မဟန္တံ- သည်၊ ဟောတိ ၊ပေ၊ တိလက္ခဏာဟတာ–သည်၊ သုညတာပဋိသံယုတ္တာ - သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ – ပစ္စယာကာရနှင့်စပ်၍ အကျယ် အပြီးတည်း။

တထာ – ထိုမှတပါး၊ (တနည်း) တထာ – ထို ပစ္စယာကာရ၏အကျယ်မှတပါး သမယန္တရ၏အကျယ်ကား၊ စတ္တာရော-၄ မျိုး ၄ စားကုန်သော၊ ဇနာ-သတ္ဝာအပေါင်းတို့သည်၊ သဿတဝါဒါနာမ–သဿတ အယူရှိသူတို့ မည်၏၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ (ဇနာ - တို့သည်)၊ ဧကစ္စသဿတဝါဒါနာမ– ဧကစ္စသဿတအယူရှိသူတို့မည်၏၊ (နာမကို ပုဒ်တိုင်းလိုက်ပေးပါ)၊ စတ္တာရော – ကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ အန္တာနန္တိကာနာမ-အန္တာနန္တ အယူရှိသူတို့မည်၏၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ အမရာဝိက္ခေပိကာနာမ-အမရာဝိက္ခေပ အယူရှိသူတို့မည်၏၊ ဒ္ဓေ–ကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာနာမ– အဓိစ္စသမုပ္ပန္နအယူရှိသူတို့မည်၏၊ သောဋ္ဌသ- ၁၆ ပါး အမျိုးအစားဖြစ်ကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ သညီဝါဒါနာမ - သညာရှိ၏ဟု အယူရှိသူတို့မည်၏၊ အဋ္ဌ– ၈ မျိုး ၈ စားကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ အသညီဝါဒါနာမ-သညာမရှိဟု အယူရှိသူတို့မည်၏၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ နေဝသညီနာသညီဝါဒါနာမ – သညာရှိသည်လည်း မဟုတ် သညာမရှိသည်လည်းမဟုတ်ဟု အယူရှိသူတို့မည်၏၊ သတ္တ–၇ မျိုး ၇ စားကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒါနာမ – ဥစ္ဆေဒအယူရှိသူတို့ မည်၏၊ ပဉ္စ – ကုန်သော၊ (ဇနာ)၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒါနာမ–ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနအယူရှိသူတို့ မည်၏၊ တေ-ထို

× × × × × × ×

စတ္တာရော ဇနာ။ ။ သဿတဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏစသော အပြားအားဖြင့် အများပင် ရှိကုန်၏၊ သို့သော် ဇာတိသဟဿကိုသာ အောက်မေ့နိုင်၍ ထို ဇာတိသဟဿကိုပင် သဿတဟု ယူခြင်း, ထို့အတူ ဒသ သံဝဋ္ဌ ဝိဝဋ္ဌကပ်ကို အောက်မေ့နိုင်၍ရင်း, စတ္တာလီသ သံဝဋ္ဌ ဝိဝဋ္ဌကပ်ကို အောက်မေ့နိုင်၍ရင်း, ကြံဆ၍ရင်း သဿတဟု ယူခြင်းအားဖြင့် ၄ မျိုး ၄ စားသာ ရှိသောကြောင့် "စတ္တာရော ဇနာ" ဟု ဆို၏၊ ဤစကားဖြင့် "၄ မျိုးသာရှိ၏, ၄ မျိုးထက် အပိုအလိုမရှိ"ဟု သဿတဝါဒီတို့ကို ပိုင်းခြား၍ပြနိုင်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ အစွမ်းကို ပြသည်၊ ထို ၄ မျိုးတွင်လည်း တမျိုးတမျိုးလျှင် အများအပြား ပါဝင်နေသောကြောင့် ဇနာကို "ဇနသမူဟာ-သတ္ဝာအပေါင်းတို့"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

သတ္တာအပေါင်းတို့သည်၊ ဣဒံ– ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မှန်ကန်စွာ မယူနိုင်ခြင်းကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ဣဒံ-ဤ မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ-ယူကြကုန်၏။

ဣတိ– ဤသို့၊ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတာနိ– ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဘိန္ဒိတ္ဝာ–ခွဲခြား ဝေဘန်၍၊ ဝါ-ချေဖျက်၍၊ နိဇ္ဇဋံ-ဝါးရုံအရှုပ်ကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိသည်ကို၊ နိဂ္ဂုမ္ဗံ– ချုံပိတ်ပေါင်းကဲ့သို့ ပိတ်ဖုံးခြင်းမရှိသည်ကို၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ ကထေတုံ-ငှါ၊ အညေသံ-တို့၏၊ ထာမောဝါ– သည်ဂုင်း၊ ဗလံဝါ-သည်ဂုင်း၊

× × × × × × ×

ဣဒံ နိဿာယ။ ။"ဣဒပ္ပစ္စယတာယ သမ္မာ အဂ္ဂဟဏံ–ဤသခ်ါရစသော အကျိုးတို့၏အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတို့၏အဖြစ်ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မှန်ကန်စွာ မယူနိုင်ခြင်းကို" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ – ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ပုံကို နားမလည်သည့်အတွက် အစဉ်သန္တာန်အားဖြင့် ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်တို့၏ သန္တတိဃန (အစဉ်အားဖြင့် တခုတည်း တခဲနက်) အဖြစ်ကို မခွဲခြားနိုင်ဘဲ (နာနတ္တ–အသီးအသီး တခုစီဖြစ်အောင် ဉာဏ်ဖြင့် မဆင်ခြင်နိုင်ဘဲ) ဧကတ္တဂဟဏံ–တခုတည်း၏အဖြစ်ကို ယူခြင်းကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ သဿတအယူ ဖြစ်ရသည်–ဟူလို။

ဂဏ္ဍန္တိ။ ။ "ဂဏ္ဍန္တိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "သူ၏ စိတ်ထဲ၌ စွဲမြဲ မှတ်ယူရုံသာ ယူထား၏" ဟု မမှတ်ရ၊ "ဤ သဿတအယူကို စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်း၍ ရုပ်နာမ်တို့ကိုပင် သဿတ သဿတ ဟု ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြသည်" ဟူသော အဓိပ္ပါယ် တိုင်အောင် မှတ်ပါ။ [ဂဏ္ဍန္တိတိ ဣဒံ သဿတဂ္ဂဟဏံ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရန္တိ၊– ဋီကာ။]

ဘိန္ဒိတ္ဝာ။ ။ပါဋ္ဌိတော်၌ သဿတဝါဒဖြစ်ပုံကို ပြရာဝယ် " အာတပ္ပမန္ဒာယ ပဓာနမန္ဒာယ"စသည်ဖြင့် ပြတော်မူလိမ့်မည်၊ ဤသို့ မိစ္ဆာအယူ အမျိုးမျိုးဖြစ်ရာ၌ အယူတမျိုးနှင့်တမျိုးလည်း မတူပုံ , ထို အယူဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းလည်း မတူပုံကို ခွဲခြား၍ ပြခြင်းကို "ဘိန္ဒိတ္ဝာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဘိန္ဒိတ္ဝာတိ အာတပ္ပ မန္ဒာယာတိ အာဒိနာ ဝိဘဇိတ္ဝာ။] (တနည်း) ပါဋ္ဌိတော်ဝယ် မိစ္ဆာအယူတို့ကို ပြတော်မူပြီးနောက် " တယိဒံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော ပဇာနာတိ" စသည်ဖြင့် ထို မိစ္ဆာအယူတို့ကို ခြေဖျက်သကဲ့သို့ မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကို " ဘိန္ဒိတ္ဝာ " ဟု ဆိုသည်။ [တယိဒံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော ပဇာနာတိတိ အာဒိနာဝါ ဝိမဒ္ဒိတ္ဝာ၊–ဋီကာ၊ ဋီကာသစ်၌ "ဝိဓမိတ္ဝာ–မှုတ်လွှင့်၍"ဟု ရှိ၏။]

နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ။ ။ဘိန္ဒိတ္ဝာကိုပင်"နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတ္ဝာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "ဇဋာ" ဟူသည် ဖြေရှင်း၍ ယူရလောက်အောင် ရှုပ်ထွေးနေသော ဝါးရုံအရှုပ် ချည်ထွေးအရှုပ်မျိုးတည်း၊ ထိုနှင့်တူသော မိစ္ဆာအယူ၏ ရှုပ်ထွေးခြင်းကိုလည်း "ဇဋာ"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဂုမ္ဗ"ဟူသည် အပေါ်၌အုပ်နေသော ရှုပ်နေသော ချုံပိတ်ပေါင်းတည်း၊ ထိုနှင့်တူသော မိစ္ဆာအယူ၏ ရှုပ်ပွေနေခြင်းကိုလည်း "ဂုမ္ဗ" ဟု ခေါ်သည်၊ နတ္ထိ + ဇဋာ ယဿာတိ နိဇ္ဇဋံ (ဒိဋ္ဌိဂတံ)၊ နတ္ထိ + ဂုမ္ဗော ယဿာတိ နိဂ္ဂုမ္ဗံ၊ မိစ္ဆာအယူ၏ ထို အရှုပ်အထွေးကို ဖြေရှင်းခြင်းကို "နိဇ္ဇဋံ ကတ္ဝာ" ဟုဂုင်း, မိစ္ဆာအယူ၏ ထို အဖုံးအအုပ်ကို ဖွင့်လှစ်ခြင်းကို "နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတ္ဝာ" ဟုဂုင်း ဆိုသည်။ [ဒိဋ္ဌိဇဋာ ဝိဇဋနေန, ဒိဋ္ဌိဂုမ္ဗ ဝိဝရဏေနစ၊–

နတ္ထိ၊ သေ–ဤ မိစ္ဆာအယူတို့ကို ခွဲခြားဝေဘန်၍ ဟောခြင်းဟူသောအရာသည်၊ အညေသံ–တို့၏၊ အဝိသယော၊ တထာဂတသေဝ-၏သာ၊ ဝိသယော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သမယန္တရံ-သို့၊ ပတွာ-၍၊ ဝါ-သော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ဂဇ္ဇိတံ-သည်၊ မဟန္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ပေ၊သုညတာပဋိသံယုတ္တာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သမယန္တရနှင့် စပ်၍ အကျယ်အပြီးတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣမသို့ဌာနေ–ဤ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုပြတော်မူရာဌာန၌၊ (အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ စသည်ဖြင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို ပြတော်မူရာဌာန၌)၊ သမယန္တရံ-မိစ္ဆာအယူအထူးကို၊ ဝါ– ဗုဒ္ဓအယူမှ တပါးသော မိစ္ဆာအယူကို၊ လဗ္ဘတိ – ရအပ်၏၊ တသ္မာ – ထိုသို့ ဤနေရာ၌ သမယန္တရ၏ ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗညုတညာဏသ-၏၊ မဟန္တဘာဝဒဿနတ္ထံ-ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါငုင်း၊ ဒေသနာယ - ဒေသနာတော်၏၊ သုညတာပကာသနဝိဘာဝနတ္ထံစ – သုညတာပကာသနကို ထင်စွာပြခြင်း အကျိုးငှါငုင်း၊ သမယန္တရံ – သို့၊ အနုပဝိသန္တော – ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း သက်ဝင်တော်မူလိုသော၊ ဓမ္မရာဇာ – တရားမင်းဘုရားသည်၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာတိ- ဏာဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနံ–ပုစ္ဆာကိုဖြေဆိုကြောင်း စကားရပ်ကို၊ အာရဘိ–အားထုတ်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

ဋီကာ။] ဋီကာသစ်၌....အပိစ ဝေဋ္ဌုအာဒီနံ ဟေဋ္ဌုပရိယသံသိဗ္ဗနဋ္ဌေန ဇဋာ၊ ကုသာဒီနံ ဩဝရဏဋ္ဌေန ဂုမ္ဗော၊ တဿဒိသတာယ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ဗျာကုလာပါကဋတာ "ဇဋာ ဂုမ္ဗော" တိစ ဝုစ္စတိ၊ ဒိဋ္ဌိဇဋာဝိဇဋနေန, ဒိဋ္ဌိဂုမ္ဗ ဝိဝရဏေနစ နိဇ္ဇဋံ နိဂုမ္ဗံ ကတ္ဟာတိ အတ္ထော ဟု ဖွင့်သေး၏။ [မိစ္ဆာအယူ အချင်းချင်းငုင်း တမျိုးတည်းငုင်း ရှုပ်ထွေးခြင်း မရှိသည်ကို "နိဇ္ဇဋ" ဟု ဆို၏၊ နားမလည်နိုင်အောင် ပိတ်ဖုံးနေမှု၏ မရှိခြင်းကို "နိဂ္ဂုမ္ဗ" ဟု ဆိုသည်။]

တသ္မာ ၊ ပေ ၊ အာရဘိ ။ ။ တသ္မာတိ အာဒိနာ (ဒဿေတိ ၌စပ်၊) ဗုဒ္ဓဂုဏေ အာရဗ္ဘ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌိတတ္တာ (ရဟန်းတို့၏သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို ချီးမွမ်းစဉ်က ဤဒေသနာတော်၏ စ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အတွက်) သဗ္ဗညုတာညာဏံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဟာ ("အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို အကျဉ်းချုပ်ပြတော်မူပြီး၍) ဒေသနာကုသလော ဘဂဝါ သမယန္တရဝိဂါဟနဝသေန (မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော အယူတပါးသို့ သက်ဝင်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်) သဗ္ဗညုတာညာဏမေဝ ဝိသဇ္ဇေတိတိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာ။

သဗ္ဗညုတ ၊ ပေ ၊ ဒဿနတ္ထံ။ ။ မိစ္ဆာအယူများကို ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူလိုက်လျှင်ပင် အလုံးစုံကို အကုန်သိသော သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်၏ အရှင်ဖြစ်သောကြောင့် သာ ဤကဲ့သို့ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူနိုင်ပါပေသည်ဟု တရားနာသူတို့စိတ်၌ ထင်မြင်လာနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် မိစ္ဆာအယူတို့ကို ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းသည် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်၏ ကြီးကျယ်ကြောင်းကို ထင်ရှားပြရာရောက်သည်။

တတ္ထ – ထိုသန္နိဘိက္ခဝေ ကေ သမဏပြာဟ္မဏာ အစရှိသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ၌၊ သန္တိတို့-ကား၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-ထင်ရှား ရှိကုန်၏၊ ဥပလဗ္ဘန္တိ–ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်၍ ရအပ်ကုန်၏၊ ဝါ-သိအပ်ကုန်၏၊ ဘိက္ခဝေတိ–ဘိက္ခဝေ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ "အာလပနဝစနံ - ဘုရားရှင်တို့၏ ခေါ်တော်မူကြောင်း စကားတည်း။ [ဘိက္ခဝေ ဟူသော အခေါ်သည် ဘုရားရှင်တို့၏ ခေါ်တော်မူခြင်းသာတည်း၊ သာဝကတို့ အချင်းချင်း မခေါ်နိုင်။]

သမဏပြာဟ္မဏာတိ- ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတဘာဝေန- ရသေ့ရဟန်း အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမဏာ-သမဏမည်သူတို့သည်၊ ဇာတိယာ-ဇာတ်အားဖြင့်၊ ပြာဟ္မဏာ-ပြာဟ္မဏမည်သူတို့သည်၊ ဝါ-တနည်း၊ လောကေန– လူအပေါင်းသည်၊ သမဏာတိစ – သမဏတို့ဟူ၍၎င်း၊ ပြာဟ္မဏာတိစ-ပြာဟ္မဏတို့ဟူ၍၎င်း၊ ဧဝံ- သို့၊ သမ္မတာ– သမုတ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊(သန္တိ-၌စပ်)။

× × × × × × × ×

သန္တိ။ ။အသဓဲတ် အန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသော "သန္တိ" ကြိယာသည် အတ္ထိနှင့် အနက်တူသော ကြိယာတည်း၊ ထို အတ္ထိသည် သံဝိဇ္ဇန္တိကြိယာ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို သံဝိဇ္ဇန္တိ အရ "ထင်ရှားရှိခြင်း" ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိခြင်း မဟုတ်, လောက၌ ပညတ်အပ်သော သင်္ကေတပညတ်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိခြင်းတည်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်သော အခါ ထို မိစ္ဆာအယူရှိသော သမဏပြာဟ္မဏတို့ကို တွေ့ရ၏၊ ထင်ရှားမရှိလျှင် မတွေ့နိုင် မမြင်နိုင်, ထင်ရှားရှိသောကြောင့်သာ တွေ့နိုင် မြင်နိုင် သိနိုင်သည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သန္တိကို "အတ္ထိ" ဟု ဖွင့်၍ ထို အတ္ထိကို "သံဝိဇ္ဇန္တိ" ဟုဆင်း, သံဝိဇ္ဇန္တိကို "ဥပလဗ္ဘန္တိ" ဟုဆင်း ထပ်၍ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ [ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ပုရိမဿ ပုရိမဿ အတ္ထဝစနံ၊ ဥပလဗ္ဘတိတိ ပညာယ ဥပဂန္ဒွာ လဗ္ဘတိ၊ – အဋ္ဌသာလိနီ, မူလဋီကာ, နိဒါနကထာအဖွင့်။]

မှတ်ချက်။ ။"သန္တိ" ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာဖြင့် ဟောတော်မူသည့် အတွက် ထို မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ အဆက်မပြတ် (ယခုအချိန်တိုင်အောင်) ထင်ရှားရှိနေကြောင်းကို ပြ၏၊ ထို့ပြင်–•"သန္တိ ဘိက္ခဝေ "စသည်ဖြင့် မိစ္ဆာအယူဖြစ်ပုံကို ထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူသည့်အတွက် ထို မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏မိစ္ဆာအယူမှ လျော့သွားနိုင်ခြင်း (တချို့မှာ) မိစ္ဆာအယူမှ လုံးဝကင်းရှင်းခြင်းအကျိုးရှိကြောင်းကိုလည်း ပြတော်မူ၏၊ ထို့ပြင်–"သန္တိ–ထင်ရှားရှိကြ၏"ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် ဒေသနာတော်၏ (ဒက္ခာရိ) မဟုတ်ဘဲ အဝိတထတာ (မချွတ်ကေန် အမှန်၏အဖြစ်) ကိုလည်း ပြတော်မူသည်။ ["သန္တိတိ ဋ္ဌမိနာ၊ပေ၊ ဒိပေတိ ဓမ္မရာဇာ"ဟူသော ဋီကာကို ကြည့်ပါ။]

သမဏပြာဟ္မဏာ။ ။"သမဏတို–မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်၏" ဟူသော စစနတ္ထနှင့်အညီ မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်မှ သမဏအစစ်ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ မကောင်းမှုတို့ကို မျောပြီးဖြစ်မှ ပြာဟ္မဏအစစ် ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါ၏ ဟောနက်အားလျော်သော အနွယ်အမည်လေလော ဟု တွေးတောဘွယ်ရှိရကား "ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတ၊ပေ၊ပြာဟ္မဏာ" ဟု မိန့်သည်၊ ပြခဲ့သော အကြောင်းတို့ကြောင့် ရအပ်သော အနွယ်

(ယေ- အကြင် ရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်)၊ ပုဗ္ဗန္တံ - အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အဖို့ကို၊ ကပ္ပေတွာ—ရှေးရှေး တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံဆ၍၊ ဝိကပ္ပေတွာ- အထုံ ရသည့်အတွက် တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် အထူးတလည် ဆန်းကြယ်စွာ ကြံဆ၍၊ ဂဏ္ဍန္တိ - နောက်နောက်တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲစွဲလမ်းလမ်း ယူကြကုန်၏၊ ဣတိ— ထို့ကြောင့်၊(တေ—ထို ရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်)၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ - ကတို့မည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ဧတေသံ-ဤရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကြံဆခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တေ-ထို ရသေ့ပုဏ္ဏားတို့သည်)၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ—ကတို့မည်၏။

တတ္ထ-ထိပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာဟူသောပါဋ်၌၊(နိဝိဋ္ဌော-သက်ဝင်တည်နေသော)၊ အန္တောတိ အယံသဒ္ဒေါ—အန္တောဟူသော ဤသဒ္ဒါကို၊ ဝါ-သည်၊ အန္တ ၊ပေ၊ ကောဋ္ဌာသေသု-အူဟူသော အနက်, အတွင်းဟူသော အနက်, အပိုင်းအခြား

× × × × × × × ×

အမည် မဟုတ်, ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်နေသောကြောင့် သမဏဟုဋင်း, ဗြာဟ္မဏ မျိုး၌ မွေးဖွားသောကြောင့် ဗြာဟ္မဏဟုဋင်း အထင်ရှင်ဖြစ် အမည်များသာ ဖြစ်သည်— ဟူလို၊ (တနည်း) ပြခဲ့သော အကြောင်း ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ လူအများက သမဏဗြာဟ္မဏ ဟု အသိအမှတ် ပြုထားသောကြောင့် သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရကြ သည်။ [ဤနည်း၌ ရှေးရှေးက တွင်လာသော နာမည်ဖြစ်၍ အတွင်ရှင်ဖြစ်တည်း။]

ပုဗ္ဗန္တံ၊ပေ၊ဂဏ္ဍန္တိ။ ။[အန္တ၏ ကောဋ္ဌာသအနက်, ကပ္ပ၏ တဏ္ဍာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိ ကပ္ပအနက်ကို နောက်၌ပြလတံ့။] ကပ္ပေတွာဖြင့် ရှေးဥုးစွာ ကြံဆတတ်သော တဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပြ၏၊ ရှေး တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့က အထုံရအောင် ကျေးဇူးပြုသဖြင့် အားရှိ ပါးရှိ ကြံဆတတ်, ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ် ကြံဆတတ်သော တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ကို ဝိကပ္ပေတွာဖြင့် ပြ၏၊ ဂဏ္ဍန္တိအရယူခြင်းဟူသည် ထိတဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲစွဲမြဲမြဲယူခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် " အပရဘာဂသိဒ္ဓေဟိ (ရှေတဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့၏ နောံအဖို့၌ ပြီးစီးကုန်သော) အဘိနိဝေသ ဘူတေဟိ (စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်းတတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော) တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိဂါဟေဟိ (မလွှတ်စတမ်း ဖမ်းယူတတ်သော တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်) ဂဏ္ဍန္တိ အဘိနိဝိသန္တိ ပရာမသ နွှိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ (တနည်း) " ကပ္ပေတွာ ဝိကပ္ပေတွာတို့ဖြင့် တဏ္ဍာကပ္ပကိုပြ၍, ဂဏ္ဍန္တိဖြင့် ဥပါဒါန်အဖြစ်သို့ ရောက်သော တဏ္ဍာဂါဟ ဒိဋ္ဌိဂါဟကို ပြသည်" ဟု ဋီကာတို့ တနည်း ဖွင့်ကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာ၌"ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာ ဝိကပ္ပေတွာ ဂဏ္ဍန္တိ" သည် ထို မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ ယူပုံကို အဓိပ္ပါယ်ပြသော ဝါကျသာတည်း၊ ဝိဂြိဟ်ကိုကား"ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေန္တိတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ" ဟု ဋီကာပြုသည်၊ ကပ္ပေန္တိတိ ကပ္ပိကာ၊ ကပ္ပဓာတ်, ဏူ ပစ္စည်း, အကို ဣပြု၊ " ပုဗ္ဗန္တံ+ကပ္ပိကာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ"ဟု သမာသ်တွဲပါ။

ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါဝါ၊ပေ၊ကပ္ပိကာ။ ။ဤနည်း၌ "ပုဗ္ဗန္တံ+ကပ္ပေါ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါ"ဟု သမာသ်တွဲပြီးမှ"ပဟူတေစ ပသံသာယံ"စသောအနက်တို့တွင် နိစ္စယောဂ (မိစ္ဆာအယူ ရှိသူတို့၏သန္တာန်ဝယ် အမြဲယှဉ်နေခြင်း) အနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်။ [ဣဓ နိစ္စယောဂ ဝသေန ဝိဇ္ဇမာနတ္ထော သမ္ဘဝတီတိ ဝုတ္တံ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပေါဝါတိ အာဒိ၊— ဋီကာသစ်။]

ဟူသော အနက်, ယုတ်ညံ့ဟူသော အနက်, ထိုမှာဘက် အဖို့ဟူသော အနက်, အဖို့အစုဟူသော အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ – တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဝါ - ထင်ရှား၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အန္တပူရော ဥဒရပူရောတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ အန္တေ–အူဟူသော အနက်၌၊ အန္တသဒ္ဒေါ-ကို၊ ဝါ-သည်၊(ဒိဿတိ)။[ကာယော-ခန္ဓာကိုယ်သည်၊ အန္တပူရော–အူဖြင့် ပြည့်၏၊ ဥဒရပူရော-ဝမ်း၌ တည်သော အစာသစ်ဖြင့် ပြည့်၏၊–သုတ္တနိပါတ် , ဥရဂဝဂ်, ဝိဇယသုတ်။ .... အန္တဿ+ပူရော အန္တပူရော၊ ဥဒရန္တိစ ဥဒရိယဿေတံ အခိဝစနံ၊–သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ။] စရန္တိလောကေ၊ပေ၊ဗဟိ သောဘမာနာတိ အာဒီသု-တို့၌၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်းဟူသော အနက်၌၊(အန္တသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ)။ [လောကေ - လောက၌၊ ပရိဝါရ ဆန္ဒာ-အခြံအရံဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သည်၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ အသုဒ္ဓါ-မစင်ကြယ်ကုန်သည်၊ ဗဟိ–အပ၌၊ သောဘမာနာ-တင့်တယ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္ဆာ)၊ စရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊–ကောသလသံယုတ်, ဒု-ဝဂ်,သတ္တဇဋိလသုတ်။]

ကာယဗန္ဓနဿ ၊ပေ၊ ဥဒကန္တံဝါတိအာဒီသု- တို့၌၊ မရိယာဒါယံ - အပိုင်းအခြားဟူသော အနက်၌၊(အန္တသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ)။ [ကာယဗန္ဓနဿ - ခါးပန်းကြိုး၏၊ အန္တော-အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်၊ ဇီရတိ-ဆွေးမြေ၏၊–စူဋ္ဌဝဂ္ဂ,ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓက။] သာ-ထို တေဇောဓာတ်သည်၊ ဟရိတန္တံဝါ - စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင် အပိုင်းအခြားသို့သော်ငင်း၊ ပန္ထန္တံဝါ – လမ်း အပိုင်းအခြားသို့သော်ငင်း၊ သေလန္တံဝါ-ကျောက်တောင် အပိုင်းအခြားသို့သော်ငင်း၊ ဥဒကန္တံဝါ-ရေအပိုင်းအခြားသို့သော်ငင်း၊ပေ၊ (အာဂမ္မ- ရောက်၍၊ ဝါ- ရောက်လသော်၊ အနာဟာရာ-လောင်စာ မရှိသည်၊(ဟုတ္ဆာ)နိဗ္ဗာယတိ-ငြိမ်းရတော့၏၊–[မူလပဏ္ဏာသ , ဩပမ္မဝဂ် , မဟာဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်၊.... သာတိ တေဇောဓာတု၊ ဟရိတန္တန္တိ ဟရိတတိဏရုက္ခမရိယာဒံ၊ပန္ထန္တံတိ မဂ္ဂမရိယာဒံ၊ အာဂမ္မ အနာဟာရာ နိဗ္ဗာယတီတိသေသော၊-ဋီကာသစ်၊ အချို့စာအုပ်၌ ဥဒကန္တံဝါ နေရာဝယ်"သမုဒ္ဒသီမံဝါ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဋ္ဌကား ကျမ်းရင်း၌ မရှိ၊"ဥဒကန္တံဝါ"သာ ရှိသည်။] အန္တမိဒံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ပိဏ္ဍောလျန္တိအာဒီသု - တို့၌၊ လာမကေ - အယုတ်အညံ့ဟူသော အနက်၌၊(အန္တသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ)။[ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလုံ- အကြင် ဆွမ်းကို ရှာမှီးရသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ဆွမ်းခံ၍ စားရ

× × × × × × ×

ကောဋ္ဌာသေသူတိ။ ။"ကောဋ္ဌာသာဒီသု"ဟု ဆိုလိုလျက် အာဒိသဒ္ဒါအကြေကြံ၊ တနည်း–နိဒံဿန အနက်ရှိသော ဇုတိသဒ္ဒါဖြင့် ကြွင်းသော အနက်တို့ကို ယူပါ၊ မှန်၏–"သုတ္တန္တံ"၌ အန္တသဒ္ဒါသည် ပဒပူရဏတည်း၊"ဂါမန္တသေနာသနံ-ရွာအနီးကျောင်း "ဟူရာ၌ အန္တသဒ္ဒါသည် သမီပ အနက်ဟောတည်း၊ " ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ ဧကော အန္တော"၌ အန္တသဒ္ဒါသည် ဥမ္မဂ္ဂ (လမ်းမှားဟူသော) အနက်ဟောတည်း၊ ၏အနက်များ ကျန်နေသေးသည်။

ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဇာဒံ-ဤဆွမ်းခံ၍ စားရခြင်းသည်၊ ဇီဝိကာနံ–အသက်မွေး ခြင်းတို့တွင်၊ အန္တံ-အညံ့ဆုံးတည်း၊ ဝါ-အောက်တန်း အကျဆုံးတည်း၊- ခန္ဓ သံယုတ်, ခဇ္ဇနိယဝဂ်, ပိဏ္ဍောလျသုတ်၊.... ပိဏ္ဍံ ဥလတိ ဂဝေသတီတိ ပိဏ္ဍော လော၊ ပိဏ္ဍစာရိကော၊ တဿ ဘာဝေါ ပိဏ္ဍောလ္ယံ၊ ပိဏ္ဍစရဏောန ဇီဝိကတာ တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

သေဝန္တော ဒုက္ခဿတိအာဒိသု – တို့၌၊ ပရဘာဂေ - ထိုမှာဘက်အဖို့ ဟူသောအနက်၌၊ (အန္တသဒ္ဒေါဒိဿတိ)။ [သေဝ(သေဝေ)-၌ အလုံးစုံသော အကြောင်းတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်သည်ပင်၊ ဒုက္ခဿ - ဒုက္ခ၏၊ အန္တော – ထိုမှာဘက်အဖို့တည်း၊–နိဒါနဝဂ္ဂ, နိဒါနသံယုတ်, ဒုက္ခဝဂ်, ပရိဝီမံသနသုတ်၊ သေဝါတိ သမ္ဘဇပစ္စယသခ်ယဘူတော နိဗ္ဗာနမမ္မောဝေ၊ တေနာဟ သမ္ဘ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတီတိ၊-ဋီကာသစ်။]ဟိ-မှန်၊ သမ္ဘဇပစ္စယသခ်ယော-အလုံးစုံသောအကြောင်း တရားတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဒုက္ခဿ – ၏၊ ပရဘာဂေါ – ထိုမှာဘက်အဖို့ ဖြစ်သော၊ ကောဋိ – အစွန်းတည်း၊ ဇာတိ - သို့၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ သက္ကာယေ၊ပေ၊ အန္တောတိ အာဒိသု - တို့၌၊ ကောဋ္ဌာသေ - အဖို့အစုဟူသော အနက်၌၊ (အန္တသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ)။ [အာဝုသော – ငါ့ရှင်တို့၊ (ရဟန်းတပါးက အခြား ရဟန်း များကို ခေါ်သည်)၊ သက္ကာယော - သက္ကာယကို ယူခြင်းသည်၊ ဧကော - တခု သော၊ အန္တော-အဖို့အစုတည်း၊–ဆက္ကဂုတ္တိ၊ရ်, ဒု-ပံ, မဟာဝဂ်, မဇ္ဈသုတ်၊.... သက္ကာယောတိ သက္ကာယဂ္ဂါဟော၊- ဋီကာသစ်။] ဣဓာပိ - ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ဟူသော ပါဌ်၌လည်း၊ သွာယံ - ထို အန္တသဒ္ဒါသည်၊ ကောဋ္ဌာသေ–အဖို့အစု ဟူသော အနက်၌၊ ဝုတ္တာတိ - ဖြစ်၏။

ကပ္ပသဒ္ဒေါပိ-ကပ္ပသဒ္ဒါသည်လည်း၊ (ပိဖြင့် အန္တသဒ္ဒါကို ပေါင်း)၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကပ္ပံ– အာယုကပ်ပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌတု– တည်တော်မူပါ၊ (အာယုကပ္ပ၏ ပုံစံ)။ [သုတ်မဟာဝဂ်, မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ်, နိမိတ္တောဘာသကထာ။] နိပဇ္ဇိတုံ - အိပ်ခြင်းငှါ၊ ကပ္ပေါ–အမြဲက်သည်၊ ဝါ– အနည်းငယ်သော အကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ -,ရှိ၏၊ (လေသကပ္ပ၏ ပုံစံ)။ [အဋ္ဌကဂ်ုတ္တိ၊ရ်, ဒု- ပံ, ယမကဝဂ်, ကုသိတာရမ္ဘဝတ္ထု၊သုတ်။] ကပ္ပကတေန– ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပဗိန္ဒု၊ရှိသောအဝတ်ဖြင့်၊ အကပ္ပကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော ကပ္ပ ဗိန္ဒုမရှိသော အဝတ်သည်၊ ဝါ - ကို၊ သံသိဗ္ဗိတံ - ရောစပ်၍ ချုပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ဝိနယကပ္ပ၏ပုံစံ)။ [ပါစိတ်, သုရာပါနဝဂ်, ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏာ သိက္ခာ ပုဒ်။] ဣတိဧဝံ– ဤသို့၊ အာယုကပ္ပလေသကပ္ပ ဝိနယကပ္ပါဒိသု– အာယုကပ်, အမြဲက်ဟူသောကပ်, ဝိနည်းဌာလာသော ကပ္ပဗိန္ဒု၊အစရှိုကုန်သော၊ သမ္ဘဟုလေ သု– များစွာကုန်သော၊ အတ္ထေသု-တို့၌၊ ဝတ္တာတိ-၏၊[“ကပ္ပေါ ကာလေ ယုဂေ လေသေ”စသော အဘိဓာန် (၇၉၉)လာ အနက်တို့တွင် ကျန် အနက်များ

လည်း ရှိသေးသောကြောင့် "သမ္မဟုလေသု အတ္ထေသု" ဟု မိန့်သည်။] ဣစ-ဤ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ဟူသောပါဌ်၌၊ တဏှာဒိဋ္ဌိသု – တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပတို့၌၊ ဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

စ-သာဓကကား၊ ကပ္ပါတိ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါစာတိ-စဟူသော၊ ဇေတံ(သုတ္တံ)-ဤပါဠိတို့ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ)ဝိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ [ကပ္ပါတိ(ဏ္ဍေ)-၌၊ (လဇ္ဇာမာနာ- ရထိုက်ကုန်သော)၊ ကပ္ပါ – ကပ္ပတို့သည်၊ တဏှာကပ္ပေါစ-ကြံဆတတ်သော တဏှာဇင်း၊ ဒိဋ္ဌိကပ္ပေါစ- ကြံဆတတ်သော ဒိဋ္ဌဇင်း၊ (ဣတိ-သို့)၊ ဒွေ- ၂ ပါးတို့တည်း၊ [မဟာနိဒ္ဒေသ, အဋ္ဌကဝဂ်, သုဒ္ဓဋ္ဌက သုတ္တနိဒ္ဒေသ။ ဋီကာသစ်၌ "ဥဒ္ဒါနတောတိ သဇ်ဓံပတော" ဟု ဖွင့်ထား၏၊ သို့သော် ပါဠိတော်ရင်း၌ ဥဒ္ဒါနတော မပါ။]

တဿာ– ထို့ကြောင့်၊ ဝါ- ထိုသို့ ကပ္ပသဒ္ဒါ၏ တဏှာကပ္ပ ဒိဋ္ဌိကပ္ပ အနက်တို့၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတိတံ– အတိတ်ဖြစ်သော၊ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ- ခန္ဓာအဖို့ကို၊ ကပ္ပေတွာ– ကြံဆပြီး၍၊ (ဝိကပ္ပေတွာ–အထူးသဖြင့် ကြံဆပြီး၍၊) ဋီတာ-တည်နေကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-ကတို့မည်၏၊ ဣတိဝေံ- သို့၊ ဏ္ဍေ-၌ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ဟူသောပါဌ်၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– သိထိုက်၏။

× × × × × × ×

တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန။ ။လောဘမူ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ်စိတ်၌ ယှဉ်သော တဏှာဒိဋ္ဌိတို့တွင် သဿတစသည်ဖြင့် ယူရာ၌ ဒိဋ္ဌိသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ မိစ္ဆာအယူရှိသူတိုင်းပင် မိမိတို့အယူကို အားရနှစ်သက်နေသော တဏှာလည်း ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိအားသဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်, အားရနှစ်သက်တတ်သော တဏှာနှင့် ထိုအယူကို စွဲစွဲမြဲမြဲယူတတ်သော ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့် ကြံဆကြသည်။

အတိတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ။ ။ပုဗ္ဗန္တ၌ ပုဗ္ဗသဒ္ဒါသည် ("မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမာ" စသည်၌ကဲ့သို့ ပဓာနစသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ "အတိတ်" အနက်ဟောတည်း၊ ထိုအတိတ်လည်း ခန်ဓာငါးပါးမှ လွတ်သော ကြံဆစရာဝတ္ထု၊ မရှိသောကြောင့် ခန္ဓာ ၅ ပါးသာတည်း၊ အန္တသဒ္ဒါကား ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပုဗ္ဗန္တကို "အတိတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ" ဟု ဖွင့်သည်။

ကပ္ပေတွာ ဋီတာ။ ။ကပ္ပေတွာ၌ တွာ ပစ္စည်းသည် ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဝိသေသန အနက်ကို ဟော၏၊ "ကြံဆပြီး၍" ဟု အတ်တ်အနက် ပေးပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ "တသ္မိံ ပုဗ္ဗန္တေ တဏှာယနာဘိနိဝေသနာနံ (တဏှာဖြင့်နှစ်သက်ခြင်း ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလန်းခြင်းတို့၏) သမတ္ထနံ ပရိနိဋ္ဌာပနံ (ပြီးဆုံးစေခြင်းကို) အာဟ" ဟု မိန့်သည်၊ "ဋီတာ–တည်နေကုန်၏" ဟု ဆိုသဖြင့် ထိုအယူကို မစွန့်ခြင်းကို ပြသည်။ [အဋ္ဌကထာ၌ ကပ္ပေတွာနောက်ဝယ် "ပကပ္ပေတွာ" ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာတို့ မဖွင့်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ရှေးကရှိဟန်မတူ၊ ရှေးဌီကား "ကပ္ပေတွာ ဝိကပ္ပေတွာ" ဟု ရှိခဲ့သည်။]

ဧဝံ-ဤသို့၊ ပုဗ္ဗန္တံ–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖိုကို၊ ကပ္ပေတွာ–ကြံဆပြီး၍၊ ဌိတာနံ–တည်နေကုန်သော၊ တေသံ-ထို ရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန–ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗန္တမေဝ-သို့သာ၊ အနုဂတာ – အစဉ်လိုက်သော၊ ဒိဋ္ဌိ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ နော-ဋ္ဌိတို့မည်၏၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော-ဤသို့ အယူရှိကုန်သော၊ တေ-ထို ရသေ့ ပုဏ္ဏား တို့သည်၊ တံ ပုဗ္ဗန္တံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ ပဋိစ္စ–စွဲမှီ၍၊ အညမ္ပိ–မိမိမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဇနံ–လူအပေါင်းကို၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကံ-မိစ္ဆာ အယူရှိသည်ကို၊ ကရောန္တာ – ပြုကုန်လျက်၊ အနေကဝိဟိတာနိ – တပါးမက များသော အပြားရှိကုန်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ-နာမည်ပညတ်(ဥပါဒါပညတ်) ကို ပြတတ်သောပုဒ်တို့ကို၊ ဝါ– မိစ္ဆာအယူကို ပြတတ်သောပုဒ်တို့ကို၊ အဋ္ဌာ ရသဟိ–၁၈ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ–အကြောင်းဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ– စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြ ခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏၊ (အဋ္ဌာရသ သရုပ်ကို နောက်၌ တွေ့ရလတံ့။)

× × × × × × ×

ပုဗ္ဗန္တာနု ဒိဋ္ဌိနော။ ။အနုသည် အနုဂတအနက်ဟော၊ အနုဂတာ + ဒိဋ္ဌိ အနု ဒိဋ္ဌိ၊ တေသံကိုကြည့်၍ " ပုဗ္ဗန္တံ+ အနုဒိဋ္ဌိ+ ယေသံတိ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ဝိဂ္ဂိဟ်ပြုပါ။ ["ယောနံ နော" ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဣကာရန္တနောက်၌လည်း တရံတခါ ယောကို နော ပြုနိုင်၏၊ "အသာရေ သာရမတိနော"ကဲ့သို့တည်း။] အနုဂတ ဟူရာ၌ တစုံတယောက်၏နောက်သို့ လိုက်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့ လိုက်ခြင်းမဟုတ် , ထိုအယူ၏ အထပ်ထပ်ဖြစ်ခြင်းကိုပင် "အစဉ်လိုက်ခြင်း" ဟု ပြလို၍ "ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန" ဟု ဝိသေသနထည့်သည်။

အာရဗ္ဘ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ။ ။အာရဗ္ဘကို"အာလမ္ဘိတွာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ "အာရဗ္ဘ အဘိဝဒန္တိ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အာဂမ္မ ပဋိစ္စတို့သည် အာရဗ္ဘ၏အဖွင့် တည်းဟု မှတ်ပါ၊ အာဂမ္မကို " ဝိသယဘာဝတောဧဝ ဟိ သော (ထို ပုဗ္ဗန္တသည်) တဿာ အာဂမနဋ္ဌာနံ – ထိုဒိဋ္ဌိ၏ လာရာဌာန" ဟုဎင်း , "ပဋိစ္စ – ရှေးရှုရောက်၍" ဟူသည်ကို "အာရမဏပစ္စယော"ဟုဎင်း ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်။

အညံပိ၊ပေ၊ကရောန္တာ။ ။"ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ၊ပေ၊အဘိဝဒန္တိ"ဟူသော စကား သည် မိမိဘာသာ ပြောဆိုနေပုံကို ပြသောစကားမဟုတ်၊ သူတပါးကိုလည်း ထိုအယူကို ယူအောင် (တရားဟောသကဲ့သို့) ဟောပြောသောစကားတည်းဟု သိစေလို၍ "အညံပိ ဇနံ၊ပေ၊ ကရောန္တာ" ထည့်၍ ဖွင့်သည်။ [တဒေတံ အညေသံ ပတိဋ္ဌာပနဒဿနန္တိ အာဟ– အညံပိ ဇနံ ဒိဋ္ဌိဂတိကံ ကရောန္တာတိ၊–ဋီကာသစ်။]

အဘိဝဒန္တိ။ ။ အဘိဝဒန္တိတိ ဣဒမေဝသစ္စံ မောဃမညန္တိ အဘိနိဝိသိတ္ဝာ ဝဒန္တိ၊ အယမေဝဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မောတိ အာဒိနာ ဝိဝဒန္တိ၊ အဘိဝဒန ကိရိယာယ အဇ္ဇာပိ အဝိစ္ဆေဒဘာဝ ဒဿနတ္ထံ ဝတ္တမာနကာလဝစနံ၊– ဋီကာ၊....အဘိနိဝိသိတ္ဝာ ကိုကြည့်၍"အဘိသည် အဘိနိဝိသန အနက်ဟောတည်း"ဟု ယူပါ၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ "အဓိ

တတ္ထ-ထိ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္ထိပဒါနိ အစရှိသောပါဠိ၌၊ အနေကဝိဟိတာနီတိ-ကား၊ အနေကဝိဓာန်-တပါးမက များသောအပြားရှိကုန်သော၊ အဓိဝုတ္ထိပဒါနီတိ–ကား၊ အဓိဝစနပဒါနိ-သဒ္ဒါကိုရည်စူး၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သောပုဒ်တို့ကို၊ ဝါ– ခန္ဓာ ၅ ပါး၏အထက်၌ ပြောဆိုအပ်သော ဥပါဒါပညတ်ကို ပြတတ်သောပုဒ်တို့ကို၊ (အဘိဝဒန္တိ-၌ စပ်)။

× × × × × × ×

ဝုတ္ထိပဒါနိ”ဟု ကံပုဒ်ပါပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိဝုတ္ထိပဒတို့ကို ပြောဆိုရာ၌ “ငါတို့ယူထားသောအယူသာ အမှန်, အခြားအယူတွေ အမှားချည်းဘဲ”ဟု စွဲမြဲစွာနှလုံးသွင်း၍ ဟောပြောကြသည်” ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊ “အယမေဝဓမ္မော၊ပေ၊အာဒိနာ ဝိဝဒန္တိ” ကား (ဝါ သဒ္ဒါမပါသောကြောင့် တနည်း အနက်ပြု'ဟု မယူဘဲ) “ထိုသို့ ပြောဆိုကြရုံမက, ဓမ္မ– အဓမ္မဟု ငြင်းလည်း ငြင်းခုံကြသည် ”ဟု အဝို အနက်ပြ'ဟုမှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ဋီကာသစ်၌ “ အာဒိနာ အဘိဘဝိတွာဝိ ဝဒန္တိ ” ဟု သမုစ္စည်းအနက်ပြ ဝိသဒ္ဒါကို ဘွေရ၏၊ ထိုအလို ၂ နည်းဟု ယူရပေမည်၊ သို့သော် “အယမေဝ ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော”သည် ငြင်းခုံပုံကို ပြသောစကားနှင့်သာ တူ၏, လွှမ်းမိုး၍ ပြောဆိုပုံနှင့် မတူ၊ ထို့ကြောင့် မိမိက “ရှေအနက်၌ ထပ်ဆင့်သောစကား”ဟုသာ ယူပါသည်။

အချုပ်မှာ— “ မိစ္ဆာအယူရှိသော သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ထိုအယူကို မိမိတို့စိတ်ထဲ၌ စွဲမြဲစွာ ယူထားရုံမက, အခြားသူတို့ကိုလည်း ယူစေလိုသောကြောင့် “သဿတော အတ္တာစ လောကောစ ” စသော ပုဒ်ဝါကျတို့ကို ဟောကြ ပြောကြသည်၊ ဟောပြောရုံသာမက , အယမေဝ ဓမ္မော– “ အတ္တလောကသည် မြဲ၏ ” ဟူသောအယူသာ တရားစစ် တရားမှန် ဖြစ်၏၊ နာယံ ဓမ္မော– “အတ္တလောကသည် မမြဲ”ဟူသော အယူကား တရားမှန် မဟုတ်ဟု ငြင်းလည်း ငြင်းခုံကြသည် ”ဟူလို။

အနေကဝိဟိတာနိ။ ။ဝိပုဗ္ဗ ဓာဝတ်, တ၊ အာကို ဇရပြု, ဓကို ဟပြု၍ပြီးသော ဝိဟိတသဒ္ဒါသည် ဝိ-ဓာဝတ် , အပစ္စည်း , ဇတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဝိဓံသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အနေကဝိဟိတကို “ အနေကဝိဓ ” ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိဟိတသဒ္ဒေါ ဝိဓာသဒ္ဒပရိယာယောတိ အာဟ–အနေကဝိဓန္တိ၊– ပါရာဇိက, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဏ, ဝိမတိဋီကာ။] “အနေကံ+ဝိဟိတံ ယေသံ”ဟုငင်း, “အနေကာ+ဝိဓာ ယေသံ”ဟုငင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။

အဓိဝုတ္ထိ (မုတ္ထိ) ပဒါနိ။ ။“အဓိဝုတ္ထိ, အဓိမုတ္ထိ”ဟု ပါဠိ ၂ ထွေရှိ၏၊ သိဟိုဠ်မူ၌ “အဓိဝုတ္ထိ”ဟုသာ ရှိသတတ်၊ မုတ္ထိကို “ဥတ္ထိ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အဓိဥတ္ထိကို “ အဓိဝစန”ဖွင့်သည်ဟု ကြံကြ၏၊ သို့သော် “ ဥတ္ထိ ”နှင့် တွဲရာ၌ (မ်) အာဂုံ လာလေ့ မရှိ၊ ဥစ္စတေ၌ (ဝ်) အာဂုံလာ၍ “ဝုစ္စတေ”ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့ (ဝ်) အာဂုံ, နိရုတ္တိ စသည်ကဲ့သို့ ရှိအာဂုံသာ လာလေ့ရှိသည်၊ ထို့ခြင်း–အထဝါတက်သော ဝါကျ၌ ပဝတ္တနတောသည် ဝုတ္တိ၌ ဝတ္တ (ဝတု) ဓာတ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်သည် ဥတ္တိ၏အဖွင့် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဓိဝုတ္တိကိုသာ ပါဠိမှန် ဟု ယူသင့်ပါသည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား မိမိလက်ထက်၌တွေ့ရသော အဓိမုတ္တိကို ပါဠိမှန်ဟု ယူဆ၍ အမျိုးမျိုး ဖွင့်သွားလေသည်၊ မုတ္တိကို မုစ္စန်္တိဟု (အကမ္မက) ဖွင့်ပုံမှစ၍ စဉ်းစားပါ။]

အဓိဝစန ပဒါနိ။ ။[ဝုတ္တိကို "ဝစန" ဟု ဖွင့်သည်။] ကျွန်ကို "သိရီဝမုက" ဟု နာမည်မှည့်ရာ၌ နာမည်ပေးသော မိဘစသူတို့သည် "သိရီ+ဝမေုတိ" ဟူသော အနက်ကို (တကယ်အားဖြင့် အသရေ တိုးပွားစေနိုင်မှုကို) ရည်ရွယ်ချက် မရှိသော်လည်း နာမည်တည်းဟူသော ပညတ်ကောင်းမှုကိုရည်ရွယ်၍ "သိရီဝမုက" ဟု အမည်မှည့်ကြသကဲ့သို့ (ယခုအခါ အမည်မှည့်ကြရာ၌လည်း အမည်နှင့် လိုက်-မလိုက်ကို ပဓာနမပြုဘဲ နာမည်၏ ခေါ်၍ကောင်းမှုကိုသာ ပဓာနပြုကြသကဲ့သို့) ထို့အတူ သဒ္ဒါကိုသာရည်စူး၍ ဖြစ်သော နာမည်ပညတ် (သဒ္ဒပညတ်) ဟူသမျှကို " အဓိဝစန " ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဒါသာဒီသု သိရီဝမုကာဒိသဒ္ဒါဝိယ ဝစနမတ္တမေဝ အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တိယာ အဓိဝစနံ ပညတ္တိ၊–ဋီကာ။] သုတ္တန္တမာတိကာ၌ အဓိဝစနဒုက် ပညတ္တိဒုက်ဝယ် အဓိဝစနနှင့် ပညတ်သည် အရတူသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အဓိဝစနကို ပညတ္တိဟု ဖွင့်သည်။

ဆက်ဥုးအုံ၊–တိတ္တိတို့သည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို "အတ္တ" ဟုဎင်း, "လောက" ဟုဎင်း နာမည်တပ်၍ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ကြ၏၊ သို့သော် ထို ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၌ အတ္တလောက ဟု ပညတ်ဘို့ရာ အတ္တ မရှိချေ၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါကိုသာ ရည်စူးရာရောက်သော သဒ္ဒပညတ်မျှသာ ဖြစ်ရလေသည်။

ဝစနတ္တ။ ။ဝုတ္တိ (ဝစနံ)-သဒ္ဒါကိုသာ+အဓိ (အဓိကိစ္စ+ပဝတ္တံ)-စွဲမှီရည်စူး၍ ဖြစ်သော ပညတ်တည်း၊ အဓိဝုတ္တိ (အဓိဝစနံ)- သဒ္ဒါကိုသာ စွဲမှီ ရည်စူး၍ဖြစ်သော ပညတ်၊ သမာသ်အတွင်း၌ အဓိ သဒ္ဒါသည် အဓိကိစ္စ + ပဝတ္တအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဥပမာ– အဇ္ဈတ္တံ၌ အဓိသဒ္ဒါကဲ့သို့တည်း၊ အဓိဝုတ္တိယာ (အဓိဝစနဿ)-၏+ပဒါနိ–ပုဒ်တို့တည်း၊ အဓိဝစနပဒါနိ–တို့၊ [ပဒဖြင့် ပဒအပေါင်းဖြစ်သော ဝါကျကိုပါ ယူ၊] " သဿတော အတ္တာစ လောကောစ " စသော မိစ္ဆာအယူကို ပြသောပုဒ်များကို အဓိဝစနပဒ ဟုဎင်း , အဓိဝုတ္တိပဒ ဟုဎင်း ခေါ်သည်၊ " တသ္မာ ပညတ္တိဒီပကပဒါနိတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော " ဟူသော ဋီကာ၌ " ဒီပက " ကား ပုဒ်ဟူသမျှ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြတတ်သောကြောင့် အပိုထည့်ပါ၌တည်း၊ ဤ ပြခဲ့သောနည်းသည် အဋ္ဌသာလိနီ အဓိဝစနဒုက်အဖွင့်၌လာသော နည်းတည်း။]

တနည်း။ ။အဓိဝစန၌ အဓိသည် ဥပရိဘာဝအနက်ဟော၊ ဝုစ္စတီတိ ဝစနံ အဓိ - သဒ္ဒါ၏စွဲ၍ဖြစ်ရာ ရုပ်ဝေဒနာစသည်တို့၏ အထက်၌+ဝစနံ - ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ အဓိဝစနံ-ဒ္ဒါ၊ ထိုသဒ္ဒါဟူသည်လည်း ဥပါဒါပညတ်ဟူသော နာမပညတ်ပင်တည်း၊ ထို နာမပညတ်ကို အများသိအောင်ပြတတ်သော ပုဒ်ဝါကျသည် အဓိဝစနပဒမည်၏၊ " အဓိဝစနာနံ+ပဒါနိ အဓိဝစနပဒါနိ " ဟု ပြုပါ။ [" အဓိဝုတ္တိ " အရ "သဿတော အတ္တာစ လောကောစ"စသော ဥပါဒါပညတ်ဟူသော နာမည်ပညတ်ရ၍ "အဓိဝုတ္တိပဒ"အရ ထိုပညတ်ကိုပြသော ပုဒ်ဝါကျရသည်။]

ဋီကာ။ ။အထဝါ-အဓိသဒ္ဒေါ ဥပရိဘာဝေ (အထက်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌) ဖြစ်၏။ ["ဥပရိဘာဝေ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ အဓိသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြသော အဘိဓာန် (၁၁၇၇)၌ "ဥပရိတ္တ"ဟု ရှိသောကြောင့် "ဥပရိဘာဝ"သည် မူရင်းတည်း။] ဝုစ္စတီတိ ဝစနံ၊ ဥပရိ + ဝစနံ အဓိဝစနံ၊ ဥပါဒါနဘူတရူပါဒီနံ (သဒ္ဒါ၏ စွဲ၍ဖြစ်ရာဖြစ်သော ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တို့၏) ဥပရိ ပညပိယမာနာ ဥပါဒါပညတ္တီတိ အတ္ထော။ [ဤနည်းသည် မူလဋီကာ အဓိဝစနဒုက်အဖွင့်၌လာသော ဒုတိယနည်းပင်တည်း။]

အထဝါ-ထို့ပြင် တနည်းကား၊ ဘူတံ-ထင်ရှားရှိသော၊ အတ္ထံ-ရုပ်ဝေဒနာ စသော အနက်ကို၊ အဘိဘဝိတ္ဘာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ယထာသဘာဝတော-အကြင် အကြင် ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ အဂ္ဂဟေတ္ဘာ-မယူမူ၍၊ (အဘိဘဝိတ္ဘာကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ "လွှမ်းမိုး" ဟူသည် ဟုတ်မှန်သော သဘော အတိုင်း မယူခြင်းတည်း-ဟူလို)၊ ပဝတ္တနတော- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိယော-မိစ္ဆာ အယူတို့ကို၊ အဓိဝုတ္တိယောတိ - အဓိဝုတ္တိတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ကုန်၏၊ အဓိဝုတ္တိနံ - ထင်ရှားရှိသော အနက်သဘောကို လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်သော မိစ္ဆာ အယူတို့၏၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့တည်း၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ-တို့။[မိစ္ဆာအယူသည် ဝစ္စ၊ ပဒသည် ဝါစက၊ ဤသို့ ဝစ္စဝါစကသမ္မန် အဖြစ်ဖြင့် စပ်နိုင်သောကြောင့် ဆဋ္ဌိသမာသ် တွဲသည်။] ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ - မိစ္ဆာ အယူကို ပြတတ်ကုန်သော၊ ဝစနာနိ-သဒ္ဒါတို့ကို၊(အဘိဝဒန္တိ-၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်၊ အဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိတိ-ကား၊ အဌာရသဟိ-ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ (အဘိဝဒန္တိ-၌စပ်)။

× × × × × × ×

အထဝါ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။ ဤနည်း၌ အဓိသည် အဘိဘဝန အနက်ဟော၊ ဝုတ္တိကား ပဝတ္တန အနက်ဟောတည်း၊ အဓိ - ဟုတ်မှန်သော ရုပ်ဝေဒနာ စသော အနက်ကို လွှမ်းမိုး၍+ဝုတ္တိယော-ဖြစ်တတ်သော မိစ္ဆာအယူတို့တည်း၊ အဓိဝုတ္တိယော-တို့၊ အဓိဝုတ္တိနံ+ပဒါနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ၊ "ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ ဝစနာနိ"ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်။

ဋီကာတနည်း။ ။ဋီကာ၌ အဌကထာ ၂ နည်းအပြင် အဓိအတွက် အဓိကအနက်ကိုလည်း ပြသေး၏၊ သဿတ စသော အနက်, ပကတိ စသော အနက်, ဒြဗ်စသော အနက်, ဇီဝစသောအနက်, ကာယစသော အနက်များသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ရုပ်ဝေဒနာ စသော အနက်တို့မှ အပိုအလွန် အနက်များတည်း၊ အဓိကံ-ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တို့မှ အပိုအလွန်အနက်ကို+ (အဇ္ဈာရောပေတ္ဘာ- ရုပ်ဝေဒနာစသည်တို့ အပေါ်၌ တင်၍) + ဝုတ္တိယော - ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတို့တည်း၊ အဓိဝုတ္တိယော-တို့၊ အဓိဝုတ္တိနံ+ပဒါနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ။ [အဓိကဝုတ္တိတာယဝါ အဓိဝုတ္တိယောတိ ဒိဋ္ဌိယော ဝုစ္စန္တိ၊-ဋီကာ။]

သဿတဝါဒ အဖွင့်

ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အဌာရသဟိ-ကုန်သော၊ ယေဟိ ဝတ္ထူဟိ - အကြင် အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏၊ တေသံ-ထို ၁၈ ပါးသောအကြောင်းတို့ကို၊ ကထေတုကမျတာယ-ဖြေခြင်းငှါ အလိုရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ စခေါ ဘောန္တောတိ အာဒိနာ-နွှေ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆိတ္ဘာ-မေးတော်မူပြီး၍၊

တာနိ ဝတ္ထူနိ–တို့ကို၊ ဝိဘဇိတွာ-အကျယ်ဝေဘန်၍၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်း ၄၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိံ–ဝေအစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဝါ-၏၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ "ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆာယ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ကထေတုကမျတာယ ဟေတုဘူတာယ ပုစ္ဆိတွာတိ သမ္ဗန္ဓော" ဟု ရှိသောကြောင့် "ပုစ္ဆာယ" မပါခြင်းသာ ဋီကာဖွင့်နှင့် ညီသည်။]

တတ္ထ–ထို သန္တိဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧတေန–ဤ အယူဖြင့်၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ပြောဆိုကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထိုအယူသည်၊) ဝါဒေါ-ဝါဒမည်၏၊ တေံ-ဤ ဝါဒေါဟူသော အမည်သည်၊ ဒိဋ္ဌိဂတဿ–မိစ္ဆာအယူ၏၊ ဝါ- မိစ္ဆာအယူဖြစ်ခြင်း၏၊ ဝါ-မိစ္ဆာအယူ အပြား၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ ဧတေသံ–ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ သဿတော–မြဲသော၊ ဝါ-မြဲ၏ ဟူ၍၊ ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်း အယူသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ထိုသို့ မြဲသော အယူရှိကုန်သည်၏အဖြစ်

× × × × × × ×

ဒိဋ္ဌိဂတဿ။ ။ဒိဋ္ဌိဧဝ–မိစ္ဆာအယူသည်ပင်၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-ဒိဋ္ဌိဂတမည်၏၊ ဂတသဒ္ဒါ သီးခြားအနက် မရှိ, ဒိဋ္ဌိဟူသော ရှေပုဒ်၏ အနက်ကိုပင် တွဲဘက်၍ ဟောသည်၊ ဤအရာမျိုးကို "တဗ္ဘာဝဝုတ္တိ-ထို ရှေပုဒ်အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော သဒ္ဒါ" ဟု ခေါ်၍ ဒိဋ္ဌိဂတံကို တဗ္ဘာဝဝုတ္တိ ကမ္မဓာရဲသမာသ်ဟု ခေါ်သည်။

ဆက်ဥုးအံ့ -- တဿ- ထို ဒိဋ္ဌိသဒ္ဒါ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ မိစ္ဆာအယူဟူသော အနက်တည်း၊ တဗ္ဘာဝေါ- နက်၊ ဤ၌ ဘာဝသဒ္ဒါသည် "ဘာဝေါ ပဒတ္ထေ သတ္တာယ" စသော အဘိဓာန် (၈၀၇) လာ အနက်တို့တွင် ပဒတ္ထ၌ဖြစ်၏၊ ပဒတ္ထဟူရာ၌ "ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ" ဟု သဒ္ဒတ္ထ ပေး၍ ပဒတ္ထကို အရကောက်ရခြင်းတည်း၊ ဤနေရာ၌ ဒိဋ္ဌိသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကို ပဒတ္ထဟု ဆိုသည်၊ တဗ္ဘာဝေ+ ဝုတ္တိ ယဿာတိ တဗ္ဘာဝဝုတ္တိ – ထို ဒိဋ္ဌိသဒ္ဒါ၏ အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော သဒ္ဒါ၊ ဂတ အတွက် သီးခြားအနက်မရှိ–ဟူလို။

တနည်း ။ ။ ဒိဋ္ဌိယာ – မိစ္ဆာအယူ၏+ ဂတံ – ဖြစ်ခြင်းတည်း (ဖြစ်ခြင်းမျှသာတည်း)၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ- ခြင်း၊ မိစ္ဆာအယူ၏ ဖြစ်ခြင်းမျှသာ, ထို ဖြစ်ခြင်းထက် ပို၍ ဂတ အတွက် "သိထိုက်" ဟူသော အနက် မရှိ၊ " ဒိဋ္ဌိသည် သိဆိုက်သော သိစရာကောင်းသော တရားမဟုတ်" ဟူလို။ [ဂန္တဗ္ဗာဘာဝတောဝါ (သိထိုက်သော သဘောဏ် မရှိခြင်းကြောင့်) ဒိဋ္ဌိယာ ဂတမတ္တန္တိ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟဏမတ္တမေဝ, နတ္ထ-ညံ အဝ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

တနည်း။ ။ဒိဋ္ဌိပ္ပကာရောဝါ ဒိဋ္ဌိဂတံ (ဒိဋ္ဌိအမျိုးအစား, ဒိဋ္ဌိအပြား) ၊ဝိဓံ, ယုတ္တ, ဂတ, ပကာရသဒ္ဒါတို့ကို အနက်တူ သဒ္ဒါများဟု လောကီကျမ်းဆရာတို့ ယူကြသည်။ [လောကိယာဟိ ဝိဓယုတ္တဂတ ပကာရသဒ္ဒေ သမာနတ္ထေ ဣစ္ဆန္တိ၊ - ဋီကာ၊ ဤအဖွင့်များအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။]

ကြောင့်၊ ဝါ-ထိသို့မြင်၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ–ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ သဿတဝါဒါ- သဿတဝါဒတို့ မည်၏၊ သဿတဒိဋ္ဌိနော–သဿတအယူရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ ဧတေ နေဝနယေန–ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဣတော–ဤသဿတဝါဒါဟူသော ပုဒ်မှ၊ ပရေသံ– နောံဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေရုပါနံ- ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ပဒါနံပိ- ပုဒ်တို့၏လည်း၊ (ကေစ္စသဿတဝါဒါစသော ပုဒ်တို့၏လည်း၊) အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စာတိ- ကား၊ ရူပါဒိသု – ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ် မထား တပါးပါးသော ခန္ဓာကို၊ အတ္တာတိစ-အတ္တဟူ၍ဂုဏ်း၊ လောကောတိစ–လောကဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ တံ-

× × × × × × ×

သဿတောဝါဒေါ ဧတေသံ ။ ။ ဤဝိဂြိုဟ်အဆက်တိုင်း တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပါယ်ယူလျှင် "မြဲသော+ဝါဒ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ သို့သော် မိဆ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် "ဝါဒကို သဿတ(မြဲ၏)" ဟု မယူကြ, ဝါဒသည် မြဲလည်း မမြဲ, အပြောင်း အလဲ ဖြစ်နိုင်၏၊ အတ္တလောကကိုသာ သဿတဟု ယူကြသည်၊ ထို့ကြောင့် " ကုန္တာ - လုံ့တို့သည်၊ စရန္တိ - လှည့်လည်ကုန်၏ " ဟူရာ၌ လုံ့နှင့်တကွ ဖြစ်သော လူတို့ကို သဟစရဏနည်းအားဖြင့် "ကုန္တာ" ဟု ခေါ်သကဲ့သို့, သဿတဟု ယူအပ်သော အတ္တလောကနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဒကိုလည်း သဟစရဏနည်းအားဖြင့် သဿတ ဟု ခေါ်ရသည်။ [သစ္စမေတံ၊ သဿတသဟစရိတတာယ ပန ဝါဒေါ သဿတောတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

တနည်း။ ။"သဿတော ဣတိ ဝါဒေါ ဧတေသံ " ဟု ဆိုလိုလျက် ဣတိ သဒ္ဒါ အကြေကြီပါ၊ ဤအလို "သဿတော–မြဲ၏ဟူ၍"ဟု ပေးရသည်။ [သဿတော ဣတိ ဝါဒေါ ဧတေသန္တိ ဝါ ဣတိ သဒ္ဒလောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဋီကာ။] (တနည်း) "သဿတံ-မြဲသော အတ္တလောကကို+ဝဒန္တိ - အမှန်ဘဲဟု စွဲမြဲစွာနှလုံးသွင်း၍ ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ သဿတဝါဒါ " ဟု ကြီပါ။ [အထဝါ သဿတံ ဝဒန္တိ ဣဒမေဝ သစ္စန္တိ အဘိနိဝိသ ဝေါဟာရန္တိတိ သဿတဝါဒါ၊–ဋီကာ၊ ဤနည်းကား အင်္ဂကထာမှ တမျိုးအဖွင့် တည်း၊ "ဝဒန္တိတိ ဝါဒါ၊ သဿတံ+ဝါဒါ သဿတဝါဒါ"ဟု ပြု။]

ရူပါဒိသု ၊ပေ ၊ လောကောတိစ ။ ။ ရုပ်ဝေဒနာ စသော ခန္ဓာ ၅ ပါးတွင် တပါးပါးကို အတ္တဟုဂုဏ်း, လောကဟုဂုဏ်း ယူ၍ (မိဆ္ဆာအယူဖြင့် ယူ၍) ထို အတ္တ လောကကို မြဲ၏ ဟု ပညတ်ကြသည်၊ " ရုပ်စသော ခန္ဓာတပါးပါးကို စွဲ၍ ဥပါဒါ ပညတ်အဖြစ်ဖြင့် အတ္တလောကဟု နာမည်တပ်ကြသည် " ဟူလို၊ ဤအင်္ဂကထာအလို အားဖြင့် "အတ္တနှင့် လောကသည် နာမည်သာ ကွဲ၏၊ စွဲလမ်းရာဌာနမှာ ရုပ်-ဝေဒနာ စသော တပါးပါးသာဖြစ်၍ မကွဲပြား၊ တချို့က အတ္တဟု ယူ၍ တချို့က လောကဟု ယူသဖြင့် ယူပုံကွဲသောကြောင့် ၂ မျိုးပြရသည်" ဟု မှတ်ပါ။ [ကေကသို့စ အတ္တာတိ လောကောတိစ ဂဟဏဝိသေသံ ဥပါဒါယ ပညပနံ ဟောတိတိ အာဟ–ရူပါဒိသု၊ပေ၊ ဂဟေတွာတိ၊–ဋီကာ။]

ထို အတ္တာ လောကကို၊ သဿတံ-အဆက် မပြတ် ဟူ၍ ၎င်း၊ အမရံ – သေခြင်း မရှိ ဟူ၍ ၎င်း၊ နိစ္စံ–မြဲ၏ ဟူ၍ ၎င်း၊ ဓုဝံ-ခိုင်ခံ့၏ ဟူ၍ ၎င်း၊ ပညပေန္တိ–ပညတ် ကြကုန်၏။

ယထာ (ကိ ံ ဝစနံ)- ကို၊ (ကော – သည်)၊ အာဟ – မိန့်သနည်း၊ ရူပံ အတ္တာစေဝ၊ပေ၊ပညပေန္တိ တိ-ဦး အစရှိသော၊ (ဣဒံ- ဤစကားကို၊ ဓမ္မဒေသနာ ပတိ-သည်၊ အာဟ- မိန့်ပြီ။) [ရူပံ- ရူပက္ခန္ဓာကို၊ အတ္တာတိစေဝ-အတ္တ ဟူ၍

× × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။“လောက” အရ “သတ္တ” ဟု ခေါ်အပ်သောလောကကို ယူပါ၊ ဤနေရာ၌ သတ္တနှင့် လောကသည် အနက်တူပင် ဖြစ်၏၊ ထို သတ္တဟူသည်လည်း (အများ ပြောရိုးဖြစ်သော တကိုယ်လုံးမဟုတ်) အတ္တပင်တည်း၊ မှန်၏၊– အတ္တကို ပုဂ္ဂလ, သတ္တ, ဇီဝဟု ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့် ခေါ်ရသည်။ [ပုဂ္ဂလောတိ အတ္တာ သတ္တော ဇီဝေါ၊– အဋ္ဌသဲ့လိန် မူလဋီကာ နိဒါနကထာ အဖွင့်၊.... ပါဏော သရီရိ ဘူတံဝါ , သတ္တော ဒေဟိစ ပုဂ္ဂလော၊ ဇီဝေါ ပါဏိ ပဇာ ဇန္တု၊ , ဇနော လောကော တထာဂတော၊– အဘိဓာန် (၉၂)၊ ဤအဘိဓာန်၌လည်း သတ္တနှင့်လောကကို ပရိယာယ်ဟု ဆိုသည်။] အတ္တ၏အကျယ်ကို အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓာန် နိဿယသစ်၌ ရှုပါ၊ ထိုမှ ယူ၍ သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ အတ္တဝါဒုပါဒါန်အခက်း၌လည်း ပြထားပါသည်။

သဿတံ၊ပေ၊ဓုဝံ။ ။အမရံ နိစ္စံ ဓုဝံတိ သဿတဝေဝစနာနိ၊– ဋီကာ၊ ဤအလို ၄ ပုဒ်လုံးပင် “မြဲ၏” ဟု အနက်ပေးရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် သဒ္ဒါနက် (နိဿယ နက်) အားဖြင့်ကား “မရဏာဘာဝေနဝါ အမရံ, ဥပ္ပါဒါဘာဝေန (ဖြစ်ခြင်း တည်းဟူသော ဥပါဒ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်) သဗ္ဗဒါပိ အတ္ထိတာယ နိစ္စံ (ဖြစ်၌သာတရားသည် ပျက်၏၊ အတ္တကား ဖြစ်ကိုယ်မဖြစ်ဘဲ အမြဲရှိနေသောကြောင့် မပျက်စီးဘဲ မြဲ၏၊) ထိရ ဋ္ဌေန ဝိကာရာဘာဝေန (ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ဓုဝံ ” ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည့်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးပါသည်။

သဿတံ။ ။ထောမနိမိ၌ “သသ္မတ်” ဟု အဗျယ (နိပါတ်) ပုဒ်ရှိ၏၊ အကြားမရှိ အနက်, အထပ်ထပ် အနက်တို့ကိုဟော၏၊ အကြားမရှိ အပြတ်မရှိသောကြောင့် “မြဲ၏” ဟု အနက်ပေးကြသည်၊ သို့၌ ဝ ပျောက်၍ သ ဒွေဘော်ရောက်သောမကြောင့် ပါဠိ၌ “သဿတ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ဤအလို နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ဓာတ်ပစ္စည်းခွဲဘွယ် မလိုတော့၊ သို့သော် “သဒါ သရတိ ဂစ္ဆတိ (အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်တည်၏) ဇာတိ သဿတော” ဟု ပြု၍ သဒါ ရှေးရှိသော သရဓာတ် တ ပစ္စည်းဟု ကြံကြသေး၏၊ သဒါကိုလည်း သ ပြုစေ လိုသတတ်၊ (တနည်း) သကိုပင် သဒါအနက်ဟောဟု ယူကြသတတ်၊ ဤနည်း၌ သ ဒွေဘော်ဖြစ်ဘို့မှာ အကြောင်းလုံလောက်စွာ မရနိုင်။

ယထာဟ ။ ။ မဟာနိဒ္ဒေသနှင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ သို့သော် တိုက်ရိုက်ပါဠိကို မတွေ့ရ၊ ဤ သာဓကပါဠိ၌ သတ္တာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ တွင် ငါးပါးမျှ ကိုသာ ပြထား၏၊ ခန္ဓာတပါး၌ ၄ ပါးစီရှိသောကြောင့် “ရူပဝန္တံဝါ အတ္တာနံ”စသော ကျန် ၁၅ ပါးကို မပြ၊ ထို ၁၅ ပါးတွင် “ရူပဝန္တံဝါ အတ္တာနံ” စသည်ဖြင့် လာသော ကြောင့် အတ္တတခြား ရုပ်တခြား စသည်ဖြင့် ခွဲ၍ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ သတ္တာယဒိဋ္ဌိ ၂၀

ရင်း၊ လောကောတိစ-လောက ဟူ၍ရင်း၊ သဿတောတိစ-သဿတ ဟူ၍ရင်း၊ (ဂဟေတွာ–ယူပြီး၍)၊ အတ္တာနဉ္စ–အတ္တကိုရင်း၊ လောကဉ္စ-လောကကိုရင်း၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ဝေဒနံ–ဝေဒနကိုန္တာကို၊ပေ၊ သညံ – သညာကိုန္တာကို၊ပေ၊ သင်္ခါရေ – သင်္ခါရကိုန္တာတို့ကို၊ပေ၊ ဝိညာဏံ–ဝိညာဏ်ကိုန္တာကို၊ အတ္တာတိစေဝ လောကောတိစ သဿတောတိစ၊ (ဂဟေတွာ-၍)၊ အတ္တာနဉ္စ-ကိုရင်း၊ လောကဉ္စ–ကိုရင်း၊ ပညပေန္တိ–ကုန်၏။]

အာတပ်ပ်မန္တာယာတိ အာဒိသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝီရိယံ-ဝီရိယကို၊ (ဝုတ္တံ ၌စပ်)၊ ဝီရိယဿ-ဝီရိယ၏၊ (ဟိတ်၏ သမ္ဗန်ထည့်သည်)၊ ကိလေသာနံ-ကိလေသာတို့ကို၊ အာတပ္ပနဘာဝေန-နှိပ်စက်သောအား, ပယ်ရှားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာတပ္ပန္တိ–အာတပ္ပဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တဒေဝ-

× × × × × × ×

တွင် ခန္ဓာ ၄ ပါးကို အတ္တဟု ယူ၍ ကျန်တပါးကို လောကဟု ယူသောနည်း, ခန္ဓာတပါးကို အတ္တဟု ယူ၍ ကျန် ၄ ပါးကို အတ္တ၏ အသုံးအဆောင် လောကဟု ယူသောနည်း, မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကို အတ္တဟု ယူ၍ သူတပါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကို လောကဟု ယူသောနည်းအားဖြင့် အတ္တနှင့် လောကအခွဲကို အဋ္ဌကထာနည်းမှ တမျိုးတဖုံ ဋီကာ၌ ခွဲပြသေး၏။ [ဤနည်းအလို " အတ္တဟု စွဲလမ်းရာက တခြား, လောကဟု စွဲလမ်းရာက တခြား" ဟု မှတ်ပါ။]

အာတပ္ပနဘာဝေန။ ။ဤဟိတ်သည် အာတပ္ပ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသော နာမလာဘဟိတ်တည်း၊ ဘုဝါဒိတပ္ပဓာတ်သည် ဟိုသာအနက်ဟောဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဆို၏၊ ဋီကာတို့၌လည်း "ကိလေသာနံ ဝိဓာဓနံ (နှိပ်စက်ခြင်း) ပဟာနံ" ဟု ဝတ္ထရ၏၊ ဝိဓာဓနနှင့် ဟိုသာသည် အနက်တူ၏၊ ထိုအဖွင့်နှင့်လျော်အောင် "အာတပ္ပနဘာဝေန" ဟု ရှိသင့်၏၊ ဋီကာတို့၌လည်း "အာတပ္ပနံ ကိလေသာနံ ဝိဓာဓနံ ပဟာနံ" ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ "အာတာပန ဘာဝေန" ဟု တွေ့ရ၏၊ စုရာဒိတပဓာတ်ကား ဒါဟ– ပီဏန ၂ နက်ကို ဟော၏၊ "အာတာပီ" ပုဒ်၌ ဒါဟ အနက်ဟော တပဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော်လည်း ဤ၌ကား တပ္ပဓာတ်သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်၊ "ကိလေသေ အာတပ္ပတိ (နှိပ်စက်သောအား, ပယ်ရှားတတ်၏) ဇ္ဈတိ အာတပ်ံ" ဟု ပြု။

အာတပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။ ။အာတပ်ံနေရာဝယ် "အာတပ, အာတာပ" ဟု တမျိုးမျိုးသာ ရှိသင့်၏ဟု ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ သို့သော် အဘိဓာန်၌ အာတာပပုဒ်သာ ဝိရိယ အနက်ဟောအဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ "အာတပ"ပုဒ်ကား အရောင်အလင်း အနက်ဟောသာ၊ ထို အာတာပ–အာတပပုဒ်တို့လည်း ပုလ္လိန်ချည်းသာတည်း၊ ဤ၌ကား နပုလ္လိန်၊ ဆက်ဥုံးအံ့– ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ ဂန္ထာရမ္ဘဂါထာ အဖွင့်၌လည်း " အာတပ္ပသဒ္ဒေါဝိယ ပန အာတာပသဒ္ဒေါ ဝိရိယေယေဝ နိရုဠ္ဟောတိ အာဟ– အာတာပီတိ ဝိရိယဝါတိ " ဟု ဝိရိယကိုဟောရာ၌ သာ၍ ထင်ရှားသော အာတပ္ပသဒ္ဒါကို ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့်ထုတ်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် အာတပ်ံကိုပင် ရှေးဟောင်းပါဠိမှန်ဟု ယူလိုပါသည်၊ ဤပုဒ်က "အာတပ်ံ" ဟု အမှန်ဖြစ်လျှင် နာမလာဘဟိတ်လည်း "အာတပ္ပနဘာဝေန" ဟု ရှိမှ ရွေ့နောက် ညီသည်။]

ထို ဝိရိယသည်ပင်၊ ပဒဟနဝသေန– အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ (အားထုတ်ခြင်းကို သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍)၊ ပဓာနံ – ပဓာန မည်၏၊ (တဒေဝ - ထို ဝီရိယသည်ပင်)၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ယုတ္တဝသေန– အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ အနုယောဂေါ- အနုယောဂ မည်၏၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ တိပ္ပဘေဒံ–၃ ပါး အပြားရှိသော၊ ဝိရိယံ- ဝီရိယကို၊ အန္ဝာယ- အစဉ်လိုက်၍၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

သတိယာ - သတိနှင့်၊ အဝိပ္ပဝါသော - ကင်းဝေးမနေခြင်းကို၊ အပ္ပမာဒေါ– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ သမ္မာ မနသိကာရောတိ – ကား၊ ဥပါယ မနသိကာရော– သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်း ဖြစ်သော တရားတည်း၊ ပထမနသိကာရော– လမ်းမှန်အားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော တရားတည်း၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ ဝါ-တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ဉာဏံ– ဉာဏ်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ - ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ– ၏။

× × × × × × × ×

အန္ဝာယ။ ။အနု + ဣဓာတ်, တွာကို ယပြု၊ ဣကို အာပြု၊ "အနု + ဣယ = အစဉ်လိုက်၍" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုအနက်ကိုပင် "အာဂမ္မ ပဋိစ္စ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ အာဂမ္မဋ္ဌ အာ+ဂမု, တွာကို ယ, မျကို မပြု, ဒ္ဝေဘော်လာ၊ ပဋိစ္စဋ္ဌကား ပဋိ + ဣ, တွာ၊ "ဣတော စေ္စာ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ခါ၌ (၁၆၈) သုတ်ဖြင့် တွာကို စ္စပြု၊ ကစ္စည်းသုတ်ဖြင့် စိရင်ပုံကို "စ နန္တေ့ဟိ ရစ္စံ"သုတ် ရူပသိဒ္ဓိမှာ ကြည့်ပါ။

ပဓာန, အနုယောဂ။ ။ပဒဟနဝသေနကို ကြည့်၍ "ပဒဟတိတိ ပဓာနံ" ဟုဌင်း , ပုနပ္ပုနံ ယုတ္တဝသေနကိုကြည့်၍ "ယုဉ္ဇတိတိ ယောဂေါ၊ ပုနပ္ပုနံ + ယောဂေါ အနုယောဂေါ" ဟုဌင်း ပြပါ၊ အာတပ္ပဝိရိယသည် အစစ္စာ အားထုတ်သည်မှစ၍ ဥပစာရ အခိုက်တိုင်အောင်သော ဝိရိယတည်း၊ ပဓာနဝိရိယကား အပ္ပနာစျာန်အခိုက်၌ ဖြစ်သော ဝိရိယတည်း၊ အနုယောဂဝိရိယမှာ စျာန်ရပြီးနောက် အဘိညာဉ်ရော်အောင်စိတ်ကို ဆုံးမကြောင်း ဝိရိယတည်း၊ ထို့ကြောင့် ၃ မျိုးခွဲထားသည်။ [ပဒဟန် ကောသဇ္ဇ ပက္ခေ ပတိတုံ အဒတ္ဝာ စိတ္တသ ဥဿာဟနံ အနုယောဂေါ ယထာ သမာဓိ ဝိသေသ ဘာဂိယတံ ပါပုဏာတိ၊ ဧဝံ ဝိရိယသ ဗဟုလိကရဏံ။ ဣဓ ဥပစာရပ္ပနာစိတ္တာပရိဒမန ဝီရိယာနံ အဓိပ္ပေတတ္တာ အာဟ – တိပ္ပဘေဒံ ဝိရိယန္တိ၊ –ဋီကာ။] ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်နိဿယဋ္ဌ အနက်ပေးထားပါသည်။

အပ္ပမာဒေါ။ ။ ပမဇ္ဇတိ တေနာတိ ပမာဒေါ၊ (ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ မေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်)၊ န+ ပမာဒေါ အပ္ပမာဒေါ၊ (ပမာဒမဟုတ်, ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မမေ့မလျော့ကြောင်းသတ်)၊ ထို့ကြောင့် "သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်။

သမ္မာ မနသိကာရော။ ။သမ္မာကို "ဥပါယ" ဟု ဖွင့်၍ ထိုဥပါယကို (ဥပါဒါန်စသောအနက် ယူမည်စိုးသောကြောင့်) "ပထ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထို "ပထ – လမ်းကြောင်း" ဟူသည် ဟိတသုခကို ရခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ ကရောတိ ဧတေနာတိ

ဟိ–မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ယသ္မိံ မနသိကာရေ–အကြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်၌၊ ဌိတဿ – တည်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏံ – ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် သည်၊ ဣဇ္ဈတိ–ပြီးစီး၏၊ အယံ–ဤကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ကို၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ – ဤသမ္မာမနသိကာရံဟူသောပါဌ် အရာ၌၊ မနသိ ကာရောတိ–ရဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝါ– ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းကြောင်းဉာဏ်၏ မနသိကာရ ဟု အလိုရှိအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝီရိယဥ္စ- ၃ မျိုးသော ဝီရိယကိုရင်း၊ သတိဥ္စ–သတိကို ရင်း၊ ဉာဏဥ္စ- ဉာဏ်ကိုရင်း၊ အာဂမ္မ- ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ- စွဲ၍၊("တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ" ဟု ပါဋိတော်၌ စပ်)၊ ဣတိ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီး ကား၊ ဧတ္ထ– ဤအာတပ္ပမန္ဓာယ အစရှိသောပါဌ်၌၊ သခေ်ပတ္ထော - အကျဉ်း ဖြစ်သောအနက်တည်း။[သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့်တကွ ၄ ပါးသောချာန်တို့ကိုရကြောင်း အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဆိုအပ်ပြီး–ဟူလို။]တထာရူပန္တိ–ကား၊ တထာဇာတိ ကံ– ထိုသို့သဘောရှိသော၊ စေတောသမာဓိန္တိ - ကား၊ စိတ္တသမာဓိံ –စတုတ္ထ ချာန်စိတ်၏ သမာဓိကို၊ ဖုသတီတိ – ကား၊ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ– ရ၏၊ ယထာ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ - ကား၊ ယေန သမာဓိနာ - အကြင်စတုတ္ထချာန် သမာဓိ

× × × × × × ×

ကာရော၊ မနသိ+ ကာရော မနသိကာရော၊ (အလုတ္တသမာသ်)၊ သမ္မာ(သင့်လျော် သော အကြောင်းအားဖြင့်) + မနသိကာရော – ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စိတ်၌ပြုကြောင်း(နှလုံး သွင်းကြောင်း)တရားတည်း၊ သမ္မာ မနသိကာရော- ရား၊ ထိုတရားဟူသည် ဤနေရာ၌ "ဉာဏ်တည်း" ဟု သိစေလို၍ "အတ္ထတော ဉာဏံ" ဟု မိန့်သည်၊ ဤ "ဉာဏံ" ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အာရမဏပဋိပါဒက, ဝိထိပဋိပါဒက, ဇဝနပဋိပါဒကဟူသော မနသိ ကာရ ၃ မျိုးကို ပယ်သည်၊ ထို ၃ မျိုးအကျယ်ကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ မနသိကာရ စေတသိက်အဖွင့်၌ ရှုပါ။ [သမ္မာ ဥပါယေန မနသိ + ကရောတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧတေနာတိ သမ္မာမနသိကာရော၊ ဉာဏံ တိ၊–ဋီကာ။]

တထာဇာတိကံ ။ ။ တထာရူပံ၌ ရူပသဒ္ဒါ၏ အဘိဓာန်(၈၂၅)လာ အနက် တို့တွင် သဘာဝအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ ရူပကို ဇာတိ (သဘော)ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်ကို ရနိုင်လောက်သော သဘောရှိသော သမာဓိ ဟူသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ လာသည့်အတိုင်း ချာနာနုလောမ စသော တဆဲ့လေးပါးသော အပြား တို့ဖြင့် ဆုံးမထားအပ်ပြီးသော စတုတ္ထချာန်သမာဓိတည်း။ [တထာ ဇာတိကန္တိ တထာ သဘာဝံ၊ ဧတေန စုဒ္ဒသဝိဓေဟိ စိတ္တပရိဒမနေဟိ (စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင် ဆုံးမခြင်း တို့ဖြင့်) စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ပဂုဏတာပါဒနေန ဒမိတတံ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။

စေတော သမာဓိံ ဖုသတိ။ ။ [စေတသော+သမာဓိ စေတောသမာဓိ၊ သော ပန အင္ဌင်သမန္ဓာဂတရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနဿေဝ သမာဓိ၊ – ဋီကာသစ်။] ဖုသတိ အတွက် "ထိရောက်၏"ဟူသော သဒ္ဒတ္ထကို "ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ" ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ

ဖြင့်၊ စိတ္တမှိ-စိတ်ကို၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ အာဟိတေ-ထားအပ်ပြီးသော်၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ထပိတေ- ထားအပ်ပြီးသော်၊ (" ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ " ၌ စပ်၊) အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသန္တိ အာဒီနံ- သံ အစရှိကုန်သော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ (မယာ)ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

သော ဧဝ မာဟာတိ– ကား၊ သော- ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့ ပါဋိတော်၌ မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ဈာနာနုဘာဝသမ္ပန္နော- ဈာန်၏ အာနုဘော်ဖြစ်သော လောကီအဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္ဝာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကော-မိစ္ဆာအယူရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍)၊ ဧဝံ– ဤသို့ (ပါဋိတော်၌လာသည့်အတိုင်း)၊ ဝဒတိ-ပြောဆို၏။

× × × × × × × ×

ဖွင့်သည်၊ "ထိရောက်"ဟူသည် ကိုယ်ဖြင့် ထိရောက်ခြင်း မဟုတ်, ရခြင်းတည်း- ဟူလို၊ ဝိန္ဒတိ၌ ရုဓာဒိ ဝိဒဓာတ်သည် ဝိမံသန - တုဋ္ဌိ - လာဘ ၃ နက်ကို ဟောသောကြောင့် အခြား ၂ နက်ကို တားမြစ်လို၍ "ပဋိလဘတိ"ဟု လာဘအနက်ကို ဖွင့်သည်။

ယထာ သမာဟိတေ။ ။ယထာသည် ယေနနှင့် အနက်တူသော နိပါတပစ္စယန္တ ပုဒ်တည်း၊ ယေန ပကာရေနအနက်၌ ထာပစ္စည်းသက်ထားသည်ဟု သိစေလို၍"ယေန (သမာဓိနာ)"ဟု ဖွင့်သည်၊ သမာဟိတေ၌ သံကို သမ္မာဟု ဖွင့်၍, ထို သမ္မာကိုပင် ဥပါယအနက် ယူမည်စိုး၍ သုဋ္ဌုဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ အာဟိတေ၌ အာပုဗ္ဗ, ဓာဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောဟု သိစေလို၍"ထပိတေ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဓာဓာတ်, တ၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ၅-၁၀၈ သုတ်ဖြင့် ဓာဓာတ်ကို ဟိပြု၊ ရူပသိဒ္ဓိ၌ကား ကွစိဓာတုဖြင့် ဓာ၏ အာကို ဣပြုပြီးမှ ဓိကို ဟိပြု၏။]

ဈာနာနုဘာဝသမ္ပန္နော။ ။စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် " သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒါတေ " စသည်ဖြင့် လာသော အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ထို စတုတ္ထဈာန်ကို အဖန်ဖန် ဝင်စားရ၏၊ ထိုသို့ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော စတုတ္ထဈာန်ကိုရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ သမာဓိ၏ တင့်တယ်စမ္ပယ်ခြင်းဟု ဆိုရသော လောကီအဘိညာဉ်ကို ရ၏၊ ထို လောကီအဘိညာဉ်ကို " ဈာန်၏ အာနုဘော် " ဟု ခေါ်သည်၊ ထို လောကီအဘိညာဉ်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာနာနုဘာဝသမ္ပန္နမည်၏။

ဧဝံ ဝဒတိ။ ။ဝေမာဟကို "ဧဝံ ဝဒတိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာဖြင့်ဖွင့်သောကြောင့် အာဟ၌ ဗြူဓာတ်, တိဝိဘတ်ဟု သိစေ၏၊ ဤသို့ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ပြောဆိုခြင်းကြိယာ၏ လောကထဲ၌ အဆက်မပြတ် ယခုတိုင် ရှိနေကြောင်းကိုလည်း သိစေတော်မူသည်။ [ဧဝံ ဝဒတိတိ ဝတ္တမာနဝစနံ တထာဝဒနသာ အဝိစ္ဆေဒဘာဝေန သဗ္ဗကာလိကတာဒဿနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊=ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်၌ "သော ဒိဋ္ဌိဂတိကော"ဟု တွဲထားလော်လည်း ပါဋိတော်၌ သောကို ဒိဋ္ဌိဂတိကောနှင့် တွဲ၍ အနက်မပေးနိုင်၊ သောဖြင့် ရှေက သမဏဗြာဟ္မဏာကို ပြန်ညွှန်သည်၊ ထို သမဏဗြာဟ္မဏသည် ဈာန်၏ အာနုဘော်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် မိစ္ဆာအယူရှိ၏၊ မိစ္ဆာအယူ ရှိသောကြောင့် ဤသို့ ပြောသည် – ဟု အဓိပ္ပါယ် မှတ်ပါ။

ဝဥ္ဇျောတိ-ကား၊ ဝဥ္ဇပသုဝဥ္ဇတာလာဒယောဝိယ-မြုံသော သားကောင်, မြုံသော ထန်းပင် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ အဖလော—အကျိုးမရှိ၊ ကဿစိ-တစုံတခုသောအကျိုးကို၊ အဇနကော-မဖြစ်စေတတ်၊(အဖလောကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ ဣတိ-ဤကား အနက်တည်း၊ ဧတေန-ဤဝဥ္ဇျောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အတ္တာတိစ-အတ္တဟူ၍ဝင်း၊ လောကောတိစ- လောကဟူ၍ဝင်း၊ ဂဟိတာနံ— ယူအပ်ကုန်သော၊(မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ ယူအပ်ကုန်သော)၊ ဈာနာဒီနံ—ဈာန် အစရှိသည်တို့၏၊ ရူပါဒိဇနကဘာဝံ — ရုပ် အစရှိသည်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ—ပယ်မြစ်၏။

× × × × × × ×

ဝဥ္ဇျော။ ။ ထောမနိမိဠ် ဗန္ဓဓာတ် ယတ်ပစ္စည်းဖြင့် "ဗန္ဓ်" ဟု ဖြစ်၏၊ ပါဋိဠ် ဗကို ဝ, ဓျကို ဈ, နကို ဉ ပြု၍"ဝဥ္ဇ်"ဟု ဖြစ်၏၊ ဝဥ္ဇပသုဖြင့် သက်ရှိ အမြုံမကို ပြ၏၊ ဝဥ္ဇတာလဖြင့် သက်မဲ့အဖို သစ်ပင်ကို ပြ၏၊ " ဝိယ " ဟု ဆိုသောကြောင့် " ဝဥ္ဇ်ဝ ဝိယာတိ ဝဥ္ဇ်ဝ"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ အတ္တလောကကို အရကောက်ပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ "ဝနတိ ယာစတိ ပုတ္တန္တိ ဝဥ္ဇ်ဝ—သားသမီးကို တောင့်တတတ်သောကြောင့် ဝဥ္ဇ်ဝမည်၏"ဟုဝင်း၊ [" ဝနဓာတ် , ဈပစ္စည်း၊နကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊] " ဝဓတိ ပုတ္တံ ဖလံဝါ ဟနတိတိ ဝဥ္ဇ်ဝ— သား သမီးကို (အသီးကို) ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် ဝဥ္ဇ်ဝမည်၏"ဟုဝင်းပြု၏။ [ဝဓဓာတ်, ဏျပစ္စည်း၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ-ဥပြု။]

ဧတေန၊ပေ၊ပဋိက္ခိပတိ။ ။ဈာန်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်၌ အထူးအားဖြင့် ဈာန်တရားသည် ထင်ပေါ်နေတတ်၏၊ ထို ဈာန်ကိုပင် အတ္တလောက ဟု စွဲလမ်းတတ်၏၊ ဈာန်မှတပါး အခြားတရားများကိုလည်း စွဲလမ်းတတ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဈာန်ကို မူတည်၍ " ဈာနာဒီနံ "ဟု အာဒိဖြင့် ဆို၏၊ ထိုသို့ အတ္တလောကဟု စွဲလမ်းအပ်သော တရားတို့သည် အမြုံကဲ့သို့ တစုံတခုသော အကျိုးတရားကိုမျှ မပေါက်ဖွားစေတတ်။

ရူပါဒိ၊ပေ၊ပဋိက္ခိပတိ။ ။ ရူပါဒိ ဇနကဘာဝန္တိ ရူပါဒီနံ ဇနကသာမတ္ထိယံ၊ ပဋိက္ခိပတိတိ နယိမေ ကိဉ္စိ ဇနေန္တိတိ ပဋိက္ခိပတိ၊ ကသ္မာတိ စေ၊ သတိ ဟိ ဇနကဘာဝေ ရူပါဒိ ဓမ္မာနံ ဝိယ, သုခါဒိဓမ္မာနံ ဝိယစ ပစ္စယာယတ္တ ဝုတ္တိတာယ ဥပ္ပါဒဝန္တတာ ဝိညာယတိ (ဇနကသတ္တိရှိလျှင် ရူပသဒ္ဒစသော တရားတို့ကဲ့သို့ဝင်း , သုခဒုက္ခစသော တရားတို့ကဲ့သို့ဝင်း အကြောင်းနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းရှိသည့်အတွက် "အတ္တ—လောကသည် ဥပါဒ်ခြင်းသဘောရှိသောတရားတည်း"ဟု သိနိုင်၏)၊ ဥပ္ပါဒေစ သတိ အဝဿံ ဘာဝီ နိရောဓောတိ အနဝကာသာဝ နိစ္စတာ သိယာ (အတ္တလောကသည် နိစ္စဖြစ်ဘို့ အခွင့် မရှိတော့ရာ၊) တသ္မာ တံ ပဋိက္ခိပတိ။

မှတ်ချက်။ ။"ဝဥ္ဇပသု၊ပေ၊အဇနကော"ဖြင့် ဝဥ္ဇ်ဝ၏ ပဒတ္ထကိုပြ၏၊"ဧတေန၊ပေ၊ပဋိက္ခိပတိ"ဖြင့် ဝဥ္ဇ်ဝပုဒ်၏ သာမတ္ထိယတ္ထ (အပိုအမိုပြစွမ်းနိုင်သော အနက်) ကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ဧဝံ ပဒတ္ထဝတာ ဣမိနာ (ဤသို့ ပုဒ်နက်ရှိသော ဤဝဥ္ဇ်ဝပုဒ်ဖြင့်) ကိဒိသံ သာမတ္ထိယတ္ထံ ဒဿေတိတိ အန္တောလီန စောဒနံ ပရိဟရိတုံ (အတွင်း၌ ငုပ်နေသော စောဒနာကို ပယ်ခြင်း = ဖြေခြင်းငှါ) ဧတေနာတိ အာဒိ, မာဟ၊ — ဋီကာသစ်။]

(ယော–အကြင် အတ္တသည်၊ ဝါ-အကြင်လောကသည်)၊ ပဗ္ဗတကူဋံဝိယ-တောင်ထွဋ်ကဲ့သို့၊ ဌိတော-တည်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊(သော-ထို အတ္တသည်၊ ဝါ-ထို လောကသည်၊) ကူဋဋ္ဌော – ကူဋဋ္ဌ မည်၏၊ သေိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောတိ–ကား၊(ယော–အကြင် အတ္တသည်၊ ဝါ- အကြင် လောကသည်)၊ သေိကဋ္ဌာယီဝိယ - မယိမ်းမယိုင် မြဲခိုင်စွာတည်သော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့၊ ဟုတ္ဝာ - ဖြစ်၍၊ ဌိတော-တည်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊(သော-ထို အတ္တသည်၊ ဝါ-ထိုလောကသည်)၊ ကေသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော–တမည်၏၊ သုနိခါတော-ကောင်းစွာစိုက်အပ်သော၊ သေိကတ္ထမ္ဘော-တံခါးတိုင်သည်၊နိစ္စလော-မတုန်မလှုပ်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ တိဋ္ဌတိယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ဌိတော-တည်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဥဘယေနပိ-၂ ပါးစုံသော ကူဋဋ္ဌော သေိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောပုဒ်ဖြင့်လည်း၊ လောကဿ-အတ္တဟူသော လောက၏၊ ဝိနာသာဘာဝံ–ပျက်စီးခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ဒီပေတိ- ပြ၏။

ပန–ဝါဒန္တရ၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောတိ-ဟူ၍၊ ပါဋ္ဌိ-ပါဋ္ဌိကို၊ ဝတ္ဝာ-ရွတ်ဆိုရှဲ၊ မုဋ္ဌေ- ဖြူဆန် မြက်၌၊ (“မုဋ္ဌတော” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း)၊ ဣသိကာဝိယ- အတွင်း အဆန်သည်ကဲ့သို့၊ ဌိတော–

× × × × × × × ×

ကူဋဋ္ဌော။ ။ “ ကူဋံဝိယ ဌိတောတိ ကူဋဋ္ဌော”ဟု ဌာ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဌိတောပုဒ်ဖြင့် ဝိဂြိဟ်ပြုရသည်၊ ကမ္မဇံ၌ “ဇ”ချည်းသက်သက် မနေနိုင်သကဲ့သို့“ဌ” ချည်း သက်သက် မနေနိုင်ဘဲ အမြဲသမာဓိတွဲရမှ နေနိုင်သောကြောင့် ဤ ပုဒ်မျိုးကို နိစ္စသမာဓိဟု ခေါ်သည်၊ “ ကုဋဋ္ဌသဒ္ဒါသည် အစွန္တနိစ္စ (စင်စစ်မြဲ၏) အနက်ကို ဟောသော အထင်ရုဋ္ဌီသဒ္ဒါတည်း”ဟု အဌကထာမှ တနည်းကို ဋီကာပြသေး၏။

သေိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော။ ။[သေိကာ ဣန္ဒခီလောစ – အဘိဓာန် (၂၀၄)။] မြို့တံခါးပေါက်၌ စိုက်ထားအပ်သော တံခါးတိုင်သည် အထက်၌ ၁၈ တောင်မြင့်လျှင် မြေဝင်လည်း ၁၈ တောင် ရှိရ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ထို တံခါးတိုင်သည် မြဲခိုင်သောကြောင့် လေတိုက်သော်လည်း ယိမ်းယိုင် ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ အတ္တလည်း ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိဟု ပြသည်။ [သေိကထမ္ဘော တိဋ္ဌတိကို ကြည့်၍ “သေိကာ+ဌာယီ သေိကဋ္ဌာယီ-ဝိသေသန ပရနိပါတ ကမ္မဓာရဲ၊ တိဋ္ဌတီတိ ဌာယီ”ဟုပြု၊ ဌာဓာတ်, ဏ၊ ဣတ္ထိဇောတက ဤ ပစ္စည်း၊ သေိကဋ္ဌာယီဝိယ ဌိတော သေိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော။]

ဥဘယေနာပိ၊ပေ၊ဒီပေတိ။ ။ကူဋဋ္ဌောဖြင့် အတ္တလောက၏ မြဲသည်၏ အဖြစ်ကို ပြ၏၊ သေိကဋ္ဌာယ်ဋ္ဌိတောဖြင့် တံခါးတိုင်သည် လေမုန်တိုင်းစသည်ကြောင့် ယိမ်းယိုင် ဖေါက်ပြန်မှု မရှိသကဲ့သို့ ဖေါက်ပြန်မှု မရှိခြင်းကို ပြ၏၊ “ ဖေါက်ပြန်” ဟူသည် ပျက်စီးခြင်းပင်တည်း၊ ဖေါက်ပြန်မှု မရှိခြင်းကား မဖျက်စီးခြင်းတည်း၊ဤ့ကြောင့် ၂ ပုဒ်လုံးဖြင့်ပင် အတ္တလောကဟု စွဲလမ်းအပ်သော အတ္တ၏ ပျက်စီးခြင်း မရှိပုံကို ပြသည်။

ကေစိ ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော။ ။ ရှေးအဌကထာဝါဒကို ပြပြီး၍ ကေစိဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “ကေစိ ပန”စသည်ကို မိန့်၊ ကေစိဆရာတို့သည် ပါဋ္ဌိကို “ ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော” ဟု ဆိုရှဲ “ အတ္တသည် ဖြူဆံမြက်၏အတွင်း၌ တည်ရှိသော အဆန်၏

တည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ တတြ-ထို ဣသိကဌာယိဋ္ဌိတောဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ အဓိပ္ပါယော-ကေစိဆရာတို့၏ အလိုတည်း၊ ယဒိဒံ(ယံ ဣဒံ ဓမ္မဇာတံ)-အကြင် အတ္တဟူသော တရားသဘောကို၊ ဇာယတီ တိ-ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တံ- ထို အတ္တဟူသော တရားသဘောသည်၊ မုဥ္ဇတော - မှ၊ ဣသိကာ - အတွင်း အဆန်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ - နဂိုရ်ထင်ရှား ရှိသည်သာလျှင်၊(ဟုတ္ဆာ)၊ နိက္ခမတိ ဝိယ–ပေါ်ထွက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ)၊ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ–လျှင်၊(ဟုတ္ဆာ)၊ နိက္ခမတိ-၏။

× × × × × × ×

တည်နေပုံကဲ့သို့ ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့၏ အတွင်း၌ တည်၏" ဟု ယူကြသည်၊ ဝိဂ္ဂိဟ်ကို ဧသိကဌာယိဋ္ဌိတောကဲ့သို့ ပြုပါ။ ["မုဥ္ဇတော"ဟူသော ပါဋ္ဌိသည် အာဓာရ ကို ငဲ့သော"ဋ္ဌိတော"ဟူသော ကြိယာနှင့် မလိုက်လျောပါ၊ ထို့ကြောင့် "မုဥ္ဇတော" ဟု မရှိသင့်၊"မုဥ္ဇေ"ဟု ရှိသော ပါဋ္ဌသာ ကောင်းသည်၊ နိက္ခမတိနှင့်တွဲသော နောက် ဝါကျ၌ကား "မုဥ္ဇတော"ပင်တည်း။]

ဣသိကာ–ဣသိကာ။ ။ ထောမနိဓိ၌ ဤသဓာတ်မှ ဤကို ရဿပြု၍ , ဤ ကန် ပစ္စည်းဖြင့်"ဣသိကာ"ဟုဎင်း သီ၌ ရဿပြု၍"ဣသိကာ"ဟုဎင်း တွေ့ရ၏၊ "မုဥ္ဇာမဏ္ဍ ဝတ္တိတိဏေ - ဖြူဆံမြက်၏ အလယ်၌ ဖြစ်သော မြက်အဆန်) " ဟု သရုပ်ဖေါ်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏွာဒိကဏ္ဍ(၂၃)၌ ဣသဓာတ်နောင် ကီက (ကအနုဗန်ရှိသော ဤက)၊ ပစ္စည်းဖြင့်"ဣသိကာ"ဟု ရှိ၏၊"ဣစ္ဆိယတိ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ ဣသိကာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍"တူလနိဿယော–အပေါ်၌ထွက်သော လဲ၏မှီရာ အနှံ့ရိုး"ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ "ဣသိကာ ကဋ္ဌိရော– အညှောက်" ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ ထို သရုပ်ဖေါ်ပုံများနှင့် မညီပါ၊ "အညှောက်" ဟူသည် အောက်သို့ ထွက်နေသော အရာဝတ္ထုသာတည်း၊"ဤအတ္တကား ရုပ်ဝေဒနာစသည်တို့၏အတွင်း၌တည်၏"ဟုသာ တိတ္ထိတို့က ယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် " အောက်သို့ ထွက်သော အညှောက်နှင့် မတူဘဲ, ဖြူဆံမြက်၏ အတွင်းအဆန်မြက်နှင့်သာ တူ၏"ဟု ဥပမာပြုသင့်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ"ရုပ်ဝေဒနာစသော အများသိအပ်သော ခန္ဓာသည် အပြင် အကာသာဖြစ်၍ , အတ္တကား ထို ရုပ်ဝေဒနာတို့၏ အတွင်း အနှစ်တည်း" ဟု တိတ္ထိတို့ ယူဆပုံကို သတိပြုပါ။

ယဒိဒံ၊ပေ၊နိက္ခမတိ။ ။လောက၌ "ဖြစ်၏– မွေး၏" စသော စကားသုံးများ ရှိ၏၊ အတ္တသည် အမြဲရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်စရာ (ဥပါဒ်စရာ) မလို၊ မူလရှိမြဲအတိုင်း၌ မထင်မရှား ကွယ်ဝှက်နေသော သတ္တိအခိုက်မှ အထင်အရှား ဗျတ္တိအဖြစ်ဖြင့် ပေါ်ထွက် လာခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ဥပမာ–ဖြူဆံမြက်၏ အတွင်း၌ မထင်မရှား ရှိနေသော မြက် အဆန်သည် အထက်သို့ အထင်အရှားပေါ်ထွက်လာသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ ကေစိတို့က ယူဆကြသည်။ [ဤကေစိဆရာတို့ ယူပုံကဲ့သို့ " နဝါတာ ဝါယန္တိ – အတ္တလေသည် မလာ, အပြင်လေသာ လာ၏"ဟု ခန္ဓဝဂ္ဂ, ဒိဋ္ဌိသံယုတ်၌ ယူပုံကိုတွေ့ရ၏။] !

စ – သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ- အကြင့်ကြောင့်၊ ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော– ဖြိုဆံမြက်၏အတွင်း၌တည်သော အဆန်မြက်ကဲ့သို့ တည်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တေဝသတ္တာ-ထို သတ္တဝါတို့သည်ပင်၊ သန္ဓာဝန္တီ-ဤဘဝမှ နောက်ဘဝသို့ ပြေးသွားကြရကုန်၏၊ ဣတော– ဤဘဝမှ၊ အညတ္ထ- အခြားသော နောက်ဘဝသို့၊ ဂစ္ဆန္တီ– သွားကြရကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ သံသရန္တီတိ- ကား။ အပရာ– တပါးသောဘဝမှ၊ အပရံ–တပါးသောဘဝသို့၊ (တနည်း) အပရာပရံ (အပရံ အပရံ)–တပါးသောဘဝ တပါးသောဘဝသို့၊ ဝါ- တပြောင်းပြန်ပြန်၊ သဗ္ဗရ

× × × × × × ×

ယသ္မာစ၊ပေ၊ဥပပဇ္ဇန္တီ။ ။ဤဝါကျလည်း ကေစိတို့၏အလိုကို ပြသောဝါကျ အဆက်ပင်တည်း၊ ရှေ့၌ပြခဲ့သော အဋ္ဌကထာဝါဒဝယ် “ သေကဋ္ဌာယိဋ္ဌီတော ”ကို “တေဝ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တီ”စသော နောက်စကားနှင့် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ကြောင်းကျိုး မစပ်၊ ဤ ကေစိဝါဒဒဿီကား ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတောနှင့် တေဝ သတ္တာစသော စကားသည် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်လျက်ရှိရကား “ယသ္မာ၊ပေ၊တသ္မာ”ဟု မိန့်သည်။

တေဝ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တီ။ ။“တေဝ သတ္တာ”ဟူသည် တိတ္ထိတို့ယူဆအပ်သော အတ္တလောကပင်တည်း၊ အများအတွက် ဖြစ်သောကြောင့်“တေဝ သတ္တာ”ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ “တေစ”ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ အတ္တသည် ဖြူဆံမြက်အတွင်းမှ မြက်အဆန်ထွက်သကဲ့သို့ ထွက်နိုင်ရကား ဤဘဝမှ နောက်ဘဝသို့လည်း သွားနိုင်၏၊ “သန္ဓာဝန္တီ” ဟု ဆိုသော်လည်း တကယ် ပြေးသွားခြင်းမဟုတ်, နောက်ဘဝသို့ သွားခြင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဂစ္ဆန္တီ” ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ အတ္တသည် မိမိပြုအပ်သော ကံအားလျော်စွာ နောက်ဘဝ၌ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ခံစားရ၏၊ အတ္တသည် ဘဝပြောင်း၍ မခံစားရလျှင် ပြုအပ်ပြီးသောကံတွေ ပျောက်ယုတ်သွားစရာရှိ၍, မပြုအပ်သောကံများလည်း လာရောက် အကျိုးပေးစရာရှိသည်– ဟူလို။

ဒ္ဝီကာ။ ။တေဝ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တီတို ထွေ ယေ ဇာဓ မနုဿဘာဝေန အဝဋ္ဌိတာ (အကြင် သူတို့သည် ဤဘဝ၌ လူအဖြစ်ဖြင့် တည်ကြကုန်၏)၊ တေ ယေဝ (တေဝ အဖွင့်) ဒေဝဘာဝါဒိ ဥပဂမနေန ဇာတော အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော (ထိုသူတို့သည်ပင် နတ်အဖြစ် အစရှိသည်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့် ဤဘဝမှ အခြားဘဝသို့ သွားကြရကုန်၏) ၊ အညထာ ကတဿ ကမ္မဿ ဝိနာသော (ဤသို့ ဤဘဝသတ္တဝါက ဟိုဘဝသို့ မသွားရဘဲ ဤဘဝ၌သာ ပြတ်ခဲ့လျှင် ဤဘဝ၌ ပြုအပ်သမျှကံတွေသည် အချီးနှီး ပျောက်လေရာ၏)၊ အကတဿစ အဗ္ဘာဂမော အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပါယော (အခြားသတ္တဝါက အခြားဘဝ၌ အသစ်ဖြစ်လျှင် မပြုအပ်သော ကံများလည်း ရှေးရှ အလို အလျောက် ပေါ်ပေါက်လာရလိမ့်မည်, ထိုသို့ကား မဖြစ်နိုင်– ဟူလို)။

သံသရန္တီ။ ။ဒုတိယဘဝမှ နောက် တတိယဘဝ၌ငင်း, ထို နောက်ဘဝမှ ထို၏ နောက်ဘဝ၌ငင်း ဤသို့ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ခြင်းကို “သံသရ= ကျင်လည်ခြင်း”ဟု ခေါ်သည်၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ “သံ– ဆက်စပ်လျက်+ သရ– ဖြစ်ခြင်း”တည်း၊ [အပရာပရံတိ အပရသ္မာ ဘဝါ အပရံ ဘဝံ၊ ဤအလို ၂ ပုဒ်ခွဲရသည်၊ အပရံ အပရံဝါ၊ (ဤအလို ဝိစ္ဆာပုဒ်တည်း၊), –ဒ္ဝီကာသစ်၊ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။]

နှိ- လှည့်လည်ကြရကုန်၏၊ စဝန္တိ- ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ရွှေ့လျောကုန်၏ဟူ၍၊ သန်္ဓံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကြရကုန်၏၊ တထာ-တူ၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ-ကား၊ (ဧဝံ-ဤသို့ ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏ဟူ၍၊ သန်္ဓံ- သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏)၊ ဣတိ (အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပါယော- ကေစိဆရာတို့၏ အလိုတည်း)။ [ဣတိတလုံး အကြကြီ။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အဋ္ဌကထာယံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ (ဝုတ္တံ ဒ္ဝိစပ်)၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိ-စ ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဆိုပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တေဝ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိတိ အာဒိနာ-နှိ အစရှိသော၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ အယံ ဒိဋ္ဌဂတိကော - ဤ မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တာနာယေဝ-မိမိကိုယ်တိုင်ပင်၊ အတ္တာနော-မိမိ၏၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ ဘိန္နတိ-ဖျက်၏၊ (ဖျက်ရာရောံ၏)၊ ဒိဋ္ဌဂတိကဿ- ၏၊ ဒဿနံနာမ-မြင်ခြင်း မည်သည်ကို၊ နနိဗ္ဗဒ်-အမြဲမပြတ် မွေ့မထားအပ်၊ ဝါ- မခိုင်မြဲ၊ ထုသရာသိမ္မိ- ဖွဲပုံ အစု၌၊ နိခါတခါဏုဝိယ-စိုက်ထားအပ်သော သစ်ငုတ်သည်ကဲ့သို့၊ စဋ္ဌလံ-တုန်လှုပ်၏၊ စ- ဆက်၊ ဥမ္မဇ္ဇကပန္ထိယံ - အရူး၏တောင်း၌၊ ပုဝ ခဏ္ဍာ ဂုထ ဂေါမယာဒိနိဝိယ-မုံပိုင်း, မစင်, နွားချေးအစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ တွေ-ဤ မိစ္ဆာအယူ၌၊ သုန္ဒရ

× × × × × × ×

စဝန္တိ, ဥပပဇ္ဇန္တိ။ ။အတ္တာသည် မြဲသောကြောင့် စုတေ ရွှေ့လျောစရာလည်း မလို, နောက်ထပ်အသစ် ပဋိသန္ဓေနေစရာလည်း မလို၊ သို့သော် လူအများက အတ္တ၏ အပြင်လွှာဖြစ်သော ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်နေပုံကိုမြင်၍ "အတ္တ ကိုပင် စုတေသည် ပဋိသန္ဓေအသစ် နေသည်" ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဧဝံ သန်္ဓံ ဂစ္ဆန္တိ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ တထာ ဥပပဇ္ဇန္တိ၌ တထာဖြင့် ဧဝံ သန်္ဓံ ဂစ္ဆန္တိကို ညွှန်းသည်။

ဒိဋ္ဌာ။ ။ဧဝံ သန်္ဓံ ဂစ္ဆန္တိတိ အတ္တာနော (အတ္တ၏) နိစ္စသဘာဝတ္တာ နစုတူပပတ္တိယော၊ သဗ္ဗဗျာပိတာယ (အလုံးစုံသောအရုပ်၌ အတ္တက ပြန့်နှံ့နေသည့်အတွက်) နာပိ သန္ဓာဝန သံသရဏာနိ၊ ဓမ္မာနံယေဝ ပန ပဝတ္တိဝိသေသေန ဧဝံ သန်္ဓံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဧတေန.(ဤစကားဖြင့်) အဝဋ္ဌိတသဘာဝဿ အတ္တနော ဓမ္မိနောစ ဓမ္မမတ္တံ ဥပပဇ္ဇတိ စေဝ ဝိနဿတိစာတိ ဇုမံ ဝိပရိဏာမဝါဒံ ဒဿေတိ (အမြဲတည်ခြင်း သဘောရှိသော ရုပ်ဓမ္မ နာမ်ဓမ္မလည်းရှိသော အတ္တ၏ အပြင်လွှာဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားမျှသာ ဖြစ်လည်း ဖြစ်, ပျက်လည်း ပျက်၏ဟူသော ဤ ဝိပရိဏာမဝါဒကို ပြသည်)။

အဋ္ဌကတာယံ ပန။ ။"အတ္တာလောကသည် မြဲ၏" ဟု ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပါလျက်, ဤ၌ "သန္ဓာဝန္တိ သံသရန္တိ" စသည်ဖြင့် ဆိုပြန်သောကြောင့် "မမြဲသည့်အတွက် တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ရ၏" ဟု အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ထွက်နေရကား "မိမိအယူကိုပင် မိမိဖျက်ရာရောက်သည်"ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။ [သန္ဓာဝန္တိ သံသရန္တိ စဝန္တိ ဥပပဇ္ဇန္တိတို့သည် မှန်ကန်သောကြောင့် သုန္ဒရဖြစ်၏၊ သဿတဟု ယူခြင်းကား အသုန္ဒရဖြစ်သည်၊ နနိဗ္ဗဒန္တိ-နထိရံ။]

မ္ပိ - ကောင်းသောအရာသည်ရင်း၊ အသုန္ဒရမ္ပိ- မကောင်းသော အရာသည်ရင်း၊ ဟောတိယေဝ-ရှိသည်သာ၊ ဝါ-ပါဝင်သည်သာ၊ ဋတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

အတ္ထိတ္ဝေဝ သဿတိသမန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ သဿတီတိ- ကား၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဝိဇ္ဇမာနတာယ – (အတ္တ၏) ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာပထဝိံဝ– မြေကြီးကိုကဲ့သို့၊ မညတိ–မှတ်ထင်၏၊ တထာ- ထို့အတူ၊ သိနေရုပဗ္ဗတ စန္ဒိမ သူရိယေ (ဝိယ)–မြင့်မိုရ်တောင်, လ, နေတို့ကိုကဲ့သို့၊ (မညတိ-၏)၊ တတော– ထိုသို့ မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ-ထို မြေကြီး, မြင့်မိုရ်တောင်, လ, နေတို့နှင့်၊ သမံ–တူစွာ၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ မညမာနာ- မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အတ္ထိတ္ဝေဝ သဿတိသမန္တိ–မံဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။

ဋဒါနိ-၌၊ သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိ အာဒိကာယ-စ အစရှိ သော၊ ပဋိညာယ–ရှေးဥုးစွာ သိစေအပ်သောစကား၏၊ ဝါ- ကို၊ သာဓနတ္ထံ– ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဟေတုံ-အကြောင်းကို၊ ဒဿေန္တော-ပြလိုသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ တံ ကိဿဟေတု၊ အဟံ ဟိ အာတပ္ပ မန္ဒာယာတိအာဒိံ-ယ အစရှိသောစကား ကို၊ အာဟ–ပြောဆိုပြီ၊ ဝါ–၏။

× × × × × × ×

အတ္ထိတ္ဝေဝ။ ။"အတ္ထိ + ဋတ္ဝေဝ" ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ နောက်၌ ဧဝရှိလျှင် ရှေက တိ၏ ဋကို ဝ ပြုလေ့ရှိ၏၊ " သမန္တ ပါသာဒိကာတ္ဝေဝ , ဟောတ္ဝေဝ " စသည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဋတိ+ဧဝ" ဟု ခွဲ၍ တိ၏ ဋကို ဝ ပြု၊ ဋတိကား အနက်မရှိ, ပဒပူရဏမျှ သာဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

သဿတိသမံ။ ။သဒါ သရန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ သဿတိယော၊ သဒါကို သ , သရ ဓာတ် တိ ပစ္စည်း၊ [အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ စီရင်ပုံတည်း , ဋီကာသစ်၌ကား တမျိုး စီရင် လေ၏။] သဿတီဟိ – အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်တည်နေသော (ထင်ရှားရှိနေသော) မြေ မြင့်မိုရ်တောင် လ နေတို့နှင့်+သမော-တူသောအတ္တတည်း၊ သဿတိသမော (အတ္တာ)၊ ပါဋိတော်၌ကား ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ ဒုတိယာသက်၍ "သဿတိသမံ"ဟု ရှိရ သည်၊ (တနည်း) သဿတိသမသဒ္ဒါသည်ပင် နိစ္စကာလအနက်ဟောသော နိပါတ် တည်း၊ သဿတိသမံ–အမြဲ ကာလပတ်လုံး"ဟု ပေးပါ။

ပဋိညာယ။ ။ပတိညာသဒ္ဒါသည် ဝန်ခံခြင်းအနက်အပြင် (သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ ဝယ် ဝါကျအစိတ် ၅ ပါးကို ပြရာ၌) တစုံတခုကို ရှေးဥုးစွာ ညွှန်ပြသောအရာကိုလည်း ဟော၏၊ ဥပမာ– " ပဗ္ဗတော အဂ္ဂိမာ (တောင်သည် မီးရှိ၏) " စသည်တည်း၊ ဤ၌ "ပဗ္ဗတော အဂ္ဂိမာ"ဟု ပဋိညာပြုပြီးမှ အဂ္ဂိမန္တဖြစ်ပုံကို အကြောင်းပြသည်။

သာဓနတ္ထံ ဟေတုံ။ ။ဝါကျအစိတ်သည် "ပတိညာ, ဥပမာ, ဟေတု, ဥဒါဟရုံ, နိဂုံး"အားဖြင့် ၅ ပါးရှိ၏၊ ထို ၅ ပါးတွင် ရထိုက်သမျှကိုထည့်၍ ပြရိုးတည်း၊ ဤနေရာ၌ မိစ္ဆာအယူရှိသူသည် မိမိပြအပ်သော ပတိညာစကားကို ပြီးစေခြင်း (ခိုင်မြဲစေခြင်း) ငှါ " အဟုံဟိ အာတပ္ပမန္ဒာယ " စသော ဟေတု (အကြောင်းပြစကား) ကို ဆိုသည်၊

တတ္ထ–ထိ တံကိဿဟေတု, အဟံ ဟိ အာတပ္ပမန္တာယအစ္ဆရိသော စကား ရပ်၌၊ ဣမိနာ မဟံ ဧတံ ဇာနာမိတိ- မိ ဟူသောပါဒ်၌ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ-၌စပ်)၊ ဣမိနာ ဝိသေသာဓိဂမေန- ဤပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် အဘိညာဉ်တည်း ဟူသော တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ တံ- ဤအခြင်းအရာကို၊ (ပါဠိတော်၌လာသော ယထာ၏ နိယမတည်း၊ "အတ္တာလောက၏ မြဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို" ဟူလို)၊ ပစ္စက္ခတော–မျက်မှောက်အား၊ဖြင့်၊ ဝါ– တိုက်ရိုက်အားဖြင့်၊ ဇာနာမိ – သိ၏၊ ကေဝလံ– ဝိသေသာဓိဂမ မဖက် သက်သက်၊ သဒ္ဓါမတ္တကေနေဝ – ယုံကြည်ခြင်းမျှ ကြောင့်သာ၊ န ဝဒါမိ– ပြောသည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏၊ ပန-ဆက်၊ တ္ထေ-ဣမိနာ မဟံဟူသောဤပါဒ်၌၊ မကာရော-မ အက္ခရာကို၊ ပဒသန္ဓိကရဏာ တ္ထံ–ရှေနောက်ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ခြင်းကိုပြုခြင်းငှါ၊ (စေ့စပ်ညက်ညော ချောမော အောင်)၊ (ဒိဋ္ဌဂတိကေန- မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်)၊ ဝုတ္တော – ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ပထမံ ဍာနန္တိ- ကား၊ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိတိ– ဟိဟူ၍၊ ဝတ္ထုသဒ္ဒေန– ဝတ္ထုသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝုတ္တေသု - ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စတူသု – ၄ ပါးကုန် သော၊ ဍာနေသု-အကြောင်းတို့တွင်၊ ဣဒံ–ဤအကြောင်းသည်၊ ပဌမံ–သော၊

× × × × × × ×

"ငါသည် အဘိညာဉ် တည်းဟူသော တရားထူးကို ရခြင်းကြောင့် အတ္တလောက၏ သဿတဖြစ်ပုံ (အမြဲတည်ရှိပုံ) ကို သိရပါသည်" ဟူလို။ ["ဟေတု" အရ နိဗ္ဗတ္တက (ဇနက) ဟိတ်စသော ၃ ပါးရှိပုံကို ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်မှာ သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ပြောရိုး ဟိတ် ၃ ပါးပင်တည်း၊ ထို ၃ ပါးတွင် ဤဟိတ်သည် အတ္တလောကမြဲပုံကို သိရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပကာရိတ်တည်း။]

သူများအတွက် အကြောင်း။ ။"ဟေတုံ ဒဿေန္တော"အရ အကြောင်းပြ ဟူရာ၌ မိမိအတွက် အကြောင်းပြ မဟုတ်၊ မိမိက တဆင့်ဟောပြောထားသူတို့အတွက် သဿတအဖြစ်ကို သဘောကျဘို့ရန် အကြောင်းပြခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို အကြောင်းပြချက် အရ "ငါသည် ဘဝသိန်းပေါင်းများစွာတို့၌ ငါတယောက်တည်းသာဖြစ်၍ ငါ၏ အတ္တ လောကသည် မြဲသကဲ့သို့ ထို့အတူ ငါ၏ ထို့ထက်ရှေးကျသော အတ္တလောကသည်၎င်း အခြားသူများ၏ အတ္တလောကသည်၎င်း မြဲသည်သာဖြစ်ရမည်" ဟုလည်း ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အတ္တလောက ဟူသမျှသည် သဿတချည်းသာ ဖြစ်သည်" ဟု လူအများ ကိုပင် ထိုသဿတဒိဋ္ဌိကို ယူစေရာရောက်သည်။ [ပါဋိယံ ပန အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္ထိ ပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ, သော ဧဝမာဟာတိစ ဝစနတော ပရာနုဂါဟနဝသေန (သူတပါးကို အတုယူစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဗုဓ ဇေဋ္ဌာပစာယနာဒိသဒ္ဒေန အဓိပ္ပေတံတိ ဝိညာယတိ၊–ဋီကာ။]

ဝတ္ထု, ဍာန ။ ။ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ (ဉာဏ်က ထို ဉာပကဟိတ်ဟူသော အကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) တံ၌ဉာဏံ (အတ္တလောကသည် မြဲ၏ဟု သိသော ထိုမိစ္ဆာဉာဏ်သည်) ဝသတိ ဇေဋ္ဌာတိ ဝတ္ထု - တည်နေရာ၏အဖြစ် ကြောင့် ဝတ္ထုမည်၏၊ တိဋ္ဌတိ ဇေဋ္ဌာတိ ဍာနံ - တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် ဍာနလည်း

ဌာနံ–တည်း၊ ဣဒံ ဇာတိသတသဟဿမတ္တာနုဿရဏံ - ဤ ဘဝအသိန်းမျှကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်းသည်၊ (ဣဒံကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ ပဌမံ–သော၊ ကာရဏံ–အကြောင်းတည်း၊ (ဌာနံကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ ဣတိအတ္ထော။

ဥပရိဝါရဒွယေပိ-အထက်ဝါရ ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဟိ - စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ–အောက်မေ့ရာကာလနှင့် မရောမယှက် သက်သက်၊ အယံဝါရော – ဤ ပဌမဝါရတို၊ အနေကဇာတိသဟဿာနုဿရဏဝသေန-တပါးမက များစွာသော ဘဝအသိန်းတို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော – ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ " အနေက " ပုဒ် ကျနေသည်၊ ပါဠိတော်၌ "အနေက" ပုဒ် ပါသည်။] ဣတရေ – ပဌမဝါရမှ အခြားသော ဒုတိယဝါရ တတိယဝါရတို့ကို၊ ဒသ စတ္တာလီသ သံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋ ကပ္ပါနုဿရဏဝသေန – ၁၀ ပါးသော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်, ၄၀ သော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊(ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ)၊ ဟိ-မှန်၊ မန္ဒပညော–နုံ့သော ပညာ

× × × × × × ×

မည်၏၊ ဤသို့ အနက်အရတူသောကြောင့် ရှေ၌ "စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ"ဟု ဝတ္ထုသဒ္ဒါဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်ခဲ့သော အကြောင်းကိုပင် ဤနေရာ၌ " ဌာန " ဟု ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ရှေ၌ ဝတ္ထူဟိဟူသော စကားနှင့် ဤ၌ ဌာနဟူသော စကားသည် မဆန့်ကျင်ပါ–ဟူလို။

ကေဝလံ ဟိ။ ။"ဧသေဝ နယော"ဟု ဆိုသောကြောင့် " အားလုံးတူ၏ " ဟု ထင်မှားဘို့ရန် အတိဗျာပိတဒေါသရောက်စရာရှိသောကြောင့်"ကေဝလံ ဟိ"စသည်ကို မိန့်။ [ကေဝလံဟိ, နိပါတ်ရှိ, အတိဒေါသပယ်၊–နိယံ။] ဒုတိယဝါရ၌ ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်ကို အောက်မေ့နိုင်ပုံပြခြင်း, တတိယဝါရ၌ စတ္တာလီသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်ကို အောံမေ့နိုင်ပုံ ပြခြင်းအားဖြင့် အောက်မေ့ရာ ကာလချင်း ကွဲပြားပါသေးသည် – ဟူလို၊ ထိုသို့ အောက်မေ့ရာကာလချင်း ကွဲပြားသောကြောင့်ပင် နောက်လာမည့် အဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိက ဝါရကဲ့သို့ ၂ ပါးသာ ပြတော်မမူဘဲ ၄ ပါးခွဲခြား၍ ပြတော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် အောက်မေ့ရာဘဝ (အနည်းအများ) အမျိုးမျိုးရှိနိုင်သကဲ့သို့, အနေကဇာတိသတသဟဿကို အောက်မေ့နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်စသည်တို့လည်း ဘဝအနည်းအများ အမျိုးမျိုးရှိနိုင်၏၊ သို့ရာတွင် မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အနေကဇာတိသတသဟဿကို အလွန်ဆုံး (အပိုင်းအခြားအဖြစ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒနည်းအားဖြင့် ပြတော်မူသည်၊ ထို မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်သည် အမျိုးမျိုးရှိပြန်ရကား အနေကဇာတိသတသဟဿအတွင်း၌ အနေကဇာတိသဟဿကို အောက်မေ့နိုင်သူ, အနေကဇာတိသတစသော အောက်အောံဘဝအမျိုးမျိုးကို အောက်မေ့နိုင်သူအားဖြင့် အမျိုးမျိုး အောက်မေ့နိုင်သူများလည်း ရှိပါသည် - ဟူလို၊ မဇ္ဈိမပညပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်, တိက္ခပညပုဂ္ဂိုလ်အတွက် စတ္တာလီသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ် များ၌လည်း ဤ့အတူပင်တည်း။

ရှိသော၊ တိတ္ထိယော-တိတ္ထိသည်၊ အနေကဇာတိသတသဟဿ မတ္တံ – တပါး မက များစွာသော ဘဝအသိန်းမျှကို၊ အနုဿရတိ-အောက်မေ့နိုင်၏၊ မဇ္ဈိမ ပညော–အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော ပညာရှိသော၊ (တိတ္ထိယော - သည်)၊ ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနိ-၁၀ ပါးသော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို၊(အနုဿရတိ)၊ တိက္ခပညော–ထက်မြက်သော ပညာရှိသော၊(တိတ္ထိယော-သည်)၊စတ္တာလီသံ (သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပါနိ)–၄၀ သော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို၊ (အနုဿရတိ)၊ တတော – ထို ဆိုအပ်ပြီးသော အပိုင်း အခြားထက်၊ (အနေကဇာတိ သတ သဟဿ, ဒသသံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပ, စတ္တာလီသ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပဟူသော အပိုင်း အခြားထက်)၊ ဥဒ္ဓံ-အလွန်၊ ဝါ-အထက်၌၊ နေ(အနုဿရတိ)-မအောံမေ့နိုင်။

စတုတ္ထဝါရေ–စတုတ္ထဝါရ၌၊(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊(ယော-အကြင် သမဏသည်၊ ဝါ–အကြင် ဗြာဟ္မဏသည်)၊ တက္ကယတိ-ကြံဆတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သော–ထို သမဏသည်၊ ဝါ–ထို ဗြာဟ္မဏသည်)၊ တက္ကီ-တက္ကီ မည်၏၊ ဝါ–တနည်း၊ အဿ-ထို သမဏ၏၊ ဝါ-ထို ဗြာဟ္မဏ၏၊ တက္ကော–ကြံဆခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(သော-သည်)၊ တက္ကီ - မည်၏၊ ဧတံ–ဤတက္ကီဟူသော အမည်သည်၊ တက္ကေတွာ – ကြံဆ၍၊ ဝိတက္ကေတွာ–အထူးသဖြင့် ကြံဆ၍၊ ဒိဋ္ဌိဂါဟိနော–မိစ္ဆာအယူကို ယူလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဓိဝစနံ - အမည်တည်း၊ ဝီမံသာယ – စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ်အတုနှင့်၊ သမန္ဓာဂတော-ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝီမံသီ-ဝီမံသီမည်၏။

× × × × × × ×

တက္ကီ, ဝီမံသီ ။ ။ စုရာဒိတတ္တဓာတ်နောင် ဏီပစ္စည်းဖြင့် ကိတ်ဝိဂ္ဂဟ ပဌမပြု၏၊ "ကြံတတ်"ဟူသော ကတ္တားအနက်သည် "ကြံခြင်းရှိ" ဟူသော အဿတ္ထိအနက်နှင့် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ဤပစ္စည်းဖြင့်လည်း ဒုတိယဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ ဝီမံသီ၌လည်း ဤသို့ပင် ၂ ဝိကပ်ပြုနိုင်၏၊ "ဝီမံသာယ သမန္ဓာဂတော"ကား အနက် အဓိပ္ပါယ်ပြရုံသာ။ [ဝိမံသာယသမန္ဓာဂတောတိ အတ္ထဝစနမတ္တံ၊ နိဗ္ဗစနံ ပန တက္ကီပဒေ ဝိယ ဒ္ဓိဓာ ဝတ္တဗ္ဗံ၊–ဋီကာသစ်။]

တက္က, ဝီမံသာ ။ ။ "ဏက္က"အရ ဝိတက်ကိုပင် အရကောက်ရ၏၊ လက္ခဏာ အားဖြင့် အာရုံကို တီးခေါက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း အာကောဋနလက္ခဏာရှိ၏၊ (တနည်း) မိစ္ဆာအယူ၏ တည်ရာဖြစ်သော ဆုံးဖြတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ [ဝိတက်၏ ကြံစည်မှု၌ "ဤသို့သာ ဖြစ်သင့်၏"ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်း သဘောလည်း ပါသည်။] "ဝီမံသာ" အရ ပညာကို ယူလေ့ရှိသော်လည်း ဤနေရာကား မိစ္ဆာအယူကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် ပညာအတုဖြစ်သော လောဘသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုဋင်း, (တနည်း) ပညာအတု ဖြစ်သော မိစ္ဆာဘိနိဝေသ (မှားသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းတတ်သော) မနသိကာရကို ဋင်း, (တနည်း) ဆုံးဖြတ်သော ဒိဋ္ဌိမဖြစ်မီ ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၏ လှုပ်ရှားမှုကိုဋင်း ယူရသည်၊–ဋီကာ။ [မိစ္ဆာအယူဖြင့် စဉ်းစားနေခြင်းကိုပင်"ဒိဋ္ဌိ၏လှုပ်ရှားခြင်းတမျိုး" ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဝိမံသာနာမ– ဝိမံသာမည်သည်၊ တုလနာ – နှိုင်းချိန်ခြင်းတည်း၊ ရုစ္စနာ– ကြိုက်ခြင်းတည်း၊ ခမနာ–နှစ်သက်ခြင်းတည်း၊ ဟိ–ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြဥုံးအံ့၊ ပုရိသော-သည်၊ ယဋ္ဌိယာ-တာဝါးဖြင့်၊(တိုင်းတာကြောင်း ဝါးဖြင့်)၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ ဝိမံသိတွာ–စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ပြီး၍၊ ဩတရတိ ယထာ-သက်ဆင်းသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ ယော - အကြင် သမဏသည်၊ ဝါ– အကြင် ဗြာဟ္မဏသည်၊ တုလယိတွာ- နှိုင်းချိန်၍၊ ရုစ္စိတွာ – ကြိုက်၍၊ ဝါ– သဘောကျ၍၊ ခမာယေတွာ–နှစ်သက်မှုကို ပြု၍၊ ဒိဋ္ဌိ -မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ သော-ထို သမဏကို၊ ဝါ– ကို၊ ဝိမံသိတိ– စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ခြင်းရှိသူဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။[စာအုပ်တို့၌“ခမာပေတွာ-နှစ်သက်စေ၍”ဟု ရှိသော်လည်း သူတပါးကို နှစ်သက်စေစရာ မလို၊ မိမိကိုယ်တိုင် နှစ်သက်မှုကို ပြုခြင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကရဓာတ်၏အနက်၌ အာယပစ္စည်းဖြင့် “ခမာယေတွာ”ဟု နာမဓာတ် ဖြစ်သင့်မည် ထင်သည်။]

တက္ကပရိယာဟတန္တိ-ကား၊ တက္ကေန–ဝိတက်ဖြင့်၊ ပရိယာဟတံ-အဖန်ဖန် တီးခေါက်အပ်သော၊ တေန တေန ပရိယာယေန–ထိုထို အကြောင်းဖြင့်၊ တက္ကေတွာ-ကြံဆ၍၊ (ပရိယာဟတံ– သော၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝိမံသာ

× × × × × × ×

တုလနာ, ရုစ္စနာ, ခမနာ။ ။ ဤ ၃ ပုဒ်သည် ပရိယာယ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း “ တုလနာ ” အရ လောဘသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် နှိုင်းချိန်မှုသည် ပဌမကိစ္စတည်း၊ ထိုသို့ နှိုင်းချိန်ပြီးနောက် မိစ္ဆာဘိနိဝေသဟူသော မနသိကာရဖြင့် ကြိုက်ခြင်း (သဘောကျခြင်း) သည် ဒုတိယကိစ္စတည်း၊ ထိုသို့ သဘောကျပြီးနောက် လှုပ်ရှားသော ဒိဋ္ဌိဖြင့် နှစ်သက်နေမှု (မလွှတ်ရက် မပစ်ရက်အောင် စွဲနေမှု) သည် တတိယကိစ္စတည်း၊ ထိုကိစ္စ ၃ မျိုးဖြင့် ပြည့်စုံသူကို “ ဝိမံသိ ” ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤ ၃ ပုဒ်၏ အရကောက်မှာ ရှေ့မှ ပြခဲ့သော ဝိမံသာ၏ အရကောက် ၃ မျိုးပင်တည်း။

တက္ကပရိယာဟတံ။ ။“တက္ကေန+ပရိယာဟတံ”ဟု ရှေးဥုံးစွာ သမာသ်ပုဒ်ကို ခွဲပြ၏၊ ထို့နောက် ပရိကို “ တေန တေန ပရိယာယေန ” ဟု ဖွင့်၍ အာဟတံကို “တက္ကေတွာ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ အာဟတံ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ“အာဟနန ပရိယာဟနန ရသော”၌ လာသော အာဟနနသဒ္ဒါအတိုင်း “တီးခေါက်အပ်” ဟု ဖြစ်၏၊ ဝိတက်၏ ကြံစည်နေခြင်းသည် အာရုံကို“ဒေါက်–ဒေါက်”ဟု တီးခေါက် နေခြင်းနှင့် တူ၏။

မှတ်ချက်။ ။“တက္ကေတွာ”အဖွင့်ကို ကြည့်၍ ဋီကာသစ်၌ ဤတက္ကပရိယာဟတံ ပုဒ်ကို ဘာဝနပုံသက (ကြိယာဝိသေသန) ပုဒ်ဟု ဆိုထား၏၊ ဤသို့ ကြိယာဝိသေသန ဖွင့်လျှင် ဒုတိယန္တပုဒ်ကို ဘာဝနပုံသကဟု ကြံရိုးပင် ဖြစ်ပါ၏၊ သို့သော် ဤပုဒ်သည် ဝိမံသာနုစရိတံ သယံပါဋိဘာနံပုဒ်တို့နှင့် အရတူ ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း , ထို ပုဒ်တို့၏ စပ်ပုဒ်ကို “သဿတဒိဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ” ဟု နောက်၌ ထည့်လတံ့ ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း ကြိယာဝိမသသန မဖြစ်နိုင်ပါ၊“တက္ကေတွာ”ကား အဓိပ္ပါယ်နက်မျှသာတည်း။

နုစရိတန္တိ-ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊("တုလနာ ရုစ္စနာ ခမနာ"ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော)၊ တာယ ဝီမံသာယ – ထိုစူးစမ်းနှိုင်းချိန်တတ်သော ဉာဏ်အတုဖြင့်၊ အနုစရိတံ – အဖန်ဖန် ဖြစ်စေအပ်သော။

သယံ ပါဋိဘာနန္တိ–ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ (သယံ၏အဖွင့်)၊ ပဋိဘာန မတ္တသဥ္ဇာတံ–ရှေးရှု ထင်မြင်ခြင်းမျှကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ဝေမာဟာတိ-ကား၊ သဿတဒိဋ္ဌိ–သဿတ အယူကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝဒတိ- ပြောဆို၏။

× × × × × × ×

တနည်း ။ ။ တက္ကေတွာနောက်၌ " တက္ကပရိယာဟတံ– ဝိတက်ဖြင့် အဖန်ဖန် တီးခေါက်အပ်သော " ဟု မူလသံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို ထပ်၍ ထည့်ပါ၊ ဤသို့ ထည့်လျှင် နေဝံ၌ပြမည့် ပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပုံနှင့် ထပ်တူကျပေမည်။ [" တက္ကပရိယာဟတံ၊ ၊ပေ၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဝီမံသာနုစရိတံ သယံ ပါဋိဘာနံ "ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ- မဟာသီဟနာဒသုတ် ပါဋိတော်၌ "ဓမ္မံ" ဟုပင် စပ်ပုဒ် တိုက်ရိုက်ပါ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း "တက္ကပရိယာဟတံ"ကို "တက္ကေတွာ ဧဝံ ဘဝိဿတိ ဧဝံ ဘဝိဿတီတိ တက္ကပရိယာဟတံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဝီမံသာနုစရိတံ။ ။အနုစရိတံကို ဋီကာ၌"အနုပဝတ္တိတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ စရဓာတ်၏ ပဝတ္တနအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ " ဝီမံသာနုဂတေန ဝါ ဝိစာရေန အနုမဇ္ဇိတံ " ဟု တနည်း ဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာမှ တနည်းဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဝီမံသာဖြင့် ထိုဝီမံသာကို အစဉ်လိုက်သော ဝိစာရတိုင်အောင် ယူပါ၊ "ဝီမံသာနုစရိတံ–စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ် (အတု) သို့ အစဉ်လိုက်သော ဝိစာရဖြင့် အဘန်ဘန် ပွတ်တိုက်အပ်သော" ဟု ပါဋိတော်၌ တနည်းပေးပါ–ဟူလို။

သယံ ပါဋိဘာနံ ။ ။ ပဋိဘာတိ-ရှေးရှုထင်မြင်တတ်၏၊ ဇုတိ ပဋိဘာနံ၊ အာရုံတခုခုကို ကြံစည်သောအခါ ထိုအာရုံကိုထင်မြင်နေသော သိနေသောဉာဏ်ကို အခြားနေရာ၌"ပဋိဘာန" ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ကြံဖန်များ၍ (အမှားပင်ဖြစ်စေကာမူ) ထို အာရုံကို ထင်စွာပြုတတ်သော (ထို အာရုံကို ထင်မြင်နေသော) ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို"ပဋိဘာန"ဟု ခေါ်ပါ၊"ပဋိဘာနတော+ဇာတံ ပါဋိဘာနံ"ဟု ပြုစေလို၍ "ပဋိဘာနမတ္တသဥ္ဇာတံ " ဟု သဥ္ဇာတသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ မတ္တဖြင့် ရှေးတိတ္ထိ ၃ မျိုးကဲ့သို့ တရားထူးရခြင်းကို ကန့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ "ပဋိဘာနံ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌"ပါဋိဘာနံ"ဟု ရှိသည်။]

ဝေမာဟ။ ။"သဿတဒိဋ္ဌိ ဂဟေတွာ"ဟု ထည့်ပါဌ်သွင်း၍ အာဟကို ဝဒတိ ဟု ဖွင့်၏၊ ထို ပါဌ်၌ သဿတဒိဋ္ဌိဟူသည် " တက္ကပရိယာဟတ ဝီမံသာနုစရိတ သယံ ပါဋိဘာန"ဟု ဝိသေသန ပြုအပ်သော ဒိဋ္ဌိပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်"တက္ကပရိယာဟတံ-သော၊ပေ၊သယံပါဋိဘာနံ–သော၊ သဿတဒိဋ္ဌိ–ကို၊ ဂဟေတွာ-၍"ဟု ပါဋိတော်၌လည်း ထည့်ပါဌ်သွင်း၍ အနက်ပေးပါ။

တတ္ထ–ထို တက္ကီဝါရ၌၊(လဗ္ဘမာနော-ရထိုက်သော)၊ တက္ကီ-တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုဿုတိကော- အနုဿုတိက တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်ရင်း၊ ဇာတိဿရော-ဇာတိဿရတက္ကီပုဂ္ဂိုလ်ရင်း၊ လာဘီ - လာဘီတက္ကီ ပုဂ္ဂိုလ်ရင်း၊ သုဒ္ဓတက္ကိကော–သုဒ္ဓတက္ကိကပုဂ္ဂိုလ်ရင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စတုဗ္ဗိဓော-၄ ပါး အပြားရှိ၏။

တတ္ထ - ထို ၄ ပါးသော တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သမဏဗြာဟ္မဏအမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊(ဂဏ္ဍာတိ၌စပ်)၊ ဝေဿန္တရောနာမ – ဝေဿန္တရာမည်သော၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ အာဒီနိ- ဤသို့ အစရှိသောစကားတို့ကို၊ သုတ္ဝာ-ကြားရ၍၊ (ယေနကာရဏေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝေဿန္တရောနာမ - သော၊ ရာဇာ - သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊) တေန (ကာရဏေန)–ထို အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟိ အနက်

× × × × × × ×

တတ္ထ၊ပေ၊အနုဿုတိကော ။ ။ တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်သည် ၄ ပါး ပြားနိုင်သော်လည်း ပါဠိတော်၌ ဧကသေသနည်း သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် " တက္ကီ " ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် ဟောထားတော်မူရကား ထို ၄ ပါး အပြားကို ပြလို၍ တတ္ထစသည်မိန့်၊ အနုဿဝနံ–သူတပါးတို့ အထံမှ တဆင့်ကြားရခြင်း၊ အနုဿုတိ – ခြင်း၊ အနုဿုတိ ယဿာတိ အနုဿုတိကော။

ဇာတိဿရော။ ။ "ဧကံပိ ဇာတိံ" ၌ကဲ့သို့ ဇာတိသဒ္ဒါသည် ဖြစ်ခဲ့ရာဘဝကို ဟောဏ်၊ ဇာတိံ – ဖြစ်ခဲ့ရာဘဝကို + သရတီတိ ဇာတိဿရော၊ "သရ" ဟု ဆိုသောကြောင့် အောက်မေ့တတ် မှတ်မိတတ်သော သတိရှိသူကို ယူပါ၊ ထိုသတိ၌ ယှဉ်ခြင်း မယှဉ်ခြင်းမှာ လိုရင်းမဟုတ်။ [တချို့ ဇာတိဿရများမှာ ကုသိုလ်သတိပင် မဟုတ်, အကုသိုလ်စိတ်၌ယှဉ်သော အမှတ်သညာကောင်းသော သတိအတုသာတည်း။]

လာဘီ။ ။"လာဘ"အရ ဈာန်ရခြင်းမဟုတ်, ရူပသဒ္ဒ စသည့်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ရခြင်း, သုခ ဒုက္ခစသည်ကို ရခြင်းတည်း၊ ဈာန်ရခြင်းကို ပဋိဘာနမတ္တ၌ မတ္တ သဒ္ဒါဖြင့် ပယ်ခဲ့ပြီ၊ ထိုသို့ ရခြင်းရှိသူ (ရအပ်သော ရူပသုခစသည်ရှိသူ) သည် ယခုဘဝ၌ ရနေသကဲ့သို့ " ငါသည် ရှေးကလည်း ရခဲ့ဘူးပြီ , နောက်လည်း ရလတံ့ " ဟု ငါ ဟူသော အတ္တ၏ သဿတအဖြစ်ကိုယူလေသည်။ ["အနုဿုတိကော ဟုတ္ဝာ တက္ကီ အနုဿုတိက တက္ကီ , ဇာတိဿရော ဟုတ္ဝာ တက္ကီ ဇာတိဿရတက္ကီ, လာဘီ ဟုတ္ဝာ တက္ကီ လာဘိ တက္ကီ"ဟု တွဲပါ။]

သုဒ္ဓတက္ကိကော ။ ။ သုဒ္ဓဖြင့် အနုဿုတိကစသော ရှေ ၃ မျိုးကို ကန့်သည်၊ တက္ကနံ တက္ကော၊ သုဒ္ဓေါ– အနုဿုတိက စသည်မဖက် သက်သက်သော + တက္ကော–ကြံခြင်းတည်း၊ သုဒ္ဓတက္ကော–ခြင်း။ [ဋီကာသစ်၌"သုဒ္ဓေန (ပုရိမေဟိ အသမ္မိဿေန), သုဒ္ဓံဝါ တက္ကနံ သုဒ္ဓတက္ကော"ဟု ပြု၏။] သုဒ္ဓတက္ကော ယဿာတိ သုဒ္ဓတက္ကီ။

တေနဟိ ယဒိ။ ။ဋီကာသစ်၌ တေနဟိကို ဥယျောဇနတ္ထနိပါတ်ဟု ဖွင့်၏၊ ဥယျောဇနတ္ထအနက်သည် သူတပါးကို တိုက်တွန်းရာ၌သာ ရထိုက်၏၊ [" တေန ဟိ တာတ သုဒိန္ဒ ဗီဇက်ပိ ဒေဟိ"–ပါရာဇိက သုဒိန္ဒကဏ္ဍ စသည်တည်း။] ဤ၌ကား တိုက်တွန်းမှု

မရှိ)၊ ဝေဿန္တရောဝ-ဝေဿန္တရာမင်းသည်ပင်၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)– အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္တာ- အတ္တသည်၊ သဿတော– အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ ဝါ – မြဲ၏၊ ဣတိ – ဤသို့၊ တက္ကယန္တော- ကြံဆလျက်၊ ဒိဋ္ဌိ – မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဏ္ဍာတိ– ယူ၏၊ အယံ– ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဿုတိကောနာမ – အနဿုတိကတက္ကီပုဂ္ဂိုလ် မည်၏၊ ဝါ – တဆင့်စကား ကြားခြင်းရှိသော တက္ကီပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။

[စာအုပ်တို့၌ "ဒွေ တိသော" ဟု ရှိ၏၊ ဤကဲ့သို့ သမာသ်မတွဲဘဲ ဝါကျ ရှိလျှင် "ဒွေဝါ တိသောဝါ" ဟု ရှိရသည်၊ သို့မဟုတ် ဝါသဒ္ဒါ၏ အနက်၌ သင်္ချောဘယ ပဒဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တွဲ၍ "ဒွတ္တိသော" ဟု ရှိရသည်။] ဒွတ္တိသော- ၂ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ ဇာတိယော– ဘဝတို့ကို၊ သရိတ္တာ–အောက်မေ့နိုင်၍၊ ဝါ-အမှတ်ရနိုင်၍၊ အဟမေဝ-ငါသည်ပင်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အသုကသ္မိံ နာမ– ထို မည်သောဘဝ၌၊ အဟောသိံ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ (ငါသည်ပင် ရှေး၌ ထိုမည်သောဘဝဝယ် ဖြစ်ခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အတ္တာ- သည်၊ သဿတော- ၏၊ ဝါ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ တက္ကယန္တော – ကြံဆသောပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဇာတိဿရ တက္ကိကောနာမ – ဇာတိဿရ တက္ကိကပုဂ္ဂိုလ် မည်၏၊ ဝါ– ဘဝဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင်သည်ဖြစ်၍ ကြံဆခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။

ပန-ကား၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) လာဘိတာယ – ရူပသဒ္ဒ စသည့်အာရုံကို ရခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တက္ကယိတ္တာ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏ္ဍာတိ ၌စပ်)၊ ဣဒါနိ - ယခုဘဝ၌၊ မေ - ငါ၏၊ အတ္တာ-အတ္တသည်၊ သုခီ-ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ အတီတေပိ – အတိတ်ဘဝ၌လည်း၊ (မေ- ၏၊ အတ္တာ- သည်၊ သုခီ– သည်၊) အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဧဝံ- တူ၊ အနာဂတေပိ – အနာဂတ်ဘဝ၌လည်း၊

× × × × × × ×

ကြိယာ မပါသောကြောင့် ဥယျောဇနတ္ထ မဖြစ်သင့်၊ "တေနဟိတိ ယသ္မာ အဇ္ဇသုဒိန္ဒော အာဂမိဿတိ, တေန ကာရဏေန" ဟု သုဒိန္ဒကဏ္ဍအဖွင့်အတိုင်းသာ အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုအနက်သည် "ယဒိ ဝေဿန္တရောဝ ဘဂဝါ (ဧဝံသတိ)" နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ [ဟိတ်အနက် လက္ခဏအနက်မျှသာ ကွဲသောကြောင့် သဘောတူဟု ဆိုလိုက်သည်။] ထို့ကြောင့် တေနဟိကိုပင် ယဒိ စသည်ဖြင့် ထပ်ဆင့်၍ အဓိပ္ပါယ်ဖေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

အနာဂတေပိ။ ။ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကဒိဋ္ဌိတို့ကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် အတိတ်ခန္ဓာကို ကြံဆခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ အနာဂတ်ခန္ဓာကို ကြံဆခြင်းမှာ ဤနေရာ၌ လိုရင်းမဟုတ်၊ သို့သော် လာဘီတက္ကီပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဤသို့ အနာဂတ်အတွက် ကြံဆခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ရာသောကြောင့် ဖြစ်သင့်သည်ကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် " အနာဂတေပိ ဧဝံ ဘဝိဿတိ "ကို ထည့်၍မိန့်သည်-ဟု ဋီကာ၌ဆို၏။

(မေ- ၏၊ အတ္တာ- သည်၊ သုခီ - သည်)၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတံ့၊ (ဋီကာ၌ ဝေံ ပါသည်)၊ ဣတိ-သို့၊ တက္ကယိတ္ဝာ–ကြံဆ၍၊ ဒိဋ္ဌိံ – မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဏ္ဍာတိ– ယူ၏၊ အယံ- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လာဘီ တက္ကိကောနာမ - လာဘီတက္ကိကပုဂ္ဂိုလ် မည်၏၊ ဝါ-ရူပသဒ္ဒ စသည့်အာရုံကို ရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ကြံဆခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ် မည်၏၊ ပန- ကား၊ ဝေံသတိ- ဤသို့ အနိစ္စဖြစ်လသော်၊ ဣဒံ - ဤအပြစ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ (တနည်း) ဝေံသတိ– ဤသို့ နိစ္စဖြစ်လသော်၊ ဣဒံ– ဤအကျိုး သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ တက္ကမတ္တေနေဝ– ကြံဆခြင်းမျှကြောင့်သာ၊ (ဒိဋ္ဌိံ –မိစ္ဆာအယူကို)၊ ဂဏ္ဍန္တော-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုဒ္ဓတက္ကိကောနာမ- သုဒ္ဓတက္ကိကပုဂ္ဂိုလ် မည်၏၊ ဝါ-အနုဿုတိစသည်မဖက်, သက်သက် ကြံဆခြင်း ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။

ဧတေသံ ဝါ အညတရေနာတိ– ကား၊ စတုန္ဒံ– ၄ ပါးကုန်သော၊ ဧတေသံ ယေဝ ဝတ္ထူနံ–ဤအကြောင်းတို့တွင်ပင်၊ အညတရေန- အမှတ်မထား တပါး ပါးသော၊ ဧကေနဝါ– တပါးသောအကြောင်းဖြင့် သော်ဂင်း၊ ဒွီဟိဝါ- ၂ ပါး သော အကြောင်းတို့ဖြင့်သော်ဂင်း၊ တီဟိဝါ – ၃ ပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် သော်ဂင်း၊ (ပညပေန္တီ – ပညတ်ကြကုန်၏၊) [အနိယမတ္ထ အနက်ပေးရာ၌ "မူလည်း"ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ ထိုသို့ ပေးရှိမကောင်း။]

× × × × × × ×

ဝေံသတိ ဣဒံ ဟောတိ ။ ။ ဤစကားဖြင့် တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်၏ သဿတဟု ယူဘို့ရန် အကြောင်းယုတ္တိ ရှာပုံကို ပြ၏၊ ဧဝံသတိ- ဤအတ္တသည် မမြဲလျှင်၊ ဣဒံ ဟောတိ-ဤဘဝ၌ ကံပြုသူက တခြား , နောက်ဘဝ၌ ခံစားသူကတခြား ဖြစ်မှာပေါ့၊ [ဒီဘဝ ဒီကိုယ်စံ, နောက်ဘဝ နောက်ကိုယ်ခံလိမ့်မည်"ဟူသော မြန်မာအပြောမျိုးပင်တည်း၊] တထာစ သတိ–ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်လည်း၊ ဣဒံ ဟောတိ– ပြုအပ်ပြီးသောကံ၏ ပျက်စီးခြင်း, မပြုအပ် သောကံ၏ ရှေးရှုလာခြင်းလည်း ဖြစ်စရာရှိသည်၊ ထို့ပြင်– ဧဝံသတိ–အတ္တသည် နိစ္စ ဖြစ်လျှင်၊ ဣဒံဟောတိ – အကြင်သူသည် ကံကိုပြု၏ , ထိုသူသည်ပင် အကျိုးကို ခံစားရ သောကြောင့် ပြအပ်ခဲ့သောအပြစ်များ မရောက်တော့၊ ဤသို့ " အတ္တသည် မြဲ၏ " ဟု ယူဆဘို့ရန် အကြောင်းယုတ္တိကို ရှာသည်။

တက္ကမတ္တေနေဝ။ ။မတ္တဖြင့် အနုဿုတိစသော ရှေ ၃ မျိုးကိုကန့်သည်၊ မှန်၏– အနုဿုတိကစသော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဘုရားရှင်သည် ဝေဿန္တရာမင်း ဖြစ်ခဲ့ဘူးလျှင် "အတ္တသည် မြဲရာရောက်၏"စသည်ဖြင့် ကြံဆမှု (တက္က) သဘော ပါသေး၏၊ သို့သော် ထို ကြံဆခြင်းသည် အနုဿုတိနှင့် ရောနေသေး၏၊ ဤ တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်၏ ကြံဆခြင်းကား အနုဿုတိစသည်မဖက် သက်သက် ကြံဆရုံသာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓတက္ကိကဟု ခေါ်၏။ [မတ္တေနေဝ၌ ဧဝဖြင့် သန္ဓိဌာနာဝဓာရဏကို ပြသည်။]

အညတရေန။ ။ပါဋိတော်၌ "ဣမေဟေဝ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ, ဧတေသံဝါ အည တရေန"ဟု ရှိ၏၊ ထို၌ "ဣမေဟေဝ"ဝယ် ဧဝဖြင့် "ဤ ၄ ပါးသောအကြောင်းထက် အပိုအမိုမရှိ"ဟု ကန့်၏၊ ထိုကန့်ပုံမှာ "နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ"ဟု ပြအပ်လတံ့ဖြစ်သော

နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါတိ – ကား၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ – ဤ ၄ ပါးသော အကြောင်းတို့မှ၊ ဗဟိ ပန-အပြင်ပဋ္ဌကား၊(တနည်း)ဗဟိ-အပြင်ပဖြစ်သော၊ အည္ဆံ–အခြားသော၊ ကေကာရဏံဝိ – တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊ သဿတပညတ္တိယာ– သဿတ ဟု ပညတ်ဘို့ရာ၊ နတ္ထိ– မရှိတော့၊ ဣတိ–သို့၊

× × × × × × ×

ကြောင့် အထူးမဖွင့်တော့ဘဲ "အညတရေန" ဟူသော ကေဝစနန္တပုဒ်ကို "ဧကေန" ဟူသော ကေဝစနန္တသရိုးဖြင့်ဝင်း, ဝါသဒ္ဒါ၏ အနိယမတ္ထကို "ဒ္ဝိဟိဝါ တိဟိဝါ" ဟုဝင်း ဖွင့်သည်။ [အညတရေနာတိ တေသ အတ္ထံ ဒသေတုံ ဧကေနာတိ ဝုတ္တံ၊ ဝါသဒ္ဒသ ပန အနိယမတ္ထံ ဒသေတုံ ဒ္ဝိဟိဝါ တိဟိဝါတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။] ဤဒိုကာဖွင့်ဌ ကေန နောက်ဝယ် ဝါသဒ္ဒါ မပါ, "အညတရေနဝါ ဧကေန "ဟု ရှိရမည်၊ ထို ဝါသဒ္ဒါဖြင့် "ဧကေန"အရ အကြောင်းတခု၏ အမြဲမဟုတ်ခြင်းဟူသော အနိယမတ္ထကိုပြသည်။

အနိယမတ္ထ ။ ။သမုစ္စည်းကဲ့သို့ တွဲဘက်အနက်များကို တပြိုင်နက် အားလုံးရအောင် စုစည်းနိုင်ခြင်းလည်းမရှိသော, ဝိကပ်အနက်ကဲ့သို့ တွဲဘက်အများတွင် တခုခုသာ ရနိုင်သောအနက်မျိုးလည်း မဟုတ်သော...."သီးသီးရံခါ, ပြိုင်ရံခါ, အနိယမတ္ထာထွန်းသတည်း"ဟူသော ရှေးနိယာမ်နှင့်အညီ, ရံခါအကြောင်း ၄ ပါးလုံး, ရံခါတပါး, ရံခါ ၂ ပါး, ရံခါ ၃ ပါးသောအကြောင်းများ ရနိုင်ခြင်းအားဖြင့် အမြဲ သတ်မှတ်၍ မရအပ်သောအနက်ကိုပြသော ဝါသဒ္ဒါကို အနိယမတ္ထဟု ခေါ်သည်။ [ဒ္ဝိဟိဝါ တိဟိဝါဠ္ဟ ဝါသဒ္ဒါတို့လည်း အနိယမတ္ထပင်တည်း။]

အဠာနပယုတ်။ ။ပါဠိတော်၌ "တေသံဝါ အညတရေန"ဟု အညတရေနနှင့် တွဲ၍ အနက်ပေးရမည့် ဝါသဒ္ဒါကို တေသံ၏နောက်၌ ထား၏၊ ထိုသို့ ထားခြင်းကို အဠာနပယုတ္တ (အဠာနပယုတ်) ဟု ခေါ်ကြ၏၊ အဠာနေ–မထားထိုက်သောနေရာ၌+ပယုတ္တော – ယှဉ်စပ်အပ် သုံးစွဲအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ အဠာနပယုတ္တော – ဒ္ဒါ၊ ထိုသို့ အဠာနပယုတ္တသဒ္ဒါကို အနက်ပေးသောအခါ ထားထိုက်သောဌာနသို့ရွှေ့၍ အနက်ပေးရသည်၊ ဤသို့ မထားသင့်သောနေရာ၌ ထားခြင်းသည် ပုဒ်ကို တင့်တယ် စမွယ်စေခြင်း စကားချောစေခြင်းအကျိုး ရှိ၏။

ပဒလိဋ္ဌာဒိနာ ဌာနေ, ပယုတ္တော ပယောဇယေ၊
ဌာနေ ဌာနေ ပယုတ္တေစ, အဠာနေ နော ပယောဇယေ။

ပဒလိဋ္ဌာဒိနာ– ပုဒ်၏ တင့်တယ်စမွယ်ခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ အဠာနေ- မယှဉ်စေသင့်ရာ ဌာန၌၊ ပယုတ္တော - ယှဉ်စပ် သုံးစွဲအပ်သော သဒ္ဒါတို့ကိုလည်း၊ ဌာနေ-သုံးစွဲသင့်ရာဌာန၌၊ ပယောဇယေ-အနက်ပေးသောအခါ ယှဉ်စေရာ၏၊ ဌာနေ-သုံးစွဲသင့်ရာဌာန၌၊ ပယုတ္တေစ– ယှဉ်စပ်သုံးစွဲအပ်ပြီးသော သဒ္ဒါတို့ကိုကား၊ အဠာနေ-၌၊ နော ပယောဇယေ-မယှဉ်စေရာ။ ["ပဒလိဋ္ဌာဒိနာ+အဠာနေ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဖြစ်သင့်သလို ပြင်ထားသော ဧဘေဒစိန္တာဋီကာ။]

ဗဟိဒ္ဓါ, ဗဟိ။ ။ပါဠိတော်၌"နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ"ဝယ် ဣတောကို"ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ"ဟုဝင်း, ဗဟိဒ္ဓါကို "ဗဟိ"ဟုဝင်း ဖွင့်၍ နတ္ထိ၏ကတ္တားကို "အည္ဆံ ကေကာရဏမ္ပိ"ဟု ရသင့်ရာထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဗဟိပုဒ်ကိုပင် ကတ္တား

အပ္ပဋိဝတ္တိယံ - ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်စေအပ်, မဖြစ်စေနိုင်သော၊ သီဟနာဒံ– ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းအလား ရဲရဲရဲခြင်းကင်း ရဲတင်းသောစကားတော်ကို၊ နဒတိ– မိန့်မြွက်တော်မူပါ သတည်း။

တယိဒံ၊ပေ၊ပဇာနာတီတိ–ကား၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ စတုဗ္ဗိဓမ္မိ– ၄ ပါးအပြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ တံ ဣဒံ ဒိဋ္ဌဂတံ – ထိုသို့ပြားသော ၅၂ မိစ္ဆာအယူကို၊ တထာဂတော – မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နာနာပုဂ္ဂလသည်၊ အထူးထူးသော အပြားအားဖြင့်၊ ဇာနာတိ - သိတော်မူ၏။ တတော – ထိုသို့ အထူးထူးသော အပြားအားဖြင့် သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တံ ပဇာနနာကာရံ-ထိုအထူးထူးသော အပြားအားဖြင့်သိပုံအခြင်းအရာကို၊ ဒဿန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊(ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်)၊ ဣမေ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာတိအာဒိ-အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

ဟောဟု ကြို၍ ဗဟိဒ္ဓါကိုလည်း ဗဟိအနက်ကိုဟောသော ကတ္တုဒ္ဒေနိပါတ်”ဟု ဖွင့်လေ၏၊ ထိုအလို “အညံ ကေကာရဏံ”သည် ဗဟိ၏ သရုပ်ပြတည်း။ [ကတ္တားအနက်ကို အဋ္ဌကထာဆရာဆိုလိုလျှင်“ဗဟိဘူတံ”ဟုသာ ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့ မဖွင့်သောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓါ ဗဟိ ၂ ပုဒ်လုံးပင် သတ္တမျတ္ထနိပါတ်ဟု ထင်သည်၊ ထို့ပြင်–စာအုပ်တို့၌ “ကေ ကာရဏာမိ ”ဟု တွေ့ရ၏၊ သမာသ်မတွဲလျှင် “ ကေမိ ကာရဏံ ” မှာ ထားရိုးတည်း၊ သမာသ်တွဲလျှင်ကား “ကေကာရဏာမိ ”ဟု ထားရိုးဖြစ်၏၊ ဝိသည် ဂရဟာဇောတကတည်း။]

အပ္ပဋိဝတ္တိယံ။ ။ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်၌ ဘုရားရှင်သည်“ဇာတိပိ ဒုက္ခာ”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ် လည်စေအပ်သော ဓမ္မစက္ကာကို သမဏဗြာဟ္မဏစသူ တစုံတယောက်မျှ “ ဇာတိပိ သုခါ” ဟု ဆန့်ကျင်ဘက် မလည်စေအပ် , မလည်စေနိုင်မဟောနိုင်သည်ကို “ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ ” ဟု ယူရသကဲ့သို့, ဤနေရာ၌လည်း ဘုရားရှင်က “သဿတဟု ပညတ်ဘို့ရန် အကြောင်းဝတ္ထု ၄ ပါးအပြင် မရှိ”ဟု ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မိန့်တော်မူအပ်သော သီဟနာဒကို “ သဿတဟု ပညတ်ဘို့ရန် ၄ မျိုး မက ရှိသေး၏”ဟု တစုံတယောက်မျှ ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်စေအပ် မဖြစ်စေနိုင် , မပြောဆိုနိုင်သည်ကို “ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ”ဟု မှတ်ပါ။

တယိဒံ၊ပေ၊ပဇာနာတိ။ , ။တသဒ္ဒါဖြင့်“သဿတံ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ ”ဟု ပြခဲ့သည့် ဒိဋ္ဌိ ၄ မျိုးကို ပြန်စွဲပါ-ဟဲ့ သိစေလို၍ “တံ ဣဒံ စတုဗ္ဗိဓံပိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပုဗ္ဗင်္ဂမ, ဆင့်၍ထုတ်မူ, နေဝံပုဗ္ဗင်္ဂတခု အနက်မဲ့သော များသတည်း” ဟု ဆိုရိုးရှိသော်လည်း နောက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပုဗ္ဗင်္ဂအတွက် အနက်မဲ့စေလိုလျှင် ထည့်၍ မဖွင့်တတ်၊ ဤနေရာ၌ကား အနက် မမဲ့စေလိုသောကြောင့် “ ဣဒံ ” ကို ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ “ထို ၄ မျိုးပြားသော ” ဟု တသဒ္ဒါဖြင့် မျက်ကွယ်အနက်ကို ညွှန်ပြ၍, ယခုပြအပ်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ဣဒံသဒ္ဒါဖြင့် မိစ္ဆာအယူ၏ မျက်မှောက်၏အဖြစ်ကို ညွှန်ပြသည်၊ ပဇာနာတိ၌ “ပ”ကို “နာနပ္ပကာရတော”ဟု ဖွင့်သည်။

တတ္ထ–ထိုဣမေဒိဋ္ဌဓာနာအစရှိသော စကားရပ်၌၊(အဝယဝတ္ထော-အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒိဋ္ဌယေဝ-ဒိဋ္ဌသည်ပင်၊ ဒိဋ္ဌဓာနံနာမ-ဒိဋ္ဌဓာနမည်၏၊(တနည်း)ဒိဋ္ဌယောဝ–တို့သည်ပင်၊ ဒိဋ္ဌဓာနာနာမ–တို့မည်၏၊ အပိစ – သည်သာ မကသေး၊ ဒိဋ္ဌိနံ – တို့၏၊ ကာရဏာမိ – အကြောင်းသည်လည်း၊ ဒိဋ္ဌဓာနမေဝ– ဒိဋ္ဌဓာနမည်သည်သာ၊ ယထာဟ- အဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသနည်း၊ ကတမာနိ၊ပေ၊ဝံ ပရတောပိ ယောသော ဒိဋ္ဌဓာနံတိ-ဟူ၍၊ (ဓမ္မသေနာပတိ အာဟ)။ [အဒ္ဒ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဓာနာနိ–ဒိဋ္ဌဓာနတို့ဟူသည်၊ ကတမာနိ-အဘယ်တို့နည်း၊ ခန္ဓာပိ–ခန္ဓာတို့သည်လည်း၊ ဒိဋ္ဌဓာနံ–ဒိဋ္ဌဓာနတည်း၊ ဝါ- ဒိဋ္ဌတို့၏ တည်ရာ အကြောင်းတည်း၊ အဝိဇ္ဇာပိ-အဝိဇ္ဇာသည်လည်း၊ပေ၊ ပါပမိတ္တောပိ – ယုတ်မာသော မိတ်ဆွေသည်လည်း ၊ ပေ၊ ပရတော- သူတပါးတို့အထံမှ၊ ယောသောပိ-ကြားအပ်သော အသံသည်လည်း၊ ဒိဋ္ဌဓာနံ-တည်း၊ (ထို ၈ ပါး၏ ဒိဋ္ဌဓာနဖြစ်ပုံကို ခွဲပြလို၍ ပါဠိတော်၌ "ခန္ဓာဟေတု"စသည်ကို မိန့်၊) ဒိဋ္ဌိနံ- ဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဥပါဒါယ - စွဲမှီ၍၊ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန–

× × × · × × × ×

ဒိဋ္ဌဓေဝဓိဋ္ဌဓာနံ ။ ။ [ဋီကာဟောင်း၌ ဤသို့ ကေဝုစ်ရှိ၏၊ အပိစတက်သော နောက်ဝါကျ၌လည်း "ဒိဋ္ဌဓာနံ"ဟုပင် ဧကဝုစ်ရှိသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဒိဋ္ဌဓေဝဓိဋ္ဌဓာနာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ၏၊] ဤပါဌ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မဓာနတို့ အရတူကြောင်းကို ပြသည်၊ ဒိဋ္ဌဓေဝ- ဒိဋ္ဌသည်ပင်+ဌာနံ- များစွာသော အကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာအကြောင်း၊တည်း၊ ဒိဋ္ဌဓာနံ – အကြောင်း၊ " မိန္ဆာဒိဋ္ဌပရမာဟံ ဘိက္ခဝေ ဝဒ္ဓံ ဝဒါမိ " နှင့် အညီ မိန္ဆာအယူကို အခြေခံ၍ များစွာသော မကောင်းမှုများ ဖြစ်ကြရကား မိန္ဆာအယူသည် များစွာသောအကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သည် - ဟူလို။ [ဒိဋ္ဌဓေဝ ဒိဋ္ဌဓာနံ ပရမဝဇ္ဇတာယ အနေကဝိဟိတာနံ အနတ္ထာနံ ဟေတုဘာဝတော၊–ဋီကာ။]

အပိစ၊ပေ၊ဌာနံ။ ။ ဤနည်းဖြင့် ဆဋ္ဌိတပ္ပုရိသ်ကို ပြသည်၊ "ဒိဋ္ဌိတို့၏+တည်ရာအကြောင်း"ဟူသည် ပြအပ်လတ္တံသော ခန္ဓာ, အဝိဇ္ဇာစသည်တည်း၊ တိဋ္ဌန္တိ ဇော်တီဌာနံ–ဒိဋ္ဌိတို့၏တည်ရာ ခန္ဓာ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်း၊ "ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌဌာနံ" စသည်ကား ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, ဒိဋ္ဌိကထာ ပါဠိတော်တည်း။

ဒိဋ္ဌိနံ ဥပါဒါယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ ။ ["ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ"ဟု ပါဌ်ပျက်တတ်၏။] ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ၌ " ခန္ဓာ ဝေ ဒိဋ္ဌိနံ ဥပါဒါယ ဇနကဟေတုစေဝ ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယောစာတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဒိဋ္ဌိနံ ဥပါဒါယ"ဟု ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ၊ "ဥပဂါဒါယ"ဟု ဋီကာသစ်၌ မူကွဲပြသော်လည်း ထိုပါဌ်ကိုတော်၌ မရှိ၊ အဋ္ဌကထာလည်း မဖွင့်၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ ဥပဂ္ဂဏှန္တိ ဇတေနာတိ သမုဋ္ဌာနံ–ဒိဋ္ဌိတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာစသောတရား၊ ထိုသို့ ဖြစ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကို "သမုဋ္ဌာနဋ္ဌ" ဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌ (အတ္ထ) သဒ္ဒါသည် ဘာဝအနက်ဟောတည်း။ [သမုဋ္ဌာနဘာဝေါ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌော၊–ဋီကာ။] သတ္တဲ့ဝယဒိဋ္ဌိဖြစ်ရာ၌ ခန္ဓာ ၅ ပါးကိုစွဲ၍ (အာရုံပြု၍) ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာတို့ကို "ဒိဋ္ဌိဖြစ်ရာဌာန" ဟု ဆိုသည်၊ အဝိဇ္ဇာစသည်တို့၏ ဒိဋ္ဌိဌာနဖြစ်ပုံကို ဋီကာကြည့်ပါ။

ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခန္ဓာ - ခန္ဓာ ၅ ပါးတို့သည်၊ ဟေတု – ဇနက အကြောင်းတည်း၊ ခန္ဓာ- တို့သည်၊ ပစ္စယော - ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းတည်း၊ ဝေဒံ–ဤသို့လျှင်၊ ခန္ဓာပိ– တို့သည်လည်း၊ ဒိဋ္ဌဉ္စာနံ – တည်း၊ ဝါ – တည်း၊ (“ဒိဋ္ဌိနံ ဥပါဒါယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန”ကို ပုဒ်တိုင်းလိုက်၍ပေးပါ)၊ပေ၊ ဝေဒံ-ဤသို့ လျှင်၊ ပရတော-မှ၊ ယောသောပိ-သည်လည်း၊ ဒိဋ္ဌဉ္စာနံ-တည်း၊ ဝါ–တည်း။]

ဝေဒံ ဂဟိတာတိ - ကား၊ တာဝ- ကာရဏာဒိဋ္ဌဉ္စာနမ္မ ရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌာ–ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော)၊ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ–ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဉ္စာနာ-ဒိဋ္ဌဉ္စာနတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ (အကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို)၊ သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိ-သဿတော၊ပေ၊ စဟူ၍၊ ဝေဒံ–ဤသို့၊ ဂဟိတာ- ယူအပ်ကုန်သည်၊ အာဒိန္နာ- ယူအပ်ကုန်သည်၊ ပဝတ္တိတာ-ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-နှင့်လသော်)၊ (ဘဝန္တိ ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝေဒံ ပရာမဋ္ဌာတိ - ကား၊ နိရာသင်္ကစိတ္တော တာယ-ကင်းသော ၍ရှားခြင်းရှိသော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။[ထိုအယူကို ယူဘို့ရန် တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ်မဖြစ်ဘဲ ရဲတင်းသောစိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်-ဟူလို။] ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊(အထပ်ထပ်)၊ အာမဋ္ဌာ- သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ ပရာမဋ္ဌာ - အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ ဣဒမေဝ - ဤ အယူသည်သာ၊ သစ္စံ– အမှန်တည်း၊ အညံ - အခြားအယူသည်၊ မောဃံ - အချည်းနှီးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိနိဋ္ဌာပိတာ- ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေအပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ-ကုန်လသော်၊ ဘဝန္တိ ၌စပ်)။

× × × × × × × ×

ဇေဝံ ဂဟိတာ ။ ။ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနပုဒ်ကို ရှေ့၌ အနက် ၂ မျိုး ဖွင့်ခဲ့သောကြောင့် ပဌမအနက်အတွက် “ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ တာဝ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ ” ဟု စချိသည်၊ ထို့နောက် ဇဝံ၏ အနက်ကို“သဿတော အတ္တာစ လောကောစ”ဟု ယူပုံအခြင်းအရာကိုဖွင့်၍ ဂဟိတာကို“အာဒိန္နာ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဆင်း, “ပဝတ္တိတာ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဆင်း ဖွင့်သည်၊ “ ဂဟိတာ”အရ “ယူအပ်” ဟူသည် မိမိသန္တာန်၌ဆင်း သူတပါးသန္တာန်၌ဆင်း ဖြစ်စေအပ်တည်း၊ ဋီကာတို့၌“အာဒိန္နာ”ကို“သကသန္တာနေ”ဟုဆင်း,“ပဝတ္တိတာ”ကို “သပရသန္တာနေသု” ဟုဆင်း ဖွင့်ကြ၏၊ မိမိကား “ အာဒိန္နာ”အရ “ မိမိအတွက် ဖြစ်စေသူတပါးအတွက် ဖြစ်စေ ယူအပ်သည်ကို ဆိုသည်”ဟု ထင်သည်၊“ပဝတ္တိတာ”သည် “ဂဟိတာ”၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ဖြစ်သည်။

ဇေဝံ ပရာမဋ္ဌာ။ ။ဝေဒံ၏ အနက်ကို“နိရာသင်္ကစိတ္တတာယ”ဟု ညွှန်ပြ၍ ပရာမဋ္ဌာကို“ပုနပ္ပုနံ အာမဋ္ဌာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ပရသဒ္ဒါ ပုနပ္ပုန အနက်ဟောဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ “ပရံ-အထပ်ထပ်+အာမဋ္ဌာ ပရာမဋ္ဌာ”ဟု ပြုပါ၊ “အထပ်ထပ် သုံးသပ်အပ်”ဟူရာ၌ နိရာသင်္က စိတ်ဖြင့်“ဤ အယူသည်သာ အမှန်ဘဲ, အခြားအယူဟာ အချည်းနှီးသာ”ဟု အပြီးသတ် ယူအပ်သည်ကို ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဣဒမေဝ၊ပေ၊ ပရိနိဋ္ဌာပိတာ ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွင်ဖွင့်သည်။

ပန-ကား၊ ကာရဏာသခ်ါတာ - အကြောင်း ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဌာနာ–ဒိဋ္ဌဌာနတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ (ဒိဋ္ဌတို့၏ တည်ရာအကြောင်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို)၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ (ဂယှမာနာ-ယူအပ်ကုန်လသော်၊) ဒိဋ္ဌယော–ဒိဋ္ဌတို့ကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏၊ ဧဝံ - ဤ ဒိဋ္ဌတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ အာရမဏဝသေန စ-အာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့်ဂုဏ်း၊ ပဝတ္တနဝသေနစ-မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ဂုဏ်း၊ အာသေဝနဝသေနစ- အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ကုန်သည်၊ အနာဒိနဝဒဿိတာယ-အပြစ်ကို မမြင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန်၊ ဂဟဏဝသေန - ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရာမဋ္ဌာ-အဖန်ဖန်သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ)၊ (ဘဝန္တိဋ္ဌစပ်)။

ဧဝံဂတိကာတိ-ကား၊ ဧဝံနိရယ တိရစ္ဆာန ပေတ္တိဝိသယဂတိကာနံ – ဤသို့သော နိရယဂတိ, တိရစ္ဆာနဂတိ, ပေတ္တိဝိသယဂတိ ရှိသူတို့တွင်၊ အညတရဂတိကာ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဂတိရှိကုန်သည်၊(ဘဝန္တိဋ္ဌစပ်)၊ ဧဝံ

× × × × × × ×

ကာရဏာ၊ပေ၊ဂဟိတာ။ ။ ဒိဋ္ဌဌာနပုဒ်၏ ဒုတိယအနက်ကို ပြလိုသဖြင့် “ကာရဏာသခ်ါတာ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်၊ စာအုပ်တို့၌ “ယထာ ဂယှမာနာ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ယထာ တထာ (ယထာ ဧဝံ) တို့သည် ဥပမာမဟုတ်ဘဲ အာကာရအနက်ကို ဆိုလိုရာ၌ တထာ (ဧဝံ) စပ်ရာ ဂဟိတာကဲ့သို့သော ကြိယာသည် လက္ခဏာဖြစ်မြဲတည်း၊ထို့ကြောင့် “ဂယှမာနာ”ဟု တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ရိုးရာအားဖြင့် ထည့်နိုင်၏–ဟု မှတ်ပါ။

အာရမဏာ၊ပေ၊အာသေဝန။ ။ဝံ၏ အနက်ကို “ယထာ၊ပေ၊သမုဋ္ဌာပေန္တိ” ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ယူပုံအခြင်းအရာကို “အာရမဏဝသေနစ၊ပေ၊ အာသေဝနဝသေနစ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အာရမဏဝသေနဖြင့် ဒိဋ္ဌဌာန ဂ ပါးတွင် ခန္ဓာတို့ကို ရည်ရွယ်၏၊ ခန္ဓာ ၅ ပါးကို အာရုံပြု၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ပဝတ္တနဝသေနဖြင့် အဝိဇ္ဇာမှစ၍ အယောနိသော မနသိကာရတိုင်အောင် ၅ ပါးကို ရည်ရွယ်၏၊ ထို တရားတို့ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌဖြစ်ရသည်–ဟူလို၊ အာသေဝနဝသေနဖြင့်“ပါပမိတ္တ ပရတော ဃောသ” ၂ ပါးကို ရည်ရွယ်၏၊ ပါပမိတ္တကို မှီဝဲခြင်း , (သူတပါး အထံမှ မိစ္ဆာတရားသံ) ကို နားထောင်သောအားဖြင့် မှီဝဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌဖြစ်ရသည်-ဟူလို။

အနာဒိနဝ၊ပေ၊ပရာမဋ္ဌာ။ ။ “အနာဒိနဝဒဿိတာယ”သည် ဧဝံ၏ အနက်တည်း၊ ပုနပ္ပုနံကား ပရ၏ အနက်ပင်တည်း၊ အာမဋ္ဌ (သုံးသပ်) ဟူသည် ယူခြင်းပင်တည်းဟု သိစေလို၍“ဂဟဏဝသေန”ဟု ဖွင့်သည်။

ဧဝံဂတိကာ။ ။ ဧဝံဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအနက်တို့ကို နိရယစသည်ဖြင့် သရုပ်ဖေါ်၍ ဧဝံနှင့် ဂတိကိုလည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တွဲစေလိုသောကြောင့်“ဧဝံ၊ပေ၊ဂတိကာနံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘုရားရှင်သည် မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့အတွက်“ဤပုံဤနည်း ယူလျှင် နေဝံဘဝဋ္ဌ မည်သည့်ဂတိသို့ ရောက်ရသည်”ဟု တင်ကြို၍ သိတော်မူသည်–ဟူလို။ [ကံဟူသမျှ၏ အကျိုးပေးမည့်ဘဝကို ဤအတိုင်းပင် တင်ကြို၍ သိတော်မူသည်။]

အဘိသမ္ပရာယာတိ ဣဒံ-ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ပုရိမပဒ ဿေဝ-ဧဝံဂတိကာ ဟူသော ရှေပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကား လှယ်တည်း၊ ဧဝံဝိဓပရလောကာ - ဤသို့သော နိရယကိရစ္ဆာန ပေတ္တိဝိသယ အားဖြင့် ပြားသော တမလွန် လောက ရှိကုန်သည်၊ (ဘဝန္တိဉ်စပ်)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

× × × × × × × ×

ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာ ။ ။ ဂတိသဒ္ဒါနှင့် သမ္ပရာယသဒ္ဒါသည် နောက်ဘဝကို ချည်း ဟောသောကြောင့် သရုပ် (အရကောက်) အားဖြင့် တူရကား ပရိယာယ်စကား လှယ် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ" ဟု ဆိုသည်၊ အများ သတ်မှတ် ထားသော သင်္ကေတအနက်အားဖြင့်ကား "ဂတိ"သဒ္ဒါသည် ဂတိအနက်ကို ဟော၍ "အဘိသမ္ပရာယ"သဒ္ဒါက တမလွန်ဘဝအနက်ကိုဟောသောကြောင့် ကွဲပြားသေး၏။

သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် ကွဲပုံ။ ။ဂန္တဗ္ဗာတိ ဂတိ – ရောက်ထိုက်သောဘဝ၊ သာရတ္ထ ဋီကာ သုဒိန္ဒကဏ္ဍ၌ သမ္ပရာယောကို "သမ္ပရေတဗ္ဗတော ပစ္စဂန္တဗ္ဗတော သမ္ပရာယော" ဟု ဖွင့်၏၊ "သံ + ပရ + ဣဓာတ်, ဏ ပစ္စည်း"ဖြင့် ပြီးစေ၊ "အဘိ– ရှေးရှု+ သမ္ပရေ တဗ္ဗော– ကံ, ကိလေသာတို့ကြောင့် ကောင်းစွာ နောက်၌ ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ အဘိ သမ္ပရာယော"ဟု ပြု၍ "သေပြီးနောက်၌ ရှေးရှု ကောင်းစွာရောက်ထိုက်သော ဘဝကို အဘိသမ္ပရာယ"ဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့ ဂတိနှင့် အဘိသမ္ပရာယပုဒ်တို့သည် သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် ကွဲပြားကြ၏။ [ဋီကာတို့၌ " ကမ္မဝသေန အဘိမုခေါ သမ္ပရေတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္ထောတိ အဘိသမ္ပရာယော"ဟု အဓိကရဏသာဓ်ပြု၏၊ ရှေ၌ပြခဲ့သော ကမ္မသာဓ်ဝိဂ္ဂိဟ် နေရာဝယ် အဓိကရဏသာဓ် ဝိဂ္ဂိဟ်ပြုခြင်းသာ ထူး၏၊ ဓာတ်ပစ္စည်းမှာ မထူးပါ၊ ဋီကာ သစ်၌ကား"စုရာဒိ ပရဓာတ်, ဂတိအနက်ဟော"ဟု ကြံသေး၏၊ ထိုအကြံမှာ ပြခဲ့သော သာရတ္ထဋီကာနှင့် မညီပါ။]

ဧဝံဂတိကာ တနည်း ။ ။ဋီကာတို့၌ ဧဝံဂတိကာကို ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာနှင့် အရမတူအောင် တနည်း ဖွင့်ကြသေး၏၊ ဖွင့်ပုံကား၊– "ဧဝံ ဂတိကာတိ ဧဝံ ဂမနာ ဧဝံ နိဋ္ဌာ" တည်း၊ ဤသို့ ဖွင့်သဖြင့် "ဂတိ" သဒ္ဒါသည် "နိဋ္ဌာ" အနက်ဟောဟု ပြ၏၊ ဥပမာ– " မဟာပုရိသဿ ဒွေဝ ဂတိယော "၌ ဂတိသဒ္ဒါသည် နိဋ္ဌာ (ပြီးဆုံးခြင်း) အနက်ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ "ပြီးဆုံး" ဟူသည် သူတို့၏အယူကို မေးမြန်းစိစစ်သောအခါ ပျက်စီးခြင်းသာ အဆုံးရှိခြင်းတည်း။

ဆိုလိုရင်းကား —ဤ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနတို့သည် ပရမဏ္ဍအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အတ္တကို ၎င်း, ထိုအတ္တ၏ သဿတအဖြစ်ကို၎င်း, ခန္ဓာအပေါ်၌ တင်၍ယူအပ် အဖန်ဖန် သုံးသပ် အပ်ကုန်ရကား လူပြိန်းတို့ကို ဖြားယောင်းနိုင်ရုံသာဖြစ်၍ ပညာရှိတို့က စိစစ် မေးမြန်းမှု မပြုခင်သာ အထင်အရှား တည်ရှိနိုင်ကြ၏၊ ပညာရှိတို့က စိစစ် မေးမြန်းသောအခါ၌ ကား ခိုင်မြဲသောတည်ရာ မရှိကြတော့ဘဲ အနှိပ်အနယ်ကို မခံနိုင်ရကား, နေထွက်သော အခါ ဆီးနှင်းကလေးများ ပိုးစုန်းကြူးကလေးများ ပျောက်ကွယ်သွားသကဲ့သို့ ပျောက် ကွယ်ခြင်း ပျက်ပြားခြင်းသာ အဆုံးရှိကြတော့သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအလို " ဧဝံဂတိ ကာ=ဤသို့ ပြီးဆုံးခြင်းရှိကုန်သည်"ဟု ပေးပါ၊ ပညာရှိတို့စိစစ်ပုံကို ဋီကာတို့၌ အကျယ် ပြထား၏၊ ရှုစားကြပါလေ။

တဉ္ဇ တထာဂတော ပဇာနာတီတိ - ကား၊ စ – ဆက်၊ ကေဝလံ– သီလ သမာဓိ ပညာမဖက် သက်သက်၊ တထာဂတော – မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သ ကာရဏံ–အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သ ဂတိကံ-ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝ– မိစ္ဆာအယူကိုသာ၊ ပဇာနာတိ–အပြားအားဖြင့် သိတော်မူသည် ကား၊ န– မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ တဉ္ဇသဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော သကာရဏ သဂတိက မိစ္ဆာအယူကိုလည်း၊ ပဇာနာတိ – အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊ တတော–ထို သကာရဏ သဂတိကမိစ္ဆာအယူထက်၊ ဥတ္တရိတရံစ- သာလွန်သော တရားကိုလည်း၊ သီလဥ္ဇေဝ– သီလကိုငှင်း၊ သမာဓိဥ္ဇ - သမာဓိ

× × × × × × ×

သကာရဏံ သဂတိကံ ။ ။ သကာရဏံ၌ ကာရဏဖြင့် ဒိဋ္ဌိဌာန၌ ဒုတိယနည်း အရ ပြအပ်ခဲ့သော ခန္ဓာ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းများကိုပြ၏၊ သဂတိကံ၌ ဂတိဖြင့် ဧဝံဂတိကာ၌ ပြအပ်ခဲ့သော နိရယစသော ဂတိကိုပြ၏၊ "မိစ္ဆာအယူကို သိတော်မူရာ၌ အကြောင်းနှင့်တကွလည်း သိတော်မူ, ဂတိနှင့်တကွလည်း သိတော်မူသည်" ဟူလို။

သဟ၏အနက်။ ။ "သကာရဏံ, သဂတိကံ" တို့၌ သဟသဒ္ဒါသည် ဝိဇ္ဇမာန အနက်ဟောဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဝိဇ္ဇမာနအနက် ဟူသည် သဟာဒိယောဂ သဟာဒိ ယောဂဝန္တ ဟု ဒြဗ် ၂ ခုခွဲ၍ မရသော အနက်၌သာ သုံးစွဲရိုး ဖြစ်၏၊ ဥပမာ – " သ လောမကော (အမွေးရှိသောလူ – အမွေးများသောလူ)" ဟူရာ၌ အမွေးတခြား, လူ တခြား ခွဲ၍မရသောကြောင့် သဟကို ဝိဇ္ဇမာနတ္ထ ဟု ယူသကဲ့သို့တည်း၊ " ဤ၌ကား အကြောင်းတခြား မိစ္ဆာအယူတခြားငှင်း, ဂတိတခြား မိစ္ဆာအယူတခြားငှင်း, ခွဲ၍ ရကောင်းသောကြောင့် ဝိဇ္ဇမာနအနက် မဖြစ်သင့်၊ သမဝါယ (တကွ) အနက်သာ ဖြစ်သင့်၏" ဟု ယူဆပါသည်။

အထခေါ တဉ္ဇ သဗ္ဗံ။ ။န ကေဝလဉ္ဇ–စသော ဗျတိရေကဝါကျ၏ အန္ဓယဝါကျ တည်း၊ ထိုအန္ဓယကား "သဗ္ဗညုတညာဏံစ ပဇာနာတိ" တိုင်အောင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တဉ္ဇ သဗ္ဗံ" ဖြင့် ဗျတိရေကဝါကျ၌ န သဒ္ဒါဖြင့် တားမြစ်အပ်ခဲ့သော သကာရဏ သ ဂတိက ဒိဋ္ဌိဂတကို ပြန်၍စွဲပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား " အထခေါ တဿ (ထိုဒိဋ္ဌိ၏) ကာရဏဂတိသမ်ါတံ တဉ္ဇ သဗ္ဗံတိ " ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "တဉ္ဇ သဗ္ဗံ "ဖြင့် ကာရဏ ဂတိကိုသာ စွဲယူစေလိုသည်၊ "သဗ္ဗံ"ဟု ဆိုထားပါလျက် ကာရဏနှင့် ဂတိကိုသာ ခွဲ၍ ယူခြင်းကို စဉ်းစားသင့်သည်။]

တဉ္ဇ တတောစ။ ။ " တဉ္ဇ သဗ္ဗံ "၌ စဖြင့် " တတောစ ၊ပေ၊ ပဇာနာတိ "၌ လာသော သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်ကို ဆည်းသည်၊ " အကြောင်းနှင့်တကွ ဂတိ နှင့်တကွဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကိုလည်း သိတော်မူ , ထို့ထက် သာလွန်သော သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုလည်း သိတော်မူသည် " ဟူလို၊ " တတောစ "၌ စ သဒ္ဒါကို "ဥတ္တရိတရံစ"ရွှေ့၍, ထို စသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုပင်"သီလဥ္ဇေဝ ၊ပေ၊ ဉာဏ ဉ္ဇ"ဟု ထပ်၍ သရုပ်ဖော်သည်၊ ထို စဖြင့် တဉ္ဇအရကို ပြန်၍ဆည်းပါ၊ " သီလဥ္ဇေဝ " စသည်တို့၌"စေဝ, စ"တို့လည်း ထို သီလ သမာဓိ ဉာဏ်တော်အချင်းချင်း ဆည်းသော အညမညသမုစ္စည်းပင်တည်း။

ကိုရင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏဥ-သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုရင်း၊ ပဇာနာတိ-အပြား အားဖြင့် သိတော်မူသေး၏။

တဥ္စ ပဇာနံ နပရာမသတီတိ-ကား၊ ဧဝံဝိဓံ-ဤသို့ သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်ဟူသော အပြားရှိသော၊ အနုတ္တရံ-အတူမရှိ မြတ်သော၊ တဥ္စ ဝိသေသံ-ထို တရားထူးကိုလည်း၊ ပဇာနန္တောပိ – အပြားအားဖြင့် သိတော်မူပါသော်လည်း၊ (နပရာမသတိ၌စပ်)၊ အဟံ-သည်၊ ပဇာနာမိ – အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊ ဣတိ-သို့၊ တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိမာနပရာမာသဝသေန-တဏ္ဍာပရာမာသ ဒိဋ္ဌိ ပရာမာသ မာနပရာမာသတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ နပရာမသတိ-သုံးသပ်တော်မမူ။

× × × × × × ×

သဗ္ဗညုတာညာဏံစ။ ။သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုပြနေရာ ဌာနဖြစ်သောကြောင့် အရာအားလျော်စွာ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို သရုပ်ဖေါ်ထားသည်၊ (တနည်း) " သဗ္ဗညုတာညာဏံ " ပါဌ်ဖြင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အာသဝက္ခယ (အရဟတ္တမဂ်) ဉာဏ်ကို ဖလူပစာရ ဌာနျူပစာရအားဖြင့်ရင်း, ထို သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်နှင့် မကင်းစကောင်းသော ဒသဗလ အစရှိသော ဉာဏ်တော်ကို အဝိနာဘာဝ နည်းအားဖြင့်ရင်း ယူနိုင်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်ကိုသာ ပြထားသည်၊–ဋီကာ။]

တဥ္စ ပဇာနံ။ ။စာအုပ်တို့၌ " ပဇာနနံ " ဟု-တွေ့ရ၏၊ "ပဇာနန္တောပိ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ("ဇာနံ – ဇာနန္တော" ကဲ့သို့ နှ ကို အံပြု၍) "ပဇာနံ" ဟု ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ၊ ဋီကာ၌ "တဥ္စ"မှ စကို "ပိ"ဟု ဖွင့်သည်ဟု ဆို၏၊ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် "တဥ္စ ဧဝံဝိဓံ" ဟု စ မရှိထိုက်တော့၊ "တံ ဧဝံဝိဓံ" ဟုသာ ရှိထိုက်တော့သည်၊ သမ္ဘာဝနာဇောတက ပိဖြင့် မိစ္ဆာအယူထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတ ပညာ ဂုဏ်တော်ကြီးကို သိတော်မူပါသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် တဏ္ဍာ မာန ဒိဋ္ဌိအစွမ်းဖြင့် (ငါ၏သိခြင်း, ငါသိသည်, ထို သီလစသည်သည် ငါဟူသော အတ္တပင်တည်းဟု) သုံးသပ်တော်မမူတုံသေး၏"ဟု သမ္ဘာဝနာပြု၍ "အောက်တန်းကျသော ဝဋ္ဌအာမိသ ကိုကား အဘယ်မှာ တဏ္ဍာမာနဒိဋ္ဌိဖြင့် သုံးသပ် စွဲလမ်းတော့အံ့နည်း" ဟု ဂရဟာ အနက်ကို ဆည်းသည်။ [ပဇာနန္တောပိတိ ပိသဒ္ဒေါ သမ္ဘာဝနေ၊ တေန (ထိုပိဖြင့်) တဥ္စာတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ စသဒ္ဒတ္ထမာဟ၊– ဋီကာ။]

အဟံ ပဇာနာမီတိ။ ။အဟံ (ငါ) ဟု ယူခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမာနအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းတည်း၊ ပဇာနာမီတိ၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် ပကာရ (အတူ) အနက်ရှိ၏၊ ထို ဣတိဖြင့် မမံ (ငါ၏သိခြင်း) ဟူသော တဏ္ဍာကို ယူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "တဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌိ မာန ပရာမာသဝသေန"ဟု ဆိုသည်၊ ခန္ဓာသဘောကို ကျော်လွန်၍"ပရတော–မှန်သည်မှတပါးသော အမှားအားဖြင့် + အာမာသော–သုံးသပ်ခြင်း၊ ပရာမာသော–ခြင်း။

နပရာမသတိ။ ။စာအုပ်တို့၌ "တဥ္စ နပရာမသတိ" ဟု နောက်ထပ် တဥ္စတပုဒ်ကို တွေ့ရ၏၊ ရှေ "တဥ္စ"နှင့် အနက်တူပင်ဖြစ်၍ နိဿယတို့၌ ထည့်ပါဌ်ကိုယူထားဟန်တူ၏၊ တဝါကျတည်း၌ အနက်တူပုဒ်သည် ၂ ထပ်မနေရ၊ " ဝိသေသံ " အရ သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်ကို ယူပါ၊"ယခုကာလ၌ အတော်အတန် သီလ သမာဓိ ပညာ

အပရာမသတော၊ပေ၊ဝိဒိတာတိ- ကား၊ ဧဝံ – ဤသို့ တဏ္ဍာမာနဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အပရာမသတောစ – မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တော်မမူသည် လည်းဖြစ်သော၊ အဿ – ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ - သည်၊ အပရာမသနပစ္စယာ - မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တော်မမူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သယမေဝ အတ္တနာယေဝ– ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ တေသံ ပရာမာသကိလေသာ နံ-ထို မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော တဏ္ဍာ မာန ဒိဋ္ဌိကိလေသာတို့၏၊ နိဗ္ဗုတိ - ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝိဒိတာ– သိတော်မူအပ်ပြီ၊ (ဣမိနာ - အပရာမသ

× × × × × × ×

ရှိလျှင် တဏ္ဍာမာနဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စိတ်ကြီးဝင်တတ်ကြ၏၊ ဘုရားရှင်ကား အလွန် အထက် တန်းကျသော သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တရားများကို သိတော်မူသော်မှလည်း တဏ္ဍာမာနဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တော်မမူပါ'' ဟူလို။ [တံ ဒိဋ္ဌိဂတတော ဥတ္တရိတရံ သာရဘူတံ သီလာဒိဂုဏ ဝိသေသံပိ တထာဂတော နာဘိနိဝိသတိ၊ ပဂေဝ ဝဋ္ဌာမိသေ၊–ဋီကာ။]

အပရာမသတော၊ပေ၊ဝိဒိတာ။ ။အပရာမသတောသည် အဿ၏ ဝိသေသန၊ ထိုအဿသည် နိဗ္ဗုတိ၌ သမ္ဗန်, ဝိဒိတာ၌ ဆဋ္ဌီကတ္တားတည်း၊ (တနည်း) အပရာမသ တောသည် နိဗ္ဗုတိဝိဒန၏ အကြောင်းဟိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ''အပရာမသတော''ကို ဟေတုမန္တ ဝိသေသန ကြံစေလို၍''အပရာမသနပစ္စယာ''ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ပစ္စတ္တညေဝ ကို ''သယမေဝ''ဟုဋင်း, သယမေဝကို ''အတ္တနာယေဝ''ဟုဋင်း ဖွင့်သည်၊ ပရာမာသ ကိလေသာ (တဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌိ မာန) တို့ကို ဘုရားရှင်သည် ဗောဓိပင်အနီးတုန်းကဝင် ပယ် တော်မူအပ်ပြီး ဖြစ်သည်။ [''အပရာမသတော''စသော ဝါကျကို ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာမှ တနည်းဖွင့်ထားသေး၏၊ ကြည့်ကြပါလေ။]

ပရာမာသ ကိလေသာနံ။ ။''အပရာမသတော''ဟူသော ပါဋ္ဌိတော်နှင့် လိုက် လျောအောင် နိဗ္ဗုတိ၏ သမ္ဗန်ကို '' တေသံ ပရာမာသကိလေသာနံ ''ဟု ထည့်သည်၊ တဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌိ မာန ဟူသော ပရာမာသကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို တိုက်ရိုက်ပြ သဖြင့် ထိုပရာမာသကိလေသာ ၃ ပါးမှ ကြွင်းသောကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ပြခြင်းကိစ္စလည်း အဝုတ္တသိဒ္ဓိနည်းအားဖြင့် ပြီးစီးတော့သည်သာ။ [ဤနည်း၌ '' ပရာ မာသနှင့် ကိလေသ''ကို အရတူ ကမ္မဓာရည်း တွဲပါ။]

ဋီကာသစ်။ ။ပရာမာသ တရားတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူ သဖြင့် ပယ်ဘက်အားဖြင့်တူသော ကြွင်း ကိလေသာတို့ကိုလည်း ထုတ်ပြထိုက်ရကား ''ပရာမာသ+ကိလေသာနံ''ဟု ကိလေသသဒ္ဒါထည့်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ဤနည်း၌ ''ပရာမာသ''အရ တဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌိ မာန ရ၍''ကိလေသ''အရ ကြွင်းကိလေသာများကိုသာ ဂေါဗလီဗဒ္ဒနည်းအားဖြင့် ယူရသည်၊ ဤနည်း၌ ပရာမာသနှင့် ကိလေသကို ဒွန်တွဲပါ။

နိဗ္ဗုတိ , နိဗ္ဗာနံ ။ ။ ဤ ၂ ပုဒ်လုံးပင် ငြိမ်းအေးခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ''ငြိမ်းအေး''ဟူသည် ကိလေသာတို့၏ဘင်ခဏ၌ ချုပ်ခြင်းမျိုးလည်း မဟုတ်, နောံထပ် မဖြစ်ရုံ မရှိရုံမျှ အဘာဝပညတ်လည်း မဟုတ်, အကောင်အထည် ထင်ရှားသော စိတ် စေတသိက် ရုပ်များကဲ့သို့ သဝိဂ္ဂဟ (အထည်ကိုယ်ရှိ) လည်း မဟုတ်၊ မီးကျီးခဲအစုကို ရေဖြင့်ငြိမ်းရာ၌ ငြိမ်းအေးခြင်းဟူသော အခေါ်အဝေါ်တမျိုးကဲ့သို့, ကိလေသာတို့သည်

တော ၊ပေ၊ ဝိဒိတာဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊) (ဒဿေတိ၏ ကရိဏ်းထည့်သည်)၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ တထာဂတဿ– မြတ်စွာဘုရား၏၊ နိဗ္ဗာနံ– ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ ဝါ - ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်သည်၊ ပါကဋံ - ထင်ရှား၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏။

["ဣဒါနိ၊ပေ၊အာဒိမာဟ"သည်"အပရာနုသန္ဓေ"ကိုပြသောစကားတည်း၊ ထိုသို့ အပရာနုသန္ဓေရှိရာ၌ ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေထည့်၍ ဆရာတို့ အနက်ပေးတော်မူကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေကို ဤသို့ထည့်ပါ၊"ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ ပရာမာသကိလေသာနံ–ပရာမာသကိလေသာတို့၏၊ နိဗ္ဗုတိယာ–ငြိမ်းအေးခြင်း၏၊ ဝါ– ကို၊ ဝိဒိတဘာဝံ – သိတော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿတွာ–ပြတော်မူပြီး၍" ဤသို့ထည့်ရသည်။] ဣဒါနိ–၌၊ ယထာ (ယံ ပဋိ ပတ္တိံ)- အကြင် အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နန – ကျင့်တော်မူသော၊ တထာဂတေန–

× × × × × × ×

မိုးနှင့်တူရကား မဂ်ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းလိုက်သောအခါ ထို ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း ဟူသော ဓာတ်တမျိုးသည် သဘာဝအတိုင်း အထင်အရှား ပေါ်လာ၏၊ ထိုဓာတ်ကို အကြောင်းတခုမျှ မပြုအပ်သောကြောင့်"အသင်္ခတဓာတ်"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထို အသင်္ခတ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်သည် ဘုရားရှင်၏စိတ်တော်မှာ အလွန်ထင်ရှားပါသည်။

ထိုသို့ အထင်အရှား ရှိနေသောကြောင့်ပင် ဘုရားရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည် ထို နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို အာရုံပြုနိုင်သော ဖလသမာပတ်ကို မကြာမကြာ ဝင်စားတော်မူကာ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူကြပေသည်၊ ထို အအေးဓာတ် နိဗ္ဗာန်ကြောင့်ပင် ထိုအရှင်မြတ်တို့သည် ရာဂ ဒေါသ မောဟမီးတို့ ဖိစီးတောက်လောင် အောင်ထင်း, သောကမီး ပရိဒေဝမီးစသည်ဖြစ်လောက်အောင်ထင်း ပူလောင်ဘွယ်အာရုံ တွေ့ရှိ၍ ကြုံရသော်လည်း မပူမပင် ဖြူစင်အေးမြတော်မူနိုင်ကြပါပေသည်၊....**အဟော သုခံ ဘဝိသတိ,....အဟော သုခံ ဘဝိသတိ**။

နိစ္ဆ, သုခ။ ။ပြဲခဲ့သော နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို "**နိစ္ဆ**"ဟု ဆိုရာ၌ ဘဝဖန်ခါ သံသရာ တလျှောက်လုံး "**အမြဲ**"ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏ ကိလေသာတို့ ချုပ်ငြိမ်းသည်မှစ၍ ထင်ရှားသော နိဗ္ဗာနဓာတ်သည် ဥပါဒါခြင်းသဘော မရှိရကား ပျက်ရခြင်းသဘောလည်း မရှိဘဲ အငြိမ်းဓာတ် မြဲနေသည်ကို "**နိစ္ဆ**"ဟု ဆိုလိုပါသည်၊ ထို အငြိမ်းဓာတ်သည် အဖြစ်အပျက်ဒဏ်ကို မခံရဘဲ အမြဲငြိမ်းချမ်းနေသောကြောင့် ဒုက္ခနှင့် မရောဘဲ "သန္တိ သုခ-ငြိမ်းအေးခြင်းချမ်းသာ"ဟုလည်း ခေါ်ရပါသည်။ [နိဗ္ဗာန်သည် အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် "အတ္တ"ဟုကား မဆိုရ, "အနတ္တ"တရားသာ ဖြစ်သည်။]

ဣဒါနိ ယထာ ပဋိပန္နန။ ။ဣဒါနိကို "အာစိက္ခန္တော အာဟ"တို့၌ စပ်၊ နောက်၌ "တံပဋိပတ္တိံ"ဟု နိယမ ရှိသောကြောင့်"ယထာ ယံ ပဋိပတ္တိံ"ဟု စွဲသင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ယထာ ပဋိပန္နေန"ကို "ယေန ပဋိပန္နေန"ဟု ဖွင့်၏၊ "အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်+ ကျင့်တော်မူသော"ဟု ဆရာတို့လည်း ထိုအဖွင့်ကိုမှီ၍ တနည်း ပေးတော်မူကြ၏။ ["တပဋိပတ္တိံ ဒဿေတုံ"ကို "အာစိက္ခန္တော အာဟ"တို့၌ စပ်။]

မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာ နိဗ္ဗုတိ– ထို ပရာမာသ ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေး ခြင်းကို၊ အဓိဂတာ–ရတော်မူအပ်ပြီ၊ တံပဋိပတ္တိ–ထိုကျင့်တော်မူအပ်သော အကျင့်ကို၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ယာသုဝေဒနာသု-အကြင် ဝေဒနာ တို့ဘိ၌၊ ရတ္တာ–တပ်မက်ကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ-တိတ္ထိတို့သည်၊ ဣဓ-၌ အယူ၌၊ (မယံ–ငါတို့သည်)၊ သုဒိနော-ချမ်းသာခြင်း ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ရ ကုန်လိမ့်အံ့၊ တတ္ထ–ထိုအယူ၌၊(မယံ)၊ သုဒိနော-ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-အံ့၊ ဣတိ-၌သို့ မြော်တွေး၍၊ ဒိဋ္ဌဂတိနံ-မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော တောရုပ်သို့၊ ပဝိသန္တီ–ဝင်ကြကုန်၏၊ တာသံယေဝ ဝေဒနာနံ–ထို ဝေဒနာတို့၏ပင်၊ ဝသေန–အစွမ်းဖြင့်၊(တနည်း)တာသံယေဝဝေဒနာနံ–ထိုဝေဒနာတို့နှင့်ပင်၊ ဝသေန–စပ်သဖြင့်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–စတုဿစ္စ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အာစိက္ခန္တော–ဟောပြတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်)၊ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စာတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူ၏။

တတ္ထ–ထို ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာတိ–ကား၊ အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ-အဝိဇ္ဇာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေဒနာ သမုဒယော–ဝေဒနာ၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊(ဟောတို့)၊ တဏှာသမုဒယာ-တဏှာ၏

× × × × × × ×

ယာသု ၊ပေ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ။ ။“ကမ္မဋ္ဌာနံ”အရ နောက်၌လာမည့် စတုဿစ္စ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူပါ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော်မူလိုလျှင် ခန္ဓာအာယ တနစသည်တို့နှင့်စပ်သဖြင့် ဟောတို့ရာ များစွာ ရှိပါသော်လည်း တိတ္ထိတို့သည် ခံစား မှု ဝေဒနာ၌ တဏှာဖြင့် မက်မောကြကုန်သည့် အတွက် “ဇာဝ သုဒိနော ဘဝိဿာမ၊ ဇတ္ထ သုဒိနော ဘဝိဿာမ”ဟု ခံစားမှု ချမ်းသာရေးကို မြော်တွေးကာ မိစ္ဆာတောရုပ် သို့ ဝင်မိကြရာလေသည်၊ ထို့ကြောင့် အခြားတရားနှင့်စပ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော် မမူဘဲ ဤနေရာ၌ ဝေဒနာနှင့်စပ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော်မူသည်မှာ တရားဆင်ဖြင်မှု၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော ဒေဿနာဝိလာသ (သမ္မညူတာဉာဏ်တော်အစွမ်း) ပေတည်း။

ဇာဝ၊ပေ၊ဖဿံ။ ။တောထည်းသို့ ဝင်သူသည် ထိုတော၌ ကောင်းမည့်အချက် ကို မြော်လင့်၍ ဝင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ မိစ္ဆာအယူ တည်းဟူသော တောရုပ်သို့ ဝင်သူ တို့လည်း“ထို အယူတည်းဟူသော ဝါဒ၌ ချမ်းသာလိမ့်မည်”ဟု မြော်လင့်ချက်ဖြင့်သာ ဝင်ကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့်“ဇာဓ သုဒိနော ဘဝိဿာမ၊ ဇတ္ထ သုဒိနော ဘဝိဿာမ” ဟူသောစကားသည် ထို တိတ္ထိတို့၏ မြော်လင့်ချက်ကိုပြသော စကားတည်း။ [တောရုပ် အနက်ကို ဟောရာ၌ ထေရမနိမိဝယ် “ဂါဟ–ဂဟနေ (ရှုပ်ထွေးခြင်း)”ဟု ဆို၏၊ ဂြဟမှ ဖြစ်လာသော ဂဟဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် နကို ဏ မပြန်စေရ။]

ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာ။ ။“ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ယထာဘူတဉာဏ်” ဟူသည် ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ, ပျက်ကြောင်း အတ္ထင်္ဂမစသည်ကို အာရုံပြု၍ သိနိုင်သော ဝိပဿနာဉာဏ် သည်ဌင်း, အာရုံ မပြုသော်လည်း မဂ္ဂင်္ဂမဂ္ဂင် ရှင်းပြီး လင်းပြီး အနေအားဖြင့်သိသော မဂ်ဉာဏ်သည်ဌင်းတည်း။

ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေဒနာသမုဒယော(ဟောတိ)၊ကမ္မသမုဒယာ-ကံ၏ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ပေ၊ဖဿသမုဒယာ-ဖဿ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ၊ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ ပစ္ဆယသမုဒယဋ္ဌေန-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောအားဖြင့်၊ ဝေဒနက္ခန္ဓသ-ဝေဒနက္ခန္ဓာ၏၊ ဥဒယံ - ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ဥပါဒ်ကို၊ ပဿတိ- မြင်တော်မူ၏၊ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ - ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာကို၊ ပဿန္တောပိ-မြင်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဝေဒနက္ခန္ဓသ, ဥဒယံ ပဿတိ၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋ္ဌန် - ၅ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသံ လက္ခဏာနံ - ဤ လက္ခဏာတို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒနာနံ-တို့၏၊ သမုဒယံ -ကို၊ ယထာဘူတံ-မဖေါက်မပြန်ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝိဒိတ္ဝာ-သိတော်မူ၍၎င်း၊ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ-ကြောင့်၊ ဝေဒနာနိရောဓော- ဝေဒနာ၏ ချုပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ပေ၊ ဖဿနိရောဓာ- ကြောင့်၊ ဝေဒနာနိရောဓော (ဟောတိ)၊ ဣတိ- သို့၊ ပစ္ဆယနိရောဓဋ္ဌေန-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောအားဖြင့်၊ ဝေဒနက္ခန္ဓသ၊ ဝယံ - ပျက်ခြင်းကို၊ ပဿတိ၊ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ- ဇရာမရဏ ဟူသော ၂ ပါးသော အပြားအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာကို၊ ပဿန္တောပိ ဝေဒနက္ခန္ဓသ ဝယံ ပဿတိ၊ ဣတိ - သို့၊ ပဋ္ဌန် ဣမေသံ လက္ခဏာနံ ဝသေန၊ ဝေဒနာနံ-တို့၏၊ အတ္ထင်္ဂံမံ-ချုပ်ခြင်းကို၊ ယထာဘူတံ၊ ဝိဒိတ္ဝာ-ဌင်း၊(အနုပါဒါ ဝိမုတ္တောဘိစပ်)။

ယံ(ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊(အကြင် ရှေးရှေး ဝေဒနာ၏ နောက်နောက် ဇဝေဒနာအား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်)၊ ဝေဒနံ-ရှေးရှေးဝေဒနာကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲမှီ၍၊ သောမနဿံ-သောမနဿဖြစ်သော၊

× × × × × × ×

ပစ္ဆယသမုဒယဋ္ဌေန ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တိ ။ ။ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကိုဌင်း, မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည့်အတွက် အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၏ ဖြစ်ခွင့်ရှိခြင်းကိုဌင်း "ပစ္ဆယသမုဒယဋ္ဌ" ဟု ခေါ်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာဟူသည် ဇာတိတည်း။ [နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံတိ ဥပ္ပါဒလက္ခဏံ၊ ဇာတိ်တိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

ပဋ္ဌန် လက္ခဏာနံ။ ။"လက္ခဏာ"ဟူရာ၌ "ဝေဒနာနံ သမုဒယံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် " သမုဒယ (ဖြစ်ခြင်း) လက္ခဏာကိုသာ ဆိုသည် " ဟု မှတ်ထင်စရာ ရှိ၏၊ သို့သော် သမုဒယလက္ခဏာကိုသာ ယူလျှင် ၅ ပါး မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသမုဒယ၏ တည်ရာ"အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံ, ဖဿ"ဟူသော အကြောင်း ပစ္စယ ၄ ပါးကိုလည်း သမုဒယလက္ခဏာ အဖြစ်ဖြင့် ယူ၍ နိဗ္ဗတ္တိ (ဖြစ်ခြင်း) လက္ခဏာတပါးနှင့်တကွ သမုဒယလက္ခဏာ ၅ ပါး ဖြစ်သည်။ ["ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌ"၌ ဝိပရိဏာမလက္ခဏာကို ထည့်ပါ။]

ယံ ဝေဒနံ၊ပေ၊ ဝိဒိတ္ဝာ ။ ။ ပါဠိတော်၌ " ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာ " ဟု ရှိ၏၊ ထိုတွင် " သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာ"ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ "အဿာဒဉ္စ၊ပေ၊ ဝိဒိတ္ဝာ"ကို

သုခံ-စေတသိကသုခသည်၊ ဥပပဇ္ဇတိ - ဖြစ်၏၊ အယံ – ဤရှေးရှေး ဝေဒနာ၏ နောက်နောက် ဝေဒနာအား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၏၊ အဿာဒေါ-သာယာအပ်သော သဘောတည်း၊(တနည်း)ဝေဒနံ-ရှေးရှေး ဝေဒနာကို၊ ပဋိစ္စ–၍၊ သောမနဿံ–သောမနဿ ဖြစ်သော၊ ယံသုခံ-အကြင် စေတသိကသုခသည်၊ ဥပပဇ္ဇတိ-၏၊ အယံ–ဤသုခ သောမနဿသည်၊ ဝေဒနာယ အဿာဒေါ၊ ဣတိ ဝေံ–ဤသို့၊ အဿာဒဠု- သာယာအပ်သော သဘောကိုလည်း၊ ယထာဘူတံ၊ ဝိဒိတွာ-၎င်း။

× × × × × × ×

အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ယံ ဝေဒနံ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ယံကို "ယံတိ ယသ္မာ,ယံ ဝါ သုခံ သောမနဿံ"ဟု ဋီကာ၌ ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ဤ ၂ နည်းနှင့်လျော်အောင် နောက်ဝါကျ၌"အယံ"ကိုလည်း"သုခသောမနဿာနံ ပစ္စယဘာဝေါ"ဟုဆင်း,"သုခ သောမနဿမေဝ ဝါ"ဟုဆင်း ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ ၂ နည်းပေးသည်။

ဝေဒနံ ပဋိစ္စ ။ ။"အာရမ္မဏာဒိပစ္စယဘူတံ ဝေဒနံ လဘိတွာ" ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပါယ်ထွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝေဒနံ ပဋိစ္စ" ဖြင့် ရှေးရှေး ဝေဒနာ၏ အာရမ္မဏ, အာရမ္မဏာဓိပတိစသော ပစ္စည်းကို ပြ၏၊ "ဥပပဇ္ဇတိ" ဖြင့် နောက်နောက် ဝေဒနာဟူသော ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပြ၏,ဟု ခဲပါ၊ "သုခံ သောမနဿံ" ဟူရာ၌ "သောမနဿံ" သည် နောံက နေသော်လည်း သုခံ၏ ဝိသေသနတည်း၊ ဥပမာ–"ရုက္ခော+သိံသပါ-သစ်ပင် + ယင်းတိုက်"ဟူရာ၌ ထိုသစ်ပင်၏ ယင်းတိုက်ပင် ဖြစ်ကြောင်းကို နောက်က နေသော "သိံသပါ"ပုဒ်က ဝိသေသန ပြုသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သုခံ" အရ စေတသိကသုခကို ယူရသည်။

အယံ အဿာဒေါ။ ။အဿာဒိတမ္မောတိ အဿာဒေါ – သာယာထိုက်သော သဘော။ [အာ+သာဒ+ဏ။] "ယံ, ယသ္မာ၊ အယံ ပစ္စယဘာဝေါ" ဟူသော ပဌမ နည်းအလို ရှေးရှေးဝေဒနာ၏ နောက်နောက် သောမနဿဟူသော စေတသိက သုခ အား ကျေးဇူးပြုစမ်းနိုင်သော အာရမ္မဏာဒိ သတ္တိသည် အဿာဒတည်း။ [လူတို့၌ အဖိုးတန်သော သတ္တိသည် သာယာဘွယ် ကောင်းသကဲ့သို့, ရှေးရှေး ဝေဒနာ၏ နောက်နောက်၌ စေတသိကသုခဖြစ်လောက်အောင် ကျေးဇူးပြုစမ်းနိုင်သော သတ္တိသည် သာယာဘွယ်ကောင်းပါပေသည်၊"လူ၏သတ္တိကို သာယာလျှင် သတ္တိရှိသူ လူကိုလည်း သာယာသကဲ့သို့ သတ္တိမန္တဖြစ်သော ရှေးရှေးဝေဒနာလည်း သာယာဘွယ် အဿာဒ ပင်တည်း"ဟု မှတ်ပါ။]

တနည်း အဿာဒ။ ။"ယံဝါ သုခံ သောမနဿံ"ဟု ဖွင့်သော ဋီကာနောံနည်း အလိုအားဖြင့် နောက်နောက် သုခသောမနဿသည် သာယာထိုက်သော အဿာဒ တည်း၊ ဤနည်း၌လည်း "ဝေဒနာကို အာရုံပြု၍ဖြစ်ရသောကြောင့် သုခအရ စေတသိက သုခကိုသာ ယူရ၏၊"သောမနဿံ"ကား သုခံ၏ ဝိသေသနသာ။ [ဝေဒနာကို အာရုံပြု၍ ကာယိကသုခ မဖြစ်နိုင်၊ ကာယိကသုခသည် ဖေါင်ဖွာရုံကိုသာ အာရုံပြုသည်၊ အခြားနေရာ၌ သောမနဿနှင့်တွဲ၍ "သုခံ"ဟု ဆိုလျှင် စေတသိကသုခကို သော်မနဿ ဟုဆင်း, ကာယိကသုခကို သုခဟုဆင်း ခဲ၍ ယူရသည်။]

ယံ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝေဒနာ-သည်၊ အနိစ္စာ- မမြဲ၊ ဒုက္ခာ– ဆင်းရဲ၏၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ– ဇရာ မရဏဟူသော ၂ ပါး အပြားအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိ၏၊ အယံ-ဤ အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမ၏အဖြစ်သည်၊ ဝေဒနာယ-၏၊ အာဒီနဝေါ– အပြစ်တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ၊ အာဒီနဝဥ - ကိုလည်း၊ ယထာဘူတံ၊ ဝိဒိတွာ-၎င်း၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၌၊ ယော ဆန္ဒရာဂဝိနယော– အကြင် ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းသည်၊ (ယံ) ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ – အကြင် ဆန္ဒရာဂကို

× × × × × × ×

ယံ ဝေဒနာ၊ပေ၊အယံ။ ။စာအုပ်တို၌ "ယံ ဝေဒနာ" ဟု၎င်း "ယာ ဝေဒနာ" ဟု၎င်း ပါ၌ ၂ ထွေရှိ၏၊ ဋီကာဟောင်း၌ ယံကို မဖွင့်သော်လည်း အယံကို " ယော ဝေဒနာယ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စဘာဝေါ, ဥဒယဗ္ဗယပ္ပဋိပီဋနဋ္ဌေန ဒုက္ခဘာဝေါ, ဇရာယ မရဏေနစာတိ ဒ္ဒိဓာ ဝိပရိဏာမေတဗ္ဗဘာဝေါစ " ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အဖွင့်သည် ဝေဒနာ၏ အာဒီနဝကို ဖွင့်သောကြောင့် အဖွင့်မှန်ပင်တည်း၊ အယံနှင့် ယံလည်း အနက်ချင်းတူရကား ယံကို " ယံ (ယသ္မာ) – အကြင် မမြဲသည်၏အဖြစ်, ဆင်းရဲသည်၏အဖြစ်, ဇရာ မရဏဟူသော ၂ ပါးသောတရားသည် ဖေါက်ပြန်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်" ဟု အနက်ကျယ်ပေးရမည် ဖြစ်သောကြောင့် "ယံ" ဟု ရှိသောပါ၌သာ ပါ၌မှန်တည်း၊ "ယာ" ဟု ရှိရာ၌ "ယာ ဝေဒနာ- အကြင် ဝေဒနာသည်" ဟု ဝေဒနာဒြဝ်ကို စွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝေဒနာ၏ အာဒီနဝမဟုတ်ရကား "ယာ" သည် ပါ၌ပျက်သာ။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ကား "ယာ ဝေဒနာ အနိစ္စာတိ အာဒိနာ- ဖြင့်၊ သတ္တိမတာ-သတ္တိရှိသော ဝေဒနာဖြင့်၊ သတ္တိ-သတ္တိကို (အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမ၏အဖြစ်ကို)၊ နိဒဿိတာ–ညွှန်ပြအပ်ပြီ" ဟု ပါ၌ပျက်ကိုပင် ဖွင့်သွားလေ၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဘာဝကို သတ္တိဟု ယူ၍ အာဒီနဝနှင့် အရတူအောင်ဖွင့်သော်လည်း အနိစ္စဘာဝစသည်မှာ ဝေဒနာ၏သတ္တိ မဟုတ်နိုင်ပါ။

အာဒီနဝ။ ။အာဒီနံ (ပရမကာရုညံ) ဝါတိ (ပဝတ္တတိ) တေသ္မာတိ အာဒီနဝေါ – အလွန် သနားဘွယ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ [အာဒီန သဒ္ဒူပပဒ , ဝါဓာတ်၊ အပါဒါန်အနက်၌ အ ပစ္စည်းသက်။] (ဋီကာသစ်၌ အခြားတနည်းလည်း ဝိဂြိုဟ်ပြုသေး၏)၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း "အာဒီနဝ– အပြစ်" ဟူသော သင်္ကေတအနက်က ထင်ရှားသည်၊ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ ၃ ပုဒ်တို့သည် " သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာ " ဟူသော ဝေဒနာအားလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ (တနည်း) အနိစ္စာဖြင့် သင်္ခါရဒုက္ခဖြစ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ပြ၏၊ ဒုက္ခာဖြင့် ဒုက္ခဒုက္ခ (ဒုက္ခအစစ်) ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို ပြ၏၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မာဖြင့် သုခဝေဒနာကို ပြ၏၊ " သုခဝေဒနာလည်း ဇရာ မရဏသဘောအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ရကား ထိုဖေါက်ပြန်ခြင်းသည် သုခဝေဒနာ၏ သနားဘွယ် အာဒီနဝ (အပြစ်) ပင် ဖြစ်သည်" ဟူလို။

ယော၊ပေ၊နိဿရဏံ။ ။[ဤ၌ကား ဝေဒနာယနှင့်မတွဲဘဲ "ဆန္ဒရာဂဝိနယော" နှင့် တွဲရသောကြောင့် "ယော" ဟု နေနိုင်သည်။] လောက၌ တစုံတယောက်ကို ဆန္ဒရာဂဖြင့် စွဲမက်နေသူသည် ထို စွဲမက်အပ်သူမှ မလွတ်နိုင်ဘဲ မစွဲမက်သောအခါ လွတ်နိုင်

ပယ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ – ဤ ဆန္ဒရာဂကိုပယ်ခြင်းသည်၊ ဝေဒနာယ – ဝေဒနာမှ၊ နိဿရဏံ– ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ, နိဿရဏန္တု– ထွက်မြောက်ကြောင်းကိုလည်း၊ ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာ-၎င်း။

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တထာဂတော- သည်၊ ဝိဂတဆန္ဒရာဂတာယ- ကင်းသော ဆန္ဒရာဂ ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ဆန္ဒရာဂမှ ကင်းတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပါဒါနော – တဏှာဒိဋ္ဌိဟူသော ဥပါဒါန် မရှိသည်၊

× × × × × × ×

သကဲ့သို့, ထို့အတူ ဝေဒနာ၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းသည် ဝေဒနာမှ ကျွတ်ကြောင်း လွတ်ကြောင်း (နိဿရဏ) ဖြစ်၏။ [“ နိဿရတိ ဧတေနာတိ နိဿရဏံ–ဧဝေဒနာမှ+ ထွက်မြောက်ကြောင်း ” ဟု ပြုပါ။]

ဝေဒနာကို ခေါင်းတပ်။ ။ပြအပ်ပြီးသော “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော ” စသော ပါဠိတော်များ၌ ဝေဒနာကို ပဓဲနအနေအားဖြင့် ခေါင်းတပ်၍ ဟောတော်မူလိုက်သဖြင့် ဝေဒနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း, နိဿယပစ္စည်း, အာရုံမဏ ပစ္စည်းများဖြစ်နိုင်သော အခြား ရုပ်နာမ်တရားတို့ကိုလည်း ယူအပ်ပြီးပင် ဖြစ်တော့၏၊ (တနည်း) နေတို့ကျမ်းလာ လက္ခဏာဟာရနည်းအားဖြင့် ဝေဒနာနှင့် အဝိဇ္ဇာသမုဒယ ကြောင့် ဖြစ်ခြင်းစသော လက္ခဏာ, အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမ အဖြစ်စသော လက္ခဏာ အားဖြင့်တူမျှသော အခြားရုပ်နာမ်တရားတို့ကိုလည်း ယူအပ်ပြီးဖြစ်တော့သည်။

စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း။ ။ပါဠိတော်၌ ဝေဒနာကိုယူသဖြင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်သော လောကီခန္ဓာ ၅ ပါးသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဝေဒနာနံ သမုဒယသဒ္ဒါဖြင့်ယူအပ်ခဲ့သော အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ့ ဖဿံတို့သည် သမုဒယသစ္စာ၊ “အတ္ထင်္ဂမ, နိဿရဏ” ဟူသော ပရိယာယ် သဒ္ဒါတို့ဖြင့် ယူအပ်သောနိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာ။ [ဤနေရာ၌“အတ္ထင်္ဂမ,နိဿရဏ” တို့က ချုပ်ရာ, ထွက်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန်ဟု တိုက်ရိုက်မရဘဲ “ချုပ်ကြောင်း, ထွက်မြောက် ကြောင်း” ဟုသာ အနက်ရသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို တိုက်ရိုက်မဟော်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ပရိယာယ်” ဟု ဆိုသည်။] “ ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာ ” ဖြင့် ယူအပ်သော မဂ်ဉာဏ်သည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း၊ ဤသို့ အဿာဒစသည်ကို ပြုရာ၌ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြုရိုးဖြစ်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာလည်း “ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခန္တော၊ပေ၊သမုဒယဉ္စာတိ အာဒိမာဟ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။

ဝိဂတ၊ပေ၊တထာဂတော။ ။ပါဠိတော်၌“ယထာဘူတံ ဝိဒိတ္ဝာ”ကို ဖွင့်ပြီး၍ “ အနုပါဒါ ဝိမုတ္တော ”ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့် “ဝိဂတဆန္ဒရာဂတာယ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ဝိဂတဆန္ဒရာဂတာယ”သည် “အနုပါဒါနော”၏ ဟိတ်တည်း၊ “ဆန္ဒ ရာဂကင်းသောကြောင့် စွဲလမ်းမှုမရှိတော့” ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဆန္ဒရာဂသည် ကာမုပါဒါန်တည်း၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်စသော ကြွင်းသော ဥပါဒါန်များသည် ကာမုပါဒါန်ကို အရင်းခံ၍ ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ကာမုပါဒါန်ကို ပယ်လိုက်လျှင် ကြွင်းဥပါဒါန်များလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်ရကား “ဝိဂတ၊ပေ၊အနုပါဒါနော– ဥပါဒါန်အားလုံး မရှိတော့ ” ဟု မိန့်သည်၊ ဤ အနုပါဒါနောသည် အနုပါဒါဝိမုတ္တ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်း ပြသော ဟေတုမန္တ ဝိသေသနတည်း။

(ဟုတ္ဟာ)၊ အနုပါဒါဝိမုတ္တော– တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစုံတခုသောတရားကို မယူမူ၍ လွတ်တော်မူပြီ၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တထာဂတော - သည်၊ ယသ္မိံ ဥပါဒါနေ– အကြင် တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိဟူသော ဥပါဒါန်သည်၊ သတိ - ရှိလသော်၊ ကိဉ္စိ– တစုံတခုသော တရားကို၊ ဥပါဒိယေယျ–ကပ်၍ ယူရာ၏၊ ဝါ–စွဲလမ်းရာ၏၊ ဥပါဒိန္ဒတ္တာစ–ကပ်၍ ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဝါ–စွဲလမ်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ခန္ဓော – ဘဝသစ် ခန္ဓာသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ တဿ-ထိုဘဝသစ်ခန္ဓာ၏၊ အဘာဝါ – မရှိတော့ခြင်းကြောင့်၊ (ဝိမုတ္တော ၌စပ်)၊ ကိဉ္စိ– တစုံတခုသော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ အနုပါဒိယိတ္ဟာဝ-မစွဲလမ်းမူ၍သာ၊ ဝိမုတ္တော- ဘဝဖန်ခါ သံသရာမှ လွတ်တော်မူပြီ။ [ရှေးက "ကိလေသာတို့မှ လွတ်တော်မူပြီ"ဟု ပေးကြ၏။]

ဣမေ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေတိ - ကား၊ ယေ တေ - အကြင် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော် ဂုဏ်တို့ကို၊ အဟံ – ငါဘုရားသည်၊ ကတမေ၊ပေ၊ဂမ္ဘီရာတိ - ကတမေ၊ ၊ပေ၊ဂမ္ဘီရာဟူ၍၊ အပုစ္ဆိံ –မေးတော်မူခဲ့ပြီ၊ ယေဟိ-အကြင် ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတဿ - ၏၊ ဝဏ္ဏံ - ဂုဏ်တော်ကို၊ ပုထုဇ္ဇနော- ပုထုဇဉ်သည်၊ ယထာဘူတံ - မဖေါက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝတ္တုံ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ နေဝ သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ သောတာပန္ဒာဒီသု– သောတာပန် အစရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ အညတရော - အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သည်၊ တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ယထာဘူတံ ဝတ္တုံ နသက္ကောတိ၊ အထခေါ - စင်စစ်ကား၊ တထာဂတောဝ– မြတ်စွာဘုရားသည်သာ၊ ယထာဘူတံ - စွာ၊ ဝဏ္ဏံ - ကို၊ ဝဒမာနော- မိန့်တော်

× × × × × × ×

အနုပါဒါ ဝိမုတ္တော။ ။အနုပါဒါဝိမုတ္တောကို "ကိဉ္စိဓမ္မံ အနုပါဒိယိတ္ဟာ + ဝိမုတ္တော" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ "အနုပါဒိယိတ္ဟာ"ကို ကြည့်၍ အနုပါဒါ၌ "အနုပါဒါယ" ဟု ဆိုလိုလျက် တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယဖြစ်သော ယ အက္ခရာကြေသည်–ဟု မှတ်ပါ။ [အနုပါဒါနှင့်ဝိမုတ္တောကို သမာသ်လည်းဖြစ်သင့် ဝါကျလည်းဖြစ်သင့်၏ဟုဋီကာသစ်ဆို၏။]

ယသ္မိံ၊ပေ၊တထာဂတော။ ။"ယသ္မိံ ဟိ" ဟု ဟိပါလျှင် ကောင်း၏၊ ဟိ မပါသောကြောင့် ဤဝါကျသည် ရှေစကားကို ဣတိသဒ္ဒါ မပါဘဲ ဖွင့်သော (သဒ္ဒါကျမ်းက ဝုတ္တိအဖွင့်နှင့်တူသော) ဝုတ္တိသံဝဏ္ဏနာ, ဝိတ္ထာရဝါကျတမျိုးသာ ဖြစ်သင့်၏။ [ဋီကာသစ်၌ ဝိတ္ထာရအပြင်, " သမတ္ထေတုံ ဝါ "ဟု ဒဋ္ဌီအဖြစ်ကိုလည်း တနည်းဖွင့်သေး၏။]

ဣမေ ခေါ တေ။ ။"ယေတေ အဟံ၊ပေ၊အပုစ္ဆိံ"ဟူသော အနိယမ ဝါကျနှင့်လိုက်အောင် "ဣမေ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟု ထားသည်။ [ဋီကာသစ်၌ "ဣမေ တေ"ဟု တေ မပါ၊ " ဣမေ သဗ္ဗညုတညာဏဓမ္မာ "ဟု အစွဲသာရှိသည်။] ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်သည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာတည်း၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ အနက်ပေးသောအခါ ဤအဖွင့်အတိုင်းပေး၍ မဖြစ်ပါ၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ကား"ယေ တထာဂတော ၊ပေ၊ ပဝေဒေတိ, ယေဟိ၊ပေ၊ဝေဒေယျုံ၊ ဂမ္ဘီရာ (ဝ) ၊ပေ၊ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ (ဝ) ၊ တေဓမ္မာ–တို့သည်၊ ဣမေခေါ–ဤ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဂုဏ်တို့တည်း"ဟု ပေးရပါမည်။

မူလိုလသော်၊ သမ္မာ– မဖေါက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝဒေယျ – မိန့်တော်မူနိုင်ရာ၏၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တဉ္စ၊ပေ၊ပဇာနာတီတိ– တဉ္စ၊ပေ၊ပဇာနာတီဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ–ညွှန်ပြအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဣမေ (တေ) သမ္ဗညုတညာဏာဓိမ္မာ-ဤသမ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဂုဏ်တို့ကို၊ ဂမ္ဘီရာတိစ–နက်နဲကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဒုဒ္ဒသာတိစ – မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း ၊ပေ၊ [ပါဠိတော်ကြည့်၍ဖေါ်ပါ။] ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာတိစ – ပညာရှိဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသာ သိအပ် သိနိုင်ကုန်၏ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝေဒိတမ္မာ-သိထိုက်ကုန်၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ “ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယာစာတိ”ဟု စသဒ္ဒါပါသည်၊ ထို စကို“ဣတိစ”ဟု ရွှေ့ထိုင်ပါ။] ဣတိဧဝံ–သို့၊ ပုစ္ဆမာနေနာပိ-မေးတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ သမ္ဗညုတညာဏမေဝ– ကိုသာ၊ ပုဋ္ဌံ- မေးတော်မူအပ်ပြီ၊ နိယျာတေန္တေနာပိ – အပ်နှင်းတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဝါ–နိဂုံးအုပ်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဝါ – ဖြေတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ တဒေဝ – ထို သမ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုသာ၊ နိယျာတိတံ – အပ်နှင်းတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ – နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ – ဖြေတော်မူအပ်ပြီ၊ အန္တရာပန-ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ စကားတို့၏ အကြားဌကား၊ ဒိဋ္ဌဿေဝ – ဒိဋ္ဌတို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ-ပဌမဘာဏဝါရ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

× × × × × × ×

ဧဝံ၊ပေ၊ဝိဘတ္တာဒ်တိ။ ။ပြခဲ့ပြီးသော သဿတဝါဒ တရပ်လုံး၏အပေါင်းအနက် (ပိဏ္ဍတ္ထ) ကိုပြလိုရှိ “ဧဝံ”စသည်ကို မိန့်သည်၊“ တဒေဝ နိယျာတိတံ ” ဟု ဆိုသော်လည်း အနုပါဒါဝိမုတ္တောဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကိုဂုဏ်း,ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စစသည်ဖြင့် စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဂုဏ်း ပြသော်၏၊ သို့သော် သကာရဏာ သဂတိကဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်ရာ၌ သမ္ဗညုတာဉာဏ်မြတ် ဗုဒ္ဓမာတ်၏ အစွမ်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ တဒေဝ (ထို သမ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုသာ) နိယျာတိတံ ” ဟု ဆိုသည်။ [နိပုဗ္ဗ, ယတဓာတ်သည် အဝ်နှံ သွင်းဖုံး နိဂုံးအုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ တဒေဝ နိယျာတိတန္တိ နိဂမိတံ, နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော၊ အန္တရာတိ ပုစ္ဆိတ ဝိသဇ္ဇိတဓမ္မဒဿနဝစနာနမန္တရာ၊– ဋီကာသစ်၊ (ဤနိဂုံးသည် အဖြေပင်ဖြစ်သောကြောင့် နိဂုံးစကားကိုပင် “ဝိသဇ္ဇိတ”ဟု ဆိုသည်)။]

ဘာဏဝါရ။ ။တစ်ဘာဏဝါရ၏ပဌမာဏကို အင်္ဂဲသာလိနီဘာသာဋီကာ နိဒါနကထာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ “ဧဝံ မေ သုတံ”မှစ၍ သဿတဝါဒအဆုံးတိုင်အောင်သော ပါဠိတော် အစဉ်ကို မမောမပန်းဘဲ တကြိမ်တည်း ရွတ်ဆိုနိုင်လောက် သောကြောင့် “တစ်ဘာဏဝါရ”ဟု ခေါ်သည်။ [ဘာဏ–ရွတ်ဆိုခြင်း၏+ဝါရ–အလှည့်အကြိမ်။]

ပဌမဘာဏဝါရ ပြီး၏။

ကေစ္စသဿတဝါဒ အဖွင့်

[ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ တတ္ထ ကေစ္စသဿတိကာတိ ”ဟု အစဉ် ရှိနေ၏၊ တတ္ထစွဲဘို့ရာ အနုသန္ဓေဝါက္ပ ကျနေဟန်တူသည်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အဆုံးဝယ် အပရန္တကပ္ပိက အနုသန္ဓေတက်ပုံကိုနည်းမှီ၍ ဤနေရာ၌လည်း “ဝံ သဿတိကေ ဒဿေတွာ ဇာဒါနိ ကေစ္စသဿတိကေ ဒဿေတုံ သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိမာဟ”ဟု အနုသန္ဓေဝါက္ပ ရှိသင့်သေး၏၊ “ တတ္ထ ”ဖြင့် ထိုအာဟ၏ ကံကို စွပါ။] ဝံ—ဤသို့၊ ဝါ- ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သဿတိကေ—သဿတအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေတွာ—ပြတော်မူပြီး၍၊ ဇာဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ကေစ္စသဿတိကေ — ကေစ္စသဿတ အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေတုံ—ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ — ကို၊ အာဟ၊ တတ္ထ — ထိုသန္တိဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကေစ္စသဿတိကာတိ-ကား၊ ကေစ္စသဿတဝါဒါ-အချို့မြဲသော ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊(ပညပေန္တိ၌စပ်)၊ တေ- ထို ကေစ္စသဿတိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သတ္တေကစ္စသဿတိကာ- သတ္တေကစ္စသဿတိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဝင်း၊ ဝါ-သတ္တာတို့တွင် အချို့မြဲ၏ဟု အယူ

× × × × × × ×

ကေစ္စ၊ပေ၊ဝါဒါ။ ။“ကေစ္စ သဿတိကာ”ဟူသော အသဲတ္ထိ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ကို၊ “ ကေစ္စသတဝါဒါ ” ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဖွင့်ပြသည်၊ [ကေစ္စသဿတကိုကား “ကေစ္စံ+သဿတံ တေသာတိ ကေစ္စသဿတော (ဝါဒေါ)”ဟု ဋီကာတို့၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ “အချို့ကို+မြဲ၏ ဟု ဖြစ်ခြင်းရှိသော ဝါဒ” ဟု ကြံပါ။] “ကေစ္စသဿတော (ဝါဒေါ) တေသံ အတ္ထိတိ ကေစ္စသဿတိကာ”ဟု အသဲတ္ထိ ပြုပါ။

သတ္တေကစ္စ, သန်္ဒိဋ္ဌေကစ္စ ။ ။သတ္တေသု+ကေစ္စံ သတ္တေကစ္စံ၊ သန်္ဒိဋ္ဌေသု+ကေစ္စံ သန်္ဒိဋ္ဌေကစ္စံ၊ သတ္တေကစ္စသဿတော (သတ္တာတို့တွင် အချို့မြဲ၏ဟု ဖြစ်သော ဝါဒသည်) တေသံ အတ္ထိတိ သတ္တေကစ္စသဿတိကာ၊“သန်္ဒိဋ္ဌေကစ္စ သဿတိကာ” ၌လည်း နည်းတူ။

သဿတ, အသဿတ။ ။မြဟ္မာမင်းကို“ဇသရ”ဟု ခေါ်၏၊မြဟ္မာမင်းဟူသော သတ္တာသည် နိစ္စ,အခြားသတ္တာတွေသည် အနိစ္စ၊ ဤသို့ယူသူသည် သတ္တေကစ္စသဿတ အယူရှိသူတည်း။ [မဟာမြဟ္မာကိုပင် နောက်၌ “ ဇသရော ကတ္တာ နိမ္မာတာ ” ဟု တွေ့ရလိမ့်မည်။] ပရမာဏုမြူသည် ကမ္မာပျက်သော်လည်း မပျက်သောကြောင့် နိစ္စ, ပရမာဏုမြူအပေါင်းဖြစ်သော အဏုမြူ,အဏုမြူ ၂ ခု အပေါင်း ဖြစ်သော ဒ္ဝိအဏုက, ၃ ခု အပေါင်း ဖြစ်သော တိအဏုကစသော သန်္ဓိဋ္ဌတို့သည် အနိစ္စတည်း။ [ကမ္မာပျက်သောအခါ အဏုမြူမှစ၍ သန်္ဓိဋ္ဌတွေသည် ပျက်ကြရ၏၊ ပရမာဏုမြူကား မပျက်ဟု ယူကြသတတ်။]

ပါန္ဒိတေဂ် မေးဘွယ်။ ။“ကေစ္စသဿတိကာ”ဟု ဟောတော်မူလိုက်လျှင်ပင် ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်ပင် “ကေစ္စ အသဿတိကာ” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်မှာ ထင်ရှားပြီးပါလျက်“အဘယ့်ကြောင့် ပါဋိဠိတော်၌“အကစ္စ အသဿတိကာ”ဟု ထပ်ဆင့်၍

ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၎င်း၊ သခ်ါရေကစ္စသဿတိကာ - သခ်ါရေကစ္စသဿတိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၎င်း၊ ဝါ-သခ်ါရတို့တွင် အချို့မြဲ၏ ဟု အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၎င်း၊ ဣတိ၊ ဒုဝိဓာ-ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒုဝိဓာပိ– ၂ ပါး အပြားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း၊ ဣဓ - ဤ ကေစ္စသဿတိက ပုဒ်၌၊ ဂဟိတာယေဝ – (ဟောတော်မူသောအားဖြင့်)ယူအပ်ကုန်သည်သာ၊(တနည်း)ဒုဝိဓာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဣဓ-ဤဒေသနာတော်၌၊ ဂဟိတာယေဝ–ယူအပ်ကုန်သည်သာ။

ယန္ကိ–ယံဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ကဒါစိတိ-ကား၊ ကိသ္မိဉ္စိကာလေ-တစုံတခုသောအခါ၌၊ ကရဟစိတိ-ကရဟစိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တဿေဝ – ထို ကဒါစိသဒ္ဒါ၏ပင်၊ ဝေဝစနံ – တည်း၊ ဒီဃဿအဒ္ဓုနောတိ – ကား၊ ဒီဃဿ – ရှည်စွာသော၊ ကာလဿ – အခါ၏၊ အစ္စယေနာတိ - ကား၊ အတိက္ကမေန - လွန်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ– လွန်ရာအခါ၌၊

× × × × × × ×

ဟောတော်မူရပါသနည်း ” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား – အနက်သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားသည်ကား မှန်ပါ၏၊ သို့သော် သဒ္ဒါအားဖြင့် မထင်ရှားသေး၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြခြင်းငှါ “ ကေစ္စ အသဿတိကာ ” ဟု ထပ်ဆင့်၍ ဟောတော်မူရပါသည်၊ နဟိ သာဝသေသံ ကတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဓမ္မဿာမီ–မှန်၏, တရားပိုင်ရှင် ဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည် တရားတော်ကို အကြွင်းအကျန်ထား၍ ဟောတော်မမူပါ။

သခ်ါရေကစ္စသဿတ။ ။သခ်ါရမှန်လျှင် “သဗ္ဗေ သခ်ါရာ အနိစ္စာ”နှင့် အညီ အနိစ္စ (အသဿတ)ချည်း မဟုတ်ပါလော, “အချို့သခ်ါရကို သဿတ”ဟု အဘယ်ကြောင့် ယူပါသနည်း–ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား – တိတ္ထိတချို့သည် စိတ်ကို သဿတ ဟု ယူ၏၊ “ အချို့သခ်ါရ ”ဟူသော စကားသည် စိတ်၏ အမှန်သဘောကို ပြသော စကားတည်း၊ တိတ္ထိတို့အလိုအားဖြင့်ကား ထိုစိတ်ကို သခ်ါရဟု မဆိုလိုပါ၊ အသခ်တ ဟုသာ ဆိုလိုကြသည်။

ဣဓ ဂဟိတာယေဝ။ ။ဣဓာတိ ကေစ္စသဿတိကာတိ ဣမသ္မိံ ပဒေ၊ ဂဟိတာတိ ဝုတ္တာ၊ ဣဓကို “ကေစ္စသဿတိကပုဒ်၌”ဟု စွဲလျှင် “ဂဟိတာ– ယူအပ်” ဟူရာ၌ “ဟောတော်မူသောအားဖြင့် ယူအပ် ” ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊ “ ဣဓာတိဝါ ဣမိဿာ ဒေသနာယ – ဤ ကေစ္စသဿတိက ဒေသနာတော်၌ ” ဟု စွဲလျှင် ဂဟိတာအတွက် “ယူအပ်”ဟု ပင် အနက်အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ–ဟူလို။

အတိက္ကမေန။ ။“အစ္စယ=(အတိ–လွန်၍+အယ–ဖြစ်ခြင်း)”ဟူသည် တစုံတခု၏ ဖြစ်ခြင်းမဟုတ် , လွန်သွားခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ အတိက္ကမေန ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဒီဃကာလကို လွန်သွားရာအခါ”ဟူရာဝယ်“သံဝန္ဓ, သံဝန္ဓဋ္ဌာယီ, ဝိဝန္ဓ, ဝိဝန္ဓဋ္ဌာယီ”ဟူသော အသင်္ချေယျ ၄ ကပ်တွင် ကမ္ဘာတည်ဆဲ ဖြစ်သော ဝိဝန္ဓကပ်နှင့်, သတ္တာတို့နေရာ“ဝိဝန္ဓာဋ္ဌာယီ”ဟူသော ၂ ကပ်၏ လွန်သွားရာ အခါတည်း၊ အကျယ်ကို ကမ္ဘာပျက်ခန်းပြရာ သဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ ဝိထိမုတ်ပိုင်း၌ ရှုပါ။

[ကဒါစိ စသည်နှင့် သာမညဝိသေသအာဓာရ ဟု ခွဲ။] သံဝဋ္ဋတီတိ – ကား၊ ဝိနဿတိ-ပျက်၏၊ ယေဘုယျေနာတိ(ဣဒံ)-ယေဘုယျေနဟူသော ဤစကားကို၊ ယေ-အကြင်သတ္ဝာတို့သည်၊ ဥပရိဗြဟ္မလောကေသုဝါ-အထက်ဗြဟ္မာလောက တို့၌သော်၎င်း၊ [“ဒုတိယစျာန်ဘုံဝယ် ပရိတ္တာဘာ, အပ္ပမာဏာဘာ, အာဘဿရာမှစ၍ အထက် ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ” ဟူလို၊ ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ ၃ ဘုံကား ကမ္ဘာပျက်တိုင်း ပျက်ရလေသည်။] အရူပေသုဝါ– အရူပ ဘုံတို့၌သော်၎င်း၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ–ဖြစ်ကြကုန်၏၊ တဒဝသေသေ - ထို သတ္ဝာတို့မှ ကြွင်းသော သတ္ဝာတို့ကို၊ [“အထက်ဗြဟ္မလောက အရူပဘုံတို့၌ဖြစ်သော သတ္ဝာတို့မှ ကြွင်းသော သတ္ဝာတို့ကို”ဟူလို။] သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

စျာနမနေန-စျာန်စိတ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ-ဖြစ်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောမယာ–မနောမယတို့ မည်၏၊ တေသံ - ထို သတ္ဝာတို့၏၊ ဝီတိ – ဝီတိ ဟူသော၊ ဘက္ခော-အစာသည်၊ အာဟာရော-အာဟာရသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထိုသို့ ဝီတိဟူသော အစာအာဟာရ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ-ထို သတ္ဝာတို့သည်)၊ ဝီတိဘက္ခာ-ဝီတိ ဘက္ခတို့မည်၏၊[ဘက္ခောကို“အာဟာရော” ဟု ဖွင့်သည်။] တေသံ-တို့၏၊ အတ္တနောဝ - မိမိ၏သာလျှင်၊ ပဘာ–အရောင်

× × × × × × ×

သံဝဋ္ဋတိ။ ။အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ သံသဒ္ဒေန ယုတ္တော ဝဋ္ဋသဒ္ဒေါ(ဝဋ္ဋဓာတ် သည်) ဝိနာသဝါစိတိ အာဟ – ဝိနဿတီတိ၊ သခ်ယဝသေန ဝတ္တတီတိ အတ္ထော [(“ကမ္ဘာလောကကြီး၏ ကုန်ခြင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သည်”ဟု သဒ္ဒတ္ထအနက်မှတ်ပါ၊) - လောကောတိစေတ္ထ ပထဝီအာဒိ ဘာဇနလောကော အဓိပ္ပေတော၊-ဋီကာ။ [ဩကာသ လောကကို“ဘာဇနလောက-တည်ရာလောက”ဟု ဆိုသည်။]

အရူပေသုဝါ။ ။အရူပေသုဝါတိ ဝါသဒ္ဒေန (အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဒါဖြင့်) သံဝဋ္ဋမာနလောကဓာတူဟိ အညလောကဓာတူသုဝါတိ (“ ပျက်ဆဲ လောကဓာတ် တို့မှ အခြားသော မပျက်သော လောကဓာတ်တို့၌ သော်၎င်း ” ဟု) ဝိကပ္ပနံ ဝေဒိ တဗ္ဗံ၊ နဟိ သဗ္ဗေ အပါယသတ္တာ တဒါ(ကမ္ဘာပျက်ရာ ထိုအခါ၌) ရူပါရူပဘဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သတ္တာ ဝိညာတုံ၊ အပါယေသု ဒီဃတရ အာယုကာနံ မနုဿလောကူပ ပတ္တိယာ(စျာန်အားထုတ်ဘို့ရန် အပါယ်မှ လူ့ပြည်သို့ ပြောင်း၍ဖြစ်ခြင်း၏) အသမ္ဘဝ တော၊–ဋီကာ။

မနောမယာ။ ။ သတ္ဝာတိုင်းပင် အဘိသခ်ါရမနကြောင့် (ပြုစီမံတတ်သော စေတနာနှင့် ယှဉ်သော မနကြောင့်) ဖြစ်ကြရသော်လည်း , ကာမဘုံသားတို့မှာ အမိ ဝမ်း၌ တည်ရခြင်း မွေးဖွားရခြင်းစသော အခြား အကြောင်းများလည်း ရှိသေးသော ကြောင့် “မနောမယ”ဟု မဆိုနိုင်၊ ထို့ပြင်– အမိဝမ်း၌ မနေရသော ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေ နေရသော ကာမဘုံသားတို့သည် အခြားအကြောင်း အကူအညီ မလိုသောကြောင့် “မနောမယ”ဟု ဆိုသင့်သော်လည်း “မနောမယ”ဟူသော ဝေါဟာရသည် “ အဓိ စိတ္တ ” (သမာဓိနှင့် ယှဉ်သော မန)ကြောင့် ဖြစ်ရသူများကိုသာ အထင်ရှင်အားဖြင့်

သည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထိသို့ မိမိအရောင်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(တေ)၊ သယံပဘာ-သယံပဘာတို့ မည်၏၊[သယံကို "အတ္တနော"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သယံကို အတ္တအနက်ဟော ဆဋ္ဌိယန္တနိပါတ် ဟု သိစေ၏။] (ယေ-တို့သည်)၊ အန္ဓလိက္ခေ-ကောင်းကင်၌၊ စရန္တိ – လှည့်လည်နိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (တေ)၊ အန္ဓလိက္ခစရာ-အန္ဓလိက္ခစရတို့ မည်၏။

(ယေ)သုဘေသု-တင့်တယ်ကုန်သော၊ ဥယျာန ၊ပေ ၊ ရုက္ခာဒီသု- ဥယျာဉ်ဗိမာန် ပဒေသာပင် အစရှိသည်တို့၌၊ တိဋ္ဌန္တိ– တည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ - ထိသို့ တင့်တယ်သော ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင်အစရှိသည်တို့၌ တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(တေ)၊ သုဘဋ္ဌာယိနော– သုဘဋ္ဌာယိတို့မည်၏၊ ဝါ–တနည်း၊ (ယေ)၊ သုဘာ-တင့်တယ်ကုန်သည်၊ မနောရမ ဝတ္ထာဘရဏာ – စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော အဝတ်တန်ဆာရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ, တိဋ္ဌန္တိ- တည်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထိသို့ တင့်တယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(တေ)၊ သုဘဋ္ဌာယိနော၊ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓါနန္တိ - ကား၊ ဥက္ကံသေန - အလွန်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌကပ္ပေ-မဟာကပ် ရှစ်ကပ်တို့ပတ်လုံး၊ ("တိဋ္ဌန္တိ"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

× × × × × × ×

ဟောသောကြောင့် ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရသူတို့ကိုသာ "မနောမယ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ "ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တာတ္တာ"သည် ဝိဂ္ဂိဟ်ပြတည်း၊ "မနေန+နိဗ္ဗတ္တာ မနောမယာ"ဟုပြု၊ [မနအရ"အဓိစိတ္တာ"ဟု ခေါအပ်သော သမာဓိစိတ်ကို ယူပါ။]

မေးဘွယ်။ ။ဤသို့ သမာဓိဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရသူများကို "မနောမယ"ဟု ခေါ်လျှင် အရူပဗြဟ္မာများလည်း မနောမယမည်သင့်သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ၏၊"မနောမယ"ဟူသော ဝေါဟာရသည် ရူပဗြဟ္မာတို့၌ ထင်ရှားသော အထင်ရှုဋ္ဌိသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် အရူပဗြဟ္မာတို့ကို "မနောမယ"ဟု မခေါ်ရ။ [ဝေဒကို ရွတ်ဆိုလေ့ရှိသော ဝေဒဝါဒီတို့သည် ဤအတ္တကို"အန္နမယ–အစာကြောင့်ဖြစ်သော အတ္တ, ပါနမယ,မနောမယ, အာနန္ဒမယ–နှစ်သက်ခြင်း ပီတိကြောင့် ဖြစ်သော အတ္တ,ဝိညာဏမယ–စိတ်ဝိညာဉ်ချည်းသာဖြစ်သော အတ္တ"ဟု ၅ မျိုးခွဲကြသတတ်။]

သုဘဋ္ဌာယိနော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ၂ နည်းဖွင့်ထား၏၊ ပဌမနည်းအလို "တိဋ္ဌန္တိတိ ဌာယိနော၊ သုဘေသု+ဌာယိနော သုဘဋ္ဌာယိနော" ဟု ပြုပါ၊ ဒုတိယနည်းအလို "သုဘာ+ဟုတွာ+ဌာယိနော သုဘဋ္ဌာယိနော"ဟု ပြုပါ၊ "မနောရမ၊ပေ၊ဘရဏာ"ကား သုဘာ၏ အဓိပ္ပါယထွတည်း။

အဋ္ဌကပ္ပေ။ ။ဒုတိယစက္ခာန်ဘုံတွင် အသက်အရှည်ဆုံး အာဘဿရမြဟ္မာတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဥက္ကံဋ္ဌနည်းအားဖြင့် "အဋ္ဌကပ္ပေ"ဟု ဆိုသည်၊ ပရိတ္တာဘာမြဟ္မာတို့အတွက် ၂ ကပ် , အပ္ပမာဏာဘာ မြဟ္မာတို့အတွက် ၄ ကပ်ပတ်လုံး အသက် ရှည်ကြောင်းကိုလည်း သိပါ။ [မြဟ္မာတို့၏အသက်တမ်းကို ဓံမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်အတိုင်း သင်္ဂြိဟ်ဝိထိမုတ်ပိုင်း၌ ပြထားသည်။]

ဝိဝန္နတိ်တိ-ကား၊ သဏ္ဌာတိ – ကောင်းစွာတည်၏၊ သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနန္တိ်-ကား၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ-ဖြစ်သောသတ္တဝါတို့၏၊ နတ္ထိတာယ-မရှိကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုညံ-ကင်းဆိတ်သော၊ (ဗြဟ္မဝိမာ့နံ – ဗြဟ္မာ့ဗိမာန်သည်)၊ (“ ပါတုဘဝတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဗြဟ္မကာယိကာဘူမိ - ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံသည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ - ဖြစ်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ တာသ-ထိုဗြဟ္မာ့ဗိမာန်ကို၊ ကတ္တာဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုတတ်, ဖန်ဆင်းတတ်သူသည်ရှင်း၊ ကာရေတာဝါ - သူတပါးကို ပြုစေတတ်, ဖန်ဆင်းစေတတ်သူသည်ရှင်း၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ [“နတ္ထိတိ” ဟု ဣတိပါသည်ကား မကောင်း။] ပန - အာနယကား၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ ပနမရှိ။] ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ– ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ (မယာ) ဝုတ္တနယေန–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊(ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏကထာ၌ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်)၊ ကမ္မပစ္စယာ- ကံဟူသော ဥပနိဿယအကြောင်းရှိသော၊ ဥတုသမု

× × × × × × ×

သဏ္ဌာ’တိ ။ ။ ဝိဝန္နတိဝယ် ဝိဥပသာရကြောင့် ဝန္နဓံဂတ်သည်ပင် ကောင်းစွာတည်ခြင်း (သဏ္ဌာန) အနက်ကို ဟောနိုင်သည်၊ ကမ္မာပြုမိုးသ်း ရှာသည်မှစ၍ အောက်ခံလေ ရေနှင့် မြေကြီး စသည်တို့ ကောင်းစွာ တည်ခြင်းကို “ ဝိဝန္နတိ ” ဟု ဆိုသည်၊ (တနည်း) ဝိဝန္နတိကို “ သမ္ပဇဝတိ ” ဟု အဋ္ဌကထာမှ တနည်း ဋီကာဖွင့်၏၊ သာရတ္ထဋီကာ၌လည်း “ဝိဝန္နံ နိဗ္ဗတ္တနံ”ဟု ဖွင့်၏၊ ဓဇ်တူနံ အနေကတ္ထတာပင်တည်း။

ပကတိယာ၊ပေ၊သုညံ။ ။ပကတိယာကို “သဘာဝေန”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဤပုဒ်ကို သုညံ၌စပ်၊ သုညဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို “နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ နတ္ထိတာယ”ဟု ပြသည်၊ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် သတ္တဝါတယောက်မျှ ဖြစ်သူ မရှိသေးသောကြောင့် သုည ဖြစ်သည်၊ တချို့ဗိမာန်တို့မှာ ပိုင်ရှင် ဗြဟ္မာတို့စုတေလျှင် သုညဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်သော သုညမဟုတ်ကြောင်းကို “ပကတိယာ သုညံ”ဖြင့် ပြသည်။

ဗြဟ္မကာယိက၊ပေ၊အတ္ထော။ ။ပါဠိတော်၌ “သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနံ ပါတုဘဝတိ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ “ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ့ဘုံ ဖြစ်ပေါ်၏” ဟု ဆိုလိုသည်၊ “အတ္ထော”အတွက် အဓိပ္ပါယ်အနက်ဟု မှတ်ပါ။ [ပဌမစျာန်ဗြဟ္မာတို့၏ အပေါင်းကို “ဗြဟ္မကာယ” ဟု ခေါ်၏၊ ဗြဟ္မာနံ + ကာယော (အပေါင်းတည်း) ဗြဟ္မကာယော၊ ဗြဟ္မကာယေ – ဉ် + နိဗ္ဗတ္တာ ဗြဟ္မကာယိကာ – ထို အပေါင်းတွင် ပါဝင်သူ ဟူသမျှကို “ဗြဟ္မကာယိက”ဟု ခေါ်ပါ၊ ထို ဗြဟ္မာတို့၏နေရာဘုံကိုလည်း ဌာန၃ပစာရအားဖြင့် “ဗြဟ္မကာယိကဘူမိ”ဟုပင် ခေါ်ရသည်။]

ကမ္မ၊ပေ၊သမုဋ္ဌာနာ။ ။ဋီကာတို့၌ “ ကမ္မပစ္စယာ + ဥတု သမုဋ္ဌာနာ ” ဟု ဝါကျဂင်း “ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ”ဟု သမာသ်ဂင်း ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ထိုတွင် ဝါကျရှိရာ၌ အဓိပ္ပါယ်ကား–ကမ္မံ (ဥပနိဿယဝသေန) ပစ္စယော ဇေတိသောတိ ကမ္မပစ္စယာ–ကံဟူသော်ဥပနိဿယအကြောင်းရှိသော၊ ဥတု+သမုဋ္ဌာနံ ဇေတိသောတိ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ၊ ၂ ပုဒ်လုံးပင် ရတနဘူမိ၌စပ်၊ ထိုဘုံတို့ဖြစ်ဘို့ရာ သတ္တဝါတို့၏ ကံက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ဘုံတို့ကား ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့သာတည်း။

ဌာနာ–ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊.... (တနည်း) ကမ္မပစ္စယာ – ကံ၏ အဖေါ်သဟဲ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ - ဥတုဟူသောဖြစ်ကြောင်း ရှိသော၊ ရတနဘူမိ - ရတနာမြေသည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ – ဖြစ်၏။ [“ ကမ္မပစ္စယဉတု သမုဋ္ဌာနာ ” ဟု သမာသ်လည်းရှိ၏၊ အောက်အဓိပ္ပါယ်၌ ရှုပါ။] စ - ဆက်၊ ထွေ- ဤ ပြဟ္မဉ့်ဘုံ၌၊ ပကတိနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသုယေဝ - ပင်ကိုယ်ဖြစ်ရာ ဌာနတို့၌သာလျှင်၊ ဥယျာနကပ္ပရုက္ခာဒယော – ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် အစရှိသော အဆောက်အဦးတို့သည်၊ နိမ္မတ္တာနီ-ဖြစ်ကုန်၏။

အထ – ကမ္မာသစ်တည်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ (သြတရန်္တိ ၌စပ်)၊ သတ္တာနံ– သတ္တဝါတို့၏၊ ပကတိယာ – ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ ဝသိတဋ္ဌာနေ - နေအပ်ဘူးရာ အရပ်၌၊ နိကန္တီ – နှစ်သက် တွယ်တာခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ဖြစ်၏၊ တေ - ထို

× × × × × × ×

တနည်း။ ။“ကမ္မဿ–ထိုဘုံဝယ် ဖြစ်လတ္တံ့သောသတ္တဝါတို့၏ ကံ၏+ပစ္စယာ–အကြောင်းဖြစ်သောဘုံတည်း၊ ကမ္မပစ္စယာ–ဘုံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသေး၏၊ ထိုဘုံ၌ အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်သောအခါ ကံကြောင့်ဖြစ်ရစေကာမူ ထိုဘုံကလည်း ကံနှင့်အတူတကွကျေးဇူးပြုသောကြောင့် “ ကံ၏အကြောင်း ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဘုံသည် ကမ္မာတည်စကပင် ပေါ်ပေါက်နေသောကြောင့် ပြဟ္မာတယောက်၏ ကံတခု အကျိုးပေးခါနီးဝယ် ထိုဘုံကလည်း ကံနှင့်အတူ ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိသည်–ဟူလို။

သမာသ်ရှိရာ၌ ဋီကာဖွင့်ပုံ။ ။ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနာတိဝါ ပါဌော၊ ကမ္မသဟာယော ပစ္စယော (ကမ္မပစ္စယော) –ကံဟူသော အဖေါ်သဟဲရှိသောအကြောင်း၊ ကမ္မဿဝါ သဟာယဘူတော ပစ္စယော ကမ္မပစ္စယော– (တနည်း) ကံ၏ အဖေါ်သဟဲဖြစ်သောအကြောင်း၊ ဤဝိဂြိုဟ် ၂ မျိုးတွင် “ပဌမနည်း၌ ကံက အဖေါ်သဟဲ , ဥတုက အဖေါ်ရှိသော ပဓာန၊ ဒုတိယနည်း၌ ကံက ပဓာန , ဥတုက အဖေါ်သဟဲဖြစ်၍ အပဓာန” ဟု ခွဲပါ။ သော ဝ+ဥတု ကမ္မပစ္စယဉတု၊ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုရတနဘူမိသည် ဥတုသမုဋ္ဌာန်ပင်တည်း၊ သို့သော် သတ္တဝါတို့၏ကံက အဖေါ်အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသေးသောကြောင့် “ကမ္မပစ္စယ”ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊ ဥပမာ–အိမ်သစ်တဆောင် ဆောံရာ၌ ထိုအိမ်သည် ဥတုဇရုပ်အပေါင်း ဖြစ်သော်လည်း ထိုအိမ်၌ ချက်ခြင်းနေမည့် မိဘ စသူနှင့်, နောက် ပေါက်ဖွားမည့် သားသမီးစသူတို့၏ ကံနှင့်လည်း မကင်းသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကံက ဥတုအား အဖေါ်အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုရသည်။

ပကတိ၊ပေ၊နိမ္မတ္တာနီ။ ။ဤ ပဌမဈာန်ဘုံဝယ် ရှေးရှေး ကမ္မာများစွာတုန်းက ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် စသည်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရာဌာန၌ပင် ကမ္မာသစ် တည်စ၌ ဥယျာဉ် ပဒေသာပင် စသည်တို့ ပေါ်ပေါက်ကြသည်။ [ဤဝါကျဝယ် ဇာတ်သည် သာမညာဓာရ, ပကတိနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသည် ဝိသေသအာဓာရတည်း၊ ဤသို့ သာမညဌာန , ဝိသေသဌာန ကွဲပြားသောကြောင့် အာဓာရ ၂ ခု ထားရသည်။]

အထ သတ္တာနံ၊ပေ၊တသ္မာ။ ။ “ အဘယ့်ကြောင့် ထို ပြဟ္မာတို့သည် မွန်မြတ်သော ဒုတိယဈာန်ဘုံဝယ် တည်နေကြရပါလျက် ညံ့သော ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေကြပါသနည်း” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အထ၊ပေ၊တသ္မာ” ဟု မိန့်သည်၊ မိမိနေခဲ့

ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ပဌမဈာနံ-ပဌမဈာန်ကို၊ ဘာဝေတွာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-ပွားစေ၍၊ တတော–ထို ဒုတိယဈာန်ဘုံမှ၊ ဩတရန္တိ–သက်ဆင်းလာကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အထခေါ အညတရော သတ္တောတိ အာဒိံ-အထခေါ၊ ပေ၊သတ္တော အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

အာယုက္ခယာဝါ ပုညက္ခယာဝါတိ-ကား၊ ယေ– အကြင် သတ္ဝာတို့သည်၊ ဥဋ္ဌာရံ-မွန်မြတ်သော၊ ပုညကမ္မံ– ကောင်းမှုကံကို၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ အပ္ပါယုကေ – နည်းသောအသက် ရှိသော၊ ဒေဝလောကေ-နတ်ပြည်၌၊ ဝါ-ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ–ဖြစ်ကြကုန်၏၊ တေ–ထို သတ္ဝာတို့ကို၊ (ဝုစ္စန္တိ ၌စပ်)၊ ဝါ-တို့သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပုညဗလေန-ကောင်းမှု၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ (ကောင်းမှု၏ အစွမ်းရှိသလောက်)၊ ဌာတုံ – တည်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောန္တိ - မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ပန – အန္ဒယကား၊ တဿ ဒေဝလောကဿ–ထိုနတ်ပြည်၏၊ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ–အလွန်ဆုံး အသက်တမ်း

× × × × × × ×

ဘူးရာ ဌာန၌ နိကန္တိ (နှစ်သက် တွယ်တာသော) တဏ္ဍာသည် သတ္ဝာတို့မှာ မကြာခဏ ဖြစ်တတ်ကြ၏၊ ထိုဗြဟ္မာတို့မှာ ထို ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ကြာမြင့်စွာ နေခဲ့ဘူးရကား ထို ပဌမဈာန်ဘုံ၌ နိကန္တိတဏ္ဍာဖြစ်သောကြောင့် ပဌမဈာန်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေလာကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ သတ္ဝာတို့သည် မိမိတို့နေခဲ့ဘူးရာအရပ်၌ တွယ်တာမှုရှိသည်မှာ ထုံးစံကဲ့သို့ ဖြစ်နေဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် မွေးဇာတိမှ တပါးသောနေရာ၌ ကြီးပွားချမ်းသာနေသူတို့သော်မှလည်း မိမိ၏ မွေးဇာတိနေရာသို့ မကြာမကြာ လာတတ်ကြ, စိတ်အားဖြင့်လည်း လွမ်းဆွတ်သလို ဖြစ်တတ်ကြလေသည်။ [နိကာမနံ – နှစ်သက် တွယ်တာခြင်း၊ နိကန္တိ–ခြင်း။]

ပဌမဈာနံ၊ပေ၊ဩတရန္တိ။ ။ပဌမဈာန်ဘုံ၌ နိကန္တိတဏ္ဍာ ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ထိုဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်ပါ၊ ပဌမဈာန်ကုသိုလ်ကို ရအောင် ဈာန်အားထုတ်သောအားဖြင့် ဘာဝနာပွားရပါသေးသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဩတရန္တိ" အရ ထို ဒုတိယဈာန်ဘုံမှ စုတေ၍ ပဌမဈာန် ကုသိုလ်အစွမ်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေလာသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ပါဋိတော်၌ "အာယုက္ခယာဝါ၊ပေ၊စဝိတ္ဝာ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ– ထိုထို ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌နေသော ဗြဟ္မာတို့သည် ထိုဘုံနှင့် ဆိုင်သော ကုသိုလ်ဈာန်ကိုငင်း အောက်အောက်ဈာန်ကိုငင်း အမြဲ ရနေသည်ဟု မမှတ်ရ၊ လူ့ဘုံတုန်းကကဲ့သို့ ဈာန်ရအောင် အားထုတ်မှသာ ထိုထိုဈာန်ကို ရ၍ ထိုထို ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ထပ်၍ ဖြစ်နိုင်ကြသည်၊ ဈာန်မရလျှင် စုတေသောအခါ ကာမဘုံသို့သာ ပြန်ဖြစ်ကြရသည်ဟု မှတ်ပါ။

အာယုပ္ပမာဏေနေဝ။ ။ဤပုဒ်ကို "ပရမာယုပ္ပမာဏေနေဝ"ဟု ပရမပုဒ်ကို ထည့်၍ဖွင့်၏၊ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်၊ ထို "ပရမာယု"ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ထိုပရမာယုသည် အဘယ်နည်းဖြင့်ပိုင်းဖြတ်အပ်သော ပမာဏရှိသနည်း၊ ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိ၏၊ [အသက်တရာတမ်း, တထောင်တမ်း, စသည်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ထား

ပမာဏဖြင့်သာလျှင်၊ စဝန္တိ – စုတေကြရကုန်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ အာယုက္ခယာ စဝန္တိတိ-အာယုက္ခယာစဝန္တိ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏။ [ဋီကာသစ်၌ "တဿ ဒေဝလောကဿာတိ တသ္မိံ ဒေဝလောကေ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "အာယုပ္ပမာဏေနေဝ တိဋ္ဌန္တိ" ဟု ရှိဟန်တူသည်။]

× × × × × × ×

အပ်သည်ကို "ပိုင်းဖြတ်အပ်သော ပမာဏ" ဟု ဆိုသည်။] အဖြေကား–"အာယု" ဟူသည် ရုပ်ဇီဝိတ နာမ်ဇီဝိတတည်း၊ အာယုပ္ပမာဏ ဟူသည်ကား ထိုထိုဘဝ၌ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော အသက်ရှည်ရာကာလ အပိုင်းအခြားတည်း။

ချဲ့ဥုးအံ့—များစွာသော သတ္တာတို့တွင် ကံမပြုမီကာလကပင် "မည်သည့် ဘုံဘဝသည် မည်မျှ အသက်ရှည်၏" ဟု ကိုယ်တိုင်မြင်ဘူးသူလည်း ရှိ၏၊ တဆင့် ကြားဘူးသူလည်းရှိ၏၊ ထိုသတ္တာတို့သည် ထိုဘုံဘဝကို တောင့်တသောတဏှာ၏ ပကတူပနိဿယ သတ္တိကြောင့် ထိုဘုံဘဝ၌ ဖြစ်သောအခါ အကျိုးဝိပါက်အစဉ်၏ တည်ရာကာလသည် အမြဲသတ်မှတ်အပ်ပြီး ဖြစ်တော့၏၊ ထိုသို့ သတ်မှတ်အပ်ပြီးဖြစ်ရာဝယ် ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တာတို့အတွက် မိဘတို့၏ သုက်သွေး, ဥတု, ရေ, မြေ, အစာအာဟာရတို့သည်၎င်း, ကာမာဝစရနတ်တို့အတွက် နတ်တို့၏ ဥတုနှင့် နတ်သုဓာ ဟူသော အာဟာရတို့သည်၎င်း, ရူပဗြဟ္မာတို့အတွက် ဥတုသည်၎င်း, ထို ကာလအပိုင်းအခြားအတိုင်း တည်နိုင်ဘို့ရန် ထောက်ပံ့လျက် ရှိသေး၏။

ဇီဝိတက ထောက်ပံ့ပုံ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော ရုပ်ဇီဝိတ နာမ်ဇီဝိတသည် မိမိနှင့်အတူ ဖြစ်ဘက်တရားတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာ, နောက်နောက် ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်ကို ကံအရှိန် ကုန်သည့်တိုင်အောင် (စုတိတိုင်အောင်) ဖြစ်တည်စေခြင်း ကိစ္စရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် "အာယု" ဟူသော အမည်သည် ထို ဇီဝိတ ၂ ပါး၏ မုချအမည်တည်း၊ ထိုအမည်ကို ထိုထိုဘုံဘဝဝယ် အသက်ရှည်ရာကာလပေါ်တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် အသက်ရှည်ရာကာလကို "အာယု" ဟု ခေါ်ရ၏၊ အလွန်ဆုံး အသက်ရှည်ရာကာလဖြစ်သောကြောင့် "ပရမာယု" ဟုလည်း ခေါ်ရသည်။

ဋီကာ အချုပ်။ ။ယော တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝဝိသေသေ၊ ၊ပေ၊ကာလပရိစ္ဆေဒေါ၊ပေ၊ဝိပါကပဗန္ဓဿ ဋိတိကာလနိယမော၊ သော ၊ ပေ ၊ အာယု ဟေတုတ္တာ (အာယုမည်သောဇီဝိတလျှင် အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ကာရဏူပစာရေန အာယု, ဥက္ကံသပရိစ္ဆေဒဝသေန ပရမာယူတိစ ဝုစ္စတိ။

အသက်တမ်း မြဲ-မမြဲ။ ။ထို "အသက်တမ်း" ဟု ခေါ်အပ်သော ကာလအပိုင်းအခြားသည် အထက်နတ်များနှင့် ဗြဟ္မာတို့အတွက် ထိုဘုံ၌ဖြစ်စေနိုင်သော ကံ (ဈာန်) သည် ပဓာနဖြစ်၍ မြဲ၏၊ သို့သော် ကာမာဝစရနတ်ဘုံဝယ် ဘုံ၏အသက်တမ်း မြဲသော်လည်း သူ၏ကံက သတ္တိနည်းနေလျှင် အသက်တမ်းမပြည့်မီ စုတေရ၏၊ ထိုစုတေခြင်းကို "ပုညက္ခယကြောင့် စုတေခြင်း" ဟု ခေါ်၏၊ ငရဲ၌လည်း နည်းတူ၊ "မြေးကျွန်း၌လည်း အသက်တမ်း မြဲ၏" ဟု ဆို၏၊ ကြွင်းသော လူ, ဘုမ္မဇိုဝ်းနတ်, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာတို့၌ ကံအမျိုးမျိုး, ဥတု အာဟာရ အမျိုးမျိုးရှိ၍ ဂဗ္ဘသေယျကတို့အတွက် မိဘသုက်သွေးလည်း အမျိုးမျိုးရှိသောကြောင့် အသက်တမ်း မမြဲနိုင်ဘဲ အတိုးအဆုတ် ရှိရံလေသည်။

ပန–ကား။ ယေ–အကြင်သတ္တဝါတို့သည်၊ ပရိတ္တံ- နည်းသော၊ ပုညကမ်ံ–ကောင်းမှုကံကို၊ ကတ္ဝာ–ပြု၍၊ ဒီယာယုကဒေဝလောကေ- ရှည်သောအသက်ရှိသော နတ်ပြည်၌၊(ဝါ–ဖြဟ္မာ့ပြည်၌၊) နိဗ္ဗတ္တန္တိ–ကုန်၏၊ တေ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့သည်၊ ယာဝတာယုကံ - အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ (ထို နတ်ဘုံ၏ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး)၊ ဌာတုံ-ဌါ၊ န သက္ကောန္တိ- ကုန်၊ အန္တရာဝ-အသက်တမ်း မပြည့်မီ အကြား၌သာလျင်၊ စဝန္တိ – ကုန်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ ပုညက္ခယာ စဝန္တိတိ – ပုညက္ခယာ စဝန္တိဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ – ကုန်၏၊ ဒီဃမဒ္ဓါနံ,

× × × × × × ×

ဥတုပြောင်းလွဲနိုင်။ ။လူအများစုသည် ဒုစရိုက်မှုအားကြီး၍ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာတို့ နည်းပါးသောအခါ ထိုသူတို့၏ အပူခတ်သည် ကောင်းကင်က နေ လ နက္ခတ်တို့ကို ဟပ်သောကြောင့် နေ လ နက္ခတ်တို့လည်း အနေအထား အသွားအလာ မမှန်၊ ထိုသို့ မမှန်သောကြောင့် မိုးယိုး လေ ဥတုမကောင်း၊ ထိုသို့မကောင်းသောကြောင့် ကောက်ပဲသီးနှံတို့၌ အဆီဩဇာလည်း ညံ့၏၊ ထိုညံ့သောအာဟာရကို စားရသူတို့သည် တဖြည်းဖြည်း အသက်တို၍တို၍ လာ၏၊ ဆေးဝါးကောင်းကောင်း သုံးစွဲနိုင်သူ, အဆီဩဇာရှိသော အစာကို သုံးစားနိုင်သူ အချို့သာ (မူလကံက) မဆိုးပါလျှင် အသက်ရှည်ခွင့်ရှိ၏၊ လူအများတို့ သုစရိုက်ကိုကျင့်၍ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ များသောအခါ ထိုသူတို့၏ အအေးဓာတ်သည် နေ လ နက္ခတ်တို့ကို အရှိန်ဟပ်သောကြောင့် အနေမှန်သဖြင့် မိုးယိုးလေမှန်၍ ကောံပဲသီးနှံတို့၌ အဆီဩဇာ ပြည့်ဝ၏၊ ထိုအစာကိုစားရသော လူအများသည် အသက်ရှည်ကြသည်။ [ဥတုဘောဇနဝသေန ဟိ အာယု ဟာယတိပိ ဝဍ္ဎတိပိ၊–သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

စဝန္တိ ။ ။“ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ စဝန္တိ ” ဟူသော စကားသည် ထို အမြဲသတ်မှတ်အပ်သောဘုံ၌ နတ် ဗြဟ္မာတို့အတွက် သေချာသော စကားပင်တည်း၊ ဧဝံ နိယတာယုပရိစ္ဆေဒါသု ဥပပတ္တိသု (ပဋိသန္ဓေနေရာ ဘုံတို့၌) ပရိစ္ဆေဒါတိက္ကမေန (အသက်အပိုင်းအခြားကို လွန်သဖြင့်) ဝိပါကနိဗ္ဗတ္တနေ သမတ္ထံ (အစွမ်းသည်) နဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ အာယုပ္ပမာဏေနေဝ စဝန္တိတိ၊–ဋီကာ။

အာယုက္ခယာ , ပုညက္ခယာ ။ ။ပါဋိတော်၌ အာယုက္ခယ ပုညက္ခယကြောင့် အသက်တမ်း မဆုံးဩသေသော်လည်း အာဘဿရာဗြဟ္မာ့ဘုံမှ စုတေခဲ့၍ ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် “ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့၌ အသက်တမ်းမြင့်၏” ဟူသော စကားကိုလည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုအပ်သောစကားဟု မှတ်ပါ၊ ဤသို့ ယေဘုယျဖြစ်၍ မထင်ရှားသောကြောင့် ထင်ရှားသောနတ်များ၏ အာယုက္ခယ ပုညက္ခယ ဖြစ်ပုံကိုသာ ဥပမာသဘောအားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုရကား အဋ္ဌကထာ၌ “ ဒေဝလောက ” ဟူသော စကားကို သုံးစွဲဟန်တူ၏၊ (တနည်း) “ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ ဒေဝါနံ” စသော ပါဋိအသုံးကိုထေစက်၍ ဗြဟ္မာတို့ကို “ဒေဝ”ဟုဆိုင်း, ဗြဟ္မာ့လောကကိုပင်“ဒေဝလောက”ဟုဆိုင်း မှတ်ပါ။ [အာယုက္ခယာဝါ ပုညက္ခယာဝါ အာဘဿရကာယာ စဝိတ္ဝာတိ ဝစနတော ပနေတ္ထ ကာမာဝစရဒေဝါနံဝိယ ဗြဟ္မကာယိကာနံပိ ယေဘုယ္ယေနေဝ နိယတာယုပရိစ္ဆေဒဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊–ဋီကာသစ်။]

တိဋ္ဌတီတိ–ကား၊ ကပ္ပံဝါ–အသင်္ချေယျကပ်ပတ်လုံးသော်ရင်း၊ ဥပနုကပ္ပံဝါ–အသင်္ချေယျကပ် ထက်ဝက်ပတ်လုံးသော်ရင်း၊ (တိဋ္ဌတိ ၌စပ်)။

အနဘိရတီတိ– ကား၊ အပရဿာပိ - အခြားလည်းဖြစ်သော၊ သတ္တဿ–သတ္ဂာ၏၊ အာဂမနပတ္ထနာ – လာခြင်းကို တောင့်တခြင်းသည်၊ (လာဘ့ိရန် တောင့်တခြင်းသည်)၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၌စပ်)၊ ပန-ဆက်၊ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ–ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော၊ ယာ ဥက္ကဏ္ဌိတာ-အကြင် ပျင်းရိခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ (ဥက္ကဏ္ဌိတာ) - ထို ပဋိဃသမ္ပယုတ် ဥက္ကဏ္ဌိတာသည်၊ ဗြဟ္မလောကေ–ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နတ္ထိ– မရှိ။

ပရိတဿနာတိ–ကား၊ ဥဒ္ဓိဇ္ဇနာ– စိတ်ချောက်ချားခြင်းသည်၊ ဖန္ဒနာ-စိတ်လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၌စပ်)၊ ပန- ဆက်၊ သာ သော (ပရိတဿနာ)-ထို ပရိတဿနာသည်၊ တာသတဿနာ-ထိတ်လန့်ခြင်းဟူသော တဿနာရင်း၊

× × × × × × × ×

ကပ္ပံဝါ ဥပနုကပ္ပံဝါ။ ။ပဋမဈာန်. ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ မဟာကပ်တိုင်အောင် အသက်တမ်း မရှိရကား "ကပ္ပံ" ဖြင့် အသင်္ချေယျကပ်ကို ပြသည်၊ ထို အသင်္ချေယျကပ်သည် မဟာဗြဟ္မာ၏ အသက်တမ်းတည်း၊ ဥပနုကပ်သည် ဗြဟ္မပုရောဟိတတ့ိ၏ အသက်တမ်းတည်း၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ၏ အသက်တမ်းမှာ အသင်္ချေယျကပ်၏ ၃ ဘို့ တဘို့တည်း၊ "ဥပနုကပ္ပံဝါ"၌ ဝါသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထဖြစ်သောကြောင့် "တတိယဘာဂ" ကို ဝိကပ်ပြုပါ၊ ဗြဟ္မာ၏အသက်တမ်းကို ထိုကဲ့သို့ ပိုင်းခြားထားသော်လည်း အယုတ်အလွန်ရှိနိုင်သေးရကား " ဥုနအဓိကကိုလည်း ဝိကပ်ပြုသည်"ဟု ဋီကာတို့ ဆိုကြ၏။ [ကပ္ပံဝါ ဥပနုကပ္ပံဝါတိ ဧတ္ထ အသင်္ချေယျကပ္ပေါ အဓိပ္ပေတော၊ သောစ တထာရူပေါ ကာလောယေဝ၊ ဝါသဒ္ဒေါပန ကပ္ပဿ တတိယာဘာဂံဝါ တတော ဥုနမဓိကံဝါတိ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊– ဋီကာသစ်။]

အနဘိရတိ။ ။တယောက်ထည်းနေရသည့်အတွက် မမ္ဒေ့လျော်ခြင်းကို "အနဘိရတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအနဘိရတိ၏ တရားကိုယ်မှာ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရောံလာဘို့ရန် တောင့်တသောဆန္ဒတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အပရဿာပိ၊ပေ၊ပတ္ထနာ"ဟု သရုပ်ဖေါ်၏။

ယာ ပန၊ပေ၊နတ္ထိ။ ။တချို့အရာ၌ "အနဘိရတိ" အရ ပျင်းရိခြင်းကို ယူရ၏၊ ထို ပျင်းရိခြင်း၏ တရားကိုယ်မှာ ချစ်သူနှင့် ကွဲနေရခြင်း, သို့မဟုတ် အလိုရှိအပ်သော အရာဝတ္ထုကို မရခြင်းကြောင့် စိတ်ပင်ပန်းခြင်းဟူသော ဒေါမနဿတည်း၊ ထို ဒေါမနဿသည် ဒေါသနှင့်ယှဉ်၏၊ ဗြဟ္မာတို့ကား ဒေါသမရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် " ယာပန၊ပေ၊နတ္ထိ " ဟု မိန့်သည်၊ မှန်၏– ဗြဟ္မာတို့သည် "ဗျာပါဒ နီဝရဏ" ဟူသော ဒေါသကို ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးဖြစ်သည်။ [ပိယဝတ္ထု ဝိရဟေန ပိယဝတ္ထု အလာဘေန ဝါ စိတ္တဝိဃာကော ဥက္ကဏ္ဌိတာ၊ သာ အတ္ထတော ဒေါမနဿစိတ္တုပ္ပါဒေါယေဝါတိ အာဟ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာတိ၊–ဋီကာ။]

ပရိတဿနာ။ ။ပါဋိတော်၌ "အနဘိရတိ ပရိတဿနာ" ဟု ရှိ၏၊ အနဘိရတိသည် ရှေးဥုးစွာဖြစ်၏၊ ထိုအနဘိရတိကြောင့် "မမံ-ငါ၏ဥစ္စာ"ဟု ယူခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာသည်ရင်း, "အဟံ- ငါ(အတ္တ)" ဟု ယူခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော

တဏှာတဿနာ– တောင့်တခြင်းဟူသော တဿနာဎင်း၊ ဒိဋ္ဌိတဿနာ-မိစ္ဆာအယူဟူသော တဿနာဎင်း၊ ဉာဏတဿနာ – ဉာဏ်ဟူသော တဿနာဎင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတုဗ္ဗိဓာ–၄ ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။

တတ္ထ–ထို ၄ ပါးသော တဿနာတို့တွင်၊ ဇာတိံ – ဇာတိကို၊ ပဋိစ္စ-ရွေးရှုရောက်၍၊ ဝါ–စွဲမှီ၍၊ ဘယံ–ကြောက်ခြင်းသည်၊ ဘယာနကံ–အားကြီးသော ကြောက်ခြင်းသည်၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ–ကိုယ်၏ တောင့်တင်းသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-

× × × × × × ×

ဒိဋ္ဌိသည်ဎင်း ဖြစ်၏၊ ထို တဏှာဒိဋ္ဌိ ၂ မျိုးလုံးပင် ဤနေရာ၌ ပရိတဿနာ မည်၏၊ ထို တဏှာဒိဋ္ဌိဖြစ်ခြင်းသည် စိတ်၏ ရှေအဘို့၌ လှုပ်ရှားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “ ဥဇ္ဇုဇုနာ ဖန္ဒနာ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပုဗ္ဗ ဝိဇိဓာတ်သည် ဘယ , ကမ္ပ ၂ နက်တွင် ဤနေရာ၌ ကမ္ပ အနက်ဟော ဟု သိစေလို၍ ဥဇ္ဇုဇုနာကို “ ဖန္ဒနာ ” ဟု ထပ်ဆင့်သည်၊ “ ဥဇ္ဇုဇုနာ–စိတ်၏ချောက်ချားခြင်း”ဟူသည် စိတ်လှုပ်ရှားခြင်း ဖန္ဒနပင်ဖြစ်သည်။

ဋီကာ။ ။ဒီဃရတ္တံ ဗျာနရတိယာ ရမမာနဿ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အနဘိရတိ နိမိတ္တံ !(မမ္မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်) ဥပ္ပန္နာ မမံတိစ အဟံတိစ ဂဟဏဿ ကာရဏာဘူတာ တဏှာဒိဋ္ဌိယော ဇာဓိ ပရိတဿနာ၊ တာ ပန စိတ္တဿ ပုရိမာဝတ္ထာယ စလနံ ကမ္ပနံတိအာဟ ဥဇ္ဇုဇုနာ ဖန္ဒနာတိ။ [ရှေးက “ဥဇ္ဇုဇုနာ – ထိတ်လန့်ခြင်း” ဟု ပေးကြ၏၊ “ထိတ်လန့်” ဟူသည် ဒေါမနဿတည်း၊ ထို ဒေါမနဿသည် မြဟ္မာတို့၌ မရှိနိုင်ပါ၊ အနဘိရတိဟူသော မဂျော်မွေ့မှုကြောင့် “ အခြားမြဟ္မာ ရောက်လာလျှင် ကောင်းမှာဘဲ ” ဟု စိတ်မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက်ချောက်ချားမှုကား မြဟ္မာတို့မှာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။]

သာ ပနေသာ။ ။သဒ္ဒါအားဖြင့်ဝူသော တဿနာ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရကို ထုတ်ပြပြီး၍ ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော အတ္ထုဒ္ဓေသကိုပြခြင်းငှါ “သာ ပနေသာ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ တဿနာ ၄ မျိုးတွင် တာသတဿနာ, ဉာဏတဿနာတို့သည် ဘယအနက်ဟော တဿဓာတ်မှဖြစ်သော တဿနာတို့တည်း၊ ဒိဋ္ဌိ–တဏှာ တဿနာ တို့၌ကား ဘူ–ဒိ–ဂဟ ၃ ဂိုဏ်းရှိသော တဿဓာတ်၏ ဝိပါသာ (မွတ်သိပ်ခြင်း) အနက်တည်း၊ “တသတိ ပါတုံ ဗုဇ္ဈတီတိ တဿနာ–သုံးဆောင် ခံစားလိုသော တဏှာဒိဋ္ဌိ”ဟု ပြုပါ။

ဘယာနကံ။ ။“ဘေရဝါရမဏာနိမိတ္တံ-ကြောက်ဘွယ်အာရုံဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဗလဝဘယံ- အားကြီးသော ကြောက်ခြင်း ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ကြောက်ခြင်းသာမန်ကို ဘယ, ကြောက်ဘွယ်အာရုံကြောင့် ကြီးစွာကြောက်ခြင်းကို “ ဘယာနက” ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဋီကာသစ်၌ကား အဋ္ဌကထာရင်းကိုထုတ်ပြ၍ အဓိပ္ပါယ်တမျိုးဆို၏။]

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။“တေန-ထိုကြောက်ဘွယ်အာရုံကြောင့်၊ သရီရဿ ထဒ္ဓဘာဝေါ-ကိုယ်၏ တောင့်မာသည်၏အဖြစ် (တကိုယ်လုံး မလှုပ်နိုင်အောင် တောင့်တင်းနေခြင်း) သည် ဆမ္ဘိတတ္တံ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [ထဘိဓာတ်သည် ထမ္ဘ (ခက်မာခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊“ထမ္ဘတိတိ ထမ္ဘိတော”ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ထကို ဆပြု၍“ဆမ္ဘိတော”ဟု ဖြစ်၏၊ ဆမ္ဘိတဿ+ဘာဝေါ ဆမ္ဘိတတ္တံ။] ကျမ်းရင်းအဋ္ဌကထာ၌ “ ဆမ္ဘိတတ္တံတိ ဘယ ဝုဋ္ဌေန ဂတ္တကမ္ပေါ၊ ဝိသေသဋ္ဌေတာ ဟဒယမံသစလနံ”ဟု ဖွင့်၏။

ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ လောမဟံသော-အမွေးတို့၏ရှင်ခြင်းသည်၊ ဝါ–ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းသည်၊ စေတသော–စိတ်၏၊ ဥတြာသော–ထိတ်လန့်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [စေတသော၏ နောက်ဝယ် "ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ"ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ ပါ၏၊ ပါဋိတော်ရင်း၌ မပါ။] ဇရံ၊ပေ၊ဗျာဓိံ၊ပေ၊မရဏံ- ကို၊ ပဋိစ္စ–၍၊ ဝါ–၍၊ပေ၊ဥတြာသော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ (ဧတ္ထ)- ဤ ပါဋိရပ်၌၊ အယံ – ဤ တဿနာသည်၊ တာသတဿနာနာမ – တာသတဿနာမည်၏၊ ဝါ-ထိတ်လန့်ခြင်းဟူသော တဿနာမည်၏။[ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂ, တိကနိဒ္ဒေသ ပါဋိတော်။]

အညေဝိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ–သတ္ဝာတို့သည်၊ ဣတ္ထတ္တံ–ဤသို့ပြားသော ဗြဟ္မာ၏အဖြစ်သို့၊[အခြားသတ္ဝာတို့မှ ကွဲပြားသည်ကို "ဣတ္ထံ" ဟု ဆိုသည်။] အာဂစ္ဆေယျုံ - လာပါကုန်မူကား၊ အဟောဝတ– အော်.... ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ(ဧတ္ထ)-ဤ ပါဋိရပ်၌၊ [ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ပါဋိတော်ပင်တည်း။] အယံ – ဤ တဿနာသည်၊ တဏ္ဍာတဿနာ နာမ – မည်၏၊ ဝါ–တောင့်တတတ်သော တဏ္ဍာမည်၏၊ ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ-ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သော ဒိဋ္ဌိတဏ္ဍာဖြင့် တုန်လှုပ်ခြင်းသည်သာလျှင်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ [ဗြဟ္မဇာလသုတ် နောက်နား၌ တွေ့လတံ့။] အယံ – ဤ တဿနာသည်၊ ဒိဋ္ဌိတဿနာနာမ–ဒိဋ္ဌိတဿနာမည်၏၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌိဖြင့် တောင့်တခြင်းမည်၏။

တေဝိ–ထိုနတ်တို့သော်မှလည်း၊(အလွန်အသက်ရှည်သော နတ်တို့သော်မှလည်း)၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မဒေသနံ– တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္ဝာ-နာရ၍၊ ဝါ-နာရခြင်းကြောင့်၊ ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊

× × × × × × ×

အယံ တာသတဿနာ။ ။"ဣတိ ဧတ္ထ ပယောဂေ အယံ တာသတဿနာ"ဟု ဋီကာသစ်၌ အနက်ပေးပုံဖွင့်၏၊ "တဿနံ-ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း၊ တာသော- ခြင်း၊ တာသော ဧဝ + တဿနာ တာသတဿနာ"ဟု ပြု၊ ဒိဝါဒိ တသဓာတ်သည် ဘယအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းဖြင့်"တဿနံ, တဿနာ"ဟု ဖြစ်၏၊ တာသော၌ကား ဏပစ္စည်း၊ "တာသ" ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် တဏ္ဍာတဿနာစသည်ကို ကန့်။

ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတံ။ ။"ဒိဋ္ဌိသခ်ါတေန စေဝ တဏ္ဍာသခ်ါတေနစ ပရိတဿိတေန (ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သောတရားဖြင့်) ဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ စလိတမေဝ"ဟု ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတဝါရအဖွင့်၌ အဋ္ဌကထာ ဆိုလတံ့။ [ဤ၌ "ပရိတဿိတ"အရ ဒိဋ္ဌိတဏ္ဍာ ၂ မျိုးလုံး ရသော်လည်း တဏ္ဍာအတွက် သီးခြား ဥဒါဟရုဏ် ထုတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "အယံ ဒိဋ္ဌိတဿနာနာမ" ဟု ဒိဋ္ဌိအတွက် ဥဒါဟရုဏ်အဖြစ်ဖြင့်သာ ပြတော့သည်။]

ဘယံ–ကြောက်တတ်သော ဘယဉ္ဇာဏ်သို့ရင်း၊ သံဝေဂံ–(ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော) သဟောတ္တပ္ပဉ္ဇာဏ်သို့ရင်း၊ ဝါ–ဩတ္တပ္ပသို့ရင်း၊ သန္တာသံ–ပြင်းစွာထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော အာဒီနဝါနုပဿနာဉ္ဇာဏ်, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉ္ဇာဏ်သို့ရင်း၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ရောက်ကြကုန်၏၊ ဇုတိ(ဇွေ)-ဤပါဋိရပ်၌၊ အယံ–ဤတဿနာသည်၊ ဉ္ဇာဏတဿနာနာမ– မည်၏၊ ဝါ– ဉ္ဇာဏ်တည်းဟူသောတဿနာ မည်၏၊ [အဂ်ုတ္တိုရ်, စတုက္ကနိပါတ်, ပဋမပံ, သီဟသုတ်။] ဣဓပန-အနဘိရတိ,ပရိတဿနာဟူသောဤပါဋ်၌ကား၊ တဏ္ဍာတဿနာပိ-တောင့်တတတ်သော တဏ္ဍာသည်ရင်း၊ ဒိဋ္ဌိတဿနာပိ – တောင့်တတတ်သော ဒိဋ္ဌိသည်ရင်း၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏။

ဗြဟ္မဝိမာနံတိ – ကား၊ ဣဓပန – ဤအရာ၌ကား၊ ပဋမာဘိနိဗ္ဗတ္တဿ – ရှေးဥုးစွာဖြစ်နှင့်သော သတ္တာ၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုညံတိ – သုညံဟူ၍၊ နဝုတ္တံ – မိန့်တော်မမူအပ်။ [ရှေး၌ "သုညံ ဗြဟ္မဝိမာနံ"ဟု မိန့်တော်မူသကဲ့သို့ "သုညံ"ထည့်၍ မိန့်တော်မမူအပ်–ဟူလို။] ဥပပဇ္ဇန္တိတိ-ကား၊ ဥပပတ္တိဝသေန– ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပဂစ္ဆန္တိ–ကပ်ရောက်ကြကုန်၏၊ သဟဗျတံတိ– ကား၊ သဟဘာဝံ- တကွ၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ- အဖေါ်၏အဖြစ်သို့၊ (ဥပပဇ္ဇန္တိ၌စပ်)။

× × × × × × ×

ဘယံ၊ပေ၊သန္တာသံ။ ။ဤ၌ "ဘယ" ဟူသည် "ဘင်ဉ္ဇာဏ်, ဘယဉ္ဇာဏ်" ဟူသော ဉ္ဇာဏ်စဉ်အရ ဘင်ါနုပဿနာဉ္ဇာဏ်ဖြင့် လေ့လာပြီး၏အဆုံး၌ အလုံးစုံသော သခ်ါရတို့မှ ကြောံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဘယဉ္ဇာဏ်တည်း၊ "သံဝေဂ" ဟူသည်မှာ သဟောတ္တပ္ပ (ဩတ္တပ္ပစေတသိက်နှင့် တကွဖြစ်သော) ဉ္ဇာဏ်တည်း၊ (တနည်း) သခ်ါရတို့မှလန့်သော ဩတ္တပ္ပစေတသိက်သာတည်း၊ "သန္တာသ (ပြင်းစွာထိတ်လန့်)"ဟူသည် ဘယဉ္ဇာဏ်ဖြစ်ပြီးနောက် အာဒီနဝါနုပဿနာ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာတို့ဖြင့် သခ်ါရတို့မှ ထိတ်လန့်သောဉ္ဇာဏ်တည်း။

သဟဗျတံ။ ။သဟ + ဗျယတိ ပဝတ္တတိ ဒေါသံဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတိတိ သဟဗျော၊ သဟသဒ္ဒူပပဒ , ဗျေဓာတ် , ပဝတ္တိအနက် , အာဝရ(ပိတ်ဖုံးခြင်း)အနက်ဟော၊ အပစ္စည်း၊ [အဗျယပုဒ်ကဲ့သို့ ဧကို အယပြု၍ "ဗျယတိ"ဟု ကြိယာဖြစ်သင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ကား"ဗျာယတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊] ထိုထိုကိစ္စ၌ အတူတကွဖြစ်သော၊ ဝါ–သဟာယ်ချင်းဖြစ်သူ၏အပြစ်ကို သူများမသိအောင် ဖုံးတတ်သောသူငယ်ချင်း၊ သဟဗျဿ+ ဘာဝေါ သဟဗျတာ၊ ဤအလို "သဟာယဘာဝံ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့သော် ဋီကာသစ်၌ "သဟာယဘာဝေါ ပန သဟဘာဝေါ ယေဝနာမာတိ အဓိပ္ပါယတော့ အတ္ထံ ဒဿေတုံ သဟဘာဝံတိ ဝုတ္တံ"ဟု ရှိသောကြောင့် "သဟဘာဝံ"ကိုပင် ရှေးပါဋ်ဟု ယူရတော့၏။

ဋီကာတနည်း။ ။သဟသဒ္ဒါသည်"ဖြစ်တတ်"ဟူသော ကတ္တုသာဓနအနက်နှင့် သမဝါယ (တကွ) အနက်ကို ဟော၏၊ ဥပမာ– အဇျတ္တံပုဒ်၌ အဓိဥပသာရသည် အဓိကိစ္စ ပဝတ္တအနက်ကိုဟောသကဲ့သို့တည်း၊ သဟဿ-တကွဖြစ်သူ၏+ဘာဝေါ သဟဗျံ၊

အဘိဘူတိ – ကား၊ (ဣမေ သတ္တေ – ဤသတ္တာတို့ကို၊) အဘိဘဝိတ္ဝာ– လွှမ်းမိုး၍၊ ဌိတော - တည်နိုင်သည်၊ (အသို့- ဖြစ်၏)၊ အဟံ - ငါသည်၊ ဇေဋ္ဌ ကော-အချီးမွမ်းအပ်ဆုံးသည်၊ ဝါ-အကြီးမြတ်ဆုံးသည်၊ အသို့-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (မညတိ–မှတ်ထင်၏)၊ အနဘိဘူတောတိ-ကား၊ အညေဟိ-အခြား သတ္တာတို့ သည်၊ အနဘိဘူတော – မလွှမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်သည်၊ (အသို့-၏)၊ အည ဒတ္ထူတိ - အညဒတ္ထုဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဧကံသဝစနေ – တခုသောအဘို့ကို ဟောခြင်း၌။ [" မြင်နိုင်ခြင်း , မမြင်နိုင်ခြင်း " ဟု ၂ ဘို့ရှိရာတွင် "မြင်နိုင်ခြင်း" ဟူသော တခုသောအဘို့ကို " ဧကံသ (ဧက + အံသ) " ဟု ခေါ်၏၊ "စင်စစ်" ဟူသော အနက်ကား အဓိပ္ပါယ်နက်သာ။](ပဝတ္တော-ဖြစ်သော)၊ နိပါတော- နိပါတ်တည်း၊ ဒဿနဝသေန - မြင်နိုင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒသော- ဒသမည်၏၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံကို၊ ပဿာမိ-မြင်နိုင်၏၊ ဣတိအတ္ထော။

× × × × × × × ×

ဘာဝအနက်၌ ဗျ ပစ္စည်း၊ သဟဗျံယေဝ သဟဗျတာ၊ သွတ္ထ၌ တာ ပစ္စည်း၊ (တနည်း)' သဟ+ဝါတိ ပဝတ္တတီတိ သဟဝေါ၊ သဟဝဿ+ဘာဝေါ သဟဗျံ၊ ဏျပစ္စည်း, ဝကို ဗပြု၊ သဟဗျံယေဝ သဟဗျတာ။

အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတော။ ။"အဘိဘဝတီတိ အဘိဘူ–လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်နိုင်သူ"ဟု သာ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ " ဌိတော "ကား ထိုသို့ လွှမ်းမိုးနိုင်မှု၌ ခိုင်မြဲကြောင်း (မည်သူမျှ မတော်လှန်နိုင်ကြောင်း) ပြသော အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊ "ဇေဋ္ဌကောဟမသို့"လည်း ထိ ဗြဟ္မာ၏ ထင်မြင် ယူဆချက်ကိုပြသော အဓိပ္ပါယတ္ထပင်တည်း၊ " ဇေဋ္ဌ "၌ ပသတ္ထ၏ ကာရိယ ဇတည်း၊ တနည်း– ဝုမှ၏ ကာရိယ ဇတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ယဿ္မာ ပန သော ပါသံသဘာဝေန (ချီးမွမ်းအပ်သူ၏အဖြစ် အားဖြင့်ဌင်း) ဥတ္တမဘာဝေန စ (ကြီးမြတ်သူ၏ အဖြစ်အားဖြင့်ဌင်း) တေ သတ္တေ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတောတိ အတ္တာနံ မညတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ ဇေဋ္ဌကောဟမသို့တိ"ဟု ဖွင့်သည်။

အညဒတ္ထု ဒသော။ ။"ပဿာမီတိ ဒသော"ဟု အမှယောဂကြိယာဖြင့် ဝိဂ္ဂဟ ပြု၊ "အညဒတ္ထု ဒသော-စင်စစ်ဧကန် မြင်နိုင်၏"ဟု ဆိုရာ၌ အညဒတ္ထုပါဌ်ဖြင့် မြင်ခြင်း ကိစ္စဝယ် တစုံတခုမျှ အနှောက်အရှက်မရှိကြောင်းကို ပြ၏၊ "မည်သည့်အရာကို + မြင် နိုင်၏"ဟု ကံကို အထူးမပြသောကြောင့် "အားလုံးကို+မြင်နိုင်၏"ဟု အနက်ယူရ၏၊ ဥပမာ– "သမ္မာသာမဥ္ဇ ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ"ဟူသော ဝိဂ္ဂဟ၌ ကံကို အထူးမပြ သောကြောင့် " သဗ္ဗမမ္မေ " ဟု ကံပုဒ်ကို ထည့်နိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗံ ပဿာမီတိ အတ္ထော " ဟု သဗ္ဗံဟူသောကံကို ထည့်၍ဖွင့်သည်။ [ပါရာဇိကဏ် သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓအဖွင့်၌လည်း အကျယ်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဋီကာ။ ။အညဒတ္ထု ဒသောတိ ဒဿနေ အန္တရာယာဘာဝဝစနေန ဥေယျ ဝိသေသ ပရိဂ္ဂဟာဘာဝေန စ (မည်သည့်အရာကို သိသည်ဟု ဥေယျဝိသေသကို သိမ်း ပိုက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း) အနာဝရဏ ဒဿာဝိတံ (အပိတ်အပင်မရှိ အားလုံးကို သိမြင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို) ပဋိဇာနာတီတိ အာဟ သဗ္ဗံ ပဿာမီတိ အတ္ထောတိ။

ဝသဝတ္တီတိ-ကား၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဇနံ-သတ္တာအပေါင်းကို၊ ဝသေ-မိမိအလိုဉ်၊ ဝတ္တေမိ-ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ဝါ-လိုက်စေနိုင်၏၊ ဣဿရော ကတ္တာ နိမ္မာတာတိ- ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ လောကေ – လောက၌၊ ဣဿရော- အစိုးရ၏၊ [ဣဿရ၏ယှဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌီ သတ္တမီ ၂ မျိုးသက်နိုင်သည်။] အဟံ-သည်၊ လောကဿ–သတ္တလောက ဩကာသလောကကို၊ ကတ္တာစ - ပြုလည်း ပြုလုပ်တတ်၏၊ နိမ္မာတာစ– ဖန်ဆင်းလည်း ဖန်ဆင်းတတ်၏၊ ပထဝီ၊ပေ၊သူရိယာ–မြေကြီး, ဟိမဝန္တာတောင် , မြင့်မိုရ်တောင် , စကြာဝဋာ, မဟာသမုဒြာ, လ, နေတို့ကို၊ မယာ-သည်၊ နိမ္မိတာ-ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အနက်။

သေဋ္ဌော သဇိတာတိ – ကား၊ အဟံ - သည်၊ လောကဿ– သတ္တလောကထက်၊ ဥတ္တမောစ– မြတ်လည်း မြတ်၏၊ (လောကဿ-ကို၊) သဇ္ဇိတာစ– စီမံလည်း စီမံတတ်၏၊ [သဇဓာတ်သည် " လည်ဖက်ခြင်း " အာလိင်္ဂန အနက်ကို ဟော၏၊ သဇ္ဇဓာတ်သာ ပြုစီမံခြင်းအနက်ကိုဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် သဇ္ဇဓာတ်တု ပစ္စည်းဖြင့် " သဇ္ဇိတာ " ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ စီမံပုံကိုပြလို၍ "တွံ ခတ္တိယောနာမ ဟောဟိ"စသည်ကို မိန့်။] တွံ-သင်သည်၊ ခတ္တိယောနာမ-ခတ္တိယ မည်သူသည်၊ ဝါ-မင်း မည်သူသည်၊ ဟောဟိ-ဖြစ်လော၊ (တွံ)ဗြာဟ္မဏော (နာမ)–ဗြာဟ္မဏမည်သူသည်၊ ဝါ–ပုဏ္ဏား မည်သူသည်၊ (ဟောဟိ)၊ (တွံ) ဝေဿော (နာမ)– ဝေဿ မည်သူသည်၊ ဝါ - လယ်ထွန်, ကုန်ရောင်း,

× × × × × × ×

ဝသဝတ္တိ။ ။ဝတ္တုဓာတ် ဏိပစ္စည်းဖြင့် " ဝတ္တိ " ဟုဋင်း, တဿီလအနက်၌ ဏိပစ္စည်းဖြင့် " ဝတ္တီ "ဟုဋင်း ပါ၌ ၂ မျိုးရှိ၏၊"ဝတ္တေမိတိ ဝတ္တိ , ဝတ္တေမိ သီလေနာတိ ဝတ္တီ" ဟု ပြု။ [အဟံ သဒ္ဒယောဂတောဟိ သဗ္ဗတ္ထ အမှယောဂေန ဝစနတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာကိုထော်၍ တုမှယောဂ ရှိရာ၌လည်း တုမှယောဂဖြင့် ဝစနတ္ထပြုရမည်ကို နေရာတိုင်း သတိပြုပါ၊ အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟ၌လည်း "ယဿ (တုယ်) ယဿ (မယ်) အတ္ထိ၊ ဣတိ သော (တွံ) သော (အဟံ)"ဟု ယောဂအလိုက် ထည့်ရပေလိမ့်မည့်။]

ခတ္တိယော။ ။" ရာဇညော ခတ္တိယော ခတ္တံ " ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ခတ္တသဒ္ဒါသည် ရာဇ၏ပရိယာယ်တည်း၊ ခတ္တဿ – မင်း၏ + အပစ္စံ– မျိုးနွယ်အစဉ် (သားစသည်) တည်း၊ ခတ္တိယော-သား၊ အပစ္စအနက်၌ ဣယပစ္စည်း၊ (တနည်း) "ခေတ္တာနံ အဓိပတိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ ခတ္တိယော ခတ္တိယောတွေဝ ဒုတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တံ"ဟူသော သုတ်ပါထေယျ, အဂ္ဂညသုတ် ပါဋိတော်နှင့်အညီ"လယ် မြေတို့၏+အရှင်သည် ခတ္တိယ မည်၏၊ ခေ၌ ဧကို (အ) ပြု။ [ဗြာဟ္မဏော ပုဒ်ပြီးပုံကို ပြခဲ့ပြီ။] ၊

ဝေဿော။ ။ဝိသတိ–ထင်ရှားသောအလုပ်၌ ပါဝင်တတ်၏၊ ဣတိ ဝေဿော၊ ဝိသဓာတ် , ဏျ ပစ္စည်း၊ လယ်ထွန် , ကုန်ရောင်း , နွားမွေး (နွားကျောင်း) စသော ထင်ရှားသောအလုပ်ကို လုပ်သူ၊ နွားမွေးသော အလုပ်လည်း အလုပ်ကြီးပင်တည်း။ [ဝိဿုကမ္မန္တေ ပယောဇေသုန္တိ ဂေါရက္ခ ဝါဏိဇာဒိကေ ဝိဿုတေ ဥဂ္ဂတေ ကမ္မန္တေ ပယောဇေသုံ၊–သုတ်ပါထေယျ, အဂ္ဂညသုတ် ဋ္ဌ။]

နွားကျောင်းမှုစသော ထင်ရှားသောအလုပ်၌ ပါဝင်သူမည်သည်၊ (ဟောဟိ)၊ (တွံ) သုဒ္ဒေါ (နာမ)-သုဒ္ဒ မည်သူသည်၊ ဝါ– ကြမ်းတန်းသောအလုပ် သေးသိမ်သောအလုပ်ဖြင့် လျင်စွာ စက်ဆုပ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောံသူမည်သည်၊ (ဟောဟိ)၊ (တွံ) ဂဟဋ္ဌော (နာမ)– ဂဟဋ္ဌမည်သူသည်၊ ဝါ-အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင် မည်သူသည်၊ (ဟောဟိ)၊ (တွံ) ပဗ္ဗဇိတောနာမ – ပဗ္ဗဇိတ မည်သူသည်၊ ဝါ- အိမ်ရာမှ ခွါထွက်သူမည်သည်၊ (ဟောဟိ)၊ အန္တမသော– အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ (တွံ) သြဋ္ဌော–ကုလားအုပ်သည်၊ ဟောဟိ၊ (တွံ) ဂေါဏော-နွားသည်၊ ဟောဟိ၊ ဣတိဝေံ-ဤသို့၊ အဟံ-သည်၊ သတ္တာနံ-သတ္တာတို့ကို၊ သံဝိဘဇိတာ-ခွဲခြား ဝေဘန်တတ်သူသည်၊ (အသို့)၊ ဣတိ-သို့၊ မညတိ-၏၊ ["သံဝိသဇေတာ" ဟုရင်း "သံဝိဘဇေတာ" ဟုရင်း မူကွဲရှိ၏။]

ဝသီ၊ပေ၊ဘဗျာနန္တိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ စိဏ္ဏဝသိတာယ- ဝသီဘော် ၅ ပါးဖြင့် လေ့ကျင့်အပ်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝသီ-အစွမ်းသတ္တိရှိသူသည်၊ အသို့-ဖြစ်၏၊ အဟံ၊ ဘူတာနဉ္စ-ဖြစ်ပြီး သတ္တာတို့၏ရင်း၊ ဘဗျာနဉ္စ–ဖြစ်ဆဲ သတ္တာတို့၏ရင်း၊ (တနည်း) ဘဗျာနဉ္စ– ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ့ံ သတ္တာတို့၏ရင်း၊ ပိတာ-ဘခမည်းတော်သည်၊ (အသို့)၊ ဣတိ, မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ တတ္ထ-

× × × × × × ×

သုဒ္ဒေါ။ ။သုဒ္ဒ၌ သုသည် သီဃအနက်ဟော နိပါတ်, ဒါသည် ဂရဟအနက်ကို ဟောသောဓာတ်တည်း၊ (အ ပစ္စည်း)၊ သု (သီဃံ) +ဒါတိ ကုစ္ဆိတံ ဂ စ္ဆတီတိ သုဒ္ဒေါ။ [သုဒ္ဒံ သုဒ္ဒန္တိ (တေန လုဒ္ဒါစာရ ခုဒ္ဒါစာရကမ္မုနာ – ထို တံငါ မုဆိုးစသော ကြမ်းတန်းသောအလုပ်, နှီးရက် ဖျာရက်စသော သေးသိမ်သောအလုပ်ဖြင့်) သု+ဒါတိ– လျင်စွာ စက်ဆုပ်ဘွယ်အဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ သုဒ္ဒေါ၊– ဒါဓာတ်၏ ဥပတာပအနက်ကို ယူ၍ "သုဋ္ဌု+ဒါတိ ဥပတပ္ပတီတိ ဝါ သုဒ္ဒေါ" ဟု ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြသေး၏။]

စိဏ္ဏဝသိတာယ။ ။"သမာစိဏ္ဏပဉ္စဝိဓဝသိဘာဝတော" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ စိဏ္ဏ၌ စရဓာတ်, အတိတ်ဟော တပစ္စည်းကို ဣနှပြု, ရအက္ခရာကြောင့် နှကို ဏ္ဏပြန်စေ၊ စရီယိတ္ထ-လေ့ကျင့်အပ်ပြီ၊ ဣတိ စိဏ္ဏာ၊ (ဝသိတာ)၊ ဝသနံ (သမတ္ထနံ)–စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ ဝသော– ခြင်း၊ ဝသော ယဿ (မယ့်)တိ ဝသီ - အစွမ်းရှိသူ၊ ဝသိနော + ဘာဝေါ ဝသိတာ၊ စိဏ္ဏာ+ဝသိတာ စိဏ္ဏဝသိတာ။

ဘူတဘဗျာနံ။ ။ဘူတ၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟော၊ "အဟေသုံတိ ဘူတာ" ဟု ဋီကာ၌ ဓာတ်နက်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြ၏၊ ("အဘဝိ ံသူတိ ဘူတာ" ဟုလည်း မိမိဓာတ်ရင်းဖြင့်ပြ)၊ ဘဗျာ၌ ဘူဓာတ်, ကတ္တားဟော ဏျပစ္စည်း၊ ဘူ၌ ဥကို သြ, ဏအနုဗန်ကြောင့် သြကို အာဝ, ဝကို ဗပြ, အာကို ရဿပြ၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ပဋ္ဌမစိတ္တက္ခဏေ ဘဗျာ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖြစ်တုန်းဖြစ်ဆဲသတ္တာတို့ကို "ဘဗျ" ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘဝန္တီတိ ဘဗျာ" ဟု ပြုပါ၊ ဋီကာ၌ကား "ဘဝန္တိ ဘဝိဿန္တီတိ ဘဗျာ" ဟု ပြု၏၊ နောင်ခါ ဖြစ်လတ့ံ သတ္တာတို့ကို ရည်ရွယ်၍ " ဘဝိဿန္တိ " ဟု ပြုဟန်တူသည်၊ ဗြဟ္မာကြီးသည် "ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ့ံသတ္တာဟူသမျှ ငါ့သားချည်းပါဘဲ" ဟု မှတ်ထင်၏–ဟူလို။

ထို ဘူတဘဗျတို့တွင်၊ အလ္လာဇ ဇလာဗုဇာ– ဥခွံ၌ဖြစ်ကုန်, သားအိမ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ - တို့သည်၊ အန္တော အလ္လာကောသေစေဝ - ဥခွံ၏အတွင်း၌ရှင်း၊ အန္တောဝတ္ထိမှိစ–သားအိမ်၏အတွင်း၌ရှင်း၊ ဘဗျာနာမ- ဘဗျတို့ မည်၏၊ ဝါ– ဖြစ်ဆဲတို့မည်၏၊ ဇဟိ-ဥခွံပြင်ဘက်, သားအိမ်ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခန္တကာလတော- ထွက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဘူတာနာမ – ဘူတတို့မည်၏၊ ဝါ- ဖြစ်ပြီးတို့မည်၏၊ သံသေဒဇာ-သံသေဒဇဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ငြိတွယ်ရာအာရုပ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (သတ္တာ)၊ ပဌမစိတ္တက္ခဏေ- ပဌမစိတ္တက္ခဏာ၌၊ (ပဋိသန္ဓေ စိတ္တက္ခဏာ၌)၊ဘဗျာ-ဖြစ်ဆဲတို့မည်၏၊ ဒုတိယတော-ဒုတိယစိတ္တက္ခဏာမှ၊ (ပဋိသန္ဓေနောင် ပဌမ ဘွင်စိတ္တက္ခဏာမှ)၊ ပဋ္ဌာယ၊ ဘူတာ-ဖြစ်ပြီးတို့မည်၏၊ ဩပပါတိကာ-ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနေကုန်သော၊ ဝါ-ရှေးဘဝမှ ခုန်လွှားကျရောံသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ (သတ္တာ)၊ ပဌမဇုရိယာပထေ – ပဋိသန္ဓေယူကြောင်းဖြစ်သော ပဌမဇ္ဈာန်ပုထိ၌၊ ဘဗျာ - ဖြစ်ဆဲတို့မည်၏၊ ဒုတိယတော - ဒုတိယဇ္ဈာန်ပုထိမှ၊ ပဋ္ဌာယ, ဘူတာ – ဖြစ်ပြီးတို့မည်၏၊ ဇ္ဈာတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ– သိထိုက်ကုန်၏၊ တေ သမ္မေပိ - ထို အလုံးစုံသော ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ သတ္တာတို့သည်လည်း၊ မယ္ဟံ–ငါ၏၊ ပုတ္တာ- သားတို့ချည်းတည်း၊ ဇ္ဈာတိ သညာယ– ဤသို့သော အမှတ်ဖြင့်၊ အဟံ၊ပေ၊ဘဗျာနံတိ-အဟံ၊ပေ၊ဘဗျာနံဟု၍၊ မည်တိ–၏။

ဇ္ဈာဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကာရဏာဝသေန-အကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊(တနည်း) ကာရဏာတော–အကြောင်းအားဖြင့်၊ သာဓေတုကာမော–ပြီးစေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မယာ ဇ္ဈာမေသတ္တာ နိမ္မိတာတိ– မယာ ၊ပေ၊ နိမ္မိတာဟူ၍၊ ပဋိညံ–ရှေးဥုးစွာသိစေအပ်သောစကားကို၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ တံ ကိဿဟေတူတိ အာဒိ– တံကိဿဟေတု အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ ဝါ–၏၊.

× × × × × × ×

ဇ္ဈာဒါနိ၊ပေ၊အာဒိမာဟ။ ။"တံကိဿဟေတု"စသည်ကို ရည်ရွယ်၍"ကာရဏာဝသေန သာဓေတုကာမော"ဟု ဆိုသည်၊ "ပဋိညာ ဥပမာ ဟေတု"စသည်ဖြင့် ဝါကျအစိတ် ၅ ပါးရှိကြောင်းကို ရှေးပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကသဿတဝါဒအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "ဇ္ဈာမေ သတ္တာ နိမ္မိတာ"ကို ပဌမစတည်အပ် သိအပ်သော ထပနာစကား ဖြစ်သောကြောင့် "ပဋိညာ"ဟု ခေါ်၏၊"တံ ကိဿဟေတု" စသည်ကို ဟေတု (အကြောင်းပြုစကားတရပ်) ဟု ခေါ်သည်။ ["ဤသို့ အကြောင်းပြလို၍ ရှေးဥုးစွာ ပဋိညာဉ် (ထပနာ) စကားကို ထားရသည်"ဟူလို။]

မေးဘွယ်။ ။ထိုပြဟ္မာသည် ရှေးဘဝက အလှေ့အလာရပြီးသော ကမ္မဿကတာဉာဏ်ရှိပါသော်လည်း (ကမ္မဿကတာဉာဏ်ရှိသည့်အတွက် ဈာန်ရအောင် အားထုတ်ခဲ့ပါသော်လည်း) ပုထုဇဉ်ဖြစ်သည့်အတွက် မတည်တံ့သော အယူရှိသောကြောင့် ထို ကမ္မဿကတာဉာဏ်ကို စွန့်၍ "ငါ၏ ပြုလုပ် ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ၏ အစွမ်းကြောင့် ငါ်က ဖြစ်ပေါ်လာစေလိုသော စိတ်ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် သတ္တာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာသည်"

ဇာတ္တတ်ံတိ-ကား၊ ဇာတ္တဘာဝံ- ဤသို့ပြားသော ဗြဟ္မာ၏အဖြစ်သို့၊ ဗြဟ္မဘာဝံ– ဗြဟ္မာ၏ အဖြစ်သို့၊ (“ အာဝဇ္ဇေယျုံ - လာပါကုန်မူကား ” ၌စပ်)၊ ဇာတိ အတ္တော။

ဇာမိနာ မယံတိ-ကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ကမ္မဝသေန-ကံ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ စုတာ–စုတေရကုန်သည်၊ (သမာနာ)ဝိ– ဖြစ်ပါကုန်သော်၎င်း၊ ဥပပန္နာ-ပဋိသန္ဓေ နေရကုန်သည်၊(သမာနာ) ဝိစ- ဖြစ်ပါကုန်သော်၎င်း၊ ကေဝလံ– ကမ္မဿကတာဉာဏ်မဖက် သက်သက်၊ မညနာမတ္တေနေဝ - မိစ္ဆာအယူဖြင့် မှတ်ထင်ခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်။ [မညမာနာ၌ စပ်၊ ဧဝဖြင့် ကမ္မဿကတာဉာဏ်ကို ကန့်သည်။] ဇာမိနာ–ဤမြဟ္မာမင်းသည်၊ မယံ–ငါတို့ကို၊ နိမ္မိတာ– ဖန်ဆင်း အပ်ကုန်ပြီ၊ ဇာတိ-သို့၊ မညမာနာ-မှတ်ထင်ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ဝက်စ္ဆိဒ္ဒေန-

× × × × × × ×

ဟု ဇာသရကုတ္တ (ဗြဟ္မာဖန်ဆင်းအပ်၏ဟူသော) အယူသို့ ပဋမသက်ဝင် တည်နေပြီးနောက် တွေးရင်းတွေးရင်း ထိုအယူ၌စွဲမြဲကာ တည်တံ့နေပြီမဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် အကြောင်းပြရပါသေးသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေ။ ။စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြခဲ့သော အစီအစဉ်အားဖြင့် ဇာသရကုတ္တ အယူ၌စွဲမြဲစွာတည်ပြီးဖြစ်သည်ကား မှန်ပါပေ၏၊ သို့သော် ထိုအယူ၌ တည်ရခြင်းမှာ နေ့ထပ် ဗြဟ္မာများရောက်လာစေလိုသော စိတ်ဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် သူ၏ စိတ်အားလျော်စွာ ရောက်လာကြသောကြောင့် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအယူ၌ ပတိဋ္ဌာပနတ္တာမ (တည်စေရုံအစဉ်) ကို ပြီလိုသောကြောင့် “ တံကိဿဟေတု ” စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြရပါသည်။ [နောက်မှ ရောက်လာသော ဗြဟ္မာတို့က “မိမိတို့ကို ဤဗြဟ္မာကြီး ဖန်ဆင်းအပ်သည်”ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကိုလည်း ထို ဗြဟ္မာကြီး၏ ထိုအယူ၌ စွဲမြဲတည်တံ့ဘို့ရန် ဖြစ်စဉ်အဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသေး၏။]

ဇာတ္တတ်ံ။ ။“ဇာမပ္ပကာရတံ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် ဇာတ္တံဝယ် ပကာရအနက်၌ ထံပစ္စည်းဟု ပြ၏၊ ဤကိုလည်း တာပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ “ ဇာတ္တံ – ဤသို့ပြားသော (အခြားသတ္တဝါနှင့်မတူ ထူးခြားကဲ့ပြားသော)”ဟူသည် ဗြဟ္မာ၏အတ္တဘောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဇာတ္တံ အတွက်“မြဟ္မ”ဟုဂုဏ်း, တာပစ္စည်းအတွက်“ဘာဝ”ဟုဂုဏ်း အနက်ပြလို၍ “ဗြဟ္မဘာဝံတိ အတ္ထော”ဟု မိန့်သည်။ [“ဇာတ္တံ– ဤသို့အပြားရှိသော” ဟု အသတ္ထိအနက် မပေးရ၊ “အယံ ပကာရော ဇာတ္တံ”နှင့် အညီ “ ဤသို့ ပြားသော ဗြဟ္မာ”ဟုသာ ပေးပါ။]

မနောပဏိဓိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ မနောပဏိဓိ ” ဟူသည် စေတသော ပတ္ထနာ–စိတ်၏ တောင့်ဖာခြင်းတည်း၊ ထို“တောင့်တ”ဟူသည် (ဆုတောင်းနေခြင်း မဟုတ်)၊ တထာစိတ္တုပ္ပဝတ္တိမတ္တမေဝ – ထို အခြားမြဟ္မာများ လာစေလိုသော စိတ်၏ ဖြစ်ရုံသာတည်း။ [ပ–ရှေးရှ+နိဓာန–စိတ်ကိုထားခြင်း၊.... ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ၌ ပဏိဓာန ဟူသည်လည်း ဘုရားဖြစ်ဘို့ရန် စိတ်ကို ရှေးရှုထားခြင်း (ဘုရားဖြစ်လိုသော စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်း) ပင်တည်း၊ “ဘုရားဖြစ်ရပါလို၏”ဟု ဆုတောင်းခြင်း မဟုတ်ပါ။]

ကောက်သော အပေါက်ဖြင့်၊ ဝက်အာဏိ – ကောက်သော စို့သည်၊ ဝါ–ကောက်သော သံချောင်းသည်၊(သြနမတိ)ဝိယ-ကိုင်းညွှတ်သကဲ့သို့၊သြနမိတ္တာ-ကိုင်းညွှတ်၍၊ တသေဝ - ထို ဗြဟ္မာမင်း၏ သာလျှင်၊ ပဒမူလံ – ခြေရင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ–ရောက်ကြလေကုန်၏၊ ဣတိ–ဤကား အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဝဏ္ဏဝတရောစာတိ-ကား၊ ဝဏ္ဏဝန္တတရော - သာ၍ လှပသော အဆင်းရှိသည်၊ အဘိရူပေါ - လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၊ ပါသာဒိကော - စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ မဟေသက္ခတရောတိ–ကား၊ ဣဿရိယပရိဝါရဝသေန–အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရ, အခြံအရံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာယသတရော– အထူးသဖြင့် များသော ကိတ္တိယသ ပရိဝါရယသရှိသည်၎င်း၊(ဟောတိ၌စပ်)။

× × × × × × × ×

ဝက်ဆိဒ္ဓေန, ဝက်အာဏိ ။ ။ နတ်ဗြဟ္မာတို့မှာ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ခြင်း "ငါ့ဃည် မည်သည့်ဘဝမှ စုတေခဲ့၍ မည်သည့် ကံကြောင့် ဤဘဝ၌ ဖြစ်ရသည်" ဟု များသောအားဖြင့် ဆင်ခြင်ရိုး ရှိသော်လည်း, ထို ဆင်ခြင်မှုသည် ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဝယ် စွမ်းတည်တံ့ပြီးသူတို့၌သာဖြစ်၏၊ ဤဗြဟ္မာတို့ကား နဂိုရင်းကပင် ဇာသရကုတ္တအယူ၌စွဲနေသူများတည်း၊ ထို့ကြောင့် မူလဗြဟ္မာမင်း၏ မှားယွင်းသော ဇာသရကုတ္တအယူအပေါက်ဖြင့် ထို ဗြဟ္မာသစ်တို့၏ အယူအကောက်သည် ဝင်သွားသကဲ့သို့, ထို ဗြဟ္မာမင်း၏ အယူဝါဒကို ထောက်ခံရာရောက်လေတော့သည်။

ဝဏ္ဏဝန္တတရော။ ။သံဝဋ္ဋကပ္ပပါဋိတော်၌ "ဝဏ္ဏဝတရော"ဟု ရှိဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် " ဝဏ္ဏဝတရော "ကိုသာ ဝဏ္ဏဝန္တတရောစ"ဟု ဖွင့်သင့်မည်ထင်သည်၊ ဥပမာ– စတုတ္ထပါရာဇိကာ၌ " ဝဏ္ဏဝါ အဟေသုံ"ကို " ဝဏ္ဏဝန္တော အဟေသုံ "ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း၊ စာအုပ်တို့၌"ဝဏ္ဏဝန္တတရော စာတိ ဝဏ္ဏဝန္တတရော"ဟု တွေ့ရ၏၊ "စသဒ္ဒါ အနက်မရှိ"ဟု ဖွင့်သည်ဟု ထင်စရာရှိသော်လည်း ဤ"စ"သည် အနက်မရှိ မဟုတ်,အနက်ရှိသည်သာ၊အဘိရူပေါစသည်ကား"ဝဏ္ဏဝန္တတရော"၏ အဓိပ္ပါယ်ထွက်။

မဟေသက္ခတရော။ ။မဟာ+ ဤသ+ အက္ခတရ၊ ဤသဓာတ်သည် ဂတိစသော အနက်, ဇာသရိယအနက်တို့ကို ဟော၏၊ ဇာသရိယအနက်ကို ယူ၍ " ဤသတိ အဘိဘဝတိတိ ဤသော"ဟု ဋီကာသစ်ပြု၏၊ မဟာ–ကြီးကျယ်သော+ဤသော–အစိုးရသူတည်း၊ မဟေသော–သူ၊ ["မဟန္တော+ဤသော ယသာတိ မဟေသော" ဟုလည်း ပြုနိုင်၏။] အက္ခာယတိတိ အက္ခော၊ (အာ+ ခါဓာတ်–အပစ္စည်း, (က) လာ)၊ မဟေသော ဇာတိ– ကြီးကျယ်သော အစိုးရသူဟူ၍ + အက္ခော- ပြောဆိုအပ်သူတည်း၊ မဟေသက္ခော- သူ၊ အတိသယေန + မဟေသက္ခော မဟေသက္ခတရော။

ဇာသရိယ၊ပေ၊တရော။ ။ဤကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်တည်း၊ ဇာသရိယဂုဏ်,ပရိဝါရဂုဏ်ကို ထောက်၍ မဟေသက္ခတရဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင်ပါသည်- ဟူလို၊ ဇာသရသ+ဘာဝေါ ဇာသရိယံ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ရာထူးဌာနန္တရ) ဂုဏ်၊ဤပါဋိဖြင့် ကိတ္တိယဒဿ (ကျော်စောခြင်း ဟူသော ယသ) ကို ပြ၏၊ ပရိဝါရဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ပရိဝါရယသကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့်"မဟာယသ"အရ ယသ ၂ မျိုးလုံးကို ယူပါ။

ဌာနံ ခေါ ပနေတံတိ-ကား၊ ဧတံ ကာရဏံ-ဤအကြောင်းသည်၊("ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန-ရှိသည်သာ"ဟု ပါဋိတော်၌စပ်)၊ [ဤမှ နောက်၌"သော တတော" ဟု ရှိ၏၊"တံ သန္ဓာယ"ကို ကြည့်၍ "ယော တတော"ဟု ဆရာတို့ ပြင်တော်မူ ကြသည်။] ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တတော-ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ၊ စဝိတ္ဝာ-စုတေ၍၊ အညတြ-အခြားသောဘုံသို့၊ နဂစ္ဆတိ- မသွား၊ ဣဓေဝ-ဤ လူ့ဘုံ သို့သာ၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်လာ၏၊ တံ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ် တော်မူ၍၊ ဧတံ-ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိအစရှိသော ဤစကားကို၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အဂါရသ္မာတိ-ကား၊ ဂေဟာ-အိမ်မှ၊ အနဂါရိယန္ကိ-ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရဟန်း အဖြစ်သို့၊("ပဗ္ဗဇတိ-ကပ်ရောံ၏"၌စပ်)၊ ဟိ-မှန်၏၊(တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ (ဝုစ္စတိ၌စပ်)၊ အဂါရဿ-အိမ်၏၊ ဝါ-အိမ်၌နေခြင်း၏၊ ဟိတံ-စီးပွားဟူသည်၊ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံ-လယ်လုပ်ခြင်း,

× × × × × × ×

ဌာနံ ခေါ ပနေတံ။ ။ပါဋိတော်ဝယ်"ဌာနံ ခေါ၊ပေ၊ဝိဇ္ဇတိ"ဝါကျ၏ နောံ၌ "ယံ အညတရော၊ပေ၊အာဂစ္ဆတိ, ဣတ္ထတ္တံ၊ပေ၊ပဗ္ဗဇတိ, အဂါရသ္မာ ၊ပေ၊ စေတော သမာဓိံ ဖုသတိ၊ပေ၊အနုဿရတိ"ဟု အပဓာန ဖြစ်သော အနိယမ ၄ ဝါကျ ရှိ၏၊ ယံ ကိုလည်း"နိပါတမတ္တံ"ဟုဝင်း, " ကရဏေဝါ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒေသော - ကရိဏ်း ဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်၌ ပဌမာဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါ"ဟုဝင်း, "ကြိယာပရာမသနံဝါ" ဟု ဝင်း ဋီကာ၌ ၃ နက် ဖွင့်၏၊ ပဌမနည်းအလို ယံ အနက်မရှိ။

ဒုတိယနည်းအလို။ ။ ယံ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အာဂစ္ဆတိ - ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤလာခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန-ရှိသည်သာ၊ ယံ-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ တိ- ကပ်ရောက်၏၊ ဧတံဌာနံ- ဤရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိခေါပန-သာ၊ ယံ- ကြောင့်၊ စေတောသမာဓိံ- ကို၊ ဖုသတိ-၏၊ ဧတံ ဌာနံ- ဤ စေတောသမာဓိကိုရခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန- သာ၊ ယံ-ကြောင့်၊ တံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-ထို ရှေတဘဝမျှ ဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ အနုဿရတိ-၏၊ ဧတံဌာနံ-ဤ ရှေတဘဝမျှ အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန-သာ၊ ဤသို့ အသီး အသီးခွဲ၍ အနက်ပေးပါ။

တတိယနည်း အလို။ ။ "ကြိယာကို သုံးသပ်ခြင်း"ဟူသော ကြိယဝပရာမသန အနက်ပေးရာ၌ကား "ယံ အာဂစ္ဆတိ-အကြင်လာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ- ဤလာခြင်း ဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန- သာ၊ ယံ ပဗ္ဗဇတိ-အကြင် ကပ်ရောက်၏၊ ဧတံဌာနံ-ဤ ရဟန်း အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ပေ၊ယံ ဖုသတိ-အကြင် ရ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤစေတောသမာဓိကို ရခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊ပေ၊ယံအနုဿရ တိ - အကြင် အောက်မေ့နိုင်၏၊ ဧတံ ဌာနံ - ဤ ရှေးတဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း , ထိုထက်အလွန် မအောက်မေ့နိုင်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန-သာ။ [တတော ပရံ နာနုဿရတိ ဝါကျပါ ယံဖြင့်စွဲနိုင်၏။] ယံကို ကြိယာပရာမသနအနက် ဖွင့်ရာ၌ ဤသို့ ကြိယာနှင့် တွဲ၍ ပေးရသည်။

နွားကျောင်းခြင်း အစရှိသော အလုပ်တည်း၊[အာဒိဖြင့် ဝါကိုဇ္ဈ စသည်ကိုယူ၊ အချို့နေရာ၌ "ကသိဝါကိုဇ္ဈာဒိ" ဟု ရှိ၏။] တံ - ထို အိမ်၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု အစရှိသော အလုပ်သည်၊ တတ္ထ - ထို ရဟန်းအဖြစ်၌၊ နတ္ထိ–မရှိ၊["ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟိ ယသ္မာ" ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ယသ္မာသည် ရှိရိုးမဟုတ်၊ ဟိကိုပင် "ယသ္မာ" ဟု အနက်ပေးနိုင်၏။] တသ္မာ - ကြောင့်၊ (အိမ်၏စီးပွားဖြစ်သောလယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ အနဝါရိယာတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊[ပဗ္ဗဇ္ဇာကို အရကောက်ရသောကြောင့် "အနဝါရိယာတိ" ဟု ရှိပါစေ၊ ပါဠိတော်၌ကား ပဗ္ဗဇတိ၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယန္တ်ကို ရှိရသည်၊] ပဗ္ဗဇတီတိ - ကား၊ ဥပဂစ္ဆတိ – ကပ်ရောက်၏၊ တတော ပရံ နာနုဿရတီတိ - ကား၊ တတော ပုဗ္ဗေနိဝါသာ - ထို ရှေး၌ နေအပ်ဘူးသော တဘဝမှ၊ ဝါ – ထက်၊ ပရံ - နောက်၌၊ ဝါ - အလွန်၊ နဿရတိ - မအောက်မေ့နိုင်၊ သရိတုံ – အောက်မေ့ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော - မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တွာ-၍၊ ဝါ – ကြောင့်)၊ တတ္ထ – ထိုရှေးဘဝ၌၊ ဌတ္တွာ – တန့်ရပ်၍၊ ဒိဋ္ဌိ - မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဏှာတိ – ယူ၏။

နိစ္ဆောတိ အာဒိသု – နိစ္ဆော အစရှိသောပါဠိတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တဿ - ထိုဗြဟ္မာမင်း၏၊ ဥပပတ္တိ - ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို၊ အပဿန္တော - မမြင်စွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တွာ-၍၊ ဝါ - ကြောင့်၊) နိစ္ဆောတိ - မြဲ၏ဟူ၍၊ ဝဒတိ – ပြောဆို၏၊ (တဿ - ၏)၊ မရဏံ - စုတေခြင်းကို၊ အပဿန္တော ;သည်၊(ဟုတ္တွာ)၊ ဓုဝေါတိ – ခိုင်ခံ့၏ဟူ၍၊ (ဝဒတိ)၊ သဒါ - အခါခပ်သိမ်း၊ ဘာဝတော - ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဿတောတိ – အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏ဟူ၍၊ (ဝဒတိ)၊ [သဿတပုဒ်ပြီးပုံကို ရှေ့ " သဿတော အတ္တာစ " အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဇရာဝသေနာပိ – ဇရာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သော်မှလည်း၊ ဝိပရိဏာမသ –

× × × × × × ×

အဂါရသ္မာ ၊ပေ၊ အနဂါရိယံ။ ။ဤဝါကျ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ် သုဒိန္နကလ္လာ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ " နဂစ္ဆတီတိ အဂါဇံ (ဃရံ)၊ အဂါရသ္မာ + ဟိတံ အဂါရိယံ (ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံ)၊ တံ ဘော့ နတ္ထိတိ အနဂါရိယာ (ပဗ္ဗဇ္ဇာ)၊ ပသဒ္ဓေန ဝိသိဋ္ဌော ဝဇသဒ္ဓေါ ဥပသက်မနေ၊ ဇုတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ ဥပဂစ္ဆတီတိ" ဟု ဖွင့်၏။ [သာရတ္ထဋီကာ၌ " အဂါရဝါသော အဂါရံ, ဥတ္တရပဒလောပေန၊ တဿ (ထိုအိမ်၌ နေခြင်း၏)၊ ဝနိဝဟံ အဂါရသ္မာ+ဟိတံ" ဟု ဖွင့်သေး၏။]

ဇရာဝသေနဝိ။ ။"ပိသဒ္ဓေန မရဏဝသေနာပိတိ သမ္ပိလ္လော်တိ" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ မိမိကား ပိသဒ္ဒါသည် "သမ္ပာဝနာဇောတက, ဂရဟာသမုစ္စည်း" ဟု ထင်၏၊ ဝိပရိဏာမ ဖြစ်ရာ၌ ဇရာအားဖြင့်လည်း ဖေါက်ပြန်နိုင်၏၊ ဇရာထက် သာ၍ဆိုးသော မရဏအားဖြင့်လည်း ဖေါက်ပြန်နိုင်၏၊ ထိုဗြဟ္မာမင်းမှာ ဇရာအားဖြင့်သော်မှ ဝိပရိဏာမမမှ မရှိသေး၏၊ မရဏအားဖြင့် မရှိခြင်းမှာ ဆိုဘွယ်ရာပင် မလို့တော့ပါ–ဟူလို။

ဖေါက်ပြန်ခြင်း၏၊ အဘာဝတော - မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဝိပရိဏာမ ဓမ္မောတိ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘော မရှိဟူ၍၊ (ဝဒတိ)၊ ဧတ္ထ – ဤ ပဌမဝါရ၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။["ဧတ္ထ ပဌမဝါရေ"ဟု စာအုပ်တို့၌၍၏၊ နိဿယစွဲရာမှ ပါလာဟန်တူသည်၊ ဒုတိယဝါရေကို ထောက်လျှင် "ပဌမဝါရ" ဟု သိသာပြီ။]

ဒုတိယဝါရေ–ဒုတိယဝါရ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယေ ဒေဝါ-အကြင် နတ်တို့သည်၊) ခိဋ္ဌာယ– အလွန်အကြူး ပျော်မြူးခြင်းကြောင့်၊ ပဒုဿန္တိ ဝိနဿန္တိ– ပျက်စီးကြရကုန်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ အလွန်အကြူး ပျော်မြူးသည့် အတွက် ပျက်စီးရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ– ထိုနတ်တို့သည်၊) ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ – ခိဋ္ဌာပဒေါသိကတို့ မည်၏၊ ပဒူသိကာတိပိ – ပဒူသိကာဟူ၍လည်း၊ ပါဋိ-ပါဋိတော်ကို၊ လိခန္တိ- ရေးကြကုန်၏၊ သာ- ထိုပါဋိသည်၊ အဋ္ဌကထာယံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ အတိဝေလံ,တိ- ကား၊ အတိကာလံ-အချိန်လွန်အောင်၊ အတိစိရံ- အလွန်ကြာမြင့်စွာ၊ ဣတိအတ္ထော – နက်။

× × × × × × ×

ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ။ ။သတ္တတ၌ "ကြီဋာ"သည် ပါဋိ၌ "ကီဋ္ဌ = ခိဋ္ဌာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဓာတ်ကျမ်း၌ "ခိဋ" ဓာတ်ဟု မတွေ့ရ၊ အဘိဓာနပွဒီပိကာသူစိ၌ "ခိဋ–ကီဋ္ဌာယံ"ဟု ဆို၏၊ "ဏျ ပစ္စည်းဖြင့် ၃၂ကို (၃) ပြု, ဒွေဘော်လာ" ဟု ကြံပါ၊ ခိဋနံ–ပျော်မြူးခြင်း၊ ခိဋ္ဌာ – ခြင်း၊ ပဒုဿန္တိတိ ပဒေါသိနော၊ (ကတ္တားဟော ဏီပစ္စည်း) ခိဋ္ဌာယ+ ပဒေါသိနော၊ ခိဋ္ဌာပဒေါသိနော၊ သွတ္ထ၌ က ပစ္စည်းသက်၍ "ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ" ဟု ဖြစ်၏၊ (တနည်း) ပဒုဿနံ ပဒေါသော ခိဋ္ဌာယ + ပဒေါသော ခိဋ္ဌာပဒေါသော၊ ခိဋ္ဌာပဒေါသော ဧတေသံတိ ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ၊–ဋီကာကို မှီးသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား လဟုကနည်းအားဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုထားသည်။ [ဋီကာသစ်၌ "ခိဋ္ဌာပဒေါသကာ"ဟု ဏွုပစ္စည်းဖြင့် ဆိုလိုလျက် "ဣ အက္ခရာလာသည်"ဟု တနည်းဆိုသေး၏။]

ပဒူသိကာ။ ။ဤပါဋိကား မဟာဝိဟာရဝါသီနိကာယမှ တပါး အခြား နိကာယတို့၏ ပါဋိတည်း၊ ထိုပါဋိသည် ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ မရှိ၊ ဒူသဓာတ်သည် စုရာဒိဂိုဏ်း, နာသ (ဖျက်ဆီးခြင်း) ဟူသော သကမ္မကအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် တမင်္ဂလာ မဖျက်ဆီးရဘဲ သူတို့ဘာသာ ပျက်စီးကြရသောနတ်တို့ကို ဟောရာ၌ ထိုပါဋိသည် မသင့်ပင်၊ ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ၌ကား ဒိဝါဒိဒုသ (ဝိကတ-မေါက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း အနက်ဟော) အကမ္မကဓာတ်တည်း။

အတိဝေလံ။ ။ ဝေလာ သဒ္ဒါသည် ကာလအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "အတိကာလံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ကာလောဒ္ဓါ သမယော ဝေလာ၊–အဘိဓာန် (၆၆)။] "ဝေလံ+အတိတ္ကန္တံ အတိဝေလံ (ဘာဝနပုံသကဟု ခေါ်အပ်သော ကြိယာဝိသေသနပုဒ်တည်း၊ "ရိုးရာဖြစ်သော ပျော်မြူးချိန်ကို လွန်အောင်" ဟူလို၊ ဆိုလိုရင်းမှာ "အချိန်အလွန်ကြာအောင် ပျော်မြူးခြင်းပင်တည်း"ဟု သိစေလို၍ "အတိစိရံ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဟဿ ဒိဋ္ဌာ ရတိဓမ္မသမာပန္နာတိ – ကား၊ ဟဿရတိဓမ္မဥ္စေဝ - မေထုန ဓမ္မဖြင့် ရှင်ပျခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းသဘောသို့ဂုင်း၊ ဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မဥ္စ - ကိုယ် နှုတ် ၂ ဖေါ်, မြ။းပျော်ခြင်း၌မွေ့လျော်ခြင်းသဘောသို့ဂုင်း၊ သမာပန္နာ-ကောင်းစွာ ရောက်ကုန်သည်၊ အနုယုတ္တာ - အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ - ဖြစ်၍၊) (ဝိဟရန္တိ ၌စပ်)၊ ကေဋိဟဿသုခဥ္စေဝ– မေထုန်ခံစား ပျော်ပါးခြင်း ရှိသူတို့၏ ရှင်ပျခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သုခကိုဂုင်း၊ ကာယိက ဝါစသိကကိဋ္ဌာ သုခဥ္စ–ကိုယ်၌ဖြစ်သော ပျော်မြ။းခြင်း , နှုတ်၌ဖြစ်သော ပျော်မြ။းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော သုခကိုဂုင်း၊ အနုယုတ္တာ (ဟုတ္ထာ)၊ (ဝိဟရန္တိ ၌စပ်)၊ ဝုတ္တာပ္ပကာရ ရတိ ဓမ္မသမဂ်ီနော–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော မွေ့လျော်ခြင်းသဘောနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ဟုတ္ထာ-၍၊ ဝိဟရန္တိ- နေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

သတိ သမ္မုသတိတိ–ကား၊ ခါဒနီယ ဘောဇနီယသု-ခဘွယ်ဘောဇဉ်တို့၌၊ သတိ - စားသောက်ဘို့ရန် သတိသည်၊ သမ္မုသတိ - ပျောက်ပျက်၏၊ ဝါ– မေ့လျော့၏၊ [ဘူဝါဒိ မုသဓာတ်သာ “ မေ့လျော့ခြင်းအနက် ”ကို ဟော၏၊ ဒိဝါဒိ မုသဓာတ်ကား “ ဖြတ်ခြင်းအနက် ”ကို ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် သ ဒွေဘော် မရှိရ။] ကိရ - ၍၊ တေ– ထိုနတ်တို့သည်၊ ပုညဝိသေသာဓိဂတေန- ကောင်းမှု

× × × × × × ×

ဋီကာဟောင်း။ ။“အတိက္ကန္တဝေလံ ဝါ အတိဝေလံ” ဟု ဖွင့်၏၊ အဋ္ဌကထာ နည်းမှ တနည်းဖွင့်သောကြောင့် “ဝါ” ဟု ထည့်ထားသည်၊ ဒုတိယာဝိဘတ်ကိုလည်း ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ပင် သက်စေလို၍ “အာဟာရုပဘောဂကာလံ အတိက္ကမိတ္ဝာ တိ အတ္ထော ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိဂြိဟ်မှာ ရွှေအတိုင်း အဗျယီဘောပင်တည်း၊ သို့သော် “ကာလ”အရ ပျော်မြ။းချိန်ကာလကို မယူဘဲ “အစာစားချိန်ကာလကို ယူရသည်။

ဟဿ၊ဧပ၊သမာပန္နာ။ ။ဟဿနှင့် ဒိဋ္ဌာကို ဒွန်တွဲ၊ “ဒွန်၏နောက်၌, ရှိသော ပိဒ်, ထွဉ်လိုက် ပုဒ်တိုင်းသာ”နှင့်အညီ ဒွန်၏နောက်၌ရှိသော ရတိဓမ္မပုဒ်ကို ရွှေ ၂ ပုဒ် နှင့် ထွဉ်စေ၍ “ဟဿရတိဓမ္မဥ္စေဝ, ဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မဥ္စ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဟဿဒိဋ္ဌာသု+ ရတိဓမ္မော ရမဏာသဘာဝေါတိ၊ – ဋီကာသစ်။] “ သမာပန္န – ကောင်းစွာရောက် ” ဟူသည် “ထိုအလုပ်ကို အားထုတ်ခြင်းပင်တည်း”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ကို ပြလို၍ သမာပန္နာ ကို “အနုယုတ္တာ” ဟု ဖွင့်သည်။

ကေဋိ၊ဧပ၊ ကိဉ္စာသုခဥ္စ။ ။ဟဿရတိဓမ္မကို “ ကေဋိဟဿသုခ ” ဟုဂုင်း, ဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မကို “ ကာယိကဝါစသိက ကိဉ္စာသုခ ” ဟုဂုင်း ဖွင့်၏၊ ထိုတွင် “ မေထုန သမ္ဗယောဂေန ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ ကေဋိဟဿသုခံ ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုမှ ကြွင်းသော ပျော်မြ။းခြင်းဟူသော ကာယပယောဂ စမ်ပယောဂကြောင့်ဖြစ်သော (ကခုန် တီးမှုတ်ခြင်း သီဆိုခြင်း စသော ပယောဂတို့ကြောင့်ဖြစ်သော) သုခကို “ ကာယိကဝါစသိက ကိဉ္စာသုခ ” ဟု ခေါ်သည်။ [ကိဉ္စာ ယေသံတိ ကေဋိနော၊ ကေဋိနံ – ကာမခံစား ပျော်ပါးခြင်း ရှိသူတို့၏ + ဟဿော– ရှင်ပျခြင်းတည်း၊ ကေဋိဟဿော – ခြင်း၊ ကေဋိ ဟဿေန+ဥပ္ပဇ္ဇနကံ+သုခံ ကေဋိဟဿသုခံ။]

အထူးကြောင့် ရအပ်သော၊ မဟန္တေန – ကြီးကျယ်သော၊ အတ္တနော – မိမိ၏၊ သိရီဝိဘဝေန – အသရေစည်းစိမ်ဖြင့်၊ နက္ခတ္တံ – နက္ခတ်သဘင်ကို၊ ကီဋ္ဌန္တာ– ကစားကုန်လသော်၊ ဝါ – ပျော်မြူးကုန်လသော်၊ တာယ သမ္ပတ္တိယာ – ထိုစည်းစိမ်၏၊ မဟန္တတာယ - ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟာရံ - နတ်သုဓာဟူသော အာဟာရကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိမှ-စားပြီးကုန်ပြီ၊ နပရိဘုဉ္ဇိမှ-မစားကြရကုန်သေး၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ နဇာနန္တိ - မသိကြတော့ကုန်၊ အထ-ပျော်မြူး

× × × × × × ×

သိရီဝိဘဝေန,နက္ခတ္တံ။ ။"သရီရသောဘဂ္ဂါဒိသိရိယာ ပရိဝါရာဒိသမ္ပတ္တိယာစ-ခန္ဓာကိုယ်၏ လှပတင့်တယ်ခြင်း စသည်ကို သိရီ, အခြွေအရံစသော စည်းစိမ်ကို ဝိဘဝ" ဟု ဖွင့်သည်၊ နတ်ပြည်၌ နက္ခတ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် နက္ခတ်ပွဲလည်းမရှိ၊ လူ့ပြည်က အခေါ်အဝေါ်အတိုင်း နတ်တို့၏ ပွဲသဘင်ကိုပင် ဥပစာတင်၍ " နက္ခတ္တံ " ဟု ဆိုထားသည်။ [" နက္ခတ္တံတိ ဆဏံ၊ ယေဘုယျေန ဟိ နက္ခတ္တယောဂေန ကတတ္တာ တထာယောဂေါ ဝါ ဟောတု မာဝါ, နက္ခတ္တမိစ္စေဝ ဝုစ္စတိ၊– ဋီကာသစ်။]

အာဟာရံ။ ။နတ်တို့၏အာဟာရဟူသည် "သုဓာ"တည်း၊ "သုပုဗ္ဗ, ဓေဓာတ်, (တနည်း) ဓာဓာတ်, ကပစ္စည်း"ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ [ဓေဓာတ်သည် ပါန အနက်ကို ဟော၍, ဓာဓာတ်ကား ဒါန အနက်ကိုလည်း ဟောသည်။] သုဋ္ဌု - ကောင်းစွာ+ ဓီယတေ – သောက်အပ်၏၊ ဝါ – ပေးအပ်၏၊ ဣတိ သုဓာ၊ ဋီကာသစ်၌ " သုခဿ ဓာရဏတော ဒေဝါနံ ဘောဇနံ သုဓာတိ ဝုစ္စတိ"ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို"သုခံ+ဒဓာတီတိ သုဓာ–သုခကိုဆောင်တတ်သော နတ်သုဓာ"ဟု ပြုပါ။

နတ်သုဓာ၏ဂုဏ်။ ။ထို နတ်သုဓာသည် "သခ်ူပမာ–ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူ၏၊ အတုလျဒဿနာ – အတုမရှိအောင် ကြည့်စရာကောင်း၏၊ သုစိ – စင်ကြယ်၏၊ သုဂန္ဓာ-ကောင်းသောအနံ့ရှိ၏၊ ပိယရူပါ-ချစ်စရာ အဆင်းရှိ၏၊ ထိုသုဓာကိုစားရလျှင် ၁၂ ပါးသော အကျိုးရ၏၊ ၁၂ ပါးအကျိုးကား– ခုဒ္ဒံ- ထမင်းဆာခြင်း၊ ပိပါသံ– ရေငတ်ခြင်း၊ အရတိံ–မမ္ဍေ့လျော်ခြင်း၊ ဒရထံ- ကိုယ်ပူခြင်း၊ ခိဒံ- ပင်ပန်းခြင်း၊ [စာအုပ်တို့၌ "ခမံ"ဟု ရှိ၏၊ "ကိလန္တဘာဝံ"ဟု သုဓာဘောဇနဇာတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်သောကြောင့် ဆန်းလည်းတဲ့အောင် " ခိဒံ " ဟု ရှိသင့်၏။] ကောဓ - အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ဥပနာဟံ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ ဝိဝါဒ-ငြင်းခုန်ခြင်း၊ ပေသုနံ- ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ သီတ– ချမ်းအေးခြင်း၊ ဥဏ္ဍ– ပူအိုက်ခြင်း၊ တန္ဒိံ - ပျင်းရိခြင်း၊ ဤ ၁၂ ပါးကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းတည်း။

ဘုတ္တာစ သာ ဒွါဒသ ဟန္တိ ပါပကေ, ခုဒ္ဒံ ပိပါပံ အရတိံ ဒရထကွိဒံ။
ကောဓူပနာဟဉ္စ ဝိဝါဒပေသုနံ, သီတုဏ္ဍ တန္ဒိံစ ရသုတ္တမံ ဣဒံ။

သုဓာ၏ ဖမာဏ။ ။ ထို သုဓာသည် သဖန်းသီး ပမာဏရှိ၏၊ လက်တဆုပ်စာလောက်သာ ကြီး၏၊ ထိုသုဓာကို နတ်တို့အရေအတွက်အားဖြင့် တရက်တခါစားကြရ၏၊ အောက်အောက် နတ်များထက် အထက်အထက် နတ်များ၏ အာဟာရသည် အဆင့်ဆင့် သာလွန်၏၊ လျှာပေါ်တင်လိုက်လျှင်ပင် ဆံဖျား လက်သည်း ခြေသည်းဖျား တိုင်အောင် တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ၍ သွားလေသတဲ့။

ကြရာ ထိုအခါ၌၊ ကောဟာရာတိက္ကမနတော – တကြိမ် အာဟာရကို လွန်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ နိရန္တရံ– မပြတ်၊ ခါဒန္တာပိ - ခဲစားပါကုန်သော်ငုင်း၊ ပိဝန္တာပိ – သောက်ကြပါကုန်သော်ငုင်း၊ စဝန္တိယေဝ - စုတေကြရကုန်တော့သည်သာ၊ နတိဋ္ဌန္တိ–မတည်နိုင်တော့ကုန်။

ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ကမ္မဇတေဇဿ- ကမ္မဇတေဇော၏၊ ဗလဝတာယ- အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ငုင်း၊ ကရဇကာယဿ-ကရဇကာယ၏၊ ဝါ – ခန္ဓာကိုယ်၏၊ မန္ဒတာယ – နှုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ငုင်းတည်း၊ ဝါ – ညှံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငုင်းတည်း။ [တနည်း အကျယ်ပေးပုံကား၊ ကသ္မာ– အဘယ့်ကြောင့်၊ အထ- ၌၊ ကောဟာရာတိက္ကမနတော - မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ နိရန္တရံ- လပ်၊ ခါဒန္တာပိ- ခဲစားကုန်သော်ငုင်း၊ ပိဝန္တာပိ- သောံကြကုန်သော်ငုင်း၊ စဝန္တိယေဝ – ကေန်စုတေကြရကုန်သနည်း၊ နတိဋ္ဌန္တိ – မတည်နိုင်ကြရကုန်

× × × × × × ×

နိရန္တရံ၊ပေ၊ပိဝန္တာပိ။ ။ဤစကားသည် နောက်ထပ်ပြုပြင်၍ မရနိုင်ကြောင်းကို ပြသော ပရိကပ္ပစကားတည်း၊ တကယ်အားဖြင့်ကား ထိုကဲ့သို့ နိရန္တရ စားချိန်သောံချိန် မရကြတော့ဘဲ ကေန် စုတေကြရတော့သည်သာ။ [နိရန္တရံ ခါဒန္တာပိ ပိဝန္တာပိတိ ဣဒံ ပရိကပ္ပနာဝသေန ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

ကမ္မဇတေဇဿ ဗလဝတာယ။ ။စားသမျှအစာကို ကြေကျက်စေနိုင်သော အစာအိမ်၌ရှိသော ဝမ်းမီးကို "ပါစကတေဇော" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပါစကတေဇော ကိုပင် ရှေးကံကြောင့်ဖြစ်သည့်အတွက်"ကမ္မဇတေဇော"ဟု ခေါ်သည်၊ လူတို့မှာ ထို ကမ္မဇဝမ်းမီး အညှံ- အကောင်း (အနှုံ-အထက်) ကွဲပြားသော်လည်း နတ်တို့၌ကား မွန်မြတ်သောရှေးကံကြောင့်ဖြစ်ရသည့်အတွက် ဂရုသိနိဒ္ဓ (လေးလေးပင်ပင် ညက်ညက် ညောညောရှိသော) နတ်သုဓာ အာဟာရကိုပင် ကြေကျက်စေနိုင်ရကား အားရှိ ထက်မြက်သော ဝမ်းမီးသာ ရှိကြပေသည်။

ကရဇကာယဿ မန္ဒတာယ။ ။ခန္ဓာကိုယ်ကို "ကရဇကာယ," ဟု ခေါ်၏၊ နတ်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် သိမ်မွေ့နုညှံ၏၊ သိမ်မွေ့နုညှံသောကြောင့်ပင် သကြားမင်းသည် ဣန္ဒသာလဂူသို့ လာသောအခါ ပကတိမြေပေါ်၌ ခန္ဓာကိုယ် မတည်နိုင်ဘဲ ကျွံ၍ ဝင်သွားသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် "ကြမ်းတန်းသော အတ္တဘောကို အဓိဋ္ဌာန်လိုက်လော"ဟု သကြားအား နည်းပေးတော်မူရဘူး လေသည်၊ ဤစကားအရ " နတ်တို့၏ ထက်မြက်သောကမ္မဇဝမ်းမီးသည် လောင်ဘို့ရာနတ်သုဓာကို မရသောအခါ နုညှံသော နတ်ခန္ဓာကိုယ်ကို လောင်သောကြောင့် တခဏချင်း စုတေကြရသည်"ဟု သိပါ။

မှတ်ချက်။ ။"လူတို့ကား နတ်များလောက် မကြီးကျယ်သောကံကြောင့် ဖြစ်ရသည့်အတွက် ကမ္မဇတေဇောလည်း နတ်များလို မကောင်း၊ ကရဇကာယလည်း နတ်များ၏ကိုယ်လောက် မနုညှံ"ဟု သိပါ၊ သို့ရာဝယ် လူအချင်းချင်းကား ကံချင်းကွာသည့်အတွက် ကမ္မဇဝမ်းမီး ကောင်း-မကောင်းသည်ငုင်း, ခန္ဓာကိုယ် အနုအကြမ်းသည်ငုင်း ကွာခြားပါသေး၏၊ အစာကြေလွယ်သူတို့မှာ ကမ္မဇဝမ်းမီး ကောင်းသူများပင်တည်း။

သနည်း၊ ကမ္မဇ တေဇဿ–၏၊ ဗလဝတာယ–ကြောင့်ရင်း၊ ကရဇကာယဿ-၏၊ မန္ဒတာယ-ကြောင့်ရင်း၊ အထ-၌၊ ကောဟာရာတိက္ကမနတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နိရန္တရံ-မလပ်၊ ခါဒန္တာပိ-သော်ရင်း၊ ပိဝန္တာပိ–သော်ရင်း၊ စဝန္တိယေဝ-ကေန်စုတေကြရကုန်တော့၏၊ နတိဋ္ဌန္တိ– မတည်နိုင်ကုန်တော့။]

ဟိ–ချဲ၊ မနုဿာနံ–လူတို့၏၊ ကမ္မဇတေဇော- ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဝမ်းမီးသည်၊ မန္ဒော-နုံ့၏၊ ဝါ-ညှံ့၏၊ ကရဇကာယော-ကရဇကာယသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိ၏၊ [နတ်တို့၏ကိုယ်လောက် မနူးညှံ့ဘဲ ကြမ်းတန်းသည်ကို "ဗလဝါ" ဟု ဆိုသည်။] တေသံ-ထို လူတို့၏၊ ကမ္မဇတေဇဿ – ကမ္မဇတေဇော၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "တေဇဿ" ဟု ရှိ၏။] မန္ဒတာယ-နုံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဝါ- ညှံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ကရဇကာယဿ-၏၊ ဗလဝတာယ-အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ သတ္တာဟမ္ပိ– ခုနစ်ရက်ကိုသော်မှလည်း၊ အတိက္ကမိတွာ– လွန်၍၊ ဥဏ္ဍောဒကအစ္ဆယာဂုအာဒီဟိ – ပူသော ရေနွေး, ကြည်သော ယာဂုအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝတ္ထုံ-ကရဇကာယဟူသောဝတ္ထုကို၊ ဥပတ္ထမ္ဘေတုံ–ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်၏၊ ပန–ကား၊ ဒေဝါနံ–နတ်တို့၏၊ ကမ္မဇတေဇော-သည်၊ ဗလဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ ကရဇံ-ကရဇဝတ္ထုသည်၊ မန္ဒံ-သည်၊ ဝါ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ကရဇကာယံ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ကရဇံ" ဟု ရှိသည်၊ ဝတ္ထုံကိုင့်၍ ကရဇံဟု နပုလ္လိန်ထားသည်၊ ကရဇသဒ္ဒါကား ပုလ္လိန်သာ၊] တေ – ထို နတ်တို့သည်၊ ဧကံ – တခုသော၊ အာဟာရဝေလံ-အစာစားချိန်ကို၊ အတိက္ကမိတွာဝ – လွန်၍သာလျှင်၊ ဝါ–လွန်လျှင် လွန်ခြင်းပင်၊ သဏ္ဌာတုံ-ကောင်းစွာတည်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောန္တိ-မစွမ်း

× × × × × × ×

ကရဇကာယခေါ်ပုံ။ ။ကော ဝုစ္စတိ သရီရံ၊ တတ္ထ-ထို ကိုယ်၌၊ ပဝတ္တော-သော၊ ရဇော–မြူသည်၊ က+ရဇော–မည်၏၊ သုတ္တသောဏိတံ– သုက်သွေးတည်း၊ မှန်၏၊– ရာဂကို "မြူ" ဟု ခေါ်၏။ [ရာဂေါ ရဇော နစပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ – မဟာနိဒ္ဒေသ, အဋ္ဌကဝဂ်, သာရိပုတ္တသုတ္တနိဒ္ဒေသပါဋ္ဌိတော်။] ထိုရာဂမြူကြောင့်ဖြစ်သော သုက်သွေးကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ရဇ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ကရဇေန-ကိုယ်၌ ဖြစ်သော သုက်သွေးကြောင့် + သမ္ဘူတော - ကောင်းစွာ ဖြစ်သော+ ကာယော - ကိုယ်တည်း၊ ကရဇကာယော- ကိုယ်၊ ဤဝိဂ္ဂိဟ်အရ - သုက်သွေးကြောင့် မဖြစ်ဘဲ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေနေရသော နတ်တို့၏ ကိုယ်ကို "ကရဇကာယ" ဟု မခေါ်နိုင်သော်လည်း ကိုယ်ချင်းတူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ကရဇကာယ" ဟုပင် ခေါ်ရတော့သည်။

ဋီကာသစ်။ ။တထာ အသမ္ဘူတောပိစ ဒေဝါဒီနံ ကာယော, တဗ္ဗောဟာရေန ကရဇကာယောတိ ဝုစ္စတိ၊ ယထာ-ပူတိကာယော ဇရသိဂ်ါလောတိ-မပုတ်သေးသော်လည်း ကိုယ်ဟူသမျှကို "ပူတိကာယ" ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ရင်း, မအိုသေးသော်လည်း မြေခွေး ဟူသမျှကို "ဇရသိဂ်ါလ" ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ရင်းတည်း၊ ကရဇပုဒ်၏ အခြားဝိဂ္ဂဟများကို ဋီကာသစ်၌ ရှုပါ။

နိုင်တော့ကုန်၊ ယထာနာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဂိမှာနံ-နွေလတို့၏၊ မစ္ဆ နိကေ–နေ့၏ အလယ်ဖြစ်သောအခါ၌၊ ဝါ-မွန်းတည့်ချိန်၌၊ တတ္တပါသာဏော-ပူနေသော ကျောက်ဖျာ၌၊ [တပတိတိ တတ္တော၊ (ပါသာဏော)၊] ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ပဒုမံဝါ–ပဒုမ္မာကြာသည် သော်၎င်း၊ ဥပ္ပလံဝါ– ဥပ္ပလ မည်သော ကြာညို ကြာဖြူ။ ကြာနီသည်သော်၎င်း၊ သာယန္ဟသမယေ–ညနေ အခါ၌၊ ယဉ္ဇသတေန–ရေအိုးတရာဖြင့်၊ သိဉ္စိယမာနံဝိ-သွန်းလောင်းအပ်ပါ သော်လည်း၊ ပါကတိကံ- ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်၊ နဟောတိ- မဖြစ်တော့၊ ဝိနဿတိယေဝ-ပျက်စီးရတော့သည်သာ၊ ဧဝမေဝ-၌ အတူသာလျှင်၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊(အာဟာရတကြြိမ်ကို လွန်ရာကာလမှ နောက်၌၊) နိရန္တရံ ခါဒန္တာဝိ ဝိဝန္တာဝိ စဝန္တိယေဝ, နတိဋ္ဌန္တိ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ သတိယာ၊ပေ၊စဝန္တိတိ-သတိယာ၊ပေ၊စဝန္တိ ဟူ၍၊(ဘဂဝါ)အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥူးအံ့၊ တေ ဒေဝါ– ထို နတ်တို့သည်၊ ကတမေ-အဘယ်နတ်တို့နည်း၊ ဣတိ – ၌ကား အမေးတည်း၊ (တေဒေဝါ-တို့သည်၊) ဣမေ ဒေဝါ- ၌ နတ်တို့တည်း၊ ဝါ-မည်သည့် နတ်တို့-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာယံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝိစာရဏာ-စိစစ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ စိစစ်ခြင်းမရှိပါသော်လည်း၊ ဒေဝါနံ ၊ပေ၊ မန္ဒန္တိ–ဒေဝါနံ ၊ပေ၊ မန္ဒံဟူ၍၊ အဝိသေသေန-အထူးမမ, သာမညအား ဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာဒ်စပ်)၊ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ညဿံ အလုံးစုံကုန်သော၊ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော – နတ်သုစာ ဟူသော ကဗလီကာရ အာဟာရကိုမှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်သော၊ ဒေဝါ- နတ်တို့သည်၊ ဧဝံ-၌သို့ (မြူးပျော်မှုကို)၊ ကရောန္တိ – ပြုကြကုန်၏၊ တေယေဝ– ထို နတ်အားလုံးတို့သည်ပင်၊ စဝန္တိ - စုတေကြရကုန်၏၊ ဣတိ– ၌သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ တေ – ၌နတ်တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာ ပဒုဿနမတ္တေနေဝ - အပျော်ကြူးသည့်အတွက် ပျက်စီးခြင်းမျှ ကြောင့်သာ

× × × × × × ×

အဝိသေသေန။ ။ နတ်အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော “ဒေဝါနံ” ကို “ အဝိသေသ-မည်သည့်နတ်ဟု ဝိသေသမရှိသော သာမညသဒ္ဒါ”ဟု ဆိုသည်၊ (တနည်း) “ဒေဝါနံ ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ, ကရဇံ မန္ဒံ - ကမ္မဇတေဇော၏ အားရှိခြင်း , ကရဇဝတ္ထု၏ အားနည်းခြင်း ” ဟု နတ်အမျိုးနှင့် ဆိုင်သော သာမညအကြောင်းပြ စကားကိုပင် “အဝိသေသ”ဟု ဆိုသည်၊–ဋီကာသစ်။

ဒိဋ္ဌာပဒုဿန မတ္တေနေဝ။ ။ ဤဝါကျသည် ယခုစာအုပ်များ၌ “တေ ဒေဝါ တိ”၏ နောက်မှာရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ ဤဝါကျကို “ တေယေဝ စဝန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဝါကျ၏ နောက်၌ ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ အဖြစ်ဖြင့် ရှိသင့်၏ ဟု ဆို၏၊ “ အလုံးစုံသော ကာမာဝစရနတ်တို့သည် ဤသို့ အပျော်ကြူးကြသောကြောင့် စုတေကြရလျှင် အဘယ့်

လျှင်၊ ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာတိ - ကတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ - မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ တေဒေဝါ-ထို ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာနတ်တို့သည်၊ နိမ္မာနရတိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော-နိမ္မာနရတိနတ်, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟု – နှ်ပြီ၊ ဧတ္ထေ- ဤဒုတိယဝါရ၌၊ သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

တတိယဝါရေ-တတိယဝါရ၌၊(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊(ယေဒေဝါ–တို့သည်)၊ မနေန-ဒေါသနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကြောင့်၊ ပဒုဿန္တိ ဝိနဿန္တိ-ပျက်စီးကြရကုန်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ ဒေါသနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကြောင့် ပျက်စီးကြရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊(တေဒေဝါ)၊မနောပဒေါသိကာ-ကတို့မည်၏၊ ဧတေ- ဤ မနောပဒေါသိကာနတ်တို့သည်၊ စာတုမဟာရာဇိကာ - စာတုမဟာရာဇိက နတ်တို့တည်း၊ ကိရ - ချဲ၊ တေသု - ထို စာတုမဟာရာဇိက နတ်တို့တွင်၊

× × × × × × × ×

ကြောင့် "ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ" ဟု နာမည်တပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း" ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ခိဋ္ဌာပဒုဿနမတ္တေနေဝ ဟိ" စသည်ကို မိန့်ရသည်၊ "နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်လုံး၏ နတ်များအားလုံးပင် ဤသို့ အပျော်ကြူးလျှင် စုတေကြရသော်လည်း ခိဋ္ဌာပဒုဿန ကြိယာကို သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ နိမိတ်ပြု၍ ထို နတ်များကို "ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာ"ဟု နာမည်ထူးတပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသည်" ဟူလို၊ နိဿယ၌ ဤဋီကာသစ်အလိုအတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

အချို့ယူဘွယ်။ ။"ကေစိဝါဒကို ခိုင်မြဲစေလို၍ "ခိဋ္ဌာပဒုဿန" စသော ဒဋ္ဌိဝါကျကို ဆိုရသည်"ဟု အချို့က ဆိုစရာရှိ၏၊ ထိုစကားသည် မသင့်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-"တေ ဒေဝါတိ"ဟု ကေစိဝါဒအတွက် ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် စကားတရပ်ဖြတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ စိစစ်ထား၏၊ ထို စိစစ်ချက်သည် အသင့်ဟုပင် ထင်သည်၊ အကယ်၍ "ခိဋ္ဌာပဒုဿန မတ္တေနေဝ ဟေတေ ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာတိ ဝုတ္တာ"ကို ကေစိဝါဒ၏ ဒဋ္ဌိဟု ဆိုလိုလျှင်"တေဒေဝါ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါ မပါဘဲ "ခိဋ္ဌာ၊ပေ၊ ဝုတ္တာတိ"ဟု"ဝုတ္တာ"နောက်ဈမှ ဣတိသဒ္ဒါ ပါရလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဝါကျကို ကေစိဝါဒ၏ ဒဋ္ဌိဝါကျဟု ယူလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် "ဝုတ္တာတိ" ဟု ဣတိထည့်၍ အနက်ပေးကြပါလေ။

မနောပဒေါသိကာ။ ။မနေနာတိ-ဣဿာပကတတ္တာ (ဣဿာသည့် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင် ပြုအပ် နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပဒုဋ္ဌေန မနသာ–ပျက်သောစိတ်ဖြင့် (နဂိုရ်ကောင်းနေသောစိတ် မဟုတ်တော့ဘဲ,ပျက်စီးသောစိတ်ဖြင့်)၊ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝစနတ္ထကို ခိဋ္ဌာပဒေါသိကာပုဒ်ကို နည်းမှီး၍ သိပါ။

ဋီကာနည်း။ ။ဥဿူယနဝသေန မနသောဝ ပဒေါသော မနောပဒေါသော–စိတ်၏ ပျက်စီးခြင်း၊ ဝိနာသဟေတုဘူတော-နတ်တကိုယ်လုံး ပျက်စီးခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ မနောပဒေါသော ဧတေသံ အတ္ထိတိ မနောပဒေါသိကာ၊ ဤသို့လည်း ဋီကာတို့ အဋ္ဌကထာမှ တနည်းပြုကြသေးသည်။

ကော–တယော်သော၊ ဒေဝပုတ္တော-နတ်သားသည်၊ နက္ခတ္တံ--နက္ခတ်သဘင်ကို၊ ကီဠိဿာမိ–ကစားအံ့၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ သပရိဝါရော - အခြံအရံနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊(ဟုတ္တွာ)၊ ရထေန-ရထားဖြင့်၊ ဝိထိ ံ-လမ်းမကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-သွား၏။ ["ရထေန"ကို ဥပလက္ခဏာနည်းဟု ံမှတ်ပါ။ အခြား နည်းဖြင့်လည်း အခြားနတ်တို့ သွားကြမည်သာ။] အထ-ထို အခါ၌၊ အညော – အခြား နတ်သားသည်၊ နိက္ခမန္တော-ထွက်လာလသော်(မိမိ ဗိမာန်မှ ထွက်လာလသော်)၊ တံ- ထို ပဌမနတ်ကို၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ဘော-အမောင်တို့၊ အယံ ကပဏော-ဤ အနှံ့အမွဲ နတ်ဆင်းရဲသည်၊ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝိယ-မမြင်အပ်ဘူးသကဲ့သို့၊ တံ–ဤ စည်းစိမ်ကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဝိတိယာ–ဝိတိဖြင့်၊ ဥဒ္ဓုမာတောဝိယ-တက်ကြွသကဲ့သို့ ၎င်း၊ ဝိတိယာ-ဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇမာနော ဝိယစ-ကွဲပျက်သကဲ့သို့ ၎င်း၊(တနည်း)ဝိတိယာ-ဝိတိသည်၊ ဘိဇ္ဇမာနောဝိယစ-ဖျက်အပ်သကဲ့သို့ ၎င်း၊ (ပင်ကိုယ် သဘောမှ ပျက်အောင် ဖျက်အပ်သကဲ့သို့ ၎င်း)၊ ဂစ္ဆတိ·သွားနေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ကုဇ္ဈတိ-အမျက်ထွက်၏၊ ဝါ–စိတ်ဆိုး၏။[ဣဿာဖြစ် သည်ကို ဆိုလို၏၊ ဣဿာသည် ဒေါသနှင့်ယှဉ်မြဲတည်း။]

ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-ရှေ့က၊ ဂစ္ဆန္တောဝိ– သွားသော နတ်သားသည်လည်း၊ နိဝတ္တိတ္ဝာ – ပြန်လှည့်၍၊ (ပြန်လှည့်၍ ကြည့်လသော်)၊ တံ– ထိုနတ်သားကို၊ ကုဒ္ဓံ-အမျက်ထွက်နေသည်ကို၊ ဝါ-စိတ်ဆိုးနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ (ဥတ္တွာ, ပဋိကုဇ္ဈတိ တို့၌စပ်)၊ ကုဒ္ဓါနာမ– အမျက်ထွက်သူတို့ မည်သည်၊ ဝါ-စိတ်ဆိုးသူတို့ မည်သည်၊ သုဝိဇာနာ–လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ–သိလွယ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ (တသ္မာ)– ထို့ကြောင့်၊ (အမျက်ထွက်မှန်းကို သိလွယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာသု – ထိုနတ်သား၏၊ ကုဒ္ဓဘာဝံ – အမျက်ထွက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ တွံ- သင်သည်၊ ကုဒ္ဓေါ– သည်၊ ဝါ– သည်၊ (သမာနော-သော်)၊ မယ္ဟံ–ငါ၏ (အပေါ်၌)၊ ကိ ံ–ဘယ်အမှုကို၊ ကရိဿသိ – ပြုနိုင်လတံ့နည်း၊ အယံ သမ္ပတ္တိ - ဤစည်းစိမ်ကို၊ မယာ – သည်၊ ဒါန သီလာဒီနံ – ဒါန သီလ အစရှိသော ကောင်းမှုတို့၏၊ ဝသေန – အစွမ်းကြောင့်၊ လဒ္ဓါ- ရအပ်ပြီ၊ တုယ္ဟံ - ၏၊ ဝသေန - ကြောင့်၊ နု (လဒ္ဓါ)– ရအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ – ဤသို့ပြော၍၊ ပဋိကုဇ္ဈတိ- ပြန်၍ အမျက်ထွက်၏၊ ဝါ–

× × × × × × ×

သုဝိဇာနာ။ ။စာအုပ်တို့၌ "သုဝိဇာနနာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "သုဝိဇာနံ သိဂ်ါလာနံ, သကုဏာနံစ ဝသီတံ"ကဲ့သို့ "သုဝိဇာနာ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ဝိ+ဉာဓာတ်, နာ ပစ္စည်း၊ ကံဟော ဏာ ပစ္စည်း၊ [ဝိဉပသာရခြားနေသောကြောင့် ခ ပစ္စည်းမသက်နိုင်။] ဝိဇာနံ တမ္ဟာတိ ဝိဇာနာ၊ သုဋ္ဌု + ဝိဇာနာ သုဝိဇာနာ၊ ["သုဝိဒိတာ"ဟုလည်း ပြင်ကြ၏။] ဤဝါကျ၏နောက်၌ "တသ္မာ"ဟု ဋီကာသစ်ထည့်၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား "ဟောန္တိ တိ"ဟု ဇုတ်ပါနေသည်။

ပြန်၍ စိတ်ဆိုး၏၊ ဟိ – မှန်၏၊ ကေသွိ – တယောက်သော နတ်သားသည်၊ ကုဒ္ဓေ- အမျက်ထွက်လသော်၊ ဝါ- သော်၊ ဣတရော – အခြား နတ်သားသည်၊ အက္ကုဒ္ဓေါ– အမျက်မထွက်သည်၊ ဝါ-သည်၊ (သမာနော- သော်) ရက္ခတိ– စုတေခြင်းမှ စောင့်ရှောက်သေး၏။

ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဥဘောသု- နှစ်ယောက်လုံးတို့သည်၊ ကုဒ္ဓေသု-ကုန်လသော်၊ ဝါ–ကုန်လသော်၊ ကေဿ-တယောက်သောနတ်သား၏၊ ကောဓော– ကောဓသည်၊ ဣတရဿ - အခြားနတ်သားအား၊ ပစ္စယော - ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ [“ဣတရဿ-အခြား နတ်သားတယောံ၏၊ ကောဓဿ-၏၊ ပစ္စယော- အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏” ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြသည်။] တဿပိ– ထို အခြားနတ်သားတယောက်၏လည်း၊ ကောဓော–သည်၊ ဣတရဿ-အခြား သော ပဌမနတ်သားအား၊ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ဣတိ – ထို ကြောင့်၊ ဥဘော – နတ်သား ၂ ယောက်တို့သည်၊ ဩရောဓာနံ-မောင်းမတို့သည်၊ ကန္ဒန္တာနံယေဝ- မြည်တမ်းကုန်စဉ်ပင်၊ စဝန္တိ-စုတေကြရကုန်၏၊ အယံ-ဤသို့ စုတေရခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ – ဤနတ်တို့ အမျက်ထွက်ရာ၌၊ ဓမ္မတာ – သဘောတံထွာ ဓမ္မတာတည်း၊ သေသံ– ကြွင်းသောအစီအရင်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

× × × × × × ×

အက္ကုဒ္ဓေါ ရက္ခတိ။ ။ အခြားတယောက်က အမျက်မထွက်လျှင် ပဌမနတ်၏ ကောဓသည် (ရေ၏ အစသို့ ရောက်သောအခါ လောင်စာမရသော မီးကဲ့သို့) တကြိမ် လောက်မျှသာဖြစ်၍ ငြိမ်းတော့၏၊ ထိုသို့ ငြိမ်းသည့်အတွက် အမျက်မထွက်သောနတ်က အမျက်ထွက်သောနတ်ကို စုတေခြင်းမှ စောင့်ရှောက်ရာရောက်၏။ [တသ္မာ အက္ကုဒ္ဓေါ တံ စဝနတော ရက္ခတိ၊– ဋီကာ။]

ဥဘောသု ကုဒ္ဓေသု။ ။ နတ် ၂ ယောက်လုံး စိတ်ဆိုးကြလျှင် တယောက်၏ ကောဓက အခြားတယောက်အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် လောင်စာရသော မီးကဲ့သို့ ကောဓမီးသည် သာ၍သာ၍ တောက်လေတော့၏၊ ထိုသို့ ကောဓမီးတောက်, မြားမြောက်လာသောအခါ ကောဓ၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထုကို လောင် သည်မှစ၍ အလွန်နုနယ်သော ခန္ဓာကိုယ်သည် မီးထိသော ထောပတ်ခဲ့ပမာ ပျော်ကွယ် ရရှာလေတော့၏။ [ဤ လူ့လောက၌ပင် ဝမ်းနည်းမှု သောကကြောင့် ဟဒယနှလုံးကွဲ၍ သေပွဲဝင်ကြရပါသေးသည်။]

ဓမ္မတာ။ ။ “ ဓမ္မနိယာမော ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဤ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် သဘာဝ အနက်ကို ဟော၏၊ “ဓမ္မောယေဝ ဓမ္မတာ” ဟု သွတ္ထ၌ တာ ပစ္စည်း၊ ဧသာစ–ထို ဓမ္မ နိယာမ ဟူသည်ကစည်း၊ တေသံ – ထို နတ်တို့၏၊ ကရဇကာယဿ မန္ဒတာယ တထာ ဥပ္ပဇ္ဇန ကောဓဿစ ဗလဝတာယ ဌာနသော (တခဏချင်း) စဝနံ (စုတေရခြင်းသည်) တေသံ ရူပါရူပဓမ္မာနံ သဘာဝေါတိ အဓိပ္ပါယော – ဤသို့ ဒေါသကြီးလာလျှင် စုတေ ကြရခြင်းမှာ ထိုနတ်တို့၏ ရုပ်နာမ်တို့၏ မြဲသော သဘောတံထွာ ဓမ္မတာပင့် ဖြစ်သည် ဟူလို၊–ဋီကာ။

တက္ကိ၀ါရေ - တက္ကိ၀ါရ၌၊ (အထွေ၁ ဝံ၀ေ ဝေဒိတမ္ဗော)၊ အယံ- ဤ တက္ကိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စက္ခာဒိနံ - စက္ခု အစရှိသောရုပ်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော "သောတ, ဃာန, ဇိ၀္ဟာ, ကာယ" တို့ကိုယူ။] ဘေဒံ – ပျက်ခြင်းကို၊ ပဿတိ- မြင်၏၊ [စိတ္တံက နိရုဇ္ဈတိ၌ စပ်ရသောကြောင့် "ယဿ၁ ပန စိတ္တံ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့သော် ပါဠိ၌ရှိအတိုင်း အနက်ပေးပါမည်။] စိတ္တံပန– စိတ်သည်ကား၊ ယဿ၁- ကြောင့်၊ ပုရိမံ ပုရိမံ – ရှေးရှေးစိတ်သည်၊ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ-နောက်နောက်စိတ်အား၊ ပစ္စယံ-အနန္တရာဒိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းကို၊ ဒတ္ဝာ–ပေးပြီး၍၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ တံသ၁ာ-ကြောင့်၊ (ရှေးရှေးစိတ်၏ နောက်နောက်စိတ်အား အနန္တရာဒိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍ ချုပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ စက္ခာဒိနံ– စက္ခု အစရှိသောရုပ်တို့၏၊ ဘေဒတော– ပျက်စီးခြင်းထက်၊ ဗလ၀တရမ္မိ – သာ၍ အားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (သာ၍ ထင်ရှားသည်လည်းဖြစ်သော)၊ စိတ္တာဿ-စိတ်၏၊ ဘေဒံ-ပျက်ခြင်းကို၊ န ပဿတိ-မမြင်နိုင်။

သော-ထို တက္ကိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ–ထို စိတ်၏ပျက်ခြင်းကို၊ အပဿန္တော– မမြင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ၀ါ–မမြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သကုဏော–ငှက်သည်၊ ဧကံ- တပင်သော၊ ရုက္ခံ– သစ်ပင်ကို၊

× × × × × × ×

စက္ခာဒိနံ ဘေဒံ ပဿတိ ။ ။ မျက်စိ ဟု ခေါ်အပ်သော စက္ခုပသာဒသည် ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းနှင့်ပေါင်းမိလျှင် ပျက်နိုင်၏၊ မျက်စိ၏ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းဟူသည် မီးရောင် နေရောင်စသော အရောင်ကြီးများကို အကြည့်မျှားခြင်း, အတွင်းကသွေးလေ စသည်တို့၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်း , တစုံတခုနှင့် ထိခိုက်မိခြင်း စသည်တည်း၊ ထို အကြောင်းများနှင့်ပေါင်းမိလျှင် စက္ခုပသာဒ ပျက်၏၊ သောတပသာဒစသော ရုပ်များလည်း နည်းတူ၊ သေသည့်အခါလည်း ရုပ်တို့၏ပျက်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏၊ ဤသို့လျှင် ရုပ်တို့၏ပျက်ခြင်းကို အများမြင်နိုင်သကဲ့သို့ ထို တက္ကိပုဂ္ဂိုလ်လည်း မြင်သည်။

စိတ္တာဿ ဘေဒံ န ပဿတိ။ ။ စိတ်သည် ရုပ်တို့၏ တကြိမ်ပျက်ချိန် (စိတ္တက္ခဏတဆဲ့ခုနစ်ချက်)၌ တဆဲ့ခုနစ်ကြိမ်ပင် ပျက်၏၊ ဤသို့ ရုပ်ထက် အပျက်မြန်၍ စိတ္တဘေဒသည် သာ၍ ထင်ရှားပါသော်လည်း ရှေးရှေးစိတ်သည် မိမိပျက်သောအခါ နောက်နောက်စိတ်အား ကာလကွက်လပ် (အကြား) မရှိအောင် ဖြစ်ရစ်ဘို့ရန် အနန္တရာဒိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသွားသောကြောင့် မီးစကို အဖိုင်းဖြစ်အောင် ရစ်ပတ် ကစားသောအခါ မီးစက်ဝိုင်းကို တဆက်တည်းမြင်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ စက္ခုဝိညာဉ်,သမ္ပဋိစ္ဆိန်း, သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော , ဇော , ဟူသော အစဉ်အားဖြင့် ဖြစ်နေသော စိတ်အစဉ်ကိုလည်း တခုတည်း ထင်နေရကား စိတ်၏ပျက်ခြင်းကို သာမန်ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ကြည့်၍ မမြင်နိုင်သကဲ့သို့ ထို တက္ကိပုဂ္ဂိုလ်လည်း မမြင်နိုင်တော့ချေ။

သော တံ အပဿန္တော။ ။ [ဤ အပဿန္တောကို "ဂဟေတ္၀ာ, ဇ၀မာဟ" တို့၌စပ်၊ အနန္တပစ္စည်းလည်း ဟိတ်အနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဟိတ်အနက်လည်း ပေးထား၏၊ ဘာ၀ပွဓာနလည်းကြံပါ၊ တနည်း–အန္တကို (မာနမ္ပပြန်ထား၌သော အန္တ

ဇဟိတ္ထာ-စွန့်၍၊ အညသ္မိံ - အခြားသစ်ပင်၌၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ကေသ္မိံ" ဟု ရှိ၏၊ "တခုသော အခြားသစ်ပင်၌"ဟု အနက်ပေးပါ။] နိလီယတိယထာ- နားသကဲ့သို့၊ ဝေမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဇာမသ္မိံ အတ္တာဘာဝေ – ဤအတ္တဘောသည်၊ ဘိန္နေ-ပျက်လသော်၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ အညတြ-အခြားအတ္တဘောသို့၊ ဂစ္ဆတိ-ပြောင်းသွား၏၊ ဇုတိ-သို့၊ ဂဟေတ္ဝာ-ယူ၍၊ ဝေံ-သို့၊ (ရုပ်သည် မမြဲဘဲ နာမ်သည် မြဲ၏ဟူ၍)၊ အာဟ– ပြောဆို၏၊ တ္ထေ- ဤ တတိယဝါရ၌၊ သေသံ – ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင်၊ ဇေဒိတမ္ပံ–ထိုက်၏။

× × × × × × ×

ဟု ယူ၍) ဘောအနက်ဟောလည်း ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် " မာနန္တာ ဝတ္တမာနေစ, လက္ခဏော ဟေတုကေ သိယုံ၊ အန္တော ကတ္တရိ မာနောတု ဘာဝေ ကမ္မနိ ကတ္တရိ " ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ မိန့်သည်။] တက္ကိပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂကထာ၌လာသော ကတ္တုနည်း နာနတ္တုနည်းများကို ကောင်းစွာ နားမလည်သောကြောင့် စက္ခုစသော ရုပ်ကို အနိစ္စ အသဿတ ဟု ယူ၍ စိတ်ဝိညာဉ်ကို နိစ္စသဿတဟု ယူမိလေသည်။

နာနတ္တုနည်း။ ။အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ရာ၌ အဝိဇ္ဇာ၏သဘောလက္ခဏာနှင့် သင်္ခါရတို့၏သဘောလက္ခဏာသည် မတူ၊ ဤသို့ မတူထူးခြား ကွဲပြားသည်၏အဖြစ်သည် နာနတ္တ မည်၏၊ ဤစိတ်၌လည်း စက္ခုဝိညာဉ် သမ္ပဋိစ္ဆိန်း စသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ရာဝယ် စက္ခုဝိညာဉ်သည် ဒဿနကိစ္စရှိ၏၊ သမ္ပဋိစ္ဆိန်းသည် သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စ ရှိ၏၊ ဤသို့ ကိစ္စ စသည်အားဖြင့် မတူသည်၏အဖြစ်သည် နာနတ္တတည်း၊ ဤသို့သော နာနတ္တနည်းကို တက္ကိဆရာ သိနိုင်ဘို့အရေးမှာ ဝေးပါသေး၏။ [နာနာ – သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် မတူကြသော ရှေစိတ် နောက်စိတ်တို့၏ + ဘာဝေါ– ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မတူထူးခြား ကွဲပြားခြင်းတည်း၊ နာနတ္တံ-ခြင်း။]

ကေတ္တုနည်း။ ။မျိုးစေ့ကြောင့် အညောက်စသည်ဖြစ်၍ သစ်ပင်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၌ အစဉ်သန္တာန် အဆက်မပြတ်သည့်အတွက် ကေတ္တ (တခုတည်း) ဟု ဆိုရသကဲ့သို့ စိတ်အစဉ်အဆက် မပြတ်ဘဲ အနန္တရာဒိသတ္တိဖြင့် ဆက်စပ်နေခြင်းကို " ကေတ္တ " ဟု ဆိုရ၏၊ ထို ကေတ္တုနည်းကိုလည်း အမှန်အတိုင်း မယူနိုင်ဘဲ ထို စိတ်ဝိညာဉ်တခုတည်း သည်ပင် အပျက်မရှိဘဲ အမြဲတည်သော သဿတ ဟု ယူမှားလေသည်။ [ကေဿ– အစဉ်သန္တာန်အားဖြင့် တခုတ်ည်း၏+ ဘာဝေါ– ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဆက်စပ်နေခြင်းတည်း၊ ကေတ္တံ-ခြင်း။]

ဇီဝကာ။ ။ယသ္မာ ပန တက္ကိဝါဒိ နာနတ္တုနယဿ ဒုရတရတာယ ကေတ္တုနယဿပိ မိစ္ဆာဂဟိတတ္တာ တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ သဗ္ဗဒါပိ ကေရူပေန ပဝတ္တတိ, အယမေဝ အတ္တာ နိစ္စောတို့အာဒိနာ အဘိနိဝေသံ ဇနေတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ သော တံ အပဿန္တော တိ အာဒိ။

ကစ္စသဿတဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

အန္တာနန္တဝါဒ အဖွင့်

အန္တာနန္တိကာတိ - ကား၊ အန္တာနန္တဝါဒါ – အန္တာနန္တ အယူရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဟာ)၊ (ပညပေန္တိ၌စပ်)၊ အန္တံဝါ–အဆုံးကိုသော်ငှင်း၊ အနန္တံဝါ-မဆုံးကိုသော်ငှင်း၊ အန္တာနန္တံဝါ– အဆုံး, မဆုံးကိုသော်ငှင်း၊ နေဝန္တာနာနန္တံဝါ– အဆုံးလည်း မဟုတ်, မဆုံးလည်း မဟုတ်ကိုသော်ငှင်း၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တဝါဒါ-ဖြစ်သောပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္ဟာ)၊(ပညပေန္တိ ၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော–နက်။

× × × × × × ×

အန္တာနန္တိကာ။ ။ အမတိ ဂစ္ဆတိ ဧတ္ထ ဘာဝေါ ဩသာနန္တိ အန္တော၊ (မရိယာဒါ)၊ ဧတ္ထ– ဤအပိုင်းအခြား၌၊ ဘာဝေါ– အရာဝတ္ထုဒြဗ်သည်၊ ဩသာနံ-အဆုံးသို့၊ အမတိ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဣတိ အန္တော၊ ("အမ-ဂတိမှိ" ဟူသော ဓာတ်, တပစ္စည်း)၊ ဒြဗ်တခု၏ ဆုံးရာအရပ်သည် အခြားဒြဗ်တခုနှင့် မရောအောင် ပိုင်းခြားတတ်သောကြောင့် အဆုံးကိုပင် "မရိယာဒါ=အပိုင်းအခြား" ဟု ခေါ်သည်၊ နန+အန္တော အနန္တော–အပိုင်းအခြား မဟုတ်၊ ဝါ–အဆုံးမဟုတ် (မဆုံး)။

မှတ်ချက်။ ။ "အန္တာနန္တံ လောကဿ ပညပေန္တိ" ဟု အန္တ-အနန္တပုဒ်နှင့် လောကပုဒ်တို့ အရမတူသော (သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓိကွဲသော) ကြောင့် "အန္တ- အဆုံးရှိ" ဟု မပေးရသေး၊ "အဆုံး" ဟုသာ ပေးရသည်၊ "အန္တဝါ လောကော" ကျမှ အရတူသောကြောင့် "အဆုံးရှိ" ဟု ပေးနိုင်သည်။

ဧကသေသ, သာမညနိဒ္ဒေသ။ ။ "အန္တောစ+အနန္တောစ+အန္တာနန္တောစ + နေဝါန္တာနာနန္တောစာတိ အန္တာနန္တော" ဟု ဧကဒေသသရူပေကသေသ် ပြုစေလိုရှိ "အန္တံဝါ၊ ပေ၊ နေဝါနန္တာနာနန္တံဝါ" ဟု ဖွင့်သည်၊ တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် တူသည်ကို "ဧကဒေသသရူပေကသေသ်" ဟု ခေါ်၏၊ တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် တူသည့် အတွက် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါဖြစ်၍ "သာမညနိဒ္ဒေသ" ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ဥပမာ– "နာမဥ္ဇ+ရူပဥ္ဇ+နာမရူပဥ္ဇ နာမရူပံ, သဋ္ဌာယတနဥ္ဇ+ဆဋ္ဌာယတနဥ္ဇ သဋ္ဌာယတနံ" ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း။

သဟစရဏ, ဌာနူပစာ။ ။ "အန္တာနန္တ" အရ "အဆုံး-မဆုံး, တချို့ဆုံး-တချို့ မဆုံး, အဆုံးလည်း မဟုတ်, မဆုံးလည်း မဟုတ်" ဤ ၄ မျိုးကိုရ၏၊ ဤ ၄ မျိုးနှင့်စပ်သော ဝါဒကိုကား သဟစရဏ ("အာရုံ + အာရမဏိက" အဖြစ်ဖြင့် တကွဖြစ်ဘက်) နည်းအားဖြင့်သော်ငှင်း, အန္တာနန္တဟူသော မှီရာအာရုံ ရှိသောကြောင့် ဌာန၏ အန္တာနန္တအမည်ကို ဌာနီဝါဒ၌တင်စားသော ဌာနူပစာရအားဖြင့်သော်ငှင်း, "အန္တာနန္တ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့နောက် "အန္တာနန္တော ဧတေသံ အတ္တိတိ အန္တာနန္တိကာ - အန္တာနန္တ အယူရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့" ဟု ပြုပါ၊ သံဝဏ္ဏနာ၌လည်း "အန္တာနန္တော- (အန္တာနန္တအယူနှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် အန္တာနန္တ မည်သော၊ ဝါ-အန္တာနန္တဟူသော မှီရာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အန္တာနန္တမည်သော) +ဝါဒေါ-ဧတေသံတိ အန္တာနန္တဝါဒါ" ဟု ပြုပါ။

အန္တသညီ လောကသ္မိံ ဝိဟရတိတိ – ကား၊ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ – ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ စက္ကဝါဠပရိယန္တံ-စကြာဝဠာ အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်ကို၊ ဝါ–စကြာဝဠာဆုံးအောင်၊ အဝမေတ္တာ-မတိုးပွားစေမူ၍၊ တံ-ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ လောကောတိ–လောကဟူ၍၊ ဂဟေတ္ဂာ–ယူ၍၊ လောကသ္မိံ – ပဋိဘာဂနိမိတ် ဟူသော လောက၌၊ အန္တသညီ – အဆုံး၌ ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ ပန-ကား၊ စက္ကဝါဠ ပရိယန္တံ-ကို၊ ဝါ- အောင်၊ ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ ဝနိတကသိဏော-တိုးပွားစေအပ်သော ကသိုဏ်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (လောကသ္မိံ - ၌၊) အနန္တသညီ – မဆုံး၌ ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။[အချို့စာအုပ်၌ "ဝနိတကသိဏော" ဟု ရှိ၏၊ "လောကသ္မိံ" ဟု ထည့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မကောင်းပါ။] ပန-ကား၊ ဥဒ္ဓံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ အထက်ပိုင်း၌ရင်း၊ အဓော-ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ အောက်ပိုင်း၌ရင်း၊ အဝမေတ္တာ-မတိုးပွားစေမူ၍၊ တိရိယံ - ဖီလာပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဝမေတ္တာ – တိုးပွားစေ၍၊ ဥဒ္ဓံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ အထက်ပိုင်း၌ရင်း၊ အဓော-ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ အောက်ပိုင်း၌ရင်း၊ အန္တသညီ-အဆုံး၌ ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ တိရိယံ–ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ ဖီလာပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနန္တသညီ-မဆုံး၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ တက္ကိဝါရော- တက္ကိဝါရကို။ [အချို့စာအုပ်၌ " တက္ကိဝါဒေါ"ဟုရှိ၏။]ဝုတ္တနယေနေဝ-သာ၊(သဿတဝါဒအဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊) ဝေဒိတဗ္ဗော– သိထိုက်၏၊ စတ္တာရောပိ - ၄ ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဤမေ-၌ အန္တာနန္တအယူရှိသူတို့သည်၊ အတ္တနာ – မိမိသည်၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနုသာရေနေဝ - မြင်အပ်ဘူးသော အာရုံသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်၊

× × × × × × ×

တံ လောကောတိ။ ။သံသာရနိဿရဏတ္ထိကေဟိ ဒိဋ္ဌဂတိကေဟိ - သံသရာမှထွက်မြောက်လိုကုန်သော မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည်၊ လောကီယတိ အဝပသီယတိ – စုးစုးစိုက်စိုက်ရှုအပ်၏၊ ဤတိ လောကော၊ (တနည်း) လောကီယန္တိ အဝပသီယန္တိ ထွေပုညာပုညာနိ တဒ္ဇေပါကောစာတိ လောကော – ထို မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ ကောင်းမှု–မကောင်းမှုတို့ကိုဂျင်း, ထို ၂ မျိုး၏အကျိုးကိုဂျင်း ရှုအပ်ကုန်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် လောကမည်၏၊ ထို လောကဟူသည် တိတ္ထိတို့ကြိုဆအပ်သော အတ္တတည်း၊ ထို အတ္တဟူသည်လည်း စာန်၏အာရုံဖြစ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်တည်း၊ ထိုအတ္တကိုပင် မြဲ၏ဟု ယူသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်ရသည်။

ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနုသာရေန။ ။"ဒိဋ္ဌ"အရ မျက်စိဖြင့် မြင်ခြင်းကို မယူဘဲ "သိမြင်တတ်သော စိတ်ဝိညာဉ်"ကို ယူပါ၊ (တနည်း)"နစ္ဆဂိတာပေါဝိသုကဒဿန"ဟူရာ၌ ဒဿနဖြင့် "သဝန" ကိုပါ (ဝိရူပေကသေသနည်းအားဖြင့်) ယူရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဒိဋ္ဌဖြင့် သုတကိုလည်း ယူပါ၊ ဤသို့ယူမှသာ တက္ကိဝါရ၌ အနုဿုတိတက္ကိ, သုဒ္ဓတက္ကို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မိစ္ဆာအယူမဖြစ်မီ ရှေအဘို့၌ စိတ်ဝိညာဉ်ဖြင့် ကြုံခြင်း, သုတပါးအထံမှ ကြားခြင်း

၀ါ-မြင်အပ်, ကြားအပ်ဘူးသောအာရုံသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မိစ္ဆာအယူ၏၊ ၀ါ- ကို၊ ဂဟိတတ္တာ – ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေသု- ပုဗ္ဗန္တကပ္ပအယူရှိသူတို့၌၊ ပဝိဋ္ဌာ–၀င်ကုန်ပြီ။

× × × × × × ×

တို့ကို ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ယူနိုင်သည်။ [ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနုသာရေနာတိ ဒဿနဘူတေန ဝိညာဏေန၊ပေ၊သုတာဒီနံပိ ဂဟိတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊–ဋီကာ။] ရှေးပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုး၏ အယူကား မိမိ သိမြင်အပ်ပြီးသော ကသိဏ်းရုပ်ကို စွဲ၍ မိစ္ဆာအယူဖြစ်သောကြောင့်"ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ အနုသာရ"အစစ်ပင်တည်း။

အနန္တာနန္တ၀ါဒအဖွင့် ပြီး၏။

အမရာဝိက္ခေပ၀ါဒ အဖွင့်

(ယာ ဓမ္မဇာတိ- အကြောင် သဘောတရားသည်)၊ နံ မရတိ-မပြီး မပြတ်နိုင်၊ ဇာတိ-ထိုသို့ မပြီး မပြတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ ဓမ္မဇာတိ–ထို တရားသဘောသည်)၊အမရာ-အမရာမည်၏၊ သာ-ထို အမရာဟူသည်၊ ကာ-အဘယ်နည်း၊ ဝေန္တိဝိ မေ နောတိအာဒိနာ–ဝေန္တိဝိ မေ နော အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌လာသော နည်းဖြင့်၊) ပရိယန္တရဟိတာ - အဆုံးမှကင်းသော၊(မပြီးမပြတ်နိုင်သော၊)ဒိဋ္ဌဂတိကဿ-မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏၊ဒိဋ္ဌိစေဝ-မိစ္ဆာအယူသည်ဌင်း၊ ဝါစာစ– စကားသည်ဌင်းတည်း၊ ဝိဝိဓေဝ- အထူးထူးအပြားပြားသော၊ ခေပေါ – ပယ်ရှားခြင်းတည်း၊ ဝါ – ပယ်ရှားကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ဇာတိ-ကြောင့်၊ ဝိက္ခေပေါ-ဝိက္ခေပမည်၏၊ အမရာယ-မပြီး မပြတ်နိုင်သော၊ ဒိဋ္ဌိယာ–မိစ္ဆာအယူဖြင့်ဌင်း၊ ဝါစာယစ – စကားဖြင့်ဌင်း၊ ဝိခ္ခေပေါ–အထူးထူးအပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းတည်း၊ ဝါ-အထူးထူး

× × × × × × ×

နံ မရတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌"နံ+မရတိတိ"ဟု အလွယ်ပြုထားသော်လည်း"မရတိ တိ မရာ, နံ + မရာ အမရာ" ဟု ဂရုကနည်းအားဖြင့် ပြုပါ၊ သေခြင်းသည် တဘဝ ပြတ်ခြင်းဖြစ်၍, မသေခြင်းကား မပြတ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် နံ မရတိကို " နံ ဇီဝိတံ တိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ အရကောက်မှာ"ဝေန္တိဝိ မေ နော–ဤသို့လည်း ငါ့မှာ အယူမရှိ"စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော နည်းအတိုင်း ပရဝါဒိ၏ မေးသမျှ အယူဝါဒကို ပယ်ရှားကြောင်း ဖြစ်သော မပြီးနိုင် မဆုံးနိုင်သော ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝါစာတည်း။

ဝိက္ခေပေါ ။ ။ သကဝါဒေါနံ ပရဝါဒါနံ ခိပနံ- မိမိ၏ ဝါဒဖြင့် သူတပါးတို့၏ သဿတစသော အယူဝါဒတို့ကို"တထာတိဝိ မေ နော"စသည်ဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းတည်း၊ တရားကိုယ်မှာ–ထိုသို့ ပယ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်, ထို ပယ်ရှားကြောင်း စကားကို ဖြစ်စေတတ်သော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ထို့နောက် အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။

အပြားပြား ပယ်ရှားကြောင်း အာကုသိလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အမရာဝိက္ခေပေါ်-အမရာဝိက္ခေပ မည်၏၊ တေသံ- ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ သော–ထို မပြီးမပြတ်နိုင်သော အယူစကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (တေ - ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်)၊ အမရာဝိက္ခေပိကာ–အမရာဝိက္ခေပိကတို့မည်၏။

အပရော နယော– အခြားတနည်းကား၊ အမရာနာမ– အမရာမည်သော၊ ကော – တမျိုးသော၊ မစ္ဆဇာတိ – ငါးအမျိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ထိုငါးကို "ငါးစင်း=ငစင်း"ဟု ခေါ်သတတ်။] သာ-ထိုငါးအမျိုးသည်၊ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာဒိဝသေန- ဖော်ခြင်း ငုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဖော်ချီ ငုတ်ချီ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဥဒကေ – ရေ၌၊ သန္နာဝမာနာ - ပြေးသွားလသော်၊ ဂဟေတုံ–ဖမ်းယူခြင်းငှါ၊ နာ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ [ဤနေရာ၌ "နာသက္ကောတိ"ဟုလည်း, "နာသက္ကာတိ"ဟုလည်း ပါဠိရှိ၏၊"နာ သက္ကာ"ဟုသာ ရှိသင့်သည်၊ ဣတိလည်း မလို၊ " ဂဟေတုံ နာသက္ကာ - ဖမ်းခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း "ဖမ်း၍ မမိနိုင်"ဟု ဆိုလိုသည်။]ဝေမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ အယမ္ပိဝါဒေါ-ဤဝါဒကိုလည်း၊ (ဝုစ္စတိ–၌စပ်)၊ ဣတောစ– ဤမှလည်း၊ ဣတောစ – ဤမှလည်း၊ သန္နာဝတိ–ပြေးသွား၏၊ ဂါဟံ-ဖမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ (ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြောင့်)၊ နဥပဂစ္ဆတိ – မကပ်ရောက်၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ အမရာဝိက္ခေပေါ်တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တေသံ- ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ သော-ထို အမရာမည်သော ငါး၏ အထူးထူး အပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းနှင့် တူသော ပယ်ရှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ ဣတ်– ထို့ကြောင့်၊ (တေ - ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊) အမရာဝိက္ခေပိကာ– အမရာဝိက္ခေပိကတို့ မည်၏။

ဣဒံ၊ပေါနပ္ပဇာနာတီတိ-ဣဒံ၊ပေါနပ္ပဇာနာတိ ဟူသော ပုဒ်၏၊(အတ္ထော–၌စပ်)၊ ဒဿ–ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထေ-ကုသလကမ္မပထတို့ကို၊ ယထာဘူတံ- အကြင် အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ ဝါ - ဟုတ်မှန်စွာ၊ နပဇာနာတိ-မသိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊[အချို့စာအုပ်တို့၌ "နဇာနာတီတိ အတ္ထော"

× × × × × × ×

အပရော နယော။ ။ အမရာမည်သော ငါးတမျိုး ရှိသတတ်၊ ထိုငါးမျိုးသည် ဖမ်း၍ မမိနိုင်၊ အထူးထူး အပြားပြား ပြေးသွား၍ ဖမ်းသူကို ရှောင်တိမ်းတတ်၏၊ ထို အမရာငါး၏ ရှောင်တိမ်းခြင်းကို " အမရာယ – ၏+ဝိက္ခေပေါ– ဖမ်းသူကို အမျိုးမျိုး နည်းဖြင့် ပစ်ပယ်ခြင်း၊ ဝါ–ရှောင်တိမ်းခြင်း၊ အမရာဝိက္ခေပေါ်-ခြင်း"ဟု ဖြေပါ၊ အမရာဝိက္ခေပေါ်ဝါဒယာတိ အမရာဝိက္ခေပေါ်၊ "ဧဝမေဝ အယံပိ ဝါဒေါ်၊ပေါ်၊အမရာဝိက္ခေပေါ်ဝုစ္စတိ"ကို ထောက်၍ ဝါဒကိုသာ အရကောက်ပါ၊ သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ အမရာဝိက္ခေပိကာ၊–ဋီကာသစ်၌ အခြားတနည်းလည်း ဖြေသေး၏။

ဟု ရှိ၏၊ ပ အနက်မရှိဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်။]အကုသလေပိ-အကုသိုလ်၌လည်း၊ ဒသ - ကုန်သော၊ အကုသလကမ္မပထာဝ - အကုသလ ကမ္မပထတို့ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏။

သောမမဿ ဝိဃာတောတိ-ကား၊ မယာ-ငါသည်၊ မုသာ-ချွတ်ယွင်းသော စကားကို၊(မုသာသည် နိပါတ်ပုဒ်တည်း)၊ ဘဏိတံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ (ပြောဆိုမိပြီ)၊ဣတိ-သို့၊ ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပတ္တိယာ-နှလုံးမသာယာဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊(ဋီကာသစ်နည်း)၊(တနည်း)ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပတ္တိယာ-နှလုံးမသာယာဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ မမ–ငါ၏၊ ဝိဃာတော - ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ အဿ – ဖြစ်ရာ၏၊ ဒုက္ခံ - ဒုက္ခသည်၊ ဘဝေယျ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ သော မမဿအန္တရာယောတိ–ကား၊ သော–ထို ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ မမ – ငါ၏၊ သဂ္ဂဿစေဝ – နတ်ပြည်၏ ၎င်း၊ မဂ္ဂဿစ-မဂ်၏၎င်း၊ အန္တရာယော-အန္တရာယ်သည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။

မုသာဝါဒ၊ပေ၊ပရိဇေဂုစ္ဆာတိ – ကား၊ မုသာဝါဒေ - မုသာဝါဒကြောင့်၊ ဝါ–မုသာဝါဒမှ၊ ဩတ္တပ္ပေနစေဝ-လန့်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဟိရိယာစ-ရှက်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ (အာပဇ္ဇတိ ၌စပ်)၊ ဝါစာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတီတိ - ကား၊ ဝါစာ

× × × × × × ×

ကုသလ အကုသလ။ ။အမရာဝိက္ခေပ အယူရှိကြသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ကုသိုလ်အရာဝယ် " ဈာန်တရား မဂ်တရား " ဟူသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို သိနိုင်သော ဉာဏ်မရှိကြ၊ အကုသိုလ်အရာ၌လည်း သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကစသော သဘောလက္ခဏာကို သိနိုင်သောဉာဏ် မရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် " ကုသလ "အရ အများသိဖြစ်သော ကုသလ ကမ္မပထနှင့်, "အကုသလ"အရလည်း အကုသလကမ္မပထတို့ကိုသာ ဖွင့်ပြရသည်။

ဝိဃာတော။ ။ဋီကာသစ်၌ " ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပတ္တိယာ " ဝယ် "ဝိပ္ပဋိသာရ" အရ ဒေါမနဿရသောကြောင့် ဒေါမနဿဖြစ်ခြင်းကို ဟိတ်အဖြစ်ဖြင့် ယူ၍ " ဝိဃာတော" အရ ကာယိကဒုက္ခကို ယူလေသည်၊ မိမိကား"စေတသိကဒုက္ခ"ကို ယူလို၏၊ ချဉ်းအံ့– "ကာယိကဒုက္ခ–ကိုယ် ပင်ပန်းမှု"ဟူသည် တစုံတခုဖြင့် ထိခိုက်မိမှသာ ကာယဝိညာဉ် ဖြစ်သောအခါ ထွဉ်ရသော ဒုက္ခဝေဒနာတည်း၊ မုသားဖြစ်သည့်အတွက်ကား " ဝိပ္ပဋိသာရ"ဟူသော နှလုံးမသာယာမှု စေတသိကဒုက္ခ (ဒေါမနဿ) ဝေဒနာသာဖြစ်ထိုက်မည် ဟု ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပတ္တိယာကို ဝိဃာတော၏သရုပ်ကိုပြသော သရုပက္ချာဝိသေသန ဟု ယူလိုပါသည်။

မုသာဝါဒေ၊ပေ၊ဟိရိယာစ။ ။ဘယာကို " ဩတ္တပ္ပေန " ဟု ဖွင့်သဖြင့် ဘယ အရ "ကြောက်ခြင်း ဒေါမနဿကိုမယူဘဲ ဩတ္တပ္ပကိုယူပါ "ဟု သိစေ၏၊ ပရိဇေဂုစ္ဆာ ကို "ဟိရိယာ" ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပရိဇေဂုစ္ဆာအရ " ရွံရှာခြင်း ဒေါမနဿကိုမယူဘဲ ဟိရီ သဘောအားဖြင့် စက်ဆုပ်ခြင်းကို ယူပါ " ဟု သိစေ၏၊ ထို ၂ ပုဒ်ကို မုသာဝါဒနှင့် သတ္တမီတပ္ပုရိသ် တွဲစေလို၍ " မုသာဝါဒေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို သတ္တမီဝိဘတ်ကိုလည်း နိမိတ်အနက်၌ (တနည်း) ဘယယောဂ အပါဒါန်အနက်၌ သက်၍ "ကြောင့် " ဟုဎင်း "မှ"ဟုဎင်း ပေးပါ။ [မုသာဝါဒေတိ နိမိတ္တတ္ထေဘုမ္မံ, နိသတ္တတ္ထေဝါ၊–ဋီကာ။]

ယ–စကားဖြင့်၊ ဝိက္ခေပံ–အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ ကိဒိသံ–အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောစကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့၊ (အာပဇ္ဇတိ-နည်း)၊ အမရာဝိက္ခေပံ – မပြီးမပြတ်နိုင်သော အယူစကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့၊ (အာပဇ္ဇတိ-၏)၊ အပရိယန္တဝိက္ခေပံ– အဆုံးမရှိသော အယူစကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့၊ (အာပဇ္ဇတိ-၏၊) ဣတိအတ္ထော။

ဝေန္တိဝိ မေ နောတိ အာဒိသု – ဝေန္တိဝိ မေ နော အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝေန္တိဝိ မေ နောတိ–ဝေန္တိဝိ မေ နောဟု ပစ်ပယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ – ဝေန္တိဝိ မေ နောဟု ပစ်ပယ်ကြောင်းစကားသည်၊ အနိယမိတဝိက္ခေပေါ-မမှတ်သားအပ်

× × × × × × ×

ကိဒိသံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဝါစာ ဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ အမရာဝိက္ခေပံ" ဟု တဆက်တည်းရှိ၏၊ ထို အမရာဝိက္ခေပံသည် ဝါစာဝိက္ခေပ်၏ သရုပ်ပြ ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ဝါစာဝိက္ခေပံကို "ကိဒိသံ" ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ "အမရာဝိက္ခေပံ" ဟု အဖြေပြသည်၊ ဆိုလို ရင်းကား–အမရာဝိက္ခေပကိုပင် "ဝါစာဝိက္ခေပ" ဟု ခေါ်သည် ဟူလို။

အပရိယန္တဝိက္ခေပံ ။ ။ အပရိယန္တဝိက္ခေပံဖြင့် အမရာဝိက္ခေပ၏ ပြခဲ့သော ၂ နည်းတွင် ပဌမနည်းကို ပြ၏၊ ဒုတိယနည်းအရ မေးပုံကိုကား " ဇာဒံ ကုသလန္တိ ဝါ ပုဋ္ဌော" စသည်ဖြင့် ပြလိမ့်မည်၊ မှန်၏– အမရာဝိက္ခေပပုဒ်ကို ၂ နည်းဖွင့်ခဲ့ရာဝယ် ပဌမနည်း၌ "ပရိယန္တရဟိတာ၊ပေ၊ဝိက္ခေပေါ" ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝေန္တိဝိ မေ နောတိ အာဒိသု" စသည်ဖြင့် နောက်၌ ပယ်ရှားပုံကိုပြသောစကားသည် "ပဌမနည်းအရ ပယ်ရှားပုံကိုပြသော စကားတည်း" ဟု မှတ်ပါ။ [တေန (ထို အပရိယန္တဝိက္ခေပံ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်) အမရာသဒိသ ဝိက္ခေပသခ်ါတံ ဒုတိယနယံ နိဝတ္တေတိ၊– ဋီကာသစ်။]

တနည်း ။ ။ ဋီကာတို့၌ " အပရိယန္တဝိက္ခေပံ " ဟူသောအနက်ကို ပဌမနည်းအတွက်ဟု မခွဲခြားဘဲ ၂ နည်းလုံးနှင့်ဆိုင်သောအနက်ဟု တမျိုးဖွင့်သေး၏။ [အထဝါ အပရိယန္တ ဝိက္ခေပဒဿနံယေဝ အဋ္ဌကထာယံ ကတံ ဧဝံတိပိ မေ နောတိ အနိယမိတ ဝိက္ခေပေါတိ အာဒိနာ, ဇာဒံ ကုသလန္တိ ဝါ အကုသလန္တိ ဝါ ပုဋ္ဌောတိ အာဒိနာစ၊ – ဋီကာသစ်။]

အနိယမိတ ဝိက္ခေပေါ။ ။ " သင်၏အယူသည် သဿတအယူပါလား " ဟု မေးလျှင် "ဧဝံတိပိ မေ နော– ဤသို့ သဿတအယူလည်း မဟုတ်ပါ" ဟု ပယ်၏၊ ဒိဋ္ဌိဆိုလျှင် "အညထာ– သဿတမှ တခြားသော ကေစ္စသဿတအယူလား" ဟု မေးပြန်လျှင် " ဧဝံတိပိ မေ နော – ဤသို့ ကေစ္စသဿတအယူလည်း မဟုတ်ပါ " ဟု ပယ်၏၊ ဤသို့ မေးသမျှအားလုံးကို ပယ်ရှားနိုင်သောစကားဖြစ်၍ "အနိယမိတ- မမှတ်သားအပ်သောအယူကို (မည်သည့်အယူ မဆို) + ဝိက္ခေပ–ပစ်ပယ်ကြောင်းစကား" ဟု ဆိုသည်။ [ဧဝံတိပိ မေ နောတိ–ယံ တယာ ပုဋ္ဌံ (အကြင်အယူကို သင်သည် မေးအပ်ပြီ)၊ တံ ဧဝံတိပိ မေ လဒ္ဓိ နော ဟောတိ (ထိုအယူသည် သင်မေးသည့်အတိုင်း ဟုတ်၏၊ ဤသို့လည်း ငါ၏အယူသည် မဖြစ်ပါ၊–ဋီကာ။]

သော ဝါဒကို ပစ်ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ - မမှတ်သားအပ်သော ဝါဒကို ပစ်ပယ်ကြောင်း စကားတည်း၊ တထာတိပိ မေ နောတိ - တထာတိပိ မေ နောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ပဋိက္ခိပတိ ၅စပ်)၊ သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိ–သဿတော၊ပေ၊စ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သော၊ သဿတဝါဒံ-သဿတဝါဒကို၊ ပဋိက္ခိပတိ–ပယ်၏၊ အညထာတိပိ မေ နောတိ- အညထာတိပိ မေ နောဟူသောပါဠိဖြင့်၊ သဿတတော-သဿတဝါဒမှ၊ အညထာ-အခြားသော အပြားအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်သော၊ ကေစွသဿတံ - ကေစွသဿတဝါဒကို၊ ပဋိက္ခိပတိ – ပယ်၏၊ နောတိပိ မေ နောတိ – နောတိပိ မေ နောဟူသောပါဠိဖြင့်၊ တထာဂတော– သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ- သေရာအခါမှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ နဟောတိ– မဖြစ်တော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သော၊ ဥစ္ဆေဒံ-ဥစ္ဆေဒဝါဒကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ နော နောတိပိ မေ နောတိ - နော၊ပေ၊နောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (တထာဂတော-သည်၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌)၊ နေဝ ဟောတိ– ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ နနဟောတိ–မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သော၊ တက္ကိ ဝါဒံ–တက္ကိဝါဒကို၊ ပဋိက္ခိပတိ–ပယ်၏။

သယံ ပန– မိမိသည်ကား၊ ဣဒံ- ၌တရားသည်၊ ကုသလံ- ကုသိုလ်လော၊ ဣတိဝါ-၌သို့သော်၎င်း၊ (ဣဒံ- သည်၊) အကုသလံ – အကုသိုလ်လော၊ ဣတိဝါ-၌သို့သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗေ- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- သော်၊) ကိဥ္စိ – တစုံ

× × × × × × ×

တထာတိပိ မေ နော။ ။ မေးသူက "အတ္တလောကသည် အသတလား" ဟု မေးသောအခါ "တထာတိပိ မေ နော" ဟု ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ဖြေသည်။

အညထာတိပိ မေ နော ။ ။ မေးသူက "သဿတမှ တမျိုးတခြား ဖြစ်သော ကေစွသဿတလား"ဟု မေးသောအခါ "သဿတမှ တမျိုးတခြားမဟုတ်" ဟု ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ဖြေသည်။ [စာအုပ်တို့၌ "သဿတတော အညထာတိပိ ဝုတ္တံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ "တိပိ" ပါဘွယ်မလို၊ " မေ လဒ္ဓိ နော "ဟု စပ်စရာရှိမှ ဣတိဟု အာကာရဇောတကနှင့် သမုစ္စယတ္ထပိသဒ္ဒါ ရှိရသည်၊ " ကေစွသဿတံ "၏ နောက်၌ " ကေစ္စ အသဿတံ"ဟုလည်း တွေ့ရ၏၊ "ကေစ္စသဿတ"ဟု ဆိုလျှင် "ကေစ္စ အသဿတ" ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြဖြစ်သောကြောင့် အပိသာ။]

နောတိပိ မေ နော။ ။ မေးသူက " သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်တော့ပြီလော " ဟု မေးသောအခါ " သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ မဖြစ်တော့ဟု ငါ့မှာ အယူမရှိ"ဟု ဥစ္ဆေဒဝါဒကို ပယ်သောအားဖြင့် ဖြေသည်။

နော နောတိပိ မေ နော ။ ။ " သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် , မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် အားဖြင့် ၂ မျိုးပြားပါသလော " ဟု မေးသောအခါ "နော နောတိပိ–ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ် ဟုလည်း အယူမရှိ, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ် "ဟုလည်း အယူမရှိဟု တက္ကိဝါဒကို ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ဖြေသည်။ [နော တပုဒ်က နေဝ ဟောတိကိုပယ်၍, နော တပုဒ်က နနဟောတိကို ပယ်သည်။]

တခုကိုမျှ၊ နဗျာကရောတိ-မဖြေဆို၊ ဣဒံ-ဤတရားသည်၊ ကုသလံ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော)၊ ဧဝံနာမိဝိ-ဤသို့ ကုသိုလ်ဟူ၍လည်း၊ မေ-ငါ၏၊ (လဒ္ဓိ-အယူသည်၊) နော-မဖြစ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ဖြေဆို၏၊ တတော-ထိုသို့ ဖြေဆိုခြင်းကြောင့်၊ (ဣဒံ-သည်၊) အကုသလံ ကိံ – အကုသိုလ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ တထာတိဝိ-ထို အကုသိုလ်ဟူ၍လည်း၊ မေ-၏၊ (လဒ္ဓိ)နော – မဖြစ်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝဒတိ- ၏၊ [ဤနေရာ၌ တတော ပါလျှင် ကောင်း၏၊ စာအုပ်တို့၌ မပါ၊ ထည့်ပေးပါ။] (တတော- ထိုသို့ဖြေဆိုခြင်းကြောင့်၊) ဉာဃယတော–ကုသိုလ် အကုသိုလ် ၂ ပါးစုံမှ၊ အညထာကိံ – တမျိုးတခြားလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ (ဉာဃယတော–မှ၊) အညထာ-တမျိုးတခြားတည်း၊ ဣတိဝိ-ဤသို့လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော-မဖြစ်၊ ဣတိ, ဝဒတိ၊ တတော - ကြောင့်၊ တိဝိဓေနာဝိ – ၃ ပါး အပြားအားဖြင့်လည်း၊ (ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ထို ၂ မျိုးမှ တမျိုးတခြားဟူသော ၃ ပါးအပြားအားဖြင့်လည်း)၊ နဟောတိ-မဖြစ်သလော၊ တေ-သင်၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ, ဝုတ္တေ – သော်၊ (တိဝိဓေနာဝိ– ဖြင့်လည်း၊) နော (နဟောတိ) – မဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိဝိ – ဤသို့လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော – မဖြစ်၊ ဣတိ , ဝဒတိ - ၏၊ တတော– ကြောင့်၊ (ကိံ – အဘယ်သို့ပါနည်း၊) နောနောတိ– နောနောဟူ၍၊

× × × × × × ×

သယံ ပန၊ပေ၊ဗျာကရောတိ။ ။"ဧဝံတိဝိ မေ နော"ဖြင့် အနိယမိတ ပယ်ပုံကိုဂုဏ်း, "တထာတိဝိ မေ နော" သော ၄ ဝါကျဖြင့် သဿတ , ဧကစ္စသဿတ, ဥဇ္ဆေဒ, တက္ကိဝါဒကို ပယ်ပုံကိုဂုဏ်း ပြပြီး၍ (" အမရာဝိက္ခေပ အယူရှိသော) မိမိကား စွဲမြဲစွာ ယူအပ်သောဝါဒ မရှိသည့်အတွက် တခုသောအဘိုဉ်မျှ မတည်"ဟု ပြလိုသောကြောင့် "သယံ ပန၊ပေ၊ နကိဉ္စိ ဗျာကရောတိ"ဟု မိန့်သည်။

ဣဒံ ကုသလန္တိ ပုဋ္ဌော။ ။ဤစကားမှစ၍ "ဧကသ္မိံ ပက္ခေ နတ္ထိတိ"တိုင်အောင်သော စကားသည်"သယံ ပန၊ပေ၊ နကိဉ္စိ ဗျာကရောတိ"ဟူသော ရှေစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုထင်ရှားအောင်ပြသောစကားတည်း။ [ဣဒါနိ ကုသလာဒိနံ အဗျာကရဏေ နတဒေဝ အနဝဋ္ဌာနံ (ထိုတရုတည်းသော ပက္ခ၌ မတည်ခြင်းကိုပင်) ဝိဘာဝေတိ ဣဒံ ကုသလန္တိ ပုဋ္ဌောတိ အာဒိနာ၊–ဋီကာသစ်။]

မုက္ခေ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဣဒံ ကုသလန္တိဝါ ပုဋ္ဌော" ဟု ဝါသဒ္ဒါကို တွေ့ရ၏၊ ဋီကာဟောင်း ကျမ်းတက်၌လည်း ဝါသဒ္ဒါ ပါနေ၏၊ ထို ဝါသဒ္ဒါကြောင့် (အမရာဝိက္ခေပ၌ ၂ နည်းဖွင့်ခဲ့ရာဝယ်) အမရာမည်သောငါး၏ ရှောင်တိမ်းပုံနှင့်တူသော ဒုတိယနည်းကို ပြလိုသောကြောင့် " ဣဒံ ကုသလန္တိဝါ ပုဋ္ဌော" ဟု မိန့်ကြောင်းကို ဋီကာဟောင်း၌ တနည်းဖွင့်လေသည်။ [ဒုတိယနယဝသေန အမရာသဒိသာယ အမရာယ ဝိက္ခေပံ ဒဿေတုံ ဣဒံ ကုသလန္တိဝါ ပုဋ္ဌောတိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာဟောင်း။] ဋီကာသစ် အလိုအားဖြင့် ဝါသဒ္ဒါ ပါဘွယ်မလို၊ ဒုတိယတနည်းပြလည်း မဟုတ်၊ သယံ ပန စသော ရှေဝါကျကို ထင်ရှားပြခြင်းသာတည်း။

(ဘာမေးမေး မဟုတ် မဟုတ်ဟူ၍၊) တေ-သင်၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်သလော၊) ဣတိ, ဝုတ္တေ – သော်၊ နောနောတိပိ - မဟုတ် မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ-၏၊ (လဒ္ဓိ)၊ နော-မဖြစ်၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝိက္ခေပမေဝ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့သာ၊ အာပဇ္ဇတိ– ရောက်၏၊ ဧကသ္မိံပိ ပက္ခေ–တခုသောအဖို့၌ လည်း၊ နတိဋ္ဌတိ–မတည်။

ဆန္ဒောဝါ ရာဂေါဝါတိ-ဆန္ဒောဝါ ရာဂေါဝါဟူသောပါဋ္ဌ၏၊(အဿာတိ အတ္ထောဋ္ဌစပ်)၊ အပ္ပဇာနန္တောပိ-အပြားအားဖြင့်မသိပါသော်လည်း(ခွဲခြား၍ မသိပါသော်လည်း)၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ကုသလမေဝ-ကုသိုလ်ကိုပင်၊ ကုသလန္တိ– ကုသိုလ်ဟူ၍၊ ဝတ္ဘာ– ဖြေဆိုပြီး၍ဂင်း၊ အကုသလမေဝ– အကုသိုလ်ကိုပင်၊ အကုသလန္တိ - အကုသိုလ်ဟူ၍၊ ဝတ္ဘာ – ဖြေဆိုပြီး၍ဂင်း၊ မယာ – အကျွန်ုပ်သည်၊ အသုကဿနာမ – ထိုမည်သူအား၊ ဧဝံ – သို့၊ ဗျာကတံ–ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ ကိံ-အဘယ်ပါနည်း၊ တံ-ထိုအဖြေကို၊ သုဗျာကတံ-ကောင်းစွာ ဖြေအပ်ပါ၏လော၊ ဣတိ- သို့၊ အညေ– မိမိမှ အခြားကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတေ-ပညာရှိတို့ကို၊ ပုစ္ဆိတ္ဘာ-မေး၍၊ တေဟိ- ထိုပညာရှိတို့သည်၊(ဝုတ္တေ ဋ္ဌစပ်)၊ ဘဒြမုခ-ကောင်းသောမျက်နှာရှိသောငါ့ရှင်၊ သုဗျာကတံ-ကောင်းစွာ ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ တယာ–သင်သည်၊ ကုသလမေဝ–ကုသိုလ်ကိုပင်၊ ကုသလန္တိ– ဟူ၍၊ ဗျာကတံ–ပြီ၊ အကုသလမေဝ–ကိုပင်၊ အကုသလန္တိ–ဟူ၍၊ ဗျာကတံ– ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ–ပြောဆိုအပ်သော်၊ မယာ-ငါနှင့်၊ သဒိသော–တူသော၊ ပဏ္ဍိတော– ပညာရှိသည်၊ နတ္ထိ– မရှိ၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ တတ္ထ - ထိုအဖြေမှန်ကို ဖြေဆိုခြင်းကြောင့်၊ မေ–ငါ၏၊ ဆန္ဒောဝါ- ဆန္ဒသည်သော်ဂင်း၊ ရာဂေါဝါ– ရာဂသည်သော်ဂင်း၊ အဿ–ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

× × × × × × × ×

အပ္ပဇာနန္တောပိ။ ။စာအုပ်တို့၌"အသမ္ပဇာနန္တောပိ"ဟုဂင်း"အဇာနန္တောပိ"ဟုဂင်း တွေ့ရ၏၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ " ယထာဘူတံ အပ္ပဇာနန္တော "ဟု ရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်း ရှိခြင်းသာ ကောင်း၏။

ဘဒြမုခ။ ။ ပဏ္ဍိတာနံ သမုဒါစိဏ္ဏ မာလပနံ-ပညာရှိတို့၏ ခေါ်ရိုးဖြစ်သော အာလုပ်ပုဒ်တည်း၊ " သုန္ဒရမုခါတိ အတ္ထော-ကောင်းသောမျက်နှာရှိသူ " ဟု အနက် မှတ်ပါ၊–ဋီကာသစ်။ [ဘဒြ+မုခံ ယဿာတိ ဘဒြမုခေါ။]

ဆန္ဒောဝါ ရာဂေါဝါ။ ။ဆန္ဒရာဂဖြစ်ဘို့ရန် အာရုံ ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ပဌမ အမျိုးကား–မိမိက မသိသော်လည်း အဖြေမှန်ကို ဖြေလိုက်သည့်အတွက် မိမိ၏ပဏ္ဍိတ အဖြစ်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂတည်း၊ ယခုအခါ စာမေးပွဲဝင်သူတို့ မိမိက မသိသော်လည်း ရမ်း၍ဖြေခဲ့ရာ၌ အောင်ဂေဇက်ထွက်ရာဝယ် ပါလာသောအခါ ကိုယ့် ကိုယ်ကို လူတော်ဟုထင်၍ ပျော်ရွှင်ခြင်းမျိုးတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌"နတ္ထိ မယာ သဒိသော ပဏ္ဍိတောဇိ ဧဝံ မေ တတ္ထ ဆန္ဒောဝါ ရာဂေါဝါ အဿ "ကို ထောက်၍ ပဌမနည်း အရ ဆန္ဒရာဂဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာဆရာပြသည် ဟု မှတ်ပါ။

စ-ဆက်၊ ထွေ–ဤဆန္ဒရာဂ ၂ ပါးတွင်၊ ဆန္ဒော–သည်၊ ဒုမ္မိလရာဂေါ–အားမရှိသော ရာဂတည်း၊ ဝါ- အားနည်းသော ရာဂတည်း၊ ရာဂေါ– သည်၊ ဗလဝရာဂေါ–အားရှိသော ရာဂတည်း၊ ဝါ–အားကြီးသော ရာဂတည်း။

ဒေါသော၀ါ ပဋိယော၀ါ- ဒေါသော ဝါ ပဋိယော၀ါ ဟူသော ပုဒ်၏၊ (အတ္ထောဠ္ဍစပ်)၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ကုသလံ–ကို၊ အကုသလန္တိ-အကုသိုလ် ဟူ၍ဆိုင်း၊ အကုသလံ၀ါ–ကိုမူလည်း၊ ကုသလန္တိ-ဟူ၍ဆိုင်း၊ ဝတ္ဝာ - ဖြေဆိုပြီး၍၊ အညေ-ကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတေ-တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ တေဟိ-ထိုပညာရှိတို့သည်၊ တယာ-သည်၊ ဒုဗ္ဘာကတံ-မကောင်းသဖြင့်ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-အမှားမှားအယွင်းယွင်း ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ–သော်၊ တ္ထောကမ္ပိ–ဤမျှလောက်ကိုသော်မှလည်း၊ န ဇာနာမိ နာမ – မသိတုံသေး၊ ဝါ – မသိတယ်ရှိရသေး၊ ဣတိ- သို့၊ တတ္ထ- ထိုအမှားကို ဖြေဆိုမိခြင်းကြောင့်၊ မေ- ၏၊ ဒေါသော၀ါ-ဒေါသသည်သော်၎င်း၊ ပဋိယော၀ါ- သည်သော်၎င်း၊ အဿ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဓာပိ – ဤ ဒေါသ ပဋိယ ၂ ပါးတွင်လည်း၊ ဒေါသော – သည်၊ ဒုဗ္ဘလကောဓော–အားမရှိသော ကောဓတည်း၊ ဝါ-အားနည်းသော ကောဓတည်း၊ ပဋိယော-သည်၊ ဗလဝကောဓော-အားရှိသော ကောဓတည်း၊ ဝါ–အားကြီးသော ကောဓတည်း။

× × × × × × × ×

ဒုတိယနည်း ။ ။ မိမိက မသိသော်လည်း (ကံအားလျော်စွာ) မေးလာသူတို့၏ အယူနှင့်ကိုက်ညီအောင် ကုသိုလ်ကို ကုသိုလ်ဟုပင် ဖြေလိုက်, အကုသိုလ်ကို အကုသိုလ်ဟုပင် ဖြေလိုက်သည့်အတွက် မေးသူတို့က တအံ့တသြချီးမွမ်းပြီးလျှင် ပူဇော်သက္ကာရကို ပြုကြလေရာ, ထိုသူတို့၏ ပူဇော်သက္ကာရကို အာရုံပြုသော ဆန္ဒရာဂလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဥပမာ– ယခုခေတ်၌ စာမေးပွဲအောင်သည့်အတွက် ဆုလာဘ်ရ၍ ပျော်ရွှင်မှု ဆန္ဒရာဂ ဖြစ်ပုံမျိုးတည်း၊ ထိုအာရုံကို အဋ္ဌကထာ၌ မပြသော်လည်း ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်။

ဆန္ဒနှင့် ရာဂ။ ။ဆန္ဒဟူသည် နှစ်သက်တတ်သော လောဘတည်း၊ ဤသို့ ဆန္ဒနှင့် ရာဂသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် အရတူသောကြောင့် "ထွေစ"ဟု တက်၍ အရကွဲပုံကို ပြသည်၊ ဤသို့ အရကွဲအောင်ယူမှသာ " ဆန္ဒော၀ါ ရာဂေါ၀ါ" ဟု တခုခုသာရအောင်ပြသော ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဒါ ထည့်ရကျိုး နပ်မည်၊ [ဋီကာသစ်၌ ဆန္ဒနှင့် ရာဂ အရ ၂ မျိုးခွဲ၍ ကောက်ရာ၀ယ် "ဂေါဗလိမဒ္ဒါဒိနယေန"ဟု ဆို၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ထွေကမ္ပိနာမ။ ။ဋီကာသစ်၌ အပိကို "သမ္ပိဏ္ဍန"ဟု ဆို၏၊ ဂရဟာအနက်ကို နာမသဒ္ဒါက ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့် အပိကို " တဒုတ္တရိဇာနန – ထိုထက် အလွန်သိခြင်းကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍန" ဟု ယူဟန်တူသည်၊ မိမိကား နာမကို နဇာနာမိနှင့်တွဲ၍"မသိခြင်းကို ကဲ့ရဲ့သော ဂရဟာဇောတက" ဟုဎင်း, အပိကို "ထွေကံ ဟူသော အနဲနောင်ထိုင်သော ဂရဟာဇောတက, အများကိုဆည်းသော သမ္ဘာ၀နာသမုစ္စည်း" ဟုဎင်း ထင်သည်၊ " ဤမျှလောက်ကလေးကိုသော်မှ မသိတုံသေး၏, ဤထက် အလွန်သိဘို့အရေးမှာ သာ၍ ဝေးပါသေးရဲ့" ဟူလို။ [ဒေါသ – ပဋိဃဖြစ်ပုံမှာ စာမေးပွဲကျရှုံးသောအခါ ဖြစ်ရပုံမျိုးပင်တည်း။]

တံ၊ပေ၊ ဝိယာတောတိ – ကား။ တံ ဆန္ဒံရာဂဒွယံ – ထို ဆန္ဒရာဂ ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ မမ-၏၊ ဥပါဒါနံ – ဥပါဒါန်သည်၊ ဝါ- စွဲလမ်းခြင်းသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ (တံ) ဒေါသပဋိဃဒွယံ-ထို ဒေါသ ပဋိဃ ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ (မမ-၏၊) ဝိယာတော–ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ ဝါ-ပင်ပန်းကြောင်းသည်၊ (အဿ)၊ ဝါ- တနည်း၊ ဥဘယမ္မိ-လောဘ ဒေါသ ၂ ပါးစုံသည်လည်း၊ ဒဋ္ဌဂဟဏဝသေန- မြဲမြံစွာ ယူခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနံ-ဥပါဒါနမည်၏၊ ဝိဟနနဝသေန-ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝိယာတော - မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ရာဂေါ- ရာဂသည်၊ အမုဉ္စိတုကာမတာယ – လွှတ်ခြင်းငှါ အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇလူကာဝိယ- မြွေသည်ကဲ့သို့၊ အာရမဏံ – အာရုံကို၊ ဂဏှာတိ-စွဲမြဲစွာ ယူတတ်၏၊ ဒေါသော–သည်၊ ဝိနာသေတုကာမတာယ-ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသီဝိသောဝိယ- လျင်သော

× × × × × × ×

ဥပါဒါနံ, ဝိယာတော ။ ။ အဘိဓံမ္မာ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် ဥပါဒါန်ဆိုလျှင် တရားကိုယ်မှာ တဏှာနှင့် ဒိဋ္ဌိသာဖြစ်၏၊ [ဒိဋ္ဌိကား ဤနေရာ၌ တွဲစရာမရှိသောကြောင့် မလို။] ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် ရှေ့၌“ဆန္ဒောဝါ ရာဂေါဝါ”ဟုငြား၊ “ဒေါသောဝါ ပဋိဃောဝါ ”ဟုငြား ပြခဲ့သော ၂ စုံတွင် ယထာလာဘနည်းအားဖြင့် ဆန္ဒနှင့် ရာဂကို ဤ၌ ပြအပ်သော ဥပါဒါန်နှင့် တွဲ၍ ဒေါသနှင့် ပဋိဃကို ဤ၌ ပြအပ်သော ဝိဃာတနှင့် တွဲစေလိုသောကြောင့် “ဆန္ဒရာဂဒွယံ ဥပါဒါနံ, ဒေါသ ပဋိဃဒွယံ ဝိဃာတော”ဟု မိန့်သည်။

ဥဘယံဝါ ။ ။ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် ဆန္ဒရာဂ, ဒေါသပဋိဃ ၂ စုံလုံးကိုပင် ဥပါဒါန်ဟုငြား, ဝိဃာတဟုငြား ခေါ်ဆိုင်ကြောင်းကို တနည်းပြလို၍ “ ဥဘယမ္ပိဝါ ” စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဇာဒါနိ သုတ္တန္တနယေန အဝိသေသယောဇနံ ဒဿေတိ ဥဘယမ္ပိဝါတိ အာဒိနာ၊–ဋီကာသစ်။] မှန်၏–သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ “ ကောဓုပါဒါန ဝိနိဗန္ဓာ ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇန္တိ”ဟု ဒေါသတည်းဟူသော ကောဓကိုပင် ဥပါဒါန်ဟူသောနာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်၊ လောဘ၏ ဥပါဒါန် ဖြစ်ပုံမှာ ထင်ရှားသောကြောင့် အထူးသာဓက မပြတော့။ [တရားကိုယ် အနက်အရအားဖြင့် လောဘနှင့် ဒေါသ ၂ ပါးသာရသောကြောင့် “ဥဘယမ္ပိ” ဟု ဆိုသည်၊ သဒ္ဒါအားဖြင့်ကား “ ဆန္ဒော, ရာဂေါ, ဒေါသော, ပဋိဃော”ဟု ၄ ပါးရှိသည်။]

ဥပါဒါနံ ။ ။ ဥပသဒ္ဒါသည် ဘုသံအနက်ကို ဟော၏၊ ဘုသဟူသည် လွန်လွန်ကဲကဲ (စွဲစွဲမြဲမြဲ) ဟူသော အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဒဋ္ဌဂဟဏဝသေန”ဟု ဥပါဒါန်ကို အနက်ဖွင့်သည်၊ လောဘသည်သာ အာရုံကို စွဲမြဲစွာယူသည် မဟုတ်သေး, ဒေါသလည်း ရန်ညှိုး ဖွဲ့သောအားဖြင့် အာရုံကို စွဲမြဲစွာ ယူသည်သာတည်း။

ဝိဃာတော။ ။ဒေါသသည်သာ စိတ်ကို ညှဉ်းဆဲတတ်သည်မဟုတ်သေး, ရာဂလည်း ရာဂမီးအဖြစ်ဖြင့် စိတ်ကို ညှဉ်းဆဲတတ်သည်သာ။ [ဝိဟနနံ ဝိဟိံသနံ ဝိဗာဓနံ (နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်း)၊–ဋီကာ။]

အဆိပ်ရှိသော မြွေသည်ကဲ့သို့၊(အာရမဏံ ဂဏ္ဍာတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဥဘောပိ–၂ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ - ဤ လောဘ ဒေါသတို့ကို၊ ဝါ– တို့သည်၊ သန္တာပကဋ္ဌေန-ပြင်းစွာ လောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [စုရာဒီ တပဓာတ် ဖြစ်၍ "တာ"ဟု ဝုဒ္ဓိရှိရသည်။] ဝိဟနန္တီယေဝ-ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဥပါဒါနန္တိစ -ဥပါဒါနဟူ၍ဌင်း၊ ဝိဃာတောတိစ - ဝိဃာတ ဟူ၍ဌင်း၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ သေသံ– ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမဝါရသဒိသမေဝ–ပဌမဝါရနှင့် တူသည်သာ။

ပဏ္ဍိတာတိ–ကား၊ ပဏ္ဍိစ္စေန- ပညာရှိ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာဉာဏ်ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတာ-ပြည့်စုံကုန်သော၊ နိပုဏာတိ–ကား၊ သဏ္ဍသုခုမဗုဒ္ဓိနော-နည့်သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်ရှိကုန်သော၊ သုခုမံ-သိမ်မွေ့သော၊ အတ္ထန္တရံ-အနက်အမျိုးမျိုးကို၊ ဝါ–အနက်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊(သမဏဗြာဟ္မဏာ၌စပ်)။ [အတ္ထန္တရန္တိ အတ္ထနာနတ္တံ, အတ္ထမေဝ ဝါ၊– ဋီကာ၊ ရှေနည်းအလို "အန္တရ"သဒ္ဒါသည် နာနတ္တ (ဘေဒ) အနက်

× × × × × × ×

ပဏ္ဍိတာ။ ။ဂမ္ဘီရဋ္ဌာနေသု-နက်နဲသော အရာ (အာရုံ) တို့၌၊ ပဏ္ဍတိ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ ဝါ- ရောက်နိုင်၏၊ ဣတိ ပဏ္ဍာ၊ ပဋိဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ဣကာရန္တဓာတ် ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ သဉ္ဇာတာ+ပဏ္ဍာ ယေသံတိ ပဏ္ဍိတာ၊ သဉ္ဇာတ အဿတ္ထိအနက်၌ "သဉ္ဇာတာ တာရကာဒိတ္တိတော" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်, ဏာဒိ (၄၅) သုတ်ဖြင့် ဣတပစ္စည်း၊ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာဖြင့် ထို သဉ္ဇာတအဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ကို ပြသည်၊ ["ပဏ္ဍာယ–ဖြင့်+ဣတော ဂတော-ဖြစ်သူတည်း၊ ပဏ္ဍိတော-သူ"ဟုဌင်း, "ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိကတ္ထေသု ဉာဏဂတိယာ ပဏ္ဍတိ ဂစ္ဆတီတိ ပဏ္ဍိတော" ဟုဌင်း ဓာတ္ဆတ္ထ သင်္ဂဟပြု၏။]

နိပုဏာ။ ။[နိပုဏာပုဒ်၏ ဓာတ်ပစ္စည်းကို ရှေ၌ ပြခဲ့ပြီ။] "နိပုဏန္တိ–တရား သဖြင့် ကိစ္စကို အကြွင်းမရှိ ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ နိပုဏာ"ဟု ပြုပါ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို "ဖြူစင် ဖြောင့်မတ်သူ" ဟု ခေါ်လျှင် သာ၍ သဒ္ဒါအနေနှင့် သင့်လျော်၏၊ တရား သဘောဖြစ်လျှင်ကား "နိပုဏာ- သိမ်မွေ့သော တရား"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထို၌ "သဏ္ဍ" အနက်ဟော အနိပ္ပန္နပါဋိပဒိက ဟု ကြံပါ၊ "သဏ္ဍသုခုမဗုဒ္ဓိနော" ကား အဓိပ္ပါယတ္ထ အဖွင့်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပဏ္ဍိတ၏ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော "ပညာ" ဟူသည် သုတမယ ပညာ (ကျမ်းဂန်ကို ဖြစ်စေ တရားကို ဖြစ်စေ ကြားနာရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပညာ) နှင့် စိန္တာမယပညာ (ကြံစည် တွေးတောခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပညာ) တည်း၊ နိပုဏာ၏ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော "ပညာ"သည် သာဘာဝိက (သဘာဝအတိုင်း ပဋိသန္ဓေက ပါလာသော) ပညာတည်း၊ ဤသို့ ဋီကာတို့ ခွဲကြ၏၊ ဈာန်မရသောကြောင့် ဘာဝနာမယ ပညာသည်ဌင်း, မင်ဖိုလ် မရသောကြောင့် ပဋိဝေဓပညာသည်ဌင်း ဤနေရာနှင့် မဆိုင်ပါ။

ဟော, နောက်နည်းအလို အနက်မရှိ။] ကတပရပ္ပဝါဒါတိ - ကား၊ ဝိညာတ ပရပ္ပဝါဒါစေဝ - သိအပ်ပြီးသော သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပရေဟိ- သူတပါးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ကတဝါဒ ပရိစယာစ– ပြုအပ်ပြီးသော ဝါဒ၌ လေ့ကျင့်ခြင်း ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ပြုအပ်ပြီးသော ဝါဒပြိုင်ခြင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊(သမဏဗြာဟ္မဏာ၌စပ်)။

ဝါလဝေဓိရူပါတိ - ကား၊ ဝါလဝေဓိဓနုဂ္ဂဟသဒိသာ - သားမြီးဖျားကို ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သားနှင့် တူကုန်သော၊(သမဏဗြာဟ္မဏာ၌စပ်)၊ တေ ဘိန္ဒန္တာ မညေတိ - ကား၊ ဝါလဝေဓီ - သားမြီးဖျားကို ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သားသည်၊ ဝါလံ-သားမြီးကို၊ (ဘိန္ဒတိ) ဝိယ– ပစ်ခွင်း သကဲ့သို့၊ (တထာ–ထို့အတူ၊)သုခုမာနိပိ-သိမ်မွေ့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပရေသံ- သူတပါးတို့၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ–အယူတို့ကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပညာဂတေန– ပညာအထူးအပြားဖြင့်၊ ဝါ-ပညာဖြင့်၊ [ပညာဂတေနာတိ ပညာပဘေဒေန၊ ပညာယ ဧဝဝါ၊–ဋီကာ။] ဘိန္ဒန္တာဝိယ-ဖေါက်ခွဲကုန်သကဲ့သို့၊ စရန္တိ - လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။[မညေသည် ဝိယနှင့် အနက်တူ၏၊ ထို ဝိယကို ဥပမာဇောတက ဟု ဆိုကြ၏၊ မိမိကား ဥပရိကျွာဇောတက ဟု ထင်သည်၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ဝါ–အလွန်+ချာ-ပြောသောစကား။]

× × × × × × ×

ကတပရပ္ပဝါဒါ။ ။ကတသဒ္ဒါသည်("ဘူကရာ သဗ္ဗဓာတွတ္ထ ဗျာပကာ"နှင့် အညီ) ဓာတ်နက်များစွာကို ဟောနိုင်သော သာမညသဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့် ကတကို "ဝိညာတ"ဟုဋင်း"ကတဝါဒ ပရိစယ"ဟုဋင်း ဖွင့်သည်၊ ဝိညာတ-ဟူသည် သူတပါးတို့ ဝါဒကို သိအောင် ပြုပြီးခြင်းတည်း၊ ကတဝါဒပရိစယဟူသည် သူတပါးတို့နှင့် ဝါဒ ပြိုင်မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ စေဝသဒ္ဒါ စသဒ္ဒါတို့ဖြင့် ထိုအနက် ၂ မျိုးလုံး၏ အရကွဲကြောင်းကို ပြ၏၊ ထိုသို့ ပြသဖြင့် "ကတပရပ္ပဝါဒ"၌ ဧကသေသ်ပြုထားသည်, (တနည်း) သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် တပုဒ်တည်း ညွှန်ပြထားသည်ဟု သိစေသည်။ [ပရေသံ+ ပဝါဒေါ ပရပ္ပဝါဒေါ၊ ကတော–သိမှုကို ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-လေ့ကျင့်မှု ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ပြုအပ်ပြီးသော+ပရပ္ပဝါဒေါ ယေဟိတိ ကတပရပ္ပဝါဒါ [ဥဘိန္ဒမန္တရာ ပန သမုစ္စယ ဒွယေန သာမညနိဒ္ဒေသံ ဧကသေသံဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဝါလဝေဓိရူပါ။ ။ဝိဇ္ဇိတိ သီလေနာတိ ဝေဓီ၊ ဝါလံ– သားမြီး၏အဖျားကို+ ဝေဓီ–ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သားတည်း၊ ဝါလဝေဓီ၊ [သားမြီးကို အစိတ် ၇ စိတ်လောက် စိတ်ဖျာပြီးလျှင် တစိတ်ကို တဥသဘလောက်ဝေးသောအရပ်၌ ခရမ်းသီးကို ချီ၍ အဖျားကို တွဲရရွဲချထား၏၊ လေးတော်သားသည် ထို ခရမ်းသီး၏အောက်၌ ကျနေသော သားမြီးဖျားကို မှန်အောင်ပစ်နိုင်သည်၊ ထိုသူမျိုးကိုမှ "ဝါလဝေဓီ" ဟု ခေါ်ရသည်။] ဝါလဝေဓီ လေးတော်သားကဲ့သို့ သူတပါးတို့၏ သိမ်မွေ့ ခက်ခဲသော အယူဝါဒကို ဖျက်ခွဲနိုင်သူကို "ဝါလဝေဓိနော + ရူပံ(သဘာဝေါ)ဧတေသံတိ" ဟူသော ဝစနတ္ထအရ "ဝါလဝေဓိရူပါ"ဟု ခေါ်ရသည်။

တေ မံ တတ္ထာတိ-ကား၊ တေ သမဏပြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ တေသု ကုသလာကုသလေသု–ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ်အရာတို့၌၊ သမနုယုဉ္ဇေယျုံတိ-ကား၊ ကုသလံ ကိံ–ကုသိုလ်လော၊ အကုသလံ ကိံ– အကုသိုလ်လော၊ ["အကုသလန္တိ" ဟု ဋုတိပါသည်ကား မကောင်း။] အတ္တနော - မိမိ၏၊ လဒ္ဓိံ – အယူကို၊ ဝဒ-ပြောပါလော၊ ဋုတိ-သို့၊ လဒ္ဓိံ - ကို၊ ပုစ္ဆေယျုံ- မေးကုန်ရာ၏၊ သမနုဂ္ဂါဟေယျုံတိ–ကား၊ ဋုဒံနာမ–ဤမည်သော တရားပါတည်း၊ (ကုသိုလ်ပါတည်း၊ သို့မဟုတ် အကုသိုလ်ပါတည်း၊) ဋုတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တေ– ဖြေဆိုအပ်သော်၊ ကေန ကာရဏေန– အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဧတမတ္ထံ– ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဂါဟယ - ယူပါသနည်း၊ ဋုတိ - သို့၊ ကာရဏံ - အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆေယျုံ-မေးကုန်ရာ၏၊ သမနဘာသေယျုံတိ-ကား၊ ဋုမိနာ နာမ ကာရဏေန – ဤ မည်သောအကြောင်းကြောင့်၊ (ဧတမတ္ထံ - ကို၊ ဂါဟယာမ – ယူကြပါကုန်၏၊) ဋုတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကာရဏေ– မိမိပြအပ်သော အကြောင်း၌၊ ဒေါသံ– အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ တွံ– သင်သည်၊ ဋုဒံ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ နဇာနာသိ-မသိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဋုဒံ- ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဂဏ္ဒ–ယူလော၊ ဋုဒံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝိသဇ္ဇေဟိ-စွန့်လော၊ ဋုတိဧဝံ–ဤသို့၊ သမနုယုဉ္ဇေယျုံ– နည်းလမ်းပြညွှန်း, တိုက်တွန်းကုန်ရာ၏။

× × × × × × ×

သမနုယုဉ္ဇေယျုံ။ ။"သံ+အနု ဥပသာရကြောင့် ယုဇမ်ဘာတ်သည် မေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုသို့ မေးရာ၌ "အယူကိုမေးခြင်း" ဟူသော အမေးဝိသေသကို ဟော၏ ဟု သိစေလို၍ "လဒ္ဓိံ ပုစ္ဆေယျုံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကိံ ကုသလံ၊ပေ၊ဝဒ"ကား မေးပုံကိုပြသော အာကာရဝါကျတည်း။

သမနုဂ္ဂါဟေယျုံ။ ။[သံ+အနု+ (စုရာဒိ) ဂဟ၊] " ဤပုဒ်လည်း သံ + အနု ဥပသာရကြောင့် မေး စိစစ်ခြင်းအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ ဥပမာ–စတုတ္ထပါရာဇိက, ပဌမ ဒုဋ္ဌဒေါသ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ "သမနုဂ္ဂါဟီယမာနောဝါ"၌ ကဲ့သို့တည်း၊ သို့သော် " ရှေ မေးပုံနှင့်ကား မတူ၊ အကြောင်းကို မေးခြင်းတည်း " ဟု သိစေလို၍ "ကာရဏံ ပုစ္ဆေယျုံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သမနုယုဉ္ဇနာ လဒ္ဓိယာ ပုစ္ဆာ၊ သမနုဂါဟနာ တံကာရဏသ၊– ဋီကာသစ်၊ စာအုပ်တို့၌ "ဧတမတ္ထံ ဂါဟေယျုံ" ဟု ရှိ၏၊ သီဟိုဠ်မူ၌ "ဂါဟယ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုမူကွဲက ကောင်းမည်ထင်သည်။]

သမနုဘာသေယျုံ။ ။ဤ သမနုဘာသနာကို ဋီကာသစ်၌ " ဩဝါဒဝသေန သမနုယုဉ္ဇနာယေဝ (မေးခြင်းပင်တည်း)"ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော် "ဋုဒံ ဂဏ္ဒ, ဋုဒံ ဝိသဇ္ဇေဟိ"တို့သည် မေး စိစစ်ပုံကိုပြသော အာကာရမဟုတ်ကြ၊ ညွှန်ပြပုံ တိုက်တွန်းပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော အာကာရသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို မလိုက်ဘဲ တမျိုး ကြံလိုက်ပါသည်။ [နောက်လာမည့် မဟာသီဟနာဒသုတ် အဌကထာ၌ကား " ဥဘယံ ပုစ္ဆန္တော သမနုဘာသတိ နာမ " ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်၊ ထိုအဖွင့်ကို ဤနည်းမှ တမျိုးဟု မှတ်ပါ။]

နသမ္ပါယေယျန္တိ-ကား၊ နဿမ္ပာဒေယ္ယံ - မပြီးစီးစေနိုင်ရာ၊ သမ္ပါဒေတွာ-ပြီးစီးစေ၍၊ ကထေတုံ – ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ(ကောယ်) - မစွမ်းနိုင်ရာ၊ ဣတိအတ္ထော၊ သော မမဿ ဝိယာတော်တိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ–အထပ်ထပ်၊ ဝတ္တာပိ-ပြောပြီး၍လည်း၊ ယံတံ အာသမ္ပါယနံနာမ-အကြင် မပြီးစီးစေနိုင်ခြင်းမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော–ထို မပြီးစီးစေနိုင်ခြင်းသည်၊ မမ-ငါ၏၊ ဝိယာတော– ကိုယ်၏ ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ အဿ– ဖြစ်ရာ၏၊ သြဋ္ဌ၊ပေါဒုက္ခမေဝ-နှုတ်ခမ်း; အာစေဝံ, လျှာ, လည်ချောင်းတို့၏ ခြောက်ကပ်ခြင်းဟူသော ဒုက္ခသည်သာလျှင်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ဤသို့ ဖွင့်သောကြောင့် "ဝိယာတ" အရ ဤနေရာ၌ "ကာယိကဒုက္ခ"ကို ယူရသည်၊ ရှေ့နား၌ကား "ဝိယာတ" အရ "စေတသိကဒုက္ခဟူသော ဒေါမနဿဝေဒနာ"ကို ယူခဲ့၏၊] တ္ထောပိ – ဤ တတိယဝါရ၌လည်း၊ သေသံ – ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမဝါရသဒိသမေဝ – ပဌမဝါရနှင့်တူသည်သာ။ ["အပိ"ဖြင့် ဒုတိယဝါရကို ပေါင်း၊ "သေသံ ပဌမဝါရသဒိသမေဝ" ဟု ဒုတိယဝါရတုန်းကလည်း ဆိုခဲ့ပြီ။]

မန္ဒောတိ-ကား၊ မန္ဒပညော-နုံသောပညာ ရှိသည်၊ (ဟောတိ ၌စပ်)၊ တံ-ဤ မန္ဒပညောဟူသော အမည်သည်၊ အပညဿ-ပညာမရှိသူ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ [" မန္ဒာ– နုံသော၊ အတိက္ခာ – မထက်သော၊ ပညာ ယဿာတိ မန္ဒ

× × × × × × ×

နသမ္ပာယေယျုံ။ ။သံပုဗ္ဗ, ပဒဓာတ်, ကာရိတ် ကော ပစ္စည်း, ယျုံဝိဘတ်၊ ပဒဓာတ်မှ ဒကို(ယ)ပြု၍ "သမ္ပာယေယျုံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ယျုံ ဝိဘတ်လည်း သာမတ္ထိယ(နိုင် = စွမ်းနိုင်)အနက်ဟောတည်း။ [နသမ္ပာယေယျုံတိ ဣဿ ဒကာရဿ ယကာရာဒေသတံ ယျုံ သဒ္ဒသဿ သာမတ္ထိယတ္ထတံ ဒဿေတုံ နသမ္ပာဒေယျုံတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊– ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။"အပိမာဒေန သမ္ပါဒေဟိ"၌ သမ္ပါဒေဟိကို "နိပ္ပါဒေဟိ"ဟုငင်း, "ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ"၌ ဥပသမ္ပဇ္ဇကို "နိပ္ပါဒေတွာ"ဟုငင်း ဖွင့်သောကြောင့် "ပြည့်စုံစေ"ဟု မပေးဘဲ "ပြီးစီးစေ" ဟု ပေးလိုက်ပါသည်။

သော မမဿ ဝိယာတော။ ။ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌"ယေသာဟံ နသမ္ပါယေယျုံ၊ သော မမဿ ဝိယာတော"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤ၌ "ယံတံ အာသမ္ပါယနံနာမ၊ သော၊ပေါ၊အဿ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌လည်း"ယံ တာဟံ နသမ္ပါယေယျုံ၊ သော မမဿ ဝိယာတော"ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်။

မန္ဒော။ ။မဒိဓာတ်, အ ပစ္စည်းဖြင့် "မန္ဒော– နုံသူ, ညံ့ဖျင်းသူ" ဟု ဖြစ်၏၊ မဒိဓာတ်သည် ထုတိ, မောဒ, မဒ, ဂတိ, ဇဋ (ထိုင်းမှိုင်း ဖျင်းအခြင်း) သောပွန (အိပ်ငိုက်ခြင်း) ဒိတ္တိအနက်တို့၌ ဖြစ်၏၊ ကလေးနှင့် လူဖျင်း လူညံ့ လူအ လူနုံကို "မန္ဒ" ဟု ခေါ်သည်၊ မန္ဒတိ–မချီးမွမ်းထိုက်သူကိုလည်း ချီးမွမ်းတတ်၏၊ ဝါ–ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော အရာ၌လည်း ဝမ်းမြောက်တတ်၏၊ ဝါ-ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ မေ့လျော့တတ်၏၊ ဝါ–သူတပါးသို့(မသင့်ရာ၌လည်း) အတုလိုက်တတ်၏၊ ဝါ–အမြဲ တွေဝေနေတတ်၏၊

ပညော"ဟု ပြု။] မောမူဟောတိ-ကား၊ အတိသမ္မူဋ္ဌော-အလွန် တွေဝေသည်၊ (ဟောတိ၌စပ်)၊ ဟောတိ တထာဂတောတိအာဒီသု– ဟောတိ တထာဂတော အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ သတ္တော- သတ္ဘာကို၊ တထာဂတောတိ- တထာဂတ ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ တ္ထေ-ဤစတုတ္ထဝါရ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော

× × × × × × ×

ဝါ–များသောအားဖြင့် အိပ်နေတတ်၏၊ (ကလေး)၊ ဝါ-ရူပကာယအားဖြင့် တင့်တယ်တတ်၏၊ (ကလေး)၊ ဣတိ မန္ဒော၊ ဤသို့ ကတ္တုသာဓ်ဝစနတ်ပြုလျှင် မန္ဒပညပုဂ္ဂိုလ်ကို မန္ဒသဒ္ဒါသည် ဟောနိုင်၏၊ "နုံ့သောပညာရှိ"ဟူသည် လုံးလုံး ပညာမရှိသူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အပညဿေတံ နာမံ" ဟု အဘိဓေယျပြသည်။

မောမူဟော။ ။မုဟဓာတ်, အ ပစ္စည်း၊ မု၏ ဥကို ဒီဃပြု၊ မုယ္ဘတိတိ မူဟော၊ မောဟေန+မူဟော မောဟမူဟော၊ ["မောဟမူဟော"ဟု ဆိုလိုလျက် ဟ ကိုချေ။] အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ချက်ဆင့်လျှင် အတိသယအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "အတိသမ္မူဋ္ဌော"ဟု ဖွင့်သည်။ [တဉ္စ အတိသယတ္ထဒီပကံ, ပရိယာယဒွယဿ အတိရေကတ္ထ ဘာဝတော၊ ယထာ–ပဒဋ္ဌာနံ (နီးစွာသောအကြောင်း) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ အတိသမ္မူဋ္ဌောတိ၊–ဋီကာသစ်။]

တထာဂတော သတ္တော။ ။"သတ္တော ဒေဟီစ ပုဂ္ဂလော၊ပေ၊ဇနော လောကော တထာဂတော"အဘိဓာန် (၉၃) နှင့်အညီ သတ္ဘာသာမညကိုလည်း"တထာဂတ"ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ယထာ ပုဗ္ဗေ ကမ္မုနာ အာဂတော,တထာ ဣဓာပီတိ တတာဂတော-ရှေးရှေး ဘဝ၌ ကံကြောင့် လာခဲ့ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ယခုဘဝ၌လည်း ကံကြောင့် လာခဲ့ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သတ္ဘာသည် "တထာဂတ"မည်၏၊ "တထာ + အာဂတောတိ တထာဂတော"ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊– ဋီကာသစ်။

မေးဘွယ်။ ။အမရာဝိကွေပ အယူရှိသူ ၄ မျိုးတွင် ရှေ ၃ မျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဃည်း "ဣဒံ ကုသလံတိ နပဇာနာတိ"စသည်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ် စသည်ကိုမျှ မသိရကား မန္ဒ-မောမူဟပုဂ္ဂိုလ်များပင် မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် ဤ စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ "မန္ဒ-မောဗူဟ"ဟု ဆိုရပါသနည်း၊ ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေ။ ။ရှေပုဂ္ဂိုလ် ၃ ယောက်တို့သည် မိမိ၏ ကုသိုလ်စသည်ကို မသိခြင်းကို မသိမှန်းသိကြသေး၏၊ ဤ စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကား မိမိ၏ မသိမှန်းကိုပင် မသိ၊ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ "မန္ဒ-မောမူဟ"ဟု ဆိုရသည်၊ မှန်၏–လောက၌ မိမိ၏ မသိမှန်းကို သိသူသည် ထို မသိခြင်းကို သိအောင် (သူတပါးထံ) မေးမြန်း၍ သိသူ ဖြစ်လာနိုင်သေး၏၊ မိမိ၏မသိမှန်းကိုမျှ မသိသူကား သူတပါးကိုမေးတော့မည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် သိသူ မဖြစ်နိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဤ စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြေမျိုးကို ဖြေလေ့ရှိသော သဉ္ဇည်းဆရာကြီးကို"အယံ ဝါ ဣမေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သဗ္ဗမန္ဒော သဗ္ဗမူဋ္ဌော"ဟု (နောက် သာမညဖလသုတ်၌) မိန့်တော်မူသည်၊ ဓမ္မပဒပါဋိတော် (ဗာလဝဂ် ဂဏ္ဌိ ဘေဒက စောရဝတ္ထု)၌လည်း အောက်ပါဂါထာကို ဟောတော်မူ၏။

ယော ဗာလော မညတိ ဗာလျံ, ပဏ္ဍိတောဝါပိ တေန သော၊
ဗာလောဝ ပဏ္ဍိတမာနီ, သ ဝေ ဗာလောတိ ဝုစ္စတိ။

အစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ – ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ စတ္တာရော–လေးယောက်ကုန်သော၊ ဇုမေပိ - ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ ပဝတ္တမေ္မာနသာရေနေဝ- ဖြစ်ပြီးသောတရားသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌိယာ- မိစ္ဆာအယူ၏၊ ဝါ - ကို၊ ဂဟိတတ္တာ – ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗကပ္ပိန္တကေသု–ပုဗ္ဗန္တကပ္ပ အယူရှိသူတို့၌၊ ပဝိဋ္ဌာ–ဝင်ကုန်ပြီ။

× × × × × × × ×

မြန်မာပြန်။ ။ အကြင် ဗာလသည် မိမိ၏ ဗာလဖြစ်ကြောင်းကို သိ၏၊ ထို ဗာလသည် ပဏ္ဍိတဖြစ်မည်ဆိုလျှင် ဖြစ်နိုင်စရာရှိသေး၏၊ ဗာလဖြစ်ပါလျက် မိမိကိုယ်ကို ပဏ္ဍိတ ဟု အထင်ကြီးနေသူကား ဧကန်မုချ ဗာလဟုသာ ဆိုရသည်။ [အဖျင်း အအ, အန အနုံ, အထုံ အထိုင်း, အရိုင်း အစိုင်း, အမိုက်အမဲ ဟူသမျှ ဗာလချည်းတည်း။]

ဇုမေပိ၊ပေ၊ပဝိဋ္ဌာ။ ။ဇုမေပိ၌ ပိဖြင့် အန္တာနန္တိက ၄ ယောံကို ပေါင်းသည်၊ ထို ၄ ယောက်တို့သာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက၌ ပါဝင်ကြသည် မဟုတ်သေး၊ ဤ ၄ ယောက်တို့လည်း ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက၌ ပါဝင်ကြသည်-ဟူလို၊ ထို့ပြင်-ပရလောက, ကုသလ အကုသလ ဓမ္မတို့သည် ရှေး၌ရှိပြီး ဖြစ်ပြီးများထည်း၊ ထိုသို့ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တမေ္မတို့ကို အစဉ်လိုက်၍ မိစ္ဆာအယူဖြစ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက၌လည်း ပါဝင်ကြရသည်။

မှတ်ချက်။ ။"အတ္ထိ ပရော လောကော"ဟူသော ပုစ္ဆာသည် သဿတအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း မေးနိုင်, သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း မေးနိုင်သောပုစ္ဆာဖြစ်၏၊ "အတ္တသည် သေသော်လည်း မပြတ်သေး, နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သေး၏"ဟု ယူ၍မေးလျှင် သဿတအယူ၏အစွမ်းဖြင့် အမေးဖြစ်နိုင်၏၊"ဤဘဝ ဆုံးသောအခါ ကံအားလျော်စွာ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ရသေး၏"ဟု တံနှင့် ကံ၏အကျိုးကိုမှန်း၍မေးလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အမေးဖြစ်နိုင်သည်။ [နောက်၌လည်း ရဟန္တာအတွက်မေးလျှင်"နတ္ထိ ပရော လောကော"စသည်ဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအစွမ်းဖြင့် မေးနိုင်ပုံကို သိပါ။]

မေးဘွယ်။ ။"ဤ အမရာဝိက္ခေပိကပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကိုလည်း မသိ၊ ပရလောကစသည်ရှိမှန်းကိုလည်း မသိ၊ ထိုသို့ မသိသောကြောင့် မေးအပ်သမျှကို "ဧဝံတိပိ မေ နော"စသည်ဖြင့် ပယ်ရှား၏၊ ထိုသို့ ပယ်ရှားရုံမျှကြောင့် မိစ္ဆာအယူရှိသူ ဖြစ်ရသလော"ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–မေးအပ်သမျှကို ပယ်ရုံမျှကြောင့် မိစ္ဆာအယူရှိသူဖြစ်ရသည် မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ်မှာ–မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းမှု (မိစ္ဆာဘိနိဝေသ) ကြောင့်သာ မိစ္ဆာအယူရှိသူ ဖြစ်ရပါသည်၊ မှန်၏၊–ဤ အမရာဝိက္ခေပိကပုဂ္ဂိုလ်သည် နဂိုရ်က သဿတအယူ၌ စွဲမြဲပြီးဖြစ်သည့်အပြင် မန္ဒဗုဒ္ဓိဖြစ်သည့်အတွက် ကုသိုလ် စသည်တို့ကိုလည်း မသိ၊ ပရလောကရှိမှန်း စသည်ကိုလည်း မသိ၊ မိမိမသိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သူတပါးအား သိစေခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သည့်အတွက် ဖြေလိုက်လျှင် မုသားဖြစ်မှာလည်း ကြောက်၏၊ ထို့ကြောင့် " ဧဝံတိပိ မေ နော "စသည်ဖြင့် ပယ်ရှားလေသည်၊ အချုပ်မှာ–ပယ်ရှားမှုကြောင့် မိစ္ဆာအယူဖြစ်သည် မဟုတ်၊ နဂိုရ်က ရှိနေသော သဿတအယူကြောင့်သာ မိစ္ဆာအယူဖြစ်ရသည်–ဟူလို။

အမရာဝိက္ခေပဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒ အဖွင့်

အတ္တာစ-ရင်း၊ လောကောစ - ရင်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော - အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿနံ-သိမြင်တတ်သော မိစ္ဆာအယူသည်၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ– အဓိစ္စသမုပ္ပန္နမည်၏၊ ဧတေသံ– ဤ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ တံ–ထို အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟူသော အယူသည်၊ အတ္ထိ – ရှိ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊(တေ-တို့သည်၊)အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ-အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကတို့မည်၏၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ-ကား၊ အကာရဏသမုပ္ပန္နံ-အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟူ၍၊ ("ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏"၌ စပ်)။

× × × × × × ×

အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော။ ။အဓိစ္စ (အဓိစ္စံ) ကို "ယဒိစ္ဆကံ-အလိုအလျောက်" ဟုရင်း, "ယုံကိဋ္ဌိ ကာရဏံ (ဝိနာ) - အကြောင်းတစုံတခုကိုကြဉ်၍=အကြောင်းမရှိဘဲ" ဟုရင်း, "ကဿစိ ဗုဒ္ဓိပုဗ္ဗံ ဝါ ဝိနာ- တစုံတယောက်၏ ဖြစ်ဘူးသောဉာဏ်ကိုကြဉ်၍ ဉာဏ်ဖြင့် ဖန်ဆင်းမှုလည်း မပါဘဲ" ဟုရင်း ဋီကာဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်အရ "အတ္တလောကသည် မည်သည့်အကြောင်းမျှမရှိဘဲ သူ့အလိုအလျောက်ဖြစ်၏" ဟု ဆိုလိုသည်။

အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ။ ။"အဓိစ္စသမုပ္ပန္န" အရ အကြောင်းမရှိဘဲဖြစ်သော အတ္တလောကကို မုချရ၏၊ ထိုအတ္တလောကကို အာရုံပြုသော မိစ္ဆာအယူကိုကား ဌာနူပစာရ သဟစရဏနည်းအားဖြင့် ရသည်၊ [အာရုံဌာန၏အမည်ကို အာရမဏိကမိစ္ဆာအယူ၌ တင်စားခြင်းကို ဌာနူပစာရဟုရင်း, အာရုံနှင့်မိစ္ဆာအယူတို့၏ တကွဖြစ်မှုကို သဟစရဏ ဟုရင်း ဆိုသည်။] ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပြလို၍ အဌကထာ၌ "အဓိစ္စ ၊ပေ၊ဒဿနံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ" ဟု မိန့်သည်၊ ထို့နောက် "တံ ဧတေသံ အတ္ထိ" ကိုကြည့်၍ "အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ ဧတေသံ အတ္ထိတိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ" ဟု ပြုပါ။

ဋီကာ။ ။အတ္တလောကသညိတာနံ ခန္ဓာနံ (အတ္တလောကဟု မှတ်အပ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့၏) အဓိစ္စုပ္ပတ္တိအာကာရာရမဏံ ဒဿနံ (အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာလျှင် အာရုံရှိသောအယူကို) [ဝုစ္စတိ ၌စပ်၊] တဒါကာရသန္ဓိဿယေန ပဝတ္တိတော (ထို အခြင်းအရာဟူသော မှီရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ရင်း) တဒါကာရ သဟစရိတတာယစ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ယထာ-မဥ္စာ ဃောသန္တိ (ဌာနူပစာရ) ကုန္တာပစရန္တိတိစ။ [ကုန္တာ - လှံတို့သည်၊ ပစရန္တိ - လှည့်လည်ကုန်၏၊ ဤ၌ လှံနှင့် လှံကိုင်သူတို့ သဟစရဏ-တကွဖြစ်ကြသည်။]

ပုဒ်ကြီဘွယ်။ ။အဓိစ္စ ဝေဒေ (ဝေဒတို့ကို သင်ယူသရဇ္ဈာယ်၍) ဟူရာ၌ အဓိ+ ဣဓာတ်, တွာကို မောဂ္ဂလ္လာန် ၅-ကဏ္ဍ, ၁၆၈ သုတ်ဖြင့် စွပြု၍ တွာပစ္စယန္တပုဒ်ဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ တွာပစ္စယန္တ မဟုတ်ပါ၊ "အဓိစ္စုပ္ပတ္တိကာ ဗုဒ္ဓါတိ အဓိစ္စေန အကာရဏေန ဥပ္ပတ္တိကာ" ဟု ထေရာပဒါန– ပံသုကူလဝဂ္ဂ, ဒု–အပဒါန် အဌကထာ ဖွင့်သောကြောင့် (အ) သည် ပဋိသေဓနိပါတ်, ဓိစ္စ၌ ဓာဓာတ် (တနည်း) ဓရဓာတ်, ကတ္တားဟော ရိစ္စပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော "ကိတ်နာမ်" ဟု ကြံသင့်ပါသည်၊ ဘာ့ကြောင့် နည်း၊...."အဓိစ္စေန" ဟု နာဝိဘတျန္တပုဒ်ကို တွေ့ရသောကြောင့်တည်း။

အသညသတ္တာတိ တေံ– အသညသတ္တာ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဒေသနာသီသံ-ဒေသနာတော်၏ ဥုးခေါင်းဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ [သညာကို ခေါင်းတပ်ထားသော သဒ္ဒါဖြစ်သည် - ဟူလို။] အစိတ္တုပ္ပါဒါ-စိတ်, စေတသိက် မရှိကုန်သော၊ ရူပမတ္တက အတ္တဘာဝါ - ရုပ်မျှသာ ဖြစ်သော အတ္တဘောရှိသော သတ္တာတို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တေသံ–ထို အသညသတ် မြဟ္မာတို့၏၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံသော နည်းဖြင့်၊ ဥပပတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဝေဒိတမ္မာ–သိထိုက်၏၊ ဟိ-ခဲ့၊ ကေစ္စော-အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တိတ္ထာယတနေ-တိတ္ထိတို့၏ သာသနာ၌၊

× × × × × × ×

ဝိဂ္ဂဟ။ ။"ဖလံ–အကျိုးကို၊ ဓာတိ (ဓရတိ) –ဆောင်တတ်၏"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အကျိုးကို ဆောင်တတ်သော အကြောင်းကို"ဓိစ္စ"ဟု ယူပြီးလျှင်"နတ္ထိ+ဓိစ္စံ တေသာတိ အဓိစ္စာ (ဥပပတ္တိ) – အကြောင်း မရှိသော ဖြစ်ခြင်း၊ အဓိစ္စာ+ဥပပတ္တိ အဓိစ္စုပပတ္တိ၊ အဓိစ္စုပပတ္တိ ယေသံတိ အဓိစ္စုပပတ္တိကာ" ဟု အပဒါန် အင်္ဂကထာအတွက် ဝိဂ္ဂဟပြုပါ၊ ဤဥကား " အဓိစ္စော–အကြောင်း မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) သမုပ္ပန္နော အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော-အကြောင်း မရှိဘဲဖြစ်သော အတ္တလောက " ဟု ပြုပါ၊ ဥပစာအားဖြင့် အယူဝါဒတိုင်အောင် ယူ၍ (တနည်း) "အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဒဿနံ" ဟု ဆိုလိုလျက် နောက်ပုဒ်ကို ချ၍ "အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ–အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်၏ဟူသော အယူသည်၊ ယေသန္တိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ"ဟု ပြုပါ။

မုတ်ချက်။ ။ဘဂဝါဂုဏ်တော်ဖွင့် ဝိမတိဋီကာ၌ကား " အဓိစ္စ ယံကိဉ္စိ နိမိတ္တံ အဓိဝစနဝသေန (သဒ္ဒါ၏စွဲမှီရာ၏အဖြစ်ဖြင့်) အနပေက္ခိတ္တာ ပဝတ္တံ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ"ဟု အဓိစ္စကို တွာပစ္စယန္တ အနေအားဖြင့် ဖွင့်လေ၏၊ ပြခဲ့သော အင်္ဂကထာနှင့် မညီပါ၊ ထို့ပြင်-အသိတိနိပါတ် သုဓာဘောဇနဇာတ် မြန်မာမူ၌ " အဓိစ္စ အတိဂ္ဂမိတ္မာ " ဟု ရှိသော်လည်း သီဟိုဠ်မူ၌ "အတိစ္စ (အတိ+ဣစ္စ) အတိဂ္ဂဲမိတ္မာ" ဟု ရှိ၏၊ သီဟိုဠ်မူအရှိက သဘာဝကျပါသည်။

ဒေသနာသီသံ။ ။အသညသတ်မြဟ္မာတို့၌ နာမ်တရားဖြစ်သော စိတ်စေတသိက်အားလုံး မရှိပါသော်လည်း သညာစေတသိက်ကို ဒေသနာတော်၏ ဥုးခေါင်း အကြီးအကဲအဖြစ်ဖြင့် ခေါင်းတပ်၍ အသညသတ္တာ (သညာမရှိသော သတ္တာ) ဟု ဟောတော်မူခြင်းကို"ဒေသနာယ+သီသံ"အရ ဒေသနာသီသဟု ခေါ်သည်။ [သီသဟု လာသမျှ၌ ပဓာနနည်းဟု ယူကြ၏၊ သညာကို ပဓာနအားဖြင့် ယူထား၏၊ အပဓာနအားဖြင့်ကား စိတ် စေတသိက်အားလုံးကိုလည်း ယူရ၏၊ ထို့ကြောင့်"အစိတ္တုပ္ပါဒါ ရူပမတ္တက အတ္တဘာဝါတိ အတ္ထော " ဟု အင်္ဂကထာ မိန့်သည်၊....လောကိယဓမ္မံ ဒေသေန္တော စိတ္တံ သည်ဝါ ဓုရံ (အကြီးအမှူးပဓာနကို) ကရောတိ၊–ဋီကာ။]

တိတ္ထာယတနေ။ ။မိစ္ဆာအယူ ရှိသူတို့သည် မိမိတို့အယူ၌ ခြာခြာလည်လျက် ငုပ်ချည် ဖေါ်ချည် ကူးနေကြသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် အယူကို "တိတ္ထ" ဟု ခေါ်၏၊ " တရန္တိ တေ္ထာတိ တိတ္ထံ၊ တိတ္ထံဝိယ – ကူးခပ်ရာ ရေဆိပ်နှင့် တူ၏၊ ဣတိ တိတ္ထံ " ဟုပြု၊ မိစ္ဆာအယူသည် ထို အယူရှိသူတို့၏ နေရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် အာယတနလည်း မည်၏၊ တိတ္ထံစ+တံ+အာယတနံစ-တည်နေရာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ တိတ္ထာယတနံ-ရာ၊

ဝါ–တိတ္တိဘောင်၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–ကျင့်ပြီး၍၊ ဝါယောကသိဏော–ဝါယောကသိုဏ်း၌၊ ပရိကမ္မံ–ပရိကမ်ကို၊ (အဖန်ဖန်ပြုလုပ်အပ်သော စီးဖြန်းမှုကို၊) ကတ္ဝာ–ပြု၍၊ စတုတ္ထဈာနံ-စတုတ္ထစျာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ–ဖြစ်စေပြီး၍၊ စျာနာ-စတုတ္ထစျာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ စိတ္တေ–စိတ်၌၊ ဒေါသံ – အပြစ်ကို၊ ပဿတိ–ရှု၏၊(ကိုဴ)၊စိတ္တေ-စိတ်သည်၊ ဝါ-စိတ်၏၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ဝါ-ရှိခြင်းကြောင့်၊ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိ ဒုက္ခဿေဝ-လက်ဖြတ်ခံရခြင်း အစရှိသော ဒုက္ခသည်ဌင်း၊ သဗ္ဗဘယာနိစ - အလုံးစုံသော ဘေးတို့သည်ဌင်း၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ရကုန်၏၊ ဣမိနာ စိတ္တေန–ဤစိတ်ဖြင့်၊ အလံ–အကျိုးမရှိ၊ အစိတ္တကဘာဝေါဝ- စိတ် မရှိသူ၏ အဖြစ်သည်သာ၊ သန္ဋော–ငြိမ်းအေး၏၊ ဣတိ,(ပဿတိ-ရှု၏။)

× × × × × × ×

ဝါ–အယူ၊ ထိုအယူကို ယူရာဖြစ်သော တိတ္ထိဘောင်(တိတ္ထိတို့၏ သာသနာ)ကိုလည်း ဌာနူပစာရ သဟစရဏနည်းအားဖြင့် "တိတ္ထာယတန"ဟုခေါ်ပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား အယူကို "တိတ္ထာယတန"ဟု ယူ၍ " အညတိတ္ထိယသမယေ - သာသနာတော် အယူမှ တပါးသော တိတ္ထိတို့၏ အယူ၌"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ မိမိကား "ပဗ္ဗဇိတ္တာ"ကို ကြည့်၍ "တိတ္ထိတို့၏ သာသနာ"တိုင်အောင် ယူလိုက်ပါသည်။]

ဝါယောကသိဏော ။ ။ ပဌမစျာန်မှစ၍ ဝါယောကသိုဏ်းဖြင့်ပင် စျာန်ကို ရခဲ့ပြီးသော ယောဂိသည် တတိယစျာန်ကို ရပြီးသောအခါ စတုတ္ထစျာန်တက်ဘို့ရန် အလေ့အလာ(ဝသိဘော်)နိုင်အောင် တတိယစျာန်ကိုပင် အဖန်ဖန် ဝင်စားပြီး၍ စတုတ္ထစျာန် ရဘို့ရန် ဝါယောကသိုဏ်း၌ ပရိကမ်ပြုသည်။ [စတုတ္ထနည်းအရ စတုတ္ထစျာန်ဟုဆိုသည်၊ ပဌကနည်းအားဖြင့်ကား ပဌမစျာန်သာ။]

ဆက်ဥုးအုံ ။ ။ ပထဝီကသိုဏ်း စသော ကသိုဏ်းတို့သည် ရုပ်ထင်ရှား အဆင်းထင်ရှား၏၊ ဝါယောကသိုဏ်းကား ရုပ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အခြားကသိုဏ်းများကဲ့သို့ မထင်ရှားသောကြောင့် နာမ်နှင့် အလားတူနေ၏၊ ထို ဝါယောကသိုဏ်းကို အာရုံပြု၍ စတုတ္ထစျာန်ကို ရပြီးပုဂ္ဂိုလ်သည် စျာန်မှထသောအခါ စိတ်နှင့်တကွ နာမ်တရားအပေါင်း အပြစ်ရှု၏၊ ထိုသို့ အပြစ်ရှုဖန်များသော အခါ နာမ်တရားအစစ်ဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်သည် နာမ်တရားကို စက်ဆုပ်သော ဘာဝနာ ဖြစ်လာ၏၊ ထိုအခါ ထို စျာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ဝါယောကသိုဏ်းဟူသည် နာမ်တရားနှင့်တူနေရကား စက်ဆုပ်ခံရာတွင် ပါဝင်လေတော့၏၊ ထို့ကြောင့် " ဝါယောကသိဏော"ဟု ဆိုသည်။

အာကာသကသိုဏ်းကို မယူ ။ ။ ယဒိ ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္နာကာသ ကသိဏောတိပိ ဝတ္တုမ့ဲ၊ တသ္မာပိ ဟိ အရူပပဋိဘာဂတာ လဗ္ဘတိတိ၊ ဣစ္ဆိတမေဝေတံ ကေသဉ္စိ၊ အဝစနံ ပနေတ္ထ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ အဂ္ဂဟိတဘာဝေန-နာမ်နှင့် တူသောကြောင့် ဝါယောကသိုဏ်းကိုယူလျှင်"ဝါယောကသိဏော"ကဲ့သို့ "ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏော"ဟုလည်း ဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း - ထို အာကာသ ကသိုဏ်း၏လည်း နာမ်တရားနှင့် အလားတူအဖြစ်ကို ရနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ (ဤကား စောဒနာ၊) ဤအာကာသကသိုဏ်းကို အချို့ဆရာတို့ အလိုရှိအပ်ပါပေ၏၊ အင်္ဂကထာ၌ မဆိုခြင်းကတော့ ရှေးဆရာတို့ မယူအပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်၊–ဋီကာ။

ဝေံ-ဤသို့၊ စိတ္တေ- စိတ်၌၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ပဿိတွာ- ရှု၍၊ အပရိဟီန ဇ္ဈာနော - မယုတ်လျော့သော ဈာန်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာလံ– သေခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍။ [တနည်း, ကာလံ- အသက်ရှည်ရာကာလကို၊ ကတွာ-ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းတို့က ပြုပြီး၍။] အသညသတ္တေသု– အသညသတ်ဖြဟ္မာတို့၌၊ ဝါ– အသညသတ် ဗြဟ္မာဘုံတို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်ရ၏၊ အသ-ထို အသညသတ်ဗြဟ္မာ၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ စုတိစိတ္တနိရောဓေန-စုတိစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဣဓေဝ-ဤပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာ။ [ဣဓေဝါတိ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေယေဝ၊ – ဋီကာ။] နိဝတ္တတိ-ဆုတ်နစ်၏။ [ထပ်၍ မဖြစ်သည်ကို "ဆုတ်နစ်" ဟု ဆိုသည်။] ရူပက္ခန္ဓ မတ္တမေဝ – ရုပ် အစုမျှသည်သာ၊ တတ္ထ - ထို အသညသတ်ဗြဟ္မာဘုံ၌၊ ပါတုဘဝတိ–ထင်ရှားဖြစ်၏။

× × × × × × × ×

ဇဝံ စိတ္တေ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ ။ ။ သာသနာပဗျာန်ရ တိတ္ထိတို့သည် " စိတ်ရှိသော ကြောင့်သာ (သညာရှိသောကြောင့်သာ) တယောက်နှင့် တယော်ံ မခံချင်ကြ၍ ခိုက်ရန် ဖြစ်ကာ ဟတ္ထစ္ဆေဒစသည်နှင့်တကွ ဘေးဒုက္ခတို့ကို ရကြ၏၊ စိတ် (သညာ) မရှိလျှင် ခိုက်ရန် မပြုရသဖြင့် ထို ဘေးဒုက္ခတို့သို့ ရောက်ဘို့ မရှိတော့၊ စိတ်မရှိသော ဥပပတ်ဘဝ အထူးသည်သာ "ဝိမုတ္တိ (ဒုက္ခအားလုံးမှ လွတ်ကင်းရာဖြစ်၏) " ဟု ယူဆ၍ အသည သမာပတ် (ဈာန်) ကို ရအောင် အားထုတ်ကြလေရာ စုတေသောအခါ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး ဟူသော အကျွဏာတွင် ပါဝင်သော အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကြရလေသည်၊ သာသနာ တော်နှင့် ကြုံနေသော သာသနိက ပုဂ္ဂိုလ်များကား " ရုပ်လည်း မကောင်း, နာမ်လည်း မကောင်း, ရုပ်နာမ် ၂ ပါးလုံး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တချည်းသာ" ဟု ရှုနိုင်ကြသောကြောင့် အသညသတ် အရူပဟူသော အကျွဏာဘုံတို့၌ ဖြစ်ဘို့ရာ မကြိုးစားကြတော့။

ကာလံ ကတွာ။ ။"မရဏံ ကတွာ"– ဋီကာသစ်၊ "ကာလော သမယမစ္စုသု" အဘိဓာန် (၁၀၈၃) နှင့်အညီ ကာလသဒ္ဒါသည် မရဏအနက်ဟော၊ "ယောဝါမနုဿ လောကေ ဇီဝနကာလော ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယေဟိ ကရိယတိ၊ တံ ကရိတ္ဝာတိပိ အတ္ထော- လူပြည့်၌ အကြင် အသက်ရှည်ရာကာလကို ဥပတ္ထမ္ဘကဖြစ်သော စိတ် ဥတု အာဟာရ အကြောင်းတို့သည် ပြုအပ်၏၊ ထို အသက်ရှည်ရာကာလကို ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းတို့က ပြုပြီးဖြစ်၍" ဟုလည်း အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ တနည်းပေးထားသည်။

အသညသတ္တေသု နိဗ္ဗတ္တတိ ။ ။ အသညသတ္တမည်သော သတ္တဝါအများကို ရည်ရွယ်၍ "အသညသတ္တေသု" ဟု ဗဟုဝုစ်ထားသည်၊ (တနည်း) အခြား စကြဝဠာ တို့၌လည်း အသညသတ္တဘုံတို့ ရှိကြသေးသောကြောင့် ထို ဘုံအများကို ရည်ရွယ်၍ ဗဟုဝုစ်ထားသည်။–ဋီကာသစ်။

ရူပက္ခန္ဓေ၊ပေ၊ပါတုဘဝတိ။ ။သံသရာကြီးဝယ် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အရင်းခံ၍ ရုပ် နာမ် ၂ ပါးဖြင့် အများသတ္တဝါတို့ ကျင်လည်ကြရာ၌ ရုပ်ကို စက်ဆုပ်သော ရူပဝိရာဂ ဘာဝနာ, နာမ်ကို စက်ဆုပ်သော အရူပဝိရာဂဘာဝနာ, ဤ ၂ ပါးတွင် တပါးပါး မရှိ လျှင် တဏှာ၏ အစွမ်းကြောင့် ရုပ်နာမ် ၂ ဖုံ အစုံအလင်ပင်ဖြစ်ကြရသည်၊ အသညသတ် ဘုံကို တော်တွင်သော ယောဂီကား စတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီးစကပင် နာမ်ကို စက်ဆုပ်

တေ-ထို အသညသတ် ဗြဟ္မာတို့သည်၊ တတ္ထ-ထို အသညသတ်ဘုံ၌၊ ("ဥပပဇ္ဇိတ္ဝာ တိဋ္ဌန္တိ "တို့၌ စပ်ပါ)၊ ယထာနာမ – ဥပမာမည်သည်၊ ဇိယာ ဝေဂကို့တ္တော–လေးညှိုအဟုန်သည် ပစ်တင်အပ်သော၊ သရော- မြားသည်၊ ဇိယာ ဝေဂေါ - လေးညှို့၏အဟုန်သည်၊ ယတ္တကော – အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ တတ္တကမေဝ-ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသောကာလပတ်လုံးသာလျှင်၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ဂစ္ဆတိယထာ- သွားနိုင်သကဲ့သို့၊ ဝေမေဝ - ဤအတူပင်၊ ဈာနဝေဂကို့တ္တာ – ဈာန်အဟုန်သည် ပစ်တင်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဥပပဇ္ဇိတ္ဝာ- ပဋိသန္ဓေနေ၍၊ ["တတ္ထ" ဟု အာဓာရရှိခဲ့သောကြောင့် "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ"ဟု ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။] ဈာနဝေဂေါ-ဈာန်အဟုန်သည်၊ ယတ္တကော– အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ တတ္တကမေဝ – ထိုမျှလေး အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာလံ-ကာလပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌန္တိ–တည်ကြရကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ ဈာနဝေဂေ - ဈာန်အဟုန်သည်၊ ပရိဟီနေ-ယုတ်လျော့လသော်၊ တတ္ထ - ထို အသညတ်ဘုံ၌၊ ရူပက္ခန္ဓော – ရုပ်အစုသည်၊ အန္တရဓာယတိ-ကွယ်ပျောက်၏၊ ပန-ကား၊ ဣဓ-ဤကာမဘုံ၌၊ ပဋိသန္ဓိ

× × × × × × ×

သော အရူပဝိရာဂ ဘာဝနာဖြစ်အောင် စတုတ္ထဈာန်ကို ထုံမွှန်းခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ထို စတုတ္ထဈာန် အကျိုးပေးသောအခါ နာမ်ခန္ဓာ မပါတော့ဘဲ ရုပ်ခန္ဓာမျှသာ ဖြစ်တော့သည်၊ ဥပမာ–"ဥတုအလိုက် သီးပွင့်ရိုးဖြစ်သော သစ်ပင်တို့သည် သပ်လျှိခြင်းဟူသော "ဝေခ" ဖြင့် ထိုးထားသောအခါ အချိန်ကျလျှင် မသီးမပွင့်တော့သကဲ့သို့, ထို့အတူ အရူပဝိရာဂဘာဝနာ တည်းဟူသော သပ်ချောင်းကို လျှိထားလိုက်သည့်အတွက် ထို စတုတ္ထဈာန်မှ နာမ်အသီး မသီးနိုင်တော့–ဟူလို။

ဇိယာဝေဂကို့တ္တော။ ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ၎င်း နောက်ကာလ၌၎င်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ကျေးဇူးပြုလျက် တည်ကြသည်၊ "အသညသတ်ဘုံ၌ကား နာမ်တရား အထေံအပံ့မပါဘဲ ရုပ်အစဉ်ချည်းသာ ဖြစ်တည်နိုင်၏" ဟူသော ဤအကြောင်းကို အဘယ်နည်းဖြင့် ယုံကြည်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အဘယ်မျှကာလကြာအောင်ဖြစ်တည်နေပါသနည်း၊ ဤသို့ စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့်"ယထာနာမ ဇိယာ ဝေဂကို့တ္တော" စသော စကားကို မိန့်သည်၊ " ညှိုအဟုန်ဖြင့် ပစ်တင်အပ်သော မြားသည် ညှိုအဟုန်ကောင်းသလောက် ကောင်းကင်၌ တည်နိုင်သကဲ့သို့, ဈာန်အဟုန်ဖြင့် မြှင့်တင်ထားအပ်သောကြောင့် ဈာန်အဟုန်ရှိသလောက် ထိုဘုံ၌ တည်နေနိုင်ပါသည်"ဟူလို။ [ဈာန်အဟုန်လည်း အလွန်ဆုံးအားဖြင့် ကမ္ဘာငါးရာ ကာလပတ်လုံး တည်အောင်ထားနိုင်သည်။]

ဈာနဝေဂေ၊ပေ၊အန္တရဓာယတိ။ ။ အသညသတ် သမာပတ်သည် ပြုစီမံအပ်သော ကံအဟုန်ကို "ဈာနဝေဂ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဈာန်အဟုန်ကုန်လျှင် ထို အသညသတ်ဘုံ၌တည်နေသော ရုပ်ခန္ဓာ အတ္တဘောလည်း ကွယ်ပျောက်လေတော့၏၊ ဥပမာ–မီးစာဆီကုန်လျှင် မီးတောက်ငြိမ်းသကဲ့သို့တည်း။

သညာ–ပဋိသန္ဓေသညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ - အကြောင့်ကြောင့်၊ ဣဓ - ဤ ကာမဘုံ၌၊ တာယ ဥပ္ပန္နသညာယ – ထို ဖြစ်သော သညာကြောင့်၊ တေသံ– ထို အသညသတ်ပြဟ္မာတို့၏၊ တတ္ထ-ထို အသညသတ်ဘုံ၌၊ စုတိ–စုတေခြင်းသည်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ-·ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤကာမာဝစရဘုံ၌ဖြစ်သော သညာကြောင့် ထို အသညသတ်ဘုံ၌ စုတေခြင်း၏ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သညုပ္ပါဒါစ၊ ပေ၊ စဝန္တိ တိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [သညုပ္ပါဒါ– သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ဖြစ်သောသညာ ရှိကုန်သော၊ တေ ဒေဝါ-ထိုအသညသတ်ဖြဟ္မာတို့သည်၊ တမှာကာယာ- ထို အသညသတ်ဖြဟ္မာအပေါင်းမှ၊ စဝန္တိ-စုတေကြရကုန်၏။] သန္တတာယတိ - ကား၊ သန္တဘာဝါယ - ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ["ပရိဏာတော"၌စပ်၊ ဋီကာသစ်အလို " ငြိမ်းအေးသည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ" ဟု ပေးရလိမ့်မည်။] တ္ထေ-၌ ပဌမအဓိစ္စသမုပ္ပန္နဒ္ဓ၊ သေသံ–ကြွင်းသော အစိအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ တက္ကိဝါဒေါဝိ–တက္ကိဝါဒကိုလည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာ၊ ဝေဒိတမ္ပေါ-၏၊ ဇုတိ-ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကတို့ကို ဆိုရာ စကားရပ် အပြီးသတ် သတည်း။

× × × × × × × ×

ဇုဓပဋိသန္ဓိသညာ။ ။အသညသတ်ဘုံမှ စုတေသူတို့သည် (ဈာန်အသစ်မရသောကြောင့်) ကာမဘုံ၌မှတပါး အခြားဘုံ၌ ဖြစ်ခွင့်မရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် ဤကာမဘုံ၌သာ ပဋိသန္ဓေသညာ (သညာကို ခေါင်းတပ်ထားသော ပဋိသန္ဓေစိတ်စေတတိက်) ဖြစ်ရသည်။ [အသညသတ်ဘုံသို့မရောက်မီ ကာမဘုံတုန်းက စုတိစိတ်သည် နာမ်အစဉ်ချင်း ဆက်စပ်နေရသော ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပုံကို အနန္တရပစ္စည်းခက်းကြည့်၍ သိပါ။]]

ယသ္မာ ပန တာယ။ ။ "သညုပ္ပါဒါစ ပန တေ ဒေဝါ တမှာ ကာယာ စဝန္တိ"၌ သညာ၏ဖြစ်ခြင်းသည် စုတေခြင်း၏ ဇနကအကြောင်း မဟုတ် , စုတေခြင်းကို သိဘို့ရန် ဉာပကအကြောင်းတည်းဟု သိစေလို၍ " ယသ္မာ၊ပေ၊စုတိ ပညာယတိ, တသ္မာ " ဟု မိန့်သည်။ [သညုပ္ပါဒါ၌ သ္မာလည်း ဉာပကဟိတ်အနက်၌သက်၊ (တနည်း) "သညာ+ဥပ္ပါဒါ ယေသံတိ သညုပ္ပါဒါ"ဟု ပြု၍ နိဿယအတိုင်း ပေးပါ။

သန္တဘာဝါယ။ ။ပါဠိတော်၌ " သောမှိ တေရဟိ အဟုတ္ဝာ သန္တတာယ ပရိဏာတော " ဟု ရှိ၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ– "ငါသည် ရှေးက ထင်ရှားမရှိခဲ့ပါဘဲ ယခုအခါ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ ညွတ်၍လာသည် " ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် သန္တတာယကို "သန္တဘာဝါယ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "သန္တဘာဝါယာတိ–နိဗ္ဗာနာယ (ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ)"ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။

အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကကထာ ပြီးပြီ။

အပရန္တကပိုကကထာ အဖွင့်

ဝေံ - ဤသို့၊ အဒ္ဒါရသ – တဆဲ့ရှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပကေ – ပုဗ္ဗန္တကပ္ပ အယူရှိသူတို့ကို၊ ဒဿေတွာ- တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ, စတုစတ္တာလီသံ-လေးဆဲ့လေးယောက်သော၊ အပရန္တကပ္ပိကေ– အပရန္တကပ္ပ အယူရှိသူတို့ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ - ကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူ၏၊ ဝါ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို သန္တိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကား၊ရပ်၌၊(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယေ – အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊) အနာဂတကောဋ္ဌာသသင်္ခါတံ– အနာဂတ်အဘို့ ဟု ဆိုအပ်သော၊ အပရန္တံ – နောက်အဘို့ကို၊ ကပ္ပေတွာ – ကြံဆ၍၊ ဂဏှန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ အနာဂတ်အဘို့ကို ကြံဆ၍ယူတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-တို့သည်၊) အပရန္တကပ္ပိကာ- အပရန္တကပ္ပိကတို့မည်၏၊ ဝါ–တနည်း၊ တေသံ-ဤသမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ အပရန္တကပ္ပေါ-အနာဂတ်အဘို့ကို ကြံဆခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ အနာဂတ်အဘို့ကို ကြံဆခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊(တေ–တို့သည်)၊ အပရန္တကပ္ပိကာ-တို့မည်၏။ [အနာဂတကောဋ္ဌာသသင်္ခါတံပါဠိဖြင့် အပရန္တသဒ္ဒါသည်“အနာဂတ်အဘို့အနက်ဟော”ဟု ပြ၏၊ ဝိဂြိဟ်ပြုပုံတို့မှာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကတုန်းက အတိုင်းပင်တည်း။] ဧဝံ - ဤသို့၊ သေသံပိ- ကြွင်းသော အစိအရင်ကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကဝါဒ အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရနယေနေဝ – ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သညီဝါဒ အဖွင့်

ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာတိ(ထွေ)-ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာဟူသော ဤပုဒ်၌၊ မရဏံ-သေခြင်းကို၊ အာဃာတနံ-အာဃာတနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ဆိုအပ်၏၊ (ယေ-အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်)၊ အာဃာတနာ– သေခြင်းမှ၊ ဝါ– သေရာအခါမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-တို့သည်)၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ-ဥဒ္ဓမာဃာတနိက

× × × × × × ×

အာဃာတနံ။ ။“အာဃာတနံ ဝဓဲ့ဌာနံ”ဟု အဘိဓာန်(၅၂၁)၌ သတ်ရာဌာနကို “အာဃာတန”ဟု ဆိုသော်လည်း ဤ၌ကား သေခြင်းကို “အာဃာတန”ဟု ယူစေလိုရ၌ “အာဃာတနံ ဝုစ္စတိ မရဏံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ အာပုဗ္ဗ, ဟနဓာတ်သည် ဒိဝါဒိဖြစ်မူ ပင်ပန်းခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ သေခြင်းလည်း ပင်ပန်းခြင်းပင်တည်း၊ အာဟည်တေ-ပင်ပန်းခြင်း၊’အာဃာတနံ–ခြင်း၊ ဝါ–သေခြင်း။

ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ။ ။“ဥဒ္ဓမာဃာတန”အရ သေခြင်းမှအထက်(နောက်) ကာလကိုရ၏၊ ဤ၌ကား ထိုကာလ၌ဖြစ်၏ဟု ယူအပ်သော အတ္တကို“ဥဒ္ဓမာဃာတန”ဟု ခေါ်ဝါ၊ ထို ဥဒ္ဓမာဃာတနအတ္တကို ပြောဆိုကြောင်း ဝါဒကိုကား ;(အာရုံ +

တို့မည်၏၊ သညိတိ–သညာရှိ၏ဟူ၍၊ ပဝတ္တော– ဖြစ်သော၊ ဝါဒေါ–ပြောဆို ကြောင်း အယူတည်း၊ သညိဝါဒေါ– သညာရှိ၏ဟု ဖြစ်သော ပြောဆိုကြောင်း အယူ၊ ဇေတသံ–၌ သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ သော- ထို သညာရှိ၏ဟု ဖြစ်သော ပြောဆိုကြောင်းအယူသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ဇာတိ-ကြောင့်၊ (တေ-တို့သည်)၊ သညိဝါဒါ–သညိဝါဒတို့မည်၏။

ရူပီ အတ္တာတိအာဒီသု- ရူပီ အတ္တာ အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ကသိဏရူပံ- ကသိုဏ်းရုပ်ကို၊ အတ္တာတိ- အတ္တဟူ၍ ၎င်း၊ တတ္ထ- ထို ကသိုဏ်းရုပ်၌၊ ပဝတ္တသည်– ဖြစ်သောသညာကို၊ အဿ - ထိုအတ္တ

× × × × × × ×

အာရမ္မဏိကအားဖြင့် တကွဖြစ်သော) သဟစရဏာနည်းအားဖြင့် "ဥဒ္ဓမာဃာတန"ဟု ယူ၍ "ဥဒ္ဓမာဃာတနံ + ဇေတသံ အတ္ထိတိ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ– သေသည်မှ အထက် ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ အတ္တကိုပြောဆိုကြောင်း အယူရှိသူတို့ " ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့ သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် ဖြစ်သော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌ လိုရင်းအနက်မျက်သာ ဖွင့်ပြလိုသော ကြောင့် "ဥဒ္ဓမာဃာတနာ အတ္တာနံ ဝဒန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။သဟစရဏာနည်းအပြင် ဋီကာတို့၌ "ဥဒ္ဓမာဃာတနံ ပဝတ္တော ဥဒ္ဓမာဃာတနော " ဟု ပဝတ္တတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ဖြစ်စေ, " ဥဒ္ဓမာဃာတနဝါဒေါ "ဟု ဆိုလိုလျက် ဝါဒေါပုဒ်ကို ချေ၍ဖြစ်စေ " ဥဒ္ဓမာဃာတန " အရ ဝါဒကိုကောက်နိုင်သောနည်းကိုလည်း ပြကြသေး၏၊ မည်သို့ပင် ဖွင့်ဖွင့် လိုရင်းအချုပ်မှာ– " သေပြီးနောက် အတ္တသည် မြဲ၏"ဟု အယူရှိသူတို့ကို "ဥဒ္ဓမာဃာတနိက"ခေါ်သည် ဟု မှတ်ပါ။

သညိဝါဒါ။ ။အဋ္ဌကထာအတိုင်း " သညိဝါဒ "ကို သမဲာသ်တွဲပါ။ [" ဗုဒ္ဓံ (ဉာဏ်) အသ အတ္ထိတိ ဗုဒ္ဓေါ " ဟု ပြုရာ၌ " ဉာဏ်အရလည်း ဗုဒ္ဓ , ဉာဏ်ရှိသော ဘုရားအရလည်း ဗုဒ္ဓ" ဟု သဒ္ဒါမပြားသော်လည်း အသတ္ထိတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ အနက်ပြားသကဲ့သို့ "ဝါဒအရလည်း သညိဝါဒ, ဝါဒရှိသူအရလည်း သညိဝါဒ"ဟု သဒ္ဒါမပြားသော်လည်း အသတ္ထိတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ အနက်ပြားနိုင်သည်။] ထိုသို့ အဋ္ဌကထာနည်းအရ သဒ္ဒါမပြားသောကြောင့် ဋီကာတို့၌"သညိ"အရတုန်းကပင် သဟစရဏာနည်းအားဖြင့် "သညာရှိသောဝါဒ"ကို အရကောက်၍ " သညိ– သညာရှိသော+ ဝါဒေါ ဇေတသံ အတ္ထိတိ သညိဝါဒါ-သညိဝါဒဟူသော ဝါဒရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့"ဟု တနည်းပြကြသည်။

ရူပီ အတ္တာ။ ။ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်ကို " အတ္တာ " ဟု ယူလျှင် "ရူပ"အရ အတ္တာကို ရနေသောကြောင့် အဘယနည်းဖြင့် "ရူပီ အတ္တာ" ဟု ဆိုနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ရူပီ အတ္တာဋ္ဌ ရူပီကို "ရူပံ (ကသိုဏ်းရုပ်သည်), အသ အတ္ထိတိ ရူပီ " ဟု အနက်မမှတ်ရ၊ "ရူပံ (ဖေါက်ပြန်ခြင်း ရုပ္ပနအလေ့သည်), အသ အတ္ထိတိ ရူပီ " ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ မှန်၏– ကသိုဏ်းရုပ်သည် ဝဏ္ဏကသိုဏ်း, အဝဏ္ဏကသိုဏ်း (အကျယ်ခွဲအပ်သော ကသိုဏ်း , အကျယ်မခွဲအပ်သော ကသိုဏ်း), ဟု ၂ မျိုးရှိသောကြောင့် ပြောင်းလွဲနိုင်, ဖေါက်ပြန်နိုင်ရကား ရုပ္ပနသဘောရှိနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ရူပ အရလည်း ကသိုဏ်းရုပ် , ရူပီ အရလည်း ကသိုဏ်းရုပ် ဖြစ်ရကား ကသိုဏ်းရုပ်ဖြစ်သော အတ္တကို "ရူပီ အတ္တာ"ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

၏၊ သညာတိစ-သညာဟူ၍ရင်း၊ဂဟေတွာ(ဝါ)-ယူ၍သော်ရင်း၊အာဇီဝကာ ဒယော - အာဇီဝက အစရှိသူတို့သည်၊ တက္ကမတ္တေနေဝ – ကြံဆခြင်းမျှဖြင့် သာလျှင်၊(ပညပေန္တိ)ဝိယ-ပညတ်ကြကုန်သကဲ့သို့၊(တထာ-ထို့အတူ၊)တက္ကမတ္တေနေဝဝါ-ကြံဆခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်သော်ရင်း၊(ပညပေန္တိ၌စပ်)၊ အတ္တာ– အတ္တသည်၊ ရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်း ရှိသည်၊ ဟောကိ- ဖြစ်၏၊ မရဏာ - သေရာ

× × × × × × ×

မေးဘွယ်။ ။ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့် အတ္တကို "ရူပီ"ဟု ဆိုလျှင် သဿတ(မြဲ၏)ဟု ယူခြင်းနှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော, အဘယ်နည်းဖြင့် ၍ အယူကို သဿတဒိဋ္ဌိ၌ သွင်းနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား – တိတ္ထိဆရာသည် "အတ္တသည် မသေမီက ဝစိုတ အဝစိုတအားဖြင့်(အကျယ်, အကျဉ်းအားဖြင့်) ဖေါက်ပြန်သော်လည်း သေပြီးနောက်၌ မဖေါက်ပြန်ဘဲ မြဲ၏"ဟု ယူသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိ၌ သွင်းနိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် " အရောဂေါ ပရံ မရဏာ – သေပြီးနောက်၌ ရောဂါမရှိ, မြဲ၏"ဟု ဆိုသည်။

တနည်း။ ။ပြခဲ့သောနည်းအားဖြင့် "ရူပံ– ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘော"ဟု ယူလျှင် စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် ဋီကာ၌ "ရူပံ(ကသိုဏ်းရုပ်သည်) အဿ အတ္ထိ"ဟုပင် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ရူပံနှင့် ရူပီ တို့အရ ကသိုဏ်းရုပ်တည်းဟူသော အတ္တချည်းရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာရ ကြံပါဟု ဆိုဏ်။ [အထဝါ ရူပံ အဿ အတ္ထိတိ ရူပီတိ ဝုစ္စမာနေပိ နဒေါသော၊ ကပ္ပနာသိဒ္ဓေနပိ ဟိ (ကြံဆခြင်းအားဖြင့် ပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော) ဘေဒေန (အပြားအားဖြင့်) အဘေဒဿာပိ နိဒ္ဒေသဒဿနတော၊ ယထာ – သိလာ ပုတ္တကဿ သရီရန္တိ။]

တနည်း။ ။"ရူပံ"အရ ကသိုဏ်း၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းကို မယူဘဲ, ရုပ်၏ သဘောကို ယူ၍"ရူပံ အဿ အတ္ထိတိ ရူပီ" ဟု ယူလျှင်လည်း သင့်သည်သာ၊ ရုပ်၏ သဘောဟူသည် ဖေါက်ပြန်ခြင်း သဘောတည်း။ [ရုပ္ပနံ ဝါ ရူပံ , ရူပသဘာဝေါ၊ တံ အဿ အတ္ထိတိ ရူပီ (အတ္တာ)၊ ရူပိနော ဓမ္မာတိ အာဒီသု ဝိယ၊ ဧဝဉ္စ ကတ္ဒာ အတ္တနော ရူပသဘာဝတ္တာ (အတ္တက ရုပ်သဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ရူပီ အတ္တာတိ ဝစနံ ဉာယာဂတမေဝါတိ(အသင့်အားဖြင့်ဖြစ်သည်သာ၊ထို့ကြောင့်) ကသိဏရူပံ အတ္တာတိ ဂဟေတွာတိ ဝုတ္တံ။]

ဂဟေတွာဝါ။ ။စာအုပ်တို့၌"ဂဟေတွာဝါ"ဟု ဝါသဒ္ဒါ ရှိသော်လည်း ဋီကာတို့၌ မရှိကြ၊"တက္ကမတ္တေနေဝဝါ"မှ ဝါကို ယူ၍ ရှေးနိဿယတို့ အနက်ပေးကြသည်ကို စာပြင်ဆရာတို့က ကျနေသည်ဟု ထင်၍ "ဂဟေတွာဝါ" ဟု ပြင်ကြဟန်တူသည်၊ ထို ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ္ပနတ္ထတည်း။

အာဇီဝကာဒယော။ ။"အာဇီဝကတို့သည်(သာမည ဖလသုတ်၌ လာလတံ့အတိုင်း) သံသရာဝယ် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးအမျိုးမျိုးကို အမြဲသတ်မှတ်အပ်ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း တွေ့ကြရ၏၊ ကံကြောင့် မဟုတ်" ဟု ယူဆကြ၏၊ ၍သို့ ကံနှင့် ကံအကျိုးကို မယုံကြည်ကြသဖြင့် ဈာန်ရသူများ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် လာဘီတက္ကိကများ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ဈာန်မရသော သုဒ္ဓတက္ကိကများသာ ဖြစ်နိုင်ကြသည်။

အခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ အရောဂေါ-ပျက်ခြင်း မရှိ၊ ဝါ-ရောဂါမရှိ၊ သည်-သည်ရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နံ-ထို အတ္တကို၊ ပညပေန္တီ-ပညတ်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို အရောဂေါ ပရံ မရဏာ ဟူသောပါဌ်၌၊ အရောဂေါတိ-ကား၊ နိစ္စော-မြဲ၏။

ပန-ကား၊ အရူပသမာပတ္တိ နိမိတ္တံ-အရူပသမာပတ်၏ အာရုံကို၊ အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍ဎင်း၊ သမာပတ္တိသည်-သမာပတ်၌ဖြစ်သော သညာကို၊ အသ-ထို အတ္တ၏၊ သညာတိစ-သညာဟူ၍ဎင်း၊ ဂဟေတွာ (ဝါ) - ယူ၍သော်ဎင်း၊ နိဂဏ္ဌာဒယော-နိဂဏ္ဌ အစရှိသူတို့သည်၊ (ဟင်္ကမတ္တေနေဝ - ကြီဆခြင်းမျှဖြင့် သာလျှင်၊ ပညပေန္တိဝိယ-ပညတ်ကုန်သကဲ့သို့)၊ (တထာ-တူ၊) တင်္ကမတ္တေ နေဝဝါ-ကြီဆခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်သော်ဎင်း၊ အတ္တာ - အတ္တသည်၊ အရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်၊ ဝါ-ကသိဏ်းရုပ် မရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ မရဏာ-သေရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ အရောဂေါ-ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ ဝါ- ရောဂါ မရှိ၊

× × × × × × ×

အရောဂေါ။ ။နတ္ထိ တေသ (ဤအတ္တ၏)ရောဂေါ ဘင်္ဂေါတိ အရောဂေါ-ပျက်ခြင်း မရှိသော အတ္တာ၊ ရောဂသဒ္ဒါသည် ဘင်္ဂ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ [ရောဂေါ၌ ရုဇ ဓ်ာတ်, ဏပစ္စည်း၊] "ဘင်္ဂ-ပျက်ခြင်း" ဟူသည်လည်း ရုဇဓာတ်၏ အနက်ဖြစ်သော နာကျင်ခြင်း သဘောပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ရောဂေါကို "ဘင်္ဂေါ" ဟု ဖွင့်နိုင်သည်၊ " ပျက်ခြင်း မရှိ " လျှင် မြဲခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် အရောဂသဒ္ဒါသည် နိစ္စ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်နိုင်၏၊ (တနည်း) ရောဂသဒ္ဒါသည် အနာရောဂါ အနက်ဟောပင်တည်း၊ ရောဂါ မရှိခြင်းကို ခေါင်းတပ်ထားသည်၊ ရောဂါ မရှိလျှင် ဖေါက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း မရှိသောကြောင့် "မြဲ၏"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် " အရောဂေါတိ နိစ္စော " ဟု ဖွင့်သည်။ [ရောဂရဟိတတာသီသေနဝါ နိဗ္ဗိကာရတာယ နိစ္စတံ ပဋိဇာနာတိ ဒိဋ္ဌဂတိကောတိ အာဟ အရောဂေါတိ နိစ္စောတိ၊-ဋီကာ။] ဤ"နိစ္စော"ကား"အရောဂေါ"၏ သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်, အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။

အရူပသမာပတ္တိ နိမိတ္တံ။ ။ကသိဏ္ဍလဒ္ဓိ မာကာသ (ကသိဏ်း ၉ ပါး တို့တွင် တပါးပါးကို ရခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်) , ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ် , နတ္ထိဘောပညတ်, တတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်, ဤအာရုံ ၄ ပါးသည် အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်စသော အရူပသမာပတ် ၄ ပါး၏ အစဉ်အတိုင်း အာရုံများတည်း။ [အကျယ်ကို အာရမဏသင်္ဂဟ စသည်၌ ရှုပါ။] ထို အာရုံကို "အတ္တ"ဟု ယူ၍ဎင်း, ထိုအာရုံကို အာရုံပြုသော သညာကို"သညာ"ဟု ယူ၍ဎင်း အတ္တကို " အရူပီ (ရုပ်မရှိ) , သညီ (သညာရှိ၏)"ဟု ပညတ်ကြသည်။

နိဂဏ္ဌာဒယော။ ။တမာရွက်၌ ခါးသော အရသာသည် တမာရွက်ရှိသလောက် ပြန့်နှံ့သကဲ့သို့, အတ္တဟူသော အကောင်ကလေးသည် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသလောက် ထိုခန္ဓာကိုယ်၌ ပြန့်နှံ့၍တည်၏၊ " ထိုအတ္တကား အရူပီ-အထည်ကိုယ် ရုပ်မရှိ "ဟု နိဂဏ္ဌတို့ ယူကြသတတ်။

သညီ-သညာရှိ၏၊ ဣတိ၊ နံ-ထို အတ္တကို၊ ပညပေန္တိ– ပညတ်ကြကုန်၏၊ ပန–ကား၊ တတိယာ – တတိယ အယူသည်၊ မိဿကဂ္ဂါဟဝသေန – ရှုပီ , အရှုပီ ၂ မျိုးစုံရောလျှင် ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာအယူတည်း၊ စတုတ္ထာ-စတုတ္ထအယူသည်၊ တဉ္စဂ္ဂါဟေဏဝ- ကြံဆ၍ ယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊

× × × × × × ×

တတိယာ ပန။ ။“ရုပီစ အရူပီစ အတ္တာ” ဟူသော အယူကို “တတိယာ” ဟု ဆိုသည်၊ အတ္တတခုတည်း၌ ထိုသို့ ရုပီဖြစ်လိုက်, အရူပီဖြစ်လိုက်အားဖြင့် ၂ မျိုးရောသောကြောင့်ပင် “မိဿကဂ္ဂါဟဝသေန”ဟု ဆိုသည်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား ရူပသမာပတ်, အရူပသမာပတ် (စျာန်) တို့ကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထို သမာပတ်တို့တွင် ရူပသမာပတ်၏ ကသိဏ်းစသော အာရုံကို“ရူပ”ဟုဎင်း, အရူပသမာပတ်၏ အာကာသစသော အာရုံကို“အရူပ”ဟုဎင်း ယူသည်၊ စျာန်သမာပတ် မရဘဲ တဉ္စဂ္ဂါဟ (ကြံစည်၍ ယူခြင်း) ဖြင့်လည်း ထိုအတိုင်း ပညတ်နိုင်သည်။

စတုတ္ထာ။ ။ “နေဝ ရူပီ နာရူပီ အတ္တာ” ဟူသော အယူကို “ စတုတ္ထာ ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို အယူရှိသူကား စျာနလာဘီမဟုတ် ကြံစည်၍ ယူခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “တဉ္စဂ္ဂါဟေနေဝ”ဟု ဆိုသည်၊ အတ္တသည် အလွန်သိမ်မွေ့သောကြောင့် မိမိကိစ္စကို မပြုစမ်းနိုင်ရကား “နေဝရူပီ– ရုပ်ရှိသည်” ဟုလည်း မဆို၊ ရုပ်သဘောကို မလွန်နိုင်သောကြောင့်“နာရူပီ–ရုပ်မရှိဟုလည်း မဆို၊ ရုပ်သဘောကို မလွန်နိုင်သောကြောင့်“နာရူပီ–ရုပ်မရှိဟုလည်း မဆို၊ ရုပ်သဘောရှိသောကြောင့်“နာရူပီ” ဟုဎင်း, ရုပ်သဘောရှိသောကြောင့်“နာရူပီ” ဟုဎင်း ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။ [ဤဥပမာ၏အဓိပ္ပါယ်ကို အခြားနေရာ၌ အလားတူရှာသင့်သေး၏။]

အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်း ။ ။ [အထဝါ အန္ဓာနန္ဓိက စတုက္ကဝါဒေဝိယ အညမညပဋိက္ခေပဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊–ဋီကာ။] “နေဝရူပီ နာရူပီ”ဟူရာ၌ နေဝရူပီဖြင့် နာရူပီကို ပယ်၍ , နာရူပီဖြင့် နေဝရူပီကို ပယ်သောကြောင့် “ အညမည ပဋိက္ခေပဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ဆိုလျှင် တတိယဝါဒနှင့် အဓိပ္ပါယ်ထပ်နေသည် မဟုတ်ပါလော ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ၏၊ မှန်၏– “ နေဝရူပီ–ရုပ်မရှိ ” ဟု ဆိုသဖြင့် တတိယဝါဒက အရူပီနှင့် အနက်တူနေ၏၊ “ နာရူပီ - ရုပ်မရှိမဟုတ်”ဟု ဆိုသဖြင့် တတိယဝါဒက ရူပီနှင့် အနက်တူနေ၏၊ ဤသို့ တတိယဝါဒနှင့် ဤဝါဒသည် အနက်တူနေသည် မဟုတ်ပါလော - ဟူလို၊ ဤသို့ အနက်တူနေပါသော်လည်း ထိုတတိယဝါဒ၌ ကာလဘေဒအားဖြင့် ဆို၍, ဤစတုတ္ထဝါဒ၌ကား ဝတ္ထုဘေဒအားဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ကွဲပြားပါသည်။

မှန်၏—ကသိဏ်း ရုပ်ကို အာရုံပြုသော ရူပသမာပတ်ကို ဝင်စားပြီးရာ ကာလ၌ အတ္တကို “ရူပီ”ဟု ယူ၍ အရူပသမာပတ်ကို ဝင်စားပြီးရာကာလ၌ အတ္တကို “အရူပီ” ဟု ယူသောကြောင့် ကာလအားဖြင့် ကွဲပြား၏၊ ဤစတုတ္ထဝါဒ၌ကား ရုပ်နာမ် ၂ ပါး ပေါင်းစပ်ထားသော အတ္တဖြစ်သောကြောင့် ရုပ်ကို ရည်ရွယ်၍ န အရူပီ, နာမ်ကို ရည်ရွယ်၍ န ရူပီဟု ဆိုရကား ဝတ္ထုအားဖြင့် ကွဲပြားပါသည်။

(ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာအယူတည်း။) [ဤတွင် ပါဠိတော်၌လာသော ပဌမစတုက္ကပြီး၏။] ဒုတိယစတုက္ကံ -- ဒုတိယစတုက္ကကို၊ အန္တာနန္တိကဝါဒေ-အန္တာနန္တိကဝါဒ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

တတိယစတုက္ကေ - တတိယ စတုက္က၌၊ သမာပန္နကဝသေန - သမာပတ်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊(အတ္တာ-အတ္တသည်)၊ ကေတ္တသညီ - တခုတည်းသော သဘောရှိသော သညာရှိသည်၊(ဟောတိ)၊အသမာပန္နကဝသေန-သမာပတ် မဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊(အတ္တာ-သည်)၊နာနတ္တသညီ-အမျိုးမျိုးသော သဘောရှိသော သညာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိတ္တကသိဏဝသေန-ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်း၏အစွမ်းဖြင့်၊(အတ္တာ-သည်)၊ ပရိတ္တသညီ-

× × × × × × ×

အန္တာနန္တိကဝါဒ။ ။ရှေးအန္တာနန္တိကဝါဒ၌ ဖုဿနကပိုကဖြစ်ခြင်း, ဤ၌ "အရောဂေါ ပရံ မရဏာ" ဟု ယူသောကြောင့် အပရန္တကပိုကဖြစ်ခြင်းသာ ထူး၏၊ ပါဠိတော်၌ "သန္တိ ဘိက္ခဝေ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ပေ၊အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ သညီတိ နံ ပညပေန္တိ" တိုင်အောင် အပြည့်အစုံ ပေယျာလဖေါ်ပါ၊ ဒုတိယဝါရ စသည်တို့၌လည်း "ဒုတိယေစ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ၊ပေ ၊ အရူပိ အတ္တာ ဟောတိ၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ" စသည်ဖြင့် ပညပေန္တိ တိုင်အောင် ဤစကဲ့သို့ အပြည့်အစုံ ဖေါ်ပါ။

တတိယ စတုက္ကေ။ ။" ကေတ္တသညီ , နာနတ္တသညီ, ပရိတ္တသညီ, အပ္ပမာဏသညီ"ဟု ပြအပ်သော ဝါဒ ၄ ပါးကို " တတ်ယစတုက္က" ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "သမာပန္နကဝသေန၊ပေ၊အပ္ပမာဏသညီတိ ဧဝဒိတမ္မာ"ဟု မိန့်သည်။

သမာပန္နကဝသေန၊ပေ၊သညီ။ ။သမာပတ်အများကို ရသော်လည်း သမာပတ်ဝင်စားခိုက်၌ သညာသည် ထိုသမာပတ်၏ အာရုံတခုတည်းသာ ရှိသောကြောင့် " ကေတ္တသညာ" တည်း၊ (တနည်း) သမာပတ်တပါးသာ ရသူအတွက် " ကေတ္တသညာ " ဟု ဆိုသည်၊ ထို သညာရှိသောအတ္တလည်း " ကေတ္တသညီ " မည်၏၊ ဧကော + အတ္တာ (သဘာဝေါ) တေိသာတိ ကေတ္တာ၊ ကေတ္တာစ+ သာ+ သညာစာတိ ကေတ္တသညာ၊ ကေတ္တသညာ ယသာ အတ္ထိတိ ကေတ္တသညီ။

အသမာပန္နကဝသေန၊ပေ၊သညီ။ ။ သမာပတ် မဝင်စားသောအခါ အာရုံအမျိုးမျိုး၌ သညာအမျိုးမျိုး ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် " အသမာပန္နကဝသေန နာနတ္တသညီ " ဟု ဆိုသည်။ [သမာပတ်ဝင်စားသူသည် ဈာန်သမာပတ်အများကို ရ၍ သမာပတ်အမျိုးမျိုးကို ဝင်စားသောအခါ " နာနတ္တသညီ " ဖြစ်နိုင်စရာရှိသော်လည်း သမာပတ်အာရုံမှ တပါးသော ပြင်ပအာရုံတို့၌ဖြစ်သော အာရုံတို့ကသာ နာနတ္တအဖြစ် ထင်ရှားသောကြောင့် အသမာပန္နကပုဂ္ဂိုလ်၏ သညာကိုသာ "နာနတ္တသညာ"ဟု ခေါ်ထားသည်။]

ပရိတ္တ, အပ္ပမာဏာ။ ။ မတိုးခဲ့အပ်သည့်အတွက် ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော သညာရှိသူကို "ပရိတ္တသညီ"ဟုဎင်း, တိုးခဲ့အပ်သည့်အတွက် ကျယ်ပြန့်သော ကသိုဏ်း၌ဖြစ်သော သညာရှိသူကို " အပ္ပမာဏသညီ " ဟုဎင်း ဆိုသည်၊ ပရိတ္တာ+ သညာ ပရိတ္တသညာ၊ ပရိတ္တသညာ ယဿ အတ္ထိတိ ပရိတ္တသညီ။

သေးငယ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟော်တို)၊ ဝိပုလကသိဏာဝသေန–ကျယ်ပြန့်သော ကသိဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အတ္တာ-သည်)၊ အပ္ပမာဏသညီ–အတိုင်းအရှည်မရှိသော သညာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန-ကား၊ စတုတ္ထစတုက္ကေ– စတုတ္ထစတုက္ကဒ္ဒိ၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ- ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ တိကစတုက္ကဈာနဘူမိယံ - တိကဈာန် စတုက္ကဈာန်၏ဖြစ်ရာဘုံ၌၊ နိမ္မတ္တာမာနံ-ဖြစ်သော သတ္တဝါကို၊ ဒိဿာ-မြင်ရ၍၊ (အတ္တာ-သည်၊) ကေန္တ သုခိ-စင်စစ် သုခရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဂဏှာတိ- ယူ၏၊ နိရယေ-

× × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။သညာသည် ပရမတ္ထသဘောဖြစ်သောကြောင့် "ပရိတ္တ-အပ္ပမာဏ" ဟု ၂ မျိုး မပြားသော်လည်း အာရုံကသိဏ်း၏ ပရိတ္တ – အပ္ပမာဏအမည်ကို အာရုံကသိဏ်းသညာပေါ်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာအားဖြင့် သညာကိုလည်း "ပရိတ္တ–အပ္ပမာဏ" ဆိုထားသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဌာနူပစာလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပရိတ္တကသိဏ-ဝိပုလကသိဏ" ဟု ကသိဏသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုထားသည်။

အဌကထာနည်းမှ တနည်း။ ။"အထဝါ အဂ်္ဂုပ္ပမာဏော အတ္တာ" စသော ဋီကာနည်းအားဖြင့် "အတ္တ" ဟူသော အကောင်သည် လက်မလောက်သာ ပမာဏရှိ၏ ဟုဂုင်း, ယဝပ္ပမာဏော–မုယောစပါး ပမာဏရှိ၏ဟုဂုင်း, အဏုမတ္တ-အဏုမြူပမာဏရှိ၏ဟုဂုင်း တိတ္ထိဆရာတို့ ကြံကြ၏၊ ထိုအယူအားဖြင့် အတ္တာသည် ပရိတ္တာသည် – သေးငယ်သည်ဖြစ်၍ သညာရှိ၏၊ "အတ္တာသည် တကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့၏၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသလောက် အတ္တာသည် ကြီး၏" ဟုလည်း အချို့တိတ္ထိဆရာတို့ ကြံဆကြ၏၊ ထိုဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် "အတ္တာသည် အပ္ပမာဏသည်–ကြီးသောပမာဏ ရှိသည်ဖြစ်၍ သညာရှိ၏" ဟု ယူကြ၏၊ ဤနည်း၌ "ပရိတ္တ-အပ္ပမာဏ" သည် သညာ၏ ပမာဏမဟုတ်, သညီအတ္တာ၏ ပမာဏတည်း၊ "ပရိတ္တောစ+သော+သညီစာတိ ပရိတ္တာသညီ" ဟု ပြုပါ။

ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ။ ။["ကေန္တ သုခိ အတ္တာ ဟောတိ" စသော စတုဋ္ဌကို "စတုတ္ထ စတုက္က" ဟု ဆိုသည်။] သတ္တဝါတို့၏ သုခ ဒုက္ခကို ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်ဖြင့်သာ သိနိုင်၏၊ သို့သော် ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်ဖြင့် မသိမီ ရူပါရုံကိုအာရုံပြုသော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် ထိုသတ္တဝါတို့ကို အလျင်ကြည့်ရသေးသောကြောင့်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်လျင် အခြေခံရှိရကား "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ" ဟု ဆိုသည်။

'တိက စတုက္က ဈာနဘူမိယံ။' ။ဈာန်တို့၏ စတုဋ္ဌနည်းကိုရည်ရွယ်၍ "တိကဈာနဘူမိ" ဟုဂုင်း, ပဉ္စကနည်းကိုရည်ရွယ်၍ "စတုက္ကဈာနဘူမိ" ဟုဂုင်း ဆိုသည်၊ ပဌမဈာန်, ဒုတိယဈာန်, တတိယဈာန် ဤဘုံဘဝတို့သည် စတုက္ကနည်းအားဖြင့် တိကဈာန်၏ဖြစ်ရာဘုံတို့တည်း၊ ထို ဒုဘုံသည်ပင် ပဉ္စကနည်းအားဖြင့် စတုက္ကဈာန်၏ဖြစ်ရာဘုံလည်းဖြစ်၏။ [သို့ဟိ ကမ္မစတုက္ကကြည့်ပါ။]

ကေန္တ သုခိ ။ ။ထိုဘုံတို့၌ဖြစ်ရသော ဗြဟ္မာတို့သည် ပဋိသန္ဓေ ဘွင် စုတိ ကိစ္စ တပ်သော ဝိပါက်ဈာန်တို့က သုခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် အမြဲ ချမ်းသာသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား "ကေန္တ သုခိ" ဟု ဆိုသည်၊ (တနည်း) မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် သူတို့မြင်အပ်သောအာရုံကို စွဲလမ်းလေ့ရှိကြ၏၊ ဥပမာ–ဆင်၏အကြောင်းကို ပြောကြသော

ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တမာနံ-ဖြစ်သောသတ္တဝါကို၊ ဒိသွာ-၍၊ (အတ္တာ-သည်၊) ကေန္တံ ဒုက္ခိ-စင်စစ် ဒုက္ခရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ (ဂဏှာတိ)၊ မနုဿေသု – လူတို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တမာနံ- ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ (အတ္တာ - သည်၊) သုခဒုက္ခိ – သုခလည်းရှိ, ဒုက္ခလည်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ(ဂဏှာတိ)၊ ဝေဟပ္ဖလဒေဝေသု-ဝေဟပ္ဖိုလ်ဗြဟ္မာတို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တမာနံ - ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ (အတ္တာ - သည်၊) အဒုက္ခမသုခိ – အဒုက္ခမသုခဝေဒနာရှိသည်၊ ဝါ- ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ, ဂဏှာတိ၊ [ထိုဘုံ၌ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ပဉ္စမစျာန်က ဘဝင်ကိစ္စ တပ်သောကြောင့် "အဒုက္ခမသုခိ"ဟု ဆိုသည်။] ဟိ-မှန်၏၊ ဝိသေသတော–အထူးအားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ၊ပေ၊လောဘိနော–ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ရခြင်းရှိသော တို့ကို သည်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ – ပုဗ္ဗန္တကပ္ပ အယူရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – ဖြစ်ကုန်၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ– ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရှိသော တို့ကို သည်၊ အပရန္တကပ္ပိကာ– အပရန္တကပ္ပအယူရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ဤတွင် သည်ဝါဒအပြီးတည်း။

× × × × × × ×

သူကာဏ်းတို့သည် သူတို့၏လက်ဖြင့် စမ်းမိနေသောနေရာကိုသာ စွဲလမ်း၍ "ဆင်သည် (ခြေထောက်ခွက်ကို စမ်းမိသူက) ငရုပ်ဆုံ၏အခြေနှင့် တူ၏"စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြ ပြောဆို ကြသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ချမ်းသာနေခိုက်ကို မြင်ရသူက ထိုအခိုက်ကို စွဲလျက် "ကေန္တသုခိ"ဟု ဆိုသည်။

နိဗ္ဗတ္တမာနံ။ ။"ကေန္တသုခိစသော အယူတို့သည် အပရန္တဒိဋ္ဌဖြစ်ရကား ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟော မာန ပစ္စည်းဖြင့် "နိဗ္ဗတ္တမာနံ ဒိသွာ" ဟု ဆိုခြင်းသည် မသင့်သည်မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ၏၊ ပစ္စုပ္ပန်အခိုက်၌ ချမ်းသာနေပုံ ဆင်းရဲနေပုံ စသည်ကို မြင်ရုံမျှဖြင့် " အနာဂတ်၌လည်း ချမ်းသာလိမ့်မည် , ဆင်းရဲလိမ့်မည် " စသည်ဖြင့် အနာဂတ်အရေးကိုပါ မြော်တွေး၍ ကေန္တသုခိ စသည်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် " နိဗ္ဗတ္တမာနံ ဒိသွာ " ဟူသောစကားသည် မသင့်မဟုတ် သင့်မြတ်သည်သာ။

ဝိသေသတော ဟိ။ ။ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဒိသွာတိ ဝုတ္တမတ္ထံ သမတ္ထေတုံ (ပြီးစေခြင်းငှါ) ဝိသေသတော ဟိတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဒိသွာ" ဟူသောစကားကို အပြီးအစီး ဖြစ်စေလို ခိုင်မြဲစေလို၍ "ဝိသေသတော ဟို" စသည်ကို မိန့်သည်၊– ဋီကာ၊ ဤအလို ဝိသေသတော ဟိ စသော ဝါကျသည် ဒဋ္ဌဝါကျ၊ ဟိသည် ဒဋ္ဌဇောတက၊ ကပ္ပိကာတို၌ ဣတိကား သည်ဝါဒအပြီးကို ပြသော ပရိသမာပနတ္ထ နိပါတ်ဟု မှတ်ပါ၊ (တနည်း) "ဟိ (ယသ္မာ) –ကြောင့်၊ ဝိသေသတော-အားဖြင့်၊ပေ၊အပရန္တကပ္ပိကာ-ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ၊ပေ၊ဂဏှာတိတိ- ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ၊ပေ၊ဂဏှာတိဟူ၍၊ (မယာ-သည်၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ)"ဟု သော်လည်း ပေးပါ၊ ဤအလို ဝိသေသတောစသော ဝါကျသည် ကာရကဝါကျတည်း။

သည်ဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

အသညီ နေဝသညီနာသညီဝါဒ

အသညီဝါဒေါ – အသညီဝါဒကို၊ သညီဝါဒေ – သညီဝါဒ၌၊ အာဒိမှိ– အစ၌၊ ဝုတ္တာနံ - ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဒွိန္နံ - ၂ ပါးကုန်သော၊ စတုက္ကာနံ - စတုက္ကတို့၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [“ပညပေန္တိ အဋ္ဌဟိ ဝတ္ထူဟိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “သညီဝါဒဝယ် ပြခဲ့သော အစ စတုက္က ၂ ပါးနှင့် တူသည်” ဟူလို။] နေဝသညီ နာသညီဝါဒေါ – နေဝသညီ နာသညီဝါဒကို၊ တထာ-ထိုအတိုင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“တထာ”ဖြင့် “သညီဝါဒေ အာဒိမှိ ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော”ကို ပြန်ညွှန်းသည်။] ဟိ-မှန်၏၊ (တနည်း) ဟိ–စိုးစဉ်းအနည်းငယ်, ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-အသညီစသည်မဖက်သက်သက်၊ တတ္ထ - ထို သညီဝါဒ၌၊ အတ္တာ- အတ္တသည်၊ သညီ– သညာရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏ္ဍန္တာနံ- ယူကုန်သူတို့၏၊ တာ ဒိဋ္ဌိယော– ထို မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣဓ– ဤ အသညီဝါဒ, နေဝသညီနာသညီဝါဒ၌ (အတ္တာ-သည်၊) အသညီ–သညာမရှိ၊ ဣတိစ–ဤသို့ဝင်း (အတ္တာ-သည်၊) နေဝသညီနာသညီ-သညာရှိသည်လည်းမဟုတ် သညာမရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ ဣတိစ - ဤသို့ဝင်း၊ (ဂဏ္ဍန္တာနံ– တို့၏၊ တာ ဒိဋ္ဌိယော- ထို မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ– ထိုသို့အမျိုးမျိုးယူကြရာ၌၊ ကေန္တေန-အားဖြင့်၊ ကာရဏံ-ထူးသောအကြောင်းကို၊ ဝါ – အယူအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာရခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ နပရိယေသိတဗ္ဗံ–

× × × × × × ×

ကေဝလံ ဟိ။ ။“အသညီဝါဒေါ သညီဝါဒေ ၊ပေ၊ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော”အရ “အနည်းငယ်မျှ အထူးမရှိ, တထပ်တည်းတူသည်”ဟု အတိဗျာပိတဒေါသ (ထိုစကား၏ အလွန်ပြန့်နှံ့ခြင်းဟူသောအပြစ်) ကိုပယ်လို၍“ကေဝလံ ဟိ”စသည်ကိုမိန့်၊ တနည်း- “ အနည်းငယ်မျှသာ ထူး၏, အားလုံးတူသည် ” ဟု ယုတ္တိဒဋ္ဌိနှင့်တကွ အနည်းငယ် ဝိသေသကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် “ ကေဝလံ ဟိ ” စသည်ကို မိန့်သည်။ [အထ နကောစိ ဝိသေသော အတ္ထိတိ စောဒနံ သောဓေတိ ကေဝလံဟိတိ အာဒိနာ၊–ဋီသစ်။]

နိယာမ်။ ။ ၁။ ဧဝ ကေဝလံ, နှစ်တန်ကပ်ရှိ, နိပါတ်ဟိ, ယုတ္တိ ဒဋ္ဌိစွဲ။

၂။ ဧဝနောက်ထံ, နိပါတ်ရံ, သာမန် ဒေါသပယ်။

၃။ ကေဝလံ ဟိ, နိပါတ်ရှိ, အတိဒေါသ ပယ်။

နကေန္တေန ကာရဏံ။ ။ဋီကာတို့၌ အကြောင်းအနည်းငယ်ကို ပြထားကြ၏၊ ထို ပြထားသည့်အတိုင်း အကြောင်းတစုံတရာကို ရှာလျှင် ရနိုင်စရာရှိသော်လည်း ထို မိစ္ဆာဝါဒ၏ အလေးဂရု မပြုထိုက်ကြောင်း, အကြောင်းရှာဘွယ်မလိုကြောင်းကိုပြလို၍ “နကေန္တေန ကာရဏံ”စသည်ကို မိန့်သည်။ [ကာရဏန္တိ ဝိသေသကာရဏံ (ထိုသို့သညီ ဟုဝင်း , အသညီ ဟုဝင်း , နေဝသညီနာသညီ ဟုဝင်း , အမျိုးမျိုး ယူကြခြင်း၌ ထူးသောအကြောင်းကို) ဒိဋ္ဌိသမုဒါဂတကာရဏံ ဝါ (တနည်း) ထို အယူအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာရခြင်း၏အကြောင်းကို) ၊–ဋီကာသစ်။]

မရှာထိုက်၊ ဝါ– ရှာဘွယ်မလို၊ ဟိ- မှန်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ– မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏၊ ဂါဟော – အယူသည်၊ ဥမ္မတ္တက ပစ္ဆိသဒိသော – အရူး၏တောင်းနှင့် တူ၏၊ ဣတိ ဧတံ – ဤအကြောင်းကို၊ (မယာ) ဝုတ္တံ- ပြီ၊[တနည်း, (ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်)၊ ကာရဏံ- ကို၊ ဝါ- ကို၊ နပရိယေသိတဗ္ဗံ- မရှာထိုက်သနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)- အကြင့်ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ - ၏၊ ဂါဟော - သည်၊ ဥမ္မတ္တက ပစ္ဆိသဒိသော-တူ၏၊ ဣတိဧတံ-ကို၊(မယာ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊[ရှေ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။](တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိသို့ မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏အယူ၏ ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာရဏံ နပရိယေသိတဗ္ဗံ)။]

အသညီ နေဝသညီနာသညီဝါဒ အဖွင့်ပြီး၏။

ဥစ္ဆေဒဝါဒအဖွင့်

ဥစ္ဆေဒဝါဒေ– ဥစ္ဆေဒဝါဒ၌၊ သတောတိ- ကား၊ ဝိဇ္ဇမာနဿ–ထင်ရှားရှိသော၊ ("သတ္တဿ– သတ္ဂာ"၏၌စပ်)၊ ဥစ္ဆေဒံတိ- ကား၊ ဥပစ္ဆေဒံ- ပြတ်ခြင်းကို၊ ဝိနာသံတိ– ကား၊ အဒဿနံ – မမြင်ရခြင်းကို၊ ဝိဘဝံတိ – ကား၊ [တနည်း,

× × × × × × ×

သတော။ ။"ပြတ်၏, ပျက်၏"ဟူသော ဥစ္ဆေဒအယူသည် မပြတ်မီ မပျက်မီက ထင်ရှားရှိနေခြင်းလျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ " နဂိုရ်က ထင်ရှားရှိသော အရာဝတ္ထုသာ မရှိတော့ဘဲ ပြတ်နိုင် ပျက်နိုင်သည် "ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပါဋ္ဌိတော်၌ ဝိဇ္ဇမာနအနက်ဟော သန္တသဒ္ဒါဖြင့် " သတော သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ " ဟု ဟောတော်မူ၍ အဋ္ဌကထာ၌လည်း သတောကို " ဝိဇ္ဇမာနဿ "ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် " သတော–သူတော်ကောင်းဖြစ်သော"ဟူသော အနက်ကို ကန့်သည်။

ဥစ္ဆေဒံ။ ။ပါဋ္ဌိတော်၌"သတော သတ္တဿ-၏၊"ဥစ္ဆေဒံ"ဟု ရှေသမ္ဗန်နှင့်တွဲနေသောကြောင့် ဥပုဗ္ဗ ဆိဒိဓာတ်သည် " ဖြတ် "ဟူသော သကမ္မကအနက်ကို မဟောဘဲ " ပြတ် "ဟူသော အကမ္မကအနက်ကိုသာ ဟောရ၏၊ ထို အကမ္မကအနက် ထင်ရှားအောင် "ဥပစ္ဆေဒံ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ [ယာဝါယံ အတ္တာ နဥစ္ဆိဇ္ဇတိ–အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး ဤ အတ္တသည် မပြတ်သေး၊ တာဝါယံ ဝိဇ္ဇတိ ယေဝါတိ ဂဟဏတော – ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး ဤ အတ္တသည် ထင်ရှားရှိသည်သာ ဟု ယူခြင်းကြောင့်၊ နိရုဒယဝိနာသော (နိ+ဥဒယဝိနာသော– နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ပျက်ခြင်းကို) ဣဓ ဥစ္ဆေဒေါတိ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ-ဥပစ္ဆေဒန္တိ၊ ထိုနိရုဒယဝိနာသကိုပင် အဆက်ပြတ်သွားသောကြောင့်"ဥစ္ဆေဒ-ပြတ်"ဟု မြန်မာပြန်ကြသည်၊-ဋီကာ။]

ဝိနာသံ။ ။ဝိသေသေန - ပျက်ရိုးပျက်စဉ်မှ ထူးသောအားဖြင့်+ နာသော–ပျက်ခြင်းတည်း၊ ဝိနာသော- ခြင်း၊ ရိုးရာပျက်စဉ်၌ ပျက်ပြီးလျှင် နောက်ထပ် ဖြစ်နိုင်သေး၏၊ ဤပျက်ခြင်းကား နောက်ထပ် အဖြစ်မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် "ဝိ+နာသ–အထူး+ပျက်"

ဝိဘာဝံတိ–ကား။] ဘာဝဝိဂမံ–ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းခြင်းကို၊(ပညပေန္တိ၌ စပ်)၊ သမ္မာနိ–အလုံးစုံကုန်သော၊ တောနိ-၌ ဥစ္ဆေဒံ, ဝိနာသံ, ဝိဘဝံဟူသော ပုဒ်တို့သည်၊ အညမညဝေဝစနာနေဝ–အချင်းချင်း ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့သာတည်း။

တတ္တ- ထို ဥစ္ဆေဒဝါဒ၌၊ လာဘိစ - ဒိဗ္ဗစက္ခု အာဘိညာဉ်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၎င်း၊ အလာဘိစ-ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ကို ရခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၎င်း၊ (ဣတိ)၊ ဒွေ- ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ဥစ္ဆေဒအယူကို၊ ဂဏှန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ လာဘိ-ဒိဗ္ဗစက္ခု အာဘိညာဉ်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနုဿရန္တော–အဖန်ဖန် အမှတ်ရလသော်၊[(တနည်း)အရဟတော-ရဟန္တာ၏၊] ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ-ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ဖြင့်၊ စုတိ–စုတိကို၊

× × × × × × ×

ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ (မိန္ဆာအယူအတိုင်း) နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့် ပျက်သော အတ္တကို မံသစက္ခုပညာစက္ခုတို့ဖြင့် မမြင်ရသောကြောင့် “ အဒဿနံ ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက် ဖွင့်သည်၊ ဧလောကဒ္ဓလည်း “ပျက်”ဟု ဆိုလျှင် “ မမြင်ရ ”ဟု အဓိပ္ပါယ် ထင်ရှားစေ၏။

ဝိဘာဝံ။ ။စာအုပ်တို့၌ “ ဝိဘဝံ ”ဟုချည်း တွေ့ရ၏၊ “ဘာဝဝိဂမံ”ဟူသော အဖွင့်ကိုထောက်လျှင်(ဝိကို “ဝိဂမ”ဟု ဖွင့်၍ ဘာဝကို “ ဘာဝ ”အတိုင်း ဖွင့်သောကြောင့်)“ ဝိဘာဝံ ” ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်၊ ဘာဝသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်(၁၀၇)လာ ဘာဝ၏ အနက်များစွာတွင် သဘာဝအနက်ဟောတည်း၊ “အတ္တသည် ထင်ရှားရှိသောအထည်ကိုယ်တည်း”ဟု ယူဆ၏၊ ထိုသို့ ထင်ရှားရှိသောအထည်ကိုယ် အဖြစ်မှ ကင်းပျောက်ခြင်းကို “ ဘာဝဝိဂမ ”ဟု ဆိုသည်၊ ဘာဝတော + ဝိဂမော ဝိဘာဝေါ။ [ဘာဝဝိဂမန္တိ သဘာဝါပဂမံ၊–ဋီကာ။ ဘာဝ ဟု ရှိသောကြောင့်သာ သဘာဝဟု ဖွင့်နိုင်၏၊ ဘဝဟု ရှိလျှင် သဘာဝဟု မဖွင့်နိုင်။] ဥစ္ဆေဒ, ဝိနာသ, ဝိဘာဝ ၃ ပုဒ်တို့သည် ပြခဲ့ဧသောအနက်များအရ အနက်အဓိပ္ပါယ် မကွဲပြားဘဲ သဒ္ဒါအနေသာ ကွဲပြားသောကြောင့် “အညမညဝေဝစန”ဟု ဆိုသည်။

လာဘိ, အလာဘိ ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ကို အရင်းခံ၍ စုတုပပါတဉာဏ်ဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကို သိရသောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ရသူကိုသာ“လာဘီပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ဆိုရ၏၊ အခြား အာဘိညာဉ်ကို ရသူ, လုံးလုံး အာဘိညာဉ် မရသူများကိုကား “အလာဘီပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ခေါ်ရသည်။ [လာဘီတိ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏလာဘီ၊ တဒဝသေသ လာဘီစေဝ သဗ္ဗသော အလာဘီစ ဇုဓ အပရန္တကပိုကဋ္ဌာနေ အလာဘီတ္တေဝ ဝုစ္စထိ၊-ဋီကာသစ်။]

စုတိ ၊ပေ၊ အပဿန္တော။ ။စုတိ်တိ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံပိ–(သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သော်မှလည်း)စုတိမေဝ၊ – ဋီကာသစ်၊ စုတိပြီးနောက် ဥပပတ္တိမရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို မဆိုထားဘိ , ဥပပတ္တိ ရှိသော သေက္ခပုထုဇ္ဇဉ်တို့၏သော်မှလည်း “စုတိ” ကိုသာ မြင်သည်, ပဋိသန္ဓေကို မမြင်–ဟူလို။

ဒိသွာ-မြင်၍၊ ဥပပတ္တိ်-ပဋိသန္ဓေကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ်-ဥစ္ဆေဒအယူကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏)။

ဝါ-တနည်း၊ ယော- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စုတိမတ္တမေဝ - စုတိမျှကိုသာ၊ ဒဋ္ဌုံ- မြင်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ဥပပါတံ-ပဋိသန္ဓေကို၊ ဒဋ္ဌုံ- ငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ်-ဥစ္ဆေဒအယူကို၊ ဂဏှာတိ- ယူ၏၊ အလာဘိကော - ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရလောကံ-တမလွန်လောကကို၊ နဇာနာတိ - မသိ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊(ဥစ္ဆေဒံ-ဥစ္ဆေဒအယူကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊)(တနည်း)၊ အလာဘိ-

× × × × × × ×

ဥပပတ္တိ်ံ အပဿန္တော။ ။ဒဋ္ဌုံ သာမတ္ထိယေပိ သတိ အနောလောကနဝသေန အပဿန္တော - မြင်စွမ်းနိုင်သော သတ္တိ ရှိပါသော်လည်း မကြည့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် (မကြည့်လို့) မမြင်သည်၊-ဋီကာသစ်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ " လာဘိ အနုဿရန္တော, လာဘိ အရဟတော "ဟု မူ၂ မျိုးရှိရာဝယ် ရဟန္တာ၏ အတွက် စုတေပြီးနောက် ဥပပတ္တိ မရှိသောကြောင့်"ဥပပတ္တိကို မမြင်"ဟု အဓိပ္ပါယ်မရဘဲ " စုတေပြီးနောက် ဥပပတ္တိရှိသူဖြစ်စေ, မရှိသူဖြစ်စေ, ထိုသူ၏ ဥပပတ္တိကို မကြည့်သောကြောင့် မမြင် " ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသော ကြောင့်"အရဟတော" ပါဠိက မကောင်း, "အနုဿရန္တော" ပါဠိသာ ကောင်းမည် ထင်၏။ ["အနုဿရန္တော"ဟူရာ၌လည်း ပုဗ္ဗေနိဝါသးနုဿတိဉာဏ်ဖြင့် အောက်မေ့ခြင်း မဟုတ်, အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်းတည်း၊ " လာဘိ အနုဿရန္တော " နေရာဝယ် "လာဘိကော"ဟုလည်း ရှေးစာအုပ်များ၌ ရှိ၏။]

ယော ဝါ၊ပေ၊သော။ ။ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ် ရသော်လည်း စုတိကိုသာ မြင်နိုင်သော အစွမ်းရှိ၍ စုတိ၏နောက် ပဋိသန္ဓေကို မြင်နိုင်သော အစွမ်းမရှိ၊ အစွမ်းမရှိခြင်းမှာလည်း ရှေးဘဝ၌ အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှု၏ မရှိခြင်း, သို့မဟုတ် ပဋိသန္ဓေမြင်ဘို့ရန် "တေသဉ ဥပပါတံ ပဿာမိ-ဤသူ၏ ပဋိသန္ဓေကို ငါမြင်လို၏"ဟု ပရိကမ်ပြုမှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [နဥပပါတန္တိ ပုဗ္ဗယောဂါဘာဝေန ပရိကမ္မာကရဏေနဝါ ဥပပါတံ ဒဋ္ဌုံ နသက္ကောတိ၊-ဋီကာ။]

အလာဘိကော၊ပေ၊ နဇာနာတိ။ ။ " နဉ+လာဘိ အလာဘိ"ဟု သမာသ်တွဲပြီးလျှင် သမာသန္တကပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် (တနည်း) ဣကပစ္စည်းဖြင့် "အလာဘိကော" ဟု တပုဒ်တည်း ကြိယောနည်းလည်း ရှိ၏၊ ဤသို့ တပုဒ်တည်း ကြိယောကြောင့်ပင် " အလာဘိကော ၊ပေ၊ နဇာနာတိတိ (ပါဠိဖြင့်) နတ္ထိကဝါဒဝသေန မဟာမူဠ္ဠဘာဝေနေဝ ဝါ"ဣတော အညော ပရော လောကော အတ္ထိ"တိ အနဝဗောဓံ (မသိခြင်းမျှ) အာဟ-ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [နတ္ထိကဒိဋ္ဌိအယူရှိသူသည် "နတ္ထိ ပရောလောကော" ဟု ယူ၏၊ ထိုသို့ နတ္ထိကဝါဒကြောင့် ဖြစ်စေ, အလွန်တွေဝေသောကြောင့် ဖြစ်စေ, ပရလောကကို (ရှိမှန်း) မသိရကား " သေလျှင် ပြတ်၏" ဟူသော ဥစ္ဆေဒဝါဒကို ယူလေတော့၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣတ်" ထည့်၍ "ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှာတိ"ဉ္စ လှမ်းစပ်ပါ။]

ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ "ကော-အဘယ်သူသည်၊ ပရလောကံ-ကို၊ (ဇာနာတိ-သိနိုင်ပါအံ့နည်း၊) နဇာနာတိ (ဧဝ) - မသိနိုင်သည်သာ၊" ဣတိ-ဤသို့ ကြီ၍၊ (ဥစ္ဆေဒံ-ကို၊ ဂဏ္ဍာတိ-၏)။

ကာမသုခဂိဒ္ဓတာယဝါ- ကာမချမ်းသာ၌ လွန်စွာမက်မောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သော်ဂုင်း၊ ("ဥစ္ဆေဒံ ဂဏ္ဍာတိ" ၌စပ်)၊ ရုက္ခတော-သစ်ပင်မှ၊ ပတိတာနိ-ကြွေကျပြီးကုန်သော၊ ပဏ္ဏာနိ-သစ်ရွက်တို့သည်၊ ပုန-တဖန်၊ နဝိရုဟန္တိ ယထာ-မစည်ပင်ကုန်တော့ သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ သတ္တာ-သတ္ဓာတို့သည်၊ နဝိရုဟန္တိ-မစည်ပင်ကုန်တော့၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့ အစရှိသော၊ တက္ကေနဝါ-ကြီစည်ခြင်းကြောင့် သော်လည်း၊ ဥစ္ဆေဒံ ဂဏ္ဍာတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဥစ္ဆေဒယူဘို့ရန် အကြောင်း အမျိုးမျိုး ရှိပါသော်လည်း၊ ဣဓ - ဤ ဥစ္ဆေဒဝါဒ၌၊ တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိနံ-တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝိကပ္ပေတ္ဓာဝ၌စပ်၊) တထာစ-ထို ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်ဂုင်း၊ အညထာစ-

× × × × × × ×

အလာဘီ+ကော။ ။အလာဘီ တပုဒ်+ကော တပုဒ်ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲသောနည်းလည်းရှိ၏၊ "အလာဘီစ ကော" ဟုလည်း ပြင်ကြ၏၊ ထိုသို့ ၂ ပုဒ်ခွဲသောကြောင့်ပင် "ကော ပရလောကံ (ဇာနာတိ), နဇာနာတိယေဝါတိ နတ္ထိကဝါဒဝသေန ဥစ္ဆေဒံ ဂဏ္ဍာတိ" ဟု ပါဌသေသနှင့်တကွ ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ ဋီကာဟောင်းနည်း အတိုင်းပင်တည်း၊ သို့သော် ဤကဲ့သို့ ပါဌသေသထည့်၍ ခက်ခက်ခဲခဲ အဓိပ္ပါယ် ယူရလောက်အောင် အဋ္ဌကထာဆရာ ရေးသားမည် မထင်ပါ။

ကာမသုခဂိဒ္ဓတာယဝါ။ ။ ဤကား ဥစ္ဆေဒယူခြင်း၏ အကြောင်း တနည်းတည်း၊ ယခုလောက၌ပင် ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကို မယုံကြည်သူတို့သည် ကာမချမ်းသာကို ခံစားလိုသောစိတ်က ပြင်းပြသည့်အတွက် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ခံစားနိုင်အောင် နောက်ဘဝမရှိဟု ဥစ္ဆေဒအယူကို မိမိတို့လည်း ယူကြ,သူတပါးတို့ကိုလည်း မိမိဘို့ အယူကို ထောက်ခံအောင် ဟောပြောကြလေသည်၊ ရှင်ဘုရင် တယောက်ကား ဤသို့ ယူဆ၍ ပြင်းပြသော ကာမစိတ်ကြောင့် မိမိသို့း၏ လက်ကိုပင် ခံစားဘို့ရန် ဆွဲကိုင်မိသတတ်။ [ကာမသုခေ-၌+ဂိဒ္ဓေါ- ပြင်းပြင်းပြပြ မက်မောသူတည်း၊ ကာမသုခဂိဒ္ဓေါ၊ တဿ+ဘာဝေါ ကာမသုခဂိဒ္ဓတာ။]

ယထာ၊ပေ၊တက္ကေနဝါ။ ။ဤနည်းလည်း ဥစ္ဆေဒယူဘို့ရန် အကြောင်းပြတနည်းတည်း၊ "အလာဘိကော"မှ စ၍ ဥစ္ဆေဒအယူကို ယူခြင်း၏ အကြောင်း ၃ မျိုးရှိသည်ဟု မှတ်ပါ၊ တတိယအကြောင်းကား "သစ်ရွက်တွေ ကြွေပြီးသောအခါ တဖန်မစည်ပင်ကြတော့သကဲ့သို့ သတ္ဓာတို့လည်း ဤဘဝမှ စုတေပြီးသောအခါ တဖန် မဖြစ်ကြတော့၊ "ရေပွက်ပမာ တံသက်လျာသာ ဖြစ်ကြရသည်" ဟု တွေးတောကြံဆခြင်းတည်း။

ဣဓ ပန၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ တထာဖြင့် " လာဘီ အနုဿရန္တော " စသော တိုက်ရိုက် ပြအပ်ပြီးသော ယူနည်းကို ညွှန်ပြ၏။ [လာဘီအတွက် ၂ နည်း, အလာဘီအတွက် ၃ နည်းပြခဲ့သည်။] အညထာဖြင့် ထိုနည်းတို့မှ တပါး အခြားနည်း အမျိုးမျိုး

အခြားသော အပြားအားဖြင့်ရင်း၊ ဝိကပ္ပေတွာဝ - အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ကြံခြင်း ဓကြောင့်သာလျှင်၊ သတ္တ-ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမာ ဒိဋ္ဌိယော- ဤ ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဥပ္ပန္ဒာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်ကုန်၏။

တတ္ထ-ထို ဥစ္ဆေဒဝါဒ၌၊(အတ္ထော စေံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ရူပီတိ-ကား၊ ရူပဝါ-ရုပ်ရှိ၏၊ စာတုမဟာဘူတိကောတိ-ကား၊ စတုမဟာဘူတမယော-၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အထည်ကိုယ်ရှိ၏၊ ဝါ-၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အတိပြီး၏၊ စေံ-ဤ ဥစ္စာသည်၊ မာတာပိတူနံ- မိဘတို့၏၊ (သန္တကံ-ဥစ္စာတည်း)၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ မာတာပေတ္တိကံ – မာတာပေတ္တိကမည်၏၊ တံ-ထို မာတာပေတ္တိက ဟူသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ သုက္ကသောဏိတံ-အဖ၏ သုက်, အမိ၏ သွေးတည်း၊ ဝါ–သုက်တည်းဟူသော သွေးတည်း။ [ပိတုသုက္ကံ မာတုသောဏိတဥ, ဥဘိန္ဒံဝါ သုက္ကသခ်ါတံ သောဏိတံ၊– ဋီကာသစ်။](ယော-အကြင် အတ္တသည်)၊ မာတာ.

× × × × × × ×

ရှိသေးကြောင်းကို ပြသည်။ [တထာတိ လာဘီ အနဿရန္တောတိ အာဒိနာ နိဒဿန ဝသေန ဝုတ္တပ္ပကာရေန၊ အညထာတိ တတ္ကနဿ အနေကပ္ပကာရသမ္ဘဝတော တတော အညေနပိ ပကာရေန၊– ဋီကာသစ်။] "ဝိကပ္ပေတွာဝ"၌ တွာပစ္စည်းသည် ဥပ္ပန္ဒာနှင့် ကတ္တား မတူသောကြောင့် (ဝိကပ္ပေတွာ၏ ကတ္တားကား ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေသောကြောင့်) ဟိတ်အနက် ပေးရသည်၊ ဤသို့ တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိ အစွမ်းဖြင့် ကြံဆဘို့ရန် အကြောင်းများစွာ ရှိသော်လည်း"သတ္တဟိ ဝတ္ထူဟိ"ဟု ပါဋ္ဌိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း ဥစ္ဆေဒအယူမှာ ၇ ပါးသာ ရှိသောကြောင့် "ဣမာ သတ္တ ဒိဋ္ဌိယော"ဟု ဆိုသည်။

စာတုမဟာဘူတိကော။ ။ "စာ" ဟု ဝုဒ္ဓိရှိသောကြောင့် ဏိကပစ္စည်းဟု သိသာ၏၊ စတ္တာရိ + မဟာဘူတာနိ စတုမဟာဘူတံ၊ စတုမဟာဘူတေန + နိဗ္ဗတ္တော စာတု မဟာဘူတိကော၊ "၄ ပါးသော မဟာဘုတ်ကြောင့် + ဖြစ်၏"ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း "မဟာဘုတ်တခြား ကိုယ်တခြား" ဟု မကွဲပြားဘဲ, မဟာဘုတ် ၄ ပါးသည်ပင် အထည်ကိုယ်ဖြစ်ရကား "၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အားဖြင့်+ဖြစ်၏" ဟု နာ ဝိဘတ်ကို အဘိန္ဒဝိသေသနကြံရလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ ဤသို့ ကြံမှလည်း " စတုမဟာဘူတ မယော " ဟူသောအဖွင့်နှင့် လိုက်မည်၊ မယ ပစ္စည်းကို " တပ္ပကတိ – ထို ပင်ကိုယ် (အထည်ကိုယ်) အနက် "၌ သက်၍ " ၄ ပါးသော မဟာဘုတ် အထည်ကိုယ်ရှိ၏"ဟု ၎င်း, "၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အတိ ပြီး၏"ဟု၎င်း အနက်မှတ်ပါ။

မာတာပိတူနံ စေံ။ ။မာတာစ + ပိတာစ မာတာပိတရော၊ မာတာပိတူနံ + စေံ မာတာပေတ္တိကံ၊ တံ သမ္ဗန္ဓနတော– ထို မိဘတို့နှင့် စပ်ခြင်းကြောင့်၊ စေံ မာတာပိတူနံ သန္တကံတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်၊ "သန္တကံ"မထည့်ဘဲ "မိဘတို့၏ဥစ္စာတည်း"ဟုလည်း အနက်ပေးနိုင်သည်၊ ဥပမာ– "မေ – ငါ၏(စကားကို)၊ သုဏာတု- နားထောင်ပါ" ဟူရာ၌ သမ္ဗန္ဓီကို အပိုထည့်၍ ပေးသကဲ့သို့တည်း၊ အလားတူ အဓိပ္ပါယ်များကို ကစ္စည်း – ဏရာဂါ တဿေဒသုတ် အဖွင့် ဘာသာဋီကာတို့၌ ပြထားပြီ။ [မာတာပိတုနောင် ဏိကပစ္စည်း, ပိ၏ ဣကို ဝုဒ္ဓိ ပြု, တ္တ ဒွေဘော်လာ။]

ပေတ္တိကေ-မိဘတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သောသုက်သွေးကြောင့်၊ သမ္ဘူတော-ကောင်းစွာဖြစ်၏၊ ဇာတော-ပေါက်ဖွားဏ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ – မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝ မည်၏။ [မာတာပေတ္တိကေတိ နိမိတ္တတ္ထေစေတံ ဘုမ္မံ၊–ဋီကာသစ်။] ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ရူပကာယ သီသေန– ရူပကာယ ဟူသော ဥုးခေါင်းဖြင့်၊ ဝါ–ရူပကာယကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်၊ မနုဿတ္တဘာဝံ-လူ၏ အတ္တဘောကို၊ အတ္တာတိ–အတ္တဟူ၍၊ ဝဒတိ–ပြောဆို၏၊ ဣတ္ထေကေတိ-ကား၊ ဣတ္ထံ- ဤသို့၊ ဝါ-ဤ အပြားအားဖြင့်၊ ဧကေ– အချို့ သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဝါ-တပါးသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧကေ-တို့သည်၊ (ပညပေန္တိ ၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဣတ္ထံကို ဧဝံဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]

ဒုတိယော–ဒုတိယ တိတ္ထိဆရာသည်၊ တံ-ထိ အယူကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်၍၊ ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝံ – နတ်၌ဖြစ်သော အတ္တဘောကို၊ ဝဒတိ – ပြောဆို၏၊ ဒိဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဒေဝလောကေ-နတ်ပြည်၌၊ သမ္ဘူတော-ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရောတိ - ကား၊ ဆ ကာမာဝစရဒေဝ ပရိယာပန္ဒော – ခြောက်ထပ်သော ကာမာဝစရနတ်တို့၌ အကျုံးဝင်သော၊ (အတ္တာ အတ္ထိ ၌စပ်)၊ (ယော – အကြင် အတ္တသည်၊) ကဗဋီကာရံ – ကဗဋီကာရ မည်သော၊ အာဟာရံ – အာဟာရကို၊ ဘက္ခတိ-စားတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (သော- ထို အတ္တသည်၊) ကဗဋီကာရာဟာရဘက္ခော-ကဗဋီကာရာဟာရဘက္ခ မည်၏။[ရှေးစာအုပ်များ၌ "အာဟာရ"ပုဒ်မပါ၊ "ကဗဋီကာရဘက္ခော" ဟုသာ ရှိသည်။]

× × × × × × ×

ရူပကာယသီသေန။ ။"ရူပကာယဝသေန"ဟု မဆိုဘဲ "ရူပကာယသီသေန" ဟု ဆိုသောကြောင့် နာမ်တရားကိုလည်း အတ္တဟု ယူကြောင်းကို သိစေ၏၊ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ရူပကာယကို ခေါင်းတပ်ထားသည်၊ အပဓာနအားဖြင့် နာမကာယကိုလည်း ယူပါ–ဟူလို။

ဣတ္ထေကေ။ ။ဣတ္ထံကို "ဧဝံ" ဟု အနက်ဖွင့်သောကြောင့် "ဣမိနာ ပကာရေန ဣတ္ထံ"ဟု တတိယန္တပကာရအနက်၌ "ထံ" ပစ္စည်းဟု ပြ၏၊ ဧဝံကိုလည်း "ဤသို့၊ ဝါ-ဤ အပြားအားဖြင့်"ဟု ပေးပါ။ [ဧကေတိ ဧကစ္စေ၊ အညေဝါ၊– ဋီကာသစ်။]

ဒိဗ္ဗော ကာမာဝစရော။ ။"ဒိဝိ – နတ်ပြည်၌+ဘဝေါ ဒိဗ္ဗော" ဟု ပြုစေလို၍ "ဒေဝလောကေ+ သမ္ဘူတော"ဟု ဖွင့်၏၊ "ကာမာဝစရော" အရ လူ့ကာမာဝစရနှင့်လည်း ဆိုင်၏၊ သို့သော် "ဒိဗ္ဗော"ဟူသော ဝိသေသနကြောင့်၎င်း, လူ့ကာမာဝစရကို "ရူပီ၊ပေ၊မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ"တို့ဖြင့် ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် နတ် ကာမာဝစရကိုသာ ယူရတော့သည်။

ကဗဋီ၊ပေ၊ဘက္ခော။ ။"ကဗဋံ+ကရီယတီတိ ကဗဋီကာရော"အရ ထမင်းလုပ်ကဲ့သို့ အလုပ်အဆုပ်ပြု၍ ရကောင်းသောအာဟာရကို ရ၏၊ ထို အာဟာရနှင့်တူသော အစာဟူသမျှကိုကား အထင်ရုဋ္ဌီ သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ကဗဋီကာရ" ဟုချည်း ခေါ်

မနောမယောတိ - ကား၊ ဗျာနမနေန – စျာန်စိတ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော – ဖြစ်သော၊ [နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ မယ ပစ္စည်းသက်။] သဗ္ဗင်္ပစ္စဂိတိ - ကား၊ သဗ္ဗင် ပစ္စင်္ယုတ္တော–အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီး, အင်္ဂါငယ်တို့နှင့်ယှဉ်သော၊ အဟိနိန္ဒြိ ယောတိ- ကား၊ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော- ပြည့်စုံသော ဣန္ဒြေရှိသော၊ (အတ္တာ အတ္ထိ၌ စပ်)၊ ယာနိ – အကြင် စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေတို့သည်၊ ဗြဟ္မလောကေ - ဗြဟ္မာ့ ပြည်၌၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ တေသံ-ထို ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ရှိကုန်သော စက္ခုန္ဒြေ သောတိ န္ဒြေတို့၏၊ ဝသေန–အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဣတရေသံ- စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေမှတပါး သော ဃာနိန္ဒြေ ဇိဝှိန္ဒြေ ကာယိန္ဒြေတို့၏၊ သဏ္ဌာနဝသေနစ – ပုံသဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊တေံ-ဤအဟိနိန္ဒြိယောဟူသောစကားကို၊(တိတ္ထိယေန-တိတ္ထိယ ဆရာသည်)၊ ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်ပြီ။

× × × × × × ×

ရ၏၊ နတ်တို့၏ ကဗဠီကာရအာဟာရဟူသည် ပြအပ်ခဲ့သော နတ်သုခဝတည်း။ [ကဗဠီဉ္စ ဤကို အဗ္ဘက္ခာတတ္ထောအနက်၌ သက်သော စီ ပစ္စည်းဟု ယူဆ၍ “ အကဗဠံပိ ကဗဠံ ဝိယ ကရိယတိတိ ကဗဠီကာရော - အလုပ်အလွေး မဟုတ်သော်လည် အလုပ်အလွေး ကဲ့သို့ ပြုအပ်သောကြောင့် ကဗဠီကာရခေါ်သည် ”ဟု ပြောဆိုကြ၏၊ ထိုအယူအတိုင်း အဋ္ဌသာလိနီ – ရူပကလ္လာ ကဗဠီကာရပုဒ်အဖွင့်၌ ဝိဂြိဟ် မပြုသောကြောင့် ထိုအယူကို စဉ်းစားပါ၊ ကဗဠီဉ္စ ဤပစ္စည်းကား တပ္ပါကဋိကရဏာ ကဲ့သို့ အဝိလာထားသော ဤ အက္ခရာတည်း။]

သဗ္ဗင် ပစ္စ်ဂိ။ ။မဟာဝယဝေါ အင်္ဂေါ၊တတ္ထ ဝိသုံ ပဝတ္တော ပစ္စင်္ဂေါ၊–ဋီကာသစ်။ [“ပတိ+အင််” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ပတိသဒ္ဒါ ဝိသုံအနက်ဟောဟု ဆိုလိုသည်။] ဥူးခေါင်း လက် ခြေ ကိုယ်ဟူသော အစိတ်အင်္ဂါအကြီးကို “ အင်် ” ဟု ခေါ်၏၊ မျက်စိ စသည့်, လက်ချောင်း ခြေချောင်းစသည့် , ချက် ဖိုက်စသည့် အစိတ်အင်္ဂါငယ်ကို “ ပစ္စင် ” ဟု ခေါ်သည်၊ အင်္ဂါနိစ + ပစ္စင်္ဂါနိစ အင််ပစ္စင်္ဂါနိ၊ သမ္ဗာနိ + အင််ပစ္စင်္ဂါနိ သမ္ဗင် ပစ္စင်္ဂါနိ၊ တာနိ ယဿ အတ္ထိတိ သမ္ဗင််ပစ္စ်ဂိ၊ ဤသို့ အဿတ္ထိအနက်ကို ပြလို၍ “ သမ္ဗင််ပစ္စင် ယုတ္တော” ဟု ယုတ္တသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်သည်။ [ဋီကာ၌ “ အင်္ဂေါ ” ဟု ရှိသော်လည်း အဘိဓာန် (၉၅၆)၌ အဝယဝအနက်နှီဟောဆုဝယ် နပုလိန်ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဝိသုံ+ပဝတ္တံ+အင််ံ–ပစ္စင််ံ ”ဟု ပြပါ။]

အဟိနိန္ဒြိယော ။ ။ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေသာရှိ၍, ဃာန ဇိဝှါ ကာယပသာဒဟူသော ဣန္ဒြေတို့မရှိသည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ်နည်းဖြင့် အဟိနိန္ဒြိယ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ “ယာနိ၊ပေါ၊ဝုတ္တံ ” ဟု မိန့်သည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ရနိုင် သော စက္ခု သောတ ဣန္ဒြေတို့၏ မချို့တဲ့ကြခြင်း , မရနိုင်သော ဃာန စသော ဣန္ဒြေ ၃ ပါးတို့အတွက် ပသာဒမရှိစေကာမူ နှာခေါင်း- လျှာ - ကိုယ်ဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်တို့ အပြည့်အစုံ ပါရှိခြင်းကြောင့် “ အဟိနိန္ဒြိယ ” ဖြစ်နိုင်ပါသည် ဟူလို။ [“ကိုယ် လက် စသော ပုံသဏ္ဌာန်များလည်း မိန်းမပုံ မဟုတ်, ယောကျ်ားပုံချည်းသာ ဖြစ်သည် ” ဟု အဋ္ဌကထာတို့ ဆိုကြသည်။]

သဗ္ဗသော၊ပေ၊သမတိက္ကမာတိ အာဒိနံ- သဗ္ဗသော၊ပေ၊သမတိက္ကမာ အစ
ရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော– ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ– ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ဝုတ္တော- ဆိုအပ်ပြီ၊
[“ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော”ဟူသော အဖွင့်မျိုးကို “အတိဒေသသံဝဏ္ဏနာ – ညွှန်ပြ
သောအဖွင့်” ဟု မေါ်၍ နောက်၌ တိုက်ရိုက်ဖွင့်မည့်အဖွင့်ကို “ပစ္စက္ခ သံဝဏ္ဏ
နာ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ပန- အတိဒေသသံဝဏ္ဏနာမှတပါး ပစ္စက္ခ
သံဝဏ္ဏနာကို ဆိုဥုံးအံ့” ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြ၏၊ ဤ၌ကား ပြတ်ပြီး
ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘဟု ကြံလိုက်ပါသည်။] ပန – ဆက်၊ အာကာသာနဉ္စာ
ယတနုပဂေါတိ အာဒိသု-အာကာသာနဉ္စာယတနုပဂေါ အစရှိသော ပါဠိရပ်
တို့၌၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဘဝံ – အာကာသာနဉ္စာယတန ဘဝသို့၊ ဥပ
ဂတော – ကပ်ရောက်သော၊ (အတ္တာ အတ္ထိ ၌စပ်)၊ ဣတိဝေံ – ဤသို့၊ အတ္ထော
ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တ္ထေ– ဤ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၌၊ သေသံ – ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊
ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဧကံ-ဥစ္ဆေဒဝါဒအဖွင့် အပြီးတည်း။

× × × × × × ×

အာကာ၊ပေ၊ဘဝံ။ ။“အာကာသာနဉ္စာယတန” အရ ဈာန်ကို ယူရိုးဖြစ်သော်
လည်း ဤနေရာ၌ ထိုဈာန်ကြောင့်ရအပ်သောဘဝကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူစေလို၍
“ အာကာသာနဉ္စာယတနဘဝံ ” ဟု မိန့်သည်၊ “ဘဝ” ဟူရာ၌ ကံကြောင့်ဖြစ်သော
ဝိပါက် (ဥပပတ္တိဘဝ) တည်း။ [ဤ အာကာသာနဉ္စာယတန ဘဝတို့၌ နာမကာယ
ရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်၌“ကာယဿ ဘေဒါ”ဟု ကာယသဒ္ဒါကို သုံးစွဲထားသည်။]
ဥစ္ဆေဒဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ အဖွင့်

ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒေ– ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒ၌၊ (အတ္ထော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊
ပစ္စက္ခဓမ္မော-ဤနွေ့တို့၏ ရှေးရှုဖြစ်သောသဘောကို၊ ဝါ-ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောကို၊
ဒိဋ္ဌဓမ္မောတိ - ဒိဋ္ဌဓမ္မဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ တေံ- ဤ ဒိဋ္ဌဓမ္မောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊

× × × × × × ×

ပစ္စက္ခဓမ္မော။ ။ဒိဋ္ဌကို “ ပစ္စက္ခံ ”ဟု ဖွင့်၏၊ ပစ္စက္ခကို “ ပတိ+အက္ခ ”ဟု ခွဲ၊
အက္ခာနံ – စက္ခုစသော ဤနွေ့ ၆ ပါးတို့၏၊ ပတိ – ရှေးရှုတည်း၊ ပစ္စက္ခံ၊ ယခုဘဝ၌
ဖြစ်သမျှကို ဤနွေ့တို့က အကုန်မယူနိုင် (အာရုံမပြုနိုင်)သော်လည်း ထို အတ္တဘောကို
ရရှိသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ တကိုယ်လုံး ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုစသော ဤနွေ့တို့၏
အာရုံကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော တခုလုံးကို “ ပစ္စက္ခ (ဤနွေ့တို့၏
ရှေးရှု)”ဟု ဆိုနိုင်သည်။ [တတ္ထ ယော အနိန္ဒြိယဝိသယော- ဤနွေ့တို့၏အာရုံ မဟုတ်၊
သောပိ သုပါကဋဘာဝေန ဤန္ဒြိယဝိသယော ဝိယ ဟောတိတ် အာဟ – ဒိဋ္ဌဓမ္မောတိ
ပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတီတိ၊–ဋီကာ။]

တတ္ထတတ္ထ-ထိုထို ဘုံဘဝ၌၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝဿ- ရအပ်သော အတ္တဘောကို၊ အဓိဝစနံ – ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ - ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌၊ နိဗ္ဗာနံ – ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းတည်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနံ - ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း၊ ဣမသ္မိံ ယေဝ အတ္တဘာဝေ – ဤ အတ္တဘော၌ပင်၊ ဒုက္ခ ဂူပသမနံ– ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းတည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ (ယေ – အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊) တံ - ထို ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝဒန္တိ – ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ– တို့သည်၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ– ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒတို့ မည်၏၊ ပရမ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနန္တိ-ကား၊ ပရမံ-မြတ်သော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ – ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ-ကို၊) (ပညပေန္တိ ၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော။ [ပရမံကို "ဥတ္တမံ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ပဥ္ဇဟိ ကာမဂုဏေဟီတိ- ကား၊ မနာပိယရူပါဒီဟိ – စိတ်ဖြင့်ရောက်အပ်သော ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ ဝါ– မြတ်နိုးအပ်သော ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော၊ ပဥ္ဇဟိ - ငါးပါးကုန်သော၊ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ – ကာမ အစုတို့နှင့်၊ ဝါ–

× × × × × × ×

ဒိဋ္ဌဓမ္မော။ ။ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန ဥပလဒ္ဓဓမ္မော၊ – ဋီကာ၊ ပဿီယတိ– ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်၏၊ ဣတိ ဒိဋ္ဌော၊ ဒိဋ္ဌောစ+သော+ဓမ္မောစာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မော-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် သိမြင်အပ်သောသဘော၊ ထိုထိုဘဝ၌ ရအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောကို "ဒိဋ္ဌဓမ္မ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုတဘဝလုံးကို ပကတိမျက်စိဖြင့်ချည်း မမြင်နိုင်, အသိဉာဏ်ဖြင့်သာ မြင်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌကို"ဒဿနဟေတုဘူတေန ဉာဏေန"ဟု ဖွင့်သည်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ။ ။" နိဗ္ဗာနံ "အရ ကိလေသာတို့ကို တဖန် ငြိမ်းစေတတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို၎င်း, အသင်္ခတဓာတ်ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို၎င်း ထိုတိတ္ထိဆရာတို့ အာရုံမပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့်"နိဗ္ဗာနံ"အရ ထိုနိဗ္ဗာန်မျိုးကို မဖွင့်ဘဲ"ဒုက္ခဂူပသမန"ဟုဖွင့်သည်၊ ကာမခံစားလိုစိတ် အပြင်းအပြဖြစ်၍ ပူလောင်မှုဒုက္ခ ဖြစ်နေရသောအခါ ကာမချမ်းသာကို ခံစားလိုက်ရလျှင် ထိုဒုက္ခအပူငြိမ်း၏၊ ထိုသို့ငြိမ်းမှုကို"ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်"ဟု ဆိုလိုသည်။

တံ ဝဒန္တိ။ ။တံ ဝဒန္တိဖြင့် "ဝဒန္တိတိ ဝါဒါ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ-ကို+ဝါဒါ-ပြောဆိုသူတို့တည်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန ဝါဒါ"ဟု ပြုစေလို၏၊"ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနေ+ပဝတ္တော+ဝါဒေါ ဧတေသံတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ "ဟုလည်း ပြုသင့်ကြောင်းကို ဋီကာသစ်မိန့်သည်။

ကာမဂုဏေဟိ။ ။ " မနာပိယ "ဖြင့် ကာမ၏အနက်ကို ပြ၏၊ "ကာမီယန္တိ– လိုလားတောင့်တအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ကာမာ"ဟု ပြု၊ မနာပိယ၌ "မန+အာပိယ "ဟု ခွဲ၊ အပီယန္တေ ပါပုဏီယန္တေ – ရောက်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာပိယာ၊ အပဓာတ် ပါပုဏန အနက်ဟော, ဏျပစ္စည်း , ဣအာဂုံ, အကို ဝုဒ္ဓိပြု၊ မနေန–စိတ်ဖြင့်+အာပိယာ– ရောက်ထိုက်ကုန်သော ရူပစသည်တို့တည်း၊ မနာပိယာ – တို့၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း " မြတ်နိုးအပ် " ဟု ဝေါဟာရတ္ထကိုသာ သုံးစွဲကြသည်၊ ရူပါဒိ၌ အာဒိဖြင့်

ကာမအစုတို့သည်၊ ဝါ-တနည်း၊(ကာမ)ဗန္ဓနေဟိ-ကာမအနှောင်အဖွဲတို့နှင့်၊ ဝါ-တို့သည်၊ သမပ္ပိတောတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ အပ္ပိတော-ရောက်အပ်သည်၊ အလ္လီနော-ငြိကပ်သည်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ သမဂီဘူတောတိ- ကား၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ ပရိစာရေတီတိ-ကား၊ တေသု ကာမဂုဏေသု-ထိုကာမအစုတို့၌၊ ဝါ-ထိုကာမ အနှောင်အဖွဲတို့၌၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အား လျော်စွာ၊ ဣန္ဒြိယာနိ - စက္ခုစသော ၆ ပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ စာရေတိ - လှည့်လည်စေ၏၊ သဉ္စာရေတိ - ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်စေ၏၊ ဣတောစ-ဤအာရုံသို့၎င်း၊ ဣတောစ-ဤအာရုံသို့၎င်း၊ ဥပနေတိ-ပို့ဆောင်၏၊

× × × × × × ×

ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံတိုင်အောင် ယူပါ၊ ဂုဏ၏အနက်ကို ကောဋ္ဌာသ-ဗန္ဓန ဟု ၂ နက် ဖွင့်၏၊ “ဂုဏောပဋ္ဌလရာသီသု, အာနိသံသေစ ဗန္ဓနေ” စသော အဘိဓာန်(၇၀၇)လာ အနက်တို့တွင် ရာသိအနက်ကို ကောဋ္ဌာသ ဟု ဆိုသည်၊ ရှုပါရုံသည် ကာမဂုဏ် ၅ ပါး အပေါင်း၏ အစိတ်တစုတည်း၊ သဒ္ဒါရုံ စသည်လည်း နည်းတူ၊ ထိုအာရုံများသည်ပင် သတ္တဝါတို့ကို မိမိစွဲလမ်းရာအာရုံမှ မလွတ်အောင် နှောင်ဖွဲတတ်၏။

သမပ္ပိတောဟု။ ။သံ+အပ္ပိတော၊ အပ္ပဓာတ်လည်း ပါပုဏန အနက်ဟောတည်း၊ အပ္ပိယတေတိ အပ္ပိတော၊ သုဋ္ဌု+အပ္ပိတော သမပ္ပိတော၊ ဋီကာသစ်၌“အပ္ပိတော”ကို “ထပိတော” ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ အဓိပ္ပါယတ္ထသာတည်း၊ ကာမဂုဏ်တို့သည် ကောင်းစွာ ရောက်အပ် ထားအပ်သူသည်“ကာမဂုဏ်တို့၌ ကပ်ငြိတွယ်တာ မခွါနိုင်အောင် ဖြစ်သူတည်း”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထကို ပြလို၍ “အလ္လီနော ဟုတ္ဝာ”ဟု ဖွင့်သည်။

သမဂီဘူတောဟု။ ။အလုံးစုံ အကုန်အစင် ယူအပ်သော(ပြည့်စုံသော)အရာကို “သမံ(သကလံ)- အလုံးစုံကို + ဂယှတေ - ယူအပ်၏ ”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ, “သမဂ္ဂ” ဟု သတ္တတအဘိဓာန် ဆိုသကဲ့သို့ “ သမံ+ဂယှတေတိ သမဂ်ေါ ”ဟုလည်း ဆိုသင့်၏၊ သမဂ်ေါ ယသ အတ္ထိတိ သမဂ်ီ။ [“ သမဂ်ီ ”ပုဒ်က အပြည့်အစုံရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောနိုင်ကြောင်းမှာ “တံ တတိယစျာနသမဂ်ီပုဂ္ဂလံ”ထောံ၍ သိသာ၏။] သမဂ်ီ+ဟုတ္ဝာ+ဘူတော သမဂ်ီဘူတော၊ “သမန္နာဂတောကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။ [“ သံ + အနု + အာဂတ ”ကို ပုဒ်စပ်သောအခါ “သမန္နာဂတော”ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ ဥသရပျောက်၍ နဒွေဘော်ရောက်လျက်“သမန္နာဂတ”ဟု တွေ့ရသည်၊ တချို့နေရာ၌ “ သမ္မန္နာဂတော ”ဟု ရှိသည်ကား မကောင်းပါ။]

ပရိစာရေတိ။ ။ပရိသည် “ပရိတော-ထက်ဝန်းကျင်”အနက်ဟော၊ ထို ပရိ၏ အနက်ကို“တေသု ကာမဂုဏေသု”ဟု ဖွင့်၏၊“ထက်ဝန်းကျင် ကာမဂုဏ်တို့၌”ဟူလို၊ စာရေတိ၌ စရမာတ်,ကာရိတ် ဏေပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ ကံကို “ဣန္ဒြိယာနိ”ဟု ထည့်သည်၊ စာရေတိကို “သဉ္စာရေတိ ”ဟု ဖွင့်၏၊ “ကျင့်စေ” ဟူသော အနက်ကို တားမြစ်၍ “လှည့်လည်စေ” ဟူသော အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ “ ထိုသို့ လှည့်လည်စေခြင်း”ဟူသည်“ရှုပါရုံဆိုသို့ စက္ခုဣန္ဒြေကို ပို့ဆောင်လိုက်(ကြည့်ရှုလိုက်), သဒ္ဒါရုံဆိုသို့ သောတိန္ဒြေကို ပို့ဆောင်လိုက်” စသည်ဖြင့် “ အလှဲအလှယ် ပို့ဆောင်သောအားဖြင့် ခံစားခြင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍“ဣတောဘူတောဣတောဥပဋ္ဌေနတိ”ဟု ဖွင့်သည်။

အထဝါ–ထို့ပြင် ဟနည်းကား၊ လဋ္ဌတိ – တင့်တယ် စမ်ပယ်၏၊ ရမတိ - မွေ့လျော်၏၊ ကီဋ္ဌတိ–ပျော်ပါး၏။

စ– ဆက်၊ ဘွေ–ဤ ပဋ္ဌဟိ ကာမဂုဏေဟိ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ကာမဂုဏာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ (ကာမအစု, ကာမ အနှောင်အဖွဲ့တို့သည်)၊ မာနသိကာ စေဝ–လူ၌ ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ဂုင်း၊ ဒိဗ္ဗာစ–နတ်၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ဂုင်း၊(ဣတိ–သို့၊)ဒုဝိဓာ-၂ပါးအပြားရှိကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊ မာနသိကာ-လူ၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊မန္ဓာတုကာမဂုဏသဒိသာ(တိ)-မန္ဓာတ်မင်း၏ ကာမဂုဏ်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်တို့ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ - မှတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဒိဗ္ဗာ–နတ်၌ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝရာဇာဿ-ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်မင်း၏၊ ကာမဂုဏသဒိသာတိ-ကာမဂုဏ်နှင့်တူသော ကာမဂုဏ်တို့ဟူ၍၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ– ကုန်၏၊) ဟိ– မှန်၊ ဝေရူပေ - ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမေ- ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သို့၊ ဥပဂတာနံ– ကပ်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ တေ–ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ-ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန် စည်းစိမ်ကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏။ [“ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်”ဟု အလွန်အပိုင်းအခြား အနက်ဟော ပရမသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသောကြောင့် လူတို့၌အမြင့်ဆုံး, နတ်တို့၌ အမြင့်ဆုံးကာမဂုဏ်ကို ပုံစံထုတ်ပြသည် ဟု မှတ်ပါ။]

ဒုတိယဝါရေ-၌၊(အတ္ထော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဟုတ္ဘာ- ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန–ထင်ရှား မရှိခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စာ (ဣတိ) – အနိစ္စတို့ဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊) ပဋိပီဋ္ဌနဋ္ဌေန - ရန်သူတို့သည် အဖန်ဖန်

× × × × × × ×

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား“ပရိ ဥပသာရကြောင့် စရဓာတ်သည် ကီဋ္ဌာ အနက်ဟော” ဟု ပြ၏၊ စာ၌ ဝုဒ္ဓိကား စုရာဒိ ဏေပစ္စည်းကြောင့်တည်း၊ အခြားအဋ္ဌကထာတို့၌“လဋ္ဌတိ,ဥပလဋ္ဌတိ”ဟု ရှိ၏၊ ဤ၌“လဋ္ဌတိ,ပလဋ္ဌတိ”ဟု ရှိဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ “ပလဋ္ဌတီတိ ပကာရေဟိ လဋ္ဌတိ , ဝိလာသံ ကရောတီတိ အတ္ထော ” ဟု တွေ့ရသည်“ဝိလာသံ”ကား လဋ္ဌဓာတ်၏ အနက်တည်း။

ဟုတ္ဘာ အဘာဝဋ္ဌေန။ ။ “ဟုတ္ဘာ အဘာဝ ” ဟူရာ၌ ကာမတို့၏ တဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းကို “ ဟုတ္ဘာ ” ဟုဂုင်း, ထိုသို့ ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးကြခြင်း ကုန်ပျောက်ကြခြင်းကို “အဘာဝ” ဟုဂုင်း ဆိုသည်၊ အဘိဓမ္မာသဘောအားဖြင့် ဥပါဒ်ခြင်းဟူသော ဟုတ္ဘာနှင့် ဘင်ခဏ၌ ပျက်ခြင်းဟူသော အဘာဝကိုကား ထိုတိတ္ထိဆရာတို့ မသိနိုင်ကြပါ။

ပဋိပီဋ္ဌနဋ္ဌေန။ ။ဒုက္ခလက္ခဏာကို ပြရာ၌ “ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဋ္ဌနဋ္ဌေန”ဟု ပြလေ့ရှိသော်လည်း ထို ဥဒယ+ဝယကို တိတ္ထိဆရာတို့ မသိနိုင်ကြသောကြောင့် ဥဒယဝယကို မထည့်ဘဲ“ပဋိပီဋ္ဌနဋ္ဌေန”ဟုသာ ဆိုသည်၊ ထို ပီဋ္ဌန ဟူသည်လည်း ကာမတို့၏ ရေ မီး သူခိုး ရန်သူအမျိုးမျိုး အနှိပ်စက် အဖျက်ဆီး ခံရခြင်းတည်း။

နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဒုက္ခာ(ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ပကတိဝိဇဟနဌေန-ပင်ကိုယ် သဘောကို စွန့်ခြင်းဟူသော အနက် သဘောကြောင့်၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ - ဖေါက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိကုန်၏ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တေသံ၊ပေ၊ ဘာဝါတိ - ကား၊ တေသံ ကာမာနံ - ထို ကာမတို့၏၊ ဝိပရိဏာမသင်္ခါတာ – ဖေါက်ပြန်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ အညထာဘာဝါ – ပင်ကိုယ် သဘောမှ တပါးသော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ [အညထာ ဘာဝါတိ ကာရဏေ နိသက္ကဝစနံ၊-ဋီကာသစ်။]မေ-ငါ၏၊ ယမ္ပိ-အကြင်ဝတ္ထု သည်လည်း၊အဟောသိ-ရှိခဲ့ဘူးပြီ၊ မေ-ငါ၏၊ တမ္ပိ-ထိုဝတ္ထုသည်လည်း၊ နတ္ထိ-ယခု မရှိတော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တနယေန–ဟောတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်(ထိုထို သုတ်ပုဒ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်)၊ သောက ၊ပေ၊ ပါယာသာ-သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–နှ်၏။

တတ္ထ– ထို သောက စသည်တို့တွင်၊ သောကော - သောကသည်၊ အန္တော နိဇ္ဈာယနလက္ခဏော-အတွင်းစိတ်၌ လောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ပရိဒေဝေါ– သည်၊ တန္ဒိဿိတလာလပ္ပနလက္ခဏော-ထိုသောကကိုမှီသော ပြင်းစွာပြောဆို

× × × × × × ×

ပကတိ ဝိဇဟနဌေန။ ။ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဝါဒကို ပြရာ၌ အနိစ္စ ဒုက္ခဟု ပြပြီးလျှင် အနတ္တကို ပြမြဲဖြစ်သော်လည်း တိတ္ထိဝါဒကို ပြရာ၌ကား ထို ဆရာတို့က "အနတ္တ"ဟု မယူကြသောကြောင့်"အနတ္တ"ဟု မပြတော့ဘဲ "ဝိပရိဏာမ ဓမ္မာ" ဟု ဆိုသည်၊ ဗုဒ္ဓ အလိုတော်အားဖြင့် " ဝိပရိဏာမ " ဟု ဆိုလျှင် ဇရာအားဖြင့်ရင်း မရဏအားဖြင့်ရင်း ဖေါက်ပြန်ခြင်းတည်း၊ ဤ၌ကား ကာမတို့၏ ဇရာမရဏကို တိတ္ထိဆရာတို့ မသိနိုင်သော ကြောင့် သူတို့ သိနိုင်လောက်သော ပကတိဝိဇဟနဌကိုသာ ပြရသည်၊ ရူပါရုံတို့၏ လှပ သော အဆင်းကိုစွန့်၍ အိုမင်းရခြင်း စသည်ကို "ပကတိဝိဇဟန"ဟု ဆိုလိုသည်။

အန္တောနိဇ္ဈာယန။ ။ ဈေဓာတ်သည် လောင်ခြင်း ဒဟန အနက်ကို ဟော၏၊ သောကဖြစ်သောအခါ အတွင်း၌ ပူလောင်နေခြင်းသည် (ဆီချက်သောအခါ လျှံ၍ဝေ၍ မတက်သေးဘဲ အိုးအတွင်း၌ ကျက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်) သောက၏ လက္ခဏာ တည်း၊ ထို့ကြောင့် သောကကို "ဝမ်းနဲခြင်း သဘော"ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။"သောက- စိုးရိမ်ခြင်း"ဟု မြန်မာပြန်ကြ၏၊"စိုးရိမ်"ဟူသည် တစုံ တခု ဖြစ်စရာရှိသော ဘေးကို တင်ကြို၍ တွေးကာ စိတ်ပူခြင်းတည်း၊ "သောက"ကား ဉာတိဗျသန စသည်နှင့် တွေ့ဆဲ တွေ့ပြီးဖြစ်၍ စိတ်ထည်း၌ ဆွေးခြင်းသာတည်း၊ ထိုသို့ ပူဆွေးမှုကို "ဝမ်းနည်းခြင်း" ဟုသာ မြန်မာပြန်သင့်ပါသည်။ [ဉာတိ ၊ပေ၊ ဗျသနေဟိ ဖုဋ္ဌဿ (တွေ့ထိအပ် နှိပ်စက်အပ်သူ၏) စေတသော အန္တော အဗ္ဘန္တရံ နိဇ္ဈာယနံ (ပူလောင်ခြင်း) သောစနံ အန္တောနိဇ္ဈာယနံ၊–ဋီကာ။]

တန္ဒိဿိတလာလပ္ပန။ ။ သောကကို အရင်းခံ၍(စိတ်ထဲ၌ မချုပ်တည်းနိုင်ဘဲ) အပြင်သို့ ထွက်လာသော (ဆီကျက်သောအခါ အတော်ကြာ၍ အကျက် အားကြီးလာ လျှင် ဝေ၍ လျှံ၍ တက်လာသည်နှင့် တူသော) ငိုသံသည် ပရိဒေဝမည်၏၊ လာလပ္ပန၌

ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဒုက္ခံ-သည်၊ ကာယပ္ပဋိ ပီဋ္ဌနလက္ခဏံ– ကာယပသာဒ၌ မှီသော ကာယဝိညာဉ်ကို နှိပ်စက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊(တနည်း)ကာယပသာဒကို နှိပ်စက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊(တနည်း)ခန္ဓာကိုယ်ကိုနှိပ်စက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဒေါမနဿံ-သည် မနောဝိဃာတလက္ခဏံ-စိတ်ကိုညှဉ်းဆဲခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဥပါယာသော - သည်၊ ဝိသာဒလက္ခဏော - မကြည်လင် မရှင်ပျခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိ အာဒီနံ–ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိအစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော- အနက်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ- ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တော– ဆိုအပ်ပြီ။

× × × × × × ×

လပဓာတ် ယုပစ္စည်းဖြင့် "လပန" ဟု ပြီး၏၊ လကို ဒွေဘော်ပြု၍ ဒီဃပြုဆောအခါ "လာလပန"ဟု ဖြစ်၏၊ ပဒ္ဒဘော်ပြု၍"လာလပ္ပန"ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ပုဒ်ရင်းမှာ "လာလပန"သာတည်း၊"လာလ"ဟု အသံတူ ၂ လုံးဖြစ်သောကြောင့်"ဘုသလပန-ပြင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း (ငိုခြင်း) " အနက်ကို ဟော၏။ [လပတိ ဧတေနာတိ လပနံ– ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော အသံ၊ ဝါ- ငိုသံ၊ ဘုသံ+လပနံ လာလပ္ပနံ၊ တံ– ထိုသောကကို+နိဿိတံ တန္ဓိဿိတံ၊ တန္ဓိဿိတဋ္ဌ+တံ+လာလပ္ပနဋ္ဌာတိ တန္ဓိဿိတလာလပ္ပနံ။]

ကာယပ္ပဋိပီဋ္ဌန။ ။"ဒုက္ခ"ဟူသည် ကာယဝိညာဉ်၌ယှဉ်သော ဝေဒနာတည်း၊ ထိုဝေဒနာသည် ယှဉ်ဘက်ကာယဝိညာဉ်စိတ်ကို ပဌမနှိပ်စက်၏၊ ထို့ကြောင့်"ကာယ" ဖြင့် ကာယပသာဒ၌ မှီသော ကာယဝိညာဉ်စိတ်ကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူစေလိုသောကြောင့်"ပသာဒသခ်ါတေ ကာယေ နိဿိတဿ ဒုက္ခသဟဂတ ကာယဝိညာဏဿ+ ပဋိပီဋ္ဌနံ ကာယပ္ပဋိပီဋ္ဌနံ"ဟု ဋီကာသစ်၌ ပဌမနည်း ဖွင့်၏။

တနည်း။ ။ "ကာယ" အရ ကာယပသာဒကိုပင် ယူ၍ "သသမ္ဘာရကထာ– ကာယဝိညာဉ်၏ အဆောက်အဥုးဖြစ်သော ကာယပသာဒကို ဆိုသော စကား" ဟု တနည်းဖွင့်၏၊ ဥပမာ – မြားဖြင့် ဖေါက်ထွင်းရာ၌ မြား၏ အဆောက်အဥုးဖြစ်သော လေးကို နာမည်ပြထားသကဲ့သို့တည်း။ [သသမ္ဘာရကထနံ ဝါ ဧတံ၊ ယထာ – ဓနုနာ ဝိဇ္ဈတီတိ။] တနည်း– "ကာယ" အရ ရူပကာယ (ခန္ဓာကိုယ်) ကိုယူ၍ "ရူပကာယကို နှိပ်စက်ခြင်း" ဟု ဖွင့်သေး၏၊ မှန်၏- ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပြီးနောက် ရူပကာယလည်း ညှိုးနွမ်းတတ်ရကား ထိုဒုက္ခသည် ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း နှိပ်စက်ရာရောက်၏။

ဝိသာဒလက္ခဏော။ ။ဥပါယာသ၌ ဥပသဒ္ဒါသည် "ဘုသ"အနက်ကိုဟော၏၊ ဘုသော–လွန်ကဲပြင်းပြသော+အာယာသော–ပင်ပန်းခြင်းတည်း၊ ဥပါယာသော-ခြင်း၊ ဉာတိဗျသန စသည်တို့ တွေ့ထိအပ် နှိပ်စက်အပ်သူ၏ (အိုးတွင်း၌ကျက်သော ဆီသည် ဝေလျှံ၍တက်ပြီးမှ ကြွင်းကျန်သမျှ ခန်းသွားလေ၁ံအောင် အကျက်ကြီး ကျက်ဒသကဲ့သို့) ငိုသံမျှပင် မထွက်နိုင်တော့ဘဲ မျောမေ့ (တက်) သွားလောက်အောင် ပူဆွေးခြင်းသည် ဥပါယာသ မည်၏၊ ထို ဥပါယာသကို"ဝိသာဒလက္ခဏာရှိ၏"ဟု ဆိုသည်၊ ဝိသာဒကို "အပသန္ဓာကာရ – မကြည်လင်သော အခြင်းအရာ" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏။ [သာဒနံ ပသာဒနံ- ကြည်လင်ခြင်း၊ သာဒေါ- ခြင်း၊ သာဒတော+ဝိဂမနံ ဝိသာဒေါ–ကြည်လင်ခြင်းမှ ကင်းခြင်း၊ ဝါ- မကြည်လင်ခြင်း။]

ဝိတက္ကိတန္တိ-ကား၊ အဘိနိရောပနဝသေန-စိတ်ကို အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော- ဖြစ်သော၊ ဝိတက္ကော- ဝိတက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝိစာရိတန္တိ-ကား၊ အနုမဇ္ဇနဝသေန-အာရုံကို အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော – သော၊ ဝိစာရော – ဝိစာရသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတေနေတန္တိ - ကား၊ ဧတေန ဝိတက္ကိတေနစ-ဤ ဝိတက်ဖြင့်၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့်၎င်း၊ (ဧတေန) ဝိစာရိတေနစ-ဤ ဝိစာရဖြင့်၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့်၎င်း၊ တံ ပဌမဇ္ဈာနံ- ဤ ပဌမစျာန်သည်၊ သြဠာရိကံ(ဝိယ)-ကြမ်းတန်းသကဲ့သို့၎င်း၊ သကဏ္ဋကံဝိယ-ဆူးရှိသကဲ့သို့၎င်း၊ ခါယတိ- ထင်ရ၏။ [ပါဠိတော်၌ "အက္ခာယတိ" ဟု ရှိ၏။]

ဝိတိဂတန္တိ -ကား၊ ဝိတိယေဝ - ဝိတိပင်တည်း၊ [" ဂတအတ္ထက် အနက်သီးခြားမရှိ" ဟု ပြသည်။] စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံတိ-ကား၊ စိတ္တသ-စိတ်၏၊ ဥပ္ပိလဘာဝကရဏံ - ပေါ်လွင်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော၊ ("ဝိတိဂတံ– ဝိတိသည်" ဟု ထည့်စပ်)၊ စေတသော အာဘောဂေါတိ-ကား၊ စျာနာ-တတိယစျာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ - ထ၍၊ တသ္မိံ သုခေ – ထို တတိယစျာန်ချမ်းသာ၌၊ ["တဟိံ သုခေ" ဟုလည်း ရှိ၏၊] ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ စိတ္တသ-စိတ်ကို၊ (သမန္နာဟာရော

× × × × × × ×

ဝိတက္ကိတံ။ ။ဝိပုဗ္ဗ တက္ကဲဒံဝတ် , တ ပစ္စည်းသည် ဘော အနက်ကိုဟောသော ကြောင့် ကြံစည်ခြင်းသဘောဖြစ်သော ဝိတက်ကိုပင် အရကောက်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "အဘိနိရောပန၊ပေ၊ဝိတက္ကော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အဘိနိရောပန" ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဘိဓမ္မာ အဖွင့်များကြည့်၍ သိပါ။ [ဝိတက္ကနံ ဝိတက္ကိတံ၊ တံ ပန အဘိနိဓာရောပနသဘာဝေါ ဝိတက္ကောယေဝါတိ အာဟ– အဘိ၊ပေ၊ဝိတက္ကောတိ၊ သေနယော ဝိစာရိတန္တိ ဤဘော ဝိ၊–ဋီကာ။]

ဧတေန၊ပေ၊ခါယတိ ။ ။ဧတ္ထေနာတိ ဝိတက္ကဝိစာရေ ပရာမသိတ္ဝာ ကရဏာနိဒ္ဒေသော၊ ဟေတု နိဒ္ဒေသော၀ါ၊ – ဋီကာသစ်၊ အတ္ထတက္က ယုဉ်ရကား သဟစရဏာဖြစ်မှုကိုရည်ရွယ်၍"ကရဏာ"ဟုဂင်း, သဟစရဏာဖြစ်သော်လည်း သြဠာရိကဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုရည်ရွယ်၍ "ဟေတု" ဟုဂင်း ၂ မျိုးဖွင့်သည်။

သြဠာရိကံ, သကဏ္ဋကံ ။ ။ ကြံစည်တတ် သုံးသပ်တတ်သော ဝိတက် , ဝိစာရ ၂ ပါးစုံသည် စိတ်ကို မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက် ချောက်ချားအောင် ပြုတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂ ပါးနှင့်ယှဉ်နေရသော ပဌမစျာန်စိတ်သည် အထက်စျာန်များလောက် မနူးညံ့ရကား ကြမ်းတန်းသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ လောကဌ် ကြမ်းတန်းသော အရာသည် ဆူးထ၍ နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ကြမ်းတန်းပုံသရုပ်ဖေါ်အောင် "သကဏ္ဋကံ" ဟု ထပ်ဆင့်သည်။

ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ။ ။ဥပ္ပိလာဝိတသ+ဘာဝေါ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ၊ ဥပ္ပိလာဝိတပုဒ်၏ အနက်ကို "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျု" ဟူသော နိဒါန်းဌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဝိတိဖြစ်လျှင် စိတ်သည် ဥပ္ပိလာဝိတ – ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင် တက်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိတိကို ဥပ္ပိလဘာဝကိုပြုတတ်သော "ဥပ္ပိလဘာဝကရဏာ" တရားဟု ဆိုသည်။ [ဝိတိဂတံကို ငဲ့၍ "ကရဏံ" ဟု နပုလ္လိန်ထားသည်။]

၌စပ်)၊ ဝါ-စိတ်၏၊ အာဘောဂေါ–နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ မနသိကာရော-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ သမန္ဒာဟာရော– ကောင်းစွာ အစဉ်အတိုင်း အာရုံသို့ ဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ – ကောင်းစွာအဖန်ဖန် အာရုံသို့ဆောင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ – အပြီးတည်း၊ တ္ထေ (ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒေ) - ဤ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒ၌၊ သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ - သည်သာ။

တ္တောဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါသဋ္ဌိ–၆၂ ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိယော-မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ ဝါ– တို့ကို၊ ကထိတာ – ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ယာသံ-ယင်း ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့တွင်၊ သတ္တေဝ– ခုနစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့သည်သာ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယော - ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သေသာ–ကြွင်းသော ၅၅ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိယော-သဿတဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

× × × × × × × ×

အာဘောဂေါ၊ပေ၊ဟာရော။ ။ "အာဘောဂေါ ပုဏ္ဏတာဝဇ္ဇေသု" ဟု အဘိဓာန် (၁၀၈၃) လာ အနက်ဘို့ထွင် ပုဏ္ဏအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "မနသိကာရော" ဟု ဖွင့်၏၊ " မနသိကာရ " အရလည်း မနသိကာရစေတသိက်ကို ယူမည်စိုး၍ " သမန္ဒာဟာရော" ဟု ဖွင့်သည်။ [သမန္ဒာဟာရောကို " သံ+အနု+အာဟာရော "ဟု ခွဲ၊ သံကို "သမ္မာ" ဟုဋင်း, အနုကို "အနုတ္တမေန" တနည်း "ပုနပ္ပုနံ" ဟုဋင်း, အာဟာရောကို " အာရမဏဿ အာဟာရော "ဟုဋင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ– " ထိုသုခကို စိတ်က အထပ်ထပ် အာရုံပြုခြင်း" ဟု ဆိုလိုသည်။

အဋ္ဌကထာမှ တနည်း။ ။ အာဘောဂေါတိ ဝါ စိတ္တဿ အာဘုဂ္ဂဘာဝေါ၊ အာရမဏေ ဩနတဘာဝေါတိ အတ္ထော၊ စိတ်၏အာရုံ၌ ညွတ်ခြင်းကို "အာဘောဂ–ရှေးရှု ခံစားလိုခြင်း" ဟု ခေါ်၏၊ အကြင်အာရုံကို အာရုံပြု၍ သုခရှိလျှင် ထိုသုခကြောင့် ထိုအာရုံသို့ စိတ်သည် ညွတ်နေတတ်၏၊ ဒုက္ခဖြစ်စေသော အာရုံမှကား (မညွတ်သည့် အပြင်) ခွဲခွါလို၏၊ ဥပေက္ခာဖြစ်စရာ အာရုံသို့ကား ညွတ်လည်းမညွတ်, ခွဲလည်းမခွဲလို။

သေသမေတ္ထ။ ။ [တ္ထေ၏နောက်၌ "ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒေ" ဟု တ္ထေရ၏၊ နိဿယ အနက်ပေးရာမှ ယူထားဟန်တူသည်။] ဤဝါဒ၌ သံသာရဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ဖြေဆိုကြပုံကိုဋင်း, အတ္တတခုတည်းသည်ပင် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန် ၅ မျိုးရနိုင်ပုံကိုဋင်း, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ၏ သဿတဒိဋ္ဌ၌ သွင်းယူရပုံကိုဋင်း ဋီကာတို့၌ ရှုကြပါလေ။

ယာသံ၊ပေ၊သေသာ။ ။ယာသံကို အနိယမဝါစကဟု ယူ၍ "ဣမာ" ဟု ထည့်ပြီးလျှင် (ဣမာ) ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယောကို နိယမဝါစကဟု ယူသောနည်းလည်းရှိ၏၊ ထိုနည်း၌ "ယာသံ" စသောဝါကျကို ရှေးဥုးစွာ အနက်ပေး၍ သဗ္ဗာပိ စသောဝါကျကို နောက်မှ အနက်ပေးရ၏၊ ယာသံကို "နိယတကို မင့်သော" သဒ္ဒါဟု ယူ၍ အစဉ်အတိုင်း အနက်ပေးရသောနည်းလည်းရှိ၏၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်ထား၏၊ ဤနိဿယ၌ နောက်နည်းကိုသာ ပေးထားသည်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်မျိုးကို "ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ" ဟု ရှိရာ၌လည်းသုံးစွဲနိုင်၏။ [သေသာအရ ကြွင်းသော ၅၅ ပါးကို ပါဋိတော်၌ ကြည့်ပါ။]

ဇာဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ (၄၄ ပါးသော အပရန္တကပဲ့ အယူရှိသူတို့ကို ပြပြီးရာယခုအခါ၌)၊ ဇာမေဟိ၊ပေ၊ဘိက္ခဝေတိ—အစရှိသော၊ ဇာမိနာဝါဒရန-ဤဝါဒရဖြင့်၊ သဗ္ဗေဝိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ အပရန္တကပွဲကေ-ထို အပရန္တကပွဲကသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ကို၊ ကေဇ္ဈ—တပေါင်းတည်း၊ နိယျာတေတွာ-နိဂုံးအုပ်တော်မူ၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ-သမ္မညုတာဉာဏ်တော်ကို၊ ဝိသဇ္ဇေတိ – ဖြေတော်မူ၏၊ ပုန-တဖန်၊ ဇာမေဟိ၊ပေ၊ဘိက္ခဝေတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ ဝါရေ

× × × × × × ×

ဇာဒါနိ၊ပေ၊ အပရန္တကပွဲကေ ကေဇ္ဈံ။ ။ “ဇာဒါနိ၊ပေ၊ဝိသဇ္ဇေတိ၊ ပုန၊ပေ၊ဝိသဇ္ဇေတိ ” ပါဠိတို့ဖြင့် ပါဠိတော်လာ နိဂုံး ၂ ရပ်၏ ထူးခြားပုံကိုပြသည်၊ ပဌမနိဂုံးသည် အပရန္တကပွဲကဓ်၏ နိဂုံးတည်း၊ ဒုတိယနိဂုံးကား ပုဗ္ဗန္တကပွဲကဓ်၏ အပရန္တကပွဲက ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲက ၃ မျိုးလုံး၏ နိဂုံးတည်း၊ ဤသို့ထူးသည်—ဟူလို၊ ဇာဒါနိကို ဝိသဇ္ဇေတိ ၂ ပုဒ်၌ စပ်ပါ။

အမှာ။ ။“အပရန္တကပွဲကေ” နေရာ၌ ရှေးစာအုပ်များဝယ် “ပုဗ္ဗန္တကပွဲကေ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ အပရန္တကပွဲကတို့ကို နိဂုံးအုပ်သောဝါကျဖြစ်၍ “ အပရန္တကပွဲကေ ” ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ “ ကေဇ္ဈံ ” သည် ကေနောင် ဝိဘာဂအနက်၌ ဇ္ဈာပစ္စည်းသက်ထားသော အဗျယတဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း၊ အံ ဝိဘတ်ကား ကြိယာဝိသေသန အနက်ဟောတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ “ ကေဇ္ဈံတိ ရာသိကရဏတ္ထေ နိပါတော”ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏။

ပုန ဇာမေဟိ။ ။“ဇာမေဟိ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ”ချင်း တူသောကြောင့် “ပုန ” ဟု ဆိုသည်၊ “ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲကေ ”နေရာဝယ် “ အပရန္တကပွဲကေ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲကေစ”ဟု ရှေးမူရှိ၏၊ ဋီကာတို့၌“သာမညနိဒ္ဒေသေန ကေသေသနယေန ဝါ ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “ ပုဗ္ဗန္တကပွဲကာစ + အပရန္တကပွဲကာစ + ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲကာစ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲကာ ” ဟု ကေဒေသသရူပေကသေသ ပြုထားကြောင်း သိသာ၏၊ ထိုသို့ ကေသေသ်ပြုလျှင် အပရန္တကပွဲကပုဒ်လည်း ပါဝင်နိုင်ရကား“အပရန္တကပွဲကေ” ဟု သီးခြားမရှိသောပါဠိသာ ကောင်း၏–ဟု ထင်သည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဤနေရာဝယ်“ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌေနာ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ”တို့၌လည်း ၃ ပုဒ်လုံးကိုပင် ကေသေသ်ပြုထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဇာမေ, ဇာမေဟိ။ ။ ဤနိဂုံးဝါကျတို့၌ ရှေးရိုက်အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များဝယ် “ဇာမေ ခေါ တေ”ဟု တွေ့ရ၏၊ နောက်ပြင် အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ကား “ဇာမေဟိ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုတွင် နောက်လာမည့် “ဝတ္ထူဟိ”နှင့် တွဲရမည်ဖြစ်၍“ဇာမေဟိ”ဟု ရှိသော ပါဠိသာ အမှန်တည်း၊ “ ကတမေစ တေ ”ကို ဖြေသောဝါကျမှာ “ ဇာမေ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ ဂန္ဓိရာ”စသည်ဖြင့် နောက်၌ သီးခြားလာပါလိမ့်မည်။

ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲက ။ ။ ပါဠိတော်၌ ပုဗ္ဗန္တကပွဲကအတွက် တဆဲ့ရှစ်ပါး, အပရန္တကပွဲကအတွက် လေးဆဲ့လေးပါး, ဤသို့ ၆၂ ပါးသော မိန္ဆာအယူတို့ကို ပြတော်မူ၏၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပွဲကအတွက် သီးခြားပြတော် မမူ၊ သို့ပါလျက် “ ဇာမေဟိ

နု – ဝါရဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ – အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ပုဗ္ဗန္တာ ပရန္တကပ္ပိ ကေ– ထို ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိက သမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို၊ ဝါ– ထို ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက, အပရန္တကပ္ပိက , ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိက သမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို၊ ကေစ္စံ - တည်း၊ နိယျာတေတ္ထာ-မူ၍၊ တဒေဝဉာဏံ– ထို သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုပင်၊ ဝိသဇ္ဇေတိ– မူ၏။

ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ကတမေစ၊ ပေ ၊ ဓမ္မာတိ အာဒိမှိ- ကတမေစ၊ပေ၊ ဓမ္မာ အစရှိသောပါဠိ၌၊ ပုစ္ဆမာနောဝိ- မေးတော်မူသော်လည်း၊ (မေးတော်မူတုန်းကလည်း)၊ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ - သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုပင်၊ ပုစ္ဆိတ္ထာ– မေးတော်မူပြီး၍၊ ဝိသဇ္ဇမာနောဝိ – ဖြေတော်မူပြန် သော်လည်း၊ သတ္ထာနံ– သတ္ထာတို့၏၊ အဇ္ဈာသယံ-အဇ္ဈာသယကို၊ ဝါ-သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဟူသော အလိုကို၊ တုလာယ- ချိန်ခွင်ဖြင့်၊ တုလယန္တောဝိယ– ချိန်တော်မူသကဲ့သို့ပင်။ သိနေရုပါဒတော – မြင့်မိုရ်တောင်ခြေမှ၊ ဝါလုကံ - သဲကို၊ ဥဒ္ဓရန္တောဝိယ–

× × × × × × ×

ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ''စသော ပါဠိတော် ဒုတိယနိဂုံးဝါကျ၌ "ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာစ, အပရန္တကပ္ပိကာစ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာစ''ဟု ၃ မျိုးခွဲ၍ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကတို့ကို ထည့်ရပါသနည်း–ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား။ ။ပါဠိတော်၌ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကတို့ကိုဂျင်း, အပရန္တကပ္ပိကတို့ကိုဂျင်း အကျယ်ဟောတော်မူလိုက်လျှင် ပုဗ္ဗန္တအပရန္တ ၂ မျိုးလုံးရှိသော "မဇ္ဈန္တ"ကိုလည်း ဟောတော်မူပြီးဖြစ်၏၊ ထို မဇ္ဈန္တဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဓာဘာ (ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ)တည်း၊ ထို ပစ္စုပ္ပန်ဘဝကို ကြုံဆခြင်းရှိသူတို့သည် ဤဘဝအတွက် လွန်ပြီးအတ္တနှင့် လာလတ္တံ့အတ္တ ၂ မျိုးလုံးကိုပင် အန္တာနန္တိက ဟုဂျင်း, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန ဟုဂျင်း ယူဆသူတို့တည်း။ [က ပန တေ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာတိ၊ ယေ အန္တာနန္တိကာ ဟုတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန ဝါဒါတိ ဧဝံ ပကာရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊–ဋီကာ။]

တုလာယ တုလယန္တော။ ။[သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို "အဇ္ဈာသယ"ဟု ခေါ်၏။] အတိုင်းအရှည်ပမာဏမရှိသော အပမာဏလောကဓာတ်တို့ဝယ် အပမာဏသတ္တဝါတို့၏ အပမာဏဖြစ်သော သိဘွယ်တရားတို့ဌ ဖြစ်ဖြစ်သမျှ မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော အဇ္ဈာသယသည် အနေကဘေဒ (အလွန်များပြားစွာ) ဖြစ်ပါသော်လည်း "သဿတအယူရှိသူတို့က ၄ ယောက်, ကေစ္စသဿတ အယူရှိသူတို့က ၄ ယောက်" စသည်ဖြင့် ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူဖြင့် ထိုအယူအားလုံးကို သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဖြင့် သိမ်းကျုံးတော်မူလိုက်သည်မှာ ချိန်ခွင်ဖြင့် ချိန်ပြလိုက်သကဲ့သို့ အလွန်တိကျပါပေသည်။

သိနေရု၊ပေ၊ဥဒ္ဓရန္တော။ ။မြင့်မိုရ်တောင်ခြေမှသဲကို မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မှ မထုတ်ယူနိုင်သကဲ့သို့ ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကိုလည်း သတ္တဝါအပမာဏမှ မည်သူမျှ ထုတ်၍မပြနိုင်လောက်အောင် ခဲယဉ်းလှပါပေ၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်ကား သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဖြင့် ထုတ်ဖော်၍ ပြတော်မူနိုင်ပါပေသည်၊ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်မှ တပါးအခြားဉာဏ်ဖြင့် ထုတ်ပြနိုင်စရာ မရှိပါချေ–ဟူလို။

ထုတ်ဆောင်တော်မူသကဲ့သို့ဂုဏ်း၊ ဒွါသဋ္ဌိ- ၆၂ ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်တော်မူ၍၊ သမ္ဗညုတညာဏမေဝ-ကိုပင်၊ ဝိသဇ္ဇေတိ-မူ၏၊ ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ အယံ ဒေသနာ - ဤ ဒေသနာတော်သည်၊ ယထာနုသန္ဓိဝသေန-အကြင်ကြင် ဆက်စပ်အပ်သော ပါဠိရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ဆက်စပ်တတ်သော ပါဠိရပ်အားလျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာဂတာ-ဖြစ်ပေါ်လာပြီ။

ဟိ- ချေ၊ သုတ္တာသ- သုတ်၏၊ အနုသန္ဓိ-အနုသန္ဓေတို့သည်၊ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ-ပုစ္ဆာနုသန္ဓေဂုဏ်း၊ ဝါ-ပုစ္ဆာသည်ပြုအပ်သော ဆက်စပ်ခြင်းဂုဏ်း၊[ဋီကာ အခြားနည်းများကို အဓိပ္ပါယ်၌ ရှုပါ။] အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ - အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓေ

× × × × × × × ×

ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ။ ။နောက်၌"အန္တောဇာလိကတာ-၆၂ ပါး သော မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်အတွင်း၌ မိစ္ဆာအယူအားလုံးတို့ကို ထားအပ်ကုန်ပြီ"ဟု မိန့်တော်မူလတံ့အတိုင်း နတ္ထိက, အဟေတုက, အကြိုယဒိဋ္ဌိ ၃ ပါးနှင့် တကွ ထိုအရာ၌လာသော ဇာသရဝါဒ ပကတိဝါဒစသော မိစ္ဆာအယူများ၏ ဤ၆၂ ပါး၌ အတွင်းဝင်ပုံကို ဋီကာတို့ ပြထားသည့် အတိုင်း သိကြပါလေ။

တယော ဟိ။ ။"ဧဝံ အယံ ယထာနုသန္ဓိဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ"ဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ အနုသန္ဓေ ၃ ရပ်ကို ပြလိုသောကြောင့် " တယော ဟိ "စသည်ကို မိန့်၊ ယခုကာလ၌ ရှေဝါကျနှင့် နောက်ဝါကျကို ဆက်သွယ်၍ ပြကြောင်းစကားကို " အနုသန္ဓေ"ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သုတ်တသုက်တည်းဝယ် ရှေပါဠိရပ်နှင့် နောက်ပါဠိရပ်၏ ဆက်သွယ်ခြင်းကို"အနုသန္ဓိ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို အနုသန္ဓိသည် ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ စသော အားဖြင့် ၃ ပါးရှိသည်။

ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ။ ။အဖြေစကားတိုင်းမှာ ရှေက အမေးစကားရှိရ၏၊ မေးခြင်းသည် အကြောင်း, ဖြေခြင်းကား အကျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အမေးနှင့် အဖြေ၏ ဆက်သွယ်မှုကို "အနုသန္ဓိ" ဟု ခေါ်၏၊ ထို အနုသန္ဓိကိုလည်း အမေးသည် ပြုအပ်ရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့်"အနုသန္ဓာနံ-ဆက်သွယ်ခြင်း၊ အနုသန္ဓိ-ခြင်း၊ ပုစ္ဆာယ+ကတော အနုသန္ဓိ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ"ဟု ဋီကာထိုပြုကြ၏။ ["တယော ဟိ အနုသန္ဓိ"ကြည့်၍ ပုလ္လိင်ဟု သိပါ။]၊

တနည်း။ ။အနုသန္ဓဟတ္ထိ-ဆက်စပ်တတ်၏၊ ဇာတိ အနုသန္ဓိ၊ ဤသို့ ကတ္တုသာဓ်ပြုလျှင် အဖြေစကားနှင့် ဆက်စပ်တတ်သော အမေးစကား ရ၏၊ ထို အမေးရှိသော အဖြေ(ပါဠိတော်စကားရပ်)သည် " ပုစ္ဆာသခ်ါတော + အနုသန္ဓိ ယသာတိ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ"အရ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိမည်၏၊ ဤအလို " ပုစ္ဆာ ဟူသော အနုသန္ဓေရှိသော ပါဠိရပ်ဂုဏ်း"ဟု ပေးပါ။

တနည်း။ ။"အနုသန္ဓိယတိ-ဆက်စပ်အပ်၏၊ ဇာတိ အနုသန္ဓိ " ဟု ကမ္မသာဓ်ပြုလျှင် အမေးပုစ္ဆာသည် ဆက်စပ်အပ်သော အဖြေ (ပါဠိတော် စကားရပ်) ရ၏၊ ပုစ္ဆာယ-သည်+အနုသန္ဓိ-ဆက်စပ်အပ်သော အဖြေပါဠိရပ်တည်း၊ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ-ရပ်၊ ဤအလို"ပုစ္ဆာသည် ဆက်စပ်အပ်သော အဖြေပါဠိရပ်ဂုဏ်း"ဟု ပေးပါ။ [အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ၌လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ။]

ဂုဏ်း၊ ဝါ – အစ္ဆာသယသည် ပြုအပ်သော ဆက်စပ်ခြင်းဂုဏ်း၊ ယထာနုသန္ဓိ-ယထာနုသန္ဓေဂုဏ်း၊ ဝါ – အကြင်အကြင် ဆက်စပ်အပ်သော ပါဠိုရပ်ဂုဏ်း၊ ဣတိ – ဤသို့၊ တယော – ၃ ပါးတို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၃ ပါးတို့တွင်၊ (“ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ” စသည်၌စပ်)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော- မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ အညတရော-မထင်မရှား တပါးသော၊[မည်သည့်အမျိုးအနွယ်,မည်သည့်အမည်ဟု အမှတ်မထားအပ်သည်ကို “ အညတရ–မထင်မရှား ”ဟု ဆိုသည်။] ဘိက္ခု-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြု၊(ကိ)၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဩရိမံတီရံ-ဤမှာဘက်ကမ်းဟူသည်၊ ကိံ နုခေါ-အဘယ်ပါနည်း၊ ပါရိမံ တီရံ-ထိုမှာဘက်ကမ်းဟူသည်၊ ကိံ – ပါနည်း၊ မဏ္ဍူ – ရေအလယ်၌၊ သံသီဒေါ–နစ်မြုပ်ခြင်းဟူသည်၊ ကော- နည်း၊ ထလေ- မြစ်လယ်ခေါင်တွင်, သောင်ကုန်းပြင်၌၊ ဥဿာရော - တင်နေခြင်းဟူသည်၊ ကော-နည်း၊ မနုဿဂ္ဂါဟော-လူတို့ ဆယ်ယူခြင်း ဟူသည်၊ ကော- နည်း၊ အမနုဿဂ္ဂါဟော - နတ်တို့ ဆယ်ယူခြင်း ဟူသည်၊ ကော–နည်း၊[အဖြေကား–နတ်အဖြစ်ကို တောင့်တ၍ မြဟ္မစရိယကို ကျင့်ခြင်းတည်း။] အာဝဋ္ဋဂ္ဂါဟော – ဝဲစုပ်ယူခြင်း ဟူသည်၊ ကော – နည်း၊ အန္တောပူတိဘာဝေါ-အတွင်း၌ ပုတ်ဆွေးသည်၏အဖြစ်ဟူသည်၊ ကော-နည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆန္တာနံ– မေးလျှောက် ကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဝိသဇ္ဇိတ သုတ္တဝသေန- ဖြေတော်မူအပ်သောသုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ–ကို၊ ဝါ–ပုစ္ဆာသည် ပြုအပ်သော ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။[ဤပုစ္ဆာတို့၏ အဖြေကို ပါဠိတော်ကျမ်းရင်း ကြည့်ပါ၊ အလွန်ကောင်းပါသည်။]

× × × × × × ×

ယထာနုသန္ဓိ။ ။အနုသန္ဓိယတိတိ အနုသန္ဓိ၊ယောယော+အနုသန္ဓိ ယထာနုသန္ဓိ-အကြင်အကြင် ရှေ့ဒေသနာသည် ဆက်စပ်အပ်သော နောက်ဒေသနာပါဠိုရပ်၊ (တနည်း) အနုသန္ဓဟတိတိ အနုသန္ဓိ–ဆက်စပ်တတ်သော ရှေ့ဒေသနာ ပါဠိုရပ်၊ အနုသန္ဓိနော+အနုရူပံ ယထာနုသန္ဓိ။ [“ လျော် ”ဟူရာ၌ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် လျော်သည်ကို ယူပါ၊ တရားသဘောအားဖြင့်ကား အနုရူပ (အလျော်) လည်းရှိနိုင်,ပဋိပက္ခ (ဆန့်ကျင်ဘက်) လည်း ရှိနိုင်ပါသည်။]

ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ပေ၊ တဒဝေါစ။ ။ဧဝံ ဝုတ္တေ၏ နောက်၌ “နန္ဒော ဂေါပါလကော” ဟု ရှေ့စာအုပ်တို့၌ ရှိသည်ကား မကောင်းပါ၊ ဤ သုတ်သည် သင္ဃာယတန သံယုတ်, အာသီဝိသဝဂ်, ၄–ဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၌ “ ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ”ဟု ရှိ၏၊ ထို အတိုင်းသာ ဤ၌လည်း ရှိသင့်ပါသည်၊ ထို သုတ်၏ အဆုံး၌ နန္ဒမည်သော နွားကျောင်းသား၏ လျောက်ထားအပ်သော စကား ရပ်လည်း ပါသောကြောင့်“နန္ဒော ဂေါပါလကော”ဟု မှား၍ ပါနေဟန်တူပါသည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား “ နန္ဒဂေါလကသုတ္တေ”ဟု ရှိသင့်ကြောင်း ဆို၏၊ လိုရင်းဖြစ်သော ဒါရုက္ခန္ဓောပမ အမည်လောက် ကောင်းမည်မထင်။]

အထခေါ-ထို အခါ၌၊ အညတရဿ – မထင်မရှား တပါးသော၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်း၏၊ ဧဝံ–သို့၊ စေတသော - စိတ်၏၊ ပရိဝိတက္ကော – အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊(ကိံ)၊ ဘော-အိုတရားအပေါင်းတို့၊ ဣတိ-ဤ ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ ဝါ-ရူပက္ခန္ဓာသည်၊ အနတ္တာကိရ-အတ္တ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာသည်၊ ဝါ- ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်၊ အနတ္တာကိရ–တဲ့၊ သညာ-သညာသည်၊ ဝါ–သညာက္ခန္ဓာသည်၊ အနတ္တာကိရ - တဲ့၊ သခ်ါရာ–သခ်ါရတို့သည်၊ ဝါ-သခ်ါရက္ခန္ဓာတို့သည်၊ အနတ္တာကိရ– အတ္တ မဟုတ်ကြဘူးတဲ့၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်သည်၊ ဝါ-ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည်၊ အနတ္တာကိရ-တဲ့၊ (ဧဝံ သတိ–ဤသို့ ဖြစ်လသော်)၊ အနတ္တကတာနိ - အတ္တသည် မပြုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ- အနတ္တက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနိ – ကံတို့သည်၊ ကံ အတ္တာနံ-အဘယ် အတ္တသို့၊ ဖုသိဿန္တိ – ရောက်ကုန်တော့လတံ့နည်း၊ (ဣတိ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ၊) [ဤ၌ "အနတ္တကတာနိ ကိရ"ဟု"ကိရ" ပါသည်ကား မကောင်း၊ ပါဋိတော်ရင်း၌ မပါ။]

အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တဿ ဘိက္ခုနော–ထို ရဟန်း၏၊ စေတောပရိဝိတက္ကံ-စိတ်၏ အကြံကို၊ စေတသာ–ကိုယ်တော်၏ စိတ်တော်ဖြင့်၊ အညာယ-သိတော်မူ၍၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-အမိန့်ရှိတော်မူပြီ၊ ဝါ–သိစေတော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဣဓ-

× × × × × × ×

အထခေါ အညတရဿ ။ ။ ဤသုတ်သည် ဥပရိပဏ္ဏာသ–မဟာပုဏ္ဏမသုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၌ ဘုရားရှင်သည် ခန္ဓာ ၅ ပါးကို"အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ"ဟု ဟောတော်မူပြီးသော အခါ ရဟန်းတပါးမှာ"ဣတိ ကိရ ဘော၊ပေ၊ဖုသိဿန္တိ"ဟု အကြံဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ ထို ပါဋိ၌ " ကိရ " သည် အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကို မနှစ်သက်ကြောင်း ပြသော အရုစိသံသူစန နိပါတ်တည်း၊ " ဘော" ကား ဓမ္မသဘောကို ခေါ်ကြောင်းဖြစ်သော ဓမ္မာလပနတည်း။

အနတ္တ၊ပေ၊ကမတ္တာနံ။ ။ "အတ္တနာ+နကတာနိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "အနတ္တ" ကို အယုတ္တသမာသ်ဟု ကြံပါ၊ နဲ+အတ္တာ အနတ္တာ၊ အနတ္တနာ+ကတာနိ အနတ္တကတာနိ၊ (နဲ)ကို ကတနှင့် တွဲ၍ အနက်ပေးရသည်၊ (တနည်း) " အနတ္တေဟိ ဝါ ခန္ဓေဟိ ကတာနိ"ဟု တနည်းဖွင့်၏၊ ဤအလို ယုတ္တသမာသ်ပင်တည်း၊"အနတ္တ" အရ အတ္တမဟုတ်သော ခန္ဓာ ၅ ပါးကို ရသည်၊ ကမတ္တာနံကို "ကံ+အတ္တာနံ" ဟု ခွဲ၊ " အတ္တက ပြုအပ်သည် မဟုတ်သော (အနတ္တခန္ဓာက ပြုအပ်သော) ဓာတို့သည် နောင်အခါ အဘယ်အတ္တက ခံစားရတော့မည်နည်း"–"အတ္တမရှိလျှင် ကံ၏အကျိုးကို ခံစားမည့်သူလည်း ရှိတော့မည် မဟုတ်"ဟူလို။ [ဤအယူကို ပယ်နိုင်ဘို့ရန် ကမ္မဿကတာ ဉာဏ်ရှိသူဖြစ်အောင် ကမ္မပစ္စည်းကိုငှင်း, ကာလ ဥပဓိ ပယောဂ ဂတိ ၄ပါး၏ သမ္ပတ္တိ-ဝိပတ္တိဖြစ်မှ ကံကအကျိုးပေးနိုင်ပုံကိုငှင်း, ကံ ဉာဏ် ဝိရိယတို့၏ စုံ–မစုံလိုက်၍ အကျိုးရပုံကိုငှင်း လေ့လာကြ မေးမြန်းကြပါလေ။]

ဤလောက၌၊ကေစ္စော-အချို့သော၊ မောဃပုရိသော-အချိုးနှိုးသော် ယောက်ျား သည်၊ အဝိဒ္ဒါ- ပညာ မရှိသည်၊ အဝိဇ္ဇာဂတော - အဝိဇ္ဇာသည် ကပ်ရောက် အပ်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ တဏှာဓိပတေယျေန-တဏှာဓိပတိမှလာသော၊ စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ-ဆုံးမကြောင်း တရားတော်ကို၊ အတိဓာဝိတဗ္ဗံ-ကျော်လွန် ပြေးသွားထိုက်၏ဟူ၍၊ မညေယျ-မှတ်ထင်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ ဘော—တို့၊ ဤတိ- တိုင်း၊ ရူပံ—သည်၊ ဝါ—သည်၊ အနတ္တာကိရ—တဲ့၊ ၊ပေ၊ဖုသိဿန္တိ-ရောက်ကုန်တော့လတံ့နည်း၊ ဤတိ, (မညေယျ— ရာ၏)၊ တံဌာနံ—ဤအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိခေါပန-ရှိသည်သာ၊ ဘိက္ခဝေ—တို့၊ တံ—ထို မိန့်တော်မူအပ်လတံ့သောစကားကို၊ ကိံ မညထ—အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း၊ ရူပံ-သည်၊ နိစ္စံဝါ- နိစ္စလော၊ ဝါ— နိစ္စဟု မှတ်ထင်ကြသလော၊ အနိစ္စံဝါ—အနိစ္စလော၊ ဝါ— အနိစ္စဟု မှတ်ထင်ကြသလော၊ ဤတိ (အာမန္တေ သိ-ပြီ၊) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပရေသံ- သူတပါးတို့၏၊ အဇ္ဈာသယံ—အလိုဆန္ဒကို၊

× × × × × × ×

အဝိဒ္ဒါ အဝိဇ္ဇာဂတောဟု။ ။ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ ဝိဒ္ဒါ၊ ဝိဒဓာတ်, ဝ ပစ္စည်း, သိဝိဘတ်ကို အာပြု၊ “ ဉာဏ် ” အနက်ဟော ဝိဒဓာတ်နောင် အဿတ္ထိအနက်၌ ဝန္တုပစ္စည်း သက်လျှင်လည်း “ဝိဒ္ဒါ”ဟု ပြီးနိုင်၏၊ နှ+ဝိဒ္ဒါ အဝိဒ္ဒါ၊ ပရိယတ်တည်းဟူသော သုတ မရှိသည်ဖြစ်၍ (စာမတတ်သည်ဖြစ်၍) အရိယာတို့၏ ဤမူ၌ ဆုံးမအပ်ပြီး မဟုတ်သူကို “အဝိဒ္ဒါ”ဟု ဆို၏၊ အဝိဇ္ဇာယ+ဂတော ဥပဂတောတိ အဝိဇ္ဇာဂတော၊ ဥပသာရမရှိသော်လည်း ဥပသာရတို့က ဓာတ်၏အနက်ကို ထွန်းပြရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဂတသဒ္ဒါသည်ပင် ဥပဂတအနက်ကို ဟောနိုင်၏။

တဏှာဓိပတေယျေန။ ။“ငါဟူသော အတ္တာမရှိလျှင် ငါပြုသောကံကို အဘယ်သူ ခံစားမည်လဲ , ငါဟူသော အတ္တာရှိမှ ခံစားသူရှိနိုင်တော့မည်ပေါ့ ” ဟု ခံစားလိုသော တဏှာဥုံးဆောင်သောစိတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော နောက်စိတ်ကို “တဏှာဓိပတိတော+အာဂကော တဏှာဓိပတေယျော”ဟု ခေါ်၏၊ စေတောပုဒ်ကို ငဲ့၍ “အဓိပတေယျော” ဟု ပုလ္လိင်ထားသည်၊ “ တဏှာဓိပတိမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အတ္တဝါဒုပါဒါန်နှင့် တကွ ဖြစ်သောစိတ်” ဟူလို။ [“တဏှာဓိပတိ”ဟူရာ၌ အဓိပတိပစ္စည်းမဟုတ်, အကြိုးအကဲကို ဆိုလိုသည်။]

အတိဓာဝိတဗ္ဗံ။ ။သန်ါရတို့သည် ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးတတ်သောကြောင့် တခဏမျှသာ တည်နိုင်ပါသော်လည်း အကြင် ခန္ဓာအစဉ်၌ ကံကိုပြုအပ်၏၊ ထို ခန္ဓာအစဉ်၌သာ အကျိုးကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာအစု၏အပေါ်၌ပင် ကံနှင့် ကံ့အကျိုး၏ ဆက်သွယ်မှုသည် ပြီးစီးနေ၏၊ (ကောင်္ကနည်းအားဖြင့် ကံဖြစ်ရာ ခန္ဓာအစုနှင့် ကံ၏ အကျိုးဖြစ်ရာ ခန္ဓာအစုသည် ၂ ခုမကဲ့ တခုထဲဖြစ်နေ၏၊) ထို ကောင်္ကနည်းကို အမှားမှားယူဆ၍ (ကံပြုရာ ခန္ဓာအစဉ်က တခြား, အကျိုးရရာ ခန္ဓာအစဉ်ကတခြားဟု အမှားမှားယူဆ၍) “အတ္တသည်သာ ကံကိုပြု၍ ထို အတ္တသည်ပင် ကံ၏အကျိုးကို ခံစား၏” ဟု မှတ်ထင်ပြီးလျှင် , “ ဘုရားရှင်၏ အတ္တာမရှိ , အတ္တ၏ဥစ္စာ (အတ္တနိယ) လည်း မရှိ ” ဟူသော သုညတကိုပြုသော တရားတော်ကို လွှမ်းလျော်ထိုက်၏ဟု မှတ်ထင်ခြင်းသည်။

ဝိဒိတွာ–သိတော်မူ၍၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝုတ္တသုတ္တဝသေန-ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဏ္ဍာသယာနုသန္ဓိ–အဏ္ဍာသယာနုသန္ဓေကို၊ ဝါ–အဏ္ဍာသယသည် ပြုအပ်သော ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန – ကား၊ (အဏ္ဍာသယာနုသန္ဓိမှတပါး, ယထာနုသန္ဓိကား၊) ယေန ဓမ္မေန- အကြင်တရားဖြင့်၊ အာဒိမှိ – အစ၌၊ ဒေသနာ - ဒေသနာတော်သည်၊ ဥဋ္ဌိတာ–ထပြီ၊ ဝါ-စပြီ၊ တဿ ဓမ္မဿ-ထိုတရား၏၊ ဝါ- ထိုတရားအား၊ အနုရူပဓမ္မဝသေနဝါ– လျော်သောတရား၏ အစွမ်းဖြင့်သော်ရင်း၊ ပဋိပက္ခဝသေန ဝါ–ဆန့်ကျင်ဘက်တရား၏ အစွမ်းဖြင့်သော်ရင်း၊ ယေသု သုတ္တေသု - အကြင်သုတ်တို့၌၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ဒေသနာ–သည်၊ အာဂစ္ဆတိ- လာ၏၊ တေသံ–ထိုသုတ်တို့၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊ ယထာနုသန္ဓိ – ယထာနုသန္ဓေကို၊ ဝါ–အကြင် အကြင် ဆက်စပ်သော ပါဋိရပ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သေယျထိဒံ – ထိုသုတ်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ အာကခေ်ယျသုတ္တေ – အာကခေ်ယျသုတ်၌၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ သီလေန-သီလဖြင့်၊ ဒေသနာ–ဒေသနာသည်၊ ဥဋ္ဌိတာ-ထပြီ၊ ဝါ-စပြီ၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဆ- ၆ ပါးကုန်သော၊ အဘိညာ- အဘိညာဉ်တို့သည်၊ အာဂတာ-လာကုန်ပြီ၊ ဝတ္ထသုတ္တေ, ဟေဋ္ဌာ,ကိလေသေန-ကိလေသာဖြင့်၊ ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ၊ ဥပရိ, ဗြဟ္မဝိဟာရာ-ဗြဟ္မဝိဟာရတို့သည်၊ အာဂတာ၊ ကောသမ္မကသုတ္တေ-ဟေဋ္ဌာ, ဘဏ္ဍနေန-ငြင်းခုန်ခြင်းဖြင့်၊ (ဒေသနာ)ဥဋ္ဌိတာ၊ ဥပရိ, သာရဏီယဓမ္မာ – တသက်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော တရားတို့သည်၊ အာဂတာ၊ ကကစူပမေ–ကကစူပမသုတ်၌၊ ဟေဋ္ဌာ, အက္ခန္တိယာ–သည်းမခံခြင်းဖြင့်၊ (ဒေသနာ) ဥဋ္ဌိတာ၊ ဥပရိ, ကကစူပမာ– လွှသွားဥပမာသည်၊ အာဂတာ၊ ဣမသ္မိံပိ ဗြဟ္မဇာလေ-၏ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန– ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒေသနာ - သည်၊ ဥဋ္ဌိတာ၊ ဥပရိ, သုညတာ ပကာသနံ–

× × × × × × × ×

အာကခေ်ယျသုတ္တေ စသည်။ ။ ၏ ယထာနုသန္ဓိ၏ ဥဒါဟရုဏ်သုတ်များသည် မဇ္ဈိမနိကာယ် – မူလပဏ္ဏာသ၌လာသော သုထ်များချည်းတည်း၊ ထိုသုတ်တို့တွင် အာကခေ်ယျတသုတ်၌သာ အောက်၌ သီလကိုစ၍ , အထက်၌ သမာဓိ ပညာ ဟူသော အဘိညာဉ် ၆ ပါးကို ပြသောကြောင့် အနုရူပဓမ္မ၏ အစွမ်းဖြင့် ယထာနုသန္ဓိ ဖြစ်သည်၊ ကြွင်းသုတ်များ၌ကား (ဝတ္ထသုတ်ဝယ် အောက်၌ ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့် ဒေသနာ စတည်၍,အထက်၌ ကိလေသာတို့၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မေတ္တာစသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏အစွမ်းဖြင့် လာသကဲ့သို့) ပဋိပက္ခဓမ္မ၏အစွမ်းဖြင့်ချည်း ယထာနုသန္ဓိဖြစ်သည်။

ဣမသ္မိံပိ၊ ပေ၊ အာဂတံ။ ။ပိဖြင့် ပဋိပက္ခ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာချင်းတူသော ဝတ္ထသုတ် စသည်ကို ပေါင်းသည်၊ “ ၏ ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌လည်း အောက်၌ နိစ္စသာရစသည်ကို ယူသော ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့် စတည်၍ , အထက်၌ ထို နိစ္စသာရစသည်မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကိုပြသော သုညတာပကာသန ဒေသနာတော်သည် (၊ ပဋိပက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့်) ဖြစ်ပေါ်လာ၏ – ဟူလို။

အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော ဒေသနာတော်သည်၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ တေန—ထို့ကြောင့်၊ ဧဝမယံ၊ပေ၊အာဂတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ—ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ- ဆိုခဲ့ပြီ။ [တေနဝုတ္တံကို ဋီကာသစ်၌ လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျ ဟု ဆို၏၊ နိဂုံးဟုလည်း ယူကြသည်။]

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

ပရိတသိတဝိပ္ပန္နိတဝါရ အဖွင့်

ကတဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ မရိယာဒါဝိဘာဂ ဒဿနတ္ထံ - မိစ္ဆာဉာဏ်၏ သမ္မာဉာဏ်နှင့် ရောယှက်ခြင်း မရှိသော အပိုင်းအခြားအထူးကို ပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ တတြ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိကာ—တတြ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်ကို၊ အာရဒ္ဓါ— အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တဒပိ တေသံ၊ပေ၊ပရိတသိတ

× × × × × × ×

မရိယာဒါ၊ပေ၊ဒဿနတ္ထံ။ ။ “ သဿတာဒိဒိဋ္ဌိဒဿနဿ သမ္မာဒဿနေန သင်္ကာဘာဝ ဝိဘာဝနတ္ထံ ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား – သဿတဒိဋ္ဌိ စသော မိစ္ဆာအယူတို့၏ မြင်ပုံသည် လှုပ်ရှားတတ်သော ဒိဋ္ဌိတဏှာအားဖြင့် မငြိမသက် လှုပ်လှက်နေ၏၊ သောတာပန် စသည်တို့၏ သမ္မာဒဿနမြင်ပုံကား ငြိမ်သက်၏၊ ဤသို့အားဖြင့် မိစ္ဆာဒဿန၏ သမ္မာဒဿနနှင့် ရောယှက်ခြင်းမရှိသော အပိုင်းအခြားအထူးကို “ မရိယာဒါ ဝိဘာဂ ”ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ပရိတသိတဝိပ္ပန္နိတမေဝ ၊ပေ၊ နု သောတာပန္နဿ ဒဿနမိဝ နိစ္စလံတိ ဒဿေတိ ” ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်။ [ခိုင်မြဲသော သမ္မာအယူတွင် သောတာပန်၏အယူသည် အောက်ဆုံး ဖြစ်၏၊ ထို အောက်ဆုံးအပိုင်းအခြားကို ပြထားသည်။ ... မရိယာဒါယ – မိစ္ဆာဒဿန၏ အပိုင်းအခြား, သမ္မာဒဿန၏ အပိုင်းအခြား၏+ဝိဘာဂေါ– ခွဲခြား ဝေဘန်အပ်သောအထူးတည်း၊ မရိယာဒါ ဝိဘာဂေါ – ထူး။] “ထို မရိယာဒါဝိဘာဂကို “တတြ ဘိက္ခဝေ” စသော ဒေသနာတော်ဖြင့် ပြသည် ” ဟူလို။

အမှာ။ ။ဋီကာ၌ “ အထဝါ ဧဝံ ဝိသေသကာရဏာတော ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဝိဘဇိတ္ဝာ (ပါဠိတော်၌ ဝေဘန်တော်မူပြီး၍) ဇုဒါနိ အဝိသေသကာရဏာတော တာနိ ဒဿေတုံ တတြဘိက္ခဝေတိ အာဒိကာ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ ”ဟု စတည်ပြီးလျှင် “ကေစ္စ သဿတဝါဒါဒိသုပိ သေဝ နယော ” တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းဖွင့်ပြသေး၏။

ဋီကာမျှား။ ။ဋီကာသစ်၌ “ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိပရာမာသဿ တထာဂတာနံ ဇာနနပဿနေန၊ပေ၊ပကာသနတ္ထံ ” ဟု အပိုထည့်သေး၏၊ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တဏှာဒိဋ္ဌိ ပရာမာသ၏ ဘုရားရှင် သိမြင်ပုံနှင့် မရောယှက်ခြင်း (မတူခြင်း) ကိုလည်း “ တတြ ဘိက္ခဝေ ”စသော ဤ ဒေသနာတော်ဖြင့် ပြတော်မူ၏-ဟု ဆိုလို၏၊ ဋီကာဟောင်း၌လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ပင်တည်း။

ဝိပ္ပန္ဒိတမေဝါတိ– တဒပိ တေသံ ၊ပေ၊ ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝဟူသော ပါဋိ ရပ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ၌စပ်)၊ ယေန ဒိဋ္ဌိအဿာဒေန - အကြင် ဒိဋ္ဌိ၏အကြောင်း ဖြစ်သော သာယာတတ်သောသဘောဖြင့်၊ (ယေန) ဒိဋ္ဌိသုခေန-အကြင် ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော သုခဖြင့်၊ (ယေန) ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေန – အကြင် ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာဖြင့်၊ တေ – ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသူတို့ သည်၊ သောမနဿဇာတာ - ဖြစ်သော သောမနဿရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဆာ)၊ စတူဟိ–၄ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ- အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဥ္စ- အတ္တကို ၎င်း၊ လောကဥ္စ–လောကကို၎င်း၊ သဿတံ- မြဲ၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ–ကုန်၏။

ဘဝန္တာနံ- အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယထာဘူတံ–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ မ္မောနံ- တရားတို့၏၊ သဘာဝံ- သဘောကို၊ အဇာနန္တာနံ-မသိကုန်သော၊ အပဿန္တာ နံ–မမြင်ကုန်သော၊ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ - ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ တဒပိ ဝေဒယိတံ- ထို ခံစားတတ်သော ဝေဒနာသည်လည်း၊ တဏ္ဍာဂတာနံ-

× × × × × × ×

တဒပိ၊ပေ၊ဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ။ ။"ယေတေ သမဏဗြာဟ္မဏာ"ဟူသော ပါဋိတော်ကို " ယေန ဒိဋ္ဌိအဿာဒေန ၊ပေ၊ သောမနဿဇာတာ " ဟု ဝိသေသနထည့်၍ ဖွင့်၏။ ["ဝိသေသန" ဟု ဆိုသော်လည်း ပါဋိတော်၌ အနက်ပေးသောအခါ နောက်မှပေးရ သည်။] ထိုသို့ဖွင့်ရခြင်းမှာ "တဒပိ ဝေဒယိတံ"ဟူသော ပုဒ်၌ တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြအပ် သော အနိယမကို ထည့်ခြင်းသာတည်း၊ ဒိဋ္ဌိအဿာဒေနကို " ဒိဋ္ဌိယာ ပစ္စယဘူတေန အဿာဒေန"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊"ဒိဋ္ဌိသုခေန ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေန"တို့ကား ဒိဋ္ဌိအဿာ ဒေန၏ ပရိယာယ်တို့တည်း၊"အဿာဒ"အရ သာယာတတ်သော သုခကိုယူပါ-ဟူလို၊ "သုခ"အရလည်း ဇူဌာရုံကို မယူရ, သုခဝေဒနာကိုယူပါ–ဟု သိစေလို၍ " ဝေဒယိ တေန"ဟု ထပ်ဆင့်သည်။

အဇာနတံ အပဿတံ။ ။ဤပါဋိတော်ကို "ယထာဘူတံ မ္မောနံ သဘာဝံ"ဟု ကံပုဒ်ထည့်၍" အဇာနန္တာနံ အပဿန္တာနံ"ဟု ဖွင့်၏။ [ဋီကာ၌ကား အဋ္ဌကထာ၏ ဤအဖွင့်ကို သဘောမတူသောကြောင့် (မ္မတို့၏ သဘောကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မသိရုံ မျှဖြင့် မိစ္ဆာအယူ မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆ၍) "သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိ ဇုဒံ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဧဝံဂဟိတံ ဧဝံပရာမဋ္ဌံ ဧဝံဂတိကံ ဟောတိ ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယံတိ ယထာဘူတံ အဇာနန္တာနံ"ဟု၎င်း "တထာ–ယသ္မိံ ဝေဒယိတေ အဝီတတဏ္ဍတာယ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပါဒိယန္တိ၊ (" ဝေဒနာပစ္စယာ တဏ္ဍာ , တဏ္ဍာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ "နှင့် အညီ, ထို ဝေဒနာ၌ ခံစားလိုသောတဏ္ဍာ မကင်းခြင်းကြောင့် ဤ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ဥပါဒါန် ဖြစ်ကြရသည်)၊"တံ ဝေဒယိတံ သမုဒယာဒိတော ယထာဘူတံ အဇာနန္တာနံ အပဿ နွာနံ"ဟု ၂ နည်း အပိုဖွင့်သေး၏။

ဝေဒယိတံ တဏ္ဍာဂတာနံ။ ။တဒပိကို ဝေဒယိတံနှင့်တွဲ၍, တဏ္ဍာဂတာနံ၏ နောက်၌ ဝေဒယိတံ တပုဒ် အပိုထည့်လျက် တဝါကျ ဖြတ်စေလိုသောကြောင့် တဏ္ဍာ ဂတာနံကို (သုတ်ကို ဝုတ္တိဖွင့်သကဲ့သို့ ဇုတိသဒ္ဒါ မပါဘဲ ဝုတ္တိသံဝဏ္ဏနာ နည်းဖြင့်),

တဏ္ဍာသည် ကပ်ရောံအပ်ကုန်သော၊ ၀ါ-တဏ္ဍာဖြင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေဝလံ-သမ္မာဉ္ဇဏ်နှင့် မရောမယှက် သက်သက်၊ တဏ္ဍာဂတာနံယေဝ - တဏ္ဍာသည် ကပ်ရောက်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ၀ါ – တဏ္ဍာဖြင့် ဖြစ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ – တို့၏၊) ဝေဒယိတံ – ဝေဒနာတည်း၊ စပန–ထပ်၍ဆက်ဥုးအံ့၊ တံ ဧတံ (ဝေဒယိတံ)- ထိုဝေဒနာသည်၊ ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ – ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သော ဒိဋ္ဌိတဏ္ဍာအားဖြင့် လှုပ်ရှားတတ်သည်သာ။ [ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ ကိုပင် ဝုတ္တိသံဝဏ္ဏနာနည်းဖြင့် ဖွင့်ပြလို၍ "ဒိဋ္ဌိသခ်ါတေန စေဝ" စသည်ကိုမိန့်သည်။] ဒိဋ္ဌိသခ်ါတေန စေဝ - ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ တဏ္ဍာ သခ်ါတေန စ - တဏ္ဍာဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပရိတသိတေန - ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သော သဘောဖြင့်၊ ဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ – လှုပ်ရှားတတ်သည်သာ၊ စလိတမေဝ-သာ၊ ကမ္ပိတမေဝ-သာ၊ ထုသရာသိမှိ-ဖွဲ့အစု၌၊ နိခါတခါဏုသဒိသံ-စိုက်အပ်သောသစ်ငုတ်နှင့် တူ၏၊ သောတာပန္ဒဿ-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒဿနမိဝ–အမြင်သည်ကဲ့သို့၊ နိစ္စလံ-မလှုပ်မရှားသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြတော်မူ၏၊ ဧကစ္စသဿတဝါဒါဒီသုပိ–ဧကစ္စသဿတဝါဒ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ သေနယော–တည်း။

× × × × × × ×

" ကေဝလံ တဏ္ဍာဂတာနံယေဝ ဝေဒယိတံ " ဟု ဖွင့်သည်၊ (တဏ္ဍာဂတာနံယေဝ နောက်၌ တံ ဟု ရှိသည်ကား မလို)၊ [တဏ္ဍာဂတာနံတိ တဏ္ဍာယ ဥပဂတာနံ, ပဝတ္တာနံဝါ၊–ဋီကာ။] ထို့နောက် ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ၌လည်း ထို တံ ဝေဒယိတံ ပုဒ်ကိုပင် လိုက်စေလိုသောကြောင့် " တဉ္စ ခေါ ပနေတံ " ဟု ဖွင့်သည်။ [တေနေတံ ဒီပေတိ– တဒပိ ဝေဒယိတံ တဏ္ဍာဂတာနံ ဝေဒယိတမေဝါတိ ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဌာ (တဝါကျ ဖြတ်၍) တဒပိ ဝေဒယိတံ ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝါတိ ပုန သမ္မန္ဓော ကာတဗ္ဗောတိ၊– ဋီကာ၊ ဤဋီကာအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။]

ပရိ၊ပေ၊ဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ။ ။ဘူ, ဒိ, ဂ–၃ ဂိုဏ်းရှိသော တသဓာတ်သည် ပိပါသ (သောက်လို သုံးဆောင်ခံစားလို) အနက်ကိုဟော၏၊ ဒိဝါဒိရုပ်ဖြစ်၍ "တသိတ" ဟု ထားဟန်တူ၏၊ ဘူဝါဒိဖြစ်လျှင် " တသိတ " သာတည်း၊ ထို ခံစားလိုခြင်းကိုပင် "တောင့်တ" ဟု ပေးရသည်၊ " ပရိတသိတေန-ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သော ဒိဋ္ဌိ, တဏ္ဍာအားဖြင့်+ဝိပ္ပန္ဒိတံ– လှုပ်ရှားတတ်သည်တည်း၊ ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတံ " ဟု အနက်ယူစေလို၍ "ဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊စလိတမေဝ ကမ္ပိတမေဝ " ဟု ဖွင့်သည်၊ " သဗ္ဗပဒံ သာဝ ဓာရဏံ" နှင့်အညီ ဧဝကိုလည်း အပိုထည့်သည်၊ "ထုသ၊ပေ၊သဒိသံ" သည် လှုပ်ရှားပုံကို သရုပ်ပြသော ဥပမာစကားတည်း၊ " န သောတာပန္ဒဿ " စသည်ကား ဧဝဖြင့် ပြအပ်သော နိဝတ္တေတဗ္ဗအနက်တည်း။

ပရိတသိတဝိပ္ပန္ဒိတဝါဒ အဖွင့်ပြီး၏။

ဖဿပစ္စယဝါရ အဖွင့်

ပုန–တဖန်။[ရှေ့၌ “ တတြ ဘိက္ခဝေ ”ဟု တဝါရရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် “ပုန”ဟု ထည့်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ “ပုန” မပါ, ပါမှ ကောင်းသည်။] တတြ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊သဿတဝါဒါတိအာဒိ-တတြဘိက္ခဝေ၊ပေ၊သဿတဝါဒါ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ပရမ္မရပစ္စယဒဿနတ္ထံ–အဆက်ဆက် အကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာရဒ္ဓံ – အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ - ထို တတြ ဘိက္ခဝေ-အစရှိသောစကားရပ်၌၊ တဒပိ ဖဿ ပစ္စယာတိ-တဒပိ ဖဿပစ္စယာ ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊(ဒဿေတိ–၌စပ်)၊ ယေန ဒိဋ္ဌိအာသာဒေန– အကြင်ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော သာယာတတ်သော သဘောဖြင့်၊ (ယေန) ဒိဋ္ဌိသုခေန– အကြင်ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော သုခဖြင့်၊ (ယေန)ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေန-အကြင်

× × × × × × ×

ပစ္စယပရမ္မရဒဿနတ္ထံ။ ။ပါဠိတော်၌ “ ပညပေန္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ၊ တဒပိ ဖဿပစ္စယာ”ဟု ဤဝါရ၌ ဗဿတညီးဟူသော အကြောင်း တပါးကိုသာ ပြတော်မူ၏၊ သို့သော် ထို ဖဿသည် ရှေဝါရ၌ “ တဒပိ ဝေဒယိတံ ” ဟု ပြခဲ့သော ဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို ဝေဒနာသည်လည်း “တဏှာဂတာနံ”ဟု ပြခဲ့သော တဏှာ၏ အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို တဏှာလည်း ဒိဋ္ဌိ၏ (ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၏) အကြောင်း ဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် ဖဿသည် မူလအကြောင်း ဖြစ်ရကား အကြောင်း၏ အဆက်ဆက် အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်“ပစ္စယပရမ္မရ”ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ [ယေနဟိ တဏှာပရိတသိတေန ဧတာနိ ဒိဋ္ဌဂတာနိ ပဝတ္တန္တိ၊ တသ (ထိုတဏှာပရိတသိတ၏) ဝေဒယိတံ (ဝေဒနာသည်;) ပစ္စယော၊ ဝေဒယိတသဿ ဖဿော ပစ္စယောတိ ဧဝံ ပစ္စယပရမ္မရဝိဘာဝိနိ အယံ ဒေသနာ၊–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ အကြောင်း အဆက်ဆက်ကို ပြခြင်းသည် “မည်သည့်အကျိုးတရားမဆို,အကြောင်းရှိသည်ချည်းသာ”ဟု သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ မှန်၏–သဿတစသည်ဖြင့် ပညတ်တတ်သော တရားသည် ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ထို ဒိဋ္ဌိ ဥပါဒါန်သည် တဏှာဟူသော အကြောင်းရှိ၏၊ ထို တဏှာသည် ဝေဒနာ ဟူသော အကြောင်းရှိ၏၊ ထို ဝေဒနာကား ဖဿဟူသော အကြောင်းရှိသည်၊ ထို ဒိဋ္ဌိဖြင့် အတ္တဟု ပညတ်အပ်သော တရားတို့ကား ခန္ဓာ ၅ပါးသာတည်း၊ ထို ခန္ဓာ ၅ ပါး၌ အတ္တလည်း မရှိ,လောကလည်း မရှိဟု ပြသည်။

တဒပိ၊ပေ၊ဝေဒယိတံ။ ။ပါဠိတော်၌ “ တဒပိ ဖဿပစ္စယာ ” ဟုသာ ရှိ၏၊ သို့သော် ပါဠိတော်ဝယ် ရှေဝါကျ၌ “ ဝေဒယိတံ ပရိတသိတ ဝိပ္ပန္နိတမေဝ” ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ထိုပုဒ်များသည် အဓိကာရနည်းအားဖြင့် လိုက်လာနိုင်ရကား “ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိဖန္ဒိတံ ဝေဒယိတံ”ဟု ထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။အဓိကာရနည်း မကြိုဘဲ, ဂမျမာနတ္ထ-သိလောက်သော အနက်ရှိ၍ ပါဠိတော်မှာ ဟောတော်မမူဟု သော်၎င်း, လုတ္တနိဒ္ဒေ– ချေထားအပ်သော ပုဒ်များဟု၎င်း, ပါဌသေသ-ဟောတော်မူစဉ်ကပင် ချန်အပ်သော ပါဌ်ကြွင်းဟု၎င်း, နည်း အမျိုး

ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာဖြင့်၊ တေ–ထိ သမဏဗြာဟ္မဏာ အမည်ရသူတို့သည်၊သောမနဿဇာတာ-ဖြစ်သော သောမနဿရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ သဿတံ ပညပေန္တိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိ ပရိဖန္ဒိတံ–တဏှာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် လှုပ်ရှားတတ်သော၊ တဒပိ ဝေဒယိတံ-ထိုဝေဒနာသည်လည်း၊ ဖဿပစ္စယာ–ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (သမ္ဘဝတိ–ဖြစ်၏၊) ["ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ"ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အတိုင်းပင်တည်း။] ဣတိ–၌ အနက်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ– ကေစ္စသဿတ အစရှိသော အလုံးစုံသော ဝါဒတို့၌၊ သေ(ဿော)-၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစိအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစိအရင်တည်း။

ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ တဿပစ္စယဿ-ထို ဖဿဟူသော အကြောင်း၏၊ ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေ-ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ဝေဒနာ၌၊ ဗလဝဘာဝဒဿနတ္ထံ–အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပုန–တဖန်၊ [ရှေး စာအုပ်များ၌ "ပုန"မပါ။] တတြ၊ပေ၊ သဿတဝါဒါတိ အာဒိ- တတြ၊ပေ၊ သဿတဝါဒါ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို တတြ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊တေ၊ပေ၊ဖဿာတိ-တေ၊ပေ၊ဖဿာဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ၌စပ်၊)ဝတ–စင်စစ်၊ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ တံ ဝေဒယိ

× × × × × × ×

မျိုးကို ဋီကာသစ်၌ ပြသေး၏၊ ဤ၌ကား အဓိကာရနည်းသာ ကောင်းပါသည်၊ ဤ ပါဌ်သေသ–လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ–ဂမျမာနတ္ထဖြစ်ရာ၌ ဆောင်ယူ ထည့်ထိုက်သော ပုဒ်ကို"အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗ"ဟု ခေါ်ကြသည်။ ["ကတ္ထစိ–အချို့အရာ၌၊ ရဝေါ်-သဒ္ဒါကို၊ နယုတ္တော- မယှဉ်အပ် (မသုံးစွဲအပ်)"ဟု ဂါထာ၌ အနက်ပေးပါ။]

ဂမျမာနာဓိကာရတော , လောပတော သေသတောတိစ၊
ကာရဏောဟိ စတူဟိပိ, ရဝေါ ယုတ္တော နာ ကတ္ထစိ။

ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေ။ ။ဒိဋ္ဌိယာ ပစ္စယဘူတေ ဝေဒယိတေ၊ ဖဿပဓိာနေဟိ (ဖဿပဓိာန ရှိကုန်သော) အတ္တနောပစ္စယေဟိ နိပ္ဖါဒေတဗ္ဗေတိ အတ္ထော – "ဖဿပဓာန ရှိကုန်သော မိမိဆိုင်ရာ အကြောင်းတို့သည် ပြီးစီးစေအပ်သော ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာ၌"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။

ဗလဝဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ။"အညတြ ဖဿာ ပဋိသံဝေဒေဿန္တိတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ – ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ဖဿကိုကြဉ်၍ ဝေဒနာကို ခံစားနိုင်ကြခြင်း၏ အကြောင်း မရှိ"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့်"ဖဿသည် ဒိဋ္ဌိ၏အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာဖြစ်ဘို့ရန် အားကြီးသော အကြောင်း" ဟု ပြရာရောက်သည်၊ မှန်၏–ဝေဒနာဖြစ်ဘို့ရန် စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံ စသော အခြားအကြောင်းများ ရှိသေးစေကာမူ ထို အကြောင်းများ မပါဘဲလည်း တချို့တချို့ဝေဒနာများ ဖြစ်နိုင်ကြ၏၊ ဖဿမပါဘဲကား မည်သည့် ဝေဒနာမျှမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဖဿသည် ဝေဒနာဖြစ်ဘို့ရန် ဗလဝကာရဏာ ဖြစ်သည်။

တံ- ထို ဝေဒနာကို၊ ဖဿေန-နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ပဋိသံဝေဒေဿန္တိ - ခံစားကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ တေ ကာရဏံ-၌ အကြောင်း သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-၌အနက်ကို၊(ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊)[နောက်က"ဒဿေတိ"ကို ယူ၍ ပေးသည်။]

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ပတတော-ပြိုလုသော၊(ပြိုခါနီးသော)၊ ဂေဟဿ-အိမ်၏၊ (ဗလဝပစ္စယော၌စပ်၊) ဝါ-အိမ်ကို၊ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထာယ-ထောက်ခံခြင်း အကျိုးငှါ၊(ကျားကန်ခြင်းအကျိုးငှါ)၊ ထူဏာနာမ-ထောံတိုင်မည်သည်၊ ဗလဝပစ္စယော-အားကြီးသော အကြောင်းသည်၊ ဟောတိယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တံ-ထို အိမ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထူဏာယ-ထောက်တိုင်သည်၊ အနုပတ္ထမ္ဘိတံ-မထောက်ခံအပ်သည်၊ (သမာနံ-သော်)၊ ဌာတုံ - တည်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဝေမဝ-လျှင်၊ ဖဿောပိ-သည်လည်း၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၏၊ ဗလဝပစ္စယော- သည်၊ (ဟောတိ)၊ တံ-ထိုဖဿကို၊ ဝိနာ- ၍၊ ဣဒံ ဒိဋ္ဌဝေဒယိတံ-၌ ဒိဋ္ဌ၏အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-၌အနက်ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ သမ္မတ္တ-တို့၌၊သေ(ဒေသော)-သည်၊ နယော· တည်း။

ဖဿပစ္စယဝါရအဖွင့် ပြီး၏။

ဒိဋ္ဌဂတိကာဓိဋ္ဌာနဝဋ္ဋကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ တတြ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ကေစ္စသဿတိကာဒိ အာဒိနာ-တတြ ဘိက္ခဝေ ၊ ပေ ၊ ကေစ္စံသဿတိကာ အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ သမ္ဘဒိဋ္ဌဝေဒယိတာနိ-အလုံးစုံသောဒိဋ္ဌ၏အကြောင်းဖြစ်သောဝေဒနာတို့ကို၊ သမ္ပိလ္လောတိ-ပေါင်းတော်မူ၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (သမ္ပိလ္လောတိ-နည်း၊) ဥပရိ-အထက်၌၊ (နောက်၌၊) ဖဿ-၌၊ ပက္ခိပနတ္ထာယ- ထည့်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (သမ္ပိလ္လောတိ)၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ (ဥပရိ ဖဿေ ပက္ခိပတိ-ထည့်သွင်း

× × × × × × × ×

သဗ္ဗ၊ပေ၊သမ္ပိလ္လောတိ။ ။ဤဝါရ၌"အလုံးစုံသော ဝေဒနာတို့ကို ပေါင်း၏" ဟု ဆိုသော်လည်း ဝေဒနာအနက်ကို ဟောသော ဝေဒယိတပုဒ်သည် တိုက်ရိုက် မပါ၊ သို့သော် အောက် ၃ ဝါရတို့၌လာသော ဝေဒယိတပုဒ်က လိုက်လာနိုင်သောကြောင့်ငင်း, အထက်(နောက်ဆုံး)၌"ဖုဿဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တိ" ဟု ပဋိသံဝေဒန(ခံစားတတ်သော ဝေဒနာ) လာလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း, ဤဝါရ၌ ဝေဒနာသည် ပဓာနဖြစ်ရကား"သမ္ဘဒိဋ္ဌဝေဒယိတာနိ"ဟုဆိုပြီးလျှင် ပါဠိတော်ဝယ် ဤဝါရ၌"ယေပိတေ" ဟု ဝါကျတိုင်းမှာ လာသော ပိသဒ္ဒါကို ရည်ရွယ်၍ "သမ္ပိလ္လောတိ"ဟု ဆိုသည်။

ဥပရိ၊ပေ၊ပက္ခိပနတ္ထာယ။ ။"ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ"ဟု ဟောတော်မူအပ်သော အထက်ဖဿ၌ ထည့်သွင်းခြင်း အကျိုးငှါ ပေါင်းတော်မူသည်၊ ထိုသို့ ထည့်သွင်းရခြင်းမှာလည်း ဝေဒနာဟူသမျှ ဖဿကြောင့်ချည်း ဖြစ်ရသည် ဟု ပြတော်မူလိုသောကြောင့်တည်း။

တော်မူသနည်း၊) သဗ္ဗေ- နှ်သော၊ တေ-ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဆဟိ-နှ်သော၊ ဖဿာယတနေဟိ - ဖဿာယတနတို့ဖြင့်၊ ဖုဿဖုဿ - ထိရောက်၍ ထိရောက်၍၊ ပဋိသံဝေဒေန္တိ- ခံစားကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝါ- ဤနည်းဖြင့်၊ (ဥပရိ ဖဿေ ပက္ခိပတိ)။

တတ္ထ- ထို သဗ္ဗေတေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဆ-ဖ ပါးကုန်သော၊ ဖဿာယတနာနိနာမ– ဖဿာယတနတို့မည်သည်၊ စက္ခု–စက္ခုဟူသော၊ ဖဿာယတနံ-ဖဿာယတနဂုဏ်း၊ သောတံ–ဟူသော၊ ဖဿာယတနံ-ဂုဏ်း၊ ဃာနံ-ဟူသော၊ ဖဿာယတနံ- ဂုဏ်း၊ ဇိဝှါ- ဟူသော၊ ဖဿာယတနံ-ဂုဏ်း၊ ကာယော-ကာယဟူသော၊ ဖဿာယတနံ - ဂုဏ်း၊ မနော - မနဟူသော၊ ဖဿာယတနံ–ဂုဏ်း၊ ဧတိ-ဤသို့၊ ဣမာနိ ဆ - ၌ ဖ ပါးတို့တည်း၊ ဟိ–ချေ၊ အယံ အာယတနသဒ္ဒါ-ဤအာယတနသဒ္ဒါသည်၊ သဉ္ဇာတိ၊ပေ၊မတ္တ ထွေသူ-ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာ အရပ်ဟူသော အနက်, ပေါင်းဆုံရာ အရပ်ဟူသောအနက်, အကြောင်းဟူသောအနက်, နာမည်ပညတ်မျှဖြစ်သော အနက်တို့၌၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တတ္ထ-ထို သဉ္ဇာတိ အစရှိသောအနက်တို့တွင်၊ ကမ္မောဇာ-ကမ္မောဇာဟူ ဗဟုဝုစ် အမည်ရသော တိုင်းသည်၊ အဿာနံ - မြင်းတို့၏၊ အာယတနံ-ပေါက်ဖွားရာအရပ်တည်း၊ ဒက္ခိဏာပထော-ဒက္ခိဏာပထအရပ်သည်၊ ဂုန္နံ- တို့၏၊ (အာယတနံ၊) ဇာတိ (ထွေ) – ဤပါဠိရပ်၌၊ သဉ္ဇာတိယံ–ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာအရပ်ဟူသော အနက်၌၊ ပဝတ္တတိ၊ သဉ္ဇာတိဉာနေ–ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာအရပ်ဟူသော အနက်၌၊ (ပဝတ္တတိ)၊ ဇာတိအထွေ။

× × × × × × × ×

သဉ္ဇာတိ၊ပေ၊ပဝတ္တတိ။ ။ “သဉ္ဇာတိစသော အနက်များသည် အာယတနသဒ္ဒါ၏ သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်, အထင်ရှိုင်းအနက်များ ဖြစ်သည် ” ဟု အာယတနဝိဘင်း မူလဋီကာ ဆို၏၊ ဤအလို “ သဉ္ဇာတိစသော အနက်ရအောင် အာယတနသဒ္ဒါကို ဝိဂြိုဟ်ပြုဘွယ်မလို ” ဟု သိသာ၏၊ သို့သော် ဋီကာတို့၌ကား ကာရဏအနက်ကို ဟောချ၍ အာယတနသဒ္ဒါကို ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသေး၏၊ “သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်အကြောင်းကို စွဲ၍ ဓာတ်ပစ္စည်း ဝိဂြိုဟ်ကို ကြံစည်ရာ၌ ကြံစည်နိုင်သူတို့၏ ဉာဏ်စွမ်းသတ္တိသာ ပမာနဖြစ်သည်” ဟူသော ရှေး ပရိဘာသာကိုရည်ရွယ်၍ ဉာဏ်စွမ်းပြကြံဟန် တူသည်။

နာနာကာရဏံ ပဋိစ္စ, ဓာတုပစ္စယ ဝိဂ္ဂဟံ၊
စိန္တကာနံ ပဘာဝေါ, ပဓာနံ ဟောတိ စိန္တနေ။

သဉ္ဇာတိယံ။ ။“သဉ္ဇာတိဉ်ဝနေ”ဟူသော အဘိဓေယျကိုကြည့်၍ “သဉ်ဇာယန္တိ ထွေတိ သဉ်ဇာတိ=မြင်း, နွားတို့၏ ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားရာအရပ် ” ဟု အမိကရဏသာဓိ ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည်၊“ကမ္မောဇ”ဟူသည်“တိုင်း”တခု၏နာမည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပုံဗဟုတ္တေ၊ပေ၊ဝဂ်ါ ဝိဒေဟာ ကမ္မောဇာ”ဟူသော အဘိဓာန် (၁၈၄–၅) နှင့်အညီ “ကမ္မောဇာ”ဟု ပုလ္လိန် ဗဟုဝုစ် (ရှေးစာအုပ်များ၌) ရှိသည့်အတိုင်းသာကောင်းသည်၊ ဒက္ခိဏာပထကား တိုင်းမဟုတ်, အရပ်ဒေသတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဧကဝုစ်ရှိရသည်။

မနောရမေ – စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော၊ အာယတနေ - လူနှင့်တကွ သတ္တဝါတို့၏ ပေါင်းဆုံရာ လမ်း ၄ ခွအရပ်၌၊ (ဒ္ဒိတံ – တည်သော၊) နံ - ထို ပညောင်ပင်ကြီးကို၊ ဝိဟင်္ဂမာ- ငှက်အပေါင်းတို့သည်၊ သေဝန္တိ- မှီဝဲကြကုန်၏၊ ဣတိ (ထွေ) - ၌၊ သမောသရတော – ပေါင်းဆုံရာအရပ်ဟူသော အနက်၌၊ (ပဝတ္တတိ)၊ အာယတနေ-ပုဗ္ဗဟေတုအကြောင်း, အဘိညာ အဘိညာပါဒက ဈာန်စသော အကြောင်းသည်၊ သတိ - ရှိလသော်၊ တတြ တတြေဝ – ထိုထို အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော ဣဒ္ဓိဝိဓစသော တရားဌိပင်၊ သက္ခိ

× × × × × × ×

သမောသရတော။ ။သမောသရန္တိ ထွေါတိ သမောသရတံ–ပေါင်းဆုံရာဌာန၊ “ မနောရမေ၊ပေ၊ဝိဟင်္ဂမာ ” ကား ပဒ္မကအင်္ဂုတ္တိရ–မတ္တိမပံ, သုမနဝဂ် အဋ္ဌမသုတ်၌ လာသော ပါဋိတော်တည်း၊ လူနှင့်တကွ သတ္တဝါအများတို့၏ပေါင်းစုရာ, သာယာသော လမ်း ၄ ခွ အရပ်ဝယ် ပညောင်ပင်ကြီးတပင် ပေါက်နေ၏၊ ထို ညောင်ပင်ကြီးကို ငှက်အပေါင်းတို့ လာ၍ မှီခိုကြသည်ဟု ဥပမာပြု၍ “သဒ္ဓါတရားရှိသော ဥပါသကာကိုလည်း ရဟန္တာတိုင်အောင်သော သူတော်သူမြတ် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ မှီခိုကြရသည် ” ဟု ဟော တော်မူသည်။

တတြ တတြေဝ ၊ပေ၊ ပါပုဏာတိ။ ။ဥပရိပဏ္ဏာသ ကာယဂတာသတိသုတ်စသော ပါဋိတော်တည်း၊ ထိုထို ပါဋိတော်ဝယ် ရှေးနားဦး “ ယဿ ယဿ အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယဿ ဓမ္မဿ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ” ဟူသော အနိယမဝါကျရှိ၏၊ ထို့နောဲ “တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ (ဆတိ), အာယတနေ” ဟု ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ “တတြ် တတြေဝ၊ပေ၊ပါပုဏာတိ” ဟု ထည့်ဘို့ရန်ဖွင့်ထားသည်၊ တတြ တတြေဝအစွဲကိုလည်း “ယဿ ယဿ အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယဿ ဓမ္မဿ” ကို ပြန်၍စွဲရသည်။ [စာအုပ်တို့၌ “သတိ သတိ” ဟု ၂ ထပ် ပါနေသော်လည်း သင့် မသင့်ကို အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ ဖွင့်ပုံဖြင့် နှိုင်းချင့်ဘို့ရန် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကို ထုတ်ပြပါမည်။]

သတိ (သတိ) အာယတနေ။ ။ဥပရိပံ အဋ္ဌကထာ၌ “ သတိ အာယတနေတိ သတိကာရဏေ၊ပေ၊အဘိညာဝ ကာရဏံ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်၌ သတိ ၂ ထပ် မပါပုံကို သတိပြုပါ၊ ဋီကာသစ်၌“သတိ အာယတနေ”ကို သတိသဒ်ါတေ ကာရဏေဟု ဖွင့်သည် ကိုလည်း “အဘိညာဝ ကာရဏံ”ဟူသော အဋ္ဌကထာဖြင့်ပင် စဉ်းစားပါ။

အင်္ဂုတ္တိရ ။ ။ တိကအင်္ဂုတ္တရ , ဒုတိယပံ , လောကာဘပလ္လင်ဝဂ် , ဒသမသုတ်၌ “သတိ အာယတနေတိ ပုဗ္ဗဟေတု သဒ်ါတေ စေဝ (ရှောဘဝဉ် အားထုတ်အပ်ခဲ့ဘူးသော အကြောင်း ဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော) ဣဒါနိ ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗေ အဘိညာပါဒကဈာနာဒိဘေဒေစ (“အဘိညာပါဒ– အဘိညာပါဒကဈာန” ဟု စွဲ၍, အဘိညာဉ်ဟူသော အခြေခံ, ထို၏ အခြေခံဖြစ်သော ဈာန် အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော) ကာရဏော သတိ” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထို၌လည်း သတိ ၂ ထပ် မရှိရုံသာမက ကာရဏာအရ“ပုဗ္ဗဟေတု, ဣဒါနိ အဘိညာ ပါဒကဈာနာဒိ”ဟု သရုပ်ဖေါ်ထားသောကြောင့် “သတိဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်း” ဟု အနက်မဖြစ်နိုင်တော့။

အင်္ဂုတ္တိရ ။ ။ တိကအင်္ဂုတ္တရ , ဒုတိယပံ , လောကာဘပလ္လင်ဝဂ် , ဒသမသုတ်၌ “သတိ အာယတနေတိ ပုဗ္ဗဟေတု သဒ်ါတေ စေဝ (ရှောဘဝဉ် အားထုတ်အပ်ခဲ့ဘူးသော အကြောင်း ဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော) ဣဒါနိ ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗေ အဘိညာပါဒကဈာနာဒိဘေဒေစ (“အဘိညာပါဒ– အဘိညာပါဒကဈာန” ဟု စွဲ၍, အဘိညာဉ်ဟူသော အခြေခံ, ထို၏ အခြေခံဖြစ်သော ဈာန် အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော) ကာရဏော သတိ” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထို၌လည်း သတိ ၂ ထပ် မရှိရုံသာမက ကာရဏာအရ“ပုဗ္ဗဟေတု, ဣဒါနိ အဘိညာ ပါဒကဈာနာဒိ”ဟု သရုပ်ဖေါ်ထားသောကြောင့် “သတိဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်း” ဟု အနက်မဖြစ်နိုင်တော့။

ဘဗ္ဗတံ - သက်သေဖြစ်ထိုက်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ- မျက်မြင်ရှိသူ ထိုက်တန်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ– ရောက်၏၊ ဣတိ (တ္ထေ)- ၌၊ ကာရဏော – အကြောင်း ဟူသော အနက်၌၊ (ပဝတ္တတိ)။

× × × × × × ×

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။ ။"သတိ (သတိ) အာယတနေတိ တသ္မိံ တသ္မိံ ပုဗ္ဗ ဟေတု အာဒိကေ ကာရဏော သတိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်၌ တသ္မိံ တသ္မိံသည် သတိ ၂ ပုဒ်ကို ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်၊ ကာရဏ (အကြောင်း) တို့က အင်္ဂါတို့၏အဋ္ဌကထာဖွင့်သည့် အတိုင်း ပုဗ္ဗဟေတုအကြောင်း , ဤဘဝ၌ အာဘိညာ , အာဘိညာပါဒကစျာန် စသော အားဖြင့် များသောကြောင့် တသ္မိံတသ္မိံဟု ဝိစ္ဆာဖြင့် ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ သတိ သတိကို "တသ္မိံ တသ္မိံ" ဖွင့်သည်ဟု ဆိုလျှင် ကာရဏောသတိ၌ သတိကား ထည့်ပါ၌ဖြစ်ရတော့ မည်လော၊ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (အာဘိညာနိဒ္ဒေသ) မဟာဋီကာ အလိုလည်း သတိ ၂ ပုဒ် မရှိသင့်ပါ။

သတိ ၂ ထပ်ဖွင့်ပုံ။ ။"သတိ အာယတနေ သတိ သခ်ါတကာရဏော ဝိဇ္ဇမာနေ" ဟု အင်္ဂသာလိနီယောဇနာ ကုသလပဒ မနာယတနအဖွင့်၌ သတိ ၂ ထပ်ရှိသောပါဠိကို တွေ့၍ ပဌမသတိကို " သတိသခ်ါတေ" ဟုဂင်း, ဒုတိယသတိကို "ဝိဇ္ဇမာနေ" ဟုဂင်း ဖွင့်လေ၏၊ [သတိသည် ဇာတိဝိဓ စသည်၏အကြောင်း မဟုတ်ပါ။] အင်္ဂသာလိနီ ရှေး နိဿယ၌ "သတိ အတ္တနော သန္တာနေ ဘူတေ ပုဗ္ဗေ ပရိစ်ဏ္ဏေ" ဟု ပဌမသတိအတွက် ဖွင့်၍, ဒုတိယသတိအတွက် "ဝိဇ္ဇမာနေ" ဟု ဖွင့်ပြီးမှ အနက်ပေးလေ၏၊ ထိုအဖွင့် ထို အနက်များသည် "သတိ သတိ" ဟူသော ပါဠိမှားကို အမှန်ယူ၍ ဖွင့်ခြင်းသာတည်း။

သက္ခိဘဗ္ဗတံ။ ။ယသ ပစ္စက္ခံ အတ္ထိ၊ သော သက္ခိ – မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း ရှိသူ၊ သက္ခိစ + သော + ဘဗ္ဗောစာတိ သက္ခိဘဗ္ဗော၊ အယံ ဟိ ဇာတိဝိဓဒိနံ ဘဗ္ဗော, တတ္ထစ သက္ခိ၊ သက္ခိဘဗ္ဗသဒ်-ဇာတိ စသည်တို့အား ထိုက်တန်သည်ဖြစ်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူ၏+ ဘာဝေါ သက္ခိဘဗ္ဗတာ၊ – အင်္ဂါတို့၏ဋီကာ။ ["သက္ခိနော+ဘဗ္ဗတာ သက္ခိဘဗ္ဗတာ– သက်သေဖြစ်ထိုက်သူ၏ အဖြစ်" ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ တနည်းဖွင့်သေး၏။]

မိန့်တော်မူလိုရင်း။ ။"ရှေးဘဝ၌ အဘိညာဉ်အားထုတ်ခဲ့ဘူးသောအကြောင်း, ယခုဘဝ၌ အဘိညာဉ် , အဘိညာဉ်၏ အခြေခံ ပါဒကစျာန်စသော အကြောင်းရှိလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော တန်ခိုးဇာတိ အမျိုးမျိုးအား (ဘဗ္ဗ) ထိုက်တန်သူလည်း ဖြစ်နိုင်, ထိုဇာတိများ၌ (သက္ခိ) ကိုယ်တိုင် ရနေသောကြောင့် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့လည်း ဖြစ်နိုင်သည်"ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်။

ကာရဏော။ ။"အာယတန်္တိ တ္ထေ (ဤအကြောင်း၌) ဖလာနိ တဒါယတ္တာ ဝုတ္တိ တာယ ပဝတ္တာန်္တတိ အာယတနံ-ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့် အကျိုးတို့၏ ဖြစ်ရာအကြောင်းသည် အာယတန မည်၏၊ (တနည်း) အာယ ဘူတံ အတ္တာနော ဖလံ တနောတိ ဝိတ္ထာရေတိတိ အာယတနံ – အာယမည်သော အကျိုး ကို ချဲ့တတ်သောကြောင့် အကြောင်းသည် အာယတန မည်၏။ [ပဌမနည်း၌ အာ ပုဗ္ဗ, ယတမံဘတ်, ယု ပစ္စည်း၊ ဒုတိယနည်း၌ "အာယ + တနု– ဝိတ္ထာရေဓာတ်, ယု ပစ္စည်း ပင်တည်း။]

(ဣသယော-ရသေ့တို့သည်၊) အရညာယတနေ– တောအုပ်၌၊ ပဏ္ဏကုဋီသု – သစ်ရွက်ကျောင်းကုဋ်တို့၌၊ သမ္မန္တိ – ငြိမ်းအေးစွာ နေကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဧတ္တေ)- ၌၊ (သဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌)၊ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တာတ္ထေ – နာမည်ပညတ်မျှ ဖြစ်သော အနက်၌၊ (ပဝတ္တတိ)၊ သ္မာယံ (သော အယံ အာယတနသဒ္ဒေါ)– ထို အာယတန သဒ္ဒါသည်၊ ဣဓ- ၌ သဗ္ဗေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ အစ ရှိသောပါဠိ၌၊ သဗ္ဗာတိ အာဒိ အတ္ထတ္တယေပိ – သဗ္ဗာတိ အစရှိသော အနက် ၃ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ ဟိ- မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)– ကြောင့်၊ စက္ခာဒီသု – စက္ခု အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ ဖဿ ပဉ္စမကာ – ဖဿ ဟူသော ၅ ပါးမြောက်ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တို့သည်၊ သဗ္ဗာယန္တိ - ကောင်းစွာ ပေါက်ဖွားကုန်၏၊ သမောသရန္တိ – ပေါင်းဆုံကုန်၏၊ စ- သည်သာမကသေး၊ (တနည်း) စ – သဗ္ဗာတိ သမောသရဏာအနက် ဖြစ်သင့်ပုံမှတပါး ကာရဏာ အနက် ဖြစ်သင့်ပုံကား၊ တာနိ – ထို စက္ခုစသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ တေသံ – ထို ဖဿ ပဉ္စမက တရားတို့၏၊ ကာရဏံ– အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ အာယတနာနိ-တို့မည်၏။

ပန– ဆက်၊ ဧဓ -၌ သဗ္ဗေ တေ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ စက္ခုံစ - စက္ခုပသာဒကိုဂုဏ်း၊ ရူပေစ - ရူပါရုံတို့ကိုဂုဏ်း၊ ပဋိစ္စ–ရှေးရှု ရောက်၍၊ ဝါ–စွဲမှီ၍၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တိဏ္ဏံ–စက္ခုပသာဒ,

× × × × × × ×

ပဏ္ဏတ္တိမတ္တာတ္ထေ။ ။သဗ္ဗာတိစသော အနက်အထူးမရှိဘဲ, တွဲဘက်ပုဒ်၏ ပညတ် အနက်မျှသာ ရှိသောကြောင့် “ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တ ” ဟု ဆိုသည်၊ မတ္တ သဒ္ဒါသည် ဝိသေသ နိဝတ္တိ အနက်ဟောတည်း၊ ဆိုလိုရင်းကား – သစ်ပင်အပေါင်း , ချုံနွယ် အပေါင်းကို “အရည” ဟု ခေါ်ဝေါ် ပညတ်ထား၏၊ အာယတန သဒ္ဒါကလည်း ထို တောဟူသော ပညတ်အနက်ကိုပင် တွဲဘက်၍ ဟောရ၏၊ သီးခြား အနက်ထူးမရှိပါ–ဟူလို၊ “အရည မေဝ အရညာယတနံ”ဟု ပြုပါ။

အတ္ထတ္တယေပိ။ ။ဝိ သဒ္ဒါဖြင့် အာကရ (ပေါ်ထွက်ရာ ရွှေတွင်း ငွေတွင်းစသော အနက်) နိဝါသ (နေရာ) အဓိဋ္ဌာန (တည်ရာ) အနက်များကို ပေါင်းသည်-ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ အဝုတ္တသမ္မိဿ်ာန (တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သောအနက်ကို ပေါင်းခြင်း) အနက် ရှိသော ဝိ သဒ္ဒါ ဟု ဆိုလိုကြသည်၊ ထိုအနက်များ ရသင့်ပုံကိုလည်း ဋီကာကြည့်၍ သိကြပါလေ။

ဖဿ ပဉ္စမကာ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်၌ “ ဖဿော ဟောတိ , ဝေဒနာ , သညာ, စေတနာ, စိတ္တံ ဟောတိ” ဟု အစဉ်ရှိ၏၊ ထိုအစဉ်၌ စိတ္တမှစ၍ ရေတွက်လျှင် ဖဿသည် ပဉ္စမဖြစ်သောကြောင့် “ဖဿဟူသော ၅ ပါးမြောက်ရှိသော ထိုတရားတို့ကို “ ဖဿ ပဉ္စမက ”ဟု ခေါ်သည်၊ စက္ခာယတန စသည်တို့၌ ထို ၅ ဖါးအပြင် အခြား သမ္မယုတ်တရားတို့မှိပါသော်လည်း ဥပလက္ခဏာနည်းအားဖြင့် ထို ၅ ပါးကိုသာ ပြထား သည်၊ ဋီကာသစ်၌ ပဓာနနည်းလည်း ပါ၌သေး၏။

ရှုပါရုံ, စက္ခုဝိညာဉ် ၃ ပါးတို့၏၊ သင်္ဂတိ - ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ဖဿော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ– ဤသို့ အစရှိသော၊ ဣမိနာနယေန - ဖြင့်၊ ဖဿသီသေနေဝ - ဖဿတည်းဟူသော ဥုးခေါင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ–ဖဿကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဒေသနံ – ဒေသနာတော်သို့၊ အာရောပေတွာ – တက်ရောက်စေတော်မူ၍၊ ဝါ – တင်တော်မူ၍၊ ဖဿံ-ကို၊ အာဒိံ ကတွာ–အစပြု၍၊ ပစ္စယပရမ္မုခံ – အကြောင်း အဆက်ဆက်ကို၊ ဒဿေတုံ – ၄ါ၊ ဖဿာယတနာဒီနိ–တို့ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တာနိ။

ဖုဿ ဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တီတိ – ကား၊ ဖုသိတ္ဝာ ဖုသိတွာ – ထိရောက်၍ ထိရောက်၍၊ ပဋိသံဝေဒေန္တီ- ခံစားကြကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ ဏ္ဍေ–ဤ ဖုဿဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တီဟူသော ပါဋ်၌၊ အာယတနာနံ – အာယတနတို့၏၊ ဖုဿနကိစ္စံ ဝိယ- ထိခြင်းကိစ္စကိုကဲ့သို့၊ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ- အာကယ်၍ကား ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏၊ တထာပိ – ထိသို့ပင် ဟောတော်မူအပ် ပါသော်လည်း၊ တေသံ – ထို အာယတနတို့၏၊ ဖုဿနကိစ္စတာ– ထိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နဝေဒိတဗ္ဗာ–မသိထိုက်။

× × × × × × ×

တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ။ ။တိဏ္ဏံပိ ဝိသယိန္ဒြိယဝိညာဏာနံ သင်္ဂတိဘာဝေန (ပေါင်းဆုံခြင်း၏အဖြစ်ဖြင့်) ဂဟေတဗ္ဗော ဖဿောတိ သင်္ဂတိတိ ဝုတ္တော၊ – ဦးကာ၊ ဤအလို “ သင်္ဂတိ–ပေါင်းဆုံခြင်း ”ဟု ပေးပါ။ သို့သော် ပေါင်းဆုံခြင်းမျှသည် ဖဿ မဟုတ်, ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် ဝတ္ထုနှင့် အာရုံတို့၏ ဓာတ်ခိုက်ခြင်း သဘောကိုသာ ဖဿ ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီ, ဖဿအဖွင့်၌ “တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိယာ ဖဿောတိ အယမတ္ထော, န သင်္ဂတိမတ္တမေဝ ဖဿောတိ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဖဿောတိ၊ပေ၊ပရမ္မုခံ။ ။“ ဖဿောတိ ”၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက် ဟောတည်း၊ ထို ဣတိဖြင့် “ သောတဉ္စ ပဋိစ္စ ”စသော ပါဠိတော်များကို ပြသည်–ဟု ဦးကာသစ် ဖွင့်၏၊ “ ပစ္စယပရမ္မရ ” ဟူသည် ပါဠိတော်၌လာသော “ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ”စသော အကြောင်းအဆက်ဆက်တည်း။

ဖုသိတ္ဝာ ဖုသိတ္ဝာ။ ။ဖုဿ၌ “ဖုသဓာတ်, တွာပစ္စည်းကို ယပြု၊ သျှကို သပြု, ဒွေဘော်လာ၍ ဖုဿပြီးသည် ”ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ ဖုသိတ္ဝာ ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဖုဿ” ၂ ပုဒ်ကား ဝိစ္ဆာလည်း မဟုတ်, အာမေဋိတ်လည်း မဟုတ်၊ အာဘိက္ခညအနက်၌ “ ဝိစ္ဆာဘိက္ခညေသု ဒ္ဝေ ”ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ၁-ကဏ္ဍ, ၅၄ သုတ်ဖြင့် ဖုဿ တပုဒ်ကို “ဖုဿ ဖုဿ”ဟု ၂ ပုဒ်ပြုရသော အာဘိက္ခညပုဒ်တည်း၊ “ ဖုသိတ္ဝာ ” ၂ ပုဒ်လည်း နည်းတူ။ [အာဘိက္ခညအကျယ်ကို အဘယာရာမ၌ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ ရှုပါ။]

ဇဏ္ဍေ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ပါဠိတော်၌ “ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဖုဿ ဖုဿ – ၆ ပါးကုန်သော (စက္ခု၊ သောတ စသာန ဇိဝှါ ကာယ မန) ဟူသော ဖဿာယတနတို့ဖြင့် ထိရောက်၍ထိရောက်၍”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိဖဿာယတန

ဟိ–မှန်၊ (တနည်း) (ကသ္မာ – ကြောင့်၊ တေသံ – ထို အာယတနတို့၏ ဖုသနကိစ္စတာ–ထိခြင်း ကိစ္စရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နဝေဒိတဗ္ဗာ–နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ အာယတနာနိ – တို့သည်၊ နဖုသန္တိ – မထိနိုင်ကုန်၊ ဖဿောဝ-ဖဿသည်သာ၊ တံတံ အာရမဏံ-ထိုထို အာရုံကို၊ ဖုသတိ-ထိနိုင်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖဿသည်သာ ထိုထိုအာရုံကို ထိနိုင်ပါသော်လည်း၊အာယတနာနိ–တို့ကို၊ ဖဿေ-၌၊ ဥပနိက္ခိပိတ္တာ-ကပ်ကာထား၍၊ ဝါ–ထည့်သွင်း၍၊ ဒဿိတာနိ–ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တသ္မာ– ကြောင့်၊) [အာယတနတို့၏ မထိနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်,ဖဿ၏သာ ထိုထိုအာရုံကို ထိနိုင်သည်၏အဖြစ်,အာယတနတို့၏ ဖဿ၌သွင်း၍ ပြတော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဤသို့ အကျယ်စွဲပါ။] (တေသံ ဖုသနကိစ္စတာ နဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ တသ္မာ- ကြောင့်။ [“ထိုသို့ အာယတနတို့၏ ထိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို မသိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်”ဤသို့ အကျယ်စွဲပါ။] သဗ္ဗေ–နသော၊ တေ–ထို သမဏဗြာဟ္မဏ

× × × × × × ×

၆ ပါးတို့မှာ ထိခြင်းကိစ္စရှိသကဲ့သို့ ဟောတော်မူရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ စောဒနာဘွယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ကိဉ္စာပိ၊ပေ၊ဝုတ္တံ” ဟု ဆိုပြီးလျှင် “တထာပိ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– သို့သော်လည်း ထို ဖဿာယတနတို့မှာ ဖုသနကိစ္စ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို မသိထိုက်ပါ”ဟု ဖြေသည်။

နဟိ၊ပေ၊ဒဿိတာနိ။ ။“နဟိ တက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါ ဒဋ္ဌိစွဲ”နှင့်အညီ ဒဋ္ဌိဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင် ဟေတုဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဟေတုဝါကျ ကြိရာ၌ ကသ္မာ ထည့်၍ ရှေဝါကျကို ပုစ္ဆာထုတ်ပြီးမှ“ဟိ(ယသ္မာ)”ဟု ပေးရသည်၊ ထိုဟေတုဝါကျ၏ ဖလဝါကျကိုလည်း ရှေဝါကျကို ပြန်လှည့်၍ ထည့်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် “နတေသံ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ”ဟူသော ဝါကျသည် ဖလဝါကျလည်းဖြစ်ရပြန်သည်၊ ထိုဟေတုဝါကျတွင်“နပေ၊ဖုသန္တိ”သည့် ဗျတိရေကဝါကျ, “ဖဿောဝ၊ပေ၊ဖုသတိ”သည် အနွယဝါကျဟု ထပ်၍ ခွဲပါ၊ ထို အနွယ ဗျတိရေက ၂ ဝါကျသည်ပင် “အာယတနာနိ ပန” စသော နောက်ဝါကျကို ထောက်၍ အာရုဈတ္ထ (ဂရဟာ) ဝါကျလည်း ဖြစ်ပြန်၏၊ “အာယတနာနိ ၊ပေ၊ ဒဿိတာနိ”ကား အနုဂ္ဂဟတ္ထ(သမ္ဘာဝနာ) ဝါကျ ဖြစ်သည်၊ [ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူလိုရင်း အဓိပ္ပါယ် ဖြစ်သောကြောင့် “အနုဂ္ဂဟတ္ထ” ဟု ယူလိုက်ပါသည်။] “ပန”ကား အနုဂ္ဂဟတ္ထဇောတက။

ဥပနိက္ခိပိတ္တာ။ ။“ဖဿေ+ဥပ–ဖဿ၌ ကပ်၍(ဖဿ၏+အနီး ဥပစာ၌)+ နိက္ခိပန – အာယတနတို့ကို ထား”ဟူသော စကားသည် “ဖဿာယတနေဟိ” ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဖဿာယတနေဟိ”ကို စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ၌ စက္ခုနာ သဒ္ဒါကဲ့သို့ (ဌာန အာယတနတို့၏ အမည်ကို ဌာနီ ဖဿ၌ တင်စား သော) ဌာနူပစာရသဒ္ဒါဟု မှတ်ပါ။ [အဖုသနကိစ္စာနိပိ အာယတနာနိ မဥ္စာ ဃောသန္တီတိ အာဒီသုဝိယ နိဿိတဝေါဟာရေန (နိဿိတဖြစ်သော ဖဿ၏ ထိခြင်း ဟူသော အခေါ်ဖြင့်) ဖုသနကိစ္စာနိ ကတ္တာ ဒဿိတာနီတိ အာဟ ဖဿေ ဥပနိက္ခိပိတ္တာတိ၊– ဋီကာ။]

အမည်ရသူတို့သည်၊ ဆဖဿာယတနသမ္ဘဝေန – ဖ ပါးကုန်သော ဖဿာယတနတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဖဿေန– ဖဿဖြင့်၊ ရူပါဒိနိ– ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော၊ အာရမဏာနိ- တို့ကို၊ ဖုသိတ္ဝာ- ထိ၍။ [ဖုဿဖုဿ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဖုသိတ္ဝာ" ၂ ပုဒ်ရှိလျှင် ကောင်း၏။] တံ ဒိဋ္ဌဝေဒနံ - ထို ဒိဋ္ဌ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာကို၊ ပဋိသံဝေဒယန္တီ - ခံစားကြကုန်၏၊ ဤတိဝံ-သို့၊ ထွေ-ဤဖုဿဖုဿ ပဋိသံဝေဒေန္တီ ဟူသော ပါဠိဌ်၌၊ အထွော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ရှေ့၌ "ထွေစ" ဟု ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ ထွေ မပါသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံ၏။]

တေသံ ဝေဒနာပဗ္ဗယော တဏှာတိအာဒီသု-တေသံ၊ပေ၊တဏှာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝေဒနာတိ - ကား၊ ဆဖဿာယတနသမ္ဘဝါ- ဖ ပါးကုန်သော ဖဿာယတနတို့ကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဝေဒနာ- တည်း၊ သာ- ထို ဝေဒနာသည်၊ ရူပတဏှာဒိဘေဒါယ - ရူပတဏှာ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ တဏှာယ - တဏှာအား၊ ဥပနိဿယ ကောဋိယာ–ဥပနိဿယပစ္စည်းဟူသော အလွန်ဆုံး အဝိုင်းအခြားအား ဖြင့်၊ ဝါ-ဥပနိဿယပစ္စည်း ဟူသော ဥုးခေါင်းအား ဖြင့်၊

× × × × × × ×

တဿာ၊ပေ၊အထွော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။"ဥပစာစကားဟူသည် ခေါ်ဝေါ်ရုံသာ ဖြစ်၏၊ ထို စကားအတိုင်း အနက်အဓိပ္ပါယ်ယူ၍ မရ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုကား အစစ်သဘာဝကိုသာ ယူရသည် "ဟူသော ဥပဒေသကိုပြလို၍ " တဿာ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟု မိန့်သည်။ [ဥပစာရောနာမ ဝေါဟာရမတ္တံ, နာ တေန အတ္ထသိဒ္ဓိ, အတ်သဘာဝတော (ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြီးစေနိုင်သောသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊) အတ္ထသိဒ္ဓိနကော ပန တံသဘာဝေါယေဝ (ထို အဓိပ္ပါယ်ကို ပြီးစေနိုင်သော သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော) အထွော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ တဿာတိ အာဒိ မာဟ၊–ဋီကာ။]

တဿာ၏ စွဲနက်။ ။ဤ၌ တဿာဖြင့်"တဿာထို, ဟိတ်၏ ဖိုလ်, စွဲဆို မြဲထုံးစံ" နှင့်အညီ, ပြခဲ့သော ဖလဝါကျကိုပြန်၍စွဲရ၏၊ နိဿယကိုကြည့်ပါ၊ ထိုသို့ ဖလဝါကျ၏ ဖလဖြစ်သောကြောင့် လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျ ဟုမှတ်ပါ၊ ဤလဒ္ဓဂုဏ်ဟူသည်လည်း ဥပဒေသကို ပြရခြင်းအကျိုးတည်း၊ "ဖဿာယတနသမ္ဘဝေန" ဖဿေန "ဟူသော စကားသည် " သဋ္ဌာယတနပစ္စယာ ဖဿော "ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် သဘောတူပင်တည်း။

နိယာမ်။ ။အကျိုးတပါး, ရှိတုံငြားက, တပါးအကျိုး, ရရိုးသည်လျှင်, လဒ်ဂုဏ်ပင်ဟု, စာနာရှု, ကျမ်းပြု ဉာဏ်အဟုတ်။

ဥပနိဿယကောဋိယာ။ ။ "ဥပနိဿယ သီသေန"ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ အဘိဓာန်'(၈၇၁)လာ ကောဋိသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဥက္ကဋ်သအနက်ကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်၊ "ဥပနိဿယေန" ဟု မဆိုဘဲ "ဥပနိဿယကောဋိယာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် အာရမဏူပနိဿယတွင် ပါဝင်သော အာရမဏာနှင့် ပကတူပနိဿယတို့ကိုပါ ယူရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ထို ပစ္စည်းများ ရနိုင်ပုံကိုကား ပဋ္ဌာန်း ပစ္စည်း လေ့လာမှ သိနိုင်မည်။

ပစ္စယော–ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ တေသံ၊ပေ၊တဏ္ဍာတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ သာ-ထို ဝေဒနာသည်၊ စတုဗ္ဗိဓသ–၄ ပါး အပြားရှိသော၊ ဥပါဒါနသ – ဥပါဒါန်အား၊ ဥပနိဿယ ကောဋိယာ စေဝ–ရင်း၊ ဝါ–ရင်း၊ သဟဇာတကောဋိယာစ-သဟဇာတ ပစ္စည်းဟူသော အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားအားဖြင့်ရင်း၊ ဝါ - သဟဇာတ ပစ္စည်း ဟူသော ဥုးခေါင်းအားဖြင့်ရင်း၊ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ဥပါဒါနံ-ဥပါဒါန်သည်၊ ဘဝသ-ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝအား၊ တထာ-ထို ဥပနိဿယကောဋိ, သဟဇာတကောဋိ အားဖြင့်၊(ပစ္စယော ဟောတိ)၊ ဘဝေါ-ကမ္မဘဝသည်၊ ဇာတိယာ – ဇာတိ အား၊ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဇာတီတိ ဧတ္ထ-ဇာတိ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သဝိကာရာ – ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဝိကာရနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ– ခန္ဓာတို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ – မှတ်ထိုက်ကုန်၏။

ဇာတိ-ဇာတိသည်၊ ဇရာမရဏသစေဝ-ဇရာမရဏအားရင်း၊ သောကာဒီနဉ္စ – သောက အစရှိသည်တို့အားရင်း၊ ဥပနိဿယ ကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သခေ်ပေါ – တည်း၊ ဝိတ္ထာရတော ပန – အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ – ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊(မယာ)ဝုတ္တာ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ဣဓ-ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်၌၊

× × × × × × ×

တထာ၊ပေ၊ဘဝသ။ ။တထာဖြင့် ရှေ၌ ပြအပ်သော"ဥပနိဿယကောဋိယာ စေဝ သဟဇာတကောဋိယာစ"ကို ပြန်ညွှန်းသည်၊ "ဘဝသ"အရ "ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ" ၂ မျိုးလုံးကို ယူပါ၊ အကျယ်ကို ဓာတုကထာ အကောက် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းများကို လေ့လာ၍ သိပါ။

ဘဝေါ ဇာတိယာ။ ။ ဘဝက ဇာတိအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ကား (ဇာတိအရ ဥပပတ္တိဘဝရသောကြောင့်) ဘဝေါအရ ကမ္မဘဝကိုသာ ယူရသည်၊ "ဇာတိ" အရ ဖြစ်ခြင်း ဥပါဒ်သာ ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဖြစ်ခြင်း၏ တည်ရာ ဝိညာဉ်စသော ခန္ဓာ ၅ပါးကိုပါ ဌာနျူပစာရအားဖြင့်ယူရသည်၊"ဇာတိဇရာမရဏဂ္ဂဟဏေန စ ဝိညာဏာဒိ ဖလပဉ္စကမေဝ ဂဟိတံ"ဟူသော သင်္ဂြိဟ်နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သဝိကာရာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိကာရဟူရာ၌ သင်္ဂြိဟ်၌ လာသော ဝိကာရရုပ်များ မဟုတ်, ဇာတိကိုပင် ခန္ဓာတို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာ "ဝိကာရ"ဟု ဆိုထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌"သဝိကာရာတိစ နိဗ္ဗတ္တိဝိကာရေန သဝိကာရာ"ဟု ဖွင့်သည်။]

အယမေတ္ထ သခေ်ပေါ။ ။ ပစ္စည်းကို ပြရာ၌ သဟဇာတနှင့် ဥပနိဿယကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် ပြထား၍ ရသင့်သော ကမ္မစသည်ကို မပြီသောကြောင့်ရင်း အင်္ဂါတို့ကို စိစစ်ရာ၌ အကျယ် မစိစစ်သောကြောင့်ရင်း သခေ်ပဟု ဆိုသည်။

အဿ – ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ ပယောဇနမတ္တမေဝ – ယှဉ်စေရခြင်းကိုသာ၊ ဝါ-ယှဉ်စေရခြင်းမျှကိုသာ၊ ဝါ-သုံးစွဲရခြင်းမျှကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝန္ဒကထံ- ဝန္ဒကထာကို၊ ဝါ-ဝဋ်ကို ဟောရာဟောကြောင်း တရားတော်ကို၊ ကထေန္တော – ဟောတော်မူလသော်၊ (ကထေသိဒ္ဓစပ်)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဝိဇ္ဇာယ-အဝိဇ္ဇာ၏၊ ပုရိမာ-ရှေးဦးဖြစ်သော၊ ကောဋိ- အစွန်းအစ အဝိုင်းအခြားသည်၊ နာ ပညာယတိ - မထင်ရှား၊ (ကိံ –

× × × × × × ×

ပယောဇနမတ္တမေဝ ။ ။ ဒီဋ္ဌိယာ ကာရဏာဘူတဝေဒနာဝသေန – ဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကေဒေသမတ္တာပယောဇနမေဝ – တစိတ်တဒေသမျှ ယှဉ်စေရုံကိုသာ၊ (သုံးစွဲရုံကိုသာ)၊– ဋီကာ၊ " ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တစိတ်တပိုင်းဖြစ်သော ဝေဒနာကို စ၍သုံးစွဲရုံကိုသာ သိထိုက်သည်"ဟူလို။

မတ္တမေဝ။ ။မတ္တံ + ဧဝ ၂ ပုဒ်လုံးပင် အဝဓာရဏာအနက်ကို ဟောသော ပရိယာယ်ပုဒ်တည်း၊ ဥပမာ– "ဇုဒါနေတရဟိ ဝိဇ္ဇတိ "၌ "ဇုဒါနိ + ဧတရဟိ" ဟူသော အနက်တူ ၂ ပုဒ် တွဲထားသကဲ့သို့တည်း၊ တနည်း – မတ္တ သဒ္ဒါသည် " မျှ " ဟုငင်း " လောက် " ဟုငင်း ပေးရသော အပ္ပအနက်ဟော , ဧဝကား သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာ အနက်ဟောတည်း။ [ဋီကာသစ်၌ " မတ္တသဒ္ဒေါဝါ ပမာဏေ " ဟု ဖွင့်၏၊ ပမာဏာအနက်ကို ဟောရာ၌ " မတ္တာ " ဟု ဇုတ္တိလိန်သာရှိ၏၊ "ပမာဏိသရိယေ မတ္တာ"– အဘိဓာန် (၈၇၈)၊ အပ္ပ အနက်ဟောရာ၌ကား နပုလ္လိန်ရှိ၏၊ " အပ္ပေဝ ဓာရဏေ မတ္တံ"– (၁၁၁၈)၊ ဤ၌ နပုလ္လိန်ရှိသောကြောင့် ပမာဏအနက်ဟော မဖြစ်နိုင်။]

[ဆောင်] မတ္တမေဝ, ၂ ပုဒ်ပြုလည်း, ဝဓာရဏာ, တနက်သာတည်း၊ တဖြာ မတ္တံ, အပ္ပံအနက်, ဧဝတွက်မှာ , သန္နိဋ္ဌာဝ – ဓာရဏာသည် , ရှေးက ပေးရိုး အနက်တည်း။

ဘဂဝါ ဟိ။ ။ဤပါဠိတော်၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဝေဒနာမှစ၍ တစိတ်တပိုင်းမျှသာ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုသို့ ဟောတော်မူရခြင်း၌ ဥဒါဟရဏ်ကိုငင်း အကြောင်းကိုငင်း ခဲ့ပြခြင်းငှါ "ဘဂဝါ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဘဂဝါကို ကထေန္တော ကထေသိတို့၌ စပ်ပါ၊ " ပုရိမာ ဘိက္ခဝေ " စသည်တို့သည် တပိုင်းတစကို ဟောခြင်း၌ ဥဒါဟရဏ်တို့တည်း၊ "ဝေဒနာရာဂေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ" စသည်ကား ဝေဒနာကို အစထား၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောတော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။]

ပုရိမာ ကောဋိ ။ ။ မည်သည့် ဘုရားရှင် , သို့မဟုတ် မည်သည့် စကြာမင်း၏ လက်ထက်ရောက်မှ အဝိဇ္ဇာသည် စ၍ဖြစ်၏၊ ထိုလက်ထက်၏ ရှေ့၌ အဝိဇ္ဇာမဖြစ်ခဲ့ဘူးသေး၊ ဤသို့ အဝိဇ္ဇာ၏ရှေအစဖြစ်သော အဝိုင်းအခြားကို "ပုရိမာ ကောဋိ"ဟု ဆိုသည်၊ ကောဋိ သဒ္ဒါသည် မရိယာဒ (အဝိုင်းအခြား) အနက်ဟောတည်း။

နာ ပညာယတိ။ ။ "မည်သည့်အာရုံ၌မဆို အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိသော (ဘုရာ ရှင်၏) သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်အားသော်မှလည်း အဝိဇ္ဇာ၏ အစသည် မထင်ရှား" ဟု ဆိုရာ၌ ဉာဏ်တော်က အစကို မလိုက်နိုင်မှုသာကြောင့် မထင်ရှားခြင်းမဟုတ်

အဘယ်သို့ မထင်ရှားသနည်း၊) ဣတော- ဤမည်သော ဘုရားရှင်၏လက်ထက်မှ၊ ဝါ-ဤမည်သော စကြာမင်း၏လက်ထက်မှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာသည်၊ နအဟောသိ– မဖြစ်ဘူးသေး၊ အထ ပစ္ဆာ– ထိုမှနောက်၌၊ သမဘဝိ (သံ+အဘဝိ)-ကောင်းစွာဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (နပညာယတိ)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧဝံ – ဤသို့ အပိုင်းအခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣဒံ (အယံ အဝိဇ္ဇာ) – ဤအဝိဇ္ဇာကို၊ (ကာမံ) ဝုစ္စတိ – အကယ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏၊ အထ စ ပန-ထိုသို့ အပိုင်းအခြားမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ – ဤအာသဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ – ဤနိဝရဏာ

× × × × × × ×

ပါ၊ အဝိဇ္ဇာ၏ဖြစ်ရာကာလ အစကိုယ်က မရှိသေးကြောင့် မထင်ရှားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ [ကောဋိနပညာယတိတိ အသုကဿနာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ စက္ကဝတ္တိနော ဝါ ကာလေ အဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ, နတထော ပုဗ္ဗေတိ အဝိဇ္ဇာယ အာဒိမရိယာဒါ (အစ အပိုင်းအခြားသည်) အပ္ပဋိဟတဿ မမ သဗ္ဗညုတာ ညာဏဿသပိ နပညာယတိ, အဝိဇ္ဇမာနတ္တာယေ ဝါတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။"အဝိဇ္ဇာ သီသေန"စသည်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့ကို ပဓာနထားလျက် ခေါင်းတပ်၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့၏ဖြစ်ရာကာလ အစမရှိသကဲ့သို့ စိတ် ဝေဒနာ သညာစသော အခြားနာမ်တရားများနှင့် ပထဝီစသော ရုပ်တရားများ၏ ဖြစ်ရာကာလ အစလည်းမရှိ ဟုပင် မှတ်ပါ၊ ထို့ပြင်–ရုပ်နာမ် ၂ ပါးကို ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, သူ, ငါဟု ထင်နေကြသောကြောင့် သတ္တဝါ၏အစကို ရှာလိုသောဆန္ဒ ဖြစ်နေရပါသည်၊ "ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မရှိ" ဟု သိလျှင်ကား "အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြသော ရုပ်နာမ်မျှသာတည်း, အကြောင်းချုပ်ဆုံးလျှင် ရုပ်နာမ်လည်း ချုပ်ဆုံးမည်သာ" ဟု သိပြီးလျှင် "အကြောင်းရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်"ဟု နားလည်နိုင်ရကား မည်သည့် ရုပ်နာမ်အတွက်မျှ ဖြစ်ရာကာလအစကို ရှာလိုသောဆန္ဒ ရှိကြတော့မည် မဟုတ်ပါ။

ဝေဠိဒံ, အထ စ ပန ။ ။ဝေဠိဒံကို "ဧဝံ မရိယာဒါဘာဝေန အယံ အဝိဇ္ဇာ ကာမံ ဝုစ္စတိ"ဟုဎင်း, အထစ ပနကို "ကာလနိယမေန (ဖြစ်ရာကာလ အမှတ်အသားအားဖြင့်) မရိယာဒါဘာဝေန ဝုစ္စမာနာပိ" ဟုဎင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။ [ဝေဠိဒံ၌ ဣဒံကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသဟု ကြံစေလို၍ "အယံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဧဝံဖွေတံ ဟူလည်း မူကွဲရှိ၏။]

ဣဒပ္ပစ္စယာ။ ။အယံ+ပစ္စယော ဣဒပ္ပစ္စယော၊ တသ္မာ ဣဒပ္ပစ္စယာ၊ပေ၊အာသဝပစ္စယာတိ အတ္ထော၊– ဋီကာ၊ "အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော"စသော ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို "အာသဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား ဤပါဠိတော်သည် ဒသဂိုတ္တရ, ဒုတိယပံ, ယမကဝဂ် ၁-သုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ ထိုပါဠိတော်၌ "ကောစာဟာရော အဝိဇ္ဇာယ (အဝိဇ္ဇာ၏အကြောင်းသည် အဘယ်နည်း)၊ ပဉ္စနီဝရဏာတိသ ဝစနီယံ"ဟု တိုက်ရိုက်ဟောသောကြောင့် နီဝရဏ ၅ ပါးကို အဝိဇ္ဇာ၏အကြောင်း ဟု ဖွင့်သည်။ [ဣဒပ္ပစ္စယ၌ ဣဒံပုဒ်ရင်းဟု သက္ကတနှင့် သဒ္ဒနီတိ၌ဎင်း, ဣမပုဒ်ရင်းဟု ကစ္စည်း၌ဎင်း အဆိုရှိသည်။]

ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာ- အဝိဇ္ဇာသည်၊ (သမ္ဘဝတိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊) ဣတိ – ဤသို့၊ (ဓမ္မနိယာမေန – ဓမ္မနိယာမအားဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇာယ– အဝိဇ္ဇာ၏၊ ကောဋ္ဌ-အစွန်းအစ အဝိုင်းအခြားသည်၊) ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ (ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ထည့်သည်၊) ဧဝံ – ဤသို့၊ အဝိဇ္ဇာသီသေန ဝါ – အဝိဇ္ဇာဟူသော ဥုးခေါင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ- အဝိဇ္ဇာကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်သော်၎င်း၊ (ကထေသိ ၌စပ်)။

ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဘဝတဏှာယ – ဘဝကို တောင့်တတတ်သော တဏှာ၏၊ ပုရိမာ– ရှေးဦးဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌ- သည်၊ နု ပညာယတိ- မထင်ရှား၊ ["ဣတော ပုဗ္ဗေ ဘဝတဏှာ နာဟောသိ အထပစ္ဆာ သမဘဝီတိ၊ ဧဝဉ္ဉိဒံ ဘိက္ခဝေ ဝုစ္စတိ၊ အထစ ပန ပညာယတိ" တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထား၏။]ဣဒပ္ပစ္စယာ- ဤ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝတဏှာ – ဘဝကို တောင့်တတတ်သောတဏှာသည်၊(သမ္ဘဝတိ-ကောင်းစွာဖြစ်၏၊)ဣတိ-ဤသို့၊ (ဓမ္မနိယာမေန-ဖြင့်၊ ဘဝတဏှာယ–ဘဝကို တောင့်တတတ်သောတဏှာ၏၊ ကောဋ္ဌ-သည်၊ ပညာယတိ :၏၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ တဏှာသီသေနဝါ-တဏှာတည်းဟူသော ဥုးခေါင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-တဏှာကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်သော်၎င်း၊(ကထေသိ ၌စပ်)။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဘဝဒိဋ္ဌိယာ-ဘဝဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝါ-သဿတဒိဋ္ဌိ၏၊ ပုရိမာ ကောဋ္ဌ နု ပညာယတိ ၊ပေ၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ-၌ ဝေဒနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝ ဒိဋ္ဌိ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ သမ္ဘဝတိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ (ဓမ္မနိယာမေန–ဖြင့်၊ ဘဝ ဒိဋ္ဌိယာ-၏၊ ကောဋ္ဌ- သည်၊) ပညာယတိ-၏၊ ဧဝံ– သို့၊ ဒိဋ္ဌိ သီသေန ဝါ-ဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော ဥုးခေါင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌိကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်သော်၎င်း၊ ကထေသိ–ဟောတော်မူပြီ။

ပန–နိဝတ္တေတမ္မ, ပယ်လှန်ချ၍, ဂဟေတဗ္ဗအထူး, ပြဆိုဥုးအံ့၊ ဣဓ– ဤဖြဟ္မစာလသုတ်၌၊ ဒိဋ္ဌိသီသေန - ဖြင့်၊ ဝါ - ဖြင့်၊ ကထေန္တော - ဟောတော်မူလသော်၊ ဝေဒနာရာဂေန–ဝေဒနာ၌ တပ်မက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပဂ္ဂမာနာ-ဖြစ်ကုန်

× × × × × × ×

ဘဝတဏှာယ။ ။ဘဝကိုတောင့်တတတ်သော် တဏှာကို "ဘဝတဏှာ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဘဝတဏှာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော "ဖဿပစ္စယ" ဟူသည် ဘဝ၏အပြစ်တွေကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော "အဝိဇ္ဇာ" တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဂ်္ဂိုရ၂ နံပါတ်သုတ်၌ "ကောစာဟာရော ဘဝတဏှာယ၊ အဝိဇ္ဇာတိသ ဝစနီယံ" ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဘဝဒိဋ္ဌိယာ။ ။"ဘဝတိတိ ဘဝေါ – မပြတ်မစဲ အမြဲဖြစ်နေသောကြောင့် ဘဝမည်၏၊ ဘဝေါ ဖုတိ+ပဝတ္တာ+ဒိဋ္ဌိ ဘဝဒိဋ္ဌိ" နှင့်အညီ သဿတဒိဋ္ဌိကို "ဘဝဒိဋ္ဌိ" ဟုခေါ်၏၊ ထိုဒိဋ္ဌိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဖဿပစ္စယကား ဤပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ဝေဒနာပင်တည်း။ [ဤပါဠိတော်ကို ထို ဒသကအဂ်္ဂိုရ၌ မတွေ့ရ၊ အခြားတနေရာ၌ ရှာသင့်ပါသည်။]

သော၊ ဒိဋ္ဌိယော–မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ကထေတွာ– ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဝေဒနာမူလကံ– ဝေဒနာဟူသော အရင်းရှိသော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ– ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ ကထေသိ– ပြီ၊ တေန- ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဣဒံ (အတ္ထဇာတံ)-၌အနက်သဘောကို၊ (ဘဂဝါ)၊ ဒဿေတိ-၏၊ (ကိံ–အဘယ်အနက်သဘောကို၊ ဒဿေတိ-နည်း)၊ ဝေံ-၌သို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်, ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်သည့်အတိုင်း၊ တေ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ–၌ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည်၊ ဣဒံ ဒဿနံ-၌ မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ တီသု-ကုန်သော၊ ဘဝေသု-ဘဝတို့၌၊ ဩဘဝန္ဒ်ယောနိ, ဂတိ စသည်တို့သည် အရမကဲ့သောကြောင့် "စ" သဒ္ဒါမပါ၊ ထို့သို့မပါသောကြောင့် "ၛင်း"ဟုလည်း မပေးရ။] စတူသု-ကုန်သော၊ ယောနိသု–ယောနိတို့၌၊ ပဉ္စသု – ကုန်သော၊ ဂတီသု – ဂတိတို့၌၊ သတ္တသု - ကုန်သော၊ ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု - ဝိညာဏဋ္ဌိတိတို့၌၊ နဝသု – ကုန်သော၊ သတ္တာဝါသေသု–သတ္တာဝါသတို့၌၊ ဇာတော-၌ဘဝမှ၊ ဝါ- ၌ယောနိမှ၊ ဝါ-၌ဂတိမှ၊ ဝါ–၌ဝိညာဏဋ္ဌိတိမှ၊ ဝါ-၌ သတ္တာဝါသမှ၊ ထွေ- ထိုဘဝသို့၎င်း၊ ဝါ- ထို ယောနိသို့၎င်း၊ ဝါ-ထို ဂတိသို့၎င်း၊ ဝါ-ထို ဝိညာဏဋ္ဌိတိသို့၎င်း၊ ဝါ-ထို သတ္တာဝါသသို့၎င်း၊ ဇတ္တော- ထိုဘဝမှ၊ ["ထို ယောနိမှ" စသည်ပေးပါ။] ဇာဓ- ၌ဘဝသို့၎င်း၊ ["၌ ယောနိသို့၎င်း" စသည်ပေးပါ။] ဇာတိ, သန္ဓာဝန္တာ-အဆက်မပြတ်ပြေးသွားကြရကုန်သည်၊ သံသရန္တာ – တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်ကြရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယန္တေ-ဆိုဆုံယန္တားဌ်၊ [ဆိုဆုံကိုပင် လှည့်ပတ်၍သွားတတ်သောကြောင့် "ယာ ယတိတိ ယန္တံ" အရ "ယန္တ" ဟု ခေါ်သည်။] ယုတ္တဂေါ်ကောစိယ-ကပ်ယှဉ်အပ်သောနွားသည်ကဲ့သို့၎င်း၊ ထမ္ဘေ-တိုင်၌၊ ဥပနိဗန္ဓကုက္ကုရော

× × × × × × ×

တေန ဇာဒံ ဒဿေတိ။ ။"နနု ဒိဋ္ဌိယောဧဝ ကထေတဗ္ဗာ, ကိမတ္ထိယံ ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထနံတိ – ဒိဋ္ဌိတို့ကိုသာ ဟောတော်မူထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဟောတော်မူခြင်းသည် အဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်း"ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် "တေန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ အနုလုံနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာသည့် ဝဋ်ကိုပြသော ဝဋ္ဋကထာဖြစ်၏၊ "အဝိဇ္ဇာယတ္တေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ" စသော ပဋိလုံနည်းကဲ့သို့ ဝိဝဋ္ဋကထာ မဟုတ်၊ "ထို ဝဋ္ဋကထာကို ဟောတော်မူခြင်းသည်"၌ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်သမျှ၌ အကြောင်းအဆက်ဆက် နည်းအားဖြင့် ဝဋ်ဆင်းရဲခဲ့သော နစ်မြုပ်ကြရသည်" ဟု ပြတော်မူရခြင်း အကျိုးရှိသည်–ဟူလို။

ဇာတော၊ပေ၊ဇာဓ။ ။"ဇာတော"ဖြင့် မိဓိဖြစ်ရာဘဝ, ယောနိ, ဂတိ, ဝိညာဏဋ္ဌိတိ, သတ္တာဝါသတို့ကို ညွှန်ပြ၏၊"ထွေ"ဖြင့် ထို့နောက် ရောက်ရမည့်ဘဝစသည်ကို ညွှန်ပြ၏၊"ဇတ္တော"ဖြင့် ၌ဘဝသို့ မရောက်မီ ရှေဘဝစသည်ကို ညွှန်ပြ၏၊ "ဇာဓ"ဖြင့် ၌ဘဝ, ၌ယောနိ စသည်ကို ညွှန်ပြသည်၊ ထိုပါဠိတို့ဖြင့် "အပရိယန္တံ အပရာပရိယတ္တိံ" ဒဿေတိ–အဆုံးမရှိနိုင်ဘဲ အဆက်ဆက်ဖြစ်နေရပုံကို ပြလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဝိယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော ခွေးသည်ကဲ့သို့ဝင်း။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဥပနိဗန္ဓကုက္ကုဋော ဝိယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော ကြက်သည်ကဲ့သို့ဝင်း" ဟု ရှိ၏၊] ဝါတေန– လေကြောင့်၊ ဝိပ္ပနဋ္ဌနာဝါဝိယစ-ပျက်စီးသော လှေသည်ကဲ့သို့ဝင်း၊ ဝဋ္ဌဒုက္ခမေဝ-ဝဋ္ဌဆင်းရဲသို့သာ၊ အနုပရိဝတ္တန္တိ– အစဉ်လိုက်၍ လည်ကြရကုန်၏၊ ဝဋ္ဌဒုက္ခတော–မှ၊ သီသံ - ဥုးခေါင်းကို၊ ဥက္ခိပိတုံ– ကြွမြောက်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောန္တိ– မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ (ဒဿေတိ)၊

× × × × × × ×

ဝိပ္ပနဋ္ဌနာဝါ။ ။"ဝိ–အထူးထူး+ပ–အပြားအားဖြင့်+နဋ္ဌ–ပျက်စီးသော" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် "ပ" ဥပသာရကိုသာ ဒွေဘော်ပြု၍ "ဝိပ္ပ+နဋ္ဌနာဝါ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ စာအုပ်တို့၌ "ဝိပန္ဓ" ဟုဋ္ဌင်း, "ဝိပ္ပန္ဓ" ဟုဋင်း ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ပျက်စီးခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ "ဝိပတ္တိ-ဝိပန္ဓ" ပုဒ်မှလာသော "ဝိပန္ဓ" ပုဒ်မဟုတ်ပါ။ [ဝိပ္ပနဋ္ဌာတိ-ဝိဝိဓေန နာသိတာ၊–ဋီကာသစ်။]

ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနဝဋ္ဌကထာ အဖွင့်ပြီး၏။

ဝိဝဋ္ဌကထာ အဖွင့်

ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနံ - မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော၊ ဝဋ္ဌံ-ဝဋ္ဌတရားကို၊ ကထေတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ – ၌၊ ယုတ္တယောဂဘိက္ခုအဓိဋ္ဌာနံ – အားထုတ် အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသော ရဟန်း၏တည်ရာကို၊ ကတ္ဟာ, ဝိဝဋ္ဌံ - ဝဋ္ဌ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်

× × × × × × ×

ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနံ။ ။ဒိဋ္ဌိဂတံ ယေသံတိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ+အဓိဋ္ဌာနံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာဓိဋ္ဌာနံ၊ "ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ" စသောအားဖြင့် အကြောင်းအကျိုးလည်နေပုံကိုပြသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုပင် "ဝဋ္ဌတိ – လည်တတ်၏၊ ဣတိ ဝဋ္ဌံ" အရ "ဝဋ္ဌ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဝဋ္ဌသည် မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တည်ရာတည်း။ ["ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်" ဟူရာ၌ "ဗုဂ္ဂိုလ်ဟူသော တည်ရာရှိသော ဒေသနာ" ရ၏၊ ဤ၌ကား ဒေသနာ (စကား) မရ၊ ဝဋ္ဌဟူသော တရားသဘောသာ ရသည်။]

ယုတ္တ၊ပေ၊အဓိဋ္ဌာနံ။ ။"ယုဋ္ဌိတဗ္ဗော–အားထုတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ယောဂေါ" အရ အားထုတ်ထိုက်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို "ယောဂ" ဟု ခေါ်၏၊ ယုတ္တော (အားထုတ်ထိုက်သော) + ယောဂေါ ဃေနာတိ ယုတ္တယောဂေါ၊ ယုတ္တယောဂဘိက္ခုနော + အဓိဋ္ဌာနံ ယုတ္တယောဂဘိက္ခုအဓိဋ္ဌာနံ (ဝိဝဋ္ဌံ)၊ "ယတော ခေါ၊ပေ၊ ပဇာနာတိ" အရ ထိုဖဿာယတနတို့၏ သမုဒယစသည်ကိုသိခြင်းကား ဝိဝဋ္ဌတည်း၊ ထိုဝိဝဋ္ဌသည် ယုတ္တယောဂဘိက္ခု ဟူသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာဖြစ်၏၊ "ဝဋ္ဌဿ+ဝိရုဒ္ဓံ ဝိဝဋ္ဌံ" ဟု ပြုသင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဝဋ္ဌတော+ဝိဂတံ ဝိဝဋ္ဌံ" ဟု ပြုလေသည်။ [ဤနေရာ၌ ဝိဝဋ္ဌ အရ နိဗ္ဗာန်ကို မယူရ, ကထာကို ယူရသောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

ဖြစ်သောတရားကို၊ ဝါ- ဝဋ်မှကင်းသောတရားကို၊ ဒဿန္တော - ပြတော်မူလို သည်၊ (ဟုတ္တွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်)၊ ယတော၊ပေ၊ဘိက္ခု။တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ–ပြီ၊(ဟောတော်မူ၏)၊ တတ္ထ–ထို ယတော ၊ပေ၊ ဘိက္ခု အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ယတောတိ-ကား၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊["ကာလတ္ထ သတ္တမီ အနက်၌ တောပစ္စည်းသက်သည်"ဟု သိစေ၏။] ဆန္ဒံ ဖဿာယတနာနံ တိ–ကား၊ ဆဟိ-နှင်သော၊ ယေဟိ ဖဿာယတနေဟိ- အကြင် ဖဿာယတန တို့ဖြင့်၊ ဖုသိတွာ-၍၊ ပဋိသံဝေဒယမာနာနံ- ခံစားကြကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဂတိကာ နံ– မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝဋ္ဋံ - ဝဋ်တရားသည်၊ ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏၊ [တနည်း, ဝဋ္ဋတိ–လည်၏။] ဆန္ဒံ – ဖဝါးကုန်သော၊ တေသံယေဝ ဖဿာ ယတနာနံ–ထို ဖဿာယတနတို့၏ပင်၊ (သမုဒယံ-စသော ပုဒ်တို့၌ စပ်)။

သမုဒယန္တိအာဒီသု-သမုဒယံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ အဝိဇ္ဇာ ၊ပေ ၊ စက္ခု သမုဒယောတိ အာဒိနာ–အဝိဇ္ဇာ၊ပေ၊စက္ခုသမုဒယော အစရှိသော၊ ဝေဒနာ ကမ္မဋ္ဌာနေ–ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ ဝုတ္တနယေန–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဖဿာယတနာနံ-ဖဿာယတနတို့၏၊ သမုဒယာဒယော-သမုဒယ အစရှိသည် တို့ကို၊ ဝေဒိတမ္ဗာ – နှ၏၊ ပန - စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ တတ္ထ – ထို ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ ဖဿသမုဒယာ ဖဿနိရောဓာတိ – ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဣဓ-ဤဝိဝဋ္ဋကထာ၌၊ တံ-ထို ဖဿဋ္ဌာနကို၊ စက္ခာဒီသု-စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၌၊ အာဟာရသမု ဒယာ အာဟာရနိရောဓာတိ - ဟူ၍၊ ဝေဒိတမ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ မနာယတနေ– မနာယတန၌၊ နာမရူပသမုဒယာ နာမရူပနိရောဓာတိ-ဟူ၍၊(ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

× × × × × × ×

ယေဟိ၊ပေ၊ဖဿာယတနာနံ။ ။ဤဆန္ဒံ ဖဿာယတနာနံ၌ "ဖဿာယတန" ဟူသည် အထူးမဟုတ်, အောက်၌"ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ"စသည်ဖြင့် ဝဋ်လည်ပုံကို ပြခဲ့ရာဝယ် ဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဖဿာယတန ၆ ပါးပင်တည်း"ဟု သိစေ လို၍ "ယေဟိ"စသော အနိယမဝါကျကို ထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနေ။ ။သဿတဝါဒ စသည်တို့၏ အဆုံးအဆုံးဝယ်"ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ"စသည်ကို "ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာန်း"ဟု ဆို၏၊ မှန်၏–ထို ပါဠိ၏ အဋ္ဌကထာ၌ "တာသံယေဝ ဝေဒနာနံ ဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခန္တော ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စတိ အာဒိမာဟ"ဟု အနုသန္ဓေ တက်ခဲ့သည်၊ ထို ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာ သမုဒယော "စသည်ဖြင့် တဏှာ, ကမ္မ, ဖဿဟူသော သမုဒယကိုလည်း, "အဝိဇ္ဇာ နိရောဓာ"စသည်ဖြင့် နိရောဓကိုလည်း ဖွင့်ပြခဲ့သည်၊ ထိုအတိုင်း ဤ၌ နည်းမှီပါ–ဟူလို။

ယထာပန၊ပေ၊နိရောဓာတိ။ ။"ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေန"ဟု ဆိုသော ကြောင့် "အလုံးစုံတူသည်"ဟု ထင်မည် စိုး၍ အနည်းငယ် ထူးကြောင်းကို ပြလိုရကား "ယထာ ပန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဧဝေဒနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ "ဖဿ"နှင့်ရာဝယ် ဤ၌

ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီတိ- ကား၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကော - မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဒိဋ္ဌိမေဝ—မိစ္ဆာအယူကိုသာ၊ ဇာနာတိ-သိနိုင်၏၊ အယံ ပန—ဤရဟန်း သည်ကား၊ (ပါဠိတော်၌ "ဘိက္ခု" ဟု ဆိုအပ်သော ရဟန်းသည်ကား)၊ ဒိဋ္ဌိဠု-မိစ္ဆာအယူကိုငင်း၊ ဒိဋ္ဌိတော-မိစ္ဆာအယူထက်၊ ဥတ္တရိတရံ-သာလွန်သော၊ သီလ၊ပေ၊ဝိမုတ္တိံ စ—သီလ, သမာဓိ, ပညာ, ဝိမုတ္တိကိုငင်း၊(ဇာနာတိ- နိုင်၏၊) ဣတိ-ဤသို့၊ ယာဝ အရဟတ္တာ-အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်၊ ဇာနာတိ-သိနိုင်၏၊ ကော-အဘယ်ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနာတိ-သိနိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ ဤ ပုစ္ဆာဝါကျ ကျနေ၏။] ဒိဏ္ဏာသဝေါ-ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ဇာနာတိ၊ အနာဂါမိ-အနာဂါမ်ရဟန်းသည်၊ ဇာနာတိ၊ သကဒါဂါမိ – သကဒါဂါမ် ရဟန်းသည်၊ ဇာနာတိ၊ သောတာပန္နော – သောတာပန် ရဟန်းသည်၊ ဇာနာတိ၊ ဗဟုသုတော- များသော သုတရှိသော၊

× × × × × × ×

စက္ခုစသော ရုပ်အာယတနတို့အတွက် အာဟာရကို လဲလှယ်ရခြင်း, မနာယတနအတွက် နာမရူပကို လဲလှယ်ရခြင်းကား အနည်းငယ် ထူးပါသည်—ဟူလို။

အာဟာရနှင့် နာမ။ ။အာဟာရအရ ကဗဠီကာရာဟာရကို ယူပါ၊ "ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဇုမသကာယဿ (စက္ခုစသည်ပါဝင်သော ဤရူပကာယအား) အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ကဗဠီကာရ အာဟာရသည် စက္ခုစသည်အား ဥပတ္ထမ္ဘကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ နာမရူပသမုဒယာဒ္ဓိလည်း "ဝိညာဏပစ္စယာ" မှလာသော နာမ်တရားဖြစ်ရကား နာမအရ စေတသိက် နာမ်ကို သာ ယူရ၏၊ ထိုနာမ်က မနာယတနအား ကျေးဇူးပြုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ "နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် နာမ်ရုပ်သည် သာမညအားဖြင့် စက္ခုစသော အာယတန ၆ ပါးလုံးအား ကျေးဇူးပြုနိုင်၏၊ သို့သော် အထူးအားဖြင့် စက္ခုစသော ရုပ်အာယတနတို့အား အာဟာရက ကျေးဇူးပြုနိုင်သောကြောင့် ထူးသော အကြောင်းအားဖြင့် ပြခြင်းငှါ "အာဟာရ သမုဒယာ" ဟု ဆိုပါသည်။ [သစ္စမေတံ အဝိသေသေန၊ ဇုဓ ပန ဧဝံပိ (ဤ အာဟာရက ကျေးဇူးပြုခြင်းအားဖြင့်လည်း) စက္ခာဒိသု သမ္ဘဝတိတိ ဝိသေသတော ဒသေတုံ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊—ဋီကာသစ်။]

ဥတ္တရိတရံ။ ။"အယံ ဇုမေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီ – ဤရဟန်း သည် အလုံးစုံသော ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့ထက်ပင် သာလွန်သော တရားကို သိ၏" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် "ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့လည်း သိတန်သမျှ သိကြ၏"ဟု ခွင့်ပြုတော်မူရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့်"ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဒိဋ္ဌိမေဝ ဇာနာတိ"ဟု ဖွင့်နိုင်သည်။ [သီလ သမာဓိ ပညာတို့သည် လောကီ လောကုတ္တရာ ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သီးခြားဆိုထားသောကြောင့် ဝိမုတ္တိအရ အောံဖိုလ်များကိုသာ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ယူပါ၊ " ထိုတရားတို့ကို ရဟန္တာမှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက ပုထုဇဉ်တိုင်အောင် သိ၏" ဟူရာ၌ မိမိဆိုင်ရာအာရုံ၌ ထိုက်တန်သမျှ သိခြင်းကို ယထာလာဘနည်းအားဖြင့် ယူပါ။ သို့မဟုတ်, တချို့ကို အနုမာနသိဟု ယူပါ။]

ဥတ္တရိတရံ။ ။"အယံ ဇုမေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာတီ – ဤရဟန်း သည် အလုံးစုံသော ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့ထက်ပင် သာလွန်သော တရားကို သိ၏" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် "ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့လည်း သိတန်သမျှ သိကြ၏"ဟု ခွင့်ပြုတော်မူရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့်"ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဒိဋ္ဌိမေဝ ဇာနာတိ"ဟု ဖွင့်နိုင်သည်။ [သီလ သမာဓိ ပညာတို့သည် လောကီ လောကုတ္တရာ ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သီးခြားဆိုထားသောကြောင့် ဝိမုတ္တိအရ အောံဖိုလ်များကိုသာ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ယူပါ၊ " ထိုတရားတို့ကို ရဟန္တာမှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက ပုထုဇဉ်တိုင်အောင် သိ၏" ဟူရာ၌ မိမိဆိုင်ရာအာရုံ၌ ထိုက်တန်သမျှ သိခြင်းကို ယထာလာဘနည်းအားဖြင့် ယူပါ။ သို့မဟုတ်, တချို့ကို အနုမာနသိဟု ယူပါ။]

ဂန္ဆ ဓရော–ကျမ်းဂန်ကို ဆောင်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဇာနာတိ– ၏၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကော–အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဝိပဿနာရှိသောရဟန်းသည်၊ ဇာနာတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနာဂါမ်မှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက တိုင်အောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သိနိုင်ကြပါသော်လည်း၊ ဒေသနာ – ဒေသနာတော်ကို၊ အရဟတ္တ နိကူဠေနေဝ– အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အထွဋ်ဖြင့်သာလျှင်၊ နိဋ္ဌာပိတာ-ပြီးဆုံးစေတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း။

ဓေဝံ-သို့၊ ဝါ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဝိဝဋ်ံ - ဝဋ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားကို၊ ဝါ– ဝဋ်မှကင်းသော တရားကို၊ ကထေတွာ – ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဒေသနာဇာလဝိမုတ္တော–ဒေသနာတော် တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်မှ လွတ်ထွက်သော၊ ဒိဋ္ဌဂတိကော နာမ – မိစ္ဆာအယူ ရှိသူမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဇဂတိ(ဣမသ္မ အတ္ထသ္မ)-ဤအနက်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ–ပြတော်မူခြင်းအကျိုး၄၊ ပုန-တဖန်၊ ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေတိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာရဘိ-အားထုတ်တော်မူပြီ။ ["ဒေသနာတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်မှ လွတ်သော ဒိဋ္ဌဂတိက မရှိတော့"ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် ဒေသနာတော်၏ အလုံးစုံ ပြည့်စုံကြောင်းကို ပြသည်။]

တတ္ထ-ထို ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အန္တောဇာလိကတာတိ-ကား၊ မယ္ပံ-ငါ၏၊ ဣမသ္မ ဒေဿနာဇာလသ္မ – ဤ ဒေသနာတော် တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၏၊ အန္တောယေဝ-အတွင်း၌သာ၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်

× × × × × × ×

ဒေသနာ ပန၊ပေ၊နိဋ္ဌာဝိတာ။ ။ပနကို အရုဏ်တွဲ (မနှစ်သက်အပ်သောအနက်ကို ထွန်းပြသော) နိပါတ်ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ အကယ်၍ကား၊ အနာဂါမ်မှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်တိုင်အောင် သိနိုင်သည်ကား မှန်ပါပေ၏၊ သို့သော်လည်း အလွန်ဆုံး သိနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရဟန္တာသာဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဘိက္ခုအရ ရဟန္တာရဟန်းတိုင်အောင် ယူ၍ (ရွှေအိမ် ရွှေနန်းကို ကျောက်မျက်ရတနာ အထွဋ်တပ်သကဲ့သို့) ဤဒေသနာတော်ကိုလည်း အရဟတ္တဖိုလ်လို့ အထွဋ်ဖြင့် ပြီးဆုံးစေပါသည်–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ " ယတော ၊ပေ၊ ဘိက္ခု ၊ပေ၊ ပဇာနာတိ " ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် တရားတော်၏ နိယျာနိက အဖြစ်နှင့်တကွ သံဃာတော်၏ သုပွဋိပန္နအဖြစ်ကို ပြ၏၊ ထိုသို့ ပြသောကြောင့်ပင် အဋ္ဌကထာ၌ ရဟန္တာမှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်အောင် သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်ရှိသော သံဃာတော်ကို အပြည့်အစုံ ပြတော်မူသည်၊ ဤသို့ ပြသဖြင့် အောက် " ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ၊ပေ၊ သမဏော ဂေါတမော " အဖွင့်၌ "ဘိက္ခုသံဃဝသေနာပိ ဒီပေတုံ" ဟု ဆိုခဲ့သောစကားအရ "ဤ၌ ဘိက္ခုသံဃာနှင့်စပ်၍ တိုက်ရိုက်ပင် ပြအပ်ပြီးဖြစ်တော့သည်" ဟု မှတ်ပါ။

အန္တောဇာလိကတာ။ ။အာနယော ဇာလမုစ္စတေ၊ – ၅၂၁ အဘိဓာန်နှင့်အညီ နပုလ္လိန် ဇာလသဒ္ဒါသည် ပိုက် (ကွန်) အနက်ကိုဟော၏၊ ဇလေ–ရေ၌+ဟိတံ-စီးပွားတည်း၊ ဇာလံ-ပွား၊ ဒိဋ္ဌဂတိကအားလုံးကို သိမ်းကျုံးယူနိုင်သော ဒေဿနာတော်

ပြီ၊ ဝါ-ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ တ္ထေ သိတာဝါတိ-ကား၊ မမ-ငါ၏၊ တေသ္မိံ ဒေသနာ ဇာလေ-ဤ ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ သိတာ နိဿိတာ အဝ ဿိတာ-မှီကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)ဝေ-ဖြစ်၍သာ၊ (ဥမ္မုဇ္ဇနွီ-၌စပ်)။

ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ဥမ္မုဇ္ဇနွီတိ (တ္ထေ)–ဤပါဋ္ဌ၌၊ ကိံ (အတ္ထဇာတံ)– အဘယ် ပိလ္လာတ္ထသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ – ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ် သနည်း၊ တေ- ထို မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည်၊ အဓော- အောက်၌၊ ဩသီဒန္တာပိ– နစ်မြုပ်ကုန်သော်ရင်း၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်၌၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တာပိ - ပေါ်တက်ကုန်သော်ရင်း၊ မမ - ငါ၏၊ ဒေသနာဇာလေ - ဒေသနာတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ သိတာဝ– မှီကုန်သည်သာ၊ ဟုတ္ထာ, ဩသီဒန္တိစ - မြုပ်လည်း မြုပ်ကြကုန်၏၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိစ– ပေါ်တက်လည်း ပေါ်တက်ကြကုန်၏၊ (ဣတိ- ဤ ပိလ္လာတ္ထသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

× × × × × × ×

ကိုလည်း သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ဇာလ"ဟု သုံးစွဲတော်မူသည်၊ ဇာလဿ+အန္တော အန္တောဇာလံ၊ အန္တောဇာလံ– ဒေသနာပိုက်ကွန်အတွင်း၌+ကတာ-ပြုအပ်ကုန်သော မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့တည်း၊ အန္တောဇာလီကတာ– တို့။

မှတ်ချက်။ ။"အန္တောဇာလကတာ"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် " တပ္ပါကဋီကရဏ " ပုဒ်ကဲ့သို့(လ)၏ အကို(ဤ)ပြု၍, တနည်း–(ဤ)ပစ္စည်းသက်၍ "ဇာလီ"ဟု ဖြစ်ရ သည်၊ ဤပြခဲ့သည့် အတိုင်း သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် အနက်ဖြစ်သော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌ အဓိပ္ပါယ်မျှကိုပြလိုသောကြောင့်"ဣမဿ၊ပေ၊အန္တောယေဝ ကတာ"ဟု မိန့်သည်။ [ဤ ဝါကျဝယ် ဋီကာတို့၌"အန္တောဇာလဿာတိ အန္တောဇာလံ" ဟု တွေ့ရသော်လည်း ထို အန္တောဇာလဿပါဋ္ဌကို အဋ္ဌကထာ၌ မတွေ့ရပါ။]

တ္ထေသိတာဝ။ ။တ္ထေကို " တေသ္မိံ ဒေသနာဇာလေ"ဟု ဖွင့်ပုံမှာ ထင်ရှားပြီ၊ သိတာ၌ သိဓာတ်၏ သေဝ , ဂတိ, ဝုဒ္ဓိ အနက်များကို တားမြစ်၍ အဝလမ္ဗ (မှီခြင်း) အနက်ကို ယူစေလိုသောကြောင့် "နိဿိတာ, အဝဿိတာ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ။ ။မုဇ္ဇဓာတ်သည် နစ်မြုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဥ ဥပ သာရကြောင့် "ပေါ်ခြင်း"အနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ဥဒ်ဟု သတ္တတ၌ရှိသောကြောင့် (ဒ်) အစား မ ဒွေဘော်လာရသည်၊ မာနပစ္စည်းကား လက္ခဏအနက်ဟောတည်း၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသော ဥမ္မုဇ္ဇနကြိယာဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းယူသော ဥမ္မုဇ္ဇနကြိယာကို မှတ် သား၍ "ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ဥမ္မုဇ္ဇနွီ"ဟု လက္ခဏ လက္ချအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ [ဩ သီဒန္တာ၌ အန္တလည်း လက္ခဏတ္ထပင်တည်း။]

ကိံ ဝုတ္တံ တောတိ။ ။"ဣဒံ ဝုတ္တံ, ဟောတိခံက, ဂုဋ္ဌတ်ဖေါ်ပြ, ပိလ္လာတ္ထ"နှင့်အညီ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ဥမ္မုဇ္ဇနွီအတွက် အပေါင်းဖြစ်သော ပိလ္လာတ္ထအနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ စချီသည်၊ "ဥမ္မုဇ္ဇ–ပေါ်" ဟု ဆိုရာ၌ မြုပ်ရာမှ ပေါ်ရသောကြောင့် ဥမ္မုဇ္ဇနကြိယာဖြင့် နိမုဇ္ဇနခေါ် ဩသီဒနကိုလည်း အဝိနာဘာဝ နည်းအားဖြင့် ယူနိုင်ရကား "အဓော ဩသီဒန္တာ"ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်။

ထွေ ပရိယာပန္နာတိ-ကား၊ မယ္ဆံ-ငါ၏၊ ထွေ ဒေသနာဇာလေ-၌ ဒေသနာတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ ပရိယာပန္နာ – အကျုံးဝင်ကုန်သည်၊ တေန– ၌ ဒေသနာတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်နှင့်၊ အာဗဒ္ဓါ – စပ်ကုန်သည်ရင်း၊ အန္တော ဇာလိကတာစ – ဒေသနာတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်အတွင်း၌ပြုအပ်ကုန်သည်ရင်း၊ ဟုတ္ဝာ, ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ-ပေါ်ကုန်လသော်၊ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ-ပေါ်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ထွေ–၌ ဒေသနာတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ အသင်္ကိတော – မသိမ်းယူအပ်မသိမ်းယူနိုင်သော၊ ဒိဋ္ဌဂတိကောနာမ-မိစ္ဆာအယူရှိသူမည်သည်၊ နံ အတ္ထိ-မရှိတော့၊ [တနည်း– “ နဟိ တက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါ ဒဋ္ဌိစွဲ ” နှင့်အညီ “ဟိ (ယသ္မာ)–အကြင့်ကြောင့်”ဟု ပေးဘို့ရန် “ကသ္မာ တေန အာဗဒ္ဓါ အန္တော ဇာလိကတာစ ဟုတ္ဝာ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ , ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ– နံသနည်း ”ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်ပါ၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ထွေ-၌၊ အသင်္ကိတော-သော၊ ဒိဋ္ဌဂတိကောနာမ-မည်သည်၊ နံ အတ္ထိ–တော့၊ တသ္မာ– ထို့ကြောင့်၊ တေန၊ပေ၊ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ-နံ၏-ဟု အဖြေဝါကျလည်း ထည့်ပါ။]

သုခုမန္တိ ကေနာတိ – ကား၊ သဏှ အန္တိ ကေန – သိမ်မွေ့ သေးငယ်သော အပေါက်ရှိသော၊ သုခုမန္တိ ဒ္ဝေန – သိမ်မွေ့ သေးငယ်သောအပေါက်ရှိသော၊ (ဇာလေန၌စပါ)၊ ဣတိအာထွာ၊ ဟိ – ဥပမာန ဥပမေယျ နှီးနှော၍ပြဦးအံ့၊

× × × × × × ×

မြုံခြင်း, ပေါ်ခြင်း။ ။“အပါယုပတ္တိဝသေန အဓော ဩသီဒနံ, သမ္ပတ္တိဘဝဝသေန ဥဋ္ဌံ ဥဂ္ဂမနံ၊ (အပါယ်၌ ဖြစ်ရခြင်းကို မြုံခြင်း, သမ္ပတ္တိ (သုဂတိ) ဘဝ၌ ဖြစ်ရခြင်းကို ပေါ်ခြင်းဟု ခွဲပါ)၊ တထာ– ပရိတ္တာဘူမိ မဟဂ္ဂတာဘူမိဝသေန (ထို့ပြင်–ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ရခြင်းကို မြုံခြင်း, မဟဂ္ဂုတ် (ရူပ-အရူပ) ဘုံ၌ ဖြစ်ရခြင်းကို ပေါ်ခြင်းဟုလည်း) ဩလီနတာ အတိဓာဝနဝသေန (တွန့်ဆုတ်ခြင်းကို မြုံခြင်း, လွန်၍ ပြေးသွားခြင်းကို ပေါ်ခြင်း ဟုလည်း) ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိဝသေနစ (ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိကို မြုံခြင်း, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိကို ပေါ်ခြင်းဟုလည်း) ယထာဂ္ဟဏံ အဓော ဩသီဒနံ ဥဋ္ဌံ ဥဂ္ဂမနံ ယောဇေတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။

ဇေတေန အာဗဒ္ဓါ။ ။ပရိယာပန္နာပုဒ်ဖြင့် ရအပ်သော အထ္ထာပန္နအနက်ကို ပြလို၍ “ ဇေတေန အာဗဒ္ဓါ ” ဟု မိန့်သည်၊ ဒေသနာပိုက်ကွန်၌ အကျုံးဝင်ခြင်း (ပါဝင်ခြင်း) ဟူသည် “ဒေသနာပိုက်ကွန်နှင့် ဆက်စပ်ခြင်း, မကင်းနိုင်ခြင်းတည်း”ဟူလို၊“အန္တော ဇာလိကတာ ၊ပေ၊ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ” ကား ပါဠိတော်အတိုင်း အစပ်ပြသောပုဒ်တို့တည်း။

သုခုမန္တိ ကေန။ ။အန္တိသဒ္ဒါသည် စက္ခုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း။ [လောစနံ စန္တိ စက္ခုစ၊ – အဘိဓာန် (၁၄၉)။] ပိုက်ကွန်၌ ဇာပေါက်ထွေသည့် မျက်လုံးနှင့်တူသောကြောင့် “အန္တိဝိယာတိ အန္တိ”ဟု ဖြုပါ၊ သုခုမံ+အန္တိ ယသ္မာတိ သုခုမန္တိကံ (ဇာလံ) [သမာသန္တ ကပစ္စည်း။] အပေါက်ကျယ်နေလျှင် သြဠာရိကဖြစ်သော ရေသတ္တဝါ အကြီးစားတွေ ထွက်သွားနိုင်သောကြောင့် ထိုသတ္တဝါတွေ မထွက်နိုင်အောင် သေးငယ်သောအပေါက်ရှိသော ပိုက်ကွန်ကို ဥပမာပြတော်မူသည်။

ကေဝဋ္ဋော-တံငါသည်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ– သိထိုက်သကဲ့သို့၊ (ဒေံ-တူ၊) ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ [ဤနည်းကား ဥပမာန, ဥပမေယျ ၂ ဝါကျခွဲ၍ ပေးနည်းတည်း၊ "ကေဝဋ္ဋောဝိယ - ကိုကဲ့သို့၊ ဘဂဝါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏" ဟု တဝါကျထည်းလည်း ပေးနိုင်၏။] ဇာလံ- ပိုက်ကွန်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)ဝိယ- ကဲ့သို့၊ (ဒေံ) ဒေဿနာ– ဒေဿနာတော်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပရိတ္တာ ဥဒကံ–အနည်းငယ်သော ရေကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (ဒေံ) ဒဿသဟဿိ လောကဓာတု – တသောင်း အာတိုင်းအရှည်ရှိသော လောကဓာတ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဩဠာရိကာ– ထင်ရှားကုန်သော၊ ပါဏာ- ရေသတ္တဝါတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ– နှံသကဲ့သို့၊ (ဒေံ) ဒွါဒသဋ္ဌဒိဋ္ဌဂတိကာ–၆ ကျိပ် ၂ ယောက်သော မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တဿ - ထို တံငါသည်၏၊ ဝါ - သည်၊ တီရေ–ကမ်းနား၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဩလောကေန္တဿ-ကြည့်စဉ်၊ ဩဠာရိကာနံ–ထင်ရှားကုန်သော၊ ပါဏာနံ–ရေသတ္တဝါတို့၏၊ အန္တော ဇာလိကတ ဘာဝဒဿနံ – ပိုက်ကွန်အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို မြင်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ – ကဲ့သို့၊ (ဒေံ) ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ – အလုံးစုံသော မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏၊ ဒေဿနာဇာလဿ-၏၊ အန္တောဂတ ဘာဝဒဿနံ–အတွင်း၌ပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို မြင်တော်မူခြင်းကို၊(ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဣတိဝေံ-ဤသို့၊ ဣတ္ထေ-ဤသေယျထာပိ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ-ဥပမာန၏ ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ– ၏။

ဒေံ - သို့၊ ဝါ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဒွါဒသဋ္ဌိယာ- ၆၂ ပါးသော၊ ဣမာဟိ ဒိဋ္ဌိဟိ-ဤ မိစ္ဆာအယူတို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိနံ-အလုံးစုံသော မိစ္ဆာအယူတို့၏၊ ဝါ-အလုံးစုံသောမိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ သင်္ဂဟိတတ္တာ–သိမ်းယူအပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ- မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏၊ တေသိံ ဒေဿနာဇာလေ – ဤ ဒေဿနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ ပရိယာပန္နဘာဝံ – အကျုံးဝင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ, ဣဒါနိ- ၌၊

× × × × × × ×

ကေဝဋ္ဋော။ ။ကေ- ရေ၌+ ဝဋ္ဋတိ- လှည့်လည်တတ်၏၊ ဤတိ ကေဝဋ္ဋော၊ ပါဠိတော်၌ ကေဝဋ္ဋ၏ အန္တေဝါသိလည်း ပါ၏၊ သို့သော် ဆရာကေဝဋ္ဋကိုယူလျှင် အန္တေဝါသိကလည်း ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌနည်းအားဖြင့် ဆရာဖြစ်သော ကေဝဋ္ဋကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ယူထားသည်။

ဒဿသဟဿိ လောကဓာတု။ ။ဇာတိခေတ် လောကဓာတ်၌ ပဋိဝေဓ (တရားထူးရမှု) ၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့် ဇာတိခေတ်ဖြစ်သော လောကဓာတ်တသောင်းကိုသာ ပြထားသည်၊ ထိုလောကဓာတ်ကိုယူသဖြင့် ထို၏ အပြင်ဘက်ဖြစ်သော လောကဓာတ်တို့ကိုလည်း ယူပြီးပင်ဖြစ်တော့၏၊ မှန်၏– အခြားသောလောကဓာတ်တို့၌ ရှိကြသော ဒိဋ္ဌိဂတိကတို့ကိုလည်း ဤဒေဿနာပိုက်ကွန်တွင်း၌ သွင်းနိုင်သည်သာ။

အတ္ထနော–ကိုယ်တော်၏၊ ကတ္ထစိ-တစုံတခုသော ဘဝယောနိစသည်၌၊ အပရိယာပန္နဘာဝံ – အကျုံးဝင်တော်မမူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ), ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကောပေါကာယောတိ အာဒိ – ကားယော အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ။

တတ္ထ– ထို ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တောယ– ၌ကြောင်း၊ နယန္တိ– ဆောင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ဆောင်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–ထိုကြီးသည်)၊ နေတ္တိ–နေတ္တိမည်၏၊ နယန္တိတိ-ကား၊ ဂိဝါယ-လည်ပင်း၌၊ ဗန္ဓိတ္ဝာ- ဖွဲ့ချည်၍၊ အာကမုန္တိ- ဆွဲငင်ကြကုန်၏၊ တေံ-၌ နေတ္တိဟူသော အမည်သည်၊ ရဇ္ဇုယာ-ကြိုး၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ပန- ဆက်၊ ဣဓ– ၌ ဘဝနေတ္တိဟူသော ပါဋိ၌၊ နေတ္တိသဒ္ဒိသတာယ - ကြိုးနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဝတဏှာ– ဘဝတဏှာကို၊ နေတ္တိတိ-နေတ္တိဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သာ–ထိုတဏှာသည်၊ မဟာဇနံ-

× × × × × × ×

သဗ္ဗဒိဋ္ဌိနံ၊ပေ၊ပရိယာပန္နဘာဝံ။ ။ပါဋိတော်၌ သဿတစသော ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူကို ပြတော်မူ၏၊ ထို ၆၂ ဖြင့် အားလုံးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို သိမ်းယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "သဗ္ဗဒိဋ္ဌိနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အယူအားလုံးကို သိမ်းယူလိုက်လျှင် ထိုအယူရှိသူတို့ကိုလည်း ဌာန၌ပစာရအားဖြင့် သိမ်းယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် "သဗ္ဗေသံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ၊ပေ၊ပရိယာပန္နဘာဝံ" ဟု ဆိုသည်။ [သဗ္ဗဒိဋ္ဌိနံ သင်္ဂဟိတတ္တာတိ တေန ဝါဒသင်္ဂဟဏေန ပုဂ္ဂလသင်္ဂဟောတိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ကတ္ထစိ။ ။"ယထာ ဝုတ္တေသု ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနဋ္ဌာနဘူတေသု ကတ္ထစိ ဘဝါဒိသု (မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ ပေါရာ မြုပ်ရာဌာန ဖြစ်ကုန်သော "ဘဝ, ယောနိ" စသည်တို့၌) ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သို့သော် "သဗ္ဗဒိဋ္ဌိနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ၊ပေ၊ ပရိယာပန္နဘာဝံ" ဟူသော ရှေ့စကားကိုထောက်လျှင် "ကတ္ထစိ–တစုံတခုသော မိစ္ဆာအယူ၌" ဟု ပေးရလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။

ဘဝနေတ္တိ။ ။နယန္တိ တောယာတိ နေတ္တိ၊ နိဓာတ်, တိပစ္စည်း၊ သင်္ကတဋ္ဌ "နေတြိ" ဟု ရှိသောကြောင့် ပ,ါဋိ၌ ရပ္ပြောက်၍ (တ်) ဒွေဘော် ရောက်ရသည်၊ သတ္တာတို့ကို ထိုထိုအရပ်သို့ ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိုးတည်း၊ ထိုထိုဘဝသို့ ကံက သတ္တာတို့ကို ဆောင်ရာဝယ် ဘဝတဏှာပါမှသာ ဆောင်နိုင်သောကြောင့် ဘဝတဏှာလည်း သဒိသူပစာရအားဖြင့် "နေတ္တိ" မည်ကြောင်း သိစေလို၍ "နေတ္တိသဒ္ဒိသတာယ" ဟု မိန့်သည်။ ["နေတ္တိ ဝိယာတိ နေတ္တိ" ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။] ဘဝဿ-၏၊ နေတ္တိ–ကြိုးနှင့်တူသော တဏှာတည်း၊ ဘဝနေတ္တိ။

မဟာဇနံ။ ။ဤပုဒ်သည် နေတိ၏ကံတည်း၊ တံတံ ဘဝံလည်း နေတိ၏ ကံပင်တည်း၊ နိဓာတ်က ကံ ၂ ပါးရှိမှ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံသော ဒ္ဝိကမ္မိကဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့် ကံ ၂ ပုဒ်ထားသည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား၊ "မဟာဇနာနံ" ဟူသော ပါဋ္ဌပျက်ကိုတွေ့၍ "ဂိဝါယာတိ ဧတ္ထ မဟာဇနာနန္တိ သမ္ဗန္ဓိနိဒ္ဒေသော" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သွားလေသည်။]

များစွာသော သတ္တာအပေါင်းကို၊ ဂီဝါယ-၌၊ ဗန္ဓိတ္တာ- ဖွဲ့ချည်၍၊ ဝါ-ဖွဲ့ချည် သကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ [ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်ကို " ဖွဲ့ချည်၍ " ဟု ရူပကအလင်္ကာ အားဖြင့် ဆိုထားသည်။] တံတံ ဘဝံ–ထိုထိုဘဝသို့၊ နေတိ-ဆောင်တတ်၏၊ ဥပ နေတိ- ကပ်ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဘဝနေတ္တိ – မည်၏၊ အဿ- ထို မြတ်စွာဘုရာ့ကိုယ်တော်၏၊ (ဘဝနေတ္တိ ၌စပ်) ဝါ - သည်၊ (ဥစ္ဆိန္နာ ၌စပ်) အရဟတ္တမဂ္ဂသတ္ထေန-အရဟတ္တမဂ်, သန်လျက်ဖြင့်၊ ဥစ္ဆိန္နာ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော၊ ဘဝနေတ္တိ - ထိုထိုဘဝသို့ ဆောင်တတ်သောတဏ္ဍာ တည်းဟူသောကြိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (သော - ထို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်သည်၊) ဥစ္ဆိန္န ဘဝနေတ္တိကော - မူ၏။ [ပါဠိတော်ဝယ် " တထာဂတဿကာယော " နှင့် အရ တူသောကြောင့် အဿအတွက် "မြတ်စွာဘုရား၏ကိုယ်" ဟူသောအနက် ပေး ပါသည်၊ ဋီကာသစ်၌ " အဿာတိ အနေန ဘဂဝတာ " ဟု အစွဲပြသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

ကာယဿ၊ပေ၊ဥဒ္ဓံတိ–ကား၊ ကယဿ- ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒတော-ပျက်ရာ အခါမှ၊ ဥဒ္ဓံ – အထက်၌၊ [ဘေဒါ၌ ဥဒ္ဓံဟူသော ဒိသာသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သော "ဒိသာယောဂ"အပါဒါန်ဟု သိစေလို၍ "ဘေဒတော"ဟု ဖွင့်သည်။] ဇီဝိတ ပရိယာဒါနာတိ-ကား၊ ဇီဝိတဿ–ရုပ် နာမ် ၂ ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏၊ သဗ္ဗသော– အလုံးစုံသောအားဖြင့်၊ ပရိယာဒိန္နတ္တာ – ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်ပြီး၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ပရိက္ခီဏတ္တာ– ကုန်ခန်းပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုန – တဖန်၊ အပ္ပဋိ သန္ဓိကဘာဝါ–ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း မရှိတော့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဒက္ခန္တီ ၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ န တံ ဒက္ခန္တီတိ- ကား၊ တံ တထာဂတံ - ထို မြတ်စွာ

× × × × × × × ×

ပရိယာဒါနာ။ ။ပရိ+အာပုဗ္ဗ ဒါဓာတ်၌ " ထက်ဝန်းကျင်+ယူ " ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ထက်ဝန်းကျင် သိမ်းကျုံး၍ယူလျှင် ဘာမျှ မကျန်တော့ဘဲ ကုန်သောကြောင့် " ပရိက္ခီဏ " ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဘာဝတ္ထ (တ္တ) ပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ဒါနာ၌ ယုပစ္စည်းလည်း ဘောအနက်ဟော ဟုဎင်း, တ္တာ ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဒါနာ၌ သ္မာဝိဘတ်ဟုဎင်း ထိုဝိဘတ်လည်း ဟိတ်အနက်ဟော ဟုဎင်း သိစေသည်။

ပုန အပ္ပဋိသန္ဓိကဘာဝါ။ ။ဤပုဒ်ကား ဇီဝိတပရိယာဒါနာ၏ သာမတ္ထိယတ္ထ (ဟောစွမ်းနိုင်သော အစွမ်းပြအနက်) တည်း၊ " ဇီဝိတပရိယာဒါန – ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ကုန်ခြင်း"ဟု ဆိုသောကြောင့် "နောက်ထပ် ပဋိသန္ဓေ မရှိတော့"ဟူသော အနက်ကို ထို ဇီဝိတပရိယာဒါနပုဒ်က ပြစွမ်းနိုင်ပါသည်–ဟူလို။

ဒက္ခိန္တိ, ဒက္ခန္တိ။ ။ ရူပသိဒ္ဓိ–ဒိသဿ ပဿ ဒိဿ ဒက္ခာဝါ (၄၁၃) သုတ်၌ ဒိသကို ဒက္ခပြု, ဿတိစသည်မှ ဿကိုချေ, ဣလာ၍ "ဒက္ခိတိ"စသည် စီရင်၏၊ သဒ္ဒ နီတိ– အာချာတ် (၁၇၅) သုတ်၌ဎင်း, မောဂ္ဂလ္လာန် ၆-ကဏ္ဍ, ၆၉ သုတ်၌ဎင်း ဿ ကိုသာချေ၍ ဣ မလာဘဲ " ဒက္ခတိ " ဟု စီရင်သည်၊ မည်သို့ပင် စီရင်ကြသည်ဖြစ်စေ, အနာဂတ် (ဿန္တိ) ဝိဘတ် ဖြစ်သောကြောင့် "ဒက္ခိဿန္တိ"ဟု ဖွင့်နိုင်သည်။

ဘုရားကို၊ [“တံ တထာဂတဿကာယံ”ဟု ရှိမှ ပါဋိတော်အတိုင်း ကျသည်။] ဒေဝါဝါ – နတ်တို့သည်ရင်း၊ မနုဿာဝါ – လူတို့သည်ရင်း၊ နဒက္ခိဿန္တိ – မဖူးမြင်ကြရကုန်တော့လတံ့။[ပါဋိတော်၌“နနံဒက္ခန္တိ”ဟု ရှိ၏။] အပဏ္ဏတ္တိက ဘာဝံ- နာမည်ပညတ်တော်ပင် မရှိသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂမိဿတိ- ရောက်လတံ့၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပန–ဆက်၊ [ပြတ်ပြီးစကားကို ပြန်၍ဆက်သည်၊ ဆရာတို့ကား ပက္ခန္တရဟု ယူတော်မူကြ၏။] သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေတိ ဥပမာယံ–သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ဥပမာ၌၊ ဣဒံ – ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ သံသန္ဒနံ – ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောခြင်းတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ အမ္ဗရုက္ခောဝိယ-သရက်ပင်ကိုကဲ့သို့၊ တထာဂတဿ–၏၊ ကာယော–ကိုယ်တော်ကို၊(ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ရုက္ခေ-သရက်ပင်၌၊ ဇာတမဟာဝဏ္ဏောဝိယ-ဖြစ်သော အညာကြီးကိုကဲ့သို့၊ တံ-ထိုမြတ်စွာ ဘုရာ့ ကိုယ်တော်ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေးဘဝ၌၊ ပဝတ္တတဏှာ– ဖြစ်သော တဏှာကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ တသ္မိံဝဏ္ဏေ-ထိုအညာ၌၊ ဥပနိဗဒ္ဓါ–စပ်ဖွဲ့သော၊ (အမ္ဗပိဏ္ဍီ-၌စပ်)၊ ပဉ္စပက္ကဒ္ဓါဒသပက္ကအဋ္ဌာရသပက္ကပရိမာဏာ– ၅ လုံးသော သရက်သီးမှည့်, ၁၂ လုံးသော သရက်သီးမှည့်, ၁၈ လုံးသော သရက်သီးမှည့် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ-၅ လုံးပြွတ် သရက်သီးမှည့်,၊ ပေ၊

× × × × × × ×

အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ။ ။ပပုဗ္ဗ, ဥပဓာတ်, တိပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ပညတ္တိပုဒ်မှ ပညကို ပဏ္ဏပြု၍ “ပဏ္ဏတ္တိ”ဟု ဖြစ်၏၊ ပဏ္ဏတ္တိ ယဿာတိ ပဏ္ဏတ္တိကော၊ နဒ+ပဏ္ဏတ္တိ ကော အပဏ္ဏတ္တိကော၊ သက်တော်ထင်ရှားရှိသော တထာဂတ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ “နာမည်ပညတ်တော် မရှိခြင်း, နာမည်ပညတ်တော် ပျောက်ကွယ်ခြင်း”ဖြစ်ပါသည်၊ လွန်လေပြီးသော တထာဂတ၏ အဖြစ်ဖြင့်ကား သာသနာတော် ကွယ်သည့်တိုင်အောင်ရင်း, နောက်နောက် ဘုရားရှင်တို့ ပွင့်ရာအခါတို့၌ရင်း“ဂေါတမ တထာဂတ-ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ”ဟူသော နာမည်တော်မှာ မကွယ်မပျောက်ဘဲ ထင်ရှားနေပါလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ပင် နောက်၌ “ဝေါဟာရမတ္တမေဝ ဘဝိဿတိ”ဟု ဖွင့်ပါလိမ့်မည်။

ကာယော။ ။“ကိုယ်” ဟူသည် ရုပ်တရား နာမ်ဘရား အပေါင်းတည်း၊ ဤသို့ “ကာယ”အရ ရုပ်နာမ် အပေါင်းတိုင်အောင် ယူလိုက်ဖ်“ကာယ၏ သရက်ပင်နှင့် တူပုံ, ထို ကိုယ်တွင် ပါဝင်သော တဏှာကြိုး၏ သရက်ညှာတံနှင့် တူပုံ , ထိုကိုယ်၏ အစိတ် အပိုင်းဖြစ်ကြသော ခန္ဓာ ၅ ပါး,အာယတန ၁၂ ပါး,ဓာတ် ၁၈ ပါးတို့၏ ၅ လုံးပြွတ်, ၁၂ လုံးပြွတ်, ၁၈ လုံးပြွတ် ရှိသော သရက်ခိုင်နှင့် တူပုံသည် သင့်လျော်နိုင်ပေသည်။

ဝဏ္ဏော။ ။ ပါဋိ၌ “ဝဏ္ဏံ”ဟုရင်း, သတ္တတ၌ “ပြိန္တံ” ဟုရင်း နပုံလိန်ချည်း အဘိဓာန်တို့၌ ဆိုဏ်။ [ဝဏ္ဏံ ပုပ္ပါဒိဗန္ဓနံ၊–(၅၄၄) အဘိဓာန်။] ဤသို့ ဋသံလျှင်းချိတ်ဖြင့် ရှိသော်လည်း ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဝဋိဓာတ်ဖြင့် ဝဏ္ဏတ္ထ (အညာပြုခြင်း အနက်) ကို လည်း ပြသောကြောင့် ဥရင်ကောက်ဖြင့်လည်း ရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဝဏ္ဏန္တိ ဧတ္ထောတိ ဝဏ္ဏော (ဝဏ္ဏံ) –သစ်သီးစသည်တို့၏ ဖွဲ့ရာ (ပေါင်းစုရာ) ညှာတံ။

၁၈ လုံးပြွတ် သရက်သီးမှည့် အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ အမ္ဗပိဏ္ဍိဝိယ-သရက်သီး ခိုင်ကဲ့သို့၊ တဏ္ဍာယ–တဏ္ဍာသည်၊ သတိ-သော်၊ တဏ္ဍူပနိဗန္ဓနာ - တဏ္ဍာ တည်းဟူသော ကပ်ဖွဲ့ရာ,အညှာရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္ဝာ,အာယတိံ-နောင်အခါ၌၊ နိဗ္ဗတ္တနကာ - ဖြစ်လတံ့ကုန်သော၊ ပဥ္စက္ခန္ဓာ – ၅ ပါးကုန်သော ခန္ဓာတို့ကို၊ ဒွါဒသာယတနာနိ – ၁၂ ပါးကုန်သော အာယတနတို့ကို၊ အဋ္ဌာရသဓာတု ယော–၁၈ ပါးကုန်သော ဓာတ်တို့ကို၊(ဝေဒိတဗ္ဗာ)။

ပန-ဆက်၊ တသ္မိံ ဝဏ္ဏေ–ထို အညှာသည်၊ ဆိန္နေ-ပြတ်လသော်၊ သဗ္ဗာနိ-ကုန်သော၊ တာနိ အမ္ဗာနိ–ထို သရက်သီးတို့သည်၊ တဒန္ဓယာနိ – ထို သရက် ညှာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ တံယေဝ ဝဏ္ဏံ – ထို သရက်ညှာသို့သာ၊ အနုဂတာနိ-အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိယထာ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝဏ္ဏစ္ဆေဒါ-အညှာ၏ ပြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဆိန္နာနိယေဝ– ပြတ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ) ယထာ–ကုန်သကဲ့သို့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝ မေဝ-ဤ အတူသာလျှင်၊ ဘဝနေတ္တိ ဝဏ္ဏဿ– ဘဝသို့ ဆောင်တတ်သော တဏ္ဍာတည်းဟူသော အညှာ၏၊ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ မပြတ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(မပြတ်သေးလျှင်)၊ အာယတိံ-နောင်အခါ၌၊ ပဥ္စ-၅ ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာဟူကုန်သော၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါး ကုန်သော၊ အာယတနာနိ – အာယတန ဟူကုန်သော၊ အဋ္ဌရသ– ၁၈ ပါး ကုန်သော၊ ဓာတုယော – ဓာတ်ဟူကုန်သော၊ ယေ (ဓမ္မာ) - အကြင်တရား တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ–ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ–ထိုတရား တို့သည်၊ တဒန္ဓယာ - ထို ဘဝတဏ္ဍာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဘဝနေတ္တိံ – (မိမိကိန်းရာသတ္ဝာကို) ဘဝသို့ ဆောင်တတ်သော တဏ္ဍာသို့၊ အနုဂတာ-အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ တာယ- ထိုဘဝတဏ္ဍာသည်၊ ဆိန္နာယ-ပြတ်လသော်၊ (သဗ္ဗေ တေဓမ္မာ) ဆိန္နာယေဝ - ပြတ်ကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။

× × × × × × × ×

အမ္ဗပိဏ္ဍီ။ ။ပိဋိဓာတ်နောင် ဣန်ပစ္စည်းဖြင့် "ပိဏ္ဍိ"ဟုဂင်း, ဤပစ္စည်းထပ်သက်လျှင် "ပိဏ္ဍီ"ဟုဂင်း ထောမနိဓိဆိုဏ်၊ ဣတ္ထိလိန်ချည်းတည်း၊ ဤ၌လည်း "ဥပနိဗဒ္ဓါ" ဟူသော ဝိသေသနအတိုင်း ဣတ္ထိလိန်ပင်၊ အမ္ဗာနံ + ပိဏ္ဍီ အမ္ဗပိဏ္ဍီ– သရက်သီးတို့၏ အပေါင်း, သရက်ခိုင်။ [ဋီကာသစ်၌"ပိဏ္ဍော ဧတဿာတိ ပိဏ္ဍီ"ဟု အဿတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်၍ ပုလ္လိန်အဖြစ်ဖြင့်ပြထားသည်မှာ စဉ်းစားဘွယ်သာ။]

တဒန္ဓယာနိ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။[အန္ဓယ– အနု+ အယ။] တဒန္ဓယာနိကို " တံ ယေဝ ဝဏ္ဏံ+အနုဂတာနိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ " အယ–ဂတိမှိ" ဟု ဓာတ်နက်ရှိသော ကြောင့် အန္ဓယနှင့် အနုဂတသည် အနက်တူတည်း၊ အနုဂတဖြစ်ပုံကို သရုပ်ဖေါ်လို၍ " ဝဏ္ဏစ္ဆေဒါ ဆိန္နာနိယေဝ " ဟု မိန့်သည်၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဝဏ္ဏစ္ဆိန္နာယ"ဟု ရှိ၏၊ ဝဏ္ဏပုဒ်က ဣတ္ထိလိန်မဟုတ်သောကြောင့် မကောင်း၊"ဝဏ္ဏေ+ဆိန္နေ"ဟု ရှိသည်ကား ကောင်းပါ၏။]

ပန – ဆက်၊ တသ္မိံ ဝိ ရူက္ခေ - ထို သရက်ပင်သည်လည်း၊ မဏ္ဍူကာ၊ ပေ၊ သမ္ဖဿံ-ဖါး၏ ဆူးခ်ဉ်တည်သော အဆိပ်အတွေ့ကို၊ အာဂမ္မ-စွဲ၍၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ သုဿိတ္ဝာ- ခြောက်၍၊ မတေ–သေလသော်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤအရပ်၌၊ ဝေရူပေါနာမ–ဤသို့ သဘောရှိသည် မည်သော၊ ရုက္ခော-သရက်ပင်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ဘူးပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေါဟာရမတ္တမေဝ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းမျှသည်သာ၊ ဟောတိ ယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တံ ရုက္ခံ – ထို သရက်ပင်ကို၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သည်၊ နပဿတိ ယထာ-မမြင်ရတော့သကဲ့သို့၊ ဧဝံ – တူ၊ အရိယမဂ္ဂသမ္မဿံ – အာရိယာမဂ် တည်းဟူသော အတွေ့ကို၊ အာဂမ္မ-စွဲ၍၊ တဏှာသိနေဟဿ - တဏှာတည်းဟူသော အစေး၏၊ ပရိယာဒိန္နတ္တာ–ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကုန်ခန်းပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပုဗ္ဗေန - အားဖြင့်၊ သုဿိတ္ဝါဝိယ – ခြောက်သကဲ့သို့၊ ဣမသ္မိံ ကာယေ–ဤကိုယ်သည်၊ ဘိန္နေ – ပျက်လသော်၊ ကာယဿ – ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ- ပျက်ရာအခါမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ- ရုပ် နာမ် ၂ ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ကုန်ခန်းခြင်းကြောင့်၊ တံ - ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ နဒက္ခန္တိ - မဖူးမြင်ကြရကုန်တော့လတ္တံ့၊ တထာဂတမ္ပိ – မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း၊ ဒေဝမနုဿာ-တို့သည်၊ နဒက္ခိဿန္တိ-လတ္တံ့၊ [နတံ ဒက္ခန္တိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣဒံ သာသနံ-ဤသာသနာတော်သည်၊ ဝေရူပဿ နာမ-ဤသို့သဘောရှိသည် မည်သော၊ သတ္ထုနော– မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ- သာသနာတော်သည်၊ (ဟောတိ)ကိရ– ဖြစ်သတတ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေါဟာရမတ္တမေဝ–

× × × × × × ×

မဏ္ဍူကာ၊ပေ၊သမ္ဖဿံ။ ။ဝိသဝန္တသ္မိံ ဘေကဝိသေသသ္မိံ ကဏ္ဍကေန, (မဏ္ဍူကကဏ္ဍကာ အဖွင့်) တဒညေနစ ဝိသေန (ဝိသအဖွင့်)၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ၂ နက် ဖွင့်၏၊ “အဆိပ်ရှိသော ဖါးတမျိုး၏ ဆူးအတွေ့ကြောင့် ဖြစ်စေ, အခြားအဆိပ် အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်စေ ထို သစ်ပင်သည် အစဉ်အတိုင်းခြောက်၍ သေသည်ရှိသော်” ဟူလို၊ (တနည်း) ဖါး၏ ဆူးခ်ဉ် ရှိသော အဆိပ်ကို “မဏ္ဍူကကဏ္ဍကဝိသ” ဟု ဋီကာသစ်၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ နိဿယ၌ ဤနောက်နည်းအတိုင်း ပေးထားသည်၊ ထို့ပြင်–“မဏ္ဍူက” အရလိပ်ကျောက်ကို ယူသောနည်းလည်း ဝဒန္တိဝါဒ ပါသေး၏။

နာမ, ကိရ။ ။ နာမသည် ဝေရူပဿ သတ္ထုနောကို မြှင့်တင်သော သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ “ကိရ” ကား နောင်လာ နောက်သားတို့အတွက် “တဆင့်ကြား” ရပုံကို ထွန်းပြသော အနုဿဝနတ္ထနိပါတ်တည်း၊ အချုပ်မှာ – သစ်မင်း၌ အညှာပြတ်ပြီးသော အခါ ထိုအညှာနှင့် ဆက်သွယ်နေသော သရက်သီးတွေ သစ်ပင်မှ ကင်းကွာခြင်းကဲ့သို့, ဘဝနေတို့ (တဏှာကြိုး) ပြတ်ပြီးသော အခါ ထိုတဏှာနှင့် ဆက်သွယ်နေသော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်တို့၏ သန္တာန်အစဉ်မှ ကင်းကွာသွားခြင်းသည် ပါဠိတော်လာ ဥပမာ၏ လိုရင်းပင်တည်း၊ အခြားအဓိပ္ပါယ်တို့မှာ အတ္ထဗျာပန္နနည်းအားဖြင့် ရသင့်၍ ထည့်အပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်များဖြစ်သည်ဟု ဋီကာဆိုသည်။

ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းမျှသည်သာ၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ (ဣဒံ) - ဤဆိုအင်ပြီးကား၊ (သံသန္ဒနံ-တည်း၊) [ဧရှေ့ပြန်လှည့်၍ အုပ်သည်၊ ဣတိ တလုံးအကြေကြီ။] ဣတိ-သို့၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတုံ–အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဒေသနံ - ဒေသနာတော်ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ–ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ထပေသိ" ဟု ရှိ၏၊ "ထပေသိ-ရပ်ထားတော်မူပြီ" ဟု ပေးပါ။]

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒောတိ-ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝါ - ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဘဂဝတာ– သည်၊ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ – ဤသုတ်တော်ကို၊ ဝုတ္တေ - ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ထေရော - အရှင် အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ သမ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ သုတ္တံ- သုတ်တော်ကို၊ သမန္နာဟရိတွာ-စိတ်သို့ ကောင်းစွာဆောင်၍၊ ဝါ-နှလုံးသွင်း၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝါ-သို့ကလောက်၊ ဗုဒ္ဓဗလံ – ဘုရားရှင်တို့၏ ဉာဏ်တော်အစွမ်းကို၊ [ဗုဒ္ဓါနံ ဉာဏဗလံ၊–ဋီကာသစ်။] ဒီပေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ ကထိတသုတ္တဿ (နာမ)–ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်မည်သည်၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ နဂဟိတံ-ယူတော်မမူအပ်သေး၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဿ-ဤသုတ်၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ဂဏှာပေဿာမိ– ယူစေရတော့အံ့၊ ဣတိ, စိန္တေတွာ - ကြံ၍၊ ဘဂဝန္တံ, တေံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ–ပြီ။[ပါဠိတော်၌ "အစ္ဆရိယံ ဘန္တေ၊ ပေ၊ ကောနာမော အယံ ဘန္တေ ဓမ္မပရိယာယော" ဟူသော ဤစကားကို လျှောက်ပြီ။]

တသ္မာတိဟ တွန္တိ အာဒိသု – တသ္မာတိဟ တုံ့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အတ္ထယောဇနာ–အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ (အနိယမဝါကျထည့်၍ အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း)၊ အာနန္ဒ – အာနန္ဒာ၊ ယသ္မာ–အကြင့်ကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ ဓမ္မ ပရိယာယေ–ဤတရားဒေသနာတော်၌၊

× × × × × × ×

ကထိတသုတ္တဿ နာမ။ ။စာအုပ်တို့၌ နာမသဒ္ဒါ မပါ၊ ဋီကာသစ်၌ "ကထိတသုတ္တဿ နာမာတိ ဣတ္ထေ နာမသဒ္ဒေါ သမ္ဗာဝနေ နိပါတော၊ တေန ဧဝမိဒံ နာမ ကထိတသုတ္တဿဘာတိ ဝုတ္တနယေန သုတ္တဿ ဂုဏာ သမ္ဗာဝေတိ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်ဆရာ၏ လက်ထက်တုန်းက "နာမ" သဒ္ဒါ ပါဟန်တူသည်။

ဟန္ဒ။ ။ဟန္ဒာတိ ဝေါသဂ္ဂတ္ထော၊ တေနဟိ အခေါနာဝ (ယခုချက်ခြင်းပင်) ဂဏှာပေဿာမိ၊ နံ ပပဉ္စံ-(ခွဲထွင်မှုကို၊ ဝါ-ကြွာအောင်၊) ကရိဿာမိတိ ဝေါသဂ္ဂံ (စွန့်လွှတ်ခြင်း, ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို) ကရောတိ၊–ဋီကာသစ်၊ "ဟန္ဒ–ယခု" ဟု ပေးအပ်သောအနက်လည်း ဝေါသဂ္ဂတ္ထပင်တည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊.... " စဉ်းစားနေ ...ကြာရော, ယခုချက်ခြင်းဝင် ဤသုတ်၏နာမည်ကို ယူဘို့ရန် လျှောက်ထားတော့မည် " ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြသောကြောင့်တည်း။

[ပရိယာယသဒ္ဒါသည် ဒေသနာအနက်ဟောတည်း။] ဣဓတ္ထောပိ- ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ဖြစ်သော အစီးအပွားကိုရင်း၊ ပရတ္ထောပိ - နောင်ဘဝ၌ဖြစ်သော အစီးအပွားကိုရင်း၊ ဝိဘတ္တော– အကျယ် ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဣဓတ္ထ , ပရတ္ထ ၂ ပါးကို အကျယ် ဝေဘန်အပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣဟ-ဤသာသနာတော်၌၊ တွံ-သင်သည်၊ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ဤ တရားဒေသနာတော်ကို၊ အတ္ထဇာလန္တိပိ-အတ္ထဇာလ ဟူ၍လည်း၊ ဝါ-အစီးအပွား တည်းဟူသော ကွန်ယှက်ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ – ဆောက်ရွက်မှတ်သားလော၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တ္ထေ- ဤ တရားဒေသနာတော်၌၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ တန္တိဓမ္မာ- ပါဋိတော်တရားတို့ကို၊ ကထိတာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ များစွာသော ပါဋိတော်တရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ (ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ - ကို၊) ဓမ္မဇာလန္တိပိ-ဓမ္မဇာလ ဟူ၍လည်း၊ ဝါ - ပါဋိတော်တရား တည်းဟူသော ကွန်ယှက်ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ - လော။

စ- သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ, တ္ထေ - ၌၊ သေဋ္ဌေန - မြတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဗြဟ္မံ-မြတ်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ-သဗ္ဗညုတာညာဏ်တော်ကို၊ ဝိဘတ္တံ - အကျယ် ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မြတ်သော သဗ္ဗညုတာညာဏ်တော်ကို အကျယ် ဝေဘန်အပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ - ကို၊) ဗြဟ္မဇာလန္တိပိ – ဗြဟ္မဇာလ ဟူ၍လည်း၊ ဝါ – မြတ်သော သဗ္ဗညုတာညာဏ် တည်းဟူသော ကွန်ယှက်ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ၊ ယသ္မာ, တ္ထေ-၌၊ ဒွါသဋ္ဌိ-၆၂ ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိယော-မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ – အကျယ် ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ၆၂ ပါးသောမိစ္ဆာအယူတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်အပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ကို၊) ဒိဋ္ဌိဇာလန္တိပိ-ဒိဋ္ဌိဇာလဟူ၍လည်း၊ ဝါ- မိစ္ဆာအယူ

× × × × × × ×

ဣဓတ္ထော။ ။ပါဋိတော်၌ " တသ္မာ "၏ အနိယမဝါကျကို "ယသ္မာ၊ပေ၊ဝိဘတ္တော" ဟု ထည့်သည်၊ ပါဋိတော်၌လည်း ဤအတိုင်း ထည့်၍ပေးမှ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံသည်၊ အတ္ထသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၇၈၅) လာ အနက်တို့တွင် ဟိတ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဣဓ + ပဝတ္တော + အတ္ထော ဣဓတ္ထော၊ ပရသ္မိံ (နောင်ဘဝ၌) + ပဝတ္တော+ အတ္ထော ပရတ္ထော။ [ဣဓတ္ထောတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတံ၊ ပရတ္ထောတိ သမ္ပရာယဟိတံ၊–ဋီကာ။] ဋီကာသစ်၌ " ဓမ္မဇာလံ " အရ ပါဋိဓမ္မကို ယူသောကြောင့် ဤ အတ္ထ အရ၌လည်း ဘာသိတတ္ထ (ပါဋိတော်၏ဟောနက်) လည်း ဖြစ်သင့်၏–ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏။

အတ္ထဇာလန္တိပိ နံ။ ။အတ္ထသခ်ါတံ + ဇာလံ တ္ထောတိ အတ္ထဇာလံ (သုတ္တံ)၊ "ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ" ဟု ပါဋိတော်၌ ကံပုဒ်သီးခြား ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် "နံ" အတွက် အနက်မရှိတော့။ [နံတိ နိပါတမတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

တည်းဟူသော ကွန်ယ့ကဲ့ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ၊ ပန်-ကား၊ ယသ္မာ, ဇုမံ ဓမ္မပရိယာယံ- ကို၊ သုတ္ဝာ- ကြားနာရ၍၊ ဝါ- ကြားနာရသည်ရှိသော်၊ ဒေဝပုတ္တမာရမ္မိ- ဒေဝပုတ္တမာရ်ကိုဎင်း၊ ခန္ဓမာရမ္မိ- ခန္ဓမာရ်ကိုဎင်း၊ မစ္စုမာရမ္မိ - မစ္စုမာရ်ကိုဎင်း၊ ကိလေသမာရမ္မိ - ကိလေသမာရ်ကိုဎင်း၊ အဘိသင်္ခါရမာရမ္မိ-အဘိသင်္ခါရမာရ်ကိုဎင်း၊ မဒ္ဒိတုံ-နှိပ်နင်းခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မာရ်ငါးပါးကို အောင်နိုင်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ (ဇုမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ကို၊) အနုတ္တရော-အတူမရှိ မြတ်သော၊ သင်္ဂါမဝိဇယောတိပိ-စစ်ပွဲကိုအောင်နိုင်ကြောင်း ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ-လော၊ ဇုတိ (အယံ)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အတ္ထယောဇနာ- တည်း။)

ဇုဒမဝေါစ ဘဂဝါတိ - ကား၊ နိဒါနာဝသာနတော - နိဒါန်း၏အဆုံးမှ၊ ပဘုတိ- စ၍၊ ယာဝ အနုတ္တရော၊ပေ၊ဓာရေဟီတိ - အနုတ္တရော၊ပေ၊ဓာရေဟိတိုင်အောင်၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဇုဒံ သုတ္တန်-ဤသုတ်တော်ကို၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရေသံ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပညာယ-ပညာဖြင့်၊ အလဘာနေယျပတိဋ္ဌံ - မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိသော၊ ပရမဂမ္ဘီရံ - အလွန်နက်နဲသော၊ သမ္မညုတညာဏံ - သမ္မညုတာဉာဏ်တော်ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှား ပြတော်မူလျက်၊ သူရိယော - နေသည်၊ အန္ဓကာရံ - အမိုက်မှောင်ကို၊ (ဝိဓမတိ)ဝိယ- တိုက်လွှင့် ပယ်ဖျောက်သကဲ့သို့၊ (တထာ) ဒိဋ္ဌဂတမဟန္ဓကာရံ-မိစ္ဆာအယူ တည်းဟူသော ကြီးစွာသောအမှောင်ကို၊ ဝိဓမန္တော - တိုက်လွှင့် ပယ်ဖျက်တော်မူလျက်၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

သင်္ဂါမဝိဇယော။ ။ဝိပုဗ္ဗ ဇိဓာတ်, အ ပစ္စည်းဖြင့် "ဝိဇယော"ဟု ဖြစ်၏၊ ဝိဇိနာတိ ဇေတေနာတိ ဝိဇယော၊ သင်္ဂါမသ္မိ + ဝိဇယော သင်္ဂါမဝိဇယော။ [သင်္ဂါမံ ဝိဇိနာတိ ဇေတေနာတိ " ဟု ပေါင်း၍ ဋီကာသစ်ပြုသည်မှာ အလွယ်ပြုခြင်းသာတည်း။] သင်္ဂါမ (စစ်ပွဲ) ဟူရာ၌ မာရ်ငါးပါးတို့နှင့် တိုက်ရသောစစ်ပွဲဟု သိစေလို၍ "ဒေဝပုတ္တမာရမ္မိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ [သင်္ဂါမော စေတ္ထ ပဉ္စဟိ မာရေဟိ သမာဂမနံ အဘိယုဇ္ဈနံ တိ အာဟ ဒေဝပုတ္တမာရမ္မိတိ အာဒိ၊- ဋီကာသစ်။] ဤ၌ " ပဉ္စဟိ မာရေဟိ " ဟု ဖွင့်သောကြောင့် စာအုပ်တို့၌ အဘိသင်္ခါရမာရ် ကျနေသည် ဟု သိပါ။ [ဋီကာတို့၌ "အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ အတ္ထဇာလံ" စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာမှ တနည်းဖွင့်သေး၏။]

နိဒါနာဝသာနတော။ ။"မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ"စသော ဘုရားစကားတော်၏ရှေ့၌ " အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော " ကို နိဒါန်း၏အဆုံးဟု ဆိုသည်၊ ထို နိဒါန်း၏အဆုံးကို အပိုင်းအခြားပြု၍ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ"မှ စပြီးလျှင် "ဓာရေဟိ"တိုင်အောင်သော ပါဠိတော်ကို "သကလံ သုတ္တန်ံ "ဟု ယူပါ၊ ဤသို့ယူမှ "ဇုဒမဝေါစ ဘဂဝါ- ဤတရားကို ဘုရားဟောတော်မူပြီ" ဟူသော နိဂုံးနှင့် လိုက်လျောသည်။ [အာဒိကလျာဏာစသည် ခွဲရာ၌ကား နိဒါန်းစကားသည် သုတ်၏ အစဖြစ်သောကြောင့် သုတ်တသုတ်အတွင်း၌ ပါဝင်နိုင်ပါ၏။]

အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူတိ-ကား၊ တေ ဘိက္ခူ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တမနာ သကမနာ - မိမိစိတ် ရှိကြကုန်သည်၊ ဗုဒ္ဓဂတာယ - မြတ်စွာဘုရား၌ဖြစ်သော၊ (မြတ်စွာဘုရားကို အာရုံပြုသောအားဖြင့်ဖြစ်သော)၊ ဒီတိယာ-ဒီတိဖြင့်၊ ["ဒီတိ အားဖြင့်"ဟု ဝိသေသနဆိုလိုသည်။] ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ—တက်ကြွသောစိတ် ရှိကြကုန်သည်၊ (ဥ+ အဂ္ဂ+ စိတ္တာ- အထက်၌ အဖျားရှိသကဲ့သို့ ထောင်တက်သောစိတ် ရှိကြကုန်သည်)၊ ဟုတွာ-၍၊ (အဘိနန္ဒုံ၌စပ်)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘဂဝတော ဘာသိတန္တိ-ကား၊ ကရဝီက ရုတမဉ္ဇုနာ- ကရဝိက်ငှက်မင်း၏ ကျူးရင့်သံနှင့် တူစွာ နာပျော်ဘွယ်ကောင်းသော၊ ကဏ္ဌသုခေန - နားတို့၏ ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ-နားဝင်ချိသော၊ ပဏ္ဍိတဇနဟဒယာနံ-ပညာရှိ လူအပေါင်း၏ စိတ်နှလုံးတို့ကို၊ အမတာဘိသေက သဒိသေန- အမြိုက်ရေစင်

× × × × × × ×

အတ္တမနာ။ ။အတ္တနော+မနော ယေသံတိ အတ္တမနာ (မိမိ၏စိတ်ရှိသူတို့)၊ ဤ အနက်ကိုရည်ရွယ်၍ "သကမနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သကဖြင့် အတ္တသဒ္ဒါ၏ "မိမိ"ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ "မိမိစိတ်ရှိ"ဟူရာ၌ "မည်သူမဆို, မိမိစိတ်ရှိသူချည်း မဟုတ်ပါလော" ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ဘုရားရှင်ကို အာရုံပြုသောဒီတိဖြင့် တက်ကြွသော စိတ် ရှိကြသည်"ကို ဆိုလိုသည်ဟု ဥဇုကတ္ထကို သိစေလို၍ " ဗုဒ္ဓဂတာယ " စသည်ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏— သမ္မာပဏိဟိတ (ကောင်းစွာထားအပ်သော ကုသိုလ်) စိတ်ကိုသာ မိမိ၏ ကောင်းကျိုးကိုပြုတတ်သည့်အတွက် မိမိ၏စိတ်ဟု ခေါ်ရသည်။

ဆက်ဥုးအုံ— မိစ္ဆာပဏိဟိတ (မကောင်းသဖြင့် ထားအပ်သော) အကုသိုလ်စိတ် သည် မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေကာမူ မိမိ၏စီးပွားမဲ့ကို ပြုတတ်သောကြောင့် "ပရမန (ရန်သူ ဖြစ်သော သူတပါး၏အကြိုက်စိတ်)"ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်....

"ဒိသော ဒိသံ ယံ တံ ဓာယိရာ, ဝေရီဝါ ပန ဝေရိနံ၊
မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တံ, ပါပိယော နံ တတော ကရေ"ဟု

ဓမ္မပဒစိတ္တဝဂ်၌ ဟောတော်မူသည်။ [မုန်းသူတယောက်သည် မုန်းသူတယောက်ကို (တနည်း) ရန်သူတယောက်သည် ရန်သူတယောက်ကို အကြင်စီးပွားမဲ့ ပျက်စီးရေးကို ပြုရာ၏၊ ထိုသို့ ပြုအပ်သောအမှုထက် မိမိဘာသာပြုအပ်သော မိစ္ဆာပဏိဟိတစိတ်က မိမိအတွက် သာ၍ ယုတ်မာဆိုးဝါးမှုကို ပြုရာရောက်သည်။]

ကရဝီက၊ပေ၊မဉ္ဇုနာ။ ။ကရဝီကဿ+ရုတံ—တွန်မြူးအပ်သော အသံတည်း၊ ကရဝီကရုတံ၊ ကရဝီကရုတံဣဝ မဉ္ဇု ကရဝီကရုတမဉ္ဇု။ [မနံ— ကြားရသူတို့၏စိတ်ကို၊ ရဒ္ဓေတိ—နှစ်သက်စေတတ်၏၊ ဣတိ မဉ္ဇု၊ ဥပစ္စည်း၊ "မနရဉ္ဇု"မှ နနှင့် ရကိုချေ၍ မဉ္ဇု ဖြစ်သည်ဟု အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိ ဆိုသည်။]

အမတာဘိသေကသဒိသေန။ ။ကာယစိတ္တဒရထဝူပသမကံ သဗ္ဗသမ္ဘာရာဘိ သခ်ံတံ ဥဒကံ (ကိုယ်စိတ်တို့၏ ပူပန်ခြင်းကို ငြိမ်းစေတတ်သော အလုံးစုံသော အဆော် အဥုးတို့ဖြင့် စီမံအပ်သော ရေစင်သည်) ဒီဃာယုကတာသံဝတ္တနတော အမတံနာမ

ဖြင့် သွန်ဖြန်းလိုက်ခြင်းနှင့် တူသော၊ ဗြဟ္မဿရေန – ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့် တူသော အသံတော်ဖြင့်၊ ဘာသမာနဿ - ဟောတော်မူသော၊ ဘဂဝတော်– မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနံ- စကားတော်ဖြစ်သော၊ (ဣဒံ သုတ္တံ ၌စပ်၊) ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝိစိတြနယဒေသနာ ဝိလာသယုတ္တံ-ထူးဆန်း သောနည်းနှင့်လည်းယှဉ်, ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စမ္ပယ်ခြင်းနှင့်လည်းယှဉ် သော၊ ဣဒံသုတ္တံ–ဤ ဇာလဗြဟ္မသုတ်တော်ကို၊ (အဘိနန္ဒုံ ၌စပ်)။

အဘိနန္ဒုံတိ – အဘိနန္ဒုံ ဟူသည်ကား၊ အနုမောဒိံသုစေဝ - အဖန်ဖန် လည်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်ပြီ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိံသုစ-လက်ခံလည်း လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ (တနည်း) ဟိ– ချဲ၊ အယံ အဘိနန္ဒသဒ္ဒေါ - ဤ အဘိနန္ဒသဒ္ဒါသည်၊ အဘိနန္ဒတိ– တဏ္ဍာဖြင့် လွန်စွာနှစ်သက်၏၊ အဘိဝဒတိ - ကောင်းလေစွဟု အားရနှစ်လို ပြောဆို၏၊ ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ [ခန္ဓ

× × × × × × ×

(အသက်ရှည်သူ၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် အမြိတ် (အမြိုက်) ရေစင်မည်၏)၊ တေနာဘိသေကသဒိသေန၊– ဋီကာ၊ ဤအလို "အဘိသိဉ္စနံ အဘိသေကော၊ အမတေ နန်+အဘိသေကော အမတာဘိသေကော၊ အမတာဘိသေကေန+သဒိသော အမတာ ဘိသေကသဒိသော " ဟု ပြုပါ။ [ဒုစရိတပုဒ်မှ ဒုစရိတ်သည် " ဒုစရိုက် "ဟု ဖြစ်လာ သကဲ့သို့, သတ္တတ၌ အမရိတပုဒ်မှ အမရိတ်သည် " အမြိုက်"ဟု ပြောင်းရွှေ့လာ၏။] "ပဏ္ဍိတဇနဟဒယာနံ"ကိုလည်း ဤ " အဘိသေက "ဟူသော ဘာဝသာဓန၌ စပ်ရ သော ကံပုဒ်ဟု မှတ်ပါ။

ဝိစိတြ၊ပေ၊ယုတ္တံ။ ။ ဝိစိတြာ+နယာ ဝိစိတြနယာ၊ ဝိလာသနံ ဝိလာသော၊ ဒေသနာယ+ဝိလာသော ဒေသနာဝိလာသော၊ ဝိစိတြနယာ စ + ဒေသနာဝိလာသော စာတိ ဝိစိတြနယဒေသနာဝိလာသာ၊ တေဟိ + ယုတ္တံ ဝိစိတြနယဒေသနာဝိလာသ ယုတ္တံ (ဝစနံ)။ [ဋီကာသစ်၌ "ဒေသနာဝိလာသ"အရ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို အရ ကောက်လေသည်၊ "သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်နှင့်ဖွယ်သော"ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ် မဖြစ် နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

အဘိနန္ဒုံ။ ။နန္ဒ (နဒိ) ဓာတ်သည် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် " အနုမောဒိံသု " ဟု မူလဓာတ်နက်အတိုင်း ဖွင့်၏၊ " အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ"ဟူသော ပရိဘာသာဟိတ်နှင့်အညီ, ဓာတ်တို့က အနက်များစွာကို ဟောနိုင် ရကား နန္ဒဓာတ်၏ သမ္ပဋိစ္ဆန အနက်ကိုလည်းယူ၍ " သမ္ပဋိစ္ဆိံသု " ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏၊ – ရဟန်းတော်တို့သည် ဘုရားရှင်၏တရားတော်ကို " သာဓု သာဓု " ဟု အနု မောဒနာပြုရုံသာ မက, အစဉ်အဆက်ဆောင်ရွက်ဘို့ရန် လက်ခံလည်း လက်ခံကြသည်။

အယဉ္ဇိ အဘိနန္ဒသဒ္ဒေါ။ ။ဟောရိုးဓာတ်နက်ထက်ပို၍ " သမ္ပဋိစ္ဆိံသု "ဟု ဖွင့်ထားသဖြင့် " ထိုအနက် သင့်မှ သင့်ပါမည်လား " ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် အဘိနန္ဒ၏ ဟောနိုင်သော (ဓာတ်နက်မဟုတ်သော) အနက်တွေ များစွာရှိပေသည် ဟု ပြခြင်းငှါ ဒဋ္ဌိဝါကျ, တနည်း– ဝိတ္ထာရဝါကျကို တက်ရပေသည်။

သံယုတ် , နကုလပိတုဝဂ်, သမာဓိသုတ် ပါဋိတော်။] တဏ္ဍာယမ္ဓိ – တဏ္ဍာ ဟူသောအနက်၌လည်း၊ အာဂတော – လာ၏၊ ဥဘယေ- ၂ ပါးစုံကုန်သော၊ ဒေဝမာနုသာ-နတ်လူတို့သည်၊ အန္ဓမေဝ-အစာသို့သာ၊ အဘိနန္ဒန္တိ-ချဉ်းကပ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဥပဂမနေပိ–ချဉ်းကပ်ခြင်း အနက်၌လည်း၊ (အာဂတော)၊ [“အဘိနန္ဒတိ”၌ တဏ္ဍာဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းကိုဆိုလိုသောကြောင့် “တဏ္ဍာယံ ပိ အာဂတော”ဟု ၎င်း, “အန္ဓမေဝါဘိ နန္ဒန္တိ”၌“ဓာတူနံ အနေက တ္ထတ္တာ”အရ ဥပဂမနအနက်ကိုယူရသောကြောင့်“ဥပဂမနေပိ”ဟု ၎င်းဖွင့်၏။]

စိရပ္ပဝါသိံ-ကြာရှည်စွာ ကွေကွင်း၍, နေရခြင်းရှိသော၊ ဒူရတော- တရွာ တကျေး, ရပ်အဝေးမှ၊ သောတ္ထိံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ အာဂတံ-ပြန်၍ရောက်လာ သော၊ ပုရိသံ-ယောကျ်ားကို၊ ဥတိမိတ္တာ– ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့သည်၎င်း၊ သု ဟဇ္ဇာစ – ကောင်းသော စိတ်နှလုံး ရှိကြသော ချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့သည်၎င်း၊ အာဂတံ–ပြန်လာပေပြီ ဟူ၍၊ အဘိနန္ဒန္တိ–လက်ခံကြကုန်၏၊ ဣတိ အာဒီသု- တို့၌၊[ဓမ္မပဒ, ပိယဝဂ်, နန္ဒိယဝတ္ထုပါဋိတော်။] သမ္ပဋိစ္ဆနေပိ – လက်ခံခြင်း အနက်၌လည်း၊(အာဂတော)၊ အဘိနန္ဒိတ္ဝာ–လွန်စွာနှစ်သက်၍၊ အနုမောဒိ တ္ဝာ-အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်၍၊ ဣတိ အာဒီသု၊ [မဇ္ဇိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသ, သီဟနာဒဝဂ်, မဓုပိဏ္ဍိကသုတ် ပါဋိတော်တို့၌။] အနုမောဒနေပိ–အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ခြင်း အနက်၌လည်း၊(အာဂတော)၊ ဣဓ- ဤအဘိနန္ဒုံတိဟူသော ပါဌ်၌၊ သွာယံ (သော+အယံ)- ထို အဘိနန္ဒသဒ္ဒါသည်၊ အနုမောဒနသမ္ပဋိ စ္ဆနေသု-အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ခြင်းအနက်, လက်ခံခြင်းအနက်တို့၌၊ ယုဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ အဘိနန္ဒုံတိ ၊ ပေ ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိံသုစာတိ - ဟူ၍၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

တာဒိနော– လောကဓံ ရှစ်ပါးကြောင့် ဖေါက်ပြားမတုန် တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ သုဘာသိတံ- သဒ္ဒါအားဖြင့် ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်သော၊ သုလပိတံ - အနက်အားဖြင့် ကောင်းစွာ မိန့်တော်မူ

× × × × × × ×

စိရပ္ပဝါသိံ၊ပေ၊သမ္ပဋိစ္ဆနေ။ ။ဂါထာ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် “အဘိ နန္ဒန္တိ” အတွက် လက်ခံခြင်းအနက်က ထင်ရှားသောကြောင့် “သမ္ပဋိစ္ဆနေ” ဟု ဖွင့်သည်။ [ပဝါသိံ၌ ပဥပသာရသည် ဝိယောဂ အနက်ဟောတည်း၊ ပဝသနံ ပဝါသော–ကင်း၍နေခြင်း၊ ပဝါသော ယဿာတိ ပဝါသီ–ကွေကွင်း၍ နေခြင်းရှိသူ၊ စိရံ + ပဝါသီ စိရပ္ပဝါသီ။]

အဘိနန္ဒိတ္ဝာ။ ။အဘိနန္ဒိတ္ဝာကို “အနုမောဒိတ္ဝာ” ဟု အနက် ထင်ရှားအောင် ထပ်၍ပြသောကြောင့်“အနုမောဒနေပိ”ဟု ဆိုသည်၊ တေန ဝုတ္တံ – စသည်ကား ရှေ့၌ မိမိဖွင့်ခဲ့သော “အဘိနန္ဒုံတိ ၊ပေ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိံသုစ” ဟူသော စကားကို ပြန်၍ ဖုံးသော နိဂုံးတည်း၊ လဒ္ဓဂုဏ်ဟုလည်း ဆိုကြသေး၏။

အပ်သော၊ (ဣဒံ သုတ္တံ-ဤ သုတ်တော်ကို၊) ဘိက္ခဝေါ-ရဟန်းတို့သည်၊ သာဓု သာဓူတိ-သာဓု သာဓုဟူ၍၊ အနုမောဒမာနာ-အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ သိရသာ – ဥုးခေါင်းဖြင့်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု - လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဏ္ဍုတိ–သုတ်၏အဖွင့် အပြီးတည်း။ [“ အဘိနန္ဒုံ ”တိုင်အောင် မြဟ္မဇာလသုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၏အဖွင့် ဤတွင် ပြီးပြီ– ဟု ပရိသမာပနတ္ထဇောတက ဣတိသဒ္ဒါက ပြသည်။]

ဣမသ္မိံ စပန ဝေယျာကရဏသ္မိန္တိ - ကား၊ ဣမသ္မိံ နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ–ဤဂါထာ မရှိသော သုတ်တော်ကို၊(“ဘညမာနေ-ဟောတော်မူအပ်စဉ်”၌စပ်)၊ ဟိ-မှန်၊ နိဂ္ဂါထကတ္တာ-ဂါထာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤသုတ်တော်ကို၊ ဝေယျာကရဏန္တိ-ဝေယျာကရဏဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ - သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်)၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

× × × × × × ×

သုဘာသိတံ၊ပေ၊ဘိက္ခဝေါ။ ။“အဘိနန္ဒုံတိ” ဟု လာသမျှ၌ ဤအနုမောဒနသမ္ပဋိစ္ဆန အနက်အားဖြင့် ၂ နက် ရနိုင်ပုံကိုပင် သုတ်အဆုံးအဆုံး၌ သတိရစေလိုသောကြောင့် ဂါထာဖြင့် ပြပြန်သည်၊ “သဒ္ဒါအားဖြင့် သုဘာသိတ , အနက်အားဖြင့် သုလပိတ ” ဟုဎး, “သီလကို ပြခြင်းအားဖြင့် သုဘာသိတ, အထက်၌ သုညတာကို ပြခြင်းအားဖြင့် သုလပိတ”ဟုဎး,“ဒိဋ္ဌိတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်ခြင်းအားဖြင့် သုဘာသိတ , ထို ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖျက်ခွဲနိုင်သော သမ္မာညုတာဉာဏ်တော်ကို အကျယ် ပြခြင်းအားဖြင့် သုလပိတ”ဟုဎး,“အဝဏ္ဏကို ပြခြင်းအားဖြင့် သုဘာသိတ, ဝဏ္ဏကို ပြခြင်းအားဖြင့် သုလပိတ”ဟုဎး ဤသုတ်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဋီကာသစ် ခွဲပြသည်။

ဣမသ်ိံ စ ပန။ ။ပါဠိတော်စကားရပ် ပြီးပြတ်ပြီဖြစ်သော်လည်း ဤသုတ်၏ အဆုံး၌ အံ့သြဘွယ်ဖြစ်ပုံကို ဆက်၍ပြလိုသောကြောင့်“ဣမသ်ိံ စ ပန”ဟု သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်တော်မူရပြန်သည်၊“ပြတ်ပြီးခဲ့ရာ, ဆက်၍လာ, ဝါကျာရမ္ဘပင်”... နှင့် အညီ ပြတ်ပြီးကို တဖန်ပြန်၍ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘတည်း၊ “စ-ပန”နိပါတ် ၂ ပုဒ်လုံးပင် ဝါကျာရမ္ဘဇောတကဖြစ်သည်။ [မြေလှုပ်ခြင်းသည် အထူးအဆန်းဖြစ်သောကြောင့် “ဆက်၍ အထူးပြဆိုဥုးအံ့”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ ပနသဒ္ဒါ ဝိသေသတ္ထဇောတက။]

ဝေယျာကရဏသ္မိံ။ ။ဗျာကရဏ၌“ဝိ+အာ+ကံရဏ”ပုဒ်ရင်းတည်း၊ ဏ္ဍကို ယ, ဝကို ဗပြုလျှင် “ဗျာကရဏ”ဟု ဖြစ်၍, ဏ္ဍကို ဧပြု,(ယ)လာလျှင် “ဝေယျာကရဏ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဗျာကရဏသဒ္ဒါသည် “ဗျာကရောတိ–ဖြေဆို၏” စသည်၌ ကဲ့သို့ “အဖြေ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဤသုတ်သည်လည်း “ ကတမဿ တံ ဘိက္ခဝေ ” စသော ပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေသောအားဖြင့် သီလ-သမ္မာညုတာဉာဏ်တို့ကို ပြရာဖြစ်သောကြောင့် အဖြေသုတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်ကို “ ဣမသ်ိံ ဝေယျာကရဏသ်ိံ”ဟု ဆိုသည်။

နိဂ္ဂါထကတ္တာ။ ။ သုတ္တဝေယျစသော အင်္ဂါ ၉ ပါး (နဝင်္ဂ) အခွဲ၌ “ ဂါထာရှိသော သုတ်သည် ဂေယျမည်၏။ [အမေး–အဖြေပင် ဖြစ်သော်လည်း ဂါထာပါလျှင် ဂေယျမည်၏။] အမေး – အဖြေဖြစ်၍ ဂါထာ မပါသောသုတ်သည် ဝေယျာကရဏ

ဒသသဟဿိ လောကဓာတူတိ-ကား၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာ-တသောင်းသော စကြဝဠာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ လောကဓာတု-လောကဓာတ်သည်၊ အကမ္မိတ္ထာတိ – ကား၊ သုတ္တပရိယောသာနေယျဝ – သုတ်၏ အဆုံးဌိသာ၊ အကမ္မိတ္ထ - တုန့်လှုပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ နဝေဒိတဗ္ဗာ - မသိထိုက်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သုတ္တပရိယောသာနေယျဝ-ဌိသာ၊ အကမ္မိတ္ထ- ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ နဝေဒိတဗ္ဗာ-မသိထိုက်သနည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)- အကြင့်ကြောင့်၊ ဘညမာနေတိ–ဘညမာနေဟူ၍၊ (သံဂီတိ ကာရကေဟိ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ဘညမာနေဟူ၍ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုတ္တပရိယောသာနေယျဝ- ဌိသာ၊ အကမ္မိတ္ထ ဣတိ, နဝေဒိတဗ္ဗာ-ထိုက်)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သုတ်၏ အဆုံးဌိသာ တုန့်လှုပ်ပြီ ဟူ မသိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဒွါသဋ္ဌိယာ–၆၂ ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတေသု-မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဝိနိဝေဌေတ္ဝာ-ဖြေရှင်း၍၊ ဒေသိယမာနေသု-ဟောတော်မူအပ်ကုန်လသော်၊တဿတဿဒိဋ္ဌိဂတဿ-ထိုထိုမိစ္ဆာအယူ၏၊ပရိယောသာနေ ပရိယောသာနေ – အဆုံးအဆုံးဌိ၊ (အကမ္မိတ္ထ- ပြီ)၊ ဣတိ- သို့၊ ဒွါသဋ္ဌိယာ–သော၊ ဌာနေသု-အရာဌာနတို့ဌိ၊ အကမ္မိတ္ထ–ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

× × × × × × ×

မည်၏"ဟု ခွဲခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဝေယျာကရဏအမည် ရခြင်း၏ လိုရင်းအကြောင်းမှာ ဂါထာမပါခြင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် "နိဂ္ဂါထကသုတ္တေ" ဟုငင်း, "နိဂ္ဂါထကတ္တာ" ဟုငင်း မိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်းမှာ — " အမေး – အဖြေ၏ အဖြစ်သည် ဝေယျာကရဏ မည်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ပါသော်လည်း ထို အကြောင်းမှာ ဂေယျမည်ခြင်း၏ အဇကြောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ရကား ဂေယျနှင့် မဆက်ဆံသော သီးခြားအကြောင်းကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် " နိဂ္ဂါထကတ္တာ " ဟု မိန့်သည်–ဟူလို။ [ဣတိ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တာသာပိ ဂေယျသာဓာရဏတော အင်္ဂနာရဟေတုရဟိတာသစ နိဂ္ဂါထကဘာဝသော်ဝ အနညသာဓာရဏတော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဘာဝမနပေက္ခိတ္ဝာ နိဂ္ဂါထကဘာဝမေဝ ဝေယျာကရဏဟေတုတာယ ဒဿေန္တော နိဂ္ဂါထကတ္တာဟိ ဣဒံ ဝေယျာကရဏန္တိ အာဟ။]

ဒသသဟဿိ။ ။ "ဒသသဟဿံ (ပရိမာဏံ) အဿာတိ ဒသသဟဿိ " ဟု အဿထ္ထိတဒ္ဓိတ်ပြုစေလို၍ "ဒသ၊ပေ၊ပရိမာဏာ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤပုဒ်သည် လောကဓာတုနှင့် သမာသ်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဈေရဿဖြင့် " သိ " ဟု ရှိရသည်၊ သမာသ်မတွဲလျှင် "ဒသသဟဿိ" ဟုငင်း, ဣနိသက်၍ "ဒသသဟဿိနိ" ဟုငင်း ရှိရလိမ့်မည်။

ဘညမာနေတိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ။ "ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ" သုတ်နှင့် အညီ "ဟောတော်မူဆဲ" ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အနက်ကို မာနပစ္စည်းက ပြသောကြောင့် "အဆုံးကျမှ တကြိမ်တည်းသာ မြေလှုပ်သည်"–ဟု မမှတ်ရ–ဟူလို။ [ဤ ဟိကို ကာရကာဇောတကကြီး၍, ရှေဝါကျသို့ ဖလဝါကျအဖြစ်ဖြင့် ပြန်လှည့်ပြီးလျှင် နောက်တသ္မာဖြင့်လည်း ထို ဖလဝါကျကို စွဲပါ၊"တသ္မာ-ရှေ့, ဟိတ်ကိုဧတ္တေ" .... စသော နိယာမ်နှင့် အညီတည်း။]

တတ္ထ-ထို အကမ္မိတ္ထဟူသောပါဠိ၌၊ ဓာတုက္ကောဘေန-ဓံဝတ်တို့၏ ချောက်ချားခြင်းငှင်း၊[ဇာတိ၌ စပ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် "ကြောင့်" ဟု မပေးဘဲ "ငှင်း"ဟု ပေးသည်၊ မြေ၏အတွင်း၌ ဝါယောစသောဓာတ်တို့၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းကို"ဓာတုက္ခောဘ"ဟု ဆိုသည်။] ဣဒ္ဓိမတော- တန်ခိုးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာနုဘာဝေန-အာနုဘော်ငှင်း၊ ဗေါဓိသတ္တသ-ဘုရားအလောင်း၏၊ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိယာ-မယ်တော် ဝမ်းသို သက်ရောက်တော်မူခြင်းငှင်း၊ မာတုကုစ္ဆိတော-မယ်တော် ဝမ်းမှ၊ နိက္ခမနေန-ထွက်တော်မူခြင်းငှင်း၊ ဝါ-ဖွားမြင်တော်မူခြင်းငှင်း၊ သမ္ဗောဓိပ္ပတ္တိယာ-,အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်သို ရောက်တော်မူခြင်းငှင်း၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေန-ဓမ္မစက်ကြဲ့ကို လည်စေတော်မူခြင်းငှင်း၊ အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနေန-အယုသင်္ခါရကို လွှတ်တော်မူခြင်းငှင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနေန-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းငှင်း၊ ဣတိ-ဤသို၊ အဋ္ဌဟိ - ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပထဝီကမ္ပော- မြေ၏ လှုပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ တေသံ-ထို ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယံ-အဆုံးအဖြတ်ထို၊ အဋ္ဌဓါ၊ပေ၊ပါတုဘာဝါယာတိ-အဋ္ဌဓါ၊ပေ၊ပါတုဘာဝါယ ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ - မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ်၌၊ အာဂတာယ - တိုက်ရိုက်လာသော၊ တန္တိယာ-ပါဠိကို၊ ဝတ္ထုနာကာလေ-ဖွင့်ရာအခါ၌၊ ဝက္ခာမ-နှံအံ့။

ပန - ဆက်၊ အယံ မဟာပထဝီ - ဤမြေကြီးသည်၊ မဟာဘိနိက္ခမနေ-မြတ်သော တောထွက်တော်မူရာ၌ရာနဂင်း၊ [အဋ္ဌသု ဌာနေသုကိုကြည့်၍ "ဌာန" ဟု ပေးလိုက်သည်။]ဗောဓိမဏ္ဍူပသက်မနေ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို ချဉ်းကပ်တော်မူရာ၌ရာနဂင်း၊ ပံသုကူလဂ္ဂဟဏော - ပုံသုကူကောဲယူတော်မူရာ ဌာနဂင်း၊ [ပုဏ္ဏာမည်သော ကျွန်မကိုရစ်ပတ်၍ ပစ်အပ်သော ပုံသုကူသက်နှံးကို ကောက်ယူတော်မူရာ၌ရာန။] ပုံသုကူလဓောဝနေ-ပုံသုကူအဝတ်ကို ဖွပ်လျော်တော်မူရာ၌ရာနဂင်း၊ ကာဠကာရာမသုတ္တေ - ကာဠကာရာမသုတ် ဟူသော ဌာနဂင်း၊ [အဂုံတ္တိ၌, စတုက္ကနိပါတ်, ပဌမပုံ, ဥရုဝေလဝဂ်, ကာဠကာရာမသုတ်။]ဂေါတမကသုတ္တေ-ဂေါတမကသုတ်ဟူသော ဌာနဂင်း၊ [အဂုံတ္တိ၌, တိကနိပါတ်, တတိယပုံ, ကုသိနာရဝဂ်, ဂေါတမကစေတတိယသုတ်။] ဝေဿန္တရဇာတကေ - ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ဟူသော ဌာနဂင်း၊ ဇုမသို့ ဗြဟ္မဇာလေ-ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ဟူသောဌာနဂင်း၊ ဣတိ-ဤသို၊ အပရေသုဝိ-ဆိုအပ်ပြီးသောရှစ်ပါးမှ တခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရာဌဲ့ာနတို့၌၊ အကမ္မိတ္ထ- တုန်လှုပ်ပြီ။

× × × × × × × ×

အပရေသုဝိ။ ။ဘုရားရှင်သည် သုမေဓဝါဘဝ၌ ပါရမီတော်တို့ကို အပြန်အလှန် စိစစ်တော်မူ၏၊ ထိုအခါ၌လည်း မြေလှုပ်သေး၏၊ ထို့ပြင်- သာသနာတော်၏ အမြစ်တွယ်ရာအခါ, သာသနာတော်ကွယ်ရာအခါတို့၌လည်း မြေလှုပ်သေး၏၊ ထိုအခါများကို ဝိသဒ္ဓါဖြင့် ပေါ်းသည် ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏။ [သာသနာတော် ရောက်နေသော်လည်း

တတ္ထ – ထို ရှစ်ပါးသောအခါတို့တွင်၊ မဟာဘိနိက္ခမန ဗောဓိမဏ္ဍူပသက်မနေသု-မြတ်သော တောထွက်တော်မူရာအခါ, ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ ချဉ်းကပ်တော်မူရာ အခါတို့၌၊ ဝီရိယဗလေန-ဝီရိယတော်၏အစွမ်းကြောင့်၊ အကမ္ပိတ္ထ-တုန်လှုပ်ပြီ၊ ပံသုကူလဂ္ဂဟဏေ – ပံသုကူကောက်တော်မူရာအခါ၌၊ ဒ္ဝိသဟဿ ဒိပပရိဝါရ-ကျန်းငယ် ၂ ထောင် အခြံအရံရှိကုန်သော၊ စတ္တာရော-၄ ကျန်းကုန်သော၊ မဟာဒိပေ – ကျန်းကြီးတို့ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ–ရဟန်းပြု၍၊ သုသာနံ– သုသာန်သို့၊ ဂန္ဒွာ – ကြွတော်မူ၍၊ ပံသုကူလံ– ပံသုကူအဝတ်ကို၊ ဂဏှန္တေန – ကောက်ယူတော်မူသော၊ ဘဂဝတာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒုက္ကရံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကို၊ ဝါ - ပြုနိုင်ခဲသောအမှုကို၊ ကတံ–ပြုတော်မူအပ်ပါပေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ အစ္ဆရိယဝေဂါဘိဟတာ-အံ့ဩြခြင်းလေဝံသော အမှုအရာတော်၏အဟုန်သည် ရိုက်ခတ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အကမ္ပိတ္ထ။

ပံသုကူလဓောဝန ဝေဿန္တရဇာတကေသု – ပံသုကူအဝတ်ကို ဖွပ်လျှော်တော်မူရာအခါ, ဝေဿန္တရ ဇာတ်တော်တို့၌၊ အကာလကမ္မညနေန - အခါမဲ့တုန်လှုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ကြိယာဝိသေသန)၊ အကမ္ပိတ္ထ– ပြီ။၊ ကာဠကာရာမ

× × × × × × ×

အမြဲ သီတင်းသုံးရာ မြေမရှိသေးလျှင် ထိုအရပ်၌ အမြစ်မတွယ်သေး၊ မြေနေရာရှိမှ အမြစ်တွယ်သည်မည်၏၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကို လက်ခံတော်မူရာ, အရှင်မဟိန္ဒ၏ မဟာမေဃဝန်ဥယျာဉ်ကို လက်ခံရာအခါ စသည်ကို "သာသနာတော်၏ အမြစ်တွယ်ရာအခါ" ဟု ဆိုသည်။]

ဝီရိယဗလေန။ ။ တောထွက်တော်မူရာအခါ၌ စကြာမင်း၏ အသရေကို စွန့်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယအစွမ်းတည်း။ [စိတ်ဇဝါသတ္တိကို "ဝီရိယအစွမ်း" ဟု ဆို၏၊ ထို သတ္တိမရှိလျှင် ထိုစည်းစိမ်ကြီးကို စွန့်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။] ဗောဓိပင်သို့ ချဉ်းကပ်တော်မူရာအခါ၌ကား " ခန္ဓဲကိုယ်၌ အရေ, အကြော , အရိုးမျှသာ ကြွင်းစေတော့၊ အသား အသွေးကား ခြောက်ပစေတော့ " ဟု အင်္ဂါ ၄ ပါးရှိသော ဇဝ သတ္တိ ဝီရိယအစွမ်းတည်း။

အစ္ဆရိယ ဝေဂါဘိဟတာ ။ ။ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ပံသုကူကောက်ခြင်းအမှုအရာကို "အစ္ဆရိယ" ဟုဆိုင်း, ထိုအမှုအရာ၏ တန်ခိုးအရှိန် အာနုဘော်ကို "ဝေဂ" ဟုဆိုင်း ခေါ်၏၊ ထို အဟုန်အရှိန်သည် မြေကို ရိုက်ခတ်အပ်သည်ဖြစ်၍ မြေတုန်လှုပ်ရလေသည်။ [အစ္ဆရိယသဿ + ဝေဂေါ အစ္ဆရိယဝေဂေါ၊ တေန+အဘိဟတာ (ဃဋ္ဋိတာ) အစ္ဆရိယဝေဂါဘိဟတာ။]

အကာလကမ္မညနေန။ ။ပံသုကူလဓောဝနအခါ၌ "အစ္ဆရိယဝေဂါဘိဟတာ" ဟုပင် ဆိုသင့်၏၊ သို့သော် တရံတခါမှဖြစ်သည့်အတွက် " အကာလ ကမ္မညနေန " ဟု ဆိုကြောင်းကို ဋီကာသစ်မိန့်၏၊ ဝေဿန္တရဇာတ်၌ကား ပါရမီဖြည့်ကြောင်း ကောင်းမှု၏အစွမ်းကြောင့် လှုပ်၏၊ သို့သော် အကြိမ်များစွာလှုပ်သောကြောင့် အခါသတ်မှတ်ချက်မရှိရကား "အကာလကမ္မန" ဟု ဆိုသည်။

ဂေါတမကသုတ္တေသု – ကာဋ္ဌကာရုမသုတ် ဂေါတမကသုတ်တို့၌၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-အကျွန်ုပ် မြေကြီးသည်၊ သက္ခိ-သက်သေပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မလျောက်သော်လည်း လျော်သကဲ့သို့၊ သက္ခိဘာဝေန-သက်သေ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အကမ္ပိတ္ထ-ပြီ၊ [ထိုသုတ်တို့ကို ဟောတော်မူရာ၌ မြေတုန်လှုပ်ခြင်းက အသိသက်သေအဖြစ်နှင့်တူသောကြောင့် “သက္ခိဘာဝေန” ဟု ဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ မြဟ္မဇာလေ– ၌ ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌၊ ဒွါသဋ္ဌိယာ-သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတေသု-တို့ကို၊ ဝိဇဋေတွာ–ဖြေရှင်းတော်မူ၍၊ နိဂ္ဂုမ်ဘ-ချုံပိတ်ပေါင်းနှင့်တူသော အရှုပ်အထွေးမရှိသည်ကို၊ ကတွာ,ဒေသိယမာနေသု-ဟောတော်မူအပ်ကုန်လသော်၊ သာဓုကာရဒါနဝသေန – သာဓု.... သာဓု ဟု ပြုအပ်သောအသံကို ပေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ဝါ-ကောင်းချီးနှမော်,သာဓုခေါ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊အကမ္ပိတ္ထ။ [သာဓုဣတို့ ကရီယတေတိ သာဓုကာရော-သာဓု....သာဓုဟုပြုအပ်သောအသံ။]

[များစွာသောဌာနတို့၌ မြေလှုပ်ရပုံကို ပြခြင်းအားဖြင့် ၌ ဗြဟ္မဇာလသုတ်၏ တန်ခိုးကြီးကြောင်းကို ပြရာရောက်သောကြောင့် “နကေဝလ္လ”စသည်ဖြင့် ဆက်၍ပြပြန်သည်၊] စ-ဆက်၊ ကေဝလံ – ဆိုအပ်လတံ့သောအခါတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်၊ ဧတသ္မာနေသုယေဝ-၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဌာနတို့၌သာ၊ ပထဝီ-မြေသည်၊ နအကမ္ပိတ္ထ–တုန်လှုပ်သည်မဟုတ်သေး၊ အထခေါ်–အဟုတ်ကား၊ တီသုပိ-သုံးကြိမ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သင်္ဃဟသု-ပေါင်း၍ယူရာသံဂါယနာတင် အခါတို့၌ဌင်း၊ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရဿ – မဟာမဟိန္ဒထေရ်၏၊ ဣမံ ဒီပံ-၌ သီဟိဠ်ကျွန်းသို့၊ [၌ကျမ်းကိုရေးစဉ်က သီဟိဠ်ကျွန်း၌ ရေးသောကြောင့် သီဟိဠ်ကျွန်းကို “ဣမံ ဒီပံ”ဟု ဆိုသည်။] အာဂန္ဆာ-ကြွလာတော်မူ၍၊ ဇောတိဝနေ – သာသနာတော် ဉာဏ်ရောင်၏ ထွန်းပြောင်ရာ နန္ဒနဥယျာဉ်၌၊ [နန္ဒနဥယျာဉ်ကိုပင် သာသနာတော်ဉာဏ်ရောင်၏ ထွန်းပြောင်ရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် “ဇောတိဝန”ဟု ခေါ်သတတ်။] နိသိဒိတ္ဝာ-ထိုင်၍၊ ဓမ္မံ- အနမတဂ္ဂသုတ် အစရှိသောတရားကို၊ [ဓမ္မံတိ အနမတဂ္ဂသုတ္တာဒိ ဓမ္မံ။] ဒေသိတဒိဝသေ ပိ–ဟောအပ်ရာနေ့၌ဌင်း၊ အကမ္ပိတ္ထ-ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ကလျာဏိယ ဝိဟာရေ-ကလျာဏိယကျောင်းတိုက်၌၊ ပိဋ္ဌပါတိယတ္ထေရဿ-ပိဋ္ဌပါတိယထေရ်သည်၊ (အာရဒ္ဓဿ ၌စပ်)၊ စေတိယင်္ကဏ်– စေတီယင်ပြင်တော်ကို၊ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ– တံမြက်လှည်း၍၊ တတ္ထေဝ– ထို စေတီယင်ပြင်တော်၌ပင်၊ နိသိဒိတ္ဝာ–ထိုင်၍၊ မုဒ္ဓါရုမဏ်-ဘုရားဟူသော အာရုံရှိသော၊ ပီတိ - ပီတိကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–ယူ၍၊ ဣမံ သုတ္တန္တံ - ၌ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန်ကို၊ အာရဒ္ဓဿ – အားထုတ်ပြီးလသော်၊ သုတ္တပရိယောသာနေ– သုတ်၏အဆုံး၌၊ ဥဒကပရိယန္တံ – ရေအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်ကို၊ (မြေကိုခံသော ရေဆုံးသည့်တိုင်အောင်)၊ ကတွာ, အကမ္ပိတ္ထ– တုန်လှုပ်ခဲ့ဘူးပြီ။

လောဟပါသာဒဿ - ကြေးပြာသာဒ်၏၊ ပါစိန အမ္ဗလဋ္ဌိကဋ္ဌာနံ - အရှေ့အရပ်၌ နုပျိုသောသရက်ပင် ရှိရာအရပ်သည်၊ အဟောသိ – ရှိခဲ့ဘူးပြီ။ [ပါစိန အမ္ဗလဋ္ဌိကဋ္ဌာနံတိ ပါစိနဒိသာဘာဂေ တရုဏအမ္ဗရုက္ခေန လက္ခိတဋ္ဌာနံ။] တတ္ထ-ထိ ပါစိန အမ္ဗလဋ္ဌိကအရပ်၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ - ၍၊ ဒီဃဘာဏကတ္ထေရာ – ဒီဃနိကာယ်ကို ရွတ်အံကြသော ထေရ်တို့သည်၊ ဝါ- ဒီဃနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည်၊ မြဟ္မဇာလသုတ္တံ–ပြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ အာရဘိ သု– အားထုတ်ကြကုန်ပြီ၊ တေသံ–ထို ဒီဃနိကာယ်ဆောင်ထေရ်တို့၏၊ သဇ္ဈာယ ပရိယောသာနေ ပိ–သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၏ အဆုံး၌လည်း၊ ဥဒက ပရိယန္တမေဝ– ကိုပင်၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ပထဝီ - မြေသည်၊ အကမ္ပိတ္ထ။

[အဋ္ဌကထာဆရာ၏ တောင့်တချက် အာသိသကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ" စသည်ကို မိန့်။] ဧဝံ–၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သယမ္ဘုနာ–ဆရာမရှိ, မိမိကိုယ်တိုင်, ဖြစ်စွမ်းတော်မူနိုင်သော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ [သယံ + ဘဝတီတိ သယမ္ဘူ။၊] ဒေသိတဿ – ဟောတော်မူအပ်သော၊ ယဿ သုတ္တဿေဋ္ဌဿ – အကြင် အမြတ်ရတနာ, သုတ္တန်ဒေသနာတော်၏၊ အာနုဘာဝေန - တန်ခိုးရှိန်စေ၁, အာနုဘော်တော်ကြောင့်၊ မေဒနီ-မြေကြီးသည်၊ အနေကသော-အကြိမ်များစွာ၊ အကမ္ပိတ္ထ–တုန်လှုပ်ရလေပြီ၊ ပဏ္ဍိတာ– ပညာရှိအပေါင်း, သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ဇာတ - ၍ သာသနာတော်၌၊ မြဟ္မဇာလဿ – ပြဟ္မဇာလ, အမည်တော်ရသော၊ တဿ (သုတ္တဿေဋ္ဌဿ) – ထို အမြတ်ရတနာ , သုတ္တန်ဒေသနာတော်၏၊ ဓမ္မံစ- ပါဠိတော်ကိုလည်း၊ အတ္ထံစ - အနက်ကိုလည်း၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာကိုလည်း၊ သက္ကစ္စံ-ကောင်းစွာပြု၍၊ ဝါ-လေးလေးစားစား၊ ဥဂ္ဂဟေတ္ဝာန-သင်ယူပြီး၍၊ ယောနိသော–အယူမိစ္ဆာ, ပယ်စွန့်ခွါလျက်, သမ္မာအယူကောင်း, ရနိုင်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇန္တော-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်, အားထုတ်နိုင်ကြစေကုန်သတည်း၊ ဇာတိ-တောင့်တချက်အာသိသ အပြီးတည်း။[ယောနိသောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပဟာန သမ္မာဒိဋ္ဌိသမာဒါနာဒိနာ ဉာယေန။]

ဇာတိ – ၍ ဆိုအပ်ပြီးသော်စကား အစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ–သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော၊ ဒီဃနိကာယ အဋ္ဌကထာယံ- ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ - ပြဟ္မဇာလသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

ဗြဟ္မဇာလသုတ် ဘာသာဋီကာ
ပြီးပြီ။

သာမညဖလသုတ် ဘာသာဋီကာ

ရာဇာမစ္စကထာ အဖွင့်

ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊ ရာဇဂဟေတိ– ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ရာဇဂဟေဟ္ဝါသော ဤသုတ်သည်၊ သာမညဖလသုတ္တံ– တည်း၊ (တနည်း)ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ရာဇဂဟေတိ–ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေ အစအဆုံးအခြားရှိသောသုတ်သည်၊ [အာဒိအနက်ဟော ဇုတိတလုံး အကြောင်း။] သာမညဖလသုတ္တံ-တည်း၊ တတြ-ထိ သာမညဖလသုတ်၌၊ အယံ – ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–အစဉ်အတိုင်းသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ (တနည်း) အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–ရှေးမဟုတ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ဝါ-အသစ်ဖြစ်သောပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း။

× × × × × × ×

ဧဝံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေတိ ။ ။ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ သာမညဖလသုတ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ရာဇဂဟေတို့၌ ဇုတိသဒ္ဒါသည် ပဒတ္ထဝိပလ္လာသနိပါတ်တည်း၊ ထိုဇုတိသဒ္ဒါကြောင့် "ဧဝံ မေ သုတံ" ကို "ဤသို့ တပည့်တော် ကြားအပ်ပါပြီ" စသော ပုဒ်အနက်ကို မပေးရတော့၊ "ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေ" ဟု နဂိရိသဒ္ဒါအတိုင်းသာ အနက်ပေးရတော့သည်၊ ဤပုဒ်မျိုးကို "သဒ္ဒပဒတ္ထကပုဒ်" ဟု ခေါ်သည်။

နည်း, ဥပစာ။ ။"ဧဝံ မေ သုတံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေတိ သာမညဖလသုတ္တံ" ဟူရာ၌ "ဧဝံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေ" မျှသာ သာမညဖလသုတ် မဟုတ်၊ ဤစကားနှင့်တကွ လာလတ္တံ့သော "ဝိဟရတိ ဇီဝကမ္ဗဝနေ" စသော သုတ်အဆုံးတိုင်အောင် စကားလုံးသည်သာ သာမညဖလသုတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဧဝံ၊ပေ၊ရာဇဂဟေ" ဟူသော စကားကို အပေါင်းတသုတ်လုံး၏ သာမညဖလအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဤစကား၌ တင်စားထားသော ကေဒေသုပစာစကားဟု မှတ်ပါ၊ ဥပမာ–"သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော" ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း၊ နည်းအားဖြင့်ကား တစိတ်တပိုင်းကိုမှတ်၍ ညွှန်ပြအပ်သော ဥပလက္ခဏာနိဒဿနနည်းဟု မှတ်ပါ၊ (တနည်း) "ဇုတိတလုံး အကြောင်း၍ ထို ဇုတိသဒ္ဒါက အာဒိအနက်ကိုဟောသည်" ဟု ကြံလျှင် ဥပစာ မတင်ရ,မူသဒ္ဒါပင်တည်း၊ အာဒိသဒ္ဒါလည်း မရိယာဒါ (အစအဆုံးအခြား) အနက်ဟောတည်း။

အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ ။ပုဗ္ဗံ–ရှေပုဒ်သို့+အနုဂတာနိ– အစဉ်လိုက်သောပုဒ်တို့တည်း၊ အနုပုဗ္ဗံ– တို့၊ အနုပုဗ္ဗံစ+ တာနိ+ပဒါနိစာတိ အနုပုဗ္ဗပဒါနိ၊ တေသံ+ ဝဏ္ဏနာ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်မှာ "အစဉ်အတိုင်းအားဖြင့် ပုဒ်တို့၏အဖွင့်" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "အနုက္ကမေန ပဒဝဏ္ဏနာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အစဉ်အတိုင်း" ဟူရာ၌ ရှေ၌လည်း မဖွင့်အပ်သေးသော, ပေါ်လွင်ထင်ရှားခြင်းလည်း မရှိသောပုဒ်တို့၏ အစဉ်အတိုင်းတည်း၊ ဤသို့ အဓိပ္ပါယ်ယူရသည့်အတွက် အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာဟူသော ဤပုဒ်နေပုံသည် အဓိပ္ပါယ်မထင်ရှားသောကြောင့် "အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ" ဟု ပြင်ကြသည်၊ အပုဗ္ဗာနိ-ဧရှေမဟုတ်ကုန်သော (ရှေ၌ မပါခဲ့၍ အသစ်ဖြစ်ကုန်သော) +ပဒါနိ အပုဗ္ဗပဒါနိ၊ အပုဗ္ဗပဒါနံ+ဝဏ္ဏနာ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ၊–ဋီကာသစ်။

ရာဇဂဟေတိ–ကား၊ ဧဝံ နာမကေ-ဤသို့ ရာဇဂဟအမည်ရှိသော၊ နဂရေ-မြို့၌၊ ဟိ–မှန်၊(တနည်း)ဟိ–အကြောင်းကို ပြုုံးအံ့၊ တံ-ထိုမြို့ကို၊(တဿ-ထိုမြို့၏)၊ [ဟိတ်၏ သမ္ဘန်ခံ၊] မန္ဒာတု မဟာဂေါဝိန္ဒာဒီဟိ–မန္ဒာတ် စကြာမင်း, မဟာဂေါဝိန္ဒ ပုရောဟိတ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ - နေပြည်တော် အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းပိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇဂဟန္တိ - ရာဇဂဟံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဇွေ- ဤ ရာဇဂဟံဟူသော ပုဒ်၌၊ အညေဝိ - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားမှတပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပကာရေ - အပြားတို့ကို၊ ဝဏ္ဏယန္တိ – ဖွင့်ကြကုန်၏။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ “ အညေန ပေတ္တ ပကာရေန ” ဟုရှိ၏၊ “ ပကာရေတိ” ဟု ဋီကာတို့၌ ရှိသောကြောင့်ဂင်း, “ ကိံ တေဟိ ” ဟု နောက်၌ ဗဟုဝုစ် ရှိသောကြောင့်ဂင်း “ အညေပေတ္တ ပကာရေ ” ဟုသော ပါဌ်သာ ကောင်းသည်။]တေဟိ-ထို အပြားတို့ဖြင့်၊ ကိံ -အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ တေံ–ဤ ရာဇဂဟ ဟူသော အမည်သည်၊ တဿ နဂရဿ - ထို မြို့၏၊ နာမမတ္တံ-အမည်မျှသာတည်း။[ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ကား“နာမ မေတံ” ဟု ရှိ၏။] ပန–ဆက်၊ တံ တေံ – ထို ရာဇဂဟအမည် ရသော ဤမြို့သည်၊ ဗဟု ကာလေစ-ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ၌ဂင်း၊ ဝါ–ဘုရား လက်ထက်တော်၌ဂင်း၊ စက္ကဝတ္တိကာလေစ–စကြာမင်း ပေါ်ရာအခါ၌ဂင်း၊ ဝါ-စကြာမင်းလက်ထက်၌ဂင်း၊ နဂရံ–နေပြည်တော်သည်၊ ဟောတိ–၏။[ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုသည်၊ အခြားအခါ၌လည်း မြို့ဖြစ်ပါသေး၏။] သေသကာလေ– ကြွင်းသော အခါ၌၊ သုညံ – လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၊ ယက္ခပရိဂ္ဂဟိတံ - နတ်ဘီလူးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေသံ-ထိုနတ်ဘီလူးတို့၏၊ ဝသန္တဝနံ - ဝသန္တ ဥတု အခါ ပျော်မြူးရာ တောသည်၊[တနည်း, ဝသနဝနံ-သေရည်သောက်ခါ, ပျော်မြူးရာဖြစ်သော မြို့အနီး တောသည်။] ဟုတ္တာ–၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏။

ဝိဟရတီတိ ဧတံ-ဝိဟရတိ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ အဝိသေသေန–အထူးမမ, သာမညအားဖြင့်၊ ဇ္ဈရိယာပထ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မ အရိယဝိဟာရေသု-ဇ္ဈရိယာပထ ဝိဟာရ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရ , ဗြဟ္မဝိဟာရ, အရိယဝိဟာရတို့တွင်၊ အညတရဝိဟာရ သမဂ်ီပရိဒီပနံ-အမှတ်မထား, တပါးပါးသော ဝိဟာရနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။[သမဂ်ီပုဒ်က “ပြည့်စုံခြင်း ရှိသော

× × × × × × ×

ရာဇဂဟေ။ ။ရာဇဂဟဟေတိမှ စ၍ “ဟုတ္တာ တိဋ္ဌတိ” တိုင်အောင် အဖွင့်သည် ဒုတိယ ပါရာဇိကအဋ္ဌကထာအစနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို အဖွင့်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ထို အဋ္ဌကထာ၏ ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ထို၌ ရှုပါ။

ဝိဟရတိ။ ။“ဝိဟရတိတိ၊ပေါတသ္မာ ဝိဟရတိတိ ဝုစ္စတိ”လည်း ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ-ဝိဟရတိ အဖွင့်နှင့်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဖွင့်၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ထို အဋ္ဌကထာ၏ ဘာသာဋီကာအတိုင်း သိပါ။ အောက်ပါ အဖွင့်ကား ထို ဘာသာဋီကာ၌ မပါခဲ့။

ပုဂ္ဂိုလ်"ရသောကြောင့် ဘာဝပွဓာန, ဘာဝလောပကြီရသည်။]ပန-ထိုသို့ပင် ဝိဟရတိသဒ္ဒါ၏ ဣရိယာပထဝိဟာရ ဒိဗ္ဗဝိဟာရ ဗြဟ္မဝိဟာရ အရိယဝိဟာရ တို့တွင် တပါးပါးသော ဝိဟာရနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှား ပြကြောင်းသဒ္ဒါ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣဓ-၍ရာဇဂဟေဝိဟရတိဟူသောပါဌ်၌၊ ဌာနဂမနနိသဇ္ဇသယနပွဘေဒေသု-ရပ်ခြင်း, သွားခြင်း, ထိုင်ခြင်း, လျောင်းခြင်း အပြားရှိကုန်သော၊ ဣရိယာပထေသု-ဣရိယာပုထ်တို့တွင်၊ အညတရဣရိယာ ပထ သမာယောဂ ပရိဒီပနံ–အမှတ်မထား, တပါးပါးသော ဣရိယာပုထ်နှင့် ယှဉ်ပုံကိုပြကြောင်း တဒ္ဒါတည်း၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝိဟရတိသဒ္ဒါ၏ တပါးပါးသော ဣရိယာပုထ်နှင့် ယှဉ်ပုံကိုပြကြောင်းသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဌိတောပိ-ရပ်တော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂစ္ဆန္တောပိ-ကြွတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ နိသိန္နောပိ – ထိုင်တော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ သယာနောပိ– လျောင်းတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ [သိဓာတ် အာနပစ္စည်း။] ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝိဟရတိစ္စေဝ - ဝိဟရတိဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ ဟိ- ဆက်ဥုးအုံ၊ (တနည်း) ဟိ- မှန်၏၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ- ကြောင့်၊ သော- ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊(ဝုစ္စတိ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်၊ (ဟရတိ ပဝတ္တေတိတို့၌စပ်)၊ ဧကံ ဣရိယာပထဗာဓနံ – တပါးသော ဣရိယာပုထ်၏ ညောင်းညာတော်မူခြင်းကို၊ အညေန- အခြားသော၊ ဣရိယာပထေန– ဖြင့်၊ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ – ဖြတ်တော်မူ၍၊ အပတန္တံ–မလဲကျအောင်၊ အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောကို၊ ဟရတိ-ဆောင်တော် မူ၏၊ ပဝတ္တေတိ–ဖြစ်စေတော်မူ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဣရိယာတပါး, ညောင်းညာများကို, တပါးဖြင့်ဖြတ်, မကျလတ်အောင်, အတ္တဘောကို ဆောင် တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဝိဟရတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ဇီဝကဿ၊ပေ၊အမ္ဗဝနေတိ ဣဒံ–ဇီဝကဿ ၊ပေ၊ အမ္ဗဝနေ ဟူသော ၍ သဒ္ဒါသည်၊ အဿ–ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊(နိဝါသန၌စပ်)၊ ယံ ဂေါစရဂါမံ– အကြင် ဂေါစရဂါမ်ကို၊ ဝါ - အကြင် ဆွမ်းခံရွာကို၊ [မြို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဆွမ်းခံရာရွာနှင့် တူသောကြောင့် "ဂါမ"ဟု သုံးစွဲထားသည်။] ဥပနိဿာယ- မှီ၍၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တဿ–ထို ဂေါစရဂါမ်၏၊ သမီပနိဝါ သနဌာန ပရိဒီပနံ – အနီးဖြစ်သော နေရာအရပ်ကို ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊(ထိုသို့ ဇီဝကဿ၊ပေ၊အမ္ဗဝနေဟူသောသဒ္ဒါ၏ ထိုဂေါစရ ဂါမ်၏ အနီးဖြစ်သော နေရာအရပ်ကို ပြကြောင်း သဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊

× × × × × × ×

တေန၊ပေ၊ဝိဟရတိစ္စေဝ။ ။တေနာတိအာဒိ ယထာဝုတ္တသံဝဏ္ဏနာယ ဂဏ ဒဿနံ၊-ဌီကာသစ်၊ ၍အလို တေန စသောဝါကျကို လဒ္ဓဂဏ်ဝါကျ, ရှေ၌ ပြအပ်သော ဝိဟရတိ၏ အဖွင့်ဝါကျများကို ယုတ္တိဝါကျဟု ခွဲပါ၊ ဌီကာသစ်၌"ယထာဝုတ္တသမတ္ထနံ ဝါ–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကိုပြီးစေသော ဒဋ္ဌီ"ဟုလည်း တနည်းဖွင့်သေး၏။

ရာဇဂဟေ၊ပေ၊အမ္ဗဝနေတိ ဘွေ–၌၊ ["ဝေမေတွ"မှ ဘွေကို ယူ၍ ပေး။] ရာဇဂဟသမီပေ – ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီးဖြစ်သော၊ ကောမာရဘစ္စဿ – အဘယမင်းသားသည် မွေးစားအပ်သော၊ ဇီဝကဿ–ဇီဝက၏၊ အမ္ဗဝနေ-သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ-တော်မူ၏၊ ဣတိ ဝေံ-ဤသို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ–မှန်၊ တေံ-ဤသတ္တမီဝိဘတ်သည်၊ သမီပတ္ထေ–သမီပအနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ-အာဓာရ အနက်ကိုဟောသော ဝိဘတ်တည်း၊ (တနည်း) တေံ- ဤ ရာဇဂဟေ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ သမီပတ္ထေ-၌၊ ဘုမ္မဝစနံ-သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသောသဒ္ဒါတည်း။

တတ္ထ-ထို ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဇီဝတိ - အသက်ရှင်တတ်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဇီဝကော-ဇီဝကမည်၏၊ (တနည်း)ဇီဝတိ–အသက်ရှင်သေး၏လော၊ ဇီဝတိ- အသက် ရှင်ပါသေး၏၊ ဣတိ - ဤ အမေး

× × × × × × ×

သမီပတ္ထေ ဟေတံ ။ ။ ရာဇဂဟေ၌ သို့ဝိဘတ်၏ သမီပအနက်ဟောပုံကိုငင်း, ဧတံ၏ စွဲနက် ၂ မျိုးကိုငင်း ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ, ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ အဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ ထို၌ ဟိသဒ္ဒါမပါဘဲ ဤ၌သာပါ၏၊ ထိုဟိကိုလည်း ဒဋ္ဌီဇောတက ကြံလိုက်ပါသည်၊ "ရာဇဂဟ သမီပေ"ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏–ဟူလို၊ ဟေတုဇောတကလည်း ကြံနိုင်၏၊ ထိုသို့ကြံလျှင် "ကသ္မာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍"ဟိယသ္မာ ၊ပေ၊တသ္မာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ထည့်၍ ပေးရသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌"သမီပတ္ထေတိ အမ္ဗဝနဿ သမီပတ္ထေ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဌ်ပျက်နေရော့သလားဟု တွေးမိ၏၊ ဆရာတို့ကား " ရာဇဂဟသမီပေ " ဟူသော ပါဌ်ကို ထောက်ပြ၍ ဋီကာသစ်စကားကို အမှားဟု ယူတော်မူကြသည်၊ မှန်၏ – အဋ္ဌ ကထာ၌ပင်"ရာဇဂဟသမီပေ၊ပေ၊အမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ"ဟု ရာဇဂဟေအတွက်သာ သို့ဝိဘတ်၏ သမီပအနက်ဟော အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ပြထားသည်။

ဘုမ္မဝစနံ။ ။ ဘုမ္မဝစနံပုဒ်၏ အနက်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ကား"ဘုမ္မဝစနန္တိ အာဓာရဝစနံ၊ ဘဝန္တိ ဘွောတိ ဘုမ္မံ"ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဖွင့်၏၊ ဘူဓာတ်နောင် ဏျပစ္စည်း သက်ရုံဖြင့်, သို့မဟုတ် မပစ္စည်း သက်ရုံဖြင့်"ဘုမ္မ"ဟု မပြီးနိုင်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်များကို စဉ်းစားပါ။

ရူပသိဒ္ဓိ ဋီကာ ။ ။ ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ ကာရက အဆုံး၌ " ဘူမိယံ-မြေနှင့် တူသော တည်ရာ ဩကာသအနက်၌+ဘဝံ–ဖြစ်သောဝိဘတ်တည်း၊ ဘုမ္မံ–ဘတ်၊ ဤသို့ ဘုမ္မပုဒ် အရသည်ပင် ဩကာသ (အာဓာရ) အနက်ကို ဟောသော ဝိဘတ်ရအောင် ဖွင့်၏၊ ထို အလို "ဘုမ္မံစ+တံ+ဝစနံစာတိ ဘုမ္မဝစနံ– သတ္တမီ ဝိဘတ်တည်း" ဟုငင်း, " ဘုမ္မံ+ ဝစနံ ယဿ"ဟု ပြု၍"သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသောပုဒ်"ဟုငင်း ပေးနိုင်၏။ [ဝစနသဒ္ဒါလည်း ဝိဘတ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။] ဤ၂ နက်သာ ပေးရိုးအနက် ဖြစ်သည်။

ဇီဝတိတိ။ ။ဤ ဝိဂြိုဟ်၏အနက်ကို ဋီကာတို့ အထူးမဖွင့်သောကြောင့် "ဇီဝတိ-အသက်ရှင်တတ်၏၊ ဣတိ ဇီဝကော"ဟုပင် ပေးရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ထို့ကြောင့်လည်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်၊ သို့သော် သမားတော် ဇီဝက၏ ဇီဝကအမည်သည်

အဖြေကြောင့်၊ ဇီဝကော-မည်၏၊ (ယော-အကြင် ဇီဝကကို၊) ကုမာရေန-အဘယမင်းသားသည်၊ ဘတော-မွေးစားအဝ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) ကောမာရဘစ္စော-ကောမာရ ဘစ္စမည်၏။

ယထာ (ကိ ဝစနံ) - အဘယ်စကားကို၊ (ကော- အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) အာဟ- မိန့်တော်မူသနည်း၊ ကိ ဘဏော တေ၊ ကာကေဟိ သမ္မရိကိဏ္ဏံတိ၊ပေ၊ ကောမာရဘစ္စောတိ နာမံ အကံသူတိ-ကိ ဘဏော၊ပေ၊အကံသုဟူသော၊ (တေ ဝစနံ-ကို၊) (ဥပါလိတ္ထေရော-သည်၊ တနည်း, သဂီတိကာရော-သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်အပေါင်းသည်၊) (အာဟ- တော်မူပြီ၊) [ဘဏော- အမောင်တို့၊ ကာကေဟိ- ကျီးတို့သည်၊ သမ္မရိကိဏ္ဏံ- ဝိုင်းအုံအပ်သော၊ တေ - ၌ အရာဝတ္ထုသည်၊ ကိ -အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ-၌သို့ မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းသား၊ ဒါရကော-ကလေးပါတည်း၊ ဣတိ-၌သို့ သံတော်ဥးတင်ကြကုန်ပြီ၊ ဘဏော-အမောင်တို့၊ ဇီဝတိ-အသက်ရှင်သေး၏လော၊ ဣတိ- ၌သို့ မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းသား၊ ဇီဝတိ-အသက်ရှင်ပါသေး၏၊ ဣတိ-၌သို့ သံတော်ဥးတင်ကြကုန်ပြီ၊ ဘဏော-တို့၊ တေနဟိ-ထို့သို့ အသက်ရှင်သေးလျှင်၊ တံ ဒါရကံ-ထိုကလေးကို၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ အန္တေပုရံ-အိမ်တော်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ ဓာတိနံ-အထိန်းတို့အား၊ ပေါသေတုံ - မွေးမြူခြင်းငှါ၊ ဒေထ - ပေးကြကုန်လော၊ ဣတိ - ၌သို့ ပြောပြီ၊ တာသ- ထိုကလေး၏၊ ဇီဝတိတိ- ဇီဝတိဟူသော အမေးကြောင့်၊ ဝါ-ဇီဝတိဟူသော အဖြေကြောင့်၊ ဇီဝကောတိနာမံ-ဇီဝကဟူသော အမည်ကို၊ အကံ

× × × × × × ×

"အသက်ရှင်တတ်သည်၏အဖြစ်"ဟူသော ဗျည်ပ္ပတ္တိနိမိတ်ကြောင့် ရအပ်သောအမည်မဟုတ်၊ အဘယမင်းသား၏ "ဇီဝတိ- အသက်ရှင်သေး၏လော"ဟူသော အမေး, မင်းခယောက်ျားတို့၏ "ဇီဝတိ-အသက်ရှင်ပါသေး၏"ဟူသော အဖြေကြောင့် ရအပ်သော အမည်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဇီဝက"ဟူသော အမည်သည် "ဝိဂ္ဂိဟ်ပြုရခြင်း၏ အကြောင်း ဗျည်ပ္ပတ္တိနိမိတ်နှင့် မလိုက်ဆောသော ရုဠှိအမည်" ဟု မှတ်ပါ၊ ၌ ရုဠှိပုဒ်ကား ဝိဂ္ဂိဟ်ပြု၍ရကောင်းသော ရုဠှိတည်း။

ကောမာရဘစ္စော။ ။"ကုမာရေန+ဘတော" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဘရိယတေတိ ဘတော, ကုမာရေန+ဘတော ကုမာရဘတော"ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သွတ္ထဥ် ကျပစ္စည်းသက်၍ တျကို စပြု, ဒွေဘော်လာရသည်ဟု ပြသည်၊ ဥပမာ-"ဆေး"ဟူသောအနက်ကို ဟောသော ဘိသဂ္ဂ သဒ္ဒါနောင် ဏျ ပစ္စည်းကို သွတ္ထဥ် သက်စေလျှင် ဂ္ဂ၌ကို ဇ္ဇ ပြု၍ "ဘေသဇ္ဇ" ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [ကုမာရေန + ဘတော ကုမာရဘတော၊ သော ယေဝ ကောမာရဘစ္စော၊ ယထာ-ဘိသဂ္ဂမေဝ ဘေသဇ္ဇံ၊-ဋီကာ၊ ကစ္စည်း-ဒေါ ဓဿစ သုတ်၌ကား တကို စွပြုလေသည်။]

သမ္မရိကိဏ္ဏံ။ ။ကိဏ္ဏံ၌ ကိရဓာတ် တ ပစ္စည်း၊ "သုဋ္ဌု + သမန္တတော + ကိရိယတေတိ သမ္မရိကိဏ္ဏံ"ဟု ပြုပါ၊ သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် "လွန်စွာ+ ထက်ဝန်းကျင်+ ရောပြွမ်းအပ်သည်"ဟု ဖြစ်သော်လည်း "ဝိုင်းအုံအပ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်နက်ပေးရသည်။

သု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ ကုမာရေန–အဘယမင်းသားသည်၊ ပေါသာပိတော–မွေးမြူစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ ကောမာရဘစ္စောတိနာမံ – ကောမာရဘစ္စဟူသောအမည်ကို၊ အကံသု-နပြီ။] ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောစကားရပ်သည်၊ ဧတ္ထ - ဤ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သခေ်ပေါ-တည်း၊ ဝိတ္ထာရေနပန-အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ ဇီဝကဝတ္ထု-ဇီဝကဝတ္ထုသည်၊ ခန္ဓကေ–မဟာဝဂ္ဂ, စီဝရက္ခန္ဓက၌၊ အာဂတမေဝ–တိုက်ရိုက်လာသည်သာ၊ အဿ-ထိုဇီဝကဝတ္ထု၏၊ ဝိနိစ္ဆယကထာပိ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကားကိုလည်း၊ သမန္တပါသာဒိကာယ- သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တာ။

ပန-ဆက်၊ အယံ ဇီဝကော-ဤဇီဝကသည်၊ ဧကသ္မိံ သမယေ-တပါးသောအခါ၌၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဒေါသာဘိသန္ဒံ – များသောလေ, သည်းခြေစသောအပြစ်ရှိသော၊ ကာယံ- ကိုယ်တော်ကို၊ ဝိရေစေတွာ- အပြစ်တို့မှ ကင်းဆိတ်စေပြီး၍၊ ဝါ-ဝမ်းသက်စေပြီး၍၊ သိဝေယျကံ- သိဝိတိုင်း၌ဖြစ်သော၊ ဒုဿယုဂံ–

× × × × × × ×

အယံ ပန၊ပေ၊နိယျာတေသိ ။ ။ ဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထို အမ္ဗဝနကို ဇီဝကနှင့်ဆက်သွယ်၍ အဘယ့်ကြောင့် "ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ်" ဟု ခေါ်ရပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် မူရင်းမှစ၍ ပြလိုရကား "အယံ ပန၊ပေ၊နိယျာတေသိ" ဟု မိန့်သည်။ [အတော်ဝေးမှ "နိယျာတေသိ" ကြိယာကို တွေ့လိမ့်မည်။]

ဒေါသာဘိသန္ဒံ။ ။ "ဝါတပိတ္တာဒိဝသေန ဥဿန္ဒဒေါသံ – လေ, သည်းခြေအစရှိသော အပြစ်တို့၏အစွမ်းဖြင့် များသောအပြစ်ရှိသော" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် "ဒေါသ" အရ လေ–သည်းခြေစသော အပြစ်ကိုယူ၍ အဘိသန္ဒ၌ အဘိပုဗ္ဗ+သဒဓာတ်, တ ပစ္စည်းလည်း ဥဿန္ဒပုဒ်ကဲ့သို့ "စုဝေး များပြား" ဟူသောအနက်ကို ယူပါဟု သိစေသည်။

ဝိရေစေတွာ။ ။ဝိပုဗ္ဗ, ရိစဓာတ်သည် ရုဓာဒိဂိုဏ်းဖြစ်မူ "ရိဥန–ကင်းဆိတ်ခြင်း (ဝမ်းသက်ခြင်း, ပျိုအန်ခြင်း)" အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် "ကင်းဆိတ်စေခြင်း" အနက်ဟောတည်း၊ ထိုသို့ လေ, သလိပ်, သည်းခြေစသော အပြစ်တို့မှ ကင်းဆိတ်စေခြင်းဟူသည် ဝမ်းသက်စေခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒေါသပ္ပကောပတော ဝိဝေစေတွာ–လေ စသော ဖျက်ဆီးတတ်သောအပြစ်မှ ကင်းဆိတ်စေ၍" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ [ဝမ်းသက်စေပုံကို စီဝရက္ခန္ဓက၌ ရှုပါ။]

သိဝေယျကံ။ ။ "သိဝေယျကန္တီ ဥတ္တရကုရုသု သိဝထိကဝတ္ထံ–မြောက်ကျွန်းတို့၌ သင်းချိုင်းဝယ်ဖြစ်သော (သူသေကိုရစ်ပတ်၍ ပစ်ထားအပ်သော) အဝတ်" ဟုဋင်း, "သိဝိရဋ္ဌေ + ဥပ္ပန္ဒံ + ဝတ္ထံ" ဟုဋင်း မဟာဝဂ္ဂ– စီဝရက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ [ပဋမနည်းအလို "သိဝထိကေယျကံ" ဟု ဆိုလိုလျက် "ထိ - က" တို့ကိုချေ၊ ဒုတိယနည်း၌ "သိဝီသု+ဇာတံ သိဝေယျကံ" ဟု ပြုပါ၊ သိဝိပုဒ်က ဇနပုဒ်အနက်ဟောဖြစ်သောကြောင့် "သိဝီသု" ဟု ပုလ္လိန်, ဗဟုဝုစ်ထားရသည်။]

အဝတ်အစုံကို၊ ဒတ္ဟာ - လှူပြီး၍၊ ဝတ္ထာနမောဒနာ ပရိယောသာနေ - အဝတ်အနမောဒနာ၏ အဆုံး၌၊ (အဝတ်တရားတော်၏ အဆုံး၌၊) သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာယ-တည်၍၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ၊ (ကိံ)၊ မယာ- ငါသည်၊ ဒိဝသဿ–တနေ့၏၊ ဝါ-၌၊ ဝါ-တနေ့လျှင်၊ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ– ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ–ဘုရားအား ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ- သွားထိုက်၏၊ ဣဒဉ္စ ဝေဋ္ဌုဝန်–ဤ ဝေဋ္ဌုဝန်ကျောင်းတော်သည်လည်း၊ အတိဒူရေ-အလွန်ဝေး၏၊ [သိဝိဘတ်ကို ပြေ၊ တနည်း, သို့ဝိဘတ်သည် ပဋမာအနက်၌ သက်၏။] မယှံ - ငါ၏၊ အမ္ဗဝနံ–သရက်တောဖြစ်သော၊ ဥယျာနံပန – ဥယျာဉ်သည်ကား၊ အာသန္ဒတရံ–အထူးသဖြင့် နီး၏၊ အဟံ-သည်၊ တ္ထေ– ဤ သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းတော်ကို၊ ကာရေယျံ– ဆောက်လုပ်စေရပါမူကား၊ ယန္ဒူန–ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ-ပြီ)။

သော–ထိုဇီဝကသည်၊ တသို့ အမ္ဗဝနေ– ထို သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ရတ္တိဋ္ဌာန၊ပေ၊မဏ္ဍပါဒီနိ–ညဉ့်နေရာအရပ်, နေ့ နေရာအရပ်, လိုဏ်, ကုဋီ, မဏ္ဍပ် အစရှိသော အဆောက်အဥုးတို့ကို၊ သမ္ပာဒေတွာ - ပြီးစီးစေပြီး၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ အနစ္ဆဝိကံ– လျောက်ပတ်သော၊ ဂန္ဓကုဋိ – ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်ကို၊ ကာရာပေတွာ– ဆောက်လုပ်စေပြီး၍၊ အမ္ဗဝနံ– ကို၊ အဋ္ဌာရသ ဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန–တဆဲ့ရှစ်တောင် အမြင့်အစောက်ရှိသော၊ တမ္ဗပဋ္ဌဝဏ္ဏေန– ကြေးနီပြား၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ပါကာရေန – တံတိုင်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိပါပေတွာ – ကာရံစေပြီး၍၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ - ဘုရား အမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ – ရဟန်းအပေါင်းကို၊ သစီဝရဘတ္တေန–သင်္ကန်းနှင့်တကွဖြစ်သောဆွမ်းဖြင့်၊(တနည်း) စီဝရဘတ္တေန-သင်္ကန်းဆွမ်းဖြင့်၊[ရှေးစာအုပ်တို့၌ "စီဝရဘတ္တေန" ဟုသာ ရှိ၏၊ သ သဒ္ဒါမပါ၊ ဋီကာသစ်၌လည်း ထို ပါဋ္ဌ အတိုင်းပင် "စီဝရေန ဘတ္တေနစ" ဟု ဒွန်သမာသ်ပင် ဖွင့်သည်၊ "စီဝရဉ္စ+ဘတ္တဉ္စ စီဝရဘတ္တံ" ဟု ဒွန်သမာသ် တွဲပါ။] သန္တပ္ပေတွာ-ရောင့်ရဲစေပြီး၍၊ ဒက္ခိဏောဒကံ- အလှူရေကို၊ ပါတေတွာ- ကျစေပြီး၍၊ ဝိဟာရံ–ကျောင်းတော်ကို၊ နိယျာတေသိ–အပ်နှင်းပြီ၊ [နိယျာတေသိ၌ နိပုဗ္ဗ, ယတဓာတ်, သ်လာ, ဣလာ , ဣကို ပြေ၊ ဒက္ခိဏောဒက၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မဟာဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ, စီဝရက္ခန္ဓက, သံယေ ဘိန္ဓေ စီဝရုပ္ပါဒကထာ၌ ရှုပါ။]

× × × × × × ×

ဒိဝသဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ။ ။ "ကေသေဝ ဒိဝသဿ – တနေ့တည်း၏ပင် ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်" ဟုဋင်း, ဘုမ္မတ္ထေဝါ ဧတံ သာမိဝစနံ–(သ ဝိဘတ်ကို အာဓာရအနက်၌ သက်စေ၍) "တနေ့၌ (တနေ့လျှင်) ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်" ဟုဋင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "ဒွေဝါ+တယောဝါ ဒွတ္တယော" ဟု သင်္ချောဘယ ဗဟုဗ္ဗီဟိတွဲပြီးမှ ဝါရအနက်၌ က္ခတ္တုံပစ္စည်း သက်၍ "ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ" ဟု ပြီးသည်၊ သဒ္ဒတ္ထ အတိကျပေးလျှင် "၂ ကြိမ်သော်ဋင်း ၃ ကြိမ်သော်ဋင်း" ဟု ဝါသဒ္ဒါအနက်ပါအောင် ပေးရလိမ့်မည်။

တံ – ထိုကျောင်းတော်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဇီဝကဿ၊ပေ၊အမ္ဗဝနေတိ – ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန – သည်၊ (တနည်း) သင်္ဂီတိကာရေဟိ – တို့သည်)၊ ဝုတ္တံ၊ အမုတေလသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟီတိ - ကား၊ အမုသတေန– တရာ၏ ထက်ဝက်ဖြင့်၊ ဝါ– ငါးဆယ်ဖြင့်၊ ဥုနေဟိ – ယုတ်လျော့ကုန်သော၊ တေရသဟိ– ၁၃ လီကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတေဟိ–ရဟန်းတို့၏အရာတို့နှင့်။

ရာဇာတိအာဒီသု-ရာဇာအစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော– အကြင်မင်းသည်)၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိယာ- အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ ရာဇတိ–တောက်ပတင့်တယ်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မိမိ၏ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိဖြင့် တောက်ပတင့်တယ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ (သော–ထိုမင်းသည်)၊ ရာဇာ - ရာဇာမည်၏၊ စ– တနည်းကား၊ (ယော-အကြင်မင်းသည်)၊ စတူဟိ–၄ ပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ- သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ဝါ– သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ မဟာဇနံ– များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ရဉ္ဇေတိ- နှစ်သက်စေတတ်၏၊

× × × × × × ×

အမုတေလသေဟိ။ ။အမုသဒ္ဒါသည် ဖွဉ်ဘက်သန်္ချာတခု၏ တဝက်ကိုဟော၏၊ "တေလသ – တဆ့သုံး" ဟူရာ၌ ဖွဉ်ဘက်သန်္ချာသည် ၁၃ ခုရှိ၏၊ ထိုတွင် တခု၏ တဝက်ကိုသာ အမုသဒ္ဒါက ဟောသောကြောင့် တဆ့နှစ်ခုခွဲသာ ရတော့၏၊ ဘိက္ခုသတကို ထို အမုတေလသနှင့်မြှောက်လျှင် တထောင့်နှစ်ရာ့ငါးဆယ် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တာနိ ပန ပညာသာယ ဥုနာနိ တေရသဘိက္ခုသတာနိ ဟောန္တိ" ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

ရာဇတိ။ ။"ရာဇ-ဒိတ္တိယံ" ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ရှိသောကြောင့် "ဒိဗ္ဗတိ" ဟုရင်း, "သောဘတီတိ အတ္ထော" ဟု အဓိပ္ပါယ်အနက်ကိုရင်း ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဣဿရိယသမ္ပတ္တိယာ" ကို ရာဇတိနှင့် တွဲပါ။ [ဣဿရဿ+ဘာဝေါ ဣဿရိယံ– အစိုးရမင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူး၊ "သမ္ပတ္တိ – ပြည့်စုံခြင်း" ဟူသည် စည်းစိမ်တည်း၊ ဤသို့ အခြားနေရာ၌ ၂ နက်ခွဲသော်လည်း "ဣဿရိယသမ္ပတ္တိယာ" ဟု ဧကဝုစ်ထားသောကြောင့် "အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရ စသော ပြည့်စုံခြင်း" ဟု တနက်ထည်း ယူပါ။] ဤနည်း၌ ရာဇဓာတ်, အပစ္စည်း။

ရဉ္ဇေတိ။ ။ဤနည်း၌ ရဉ္ဇဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ရဉ္ဇဓာတ်သည်"ရာဂ-တပ်မက်ခြင်း နှစ်သက်စွဲလမ်းခြင်းအနက်"ကို ဟော၏၊ ဋီကာတို့၌"ရမေတိ–မ္ဒေ့လျော်စေတတ်"ဟု ဖွင့်သည်မှာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာ ဖြစ်သင့်၏၊ "အတ္တနိဝါ ရာဂံ ကရောတိ"ဟု ဋီကာသစ်၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ "ကရောတိ" နေရာဝယ် "ကာရေတိ"ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်၊ "စတူဟိစ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ"ကိုလည်း ဤ ရဉ္ဇေတိနှင့်တွဲပါ၊ ဋီကာသစ်၌ "စသဒ္ဒေါ စေတ္ထ ဝိကပ္ပနတ္ထော"ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေးက"စတူဟိစ"ဟု စသဒ္ဒါ ပါဟန်တူသည်။

သင်္ဂဟဝတ္ထု ၄ ပါး။ ။မိမိဘက်သားဖြစ်အောင် (မိမိကိုချစ်ခင်အောင်) ချီးမြှောံခြင်း (သိမ်းယူခြင်း, သိမ်းသွင်းခြင်း) ကို"သင်္ဂဟ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုကို "သင်္ဂဟဝတ္ထု" ဟု ခေါ်၏၊ မိမိကို ချစ်ခင် - ရိုသေလာအောင်

(ဝမ္ဆေတိ-တိုးပွားစေတတ်၏)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(ထိုသို့ သင်္ဂဟဝတ္ထု ၄ ပါးဖြင့် လူအပေါင်းကို နှစ်သက်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ (သော– သည်)၊ ရာဇာ– ရာဇာမည်၏၊ (ယော – အကြင်မင်းသည်)၊ မဂဓာနံ – မဂဓာ ဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၏၊ [“မဂဓာနံ- မဂဓတိုင်းသူတိုင်းသားတို့ကို” ဟုလည်း ပေးရိုးရှိ၏၊ သို့သော် ဣဿရပုဒ်က ဆဋ္ဌိကံကိုင့်သည်ဟု သဒ္ဒါကျမ်း တို့၌ မဆို၊ ကစ္စည်း- ကာရက “ သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာဒ သက္ခိ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေဟိစ”သုတ်ကိုကြည့်ပါ။] ဣဿရော–အစိုးရသူတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်)၊ မာဂဓော- မာဂဓမည်၏၊ အဇာတော–မမွေးဖွားသေးသည်၊ (ဟုတွာ) ယေဝ- ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ရညော- မ္ဗိသာရမင်း၏၊ သတ္တု–

× × × × × × ×

ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုသည် ဒါန– ပေးကမ်းခြင်း၊ ပေယျဝဇ္ဇ – ချစ်ဘွယ်စကားကို ပြောခြင်း၊ အတ္တစရိယာ - သူ၏အစီးအပွားကို ပြုကျင့်ခြင်း၊ သမာနတ္တတာ– မိမိနှင့်တန်းတူရည်တူထားခြင်း၊ ဤသို့အားဖြင့် ၄ ပါးရှိ၏၊ အကျယ်ကို အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ် ပဋ္ဌမပဏ္ဏာသ, ဂဟပတိဝဂ်၌ ရှုပါ။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ ရဋ္ဌေတိနောက်ဝယ်“ဝမ္ဆေတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုပုဒ်ကို ဋီကာတို့ မဖွင့်ကြ၊ ရဋ္ဌေတိ၏ သဒ္ဒတ္ထလည်း မဖြစ်နိုင်၊ ရှင်ဘုရင်သည် တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို ကြီးပွားစေသူမှန်သော်လည်း ရဋ္ဌေတိအတွက် အဓိပ္ပါယ်နက်လည်း မဖြစ်နိုင်ပါ၊ စဉ်းစားကြပါလေ။

မဂဓာနံ။ ။“တိုင်း” ဟူသည် ဇနပုဒ်တည်း။ [ဇနာ+ပဇ္ဇန္တေ ဂစ္ဆန္တိ ယတြာတိ ဇနပဒေါ”ဟု ထောမနိဓိ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ လူအများတို့ လှည့်ပတ်သွားလာရာအရပ်။] ထို ဇနပုဒ်အနက်ဟောပုဒ်များ၌ “ ပုံ ဗဟုတ္တေ ကုရူသတ္တာ, ကောသလာ မဂဓာ သိဝီ” စသော အဘိဓာန် (၁၈၄-၅) နှင့်အညီ ပုလ္လိန်ဗဟုဝုစ် ရှိရ၏၊ ထို့ကြောင့်“မဂဓာနံ” ဟု ဗဟုဝုစ်ထားသည်၊ ဣဿရအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍“မာဂဓ”ဟု ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ထိုသို့ ဗဟုဝုစ်ရှိရခြင်းမှာလည်း မဂဓအမည်ရသော မင်းသားတို့၏ ဗဟုဝုစ်ကို တင်စားသောကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ သဒ္ဒါက ဗဟုဝုစ်ဖြစ်သော်လည်း အနက်က တခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် “ မာဂဓေသု ဇနပဒေ” ဟု ထိုထိုနေရာ၌ ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် “ မာဂဓေသု– မာဂဓာ ဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော ”ဟုလည်း ပေးရသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား “ မဂဓမည်သော ဇနပုဒ်တခုကို ညွှန်ပြခြင်းအားဖြင့် ထို၌နေသူ လူအများကို ယူအပ်သောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ထားသည် ”ဟု တနည်းဆိုသေးသည်မှာ ထုံးစံမဟုတ်ပါ။

အဇာတသတ္တု။ ။ သသတိ ဟိံသတီတိ သတ္တု၊ (သသဓာတ် တုပစ္စည်း)၊ အဇာတောယေဝ+သတ္တု အဇာတသတ္တု၊ “ နေမိတ္တိကေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော ” ဟု ဆိုသောကြောင့် မဖွားမီက ရန်သူမဖြစ်သေးပါသော်လည်း ထို နေမိတ္တိကဆရာတို့၏စကားအရ “သတ္တု”ဟု အမည်ရနေသော ရုဋ္ဌီအမည်ဟု မှတ်ပါ။ [ရှင်ဘုရင်၏သွေးကို သောက်လိုသော ချင်ခြင်းကြောင့် “ မဖွားမီကပင် ရန်သူအစစ်ဖြစ်နေပြီ ” ဟုလည်း ဝဒန္တိဝါဒ ရှိသေး၏၊ ဤအလို ရုဋ္ဌီမဟုတ်။]

ရန်သူသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ နေမိတ္တိကေဟိ – နိမိတ်ကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်သော ဆရာတို့သည်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော–ညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇာတသတ္တု–အဇာတသတ္တုမည်၏၊

ကိရ–ချဲ့၊ တသ္မိံ–ထို အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ကုစ္ဆိဂတေ–ဝမ်း၌ ရောက်လသော်၊ ဒေဝိယာ–မယ်တော် မိဖုရား၏၊ ဝေရူပေါ်–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဒေါဟဠော-ချင်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ–ဖြစ်ပြီ၊(ကိံ)၊ အဟံ - ငါသည်၊ ရညော–မင်း၏၊ ဒက္ခိဏဇဟုလောဟိတံ – လက်ျာလက်မောင်း သွေးကို၊ ပိဝေယ္ယံ–သောက်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ – အော် .... ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ – သို့၊ (ဒေါဟဠော ဥပ္ပဇ္ဇိ)၊ သာ-ထိုမိဖုရားသည်၊ ဘာရိယေ-ဝန်လေးသော၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ ဒေါဟဠော-သည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ ကဿစိ– တစုံတယောက်အား၊ အာရောစေတုံ-ပြောပြခြင်းငှါ၊ နဿက္ကာ – မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တံ-ထို အကြောင်းကို၊ ကထေတုံ- ပြောခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)ကိသာ-ကြီလှိသည်၊ (ပိန်ချုံးသည်)၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ - မကောင်းသောအဆင်းရှိသည်၊အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊တံ-ထိုမိဖုရားကို၊ ဆာဇာ-သည်၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊(ကိံ)၊ ဘဒ္ဒေ-ရှင်မ၊ တုယှံ- သင်၏၊ အတ္တဘာဝေါ- အတ္တဘောသည်၊ ပကတိဝဏ္ဏော-ပင်ကိုယ် အဆင်းရှိသည်၊ နု–မဟုတ်၊ ကာရဏံ–အကြောင်းသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ဇာတိ-ဤသို့၊(ပုစ္ဆိ)၊ မဟာဆာဇ-မင်းမြတ်၊ မာ ပုစ္ဆ-

× × × × × × ×

နေမိတ္တိကေဟိ။ ။ "နိမိတ္တံ–နိမိတ်ကျမ်းကို၊ အဓိတေ-ရွတ်ဖတ်၏၊ ဝါ–တတ်သိ၏"ဟူသော ဝစနတ္ထအရ နိမိတ်ကျမ်း ဖတ်တတ်သူကို (နိမိတ်ဖတ်တတ်သူကို) "နေမိတ္တိက"ဟု ခေါ်၏၊ အဓီတေအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်၍ " နေမိတ္တိက " ဟု ရှိသင့်၏၊ ဏိကပစ္စည်းသက်မှလည်း ဝုဒ္ဓိရောက်နိုင်သည်၊ စာအုပ်တို့၌"နေမိတ္တကေဟိ" ဟု တွေ့၌ ဇာသရမပါဘဲ ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။

ဒေါဟဠော။ ။သက္ကတ၌ "ဒေါဟဒယ"မှ ယကို ချေ၍ "ဒေါဟဒ" ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ကား ဒကို ဠပြု၍ ဒေါဟဠဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ၊ ဒွိန္နံ+ဟဒယံ ယတြာတိ ဒေါဟဠော၊-ထောမနိဓိဝိဂ္ဂဟ။ [ယတြ (အဘိလာသေ) – အကြင် အလွန်အကဲဖြစ်သော တောင့်တခြင်း၌၊ ဒွိန္နံ–အမိနှင့် ကိုယ်ဝန် ၂ ယောက်တို့၏၊ ဟဒယံ – စိတ်နှလုံးသည်၊ အတ္ထိ။] ဤသို့ အလွန်အကဲဖြစ်သော တောင့်တခြင်းကိုပင် "ချင်ခြင်း"ဟု ခေါ်ကြ၏၊ "စားချင်, သောက်ချင်, လိုချင်ခြင်း" ဟူလို၊ ထိုသို့ ချင်ခြင်းရှိသော ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမကို "ဒေါဟဠိနီ"ဟု ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဒေါဟဠပုဒ်ကို"ဒွိဓာ+ဟလတိ ကမ္မတိတိ ဒေါဟဠော"ဟု မြန်မာဆရာတို့ ဝိဂ္ဂြိဟ်ပြုကြသေး၏၊ "သေရအံ့လော ရှင်ရအံ့လောဟု ၂ ပါး အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်တတ်သော အလိုအာသာ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ " တောင့်တသည့်အတိုင်းရလျှင် အသက်ရှင်အံ့, မရလျှင် သေအံ့ဟု ဖြစ်သော တောင့်တခြင်း"ဟူလို။

မမေးပါနှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဥးတင်ပြီ၊ ဘဒ္ဒေ–ရှင်မ၊ တွံ–သည်၊ အတ္တ နော-မိမိ၏၊ အဇ္ဈာသယံ – အလိုကို၊ မယှံ–ငါ့အား၊ အကထေန္တိ – မပြော လသော်၊ ကဿ-အဘယ်သူအား၊ ကထေဿသိ-ပြောလတံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တထာတထာ- ထိုထို အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ နိဗန္ဓိတွာ - စကား ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့၍၊ ကထာပေသိ-ပြောစေပြီ။

စ–ဆက်၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဗာလေ–အမိုက်မ၊ ဣတ္ထေ - ဤ လက်မောင်း သွေးကို သောက်လိုရာ၌၊ တုယှံ-သင်၏၊ ဝါ-သင့်မှာ၊ ဘာရိယသညာ-ဝန်လေး ဘွယ်ဟူသော အမှတ်သည်၊ အဟောသိကိ ံ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဝေဇ္ဇံ–သွားတော်ကို၊ ပက္ကောသာပေတွာ–ခေါ်စေ၍၊ သုဝဏ္ဏသတ္ထကေန–ရွှေ ဓားငယ်ဖြင့်၊ [သံဓားဖြင့် ရှင်ဘုရင်၏ လက်မောင်းကို မခွဲထိုက်သောကြောင့် ရွှေဓားဟု ဆိုသည်။]ဗာဟုံ-လက်မောင်းကို၊(လက်မောင်း၏ သွေးကြောကို)၊ ဖါလာပေတွာ-ဖေါက်စေ၍၊ သုဝဏ္ဏသရကေန- ရွှေဓွက်ငယ်ဖြင့်၊ လောဟိတံ- သွေးကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ သမ္ဖိန္ဒိတွာ-ရောစပ်၍၊ ပါယေသိ- သောက်စေပြီ။[ရေမရောဘဲ သွေးချည်းသက်သက် တိုက်လျှင် ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမတို့မှာ အစာကြေခဲသောကြောင့် ရေဖြင့်ရော၍ တိုက်ရသတတ်။] နေမိတ္တိ ကာ–နိမိတ်ကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သော ဆရာတို့သည်၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ-၍၊ သေဂဋ္ဌော- ဤ ကိုယ်ဝန်သူငယ်သည်၊ ရဉ်ညော- မင်း၏၊ သတ္တု- ရန်သူသည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတံ့၊ ဇာမိနာ-ဤကိုယ်ဝန် သူငယ်သည်၊ ရာဇာ-မင်းကို၊ ဟနိဿတိ–သတ်အပ်လတံ့၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဗျာကရိ ံသု – ဗျာဒိတ် သဘော ပြောဟောကုန်ပြီ။ [ဤတွင် တသ္မိ ံကိရ၌ ကိုရအတွက် အကျယ်ငြီး၏။]

ဒေဝီ-မိဖုရားသည်၊ မယှံ-ငါ၏၊ ကုစ္ဆိတော-ဝမ်းမှ၊ နိက္ခန္တော-ထွက်လတံ့ သော သူငယ်သည်၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ မာရေဿတိ ကိရ – သေစေလတံ့တဲ့၊ ဝါ-သတ်လတံ့တဲ့၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဂဗ္ဘံ- ကိုယ်ဝန်ကို၊ ပါတေတု ကာမာ-ကျစေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥယျာနံ–သို့၊ ဂန္ဒွာ–သွား၍၊ ကုစ္ဆိ ံ–ဝမ်းကို၊ မဒ္ဒါပေသိ- နှိပ်နယ်စေပြီ။ [ထို့ကြောင့် ဤဥယျာဉ်ကို “မဒ္ဒ ကုစ္ဆိဥယျာဉ်”ဟု ခေါ်တွင်သည်။] ဂဗ္ဘော- ကိုယ်ဝန်သည်၊ နပတတိ-မကျ၊ သာ–ထို မိဖုရားသည်၊ ပုနပ္ပုနံ– အဖန်ဖန်၊ ဂန္ဒွာ - ၍၊ တထေဝ- ထို့အတူ ပင်၊ ကာရေသိ-ပြုစေပြီ၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ ကိမတ္ထံ-အဘယ်အကျိုးငှါ၊ အယံ- ဤမိဖုရားသည်၊ ဥယျာနံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ- သွားပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ– သို့၊ ပရိ ဝိမံသန္တော–စုံစမ်းလသော်၊ တံ ကာရဏံ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဘဒ္ဒေ- ရှင်မ၊ တဝ- သင်၏၊ ကုစ္ဆိယံ- ဝမ်း၌၊ ပုတ္တောတိ ဝါ– သားတော်ဟူ၍ သော်၎င်း၊ ဓိတာတိဝါ- သမီးတော်ဟူ၍သော်၎င်း၊ နပညာယတိ–မထင်ရှား သေး။ [“သမီးဖြစ်လျှင် နေမိတ္တိကတို့၏စကား မှန်မည် မဟုတ်ပါ” ဟူလို။]

[တားမြစ်ဘို့ရန် အကြောင်းတမျိုးကို ပြလိုသောကြောင့် "အတ္တနော" စသည်ကို ဆိုပြန်သည်။] အတ္တနော-မိမိ၏ (ဝမ်းၨ)၊ နိဗ္ဗတ္တဒါရကံ-ဖြစ်သော ကလေးကို၊ ဒေံ– ဤသို့၊ အကာသိ–ပြုပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ မဟာအဂ္ဂဏရာသိဝိ– ကြီးစွာသော ကျေးဇူးမဲ့အစုသည်လည်း၊ ဝါ–ကြီးစွာသော အပြစ်အစုသည်လည်း၊ နော-ငါတို့အတွက်၊ ဇမ္မုဒီပတလေ-ဇမ္ဗူဒီပအပြင်၌၊ အာဒီ-ထင်စွာ၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတံ့၊ တံ့-သင်သည်၊ ဒေံ- ဤသို့၊ မာ ကရောဟိ-မပြုပါလင့်၊ ဣတိ-သို့၊ နိဝါရေတွာ-တားမြစ်၍၊ အာရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ သာ-ထို မိဖုရားသည်၊ ဂင်္ဂာဝဋ္ဋာနကာလေ - ကိုယ်ဝန်၏ ထရာအခါ၌၊ (ဖွားမြင်ရာ အခါ၌)၊ မာရေဿာမိ-သေစေအံ့၊ ဝါ–သတ်အံ့၊ ဣတိ, စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ တဒါဝိ-ထို ဖွားရာအခါ၌လည်း၊ အာရက္ခမနုဿာ–အစောင့် အရှောံ လူတို့သည်၊ ဒါရကံ-ကလေးကို၊ အပနယိ သု–ဖယ်ထားလိုက်ကြကုန်ပြီ။

အထ–ထိုမှ နောက်၌၊ အပရေန သမယေန - နောက်အခါ၌။ [အထကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဝုဠိပ္ပတ္တံ-ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ကုမာရံ - မင်းသားကို၊ ဒေဝိယာ–မိဖုရားအား၊ ဒဿေသုံ-ပြကြကုန်ပြီ၊ သာ- ထို မိဖုရားသည်၊ တံ– ထိုမင်းသားကို၊ ဒိသွာဝ-မြင်၍သာလျှင်၊(မြင်လျှင် မြင်ခြင်းပင်)၊ပုတ္တသိနေဟံ-သား၌ ချစ်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-ဖြစ်စေပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ နံ- ထိုမင်းသားကို၊ မာရေတုံ–သေစေခြင်းငှါ၊ ဝါ– သတ်ခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ - မစွမ်းနိုင်၊ ရာဇာပိ–မင်းသည်လည်း၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပုတ္တသ-သားအား၊ သြပရဇ္ဇံ-အိမ်ရှေမင်း၏အဖြစ်ကို၊ အဒါသိ–ပေးပြီ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ကေသ္မိ သမယေ–၌၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ရဟောဂတော–ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ ရောက်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊(ကိ)၊ သာရိပုတ္တသ–သာရိပုတြာ၏၊ ပရိသာ-ပရိသတ်သည်၊ မဟာ–များ၏၊ မောဂ္ဂလ္လာနသ- ၏၊ ပရိသာ–သည်၊ မဟာ-၏၊ ကဿပသ-၏၊ ပရိသာ-သည်၊ မဟာ-၏၊

× × × × × × ×

သြပရဇ္ဇံ။ ။သမိပေ+ပဝတ္တော+ရာဇာ ဥပရာဇာ–မင်း၏ အနိုးၨ၌ ဖြစ်သောမင်း (အိမ်ရှေမင်း)၊ ဥပရညော+ဘာဝေါ သြပရဇ္ဇံ၊ ဤသို့ ကြီလျှင် သဒ္ဒါအနက် ၂ မျိုးလုံး ရှင်းနေသော်လည်း ဋီကာသစ်၌ "ရညော+ဘာဝေါ ရဇ္ဇံ၊ရဇ္ဇသ+သမိပေ+ပဝတ္တတိတိ သြပရဇ္ဇံ (ဌာနန္တရံ) -တိုင်းပြည်၏ အနိုးၨ၌ဖြစ်သော ရာထူး" ဟု ပြုလေသည်။

ပရိသာ မဟာ။ ။ ဤ၌ "မဟာ" သည် ပရိသာကို ထောက်၍ ဇာတိလိင်္ဂရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "မဟတီ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် "သမာသ်အရာ၌ မဟန္တကို မဟာပြုသကဲ့သို့ ဝါကျ၌လည်း မဟန္တကို မဟာပြု" ဟု ဆို၏၊ သို့သော် ဇာတိလိင်္ဂ၌ မဟာရှိသကဲ့သို့ "မဟာ တေ ပရိစ္ဆာဂေါ" ဟု ပုလ္လိင်အရာ၌ဂုဏ်း "ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ နာမ မဟာ"ဟု နပုလ္လိင်အရာ၌ဂုဏ်း "မဟာ" သဒ္ဒါကို တွေ့ရသောကြောင့် "နိပါတ်ပုဒ်နှင့် အလားတူသော ၃ လိန် ဆက်ဆံသော မဟာပုဒ်တမျိုးဟု ဆရာတို့ ကြံကြသည်။

[ရှေးစာအုပ်များ၌ "မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသ, မဟာကဿပသ" ဟု ရှိ၏။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ ဝိသုံဝိသုံ- အသီးအသီး၊ ဓုရာ-အကြီးအမှူး ဥုးစီး နာယက ပဓာန ဖြစ်ကုန်၏၊ အဟမ္ပိ- လည်း၊ ကေဓုရံ- တခုသော တာဝန်ကို၊ နိဟရာမိ-ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ)။

သော- ထို ဒေဝဒတ်သည်၊ လာဘေန- လာဘ်နှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ပရိသံ- ပရိသတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ နု သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ လာဘံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေမိ- ဖြစ်စေရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံပြီး၍၊ ခန္ဓကေ-ခန္ဓကဋ္ဌ၊ (စူဠဝဂ္ဂ သံဃဘေဒကက္ခန္ဓကဋ္ဌ)၊ အာဂတနယေန- လာသောနည်းဖြင့်၊ အဇာတသတ္တုံ-အဇာတသတ်မည်သော၊ ကုမာရံ-မင်းသား ကို၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေန - တန်ခိုးပြာဋိဟာဖြင့်၊ [မြေကို ခါးပတ်လျက် လုလင်ငယ် ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြခြင်းတည်းဟူသော တန်ခိုးဖြင့်၊ အကျယ်ကို ခန္ဓကဋ္ဌ ရှုပါ။] ပသာဒေတွာ - ကြည်ညိုစေပြီး၍၊ သာယံပါတံ - ညနေအခါ, နံနက်အခါဋ္ဌ၊ [" သာယော စ + ပါတော စ သာယပါတံ " ဟု ဆိုလိုလျက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ "သာယံပါတံ" ဟု ဒွန်သမာသ်ဖြစ်၏။] ပဋ္ဌဟိ - ငါးလိကုန်သော၊ ရထသတေဟိ-ရထားအရာတို့ဖြင့်၊ (တနည်း) ပဋ္ဌဟိ ရထသတေဟိ-ရထားငါးရာတို့ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တံ- လာသည်ဖြစ်၍၊ အတိဝိယတ္တံ-အလွန် အကျွမ်းဝင်သည်ကို၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ ကေဒိဝသံ- တနေ့သဋ္ဌ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ တံ - ဤစကားကို၊ အဝေါစ - ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ ကုမာရ - မင်းသား၊ ပုမ္ဗေ-ရှေးအခါဋ္ဌ၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ ဒီဃာယုကာ- ရှည်သော အသက်ရှိကြကုန်၏၊ တေရဟိ-ယခုအခါဋ္ဌ၊ (မနုဿာ) အပ္ပါယုကာ-တိုသော အသက် ရှိကြကုန်၏၊ ကုမာရ-မင်းသား၊ တေနဟိ-တိုက်တွန်းပါ၏၊ (တနည်း)

× × × × × × ×

ဓုရာ။ ။"ဓုရဘူတာ" ဟု ဋီကာဖွင့်၍ "ဓောရယ္ဟာတိ အတ္ထော" ဟု အနက် ဖေါ်၏၊ "ပဓာနေ စာန္တိကေ ဓုရော" အဘိဓာန် (၁၀၀၄) လာ အနက်တို့တွင် ဤဋ္ဌ ပဓာနအနက်ဟောဟု ယူသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓုရဂ္ဂါဟော" ပုဒ်အဖွင့် ပါရာဇိကဏ် ဗာဟိရနိဒါန်း သာရတ္ထဋ္ဌ "ပဓာနဂ္ဂါဟီ အဟောသိ, သဗ္ဗေသံ ပါမောက္ခော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဓုရ်ဝ-ဟိ သာယံ" ဓာတ်, ကိုဝ်ပစ္စည်းဖြင့် ဓာတွန်ဝကိုချ၍ "ဓုရ်" ဟု ထောမနိဓိဋ္ဌ ပြီးစေ၏၊ ပါဠိဋ္ဌကား "ဓုရ" ဟု ရှိသောကြောင့် ဓုဇ္ဇိဓ်ဝတ် အ ပစ္စည်းသက်၍ ဇ္ဇကို ရပြု ဟု ကြံသင့်သည်၊ "ဓုဇ္ဇတိ ဟိ သတိ - ဝန်ဆောင်သူတို့ ညွှန်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ ဓုရော" ဟု ပြုပါ။

ဓောရယ္ဟာ။ ။"ဓုရံ ဝဟတီတိ ဓောရယ္ဟံ" ဟု သဂါထာဝဂ္ဂ, ဗြဟ္မဏသံယုတ်, ဥပါသကဝဂ် (၁) သုတ် ဋီကာပြု၏၊ ထိုအလို " ဒိဿန္တေ့ညေဝိ ပစ္စယာ " ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာဒိကတ္ထာ (၁၂၀) သုတ်ဖြင့် ဝဟတိအနက်ဋ္ဌ ယူ၏ ပစ္စည်းသက်၊ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိဋ္ဌကား တမျိုးကြံလေ၏။ [ထောမနိဓိဋ္ဌ ဓောရယ္ဟဟု မရှိ, "ဓောရေယ" ဟု ရှိ၏၊ ဝဟတိအနက်ဋ္ဌ ဏိယပစ္စည်း, ဝုဒ္ဓိပြု, ဇ္ဇကို ပြေ၍ပြီးသောကြောင့် ရှင်း၏။]

တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရွေးလူတို့၏ အာသက်ရှည်ကုန်သည်၏အဖြစ်, ယခု လူတို့၏ အာသက်တိုကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟိ အနက်မရှိ)၊ တွံ – သည်၊ ပိတရံ-ခမည်းတော်ကို၊ ဟန္တွာ–သတ်၍၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဟောဟိ-ဖြစ်လော၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ဘုရားဟောင်းကို၊ ဟန္တွာ-၍၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားသစ်သည်၊ ဘဝိဿာမိ–ဖြစ်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အဝေါစ-ပြီ၊) ဣတိ– ဤသို့ပြော၍၊ [ဣတိတလုံး အကြေကြီး။] ကုမာရံ - ကို၊ ပိတုဝဓေ – ခမည်းတော်ကို သတ်ခြင်း၌၊ ဥယျောဇေသိ– တိုက်တွန်းပြီ။

သော– ထိုမင်းသားသည်၊ (ဝိပ္ပကာရံ အကာသိ၌စပ်)၊ အယျော ဒေဝဒတ္တော– အရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊ မဟာနုဘာဝေါ– ကြီးသောအာနုဘော် ရှိ၏၊ တေဿ–၌ အရှင်ဒေဝဒတ်၏၊ ဝါ-သည်၊ အဝိဒ္ဒိတံနာမ-မသိအပ်သောအရာမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဥဂ္ဂဏှာ– ပေါင်၍၊ ပေါတ္ထနိကံ–သန်လျက်ငယ်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့ချည်၍၊ ဒိဝသေ (ဒိဝသဿ)- နေ့၏၊ ဒိဝါ-နေ့အခါ၌၊ ဘီတော–ကြောက်သည်၊ ဥတ္တိဋ္ဌေါ-နှလုံးတုန်သည်၊ ဥဿင်္ကီ-ရှိုရှားခြင်းရှိသည်၊ ဥတြသ္တော – ထိတ်လန့်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အန္တေပုရံ - နန်းတော်တွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ – အရှင်ဒေဝဒတ် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဝိပ္ပကာရံ– ဖေါက်ပြန်သောကိစ္စကို၊ အကာသိ– ပြုပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ – ထိုမင်းသားကို၊ အမစ္စာ– အမတ်တို့သည်၊ ဂဟေတွာ–ဖမ်းယူ၍၊ အနုယုဉ္ဇိတွာ-စစ်ဆေး မေးမြန်းပြီး၍၊ ကုမာရောစ-မင်းသား ကိုလည်း၊ ဟန္တွဗ္ဗော – သတ်ထိုက်၏၊ ဒေဝဒတ္တောစ– ကိုလည်း၊ (ဟန္တွဗ္ဗော)၊ သဗ္ဗေ – အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘိက္ခူစ – ရဟန်းတို့ကိုလည်း၊ [ဒေဝဒတ်၏ ဘက်သား ရဟန်းများကိုဆိုလိုသည်။] ဟန္တွဗ္ဗာ – သတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊

× × × × × × ×

ဒိဝါ ဒိဝသေ။ ။ဒိဝသဿဝိ ဒိဝါ၊ မစ္ဆုန်ိကဝေလာယန္တိ အတ္ထော၊– ဋီကာသစ်၊ အခြားနေရာ၌ "ဒိဝါ ဒိဝသဿ" ဟု ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် သုံးစွဲလေ့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌၊ "ဒိဝသေ" ကို ဆဋ္ဌီအနက်၌ဘက်သော သတ္တမီဝိဘတ်ဟု ယူဆ၍ "ဒိဝသဿ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာဟောင်း စာအုပ်၌ကား "ဒိဝါ ဒိဝဿ" ဟုပင် ရှိ၏၊ "နေ့၏ နေ့အခါ" ဟူသည် မွန်းတည့်အခါပင်တည်း။ [ဒိဝါကို နိပါတ်ပုဒ်ကြံ၍ "ဒိဝါ-နေ့၏၊ ဒိဝသေ–နေ့၌" ဟု ဋီကာသစ် တနည်းဖွင့်သေး၏။]

ဘီတော၊ပေ၊ဥတြသ္တော။ ။"ဘီတော" စသော ၄ ပုဒ်သည် ပရိယာယ်ပုဒ်များတည်း၊ (တနည်း) ကာယတ္ထမ္ဘနေန – ကိုယ်၏ တောင့်တင်းခြင်းအားဖြင့်၊ ဘီတော၊ ဟဒယမံသစလနေန- နှလုံးသား၏ တုန်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဥဿင်္ကီ၊ ဇာနေယျော ဝါ မာဝါတိ ပရိသင်္ကာယ–ငါ့အကြံကို သိကြမည်လား, မသိကြဘဲ နေမည်လားဟု ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်၊ ဥဿင်္ကီ၊ ဉာတေ သတိ (သိအပ်လို့ရှိလျှင်) အတ္တာနော အာဂန္ဆမာနဘယဝသေန- မိမိအထံသို့ လာမည့်ဘေး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥတြသ္တော၊–ဋီကာသစ်။

သမ္မန္တယိတ္ဆာ – သဘောတူ တိုင်ပင်ပြီး၍၊ ရညော - မင်း၏၊ အာဏာဝသေန– အာဏာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကရိဿာမ-ပြုကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ရညော-မင်းအား၊ အာရောစေသုံ – သံတော်ဥုးတင်ကြကုန်ပြီ၊.... ရာဇာ – မင်းသည်၊ ယေ အမစ္စာ– အကြင် အမတ်တို့သည်၊ မာရေတုကာမာ- သေစေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဝါ-သတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုအမတ်တို့၏၊ ဌာနန္တရာနိ-ရာထူးတို့ကို၊ အစ္ဆိနှိတ္ဆာ- ဖြတ်တောက်၍၊ [ဋီကာသစ်၌ "ရာထူးကိုပယ်သောအားဖြင့် လုယက်၍" ဟု ဖွင့်သည်။] ယေ(အမစ္စာ)-အကြင် အမတ်တို့သည်၊ မာရေတုကာမာ – ကုန်သည်၊ ဝါ – ကုန်သည်၊ န (အဟေသုံ)-မဖြစ်ကုန်၊ တေ–ထိုအမတ်တို့ကို၊ ဥစ္စေသု-မြင့်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရာတို့၌၊ ထပေတ္ဆာ– ထားပြီး၍၊ ကုမာရံ– မင်းသားကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ (ကိံ)၊ ကုမာရ-မင်းသား၊ ကိဿ- အဘယ့်ကြောင့်၊ တွံ- သင်သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ မာရေတုကာမော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ, (ပုစ္ဆိ)၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ရဇ္ဇေန– မင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ – တိုင်းပြည်ဖြင့်၊ အတ္ထိကော– အလိုရှိသည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ သံတော်ဥုးတင်ပြီ၊ ရာဇာ–ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်၊ တဿ – ထိုမင်းသားအား၊ ရဇ္ဇံ – မင်းအဖြစ်ကို၊ ဝါ – တိုင်းပြည်ကို၊ အဒါသိ– ပေးပြီ။

သော – ထို အဇာတသတ်မင်းသားသည်၊ မယှံ – ဒကာတော်၏၊ မနောရထော–စိတ်အလိုသည်၊ နိပ္ပန္နော-ပြီးစီးပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒေဝဒတ္တဿ- အရှင်ဒေဝဒတ်အား၊ အာရောစေသိ – လျှောက်ပြီ၊ တတော – ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ နံ– ထို အဇာတသတ်မင်းသားကို၊ သော – ထို အရှင်ဒေဝဒတ်သည်၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ တွံ-သင်သည်၊ သိင်္ဂါလံ- မြေခွေးကို၊ အန္တောကတ္ဆာ– အတွင်း၌ထား၍၊ ဘေရိပရိယောနဒ္ဓ ပုရိသောဝိယ-စည်ကြက်သောယောက်ျားသည်ကဲ့သို့၊ သုကိစ္စကာရီ – ကောင်းသောကိစ္စကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏၊

× × × × × × ×

မနောရထော။ ။[" ပိဟာ မနောရထော ဣစ္ဆာ " ဟု အဘိဓာန်(၁၆၃) ရှိသောကြောင့် စိတ်ဖြင့် လိုလား တောင့်တအပ်သော အရာကို " မနောရထ " ဟု ခေါ်၏။] မိမိ၏အလိုဆန္ဒဖြင့် တောင့်တအပ်သော အရာဌာနသည် (ထိုဌာနရောက်အောင် သွားဘို့ရာ) စိတ်သာလျှင် ရထားရှိသောကြောင့် "မနောဧဝ + ရထော အတြာတိ မနောရထော" ဟုဋင်း, ထိုလိုလားအပ်သောအရာသည် စိတ်ကို မိမိအထံသို့ ရောက်စေနိုင်သောကြောင့် စိတ်၏ ရထားနှင့်တူရကား " မနသော + ရထောဝါတိ မနောရထော" ဟုဋင်း ထောမနိမိ၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဤဝိဂ္ဂိဟ် ၂ မျိုးကိုပင် "နေရုတ္တိကာ ဝဒန္တိ" ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။ [မိမိ ဋီကာသစ်ဆရာ၏ အလိုကိုကား " မနသော အတ္ထော (ဣစ္ဆာ) မနောရထော " ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍, ရ အက္ခရာလာ, တကိုချေဟု ဆို၏၊ အတ္ထောပုဒ်မှ ရထောဖြစ်အောင် ကြံခြင်းမှာ စဉ်းစားစရာပင်။]

ဣတိ - သို့၊ မညသိ = မှတ်ထင်သလော၊ [သားရေဖြင့် ကြက်ရသည့်အတွက် ခွေးက သားရေကို ကိုက်ဖေါက်၍ထွက်လိမ့်မည်–ဟူလို။] ကတိပါဟေနေဝ– အနည်းငယ်သောရက်ဖြင့် သာလျှင်၊ တေ - သင်၏၊ ပိတာ– ခမည်းတော်သည်၊ တယာ-သင်သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်သောအမှုကို၊ အဝမာနံ-မထီမဲ့မြင်၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အထ– ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကိံ -အဘယ်ကို၊ ကရောမိ-ပြုရပါမည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇံ– အမြစ်၌ ဖြတ်အပ်သည်မည်လေဒံအောင်၊ (တနည်း, မူလဃစ္စံ- အမြစ်၌ သတ်အပ်သည်မည်လောက်အောင်၊) ဃာတေဟိ- သတ်လော၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘန္တေ– အရှင်ဘုရား၊ မယှံ–ဒကာတော်၏၊ ပိတာ- ခမည်းတော်ကို၊ နသတ္ထဝဇ္ဇော နန်-လက်နက်ဖြင့် မသတ်ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ – ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ [မင်းမျိုးတို့ကို လက်နက်ဖြင့် သတ်ရိုးထုံးစံမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "နန ဘန္တေ" ဟု လျှောက်သည်။] အာဟာရုပစ္ဆေဒေန– အာဟာရကို ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ နံ-ထို ခမည်းတော်ကို၊ မာရေဟိ–သတ်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။

သော-ထိုအဇာတသတ်မင်းသည်၊ ပိတရံ-ခမည်းတော်ကို၊ တာပနဂေဟေ-အပူတိုက်ရာအိမ်၌၊ ပက္ခိပါပေသိ – ထည့်သွင်းစေပြီ၊ တာပနဂေဟံ နာမ– တာပနဂေဟ မည်သည်၊ ကမ္မကရဏတ္ထာယ – နှိပ်စက် ညှဉ်းဆဲမှုကို ပြုခြင်း အကျိုးငှါ၊ (တနည်း)ကမ္မကာရဏတ္ထာယ- ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်မှုအကျိုးငှါ၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ဓူမဃရံ–အခိုးရှိသောအိမ်တည်း၊ မမ-ငါ၏၊ မာတရံ- မယ်တော်

× × × × × × ×

မူလစ္ဆေဇ္ဇံ (မူလဃစ္စံ)။ ။မူလစ္ဆေဇ္ဇံတိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနံ သန္ဓာယာဟ၊ ဘာဝနပုံသကမေတံ၊– ဋီကာသစ်၊ ဆိဇ္ဇတေ – ဖြတ်အပ်၏၊ ဣတိ ဆေဇ္ဇော။ [ဆိဒိ+ဏျ။] သစ်ပင်သည် အဖျား အကိုင်းတို့ကို ဖြတ်ရုံဖြင့် မသေဘဲ အမြစ်ပါ ဖြတ်လိုက်မှ သေသကဲ့သို့, ထို့အတူ ရှင်ဘုရင်ကိုလည်း ရာထူးမရှိအောင် ပြုရုံဖြင့် အမြစ် မပြတ်, အသေသတ်လိုက်မှ အမြစ်ပြတ်မည်–ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို သဒိသူပစာဖြင့် တင်စား၍ "မူလေ–အမြစ်၌+ဆေဇ္ဇော– ဖြတ်အပ်သူတည်း၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇော– သူ" ဟု ဆိုသည်၊ ကြိယာဝိသေသနဖြစ်၍ ဒုတိယာသက်၊ "မူလဃစ္စံ" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ရပ်ပြီးပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ကရမှာရိစ္စသုတ်၌ ကြည့်ပါ။

တာပနဂေဟံ။ ။တာပေတိ ဧတ္ထာတိ တာပနံ–ပူလောင်စေရာအိမ်၊ ထိုအိမ်၌ ထားအပ်သော အကျဉ်းသားတို့ကို (တာပနဝရဲ၌ ပူလောင်စေသကဲ့သို့) မီးခိုးတွေဖြင့် ပူလောင်စေရာဖြစ်သောကြောင့် "တာပန" ဟု ခေါ်၏၊ "ကမ္မကရဏတ္ထာယ ကတံ ဓူမဃရံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "တံ ပန ဓူမေနေဝ အစ္ဆန္ဒံ (ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီ)" ဟု ဖွင့်သည်။ [ကမ္မ – အပူတိုက်ခြင်းဟူသော နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲမှုကို + ကရဏ – ပြုခြင်း၊ အချို့နေရာ၌ "ကမ္မကာရဏတ္ထာယ" ဟု ပါ၌ရှိတတ်၏၊ ထိုပါ၌၏ သဒ္ဒတ္ထကို ပါရာဇိကဏ် သုဒိန္နကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ အညဿ–အခြားသူအား၊ ဒဋ္ဌုံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ- ဖူးမြင်ခွင့်ကို၊ မာ ဒေထ–မပေးကြကုန်လင့်၊ ဣတိ, အာဟ- ပြီ၊ ဒေဝီ- မိဖုရား သည်၊ သုဝဏ္ဏသရကေ–ရွှေသောက်ခွက်၌ (ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော သောံခွက်၌)၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ပက္ခိပိတွာ–ထည့်၍၊ ဥစ္ဆင်္ဂေန- ရင်ခွင်ဖြင့်၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ပဝိသတိ- ဝင်၏၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ တံ-ထိုထမင်းကို၊ ဘုဉ္ဇိတ္ဂာ-စား၍၊ ယာပေ တိ- မျှတ၏။ [ယာ + ဏာပေ– (ရှည်သောကာလသို့) ရောက်စေခြင်းကိုပင် "မျှတ"ဟု သုံးစွဲကြသည်၊ စုရာဒိ ယပဓာတ်လည်း ရှိ၏။]

သော- ထို အဇာတသတ်မင်းသည်၊ မယှံ-ငါ၏၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ယာပေတိ-မျှတသနည်း၊ ဣတိ, ပုစ္ဆိတွာ–မေး၍၊ တံ ပဝတ္တိံ- ထိုဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ မယှံ–၏၊ မာတု-မယ်တော် အား၊ ဥစ္ဆင်္ဂေ–ရင်ခွင်၌၊ ကတွာ - တစုံတခုကိုထား၍၊ ပဝိသိတုံ - ဝင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ- ဝင်ခွင့်ကို၊ မာ ဒေထ - မပေးကြကုန်လင့်၊ ဣတိ, အာဟ – ပြီ၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဌာယ- စ၍၊ ဒေဝီ-သည်၊ မောဋ္ဌိယံ-ဆံထုံး၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ပဝိသတိ – ဝင်ပြန်၏၊ တံပိ – ထို အကြောင်းကိုလည်း၊ သုတွာ – ကြားရ၍၊ မောဋ္ဌိံ – ဆံထုံးကို၊ ဗန္ဓိတွာ- ထုံး၍၊ ပဝိသိတုံ–ငှါ၊ ဝါ- ကို၊ မာ ဒေထ-လင့်၊ ဣတိ, (အာဟ)၊ တတော– ထိုအခါမှ၊ (ပဌာယ)၊ သုဝဏ္ဏပါဒုကာသု– ရွှေခြေနင်းတို့၌၊ ဘတ္တံ - ထမင်းကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ ပိဒဟိတွာ - ပိတ်၍၊ ပါဒုကာ–ခြေနင်းတို့ကို၊ အာရုယှ–စီး၍၊ ပဝိသတိ၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ တေန- ထိုထမင်းဖြင့်၊ ယာပေတိ–မျှတ၏။

× × × × × × ×

ဥစ္ဆင်္ဂေန။ ။ထောမနိမိ၌ "ဥတ္သင်္ဂ"ဟု ရှိ၏၊ " ကြောဒေ–ရင်ခွင် "ဟုလည်း အနက်ဖွင့်၏။ [ဥပုဗ္ဗ သန္တဲဓာတ် ဃဉ်ပစ္စည်း, (ပါဋ္ဌိ၌ ဏပစ္စည်းဖြစ်သင့်၏) ။] " ဥ– အထက်၌+သန္တဲ–ငြိကပ်ရာအရပ် "ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုပုဒ်သည် ပါဋ္ဌိ၌" ဥစ္ဆင်္ဂ "ဟု ဖြစ်လာ၏၊ မိဖုရားသည် ရင်ခွင်၌ သုဝဏ္ဏသရကကို ထား၍ဝင်သည်–ဟူလို၊ "သရက သဒ္ဒါသည် သေရည်စသည်ကို သောက်စရာခွက်"ဟူသော အနက်ဟောဟု အဘိဓာန်၌ ဆို၏။ ["ဥစ္ဆင်္ဂေ မံ နိသာဒေတွာ-ရင်ခွင်၌ ငါ့ကိုနေစေ၍"ဟု တေမိယဇာတ်၌ရှိသော ကြောင့် " ဥစ္ဆင်္ဂ– ခါးပိုက် "ဟု အနက်မပေးသင့်၊ " ခါးပိုက်၌ ငါ့ကို နေစေ၍ " ဟု အနက်မဖြစ်နိုင်။]

ဋီကာသစ်။ ။ကေနစိ ဆာဒိတတ္တာ "ဥစ္စော+အင်္ဂေါတိ ဥစ္စင်္ဂေါ"- တစုံတခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားသောကြောင့် "မိုမောက်နေသော ကိုယ်အင်္ဂါ"ဟု ဖွင့်သော ဋီကာသစ်ကို စဉ်းစားပါ၊ နောက်၌လည်း"ဥစ္ဆင်္ဂေ-၌+ကတွာ-ပြု၍၊ ဝါ–ထား၍"ဟု ပါဌ်ရှိသင့်၏၊ ကရဓာတ်သည် ရှေ၌ အာဓာရရှိလျှင် ထပနအနက်ကို ဟော၏၊ ဥပမာ– " မနသိ– စိတ်၌+ကတွာ– ထား၍ " ဟူသကဲ့သို့တည်း။ [ဋီကာသစ်၌ကား " ဥစ္စင်္ဂံ ကတွာ " ဟူသော ပါဌ်ကိုယူ၍ ထိုပါဌ်ကိုပင် "ဥစ္စင်္ဂ" ဖြစ်ဘို့ရန် သာဓကပြုလေသည်။]

ပုန - တဖန်၊ ကထံ–အာဘယ်နည်းဖြင့်၊ ယာပေတိ– မျှတသနည်း၊ ဣတိ ပုန္ဆိ တွာ, တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ, ပါဒုကာ-ခြေနင်းတို့ကို၊ အာရုယ္ဟ-စီး၍၊ ပဝိသိတုံပိ-ဝင်ခြင်းငှါလည်း၊ ဝါ– ဝင်ခွင့်ကိုလည်း၊ မာ ဒေထ၊ ဣတိ အာဟ၊ တတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဒေဝီ–သည်၊ ဂန္ဓောဒကေန-နံ့သာရည်ဖြင့်၊ နှာယိတွာ-ရေချိုးပြီး၍၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ စတုမဓုရေန-၄ မျိုးသော အချိုရှိသော လျက်ဖွယ်ဖြင့်၊ မက္ခေတွာ–လိမ်းကျံ၍၊ ပါရုပိတွာ-ခြုံ၍၊ ပဝိသတိ၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ တဿာ - ထို မိဖုရား၏၊ သရီရံ - ကိုယ်ကို၊ လေဟိတွာ - လျက်၍၊ ယာပေတိ–မျှတ၏။

ပုန-တဖန်၊ ပုန္ဆိ တွာ-၍၊ တံ ပဝတ္တိ ံ–ကို၊ သုတွာ–၍၊ ဣတော-ဤအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ မယ္ဟံ-၏၊ မာတု-မယ်တော်၏၊ ပဝေသနံ-ဝင်ခြင်းကို၊ နိဝါရေထ-တားမြစ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ ဒေဝီ-မိဖုရားသည်၊ ဒွါရ မူလေ–ထောင်တံခါး၏ အနိုးဌ်၊ ဌတွာ – ရပ်၍၊ သာမိ ဗိမ္ဗိသာရ – အရှင် ဗိမ္ဗိသာရ၊ တေံ-ဤသားကို၊ ဒဟရကာလေ–ငယ်ရွယ်စဉ် အခါဌ်၊ မာရေတုံ-သေစေခြင်းငှါ၊ ဝါ- သတ်ခြင်းငှါ၊ ဝါ– သတ်ခွင့်ကို၊ န အဒါသိ – မပေးခဲ့၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ သတ္တုံ-ရန်သူကို၊ အတ္တနာဝ- မိမိသည်ပင်၊ ပေါသေသိ–မွေးမြူခဲ့ပြီ၊ ဒါနိ–ယခုအခါဌ်၊ ဣဒံ ပန(ဒဿနံ)- ဤ ဖူးမြင်ရခြင်းသည်ကား၊ တေ - အရှင် မင်းမြတ်ကို၊ ပဿိ မဒဿနံ - နောက်ဆုံး ဖူးမြင်ရခြင်းပါတည်း၊ အဟံ - နှမတော်သည်၊ ဣတော – ဤ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ တုမ္ဟေ – အရှင်

× × × × × × × ×

စတုမဓုရေန။ ။စတ္တာရိ+မဓူနိ စတုမဓု-ချိုဆိမ့်သော အရသာ လေးမျိုး၊ စတုမဓုံ ယသသာတိ စတုမဓုရံ၊ ဒမိ–နို့ဓမ်း, မဓု–ပျားရည်, သပ္ပိ–ထောပတ်, ဖါဏိတံ–တင်လဲ (သကာ, သကြားရည်), ဤ ၄ မျိုး ရောစပ်အပ်သည်ကို "စတုမဓုရ" ဟု ခေါ်ကြောင်း မဟာဓမ္မ သမာဒါနသုတ် (မူလပဏ္ဏာသ, စူဠဒုယမကဝဂ်) ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူ၏။ [ယခုအခါ ဖေါ်စပ်ရိုးဖြစ်သော ဆီမပါ။]

အချို့ကား "သပ္ပိ, သက္ကရ, မဓု, နာဠိကေရသေ့ဟ (အုန်းဆီ) ၄ မျိုးစပ်ကို " စတုမဓုရ " ဟု ခေါ်ကြသတတ်၊ ထို ဒဖေါ်နည်းနှစ်မျိုး၌ " ဒမိ, နာဠိကေရသေ့ဟ " တို့သည် သတ္တာဟကာလိလ မဟုတ်၊ ယခုခေတ် ဖေါ်စပ်ရိုးဖြစ်သော (သပ္ပိ, နဝနီတ, တေလ, မဓု) ၄ မျိုးစပ် စတုမဓုသာ သတ္တာဟကာလိက ဖြစ်သည်၊ ဤဓိဖုရား သုတ်လိမ်းသော စတုမဓုကား လျက်ဘွယ်ဖြစ်သောကြောင့် ယခုဖေါ်စပ်ရိုး စတုမဓုနှင့်သာ လျော်သည်။

သရီရံ လေဟိတွာ ။ ။သောတာပန် , သကဒါဂါမိ စသော အရိယာတို့သည် သေရမည့် အရေးကို ပုထုဇဉ်များလောက် မကြောက်ကြသော်လည်း မိမိ၏ လုလွဖြင့် မိမိကိုယ်ကို သေအောင် မပြုကြ၊ နေရသမျှ အချိန်ကလေးဝယ် ကိုယ်ကျိုးရှိအောင် ပြုနိုင်ကြသေး၏၊ တချို့ကား သူတပါးအကျိုးကိုပင် ပြုနိုင်သေး၏၊ အစာရှိလျက် မစားဘဲ နေခြင်းလည်း သေဘုံရန် လုလွပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် စတုမဓုသုတ်လိမ်းထားအပ်သော မိဖုရား၏ ကိုယ်ကိုပင် လျှာဖြင့် လျက်၍ မျှတရှာ့လေသည်။

မင်းမြတ်တို့ကို၊ ပဿိတုံ-ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ-ဖူးမြင်ခွင့်ကို၊ နလဘာမိ-မရတော့ပါ၊ ဒေဝ-အရှင်မင်းမြတ်၊ မယှံ-နှမတော်၏၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ သစေအတ္ထိ-အကယ်၍ ရှိအုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ခမထ-သည်းခံတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ရောဒိတ္ဝာ-ငိုးကြွေး၍၊ ကန္ဒိတ္ဝာ-မြည်တမ်း၍၊ နိဝတ္တိ-ပြန်နစ်ရှာလေပြီ။

တတော-ထို အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ရညော-မင်း၏၊ အာဟာရော-အာဟာရသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ မဂ္ဂဖလသုခေန-မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာ ရှိသော၊ စက်မေန-စကြန်သွားခြင်းဖြင့်၊ ယာပေတိ-မျှတရရှာ၏၊ အဿ-ထိုမင်း၏၊ အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘောသည်၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ဝိရောစတိ-တင့်တယ်၏၊ သော-ထို အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဘဏေ-အမောင်တို့၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ မေ-၏၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ ယာပေတိ-နည်း၊ ဣတိ, ပုစ္ဆိတ္ဝာ-၍၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ စက်မေန-စကြန်သွားခြင်းဖြင့်၊ ယာပေတိ-မျှတနေပါ၏၊ စ-မျှတနေရုံသာ မကသေး၊ အဿ-ထို ခမည်းတော်မင်း၏၊ အတ္တဘာဝေါ-သည်၊ အတိဝိယ, ဝိရောစတိ-တင့်တယ်ပါ၏၊ ဣတိ, သုတ္ဝာ-၍၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဿ-ထို ခမည်းတော်၏၊ စက်မံ-စကြန်သွားခြင်းကို၊ ဟာရေဿာမိ-ပယ်စေရတော့အုံ၊ ဣတိ, စိန္တေတ္ဝာ-၍၊ မယှံ-ငါ၏၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ ခုရေန-သင်ဓုန်းဖြင့်၊ ဖါလေတ္ဝာ-ခွဲ၍၊ လောဏတေလေန-ဆားထည့်အပ်သော ဆီဖြင့်၊ မက္ခေတ္ဝာ-လိမ်းကျံ၍၊ ဝီတစ္စိတေဟိ-ကင်းသော အလျှံရှိကုန်သော၊ ဒေဒုဂ်ါရေဟိ-ရှားမီးကျီးတို့ဖြင့်၊ ပစထ-ကင်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ နှာပိတေ-ဆတ္တာသည်တို့ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ။ [နှာပေန္တိ-သုတ်သင်ကြကုန်၊ ဣတိ နှာပိတာ၊ "နှာ-သောဓနေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် "မုတ်ဆိတ်စသည်ကို သုတ်သင်၍ ရေချိုးပေးသူတို့"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "ဆတ္တာသည်"ဟူသော အနက်ကား ဝေါဟာရတ္ထဘည်း။]

× × × × × × ×

မဂ္ဂဖလသုခေန။ ။စက်မေန၏ ဝိသေသနဖြစ်သောကြောင့် "မဂ္ဂဖလသုခဝတာ" ဟု ဦကာ၌ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဖွင့်သည်၊ မဂ္ဂဖလေ + သုခံ ယတ္ထာတိ မဂ္ဂဖလသုခေါ (စက်မော)၊ သောတာပတ္တိမဂ်၏ ဖိုလ်၌ဖြစ်သော သုခရှိသော စကြန်သွားခြင်း, "ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကို ခံစားရင်း စကြန်သွားသည်"ဟူလို။ [ထိုအချိန်၌ မဂ်သည် မဖြစ်နိုင်ဘော့၊ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ မဂ္ဂကို ထည့်ဟန်တူသည်။]

ဝီတစ္စိတဂ်ါရေဟိ။ ။ဝီတသဒ္ဒါသည် "ဝိ+ဣတ-ကင်း၍+ဖြစ်" ဟု ပုဒ်ခွဲလှင် ဝိဂတနှင့် အနက်တူ၏၊ အစ္စိသဒ္ဒါကား မီး၏ အလျှံအနက်ဟောတည်း၊ ဝီတာ-ကင်းသော+အစ္စိ-မီးလျှံ (မီးတောက်) တည်း၊ ဝီတစ္စိ-လျှံ၊ ဝီတစ္စိ+ယေသံတိ ဝီတစ္စိတာ-ကင်းသော အလျှံရှိသော မီးကျီးတို့၊ ဝီတစ္စိတာစ+တေ+အဂ်ါရာစာတိ ဝိတစ္စိတဂ်ါရာ။

ရာဇာ–သည်၊ တေ - ထို ဆတ္တာသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ မယံ - ငါ၏၊ ပုတ္တော–သားသည်၊ ဝါ- ကို၊ ကေနစိ – တစုံတယောက်သည်၊ သညတ္တော– ကောင်းစွာ သိစေအပ်သည်၊ ဝါ – နားလည်စေအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ နူန– ဖြစ်လေယောင် တကား၊ ဇာမေ–၍ ဆတ္တာသည်တို့သည်၊ မမ – ငါ၏၊ မဿု ကရဏတ္ထာယ – မုတ်ဆိတ် ကြင်စွယ်ကို ပြုပြင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဂတာနုန – လာကြလေယောင် တကား၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ တေ - ထို ဆတ္တာသည်တို့ သည်၊ ဂန္ဆာ-သွား၍၊ ဝန္ဒိတွာ- ဝပ်ချ၍၊ အဒ္ဒသု – တည်ကြကုန်ပြီ၊ ကသ္မာ– အဘယ့်ကြောင့်၊ အာဂတာ-လာကြကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိစ-၍သို့လည်း၊ ပုဋ္ဌာ–မေးအပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ-ကုန်လသော်၊)တံ သာသနံ-ထိုနှတ်မှာစကားကို၊ အာရောစေသုံ–သံတော်ဥဉ်းတင်ကြကုန်ပြီ။

တုမှာကံ–သင်တို့၏၊ ရညော- မင်း၏၊ မနံ - စိတ်ကို၊ ဝါ – စိတ်ကြိုက်ကို၊ ကရောထ–ပြုကြကုန်တော့၊ ဣတိစ– ၍သို့လည်း၊ ဝုတ္တာ – ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ)၊ ဒေဝ–အရှင် မင်းမြတ်၊ နိသိဒ–ထိုင်တော်မူပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာစ–သံတော်ဥဉ်းတင်ပြီး၍လည်း၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဝန္ဒိတွာ-၍၊ ဒေဝ–မြတ်၊ မယံ-ကျွန်တော်မျိုးတို့သည်၊ ရညော - ၏၊ အာဏံ–အာဏာကို၊ ကရောမ– ပြုကြရပါကုန်၏၊ အမှာကံ – ကျွန်တော်မျိုးတို့အား၊ မာကုဇ္ဈတ္ထ – အမျက်ထွက်တော်မမူပါကုန်လင့်၊ ဇာဒံ-၍အမှုသည်၊ တုမှာဒိသာနံ– အရှင်မင်းမြတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မရာဇူနံ–တရားမင်းတို့အား၊ နအနုစ္ဆဝိကံ-မလျော်ပတ်ပါ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ-သံတော်ဥဉ်းတင်ပြီး၍၊ ဝါမဟတ္ထေန-လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ ဂေါပ္ပကေ - ဖမျက်၌၊ ဝါ – ဖမျက်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ– ကိုင်၍၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန-လက်ျာလက်ဖြင့်၊ ခုရံ-သင်ဓုန်းကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပါဒတလာနိ-ခြေဖဝါး အပြင်တို့ကို၊ ဖာလေတွာ-ခွဲ၍၊ လောဏတေလေန-ဖြင့်၊ မက္ခေတွာ-၍၊ ဝီတစ္ဆိတေဟိ-ကုန်သော၊ ခဒိရင်္ဂါရေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ပစိ ံသု–ကင်ကြကုန်ပြီ။

ကိရ-တဆင့်စကား ကြားဘူးသည်ကား၊ ရာဇာ-သည်၊ ပုဇ္ဇေ-ရှေး၌၊ စေတိယင်္ကော - စေတီယင်ပြင်တော်၌၊ သဉ္ဉပါဟနော – ဘိနပ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ အဂမာသိ- သွားဘူးပြီ၊ နိသဇ္ဇနတ္ထာယ - သံယာတော်၏ ထိုင်ခြင်း

× × × × × × ×

စေတိယင်္ကော။ ။အင်္ကာသဒ္ဒါသည်၊“ကွင်းပြင်-လွင်ပြင်”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် စေတီတော်၏ ပတ်ဝန်းကျင် ကွင်းပြင်ကို “စေတိယင်္ကာ” ဟု ခေါ်ရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် ဋီကာတို့၌“စေတိယင်္ကောတိ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒိဟိ (အမွှေးတိုင်စသော နံ့သာ, ပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်တို့ဖြင့်) ပူဇနဋ္ဌာနဘူတေ (ပူဇော်ရာဌာနဖြစ်သော) စေတိယင်္ကော”ဟုဖွင့်သောကြောင့် စေတီတော်၏အနီးအပါးဝယ် ပန်းစသည် ပူဇော်ဘို့ရာ ပြုစီမံထားအပ်သော နေရာကို “စေတိယင်္ကာ”ဟု ယူပါ၊ ၍သို့ယူမှလည်း နောံ၌“စေတိယင်္ကေ ဒိတ္တမာလာဝိယ”ဟူသော စကားနှင့် ထပ်မိသည်။

အကျိုးငှါ၊ ပညတ္တကဋ္ဌသာရကဋ္ဌ - ခင်းအပ်သော သင်ဖြူးကိုလည်း၊ အဓော တေဟိ-မဆေးအပ်ကုန်သော၊ ပါဒေဟိ-ခြေတို့ဖြင့်၊ အက္ကမိ-နင်းဘူးပြီ၊ အယံ-ဤခြေကိုခွဲ၍, ဆား ဆီဖြင့် နယ်ကာ, မီးကင် ခံရခြင်းသည်၊ တဿ– ထို ကံ၏၊ နိသန္ဒော- အကျိုးဆက်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။

ရညော-မင်း၏၊ ဗလဝဝေဒနာ- အားကြီးသော ဝေဒနာသည်၊ ဥပ္ပန္နာ–ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုမင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊(အသေဝနာစဗာလာနံ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်)၊ အဟော – အော် .... အံ့ဩဘွယ် ကောင်းပါပေစွ၊ ဓမ္မော – တရားတော်သည်၊ (အသေဝနာစ ဗာလာနံမှ စ၍ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာ အေးငြိမ်းကြောင်း မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တိုင်အောင်သော တရားတော်သည်)၊ အဟော - ပါပေစွ၊ သံဃော– သံဃာ တော်သည်၊ (တရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြံ၍ အရိယာအဖြစ်ဖြင့် အေးငြိမ်းစွာ သီတင်းသုံးတော်မူကြသော သံဃာတော်အပေါင်းသည်)၊ အဟော–ပါပေစွ၊ ဣတိ – ဤသို့၊ အနုဿရန္တောယေဝ- မပြတ် တသ အမှတ်ရလျက်သာ၊ စေတိ ယင်္ဂဏေ– စေတီ ယင်ပြင်တော်၌၊ ခိတ္တမာလာဝိယ– ပစ်ချအပ်သော ပန်းကဲ့သို့၊ မိလာယိတွာ – ညှိုးနွမ်း၍၊ စာတုမဟာရာဇိက ဒေဝလောကေ – စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်၌၊ ဝေဿဝဏဿ-ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၏၊ ပရိစာရကော-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊(အခြံအရံဖြစ်သော)၊ ဇနဝသဘောနာမ-ဇနဝသဘ မည်သော၊ (လူမင်းမည်သော)၊ ယက္ခော- နတ်သည်၊ ဟုတွာ–ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။

တံ ဒိဝသမေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊(ခမည်းတော် နတ်ရွာစံရာနေ့၌ပင်)၊ အဇာတ သတ္တုဿ-၏၊ ပုတ္တော– သားတော်သည်၊ ဇာတော – ဖွားမြင်ပြီ၊ ပုတ္တဿ-၏၊ ဇာတဘာဝဋ္ဌ–ဖွားမြင်သည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပိတု–ခမည်းတော်၏၊ မတဘာဝံ

× × × × × × × ×

နိသဇ္ဇန၊ပေ၊ သာရကဋ္ဌ။ ။ နိသဇ္ဇနတ္ထာယာတိ ဘိက္ခုသံဃ နိသီဒနတ္ထာယ၊– ဋီကာ၊ ရဟန်းသံဃာတော်များ ထိုင်ဘို့ရန် ခင်းထားအပ်သော ဖျာသင်ဖြူးကိုလည်း ခြေမဆေးဘဲ နင်းဘူး၏၊ ထို မကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ခြေအခွဲခံရသည်- ဟု ဆိုကြသည်။ [ကဋ္ဌသဒ္ဒါ ကိလဋ္ဌ (ဖျာ) အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုဖျာတို့တွင် ကောင်းမြတ် သောကြောင့် သာရဖြစ်သော ဖျာကို"သင်ဖြူး (သင်ဖျာ)"ဟု ခေါ်သည်။]

ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ။ "ယက္ခော ဒေဝေ သတ္ကေ သတ္တေ, ခီဏာသဝေစ ရက္ခသေ"ဟူသော ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟလာ အနက် ၅ မျိုးတွင် "ဥတ္တရသို့ ဒိသာဘာဂေ သန္တိ ယက္ခာ မဟိဒ္ဓိကာ"ဟု အာဋ္ဌာနာဋိယသုတ်၌လာသော စတုမဟာရာဇ် ယက္ခနတ် မျိုး၌ဖြစ်၏၊ တာဝတိံသာစသော အထက်နတ်ပြည်၌ မဖြစ်ဘဲ ထိုနေရာ၌ဖြစ်ရခြင်းကား ရှေးဘဝတုန်းကနေခဲ့ဘူးသောအရပ်ဖြစ်၍ နိကန္တီတဏ္ဍာကြောင့်တည်း၊ အမည်အားဖြင့် "ဇနဝသဘ" မည်၏၊ အကျယ်ကို သုတ်မဟာဝါ – ဇနဝသဘသုတ်၌ ရှုပါ။ [ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ (၃၉၀) ဂါထာ၌ ကြည့်ပါ။]

စ–နတ်ရွာစံသည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ နိဝေဒေတုံ–သံတော်ဥုးတင်ခြင်းငှါ၊ ဒွေ–၂ စောင်ကုန်သော၊ လေခါ-စာတို့သည်၊ ဧကက္ခဏေယေဝ-တပြိုက်နက်သော ခဏ၌ပင်၊ အာဂတာ – ရောက်လာကုန်ပြီ၊ အမစ္စာ– အမတ်တို့သည်၊ ပဌမံ–ရှေးဥုးစွာ၊ ပုတ္တဿ – သားတော်၏၊ ဇာတဘာဝံ - ဖွားမြင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ အာရောစေဿာမ–သံတော်ဥုးတင်ကြစို့၊ ဣတိ- ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊ တံ လေခံ-ထိုသားတော်ဖွားမြင်ကြောင်းစာကို၊ ရညော- မင်း၏၊ ဟတ္ထေ–လက်၍၊ ထပေသုံ – ထားကြကုန်ပြီ။ [မင်္ဂလာရှိသောအကြောင်း ဖြစ်၍ ရှေးဥုးစွာ ထိုစာကို ဆက်ကြသည်။]

ရညော– မင်း၏၊ တခ်ဏေယေဝ– ထိုခဏ၌ပင်၊ ပုတ္တသိနေဟော- သား၌ ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ – ဖြစ်၍၊ သကလသရီရံ – အလုံးစုံသော ကိုယ်ကို၊ ခေါဘေတွာ – ချောက်ချားစေ၍၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ - ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို၊ အာဟစ္စ–ထိခိုက်၍၊ အဌာသိ-တည်ပြီ၊ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ ဂုဏံ–မိမိ၌ ချစ်ခြင်းဂုဏ်ကို၊ [ပိတု အတ္တနိ သိနေဟဂုဏံ၊–ဋီကာ။] အညာသိ- သိပြီ၊ (ကိံ)၊ မယိ – ငါသည်၊ ဇာတေပိ – ဖွားမြင်သော်လည်း၊ (ဖွားရာအခါတုန်းကလည်း)၊ မယှံ-ငါ၏၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ ဧဝမေဝ-ဤ့အတူပင်၊ သိနေဟော - ချစ်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္ဒော - ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ, (အညာသိ)၊ သော – ထိုအဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဘဏေ – အမောင်တို့၊ ဂစ္ဆထ - သွားကြကုန်၊ မယှံ-ငါ၏၊ ပိတရံ - ခမည်းတော်ကို၊ ဝိသဇ္ဇေထ- လွှတ်ကြကုန်၊ ဣတိ, အာဟ - ပြီ၊ ဒေဝ – မြတ်၊ ကိံ - အဘယ့်ကြောင့်၊ ဝိသဇ္ဇာပေထ – လွှတ်စေပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ သံတော်ဥုးတင်၍၊ ဣတရံ - သားတော် ဖွားမြင်ကြောင်းစာမှ တပါးသော၊ လေခံ-ခမည်းတော် နတ်ရွာစံကြောင်းစာကို၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပယိသု–ထားကြကုန်ပြီ။

သော– ထို အဇာတသတ်မင်းသည်၊ တံ ပဝတ္တိံ – ထို ဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ သုတွာ-၍၊ ရောဒမာနော-ငိုလျက်၊ မာတု-မယ်တော်၏၊ သမီပံ-အနီးသို့၊ ဂန္ဒာ-သွား၍၊ အမ္မ - မယ်တော်၊ မယှံ - သားတော်၏၊ ပိတု- ခမည်းတော်၏၊ မယိ–သားတော်သည်၊ ဇာတေ – ဖွားမြင်လသော်၊ သိနေဟော – ချစ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ နုခေါ-ဖြစ်ပါ၏လော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ သာ-ထိုမယ်တော်သည်၊

× × × × × × ×

ခေါဘေတွာ။ ။ဘူ, ဒိ, ကိ ၃ ဂိုဏ်း၌ဖြစ်သော ခုဘဝတ်သည် သဉ္ဇာလ–ပြင်းစွာ လှုပ်ရှား ချောက်ချားခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ် ဏေ ပစ္စည်း၊ သား၌ ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းက အားကြီးလှသောကြောင့် ထို ချစ်လောဘနှင့် တကွဖြစ်သော ပီတိအဟုန်၏ ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိသည့်အတွက် ထို ပီတိကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တရားတို့လည်း တကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့လေပြီ၊ ထို ပြန့်နှံ့မှုသည် တကိုယ်လုံးကို လှုပ်ရှား ချောက်ချားစေလေရာ ရိုးတွင်း ခြင်ဆီတိုင်အောင် ရောက်သွားလေသည်။

အာဟ, (ကိံ)၊ ဗာလပုတ္တ- အမိုက်သား၊ ကိံ- အဘယ်ကို၊ ဝဒေသိ- ပြောဘိသနည်း၊ တဝ - သင်၏၊ ဒဟရကာလေ – ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌၊ အဂ်ုလိယာ – လက်ချောင်း၌၊ ပိဋ္ဌကာ – အိုင်းအမာသည်၊ (သွေးစုနာသည်၊) ဥဋ္ဌဟိ - ထပြီ၊ ဝါ-ပေါက်ပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ တံ-သင့်ကို၊ ရောဒမာနံ-ငိုနေသည်ကို၊ သညာပေတုံ- ကောင်းစွာ သိစေခြင်းငှါ၊ ဝါ-နားလည်စေခြင်းငှါ၊("အငိုတိတ်အောင်ချော့ခြင်းငှါ"ဟူလို၊) အသက္ကောန္တာ– မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ–သင့်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ– တရားဆုံးဖြတ်ရာ အရပ်၌၊ နိသိန္နဿ – နေသော၊ တဝ – သင်၏၊ ပိတု – ခမည်းတော်၏၊ သန္တိကံ – အထံသို့၊ အဂမံသု–သွားကြရကုန်ပြီ။

ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ တေ- သင်၏၊ အဂ်ုလိံ - လက်ချောင်းကို၊ မုခေ–ပါးစပ်၌၊ ထပေသိ - (ငုံ၍) ထားပြီ၊ ပိဋ္ဌကာ - အိုင်းအမာသည်၊ မုခေယေဝ–ခံတွင်း၌ပင်၊ ဘိဇ္ဇီ- ပေါက်ကွဲပြီ၊ အထခေါ - ထိုအခါ၌၊ ပိတာ- သည်၊ တဝ–သင်၏အပေါ်၌၊ သိနေဟေန– ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ လောဟိတမိဿကံ - သွေးနှင့်ရောသော၊ တံ ပုဗ္ဗံ– ထိုပြည်ကို၊ အနိဋ္ဌုဘိတွာဝ – ထွေးမပစ်မူ၍သာလျှင်၊ အဇ္ဈောဟရိ-မျိုချပြီ၊ တေ- သင်၏၊ ပိတု- ၏၊ သိနေဟော- သည်၊ ဝေရူပေါ–ဤသို့ သဘောရှိ၏၊ ဇုတိ, (အာဟ)၊ သော–ထို အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ရောဒိတွာ-ငိုကြွေး၍၊ ပရိဒေဝိတွာ-မြည်တမ်း၍၊ ပိတု-၏၊ သရီရကိစ္စံ-ကိုယ်၌ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ (မီးသင်္ဂြိဟ်မှုကို)၊ အကာသိ- ပြုပြီ။

ဒေဝဒတ္တောပိ–သည်လည်း၊ အဇာတသတ္တုံ-ကို၊ ဝါ- သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ မဟာရာဇ–မင်းမြတ်၊ ယေ-အကြင် ယောက်ျားတို့သည်၊ သမဏံဂေါတမံ-ရဟန်းဂေါတမကို၊ ဇီဝိတာ – ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပေဿန္တိ – ခွင်းနိုင်ကုန်လတံ့၊ (တေ) ပုရိသေ–ထိုယောက်ျားတို့ကို၊ အာဏာပေဟိ-စေလွှတ်ပါလော၊ ဇုတိ- သို့၊ ဝတွာ– ပြောဆို၍၊ တေန – ထို အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ကုန်သော၊ ပုရိသေ–ယောက်ျားတို့ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍ဂင်း၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂိဇ္ဈကူဋံ–ဂိဇ္ဈကုဋ္ဌတောင်သို့၊ အာရုယှ- တက်၍၊ ယန္တေန–ယန္တြားဖြင့်၊ သိလံ -ကျောက်ကို၊ ပဝိဇ္ဈိတွာ-လှိမ့်ချ၍ဂင်း၊ နာဋ္ဌာဂိရိဟတ္ထိံ-နာဋ္ဌာဂိရိ

× × × × × × ×

အနိဋ္ဌုဘိတွာ။ ။ဌုဘဓာတ်သည် ထွေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ [ထောမနိမိ၌ "နိ+သို့ဝ"ဓာတ်ဟု ရှိ၏။] ထို့ကြောင့် "အနိဋ္ဌုဘိတွာ"နေရာဝယ်"အနိဋ္ဌုဟိတွာ" ဟုဂင်း "အနိဋ္ဌုဘိတွာ"ဟုဂင်း ရှိသည်ကား မကောင်းပါ၊ "အနိဋ္ဌုဘိတွာတိ အဆဋ္ဌေတွာ" ဟု ဋီကာသစ်၌လည်း ပါ၌ရှိပါစေ။ [ခံတွင်းမှ လက်ချောင်းကို ထုတ်လိုက်လျှင် လေအေးကြောင့် နာလိမ့်မည်၊ ငုံထားလျှင် အာပူငွေကြောင့် အနာ သက်သာမည်၊ ထို့ကြောင့် လက်ချောင်းကို မထုတ်ဘဲ ပြည်သွေးကို မျိုချရလေသည်။]

ဆင်ကို၊ မုဉ္ဇာပေတွာပိ – လွှတ်စေ၍၎င်း၊ [(တနည်း) မုဉ္ဇာပေတွာ - ၍၎င်း၊ ဋ္ဌတိ- ဤသို့ အတူရှိသော၊] ကေနစိ–တစုံတခုသော၊ ဥပါယေန– အကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ-နည်းလမ်းဖြင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ မာရေတုံ- သေစေခြင်းငှါ၊ ဝါ-ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော – မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရော – ယုတ်လျော့သော လာဘသက္ကာရရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဉ္စ - ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဝတ္ထူနိ–တို့ကို၊ ယာစိတ္ဝာ– တောင်း၍၊ တာနိ– ထိုငါးမျိုးသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ အလဘမာနော – မရလသော်၊ တေဟိ – ထိုငါးမျိုးသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ သညာပေဿာမိ–ကောင်းစွာ သိစေအံ့၊ (မြတ်စွာဘုရားထက်မိမိက အကျင့်သာကြောင်းကို နားလည်စေအံ့၊) ဋ္ဌတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သံဃဘေဒံ– သံဃာအသင်းခွဲခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု–အရှင်သာရိပုတြာ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့သည်၊ ပရိသံ–ပရိသတ်ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ ပက္ကန္တေသု–ဖဲသွားကုန်လသော်။

ဥဏ္ဍလောဟိတံ-ပူသောသွေးကို၊ [ဗလဝသောကသမုဋ္ဌိတံ-အားကြီးသောသောကကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဥဏ္ဍဘူတံ လောဟိတံ၊– ဋီ, သစ်။] မုခေန– ပါးစပ်ဖြင့်၊ ဆန္ဒေတွာ - စွန့်ပစ်၍၊ (သွေးအန်၍ – ဟူလို၊) နဝမာသေ – ကိုးလတို့ပတ်လုံး၊ ဂိလာနမဉ္ဇေ-ဂိလာန၏ညောင်စောင်း၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရဇာတော–ဖြစ်သော နှလုံးမသာခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧတရဟိ– ယခုအခါ၌၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်၌၊ သတ္ထာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝသတိ-သီတင်းသုံးတော်မူပါသနည်း၊ ဋ္ဌတိ, ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ ဇေတဝနေ-၌၊ (သတ္ထာ-သည်၊ ဝသတိ–မူ၏၊) ဋ္ဌတိ၊ ဝုတ္တေ– လျှောက်အပ်သော်၊ မဉ္စကေန–ညောင်စောင်းငယ်ဖြင့်၊ မံ - ငါ့ကို၊ အာဟရိတွာ – ဆောင်၍၊ သတ္ထာရံ – မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒဿေထ– ပြကြပါကုန်၊ ဋ္ဌတိ, ဝတွာ – ပြော၍၊ ဝါ- ပြောခြင်းကြောင့်၊ အာ

× × × × × × ×

မုဉ္ဇာပေတွာပိ။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ "မုဉ္ဇာပေတွာပိ" ဟု သမ္ပိလ္လာန ပိ သဒ္ဒါဖြင့် ရှိ၏၊ ဋီကာတို့၌ကား " မုဉ္ဇာပေတွာတိ ဧတ္ထ ဋ္ဌတိ သဒ္ဒေါ ပကာရတ္ထော (အတူ အနက်ရှိ၏)" ဟု ရှိ၏၊ ထိုဋ္ဌတိဖြင့် "အံဘိမာရ ပုရိသပေသန, သိလာပဝိဇ္ဈန , ဟတ္ထိမုဉ္ဇာပန ၃ ပါးကို ပြန်၍ သုံးသပ်သည်" ဟု ဖွင့်ကြသည်။

သတ္ထာရံ ဒဿေထ။ ။ရှင်ဒေဝဒတ်သည် လူ့ဘောင်၌သာနေလျှင် တနည်းနည်းဖြင့် ရန်ပြုနေမည်သာ ဖြစ်သော်လည်း နောက်ဆုံးအချိန်တိုင်အောင် ဤကဲ့သို့ ဘုရားဖူးလိုစိတ်ဖြစ်မည် မဟုတ်ပါ၊ ထိုကဲ့သို့ စိတ်ဖြစ်မည့်အရေးကို မြင်တော်မူသောကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်သည် ရှင်ဒေဝဒတ်အား ရဟန်းပြုခွင့်ပေးတော်မူခဲ့ပါသည်၊ ဤသို့ ဘုရားဖူးလိုစိတ်ဖြင့် လာခဲ့ရာ ဖူးခွင့်မရတော့ဘဲ မြေမျိုသောအခါ " ဋ္ဌမေဟိ အင္ဌီဟိ " စသော ဂါထာဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ကန်တော့လွှားရှာပါသည်၊ ထို ကောင်းမှုကြောင့်ပင် အဝီစိမှ လွတ်၍ ပါရမီဖြည့်ကာ ကမ္ဘာတသိန်းထက်၌ "အင္ဌိဿရ" မည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်လိမ့်မည် ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပါသည်။ [ဓမ္မပဒ, ယမကဝဂ်, ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု။]

ဟရိယမာနော—ဆောင်အပ်သော်၊ ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒဿနာ ရဟဿ— ဖူးမြင်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ ကမ္မဿ- ၏၊ ဝါ- ကို၊ အကတတ္တာ— မပြု အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊[မဖူးမြင်ထိုက်လောက်အောင် စော်ကားမှုကံကိုသာ ပြုခဲ့သောကြောင့်။] ဇေတဝနေ-ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ ပေါက္ခရဏီ သမီပေ ယေဝ—ရေကန်၏အနီး၌ပင်၊ ဒွေဓာ- ၂ ဖြာ၊ ဘိန္ဒံ—ကွဲသော၊ ပထဝိံ-မြေသို့၊ ပဝိသိတ္ဝာ-ဝင်၍၊ မဟာနိရယေ-အဝီစိငရဲကြီး၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဣတိ အယံ— ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တ္ထေ- ဤ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ သခေ်ပေါ-အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရကထာနယော- အကျယ်ဆိုကြောင်းနည်းသည်၊ ခန္ဓကေ-ခန္ဓက၌(စူဋ္ဌဝဂ္ဂ, သံဃဘေဒကခန္ဓက ၌)၊ အာဂတော— လာပြီ၊ ပန- ဆက်၊ အာဂတတ္တာ— ခန္ဓက၌ အကျယ်လာ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ— အလုံးစုံသော အကျယ်စကားကို၊ (မယာ) နဝုတ္တံ၊ ဣတိ- အဇာတသတ္တုအမည်ရပုံနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်အပြီးတည်း၊ [နိဂုံးကို ပြလို၍ "ဧဝံ"စသည် မိန့်။] ဧဝံ— ဤသို့လျှင်၊ အဇာတော — မမွေးဖွားသေး သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ယေဝ— ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ရညော—၏၊ သတ္တု—ရန်သူသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ-သို့၊ နေမိတ္တိကေဟိ-နိမိတ်ကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သောဆရာ တို့သည်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော – ညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ အဇာတသတ္တု – အဇာတသတ္တုမည်၏။

ဝေဒေဟီပုတ္တောတိ—ကား၊ အယံ—ဤ အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ကောသလ ရညော—မဟာကောသလမင်း၏၊ ဓီတာယ-သို့း၏၊ ပုတ္တော—သားတော်တည်း၊ ဝိဒေဟရညော—ဝိဒေဟမင်း၏၊ (ဓီတာယ- ၏၊ ပုတ္တော- သည်၊) နဝ—မဟုတ်၊

× × × × × × ×

ဝိတ္ထာရကထာနယော။ ။ဝိတ္ထာရကထာနယောတိ အဇာတသတ္တု ပသာဒနာဒိ ဝသေန ဝိတ္ထာရတော ဝတ္တဗ္ဗာယ ကထာယ နယမတ္တံ – အဇာတသတ်ကို ကြည်ညိုစေ ခြင်းမှ စ၍ အကျယ်ဆိုထိုက်သော စကား၏ နည်းမျှကို၊—ဋီကာ၊ မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ထည့်၍ ဆိုခြင်းမှာ "ဤ၌ ဆိုမည်မဟုတ်သော နည်းမျှကို" ဟု သိစေလိုသောကြောင့်တည်း၊ "အကျယ်နည်းမျှကိုသာ ဤ၌ မဆို၊ အကျဉ်းကိုကား ဤ၌ ဆိုထား၏"ဟူလို။

ဝေဒေဟီပုတ္တော။ ။[နာမည်ဟောဖြစ်၍ ဟီ၌ ရဿမပြုရ။] ဤပုဒ်ကို တိုက်ရိုက် အနက်ပေးလျှင် "ဝိဒေဟမင်း၏ သို့းဖြစ်သော ဝေဒေဟီ၏သား" ဟု ပေးဘွယ်ရှိ၏၊ မှန်၏၊—"ဝိဒေဟဿ အပစ္စံ ဝေဒေဟီ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် "ဝေဒေဟီ"အရ "ဝိဒေဟ မင်း၏သို့းတော်"ရဘွယ်ရှိသည်၊ ထိုသို့အနက်ယူမည်စိုးသောကြောင့်"နဝိဒေဟရညော (ဓီတာယ ပုတ္တော)"ဟု ဗျတိရေကဝါကျကို နောက်၌ မိန့်ရသည်၊ ထိုမိဖုရားသည် အမှန်အားဖြင့် ကောသလမင်း၏သို့းတော်တည်း၊"ကောသလမင်း"ဟု ဆိုသော်လည်း ပဿေနဒီကောသလမင်း မဟုတ်၊ ထိုမင်း၏ ခမည်းတော်ဖြစ်သော မဟာကောသလ မင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "မဟာကောသလရညော" ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏၊— ဝေဒေဟီမိဖုရားသည် ပဿေနဒီကောသလမင်းနှင့် မောင်နှမအရင်းတည်း။

ပန-ထိသို့ပင် ဝိဒေဟမင်း၏သို့းတော်၏သား မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ ဝေဒေဟိ တိ တေံ-ဝေဒေဟိဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ပဏ္ဍိတာဓိဝစနံ (ပဏ္ဍိတာ+အာဓိ ဝစနံ)-ပညာရှိမိန်းမကိုဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊(ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊) ဝေဒေဟိကာ ဂဟပတာနီ, အယျော အာနန္ဒော ဝေဒေဟမုနိတို့ ယထာ-ဝေဒေဟိကာ၊ပေ၊ဝေဒေဟမုနိ အစရှိသည်ကဲ့သို့တည်း။ [ဝေဒေဟိကာ-ဉာဏ်ဖြင့် အားထုတ်တတ်သော၊ ဂဟပတာနီ-အိမ်ရှင် သူကြွယ်မ၊ ဝေဒေဟမုနိ - ဉာဏ်ဖြင့် အားထုတ်တတ်သော ရဟန်းတော် ဖြစ်သော၊ အယျော အာနန္ဒော-အရှင်အာနန္ဒာ။]

တတြ-ထို ဝေဒေဟိ ပုတ္တောဟူသော ပုဒ်၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ တေန- ဤဉာဏ်ဖြင့်၊ (တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော - ထို ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်)၊ဝိဒန္တိ-သိကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ သိကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထိုဉာဏ်သည်၊ ဝေဒေါ-ဝေဒမည်၏၊ တေံ - ဤ ဝေဒေါ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဉာဏသ္မ-ဉာဏ်ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ (ယော-အကြင် မိဖုရားသည်)၊ဝေဒေန-ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဤဟတိ ယဒုတိ ဝါယမတိ-အားထုတ်တတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ဉာဏ်ဖြင့် အားထုတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုမိဖုရားသည်၊)ဝေဒေဟိ-မည်၏၊ ဝေဒေဟိယော-ဉာဏ်ဖြင့် အားထုတ်တတ်သော မိဖုရား၏။ [ဉာဏ်ရှိသော မိဖုရား၏။] ပုတ္တော- သားတော်တည်း၊ ဝေဒေဟိပုတ္တော- တော်။

× × × × × × ×

ဝေဒေဟိတိ။ ။မဟာကောသလမင်း၏ သို့းတော်ဖြစ်လျှင် “ကောသလိ” ဟု အမည်မမှည့်ဘဲ အဘယ့်ကြောင့် “ဝေဒေဟိ” ဟု အမည်မှည့်ရသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဝေဒေဟိတိ၊ပေ၊မေတံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဝေဒေဟိသဒ္ဒါက ပညာရှိမိန်းမကို ဟောသောကြောင့် “ဝေဒေဟိ”ဟု အမည်မှည့်ရပါသည်-ဟူလို၊“ထိုကဲ့သို့ ပညာရှိသူကို ဟောသော ဂုဏနာမ်အဖြစ်ဖြင့် သုံးစွဲရိုးရှိပါသလော” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်“ယထာ၊ပေ၊ဝေဒေဟမုနိ”ဟု မိန့်သည်။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ “ယထာ”ဟုသာရှိ၏၊ “ယထာဟ” ဟု မရှိ၊ သုံးစွဲရိုး ဥဒါဟရဏ်ကိုပြသော အရာဖြစ်၍ “အာဟ” မပါသောပါဠိသာ ကောင်းသည်။]

ဝစနတ္ထ။ ။ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌကထာ၌ အကျဉ်းသာပြထား၏၊ အကျယ်လုပ်လျှင် အပေါင်းဝစနတ္ထ၌ “ဤဟတိတိ ဤဟိ၊ ဤဟဓာတ် , အ , ဒုတိယာဝိဘတ်က ဤပစ္စည်း၊ ဝေဒေန+ဤဟိ ဝေဒေဟိ”ဟု ပြုပါ။ [ဤဟတိကို “ပဝတ္တတိ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ကား “ဤဟ-ဥဿာဟေ”ဟုသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ ဃဋ္ဋတိဟုငြား, ဃဋ္ဋဓာတ်၏ စေ့စပ်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ဝါယမတိ” ဟုငြား ဓာတ်နက် အဖွင့်ကို တွေ့ရ၏၊ ပဝတ္တတိဟူသော ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာမှ တနည်း အဖွင့်ဟု မှတ်သင့်၏။

တဒဟူတိ–ကား၊ တသို့ အဟု–ထို နေ့၌၊ တသို့ဒိဝသေ-ထို နေ့၌၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတ္ထ– ဤနေ့၌၊ ဥပဝသန္တိ – ပြည့်စုံကုန်သည် ဖြစ်၍ နေကြကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍ နေကြရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော - ထိုနေ့သည်)၊ ဥပေါသထော-ဥပေါသထ မည်၏၊ စ–ဆက်၊ ဥပဝသန္တိတိ(ပဒဿ)-ပုဒ်၏၊ သီလေန – သီလနှင့်၊ ဥပေတာ - ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ဟုတ္ဘာဝါ– ဖြစ်၍ သော်ဂုင်း၊ အနသနေန – အစာ မစားခြင်းနှင့်၊ ဥပေတာ – ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ဟုတ္ဘာဝါ- သော်ဂုင်း၊ ဝသန္တိ - နေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [“ ဥပဝုတ္ထာ–စောင့်သုံးကြကုန်လျက် ”ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသေး၏၊ ပိုဟန်တူသည်။]

ပန–ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဧတ္ထ - ဤ ဥပေါသထေ ဟူသော ပါဠ်၌၊ အတ္ထုဒ္ဓါရော – ရထိုက်သမျှ အနက်တို့ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းတည်း၊ အာဝုသော ကပ္ပိန-ငါ့ရှင် ကပ္ပိန၊ အာယာမ-လာ, သွားကြစို့၊ ဥပေါသထံ-

× × × × × × ×

တဒဟု။ ။သောယေဝ+အဟော တဒဟော – ထိုနေ့၊ သတ္တမီဝစနေန ပန တဒဟူတိ ပဒသိဒ္ဓိ၊–ဋီကာသစ်၊ “ တဒဟော ” ဟူသော ကမ္မဓာရဲ သမာသ်နောင် သို့ကို ဥပြု၍ “တဒဟု”ဖြစ်သည်–ဟု ဆိုလိုသည်။

ဥပေါသထော။ ။ ဥပ + ဝသဓာတ် ဓာတွန်မချေဘဲ ထပစ္စည်း, (တနည်း) ဓာတွန်ချေ၍ အထပစ္စည်းဖြင့် “ ဥပဝသထ ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ပ၏ အနှင့် ဝကို (အဝကို) ဩပြု၍ “ ဥပေါသထ ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ဥပဝသန္တိ၌ ဥပဥပသာရပုဒ်သည် အဘိဓာန် (၁၁၈၅) လာ အနက်တို့တွင် အနသနာဒိနှင့် ပြည့်စုံဟူသော အနက်နှင့် တကွ ကတ္တု သာဓနအနက်ကိုပါ ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “သီလေန၊ပေ၊ဥပေတာ”ဟု ဖွင့်သည်။

သီလေနဝါ အနသနေန ဝါ။ ။ “သီလေန ဥပေတာ”ဖြင့် သာသနာတော်၌ စောင့်သုံးအပ်သော အရိယာဥပုသ်(ဘုရားစသည်ကို အာရုံပြု၍ စောင့်ခြင်းစသည်) ကို ပြ၏၊“အနသနေန ဥပေတာ”ဖြင့် အစာကို လုံးလုံးမစားဘဲ ကျင့်အပ်သော သာသနာပ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥပုသ်ကို ပြ၏။ [နန+အသနံ အနသနံ-အစာ မစားခြင်း။]

ဝါဖြင့် ယူဘွယ်။ ။ဤဝါသဒ္ဒါသည် သီလအနသန ၂ မျိုးတွင် ရံခါတမျိုးမျိုးသာ ရ၍, ရံခါ ၂ မျိုးလုံး ရသည်ကို ထွန်းပြသော အနိယမတ္ထတည်း၊ ဋီကာတို့အလို ထို အနိယမတ္ထ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် (တနည်း) တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သောအနက်တို့ကို စီရင်နိုင်သော အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် အဘိဇ္ဈာစသော ဒုစရိုက်ကိုဂုင်း, မောသဝဇ္ဇ (မုသာ ဝါဒ) စသော ဒုဿီလျစသည်ကိုဂုင်း သိမ်းယူ၏၊ ထိုမကောင်းမှုတရားနှင့်ပြည့်စုံ၍နေရာ ဖြစ်သော ဥပုသ်ကို ဂေါပါလကဥပုသ်ဟုဂုင်း, နိဂဏ္ဌဥပုသ်ဟုဂုင်း ခေါ်သည်။

အယံ၊ပေ၊အတ္ထုဒ္ဓါရော။ ။ဥပေါသထသဒ္ဒါအတွက် ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်၏ အစွမ်းဖြင့် ဝစနတ္ထကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ဥပေါသထသဒ္ဒါ၏ ရနိုင်သမျှအနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းဟူသော အတ္ထုဒ္ဓါရကို ပြလိုသောကြောင့် “ အယံ ပန ” စသည်ကို မိန့်သည်။ [အတ္ထုဒ္ဓါရ, အတ္ထုဒ္ဓေသတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ သမယအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဥပုသ်သို့၊ ဝါ-ဥပုသ်ပြုရာ အရပ်သို့၊ ဂမိဿာမ–သွားကုန်အံ့၊ (ပါဋိတော်ရင်းရှာပါ)၊ဣတိအာဒီသု-ဤသို့ အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော-ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြခြင်းသည်၊ ဥပေါသထော-ဥပေါသထမည်၏၊ ဝိသာခေ-ဝိသာခါ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အဋ္ဌက်သမန္နာဂတော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဥပေါသထော-ဥပုသ်ကို၊ ဥပဝုတ္ထော – စောင့်သုံးအပ်ပြီ၊ (အင်္ဂုတ္တိုရ်–အဋ္ဌကနိပါတ်, ပဋမပံ, ဥပေါသထဝဂ်, ဝိသာခါသုတ် ပါဋိတော်)၊ ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့ အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ သီလံ– သီလသည်၊ ဥပေါသထော – ဥပေါသထမည်၏။

သုဒ္ဓဿ-ကိလေသာ မြူမှေး, ညစ်အကြေးမှ, ကင်းဝေး စင်ကြယ်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ ဝေ-ထင်ရှားစွာ၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ဖဂ္ဂု–ဖဂ္ဂုဏီ နက္ခတ်သည်၊(ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓဿ-၏၊ ဝါ - အတွက်၊ သဒါ–

× × × × × × ×

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော။ ။သီလသုဒ္ဓိဝသေန-သီလစင်ကြယ်ခြင်း၏ အစွမ်းနှင့်၊ ဥပေတေဟိ သမဂ္ဂေဟိ-ပြည့်စုံကုန်သော ညီညွတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝသီယတိ-နေအပ်၏၊ နဥဋ္ဌီယတိ–ထ၍ မသွားအပ်၊ ဣတိ ဥပေါသထော၊ "ဥပေတေဟိ + ဝသီယတီတိ ဥပေါသထော " ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ ပါတိမောက် ရွတ်ပြခိုက်၌ စင်ကြယ်သော သီလနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မထသွားဘဲ နားထောင်အပ်သောကြောင့် ပါတိမောက်ရွတ်ပြခြင်းကို "ဥပေါသထ" ဟု ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

သီလံ။ ။သမာဒါနဝသေန အဓိဋ္ဌာနဝသေနဝါ ဥပေစ္စ–(ဆောက်တည်ခြင်းသို့မဟုတ် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) သီလသို့ကပ်ရောက်၍၊ အရိယာဝါသာဒိ အတ္ထာယ- အရိယာတို့၏နေခြင်း အစရှိသောအကျိုးငှါ၊ ဝသိတဗ္ဗော အာဝသိတဗ္ဗော-ကျင့်သုံးထိုက်၏၊ ဣတိ ဥပေါသထော၊ " ဥပေစ္စ+ဝသိတဗ္ဗောတိ ဥပေါသထော " ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ ဆောက်တည်၍ ဖြစ်စေ,မဆောက်တည်ဘဲ အဓိဋ္ဌာန်၍ဖြစ်စေထို သီလသို့ ကပ်ရောက်၍ နေအပ်သောကြောင့် သီလကို "ဥပေါသထ" ဟု ခေါ်ရသည်။

သုဒ္ဓဿ ၊ပေ၊ ဖဂ္ဂု။ ။ သုန္ဒရိကာ မြစ်သို့ သွား၍ ရေချိုးလေ့ရှိသောကြောင့် သုန္ဒရိကဘာရဒ္ဒါဇမည်သော ပုဏ္ဏားသည် "ဖဂ္ဂုဏမာသ (တပေါင်းလ) ဝယ် ဥတ္တရဖဂ္ဂုဏီ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်ရာနေ့၌ သုန္ဒရိကာမြစ်ဝယ် ရေချိုးမှုကို ပြုသူအတွက် တနှစ်လုံးပြုအပ်ခဲ့မိသော မကောင်းမှုသည် ရေထည်း၌ မျောသွား၏" ဟု အယူရှိ၏၊ ထို အယူကို ပယ်မြစ်ခြင်းငှါ "သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂု" စသောဂါထာကို ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် " သဒါ ဖဂ္ဂူတိ နိစ္စကာလမ္ပိ ဖဂ္ဂုဏီနက္ခတ္တမေဝ " ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ ["ဖဂ္ဂုဏီ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဏီကို ချေထားသည်၊ " ဖဂ္ဂုဏ " ဟု ဆိုလိုလျှင်လည်း ဤကို ချေထားသည်။] မိန့်တော်မူလိုရင်းကား-"ကိလေသာစင်ကြယ်နေသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အမြဲ ဖဂ္ဂုဏီနက္ခတ် ယှဉ်နေသည်သာ၊ သဒါ သုဒ္ဓဿုပေါသထော – ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကိုဌင်း , အနသနစသော အကျင့်တို့ကိုဌင်း မဆောက်တည်သော်လည်း အမြဲဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း ဖြစ်နေသည်သာ" ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်းတည်း။

အခါခပ်သိမ်း၊ ဥပေါသထော - ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိုရပ်တို့၌၊ ဥပဝါသော-ဥပုသ် စောင့်သုံးခြင်းသည်၊(ဥပေါသထော–၏၊)[မဇ္ဈိမနိကာယ်,မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, ဝတ္ထသုတ်ပါဠိတော်။] ဥပေါသထောနာမ–ဥပေါသထမည်သော၊ နာဂရာဇာ-ဆင်မင်း၊ ဣတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ပညတ္တိ – ဥပေါသထ ဆင်ဟူသော နာမည် ပညတ်သည်၊ (ဥပေါသထော – ၏)။ [သုတ်မဟာဝါ , မဟာသုဒဿနသုတ် ပါဠိတော်။]

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဥပေါသထေ – ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သော၊ တဒဟု – ထိုနေ့၌၊ သ ဘိက္ခုကာ- ရဟန်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝါ–ရဟန်းရှိသော၊ အာဝါသာ–နေရာ အရပ်မှ၊ (အဘိက္ခုကော – ရဟန်းမရှိသော၊ အာဝါသော- နေရာအရပ်သို့၊) န (ဂန္တဗ္ဗော)–မသွားထိုက်၊ ဣတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ဥပဝသိတဗ္ဗဒိဝသော-စောင့် သုံးထိုက်ရာနေ့သည်၊ ('ဥပေါသထော- ၏၊) [မဟာဝါ, ဥပေါသထက္ခန္ဓက, နဂန္တဗ္ဗဝါရ ပါဠိတော်။] ဣဓာပိ – ဤ တဒဟုပေါသထေဟူသော ပါဌ်၌လည်း၊ သောဝေ–ထိုဥပဝသိတဗ္ဗ ဒိဝသကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတော– အလိုရှိအပ်၏၊ ပန– ဆက်၊ သော သေ(ဧသော ဥပေါသထော)– ထို ဥပုသ်နေ့သည်၊ အဋ္ဌမီ ၊ပေ၊ ဘေဒေန– အဋ္ဌမီဥပုသ်, စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်, ပန္နရသီဥပုသ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓော– ၃ ပါးရှိ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သေသဒ္ဒယ နိဝါရဏတ္ထံ- ကြွင်းသော အဋ္ဌမီဥပုသ်, စာတုဒ္ဒသီဥပုသ် ၂ ပါးအပေါင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဝေ သဒ္ဒါထည့်၍ ထို ဝေဖြင့် တနည်း– အညတ္ထာပေါဟန နည်းအားဖြင့် ပယ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊) ပန္နရသေတိ – ပန္နရသေဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန–

× × × × × × ×

ဥပဝါသော။ ။အနသနာဒိဝသေန–အစာမစားခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ဥပေစ္စ-ထိုအကျင့်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ ဝသိတဗ္ဗော အနုဝသိတဗ္ဗော-အစဉ်နေအပ်၏၊ ဣတိ ဥပေါသထော၊"ဥပေစ္စ+ဝသိတဗ္ဗောတိ ဥပေါသထော" ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ အစာ မစားဘဲ ကျင့်ခြင်းစသော အကျင့် အမျိုးမျိုးကို (ထို အကျင့်သို့ ကပ်၍နေအပ်သောကြောင့်) "ဥပေါသထ"ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

ပညတ္တိ ။ ။ အဘိဓာန် (၃၆၀)လာ ကာဠာဝကစသော ဆင်ဆယ်မျိုးတို့တွင် နဝမဆင်မျိုးကို " ဥပေါသထ " ဟု ခေါ်၏၊ ထို နာမည်ပညတ်သည် တစုံတခုသော သဒ္ဒပ္ပပဝတ္တိနိမိတ်ကို မငဲ့ဘဲ အထင်ရှင်အားဖြင့် ဖြစ်၏။

ဥပဝသိတဗ္ဗဒိဝသော။ ။နေ့ကို "ဥပေါသထ"သဒ္ဒါက ဟောရာ၌ "ဥပဝသန္တိ ထွောတိ ဥပေါသထော" ဟု အဓိကရဏသာဓန ပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပဝသိတဗ္ဗ"၌ တဗ္ဗ ပစ္စည်းကိုလည်း အဓိကရဏအနက်ဟော ဟု ကြိမ် ထို အဋ္ဌကထာဝိဂ္ဂဟနှင့် ညီမျှ မည်၊ ဋီကာသစ်၌ "ဥပဝသန ကရဏဒိဝသော – စောင့်သုံးမှုကို ပြုရာနေ့"ဟု ပဋမဖွင့် သည်ကို စဉ်းစားပါ။

သည်၊)["သဂီတိကာရေဟိ"ဟုလည်း ထည့်နိုင်သည်၊]ဝုတ္တံ-လျောက်အပ်ပြီ၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဥပဝသန္တီ ၊ပေ၊ ဥပေါသထောတိ -ဥပေါသထော ဟူ၍၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တံ -ပြီ။

ကောမုဒီယာတိ-ကား၊ ကုမုဒဝတီယာ- ကုမုဒြာကြာရှိရာဖြစ်သော၊ (ရတ္တိယာ၌စပ်)၊ ကိရ-ခဲ့၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ကုမုဒါနိ-ကုမုဒြာကြာတို့သည်၊ သုပုပ္ဖိတာနိ-ကောင်းစွာ အလွန်အမင်း ပွင့်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ထွေ-၍ ညှဉ်း၊ တာနိ - ထို ကုမုဒြာကြာတို့သည်၊ သန္တိ - ရှိကုန်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ ကုမုဒြာကြာရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ-ထိုညှဉ်းသည်)၊ ကောမုဒီ- ကောမုဒီ မည်၏၊ စာတုမာသိနိယာတို့-ကား၊ စာတုမာသိယာ-မိုဃ်း ၄ လတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုညှဉ်းသည်၊ စတုန္နံ မာသာနံ-မိုဃ်း ၄ လတို့၏၊ ပရိယောသာနဘူတာ-အဆုံးဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စာတုမာသိ- စာတုမာသိ မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဣဓ-၌ပါဠိတော်၌၊ စာတုမာသိနီတိ-စာတုမာသိနီဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

မာသပုဏ္ဏတာယ- တန်ဆောင်မုန်းလ၏ ပြည့်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း၊ (ပုဏ္ဏာ၌ အာဘိန္ဓိဝိသေသနစပ်)၊ ဥတုပုဏ္ဏတာယ - မိုဃ်းဥတု၏ ပြည့်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း၊ သံဝစ္ဆရပုဏ္ဏတာယ- ကတ္တိကာနက္ခတ်ဖြင့် သတ်မှတ်အပ်သော နှစ်၏ ပြည့်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း၊ ပုဏ္ဏာ - ပြည့်၏၊ သံပုဏ္ဏာ - ကောင်းစွာပြည့်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ လ, ဥတု, နှစ်အားဖြင့် ပြည့်သည်၏အဖြစ်

× × × × × × ×

ကောမုဒိယာ။ ။ကုယံ- မြေ၌+ မောဒတိ- လန်းလန်းဆန်းဆန်း(ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့)ဖြစ်၏၊ ဣတိ ကုမုဒံ(ကုမုဒြာကြာဖြူ)၊ နောက်၌ သုပုပ္ဖိတာနိကိုထောက်၍ ပဟူတ(ဗဟုတ္တ)အနက်၌, တနည်း-အတိသယအနက်၌ "သဒ္ဓါဒိတော ဏာ"သုတ်ဖြင့် အသတ္ထိအနက်ရှိသော ဏာ ပစ္စည်းသက်၍ "ကောမုဒ" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ဣတ္ထိဧာတကဣ်ပစ္စည်းဖြင့် "ကောမုဒီ" ဟု ဖြစ်၏၊ "ကုမုဒဝတီယာ"ဟု ဝန္ဓုပစ္စည်းဖြင့် ပွင့်ခြင်းမှာ အသတ္ထိအနက်ကို သိစေလိုသောကြောင့်တည်း။

သုပုပ္ဖိတာနိ။ ။ပုပ္ဖမဲ့တ်သည် ဝိကာသ(ပွင့်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ပုပ္ဖနံ ပုပ္ဖံ၊ သု+ပုပ္ဖံ သုပုပ္ဖံ၊ သုပုပ္ဖံ သဒ္ဒါတံ ဧတေသံတိ သုပုပ္ဖိတာနိ-ကောင်းစွာဖြစ်သော လွန်စွာ ပွင့်ခြင်းရှိသော ကုမုဒြာကြာပန်းတို့၊ သဒ္ဒါတအသတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း၊ ဣ အသတ္ထိအနက်ရှိသော ဣတပစ္စည်းကြောင့်ပင် ကောမုဒီ၌ ဗဟုတ္တ, သို့မဟုတ် အတိသယအနက်ကို ပြခဲ့ရသည်။

စာတုမာသိနိယာ။ ။"ပရိယောသာနဘူတာ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သောကြောင့် "မိုဃ်း ၄ လတို့၏+ပြည့်ကြောင်း"ဟု အနက်ထွက်၏၊ စတ္တာရော+မာသာ စတုမာသံ၊ စတုမာသဿ + ပုရဏီ စာတုမာသီ၊ ပုရဏအနက်၌ ဏ ပစ္စည်း , ဣတ္ထိဧာတက ဣ ပစ္စည်း၊ ဣနိသက်လျှင် "စာတုမာသိနီ"ဟု ဖြစ်သောကြောင့် ထို ၂ ပုဒ်ကို ပရိယာယ်ပုဒ်ဟု မှတ်ပါ။

ကြောင့်၊ ပုဏ္ဏာ- ပုဏ္ဏာမည်၏၊ စန္ဒော – လကို၊ မာ ဣတိ- မာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သော-ထိုလသည်၊ ဧတ္ထ-ဤညဉ့်၌၊ ပုဏ္ဏော-ပြည့်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ လ၏ပြည့်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–ထိုညဉ့်သည်)၊ ပုဏ္ဏမာ– မည်၏၊ စ- ဆက်၊ ဧဝံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယာတိဣမသ္မိံ ပဒဒ္ဒယေ- ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယဟူသော ဤပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၌၊ အတ္ထော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတောတိ (ဧတ္ထ) - ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတောဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဂူဇ္ဇတ္ထံ–လျှိဝှက်အပ်သောအနက်ကို)၊ ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)- ထုတ်၍ပြဉုးအံ့၊ ဝေရူပါယ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ရဇတယဋ္ဌ ဝိနိဂ္ဂတာဟိ- ငွေအိုးမှ ထွက်ကုန်သော၊ ခီရဓာရာဟိ– နို့ရည် အယဉ်တို့ဖြင့်၊ ဓောဝိယမာန ဒိသာဘာဂါယ (ဝိယ) – ဆေးကြောအပ်သော အရပ်မျက်နှာအဘို့ ရှိသကဲ့သို့လည်း ဖြစ်ထသော။ [ယခုစာအုပ်တို့၌ ဝိယပုဒ် တိုက်ရိုက်ပါနေ၏၊ " ဧတ္ထာပိ ဝိယသဒ္ဒေါ ယောဇေတဗ္ဗော " ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသောကြောင့် ရှေးက ပါဟန်မတူ။] ရဇတ ဝိမာနနိစ္ဆရိတေဟိ – ငွေဗိမာန်မှ ထွက်ပေါ်လာကုန်သော၊ မုတ္တာဝဋိ သုမန

× × × × × × ×

ပုဏ္ဏာ။ ။ ပူရဓာတ်၊ တ ပစ္စည်းကို ဣန္ဒ (နှကို ဏ္ဏပြန်)၊ ပူရတီတိ ပုဏ္ဏာ၊ ထိုညဉ့်၌ တန်ဆောင်မုန်းလဟူသော ကတ္တိကမာသလည်း ပြည့်၏။ [ဇမ္ဗူဒိပ်အခေါ်အားဖြင့် ကောင်းကင်၌ စန္ဒမာသပြည့်လျှင် လူတို့ ခေါ်ရိုးဖြစ်သော ဝေါဟာရမာသလည်း တလပြည့်၏၊ လပြည့်ကျော်တရက်မှစ၍ နောက်တလဘက် ပါလေသည်။] မိုဃ်းဥတုလည်းပြည့်၏၊ ကတ္တိကာနက္ခတ်ဖြင့် သတ်မှတ်အပ်သောတနှစ်လည်းပြည့်၏၊ ထို့ကြောင့် "မာသပုဏ္ဏတာယ၊ပေ၊ပုဏ္ဏာ" ဟု ဖွင့်သည်။

ပုဏ္ဏမာ။ ။မိနီယတိ ဒိဝသော ဧတေနာတိ မာ၊ မာဓာတ်, အ ပစ္စည်း၊ (ထောမနိဓိ၌ က ပစ္စည်း)၊ အဆက်က လ၏ အတိုးအဆုတ်ကိုကြည့်၍ နေ့ကို မှတ်သားရသောကြောင့် " နေ့ကို နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာကြောင်း လ " ဟု ခေါ်သည်၊ လ၌ ၁၆ ပါးသော အစိတ်အပိုင်းရှိ၏၊ ထို ၁၆ စိတ်ပြည့်သည်ကို "လပြည့်"ဟု ခေါ်သည်။

ဝေရူပါယ ဟိ။ ။ " ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတော "အတွက် သဒ္ဒတ္ထကိုသာ မဖွင့်ဘဲ "အဘယ့်ကြောင့် မင်းအမတ်တို့ခြံရံအပ်လျက် ထိုင်နေပါသနည်း"ဟူသော အန္တောလီန (အတွင်းငုပ်နေသော) စောဒနာဘွယ်ကို ဖြေဆိုရာရေးအောင် ဖွင့်ပြလို၍ "ဝေရူပါယ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ တင့်တယ်သောညဉ့် ဖြစ်သောကြောင့် မင်းအမတ်တို့ ခြံရံအပ်လျက် ထိုင်နေပါသည်–ဟူလို။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ ဟိသဒ္ဒါ ပါ၏။]

ရဇတဝိမာန နိစ္ဆရိတေဟိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ "ဝိစ္ဆရိတေဟိ" ဟု ဘွေရသော်လည်း ဝိ ဥပသာရနောက်၌ ဝိအတွက် ဒွေဘော်မရောက်နိုင်၊ "နိသ်+စရ"ဟု သတ္တတရှိသောကြောင့် နိ နောက်၌သာ ဒွေဘော်ရောက်နိုင်၏၊ ဒွေဘော်ရောက်လျှင် စကို ဆပြုမြဲဖြစ်သောကြောင့် "နိစ္ဆရိတေဟိ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ရဇတဝိမာန ပဘာယဝါ ဝိပ္ပုရိတေဟိ"ဟု တနည်းဖွင့်သောကြောင့် ထိုဋီကာလက်ထက်၌"ဝိစ္ဆရိတေဟိ"ဟုပင် ရှိဟန်တူသည်၊ "ဝိစ္စုတေဟိ"ဟု ရှိသည်မှာ လုံးလုံးမကောင်းပါ။

ကုသုမဒါမ သေတဒုကူလ ကုမုဒဝိသဒေဟိ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သောပုလဲသွယ် မြလေးပန်းကုံး, ဘွဲ့ဖြူပုဆိုး, ကုမုဒြာကြာတို့ဖြင့်၊ [ဒွန်၏နောက်၌ရှိသော ဝိသဒပုဒ်ကို မုတ္တာဝဠိစသော ရွေ ဒွန်ပုဒ်တို့၌လည်း လိုက်၍စပါ။] သမ္မရိကိဏ္ဏာယ ဝိယစ-ကောင်းစွာ ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းသကဲ့သို့လည်းဖြစ်ထသော၊ စတုရူပက္ကိလေသ ဝိမုတ္တာ ပုဏ္ဏာစန္ဒပ္ပဘာသမုဒယောဘာသိတာယ – ၄ ပါးသော ညစ်နွမ်းကြောင်းအပြစ်တို့မှ လွတ်သော လပြည့်ဝန်း၏ အရောင် အပေါင်းတို့ဖြင့် တင့်တယ်သော၊ ရတ္တိယာ – ညဉ့်၌၊ ရာဇာမစ္စေဟိ - မင်းမျိုး အဆက်ဆက်မှ လာသော အမတ်တို့သည်၊ (တနည်း) ရာဇာမစ္စေဟိ – လက်အောက်ခံမင်း, အမတ်အများတို့သည်၊ ပရိဝုတော– ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ("နိသိန္နော ဟောတိ" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော။

ဥပရိ ပါသာဒဝရဂတောတိ-ကား၊ ပါသာဒဝရဿ-မြတ်သောပြာသာဒ်၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဂတော - ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မဟာရဟေ - မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုက်တန်သော၊ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တော-ကောင်းစွာ ထောင်

× × × × × × ×

စတုရူပက္ကိလေသ။ ။ဥပက္ကိလေသ ၄ ပါးကား "အဇ္ဈ, မူမ, ရဇော, ရာဟု (တိမ်တိုက်, အခိုး, မြှေ, ရာဟုအသူရိန်)" ဟု ပါဠိတော်လာ ၄ ပါးကို ဋီကာသစ်၌ ဆို၏၊ ဋီကာဟောင်း၌ "မဟိကာ(ဆီးနှင်း)" ဟု ပါသေး၏၊ ထိုနည်း၌ တပါးပိုနေသည်၊ ထို ၅ ပါးကို ရည်ရွယ်၍ပင် "ဆီးနှင်း- မြှေ - တိမ်, သူရိန်- မီးခိုး, ညစ်မျိုးငါးဝ, ကင်းစင်လသို့" ဟု ရှေးဆရာတို့ စပ်ဆိုကြသည်၊ ထို ၅ မျိုး၌ "ရူမ-အခိုးအငွေ့" ဟူသည် မီးခိုးမဟုတ်၊ ရေခိုး ရေငွေ့တည်း၊ ထို ရေခိုး ရေငွေ့ကပင် တိမ်တိုက်ဖြစ်ရသောကြောင့် အဇ္ဈနှင့် ရူမကို သဘောတူ ဟု ယူလျှင် ၄ မျိုးပင်ဖြစ်၏။

ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတော။ ။ "ဝု – သံဝရဏေ" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် ထက်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက် ကာရံအပ်သည်ကို "ပရိဝုတ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ကာရံထားခြင်းကိုပင် "ခြံရံအပ်" ဟု ခေါ်သည်၊ "ရာဇုနံ+အမစ္စာ" အရ မင်းမျိုးအဆက်ဆက် ခန့်အပ်ထားသော အမတ်ကြီးများကို "ရာဇာမစ္စ" ဟု ခေါ်၏၊ (တနည်း) "ရာဇာနော စ – လက်အောက်ခံမင်း (ဘုရင်ခံ စော်ဘွား) တို့လည်း၊ အမစ္စာစ – တို့လည်း၊ ရာဇာမစ္စာ" ဟုတွဲ၍ "ဘုရင်ခံစော်ဘွားနှင့်တကွ အမတ်တို့သည် + ခြံရံအပ်" ဟု အနက်မှတ်ပါ။

ဥပရိ၊ပေ၊ဂတော။ ။"ဥပရိပါသာဒ-အထက်ဖြစ်သော ပြာသာဒ်" ဟု အနက်ယူမည်စိုး၍ "ပါသာဒဝရဿ+ဥပရိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ●"မြတ်သောပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌" ဟူလို။ [ပသီဒန္တိ နယနမနာနိ အတြာတိ ပါသာဒေါ– မျက်စိနှင့် စိတ်တို့၏ ကြည်နူးရာ (ကြည်နူးစရာ) အဆောက်အဦးကို "ပါသာဒ" ဟု ခေါ်၏၊ ဥပရိပါသာဒဝရံ+ဿ + ဂတော ဥပရိပါသာဒဝရဂတော။]

မဟာရဟော၊ပေ၊ဆတ္တော။ ။မဟန္တာနံ–မြတ်သူ (အထက်တန်းလူ) တို့အား+အရဟံ– ထိုက်တန်သော နေရာတည်း၊ မဟာရဟံ၊ သမ္မာ + ဥဿိတံ သမုဿိတံ၊ ဥ+သိဓာတ်သည် ဥဿယ (မြင့်မောက် ထောင်မတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဓ၏၊ ထိုသို့

မတ်သော ထီးဖြူရှိသော၊ ကဥ္ဇနာသနေ-ရွှေနေရာ၌၊ ဝါ- သီဟာသနပလ္လင်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်၊ နိသိန္နော-သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း)။ [ထိုင်နေခြင်း၏ အကြောင်းမျှကိုသာ စောဒနာသည်၊ သာယာသောညဉ့်ဖြစ်၍ ထိုင်နေကြောင်းကိုကား "ဧဝရူပါယ ဟိ"စသည်ဖြင့် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။] နိဒ္ဒါဝိနောဒနတ္ထံ – အိပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (နိသိန္နော, ဟောတိ- ၏။)

ဟိ- ချဲ၊ အယံရာဇာ- သည်၊ ပိတရိ- ခမည်းတော်၌၊ ဥပက္ကန္တဒိဝသတော- လုလ္လပြုအပ်ရာနေ့မှ၊ (သတ်ဘိုရန် လုလ္လပြုအပ်ရာနေ့မှ)၊ ["ဥပက္ကမန္တ" ဟု အန္တပစ္စည်းဖြင့် ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဥပက္ကန္တ၌ ဥပ + ကမု + တပစ္စည်း အဓိကရဏအနက်ဟော။] ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ (အဟံ) နိဒ္ဒံ– အိပ်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမိ ဿာမိ– သက်ရောက်အံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အက္ခီသု – မျက်စိတို့ကို၊ နိမီလိတမတ္တေသုယေဝ – မှိတ်အပ်ကာမျှ ဖြစ်ကုန်လသော်သာ၊ (မှိတ်လျှင် မှိတ်ခြင်းသာ၊) သတ္တိသတအဗ္ဘာဟတောဝိယ- လှံပေါင်းတရာဖြင့် ထိုးဆွအပ် သူကဲ့သို့၊ ကန္ဒမာနောယေဝ – ရောင်ရမ်းမြည်တမ်းလျက် သာလျှင်၊ ပဗုဇ္ဇိ– နိုးပြီ၊ ဧတံ–ဤ ရောင်ရမ်း မြည်တမ်းခြင်းသည်၊ ကိံ –အဘယ်နည်း၊ (တနည်း) ဧတံ- နိုးခြင်းသည်၊ ကိံ -နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- မေးမြန်းအပ်သော်၊ ကိဉ္စိ တိ–တစုံတခုဟူ၍၊ (မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဟူ၍)၊ နဝဒတိ-မပြောနိုင်၊

× × × × × × ×

ထောင်မတ်အောင်ပြုအပ် "စိုက်+ထူ-အပ်"ရာ၌ "ဥဿာပေတွာ"ဟု ကာရိတ်ဝင်စေ ရ၏၊ ဤ၌ ကာရိတ်မပါသောကြောင့် "ဥဿယတိ–ထောင်နေ မတ်နေ၏၊ ဣတိ ဥဿိ တံ"ဟု ပြုပါ။ [ဥ+သိဓာတ်, တ။] "သမုဿိတံ–ကောင်းစွာ ထောင်မတ်နေသော+ သေတစ္ဆတ္တံ ယဿာတိ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တံ (ကဥ္ဇနာသနံ)။ [ရှင်ဘုရင်တို့၏ ထီးဖြူသည် ယိမ်းယိုင်၍ မနေရ, အမြဲ မတ်နေရသည်၊ ထီးယိုင်လျှင် တိုင်းပြည်ယိုင်၏၊ ထီးကျိုးလျှင် ပြည်ပျက်၏။]

ကဥ္ဇနာသနေ။ ။အဘိဓာန်(၃၅၇)၌ "ရည်တု ဟေမမာသနံ, သီဟာသနံ" ဟု ရှိသောကြောင့် ခြသေ့်ရုပ်ရှိသော(ခြသေ့်ခံသော)နေရာကို "ဟေမမာသန" ဟု ဆို၏၊ ဟေမနှင့် ကဥ္ဇနသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကဥ္ဇနာသနေကို "သီဟာ သနေ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။ [သီဟာကတိပ္ပဓာနံ–ခြသေ့်ရုပ်ပဓာနရှိသော+အာသနံ သီဟာသနံ၊ ကဥ္ဇနခစိတံ-ရွှေဖြင့် စီခြယ်အပ်သော+အာသနံ ကဥ္ဇနာသနံ....အဘိဓာန ပ္ပဒီပိကာသူစိ။]

နိဒ္ဒါဝိနောဒနတ္ထံ။ ။နိပုဗ္ဗ+ဒါဓာတ်သည် သောပွန (အိပ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ နိဒ္ဒါတီတိ နိဒ္ဒါ။ ["နိဒ္ဒါယတိ"ဟု ရှိရာ၌ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းဟု သဒ္ဒနီတိ ဆို၏၊ ဓာတ္ဆတ္ထသင်္ဂဟ၌ကား လောကီကျမ်းတို့၌ ဘူဝါဒိသာရှိသောကြောင့် "အာကာရန္တာန မာယော"သုတ်ဖြင့် အာကို အာယပြုဟု မိန့်သည်။] နိဒ္ဒါယ+ဝိနောဒနံ နိဒ္ဒါဝိနောဒနံ။

["တေံတိ ကန္ဒနံ၊ ပဗုဇ္ဈနံဝါ"ဟု ဋီကာသစ်၌ ရှိသင့်၏၊ "ပဗောဓနံ- နိုးစေ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] တေန - ထို့ကြောင့်၊ အဿ - ထိုမင်း၏၊ ဝါ- သည်၊ နိဒ္ဒါ - အိပ်ခြင်းကို၊ အမနာပါ - စိတ်ဖြင့် မရောက်အပ်၊ ဝါ — မနှစ်သက်အပ်၊ ဇာတိ - ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အိပ်ခြင်းကို မနှစ်သက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ နိဒ္ဒါဝိနောဒနတ္ထံ-အိပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိသိန္နော (ဟောတိ)။

အပိစ - တနည်းကား၊ တသ္မိံ ဒိဝသေ — ထို တန်ခဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့၌၊ နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်သဘင်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သဃ်ုဋ္ဌံ- ကြွေးကြော်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ သမ္ဗံ-သော၊နဂရံ-သည်၊ သုသမ္မဋ္ဌံ-ကောင်းစွာ တံမြက်လှည်းအပ်သည်၊["သိတ္တ သမ္မဋ္ဌံ-ရေတို့ဖြင့်ဖြန်းအပ်,တံမြက်လှည်းအပ်သည်"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ သာ၍ ကောင်းသည်။] ဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလုကံ — အထူးထူးအပြားပြား ရောပြွမ်းသောသဲ ရှိသည်၊ (သဲ ဖြန့်ခင်းထားအပ်သည်)၊ ပဒ္မဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဃရဒ္ဒါရံ— ငါးမျိုးသော အဆင်းရှိသောပန်း, ပေါက်ပေါက်, ရေပြည့်အိုးတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အိမ်တံခါးရှိသည်၊ သမုဿိတ ၊ပေ၊ သမ္ဗဒ္ဓိသာဘာဂံ - ကောင်းစွာ ထောင်မတ်သော တံခွန် ကုက္ကားတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ညှိထွန်းအပ်သော ဆိမိး ပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာအဘို့ ရှိသည်၊ ဝိထိ သဘာဂေန — လမ်းမချင်း သဘောတူသောအားဖြင့်၎င်း၊ ရစ္ဆာသဘာဂေန—

× × × × × × × ×

နက္ခတ္တံ သဃ်ုဋ္ဌံ။ ။နက္ခတ္တန္တိ ကတ္တိကာနက္ခတ္တဆဏံ၊ သံ+ဃုသဓာတ် တ ပစ္စည်း၊ သံဃောသီယိတ္ထာတိ သံဃုဋ္ဌံ၊ " ယခုအခါ ကတ္တိကာနက္ခတ်ပွဲ ဖြစ်၏" ဟု ကောင်းစွာ ကြွေးကြော်အပ်ပြီ။ [ဋီကာသစ်၌ "သမ္မာ+ ဃောသိတမ္ဗံ"ဟု တ ပစ္စည်းအနက်ကို တမ္ဗ ပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ထားသည်မှာ စဉ်းစားဘွယ်သာ။]

ပဒ္မဝဏ္ဏ၊ပေ၊ဒ္ဝါရံ။ ။ဤပုဒ်သည် သမ္ဗံ နဂရံနှင့် အရတူ၏၊ ပဒ္မဝဏ္ဏ ကုသုမာနိ စ+လာဇာယောစ + ပုဏ္ဏဃဋာယောစာတိ ပဒ္မ၊ပေ၊ပုဏ္ဏဃဋာယော၊ တာဟိ+ပဋိမဏ္ဍိတာနိ ပဒ္မ၊ပေ၊မဏ္ဍိတာနိ၊ ဃရာနံ + ဒ္ဝါရာနိ ဃရဒ္ဝါရာနိ။ [ဋီကာသစ်၌ " ဃရေသု+ ဒ္ဝါရံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ စဉ်းစားပါ။] ပဒ္မဝဏ္ဏ၊ပေ၊ပဋိမဏ္ဍိတာနိ + ဃရဒ္ဝါရာနိ ယဿာတိ ပဒ္မဝဏ္ဏ၊ပေ၊ဃရဒ္ဝါရံ(နဂရံ)။

သမုဿိတ၊ပေ၊ဒိသာဘာဂံ။ ။[တံခွန်အလုံးကို ခေါ, အပြားကို "ပဋာကာ" ဟု ခေါ်သတတ်။] သမုဿိတာစ + တာ + ဓဇပဋာကာယောစာတိ သမုဿိတဓဇ ပဋာကာ၊ တာဟိ+ဝိစိတြာ သမုဿိတ၊ပေ၊ဝိစိတြာ (ဒိသာဘာဂါ)၊ သမုဇ္ဇလိတာစ+ တာ+ ဒိပမာလာယောစာတိ သမုဇ္ဇလိတ ၊ပေ၊ မာလာယော၊ တာဟိ + အလင်္ကတာ သမုဇ္ဇလိတ၊ပေ၊လင်္ကတာ (ဒိသာဘာဂါ) ရှေ့ပုဒ်နှင့် ဒွန်တွဲ၊ ထို့နောဲ့ ဗဟုဗ္ဗီဟိတွဲပါ။

ဝီထိ, ရစ္ဆာ။ ။ရထား, မော်တော်ကား စသည်တို့ သွားလာအပ်သော လမ်းမကြီးကို ဝီထိဟုဎ်း, ထုတ်ချင်းမပေါက်သော (ဝင်လမ်းကို ပြန်၍ထွက်ရသော) လမ်းအတိုကို ရစ္ဆာဟုဎ်း ခေါ်၏၊ မိမိတို့ အိမ်ရှိရာ လမ်းချင်း (လမ်းအလိုက်) ပျော်ရွှင်ကြခြင်းကို "သဘာဂေန နက္ခတ္တကီဠံ" ဟု ဆိုသည်။

လမ်းတိုချင်း သဘောတူသောအားဖြင့်၎င်း၊ နက္ခတ္တကီဋ္ဌံ-နက္ခတ်သဘင် ပျော်ရှင်ခြင်းကို၊ အနုဘဝမာနေန-ခံစားသော၊ မဟာဇနေန-များစွာသောလူအပေါင်းဖြင့်၊ သမာကိဏ္ဏံ- ကောင်းစွာရောပြွမ်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ နက္ခတ္တဒိဝသတာယပိ– နက္ခတ်သဘင်နေ့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ နိသိန္ဒော – သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ, ဝဒန္တိ – ဆိုကြကုန်၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝတ္ဘာပိ – မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပြီး၍လည်း၊ ရာဇကုလဿ နာမ-မင်းမျိုး၏မည်သည်၊ သဒါပိ–အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ နက္ခတ္တမေဝ- နက္ခတ်သဘင်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ နိဒ္ဒါဝိနောဒနတ္ထံယေဝ- အိပ်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါသာ၊ သေ (သော)-ဤမင်းသည်၊ နိသိန္ဒော, (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ သန္ဒိဋ္ဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ။ [မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဧဝံ ဝတ္ဘာပိ တတ္ထေဝ ဣတိ သန္ဒိဋ္ဌာနံ ကတန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

ဥဒါနံ ဥဒါနေသီတိ-ကား၊ ဥဒါဟာရံ-ဝမ်းမြောက်နှစ်လို မြွက်ဆိုအပ်သောစကားကို၊ ဥဒါဟရိ- မြွက်ဆိုပြီ၊ ဟိ - ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဥုးအံ့၊ ယံတေလံ-အကြင်ဆီသည်၊ မာနံ– ချင့်ခွက်ကို၊ ဂဟေတုံ- ယူခြင်းငှါ၊ နသက္ကော

× × × × × × ×

ဥဒါနံ။ ။ "မည်သူ့အား ပြောမည်" ဟု ရည်ရွယ်ချက်မရှိသော (ထိုစကားကို လက်ခံ နားထောင်မည့်သူကိုမင့်သော) လွန်ကဲသော ပီတိအဟုန်ကြောင့် နှုတ်မှ အလိုလို ရုတ်တရက် ထွက်ပေါ်လာသော စကားသံကို "ဥဒါန်း"ဟု ခေါ်၏၊ "ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ"ပုဒ်တို့၏ ရုပ်ပြီးပုံကို အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ နိဒါနကထာ "သာဂရစိန္တာအဖွင့်"၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဥဒါဟာရံ။ ။ဝိ အာပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်ဖြင့် "ဗျာဟရိ" ပုဒ်သည် ပြောဆိုခြင်းအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဥ + အာပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်လည်း ထိုအနက်ကိုဟောနိုင်၏၊ ဥဒါဟရီ ယတေတိ ဥဒါဟာရော-ပြောဆိုအပ် (မြွက်ဆိုအပ်) သော အသံ၊ ဥဒါနံနှင့် ဥဒါဟာရော သည် ပရိယာယ်တည်း။

ယံ တေလံ မာနံ။ ။ဋီကာသစ်၌ "မာနန္တိ မာနပတ္တံ ကတ္တုဘူတံ" ဟု ဆို၏၊ "ယံ တေလံကို ကံ, မာနံကို ကတ္တား" ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ဆီခွက်သည် အကြင်ဆီကို ယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်"ဟု ဂဟေတုံ နသက္ကောတိကိုထောက်၍ ဆိုခြင်းတည်း၊ ဤအတိုင်း ယူလျှင် နောက်ဝါကျ၌ တဋ္ဌာကံကိုလည်း ကတ္တားဟု ဆိုရလိမ့်မည်၊ သို့သော် "တဋ္ဌာကောစ သရော နိတ္ထီ" အဘိဓာန် (၆၇၈)၌ "တဋ္ဌာကော"ဟု ပုလ္လိန်ရှိသောကြောင့် တဋ္ဌာကံကို ကတ္တားဟု မဆိုနိုင်တော့၊ သို့ဖြစ်လျှင် တဋ္ဌာကံသည် ကံပုဒ်ဖြစ်သကဲ့သို့ မာနံလည်း ကံပုဒ်သာ ဖြစ်သင့်တော့၏။

ဆက်ဥုးအံ့— ကတ္တားနှင့် ကံတို့သည် များသောအားဖြင့် ကတ္တားသည် ရှေ, ကံကား နောက်၌ နေတတ်၏၊ ထို့ပြင်– နောက်ဝါကျရှိ ဂစ္ဆတိကြိယာ၏ ကတ္တားသည် "ယံ တေလံ" သာတည်း၊ ၂ ဝါကျ ဆက်နေရာဝယ် နောက်ဝါကျအတွက် ကတ္တား သီခြားမရှိလျှင် ရှေဝါကျရှိ ကတ္တားသည် လိုက်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယံ တေလံ"

တိ-မစ္ဆမ်ိးနိုင်၊ ဝိသန္ဒိတွာ-ယိုစိး၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ တံ-ထိုဆီကို၊ အဝသေကော ဘိ-အဝသေကဟူ၍၊ ဝါ-ဆိပို ဆိလျှံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့ဂုင်း၊ ယံ ဇလံ-အကြင်ရေသည်၊ တဒ္ဒါကံ-တဘက်ဆည်ကန်ကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ တံ-ထိုရေကို၊ သြယောတိ-သြဃဟူ၍၊ ဝါ-ရေအလျင်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာစ-ဂုင်း၊ ဧဝမေဝ - ဤ့အတူပင်၊ ယံ ပိတိဝစနံ - အကြောင် ပိတိကြောင့်ဖြစ်သော စကားသည်၊ ဟဒယံ- စိတ်နှလုံးကို၊ ဂဟေတုံ - ယူခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ - နိုင်၊ အဓိကံ-လွန်ကဲသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ အာသဏ္ဍဟိတွာ-မတည်မူ၍၊ ဗဟိ-အပသို့၊ နိက္ခမတိ-ထွက်၏၊ တံ- ထိုပိတိကြောင့်ဖြစ်သောစကားကို၊ ဥဒါနန္တိ-ဥဒါန်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ပိတိမယံ - ပိတိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဝစနံ-စကားကို၊ နိစ္ဆာရေသိ-ပေါ်ထွက်စေပြီ၊ ဝါ-မြွက်ဆိုပြီ၊ ဣတိအတ္ထော။ [နိ + စရ, ကာရိတ် ဏောပစ္စည်း, ဤဝိဘတ်, သ အာဂုံ။]

ဒေါသိနာတိ- ကား၊ ဒေါသာပဂတာ- အပြစ်တို့မှကင်းသော၊ အဇ္ဈာ- တိမ်တိုက်ဂုင်း၊ မဟိကာ-ဆီးနှင်းဂုင်း၊ ဓူမော- အခိုးဂုင်း၊ ရဇော- မြေဂုင်း၊ ရာဟု-ရာဟုအသုရိန်ဂုင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဿဟိ-ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ-

× × × × × × ×

သည် ကတ္တားဖြစ်ဘို့ဘက်က အားကောင်း၍ ကံဖြစ်ဘို့ဘက်က အားမရှိပါ၊ ဂဟေတုံ၏ ကတ္တားလည်း ဝတ္တိုစ္ဆာအားဖြင့် "ယံ တေလံ"ပင် ဖြစ်နိုင်၏၊ "ချင့်ခွက်က မဆန့်သော ကြောင့် ဆီသည် ချင့်ခွက်ကို မယူဘဲ လျှံ၍ ထွက်သွားသည် "ဟူလို၊ ယဉ္စ ဇလံစသော နောက်ဝါကျ, ယံ ပိတိဝစနံစသော ဥပမေယျဝါကျတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း စိစစ်ပါ။

အဝသေကော။ ။ဤ "အဝသေကော" အရလည်း ရှေ့ အနိယမဝါကျ၏ "ယံ တေလံ"ပင်တည်း၊ ဤနိယမဝါကျကိုထောက်၍လည်း "ယံ တေလံ"ဟူသော အနိယမသည်ပင် ပဓာနကတ္တား ဖြစ်ဘို့ဘက်က အားကောင်းပြန်သည်၊ "အဝ + သဋ္ဌိယတေ-အော်သို့ + သွန်းဖြန်းအပ်၏၊ ဤတိ အဝသေကော"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း ဝေါဟာရတ္ထအားဖြင့် အောက်သို့ လျှံကျလာသော "အပိုအလျှံ"ဟု အနက်ဖြစ်၏။

ပိတိဝစနံ။ ။ပိတိပြဋ္ဌာန်းသော (ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်သော) စိတ်ကို"ပိတ်"ဟု ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုလို၏၊ ထို ပိတိစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇသဒ္ဒကို "ပိတိဝစနံ"ဟု ဆို၏၊ ပိတိသမုဋ္ဌာနံ + ဝစနံ ပိတိဝစနံ၊ ထို ပိတိဝစနကိုပင် "ဥဒါန" ဟု ခေါ်ရသည်။

ဒေါသိနာ။ ။ဒေါသေဟိ-အဇ္ဈာ မဟိကာစသော အပြစ်တို့မှ+ဂတာ (ဂတာ, အပဂတာ) – ကင်းသောညွှတ်တည်း၊ ဒေါသိနာ၊ "ဒေါသိတာ" ဟု ဆိုလိုလျက် တကိုန ပြု၍ "ဒေါသိနာ"ဟု ဖြစ်၏၊ လ နေတို့၏ ညစ်နွမ်း မှေးမှိန်ကြောင်းအပြစ်တို့ကိုပြုပါဝိဋ္ဌတော်၌ " အဇ္ဈာ , ဓူမော , ရဇော , ရာဟု " အားဖြင့် ၄ ပါးသာရှိသော်လည်း "အဇ္ဈာ"ကို "ဆီးနှင်း+တိမ်တိုက်"ဟု ၂ မျိုးခွဲ၍ ("အဇ္ဈာ+မဟိကာ"ဟု ခွဲ၍) အဋ္ဌကထာ၌ အပြစ် ၅ မျိုးပြသည်။

ဤ ညစ်နွမ်းကြောင်းအပြစ်တို့မှ၊ (ဤ မှေးမှိန်ကြောင်းအပြစ်တို့မှ)၊ ဝိရဟိတာ-ကင်းသော၊ ("ရတ္တိ"ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်)၊ [နေဝံစာအုပ်များ၌ "တသ္မာ" ဟု ရှိ၏၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "တဿာ" ဟု ရှိသည်၊ တဿာကို "ထောမန"၌ ဆဋ္ဌီကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ "တသ္မာ"ဟု ရှိခြင်းကား ရှေ့စကားသည် အကြောင်းပြမဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မကောင်း။] တဿာ–ထိုညဉ့်ကို၊ ရမဏီယာတိအာဒီနိ-ရမဏီယာ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ–ငါးပါးသောသဒ္ဒါတို့သည်၊ ထောမနဝစနာနိ–ချီးမွမ်းကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း။

ဟိ- မှန်၏၊ (ချီးမွမ်းကြောင်းသဒ္ဒါ ဆိုသည်မှာ မှန်၏)၊ (တနည်း) ဟိ- ခဲ့၊ (ချီးမွမ်းကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်ပုံကို ခဲ့)၊ သာ – ထိုညဉ့်သည်၊ (ရမဏီယာ , အဘိရူပါ, ဒဿနီယာ, ပါသာဒိကာ, လက္ခညာဟူသော ၅ ပုဒ်တို့၌စပ်)၊ မဟာဇနဿ-များစွာသောလူအပေါင်း၏၊ မနံ-စိတ်ကို၊ ရမယတိ-မွေ့လျော်စေတတ်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ရမဏီယာ– မည်၏၊ [အနီယပစ္စည်း ကတ္တားဟော။] ဝုတ္တဒေါသ ဝိမုတ္တာယ - ဆိုအပ်ပြီးသော ၅ ပါးသောအပြစ်တို့မှ လွတ်သော၊ စန္ဒပ္ပဘာယ – လရောင်သည်၊ သြဘာသိတတ္တာ – ထွန်းလင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တနည်း) စန္ဒပ္ပဘာယ– လရောင်ဖြင့်၊ သြဘာသိတတ္တာ–ထွန်းပြောင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဤဟိတ်သည် အဘိရူပါ စသည်တို့၏အကြောင်းလည်းဖြစ်၏။] အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သုရူပါ-ကောင်းသောအဆင်းရှိ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဘိရူပါ-မည်၏၊ ဒဿိတုံ-ကြည့်ရှုခြင်းငှါ၊ ယုတ္တာ-သင့်၏၊ ဣတိ, ဒဿနီယာ – ၏။ ["ပဿိတဗ္ဗာတိ ဒဿနီယာ" ဟု ပြု။] စိတ္တံ – စိတ်ကို၊ ပသာဒေတိ–ကြည်လင်စေတတ်၏၊ ဣတိ, ပါသာဒိကာ- မည်၏၊ ဒိဝသမာသာဒီနံ–နေ့, လ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ လက္ခဏံ–မှတ်သားကြောင်းသည်၊ ဝါ-အမှတ်အသားသည်၊ ဘဝိတုံ-ငှါ၊ ယုတ္တာ-သင့်၏၊ ဣတိ, လက္ခညာ-မည်၏။

ကံနခွဇ္ဇာတိ–ကား၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ကံ–အဘယ်သို့သော၊ (တံ သမဏံဝါ-ထို သမဏအစစ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့သော်ငှင်း၊ တံ ဗြာဟ္မဏံဝါ-ထို ဗြာဟ္မဏအစစ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့သော်ငှင်း၊) (ပယိရုပါသေယျာမ) နုခေါ-ချဉ်းကပ်

× × × × × × ×

လက္ခညာ။ ။"လက္ခဏံ ဘဝိတုံ အရဟတ်"ကိုကြည့်၍ "လက္ခဏံ ဘဝိတုံ အရဟတိတိ လက္ခညာ"ဟု ဘဝိတုံ အရဟတိတဒ္ဓိတ် ပြုသင့်၏၊ လက္ခဏံနောင် ဘဝိတုံ အရဟတိ အနက်၌ ဏျ ပစ္စည်းသက်၊ ဏနှင့် ယ (ဏျ) ကို ဥပြု၊ ဒွေဘော်လာလျှင် "လက္ခညာ"ဟု ပြီး၏။ [ဋီကာသစ်၌ကား "လက္ခိတဗ္ဗာတိ လက္ခဏီယာ"ဟု ပြု၍, ဏီ၌ ဤကို ချေပြီးမှ ဏနှင့် ယကို ဥပြုလေသည်၊ ဥပမာ– ပေါက္ခရဏိယောမှ ပေါက္ခရညောဖြစ်ပုံကဲ့သို့တည်းတဲ့၊ "ဤမျှလောက် သာယာသောညဉ့်နှင့် ထှဉ်သော နေ့, လ, ဥတု, နှစ်, ဖြစ်ပါပေသည်"ဟု နေ့, လ စသည်တို့ကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်ရကား ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဘဝိတုံ အရဟတိတဒ္ဓိတ်သာ ပြုသင့်ပါသည်။]

ရပါကုန်အံ့နည်း၊ သမဏံဝါ ဗြာဟ္မဏံဝါတိ-ကား၊ သမိတပါပတာယ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမဏံ – သမဏအစစ်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သို့သော်ငှင်း၊ ဗာဟိတပါပတာယ- မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏံ– ဗြာဟ္မဏအစစ် ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သို့သော်ငှင်း၊ [" ပယိရုပါသေယျာမနုခေါ " ဟူသော ပါဋိတော်၌စပ်။]

ယံ နော ပယိရုပါသတောတိ - ဟူသော၊ ဧသ (ဧသော)– ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဝစနဗျတ္တယော- ဝုစ်၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ယံ (သမဏံဝါ)– အကြင်သမဏအစစ်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သို့သော်ငှင်း၊ ယံ(ဗြာဟ္မဏံဝါ)-အကြင်

× × × × × × ×

သမိတပါပတာယ။ ။အခြားနေရာ၌ " သမဏ " ဟု လာလျှင် ရဟန်းတော်အားလုံးကို ယူနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌မူ ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ပရမတ္ထသမဏအစစ် ရဟန္တာဖြစ်သော သမဏကိုသာ ယူစေလိုသောကြောင့် "သမိတပါပတာယ" ဟု (သမဏမည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်) ဟိတ်ကို မိန့်၏။ [ဗြာဟ္မဏအရလည်း ဇာတိဗြာဟ္မဏ (ပုဏ္ဏား) တို့ကို မယူဘဲ ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏ (ရဟန္တာ) ကိုသာ ယူစေလိုသောကြောင့် " ဗာဟိတပါပတာယ " ဟု မိန့်ပုံကိုလည်း သိပါ၊သမဏ ဗြာဟ္မဏပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ပြထားပြီ။]

မေးဘွယ်။ ။ " အဘယ်ကိုထောက်၍ ပရမတ္ထသမဏဗြာဟ္မဏကိုသာ ယူရသနည်း " ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား– ပါဋိတော်၌ " ယံ နော ပယိရုပါသတော စိတ္တံ ပသီဒေယျ " ဟု နောက်ဝါကျရှိ၏၊ စိတ်ကို ကြည်နူးစေနိုင်, ကြည်ညိုစေနိုင်သော သမဏဗြာဟ္မဏ ဟူသည်လည်း ရဟန္တာ သမဏဗြာဟ္မဏပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ပြင်–အဇာတသတ်မင်းသည် ထိုအချိန်၌ ဘုရားရှင်ကို ချဉ်းကပ်လိုသောဆန္ဒ ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထ (အစစ်အမှန်) ဖြစ်သော သမဏဗြာဟ္မဏကိုသာ မင်း၏အလိုကျ ယူရပါသည်။

ဝစနဗျတ္တယော။ ။ဗဟုဝုစ်ဆိုထိုက်ရာ၌ ဧကဝုစ်ဆိုခြင်း, ဧကဝုစ် ဆိုထိုက်ရာ၌ ဗဟုဝုစ်ဆိုခြင်းကို ဝစနဗျတ္တယ (ဝုစ်ပြန်ခြင်း) ဟု ခေါ်၏၊ " ဝစနဝိပလ္လာသ " နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ပါဋိတော်၌ " နော + ပယိရုပါသတော " ဟု ရှိ၏၊ နောသည် ဗဟုဝုစ်,ပယိရုပါသတောသည် (ဂံစ္ဆတောကဲ့သို့) ဧကဝုစ်တည်း၊ ဝိသေသန+ဝိသေသူ ဖြစ်သော ထို ၂ ပုဒ်သည် ဝုစ်ချင်းတူသင့်ပါလျက် မတူသောကြောင့် "ပယိရုပါသတော" ကို ဝစနဗျတ္တယ ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏- " ကွစိ ဇာတိအတ္တဂရူသု " ဟူသော သဒ္ဒနီတိ, ကာရက, (၁၂၄) သုတ်နှင့်အညီ, မိမိအတွက် ဗဟုဝုစ်သုံးစွဲနိုင်သောကြောင့် "နော" ဟူသော ဗဟုဝုစ်သည် ရိုးရာအမှန်ပင်ဖြစ်၏၊ ပါဋိတော် ရှေ့ဝါကျ၌ "ပယိရုပါသေယျာမ" ဟူသော ဗဟုဝုစ်နှင့်လည်း လိုက်လျော၏၊ ထို နောသဒ္ဒါနှင့် မကိုက်ညီသော "ပယိရုပါသတော" သည်သာ ဝစနဗျတ္တယဖြစ်သည်။

ဗျတ္တယော။ ။ ထောမနိမိ၌ ဝိ + အတိ + ဇုဏ်ဓာတ် , အပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော "ဗျတျယ" ပုဒ်သည် ပါဋိ၌ ဝိ+အတိ+ဇုဓာတ်, အပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော "ဗျတ္တယ" ဟု ဖြစ်၏။ [ဝိ၏ ဇုကို ယ, ဝကို ဗပြု, ဇုဓာတ်ကို အယ, တိ၏ ဇုကိုချေ, ဒွေဘော်လာ။]

ဗြာဟ္မဏအစစ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့သော်၎င်း၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပဥ္စုပုစ္ဆနဝသေန-ပြဿနာကိုမေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပယိရုပါသန္တာနံ-ချဉ်းကပ်ကုန်လသော်၊ မဓုရံ-ချိုမြိန်သောအရသာနှင့်တူသော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ ဝါ-နာရခြင်းကြောင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ပသီဒေယျ-ကြည်လင်ရာ၏၊ ဣတိ,အတ္ထော။ ["ပဥ္စုပုစ္ဆန၊ပေ၊ပယိရုပါသန္တာနံ အမှာကံ" ဟုလည်း တနည်းပေးပါ။]

ဣတိ – ဤသို့လျှင်၊ ရာဇာ– သည်၊ သဗ္ဗေနပိ – အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဇမ္ဗိနာ ဝစနေန – ဤ ရမဏီယာဝတ ဘော အစရှိသော ဥဒါန်းစကားဖြင့်၊ သြဘာသနိမိတ္တကမ္မံ – အရိုပ်အရောင် နိမိတ်အမှုကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ကဿ– အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ ("အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် သိစေခြင်းအကျိုးငှါ" ဟူလို)၊ အကာသိ-နည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ ဇီဝကဿ - ဇီဝက၏အတွက်၊ (အကာသိ– ပြီ၊ ဣတိ– ဤကား အဖြေတည်း)၊ ကိမတ္ထံ- အဘယ်အကျိုးငှါ၊ (အကာသိ)၊ ဘဂဝတော– မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒဿနတ္ထံ– ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အကာသိ)၊ ဘဂဝန္တံ -သို့၊ ဝါ–ကို၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒဿနာယ-ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဥပဂန္တုံ – ချဉ်းကပ်ခြင်းငှါ၊ နသဏ္ဌောတိ ကိ – မစွမ်းနိုင်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ အာမ–အိမ်း၊ (ဘဂဝန္တံ - သို့၊ ဝါ- ကို၊ သယံ-တိုင်၊ ဒဿနာယ–ငှါ၊ ဥပဂန္တုံ-ငှါ)၊ နသဏ္ဌောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ မဟာပရာဓတာယ–များသော အပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟိ- ခဲ့၊ တေန-ထိုမင်းသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ အရိယသာဝကော – အရိယသာဝကဖြစ်သော၊ အတ္တနော – ၏၊ ပိတာ– ခမည်းတော်ကို၊ မာရိတော – သေစေအပ်ပြီ၊ ဝါ- သတ်အပ်ပြီ၊ စ–

× × × × × × ×

ထိုပုဒ်ကို"ဗျတိတ္တမ, ဝိပရိယယ"အနက်ဟောဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ ဝိပရိယယ(ဝိပလ္လာသ)အနက်ဟောတည်း၊ ဗျတ္တယနံ ဗျတ္တယော၊ ဝစနဿ + ဗျတ္တယော ယဿတော ဝစန ဗျတ္တယော–ဝုစ်၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသော သဒ္ဒါ။ [ဋီကာသစ် ရှေးစာအုပ်၌ " ဝစနဗျတ္တိယောဂေါ"ဟု ပါဠိဗျက်၏၊ ဝိပလ္လာသောညထာဘာဝေါ, ဗျတ္တယော ဝိပရိယယော၊– အဘိဓာန်(၇၇၆)။]

သဗ္ဗေနပိ၊ပေ၊ကမ်ံ။ ။ရမဏီယာ-စသော ဥဒါန်းစကား အားလုံးကို " သဗ္ဗေနပိ "ဟု ဆိုသည်၊ သြဘာသနိမိတ္တကမ္မ ၂ မျိုး၏အထူးကို ပါရာဇိကဏ် သံဃာဒိသေသ်ကုလဒူသနသိက္ခာပုဒ်၏အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ထား၏၊ ဤ၌ကား ၂ မျိုးလုံးကိုပင် သဘောတူဟု ယူစေလိုသောကြောင့် " သြဘာသဘူတံ နိမိတ္တကမ်ံ , ပရိဗျတ္တံ (ထင်ရှားသော) နိမိတ္တကရဏာနံ အတ္ထော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ ဘုရားရှင်၏အထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်လိုသော မိမိစိတ်ကို ထင်ရှားပြသောကြောင့် " ရမဏီယာဝတ ဘော"စသော ဥဒါန်းစကားကိုပင် သြဘာသ (အရောင်ကဲ့သို့ ထင်ရှားသော) " နိမိတ္တကမ္မ (နိမိတ်ပြုမှု) "ဟု ဆိုသည်၊ [သြဘာသတိတိ သြဘာသော (အရိပ်အရောင်) ၊ နိမိတ္တာသ – အမှတ်နိမိတ်ကို+ကမ်ံ–ပြုခြင်းတည်း၊ နိမိတ္တကမ်ံ–ခြင်း။]

သည်သာမကသေး၊ ဒေဝဒတ္တော—သည်၊ တမေဝ—ထိုမင်းကိုပင်၊ နိဿာယ-မိ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဗဟုံ-များစွာသော၊ အနုတ္ထံ- စီးပွားမဲ့ကို၊ အကာသိ-ပြု၊ ဣတိ-သို့၊ သေ(သော)- ဤမင်းသည်၊ မဟာပရာဓော - များသော အပြစ်ရှိ၏၊ တာဃ မဟာပရာဓတာယ- ထို များသောအပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သယံ ဂန္တုံ၊ နသက္ကောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ဇိဝကော- သည်၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဥပဋ္ဌာကော - အလုပ်အကျွေးတည်း၊ တဿ— ထို ဇီဝက၏၊ ပိဋ္ဌိဆာယာယ— ကျောအရိပ်ဖြင့်(ကျောအရိပ်ကို ခိုသဖြင့် "ဇီဝကကို အမှီပြု၍" ဟူလို)၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ပဿိဿာမိ—ဖူးမြင်ရတော့အံ့၊ ဣတိ— ဤသို့ကြံ၍၊ သြဘာသနိမိတ္တာကမ္မံ-အရိပ်အရောင် နိမိတ်အမှုကို၊ အကာသိ။

ပန- ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဥူးအံ့၊ ဇီဝကော-သည်၊ မယံ—ငါ၏အတွက်၊ ဣဒံ သြဘာသနိမိတ္တာကမ္မံ(အကာသိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ ကိ-သိသလော၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ အာမ—အိမ်း၊ .... ဇာနာတိ—သ်၏၊ (ဣတိ —ဤကား အဖြေတည်း၊) အထ - ထိုသို့ သိပါလျက်၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ—ဖြစ်ရသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဝိက္ခေပပ္ပစ္ဆေဒနတ္ထံ-မိမိစကားကို ပယ်ရှားမှုကိုဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (တုဏ္ဍီ အဟောသိ, ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း)၊ ဟိ—ချဲ့၊ တဿံ ပရိသတိ— ထို ပရိသတ်၌။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ " တသ္မိံ ဟိ "ဟု ရှိ၏, မကောင်း၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသသော်လည်း ကြံပါ။] ဆန္ဒံ—ဖ ယောက်ကုန်သော၊ သတ္ထာရာနံ-တိတ္ထိဆရာတို့၏၊ ဥပဋ္ဌာကာ— အလုပ်အကျွေး ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟူ — များစွာသော အမတ်တို့သည်၊ သန္နိပတိတာ-စည်းဝေးကြကုန်၏၊(အစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ကြကုန်၏— ဟူလို)၊ တေ - ထိုအမတ်တို့သည်၊ အသိက္ခိတာနံ— သိက္ခာမရှိသော ဆရာတို့ကို၊ ပယိရုပါသနေန — ချဉ်းကပ်ခြင်းကြောင့်၊ သယံပိ— ကိုယ်တိုင်လည်း၊ အသိက္ခိတာဝ- သိက္ခာမရှိကုန်သည်သာ။

တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ မယိ- ငါသည်၊ ဘဂဝတော — ၏၊ ဂုဏကထံ— ဂုဏ်တော်စကားကို၊ အာရဗ္ဘ- စ၍ အား‌ထုတ်လသော်၊ အန္တရန္တရာ-အကြားအကြား၌၊ ဥဋ္ဌာယ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍ထ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သတ္ထာရာနံ- တို့၏၊

× × × × × × ×

ဝိက္ခေပပ္ပစ္ဆေဒနတ္ထံ ။ ။ဝိ+ခိပခဲာတ်, ဏပစ္စည်းသည် " အထူးထူး+ပစ်ပယ်ခြင်း" ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ဇီဝက၏ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ပြောနေခိုက်မှာ တိတ္ထိသာဝကအမတ်တို့က သူတခွန်း ငါတခွန်း ဝင်၍ပြောကြလျှင် ဇီဝက၏စကားကို ထိုအမတ်တို့က ပစ်ပယ်ရာရောက်၏၊ ထိုသို့ ပစ်ပယ်ခြင်းကို+ ပစ္ဆေဒ—ဖြတ်ခြင်းဟူသည် ထိုသို့မပစ်ပယ်နိုင်အောင် (သူတို့ပြောလိုသမျှပြောနှင့်စေတော့) ဟု အချိန်ကိုစောင့်ဆိုင်းနေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တေ မယိ၊ ပေ၊ အထာဟံ နိဗ္ဗိဇ္ဇေပံ သတ္ထုဂုဏံ ကထေတွာ" ဟု ဆိုသည်။

ဂုဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ကထေဿန္တိ- ပြောကြကုန်လတံ့၊ ဧဝံ - ဤသို့ ပြောကြလသော် (ထ၍ထ၍ သူတခွန်း ငါတခွန်း ပြောကြလသော်)၊ မေ-ငါ၏၊ သတ္ထု- မြတ်စွာ ဘုရား၏၊ ဂုဏကထာ- ဂုဏ်တော်စကားသည်၊ ပရိယောသာနံ- အဆုံးသို့၊ နဂမိဿတိ-မရောက်တော့လတံ့၊ ပန-ဆက်၊ ရာဇာ–သည်၊ ဣမေသံ-ဤအမတ်တို့၏၊ ကုလူပကေ – အမျိုးသို့ (အိမ်သို့) ချဉ်းကပ်သော တိတ္ထိဆရာတို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဂဟိတာသာရတာယ-ယူအပ်ပြီးသော အနှစ်သာရ မရှိသူတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အနှစ်သာရ မရှိသူတို့ဟု မှတ်ယူပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ- ထို တိတ္ထိဆရာတို့၏၊ ဂုဏကထာယ- ဂုဏ်စကားဖြင့်၊ အနတ္တမနော–မိမိစိတ် မရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ မံ- ငါ့ကို၊ ပဋိပုစ္ဆိဿတိ-တဖန် မေးလတံ့၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဟံ– သည်၊ နိဗ္ဗိကွေပံ – မိမိစကားကို ပယ်ရှားခြင်းမရှိသော၊ သတ္ထုဂုဏံ– မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို၊ ကထေတွာ– သံတော်ဥုးတင်၍၊ ရာဇာနံ-မင်းကို၊ သတ္ထု- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂဟေတွာ - ခေါ်၍၊ ဂမိဿာမိ–သွားအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝါ- ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇာနန္တောဝ–သိလျက်ပင်၊ (မိမိကို ရည်ရွယ်၍ပြောကြောင်း သိလျက်ပင်)၊ ဝိကွေပပ္ပစ္ဆေဒနတ္ထံ တုဏ္ဍီ အဟောသိ၊ ဣတိ–ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း။

တေပိ အမစ္စာ–ထိုအမတ်တို့သည်လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ စိန္တေသုံ–ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ရာဇာ-သည်၊ ပဋ္ဌဟိ–ငါးပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ (ရမဏီယာ- စသော ပုဒ်တို့ဖြင့်)၊ ရတ္တိံ - ကို၊ ထောမေတိ – ချီးမွမ်း၏၊ အဒ္ဓါ-မချတ် ဧကန်၊ ကိဉ္စိ- တစုံတယောက်သော၊ သမဏံဝါ-ရဟန်းသို့သော်ငင်း၊ ဗြာဟ္မဏံဝါ–ပုဏ္ဏားသို့သော်ငင်း၊ ဥပသင်္ကမိတွာ – ချဉ်းကပ်၍၊ ပဋိ–ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတွာ–မေး၍၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ သောတုကာမော - နာခြင်းငှါ အလိုရှိ၏၊ စ–ဆက်၊ သေ(သော)- ဤမင်းသည်၊ ယဿ- အကြင် ဆရာ၏၊ ဓမ္မံ–ကို၊ သုတွာ-ကြားနာရ၍၊ ပသီဒိဿတိ-ကြည်ညိုလတံ့၊ တဿစ-ထိုဆရာအားလည်း၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ သက္ကာရံ–ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်

× × × × × × ×

အသိက္ခိတာနံ။ ။သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ၊ သဉ္ဇာတာ+သိက္ခာ+ယေသံတိ သိက္ခိတာ၊ (သဉ္ဇာတအဿတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း)၊ "သိက္ခိံသု–အတတ်ကို ဆရာ့အထံ၌ သင်ပြီးကုန်ပြီ၊ ဣတိ သိက္ခိတာ" ဟုလည်း ပြုပါ၊ နဲ+သိက္ခိတာ အသိက္ခိတာ – သင်အပ်ကျင့်အပ်သော သိက္ခာရှိသူများ မဟုတ်ကြသူ၊ ဆရာ့အထံ၌ သိက္ခာ သင်ပြီးသူများ မဟုတ်ကြသူ။

ဂဟိတာသာရတာယ။ ။နတ္ထိ+သာရော ဧတေသံတိ အသာရာ- ဂုဏ်အနှစ်မရှိသူတို့၊ ဂဟိတာ + အသာရာ ဂဟိတာသာရာ – မှတ်ယူအပ်ပြီးသော အနှစ်မရှိသူတို့ (အနှစ်မရှိသူများဟု မှတ်ယူထားအပ်ပြီးသူတို့)၊ တေသံ+ဘာဝေါ ဂဟိတာသာရတာ၊ "အနှစ်မရှိသူတွေ ဟု မှတ်ယူပြီးဖြစ်ခြင်းကြောင့်" ဟူလို။

မှုကို၊ ကရိဿတိ-ပြုလတံ့၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင် အမတ်၏၊ ကုလူပကော-အမျိုးသို့ (အိမ်သို့) ချဉ်းကပ်သော၊ သမဏော – သည်၊ ရာဇကုလူပကော–မင်း၏ ကုလူပကသည်၊ ဝါ-မင်းဆရာသည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-ထို အမတ်အား၊ ဘဒ္ဒကံ - ကောင်းသည်သာ၊ (ဆရာကို အကြောင်းပြု၍ မိမိတို့လည်း မင်းနှင့် အကျွမ်းဝင်သူ ဖြစ်ကြရလိမ့်မည်-ဟူလို၊) ဣတိ, (စိန္တေသုံ)။

["ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ – ပြီး၍ " ဟု ထည့်နိုင်သောကြောင့် " တေ ဧဝံ စိန္တေတွာ"သည် ရှေးနိဿယမှ ယူထားအပ်သော ပါဌ်ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ သို့သော် ပါဌ်ရှိအတိုင်း အနက်ပေးမည်။] တေ–ထို အမတ်တို့သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ စိန္တေတွာ–ကြံပြီး၍၊ အဟံ – သည်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ကုလူပကသမဏဿ-ဆရာ ရဟန်း၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဝတွာ-သံတော်ဥုးတင်၍၊ ရာဇာနံ–ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ဂမိဿာမိ – သွားအံ့၊ အဟံ–သည်၊(အတ္တနော ကုလူပကသမဏဿ ဝဏ္ဏံ ဝတွာ ရာဇာနံ ဂဟေတွာ–၍၊) ဂမိဿာမိ–သွားအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ အတ္တနော အတ္တနော – မိမိ မိမိ၏၊ ကုလူပကာနံ–တို့၏၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ကထေတုံ–သံတော်ဥုးတင်ခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓါ–အားထုတ်ကြကုန်ပြီ၊ တေန-ထို့ ကြောင့်၊ ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ပေ၊ရာဇာမစ္စောတိ အာဒိ-ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ပေ၊ရာဇာမစ္စောအစရှိသော၊(ယံဝစနံ-အကြင် စကားသည်၊ အတ္တိ-၏၊ တံ ဝစနံ–ကို၊ သင်္ဂီတိကာရော–သည်၊(တနည်း)အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊)အာဟ-ပြီ၊ [တနည်း"တေန-ကြောင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊) အာဟ–လျှောက်သည်ကား၊ ဧဝံ ၊ပေ၊ ရာဇာမစ္စောတိ အာဒိ–ဧဝံ ၊ပေ၊ ရာဇာမစ္စော အစရှိသည်တည်း " ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်၊ အာဒိ၌ ပဌမာဝိဘတ် ကြေသောကြောင့် "အစရှိသည်ကို" ဟုကား မပေးနိုင်၊ .... အာဟ၏ နောက်, အာဒိရောက်မူ, ပဌမာဝိဘတ်, ကြေ၏ မှတ်။]

တတ္ထ-ထို ဧဝံ ဝုတ္တေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပူရဏောတိ-ကား၊ သတ္ထု ပဋိညဿ-ဘုရားဟု ဝန်ခံခြင်းရှိသော၊ တဿ– ထို တိတ္ထိဆရာကြီး၏၊ နာမံ–အမည်တည်း၊ ကဿပေါတိ-ကား၊ ဂေါတ္တံ-အနွယ်တည်း၊ ကိရ-တဆင့်စကား,

× × × × × × ×

တေနာဟ ဧဝံ ဝုတ္တေ။ ။ဝိကွေပပွစ္ဆေဒနတ္ထံ–စသော ဇီဝက၏ အကြံဖြစ်ပုံနှင့် "တေပိ အမစ္စာ ဧဝံ စိန္တေသုံ"စသော တိတ္ထိသာဝကတို့၏ အကြံဖြစ်ပုံများသည် ပါဋ္ဌိတော်၌ မပါပါဘဲ အဘယ်နည်းဖြင့် ဖွင့်ပြနိုင်သနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ " တေနာဟ " စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ တိုက်ရိုက် မပါသော်လည်း " ဧဝံ ဝုတ္တေ " စသော ပါဋ္ဌိတော်စကားရပ်ကို ထောက်ဆ၍ ဇီဝကနှင့် တိတ္ထိသာဝကတို့၏ အကြံဖြစ်ပုံများကို ဖွင့်ပြနိုင်ပါသည်- ဟူလို။ [အယဉ္စတ္ထော ဋုမာယ ပါဋ္ဌိစ္ဆာယာယ အဓိဂတော၊ ဋုမမတ္ထ မေဝဝါ အန္တောဂဓံ ကတ္ဆာ ပါဋ္ဌိယမေဝံ ဝုတ္တံတိ ဒဿေတိ တေနာဟာတိ အာဒိနာ၊–ဋီကာသစ်။]

ကြားရဘူးသည်ကား၊ သော-ထို တိတ္ထိဆရာကြီးသည်၊ အညတရဿ-အမှတ်မရှိ တဦးသော၊ ကုလဿ-အမျိုး၏၊ ကွေနဒါသသတံ-တယောက်ဖြင့် ယုတ်လျော့သော ကွန်တရာကို၊ ပူရယမာနော-ပြည့်စေလျက်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အဿ-ထို တိတ္ထိဆရာကြီး၏၊ ပူရဏော တိ-ပူရဏဟူ၍၊ နာမံ-အမည်ကို၊ အကံသု-ပြုကုန်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ အဿ-ထို ပူရဏကဿပ၏၊ မင်္ကလဒါသတ္တာ-မင်္ကလာကျွန်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသောအမှုကို၊ ဒုက္ကဋံတိ-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ပြီဟူ၍။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ “ သုကတံ – ဒုက္ကတန္တိ”ဟု ရှိ၏။]ဝတ္တာ-ပြောဆိုတတ်သူသည်။[ရှေးစာအုပ်များ၌“ဝဒန္တော” ဟု ရှိ၏, မကောင်း။] နတ္ထိ-မရှိ၊ အကတံ ဝါ-မပြုအပ်သော အမှုကိုမူလည်း၊ (ပြုစရာ အမှုကိုလည်း၊) နကတံတိ-မပြုအပ်ဟူ၍၊ ဝတ္တာ နတ္ထိ၊ သော – ထို ပူရဏကဿပသည်၊ ဇွေ-ဤအမျိုးအိမ်၌၊ အဟံ-သည်၊ ကိံ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဝသာမိ–နေရအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ ပလာယိ–ပြေးပြီ။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ “သော ကိရ”ဟု ရှိ၏, ကိရသဒ္ဒါ ပါပြီးဖြစ်၍ ပိုဟန်တူသည်။]

အထ–ထို အခါ၌၊ အဿ–ထို ပူရဏကဿပ၏၊ စောရ-တောပုန်းဒါးမြှောင်သည်၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့ကို၊ အစ္ဆိန္ဒိံသု-လုယူလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ သော–ထို ပူရဏကဿပသည်၊ ပတ္ထောနဝါ–သစ်ရွက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ တိဏေနဝါ-မြက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတုမ်ပိ-ဖုံးလွှမ်းခြင်းငှါလည်း၊ (အင်္ဂါဇာတ်ကို ဖုံးလွှမ်း

× × × × × × ×

သတ္ထုပဋိညဿ။ ။သတ္ထာဇုတိ ပဋိညာ ယဿသာတိ သတ္ထုပဋိညော-ဘုရားဟူ၍ ဝန်ခံခြင်းရှိသူ၊ ဋီကာသစ်၌ကား “သတ္ထုပဋိညာတဿ”ဟူသော ပါဌ်ကို ယူ၍ “ အသတ္ထာပိ သမာနော သတ္ထာ+ပဋိညာတော ယေနာတိ သတ္ထုပဋိညာတော–ဝန်ခံအပ်သော ဘုရားအဖြစ်ရှိသူ၊ ဝါ–ဘုရားအဖြစ်ကို ဝန်ခံသူ” ဟု ပြုလေသည်၊ “ ယေန ” ဟူသော ကတ္တားနက်ရသောကြောင့် (“ဇိတိန္ဒြိယော”ကဲ့သို့ “ဘုရား ဟု ဝန်ခံတတ်သူပင်”ရသောကြောင့်) အဓိပ္ပါယ်မပျက်သော်လည်း သဒ္ဒါနေမကောင်းပါ။ [“ သတ္ထု” အရ“ဗုဒ္ဓ”ဟုဂုဏ်း, “အာစရိယ”ဟုဂုဏ်း ဋီကာသစ်၌ ၂ နက် ဖွင့်၏။]

သော ကိရ။ ။“နှစ်မသက်ကား, တဆင့်ကြား, ထားလေကိရသာ ” ဟူသော နိယာမ်အရ“ရှေးအင်္ဂကထာမှ တဆင့်ကြားရသော အကြောင်းအရာ ဖြစ်၏”ဟု ပြလို၍ “ကိရ”ဟု မိန့်သည်။ [အနုဿုတိ မတ္တံ ပတိ (တဆင့်ကြားရခြင်းကို စွဲ၍) ပေါရာဏာက အင်္ဂကထာနယောဝ ကိရသဒ္ဒေန ဝုတ္တော–သေနယော ပရတော မာင်္ဂလိပဒနိဒ္ဒေသေနေဝိ (မာင်္ဂလိပုဒ်၏ ဝိဂြိုဟ်ကို ပြရာ၌လည်း ဤနည်းတည်း)။–ဋီကာသစ်။]

ပူရယမာနော။ ။ကဿပ မရောက်မီက ကွန် ၉၉ ယောက်သာရှိ၏၊ သူရောက်လာသော အခါကျမှ တရာပြည့်၏၊ ထိုသို့ တရာပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ပူရတိ အနေနာတိ ပူရဏော”ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ“ပူရဏ”ဟု နာမည်မှည့်ကာ မင်္ကလာရှိသော ကွန် (မင်္ကလာကွန်) ဟု အသိအမှတ် ပြုထားကြသည်။

ရမ္မန်းကိုလည်း)၊ အဇာနန္တော–မသိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ဇာတရူပေနေဝ-မွေးဖွားပြီးသော ကလေး၏ အသွင်ဖြင့်သာလျှင်၊(မိမွေးတိုင်းသော အသွင်ဖြင့်သာလျှင်)၊ ကေံ–တခုသော၊ ဂါမံ-ရွာသို့၊ ပါဝိသိ–ဝင်ပြီ၊ မနုဿာ - တို့သည်၊ တံ–ထို ပူရဏကဿပကို၊ ဒိသွာ-၍၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကား၊ သမဏော - ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေနိုင်သော၊ အရဟာ- ရဟန္တာတည်း၊ အပ္ပိစ္ဆော - လိုချင်မှု မရှိ၊ ဣမိနာ–ဤပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒိသော-တူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ ဧတံ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ပူဝဘတ္တာဒီနိ-မုံ့ထမင်း အစရှိသော စားဘွယ်တို့ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ဥပသင်္ကမန္တိ-ချဉ်းကပ်ကြကုန်၏၊ သော–ထိုပူရဏကဿပသည်၊ မယ္ဟံ-ငါ၏၊ သာဋကံ-အဝတ်ကို၊ အနိဝတ္ထာဘာဝေန-မဝတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤစားသောက်ဘွယ်သည်၊ ဥပဠန်ဒ–ဖြစ်ပြီ၊ ဝါ–ရဲ့ပြီ၊ ဧတံ– ဤသို့ ကြံ၍၊ တတော–ထို အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သာဋကံ – ကို၊ လဘိတ္ဝာပိ – ရ၍လည်း၊ ဝါ–ရပါသော်လည်း၊ နနိဝါသေသိ–မဝတ်တော့၊ တဒေဝ-ထို အဝတ် မဝတ်ခြင်း သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇ်-ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အဂ္ဂဟေသိ - ယူလေပြီ၊ တဿ–ထို ပူရဏကဿပ၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ အညေပိ - အခြားသူတို့ဂုဏ်း၊ အညေပိ–တို့ဂုဏ်း၊ ဧတံ - ဤသို့၊ ပဋ္ဌသတမနုဿာ – ငါးရာသော လူတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိ သု-ရဟန်းပြုကြကုန်ပြီ။[လောက၌ စားဝတ်နေရေး ဝေဌနိုင်လျှင် နောက်လိုက် တပည့်ခံမည့်သူတို့၏ ပေါများခြင်းမှာ ထိုးစံပင်တည်း။] တံ - ထို ဆရာကြီးကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပူရဏောကဿပေါတိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

အဿ–ထို ပူရဏကဿပ၏၊ ပဗ္ဗဇ်တသမူဟသဒ်္ဒါတော-ရဟန်းအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သံယော–သံယာသည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတိ-ထိုသို့ သံယာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(သော)သံဃီ-မည်၏၊ အဿ-၏၊ သွေဝ–ထို ရဟန်းအပေါင်း

× × × × × × ×

ဇာတရူပေနေဝ။ ။မာတုကုစ္ဆိတော ဝိဇာတဝေသေနေဝ၊–ဋီကာသစ်၊ဤအလို “ ဇာတဿ-မွေးဖွားလာသူ၏+ရူပံ – အသွင် သဏ္ဌာန်တည်း၊ ဇာတရူပံ– မွေးဖွားစကလေး၏ အသွင်”ဟု ပြု၊ “မွေးဖွားစကလေးမှာ အဝတ်မရှိသကဲ့သို့ အဝတ်မရှိသော အသွင်ဖြင့် ” ဟူလို၊ ယထာဝါ, သတ္တာ အနိဝတ္ထာ အပါရုတာ ဇာယန္တိ၊ တထာ ဇာတရူပေနေဝ၊ ဇာယနံ ဇာတံ၊ ဇာတံ+ ရူပံ ဇာတရူပံ- ဖြစ်မြဲတိုင်းသော သဘော။

တဒေဝ ပဗ္ဗဇ်။ ။တဒေဝ နဂ္ဂရူပံ“အယမေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ သိယာတိ (ဤအဝတ်မဆည်း အချည်းနှီးနေခြင်းသည်ပင် ရဟန်းအဖြစ်ဆိုတာ ဖြစ်စရာရှိ၏” ဟု စဉ်းစား၍) ပဗ္ဗဇ်ံ ကတ္ဝာ အဂ္ဂဟေသိ (ထိုနဂ္ဂသဘောကိုပင် ပဗ္ဗဇ္ဇာဟု ယူဆသည်)၊–ဋီကာသစ်။

ပဗ္ဗဇိတာ၊ပေ၊သံဃော။ ။ပဗ္ဗဇိတသမူဟဖြင့် သံဃသဒ္ဒါ၏“အပေါင်း” အနက်ကို ပြသည်၊ ထိုပဗ္ဗဇိတ အပေါင်းမျှဖြင့်သာ သံဃာမည်သော အပေါင်းရှိသည်၊ နိယျာနိကဒိဋ္ဌိ, သုဝိသုဒ္ဓသီလ၏ တူမျှသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ပေါင်းစပ်အပ်သော အပေါင်း သံဃာကား မရှိပါ-ဟူလို။

ဟု ဆိုအပ်သည်ပင် ဖြစ်သော၊ ဂဏော-ဂိုဏ်းသည်၊ အတ္ထို,ဣတိ-ထိုသို့ ဂိုဏ်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(သော)၊ ဂဏီ– ၏။ [လောက၌ သံယသဒ္ဒါသည် "အပေါင်း ဂဏ" အနက်၌ ထင်ရှားသောကြောင့်၊ သံဃီနှင့် ဂဏီကို ပရိယာယ်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့်"သွေဝ"ဟု ပမ္မဇ္ဈိတ သမ္ပဟကိုပင် ပြန်ညွှန်းသည်။] အာစာရ၊ပေါဝသေန - မိမိ၏ အကျင့်ကို သင်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တဿဂဏဿ-ထို ဂိုဏ်း၏၊ အာစရိယော-ဆရာတည်း၊ ဣတိ ဂဏာစရိယော-မည်၏၊ ဉာတောတိ– ကား၊ ပညာတော ပါကဋော – ထင်ရှား၏။ [ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာနှင့် အညီ ဉာဓာတ်သည် ပါကဋအနက်ဟောတည်း၊ " သံဃီ ဂဏီစသည်ဖြင့် ထင်ရှားကျော်စောပါသည် " ဟူလို။]

အဿ–ထို ပုရဏကဿပ၏၊ (ယသော၌စပ်)၊ အပ္ပိစ္ဆော- လိုချင်မှုမရှိ၊ သန္တုဋ္ဌော– ရောင့်ရဲတတ်၏၊ အပ္ပိစ္ဆတာယ- လိုချင်မှု မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝတ္ထုမ်ဳိ-အဝတ်ကိုသော်မျှလည်း၊ နနိဝါသေထ– မဝတ်တော့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ သမုဂ္ဂတော – ကောင်းစွာ အထက်သို့တက်သော၊ ဝါ – ကျော်စောသော၊ ယသော - ကျော်စောခြင်းသည်၊ အတ္ထိ , ဣတိ - ထိုသို့ ကျော်စောခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော)၊ ယသဿီ - မည်၏။ [သမုဂ္ဂတောဖြင့် ယသောအရကိတ္တိယသကို ပြ၏၊ ပရိဝါရယသကိုကား သံဃီဂဏီ ဂဏာစရိယောတို့ဖြင့် ပြခဲ့ပြီ။] တိတ္ထကရောတိ- ကား၊ လဒ္ဓိကရော– အယူကို ပြုတတ်ပါ၏။

× × × × × × ×

ဂဏာစရိယော။ ။သိဿာနံ ဟိတံ အာစရတီတိ အာစရိယော – တပည့်တို့၏ စီးပွားကို ကျင့်တတ်သောဆရာ၊ အာ+စရမဲ်တ် , ကတ္တားဟော ယ ပစ္စည်း , ဋ္ဌလော၊ (တနည်း) အာဒရေန + စရိတဗ္ဗော (ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော) တိ အာစရိယော – လေးလေးစားစား ပြုစုလုပ်ကျွေးထိုက်သောဆရာ၊ (အဘိဓာနပဒီပိကာဝိဂ္ဂဟ) ဂဏာဿ+အာစရိယော ဂဏာစရိယော။ [မဟာဝဂ္ဂ , မဟာခန္ဓက , အာစရိယဝတ္တကထာ ယောဇနာ၌ "အာစာရံ+သိက္ခာပေတီတိ အာစရိယော" ဟု ပြ၏။]

အပ္ပိစ္ဆတာယ။ ။အပ္ပိစ္ဆော, သန္တုဋ္ဌော ၂ ပုဒ်လုံးမှ အဓိပ္ပါယ်တမျိုးသာထွက်၏၊ ထို့ကြောင့် " အပ္ပိစ္ဆတာယ " ဟု တမျိုးအတွက်သာ အကြောင်းပြသည်၊ သာသနာတော်၌ စီဝရအပ္ပိစ္ဆတာကိုနည်းမှီး၍ "ဝတ္ထုံပိ နနိဝါသေတိ" ဟု ဆို၏၊ သာသနာတော်ဝယ် မိမိမှာရှိသော သီလစသောဂုဏ်ကို လျှို့ဝှက်ရခြင်းဟူသော ဂုဏအပ္ပိစ္ဆတာ ရှိသေး၏၊ ထို အပ္ပိစ္ဆတာအတွက်ကား နည်းမှီစရာပင် မရှိသောကြောင့် မပြတော့။

တိတ္ထကရော။ ။တရန္တိ ဥပ္ပိလဝန္တိ ထွောတိ တိတ္ထံ–ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြရာဆိပ်ကမ်း၊ ထို ဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသောကြောင့် အယူကိုလည်း " တိတ္ထ " ဟု ခေါ်ရ၏၊ [" တရန္တိ ဧတေန သံသာရောဃံတိ ဧဝံ သမ္မတတ္တာ တိတ္ထံ ဝုစ္စတိ လဒ္ဓိတိ" ဟူသော ဋီကာဆိုကားမှားသည်ဖြစ်စေ မှန်သည်ဖြစ်စေ တိတ္ထ ဟု သမုတ်အပ်သောကြောင့် အယူဟူသမျှကို "တိတ္ထ"ဟု ဆိုသည်။] တိတ္ထာဒယော (မောဂ္ဂလ္လာန်, ဏွာဒိဝုတ္တိ, ဂဂ) သုတ်ဖြင့် တရဉာတ်နောင် ထ ပစ္စည်း, တ၏ အ ကို ဋ္ဌပြု၊ တိတ္ထံ+ကရောတိတိ တိတ္ထကရော။

သာဓု သမ္မတောတိ - ကား၊ အယံ – ဤ ပူရဏကဿပဆရာကြီးကို၊ သာဓု (ဣတိ) – ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍၊ ဝါ – သူတော်ကောင်းဟူ၍၊ သုန္ဒရော (ဣတိ)-ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ သပ္ပုရိသောတိ-သူတော်ကောင်းဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သမ္မတော–သမုတ်အပ်ပါ၏၊ ဗဟုဇနဿာတိ-ကား၊ အဿုတဝတော-ကြားနာအပ်ပြီးသော အရိယာတို့၏ တရားမရှိသော၊ အန္ဓဗာလ ပုထုဇ္ဇနဿ-ဉာဏ်မျက်စိကန်း မိုက်သောပုထုဇဉ်သည်၊ (သမ္မတော ၌စ၀်)။

ပမ္မုဇိတတော–ရဟန်းပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အတိက္ကန္တာ-လွန်ပြီးကုန်သော၊ ဗဟူ–များစွာကုန်သော၊ ရတ္တိယော- ညဉ့်တို့ကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဣတိ, ရတ္တညူ–မည်၏၊ ပဗ္ဗဇိတဿ–ရသွေ့ ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသော၊ အဿ-ထို ပူရဏ၏၊ စိရံ–ကြာမြင့်သောကာလသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ – ထို့သို့ ရဟန်းပြုပြီးသောပူရဏ၏ ကြာမြင့်သောကာလ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စိရပဗ္ဗဇိ

× × × × × × ×

သာဓုသမ္မတော။ ။သာဓုကို "သုန္ဒရော, သပ္ပုရိသော" ဟု ၂ နက်ဖွင့်သည်ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ [သုန္ဒရော, သပ္ပုရိသောတိ ဒ္ဝိဓာ အတ္ထော။] ကောသလသံယုတ်, ပဌမဝဂ် ပဌမသုတ်၌ကား သုန္ဒရအနက်မပါ၊ " သန္တော သပ္ပုရိသောတိ " ဟုသာ ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်များ၌ "ဧဝံ သမ္မတော"ကို ကြည့်၍ "သာဓု ဣတိ+သမ္မတော သာဓု သမ္မတော " ဟု ပြုရ၏၊ သူတော်ကောင်းတို့က + သမုတ်အပ်သူ မဟုတ်သောကြောင့် "သာဓုဟိ + သမ္မတော" ဟု မပြုရ။

ဗဟုဇနဿ။ ။"ဗဟုဇန" ဟူရာ၌ ပညာရှိ လူအများမဟုတ်, "ဘုရားအရိယာတို့၏တရားကို မကြားဘူး မနာဘူးသော (လောကီအရာ၌ အသိဉာဏ်ရှိစေကာမူ တရားအရာ၌ ပညာမရှိသော) အန္ဓဗာလ ပုထုဇဉ်အများတည်း " ဟု သိစေလို၍ "အဿုတ၊ ပေ၊ပုထုဇနဿ " ဟု ဖွင့်သည်။ [သို့သော် ဤအဖွင့်သည် တိတ္ထိဆရာကြီး၏ သာဝကဖြစ်သော ရာဇာမစ္စ၏အလိုက်မဟုတ်, ထို့သို့ ရာဇာမစ္စ၏အလိုက် မဟုတ်သောကြောင့် " အန္ဓဗာလ ပုထုဇ္ဇနဿ " သည် သာဓုသမ္မတော၌ မစပ်နိုင်၊ အဋ္ဌကထာဆရာကသာ အမှန်ဖြစ်နိုင်သောသဘောကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ သမ္မတော၌ စပ်ဘို့အနက်မှာ အန္ဓဗာလ မဟုတ်, မဟာဇနသာမညသာတည်း။

ရတ္တညူ။ ။"ရတ္တိယော ဇာနာတိတိ ရတ္တညူ"သာ လိုရင်းတည်း၊ "ရတ္တိယော" အရ ရဟန်းပြုရာကာလမှစ၍ လွန်ခဲ့သောညဉ့်အများကို ယူပါဟု သိစေလို၍ " ပဗ္ဗဇိတ ၊ပေ၊ဗဟူ"ဟု ဝိသေသနထည့်သည်၊"ညဉ့်တို့ကို+သိ"ဟူရာ၌ "ငါသည် ရဟန်းပြုပြီးရာကာလမှစ၍ ညဉ့်ပေါင်း လပေါင်း နှစ်ပေါင်း ဝါပေါင်း မည်မျှရှိပြီ"ဟု အရေအတွက်မှ သိခြင်းကို မဆိုလို၊ " ဣမာနိ ဝတ မေ သမာဒါနာနိ ဧတ္တကံ ကာလံ သုစိဏ္ဏာနိတိ – ငါသည် ဤမျှလောက်ကာလပတ်လုံး ဤအကျင့်တို့ကို ကောင်းစွာကျင့်အပ်ကုန်ပြီတကား" ဟု မိမိ၏ ရဟန်းပြုပြီးရာကာလမှစ၍ ကောင်းစွာကျင့်ခဲ့ရာ ညဉ့်တို့ကို ဝမ်းမြောက်စွာ သိနေခြင်းကိုသာ ဆိုလိုပါသည်၊ ဤစကားအရ "အသက်ဝါကြီးတိုင်း ရတ္တညူဂုဏ် မရနိုင်"ဟု သိပါ။

တော–မည်၏၊ [အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ "စိရပဗ္ဗဇိတော" ဟု ပြောပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် အစိရပဗ္ဗဇိတသဿ စသည်ကို မိန့်။] ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ အစိရပဗ္ဗဇိတသ္မာ – ရဟန်းပြုပြီး၍ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကထာ - စကားသည်၊ သြကပ္ပနိယာ - ယုံကြည်အပ် ယုံကြည်ထိုက်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ စိရပဗ္ဗဇိတောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-သံတော်ဥုံးတင်ပြီ။ [ယခုခေတ်၌လည်း ပညာရှိ-မရှိ ပဓာနမဟုတ်ဘဲ အသက်ကြီးသော ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ စကားကိုမှ ယုံကြည်ကြသည်၊]

အဒ္ဓဂတောတိ-ကဲ့၊ အဒ္ဓါနံ-ရှည်သောအခွန့်သို့၊ ဂတော- ရောက်ပါပြီ၊ ဒုတ္တယော– ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်ကုန်သော၊ ရာဇပရိဝန္နေ–မင်းတို့၏ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို၊ အတီတော – လွန်ပါပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော– ရာဇာမစ္ဆ၏အလိုတည်း၊ ဝယော အနုပ္ပတ္တောတိ - ကား၊ ပစ္ဆိမဝယံ – ပစ္ဆိမအရွယ်သို့၊ အနုပ္ပတ္တော – ရောက်ပါပြီ၊ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ – ဤ အဒ္ဓဂတော, ဝယော အနုပ္ပတ္တော ဟူသော ၂ ပုဒ်ကိုလည်း။ [ပိဖြင့် ရတ္တညူ, စိရပဗ္ဗဇိတော ၂ ပုဒ်ကို ပေါင်း။] ဒဟရသ-ငယ်ရွယ်သူ၏၊ ကထာ-သည်၊ သြကပ္ပနိယာ-ယုံကြည်အပ် ယုံကြည်ထိုက်သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်၊ ဣတိ-ဤအဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ– ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။ ["တံ သန္ဓာယ" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ "သန္ဓာယ"၏ကံကို "ဣတိ" ဟု ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပိဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် "ဣတိ–ဤသို့သော၊ တံ–ထိုအဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍" ဟု ပေးပါ။]

တုဏ္ဟီ အဟောသိတိ-ကား၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ–ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ မဓုရုရသံ–ချိုမြိန်သော အရသာရှိသော၊ အမ္ဗပက္ကံ-သရက်သီးမှည့်ကို၊ ခါဒိတုကာမော – ခဲစားခြင်းငှါ အလိုရှိသော၊ ပုရိသော – သည်၊ အာဟရိတွာ–ဆောင်ယူ၍၊ (အခြားသူတို့က ဆောင်ယူ၍)၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပိတံ–

× × × × × × ×

စိရ ပဗ္ဗဇိတော။ ။တာ ပန ရတ္တိယော စိရကာလဘူတာတိ ကတွာ "စိရံ ပဗ္ဗဇိတသ္မာ အဿာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊–ဦးကာ၊ ရတ္တညူ၌ပြုခဲ့သော ရတ္တိတို့၏ ကြာမြင့်ကြောင်းကို ပြလိုရှိ "စိရ ပဗ္ဗဇိတော" ဟု ထပ်၍ပြောသည်–ဟူလို၊ ထို ၂ ပုဒ်တွင် စိရ ပဗ္ဗဇိတောဖြင့် "ဝုဒ္ဓသီလတံ ဒဿေတိ-ကြီးရင့်သောသီလရှိသည်၏အဖြစ် (သိက္ခာကြီးသည်၏အဖြစ်) ကို ပြ၏၊ ရတ္တညူဖြင့် "တတ္ထ သမ္ပဇာနတံ-ထိုကြီးရင့်ပြီးသော သီလသိက္ခာ၌ ကောင်းစွာသိနေ အမှတ်ရနေသည်၏အဖြစ်ကို ပြ၏၊ ဤသို့ ရတ္တညူနှင့် စိရပဗ္ဗဇိတအထူးကို သိပါ။

ဝယော အနုပ္ပတ္တော။ ။အဒ္ဓဂတော, ဝယောအနုပ္ပတ္တောပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ အဒ္ဓဂတောနှင့် အဓိပ္ပါယ်ကွဲအောင် ဝယော အနုပ္ပတ္တောဌ် "ဝယ" အရ ပစ္ဆိမဝယကိုယူရသည်၊ တချို့ကား မင်းပြောင်း မင်းလွှဲ မကြာခဏ ကြုံရသောကြောင့် အရွယ် ငယ်သေးလည်း အဒ္ဓဂတဖြစ်နိုင်၏၊ ထို အဒ္ဓဂတများကို ယူမည်စိုး၍ "ဝယော အနုပ္ပတ္တော" ဟု ထပ်ဆင့်ရသည်။

ထားအပ်သော၊ ကာရဇပက္ကံ-ကံပြင်းသီးမှည့်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ အနတ္တမနော-မိမိစိတ်မရှိသည်၊ ဟောတိဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) စျာနာဘိညာဒိ ဂုဏယုတ္တံ – စျာန်အဘိညာဉ် အစရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့်ယှဉ်သော၊ တိလက္ခဏဗ္ဗာဟတံ-လက္ခဏာ ၃ ရပ်ကို ရှေးရှုခတ်အပ်သော၊ ဝါ-လက္ခဏာ ၃ ရပ်, တံဆိပ်ခတ်အပ်သော၊ [တီဟိ လက္ခဏေဟိ+အဘိဃဋိတံ၊–ဋီကာသစ်။] မဓုရံ-ချိမြိန်သော အရသာရှိသော၊ ဓမ္မကထံ – တရားစကားကို၊ သောတုကာမော– နာလိုသည်၊(ဟုတွာ)၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ ပူရဏသ-ပူရဏကို၊ ဒဿနေနာပိ-မြင်ရခြင်းကြောင့်လည်း၊ [ဒဿနေနာတိ နိဒဿနမတ္တံ – နိဒဿနနည်းအားဖြင့် "ဒဿနေန" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုစဉ်က တွေ့ရုံသာမက, အာလာပသလ္လာပ ပြောပြီးလျှင် "အကြိယဝါဒ"ကို ကြားနာခဲ့ရသည်။]အနတ္တမနော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဂုဏကထာယ - ဂုဏ်စကားကြောင့်၊ (မဟုတ်မမှန်သောဂုဏ်ကို ပြောကြောင်းစကားကြောင့်)၊ သုဌုတရံ-သာ၍လွန်စွာ၊ အနတ္တမနော ဟုတွာ, တုဏ္ဍီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

[မနှစ်သက်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် မတားမြစ်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိရကား "အနတ္တမနော သမာနောပိ"စသည်ကို မိန့်သည်။] အနတ္တမနော – သည်၊ သမာနောပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဟံ-သည်၊ ဧတံ-ဤအမတ်ကို၊ တဇ္ဇေတွာ-မြိမ်းချောက်၍၊ ဂီဝါယံ– လည်ပင်း၌၊ ဂဟေတွာ– ကိုင်၍၊ သစေ နီဟရာပေ ဿာမိ-အကယ်၍ နှင်ထုတ်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယော ယော– အကြင်အကြင် အမတ်သည်၊ ကထေတိ-သံတော်ဥုးတင်၏၊ တံတံ–ထိုထိုအမတ်ကို၊ ရာဇာ–

× × × × × × ×

ကာရဇပက္ကံ။ ။" ကာရော-ဂဘေဒေ သတ္ကာရေ " – အဘိဓာန်(၁၀၁၁)၌ ပုံလွှိန် ကာရသဒ္ဒါသည် အဂဘေဒ(သစ်ပင်အထူး) အနက်ဟောဟု ဆို၏၊ ထို သစ်ပင်ကိုလည်း "ကံပြင်းပင်"ဟု အနက်ပြန်ကြ၏၊ အလောင်းတော် တေမိယသည် ထိုကံပြင်းရွက်ပြုတ်ကိုပင် သုံးဆောင်တော်မူ၏၊ အလောင်းတော် အကိတ္တိရှင်ရသေ့လည်း ကံပြင်းပင် ပေါသော ကာရဒီပ၌ နေဘူး၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာရတော+ဇာတံ"အရ"ကာရဇ" ဟူသည် "ကံပြင်းသီး" တည်း–ဟု ယူကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ "ကာဇရ"ဟု ဇနှင့် ရ ရှေ့နောက်ပြန်လျက်ရှိသည်ကို ပါဠိပျက်ဟု ဆရာတို့ယူတော်မူကြ၏၊ နေရင်းမူ သီလက္ခန်နိဿယ၌ကား"ကာဇရပတ္ကဆိပ်သီးမှည့်"ဟု အနက်ပေးသတတ်၊ "ကံပြင်းသီး"ဟု ပေးသော ဆရာတို့အလိုလည်း ထိုအသီးက သရက်သီးလောက် ရှိ-မရှိကို စုံစမ်းသင့်ပေသေး၏၊ ထိုအပင်ကို တချို့ အရပ်၌ "ကင်ပလင်းပင်" ဟု၎င်း, " ကံပလင်းပင် "ဟု၎င်း ခေါ်ကြသတတ်၊ ရေဥုး, တဇယ်နယ်၌ကား အရွက်ကိုပြုတ်၍ စားကောင်းသော အသီးမှာ သရက်သီးလောံပင် ပမာဏရှိ၍ ဝါဝင်းသော အဆင်းရှိသော်လည်း မစားကောင်းသော " ခပျစ်ပင် " ဟု ခေါ်သော အပင်တမျိုး ရှိသတတ်၊ ထိုအပင်ကိုပင် အရပ်ဒေသလိုက်၍ အမျိုးမျိုးခေါ်ကြဟန်တူသည်။

မင်းသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့(လည်ပင်းကိုကိုင်၍ နှင်ထုတ်စေခြင်းကို)၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘီတော-ကြောက်သည်၊(ဟုတွာ)၊ အညောပိ-အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ကောစိ– တစုံတယောက်သော အမတ်သည်၊ ကိဉ္စိ– တစုံတခုကို၊ နကထေဿတိ– သံတော်ဥုး မတင်တော့လတံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အမနာပံ– စိတ်ကို မပွားစေတတ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ– ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည် လည်းဖြစ်သော၊ တံ ကထံ – ထိုစကားကို၊ အဓိဝါသေတွာ – မိမိ အထက်၌ ဝင်သက် တည်နေစေ၍၊ ဝါ – သည်းခံ၍၊ တုဏ္ဍီဧဝ – ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင်၊ အဟောသိ။

အထ- ဆိတ်ဆိတ်နေရာ ထိုအခါ၌၊ အညော- အခြားသောအမတ်သည်၊ အဟံ-သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ကုလူပဂဿ–ဆရာ၏၊ ဝဏ္ဏံ– ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ကထေဿာမိ- ပြောအံ့၊ ဣတိ, စိန္တေတွာ- ၍၊ ဝတ္တုံ–သံတော်ဥုးတင်ခြင်းငှါ၊ အာရဘိ–အားထုတ်ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အညတရော ခေါ တိအာဒိ- အညတရော ခေါ အစရှိသောစကားကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန– သည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ– ထို အလုံးစုံသောစကားကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန–အထူးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒုတိယအမတ်၏စကား၌၊ မက္ခလိ တိ – ကား၊ တဿ - ထိုဆရာကြီး၏၊ နာမံ– အမည်တည်း၊ ဂေါသာလာယ– ဂေါသာလာရွာ၌၊ ဝါ–နွားတင်းကုဋ်၌၊ ဇာတတ္တာ- မွေးဖွားရသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဂေါသာလောတိ–ဂေါသာလောဟူသော၊ ဒုတိယံ- ဒုတိယဖြစ်သော၊ နာမံ– သည်၊ (ဟောတိ)။ [ပါဋိတော် ဆိုစဉ်အတိုင်းသာ ဒုတိယဖြစ်သည်၊ မူလနာမည် ရစဉ်တုန်းကမူ ဂေါသာလ နာမည်သာ ပဌမဖြစ်သင့်သည်။]

× × × × × × ×

မက္ခလိ။ ။နောက်၌လာသော ဝတ္ထုကြောင်း၌ သခင်ဖြစ်သူက "မာ+ခလိ" ဟု ပြောအပ်သောစကားကို အကြောင်းပြု၍ "မက္ခလိ"ဟု နာမည်တွင်သည်၊ ခလိ၌ ခလ ဓာတ်,(ဤ)ဝိဘတ်, ရဿပြု၊ ဤသို့ နဂိုရ်က အာချာတ်ပုဒ်ရင်းဖြစ်သော်လည်း သညာ သဒ္ဒါ (နာမည်ဟောသဒ္ဒါ)ဖြစ်သောအခါ အတွင်ရုဋ္ဌီနာမ်ပုဒ် ဖြစ်လာသောကြောင့်, နာမ်ဝိဘတ်သက်၍ နာမ်ပုဒ်တမျိုးဖြစ်ရတော့သည်။ [သညာယ ဝတ္တုမိစ္ဆာယ,မာချာတံ နာမိကံ ဘဝေ၊–ဘေဒစိန္တာ(၃၂၅)၊ သတ္ကတ၌ "သ္ခလ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဋိ၌ (ည်)ပျောက်၍ ဒွေဘော်ရောက်ရသည်၊ မာ၌ ရဿပြု-မပြု သင့်၏။]

ဂေါသာလော။ ။ဂေါသာလာယာတိ ဧဝံ နာမကေဂါမေ၊ ဝဿာနကာလေ ဂုန်ံ ပတိဋ္ဌာနသာလာတိ ဧကေ၊–ဋီကာ၊ ပဌမနည်းအလို"ဂေါသာလာရွာ"ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်းအလို"နွားတင်းကုဋ် "ဟု ပေးပါ၊ ဤသို့ ၂ နည်းဖွင့်သော်လည်း ထိုရွာ၌ မွေးဖွားသောကလေးဟူသမျှ " ဂေါသာလ "ဟုချည်း အမည်ရနိုင်သောကြောင့် မထူး ခြား၊ နွားတင်းကုဋ်၌ မွေးဖွားခြင်းသာ ထူးခြားရကား နောက်နည်းသာ နာမည်ပေးဘို့ သာ၍သင့်လျော်၏၊ သို့သော် "ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ လာသောနည်း မဟုတ်သည့်အတွက် ဧကေဝါဒ ဖြစ်ရသည်"ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

ကိရ-တဆင့်စကား ကြားရဘူးသည်ကား၊ တံ-ထိုဂေါသာလကို၊ သကဒ္ဒမာယ – ရှုံ့ညွှန်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ - မြေ၌၊ တေလဃဋ္ဌံ – ဆီအိုးကို၊ ဂဟေတွာ– ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တံ - သွားနေသည်ကို၊ တာတ – အမောင်၊ မာ ခလိ - မချော်လင့်၊(ချော်၍မလဲစေနှင့်,ဆီအိုးကွဲလိမ့်မည်-ဟူလို)၊ ဣတိ,သာမိကော-အရှင်သည်၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ သော – ထို ဂေါသာလသည်၊ ပမာဒေန-မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့၊ ခလိတ္တာ-ချော်၍၊ ပတိတ္တာ- လဲ၍၊ သာမိကဿ–အရှင်မှ၊ ဘယေန- ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပလာယိတုံ – ပြေးခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓါ-အားထုတ်ပြီ၊ သာမိကော-သည်၊ ဥပဓာဝိတ္တာ- အနီးသို့ ပြေးလာ၍၊ ဒုဿကဏ္ဍေ-အဝတ်၏ အနားဌ၌၊ အဂ္ဂဟေသိ-ဆွဲကိုင်ပြီ၊[ကွင်းမဟုတ်သောကုလားတို့၏ အဝတ်ပိုင်းကလေးများကဲ့သို့ ကလန်ကိုဝတ်ထားသောအဝတ်၏ အစွန်းကို ဆွဲလိုက်သောအခါ တခါတည်း ကျွတ်သွားတော့၏။] သော– ထို ဂေါသာလသည်၊ သာဋကံ-အဝတ်ကို၊ ဆန္နေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊ အစေလကော-အဝတ်မရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ, ပလာယိ - ပြေးပြီ၊ [နတ္ထိ+စေလံ - အဝတ်သည်+ယသ္မာတိ အစေလကော, သမာသန္တကပစ္စည်း။] သေသံ-ကြွင်းသော အစိရင်သည်၊ ပူရဏဿဒါသမေဝ– ပူရဏ၏ အစိအရင်နှင့် တူသည်သာ။ [“ပဏ္ဍောနတိဏောနဝါပဋိစ္ဆာဒေတုံပိ” စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “သေသံ”ဟု ဆိုသည်။]

အဇိတောတိ – ကား၊ တဿ – ထို တိတ္ထိဆရာ၏၊ နာမံ – အမည်တည်း၊ ကေသကမ္မလံ-လူဆံပင်ဖြင့် ရက်အပ်သော ကမ္မလာကို၊ ဓာရေတိ - ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကေသကမ္မလော-ကေသကမ္မလမည်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ နာမဒ္ဓေယံ-နာမည် ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ သံသန္ဒိတ္ဝာ - ရောနှော၍၊ အဇိတောကေသကမ္မလောတိ-အဇိတော ကေသကမ္မလောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တတ္ထ-ထိုအဇိတော ကေသကမ္မလော ဟူသောပါဌ်၌၊ ကေသကမ္မလောနာမ-ကေသကမ္မလမည်သည်၊ မနုဿကေသေဟိ - လူ၏ ဆံပင်တို့ဖြင့်၊ ကတကမ္မလော–

× × × × × × ×

အဇိတောတိ။ ။“ဝေရိဟိ+,,နဇိယတေတိ အဇိတော-ရန်သူတို့သည် + မအောင်အပ်သောကြောင့် အဇိတမည်၏ ” စသော ပဝတ္တိနိမိတ်ကြောင့် ရအပ်သော အနွတ္ထနာမည်မဟုတ်,ကျွန်ကို“သိရိဝဏ္ဏက”ဟု မှည့်သကဲ့သို့“အထင်ရှင်ဿဖြစ်၏”ဟု ပြလို၍ “တဿ နာမံ”ကို “နာမမတ္တံ”ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။

ကေသကမ္မလော။ ။ “ကေသကမ္မလံ+ဓာရေတိ ” ဟူသော အင်္ဂကထာအလို “ဓာရေတိတဒ္ဓိတ်”ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ ဋီကာသစ်၌ “ကေသေဟိ+(ဝါယိတော) + ကမ္မလော ယဿာတိ”ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိလည်း ဖြစ်သင့်၏ - ဟု တနည်းပြသည်။ [ဂတိအနက်ဟော ကမ္မဓာတ်, အလစ်ပစ္စည်းဖြင့် “ကမ္မလ” ဟု ထောမနိမိဆို၏၊ “ကမ္မေ(သဪလနေ)အလန္တိ ကမ္မလံ ” ဟုလည်း ပြုကြ၏၊ သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော အဝတ်တည်း၊ ဤ၌ လူ၏ ဆံပင်ဟူသော အမွေးဖြင့် ရက်အပ်သော အထည်ကို ဆိုသည်။]

ပြုအပ်သော ကမ္မလာတည်း၊ တတော–ထို လူ့ဆံပင်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကမ္မလာထက်၊ ပဋိကိဋ္ဌတရံ-သာ၍ ယုတ်ညံ့သော၊ ဝတ္ထုံ နာမ-အဝတ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ယထာဟ – အာဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ သေယျထာဝိ ၊ ပေ ၊ ဒုက္ခသံဖဿောတိ–သေယျထာပိ၊ပေ၊ ဒုက္ခသံဖဿောဟူ၍၊ အာဟ - ဟောတော်မူပြီ။[ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သေယျထာပိ – ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ယာနိ ကာနိစိ–အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော၊ တန္တာဝုတာနိ-ရက်ကန်း၌ ရက်အပ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့သည်၊(သန္တိ-ရှိကုန်၏၊) တေသံ–ထိုအဝတ်တို့တွင်၊ ကေသကမ္မလော-လူ့ဆံပင်ဖြင့် ရက်သော ကမ္မလာကို၊ ပဋိကိဋ္ဌော–အညံ့ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဘိက္ခဝေ,ကေသကမ္မလော-သည်၊ သီတေ-အေးသော အခါ၌၊ သီတော-အေး၏၊ ဥဏှေ-ပူသော အခါ၌၊ ဥဏှော-ပူ၏၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော-မကောင်းသော အဆင်းရှိ၏၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော- ၏၊ ဒုက္ခသံဖဿော,– မကောင်းသော အတွေ့ရှိ၏၊–အင်္ဂုတ္တိ့ရ်, တတိယပံ, ယောဓိဝဂ်, ကေသကမ္မလသုတ်။]

ပကုဓောတိ-ကား၊ တဿ-ထို တိတ္ထိဆရာကြီး၏၊ နာမံ-တည်း။[ပကုဒ္ဓတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိကေသု ဗျာပဇ္ဇတီတိ ပကုဒ္ဓေါ၊–ဋီကာသစ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိရှိသူတို့၌ အလွန်စိတ်ဆိုးတတ်သူ။] ကစ္စာယနောတိ-ကား၊ ဂေါတ္တံ-အနွယ်တည်း၊ ဇာတိ-ဤသို့၊ နာမ ဂေါတ္တံ-အမည် အနွယ်ကို၊ သံသန္ဒိတွာ– ရောနှော၍၊ ပကုဓော ကစ္စာယနောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သေ-ဤ ပကုဓကစ္စာယနသည်၊ သီတုဒကပဋိက္ခိတ္တာ

× × × × × × × ×

ပဋိကိဋ္ဌတရံ ။ ။ နိဟီနော ဟီနလာမကာ, ပတိကိဋ္ဌံ နိကိဋ္ဌဉ္စ၊ – အဘိဓာန်(၆၉၉)၊ ကိဋ္ဌ(နိန္ဒာယံ)ဓာတ် , ဋ္ဌပစ္စည်း၊ ပတိကိဋ္ဌိယတေ – ကဲ့ရဲ့အပ်၏, ဇာတိ ပတိကိဋ္ဌံ၊ဝိသေသေန+ပတိကိဋ္ဌံ ပတိကိဋ္ဌတရံ၊"ပတ်ကိလိဋ္ဌတရံ"ဟု ပါဠိပျက်တတ်၏။

တန္တာဝုတာနိ ။ ။ အာပုဗ္ဗ- ဝုဓာတ်သည် စောင့်စည်းခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "စောင့်စည်း" ဟူသည် ချည်တို့ကို ပျောက်ပျက် မသွားအောင် အဝတ်ရက်ထားခြင်းပင်တည်း၊ တန္တေ–ရက်ကန်း၌+ အာဝုတာနိ တန္တာဝုတာနိ၊ တန္တသဒ္ဒါသည် "ချည်" ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ချည်၏ တည်ရာ "ရက်ကန်း" တိုင်အောင် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ။

သီတေ၊ပေ၊ဒုက္ခသံဖဿော။ ။ပါဠိတော်ရင်း၌"အပ္ပဋ္ဌေါ"မပါ၊ ထိုအပ္ပဋ္ဌေါသည် အပြစ်လည်း မဟုတ်၊ အဖိုးချိုလျှင် ရဟန်းတော်များအတွက် အကျိုးပင်ရှိသေး၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား"အပ္ပဋ္ဌေါ"ဟု ပါသော ရှေးစာအုပ်ကို ကြည့်၍"သီတေ သီတောတိ အာဒိနာ ဆဟာကာရေဟိ တဿ ပတိကိဋ္ဌတရံ ဒဿေတိ"ဟု ဆိုလေသည်။

သီတေ သီတော။ ။သီတံ ဂဏှော ဂဏှီလိင်္ဂါ,သီတ သိသိရ သီတလာ၊-အဘိဓာန်(၅၆)၊ နပုလ္လိင် သီတသဒ္ဒါသည် အအေးဂုဏ်အနက်ကို ဟော၏၊ အအေးဂုဏ်ရှိသော အရာဝတ္ထု အခါကာလစသည်ကို ဟောချင်ကား ထိုဂုဏ်ရှိသော (ဂုဏော) ပုဒ်၏ လိန်သို့ လိုက်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် "သီတေ" သဒ္ဒါသည် အခါကာလ ဟူသော ဂုဏီကို ဟောသော ပုလ္လိန်သဒ္ဒါတည်း၊ သီတောဒ္ဓလည်း နည်းတူ။

ကော-ပယ်အပ်သော ရေအေးရှိ၏၊ ဝါ-ရေအေးကို ပယ်ထား၏၊ ဝစ်ဆ-ကျင်ကြီးကို၊ ကတွာပိ– ပြုပြီး၍သော်မှလည်း၊ ဥဒကကိစ္စ- ရေ၏ကိစ္စကို၊ (ရေဆေးခြင်းကို၊) န ကရောတိ - မပြု။ [ပိဖြင့် "ဘောဇနံ ဘုဉ်တွာပိ, ကေနစိ အာသုစိနာ မက်ခိတွာပိ"တို့ကို ပေါင်း။]ဥဏ္ဟောဒကံဝါ– ရေနွေးကိုသော်၎င်း၊ ကဉ်ဇိယံဝါ– ပဒုံးရည်ကိုသော်၎င်း၊ လဘိတွာ–ရ၍၊ ဝါ-ရမှ၊(ဥဒကကိစ္စံ) ကရောတိ၊ နဒ္ဒိံ ဝါ- မြစ်ကိုသော်၎င်း၊ မဂ္ဂေါဒကံဝါ- လမ်း၌ ရေကိုသော်၎င်း၊ အတိက္ကမ္မ–ကျော်လွန်၍၊ ဝါ- ကျော်လွန်မိသည်ရှိသော်၊ မေ – ၏၊ သီလံ- သည်၊ ဘိန္နံ-ပျက်ပြီ၊ ["ရေအေးကလေးတွေကို နင်းမိ ဖျက်မိပြီ၊ ထို့ကြောင့် ငါ သီလ ပျက်သွားပြီ၊ – ဟူလို။] ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝါလိကထူပံ – သဲပုံစေတီကို၊ ကတွာ–၍၊ သီလံ-သီလကို၊(သူတို့၏အကျင့်ကို)၊ အဓိဋ္ဌာယ-ဆောက်တည်၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ သေ–ဤပကုဓကစ္စာယနသည်၊ ဝေရူပ နိဿိရိကလဒ္ဓိကော-ဤသို့သဘောရှိသော အသရေမရှိသော အယူရှိ၏။ [ဝေရူပကို "နိဿိရိက"၌ စပ်မှ အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် "ဝေရူပေါ"ဟု မရှိသင့်။]

သမ္ဗယောတိ-ကား၊ တဿ-ထို တိတ္ထိဆရာ၏၊ နာမံ၊ ဗေလဋ္ဌဿ-ဗေလဋ္ဌ၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ ဗေလဋ္ဌပုတ္တော–သား၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဝါ-ငါတို့မှာ၊ ဂဏ္ဌနကိလေသော–ထုံးဖွဲ့တတ်သော ကိလေသာသည်၊ ပလိဗုန္ဓနကိလေသော- ထက်ဝန်းကျင် နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ကိလေသာသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ မယံ-တို့သည်၊ ကိလေသဂဏ္ဌရဟိတာ – ကိလေသာ တည်းဟူသော အထုံးအဖွဲ့မှကင်းကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ ဝါဒိတာယ-ဤသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လဒ္ဓနာမဝသေန-ရအပ်သော နာမည်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ နိဂဏ္ဌော- နိဂဏ္ဌမည်၏၊ နာဋပုတ္တ-နာဋ၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ နာဋပုတ္တော-သား။

× × × × × × ×

ဂဏ္ဌနကိလေသော။ ။ဂဏ္ဌနကိလေသောကို"ပလိဗုန္ဓနကိလေသော"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ ပလိဗန္ဓနကိလေသောဟုရှိ၏၊ အနက်တူပင်တည်း၊ ထိုပလိဗုန္ဓနကိုလည်း "သံသာရေ ပလိဗုန္ဓနကိစ္စော ခေတ္တဝတ္ထု၊ ပုတ္တဒါရာဒိဝိသယော ရာဂါဒိကိလေသောတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

နိဂဏ္ဌော။ ။ဂန္ထီယတီတိ ဂန္ထော (ဂဏ္ဌော၌ ဏ္ဌကို ဏ္ထပြု။) နတ္ထိ+ဂဏ္ဌော ဇောသဿာတိ နိဂဏ္ဌော၊ ဤသို့ပြုရသော်လည်း ထိုဆရာကြီးအတွက်မှာ "ကိလေသဂဏ္ဌရဟိတာ မယံ"ဟူသော သူ၏စကားကြောင့် နာမည်တွင်ရကား အထင်ရှိသာတည်း။

နာဋပုတ္တ။ ။နာဋပုတ္တဟူရာ၌ ဟိန္ဒူတို့က "ဉာတိပုတ္တ-ဆွေကောင်းမျိုးကောင်း၏သား"ဟု ယူ၍ အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ကြသည်၊ ဂျိန်း(ဂျိန, ဇိန)ဟု ထင်ရှား၏၊ ယခုတိုင်အောင် ထို ဂျိန်းအယူဝါဒရှိသော သာဝကတွေ အများအပြားပင် ရှိနေသေးသည်။

ရာဇာမစ္စကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ကောမာရဘစ္စဇီဝကကထာ အဖွင့်

အထခေါ ရာဇာတိ (ဧတ္ထ) – ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဂူဌတ္ထံ - လျှိုဝှက်သော အနက်ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)-ထုတ်၍ပြဥုးအံ့၊ ရာဇာ-သည်၊ တေသံ-ထိုအမတ်တို့၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ သုတ္ဝာ-၍၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ အဟံ-သည်၊ ယဿယဿ – အကြင်အကြင် အမတ်၏၊ ဝစနံ - ကို၊ နသောတုကာမော – နားထောင်ခြင်းငှါ အလိုမရှိ၊ သောသော ဧဝ–ထိုထို အမတ်သည်သာ၊ ကထေသိ–သံတော်ဥုးတင်ဘိ၏၊ ပန-ကား၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သောတုကာမော-သည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ သေ-ဤသူသည်၊ နာဂဝသံ-နဂါးဆီကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်ပြီး၍၊ ဌိတော-တည်နေသော၊ သုပဏ္ဏောဝိယ-ဂဋ္ဌုန်သည်ကဲ့သို့၊ (နဂါးဆီရစ်သော ဂဋ္ဌုန်ကဲ့သို့)၊ တုဏ္ဍီဘူတော– ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-ငါ့မှာ၊ အနတ္ထောဝတ–စီးပွားမဲ့စွာ့တကား။ [“ဇီဝကကို ပြောစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက် အထမမြောက်လေစွာ့တကား”ဟူလို။]ဣတိ-ဤသို့၊ (စိန္တေသိ)။

အထ- ၌၊ အဿ - ထိုမင်း၏၊ တေံ- ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြန့်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဇီဝကော-သည်၊ ဥပသန္တဿ-ငြိမ်းအေးတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ-အးလုံစုံကိုသိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးတည်း၊ သယံပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဥပသန္တော-ငြိမ်သက်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ငြိမ်းအေးတော်မူသောဘုရား၏ ဥပဋ္ဌာကဖြစ်သည့်အပြင် , ကိုယ်တိုင်ကလည်း ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဝတ္တသမ္ပန္နော–ဝတ်အကျင့်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုဝိယ – ရဟန်းသည်ကဲ့သို့၊ [ဤ ဥပမာစကားသည် ရဟန်းတော်များ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း မလေ့လာရသေးသော အဇာတသတ်မင်း အတွက် စိတ်ထည်း၌ ထင်လာဘွယ်မရှိရကား ပိုဟန်တူသည်။] တုဏ္ဍီဘူတော ဝ–ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ) နိသိန္နော-ထိုင်နေပြီ၊ သေ–ဤဇီဝကသည်၊ မယိ - ငါသည်၊ အကထေန္တေ- စ၍ မပြောလသော်၊ နကထေဿတိ–ပြောလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ပန-အနွယကား၊ ဟတ္ထိမှိ- ဆင်သည်၊ မဒ္ဒန္တေ–နင်းလသော်၊ ဟတ္ထိဿေဝ- ဆင်၏သာ၊ ပါဒေါ - ခြေကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ကိုင်ထိုက်၏၊ ဣတိ - ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ)၊ [တေဒဟောသိကို ပြန်လှည့်။] ဣတိ– ဤသို့ကြံပြီး၍၊[ဣတိတလုံး အကြေကြံ။]တေန- ထိုဇီဝကနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ မန္တေတုံ– တိုင်ပင်ခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓေါ - အားထုတ်ပြီ၊ တေန-

× × × × × × ×

ဟတ္ထိမှိ၊ ပေ၊ မဒ္ဒန္တေ။ ။ဇီဝက၏ စကားမပြော တုဏ္ဍီဘောနေခြင်းသည် ရှင်ဘုရင် အလိုဆန္ဒကိုနှိပ်နင်းရာ ဖျက်ဆီးရာရောက်၏၊ ဆင်နင်းထားလျှင် ဆင်၏ခြေကိုကိုင်လိုက်မှ ခြေကို မြန်မြန်ကြွမြှောံ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆိတ်ဆိတ်နေသောဇီဝကကို စကားပြောအောင် မိမိကပင် တိုက်ရိုက်မေးထိုက်သည်ဟု ပြလို၍ “ဟတ္ထိမှိ” စသောစကားကို ဆိုသည်။

ထို့ကြောင့်၊ အထခေါ ရာဇာတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ– ထို အထခေါ ရာဇာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကိ ံ တုဏ္ဍိတိ- ကား၊ ကေန ကာရဏေန-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ တုဏ္ဍိ- ဆိတ်ဆိတ်၊ (အဟောသိ - ဖြစ်သနည်း)။ [ဖြစ်သင့်သောအကြောင်းများကို ထုတ်ပြ၍ မင်း၏အလိုကို ပြခြင်းငှါ "ဣမေသံ" စသည်မိန့်။] ဣမေသံ အမစ္စာနံ – ဤအမတ်တို့၏၊ အတ္တနော အတ္တနော – မိမိမိမိ၏၊ ကုလူပက သမဏသ – ဆရာရဟန်း၏၊ ဝဏ္ဏ-ဂုဏ်ကို၊ ကထေန္တာနံ-ပြောကုန်လသော်၊ (တနည်း) အတ္တနော အတ္တနော-မိမိမိမိ၏၊ပေ၊ကထေန္တာနံ– ပြောကုန်သော၊ ဣမေသံ အမစ္စာနံ–ဤအမတ်တို့၏၊ မုခံ-ပါးစပ်သည်၊ နပ္ပဟောတိ-မလောက်၊ ဝါ-မဆန့်၊ တေသံ-ဤအမတ်တို့၏၊ ဝါ–ဤအမတ်တို့မှာ၊ ကုလူပကသမဏော-သည်၊ (အတ္ထိ) ယထာ-ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤ အတူ၊ တဝ-သင်၏၊ ဝါ- သင့်မှာ၊ ကုလူပကသမဏော- သည်၊ နတ္ထိ ကိ ံ–မရှိသလော၊ တုံ-သည်၊ ဒလိဒ္ဒေါ ကိ ံ- ဆင်းရဲသူလော၊ တေ– သင့်အား၊ မမ-ငါ၏၊ ပိတရာ- ခမည်းတော်သည်၊ ဣဿရိယံ– အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ စည်းစိမ်ကို၊ နု ခိန္နံ (ကိ ံ) - မပေးအပ်သလော၊ ဉဒါဟု – သို့မဟုတ်၊ အဿဒ္ဓေါ (ကိ ံ)-သဒ္ဓါမရှိသူလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏။

တတော – ထိုသို့ မေးခြင်းကြောင့်၊ ဇီဝကဿ - ၏၊ တေံ – ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ (ကိ ံ)၊ အယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ ကုလူပကသမဏ သ-၏၊ ဂုဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ကထေတုကာမော- ပြောစေလို၏၊ ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ မေ–ငါ၏၊ တုဏ္ဍိဘာဝဿ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ခြင်း၏၊ ကာလော-အခါသည်၊ နု-မဟုတ်၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း၏အခါ မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ ဣမေ – ဤအမတ်တို့သည်၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဝန္ဒိတွာ - ဝပ်ချ၍၊ နိသိန္နာဝ- ထိုင်နေကုန်သည်သာ၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အတ္တနော-၏၊ ကုလူပကသမဏာနံ– တို့၏၊ ဂုဏံ-ကို၊ ကထ

× × × × × × ×

ကိ ံ။ ။ " ကိ ံသည် အကြောင်းကို မေးခြင်းအနက်၌ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ် " ဟု သိစေလို၍ "ကေန ကာရဏေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ (တနည်း) ပါဠိတော် အနက်ပေးသော အခါ "ယေန (ကာရဏေန) တုဝံ်, တုဏ္ဍိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ တံ (ကာရဏံ)-သည်၊ ကိ ံ– အဘယ်နည်း" ဟု သော်လည်း ပေးနိုင်သည်။ [ကိ ံတိ ကာရဏပုစ္ဆာယံ နိပါတောတိ ဒဿေတိ ကေန ကာရဏေနာတိ ဣမိနာ၊ ယေန တုဝံ တုဏ္ဍိ၊ ကိ ံ တံ ကာရဏံတိဝါ အတ္ထံ ဒဿေတိ၊– ဋီကာသစ်။]

တုဏ္ဍိ။ ။"တုဏ္ဍိ တု မောနေ" အဘိဓာန် (၁၁၄၉) နှင့်အညီ ဆိတ်ဆိတ်အနက်ဟော ဤကာရဏ၌ နိပါတ်တည်း၊ သဝဏ္ဏတ္ထ် "တူသ္ဏိမ်" ဟု ရှိ၏၊ [တုဏ္ဍိဘာဝေါပုဒ်၌ "တုဏ္ဍိ- ဆိတ်ဆိတ် + ဘာဝနံ–ဖြစ်ခြင်း၊ တုဏ္ဍိဘာဝေါ- ခြင်း၊ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ခြင်းကိုပင် "ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုသည်၊ တုဏ္ဍိ + ဟုတ္ဝာ + ဘူတော တုဏ္ဍိဘူတော-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သူ။]

ယိ ံသုယထာ– ပြောကြကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ မယ့ံ- ၏၊ သတ္ထု– ဆရာ ဖြစ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂဏှံ-ကို၊ ကထေတုံ-သံတော်ဥး တင်ခြင်းငှါ၊ နု ယုတ္တံ- မသင့်၊ ဇာတိ- သို့၊ (တေံ– ဤအကြီသည်၊ အဟောသိ) ဣတိ- ဤသို့ ကြီပြီး၍၊ (ဣတိတလုံး အကြကြီ)၊ အာသနာ – နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ - ထ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝိဟာရာဘိမုခေ – ကျောင်းတော်သို့ ရှေးရှုသောမျက်နှာရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ပဒ္မ ပတိဋ္ဌိတေန-ငါးပါးသောအင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ- ငါးပါးသောအင်္ဂါတို့၏ တည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္ဒိတ္ဝာ-ဝပ်ချပြီး၍၊ ဒသနခသမောခာန သမုဇ္ဇလံ – ဆယ်ချောင်းသော လက်သည်းအပေါင်းတို့ဖြင့် တောက်ပသော၊ (သန့်ရှင်းဖြူစင်သော လက်သည်းဖြစ်၍ ထိုအရောင်တို့ဖြင့် တောက်ပသော)၊ အဉ္ဇလိ - လက်အုပ်ကို၊ သိရသိ-ဥုးခေါင်းဌ၊ ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ- မြှောက်ချီ၍။ [ရှေးတုန်းက လက်အုပ်ချီလျှင် ဥုးခေါင်းပေါ်ရောက်အောင် ချီသည်။]

မဟာရာဇ–မဟာရာဇာ၊ မံ– အကျွန်ုပ်ကို၊ အယံ– ဤဇဝကသည်၊ ယံဝါ တံဝါ–ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော၊ (တော်စွာ လျော်စွာသော)၊ သမဏံ-ရဟန်းသို့၊ ဥပသင်္ကမတိ-ချဉ်းကပ်၏၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ မာ စိန္တယိတ္ထ-မကြံပါကုန်လင့်၊ ဟိ– ထင်ရှားအောင် သံတော်ဥးတင်ပါအံ့၊ မမ – အကျွန်ုပ်၏၊ သတ္ထုနော– ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ မာတုကုစ္ဆိ သြက္ကမနေ – မယ်တော်ဝမ်းသို့ သက်ရောက်တော်မူရာအခါ၌ဌ၎င်း၊ မာတုကုစ္ဆိတော-မယ်တော်ဝမ်းမှ၊ နိက္ခမနေ – ထွက်တော်မူရာအခါ၌ဌ၎င်း၊ ဝါ – ဖွားမြင်တော်မူရာအခါ၌ဌ၎င်း၊

× × × × × × ×

ပဒ္မ ပတိဋ္ဌိတေန။ ။ပဒ္မဟိ–လက်ခြေနဖူး, တတောင်ဒူးဟူသော ငါးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့်+အဘိမုခံ+ဋ္ဌိတေန–ဘုရားသို့ ရှေးရှု+တည်ခြင်းဖြင့်၊– ဋီကာသစ်၊ ပဒ္မဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတော–ရှေးရှု တည်ခြင်းတည်း၊ ပဒ္မ ပတိဋ္ဌိတော-ခြင်း၊ "တည်"ဟူရာဝယ် ထိုင်ရာ, ရပ်ရာဖြစ်သော မြေ, ကြမ်း, ဗျာပေါ် စသည်၌တည်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ပဒ္မ ပတိဋ္ဌိတဖြစ်ဘို့ရန် လက်ဝါးပြင် ၂ ဘက် , ခြေ ၂ ဘက် , နဖူး , တတောင် ၂ ဘက် , ဒူး ၂ ဘက်တို့ကို တည်ရာအပြင်၌ ထိလျက်နေအောင် ဝပ်ချရသည်၊ ဤသို့ ထိရသောကြောင့် "ထိခြင်း ငါးပါး"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြ၏၊ သို့သော် ပတိဋ္ဌိတပုဒ်၏ အနက်မှာ ထိခြင်းမဟုတ်, တည်ခြင်းသာတည်း။ [ပဒ္မပတိဋ္ဌိတအကျယ် အဆုံးအဖြတ်ကို ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရား၏ ပခုက္ကူနိသယသစ်၌ ရှုပါလေ။]

မမ သတ္ထုနော ဟိ။ ။"ပဒ္မပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတ္ဝာ"ဖြင့် ကာယပဏာမကိုပြပြီး၍, "မမသတ္ထုနော"စသည်ဖြင့် ဝစီပဏာမ(နှုတ်ဖြင့် ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို ကိုင်းညွတ်မှု)ကို ပြ၏၊ ထို ပဏာမ ၂ ပါး၏ ရှေ့သွားနောက်လိုက် စိတ်များဖြင့် မနောပဏာမကိုလည်း ပြရာရောက်သည်၊ ဘုရားရှင်၏ အကျင့်ဟူသမျှသည် အခြားပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မဆက်ဆံသော (လိုက်၍ မမှီနှိုင်သော) အံ့ဩဘွယ်ချည်းသာ ဖြစ်၏၊ သို့သော် မာတုကုစ္ဆိ သြက္ကမန စသည်တို့မှာ နတ်မြဟ္မာနှင့်တကွသော သတ္တလောကဝယ် အလွန်ထင်ရှား၍ မည်သူမျှ မပယ်ရှားနိုင်ကြသောကြောင့် ထိုဂုဏ်တော်များကိုသာ ပြောပြလေသည်။

မဟာဘိနိက္ခမနေ– မြတ်သော တောထွက်တော်မူရာအခါ၌ဌင်း၊ သမ္မောဓိယံ– သစ္စာ ၄ ပါးကို သိတော်မူရာအခါ၌ဌင်း၊ (ဘုရားဖြစ်တော်မူရာအခါ၌ဌင်း)၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေစ – ဓမ္မစကြာကို လည်စေတော်မူရာအခါ၌ဌင်း၊ ဒဿဟာသီလောကဓာတု-တသောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသောလောကဓာတ်သည်၊ ကမ္ပိတ္ထ-တုန် လှုပ်ရပါပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း)၊ ယမကပါဋိဟာရိယံ-ရေမီး အစုံအစုံသောတန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပါပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း)၊ ဒေဝေါရောဟဏံ – တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ သင်္ကန်းမြို့သို့ သက်ဆင်းတော်မူခြင်းကို၊ (အကာသိ)၊ အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ သတ္ထု၊ နော- ဆရာဖြစ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂုဏော-ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ကထယိဿာမိ- သံတော်ဥူးတင်ပါအံ့၊ မဟာရာဇ - မဟာရာဇာ၊ ကေဂ္ဂစိတ္တော– တခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိသည်၊ (တည်ကြည်သော စိတ်ရှိဘည်)၊ (ဟုတ္တာ) သုဏာ – နားစိုက်တော်မူပါ၊ ဣတိ, ဝတ္တာ - သံတော်ဥူးတင်ပြီး၍၊ အယံ ၊ပေ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အာဒိံ –အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ– သံတော်ဥူးတင်ပြီ။

တတ္ထ-ထို အယံဒေဝ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တံ ခေါ ပန ဘဂဝန္တံ-တံ ခေါ ပန ဘဂဝန္တံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဣတ္ထမ္ဘူတာနတ္ထေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာ ချာန အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ– ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ တဿ

× × × × × × ×

ဣတ္ထမ္ဘူတာနတ္ထေ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရဟံစသော ဂုဏ်တော်အသံသည် သဒေဝက လောကဥဿုံ အလုံးစုံကို လွှမ်းခြုံ၍ တက်၏၊ ဤသို့ ဂုဏ်တော်အသံ၏ လွှမ်းခြုံ၍တက်ခြင်းဟူသော အထူးအပြားကို“ဣတ္ထံ”ဟု ခေါ်၏။ [အယံ ပကာရော ဣတ္ထံ။] ထို အထူးသို့ရောက်သော ဂုဏ်တော်အသံကိုကား “ ဣတ္ထံဘူတ ” ဟု ခေါ်၏။ [ဣတ္ထံ+ ဘူတော ပတ္တောတိ ဣတ္ထံဘူတော။] “အဘယ်သူ၏ ကျော်စောသံပါနည်း”ဟု မေးလျှင် “ ဘဂဝန္တံ၏ ကျော်စောသံတည်း ”ဟု ဘဂဝန္တံပုဒ်က ကျော်စောသံ၏ အရှင် (ဥစ္စာရှင်) ကို (နှုတ်ဖြင့် ပြောပြသကဲ့သို့) ထင်ရှားပြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ တံ ဘဂဝန္တံ ”ကို “ဣတ္ထမ္ဘူတာနတ္ထေ”ဟု ဆို၏။ [ဣတ္ထမ္ဘူတသဒ္ဒ+အာချာနံ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနံ။]

ဥပယောဂဝစနံ။ ။ပြုခဲ့သော အဖွင့်အရ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနဟူသည် ဘုရားရှင်ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားရှင်နှင့် ကိတ္တိသဒ္ဒ၏ သာမိ+သံ (ဥစ္စာရှင် + ဥစ္စာ) အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည်လည်း ဌာနူပစာရအားဖြင့် ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနပင် မည်၏၊ ထို့ကြောင့် “တဿ ခေါ ပန ဘဂဝတောတိ အတ္ထော”ဟု သမ္ဗန်အနက်ကို အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ဤသို့ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနဟူသည် သမ္ဗန်အနက် ဖြစ်သောကြောင့် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သာ သက်သင့်၏၊ သို့သော် “ အဘိ + ဥဂ္ဂတော ”၌ အဘိကို ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်မှည့်၍ ထို ကမ္မပ္ပဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် “ကမ္မပ္ပဝစနီယေ ယုတ္တော”ဟူသော သဒ္ဒဉပဒေသုတ် အရ ဒုတိယာဝိဘတ်သာ သက်ရသည်၊ ဆက်ဥူးအံ့၊–“ယုတ္တ”အရ “အယှဉ်”ဟူရာ၌ ဆက်သွယ် စပ်ယှဉ်ခြင်းကို “ အယှဉ် ”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ စပ်ယှဉ်ရာ၌ သဒ္ဒါကျမ်းပုံစံ များဝယ် “ မာတရံ အဘိ”ကဲ့သို့ နီးကပ်စွာယှဉ်နေမှ “ အယှဉ် ”ဟု မမှတ်ရ၊ တံ ခေါ

ခေါ ပန ဘဂဝတော-ထိ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ကလျာဏော တိ–ကား၊ ကလျာဏဂုဏသမန္နာဂတော– ကောင်းမြတ်သောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သေဋ္ဌော-မြတ်သော၊ ဣတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ တိ–ကား၊ ကိတ္တိဓဝ – ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်သတင်းသာတည်း၊ ဝါ–တနည်း၊ ထုတိယောသော- ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ဧကျာစောသံ

× × × × × × ×

ပန ဘဂဝန္တံ (“ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ)အဘိ ဥဂ္ဂတော”ဟု “ဘဂဝန္တံ+ အဘိ ”ပုဒ်တို့ ပုဒ်ချင်း ဝေးနေသော်လည်း အဘိသဒ္ဒါက မီးရောင်ပြသကဲ့သို့ လှမ်း၍ ထွန်းပြနေသောကြောင့် အနက်သဘောအားဖြင့် ဘဂဝန္တံနှင့်အဘိကို ယုတ္တ (အဖွဲ့ဉ) ဟုပင် မှတ်ရပါသည်။

ကလျာဏော ။ ။ အရဟံ စသော ဂုဏ်တော်များသည် ကောင်း၏, မြတ်၏ (ကလျာဏ, သေဋ္ဌဖြစ်၏)၊ ထို ဂုဏ်တော်များ၏ အကြောင်းအရာကို ဟောသော (ပြောပြသော) သဒ္ဒါအသံလည်း အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် “ကလျာဏ, သေဋ္ဌ ”ဖြစ်၏၊ ဥပမာ– “ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ ”ဦ ဘုရားရှင်တည်းဟူသော အနက်ကိုဟောသောကြောင့် ဘဂဝါသဒ္ဒါလည်း မြတ်သောသဒ္ဒါ ဖြစ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ကိတ္တိသဒ္ဒေါကို “ကလျာဏော”ဟု ဝိသေသနပြု၍ ထိုကလျာဏောအရ ကိတ္တိသဒ္ဒါရအောင်“ကလျာဏဂုဏသမန္နာဂတော”ဟု ဖွင့်သည်၊ သေဋ္ဌောကား အဓိပ္ပါယတ္ထ အဖွင့်တည်း။ [“ သမန္နာဂတော ”ဟု ဖွင့်သော်လည်း ကလျာဏောကို အသယတ္ထိတဒ္ဓိတ် မလုပ်ရ-ဟု ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။]

ကိတ္တိသဒ္ဒေါ ။ ။“ကိတ္တိယေဝ”ဟု ပဌမဖွင့်ရာ၌ ကိတ္တိနှင့် သဒ္ဒပုဒ်တို့ အရတူ (ကမ္မဓာရဲသမာသ်) ဟု ပြ၏၊ ကိတ္တိယတေ– ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဧတိ ကိတ္တိ၊ [ကိတ္တ-သံသဒ္ဒေဓံဝတ်, တိပစ္စည်း။] သဒ္ဒီယတေ-ပြောဆိုအပ်၏၊ ဧတိ သဒ္ဒေါ၊ ကိတ္တိ ဧဝ+သဒ္ဒေါ ကိတ္တိ သဒ္ဒေါ။ [ဝတ္ထော ယေဝ (ဂုဏ်သတင်းကိုပင်) ဟိ ကိတ္တေတမ္ပတေ ကိတ္တိ, သဒ္ဒနီယတော သဒ္ဒေါတိစ ဝုစ္စတိ၊– ဋီကာသစ်၊ ကိတ္တိ+သဒ္ဒဟူသော သံဝဏ္ဏတမ္ပ ၂ ပုဒ်တွင် တပုဒ်ကိုသာ“ကိတ္တိယေဝ”ဖေါ်ပြရာ၌ မှတ်ဖွယ်အချက်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ထုတိယောသော ဝါ။ ။“ကိတ္တိကို ထုတိ, သဒ္ဒေါကို ယောသော” ဟု ဖွင့်၏၊ “ကိတ္တ–သံသဒ္ဒေ (ကောင်းစွာ ပြောခြင်း)” ဟူသော ဓာတ်နက် အရ “ ကောင်းစွာ ပြောခြင်း”ဟူသည် ချီးမွမ်းခြင်းပင်တည်း၊ ကိတ္တာနံ (အဘိတ္ထဝနံ) – ချီးမွမ်းခြင်း၊ ကိတ္တိ-ခြင်း၊ ကိတ္တိယာ-ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့် +ပဝတ္တော+သဒ္ဒေါ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ+ထိသဒ္ဒဟူသည် သာမန်ပြောရိုး သဒ္ဒမဟုတ်,“ကျယ်လောင်စွာ ပြန့်နှံ့၍ ထွက်လာသော သဒ္ဒဖြစ်သည်” ဟု သိစေလို၍“ယောသ”ဟု ဖွင့်သည်။ [“ဃသ-စု, အာဒိကရဏော (ထင်စွာပြုခြင်း)” ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ ထို ထင်စွာပြုခြင်း ဟူသည် ထင်ရှားအောင် ကြွေးကြော်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“ယောသ–ကြွေးကြော်သံ”ဟု အနက်ဆိုကြသည်။]

တည်း၊ အဗ္ဘုဂ္ဂတောတိ - ကား၊ သဒေဝကံ – နတ်ဗြဟ္မာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ လောကံ–သတ္တလောကကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ - လွှမ်းခြုံ၍၊ ဥဂ္ဂတော - တက်ပြီ၊ ကိန္တိ–အဘယ်သို့လျှင်၊(အဗ္ဘုဂ္ဂတော–သဒေဝက, လောကဥသုံ, အလုံးစုံကို, လွှမ်းခြုံ၍ တက်သနည်း)၊ ဣတိပိ၊ပေ၊ဘဂဝါတိ-ဟူ၍၊ (အဗ္ဘုဂ္ဂတော-ပြီ)။

တတြ–ထို ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အစရှိသော ပါဋိတော်မြတ်, ပါဌ်အရာ၌၊ အယံ– ဤ ဆိုအပ်လတ့ံကား၊ ပဒသမ္ဗန္ဓော – ပုဒ်တို့၏ ဆက်စပ်ခြင်းတည်း၊ သော ဘဂဝါ-ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတိပိ-ဤအကြောင်း, ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ–အရဟံ မည်တော်မူ၏၊ (သော ဘဂဝါ)၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မည်တော်မူ၏ ၊ပေ၊ (သော ဘဂဝါ)၊ ဣတိပိ-ဤအကြောင်း ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ဘဂဝါ-ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပဒသမ္ဗန္ဓော– တည်း)၊ ဣမိနာစ ဣမိနာစ ကာရဏေန–ဤအကြောင်း ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊(အရဟံ–မူ၏၊) ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

× × × × × × × ×

အဗ္ဘုဂ္ဂတော မှတ်ချက် ။ ။ အဘိ + ဥဂ္ဂတောဟု ခွဲ၍, အဘိကို " သဒေဝကံ လောကံ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [အဘိသဒ္ဒေါ အဘိဘဝနေ၊အဘိဘဝနဥေတ္ထ အဇ္ဈောတ္ထရဏမေဝါတိ ဝုတ္တံ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာတိ၊ – ဋီကာသစ်။] သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ကမ္မပ္ပဝစနီယအမည်ရသော အဘိ စသောပုဒ်များကို " အနက် သီးခြားမရှိ , ထွန်းပြရုံသာ"ဟု ဆိုကြသော်လည်း ဤ၌ သဒ္ဒါကျမ်းတို့အဆိုကိုမငဲ့ဘဲ အဘိကို ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနဇောတကအပြင် အဘိဘဝန အနက်ကိုပါ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။

ဣတိပိ၊ပေ၊ဘဂဝါ။ ။ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆို စီးဖြန်းပွားများသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣတိပိ သော ဘဂဝါ၌ ဣတိပိ သဒ္ဒါကို ဂုဏ်တော် ၉ ပါးလုံး၌ပင် ယှဉ်စေ၍"ဤ ဂုဏ်တော်အကြောင်း, ဤ ဂုဏ်တော် အကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံမည်တော်မူ၏၊ ၊ပေ၊ဤဂုဏ်တော်အကြောင်း,ဤဂုဏ်တော်အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါမည်တော်မူ၏"ဟု ဂုဏ်တော်တို့ကို အောက်မေ့ရသကဲ့သို့, ဗုဒ္ဓ၏ ဂုဏ်တော်များကို ပြောပြသော ဇီဝကကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဣတိပိသဒ္ဒါကို ဂုဏ်တော်တိုင်း၌ ယှဉ်စေ၍ ပြောပြရသည်"ဟု ထုံးစံ ဥပဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣတိပိ အရဟံ၊ပေ၊ဣတိပိ ဘဂဝါ" ဟု မိန့်သည်။

ဣတိပိ။ ။ ဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြုသော အခါ ထို ဂုဏ်တော်သည် အာရုံပြုသူ၏ ဉာဏ်ထည်း၌ ထင်လာသောကြောင့်, ထို ဂုဏ်တော်သည် အာရုံအားဖြင့် နီးကပ်လျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဣတိကို အနီးအနက်ဟောသော ဣမသဒ္ဒါဖြင့် " ဣမိနာ " ဟု ဖွင့်၏၊ အရဟံ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဂုဏ်တော်သည်ပင် တပါးလည်း မက ၂ ပါးလည်း မက စိတ်ထည်း၌ အများအပြား ထင်လာသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထ (သမုစ္စယတ္ထ) ပိသဒ္ဒါဖြင့် " ဣတိပိ "ဟု ဆို၍, သမုစ္စယတ္ထ စသဒ္ဒါဖြင့်"ဣမိ နာစ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသည်။ [ဣတိ သဒ္ဒေါ ဣမ အာသန္ဒ ပစ္စက္ခကရဏတ္ထော၊ ပိသဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော၊ တေနစ တေသံ ဂုဏာနံ ဗဟုဘာဝေါ ဒီပိတော၊–ဋီကာ။]

တတ္ထ-ထို သော ဘဂဝါအစရှိသော ပါဋိတော်မြတ်, ပါဠိအရာ၌၊ အာရက တ္တာ – ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ အရီနံ– ရန်သူတို့၏ရင်း၊ ဝါ-တို့ကိုရင်း၊ အရာနံ–အကန့်ထောက်ဆန်တို့၏ရင်း၊ ဝါ– တို့ကိုရင်း၊ ဟတတ္တာ - သတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ပစ္စယာဒီနံ-သင်္ကန်းစသော ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့အား၊(အလမတ္ထသမ္ပဒါန်၊) အရဟတ္တာ - ထိုက်တန်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ပါပကရဏေ – မကောင်းမှုကို ပြုခြင်း၌၊ ရဟာဘာဝါ– ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ရင်း၊ တာဝ–သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါစသော ဂုဏ်တော်တို့မှ ရှေးဥုးစွာ၊ ဣတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ-၍ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သော ဘဂဝါ-ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ အရဟန္တိ– အရဟံ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ အာဒိနာ – ၍သို့ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ မာတိကံ- မာတိကာကို၊ (အကျဉ်းချုပ် ခေါင်းစဉ်ကို)၊ နိက္ခိပိတ္ဆာ-ချထားပြီး၍၊ စ– မာတိကာသာ မကသေး၊ သဗ္ဗာနေဝ - အလုံးစုံ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောနိ ပဒါနိ-၍ အရဟံအစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂေ–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ - ဗုဒ္ဓါနုဿတိ နိဒ္ဒေသ၌၊ ဝိတ္ထာရိတာ နိ- ချဲအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊(ထိုသို့အလုံးစုံသော ၍ အရဟံအစရှိသော ပုဒ်တို့၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ နိဒ္ဒေသ၌ ချဲအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ တတော-ထို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ၊ နေသံ-ထို အရဟံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဝိတ္ထာရော- အကျယ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော–ယူထိုက်၏၊ (ယူပါလေ)။

ပန-ဆက်၊ ဇီဝကော - ဇီဝကသည်၊ ဧကမေကဿ - တပါးတပါးသော၊ ပဒဿ-ဂုဏ်တော်ပုဒ်၏၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ – ပြီးဆုံး စေ၍၊ မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ မယှံ-အကျွန်ုပ်၏၊ သတ္ထာ-ဆရာသည်၊ ဧဝံ–၍ အကြောင်း ၍ အကြောင်းကြောင့်၊ အရဟံ – အရဟံမည်တော်မူပါ၏၊ ဧဝံ– ကြောင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မည်တော်မူပါ၏၊ပေ၊ဧဝံ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါ– ဘဂဝါမည်တော်မူပါ၏၊ ဣတိ, ဝတ္ထာ - သံတော်ဥုးတင်ပြီး၍၊ တံ ဒေဝေါ၊ပေ၊ပသီဒေယျာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ-သံတော်ဥုးတင်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တ္ထေ- ၍ တံဒေဝေါအစရှိသော စကားရပ်၌၊ တံဒေဝေါ ပယိရုပါသတူတိ-တံဒေဝေါ ပယိရုပါသတု ဟူ၍၊ ဝဒန္တော–သံတော်ဥုးတင်သော ဇီဝကသည်၊ (အာဟ၌

× × × × × × ×

ဇီဝကော ပန ။ ။ ဇီဝကသည် များစွာသော ဘုရာ့ဂုဏ်တော်တို့ကို ဘုရား ရှင်၏ အထံတော်မှပင် ကြားနာခဲ့ပြီးသူ ဖြစ်၏၊ သစ္စာ ၄ ပါးကို သိပြီးသော အရိယာ ဖြစ်သည့်အတွက် ဘုရာ့သာသနာတော်၌ သို့လောသို့လော တွေးတော ယုံမှားခြင်း မရှိ တော့၊ ထို့ကြောင့် ဘုရာ့ဂုဏ်တော်တို့ကို ပြောဘို့ရာ အလွန်ရဲရင့်ရကား အရဟံစသော ဂုဏ်တော်တပါးစီကိုပင် အကျယ်ချဲထွင်၍ပြောကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် "ဇီဝကော ပန"စသည်ကို မိန့်သည်။

စပ်)၊ [ဤ "ဝဒန္တော- အာဟ" အတွင်း၌ မဟာရာဇ ၂ ပုဒ်ပါနေ၏၊ ဟပုဒ်ပိုသည်။] မဟာရာဇ– မဟာရာဇာ၊ ဟိ - ချဉ်းကပ်ထိုက်သည်ကား မှန်ပါ၏၊ တုမှာဒိသာနံ-အရှင်မင်းမြတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သတေနပိ-အရာသည်ရင်း၊ သဟဿေနပိ – အထောင်သည်ရင်း၊ သတသဟဿေနပိ–အသိန်းသည်ရင်း၊ ပုဌဿ–မေးအပ်သော၊(ပြဿနာ အမေးခံရသော)၊မယှံ-အကျွန်ုပ်၏၊ သတ္ထုနော-ဆရာ၏၊("ထာမောစ ဗလဉ္စ"တို့၌စပ်)၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ကထေတုံ–ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ ထာမောစ-ဒေသနာ ဉာဏ်တော်အစွမ်းသည်ရင်း၊ ဗလဉ္စ-ဆယ်ပါးသော ဉာဏ်တော်အားသည်ရင်း၊ အတ္ထိ– ရှိပါ၏၊ ဝိသဋ္ဌံ– စွန့်လွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ–ရှုံရှားခြင်းကင်း ရဲတင်းစွာ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ပုစ္ဆေယျာသိ - ပြဿနာ မေးတော်မူပါ၊ ဣတိ , အာဟ - ပြီ။ [ဝိသဋ္ဌံ နေရာ၌ "ဝိသဋ္ဌော–စွန့်လွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည်၊(ဟုတွာ)" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

ရညောပိ - မင်းသည်လည်း၊ ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂုဏကထံ-ဂုဏ်တော် စကားကို၊ သုဏန္တဿ – ကြားနာရစဉ်၊ [တနည်း , ဘဂဝတော-၏၊ပေ၊သုဏန္တဿ–ကြားနာရသော၊ ရညောပိ-မင်း၏လည်း။] သကလသရီရံ-အလုံးစုံသော ကိုယ်သည်၊(တကိုယ်လုံးသည်၊) ပဉ္စဝဏ္ဏာယ- ၅ မျိုး အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဗီတိယာ–ဗီတိသည်၊ နိရန္တရံ–မပြတ်၊ ဖုဋ္ဌံ - ပြန့်နှံ့အပ်သည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊[တနည်း-"ဗီတိယာ–ဗီတိဖြင့်၊ နိရန္တရံ, ဖုဋ္ဌံ-ပြန့်နှံ့သည်၊

× × × × × × ×

ဧတ္ထစ၊ပေ၊အာဟ။ ။ ပါဋ္ဌိတော်၌ "တံ ဒေဝေါ ပယိရုပါသတု" မျှသာ ရှိပါသော်လည်း ထိုစကားအတွက် သာမတ္ထိယတ္ထ (ပြစွမ်းနိုင်သော အနက်ပို) ကို ပြလို၍ "ဧတ္ထစ"စသည်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်သည်၊"တုမှာဒိသာနံ ဟိ"စသော စကားများသည်"တံ ဒေဝေါ ပယိရုပါသတု" ၏ သာမတ္ထိယတ္ထ ဖြစ်သည် – ဟူလို။ [ထာမောဒေသနာညာဏမေဝ၊ ဗလံ ပန ဒသဗလညာဏံ, ဝိသဋ္ဌံတိ ဘာဝနုပုံသကပဒံ၊ အနာသင်္ကန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ ဝိသဋ္ဌပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဗာဟိရနိဒါန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ပဉ္စဝဏ္ဏာယ။ ။ ခုဒ္ဒိကာဗီတိ, ခဏိကာဗီတိ, ဩတ္ကန္တိကာဗီတိ , ဥဗ္ဗေဂါဗီတိ, ဖရဏာဗီတိဟူသော ဗီတိ ၅ မျိုးကို "ပဉ္စဝဏ္ဏာ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါလည်း အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ပမာဏ အနက်ဟောတည်း၊ ထို ပမာဏ အနက်ကိုပင် "ပကာရ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ [ဖုဋ္ဌံ၌ ဖရဓာတ်,တပစ္စည်း၊ဖ၏ (အ) ကို ဥ,တကို ဋပြု၊] အဘယ့်ကြောင့် ဂုဏ်တော်ကိုကြားရုံမျှဖြင့် ထိုမျှလောက် ဗီတိဖြစ်ရသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊"ရှေးက အဓိကာရ (အလွန်အကဲ ပြုအပ်ခဲ့သော ကောင်းမှုပါရမီ) ရှိပြီးဖြစ်သော ကြောင့် ဂုဏ်တော်ကို ကြားရုံမျှဖြင့် ထိုမျှလောက် ဗီတိဖြစ်ရသည်" ဟု ဖြေပါ၊ မှန်၏–ထိုမင်းသည် ပါရမီဂုဏ်ကို ပိတုဃာတကကံက မနှိပ်စက်လျှင် ထိုဘဝ၌ မဂ်ဖိုလ်ရလောံအောင် ကောင်းမှုပါရမီ ရှိခဲ့ပြီးသူ ဖြစ်သည်။

အဟောသိ"ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] သော- ထိုမင်းသည်၊ တခ်ဏညေဝ–ထို ခဏ၌ပင်၊ ဂန္တုကာမော – သွားခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ပန- ထိုသို့ပင် သွားခြင်းငှါ အလိုရှိပါသော်လည်း၊ ဣမာယဝေလာယ–ဤအချိန်၌၊ မယှံ- ငါ့ဘို့၊ (ယာနာနိ ၌စပ်)၊ ဝါ- ငါသည်၊ ဒသဗလဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂစ္ဆဟော-သွားလသော်၊ ဇီဝကာ- ဇီဝကကို၊ အညတြ-ကြဉ်၍၊ အညော-ဇီဝကမှအခြားသော၊ ကောစိ- တစုံတယောံသည်၊ ခိပ္ပံ- လျင်မြန်စွာ၊ ယာနာနိ-ယာဉ်တို့ကို၊ ယောဇေတုံ ယှဉ်စေခြင်းငှါ၊ နသက္ခိဿတိ-စွမ်းနိုင်လိမ့် မည်မဟုတ်၊ ဣတိ, စိန္တေတွာ-၍၊ "တေနဟိ၊ပေ၊ကပ္ပါပေဟီတိ–ဟူ၍၊ အာဟ။

တတ္ထ-ထို တေနဟိ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ တေနဟီတိ–တေနဟိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥယျောဇနတ္ထေ-တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊(ပဝတ္တော)၊ နိပါတော- နိပါတ်တည်း၊ သမ္မဇီဝက – အချင်း ဇီဝက၊ ဂစ္ဆ – သွားပါချေ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ["ယာဉ်တို့ကိုပြင်ဘို့ရန် သွားပါချေ" ဟု တိုက်တွန်းသည်– ဟူလို။] ဟတ္ထိယာနာနီတိ-ကား၊ အနေကေသု– များစွာကုန်သော၊ အဿရထာဒီသု- မြင်းယာဉ်,ရထားယာဉ်အစရှိကုန်သော၊ ယာနေသု-ယာဉ်တို့သည်၊ဝိဇ္ဇမာနေ သုပိ – ထင်ရှား ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ဟတ္ထိယာနံ – ဆင်ယာဉ်သည်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်၏၊ ဥတ္တမဿ–မြတ်သော မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကံ-အထံတော်သို့၊ ဥတ္တမ ယာနေနေဝ-မြတ်သောယာဉ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားထိုက်၏၊ ဣတိစ-ဤသို့ ၎င်း၊ ("စိန္တယိတ္တာ"၌ လှမ်းစပ်)။ [ဥတ္တမ ဖြစ်ရုံသာမက အပ္ပသဒ္ဒ ဖြစ်ခြင်း လည်း အကြောင်းတပါးပင်ဟု ပြလို၍"အဿယာန"စသည်မိန့်၊"အဿရထ ယာနာနိ ဟိ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ဟိ ပါသည်ကား မကောင်း။] အဿယာန ရထယာနာနိ-မြင်းယာဉ်,ရထားယာဉ်တို့သည်၊ သသဒ္ဒါနိ–ဆူညံသောအသံ ရှိကုန်၏၊ ဒူရတောဝ–အဝေးမှပင်၊ တေသံ-ထို မြင်းယဉ်, ရထားယာဉ်တို့၏၊ သဒ္ဒေါ-အသံကို၊ သုယျတိ-ကြားအပ်၏၊ ဟတ္ထိယာနဿ–ဆင်ယာဉ်၏၊ ပဒါနု ပဒံ – ရှေခြေရာသို့ အစဉ်လိုက်သော ခြေရာဖြင့်၊ (ဖဝါးခြေထပ် ထက်ကြပ် မကွာ)၊ ဂစ္ဆန္တာပိ- လိုက်သွားသူတို့သော်မှလည်း၊ သဒ္ဒံ-အသံကို၊ နသုဏန္တိ- မကြားရကုန်၊ ပန-ဆက်၊ နိဗ္ဗုတဿ-ကိလေသာ အပူဝေး၍, ငြိမ်းအေးတော် မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကေ–အထံတော်သို့၊ နိဗ္ဗုတေ ဟေဝ–ဆူဆူညံညံ အသံမထွက် ငြိမ်သက်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ [အပ္ပ

× × × × × × ×

ပဒါနုပဒံ။ ။ပဒသဒ္ဒါသည် "ခြေရာ"အနက်ဟောတည်း၊ ပဒံ-ရှေကသွားသော ဆင်ယာဉ်၏ခြေရာသို့+အနုပဒံ–အစဉ်လိုက်သောခြေရာတည်း၊ (နောက်က လိုက်သူ၏ ခြေရာတည်း၊) ပဒါနုပဒံ– ရာ၊ ကြိယာဝိသေသနပုဒ်တည်း၊ "ရှေကသွားသောဆင်၏ ခြေရာနှင့် နောက်ကလိုက်သော လူ၏ခြေရာက ထပ်နေအောင်"ဟူလို။

သဒ္ဒတာယ သဒ္ဒသခေါ်ဘနဂူပသမေဟေဝ၊ – ဋီကာသစ်၊] ယာနေဟိ – ယာဉ်တို့ဖြင့်၊ ဂန္တဗ္ဗံ– သွားထိုက်၏၊ ဣတိစ – ဤသို့ဝင်း၊ စိန္တယိတွာ– ကြံ၍၊ ဟတ္ထိယာနာနီတိ–ဟူ၍၊ အာဟ။

ပဉ္စမတ္တာနိ ဟတ္ထိနိကာသတာနီတိ - ကား၊ ပဉ္စကရေဏုသတာနိ – ဆင်မငါးရာတို့ကို၊ ကပ္ပါပေတွာတိ-ကား၊ အာရောဟဏသဇ္ဇနာနိ–စီးဘို့ရန် ပြင်ဆင်ခြင်းရှိသည်တို့ကို၊ (တနည်း) အာရောဟဏသဇ္ဇာနိ-စီးဘို့ရန် ပြင်ဆင်အပ်သည်တို့ကို၊ ကာရေတွာ – ပြုစေပြီး၍၊ အာရောဟဏီယန္တိ – ကား၊ အာရောဟဏယောဂ္ဂံ- စီးခြင်းငှါ လျောက်ပတ်သော၊ သြပဝယှံ-မင်းသို့ကပ်၍ ဆောင်ယူစွမ်းနိုင်သော၊ (တနည်း) သြပဂုယှံ- မင်းကို လျှိုဝှက်စွမ်းနိုင်သော၊(နာဂံ- စီးတော်ဆင်ကိုလည်း၊ ကပ္ပါပေတွာ ၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော။

× × × × × × ×

ကရေဏု။ ။ကရေဏု သဒ္ဒါသည် ဆင်ထီး- ဆင်မအနက်ကို ဟော၏၊ ဆင်မကို ဟောရာ၌ ဟတ္ထိနီသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ "ကြိဓာတ် , နေပစ္စည်း" ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ နကို ဏပြန်ထားသည်၊ ပါဋ္ဌ၌ ကရဓာတ်, သွာဒိဂိုဏ်း, ဝဓ (ညှဉ်းဆဲ) အနက်ဟောတည်း၊ ကိဏောတီတိ ကရေဏု–သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောဆင်။

ကပ္ပါပေတွာ။ ။စုရာဒိ ကပ္ပဓာတ်သည် တတ္တ ဝိဓိ ဆေဒအနက်တို့ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဝိဓိ (ပြုစီစဉ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကပ္ပါပေတွာ–စီစဉ်စေ၍ (ပြင်ဆင်စေ၍)" ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ "ပြင်ဆင်စေခြင်း" ဟူသည်လည်း စီးဘို့ရန် အသင့်ပြင်ထားစေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အာရောဟဏ-စသည်ကို အဓိပ္ပါယတ္ထဟု မှတ်ပါ။

အာရောဟဏသဇ္ဇ (နာ) နိ။ ။ "အာရောဟဏသဇ္ဇနံ ကုထာဒီနံ (ဆင်ကုန်းအစရှိသည်တို့ကို) ဗန္ဓနမေဝ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အလို "အာရောဟဏ သဇ္ဇနာနိ" ဟု ပါဌ်ရှိပါစေ၊ အာရောဟဏာယ + သဇ္ဇနံ ယေသံတိ အရောဟဏသဇ္ဇနာနိ၊ စာအုပ်တို့၌ကား "အာရောဟဏသဇ္ဇာနိ" ဟု ရှိ၏၊ "သဇ္ဇီ ယန္တေတိ သဇ္ဇာနိ၊ အာရောဟဏာယ + သဇ္ဇာနိ အာရောဟဏသဇ္ဇာနိ" ဟု ပြု။

အာရောဟဏီယံ။ ။အာရောဟိတဗ္ဗော–စီးထိုက်၏၊ ဣတိ အာရောဟဏီယော၊ အာ+ရုဟ, အနီယ၊ "ရော" ဟု သြဝုဒ္ဓိပြု၊ နကို ဏပြု၊ အနီယပစ္စည်း၏ အရဟအနက်ကို ပြလို၍ "ယောဂ္ဂံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "စီးခြင်းငှါ + သင့်လျော်" ဟူသည်နှင့် "စီးထိုက်" ဟူသည် သဘောတူတည်း။

သြပဝယှံ။ ။စာအုပ်တို့၌ "သြပဂုယှံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ အဘိဓာန် (၃၆၆) ၌ "သြပဝယှော ရာဇဝယှော–စီးတော်ဆင်" ဟု ရှိ၏၊ ဝယှော၌ ဝဟဓာတ်, ကတ္တားဟော ဏျပစ္စည်း၊ ဟနှင့် ယ ရှေနောက်ပြန်၊ ရာဇာနံ ဥပဂန္ဒာ ဝဟတီတိ ဥပဝယှော – မင်းသို့ချဉ်းကပ်၍ ဆောင်ယူတတ်သောဆင် (ထိုသို့ ဆောင်ယူတတ်လေ်အောင် လိမ္မာသောဆင်)၊ ဥပပုဒ်က ဓာတ်မဟုတ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိမရောက်နိုင်ရကား "ဥပဝယှောယေဝ သြပဝယှော" ဟု သွတ္ထ၌ ဏ ပစ္စည်းသက်။ [ဋီကာသစ်၌ "သြပဂုယှန္တိပိ ပဌန္တိ" ဟု ဆို၍ "ရာဇာနံ ဥပဂူဟိတုံ ဂေါပိတုံ သမတ္ထံတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်ပြလေသည်။]

ပန - ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဥုးအံ့၊ သေ (ဧသော)–ဤ ဇီဝကသည်၊ ရညာ– မင်းသည်၊ ဝုတ်တံ-ပြောဆိုအပ်သော အစီအစဉ်ကို၊ အကာသိကိ ံ-ပြုသလော၊ အဝုတ်တံ-မပြောဆိုအပ်သော အစီအစဉ်ကို၊ (အကာသိကိ ံ-လော)၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဝုတ်တံ-ကို၊ (အကာသိ-ပြုပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ကသ္မာ – အဘယ့်ကြောင့်၊ (အဝုတ်တံ, အကာသိ – ပြုရသနည်း၊) ပဋ္ဌိတတာယ – မြော်မြင်တတ်စွာ , ပညာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဝုတ်တံ, အကာသိ-ပြီ၊) ကိရ-ချဲ့၊ အဿ–ထိုဇီဝက၏၊ ဧဝံ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ ံ)၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဣမာယ ဧဝလာယ–ဤအချိန်၌၊ ဂစ္ဆာမိ- သွားအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒတိ- ပြော၏၊ ရာဇာနော စ နာမ–မင်းတို့မည်သည်လည်း၊ (မင်းတို့ဆိုတာလဲ)၊ ဗဟုပစ္စတ္ထိကာ-များသောရန်သူရှိကုန်၏၊ အန္တရာမဂ္ဂေ– လမ်းခရီးအကြား၌၊ ကောစိ- တစုံတခုသော၊ အန္တရာယော–အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မံဝိ-ငါ့ကိုလည်း၊ ဂရဟိသန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကုန်လတံ့၊ (ကိ ံ)၊ ဇီဝကော-သည်၊ ရာဇာ-သည်၊ မေ-၏၊ ကထံ-စကားကို၊ ဂဏှာတိ - ယူ၏၊ (လိုက်နာ၏)၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ အကာလေဝိ–မထွက်သင့်ရာအခါ၌လည်း၊ ရာဇာနံ - ကို၊ ဂဟေတွာ - ခေါ်ယူ၍၊ နိက္ခမတိ–ထွက်ဘိ၏၊ ဣတိ(ဂရဟိသန္တိ)၊ ဘဂဝန္တံဝိ- ဘုရားရှင်ကိုလည်း၊ ဂရဟိသန္တိ၊ (ကိ ံ)၊ သမဏော ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမသည်၊ မယ္ဟံ-၏၊ ကထာ-တရားစကားသည်၊ ဝတ္တတိ– ဖြစ်၏၊ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ကာလံ- အချိန်ကို၊ အသလ္လက္ခေတွာဝ –မမှတ်သားမူ၍သာလျှင်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ကထေတိ-ဟောဘိ၏၊ ဣတိ, (ဂရဟိသန္တိ)၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကဲ့ရဲ့ကုန်လတံ့၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်ပြုလသော်၊ မယ္ဟံ-ငါ့ကို၊ ဂရဟာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည်၊ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဘဂဝကော-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဂရဟာ–သည်၊ နဥပ္ပဇ္ဇတိ–မဖြစ်၊ ရညော စ-မင်းကိုလည်း၊ ရက္ခာ-စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ - ကို၊ သုသံဝိဟိတာ – ကောင်းစွာ စီရင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မိမိကိုလည်း မကဲ့ရဲ့နိုင်, မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း မကဲ့ရဲ့နိုင်, မင်းကိုလည်း ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်အပ်ပြီး ဖြစ်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊ ဣဘိ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ (အဟောသိ)။

× × × × × × ×

ဧဝံ ကိရဿ၊ပေ၊ကရိဿာမိတိ။ ။ဇီဝက၏ အမြော်အမြင် ပညာရှိပုံကိုပြလို၍ “ဧဝံ ကိရဿ၊ပေ၊ကရိဿာမိတိ”ဟု မိန့်သည်။.... [ကထာ ဝတ္တာတိတိ လဒ္ဓေါကာသဘာဝေန- အခွင့်ကောင်းရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကထာ - တရားစကားသည်၊ ပဝတ္တတိ၊– ဋီကာသစ်။] “ဇီဝကခေါ်လာသဖြင့် အခွင့်ကောင်းရ၍ ရှင်ဘုရင်အား တရားဟောရပေသည်”ဟူလို။

တတော–ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိယော-တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ ဘယံနာမ–ဘေးမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သုခံ- ချမ်းသာစွာ၊ ဣတ္ထိ ပရိဝုတော-မိန်းမအပေါင်း ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂမိဿာမိ-သွားရတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီးလျှင်၊ ပဋ္ဌဟတ္ထိနိကာသတာနိ-ငါးရာသောဆင်မတို့ကို၊ ကပ္ပါပေတွာ–ပြင်ဆင်စေပြီး၍၊ ပဋ္ဌဣတ္ထိသတာနိ - ငါးရာသော မိန်းမတို့ကို၊ ပုရိသဝေသံ–ယောကျ်ား၏အသွင်ကို၊ ဂါဟာပေတွာ–ယူစေပြီး၍၊ (တုမ္ဟေ)၊ အသိတောမရဟတ္ထာ–လက်တို့၌ သန်လျက် လှံဟူသောလက်နက် ရှိကုန်သည်၊ ဝါ– သန်လျက် လှံ လက်စွဲကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရာဇာနံ - မင်းကို၊ ပရိဝါရေယျာထ–ဝန်းရံကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တွာ– ပြောပြီး၍။

ပုန-တဖန်၊ စိန္တေသိ–စဉ်းစားပြန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမဿရညော– ဤမင်း၏၊ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ- ဤ အတ္တဘောဌာန်၊ မဂ္ဂဖလာနံ – မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြိုးသော မှီရာအကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ မရှိတော့၊ [“ဝိတုယာတက ကံထိုက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်မဂ်ဖိုလ်မရနိုင်တော့” ဟူလို။] ဗုဒ္ဓါစ နာမ-ဘုရားရှင်တို့မည်သည်လည်း၊ ဥပနိဿယံ-အားကြိုးသောမှီရာအကြောင်းကို၊ ဒိသွာဝ– မြင်တော်မူ၍သာ၊ ဝါ-မြင်တော်မူမှသာ၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ကထေန္တိ–ဟောတော်မူကြကုန်၏၊ ဟန္ဒ– ယခု၊ အဟံ– သည်၊ မဟာဇနံ- များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ဃန္ဓိပါတာပေမိ - စည်းဝေးစေရတော့အံ့၊ ဟိ- အကျိုးကား၊ (စည်းဝေးစေရခြင်း၏အကျိုးကား)၊ ဧဝံ–ဤသို့ များစွာသောလူအပေါင်းကို စည်းဝေစေခြင်းသည်၊ သတိ–ဖြစ်လသော်၊ ကဿစိ ဒေဝ–တစုံတယောံ၏သာလျှင်၊(အစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်သော တယောက်ယောက်၏သာလျှင်)၊ ဥပနိဿယေန–ကြောင့်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေဿတိ- ဟောတော်မူလတ္တံ့၊ သာ - ထိုဓမ္မဒေသနာသည်၊ မဟာဇနဿ - အား၊ ဥပကာရာယ - လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုခြင်းငှါ၊ [“အခြားသူများမှာလည်း နောက်နောင်အခါ မဂ်ဖိုလ်ရဘို့ရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးများခြင်းငှါ” ဟူလို။] ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (စိန္တေသိ၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေတွာ–ကြံပြီး၍။)

× × × × × × ×

တတော၊ပေ၊ ဂမိဿာမိတိ။ ။မိန်းမတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ယောကျ်ားတို့မှာ ကြီးကျယ်သော ဘေးမရှိနိုင်သောကြောင့် အနီးအပါးဌာ မိန်းမတွေ ခြံရံလျက်ရှိကြောင်းသိလျှင် ရှင်ဘုရင်ဌာ ယုံမှားသံသယစိတ် မဖြစ်နိုင်၊ “ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှါ မိန်းမတွေ ခြံရံကာ စိတ်ချမ်းသာစွာ သွားစေရတော့မည်” ဟု ကြံသည်။

ပုရိသဝေသံ၊ပေ၊ ဟတ္ထာ။ ။ မိန်းမတွေ ခြံရံနေသော်လည်း အမျှားကမူ လက်နက်ကိုင် ယောကျ်ားတွေ ဟု အထင်ရှိ၍ ဘုရင်၏အနီးသို့ မကပ်ဝံ့အောင် မိန်းမတွေကို ယောကျ်ားအသွင် ဆင်ပြင်စေလျက် လက်နက်တို့ကို စွဲကိုင်စေသည်။

သော– ထို ဇိဝကသည်၊ တတ္ထတတ္ထ– ထိုထို အရပ်သို့၊ သာသနံ - နှုတ်မှာစကားကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ ဘေရိ -စည်ကို၊ စရာပေသိ-လှည့်လည်စေပြီ၊ (ကိ–အာဘယ်သို့ စေလွှတ်သနည်း၊ ဝါ- အာဘယ်သို့ စည်လည်စေသနည်း)၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ရာဇာ– သည်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ဝါ – သွားမည်လို့၊ သဗ္ဗေ – အလုံးစုံသော လူတို့သည်၊ အတ္တနော – မိမိ၏၊ ဝိဘဝါနုရူပေန- စည်းစိမ်အား လျော်သဖြင့်၊ ရညော-၏၊ အာရက္ခံ–အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဂဏှန္တု– ယူကြကုန်လော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (သာသနံ, ပေသေသိ၊ ဘေရိံ, စရာပေသိ)။ [“အနေးပါလောက်သော လူကြီးများအထံသို့ နှုတ်မှာစကားပို့၍, လူအများအတွက် စည်လည်စေသည်” ဟု ခွဲပါ။]

တတော- ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နှုတ်မှာစကားကိုလည်း ပို့, စည်ကိုလည်းလည်စေခြင်းကြောင့်)၊ မဟာဇနော- သည်၊ စိန္တေသိ– ကြံပြီ၊ (ကိံ)၊ ရာဇာ– သည်၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဂစ္ဆတိ ကိရ- သွားမည်လို့တဲ့၊ ဘော–အချင်းတို့၊ ဝတ-အံ့သြဘွယ်၊ ကိဒိသိ- အဘယ်ကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဓမ္မဒေသနာ– တရားဒေသနာတော်သည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတံ့နည်း၊ နော-ငါတို့အား၊ (ကိံ ဒ္ဝစပ)၊ (တနည်း) နော-ငါတို့၏၊ နက္ခတ္တကီဠာယ-နက္ခတ်သဘင်, ပျော်ရွှင်ကစားခြင်းဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ တတ္ထဝ–ထို ဘုရင်သွားရာအရပ်သို့သာ၊ ဂမိဿာမ – လိုက်သွားကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ ပြီ)၊ (ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍)၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံသော လူတို့သည်၊ ဂန္ဓမာလာဒီနိ- နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်တို့ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–ယူ၍၊ ရညော-၏၊ အာဂမနံ- ထွက်လာခြင်းကို၊ အာကခ်မာနာ - မြော်လင့်ကြကုန်လျက်(စောင့်ဆိုင်းကြကုန်လျက်)၊ မဂ္ဂေ-လမ်း၌၊ အဋ္ဌံသု- တည်ကြကုန်ပြီ။

ဇိဝကောပိ- သည်လည်း၊ ရညော- အား၊ ကပ္ပိတာနိ ခေါ၊ ပေ၊ ကာလံ မညတီတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဝေဒေသိ-သံတော်ဥစ်းတင်ပြီ၊ တတ္ထ– ထို ကပ္ပိတာနိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယဿ ဒါနိ ကာလံ မညသီတိ တေံ- ယဿ၊ ပေ၊ မညသီဟူသော စကားသည်၊ ဥပစာရဝဓနံ – ပြောဆိုရိုးစကားမျှသာတည်း၊ ဣဒံ– သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ယံ–အကြင်ပြင်ဆင်မှုကို၊ တယာ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ အာဏတ္တံ- စေခိုင်းအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုပြင်ဆင်မှုကို၊ မယာ- အကျွန်ုပ်သည်၊ ကတံ - ပြုအပ်ပါပြီ၊ ဣဒါနိ- ယခု

× × × × × × ×

ဥပစာရဝဓနံ။ ။“ဝေါဟာရဝဓနမတ္တံ-ပြောဆိုရိုးစကားမျှသာ”ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ “ယဿ ဒါနိ ကာလံ မညသီ”ဟူသော စကားသည် ထိုခေတ်က ပြောရိုးစကားမျှသာ ဖြစ်၏၊ ထိုစကားမျှဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ကား မပြည့်စုံသေးပါ၊ ထို့ကြောင့် ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်စုံလင်အောင်“ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟု စကျိ၍ ဖွင့်ပြသည်–ဟူလို။

အခါ၌၊ တွံ- သည်၊ ယဿ ဂမနဿဝါ – အကြင်သွားခြင်း၏ဂုင်း၊ (ယဿ) အဂမနဿဝါ- အကြင်မသွားခြင်း၏ဂုင်း၊ ကာလံ-အချိန်ကို၊ မညသိ-သိတော်မူ၏၊ တဒေဝ-ထို သွားခြင်း, မသွားခြင်းကိုသာ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ရုစိယာ– အလိုအားဖြင့်၊ ကရောဟိ- ပြုတော်မူပါ၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ပစ္စေကာ ဣတ္ထိယောတိ- ကား၊ ပါဋိယေက္ကာ- အသီးအသီး တယောက်စီကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့ကို၊ (အာရောပေတွာ ၌စပ်)၊ ဧကေကိဿာ- တစီးတစီးသော၊ ဟတ္ထိနိယာ-ဆင်မ၌၊ ဧကေကံ-တယောက်တယောက်သော၊ ဣတ္ထိံ – မိန်းမကို၊ (အာရောပေတွာ ၌စပ်)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဥက္ကာသု ဓာရိယမာနာသူတိ - ကား၊ ဒဏ္ဍဒီပိကာသု – အရိုးရှိသော ဆီမီးတို့ကို၊ ဝါ– ဆီမီးတိုင်တို့ကို၊ ဓာရိယမာနာသု-ဆောင်အပ်ကုန်လသော်၊(နိယျာသိ ၌စပ်)။

မဟစ္စံ ရာဇာနုဘာဝေနာတိ – ကား၊ မဟတာ – ကြီးကျယ်သော၊ ရာဇာနုဘာဝေန- မင်း၏ အာနုဘော်ဖြင့်၊ (နိယျာသိ ၌စပ်)၊ မဟစ္စာတိပိ–မဟစ္စာဟူ၍လည်း၊ ပါဋိ–ပါဋိတော်ပါ၌သည်၊ (အတ္ထိ)၊ မဟတိယာ-ကြီးကျယ်သော၊

× × × × × × ×

ပစ္စေကာ။ ။"ပတိ+ဧကာ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ တိကို စပြု, ဒွေဘော်လာလျှင် " ပစ္စေကာ"ဟု သန္ဓိဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌"ပဋိဧကာယေဝ သန္ဓိဝသေန ပစ္စေကာ" ဟု ပါ၌မှန်ရှိပါစေ၊"ဧကာဧကာ–တယောက်စီ တယောက်စီသော မိန်းမတို့တည်း"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် ဝိစ္ဆာအဗျယီဘောဖြစ်၍ "ပစ္စေကံ"ဟု ရှိသင့်၏၊ " ပါဋိယေက္ကံ "လည်းနည်းတူ၊ သို့သော် စာအုပ်တို့၌ "ပစ္စေကာ"ဟု ရှိသောကြောင့် " ပတိ– အသီးအသီး ကုန်သော+ဧကာ–တယောက်စီတို့တည်း၊ ပစ္စေကာ–တို့"ဟု ကမ္မဓာရဲ ပြုရတော့မည်၊ "ပါတိယေက္ကာ"၌ကား (ယ်) လာ၍ " ပတိယေကာ " ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် သွတ္ထ၌ ဏျသက်၍ "ပါတိယေက္ကာ"ဖြစ်သည် ဟု ကြံပါ။

မဟစ္စံ။ ။"မဟန္တဿ+ဘာဝေါ– ကြီးကျယ်သော အာနုဘာဝ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ အကြီးအကျယ်ဂုဏ်တည်း " ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ မဟန္တနောင် ဘာဝအနက်၌ ဏျပစ္စည်းသက်, ဏ်ချေ, နှမှ နကိုလည်းချေလျှင် " မဟတျ " ဟု ဖြစ်၏၊ တျကို စပြု, ဒွေဘော်လာ, သိကို အံပြုလျှင်"မဟစ္စံ"ဟု ဖြစ်၏၊ " ထို ပဌမာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်း အနက်၌သက်၏"ဟု ပြလို၍ " မဟတာ "ဟု ဖွင့်သည်။ [မဟစ္စံတိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တ ဝစနန္တိ အာဟ–မဟတာတိ၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤနည်း၌လည်း " မဟစ္စံ "ပုဒ်သည် နပုလ္လိန်ဖြစ်နေသောကြောင့် " ရာဇာနုဘာဝေန " ဟူသော ပုလ္လိန်နှင့် လိန်မတူရကား လိင်္ဂဝိပလ္လာသ ဖြစ်နေ၏၊ သို့သော် အဌကထာတို့ကား ဤနည်း၌ ဝိပလ္လာသဟု မဆိုကြ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ် (သျာဒိကဏ္ဍ, ၁၅၀)၌ကား " မဟစ္စ " မဟုတ်, " မဟံ မဟန္တော " ကဲ့သို့ ပုလ္လိန် မဟံသဒ္ဒါနှင့် စနိပါတ်ပုဒ်တို့ကို တွဲထားသော " မဟဥ္စ " ပုဒ်ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ ပခုက္ကူနိဿယသစ်၌လည်း " မဟန္တောယေဝ မဟစ္စံ" ဟု သွတ္ထ၌ ဏျပစ္စည်းသက်၍ ရုပ်ပြီးစေတော်မူ၏၊ ဋီကာသစ်၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်ကြံခြင်းကို အပြစ်တင်တော်မူသည်။

(“ရာဇာနုဘာဝေန– ဖြင့်၊ နိယျာသိ- ထွက်ပြီ”၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သေ (ဧသော)– ဤမဟစ္စာ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ လိင်္ဂဝိပရိယယော – ပုလ္လိန်မှ ဣတ္ထိလိန်ဖေါက်ပြန်သော သဒ္ဒါတည်း။

ရာဇိဒ္ဓိ- မင်း၏တန်ခိုးကို၊ ရာဇာနုဘာဝေါ- ရာဇာနုဘာဝဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ ပန-ဆက်၊ အဿ- ထိုမင်း၏၊ ရာဇိဒ္ဓိ- မင်း၏တန်ခိုးဟူသည်၊ ကာ – အဘယ်နည်း၊ တိယောဇနသတာနံ - ယူဇနာသုံးရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဒ္ဓိနွံ– ၂ တိုင်းကုန်သော၊ မဟာရဋ္ဌာနံ - အင်္ဂတိုင်း, မဂဓတိုင်းကြီးတို့၏၊ ဣဿရိယ သိရီ-အစိုးရသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အသရေတည်း၊ ဟိ-ချဲ၊ တဿ-ထိုမင်း၏၊ အသုကဒိဝသံ- ထိုမည်သောနေ့၌၊ ရာဇာ-သည်၊ တထာဂတံ - မြတ်စွာဘုရားသို့၊ ဥပသင်္ကမိဿတိ- ချဉ်းကပ်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဋမတရံ-ရှေးဥုးစွာ၊ သံဝိဒဟနေ-စီစဉ်ခြင်းသည်၊ အသတိပိ-မရှိပါသော်လည်း၊ တခ်ဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ ပဋ္ဌဣတ္ထိသတာနိ-ငါးရာသော မိန်းမတို့သည်၊ ပုရိသဝေသံ-ယောကျ်ား၏အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ပဋိမုက္ကဝေဋနာနိ-စွပ်အပ်သော ဥုးရစ်ခေါင်းပေါင်းရှိကုန်သည်၊ (ခေါင်းပေါင်းကြီး ကုလားများကဲ့သို့ ဥုးရစ်ခေါင်းပေါင်းစွပ်ထားကုန်သည်)၊ အံသေ-ပခုံး၌၊ အာသတ္တခဂ္ဂါနိ-လွယ်အပ်သောသန်လျက်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဏိဒဏ္ဍတောမရေ - ပဒမြားအရိုးရှိသော လှံတို့ကို၊

× × × × × × ×

မဟစ္စ။ ။တချို့စာအုပ်များ၌ နိဂ္ဂဟိတ်မပါဘဲ “မဟစ္စ”ဟု ရှိ၏၊ “မဟန္တောယေဝ မဟစ္စံ” ဟု သွတ္ထ၌ ဏျပစ္စည်းသက်၍ ရာဇ၏ ဝိသသေနကြံကြသည်၊ မဟစ္စံ စ+တံ+ရာဇာစာတိ မဟစ္စရာဇာ၊ မဟစ္စရညော+အာနုဘာဝေါ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေါ” ဟု ပြုပါ၊ သို့သော် “ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ ”ဟူသော ဋီကာနှင့် မညီသောကြောင့် ရှေးပါဋ္ဌဟုတ်ဟန် မတူပါ။

မဟစ္စာ။ ။ဤနည်း၌“မဟတိယာ”ဟု ဆိုလိုလျက် တိ၌ ဣကိုချေပြီးလျှင် တ်ကိုယာသို့ကပ်၍ “ မဟတျာ ”ဟု ဖြစ်၏၊ တျကို စပြု၊ ဒွေဘော်လာလျှင် “ မဟစ္စာ ” ဟု ဖြစ်၏။

ဝိပရိယယ။ ။ဤနည်းအတွက် “ရာဇာနုဘာဝ”ဟူသော ဝိသေသျပုဒ်၏ ပုလ္လိန်နှင့် လိန်မတူသောကြောင့် ပုလ္လိန်မှ ဣတ္ထိလိန်ပြန်နေသော“လိင်္ဂဝိပရိယယ”ဟု ဆိုသည်။ [ဝိ+ပရိ+အယဓာတ်, အပစ္စည်းဖြစ်၍“ဝိပရိယယ”ဟု ထောမနိဓိ၌ရှိ၏၊ ဤဝိပရိယယ ပုဒ်သည် ဝိပလ္လာသပုဒ်၏ ပရိယာယ်ပင်တည်း။]

မဏိဒဏ္ဍတောမရေ။ ။ဋီကာသစ်၌“ တောမရ ”ကို “ အင်္ကုသ–ချန်း ” ဟု ဖွင့်သော်လည်း“လှံ”အနက်သာမှန်ကြောင်းကို အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ(၃၆၆)၌ ရှုပါ၊ သတ္တပဋ္ဌသုတ်၌လည်း“အစ္စင်္ကုသောဝ နာဂေါစ, ဇိတံ မေ တုတ္တတောမရံ”ဟု အင်္ကုသနှင့် တောမရကို အနက်တမျိုးစီခွဲ၍ ဆိုထားသည်၊ ကစ္စည်းဝုတ္တိ, ဗဟုဗ္ဗီဟိမှိစ သုတ်၌လည်း “ နာနာမုသလ၊ပေ၊ ဂဒါ(ချန်း)သိတောမရာ ” ဟု ခွဲလျက်ပင်ရှိ၏၊ ဆရာတို့နိဿယ၌“တောမရ–ခက်ရင်း”ဟု ပေးတော်မူ၏။

ဂဟေတွာ—ကိုင်၍၊ နိက္ခမိ ံသု- ထွက်ကြကုန်ပြီ၊ ယံ- ယင်း မိန်းမအပေါင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပစ္စေကာ၊ပေ၊အာရောပေတွာတိ- ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒ ထွေရေန)၊ ဝုတ္တံ။

[ခြေလျင်လိုက်ပါလာသော အခြွေအရံတို့ကို ပြလို၍ " အပရာပိ "စသည် ဖြင့်။] အပရာပိ - အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သောဠသသဟဿဓတ္တိယနာဋ္ဌ ကိတ္တိယော—တသောင်းခြောက်ထောင်သော ခတ္တိယဇာတ်ရှိသော ကချေသည် မိန်းမတို့သည်၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ပရိဝါရေသုံ – ဝန်းရံကြကုန်ပြီ၊ တာသံ – ထို ကချေသည်မိန်းမတို့၏၊ ပရိယန္တေ– အစွန်၌၊ ခုဇ္ဇဝါမနကကိရာတာဒယော– ကုန်းသောမိန်းမ, ပုက္ကသောမိန်းမ, ကိရာတလူမျိုးမိန်းမ အစရှိသည်တို့သည်၊ (ပရိဝါရေသုံ)၊ တာသံ- ထိုမိန်းမတို့၏၊ ပရိယန္တေ–၌၊ အန္တေပုရပါလကာ– နန်းတွင်းစောင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိဿာသိကပုရိသာ – အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ယောကျ်ားတို့သည်၊ (ပရိဝါရေသုံ)။

တေသံ – ထိုယောကျ်ားတို့၏၊ ပရိယန္တေ-၌၊ ဝိစိတြေဝေသဝိလာသိနော– ဆန်းကြယ်သောအသွင်ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ သဒ္ဒသဟဿမတ္တာ– ၆ သောင်း အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ မဟာမတ္တာ – အမတ်ကြီးတို့သည်၊ (ပရိဝါရေသုံ)။ [မဟတီ– ကြီးကျယ်သော + မတ္တာ – ရာထူးစည်းစိမ်စသော အတိုင်းအရှည်သည်၊ တေသံ အတ္ထိတိ မဟာမတ္တာ။] တေသံ - ထို အမတ်ကြီး တို့၏၊ ပရိယန္တေ - ၌၊ ဝိဝိဓာလင်္ကာရ ပဋိမဏ္ဍိတာ - အထူးထူးသော တန်ဆာ တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ နာနပ္ပကာရ အာဝုဓဟတ္ထာ – လက်တို့၌ အထူးထူးသော အပြားရှိသော လက်နက်ရှိကုန်သော၊ ဝါ - အထူးထူးသော အပြားရှိသော လက်နက်တို့ကို စွဲကိုင်ကြကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာဓရတရုဏာဝိယ– ဝိဇ္ဇာဓိရိလုလင်ဟိုတို့ကဲ့သို့၊ နဝုတိသဟဿမတ္တာ– ၉ သောင်း အတိုင်းအရှည်

× × × × × × ×

ခုဇ္ဇ၊ပေ၊ကိရာတာဒယော။ ။ဤသူတို့သည် နာဋကိတ္တိတို့၏ အလုပ်အကျွေးတို့ တည်း၊ ခုဇ္ဇ ဝါမနကဖြင့် သူတို့၏အသွင်ကို ပြ၏၊ " ကုန်းသော အသွင်သဏ္ဌာန်ရှိသူ, ကွသော အသွင်သဏ္ဌာန်ရှိသူများ" ဟူလို၊ ကိရာတဖြင့် အမျိုးဇာတ်ကိုပြ၏၊ အာဒိဖြင့် သဝရလူမျိုး, အန္ဓကလူမျိုးများကို ယူဘို့ရန် ဋီကာသစ် ပြ၏။ [" ကိရာတ – ကရင်, သဝရ–ချင်း " ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော် ဇာန္ဒိယလူမျိုးများဖြစ်၍ ဤမြန်မာနိုင်ငံ လူမျိုးများနှင့် တူလိမ့်မည်မထင်။]

ဝိဿာသိကပုရိသာ။ ။ဝိဿာသော (အကျွမ်းဝင်ခြင်း) ယေသံတိ ဝိဿာသိ ကာ။ [ဝသဝရေ-နပုံး ပဏ္ဏာ့က်တို့ကို၊ သန္ဓာယဟာ၊– ဋီကာသစ်။] ဌေးစေ့ကို ထုတ် ထားသော ဩပဏ္ဏမိက ပဏ္ဏာ့က်တို့သည် နန်းတော်သူများကို စောင့်ရှောက်ကြရ၏၊ ထို နန်းတော်သူ မောင်းမတို့နှင့် အကျွမ်းဝင်သောကြောင့် ထိုသူတို့ကို "ဝိဿာသိက" ဟု ဆိုဟန်တူသည်။

ရှိကုန်သော၊ ရဋ္ဌိယပုတ္တာ- တိုင်းပြည်အတွင်း၌ လှည့်လည်ကုန်သော မူစိုးတို့သည်၊ ဝါ-တိုင်းကျပ်မင်းတို့၏ သားတို့သည်၊(ပရိဝါရေသုံ)၊ တေသံ–ထို မူစိုးတို့၏၊ ပရိယန္တေ-၌၊ သတဉ္ဆနိကာနိ – တရာသောအဖိုးရှိသော အဝတ်တို့ကို၊ ဝါ– အဖိုးတရာထိုက်သော အဝတ်တို့ကို၊ နိဝါသေတွာ - ဝတ်၍၊ ပဉ္စသတဉ္ဆနိကာနိ–ငါးရာသော အဖိုးရှိသော အဝတ်တို့ကို၊ ဝါ- အဖိုးငါးရာထိုက်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဧကံသံ-တခုသော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ကတွာ-ပြု၍၊(တနည်း)ဧကံသံ ကတွာ - လက်ကန်တော့တင်၍၊ သုနှာတာ – ကောင်းစွာ ရေချိုးပြီးကုန်သော၊ သုဝိလိတ္တာ – ကောင်းစွာ လိမ်းကျံပြီးကုန်သော၊ ဝါ – ကောင်းစွာ လိမ်းကျံအပ်ပြီးသော နံ့သာရှိကုန်သော၊ ကဉ္စန၊ပေ၊သောဘိတာ-ရွှေပန်း အစရှိသော အမျိုးမျိုးသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သော၊ ဒသသဟဿမတ္တာ – တသောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ - ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ- လက်ျာလက်မောင်းကို၊ ဥဿာပေတွာ- ချီမြှောံ၍၊ ဇယသဒ္ဒံ-အောင်သံကို၊(ဇယတုမဟာရာဇာ အစရှိသောအသံကို၊)ဃောသေန္တာ-ကြွေးကြော်ကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ – လိုက်သွားကြကုန်၏။

တေသံ – ထိုပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပရိယန္တေ - ၌၊ ပဉ္စဂိကာနိ- ငါးပါးသောအင်္ဂါရှိကုန်သော၊ တူရိယာနိ - တူရိယာတို့သည်၊ ဝါ - တူရိယာ တီးမှုတ်သူတို့သည်၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ [တူရိယာတီးသူများကိုပင် ဌာနျူပစာရအားဖြင့် "တူရိယာနိ" ဟု ဆိုသည်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗတ္ထ တံဂါဟကဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။] တေသံ-ထို တူရိယာတို့၏၊ ပရိယန္တေ-၌၊ ဓနုပန္တိ ပရိက္ခေပေါ–လေးအစဉ် အကာအရံသည်၊ (ဂစ္ဆတိ)၊ တဿ-ထိုလေးအစဉ် အကာအရံ၏၊ ပရိယန္တေ၊ ဟတ္ထိယဋာ-ဆင်အပေါင်းတို့သည်၊(ဂစ္ဆန္တိ)၊ ဟတ္ထိနံ-ဆင်တို့၏၊ ပရိယန္တေ-၌၊ ဂီဝါယ- လည်ပင်းဖြင့်၊ ဂီဝံ - လည်ပင်းကို၊ (တနည်း)ဂီဝါယဂီဝံ– လည်ပင်းအချင်းချင်း၊ ပဟရမာနာ- ပုတ်ခတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်လျက်၊ (အချင်းချင်း ထိလောက်အောင်)၊ အဿပန္တိ – မြင်းအစဉ်သည်၊

× × × × × × ×

ရဋ္ဌိယပုတ္တာ။ ။"ဘောဇပုတ္တ – မုစိုး (မူစိုး)"ဟု ဖွင့်၏၊ "ပုတ္တ" ဟု ဆိုသော်လည်း ရှေးမူစိုးကြီးတို့၏ သားဖြစ်သော မုစိုးများပင်တည်း၊ ထိုသူတို့သည် တိုင်းပြည်၌ အနှံ့အပြား လှည့်လည်ကြသောကြောင့် "ရဋ္ဌေ+စရန္တိ"အရ "ရဋ္ဌိယ"ဟု ခေါ်သည်၊ တိုင်းပြည်အကြောင်း ကောင်းကောင်းသိသောကြောင့် ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိ တန်ခိုးရှိသော ဝိဇ္ဇာ ဓိုရ် လုလင်များနှင့် တူရကား သူတို့ကိုလည်း မင်းမှုထမ်း ခန့်ထားသည်၊ (တနည်း) တိုင်းပြည် ၂ ပြည်၏ အကြား၌ရှိသော အကြားတိုင်းပြည်ငယ် (တိုင်းကျပ်) ကို အပိုင်စားရသော တိုင်းစားတို့၏ သားတို့ကို "ရဋ္ဌိယပုတ္တ"ဟုလည်း ဋီကာသစ်၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ တိုင်းစားသားတို့မှာ ၉ သောင်းရှိတို့ ခဲ့ယဉ်းလှ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဖွင့်သည် စဉ်းစားစရာပင်။

(ဂစ္ဆတိ)၊ အဿ ပရိယန္တေ - မြင်းတို့၏အဆုံး၌၊ အညမည့် - ချင်း၊ သဃ်ဋ္ဌန ရထာ – ထိခိုက်သောရထားတို့သည်၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ ရထပရိယန္တေ - ရထားတို့၏ အစွန်၌၊ ဗာဟာယ – လက်မောင်းဖြင့်၊ ဗာဟံ – လက်မောင်းကို၊ (တနည်း) ဗာဟာယဗာဟံ-လက်မောင်းအချင်းချင်း၊ ပဟရမာနာ-ပုတ်ခတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်လျက်၊ (လက်မောင်းချင်း ထိလောက်အောင် နီးကပ်ကုန်လျက် – ဟူလို၊) ယောဓာ–စစ်သားတို့သည်၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ တေသံ-ထိုစစ်သားတို့၏၊ ပရိယန္တေ-၌၊ အတ္တနော အတ္တနော - မိမိ မိမိအား၊ အနုရူပါယ - လျော်သော၊ အာဘရဏ သမ္ပတ္တိယာ– တန်ဆာ၏ ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ ဝိရောစမာနာ - တင့်တယ်ကုန်သော၊ အဌာရသ–တဆဲ့ရှစ်ရပ်ကုန်သော၊ သေဏိယော- ကုန်သည်အပေါင်းတို့သည်၊ (ဂစ္ဆန္တိ)။ ["ဂန္ဓိကသေဏိ-နံ့သာကုန်သည်အပေါင်း"စသည်ကို "သေဏိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဘိက္ခုနီ – သံဃာဒိသေသ် , ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်၌လာသော "သေဏိ" များတည်း။]

ဋတိ - ဤသို့၊ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် စီစဉ်လသော်၊ ပရိယန္တေ–အစွန်၌၊ ဝါ-အစွန်က၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ ခိတ္တော- ပစ်အပ်သော၊ သရော–မြားသည်၊ ရာဇာနံ-မင်းသို့၊ နပါပုဏာတိ-မရောံ၊ ဧဝံ-ဤသို့ မြားမရောက်နိုင်လေဝံအောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကောမာရဘစ္စော-အဘယမင်းသားသည် မွေးစားအပ်သော၊ ဇီဝကော-သည်၊ ရညော- မင်း၏၊ ပရိသံ-ပရိသတ်ကို၊ သံဝိဒဟိတွာ–စီစဉ်ပြီး၍၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ရညော-၏၊ အဝိဒူရေနေဝ-အနီးဖြင့်သာ၊ ဂစ္ဆတိ-လိုက်သွား၏၊(ကိံ-အဘယ်သို့ကြံ၍ အနီးဖြင့်သာ လိုက်သွားသနည်း၊) ကောစိ- တစုံတခုသော၊ ဥပဒ္ဒဝေါ- ဘေးရန်သည်၊ သစေ ဟောတိ–အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဌမတရံ - ရှေးဥုးစွာ၊ [အချို့စာအုပ်၌ "သဗ္ဗ ပဌမံ–အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဥုးစွာ"ဟု ရှိ၏၊] ရညော-အား၊ ဇီဝိတဒါနံ-အသက်အလှူကို၊ ဒဿာမိ - ပေးအံ့၊ ဋတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ (အဝိဒူရေနေဝ ဂစ္ဆတိ)။ [ထိုခေတ်၌ လေး လက်နက်သည် အဝေးသို့ အရောက်နိုင်ဆုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အစွန်ကနေ၍ ပစ်အပ်သောမြား မရောက်နိုင်အောင် အခြံအရံများကို အထပ်ထပ် စီစဉ်သည်။] ပန - ဆက်၊ ဥက္ကာနံ- မီးရှူးတို့၏၊ တ္တေကာနိ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သတာနိ– အရာတို့တည်း၊ ဋတိဝါ–ဤသို့ဝင်း၊ (တနည်း) တ္တေကာနိ သတာနီတိဝါ – ရာပေါင်း ဤမျှလောက်ဟူ၍ဝင်း၊ (တ္တေကာနိ – ကုန်သော၊) သဟဿာနိ-အထောင်တို့တည်း၊ ဋတိဝါ-ဤသို့ဝင်း၊ (တနည်း) တ္တေကာနိ သဟဿာနီတိဝါ-ထောင်ပေါင်း ဤမျှလောံဟူ၍ဝင်း၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝေရူပိံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ရာဇိဒ္ဓိံ-မင်း၏ တန်ခိုးကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ မဟစ္စံ ရာဇာနဘာဝေန၊ပေ၊တေန ပါယာသီတိ- ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ။

အဟုဒေဝဘယံတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (လဗ္ဘမာနံ- သော)၊ ဘယံ–ဘယသည်၊ (စတုဗ္ဗိဓံ ၌စပ်)၊ စိတ္တုတြာသဘယံ- စိတ္တုတြာသဘယဂုင်း၊ ဉာဏဘယံ–ဉာဏဘယဂုင်း၊ အာရမဏဘယံ– အာရမဏဘယဂုင်း၊ ဩတ္တပ္ပဘယံ- ဩတ္တပ္ပဘယဂုင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စတုဗ္ဗိဓံ– ၄ ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါးသော ဘယတို့တွင်၊ ဇာတိံ၊ပေ၊ဘယာနကန္တိ အာဒိနာ – ဇာတိံ၊ပေ၊ဘယာနကံ အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ – ဟောတော်မူအပ်သောဘယသည်၊ စိတ္တုတြာသဘယံနာမ– စိတ္တုတြာသဘယမည်၏၊ ဝါ- စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်း ဟူသော ကြောက်ခြင်းမည်၏။ [ဇာတိံ -ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဘယံ- ကြောက်တတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ ဘယာနကံ- ကြောက်တတ်သော အခြင်းအရာသည်၊ (ဟောတိ)၊– အဘိဓမ္မာပိဋက, ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂ, တိကနိဒ္ဒေသ။]

တေပိ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိတိ-တေပိ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိဟူ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဂတံ–လာသောဘယသည်၊ ဉာဏဘယံနာမ–ဉာဏဘယမည်၏၊ ဝါ-ကြောက်ဘွယ်ဟု သိမြင် ဆုံးဖြတ်တတ်သောတရား မည်၏။ [တေပိ- ထို နတ်တို့သော်မှလည်း၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္ဝာ-

× × × × × × ×

စိတ္တုတြာသဘယံ။ ။စိတ္တဿ+ဥတြာသော စိတ္တုတြာသော–စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ယထာ တထာ – ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့်)၊ ဘာယတီတိဘယံ – ကြောက်တတ်သောတရား၊ (ဘီဓာတ် အပစ္စည်း)၊ စိတ္တုတြာသောယေဝ+ဘယံ စိတ္တုတြာသဘယံ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းစသည်ကို တွေး၍ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်နေသော စိတ်၏အမူအရာကို ဆိုသည်။

ဘယာနကံ။ ။"ဘာယနာကာရော-ကြောက်ခြင်း အခြင်းအရာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အာကာရဖြင့်ဖွင့်လျှင် "ဘာဝသာဓန" ပြုရသည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းရှိသော်လည်း ဘယံကဲ့သို့ " ဘာယတီတိ ဘယာနကံ " ဟု ကတ္တုသာဓနပင်ပြု၍ ကြောက်နေသောစိတ်၏ အခြင်းအရာ အမူအရာကိုပင် (ဘယံကဲ့သို့) အရကောက်နိုင်၏၊ " ဘီဓာတ် , အာနက ပစ္စည်း" ဟု ထောမနိဓိဆို၏။

ဉာဏဘယံ ။ ။ ဘုရားရှင်သည် ခန္ဓာ ၅ ပါးကို ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ , ချုပ်ရာ အတ္ထင်္ဂမအားဖြင့် ၃ ပါးစီခွဲခြား၍ ဟောတော်မူသောအခါ အသက်ရှည်စွာ ချမ်းချမ်းသာသာနေရသော နတ်တို့သော်မှ ခန္ဓာ ၅ ပါးကို ကြောက်ဘွယ် ကြောက်စရာ ဟု ဆုံးဖြတ်သောဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ထိုဉာဏ်ကို ဉာဏဘယဟု ဆိုသည်။ [ဘယတော–ကြောင်စရာ ဟူ၍+ဉာဏံ–သိတတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သောဉာဏ်တည်း၊ ဉာဏဘယံ။]

မှတ်ချက်။ ။ဉာဏ်သည် မဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဒေါသမူစိတ်ကဲ့သို့ မကြောက်တတ်၊ ကြောက်စရာဘဲဟုသာ သိမြင်တတ်သည်၊ သမ္မသနဉာဏ်စသော ဉာဏ် ၁၀ ပါးတို့တွင် ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏ်မျိုးတည်း၊ သံဝေဂန္တိ သဟောတ္တပ္ပဉာဏံ–ဩတ္တပ္ပနှင့် တကွဖြစ်သောဉာဏ်၊ သန္တာသံတိ သဗ္ဗသော ဥဗ္ဗိဇ္ဇနံ – အလုံးစုံအားဖြင့် ထိတ်လန့်တတ်သောဉာဏ်၊– ဋီကာသစ်။

ကြားနာရၪ၊ ယေဘုယျေန – များသောအားဖြင့်၊ ဘယံ- ဘယဉ္ဇဏ်သို့၊ ဝါ-ကြောံဘွယ် ဟု ဆုံးဖြတ်သောဉ္ဇဏ်သို့၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော သဟောတ္တပ္ပဉ္ဇဏ်သို့၊ သန္တာသံ-ပြင်းစွာ ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သောဉ္ဇဏ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ- ရောက်ကြကုန်၏၊–ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်, ခဇ္ဇနီယဝဂ်, သီဟနာဒသုတ်။]

တေံနူန၊ပေ၊အာဂစ္ဆတီတိ တ္ထေ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်သော ဘယသည်၊ အာရမဏဘယံ နာမ– အာရမဏဘယ မည်၏၊ ဝါ-ကြောံစရာအာရုံ မည်၏။ [တေံ–ဤလူ့အထံသို့၊ တံ ဘယဘေရဝံ–ထို ကြောက်စရာအာရုံသည်၊ အာဂစ္ဆတီနူန-လာလေယောင်တကား၊(တနည်း,ဘေရဝဘယံဟု ရှေနောက်ပြန်၍ "ထို ကြောက်တတ်သူ၏ဥစ္စာဖြစ်သော ကြောံစရာအာရုံသည်" ဟု သော်လည်း ပေးပါ၊)–မဇ္ဈိမနိကာယ်, မူလပဏ္ဏာသ, ဘယဘေရဝသုတ်။]

ဘီရုံ ပသံသန္တိ၊ပေ၊ပါပန္တိ-ဘီရုံ ပသံသန္တိ၊ပေ၊ပါပံဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊) ဣဒံ – ဤဘယသည်၊ သြတ္တပ္ပဘယံနာမ - သြတ္တပ္ပဘယ မည်၏၊ ဝါ-ကြောက်လန့်ကြောင်းသြတ္တပ္ပဘယမည်၏။ [(ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိတို့သည်၊)

× × × × × × ×

ယေဘုယျေန။ ။"ယေဘုယျေနာတိ ထပေတွာ ခီဏာသဝဒေဝေ တဒညေသံ ဝသေန ဗာဟုလ္လတော၊ ခီဏာသဝတ္တာ ဟိ တေသံ စိတ္တုတြာသဘယမ္ဒိ နဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဉာဏဘယဖြစ်ရာ၌ ခီဏာသဝတို့မှာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ စိတ္တုတြာသဘယသာ မဖြစ်ပါ၊ စိတ္တုတြာသဘယကို အဌကထာဝယ် ဤနေရာ၌ မပြ၊ ခြသေ့်ဟောက်သံကိုကြား၍ ကြောက်ရာ ဥပမာနဘက်၌သာ ပြသည်၊ ထို့ပြင် " တေပိ "အရမြင့်သော ဗိမာန်တို့၌နေကြရသော နတ်တို့ကိုသာဖွင့်၍ ဗြဟ္မာတို့ကိုမဖွင့်၊ နတ်မှန်လျှင်လည်း ခီဏာသဝဖြစ်သောအခါ စုတေကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် " ယေဘုယျေန " အရ " ထပေတွာ ခီဏာသဝဒေဝေ "ဟူသော အဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ယေဘုယျေနဖြင့် ဘယ သံဝေဂ မဖြစ်သော နတ်များကို ရည်ရွယ်ဟန်တူပါသည်။

အာရမဏ ဘယံ။ ။"အာရုံ" ဟူသည် ကြောက်စရာကောင်းသောသတ္တာနှင့် ကြောက်စရာကောင်းသော အရာဝတ္ထုတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာဂစ္ဆတိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဘာယတိ ဧတေသ္မာတိ ဘယံ၊ အာရမဏမေဝ + ဘယံ အာရမဏဘယံ၊ ဘီရုနော – ကြောက်တတ်သူ၏+ ဣဒံ ဘေရဝံ၊ ဣဒံ အနက်၌ ဏ ပစ္စည်း၊ ရု၌ ဥကို အဝပြု၊ "ကြောံတတ်သူ၏+ဥစ္စာ" ဟူသည် ကြောက်စရာအာရုံပင်တည်း။ [တေံ နရံ တံ ဘယဘေရဝံ အာဂစ္ဆတိနုနာတိ အတ္ထော၊– ဋီကာသစ်။]

သြတ္တပ္ပဘယံ ။ ။ မကောင်းမှုမှ လန့်တတ်သော သြတ္တပ္ပ စေတသိက်သည်ပင် ကြောံကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဘယလည်းမည်၏၊ "ပါပတော ဘာယတိ ဧတေနာတိ ဘယံ၊ သြတ္တပ္ပမေဝ + ဘယံ သြတ္တပ္ပဘယံ" ဟု ပြု၊ အကုသိုလ်ပြုဘို့အရေး ရောက်လျှင် ကြောက်တတ်သူကိုသာ ချီးမွမ်းကြ၏၊ ပြုရဲသူကို မချီးမွမ်းကြ၊ ဘီရုံ၌ ဘီဓာတ်,ကြု (ပါဋိ၌ ရု) ပစ္စည်း၊ ကြောက်လေ့ရှိသူ=ကြောံတတ်သူတည်း။ [သူရံ-ပဂဗ္ဘဝံသိနံ (ထောင်လွှားတက်ကြွသူကို ဖျက်ဆီးနိုင်သူကို၊ ဝါ–ကြွားတတ်သူကို နှိမ်လေ့ရှိသူကို)၊–ဋီကာ။]

ဘီရုံ-မကောင်းမှုမှ ကြောက်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပသံသန္တိ ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ တတ္ထ–ထို မကောင်းမှုကိုပြုခြင်း၌၊ သူရံ- ရဲရင့်သူကို၊ နဟိ ပသံသန္တိ-မချီးမွမ်းကြကုန်သည်သာ၊ ဟိ– မချီးမွမ်းခြင်းသည် သင့်မြတ်၏၊ ဘယာ-မကောင်းမှုမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ သန္တော-သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ နကရောန္တိ - မပြုကြကုန်၊– ဒေဝတာသံယုတ်, သတုလ္လပကာယိကဝဂ်, သာဓုသုတ်ပါဋိတော်။] တေသု - ထို ၄ ပါးသောဘယတို့တွင်၊ ဣဓ – ဤ အဟုဒေဝ ဘယံဟူသောပါဌ်၌၊ စိတ္တုတြာသဘယံ-စိတ်၏ထိတ်လန့်ခြင်းဟူသော ကြောက်ခြင်းသည်၊ အဟု-ဖြစ်ပြီ၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကား အဟု၏ အနက်။

ဆမ္ဘိတတ္တံတိ - ကား၊ ဆမ္ဘိတဿ - ခိုင်မာခြင်းရှိသောကိုယ်၏၊ ဘာဝေါ– ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ သကလသရီရစလနံ - အလုံးစုံသောကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ (အဟု ၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ လောမဟံသောတိ – ကား၊ လောမဟံသနံ- အမွေးတို့၏ရှင်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းသည်၊ ဥဒ္ဓံ– အထက်၌၊ ဌိတလောမတာ–တည်သော အမွေးရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ကြက်သီးမွေးညှင်း ထသဖြင့် အမွေးများ ထောင်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ သော အယံ လောမဟံသော-ထို အမွေးတို့၏ရှင်ခြင်းသည်၊ ဝါ–ထို ကြက်သီးမွေးညှင်း ထခြင်းသည်၊ ဓမ္မဿဝနာဒီသု- တရားနာရာ အခါ အစရှိသည်တို့၌၊ ပီတိဥပ္ပတ္တိကာလေ- ပီတိဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပီတိယာပိ-ပီတိကြောင့်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဘီရုကဇာတိကာနံ–ကြောက်တတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သမ္ပဟာရပိသာစာဒိ ဒဿနေ

× × × × × × ×

အဟု အဟောသိတိ။ ။ပါဋိတော်၌ "အဟု ဒေဝ ဘယံ" ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဋိတော်အတိုင်း "စိတ္တုတြာသဘယံ အဟု" ဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိုအဟု၌ ဟူဓာတ်, ဤဝိဘတ်, (အ) လာ, သုတ်ကြီးဖြင့် ဤကိုချေ ရဿပြုထားသည်ဟု သိစေလို၍ "အဟောသိ" ဟု အနက်ဖွင့်သည်။ [ကွစိဓာတူတိ အာဒိနာ ဟူတော ဤဝိဘတ္တိဿ လောပေါ, ရဿတ္တံ၊–ရူပသိဒ္ဓိ, အာချာတ် (၄၄၈)။]

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။ထဘိဓာတ်သည် ထမ္ဘ – ခက်မာခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထမ္ဘနံ ထမ္ဘော၊ သဥာတော ထမ္ဘော အဿ အတ္ထီတိ ထမ္ဘိတံ (သရီရံ)၊ ထမ္ဘိတဟု ဖြစ်ပြီးမှ ထကို ဆပြုလျှင် "ဆမ္ဘိတ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဆမ္ဘိတဿာတိ ထမ္ဘိတဿ၊ ထကာရဿ ဆကာရာဒေသော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်ရခြင်းမှာလည်း သက္ကတ၌ "သ္တမ္ဘိတ" ဟု ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဆမ္ဘိတဿ-ခက်မာခြင်း တောင့်တင်းခြင်းရှိသော ကိုယ်၏၊ ဘာဝေါ ဆမ္ဘိတတ္တံ၊ "တောင့်တင်းခိုင်မာ" ဟူရာ၌ လက်တွေ ခြေတွေ မလှုပ်နိုင်ဘဲ တုန်၍နေခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သကလသရီရစလနံတိ အတ္ထော" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

သု- သတ်ပုတ်ရာစစ်ပွဲ မြေဘုတ်ဘီလူး အစရှိသည်ကို မြင်ရာအခါ အစရှိသည် တို့၌၊ ဘယေနာပိ–ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊(ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊) ဣဓ-ဤအဇာတသတ်မင်း၏ ကြက်သီးမွေးညှင်းထရာ၌၊(ဝေဒိတဗ္ဗော ၌စပ်)၊ ဘယလောမဟံသောတိ–ကြောက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အမွေးတို့၏ ရှင်ခြင်းဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။[ဆရာတို့ နိဿယ၌"ဣဓ-ဤအဟုဒေဝ ဘယံဟူသောပါဠိ၌"ဟု စွဲတော်မူ၏။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဥူးအံ့၊ ကဿာ-အာဘယ့်ကြောင့်၊ သေ(ဒေသော)–ဤမင်းသည်၊ ဘီတော–ကြောက်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ အန္ဓကာရေန–အမိုက်မှောင်ကြောင့်၊ (ဘီတော–ကြောက်၏၊)ဣတိ-သို့၊ ကေ-အချို့ကုန်သော ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။[ကေတိ ဥတ္တရဝိဟာရဝါသိနော၊ ထိုဆရာတို့အလိုကို ဖွင့်ပြလို၍ "ရာဇဂဟေ ကိရ" စသည် မိန့်။] ကိရ–ခဲ့၊ ရာဇဂဟေ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဒွတ္တိံသ-၃၂ ပေါက်သော၊ မဟာဒွါရာနိ-တံခါးမကြီးတို့သည်ၾကား၊ စတုသဋ္ဌိ-၆၄ ပေါက်သော၊ ခုဒ္ဒကဒွါရာနိ–တံခါးငယ်တို့သည်ၾကား၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏)။[တံခါးကြီး တပေါက်လျှင် တံခါးငယ် ၂ ပေါက်စီ အခြံအရံရှိသောကြောင့်"စတုသဋ္ဌိ ခုဒ္ဒကဒွါရာနိ"ဟုဆိုသည်။]ဇိဝကသ-၏၊ အမ္ဗဝနံ-သရက်ဥယျာဉ်သည်၊ ပါကာရသမ-မြို့ရိုး၏ၾကား၊ ဂိဇ္ဈကူဋသမ–ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်၏ၾကား၊ အန္တရာ–အကြား၌၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ သော-ထိုမင်းသည်၊ ပါစီနဒွါရေန-အရှေ့တံခါးပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ပဗ္ဘတစ္ဆာယာယ-တောင်ရိပ်ဖြင့်၊ ,ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ပဗ္ဘတကူဋ္ဌေန-တောင်ထွဋ်သည်၊ စန္ဒော–လကို၊ ဆာဒိတော–ဖုံးကွယ်အပ်ပြီ၊ ပဗ္ဘတစ္ဆာယာယစ–တောင်ရိပ်ကြောင့်ၾကား၊ ရက္ခစ္ဆာယာယစ–သစ်ပင်ရိပ်ကြောင့်ၾကား၊ အန္ဓကာရံ-အမိုက်မှောင်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝဒန္တိ–ကုန်၏)၊ တံဝိ–ထို စကားသည်လည်း၊ အကာရဏံ – အကြောင်း မဟုတ်၊(ကဿာ-ကြောင့်၊ တံဝိ-သည်လည်း၊ အကာရဏံ-အကြောင်း မဟုတ်သနည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)–အကြင့်ကြောင့်၊ တဒါ- မြို့မှ ထွက်၍လာရာ ထို အခါ၌၊ ဥက္ကာနံ - မီးရှူးတို့၏၊ သတသဟဿာနံပိ-အသိန်းတို့၏ သော်မှလည်း၊ ပရိစ္ဆေဒေါ–အပိုင်း အခြားသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ (တသ္မာ– ကြောင့်၊ တံဝိ, အကာရဏံ၊ [အချို့စာအုပ်၌ " သတသဟဿာတိ - တသိန်းတို့ ဟူ၍လည်း "ဟု ရှိ၏။]

[မိမိ၏ဝါဒကို အဋ္ဌကထာဆရာ ပြလို၍ "အယံ ပန"စသည် မိန့်။] ပန–အဟုတ်ကား၊ အယံ - ဤ မင်းသည်၊ အပ္ပဿဒ္ဓတံ – တိုးသော အသံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊(အကြောင်းပြု၍၊)ဇိဝကေ-ဇိဝကဋ္ဌ၊ အာသင်္ကာယ-ယုံမှားခြင်းကြောင့်၊ ဘီတော-ကြောက်၏။[ယုံမှား သံသယဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာ

ကို အကျယ်ပြလို၍ "ဇီဝကော ကိရ"စသည် မိန့်။] ကိရ-ခဲ့၊ ဇီဝကော-သည်၊ အဿ-ထို မင်းအား၊ ဥပရိပါသာဒေယော- ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌ပင်၊ အာရောစေသိ–သံတော်ဥးတင်ခဲ့ပြီ၊(ကိ)၊မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားကို၊("ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော"၌ စပ်)ဝါ-သည်၊ အပ္ပသဒ္ဒကာမော-တိုးသော အသံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို အလိုရှိတော်မူသည်၊(ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်)၊ အပ္ပသဒ္ဒေနေဝ – တိုးသော အသံဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော–ချဉ်းကပ်ထိုက်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊(အာရောစေသိ)။

တသ္မာ–ကြောင့်(ထိုသို့ သံတော်ဥးတင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ရာဇာ-သည်၊ တူရိယသဒ္ဒံ – တူရိယာသံကို၊ နိဝါရေသိ - တားမြစ်ရပြီ၊ တူရိယာနိ–တူရိယာတို့သည်၊ကေဝလံ-တီးမှုတ်ခြင်း မဖက်,သက်သက်၊ဂဟိတမတ္တာနေဝ-ကိုင်အပ်ကာမျှတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဝါစမွိ-စကားသံကိုလည်း၊ ဥစ္စံ- မြင့်မြင့်၊ ဝါ-ကျယ်ကျယ်၊ အနိစ္ဆာရယမာနာ- မထွက်စေကုန်ဘဲ၊ အစ္ဆရာသညာယ-လက်ဖျစ်တီးသံဟူသော အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ အမ္ဗဝနေ ဝိ-သရက်ဥယျာဉ်၌လည်း၊ ကဿစိ-တပါးတလေ၏၊ ဒိဝိတသဒ္ဒေါ-ချေဆတ်အပ်သော အသံကိုသော်မှလည်း၊ နသုယျတိ- မကြားအပ်။

စ– သည်သာ မကသေး၊ ရာဇာနော နာမ – မင်းတို့မည်သည်၊ သဒ္ဒါဘိ ရတာ- အသံ၌ လွန်စွာမွေ့လျော်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ သော–ထို မင်းသည်၊ တံ အပ္ပသဒ္ဒတံ – ထို တိုးသော အသံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ (အကြောင်းပြု၍)၊ ဥက္ကဉ္ဇိတော - ပျင်းရိ ငြီးငွေ့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဇီဝကေဝိ–ဇီဝက၌လည်း၊ အာသင်္ကံ - ယုံမှားခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-ဖြစ်စေပြီ၊(ကိ)၊အယံ ဇီဝကော- သည်၊ မယှံ–အကျွန်ုပ်၏၊ အမ္ဗဝနေ- ၌၊ အမုတေဠသာနိ – အခွဲအား ဖြင့် တဆဲ့ သုံးလိကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတာနိ – ရဟန်း အရာတို့သည်၊ (တနည်း) အမုတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ-တထောင့် နှစ်ရာ့ငါးဆယ်သော ရဟန်းတို့သည်၊(သန္တိ)၊ ဣတိ, အာဟ-ပြောပြီ၊ ထွေစ – ဤဥယျာဉ်၌လည်း၊ ဒိဝိတသဒ္ဒ မတ္တံဝိ- ချေဆတ်အပ်သော အသံမျှကိုသော်မှလည်း၊ နသုယျတိ–မကြားအပ်၊ သေ(ဒေသော)-ဤ ဇီဝကသည်၊ အဘူတံ-ထင်ရှား မရှိဘဲ၊ ဝဠ္ဇေတွာ-လှည့်ပတ်၍၊ မံ-ငါ့ကို၊ နဂရတော-မြို့မှ၊ နီဟရိတ္ဝာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဗလကာယံ-ဗိုလ်ပါ အပေါင်းကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ မံ–ကို၊ ဂဏ္ဍိတွာ-ဖမ်းယူ၍၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဆတ္တံ- ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပေတွာ ကာမော–ထောင်မတ်စေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ ဝါ- စိုက်ထူခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊(ဟောတိ) မည့်-ဖြစ်လေယောင် တကား၊ ဟိ- ကြောင့်၏၊ အယံ–ဤ ဇီဝကသည်၊ ပဋ္ဌန်-ငါးစီးကုန်သော၊ ဟတ္ထိနံ-ဆင်တို့၏၊ ဗလံ-အား၊ ဓာရေတိ-ဆောင်နိုင်၏၊ စ - သည်သာ မကသေး၊ မမ–ငါ၏၊ အဝိဒူရေနေဝ–အနီး

အရပ်ဖြင့်သာ၊ ဂစ္ဆတိ- သွားနေ၏၊ မေ - ငါ၏၊ သန္တိကေစ – အနီး၌လည်း၊ အာဝုဓဟတ္ထော–လက်၌ လက်နက်ရှိသော၊ ဧကပုရိသောပိ-တယောက်သော ယောကျ်ားသော်မှလည်း၊ နတ္ထိ– မရှိ၊ မေ – ငါ၏၊ အနတ္ထော-စီးပွားမဲ့သည်၊ အဟောဝတ- ဩော်....ဖြစ်လေစွတကား၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ (အာသင်္ကံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-ပြီ)။

[ကြောက်ခြင်းအကြောင်းကို ပြပြီး၍ ဇီဝကအား ပြောပုံကို ဆက်ပြလိုသော ကြောင့် "ဧဝံ ဘာယိတွာ စပန"စသည် မိန့်၊ ဘာယိတွာတိ ဘာယနဟေတု၊-ဋီကာသစ်။] စပန–ထပ်၍ ဆက်ဥုးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဘာယိတွာ–ကြောက်ခြင်း ကြောင့်၊အဘီတောဝိယ-မကြောက်သူကဲ့သို့၊ သန္ဓာရေတုမ္ပိ-စိတ်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှါလည်း၊ (မျိုသိပ်ထားခြင်းငှါလည်း၊) နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဘီတဘာဝံ- ကြောက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ တဿ - ထို ဇီဝက အား၊ အာဝီ ထင်စွာ၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ အထခေါ ရာဇာ ၊ပေ၊နနိဋ္ဌေါသောတိ-အထခေါ ရာဇာ ၊ပေ၊ နနိဋ္ဌေါသောဟူ၍၊ (အာယသ္မ တာ အာနန္ဒတ္ထေရေန)၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ–ထို အထခေါ ရာဇာ အစရှိသော စကား ရပ်၌၊ သမ္မာတိ – သမ္မဟူသော၊ ဧသ (ဧသော) – ဤ သဒ္ဒါသည်၊ ဝယသာ ဘိလာပေါ – အရွယ်အားဖြင့် တူသူကို ခေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–

× × × × × × ×

သမ္မ။ ။ သတ္တတ၌"သော်မျ"သည် ပါဋ္ဌိ၌"သမ္မ" ဖြစ်သည် ဟု ဆိုဏ်၊ သောမ သဒ္ဒါသည်"လ"ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထိုလကဲ့သို့ ချစ်စရာကောင်းသော အရာ ကိုလည်း "သောမောဇ္ဇဝ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ယပစ္စည်း၊ သွတ္ထ၌ အဏ်ပစ္စည်းထပ်သက်၍ "သော်မျ–ချစ်ဘွယ်ကောင်းသော မိတ်ဆွေ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုမှပြောင်းလာသော"သမ္မ" သဒ္ဒါလည်း ထိုအနက်ကိုပင် ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "ဝယသာဘိလာပေါ"ဟု ဆိုသည်၊ "သမ္မ-အချင်း"ဟု နိဿယပေးရာ၌လည်း"အချင်းချင်း=သူငယ်ချင်း"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား "သမ္မသဒ္ဒေါ သမာနတ္ထော, သမာနဘာဝေါစ ဝယေန"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အလို"သမောယေဝ သမ္မော"ဟု သွတ္ထ၌ ယပစ္စည်းသက်ရပေလိမ့်မည်။]

ဝယသ။ ။ဝယေန–အရွယ်အားဖြင့်+ သမာနော-တူသူတည်း၊ ဝယသော-သူ၊ သမာနကို (သ) ပြု၊ ဥပမာ – ဟရိသဝဏ္ဏော၌ "ဟရိသမာနဝဏ္ဏော – ရွှေအဆင်းနှင့် တူသောအဆင်းရှိ၏"ဟု အနက်ဖြစ်လျက် သမာနကို သ ပြုသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသဒ္ဒါနည်း အလိုအားဖြင့် "အရွယ်တူ" ကိုသာ ဟောနိုင်သော်လည်း အထင်ရုဋ္ဌီအားဖြင့် အရွယ် မတူစေကာမူ သဟာယ်ချင်း (သူငယ်ချင်း) ဟူသမျှကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ ဥပမာ – " အဟံဝိယ ဒိဿတီတိ မာရိသော " ဟူသော ဝိဂ္ဂိဟ်အရ မာရိသသဒ္ဒါသည် "ငါနှင့် တူသူ=ငါ့ကို စိတ်ချမ်းသာသူ " အနက်ကို ဟောစေကာမူ ဒုက္ခရှိနေသော ငရဲသားကို လည်း ရုဋ္ဌီအားဖြင့် " မာရိသ " ဟု ခေါ်နိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ ဝယသဿ- မိတ်ဆွေကို+ အဘိလာပေါ – ရှေးရှုခေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဝယသာဘိလာပေါ၊ ဤသို့ ပြုသင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "တေန+ အဘိလာပေါ"ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။

မိတ်ဆွေကို ခေါ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဝယသ - မိတ်ဆွေ၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ မံ–ငါ့ကို၊ (နပလမ္ဘေသိ– မဖြားယောင်းဘဲ ရှိပါ၏လော”ဌ်စပ်)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ နပလမ္ဘေသိတိ- ကား၊ ယံ– အကြင် အရာဝတ္ထုသည်၊ (တထောင့် နှစ်ရာ့ငါးဆယ်သော သံယာအပေါင်းသည်၊) နတ္ထိ-မရှိ၊ တံ-ထိုအရာဝတ္ထုကို၊ အတ္ထိတိ–ရှိ၏ဟူ၍၊ ဝတ္ဝာ–ပြောဆို၍၊ ကစ္စိ- အသို့နည်း၊ မံ-ကို၊ နဝိပ္ပလမ္ဘေ ယျာသိ–မဖြားယောင်းဘဲ ရှိပါ၏လော၊ နိဋ္ဌေါသောတိ-ကား၊ ကထာသလ္လာပ နိဋ္ဌေါသော – စကားပြောခြင်းဟူသော ကျယ်စွာသောအသံသည်၊ (“နဘဝိ ဿတိနာမ– မဖြစ်ဘဲရှိရသနည်း ”ဌ်စပ်)။ [ကထာယ + သလ္လာပေါ်၊ ကထာသလ္လာပေါကထာသလ္လာပေါဝ+နိဋ္ဌေါသော ကထာသလ္လာပ နိဋ္ဌေါသော။]

မာ ဘာယိ မဟာရာဇာတိ- ကား၊ ဇီဝကော-သည်၊ (အာဒိမာဟဌ်စပ်)၊ အယံ ရာဇာ–ဤမင်းသည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ အယံ–ဤဇီဝကသည်၊ ပရံ-သူတပါးကို၊ ဇီဝိတာ–ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ နဝေါရောပေတိ-မခွင်းတော့၊(သောတာပန်ဖြစ်၍ သူ့အသက် မသတ်တော့၊) ဣတိ - သို့၊ နဇာနာတိ - မသိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် မသိပါသော်လည်း၊ နံ-ထိုမင်းကို၊ သစေ နအဿာသေဿာမိ-အကယ်၍ မသက်သာစေအံ့၊ (ဝဲသတိ)၊ ဝိနဿေယျ–ပျက်စီးရာ၏၊ [စိတ်ပင်ပန်းစရာရှိခြင်းကို “ဝိနဿေယျ” ဟု ဆိုသည်။] ဣတိ- သို့၊ စိန္တယိတ္ဝာ – ကြံ၍၊ ဒဋ္ဌံ – ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ သမဿာသေန္တော – သက်သာစေလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ မာ ဘာယိ မဟာရာဇာဘိ- ဟူ၍၊ ဝတ္ဝာ – သံတော်ဥုံးတင်ပြီး၍၊ နတံ ဒေဝါတိအာဒိံ-နတံ ဒေဝ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ - သံတော်ဥုံးတင်ပြ။[“နတံ ဒေဝ ဝန္ဓေမိ”စသည်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ဟောခြင်းကိုပင် “ဒဋ္ဌံ ကတ္ဝာ”ဟု ဆိုသည်၊ နတံ ဒေဝါတိ အာဒိဝစနံ သန္ဓာယ ဒဋ္ဌံ ကတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။]

အဘိက္ကမာတိ– ကား၊ အဘိမုခေါ- ရှေးရှုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ကမ=ဂစ္ဆ– သွားပါလော၊ ပဝိသ – ဝင်ပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန - ဆက်၊ သကိ – တကြိမ်၊ ဝုတ္တော–ဆိုအပ်သော်၊ ဒဋ္ဌံ-ခိုင်မြဲသည်၊ နဟောတိ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊

× × × × × × ×

ပလမ္ဘေသိ။ ။စုရာဒိ လဘိဓာတ်သည် “ဝဉ္စန– လှည့်ပတ် ဖြားယောင်းခြင်း” အနက်ကို ဟောင်၏၊ စုရာဒိ ဏေါပစ္စည်း, ယျောသိဝိဘတ်၏ ဧယျကိုချေ၍ “ပလမ္ဘေသိ” ဟု ဖြစ်ကြောင်း သိစေလိုသောကြောင့် “ဝိပ္ပလမ္ဘေယျာသိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ “နဝဉ္ဇေသိ” ကိုပင် “နပလဘေ္ဘသိ” ဟု ထပ်၍ ပရိယာယ်ဆိုသည်၊ ဤနေရာ၌ လှည့်ပတ်ခြင်းကိုပင် “ဖြားယောင်းခြင်း, သွေးဆောင်ခြင်း”ဟု ယူပါ–ဟူလို။

အဘိက္ကမ။ ။အဘိကို “အဘိမုခေါ်” ဟု ဖွင့်၍, ကမကို “ဂစ္ဆ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ကမု – ပဒဝိက္ခေပေ (ဂတိမ္ဟိ)”ဟူသော ဓာတ်နက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ “ရှေးရှုသွားခြင်း”ဟူသည် ကျောင်းတိုက်အတွင်းသို့ ဝင်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ပဝိသာတိ အတ္ထော”ဟု အဓိပ္ပါယ်နက်ဖွင့်သည်။

တရမာနော၀-အဆောတလျင်သာလျှင်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဒွိက္ခတ္တုံ-၂ ကြိမ်၊ အာဟ-ပြီ၊ တေ မဏ္ဍလမာဠေ ဒီပါ စျာယန္တိ- ကား၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ စောရဗလံ နာမ-ခိုးသူအပေါင်းမည်သည်၊ ဒီပေ-ဆိမိုးတို့ကို၊ ဇာလေတ္ဝာ-တောက်စေ၍၊ ၀ါ-ညှိထွန်း၍၊ နု တိဋ္ဌတိ- မတည်ပါ၊ (မိုးထွန်း၍ နေရိုးမဟုတ်ပါ)၊ မဏ္ဍလမာဠေ-တန်ဆောင်း၀န်း၌၊ တေစ ဒီပါ- ဤ ဆိမိုးတို့သည်လည်း၊ ဇလန္တိ-တေဝံပပါကုန်၏၊ မဟာရာဇ- ဇာ၊ တောယ ဒီပသညာယ- ဤ ဆိမိုး အမှတ် အသားဖြင့်၊ ယာဟိ-သွားပါလော၊ ဣတိ, ၀ဒတိ-သံတော်ဥာဏ်းတင်၏။

× × × × × × ×

တရမာနော၀ ဒွိက္ခတ္တုံ။ ။"အဘိဏှမ မဟာရာဇ" ဟု တခွန်းတည်းပြောလျှင် အေးစက်စက်ပြောသလို ဖြစ်သောကြောင့် ခိုင်မြဲသောစကားမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ခိုင်မြဲအောင် အဆောတလျင်အနေအားဖြင့် ၂ ကြိမ်ထပ်၍ပြောသည်၊ (ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊) "ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ, တုရိတေ" စသော အဘိဓာန် (၁၀၇) လာ အာမေဋိတ် စကားပြောရာ၌ တုရိတအာမေဋိတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တရမာနော၀" ဟု ဆို၏။

မဟာရာဇ စောရဗလံ နာမ။ ။"အဘိဏှမ မဟာရာဇ" ဟု တိုက်တွန်းပြီးနော်, ထိုသို့ တိုက်တွန်းရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ "တေ မဏ္ဍလမာဠေ ဒီပါ စျာယန္တိ" ဟု သံတော်ဥာဏ်းတင်သည်ဟု စကား ၂ ရပ် ဆက်သွယ်နေပုံကို ပြခြင်းငှါ "မဟာရာဇ စောရဗလံ နာမ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဇီဝကကထာအဖွင့် ပြီး၏။

သာမညဖလ ပုဏ္ဏာကထာ

နာဂသဿ ဘူမိတိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ၀ါ- သို့၊ ဟတ္ထိ- ဆင်ကို၊ အဘိရုဠှေန-စီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂန္ဒံ- သွားခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ နာဂဿ-ဆင်၏၊ ဘူမိနာမ-သွားနိုင်လောက်ရာ မြေအရပ် မည်၏၊ နာဂါ ပစ္စောရောဟိတွာတိ-ကား၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ဗဟိဒ္ဓါရကောဋ္ဌကေ - တံခါးမုခ်၏ အပြင်ဘက်၌၊ ဟတ္ထိတော - ဆင်တော်မှ၊ ဩရောဟိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ ["ပတ္တိကော၀-ခြေဖြင့်သွားသည်သာ၊(ဟုတ္တာ)၊ ပေ၊ ဥပသင်္ကမိ" ၌စပ်။] ပန-ဆက်၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ ပတိဋ္ဌိတသမကာလ မေ၀-တည်ရာကာလနှင့်ညီမျှသော ကာလ၌ပင်၊ ဘဂ၀တော-၏၊ တေဇော-

× × × × × × ×

နာဂဿ ဘူမိ။ ။"ဝိဟာရဿ ဗဟိဒ္ဓါရကောဋ္ဌကေ"ကို ထောက်၍ ဆင်ဖြင့် သွားလို့ဖြစ်လေ၁ရာ "နာဂဿ ဘူမိ"ဟုသည် "ကျောင်းတိုက်သို့၀င်ရာ တံခါးမုခ်၏ အပြင်ဘက်အရပ်တည်း" ဟု မှတ်ပါ၊ တံခါးမုခ်ရောက်လျှင်ကား ဆင်စီး၍၀င်ဘို့ မဖြစ်နိုင်တော့၊ တံခါးမုခ်က ဆင်နှင့်တကွ စီးသူပါလွတ်လောက်အောင် မမြင့်-ဟူလို။

တန်ခိုးအာနုဘော်သည်၊ ရညော-၏၊ သရီရံ- ကိုယ်ကို၊ ဖရိ- ပြန့်နှံ့ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုမင်း၏၊ တာဝဒေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ သကလသရီရတော-အလုံးစုံသောကိုယ်မှ၊ သေဒါ-ချေးတို့သည်၊ မုစ္စိံသု- ယိုထွက်ကုန်ပြီ၊ သာဋ္ဌကာ - အဝတ်တို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ ပီဋ္ဌေတွာ - ညှစ်၍၊ အပနေတဗ္ဗာဝိယ - ဖယ်ရှားထိုက်ကုန်သကဲ့သို့၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အပရာဓံ-အပြစ်ကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ မဟာဘယံ- ကြီးစွာသော ကြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ။ [ဤသို့ ကြီးစွာကြောက်ခြင်း၏ဖြစ်မှုကြောင့် ချေးထွက်မှုဖြစ်ရသည်၊ ဘုရားရှင်၏ တေဇောပြန့်မှုကြောင့်ကား ကိုယ်စိတ် ငြိမ်းအေးကြောင်းသာဖြစ်သောကြောင့် ချေးမထွက်နိုင်ပါ။]

သော-ထိုမင်းသည်၊ ဥဇုကံ-ဖြောင့်မတ်စွာ၊ ဝါ-တိုက်ရိုက်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-အထံတော်သို့၊ ဂန္တုံ-သွားခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇီဝကံ-ဇီဝကကို၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ဂဟေတွာ- ဆွဲကိုင်၍၊ အာရာမစာရိကံ-အာရာမ်၌ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရမာနောဝိယ- လှည့်လည်သကဲ့သို့၊ [“လှည့်လည်ခြင်းကို လှည့်လည်”ဟု အရတူသောကြောင့် စာရိကံ စရမာနောကို အဘေဒဘေဒူပစာ ကြီပါ။] သမ္မဇီဝက-အချင်း ဇီဝက၊ ဣဒံ- ဤအရာကို၊ (ကျောင်းတိုက်ကို ရည်ရွယ်သည်)၊ တေ-သင်သည်၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ကာရိတံ-ပြုလုပ်စေအပ်ပါပေပြီ၊ ဝါ-ဆောက်လုပ်စေအပ်ပါပေပြီ၊ ဣဒံ-ကို၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ ကာရိတံ-ပြီ၊ ဝါ- ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘဏမာနော- ပြောဆိုလျက်၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ မဏ္ဍလမာဠဿ - တန်ဆောင်းဝန်း၏၊ ဒွါရံ - တံခါးပေါက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဘေန-တံခါးပေါက်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- သွားပြီ၊ သမ္ပတ္တော- ကောင်းစွာရောက်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော။

ကဟံ ပန သမ္မာတိ- ကဟံ ပန သမ္မဟူ၍၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ-မေးသနည်း၊ ဣတိ- ဤကား ပုစ္ဆာတည်း၊ တာဝ - မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းဆရာတို့မှ ရှေးဥုးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- ကုန်သော၊) ဧကေ- အချို့သော ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းဆရာတို့သည်၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊) ဣတိ, ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ ကိရ-ချဲ၊ ဣမိနာ-ဤမင်းသည်၊ ဒဟရကာလေ - ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ ဝါ - ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌၊ [“ ဒဟရဿ+ကာလော ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌ ” ဟူသော အနက်ကား အဓိပ္ပါယတ္ထ။] ပိတရာ-ခမည်းတော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော-ရှေး၌ ဖူးမြင်အပ်ပြီ၊ ဝါ-ဖူးမြင်အပ်ဘူးပြီ၊ [ပုဗ္ဗေ+ဒိဋ္ဌော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။] ပန-ထိုသို့ပင် ဖူးမြင်အပ်ဘူးပါသော်လည်း၊ ပစ္ဆာ-နောံ၌၊ ပါပမိတ္တ သံသဂ္ဂေန - ယုတ်မာသောမိတ်ဆွေနှင့် ပေါင်းမိခြင်းကြောင့်၊ ပိတု

ဃာတကံ– ခမည်းတော်သတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၎င်း၊ အဘိမာရေ–လေးသွားတို့ကို၊ ပေသေတွာ–စေလွှတ်၍၎င်း၊ ဓနပါလံ-ဓနပါလဆင်ကို၊ ဝါ–နာဋ္ဌာဂိရိဆင်ကို၊ မုဉ္စာပေတွာ – လွှတ်စေ၍၎င်း၊ မဟာပရာဓော- များစွာသောအပြစ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ သမ္မုခီဘာဝံ-မျက်မှောံတော်၏အဖြစ်သို့၊ နဥပဂတပုဗ္ဗော-ရှေး၌ မကပ်ရောက်၊ ဝါ-မချဉ်းကပ်ဘူးတော့၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မချဉ်းကပ်ဘူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ အသဉ္ဉာနန္တော – ကောင်းစွာမသိသည်၊ ဝါ-မမှတ်မိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒန္တိ)၊

တံ- ထိုအကြောင်းသည်၊ အကာရဏံ – သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ (ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ တံ- ထိုအကြောင်းသည်၊ အကာရဏံ– သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်သနည်း)၊ ဟိ(ယသ္မာ)– အကြင့်ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာကိဏ္ဏဝရလက္ခဏော - ရောပြွမ်းသော ၃၂ ပါးသော မြတ်သောလက္ခဏာတော်ကြီးရှိတော်မူသည်၊ အနုဗျဉ္ဇနမဋိပဏ္ဍိတော– ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်တော်မူအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏာဟိ– ၆ ပါးသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ရသ္မီဟိ - ရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့်၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ အာရာမံ- ကျောင်းတိုက်ကို၊ ဩဘာသေတွာ - ထွန်းလင်းစေ၍၊ တာရာဂဏပရိဝုတော-ကြယ်တာရာအပေါင်းသည် ခြီရံအပ်သော၊ ပုဏ္ဏစန္ဒောဝိယ– လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့၊ ဘိက္ခုဂဏပရိဝုတော – ရဟန်းအပေါင်း ခြီရံအပ်သည်၊(ဟုတွာ)၊ မဏ္ဍလမာဋ္ဌမဇ္ဈေ-တန်ဆောင်းဝန်း၏အလယ်၌၊နိသိန္နော- ထိုင်နေတော်မူ၏၊ တံ – ထို ထိုင်နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ကော – အဘယ်သူသည်၊ နဇာနေယျ - မသိနိုင်ဘဲရှိအံ့နည်း၊ (ဇာနေယျ ဧဝ - သိနိုင်သည်သာ)၊ (တသ္မာ– ထို့ကြောင့်၊ တံ – ထိုအကြောင်းသည်၊ အကာရဏံ– သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်)၊ ပန – အဟုတ်ကား၊ အယံ – ဤမင်းသည်၊ အတ္တနော – မိမိ၏၊ ဣဿရိယလီဌာယ – အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆတိ–၏၊ [ဣဿရသ+ဘာဝေါ ဣဿရိယံ – အစိုးရ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးစည်းစိမ်၊ ထို၏ တင့်တယ်စမ္ပါယ်ခြင်းကို "ဣဿရိယ

× × × × × × ×

အဘိမာရေ။ ။မြတ်စွာဘုရားကို လွှမ်းမိုး၍ သတ်မည့် လေးသမားတို့ကို"အဘိမာရ" ဟု ခေါ်၏။ [အဘိမာရေတိ အဘိဘဝိတွာ ဘဂဝန္တံ မာရဏတ္ထာယ ပယောဇိတေ ဓနုဓရေ၊- ပါစိတ်, ဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၊–ဝိမတိ။]

ဓနပါလံ။ ။နာဋ္ဌာဂိရိဆင်ကိုပင် " ဓနပါလ "ဟု ခေါ်သည်၊ သော ဟိ တဒါ (ဘုရားရှင်ကို နင်းသတ်ဘို့ စေလွှတ်အပ်သော်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ မေတ္တာတော်ကြောင့် ယဉ်ကျေးရာ ထိုအခါ၌) နာဂရေဟိ ပူဇိတဓနရာသိနော လဘနတော ဓနပါလောတိ ဝေါဟရီယတိ၊ [ဓနံ– လူတို့ ပူဇော်အပ်သော ဥစ္စာကို+ပါလေတိ– စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဓနပါလော။]

လိဉ္စာ”ဟု ခေါ်သည်။] ဟိ- မှန်၊ (ရာဇာနော - မင်းတို့သည်)၊ ဇာနန္တာဝိ– သိပါကုန်သော်လည်း၊ အဇာနန္တာဝိယ– မသိကုန်သကဲ့သို့၊ ယံ ပုစ္ဆန္တိ-အကြင် မေးကြကုန်၏၊ ဧသာ– ဤသိပ္ပါလျက် မသိဟန်ဆောင်၍ မေးခြင်းသည်၊ ရာဇကုလာနံ–မင်းမျိုးတို့၏၊ ပကတိ-ပင်ကိုယ်သဘောတည်း။

ပန- ဆက်၊ ဇီဝကော- သည်၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္ဝာ - ကြား၍၊ အယံ ရာဇာ- ဤမင်းသည်၊ ပထဝိယံ- မြေပေါ်၌၊ ဌတ္ဝာ– ရပ်၍၊ ပထဝီ–မြေသည်၊ ကုဟိံ – အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒမာနောဝိယ- ပြောသူကဲ့သို့ ၎င်း)၊ နဘံ–ကောင်းကင်ကို၊ ဥလ္လောကေတ္ဝာ- မော်ကြည့်၍၊ စန္ဒိမသူရိယာ - လ, နေ တို့သည်၊ကုဟိံ -နည်း၊ ဣတိ,(ဝဒမာနောဝိယ)၊ သိနေရုမှလေ- မြင့်မိုရ်တောင် ခြေ၌၊ ဌတ္ဝာ–ရပ်၍၊ သိနေရု– မြင့်မိုရ်တောင်သည်၊ ကုဟိံ - နည်း၊ ဣတိ, ဝဒ မာနောဝိယ-၎င်း၊ ဒဿဇလဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပုရတော-ရှေ့တော်၌၊ ဌတ္ဝာ- ရပ်တည်၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကုဟိံ -နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးဘိ၏၊ ဟန္ဒ- ယခု၊ အဿ–ထိုမင်းအား၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဒဿဿာမိ - ပြအံ့၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတ္ဝာ- ကြံ၍၊ ယေန- အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန– ထိုအရပ်၌၊ ဝါ- သို့၊ အဉ္ဇလိံ - လက်အုပ်ကို၊ ပဏာမေတ္ဝာ - ညွတ်စေ၍၊ (တနည်း) အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတ္ဝာ – လက်အုပ်ချီ၍၊ ဧသော မဟာရာဇာတိ အာဒိံ –ဧသော မဟာရာဇ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ ပုရေက္ခတော တိ–ကား၊ ပရိဝါရေတ္ဝာ–ခြံရံ၍၊ နိသိန္နသ–ထိုင်နေသော ဘိက္ခုသံဃာ၏၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူသော၊ (ဧသော– ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားပါတည်း)–ဟု ပါဠိတော်၌ ရှေ့သို့လှည့်၍ စပါ)။

× × × × × × ×

ပကတိဟေသာ။ ။“ဘုရားရှင်၏ရှေ့တော်၌ ဇာသရိယလိဉ္စာဖြင့် ဟန်ကြိုးပန်ကြိုး လုပ်၍ မေးခြင်းသည် ဘုရားကို မလေးစားရာ မရောက်ပါလော” ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ သောကြောင့် “ပကတိဟေသာ”စသည်မိန့်၊ ထိုသို့မေးခြင်းမှာ မင်းမျိုးတို့၏ ရိုးရာထုံးစံ ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်ကို မလေးစားရာ မရောက်ပါ– ဟူလို၊ ဤသို့ မလေးစားရာ မရောက်သော်လည်း ဇီဝကသည် ထိုသို့ မေးအပ်သည်ကို ခံချင်ဟန် မတူ၊ ထို့ကြောင့် “ဇီဝကော ပန”စသည်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်သည်။

ပုရေက္ခတော။ ။ပုရေ–ဘိက္ခုသံဃာ၏ ရှေ့၌+ကတော-ပြုအပ် ထားအပ်သည် တည်း၊ ပုရေက္ခတော- သည်၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း “ခြံရံ၍နေသော ဘိက္ခုသံဃာ၏ ရှေ့၌”ဟုသာ အဓိပ္ပါယ် ဆိုလိုသောကြောင့် “ပရိဝါရေတ္ဝာ၊ပေ၊ပုရတော” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ ပုရတော၏ နောက်၌ နိသိန္နောကား ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် လာသော နိသိန္နော သဒ္ဒါပင်ဘည်း၊ ပါဠိတော်၌ “နိသိန္နော ပုရေက္ခတော ဘိက္ခုသံဃသ ” ဟု ပုရေက္ခတောပုဒ်က နောက်၌ နေသော်လည်း ရှေ့နိသိန္နောကို လှည့်၍ စပါဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ပုရတော နိသိန္နော” ဟု မိန့်သည်။

ယေန ဘဂဝါတေနုပသင်္ကမိတိ–ကား၊ ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊(အတ္ထိ-ရှိတော်မူ၏)၊ တတ္ထ-ထို ဘုရားရှိတော်မူရာအရပ်၌၊ ဝါ- အရပ်သို့၊ ဂတော–သွားပြီ၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကံ–အထံတော်သို့၊ ဥပဂတော–ချဉ်းကပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ကေမန္တိ အဒ္ဓါသိတိ – ကား၊ ဘဂဝန္တံဝါ – မြတ်စွာဘုရားကိုသော်၎င်း၊ ဘိက္ခုသံဃံဝါ-ရဟန်း အပေါင်းကိုသော်၎င်း၊ အသယ်နှုယမာနော-မထိခိုက်စေဘဲ၊ အတ္တနော-မိမိအား၊ ဝါ–၏၊ ဌာတုံ–ရပ်တည်ခြင်းငှါ၊ အနုစ္ဆဝိကေ-လျောက်ပတ်သော၊ ကေသိံ-တခုသော၊ ပဒေသေ- အရပ်၌၊ ဘဂဝန္တံ – ကို၊ အဘိဝါဒေတွာ–ရှိခိုး၍၊ ဧကော၀-တယောက်တည်းသာလျှင်၊ အဒ္ဓါသိ-ရပ်ပြီ၊ (ရပ်ပြီးမှ ထိုင်လိမ့်မည်)။

× × × × × × ×

ယတ္ထ တတ္ထ ဂတော ။ ။“ယေန တေနတ္ထိဒ္ဓ နာဝိဘတ်သည်တို့ သတ္တမီ အနက်ဌသက်သော ဝိဘတ်တည်း” ဟု သိစေလို၍ “ယတ္ထ တတ္ထ”ဟု ဖွင့်သည်၊ တတ္ထကို “ဒ္ဓ” ဟုဂုင်း, “သို့”ဟုဂုင်း ၂ မျိုးပင် ဖွင့်လေ့ရှိကြ၏၊ ဥပသင်္ကမိကိုလည်း “ ဂတော” ဟု ဖွင့်၏၊ “ဥပသင်္ကမိ–သွားပြီ” ဟု ပေးပါ-ဟူလို၊ ထိုသို့သွားရာ၌ ရောက်ရုံ သွားသော အသွားကို ရှေ့၌ “ သမ္မတ္တော ” ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ အနီးသို့ ရောက်အောင် သွားသော ချဉ်းကပ်မှု အသွားကို ယူစေလို၍ “သန္တိကံ ဥပဂတော”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်“ဥပသင်္ကမိ–ချဉ်းကပ်ပြီ”ဟု ပေးကြသောအနက်ကို အဓိပ္ပါယတ္ထ ဟု မှတ်ပါ။

ကေမန္တံ။ ။“ကေသိံ ပဒေသေ”ဟု ဖွင့်ရာ၌ အဘိဓံဝန် (၇၉၁)၌ လာသော အန္တာသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ပဒေသအနက်မပါ၊သို့သော် ကောဋ္ဌာသ (အဝိုအစု) အနက်နှင့်ကား လျော်သလို ရှိ၏၊ သို့မဟုတ် ပဒေသအနက်ကိုပင် အဘိဓာန်၌ မပါသော အနက်အထူး ဟု ယူပါ၊ “ ကေသိံ ပဒေသေ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “အဓိကရဏအနက်၌ ဒုတိယာသက်ထားသည် ”ဟု ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်သည်၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌ပင်“ကေမန္တံ–သင့်တင့် လျောက်ပတ်စွာ”ဟု ပေးရသော ကြိယာဝိသေသန အနက်ကိုလည်း ဖွင့်သေး၏။

အနုစ္ဆဝိကပဒေသေ။ ။“သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အရပ်”ဟူသည် ထိုင်ခြင်း၏အပြစ် ၆ ပါးမှလွတ်သောအရပ်တည်း၊ ထိုအပြစ် ၆ ပါးကို ထို ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်ပြထားပြီ၊ အချုပ်မှာ– ချဉ်းကပ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ချဉ်းကပ်သူတို့ ဝေးလွန်း, နီးလွန်း, လေညာ, မြင့်လွန်း, ရှေ့တည့်တည့်, နောက်ကျောဘက် အရပ်တို့တည်း၊ ခုဒ္ဒကပါဠိ မင်္ဂလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ထို ၆ ပါးအပြင်“နကစ္စေ–စိုထိုင်းသော မြစ်ကမ်းစသော အရပ်၌လည်း မထိုင်ရာ၊ နသြနတေ – နိမ့်လွန်းသော နေရာ၌လည်း မထိုင်ရာ”ဟု အပို ၂ ပါးထည့်၍ နေရာ အပြစ် ၈ ပါး ဟု ဆိုသည်။

နပစ္ဆတော နပုရတော, နာဝိ အာသန္နဒူရတော၊
နကစ္စေ နော ပဋိဝါတေ, နစာပိ သြနတုန္နတေ၊
ဣမေ ဒေါသေ ဝိဝဇ္ဇေတွာ, ကေမန္တံ ဒ္ဂိတာ အဟု။

တုဏ္ဍီဘူတံ တုဏ္ဍီဘူတံတိ-ကား၊ ယတော ယတော–အကြင်အကြင် အရပ်သို့၊ ဝိလောကေတိ-စောင်းငဲ့၍ ကြည့်၏။[အချို့စာအုပ်၌ "အနုဝိလောကေတိ-အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်၍ကြည့်၏" ဟုရှိ၏။]တတော တတော-ထိုထိုအရပ်၌၊ တုဏ္ဍီဘူတမေဝ-ဆိတ်ဆိတ် ဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ("ဘိက္ခုသံဃံ, အနုဝိလောကေတွာ"၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဟိ–ချဲ့၊ [တုဏ္ဍီဘူတ ဖြစ်ပုံကို ချဲ့သည်။] တတ္ထ - ထို ရဟန်းတို့တွင်၊ ကေ ဘိက္ခုဿပိ-တပါးသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံဝါ–လက်၏ စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမူအရာသည်ရင်း၊ ဝါ-လက်လှုပ်ခြင်းသည်ရင်း၊ ပါဒ ကုက္ကုစ္စံဝါ - ခြေ၏ စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမူအရာသည်ရင်း၊ ဝါ–ခြေလှုပ်ခြင်းသည်ရင်း၊ ခိပိတသဒ္ဒေါဝါ – ချေဆတ်အပ်သော အသံသည်ရင်း၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ သဗ္ဗာလက်ာရပဋိမဏ္ဍိတံ - အလုံးစုံသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာ

× × × × × × ×

တုဏ္ဍီဘူတံ။ ။ တုဏ္ဍီဘူတ ဖြစ်ခြင်း၏ သံဃာတော်အားလုံး၌ ပြန့်နှံ့လျက် ရှိနေကြောင်းကို သိစေလို၍"တုဏ္ဍီဘူတံ တုဏ္ဍီဘူတံ"ဟု ဝိစ္ဆာပုဒ်ကို ပါဋိတော်၌ မိန့်သည်၊ ထို ဝိစ္ဆာအနက်ကို ယူ၍ အဋ္ဌကထာ၌ " ယတော ယတော, တတော တတော " ဟု ဝိစ္ဆာပင် ဖွင့်သည်၊ ယတော၌ တောပစ္စည်းကို ကံအနက်၌ သက်စေ၍ ဝိလောကေတိ၌စပ်၊ တတော၌ တောပစ္စည်းကို အဓိကရဏအနက်၌ သက်စေ၍ တုဏ္ဍီဘူတံ၌ စပ်ပါ၊ ပါဋိတော်၌ " တုဏ္ဍီဘူတံ တုဏ္ဍီဘူတံ ဘိက္ခုသံဃံ "ဟု ရှိသောကြောင့် " ယတော, တတော"ကိုလည်း အရပ်ကို စွဲမှ တုဏ္ဍီဘူတံနှင့် အရကွဲသဖြင့် သဒ္ဒါအနေ သင့်လျော်မည်၊ ဋီကာသစ်၌"ယတော ယတော ဘိက္ခုတော" ဟု ဖွင့်၏၊ တုဏ္ဍီဘူတံနှင့် အနက်အရ တူနေသောကြောင့် စဉ်းစားပါ။

ကုက္ကုစ္စံ။ ။ " ဟတ္ထဿ ကုကတတ္တာ အသံယမော အသမ္ပဇညကိရိယာ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံတိ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် "အသံယမော–လက်ကို မစောင့်စည်းခြင်း (လက်လှုပ်ခြင်း), အသမ္ပဇညကိရိယာ – မဆင်မခြင် မစဉ်း မစား ပြုခြင်း" ဟူသော အမူအရာကို "ကုက္ကုစ္စ"ဟု မှတ်ပါ။ [" ကုစ္ဆိတံ- စက်ဆုပ်အပ်စွာ+ကတံ–ပြုအပ်သော အမူအရာတည်း၊ ကုကတံ–ရာ၊ ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံ"-ဟု ပြု၍ သွတ္ထ၌ ကျပစ္စည်း သက်ပါ၊ ဟတ္ထဿ+ကုက္ကုစ္စံ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ။]

ဝါ၏အနက်။ ။ကုက္ကုစ္စံဝါ၌ ဝါသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တဝိကပ္ပနအနက် (တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သော စက္ခုအသညမ- မျက်စိကို မစောင့်စည်းခြင်း, သောတ အသညမ-နားကို မစောင့်စည်းခြင်း, စသည်ကို ပြုစီရင်ခြင်းအနက်) ရှိ၏၊ အဝုတ္တသဗုစ္စည်းမျိုးပင်တည်း၊ ဝါသဒ္ဒါဖြစ်၍ "ဝိကပ္ပနတ္ထ"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအသညမတို့တွင် စက္ခုအသညမသည် သောတ ဃာန စသော အသညမတို့၏ ပဌမလည်း ဖြစ်, သာ၍ စောင့်စည်းဘို့လည်း ခဲယဉ်းသောကြောင့် ထို စက္ခုအသညမ မပြုကြပုံကို ပြခြင်းငှါ " သဗ္ဗာလက်ာရပဋိမဏ္ဍိတံ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [သံဃာ့ပရိသတ် အစည်းအဝေးတိုင်း၌ ဤအသညမများ မဖြစ်စေဘဲ ငြိမ်သက်စွာနေနိုင်အောင် သတိပြုသင့်လှပေသည်။]

ဆင်အပ်သော၊ နာဠကပရိဝါရံ–ကချေသည် အခြံအရံရှိသော၊ ဘဂဝတော–၌၊ အဘိမုခေ-ရှေးရှုအရပ်၌၊ ဌိတံ-တည်သော၊ ရာဇာနံဝါ– ကိုသော်ငင်း၊ ရာဇပရိသံဝါ–မင်း၏ ပရိသတ်ကိုသော်ငင်း၊ ကေဘိက္ခုပို-ဘပါးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ နု သြလောကေသိ – မကြည့်၊ သဗ္ဗေ– အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဘဂဝန္တံယေဝ–ကိုသာ၊ သြလောကယမာနာ–ကြည့်ရှုဖူးမျော်ကြကုန်လျက်၊ နိသိဒ့ သု–ထိုင်နေကြကုန်ပြီ။

ရာဇာ–သည်၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတော်တို့၏၊ ဥပသမေ - ငြိမ်သက်ခြင်း၌၊ ပသီဒ့တွာ-ကြည်ညို၍၊ ဝိဂတပက်တာယ - ကင်းသော ညှဉ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပ္ပသန္နံ-အလူးသဖြင့် ကြည်လင်သော၊ ရဟဒမိဝ-ရေအိုင်ကဲ့သို့၊ ဥပသန္တိန္ဒြိယံ-ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ – ရဟန်း အပေါင်းကို၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန်၊ အနုဝိလောကေတွာ– အစဉ်အတိုင်း ကြည့်ရှု၍၊ ဥဒါနံ–ဥဒါန်းကို၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ဖွယ်လို မြွက်ဆိုအပ်သော စကားကို၊ ဥဒါနေသိ-ကြ။းရင့်ပြီ၊ ဝါ–မြွက်ဆိုပြီ။

ဃတ္ထ–ထို ဥဒါန်းစကား၌၊ ဣမိနာတိ–ဣမိနာ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊(ဒီပေဘိဒ္ဓစ်)၊ ကာယိကေနစ - ကိုယ်၌ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါစသိကေနစ–နှုတ်၌ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊မာနသိကေနစ-စိတ်၌ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ယေန သိလုပသမေန-အကြင် သီလကြောင့် ငြိမ်သက်ခြင်းဖြင့်၊ ဘိက္ခုသံယော-

× × × × × × ×

ဝိပ္ပသန္နံ ရဟဒမိဝ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ ရဟဒမိဝ ဝိပ္ပသန္နံ ” ဟူသော ဝါကျကို “ဝိပ္ပသန္နံ ရဟဒမိဝ” ဟု ရှေနောက် ပြန်ထားရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း, ဝိဂတပက်တာယ- ဟူသော ဟိတ်သည် ဝိပ္ပသန္နံ၏သာ ဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း, ဝိပ္ပသန္နံသည် သန္တိန္ဒြိယံ၏ ဥပမာနဖြစ်၍, ရဟဒံသည် ဘိက္ခုသံဃ၏ ဥပမာန ဖြစ်သောကြောင့်ငင်း “ဝိပ္ပသန္နံ+ရဟဒမိဝ”ဟု ဝါကျရှိပါစေ၊ စာအုပ်တို့၌“ဝိပ္ပသန္နရဟဒမိဝ”ဟု သမာသ်ရှိသည်မှာ မကောင်းပါ။

ဣမိနာ၊ပေ၊ဒီပေတိ။ ။ပါဠိတော်နောက်နား၌ “ ယေနေတရဟိ ဥပသမေန၊ပေ၊သမန္နာဂတော ”ဟု အနိယမဝါကျ ရှိ၏၊ ထို အနိယမဝါကျကို အတွင်းသွင်း၍ ဣမိနာ၏စွန်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ယေန ၊ပေ၊ ဥပသန္နော”ဟု မိန့်သည်၊ “ဣမိနာတိ”ကို ဒီပေတိ၌စပ်ဘို့ရန် “ဣမိနာတိ–ဣမိနာဟူသောပါဠိဖြင့်”ဟု ပေးရသည်။

မာနသိကေနစ။ ။ပရစိတ္တဝိဇာနဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မာနသိက ဥပသမကို သိနိုင်မှု မရှိပါသော်လည်း, ကာယိက-ဝါစသိက ဥပသမတို့ကို ပိုက်ရိုက်တွေ့ရသဖြင့် မာနသိကဥပသမကိုလည်း မှန်းဆ၍သိနိုင်သောကြောင့် “မာနသိကေနစ” ဟု ဆိုသည်။

သီလုပသမေန ။ ။ သီလုပသမ - ဟူသည် သီလကြောင့် ငြိမ်သက်ခြင်းတည်း၊ သီလသည် ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့၏ ငြိမ်သက်ကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ ငြိမ်သက်ခြင်း ကြီယာမဟုတ်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလများကိုစောင့်လျှင် ထိုသီလကြောင့် ကိုယ် နှုတ်သာ မက, စိတ်လည်း ငြိမ်သက်နိုင်သည်။

သည်၊ ဥပသန္တော-ငြိမ်သက်တော်မူ၏၊ ဣမိနာဥပသမေန-၌ငြိမ်သက်ကြောင်း ဘီလနှင့်၊ (သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊) ဣတိ, ဒီပေတီ။

တတ္ထ-ထို ဥဒါန်းစကား၌၊ မေ-ငါ၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ပမ္မဇိတ္တာ-ရဟန်းပြု၍၊ ဣမေ ဘိက္ခူဝိယ–၌ ရဟန်းတော်တို့ကဲ့သို့၊ ဥပသန္တော-ငြိမ်သက်သည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ပါမူကား၊ အဟောဝတ – သြော်....ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ ဣဒံ-၌အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓံယ-ရည်ရွယ်၍၊ သေ (ဧသော)-၌ အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဝေံ-၌သို့ ဣမိနာ မေ ဥပသမေနဟူ၍၊ နအာဟ-မြွက်ဆိုသည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ အယံ-၌ အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ပသန္နော-ကြည်ညိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပုတ္တံ-ကို၊ အနုဿရိ – အမှတ်ရပြီ၊ ဟိ - မှန်၊ ဒုလ္လဘံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သောအရာဝတ္ထုကို၊ ဝါ – ရနိုင်ခဲသောအရာဝတ္ထုကို၊ လဒ္ဓါ – ရ၍သော်၎င်း၊ ဝါ - ရခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အစ္ဆရိယံ – အံ့သြဘွယ်အရာဝတ္ထုကို၊ ဒိသွာဝါ – မြင်ရ၍သော်၎င်း၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ပိယာနံ-ချစ်အပ်ကုန်သော၊ ဉာတိ

× × × × × × ×

တတ္ထ၊ပေ၊ဧဝမာဟ။ ။“ဘဂဝေယျာတိ” နောက်၌ “ဣဒံ သန္ဓဲာယ” ဟုဎင်း, “ နယိဒံ သန္ဓံာယ ” ဟုဎင်း ပါဠိ ၂ ထွေရှိ၏၊ ထိုတွင် နောက်၌ “ အယံ ပန၊ပေ၊ဧဝမာဟ”ဟု အနွယဝါကျ တိုက်ရိုက်ရှိသောကြောင့်ဎင်း, ရှင်ဘုရင်ဟူသမျှသည် ထီးနန်း၏ အမွေခံဖြစ်ထိုက်သော သားတော်၏ရဟန်းပြုခြင်းကို မတောင့်တတတ်ရကား “အဟောဝတ မေ ပုတ္တော ပမ္မဇိတ္တာ” စသည်ဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်မရှိနိုင်သောကြောင့်ဎင်း “နယိဒံ သန္ဓံာယ”ဟု နပတိသေဓပါဠိသောပါဠိသာ ပါဠိမှန်တည်းဟု မှတ်ပါ။

အယံ ပန၊ပေ၊အနုဿရိမာနော။ ။“ဣမိနာ မေ ဥပသမေန”စသော ဥဒါန်းကို မြွက်ဆိုသောရှင်ဘုရင်၏ ရည်ရွယ်ချက် မဟုတ်သော ဗျတိရေကအကြောင်းကို ပြပြီး၍ တကယ်ဖြစ်နိုင်သော အနွယအကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “အယံ ပန၊ပေ၊အနုဿရိမာနော ” ဟု မိန့်သည်၊ ရဟန်း သံဃာတော်များကို မြင်၍ စိတ်ကြည်လင်သည့်အတွက် သားတော်ကို အမှတ်ရသောကြောင့် “ဣမိနာ မေ”စသောဥဒါန်းကို မြွက်ဆိုပါသည်–ဟူလို။

ဒုလ္လဘံ ဟိ၊ပေ၊ပကတိယေဝ။ ။ဤဝါကျကား“ဘိက္ခုသံဃံ ဒိသွာ ပုတ္တံ အနုဿရိ”ဟူသော ရှေစကားကိုခိုင်မြဲအောင်ပြုသော ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း၊ ဒုလ္လဘပစ္စည်းကို ရ၍သော်၎င်း , အံ့သြဘွယ်အထူးအဆန်းကို မြင်ရ၍သော်၎င်း , ထိုအခါ ချစ်သူများကို အမှတ်ရခြင်းသည် လောကထုံးစံဖြစ်သည်၊ (တနည်း) ဤဝါကျကို ကာရဏဝါကျကြံ၍ “ဟိ (ယသ္မာ)၊ပေ၊ပကတိယေဝ၊ တသ္မာ၊ပေ၊အနုဿရိ” ဟုလည်း ဤဝါကျကို ဖလဝါကျအဖြစ်ဖြင့် ပြန်လှည့်နိုင်သည်။

ဒုလ္လဘံ အစ္ဆရိယံဝါ, လဒ္ဓါ ဒိဋ္ဌာစ ကေဒါ၊
ပိယာ ပိယံ နုဿရန္တိ, သာယံ လောကမ္ဟိ ဓမ္မတာ။

မိတ္တာဒီနံ–ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေ အစရှိသူတို့ကို၊ အနဿရဏံနာမ–အမှတ်ရခြင်း မည်သည်၊ လောကဿ–သတ္တလောက၏၊ ပကတိယေဝ- ပင်ကိုယ်သဘောပင်တည်း၊ (ထုံးစံပင်တည်း)။

အဝိစ–သည်သာမကသေး၊ (အမှတ်ရရုံသာမကသေး)၊ ပုတ္တော-သားတော်၌၊ အာသင်္ကာယ – ယုံမှားခြင်းကြောင့်၊ တဿ - ထို သားတော်၏၊ ဥပသမံ – ငြိမ်သက်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆမာနော–အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ- ဖြစ်၍လည်း၊ ဝါ– ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ သေ-ဤမင်းသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဣမိနာ ဥပသမေန အစရှိသည်ဟူ၍၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ကိရ- ခဲ့၊ အဿ- ထိုမင်း၏၊ ဧဝံ- ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ (ကိ)၊ မေ - ငါ၏၊ ပုတ္တော - သည်၊ ပုစ္ဆိ ဿတိ– မေးလတ္တံ့၊ (ကိ)၊ မယ္ဟံ-၏၊ ဝိတာ–ခမည်းတော်သည်၊ ဒဟရော– ငယ်ပါသေး၏၊ မေ-၏၊ အယျကော-ဘိုးတော်သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊(ပုစ္ဆိ ဿတိ)၊ သော-ထို ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသားသည်၊ (မညိဿတိ ၌စပ်)၊ တေ-အသင်မင်းသား၏၊ ဝိတရာ–ခမည်းတော်သည်၊ (အယျကော-ကို၊) ယာတိတော-သတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္ဝာ-၍၊ အဟမ္ပိ–သည်လည်း၊ ဝိတရံ- ကို၊ ယာတေတ္ဝာ- သတ်၍၊ ရဇ္ဇံ–မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေဿာမိ-ပြုစေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ မညိဿတိ– မှတ်ထင်လတ္တံ့၊ ဧဒိတိ–ဤသို့၊ ပုတ္တော-၌၊ အာသင်္ကာယ–ယုံမှားခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ယုံမှားသည့်အတွက်၊ တဿ-ထိုသားတော်၏၊ ဥပသမံ-ငြိမ်သက်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆမာနော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ- ဖြစ်၍လည်း၊ ဝါ- ကြောင့်လည်း၊ သေ- သည်၊ ဧဝံ- ဟူ၍၊ အာဟ၊ ဟိ–မှန်၊(ယုံမှားခြင်းသည် မှန်၏-ဟူလို)၊ သေ-ဤ အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဧဝံ - ဤသို့ ဣမိနာ ဥပသမေနဟူ၍၊ ကိဉ္စာပိ အာဟ – အကယ်၍ကား ပြောပါပေပြီ၊ အထ– ထိုသို့ပင် ပြောပါသော်လည်း၊ နံ-ထို အဇာတသတ်မင်းကို၊ ပုတ္တော- သည်၊ ယာတေတိယေဝ – သတ်သည်သာ။

× × × × × × ×

အဝိစ၊ပေ၊ဣစ္ဆမာနောဝိ ။ ။ သားတော်ကို အမှတ်ရလျှင် အဘယ့်ကြောင့် “ ဣမိနာ ဥပသမေန သမန္နာဂတံတာ ဟောတု ”ဟု သား၏ ဥပသမနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို တောင့်တရသနည်း- ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အဝိစ” စသည်ကို မိန့်ရပြန်သည်၊ သားတော်၌ ယုံမှားသံသယရှိသည့်အတွက် သားတော်၏ သီလအားဖြင့် ဥပသမနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို တောင့်တပါသည်–ဟူလို။

ကိဉ္စာပိ၊ပေ၊ဃာတေတိယေဝ။ ။ ပြအပ်ခဲ့ပြီးသောအနက်ကို ပြီးစေလို (ခိုင်မြဲစေလို) သောကြောင့် “ကိဉ္စာပိ၊ပေ၊ဃာတေတိယေဝ” ဟု မိန့်သည်၊ “သူက သား၏ ဥပသမနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို တောင့်တသော်လည်း သတ်မှာပါဘဲ ” ဟူလို။ [“ဃာတေဿတိ ” ဟုဎင်း, “ ဃာတေသိ ” ဟုဎင်း အနာဂတ်ကြိယာ အတိတ်ကြိယာဖြင့် မူကွဲရှိသော်လည်း “ တံကာလာပေက္ခာယ ဝုတ္တံ ” ဟူသော ဋီကာသစ်ကို ထောက်လျှင် တံကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်ဖြင့် “ ဃာတေတိ ”ဟုသာ ရှိသင့်မည်ထင်သည်။]

ဟိ-မှန်၊ တသ္မိံ ဝံသေ – ထို အဇာတသတ်မင်းတို့၏အနွယ်၌၊ ပိတုဝဓော – ခမည်းတော်ကိုသတ်ခြင်းသည်၊ ပဉ္စ ပရိဝန္နော-ငါးဆက်သောမင်းတို့၏ပြောင်းလွဲခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂတော-သွား၏၊ (တနည်း) ပိတုဝဓော-သည်၊ ပဉ္စ ပရိဝန္နေ – အဆက်ဆက်လည်သော မင်းငါးဆက်တို့တိုင်တိုင်၊ ဂတော - ၏၊ အဇာတသတ္တု – အဇာတသတ်မင်းသားသည်၊ ဗိမ္ဗိသာရံ – ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို၊ ယာတေသိ- သတ်၏၊ ဥဒယော-ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသားသည်၊ အဇာတသတ္တံ- ကို၊ (ယာတေသိ)၊ တဿ – ထို ဥဒယဘဒ္ဒမင်း၏၊ ပုတ္တော - သားဖြစ်သော၊ မဟာမုဏ္ဍိကောနာမ-မဟာမုဏ္ဍိကမည်သော မင်းသားသည်၊ ဥဒယံ- ကို၊ (ယာတေသိ)၊ တဿ – ထို မဟာမုဏ္ဍိကမင်း၏၊ ပုတ္တော - သော၊ အနုရုဒ္ဓေါနာမ- အနုရုဒ္ဓမည်သော မင်းသားသည်၊ မဟာမုဏ္ဍိကံ - ကို၊ (ယာတေသိ)၊ တဿ- ထို အနုရုဒ္ဓမင်း၏၊ ပုတ္တော- သော၊ နာဂဒါသောနာမ–နာဂဒါသမည်သောမင်းသားသည်၊ အနုရုဒ္ဓံ-ကို၊ (ယာတေသိ)၊ ပန – အထူးကား၊(သားတော်က သတ်ခြင်းမဟုတ်သောကြောင့် ထူးသည်)၊ နာဂဒါသံ- ကို၊ (“ကုပိတာ ယာတေသုံ” ၌စပ်)၊ ဇာမေ – ဤမင်းတို့သည်၊ ဝံသစ္ဆေဒကရာဇာနော- အမျိုးအနွယ်ကို ဖြတ်တတ်သောမင်းတို့တည်း၊ ဇာမေဟိ - ဤ မင်းတို့ဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဇာတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ရဇ္ဇဝါသိနော - တိုင်းပြည်၌ နေသူတို့သည်၊ ကုပိတာ–စိတ်ဆိုးကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ယာတေသုံ-သတ်ကြကုန်ပြီ။

အဂမာ ခေါ တွံတိ– အဂမာ ခေါ တွံဟူ၍၊ ကဿာ- ကြောင့်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူသနည်း၊ ကိရ(ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ [နေဒံ၌ “တဿာ” ဟု ရှိလတံ့]ဘဂဝါ-သည်၊ ရညော-မင်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝစီဘေဒံ-နှုတ်မြွက်ခြင်းကို၊ [ဥဒါန်းစကားကိုပင်“ဝစီဘေဒ”ဟု ဆိုသည်။] အကတေယေဝ-မပြုအပ်မိသာလျှင်၊ စိန္တေသိ– ကြံတော်မူပြီ၊ (ဆင်ခြင်တော်မူပြီ)၊ (ကိံ)၊ အယံ ရာဇာ-

× × × × × × ×

ပဉ္စ ပရိဝန္နော (ဇန္နေ)။ ။ပရိ–အဆက်ဆက်+ ဝန္နံ- လည်ခြင်း (ပြောင်းခြင်း)၊ ပရိဝန္နော–ခြင်း၊ ပဉ္စန်–ငါးဆက်သောမင်းတို့၏+ပရိဝန္နော ယသာတိ ပဉ္စ ပရိဝန္နော ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိပြုလျှင် ဝဓောနှင့် အရတူသောကြောင့် သင့်၏၊ သို့သော် “ ဟုတ္တာ ” ဟူ ထည့်ပေးရလိမ့်မည်၊ “ပရိဝန္နေ”ဟု ရှိသောပါဠိ၌ “ပဉ္စန်– တို့၏+ ပရိဝန္နာ– ပြောင်းလွဲခြင်းတို့တည်း”ဟုပြု၍ အစွန်အသံယောဂထွ ဒုတိယာဟု ကြံလျှင်လည်း သင့်သည်သာ။

ကဿာ ဧဝံ မာဟ။ ။အဇာတသတ်မင်းသည် မြတ်စွာဘုရားအား တစုံတခုသောစကားကိုမျှ မလျှောက်ဘဲ သူ့ဘာသာသူ ဥဒါန်းကြူးသည်မဟုတ်ပါလော၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် စတင်၍ မိန့်တော်မမူထိုက်၊ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် စတင်၍ “ အဂမာ ခေါ တွံ ” ဟု မိန့်တော်မူပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် ထုတ်ပြသည်။ [အဂမာသည် နာမယောဂ အာ ဝိဘတ် ဖြစ်သောကြောင့် တွံနှင့် မလိုက်ရော၊ ထို့ကြောင့် ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသဟု မှတ်ပါ။]

သည်၊ အာဂန္တာ - လာပြီး၍၊ တုဏ္ဍီ - ဆိတ်ဆိတ်၊ နိရဝေါ – အသံမရှိသည်၊ (ဟုတ္ဆာ)၊ ဌိတော-ရပ်နေ၏၊ [တုဏ္ဍီနှင့် နိရဝေါသည် ပရိယာယ်တည်း။] ကိံ - အဘယ်ကို၊ စိန္တေသိနုခေါ–ကြံနေပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)။

အထ – ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထိုမင်း၏၊ စိတ္တံ- ကို၊ ဥတ္ဆာ – သိတော်မူ၍၊ [ဘိက္ခုသံဃာကို မြင်ရ၍ သားတော်ကိုအမှတ်ရနေသော စိတ်ကို သိတော်မူ၍။] အယံ– ဤမင်းသည်၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိံ -တကွ၊ သလ္လပိတုံ- ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္ဆာ)၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ အနုဝိလောကေတ္ဆာ–အစဉ်အတိုင်း ကြည့်ရှု၍၊ ပုတ္တံ-ကို၊ အနုဿရိ– အမှတ်ရပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အယံ- ဤမင်းသည်၊ မယိ - ငါသည်၊ အနာလပန္တေ – စကားမပြောလသော်၊ ကိဉ္စိ –တစုံတခုသောစကားကို၊ ကထေတုံ- ပြောခြင်းငှါ၊ နသက္ခိဿတိ-စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ တေန-ထိုမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ကထာသလ္လပံ– စကားပြောခြင်းကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (စိန္တေသိ)၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့စဉ်းစားဆင်ခြင်တော်မူပြီးခြင်းကြောင့်)၊ ရညော- မင်း၏၊ ဝစနာနန္တရံ- ဥဒါန်းစကား၏ အခြားမဲ့၌၊ အဂမာ ၊ပေ၊ ယထာပေမံတိ – အဂမာ၊ပေ၊ယထာပေမံဟူ၍၊ အာဟ– မိန့်တော်မူပြီ။

တဿ- ထိုစကားရပ်၏၊ အတ္ထော– အနက်ကား၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဥန္ဓမေ- မြင့်မောက်သောအရပ်၌၊ ဝုဋ္ဌံ–ရွာသော၊ ဥဒကံ-မိုဃ်းရေသည်၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ နိန္ဓံ- ချိုင့်ဝှမ်းသည်၊(ဟောတိ)၊ တေန–ချိုင့်ဝှမ်းရာထိုအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ ယထာ-သွားသကဲ့သို့၊[တနည်း, ယေန-အကြင် ရေအယဉ်၏လမ်းဖြင့်၊ နိန္ဓံ-ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ–သွားထိုက်၏၊ တေန–ထိုရေအယဉ်၏လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊] ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ အနုဝိလောကေတ္ဆာ-အစဉ်အတိုင်း ကြည့်ရှုပြီး၍၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ ပေမံ– ချစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-ချစ်ခြင်းရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဂတော-သွားပြီ၊ ဣတိ-ဤကားအနက်။

× × × × × × ×

တသ္မာ၊ပေ၊အာဟ။ ။ထိုသို့ ဥဒါန်းစကားကို မဆိုမီကပင် ဘုရားရှင်က စဉ်းစားတော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် မင်း၏ ဥဒါန်းစကား၏ အခြားမဲ့၌ပင် "အဂမာ ခေါ တွံ" စသော စကားကို မိန့်တော်မူပါသည်၊"လောကွတ် မိန့်တော်မူခြင်း မဟုတ်ပါ"ဟူလို။

ယေန နိန္ဓံ, တေန။ ။"ယေနာတိ ယတ္ထပဒေသေ၊ ယေန ဝါ သောတပထေန [(အကြင်ရေအယဉ်၏လမ်းဖြင့်)"ဟု ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်၏၊ "ယေန ပေမံ၌လည်း ထိုက်သလို ဤနည်းတည်း"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း နိဿယပေးထားသည်။

ပေမံ။ ။ထောမနိဓိ၌ " ပြိယဿ+ဘာဝေါ"ဟု ပြု၍ ဣမပစ္စည်း နှ အာဂုံဖြင့် ပြိယကို ပြပြု၍ "ပြေမန်"ဟု ရှိ၏၊ ပါဋိ၌လည်း ပိယကို ပပြု၍ " ပေမ "ဟု ဖြစ်နိုင်၏၊ " ချာဒီဟိ မန်, မစတောဝါ "သုတ်၏ ကစ္စည်းဝုတ္တိ၌ကား ပီခာတ် , မာန်ပစ္စည်း ဟု

အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ (မြတ်စွာဘုရားကစ၍ မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊ ရညော–၏၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ (ကိ)၊ ဗုဒ္ဓဂဏာ- မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ အဟောအစ္ဆရိယာ-ဩော်....အံ့ဩအားလပ်ပါပေကုန်စွ၊ မယာ-နှင့်၊ သဒိသော-သော၊ ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရားကို၊ အပရာဓကောနာမ–ပြစ်မှားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ [အပရာဓကာရကောနာမ-အပြစ်ကိုပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ ဤသို့လည်း မူကွဲရှိ၏။] နတ္ထိ–မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ မယာ-သည်၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော–မြတ်သော အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော ခမည်းတော်ကို၊ ဃာတိတော – သတ်အပ်ပြီ၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ဒေဝဒတ္တသ– ၏၊ ကထံ - စကားကို၊ ဂဟေတွာ- နာယူ၍၊ အဘိမာရာ–လေးသွားတို့ကို၊ ပေသိတာ-စေလွှတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ နာဠာဂိရိ- နာဠာဂိရိဆင်ကို၊ မုတ္တော- လွှတ်အပ်ပြီ၊ မံ- ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဒေဝဒတ္တေန–ဒေဝဒတ်သည်၊ သိလာ-ကျောက်ကို၊ ပဝိဒ္ဓါ-လှိမ့်ချအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊(သို့ကလောက်)၊ မဟာပရာဓံနာမ–များသောအပြစ်ရှိသူမည်သော၊ မံ–ငါ့ကို၊ အာလပတော–စ၍ မိန့်တော်မူသော၊ ဒဿဗလဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ မုခံ- ခံတွင်းတော်သည်၊ နပ္ပဟောတိ – မလောက်၊ ဝါ – မဆန့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ပဗ္ဗဟာကာရေဟိ–ငါးပါးသောအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ တာဒိလက္ခဏော-တာဒိလက္ခဏာ၌၊ အဟော

× × × × × × ×

ဆို၏၊ "ချစ်ခြင်း"ဟုဎင်း, "ချစ်အပ်သူ" ဟုဎင်း ၂ နက်ရနိုင်သော်လည်း "ပေမံ"ဟု နပုလ္လိန်ရှိသောကြောင့် " ချစ်ခြင်း " ဟု ပေးသည်၊ ပါဠိတော်၌ကား " ယထာပေမံ–အကြင်အကြင် ချစ်အပ်သူသို့ "ဟု ပေးပါ၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို အဓိပ္ပါယတ္ထ ဟု ကြံပါ။

မုခံ နပ္ပဟောတိ။ ။ဘုရားရှင်သည်"အဂမာ ခေါ တံ"စသည်ဖြင့် အနည်းငယ်သာ မိန့်တော်မူပါလျက် အများကြီး မိန့်တော်မူသည့်အနေအားဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် "မုခံ နပ္ပဟောတိ"ဟု ဆိုရပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–အပြစ်ရှိသူအားစကားပြောဘို့ ခဲယဉ်းသောကြောင့် အပြစ်ရှိသော မိမိအား အနည်းငယ်သော စကားပြောခြင်းကိုပင် "မုခံ နပ္ပဟောတိ"ဟု ခွဲထွင်၍ဆိုသည်၊ (တနည်း) ထိုအချိန်က ဘုရားရှင်သည် "အဂမာ ခေါ တံ"စသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုပြသော စကားတော်များကိုလည်း မိန့်တော်မူသေးသောကြောင့် " မုခံ နပ္ပဟောတိ " ဆိုသည် ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

ပဗ္ဗဟာကာရေဟိ တာဒိ။ ။တံ ဇ္ဈဝ–ထို အနိဋ္ဌကိုကဲ့သို့၊ ပဿတိ–ဇ္ဈဋ္ဌကိုလည်း ရှုတတ်၏၊ (တနည်း)သော ဝိယ– ထို စတ္တာဝိ စသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကဲ့သို့၊ ဒိဿတိ–ရှုအပ်၏၊ ဇ္ဈတိ တာဒိ၊ ထို တာဒိပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းလက္ခဏာဟူသည် ဇ္ဈဋ္ဌ အနိဋ္ဌ (လာဘ အလာဘ စသော)လောကဓံကို ငြိတွယ်ရသော်လည်း စိတ်အားဖြင့် မထူးခြင်းသဘောတည်း၊ ထို တာဒိလက္ခဏာ၏ ဖြစ်ရာအကြောင်းသည် ၅ ပါး ရှိသောကြောင့် "ပဗ္ဗဟာကာရေဟိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို ၅ ပါးကို "ဇ္ဈဋ္ဌာ နိဋ္ဌေ တာဒိ, စတ္တာဝိတိတာဒိ" စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏။

သုပ္ပတိဋ္ဌိတော– ဩော်.... ကောင်းစွာ တည်တော်မူပါပေစွာ့၊ ဧဝရူပံနာမ– ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ သတ္ထာရံ – ဆရာကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ဗဟိဒ္ဓါ – သာသနာပ၌၊ နပရိယေသိဿာမ - ဆရာကို မရှာမှီးကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤအကြီသည်၊(အဟောသိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍။[ဣတိ တလုံး အကြေကြီ။] သော–ထိုမင်းသည်၊ သောမနဿဇာတော - ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊(ဟုတွာ)၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အာလပန္တော– စကားပြောလိုသည်၊ ဝါ– လျှောက်လိုသည်၊(ဟုတွာ)၊ ပိယော မေ ဘန္တေတိ အာဒိံ - ပိယော မေ ဘန္တေ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။ [ပီ-တပ္ပနေ ဟူသော ဓာတ်, အ ပစ္စည်း, ဤကို ဣယပြု၍"ပိယော"ဟု ရှိပါစေ။]

ဘိက္ခုသံဃဿ၊ပေ၊ပဏာမေတွာတိ(ဧတ္ထ)-ဤပါဌ်၌၊(ဂုဋ္ဌတ္ထံ-လျှိုဝှက်သော အနက်ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ) – ထုတ်၍ ပြဉုးအံ့၊ (တနည်း) ဘိက္ခုသံဃဿ၊ပေ၊ပဏာမေတွာတိ-ကား၊ ကိရ(ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုမင်း၏၊ ဧဝံ–ဤအကြီသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္ဒိတွာ-ဝပ်ချပြီး၍၊ ဣတောစိတောစ - ဤ အရပ် ဤအရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တာ–သွား၍၊ ဘိက္ခုသံဃံ–ကို၊ ဝန္ဒန္တေနစ-ဝပ်ချသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပိဋ္ဌိတော - ကျောဘက်၌၊ ကာတဗ္ဗော – ပြုထိုက်သည်၊ (ကျောပေးရာ ရောက်သည်)၊ ဟောတိ၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ အဿ – ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဂရုကာရောပိ-အလေးပြုခြင်းသည်လည်း၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊

× × × × × × ×

ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ။ ။ ပါဋ္ဌိတော်၌ ရှင်ဘုရင်၏ ဘိက္ခုသံဃာအား ဝန္ဒန (ရှိခိုးဝပ်ချခြင်း) ကြိယာကို မပြဘဲ "အဥ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ" ဟု လက်အုပ်ချီမှုကိုသာ ပြ၏၊ ထိုသို့ လက်အုပ်ချီမှုကိုသာ ပြရာ၌ ရှင်ဘုရင်၏ စိတ်ထားသည် တိမ်မြုပ်နေ၏၊ ထို တိမ်မြုပ်သော အနက်ကို ဖေါ်ထုတ်၍ ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဤနေရာမျိုး၌ "ဂုဋ္ဌတ္ထံ ကိရ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ" ဟု ဆရာတို့ အနက်ပေးတော်မူလေ့ရှိကြသည်၊နောက်၌ "တသ္မာ" ဟု ဖလဝါကျရှိသောကြောင့် ဤအကြံဖြစ်မှုကို ကာရဏဝါကျဟု ကြံ၍ "ကိရ ယသ္မာ" ဟုလည်း ပေးတော်မူကြသည်။

ဂရုကာရောပိ စဿ။ ။"ဂရုကာရောပိ စေသ" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း ဖွင့်၏၊ သို့သော် နောက် ဥပမာနဝါကျ၌ "ရညော အဂါရဝေါ" ဝယ် ရညောဟူသော ဆဋ္ဌိယန္တကို ထောက်လျှင် " အဿ " ဟု ဆဋ္ဌိယန္တပုဒ်က ကောင်းသည် ဟု ထင်၏၊ "စေသ" ဟု ရှိရာ၌ကား " ဧသ (ဧသော) - ဤ ဘိက္ခုသံဃာကို ဝပ်ချခြင်းသည်" ဟု ပေးပါ။

စဿ။ ။ စဿ (စေသ) ဟု စသဒ္ဒါပါသောကြောင့် " ပိဋ္ဌိတော ကာတဗ္ဗော– ကျောပေးရာ ရောက်သော အပြစ်" အပြင် အပြစ်တမျိုး တိုး၍ ပြသည်ဟု ယူသင့်၏၊ ထို အပြစ်ကား – ဘုရားရှင်နှင့် ဘိက္ခုသံဃာကို တန်းတူထား၍ ရှိခိုးဝပ်ချသည့် အတွက်

ဟိ–ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဥုးအံ့၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဝန္ဒိတွာ-ဝပ်ချပြီး၍၊ ဥပ ရာဇာနံ-အိမ်ရှေမင်းကို၊ ဝန္ဒန္တေနပိ-ဝပ်ချသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ရညော-မင်းကို၊ အဂါရဝေါ–မလေးစားခြင်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတော–ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊(ဣတိ-၌ အကြောင်းသည်၊ အဟောသိ)။[ရှေးသို့ ပြန်လှည့်ဘို့ရာ"ဟောတိ တိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ မရှိသောကြောင့် ထည့်ရသည်။] တဿာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္ဒိတွာ–ပြီး၍၊ ဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ ယေဝ-ရပ်ရာအရပ်၌ပင်၊(ရပ်ရာအရပ်ကပင်)၊ဘိက္ခု သံဃသ-အား၊ အဉ္ဇလိံ-ကို၊ ပဏာမေတွာ–ညွတ်စေ၍၊ (တနည်း) အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတ္တွာ–လက်အုပ် ချီ၍၊ ကေမန်္တံ-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဘို့၌၊ နိသိဒိ-ထိုင်ပြီ။

ကိဿဒေဝ ဒေသံတိ–ကား၊ ကိဿ-တစုံတခုသော၊ ဩကာသံ – အရပ်ကို၊ ဝါ-အကြောင်းအရာကို၊("ပုစ္ဆယျာမိ-မေးလျှောက်လိုပါ၏"၌စပ်)၊ အထ-ဖွင့်တောင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ– ထို မင်းအား၊ ဝါ- ၏၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဥ္ဉပုစ္ဆနေ–ပြဿနာကို မေးလျှောက်ခြင်း၌၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ဇနေန္တော-ဖြစ်စေတော်မူသည်၊(ဟုတွာ)၊ပုစ္ဆ၊ပေ၊ယဒါကန်သိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

တဿ–ထို ပါဠိ၏၊ အတ္ထော–အနက်ကား၊(ပဉ်-ကို၊ ပုစ္ဆိတုံ-မေးခြင်းငှါ၊) ယဒိ အာကန်သိ– အကယ်၍ အလိုရှိအံ့၊(ဧဝံ သတိ)၊ ပုစ္ဆ–မေးလော၊ မေ–ငါ၏၊ ပဉ္ဉဝိဿဇ္ဇနေ- ပြဿနာကို ဖြေဆိုခြင်း၌၊ ဘာရော- လေးလံသော တာဝန်

× × × × × × ×

ဘုရားရှင်ကို သံဃာထက်ပို၍ အလေးပြုရာ မရောက်ခြင်းတည်း၊ မှန်၏-ဘုရားရှင်သည် သံဃာထက်ပင် ပို၍ လေးစားထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ " စသော ဥပမာနဝါကျကို ဆက်ပြသည်၊ ထို ဥပမာနဝါကျ၌ ရှင်ဘုရင်ကို ဝပ်ချပြီး၍ အိမ်ရှေမင်းကို ဝပ်ချရာ၌ ရှင်ဘုရင်နှင့် အိမ်ရှေမင်းကို တန်းတူရိုသေသည့် အတွက် ရှင်ဘုရင်ကို လေးစားရာ မရောက်ခြင်းတည်း။

ကိဿဒေဝ ဒေသံ။ ။"ကိဿ ဩကာသံ"ဟု ဗွင့်သောကြောင့် ဝေဿဇ္ဇါအနက်ထူး မရှိ ဟု သိပါ၊ ဒေသံကိုလည်း " ဒေသောတု ဝိသယောဟျထ " ဟူသော အဘိဓာန် (၁၈၆)လာ ဝိသယအနက်ကိုပင်"ဩကာသံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ညွှန်ပြအပ်သောပြဿနာ (အကြောင်းအရာ)ကိုပင် ဩကာသဟု ဆိုလိုသည်။ [ဒိဿတေ အပဒိဿတိ– ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဧတိ ဒေသော၊ ဒိသဓာတ်, ဏပစ္စည်း။]

ယဒါကန်သိ။ ။ပဌမနည်း၌ "ယဒိ+အာကန်သိ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ " မေးလိုလျှင် မေးပါ၊ ပြဿနာဖြေဘို့ အရေး၌ ငါ့မှာ ဝန်မလေးပါ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ဒုတိယနည်း၌ "ယံ+အာကန်သိ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ " မေးလိုရာ မေးပါ " ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် "သင်္ခံ တေ ဝိသဇ္ဇေဿာမိ"ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖေါ်သည်၊ ၂ နည်း လုံး၌ပင် သင်္ခညူပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖိတ်နည်းဖြစ်သောကြောင့် " ဧတိ သင်္ခညူပဝါရဏံ"စသည်ကို မိန့်သည်။

သည်၊ နအတ္တိ-မရှိ၊ အထဝါ-ထို့ပြင် တနည်းကား၊ ယံ-အကြင် ပြဿနာကို၊ (ပုစ္ဆိတုံ)၊ အာကခ်သိ-၏၊(တံ-ထိုပြဿနာကို၊)ပုစ္ဆ-လော၊ တေ-သင်၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ပြဿနာကို၊(တေ-သင်အား၊) ဝိသဇ္ဇေဿာမိ-ဖြေဆိုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ပေ၊သာဝကေဟိ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာဝက, မဟာသာဝကတို့နှင့်၊ အသာဓာရဏံ - ဆက်ဆံခြင်း မရှိသော၊ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ - သဗ္ဗညူပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖိတ်ခြင်းကို၊ ပဝါရေသိ-ဖိတ်တော်မူပြီ။ ["သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ"ကို အဘေဒဘေဒူပစာ ကြံပါ။]

ဟိ-ချဲ၊[သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေန္တိတိုင်အောင် ချဲလိမ့်မည်။] တေ - ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာဝက , မဟာသာဝကတို့သည်၊ ယဒါကခ်သီတိ - ယဒါကခ်သိဟူ၍၊ နဝဒန္တိ- မိန့်တော်မမူကြကုန်၊ သုတ္ဆာဝေဒိဿာမာတိ- သုတ္ဆာဝေဒိဿာမ ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ- ကုန်၏၊ [သုတ္ဆာ- အမေးကို ကြားရသည်ရှိသော်၊ ဝေဒိဿာမ-ဖြေနိုင် မဖြေနိုင်ကို သိရကုန်လိမ့်အံ့။] ပန-ကား၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင် ယက္ခ၊ (ပဉ်- ကို၊ ပုစ္ဆိတုံ- ငှါ၊)ယဒိအာကခ်သိ-အကယ်၍ အလိုရှိအံ့၊(ဧဝံ သတိ, တံ-ထို ပြဿနာကို၊) ပုစ္ဆ-မေးလော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်ငှင်း။["ယံ အာကခ်သိ၊ တံ ပုစ္ဆ"ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။]....မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ (ပဉ်-ကို၊ ပုစ္ဆိတုံ-ငှါ၊) ယဒိ အာကခ်သိ၊(ဧဝံသတိ)ပုစ္ဆ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်ငှင်း။

ဝါသဝ-သကြားမင်း၊ ယံကိဉ္စိ-အကြင် အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော ပြဿနာကို၊(ပုစ္ဆိတုံ)၊ မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ ဣစ္ဆသိ-အလိုရှိ၏၊(တံ)ပဉ်-ထို ပြဿနာကို၊ မံ-ငါ့ကို၊ ပုစ္ဆ-မေးလော၊ အဟံ - ငါသည်၊ တေ-သင်၏၊ တဿ တဿေဝ ပဉ္ဇဿ-ထိုထို ပြဿနာ၏ပင်၊ အန္တံ-အဆုံးကို၊ ကရောမိ - ပြုအံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်ငှင်း။

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ တေနဟိ-ငါတိုက်တွန်း၏၊ (တနည်း) တေနဟိ-ထိုသို့ မေးလိုလျှင်၊ တွံ-သည်၊ သကေ အာသနေ - မိမိ နေရာ၌၊ နိသီဒိတ္ဆာ - ထိုင်၍၊ (ပဉ် ပုစ္ဆိတုံ)ယဒိ အာကခ်သိ၊(ဧဝံ သတိ) ပုစ္ဆ၊ ဣတိဝါ-သော်ငှင်း။

× × × × × × ×

ဗုဒ္ဓါ၊ပေ၊ပဝါရေန္တိ။ ။ဗုဒ္ဓါကို "သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေန္တိ"ဝယ် ပပါရေန္တိ၌စပ်၊ နောက်၌"ယက္ခ, နရိန္ဒ, ဒေဝ, သမဏ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိဗ္ဗာဇကာနံ"ဟု ဆိုလတံ့တို့ထွင် ပုစ္ဆာဝုသောသည် ယက္ခတို့အား ဖိတ်ပုံ၊ ပုစ္ဆမဟာရာဇသည် နရိန္ဒတို့အား ဖိတ်ပုံ၊ ပုစ္ဆဝါသဝသည် ဒေဝ(သကြားနတ်)အား ဖိတ်ပုံ၊ တေန ဟိ တွံ ဘိက္ခုသည် သမဏအား ဖိတ်ပုံ၊ ဗာဝရိယဿ-စသော ဖိတ်ပုံကား ဗြာဟ္မဏအား ဖိတ်ပုံ၊ ပုစ္ဆမံ သဘိယသည် ပရိဗ္ဗာဇကအား ဖိတ်ပုံတည်း၊ ဤသို့ ထိုထိုသုတ်၌လာသော ဖိတ်ပုံ အမျိုးမျိုးရှိသည့်အတွက် သာဓကများစွာကို ထုတ်ပြသည်။

ယံကိဉ္စိ – အမှတ်မရှိ ကြင်းမဲ့ ဥဿုံ အလုံးစုံသော အကြင် သံသယကို၊ (ပုစ္ဆိတုံ)မနသာ, ဣစ္ဆထ–အလိုရှိကြကုန်၏၊ ဗာဝရိဿစ-ဗာဝရီ ဆရာကြီး၏ ၎င်း၊ တုယ္ဟံဝါ- အသင် အဇိတ၏သော်၎င်း၊ သဗ္ဗေသံ -ကြင်းသော အလုံးစုံသော လုလင်တို့၏သော်၎င်း၊(တံ)သဗ္ဗသံသယံ-ထို အလုံးစုံသော သံသယကို၊ ကတာဝကာသာ-ပြုအပ်ပြီးသော မေးခွင့် ရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္ထာ)(တုမှေ- သင်တို့သည်၊) ပုစ္ဆဝ္ဟေါ–မေးကြကုန်လော၊ ဣတိဝါ–သော်၎င်း။

သဘိယ–သဘိယ၊ ယံ ကိဉ္စိ(ပုစ္ဆိတုံ)၊ မနသာ ဣစ္ဆသိ၊(တံ) ပဥ္ဉံ, မံ ပုစ္ဆ၊ အဟံ, တေ-၏၊ တဿ တသ္သေဝ ပဉ္ဉဿ–ထိုထိုပြဿနာ၏ပင်၊ အန်္ဓံ-အဆိုးကို၊ ကရောမိ– ပြုအံ့၊ ဣတိဝါ–သော်၎င်း၊ တေသံ တေသံ၊ပေ၊ပရိပ္ဖာဇကာနံ-ထိုထိုဘီလူး,လူမင်း, နတ်, ရဟန်း,ပုဏ္ဏား, ပရိဗ္ဗိဇ်တို့အား၊ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ ဖိတ်ခြင်းကို၊ ပဝါရေန္တီ- ဖိတ်တော်မူကြကုန်၏။

စ – ခီးမှမ်းဘွယ်ရာ သမ္မာဝနာကို ပြုုးအံ့၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဗုဒ္ဓဘူမိံ – ဗုဒ္ဓ၏ဖြစ်ရာ အာသဝက္ခယဉာဏ်, သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်သို့၊ ဝါ–ဗုဒ္ဓ၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်သို့၊ ပတ္တာ - ရောက်တော်မူပြီး၍၊ ဝါ – ရောက်တော်မူပြီးမှ၊ တေံ ပဝါရဏံ–၌ သဗ္ဗညုပဝါရဏာကို၊ ယံ ပဝါရေယျ-အကြင် ဖိတ်တော်မူရာ၏၊ တေံ– ဗုဒ္ဓဘူမိသို့ ရောက်ပြီးမှ ၌ သဗ္ဗညုပဝါရဏာ ဖိတ်ခြင်းကို၊ အနစ္ဆရိယံ–

× × × × × × ×

ဗာဝရိဿစ။ ။ သုတ္တနိပါတ် ပါရာယနဝဂ်, ဝတ္ထုကြောင်း၌ လာသော ဂါထာတည်း၊ ဗာဝရိယ (ဗာဝရီ) ဆရာကြီးသည် အဇိတလုလင် ခေါင်းဆောင်သော တယောံလျှင် တထောင်စီ နောက်လိုက် တပည့်ပါသော လုလင် ၁၆ ယောက်တို့အား ဘုရားအထံတော်သို့ ပြဿနာမေးလျှောက်ဘို့ရန် လွှတ်လိုက်၏၊ ထိုသို့ လွှတ်လိုက်ရာ၌ "ဗုဒ္ဓအစစ်အမှန်ဖြစ်လျှင် စိတ်ဖြင့် မေးအပ်သော ပြဿနာတို့ကို နှုတ်တော်ဖြင့် ဖြေလိမ့်မည်" ဟုလည်း မှာလိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယံကိဉ္စိ မနသိစ္ဆထ–စိတ်ဖြင့် အလိုရှိရာကို မေးကြလော" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ဗုဒ္ဓဘူမိ။ ။ဘဝန်္တိ ထွေ်ာတိ ဘူမိ၊ ဗုဒ္ဓဿ + ဘူမိ ဗုဒ္ဓဘူမိ– ဘုရားရှင်၏ဖြစ်ရာဌာန၊ ထိုဌာနဟူသည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း အာသဝက္ခယ (အရဟတ္တမဂ်) ဉာဏ်တော်နှင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်တည်း၊ ဗောဓိသတ္တဘူမိကား ပါရမီတော်ကို စုဆောင်းကြောင်းဖြစ်သော ပါရမီသမ္ဘရဏဉာဏ်တည်း၊ (တနည်း) ဘူမိသဒ္ဒါသည် အဝတ္ထာ (အခိုက်အတန့်) ကို ဟော်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်ဖြစ်ခိုက်အခါကို ဗုဒ္ဓဘူမိဟုဝင်း, ဗောဓိသတ္တ ဖြစ်ခိုက်အခါကို ဗောဓိသတ္တဘူမိ ဟုဝင်း ဋီကာသစ်၌ တနည်းဖွင့်၏၊ မှန်၏၊– သတ္တဝါတယောက်၏ ခန္ဓာအစဉ်သည် ဘဝများစွာ ရှိသော်လည်း ကောင်းနည်း (တခုတည်း အဖြစ်ကိုသိကြောင်းနည်း) အားဖြင့် စဉ်းစားလျှင် ထို ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်တည်းပင် ဖြစ်၏၊ ဘုရားဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့် , ဘုရားအလောင်းဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်ဟု အခိုက်အတန့် အားဖြင့်သာ ကွဲပြားသည်၊ ထို့ကြောင့် ၌ ဘူမိသဒ္ဒါကို အဝတ္ထာဝါစက (အဝတ္ထာဘုံဟူသော အခိုက်အတန့် အနက်ဟော) သဒ္ဒါဟု ဆိုရပေသည်။

မအံ့ဩထိုက်ပါ၊ ဝါ–မအံ့ဩလောက်ပါ၊ ယော-အကြင် မြက်စွာဘုရားသည်၊ ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ – ဘုရားလောင်း၏ဖြစ်ရာ ပါရမီဖြည့်ကြောင်းဉာဏ်၌၊ ဝါ-ဘုရားအလောင်း၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ပဒေသညာဏေ- သဗ္ဗညုတာဉာဏ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သောဉာဏ်၌၊ ဌိတော–တည်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လသော်၊ ဝါ–ဖြစ်စဉ်၊) ["သဗ္ဗညု ပဝါရဏံ ပဝါရေသိ"၌ လှမ်းစပ်။]

ကောလှာည – ကောလှာညအနွယ်ဖြစ်သော အရှင်ဆရာကြီး၊ ပဥာနိ – ပြဿနာတို့ကို၊ ဝိယာကရောဟိ - ဖြေဆိုပါလော။ ["ဝိ + အာ + ကရောဟိ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဗျာကရောဟိနှင့် အနက်တူ။] တံ – အရှင်ဆရာကြီးကို၊ သာဓုရူပါ– ကောင်းသောသဘော ရှိကုန်သော၊ (တနည်း) သာဓုရူပါ- သူတော်ကောင်း၏ အဖြစ်ဟူသောသဘော ရှိကုန်သော၊ [သာဓု၌ ဘာဝပွဓာနကြီပါ။] ဣသယော-ရသေ့တို့သည်၊ ယာစန္တိ – တောင်းပန်ကြကုန်၏၊ ကောလှာည – ကောလှာည အနွယ်ဖြစ်သော အရှင်ဆရာကြီး၊ သေ ဘာရော–ဤသံသယကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ဟူသောတာဝန်သည်၊ ဝုဒ္ဓံ-ပညာအားဖြင့် ကြီးရင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ [ဋီကာသစ်၌ "သီလ ပညာ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ကြီးရင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သို့" ဟု ဖွင့်၏။] ယံ အာဂစ္ဆတိ-အကြင် ရောက်လာ၏၊ သော–ဤသို့ ရောက်လာခြင်းသည်၊ မနုဇေသု-လူတို့၌၊ ဓမ္မော - ရှေးရိုးတံထွာ ဓမ္မတာပါတည်း၊ ဣတိဝေံ- ဤသို့၊ သက္ကာဒီနံ–သကြား အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် လူမင်း ၃ ယောံကို ယူ၊] အတ္ထာယ-ဌါ၊ ဣသီဟိ-ရသေ့တို့သည်၊ ယာစိတော- တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)။

ယံ ကိဉ္စိ–အကြင် အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ပဥ်- ကို၊ (ပုစ္ဆိတုံ)၊ မနသာ-ဖြင့်၊ အဘိပတ္ထိတံ– တောင့်တအပ်ပြီ၊ ဘောန္တော– အရှင်တို့သည်၊ (တံ- ထို ပြဿနာကို၊) ကတာဝကာသာ-ပြုအပ်ပြီးသော မေးခွင့်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုစ္ဆန္တု-မေးကြကုန်လော၊ ဟိ-တိုက်တွန်းသင့်၏၊ အဟံ-ဝါသည်၊ ဣမံလောကံ-

× × × × × × ×

ကောလှာည၊ပေ၊ယာစိတော။ ။သရဘင်္ဂဇာတ်၌ သကြားနှင့် လူမင်း ၃ ယောံ ဘို့သည် သရဘင်္ဂဆရာ့အထံသို့ ပြဿနာမေးဘို့ လာကြလေရာ ရသေ့အပေါင်းက ဆရာကြီးအထံ အနုသိဿမည်သော ရသေ့ကို ခွင့်တောင်းခိုင်းကြသောကြောင့် အနုသိဿ ရသေ့က ခွင့်တောင်းသော ဂါထာတည်း၊ သရဘင်္ဂ ဆရာကြီးကိုပင် အနွယ်အားဖြင့် ကောလှာညဟု ခေါ်သည်။ [ဓမ္မောတိ သဘာဝေါ၊ ယံ ဝုဒ္ဓံတိ ယံ ပညာယ ဝုဒ္ဓပုရိသံ၊ သေ ပဥာနံ ဝိသဇ္ဇနဘာရော နာမ အာဂစ္ဆတိ၊–ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။]

ကတာဝကာသာ။ ။သရဘင်္ဂဆရာကြီး၏ ခွင့်ပြုပုံကိုပြသော ဂါထာတည်း။ [ယံ ကိဉ္စိတိ နကေဝလံ တုမှာကံယေဝ၊ အထခေါ သဒေဝကဿ လောကဿ ယံ မနသာဘိ ပတ္ထိတံ၊ တံ မံ ဘဝန္တော ပုစ္ဆန္တု၊ အဟံ ဟိ ဝေါ၊ပေ၊ဣမဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ သယံ ပညာ သ သစ္ဆိကတွာ ကထေဿာမိ၊–ဇာတ် အဋ္ဌကထာ၊....ပရဉ္စာတိ၌ ဣတိကို "သဗ္ဗညု ပဝါရဏံ ပဝါရေသိ"၌ စပ်။]

ဤပစ္စုပ္ပန်လောကကိုဌင်း၊ ပရဿ (လောကံ)-တမလွန်လောကကိုဌင်း၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ ဝေါ-သင်တို့အား၊ တံတံ-ထိုထို ပြဿနာကို၊ ဝိယာကရိသံ-ဖြေဆိုအံ့၊ ဣတိဝေံ-ဤသို့၊ သရဘင်္ကာလေ-သရဘင် ရသွေ့ဆရာကြီးဖြစ်ရာအခါ၌၊ (သမ္မဉ္ဇပဝါရဏံ-ကို၊ ပဝါရေသိ-ဖိတ်ဘူးပြီ။)

စ-သည်သာမကသေး၊ သမ္ဗာဝဇာတကေ-သမ္ဗာဝဇာတ်၌၊ (“သမ္မဉ္ဇပဝါရဏံ ပဝါရေသိ”၌ စပ်ပါ၊) သကလဇမ္ဗုဒ္ဒိပံ-အလုံးစုံသောဇမ္ဗူဒိပ်ကို၊ တိက္ခတ္တုံ-ခုကြိမ်၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ပဥ္ဉာနံ-ဓမ္မယာဂပြဿနာတို့၏၊ အန္တကရံ-အဆုံးကိုပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဒိသွာ-မတွေ့ရ၍၊ ဝါ-မတွေ့ရခြင်းကြောင့်၊ သုစိရတေန-သုစိရတမည်သော၊ (စင်ကြယ်သော ကိုယ်နှုတ် စိတ် အမှု၌ မွေ့လျော်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သုစိရတမည်သော၊) မြာဟ္မဏောန-ပုဏ္ဏားသည်၊ ပဉ်-ကို၊ ပုဋ္ဌံ-မေးခြင်းငှါ၊ ဩကာသေ-အခွင့်ကို၊ ကာရိတေ-ပြုစေအပ်သော်၊ ဇာတိယာ-မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့်၊ [ဦးကာသစ်၌ “ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်” ဟုလည်း ဖွင့်သေး၏။] သတ္တဝဿိကော-၇နှစ်သာရှိသေးသော၊ ရထိကာယ-ရထားတို့၏ သွားလာရာလမ်းမ၌၊ ပံသုံ-မြေမှုံကို၊ (ဖုံကို)၊ ကိဉ္စန္ဒော-ကစားနေသော၊ (သမ္ဗာဝကုမာရော-သမ္ဗာဝသတို့သားသည်၊) ပလ္လင်္ကံ-ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ကို၊ အာဘုဇိတ္ဝာ-ဖွဲ့ခွေ၍၊ အန္တရဝီထိယံ-လမ်းမ၏အကြား၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဝ-ဖြစ်၍သာလျှင်၊ (“သမ္မဉ္ဇပဝါရဏံ ပဝါရေသိ” ၌စပ်။)

× × × × × × ×

သမ္ဗာဝဇာတကေ ။ ။ [တိ်ဿနိပါတ်၌လာသော ဇာတ်တော်တည်း။] ကုရုတိုင်း၌ ဓနဥယ-ကောရဗျမည်သောမင်းသည် ဓမ္မယာဂ (တရားတည်းဟူသောယဇ်နှင့်စပ်သော) ပြဿနာကို ပုရောဟိတ်ဖြစ်သော သုစိရတပုဏ္ဏားအား မေး၏၊ ပုဏ္ဏားသည် မဖြေနိုင်၍ “ဗာရာဏသီပြည်၌ တက္ကသိုလ်ကျောင်းနောက်ဖြစ်သော ဝိဓုရ မည်သော ပုရောဟိတ်သည် ဖြေနိုင်စရာရှိ၏” ဟု ပြော၏၊ ထို့ကြောင့် သုစိရတကို ဝိဓုရအထံသို့ စေလွှတ်လေရာ ဝိဓုရသည် ဖြေဘို့ရန် အခွင့်မရသောကြောင့် သားအကြီးအထံသို့ တဖန်စေလွှတ်၏၊ သားအကြီးက သားအလတ်, သားအလတ်က သားအငယ်ဆုံး အထံသို့ စေလွှတ်ပြန်၍ သမ္ဗာဝဘုရားအလောင်းကလေးအထံသို့ ရောက်လာသည်။

ဇာတိယာ၊ပေ၊နိသိန္နော၀ ။ ။ ထိုသမ္ဗာဝကား ၇ နှစ်သာရှိသေး၏၊ သုစိရတပုရောဟိတ်ရောက်လာချိန်၌ သူငယ်ချင်းများနှင့်အတူ လမ်းမ၌ ဖုံကစားဘို့ရန် ခါးဝတ်ပုဆိုးကလေးကို လည်ပင်း၌ တင်ထားပြီးလျှင် ဖုံတွေကို လက်ဖြင့် ဆုပ်ကိုင်ထား၏၊ ထို့နောက် “ဇမ္ဗူဒိပ်ဝယ် ပြဿနာဖြေမည့်သူကို ရှာ၍မရသောကြောင့် အသင်ပဏ္ဍိတ်ကလေးအထံ ပြဿနာအမေး ရောက်လာပါကြောင်း”ကို ပြောသောအခါ.....
“ဟာ....ငါဟာ ပညာအားဖြင့် ကြီးရင့်နေပါပြီကော”ဟု တွေးတောကာ ကိုယ်တုံးလုံးနေမိသည့်အတွက် အနည်းငယ် ရှက်လာသောကြောင့် ပခုံးပေါ်က အဝတ်ကလေးကို ဝတ်ကာ တင်ပလ္လင်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေလျက် “တဿ တေ”စသောဂါထာကို ရွတ်ဆိုပါသည်။

အတိကုသလော-အလွန်ကျမ်းကျင် ပညာရှင်သည်၊ (အကွာတို့) ယထာ-ဖြေဆိုသကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့ အတူ၊ တဉ္ဍ- စင်စစ်၊ တေ - အရှင့်အား၊ အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ အတ္ထိသံ-ဖြေဆိုပါအံ့၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအား ဖြင့် ဖြေဆိုလသော်၊ ဝေါ-အရှင်တို့၏၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ တံ-ထိုပြဿနာကို၊ ဇာနာ ဘိ- သိနိုင်၏၊ တထာစ - ထို သိနိုင်လောက်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့်လည်း၊ အတ္ထိသံ-အံ့၊ (ဝေါ- တို့၏၊ ရာဇာ-သည်၊) ယဒိ ကာဟတိဝေါ-အကယ်၍ ပြုမူ လည်း ပြုပါလတံ့၊ ယဒိ နကာဟတိဝေါ - အကယ်၍ မပြုမူလည်း မပြုပါလတံ့၊ (တေံ- ၎င် ပြုခြင်း မပြုခြင်းသည်၊ တဿဝ- ထိုမင်း၏ တာဝန်သာ၊ ဘဝိဿတို့- ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊) ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ။

ဧဝံ - ၎င်သို့လျှင်၊ ဝါ - ၎င်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ သမ္မညုပဝါရဏာယ-သမ္ဗညုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖိတ်ခြင်းကို၊ ပဝါရိတာယ-ဖိတ်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ အတ္တမနော- မိမိစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရာဇာ-သည်၊ ပဠုံ-

× × × × × × × ×

ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ။ ။ ယထာ အတိကုသလော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အာစိက္ခတ်၊ တထာ ကံသေနေဝ အာစိက္ခိဿန္တိ အတ္ထော။ [“ အတိကုသလော ” ဟု ဖွင့်သော ကြောင့် “ယထာတိကုသလော” ဟု ရှေးပါဠိရှိဟန်တူသည်။] ရာဇာစ ဝေါတန္တိ အဟံ တံ ပဠုံ ယထာ တုမှာကံ ရာဇာ ဇာနိတုံ သက္ကောတိ၊ တထာ ကထေဿာမိ၊ [၎င်အဖွင့် ကြည့်၍ “ယထာ တထာ”ကို လိုက်စေ၍ အနက်ပေးရသည်၊ “တုမှာကံ”ဟု ဖွင့်သော ကြောင့်“ရာဇာစ ဝေါ တံ”ဟုလည်း ရှိရမည်။] တတော ဥတ္တရိ ရာဇာ ဧဝံ (၎င်အကျွန်ုပ် ဖြေအပ်သည့်အတိုင်း) တံ ဇာနာတိ၊ ယဒိ ကရိဿတိဝေါ နကရိဿတိဝေါ၊ ကရောန္တသဝေါ အကရောန္တသဝေါ တဿေဝေတံ ဘဝိဿတိ၊ မယံ့ ပန ဒေါသော နတ္ထိတိ ဒီပေတိ၊ **ဆိုလိုရင်းမှာ**-အလွန်ကျမ်းကျင်သော ဘုရားရှင်ဖြေသလို အကျွန်ုပ်ဖြေပါမည်၊ အသင်တို့၏ရှင်ဘုရင် နားလည်လောက်အောင်လည်း ဖြေပါမည်၊ ထို နားလည်သည့်အတိုင်း ပြုခြင်း မပြုခြင်းမှာ သူ၏တာဝန်သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ကျွန်ုပ်အပြစ် မဟုတ်ပါ-ဟူလို။

ဋီကာ။ ။ယထာဝိ(တိ)ကုသလော တထာတိ ယထာ သမ္ဗဓမ္မကုသလော သမ္ဗောဓိဋ္ဌ ဇာနာတိ ကထေတိ၊ [၎င်၌လည်း “ သမ္ဗဝိဋ္ဌ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ အတိကုသလော”ပင်ဖြစ်သင့်၏၊] တံထာ အဟမက္ခိဿံ၊ ရာဇာစ ဝေါ တံ ယဒိ ကာဟတိဝေါ နဝေါတိ ယော တံ ဇ္ဈာန ပုစ္ဆိတုံ ပေသေတိ၊ သော ရာဇာ နံ တယာ ပုစ္ဆိတံ ကရောတုဝေါ မာဝေါ၊ အဟံ ပန တေ အက္ခိဿံ အက္ခိဿာမိ, အာစိက္ခိဿာမီတိ အတ္ထော။

ဋီကာအလို အနက်။ ။အတိကုသလော-အလုံးစုံသောတရား၌ ကျွမ်းကျင်သော သမ္ဗဝိဋ္ဌပညာရှိသည်၊ ဇာနာတိယထာ-သိ၍ ဖြေဆိုသကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊ တဉ္ဍ-စင်စစ်၊ တေ-အရှင့်အား၊ အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ အက္ခိဿံ- ဖြေဆိုပါအံ့၊ ရာဇာစ- အရှင့်ကို စေလွှတ်လိုက်သော မင်းသည်ကား၊ တံ-ထို အရှင်မေးအပ်သော ပြဿနာ၏ အကြောင်းအရာကို၊ ယဒိကာဟတိဝေါ- အကယ်၍ပြုသော်လည်း ပြုပါလိမ့်မည်၊ ယဒိ နကာဟတိဝေါ-အကယ်၍ မပြုဘဲသော်လည်း နေပါလိမ့်မည်၊ (အဟံပန-အကျွန်ုပ်သည်ကား၊ တေ-အရှင့်အား၊ အက္ခိဿံ-ဖြေဆိုပါမည်။)

ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလျှောက်လိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ယထာနုခေါ ကမာနိဘန္တေတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ– ထို ယထာနုခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သိပ္ပမေဝ - အတတ်သည်ပင်၊ သိပ္ပါယတနံ – သိပ္ပါယတနမည်၏၊ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိတိ – ကား၊ ဗဟူနိ – များစွာကုန်သော၊ သိပ္ပါနိ–အတတ်တို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) သေယျထိဒံတိ-ကား၊ တေ–ထို အတတ်သည်တို့ဟူသည်၊ ကတမေ ပန-အဘယ်တို့နည်း။

× × × × × × ×

သိပ္ပမေဝ သိပ္ပါယတနံ။ ။ဖါဠိတော်၌ "သိပ္ပါယတနာနိ" ဟူသော ဗဟုဝုစ်မှ "သိပ္ပါယတန" ကိုယူ၍ ဖွင့်သည်၊ "သိပ္ပမေဝ" ဟု ဆိုသောကြောင့် အာယတနအတွက် အနက်သီးခြားမရှိ ဟုဎင်း, သိပ္ပနှင့် အာယတနသဒ္ဒါတို့ အရတူ ကမ္မဓာရဲဟုဎင်း ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်၏၊ အာယတနအတွက် အနက်ရှိသော နောက်နည်းအလို "အသက်မွေးခြင်း၏အကြောင်း" ဟူသော ကာရဏအနက်, "အသက်မွေးခြင်း၏မှိရာ" ဟူသော နိဿယအနက်ကို ယူပါ။ [အဘိဓာန်၌လာသော အာယတနသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဟေတုအနက်နှင့် အာကရအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း။] ထို့ကြောင့် " သိပ္ပါယတနာနိ– အတတ်တို့သည်၊ (တနည်း) အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အတတ်တို့သည်၊ ဝါ–အသက်မွေးခြင်း၏ မှိရာဖြစ်သော အတတ်တို့သည်" ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

သေယျထိဒံ။ ။ဤပုဒ်ကို ဋီကာသစ်၌ "နိပါတ်ပုဒ် တပုဒ်တည်း" ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ထိုအလို " သေယျထိဒံ – ထို အတတ်သည်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း " ဟု ပေးပါ၊ '(တနည်း) "သေယျထာ+ဣဒံ" ဟု နိပါတ် ၂ ခုပေါင်းထားသောပုဒ်ဟုလည်း တနည်းဖွင့်၏၊ ထိုအလို ရှေနည်းအတိုင်း ၂ ပုဒ်ပေါင်း၍လည်း ပေးနိုင်၏၊ " ဣဒံ+ (ဣမေ) – တို့ဟူသည်၊ သေယျထာ (ကတမေ)-တို့နည်း" ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲ၍လည်း ပေးနိုင်ပါသည်။

ကတမေ တေ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣမာနိ ဘန္တေ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ" ဟု နပုံလိုန်ရှိပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် " သေယျထိဒံ "ကို "ကတမေ တေ "ဟု ပုလိုန်ဖြင့် ဖွင့်ရသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ နောံသရုပ်ဖေါ်ရာ၌ "ဟတ္ထာရောဟာ" စသည်ဖြင့် အတတ်သည်တို့ကို သရုပ်ပြသောကြောင့် "ကတမေ တေ" ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ရအောင် ဖွင့်ရပါသည်။

တဖန် မေးဘွယ်။ ။အတတ်ဖြစ်သော သိပ္ပတို့ကို စတည်၍ လျှောက်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် သိပ္ပိက (အတတ်သည်) တို့ကို သရုပ်ဖေါ်ရပါသနည်း – ဟု တဖန် မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား — စကားကျယ်မည်ကို ရှောင်လွဲလိုသော ကြောင့်တည်း။ [ကသ္မာတိ စေ၊ ပပဉ္စံ ပရိဟရိတုကာမတ္တာ၊–ဋီကာသစ်။] ခဲ့ဥုံးအံ့– "သေယျထိဒံ– ထိုအတတ်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း" ဟု မေးလျှင် ထိုအတတ်တို့ကို " ဆင်စီးအတတ် မြင်းစီးအတတ်မှစ၍ ဂဏနာအတတ် မုဒ္ဒါအတတ် " တိုင်အောင် ပြရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ပြပြီးသောအခါ ဤနေရာ၌ မေးလိုရင်းက အတတ်ရှိသူလူအများ၏ အကျိုးရပုံကို မေးလိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဆင်စီးအတတ် တတ်သူမှစ၍ မုဒ္ဒါအတတ်တတ်သူ" တိုင်အောင် ထပ်၍ပြရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ၂ ထပ်ဖြစ်နေလျှင် စကားကျယ်ဘွယ် ရှိ၏၊ ထိုသို့ ဂျယ်ဝန်းခြင်းကို ရှောင်ခြင်းအကျိုးငှါ အတတ် (သိပ္ပ) တို့ကို စတည်သော်လည်း အတတ်သည် (သိပ္ပိက) တို့ကို သရုပ်ထုတ်ပြတော့သည်။

ဟတ္ထာရောဟာတိ အာဒီဟိ - ဟတ္ထာရောဟာ အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ယေ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တံတံသိပ္ပံ-ထိုထို အတတ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဇီဝန္တိ-အသက်မွေးကြကုန်၏၊ တေ-တို့ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)ဟိ-ခဲ့၊ (တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဿ - ထိုမင်း၏၊ အဓိပ္ပါယော-အလိုတည်း၊ သိပ္ပ။ပဇီဝိနံ-အတတ်ကို မှီ၍ အသက်မွေးကုန်သော၊ ဣမေသံ-ဤအတတ်သည်တို့၏၊ တံတံသိပ္ပံ - ကို၊ နိဿာယ - ၍၊ သန္ဓိဋ္ဌကံ - ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြပ် , တွေ့မြင်အပ်သော။ [သာမံ + ဒိဋ္ဌံ သန္ဓိဋ္ဌံ၊ သန္ဓိဋ္ဌံယေဝ သန္ဓိဋ္ဌကံ။] သိပ္ပဖလံ-အတတ်၏အကျိုးသည်၊ ပညာယတိယထာ-ထင်ရှားသကဲ့သို့၊ ဝေံ-ဤ့အတူ၊ သန္ဓိဋ္ဌကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ရဟန်းအဖြစ်၏အကျိုးကို၊ ပညာပေတုံ- ထင်ရှားစေခြင်းငှါ။["ပညပေတုံ--ပညတ်ခြင်းငှါ"ဟုစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊] သက္ကာနုခေါ- တတ်ကောင်းပါ၏လော၊ ဣတိ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဿ အဓိပ္ပါယော)၊ တသ္မာ- ထိုသို့ ဤသို့သော အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သိပ္ပါယတနာနိ - အတတ်တို့ကို၊ ဝါ- အသက် မွေးခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အတတ်တို့ကို၊ ဝါ- အသက်မွေးခြင်း၏ မှီရာဖြစ်သော အတတ်တို့ကို၊ အာရဘိတွာ - စတည် အားထုတ်ပြီး၍။ [" အာဟရိတွာ - ဆောင်၍" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] သိပ္ပ။ပဇီဝိနော - အတတ်ကို မှီ၍ အသက်မွေးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ (ရာဇာ- သည်၊) ဒဿေတိ-ပြ၏။ [တတ္ထ- ထို ဟတ္ထာရောဟာ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ဟတ္ထာရောဟာတိ-ဟတ္ထာရောဟာ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ သမ္မေါ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထာစရိယဟတ္ထိယောဓ ဟတ္ထိဝေဇ္ဇ ဟတ္ထိမေဏ္ဍာ(ဗန္ဓာ)ဒယော-ဆင်ဆရာ, ဆင်စီးသူရဲကောင်း, ဆင်

× × × × × × ×

အယဥ္ဟိဿ၊ပေ၊ဒဿေတိ။ ။ဤဝါကျ၌"တသ္မာ၊ပေ၊သိပ္ပ။ပဇီဝိနော ဒဿေတိ" ဟူသော စကားသည် ရှေ့ဝါကျဝယ် "ယေ၊ပေ၊ဇီဝန္တိ၊ တေ ဒဿေတိ"နှင့် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ထပ်တူကျ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဟတ္ထာရောဟာတိ အာဒီဟိ၊ပေ၊ဒဿေတိ " ကို ဖယ်ထားလျှင် ဒဠှီကရဏဝါကျ, သို့မဟုတ် ဝိတ္ထာရဝါကျသာဖြစ်သင့်၏၊ နောက် တသ္မာဝါကျကို ထောက်လျှင်"အယဥ္ဟိ၊ပေ၊ပညာပေတုံတိ"သည် ကာရဏဝါကျလည်းဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုအတိုင်း နိဿယဉ္စ အနက်ပေးထားသည်၊ ဆရာတို့ကား အယဥ္ဟိစသော ဝါကျကို ဟေတုဝါကျ, ရှေ့ဝါကျကို ဖလဝါကျလုပ်၍ တသ္မာဝါကျကို လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျ အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးတော်မူကြသည်။

ဟတ္ထာရောဟာ။ ။ဟတ္ထိ+အာရုဟန္တိ ဟတ္ထာရောဟာ၊ဤသို့ သုဒ္ဓကတ္တုသာဓ်ပြုလျှင် ဆင်ကို စီးတတ်သော ဆင်စီးသူရဲကောင်း၏၊ " ဟတ္ထိ + အာရောဟယန္တိ-ဆင်ကို စီးစေတတ်ကုန်၏၊ ဤတို ဟတ္ထာရောဟာ"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓ်ပြုလျှင် ဟတ္ထာစရိယ စသူတို့ရ၏။ [ဟတ္ထိ အာရောဟယန္တိတို ဟတ္ထာရောဟာ၊ ဟတ္ထာစရိယ, ဟတ္ထိဝေဇ္ဇ, ဟတ္ထိမေဏ္ဍာဒယော၊-ဋီကာသစ်။]

ဆေးဆရာ, ဆင်ထိန်းအစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေတိ၊ အဿာရောဟာတိ-ပုဒ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ - ကုန်သော၊ အဿာစရိယအဿယောဓ အဿဝေဇ္ဇအဿမေလ္လာ(ဗန္ဓာ)ဒယော – မြင်းဆရာ , မြင်းစီးသူရဲကောင်း, မြင်းဆေးဆရာ, မြင်းထိန်း အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေတိ။

ရထိကာတိ– ရထိကာဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ – နှ်သော၊ ရထာစရိယ ရထယောဓ ရထရက္ခာဒယော-ရထား ဆရာ, ရထားစီး သူရဲကောင်း, ရထားနားဗန်းစောင့် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ (ဒဿေတိ)။ [ရထာစရိယ အရဉ်

× × × × × × ×

ကေသေသ် ကြိပါ။ ။ ဤသို့ ဋီကာတို့၌ သုဒ္ဓကတ္တုသာဓ် , ဟေတုကတ္တုသာဓ် ၂ မျိုးပြ၍ ထိုသာဓနအားလျော်စွာ အနက်ရကိုလည်း ပြသောကြောင့် "ဟတ္ထာရောဟာစ+ဟတ္ထာရောဟာစ ဟတ္ထာရောဟာ " ဟု ပါဋိတော်၌ ကေသေသ် ပြုထားသည် ဟု ကြိပါ။ [သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန၌ အာပုဗ္ဗ+ရုဟဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ ဟေတု ကတ္တုသာဓန၌ ဏေပစ္စည်း ထပ်သက်။]

ဆက်ဥုးအံ့–"ဆင်ကို စီးစေတတ်"ဟူရာ၌ ဆင်ကို အစီးခံအောင် သင်ပြပေးသော ဟတ္ထာစရိယ, ဆင်ကို စီးတတ်အောင် သူရဲကောင်းကိုလည်း သင်ပြပေးသော ဟတ္ထာစရိယလည်း ပါဝင်နိုင်၏၊ ဆင်ကို (ကျန်းမာအောင်) ဆေးကုပေးသော ဟတ္ထိဝေဇ္ဇလည်း ပါဝင်နိုင်၏၊ ဆင်ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သော ဟတ္ထိမေလ္လာလည်း ပါဝင်နိုင်၏၊ ဆင်အား ဂျုံစသော အစာကို ကျွေးသော ယဝဒါယက စသူတို့လည်း ပါဝင်နိုင်သည်။ [ယေန ဟိ ပယောဂေန ပုရိသော (သည်) ဟတ္ထိနော (ကို) အာရောဟဏ ယောဂ္ဂေါ ဟောတိ၊ တံ ဟတ္ထိဿ ပယောဂံ ဝိဓာယန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ပေတေသံ (သဗ္ဗေသံပိ+ဧတေသံ) ဂဟဏံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဟတ္ထိမေလ္လာ (ဗန္ဓာ)။ ။" ဟတ္ထိံ မလ္လာယန္တိ ရက္ခန္တိတိ ဟတ္ထိမလ္လာ "ဟု ဖြစ်ပြီးနောက်"တေယေဝ ဟတ္ထိမေလ္လာ"ဟုဋင်း,"ဟတ္ထိနံ ပါဒရက္ခကာ"ဟု ဋင်း ဋီကာသစ်ဆို၏၊ "ဟတ္ထိဗန္ဓာဒယော"ဟု သီဟိုဋ္ဌ, ယိုးချားမူရှိ၏ ဟုလည်း မူကွဲတွေ့ရ၏၊ ထောမနိဓိ၌ "ဗန္ဓ"ကို "စောင့်စည်းခြင်း အနက်, နိဂဥာဒိနာ-ဆင်ထူး အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဂတိရောဓနေ–သွားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအနက်"ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆင်ကို ထူးခတ်ခြင်းစသည်ဖြင့် မသွားအောင် စောင့်ရှောက်သူကို"ဟတ္ထိဗန္ဓ"ဟု ခေါ်ထိုက်ပါသည်။

ဟတ္ထိယောဓ။ ။စာအုပ်တို့၌ ဟတ္ထိယောဓကို မတွေ့ရ၊ ရထိကာ၌ "ရထာစရိယ ရထယောဓရထရက္ခာဒယော"ဟု ရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း"ဟတ္ထာစရိယ ဟတ္ထိယောဓ" ဟု ရှိသင့်၏၊"ဟတ္ထိံ+အာရုဟန္တိတိ ဟတ္ထာရောဟာ"ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓ် ပြုရာ၌ အရကောက်ရသော ဆင်စီး သူရဲကောင်းပင်တည်း၊ ယုဇ္ဈတီတိ ယောဓော၊ ဟတ္ထိံ အာရုဇ္ဇော+ယောဓော ဟတ္ထိယောဓော"ဟု ပြုပါ၊ အဿာရောဟာ၌လည်း နည်းတူ။

ရထိကာ။ ။ရထေ+နိယုတ္တာ ရထိကာ-ရထား၌ ယှဉ်သူတို့၊ "ရထရက္ခာ နာမ ရထဿ အာဏိ (စို့– မယ်နှ, နားဗန်း) ရက္ခကာ "ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။ [ဤ၌ ရထယောဓကို ရထာစရိယ၌ မသွင်းဘဲ သီးခြားရှိသကဲ့သို့ ရှေး၌လည်း ဟတ္ထိယောဓကို ဟတ္ထာစရိယ၌ မသွင်းဘဲ သီးခြားရှိသင့်၏၊ အဿယောဓ၌လည်း နည်းတူ။]

ရထားကို ပြင်တတ်သော အင်ဂျနီယာတွေပါ ရသောကြောင့်ရင်း, ရထားက အသက်မဲ့ ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း ရထဝေဇ္ဇပုဒ် မပါရတော့၊] ဓနုဂ္ဂဟာတိ – ကား၊ ဓနုအာစရိယာ–လေးအတတ်ကို သင်ပြတတ်သော ဆရာတို့သည်ရင်း၊ ဣဿာသာ-လေးသမားတို့သည်ရင်းတည်း။

ယေ – အကြင် သူရဲကောင်းတို့သည်၊ ယုဒ္ဓေ – စစ်တိုက်ရာ၌၊ ဇယဒ္ဓဇံ– အောင်လံကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပုရတော-စစ်တပ်၏ရှေ့၌၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားတတ်ကုန်၏၊ (တေ–ထို သူရဲကောင်းတို့သည်၊) စေလကာတိ–စေလကတို့ မည်၏၊ စလကာတိ–ကား၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ ရညော-မင်း၏၊ ဌာနံ-ရပ်တည်ခြင်းသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေလော၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ အသုကမဟာမတ္တဿ-ထို မည်သော အမတ်ကြီး၏၊(ဌာနံ-သည်၊ ဟောတု- လော၊) ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ သေနာဗျူဟ ကာရကာ–စစ်ဆင်မှုကို ပြုတတ်သော သူရဲကောင်းတို့တည်း။

ပိဏ္ဍဒါယကာတိ - ကား၊ သာဟသိက မဟာယောဓာ – အဆောတလျှင် ပြုတတ်သော သူရဲကောင်းကြီးတို့တည်း၊ ကိရ– ခဲ့၊ တေ- ထိုသာဟသိက သူရဲကောင်းကြီးတို့သည်၊ ပရသေနံ– တဖက်သော ရန်သူစစ်တပ်သို့၊ ပဝိသိတွာ–

× × × × × × ×

ဓနုဂ္ဂဟာ။ ။"ဓနုံ+ဂဏ္ဍန္တီတိ ဓနုဂ္ဂဟာ"ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓ်ပြုလျှင် ဣဿာသ (လေးကို ကိုင်တတ်သော လေးသမား)ရ၏၊ "ဓနုံ+ ဂဏ္ဍာပေန္တီတိ ဓနုဂ္ဂဟာ" ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓ်ပြုလျှင် လေးကို ကိုင်စေတတ်(လေးအတတ်ကို သင်ပြတတ်သော) ဓနုအာစရိယ ရသည်၊ ထို ၂ ပုဒ်ကို ဧကသေသ်ပြုပါ။ [ဣဿာသောဌ်"ဥသု+အာသ" ဟုခွဲ၊ "ဥသုံ– မြားကို၊ အသတိ – ပစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဣဿာသော"ဟု ပြုပါ၊ "ဥသွာသော"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဥကို ဣ, သု၏ ဥကို သပြု။]

စေလကာ။ ။စေလမစ္ဆာဒနံ ဝတ္ထံ၊– အဘိဓာန်(၂၉၀)နှင့် အညီ စေလသဒ္ဒါသည်"အဝတ်"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုအဝတ်ဖြင့် ပြုအပ်သော အလံကိုလည်း "စေလ"ဟုပင် ဆိုရ၏၊ စေလေန-အလံဖြင့်+အကန္တိ-စစ်တိုက်ရာ၌ သွားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ စေလကာ–အလံကိုင် စစ်သားတို့။ [ဇယဒ္ဓဇံတိ ဇယနတ္ထံ(ပဂ္ဂဟိတဓဇံ) ဇယကာလေဝါ ပဂ္ဂဟိတဓဇံ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤသို့ ၂ နည်းဖွင့်သော်လည်း"ယုဒ္ဓေ ပုရတော ဂစ္ဆန္တိ"ကို ထောက်လျှင် ရှေနည်းသာ သင့်လျော်သည်။]

စလကာ။ ။စလယန္တိ–ရွှေ့ရှားစေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ စလကာ၊ "ရွှေ့ရှားစေ" ဟူသည် စစ်ဆင်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဧဝံ သေနာဗျူဟ ကာရကာ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဗျူဟ = ဝိ – အထူးအားဖြင့်+ဥုဟ – ပေါင်းစုခြင်း၊ " သေနာသန္ဓိဝေသဝိသေသ– စစ်တပ်၏ စုဝေးတည်နေပုံ အထူး "ဟု ထောမနိဓိ၌ ဖွင့်၏၊ စလကာ- ထိုဤ ရွှေ့သွားလှုပ်ရှားစေတတ် စစ်ဆင်တတ်သော သူရဲကောင်းတို့။]

ပိဏ္ဍဒါယကာ။ ။ပိဏ္ဍသဒ္ဒါသည်"အပေါင်း"အနက် ဟောတည်း၊ ဒါယကာ၌ ဒယဓာတ်, ဏွုပစ္စည်း၊ ဒယဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ ဂတိ အနက်ဟောတည်း၊ထို့ကြောင့် ဒယန္တိကို "ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပရသေနာသမူဟသခ်ါတံ

ဝင်၍၊ ပရသီသံ-တဖက်သော ရန်သူ၏ ဥုးခေါင်းကို၊ ပိဏ္ဍမိဝ-အသားဆိုင်ကို ကဲ့သို့၊ ဝါ- ထန်းသီးခိုင်ကိုကဲ့သို့၊ ဆေတွာ ဆေတွာ - ဖြတ်၍ဖြတ်၍၊ ဒယန္တိ-ခုန်ထွက်တတ်ကုန်၏၊ ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ - ခုန်လွှား၍ ခုန်လွှား၍၊ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ-ထွက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား ဒယန္တိ၏ အနက်။

ဝါ–တနည်း၊ တေံ-ဤ ပိဏ္ဍဒါယကာဟူသော အမည်သည်၊ ယေ-အကြင်သူရဲကောင်းတို့သည်၊ သင်္ဂါမမဇ္ဈေ– စစ်ပွဲအလယ်၌၊ ယောဓာနံ–စစ်တိုက်နေသော စစ်သားတို့၏၊ ဘတ္တပါတိံ - ထမင်းခွက်ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပရိဝိသန္တိ–လုပ်ကျွေးကြကုန်၏၊ တေသံပိ-ထို သူရဲကောင်းတို့၏လည်း၊ နာမံ–တည်း၊ ဥဂ္ဂါ ရာဇပုတ္တာတိ - ကား၊ ဥဂ္ဂတုဂ္ဂတာ – ထင်ရှားကုန် ထင်ရှားကုန်သော၊ ဝါ-အလွန်ထင်ရှားကုန်သော၊ သင်္ဂါမာဝစရာ-စစ်မြေပြင်၌ လှည့်လည် ကျက်စားကုန်သော၊ ရာဇပုတ္တာ - မင်းသားတို့တည်း။

× × × × × × × ×

ပိဏ္ဍံ သာဟသိကတာယ (အဆောတလျင် ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဆေတွာ ဆေတွာ ဒယန္တိ, ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိတ် ပိဏ္ဍဒါယကာ၊ – ဋီကာသစ်။] ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဒယန္တိ" နေရာဝယ် "ဥပနယန္တိ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာတို့နှင့် မညီ။

သာဟသိကမဟာယောဓာ။ ။ပိဏ္ဍဒါယကာပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ အဓိပ္ပါယတ္ထကိုဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ပိဏ္ဍဒါယကအမည် ရသူတို့သည် ဤ သာဟသိကမဟာယောဓများ ဖြစ်ကြသည်– ဟူလို၊ သဟသာပုဒ်သည် အဆောတလျင်အနက် , အားအစွမ်း အနက်တို့ကို ဟောသော နိပါတ်တည်း၊ သဟသာ – အဆောတလျင်၊ ဝါ – အားအစွမ်းဖြင့် အနိုင်အထက် နှိပ်စက်၍ + ကရောန္တိတိ သာဟသိကာ။ [ဋီကာသစ်၌ " သာဟသံ (အဆောတလျင် ဖြစ်စေအပ်သောအမှုကို) + ကရောန္တိ " ဟု ဆိုလေသည်။] သာဟသိကာစ + တေ + မဟာယောဓာစာတိ သာဟသိက မဟာယောဓာ – အဆောတလျင် ရှောင်တခင် ပြုလုပ်တတ် (အနိုင်အထက် နှိပ်စက်တတ်) သော သူရဲကောင်းကြီးများ၊ "ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ" ပါ၌ဖြင့် အာမေဋိတ်အနက်တို့တွင် တုရိတ (အဆောတလျင်) အနက်ကို ပြသည်။ [ပိဏ္ဍမိဝါတိ တာလဖလ ပိဏ္ဍမိဝါတိ ဝဒန္တိ၊ မံသပိဏ္ဍမိဝါတိ အာစရိယေန ဝုတ္တံ၊– ဋီကာသစ်။]

ယေဝါ၊ပေ၊နာမံ။ ။ဤ ဒုတိယဝိကပ်၌လည်း ပိဏ္ဍသဒ္ဒါ အပေါင်းအနက်ဟောပင်တည်း၊ ကြပ်တီး ကျဉ်းမြောင်းသော မိမိစစ်သားအပေါင်းကို "ပိဏ္ဍ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ပိဏ္ဍေ – မိမိစစ်သားအပေါင်း၌ + ဒယန္တိ (ဥပ္ပတန္တာဝိယ ဂစ္ဆန္တိ) – ခုန်လွှားသကဲ့သို့ ဝင်သွားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပိဏ္ဍဒါယကာ၊ စစ်တိုက်နေသော စစ်သားတို့၏အတွင်းသို့ ထမင်းကျွေးဘို့ရန် ကဗျာကယာ ဝင်သွား၍ ထမင်းကျွေးသော စစ်သားများတည်း၊ [ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပိဏ္ဍေ ဇနသမူဟ သခ်ါတေ သမ္မဒ္ဒေ ဒယန္တိ (ဥပ္ပတန္တာဝိယ ဂစ္ဆန္တိ) တိ ပိဏ္ဍဒါယကာ၊– ဋီကာသစ်။]

ဥဂ္ဂါ။ ။ဥပုဗ္ဗ+ဂမုဓာတ်, ကို့ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဥဂ္ဂတ၌လည်း ဥ+ ဂမု တ ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စည်းချင်းသာကွဲ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဂ္ဂ သဒ္ဒါသည်ပင် ဥဂ္ဂတအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ စစ်မြေပြင်သို့ ရောက်သောအခါ ထာမ (အားအစွမ်း) လည်း ရှိ , ဇဝ

ပက္ခန္ဒိနောတိ-ကား၊ ယေ—အကြင် သူရဲကောင်းတို့သည်၊ ကဿ—အဘယ်သူ၏၊ သီသံ-ဥုးခေါင်းကို၊ အာဟရာမ-ဆောင်ခဲ့ရပါကုန်မည်နည်း၊ ဇာတိဝါ-ဤသို့သော်ငင်း၊ ကဿ-၏၊ အာဝုဓံ-လက်နက်ကို၊ အာဟရာမ-နည်း၊ ဣတိဝါ-ငင်း၊ ဝတ္တာ - ပြောပြီး၍၊ ဝါ-မေးပြီး၍၊ အသုကဿ— ထို မည်သူ၏၊ (သီသံ-ကို၊ အာဟရထ-ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော၊)ဣတိ(ဝါ)-သော်ငင်း၊ အသုကဿ-၏၊ (အာဝုဓံ-ကို၊ အာဟရထ-နှ်လော၊) ဇာတိ(ဝါ)- ဇင်း၊ ဝုတ္တာ-ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ—နှ်လသော်၊) သင်္ဂါမံ—စစ်ပွဲသို့၊ ပက္ခန္ဒိတွာ- ပြေးဝင်၍၊ တဒေဝ—ထိုဥုးခေါင်းကိုပင်၊ ဝါ—ထိုလက်နက်ကိုပင်၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်နိုင်ကုန်၏၊ ဣမေ—ဤ သူရဲကောင်းတို့သည်၊ ပက္ခန္ဒန္တိ— တဖက်စစ်တပ်သို့ ပြေးဝင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ—ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ ပက္ခန္ဒိနော—ပက္ခန္ဒိတို့ မည်၏။ [ပက္ခန္ဒိနော-တဖက်စစ်တပ်ကလူ၏ဥုးခေါင်းကိုဖြစ်စေ, လက်နက်ကိုဖြစ်စေ ရအောင် ဆောင်ယူဘို့ရန် တဖက်စစ်တပ်သို့ ပြေးဝင်တတ်သော သူရဲကောင်းတို့။]

မဟာနာဂါတိ-ကား၊ ယေ-အကြင် သူရဲကောင်းတို့သည်၊ မဟာနာဂါဝိယ-ဆင်ပြောင်းကြီးတို့ကဲ့သို့၊ (ဟောန္တိ)၊ (တေ - ထို သူရဲကောင်းတို့သည်၊) မဟာနာဂါ—မဟာနာဂတို့ မည်၏၊ ဧတံ-ဤမဟာနာဂါဟူသော အမည်သည်၊ ဟတ္ထိအာဒီသု—ဆင် အစရှိသောစစ်တပ်တို့သည်၊ အဘိမုခံ-ရှေးရှု၊ အာဂစ္ဆန္တေသုပိ-လာပါကုန်သော်လည်း၊ အနိဝတ္တိတယောဓာနံ—မဆုတ်နစ်သော စစ်သားတို့၏၊ အမိဝစနံ- တည်း။

× × × × × × ×

(လျင်မြန်မှု) လည်း ရှိ, ပရက္ကမ (ရောက်ရာအရပ်၌ ရပ်တန့်မနေဘဲ အဆင့်ဆင့်မြင့်သော အရာသို့ရောက်အောင် အားထုတ်ကြောင်းဝိရိယ) လည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အလွန်ကျော်ကြား ထင်ရှားသူများဖြစ်ကြောင်း ပြလို၍ "ဥဂ္ဂတုဂ္ဂတာ"ဟု အတိသယ (အလွန်အက) အနက်ကို ထွန်းပြဘို့ရန် အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ဆင့်ဖွင့်သည်။ [ထာမ ဇဝပရက္ကမာဒိဝဏ္ဏန အတိဝိယ ဥဂ္ဂတာ ဥဂ္ဂါတိအတ္ထော၊— ဋီကာ။]

ပက္ခန္ဒိနော။ ။ပက္ခန္ဒဓာတ်သည် ဝဂဂတိ (အဟုန်ဖြင့်သွားခြင်း-ပြေးဝင်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ "ပက္ခန္ဒန္တိ ဘိ ပက္ခန္ဒိနော" ဟု ပြုလျှင် ဇာ ပစ္စည်းဖြင့်ပြီး၏၊ သာရမတိနောကဲ့သို့ ယောကို နောပြု၊ (တနည်း) "ပက္ခန္ဒော ယေသံ အတ္ထိတိ ပက္ခန္ဒိနော" ဟု ပြုလျှင် အဿတ္ထိအနက်၌ ဣပစ္စည်း၊ ဒဠှါဒိနောကဲ့သို့ ပြီးစေ။ [ပက္ခန္ဒန္တိတိ ဝိရသူရဘာဝေန (လုံ့လလည်းရှိ ရဲလည်း ရဲရင့်သူတို့၏အဖြစ်ကြောင့်) အသင်္ဇမာနာ (ကြေခဲ့ရွံသူတို့ကဲ့သို့ ဟိုကပ် သည်ကပ် မကပ်ကုန်ဘဲ) ပရသေနံ အနုပဝိသန္တီ၊— ဋီကာ။] ထိုသို့ရဲရဲရင့်ရင့် ဝင်ဝံ့ပုံကို အဓိပ္ပါယ်ပေါ်အောင် "ယေ ကဿ သီသံဝါ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ယေ"ကို "ဝတ္တာ ဝုတ္တာ အာဟရန္တိ" တို့၌စပ်။

မဟာနာဂါ။ ။ထာမ (ရဲစွမ်း) ဇဝ (လျင်မြန်) ဗလ (အားအစွမ်း) ပရက္ကမာဒိသမ္ပတ္တိယာ (အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ကြောင်း လုံ့လအစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်) မဟာနာဂါဝိယ မဟာနာဂါ (ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်တူကြသည်=ဟူလို)၊—ဋီကာ။

သူရာတိ-ကား၊ ဧကန္တသူရာ-တယေဝံထည်းတည်း ရဲရင့်သောသူရဲကောင်းဘို့တည်း၊ ယေ–အာကြင် သူရဲကောင်းတို့သည်၊ သ ဇာလိကာ-စစ်ဝတ်တန်ဆာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ - ဖြစ်ကုန်၍၎င်း၊ သ စမ္မိကာ – သားရေမြားကာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝိ-နှ်၍၎င်း၊ သမုဒ္ဒံ-သမုဒ္ဒြာကို၊ တရိတုံ– ကူးခြင်းငှါ၊ သင်္ကောန္တိ – စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ (တ- ထို သူရဲကောင်းတို့သည်၊ သူရာ – သူရတို့မည်၏။)

ယေ-အာကြင် သူရဲကောင်းတို့သည်၊ စမ္မကဉ္စုကံ–သားရေသင်တိုင်း အဝတ်သို့၊ ပဝိသိတ္တာဝါ-ဝင်၍သော်၎င်း၊ သရပရိတ္တာဏစမ္မံ-မြားကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သားရေမြားကာကို၊ ဂဟေတ္တာဝါ – ကိုင်၍သော်၎င်း၊ ယုဇ္ဈန္တိ–စစ်တိုက်ကြကုန်၏၊ (တ - ထို သူရဲကောင်းတို့သည်၊ စမ္မယောဓိနောတိ - စမ္မယောဓိတို့ မည်၏၊) ဒါသိကပုတ္တာတိ-ကား၊ ဗလဝသိနေဟာ- သခင့်အပေါ်၌ အားကြီးသော ချစ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ယရဒါသယောဓာ – အိမ်ကျွန်ဖြစ်သော သူရဲကောင်းတို့တည်း၊ အာဠာရိကာတိ – ကား၊ ပူဝိကာ– မုန့်သည်တို့တည်း၊ (တနည်း) ဘတ္တကာရကာ–ထမင်းချက်တတ်သူတို့တည်း။

× × × × × × ×

ဧကန္တသူရာ။ ။ဧကန္တ၌ အန္တ အနက်မရှိ၊ “ကေသူရာ- တယေဝံထည်းတည်း ရဲရင့်သူတို့”ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ “ဧကန္တသူရာတိ ဧကစရသူရာ၊ အန္တသဒ္ဒဿ တဗ္ဘာဝဝုတ္တိတော၊ သူရဘာဝေန ဧကာကိနော ဟုတ္တာ ယုဇ္ဈနကာတ် အတ္ထော”ဟု ဖွင့်သည်။

သ ဇာလိကာ သ စမ္မိကာ။ ။ “ သန္နာဟော ကက်ဋော ဝမ္မံ၊ပေ၊ဇာလိကာ ” ဟူသော (၃၇၀) အဘိဓာန်နှင့်အညီ ချပ်ဝတ်ဟု ခေါ်အပ်သော စစ်ဝတ်ကို“ဇာလိက” ဟု ခေါ်၍ စစ်ဝတ်ဝတ်ထားသူကို “သ ဇာလိက”ဟု ခေါ်၏၊ မြားကို ကာကွယ်ဘို့ရန် မြားကာသားရေကို ကိုင်ထားသူကို “သ စမ္မိက” ဟု ခေါ်သည်။

စမ္မကဉ္စုကံ ။ ။ သားရေဖြင့်ပြုအပ်သော သင်တိုင်းရှည်ကို “ စမ္မကဉ္စုကံ ” ဟု ခေါ်၏၊ [ကဉ္စုကသဒ္ဒါသည် ချပ်ဝတ် စစ်အဝတ်ကိုလည်း ဟော၏၊ သို့သော် “ပဝိသိတ္တာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် သင်တိုင်းကဲ့သို့ သားရေကို ချုပ်အပ်သော စစ်သားတို့ဝတ်ဘို့ရာ အင်္ကျီရှည်ကိုပင် ဤနေရာ၌ “စမ္မကဉ္စုက” ဟု ယူပါ။

ယရဒါသယောဓာ။ ။[“ယရဒါသိကပုတ္တာ”ဟု မူကွဲရှိ၏။] အိမ်၌ ပေါက်ဖွားသောကြောင့် သားပေါက်(သပေါက်)ဟု ခေါ်အပ်သော ကျွန်သည်ပင် စစ်အမှုကို ထမ်းသောစစ်သားဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ပြသည်၊ ရိုးရာ အိမ်ကျွန်မ၏သားကိုကား ပြဘွယ်မလို၊ ထို့ကြောင့် “ယရဒါသယောဓာ”ပါဠိသာ ပါဠိမှန်ဟု ထင်သည်။

အာဠာရိကာ။ ။“ပူဝိကာ” ဟုဎင်း, “ ဘတ္တကာရကာ ” ဟုဎင်း မူကွဲရှိ၏၊ အဘိဓာန်(၄၆၄)၌ “ဘတ္တကာရော၊ပေ၊အာဠာရိကော ဘဝေ” ဟု ရှိသောကြောင့် “ ဘတ္တကာရကာ ” ဟု ရှိသောအဖွင့်က ကောင်းသည်ဟု ထင်၏၊ ဋီကာ၌ကား “ပူဝိကာတိ ပူပသမ္မာဒကာ(မုန့်ကို ကောင်းစွာဖြစ်စေတတ် ပြုလုပ်တတ်သူတို့),”ဟု ဖွင့်ပြီး

ကပ္ပကာတိ- ကား၊ နှာပိတာ- ဆတ္တာသည်တို့တည်း။ [စာအုပ်တို့၌ "နှာပိကာ" ဟုရှိ၏ မကောင်း၊ "ကပ္ပကောတု နဟာပိတော" ဟု အဘိဓာန်၌ရှိသည်။] ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ နှာပေန္တိ - ရေချိုးစေကြကုန်၏၊ ဝါ - ရေချိုးပေးကြကုန်၏၊ (တေ - ထိုသူတို့သည်၊) နှာပကာတိ – နှာပကတို့မည်၏၊ သူဒါတိ– ကား၊ ဘတ္တကာရကာ- တို့တည်း၊ (တနည်း) သူပိကာ – ဟင်းချက်သမားတို့တည်း၊ မာလာကာရာဒယော- ပန်းသည် အစရှိသူတို့သည်၊ ပါကဋာယေဝ– ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ဂဏကာတိ-ကား၊ အစ္ဆိန္ဒကပါဌကာ- ပြတ်စဲခြင်းမရှိ

× × × × × × ×

သျှင် " မုန့်ကို အမျိုးမျိုးပြုလုပ်၍ ရောင်းလျက် အသက်မွေးသူတို့ " ဟု ဆိုဏ်၊ ဤသို့ "ပူပိကာ" ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ နောက်လာမည့် သူဒါနှင့် အရက်ခွဲအောင်ဖွင့်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ဋီကာတို့ပင် ဖွင့်ထားသောကြောင့် ရှေးကပင်ရှိခဲ့သောပါဌ် ဖြစ်၏၊ သို့သော် အာဋ္ဌာရိကာနှင့် ပူပိကာသည် ပရိယာယ် မဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။

ကပ္ပကာ။ ။ထောမနိဓိ၌ ကပ္ပက၏ပရိယာယ် " နှာပိတ " ဟု ရှိ၏၊ အဘိဓာန် (၅၀၈)၌ကား " ကပ္ပကော တု နဟာပိတော " ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နနှင့် ဟကို ပေါင်း၍ ပါဋ္ဌ်၌ "နှာပိတ" ဟု ဖြစ်ဟန်တူသည်၊ ကပ္ပဓာတ်သည် "ဖြတ်ခြင်း-ပြုပြင်ခြင်း" အနက်ကို ဟော၏၊ ဋီကာ၌ " ကေသနခလိခနာဒိဝသေန မနုဿာနံ အလင်္ကာရဝိဓိ (တန်ဆာဆင်မှု အစီအရင်ကို) ကပ္ပေန္တိ သံဝိဒဟန္တိ – စီမံတတ်ကုန်၏၊ ဧတိ ကပ္ပကာ" ဟု ပြု၏။ [နှာ- သောဓေယျေဓာတ်နောင် ဏာပေပစ္စည်း, တပစ္စည်းဖြင့် "နှာပိတ" ဟု ပြီး၏၊ "စင်ကြယ်စေခြင်း" ဟူသည် ဆံမုတ်ဆိတ်စသည်ကို ပြုပြင်ပေးခြင်းပင်တည်း။]

နှာပကာ။ ။နှာဓာတ် ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "စင်ကြယ်စေ" ဟုပင် သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ သို့သော် ဤသူတို့ကား ရေချိုးပေးတတ်သူ များတည်း၊ နိုင်ငံခြား၌ အဖိုးအခ ယူ၍ စည်းကမ်းကျကျ ရေချိုးပေးသူများလည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ " စုဏ္ဏဝိလေပနာဒီဟိ (ဆပ်ပျာမှုန့် မျက်နှာခြေ အစရှိသည်တို့ဖြင့်) မလဟရဏ (အညစ်အကြေးတို့ကို ပယ်ခြင်း) ဝဏ္ဏသမ္ပါဒနဝိဓိနာ (အဆင်းကို ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်း အစီအရင်ဖြင့်) နှာပေန္တိတိ နှာပကာ" ဟု ပြုသည်။

သူဒါ။ ။" ဘတ္တကာရကာ "ဟုရင်း, " သူပိကာ "ဟုရင်း မူကွဲရှိပြန်၏၊ ဘတ္တကာရကနှင့် သူဒသည် အဘိဓာန်၌ ပရိယာယ်ပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ရှေးအာဋ္ဌာရိကာ အရတုန်းက "ဘတ္တကာရကာ" ဟု သီဟိုဋ္ဌမူရှိခဲ့သောကြောင့် ဤ သူဒအရ၌ "သူပိကာ" ဟု ရှေနောက်ကွဲအောင် သီဟိုဋ္ဌမူရှိသည်၊ ထောမနိဓိ၌လည်း " သူဒ "ကို သူပအနက် ဟောဟုလည်း ဆိုဏ်၊ ထို့ကြောင့် သီဟိုဋ္ဌမူသည် သူ့နည်းနှင့်သူ ရှေနောံကွဲသည်သာ၊ အာဋ္ဌာရိကာတုန်းက "ပူပိကာ" ဟု ရှိ၍ ဤ၌ "ဘတ္တကာရကာ" ဟူသော အဖွင့်လည်း သူ့နည်းနှင့်သူ ရှေနောက် ကွဲပေသည်သာ။

အစ္ဆိန္ဒကပါဌကာ ။ ။ ဤ၌ပြသော ဋီကာသစ်ပါဌ်ကို ညွှန်ပြ၍ " အစ္ဆိန္ဒက " ပါဌ်သာ အမှန် ဟု ဗြာဟ္မဇာလသုတ် , မဟာသီလအဖွင့်၌ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီ၊ ဆိဒ္ဒကား "အပေါက်" အနက်ဟော ဖြစ်သောကြောင့် "အစ္ဆိဒ္ဒက" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။

သော ဂဏန်းကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သော ဂဏန်းကျမ်းတတ်ဆရာတို့တည်း၊ မုဒ္ဒိကာတိ-ကား၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ-လက်ချောင်းချိုးခြင်းအားဖြင့်၊ ဂဏနံ-ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအတတ်ကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ ဇီဝိနော– အသက်မွေးသူတို့တည်း၊ ယာန်ဝါ ပနညာပီတိ - ကား၊ အယကာရဒန္တကာရ စိတ္တကာရာဒီနိ– သံကိုပြုလုပ်တတ်သော ပန်းဘဲဆရာ, ဆင်စွယ်ကို ပြုလုပ်တတ်သော ပန်းပုဆရာ, ဆန်းကြယ်သော အမှုကို ပြုလုပ်တတ်သော ပန်းချီဆရာ အစရှိသူတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ [အာဒိသဒ္ဒေန ကောန္တက (ကျောက်ဆစ်သ္မား) လေခက (စာရေး) ဝိလီဝကာရ(နှီးရွေသ္မား) ဇုဌကကာရ(ပန်းရန်) ဒါရုကာရာဒီနံ (လက်သ္မား အစရှိသည်တို့ကို၊)သင်္ဂဟော၊–ဋီကာ။] ဧဝံ ဂတာနီတိ-ကား၊ ဧဝံ ပဝတ္တာနိ-ဤသို့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ – ဤသို့ အလားတူဖြစ်ကုန်သော၊ (“ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ ” ၌စပ်။)

တေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေတိ–ကား၊ တေ ဟတ္ထာရောဟာဒယော - ထို ဟတ္ထာရောဟ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ – ထို များစွာသော အတတ်တို့ကို၊ ဝါ- ထို များစွာသော အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အတတ်တို့ကို၊ ဝါ–ထိုများစွာသော အသက်မွေးခြင်း၏မှီရာဖြစ်သော အတတ်တို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊ ရာဇကုလတော-မင်း၏အမျိုးမှ၊ ဝါ-မင်း၏နန်းတော်မှ၊ မဟာသမ္ပတ္တိ -ကြီးစွာသောစည်းစိမ်ကို၊ လဘမာနာ-ရကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမေဝ – ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ် , တွေ့မြင်အပ်သည်သာဖြစ်သော၊ သိပ္ပဖလံ – အတတ်၏အကျိုးကို၊ ဥပဇီဝန္တိ – မှီ၍ အသက်မွေးကြရကုန်၏၊..... သုခေန္တီတိ-ကား၊ သုခိတံ–ချမ်းသာခြင်းရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ–ပြုကြကုန်၏။

× × × × × × ×

ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ။ ။ဟတ္ထသဒ္ဒါသည်(“နဘုဥမာနော သဗ္ဗံ ဟတ္ထံ မုခေ ပက္ခိပိဿာမိ”၌ လက်၏ အစိတ်အပိုင်း လက်ချောင်းကို ဟောသကဲ့သို့) လက်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လက်ချောင်းကို ဧကဒေသျူပစာရအားဖြင့် ဟော၏၊ မုဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို မဇ္ဈိမသီလအခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ။

သုခေန္တိ။ ။ “ သုခ ဒုက္ခ တကြိယာယံ – သုခဓာတ် ဒုက္ခဓာတ်သည် ထို ချမ်းသာခြင်းကြိယာ, ဆင်းရဲခြင်းကြိယာဟူသော အနက်၌ဖြစ်၏ ”ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ဘူဝါဒိ အကမ္မကဓာတ်တည်း၊ ကာရိတ် ဏေပစ္စည်းဖြင့် “ သုခေန္တိ ” ဟု ဖြစ်၏၊ အကမ္မကဓာတ်၌ ကာရိတ်ဝင်သော အခါ ကာရိတ်မပါသော ဧကကမ္မကဓာတ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ညီမျှ၏၊ ထို့ကြောင့် သုခေန္တိကို“သုခိတံ ကရောန္တိ”ဟု ဧကကမ္မကဖြစ်သော ကရဓာတ်ဖြင့် အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ချမ်းသာစေခြင်းနှင့် ချမ်းသာအောင် ပြုခြင်းမှာ အဓိပ္ပါယ်တူပင်တည်း။ [“ သုခိတံ ” ကား သဉ္ဇာတအဿတ္ထိ အနက်၌ ဇုတပစ္စည်းတည်း၊ “သုခ+ဇုတ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “ ချမ်းသာခြင်းသို့+ရောက်သည်ကို ” ဟုလည်းရှေးက အနက်ပေးကြ၏။]

ပိဏေန္တိတိ– ကား၊ ပိဏိတံ - လွန်စွာဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း ရှိသည်ကို၊ ထာမဗလူပေတံ-အားအစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ကို၊ ကရောန္တိ- နှ၏၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာဒီသု-ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော စေံ ဝေဒိတမ္ဗော)၊ အဿာ- ထိုဒက္ခိဏာ၏၊ ဥပရိ–အထက်နတ်ပြည်၌၊ ဖလနိဗ္ဗတ္တနတော- အကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓံ– အထက်နတ်ပြည်၌၊ အဂ္ဂံ-မီးလျှံနှင့် တူသော အကျိုးသည်၊ ဝါ– မြတ်သော အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ အထက်နတ်ပြည်၌ မီးလျှံနှင့် တူသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ– ထိုသို့ အထက်နတ်ပြည်၌ မြတ်သော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ - ထိုဒက္ခိဏာသည်၊) ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ–ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ မည်၏။

(ယာ– အကြင် ဒက္ခိဏာသည်၊) သဂ္ဂံ – ၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့် လွန်စွာမြတ်သော နတ်ပြည်ကို၊ အရဟတိ–ထိုက်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ နတ်ပြည်ကို ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ)၊ သောဝဂ္ဂိကာ – မည်၏၊ အဿာ–ထို

× × × × × × ×

ပိဏေန္တိ။ ။သတ္တတ၌"ပြိဏ(တပ္ပနေ)"ဟူသော ဓာတ်သည် ပါဋ္ဌိ၌"ပိဏ" ဟု ဖြစ်၏၊ ကာရိတ်ဝင်၍"ပိဏေန္တိ"ဟု ဖြစ်၏၊ "ပိဏိတံ ကရောန္တိ"ဟု ဖွင့်ပုံမှာ ရှေ "သုခိတံ ကရောန္တိ"အတိုင်းတည်း။ [ပီဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြင့် နကို ဏပြု၍ "ပီဏ"ဟု နာမ်ပုဒ်ရှိသေး၏၊ ဤနေရာ၌ကား "ပိဏ"ဓာတ်သာ လျော်သည်။]

ထာမဗလူပေတံ။ ။ ပိဏသဒ္ဒါသည် တပ္ပန (နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကိုသာ ဟော၏၊ ထိုသို့ နှစ်သက်နေလျှင် စိတ္တဇရုပ်တွေ တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ရကား ၀၀ဖြိုးဖြိုး ဖြစ်၍ အားအစွမ်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် နှစ်သက်မှု၏ အကျိုးဖြစ်သော အားအစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံမှုကိုလည်း ဖွင့်ပြသည်။ [ထာမဗလူပေတဘာဝေါ၀ ပိဏနံတိ အာဟ ပိဏိတံ ထာမဗလူပေတံတိ၊– ဋီကာသစ်၊ .... ဤဋီကာအလို ပိဏိတံ နောက်၌ " ကရောန္တိ "ကြိယာ မပါရ။]

ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ။ ။"ဥဒ္ဓံ+အဂ္ဂံ အဿ အတ္ထိ" သည် လဟုကနည်းအားဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်တည်း၊ ဣကပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဖြစ်ရကား "ဥဒ္ဓံ+အဂ္ဂံ ဥဒ္ဓဂ္ဂံ" ဟု တပုဒ်တည်းဖြစ်အောင် ရှေးဥုးစွာ ပြုပြီးမှ " ဥဒ္ဓဂ္ဂံ အဿာ အတ္ထိတိ ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ (ဒက္ခိဏာ)" ဟု ပြုပါ၊ " အဂ္ဂံ " ၌ကား မီလျှံသည် အထက်သို့ တက်နေသကဲ့သို့ အထက်၌ဖြစ်သော အကျိုးလည်း မီးလျှံနှင့်တူရကား "အဂ္ဂိဝိယာတိ အဂ္ဂံ" ဟု ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ပြု၍ အပစ္စည်းသက်၊ (တနည်း) အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် " အမြတ် " အနက်ဟောပုဒ်တည်း၊ "အမြတ်" ဟူသည်လည်း မြတ်သော အကျိုးပင်တည်း။ [အဂ္ဂိဝိယာတိ အဂ္ဂံ၊ ဖလံ၊ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဖလဿ နိဗ္ဗတ္တနတော တံ ကမ္မဿ အဂ္ဂိသိခါဝိယ ဟောတီတိ အာစရိယေန ဝုတ္တံ၊ အပိစ အဂ္ဂံတိ ဥတ္တမံ၊ (ဖလံ)၊– ဋီကာသစ်။]

သောဝဂ္ဂိကာ။ ။ သဂ္ဂပုဒ်နောင် အရဟတိအနက်၌ ဏိက ပစ္စည်းသက်လျှင် "သဂ္ဂိကာ"ဟု ဖြစ်ထိုက်၏၊ သို့သော် သဂ္ဂပုဒ်ရင်းကိုယ်က "သု+အဂ္ဂ"မှ လာသော ပုဒ်တည်း၊ ရူပါဒီဟိ ပဋ္ဌဟိ ကာမဂုဏေဟိ သုဋ္ဌု+အဂ္ဂေါ သဂ္ဂေါ (၅ ပါးသော ကာမ

ဒကွိဏာ၏၊ သုခေါ–ကောင်းသော၊ ဝါ-ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်သော၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ- ထိုသို့ ကောင်းသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ဣဋ္ဌအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(သာ)၊ သုခဝိပါကာ–မည်၏။ [သုခသည် ဣဋ္ဌ၏ ပရိယာယ်တည်း။]

(ယာ–အကြင် ဒကွိဏာသည်၊) သုဋ္ဌု-လွန်စွာ၊ အဂ္ဂေ- မြတ်ကုန်သော၊ ရူပသဒ္ဒ၊ပေ၊သဒ်္ဓါတေ - ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, ချမ်းသာကြီးခြင်း, အခြံအရံများခြင်း, အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဒသ- ၁၀ ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေ – အကျိုးတရားတို့ကို၊ သံဝတ္တေတိ နိဗ္ဗတ္တေတိ - ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့ ၁၀ ပါးသော အကျိုးတရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ) သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ-မည်၏၊ ဝေရုပံ – ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဒကွိဏံ - အလှူရှင်၏ ကြီးပွားကြောင်း ဖြစ်သော၊ တံ ဒါနံ- ထိုအလှူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ - တည်စေကြကုန်၏၊ [ဋီကာ၊ ဏာပေပစ္စည်းဖြစ်၍ "ပတိဋ္ဌာပေန္တိ"ဟု ရှိပါ၏။]

သာမညဖလန္တိ ဣတ္ထေ – သာမညဖလံ ဟူသော ဤပါဋိဠိ၊ ပရမတ္ထတော–မဖေါက်မပြန် မြတ်သောအနက်အား၊ ဖြင့်၊ ဝါ-အစစ်အမှန်တရားကိုယ်အနက်အား၊ ဖြင့်၊ မဂ္ဂေါ - မဂ် ၄ ပါးသည်၊ သာမညံ–သာမညမည်၏၊ အရိယဖလံ-

× × × × × × ×

ဂုဏ်တို့ဖြင့် လွန်စွာမြတ်သော နတ်ပြည်)၊"သုအဂ္ဃံ+အရဟာတိတိ"ဟု ပြု၍ ဏိကပစ္စည်း သက်သောအခါ သုဏ၏ ဉကို ဝုဒ္ဓိပြုသင့်သော်လည်း"မာယူန မာဂမော ဌာနေ"သုတ်ဖြင့် ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်၍ သုဏ၏ ဉကို ဝမောဒုဒန္တာနံဖြင့် ဝပြု, ထို ဝုဒ္ဓိ ပြုမည့်အရာ၌ သြဝုဒ္ဓိလားလျှင် "သောဝဂ္ဂိက"ဟု ဖြစ်၏။ [သဒ္ဒနီတိ အလိုအားဖြင့် " သဂ္ဂ+ဏက " ဟု ဖြစ်သောအခါ သဂ္ဂကို သုအဂ္ဂပြု၍ (ဝ) လာ၏၊ ကစ္စည်း ဘာသာဋီကာ တဋ္ဍိတ် မာယူန မာဂမော ဌာနေသုတ် ကြည့်ပါ။]

သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ။ ။ဤသဂ္ဂကိုလည်း"သု+အဂ္ဂ"ဟု ခွဲ၊ သု+အဂ္ဂအရ နတ်ပြည်ကို မယူဘဲ,လွန်စွာကောင်းမြတ်သော ကာမဂုဏ် ၅ပါးနှင့် အာယု ဝဏ္ဏ စသော ၅ ပါး, ပေါင်း ၁၀ ပါးသော အကျိုးတရားတို့ကို ယူပါ၊ သုအဂ္ဂကို " သဂ္ဂ " ဟု ပြီးစေ၍ "သဂ္ဂေ+သံဝတ္တေတိတိ သဂ္ဂသံဝတ္တနာ "၊ အဋ္ဌကထာဆရာကား အလွယ် ပြုထားသည်၊ (ယုပစ္စည်း, ကာရိတ်ကြေ၊) သွတ္ထဥ် ကပစ္စည်းသက်, ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်၍ အကို ဣပြုမှ "သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ"ဟု ဖြစ်သည်။ [ရူပနှင့် ဝဏ္ဏ ၂ မျိုးတွင် ခံစားဘို့ရန် အပြင် အာရုံကို ရူပ, ကိုယ်အဆင်းကို ဝဏ္ဏဟု ခွဲပါ။]

ဒကွိဏံ။ ။ဒကွန္တိ (ဝမုန္တိ) သတ္တာ တောယာတိ ဒကွိဏာ၊ တောယ- ဤ အလှူဖြင့်၊ (ဒါနစေတနာဖြင့်၊) သတ္တာ-အလှူရှင် သတ္တာတို့သည်၊ ဒကွန္တိ (ဝမုန္တိ) -တမလွန်ဘဝ၌ ကြီးပွားရကုန်၏၊ ဣတိ ဒကွိဏာ၊ ဒကွဓာတ် , ဣဏာပစ္စည်း , ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း။ [ဒကွန္တိ ဝမုန္တိ တောယာတိ ဒကွိဏာ၊ ပရိစ္ဆာဂမယံ ပုညံတိ အာဟ ဒကွိဏံ ဒါနံတိ။–ဋီကာ။]

အရိယဖိုလ် ၄ ပါးသည်၊ သာမညဖလံ – သာမညဖလ မည်၏၊ ယထာဟ– အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ အရဟတ္တဖလံတိ– ကတမဉ္စဘိက္ခဝေ၊ပေ၊အရဟတ္တဖလံဟူ၍၊(အာဟ)။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သာမည်- သာမညဟူသည်၊ ဝါ-သမဏအစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာဟူသည်၊ ကတမဉ္စ-အဘယ်နည်း၊ အရိယော-မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အယမေဝမရွေါ-ဤမဂ်ပင်တည်း၊ သေယျထိဒံ-ထို အရိယအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိဌင်း၊ပေ၊သမ္မာသမာဓိ-ဌင်းတည်း၊ ဘိက္ခဝေ, ဣဒံ–ဤအရိုယ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်ကို၊ သာမညံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဘိက္ခဝေ, သာမည ဖလာနိ-သာမညဖလတို့ဟူသည်၊ ဝါ- သာမည၏အကျိုးတို့ဟူသည်၊ ကတမာ နိစ – အဘယ်တို့နည်း၊ (အချို့စာအုပ်၌ "ကတမဉ္စ သာမညဖလံ" ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိတော်ရင်း၌"ကတမာနိစ သာမညဖလာနိ"ဟု ရှိသည်။) သောတာပတ္တိ ဖလံ–ဌင်း၊ပေ၊အရဟတ္တဖလံ– ဌင်းတည်း၊ [မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ပဋိပတ္တိဝဂ်, ပဌမသာမညသုတ် ပါဠိတော်။] တံ– ထိုဖိုလ် ၄ ပါးကို၊ သေ(ဓေသော)ရာဇာ-ဤ အဇာတသတ်မင်းသည်၊ နဇာနာတိ-မသိ၊("မသိသောကြောင့် ဖိုလ် ၄ ပါး ကို ရည်ရွယ်၍ မေးသည် မဟုတ်"ဟူလို၊) ပန–စင်စစ်ကား၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အာဂတံ-လာသော၊(ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော)၊ ဒါသကဿကာပမံ-ကျွန် ဥပမာ, လယ်သမား ဥပမာကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ပုစ္ဆတိ-၏။

အထ-မေးလျော်ရာထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဋို-ပြဿနာကို၊ အဝိသဇ္ဇေတွာဝ– ဖြေတော်မမူသေးဘဲသာလျင်၊ စိန္တေသိ– စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး၊ (ကိံ)၊ ဗဟူ - များစွာကုန်သော၊ အညတိတ္ထိယသာဝကာ – သာသနာတော့် အပ္ပမ္ပ

× × × × × × ×

သာမညဖလံ။ ။"သမဏသ-ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမဏ၏+ ဘာဝေါ - ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် အရိယမဂ်တရားပင်တည်း၊ အရိယမဂ်သာလျင် ကိလေသာတို့ကို သတ်နိုင်သောကြောင့် ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ပရမတ္ထတော-အစစ်အမှန် အနက်အားဖြင့်"ဟု ဆိုသည်၊ ထို မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သော အရိယဖိုလ်သည် သာမညဖလမည်၏။

တံ သေ၊ပေ၊ပုစ္ဆတိ။ ။ဤသို့ အစစ်အမှန် အနက်အရကောက်အားဖြင့် အရိယ မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်ကို "သာမညဖလ" ဟု ဆိုရသော်လည်း ရှင်ဘုရင်သည် အရိယာတို့၏ တရားခဲ့ မကျွမ်းကျင်သောကြောင့် ထို သာမညဖလကို မသိရကား ထို အရိယဖိုလ်ကိုရည်ရွယ်၍ သာမညဖလကို မေးသည်မဟုတ်၊ အထက်၌လာမည့်"ကျွန်က ရဟန်းပြုလျှင် ရှိခိုးခံရခြင်း"စသော ရဟန်းဖြစ်ရခြင်း၏ အကျိုးကိုသာ ရည်ရွယ်၍ မေး သည်။ [ဤအလို သမဏသ+ဘာဝေါ သာမည်-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ရဟန်း ပြုခြင်း ကြံ့ယာသည် " သာမည "မည်၏၊ ရှိခိုးခံရခြင်း စသည်ကား "သာမညဖလ" မည်၏ ဟု မှတ်ပါ။]

တပါးသော တိတ္ထိတို့၏ သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ ဤမေ ရာဇာမစ္စာ-ဤမင်းမျိုး အဆက်ဆက်မှ လာသော အမတ်တို့သည်၊ ဝါ – ဤ လက်အောက်ခံ မင်း, အမတ်တို့သည်။ [ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတောဌ် ရာဇာမစ္စပုဒ်ကို ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ဤဓ - ဤ အရပ်၌၊ အာဂတာ – လာကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုမင်း, အမတ်တို့သည်၊ ကဏှပက္ခဉ္ဇ-မည်းညစ်သော အဖို့ကိုဂင်း၊ သုက္ကပက္ခဉ္ဇ-ဖြူစင်သော အဖို့ကိုဂင်း၊ ဒိပေတွာ – ပြ၍၊(ဓမ္မေ – ကို၊) ကထိယမာနေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ (“ဥဋ္ဌာယိသန္တိ, နသောသန္တိ”တို့၌စပ်)၊ အမှာကံ – ငါတို့၏၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ မဟန္တေန – ကြီးစွာသော၊ ဥဿာဟေန-အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဇဓ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော-လာခဲ့ပြီ၊ တဿ-ထိုမင်း၏၊ အာဂတကာလတော-ရောက်လာရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သမဏော ဂေါတမော – ရဟန်း ဂေါတမသည်၊ သမဏကောလာဟလံ (ဧဝ)-ရဟန်းတို့၏ အုတ်အုတ် ကျက်ကျက် ဖြစ်သော အယူဝါဒကိုသာ၊ သမဏဘဏ္ဍနမေဝ- ရဟန်းတို့၏ ငြင်းခုံခြင်းကိုသာ၊ ကထေတိ- ပြော၏၊ ဤတိ-ဤသို့၊ ဥဋ္ဌာယိသန္တိ - ကဲ့ရဲ့ကြကုန်လတံ့၊ သက္ကစ္စံ – ရိုသေစွာ၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ နသောသန္တိ – မနာယူကြကုန်လတံ့။

ပန – အန္တယကား၊ ရညော - မင်းသည်၊ ကထိယမာနေ - ဖြေဆိုအပ်သော်၊ ဥဋ္ဌာယိတုံ- ကဲ့ရဲ့ခြင်းငှါ၊ န သက္ခိသန္တိ - မစွမ်းနိုင်ကုန်လတံ့၊ ရာဇာနမေဝ – မင်းသို့သာလျှင်၊ အနုဝတ္တိသန္တိ-အစဉ်လိုက်ကုန်လတံ့၊ ဟိ-မှန်၊ လောကော-

× × × × × × × ×

ကဏှပက္ခံ သုက္ကပက္ခံ။ ။ ပြဿနာကိုမေးရာဝယ် အဖြေအဖြစ်ဖြင့် ရထိုက်သော မိန္ဆွာအယူနှင့်စပ်သော အဖို့ကို “ ကဏှပက္ခ – မည်းညစ်သောအဖို့”ဟု ဆို၏၊ [ယထာပုစ္ဆိတေ အတ္ထေ (အကြင် အကြင် မေးအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ထည်း၌) လဇ္ဇမာနံ ဒိဋ္ဌဂတုပသံဟိတံ သံကိလေသပက္ခံ။] ထို ကဏှပက္ခ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အထက်ပါဒိဋ္ဌိတော်၌လာသော သီလစသော အဖို့ကို “ သုက္ကပက္ခ ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤသုတ်ကား ထို ကဏှပက္ခ သုက္ကပက္ခကိုစုံအောင် ဟောတော်မူရမည့် သုတ်တော်တည်း။

သမဏ ကောလာဟလံ ။ ။ အများစု၍ သူတခွန်း ငါတခွန်း ပြောအပ်သော (မည်သူ့အသံမျှ သဲသဲကွဲကွဲ မကြားရလောက်အောင်) အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဆူပွက်နေသောအသံကို “ကောလာဟလ” ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော (မည်သူ့အယူကိုမျှ အတည်ယူတို့ရန်. မသဲကွဲသော) အယူဝါဒကိုပင် “သမဏကောလဟල ”ဟု ဆိုသည်။ [ကောလံ – သဲသဲကွဲကွဲ မကြားရဘဲ တပေါင်းတည်းသော ဒုတ်အုတ်ကျွက်ကျွက်ကို + အာဟလတိ – ရတတ်၏၊ ဤတိ ကောလာဟလော။]

သမဏဘဏ္ဍနံ။ ။ဤသို့ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသောကြောင့် “ ဤသို့ အယူရှိသူမှာ ဤသို့ မှားယွင်းသောအပြစ် ရှိ၏ ” ဟု ထိုထိုဝါဒ၌ အပြစ်ပြ၍ ပြောဆိုကြခြင်း, “သူ့အယူသည် အမှား, ငါ့အယူသာ အမှန်”ဟု အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြခြင်းကို “သမဏဘဏ္ဍန – သမဏတို့၏ ငြင်းခုံခြင်း” ဟု ဆိုသည်။

သတ္တလောကသည်၊ ဇာသရာနုဝတ္တကော—အာစိုးရသောပုဂ္ဂိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၏၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ ရညော၀- မင်း၏သော၊ ဘာရံ- တာ၀န်ကို၊ ကရောမိ- ပြုရတော့အံ့၊ ဇာတိ- ဤသို့၊ (စိန္တေသိ)၊ ဇာတိ— ဤသို့ စဉ်းစားတော်မူပြီး၍၊ ရညော-၏၊ ဘာရံ-တာ၀န်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ၀ါ— ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အဘိဇာနာသိ နော တုံတိ အာဒိံ — အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ— မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ—ထို အဘိဇာနာသိ နော တုံ အစရှိသော၀ါဋ်၌၊ အဘိဇာနာသိ နော တုံတိ (ပဒတ္ထယဿ)—အဘိဇာနာသိ နော တုံဟူသော ပုဒ်၌ ပါးအပေါင်း၏၊ အဘိဇာနာသိန တုံတိ — အဘိဇာနာသိ နု တုံဟူ၍၊ (အတ္ထော ၀ေဒိတဗ္ဗော)၊ စ-ဆက်၊ အယံ နောသဒ္ဒေါ- ဤ နောသဒ္ဒါကို၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပုဏ္ဏိ တာတိ ပဒေန—ပုဏ္ဏိ တာဟူသောပုဒ်နှင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗော— ယှဉ်စေထိုက်၏။

ဟိ - ထင်ရှားအောင် ပြုပုံအံ့၊ (ယှဉ်စေရပုံကို ထင်ရှားအောင်ပြုပုံအံ့၊) ဇာဒံ-ဤအနက်သည်၊ ၀ါ-ကို၊ ၀ုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ၀ါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိံ ၀ုတ္တံ ဟောတိ)၊ မဟာရာဇ - ဇာ၊ တုံ - သည်၊ ဇာမံ ပဒံ — ဤပြဿနာကို၊ အညေ—၀ါမှ တပါးကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏော- သမဏဗြာဟ္မဏာအပေါင်းသည်

× × × × × × ×

ဇာသရာနုဝတ္တကော ဟိ။ ။“ဥစ္စာယိတုံ နသက္ခိဿန္တိ, ရာဇာနမေ၀ အနုဝတ္တိဿန္တိ”ကို ခိုင်မြဲစေလို၍ “ဇာသရာနုဝတ္တကော ဟိ” ဟု မိန့်သည်၊ အစိုးရမင်းတို့၏ နောက်သို့ လူအများစုက လိုက်ကြခြင်းမှာ လောကထုံးစံပင်ဖြစ်၍ လောကထုံးစံကိုပင် ဒဋ္ဌိကရဏာပြရသည်။

ရညော ဘာရံ ကရောန္တော။ ။တိတ္ထိတို့၏ အဖြေစကားကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် မိန့်တော်မူလျှင် တိတ္ထိယသာ၀ကတို့က “ဘုရားရှင်ကို သမဏကောလာဟလတွေ ချည်း ပြောနေသည်”ဟု ကဲ့ရဲ့ကြမည်ဖြစ်၍ ရှင်ဘုရင့်ကိုယ်တိုင် သူမေးခဲ့တုန်းက ကြားခဲ့ရသောအဖြေကို ပြန်၍လျှောက်လျှင် ရှင်ဘုရင်ကို ကဲ့ရဲ့၀ံ့တော့မည် မဟုတ်သောကြောင့် (ဒေသနာ၀ိလာသ — ဒေသနာတော်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော) ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်တိုင် တိတ္ထိတို့၏အယူ၀ါဒကို မိန့်တော်မမူဘဲ ရှင်ဘုရင့်ကိုယ်တိုင် လျှောက်ဘို့ရန် တာ၀န်ပေးတော်မူသည်။

အယဉ္စ နောသဒ္ဒေါ။ ။နောသည် ပုဏ္ဏ၀ါစက နုသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုနောကို ပုဏ္ဏိတာနှင့် တွဲရမည်ဟု ပြလို၍ “အယဉ္စ” စသော ဥပန္နာသ၀ါကျကို မိန့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား ဤစသဒ္ဒါကို သမုစ္စယတ္ထဟု ဖွင့်၏၊ “နော”ကို အဘိဇာနာသိနှင့်သာ စပ်ရသည်မဟုတ်သေး, ပုဏ္ဏိတာနှင့်လည်း စပ်ရသည်”ဟု အင်္ဂကထာဆိုလိုသတတ်၊ သို့သော် အင်္ဂကထာ၌ “ဇာဒံ ၀ုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ဥဇုကတ္ထကိုပြသော ၀ါကျ၀ယ် “ပုဏ္ဏိတာနု”ဟုသာ ဆို၍ “အဘိဇာနာသိနု”ဟု မဆိုသောကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ၊ “အဘိဇာနာသိ” ကား နု ပါသည်ဖြစ်စေ မပါသည်ဖြစ်စေ ပုဏ္ဏာအနက် ထင်ရှားသည်သာ။]

ရသူတို့ကို၊ ပုစ္ဆိတာန–မေးဘူးသလော၊ [ပုစ္ဆဓာတ်, တုပစ္စည်း။] နံ ပုဋ္ဌဘာဝံ-ထိုသို့ မေးအပ်ဘူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဘိဇာနာသိစ – သိလည်း သိ၏လော၊ ဝါ–မှတ်မိလည်း မှတ်မိ၏လော၊ တေ-သင်၏၊ သမ္မုဋ္ဌံ- ပျောက်ပျက်ခြင်းသည်၊ ဝါ – မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ နု (ဟောတိ) – မဖြစ်ဘဲ ရှိ၏လော၊ ဇုတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

သစေ တေ အဂရူတိ-ကား၊ တုယှံ-သင်၏၊ [ယထာ ဟထာ၏ အပြင်ဘက်၌ ရှိသော "ဘာရိယံ"၌ ပဓာနစပ်။] ဝါ – သင့်အား၊ ["ဗျာကရိံသု"၌ အပဓာနစပ်။] ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ-ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏအမည် ရသူတို့သည်၊ ဗျာကရိံသု – ဖြေဆိုလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ တထာ – ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ ဘာသိတုံ-လျှောက်ခြင်းငှါ၊ ဘာရိယံ– ထမ်းဆောင်ထိုက်သော တာဝန်သည်၊ ဝါ– ဝန်လေးသည်၊ သစေ နု ဟောတိ– အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ ကောစိ – တစုံတခုသော၊ အဖါသုကဘာဝေါ – မချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယဒိ နု အတ္ထိ- အကယ်၍ မရှိအံ့။ [ဘာရိယံ နု ဟောတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] (ဧဝံသတိ)၊ ဘာသဿု–လျှောက်စမ်းပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊

နုခေါ မေ ဘန္တေတိ-နုခေါ မေ ဘန္တေဟူသောစကားကို၊ ကိံ - အဘယ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အာဟ–လျှောက်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ၊ ပဏ္ဍိတ ပတိရူပကာနံ-အတုအယောင်ဖြစ်သော ပညာရှိတို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ကထေတုံ-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ဒုက္ခံ–ခဲယဉ်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေ-ထို အတုအယောင် ဟန်ဆောင် ပညာရှိတို့သည်၊ ပဒေပဒေ - ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း၌၊ အက္ခရေ အက္ခရေ - အက္ခရာတိုင်း အက္ခရာတိုင်း၌၊ ဒေါသမေဝ- အပြစ်ကိုသာလျှင်၊ ဝဒန္တိ - ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ပန - ကား၊ ဧကန္တပဏ္ဍိတာ - ဧကန် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကထံ- စကားကို၊ သုတ္ဝာ–ကြားရ၍ သုကထိကံ-ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သောစကားကို၊ ပသံသန္တိ–ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ ဒုက္ကထိတေသု- မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပါဋိပဒ အတ္ထဗျဉ္ဇနေသု – ပါဋိဟူသောပုဒ် , ပုဒ်၏အနက် , အက္ခရာတို့တွင်၊ (တနည်း) ပါဋိပဒ အတ္ထဗျဉ္ဇနေသု – ပါဋိဟူသောပုဒ်, ပုဒ်၏အနက်, ဝါကျတို့

× × × × × × ×

ဘာရိယံ။ ။ ဘရိတဗ္ဗံတိ ဘာရိယံ၊ ဘရဓာတ်, ဏျပစ္စည်း၊ ထမ်းဆောင်ထိုက်သောဝန် (သဒ္ဒတ္ထ)၊ "ဝန်လေး" ကား အဓိပ္ပါယတ္ထ၊ "ဘာရိယံ နု ဟောတိ" သည် အဂရု၏ အဖွင့်။

ပဏ္ဍိတပတိရူပကာနံ ။ ။ အစိမ်းဖြစ်ပါလျက် မှည့်ရောင်ဝင်းနေသော သစ်သီးများကဲ့သို့ ပညာရှိအစစ် မဟုတ်ပါဘဲ ပညာရှိယောင်ဆောင်နေသော (ပညာရှိတို့တွင် ပါဝင်နေသော) ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို " ပဏ္ဍိတ ပတိရူပက " ဟု ဆိုသည်၊ ပတိရူပကာ–အတုအယောင် ဟန်ဆောင်ဖြစ်ကုန်သော+ ပဏ္ဍိတာ – တို့တည်း၊ ပဏ္ဍိတပတိရူပကာ-တို့။

တွင်၊ ယံယံ – အကြင် အကြင် ပါဠိပဒ အတ္ထဖျွန်နသည်၊ ဝိရုဇ္ဈတိ - အမှန့်နှင့် ဆန့်ကျင်၏၊ ဝါ – မှားနေ၏၊ တံတံ - ထိုထို ပါဠိပဒ အတ္ထဖျွန်နကို၊ ဥဇုကံ – ဖြောင့်မှန်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဒေန္တိ- ပေးကြကုန်၏၊ စ - ဆက်ဥုးအံ့၊ ဘဂဝန္တန္တရူပေါ-မြတ်စွာဘုရား၏သဘောတော်နှင့်တူသော သဘောရှိသော၊ တနည်း, ဘဂဝတာ– မြတ်စွာဘုရားနှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ ကေန္တ ပဏ္ဍိတောနာမ– ကေန် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ နဒါမေ၊ပေ၊ ဘဂဝန္တန္တရူပေါဝါတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။

× × × × × × × ×

ပါဠိ၊ပေ၊ဖျွန်နသု။ ။ “ပါဠိသဒ်ါတေ ပဒေ, တဒတ္ထေ , တပ္ပရိယာပန္နကွရေ စ” ဟုဂျင်း, “ဝါကျပရိယာယော ဝါ ဖျွန်နသဒ္ဒေါ” ဟုဂင်း ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ရှေနည်းအလို ဖျွန်နသဒ္ဒါသည် အကွရာဟူသော အနက်ဟော, နောက်နည်းအလို ဝါကျ အနက်ဟောတည်း၊ “ အတ္ထံ + ဖျွယတိ ပကာသေတိ ” အရ ဖျွန်နသဒ္ဒါသည် အနက် အဓိပ္ပါယ် အပြည့်အစုံကိုပြနိုင်သော “ဝါကျ” ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏။

ဘဂဝန္တန္တရူပေါ။ ။ရူပသဒ္ဒါသည် သဘောဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ သဘောဟူသည်လည်း ပညာရှိအစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ပညာပင်တည်း၊ ဘဂဝတော ရူပံဝိယ ရူပံ ယသာတိ ဘဂဝန္တန္တရူပေါ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သဘောတော်နှင့်တူသော သဘောရှိသူ၊ “ မြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့ ကေန် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်” ဟူလို။ [ဘဂဝတော ရူပံ ဝိယ ရူပမသာတိ ဘဂဝန္တန္တရူပေါ၊ ဘဂဝါဝိယ ကေန္တ ပဏ္ဍိတောတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ကား “ဘာဂဝတာ သဒိသော”ဟု ရှိသည်။]

သာမညဖလပုဆ္ဆာအဖွင့် ပြီး၏။

ပုရက္ခကသပဝါဒ အဖွင့်

ကေမိဒါဟံတိ (ပဒသဿ)-ကေမိဒါဟံဟူသော ပုဒ်၏၊ ကေံ ဣဒံ အဟံ(တိ)-ကေံ ဣဒံ အဟံ ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါကာတဗ္ဗော)၊ [အဟံ-ဒကာရတော်သည်၊ ကေံ-တပါးသော၊(သမယံ - ၌၊ ဥပသင်္ကမိ - ချဉ်းကပ်ခဲ့ပါပြီ, ဟု ပါဠိတော်၌စ၏၊) ဣဒံ တိ နိပါတမတ္တံ၊–ဋီကာ၊ ဤအလို “ကေံ + ဣဒ”ဟု ဓအောက်ရှိက်ဖြင့် ပုဒ်မဖြတ်ရ၊ သို့သော် ဓအောက်ရှိက်ဖြင့်လည်း မှတ်ရှိ၏။] [ရှေးစာအုပ်များ၌ “ဣဒ သမ္မောဒနိယံ” ဟု ရှိ၏၊ “ဣဒ– ဤကေမိဒါဟံ အစရှိသောပါဌ်၌” ဟု ပေးပါ။]သမ္မောဒနိယံ၊ပေ၊ဝိတိသာရတ္တာတိ-ကား၊ သမ္မောဒဇနကံ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ပီတိသောမနဿံ-ပီတိသောမနဿကို၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဝိတိသာရတ္တာတိ-ကား၊ ပီတိသောမနဿံ-ပီတိသောမနဿကို၊ ဝိတိသာရတ္တာ-ပြန့်ပြောခြင်းကြောင့်

ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ သရိတဗွယုတ္တကံ – အမှတ်ရခြင်းအား သင့်လျော်သော၊ ဝါ- အမှတ်ရထိုက်သည်၏အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သော၊ ကထံ- စကားကို၊ ပရိယောသာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ (“ကေမန္တံ နိသီဒိ”ဒ္ဒစပ်)။

ကရောတော ၊ ပေ ၊ ကာရယတောတိ အာဒီသု- အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကရောတောတိ–ကား၊ သဟတ္ထာ–မိမိလက်ဖြင့်၊ (ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ်)၊ ကရောန္တဿ- ပြုသော်ငင်း၊ ဝါ–ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း၊ (“ နကရီယတိ ပါပံ ”ဒ္ဒစပ်၊) ကာရယတောတိ-ကား၊ အာဏတ္တိယာ–စေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ ကာရေန္တဿ- ပြုစေသော်ငင်း၊ ဝါ– ပြုစေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း၊ [နောက်၌လာမည့် ကောင်းမှု မကောင်းမှု အားလုံးနှင့်ဆိုင်အောင် ကရဓာတ်ဖြင့် ရှေးဥုးစွာ အကျဉ်းချုပ်ပြသည်၊ ကောင်းမှုကိုဖြစ်စေ, မကောင်းမှုကိုဖြစ်စေ ကိုယ်တိုင်ပြုသူသည်ငင်း, သူတပါးကို အပြုခိုင်းသူသည်ငင်း ပြုအပ်သည်မမည်ပါ–ဟူလို။] ဆိန္ဒတောတိ- ကား၊ ပရေသံ- သူတပါးတို့၏၊ ဟတ္ထာဒီနိ–လက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဆိန္ဒန္တဿ-ဖြတ်သော်ငင်း၊ ဝါ–ဖြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း၊ [ဟတ္ထာဒီနိတိ ဟတ္ထပါဒ ကဏ္ဏနာသာဒီနိ၊– ဋီကာ။] ပစတောတိ- ကား၊ ပရေ- သူတပါးတို့ကို၊ ဒဏ္ဍေန- ဒုတ်ဖြင့်၊ ဗီဇေန္တဿဝါ - ညှဉ်းဆဲသော်ငင်း၊ ဝါ–ညှဉ်းဆဲသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း။ [အချို့စာအုပ်၌ “ တဇ္ဇေန္တဿ ဝါ” ဟု ရှိသေး၏၊“ဝါ-တနည်း၊ တဇ္ဇေန္တဿ-ခြိမ်းချောက်သော်ငင်း၊ ဝါ-ခြိမ်းချောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း”ဟု ပေးပါ။]

× × × × × × ×

သာရဏီယံ ။ ။ သရိတဗွယုတ္တကံဖြင့် ကံဟောအနီယပစ္စည်းကို ပြ၏၊ အခြားနေရာ၌ “သရိတဗွဘာဝတော”ဟု ရှိသောကြောင့် သာ၍ရှင်း၏၊ ဤနေရာ၌“သရိတဗွယုတ္တကံ”ဟု ရှိသောကြောင့် တဗွပစ္စည်းကို ဘောဟောဟု ကြံ၍“သရိတဗွဿ-အား+ယုတ္တာ – သင့်လျော်သော ကထာတည်း၊ သရိတဗွယုတ္တကာ၊ [သရိတဗွယုတ္တကံတိစ သရဏာနုစ္ဆဝိကံတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။] (တနည်း) သရိတဗွ၌ ဘာဝပ္ပဓာနကြံ၍ “ သရိတဗွယုတ္တကာ– အောက်မေ့ထိုက် (အမှတ်ရထိုက်) သည်၏ အဖြစ်နှင့်ယှဉ်သော ကထာ”ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊“သရိတဗွာတိ သရဏီယာ”ဟု ဖြစ်သင့်လျက် “သာရဏီယံတိ ဒီဃံ ကတ္ဂာ ဝုတ္တံ”ဟု အမ္ဗဋ္ဌသုတ်ဋီကာ ဖွင့်လတံ့။ [အခြားနည်းများကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ၌ ပြထားပြီ၊ အမ္ဗဋ္ဌသုတ်၌လည်း တွေ့ရဥုးလတံ့။]

ပစတော။ ။ပစနံ-ပစနဟူသည်၊ ဒဟနံ-မီးတိုက်ခြင်း၊ ဝိဗာဓနံ- (မီးတိုက်သကဲ့သို့ ပူပန်ရအောင်) နှိပ်စက်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ဒဏ္ဍေန ဗီဇေန္တဿ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ် အပဏ္ဏကသုတ် အဋ္ဌကထာ၌“တဇ္ဇေန္တဿ ဝါ”ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ထို ခြိမ်းချောက်ခြင်းကိုလည်း“ဒဏ္ဍေန”အရ နှုတ်လှံထိုးခြင်းဟူသော ဒဏ္ဍဖြင့် သိမ်းယူနိုင်သောကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာ၌ဖွေင့်တော့ဟု ဋီကာဆိုဏ်၊ ထိုဋီကာဆရာ၏လက်ထက်၌ “တဇ္ဇေန္တဿ ဝါ”ဟု မရှိခဲ့၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား ရှိနေပြီ။

သောစယတော သောစာပယတောတိ- ကား၊ ပရဿ- သူတပါး၏၊ ဘဏ္ဍ ဟရဏာဒီဟိ–ဘဏ္ဍာကိုခိုးဆောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သောကံ- ဝမ်းနည်း ကြောင်းကို၊ ဝါ- ဝမ်းနည်းခြင်းကို၊ သယံ– ကိုယ်တိုင်၊ ကရောန္တဿပိ – ၎င်း၊ ဝါ- ၎င်း၊ ပရေဟိ -သူတပါးတို့သည်၊ ဝါ – တို့ကို၊ ကာရာပေန္တဿပိ- ၎င်း၊ ဝါ–ပြုစေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။

ကိလမတော ကိလမယတောတိ–ကား၊ အာဟာရု၊ပေ၊ ပဝေသနာဒီဟိ– အာဟာရကို ဖြတ်ခြင်း, ထောင်သို့ ဝင်ခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ဖြင့်၊ သယံ– ကိုယ်တိုင်၊ ကိလမန္တဿပိ – အပင်ပန်းခံသော်၎င်း၊ ဝါ- အပင်ပန်းခံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ပရေဟိ– မိမိ စကားကို နားထောင်မည့် သူတပါးတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကိလမာပေန္တဿပိ-အပင်ပန်းခံစေသော်၎င်း၊ ဝါ-အပင်ပန်းခံစေ

× × × × × × ×

သောစယတော။ ။ဘူဝါဒိ သုစဓာတ်သည် သောကအနက်ကိုဟော၏၊ ဏယ ပစ္စည်းသက်၍ " သောစယ " ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " သောကံ ကရောန္တဿ " ဟု ဖွင့်သည်၊ [ကာရိတ်ဝင်သော အကမ္မကဓာတ်ကို ဧကကမ္မကဓာတ်ဖြင့်ဖွင့်ခြင်းတည်း။] သောကဟူရာ၌ နှိပ်စက်သောမိမိ၏သောက မဟုတ်, အနှိပ်စက်ခံရသူ၏သောကတည်း၊ ထို့ကြောင့် သောကံကို "သောကကာရဏံ"ဟု ဖွင့်ကြသည်၊ သူ၏ဘဏ္ဍာကိုခိုးယူခြင်း စသောအမှုသည် သူ၏ သောကဖြစ်ဘို့ရန် အကြောင်းတည်း။

တနည်း။ ။သောကံကို "သောစနံ–ဝမ်းနည်းခြင်း" ဟု ဖွင့်ကြသေး၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်ရာ၌"ပရဘဏ္ဍဟရဏစသည်သည် အကြောင်း,သောကဖြစ်ခြင်းကား အကျိုးတည်း၊ [သောစနံတိပိ ယုဇ္ဇတိ၊ ကာရဏသမ္ပါဒနေန – ဘဏ္ဍဟရဏစသော အကြောင်းကို ပြီးစေခြင်းအားဖြင့်၊ ဖလဿာပိ–သောကတည်းဟူသော အကျိုး၏လည်း၊ ကတဘာဝ တော-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊–ဋီကာသစ်၌"ကတ္တဗ္ဗတော"ဟု ရှိ၏။]

ပရေဟိ ကာရာပေန္တဿာပိ ။ ။ ဤအဖွင့်သည် " သောစာပယတော " ဟု ကာရိတ် ၂ ချက် ဆင့်သော ပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ " သောစယတော သောစာပယတောတိ ပရဿ ဘဏ္ဍဟရဏာဒီဟိ သောကံ သယံ ကရောန္တဿာပိ (သောစယတော အဖွင့်) ပရေဟိ ကာရာပေန္တဿာပိ (သောစာပယ တော အဖွင့်) "ဤသို့ ပါဌ်ရှိမှ စာသွားဖြောင့်၏၊ ပိသဒ္ဒါဖြင့်"ကရောန္တဿပိ"ဟု၎င်း, "ကာရာပေန္တဿပိ" ဟု၎င်း ဖွင့်ပုံကို ထောက်၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၌ " သောစယတော သောစာပယတောတိ " ဟု တပေါင်းတည်း တည်ထားကြောင်း သိသာ၏။ [မဇ္ဈိမပံ ဂဟဂတ်ဝဂ်, အပဏ္ဏကသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ထိုသို့ တဆက်တည်း ဖွင့်ထား၏၊ သို့သော် တည်ပါဌ်၌မူ"သောစာပယတော"ကျနေဟန် တူသည်။]

ပရေဟိ ကိလမာပေန္တဿပိ။ ။ ပရေဟိကို " အတ္တနော ဝစနကရေဟိ " ဟု ဤပုဒ်ကျမှ တမင်လာဖွင့်ကြ၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်ကြခြင်း၏ အလိုမှာ–မိမိစကားကို နားထောင် မည့် သူတပါးတို့ကို မိမိကဲ့သို့ ပင်ပန်းစေရ (အပင်ပန်း အခံခိုင်းရ) မည်ဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊"သင်တို့လဲ ငါကဲ့သို့ အပင်ပန်းခံကြပါ"–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့်"အာဟာရုပစ္ဆေဒ

သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း၊ ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတောတိ-ကား၊ ဖန္ဒန္တံ-တုန်လှုပ်တတ်သော၊ ပရံ- သူတပါးကို၊ ဖန္ဒနကာလေ- တုန်လှုပ်ရာအခါ၌၊ [တနည်း, ဗန္ဓနကာလေ-နှောင်ဖွဲ့ရာအခါ၌၊]သယံပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဖန္ဒတော-တုန်လှုပ်သော်ရင်း၊ ဝါ-တုန်လှုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း၊ ပရံပိ-ကိုလည်း၊ ဖန္ဒာပယတော-တုန်လှုပ်စေသော်ရင်း၊ ဝါ- တုန်လှုပ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း၊ ပါဏမတိပါတာပယတောတိ – ကား၊ ပါဏံ – သတ္တာကို၊ ဟနန္တသပိ- ကိုယ်တိုင်သတ်သော်ရင်း၊ ဝါ–ကိုယ်တိုင်သတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း၊ ဟနာပေန္တသပိ-

× × × × × × ×

ဗန္ဓနာဂါရပဝေသတ္ဂိုသည် မိမိရော သူတပါးတ္ဂိုပါ ပင်ပန်းခြင်း၏အကြောင်းတ္ဂိုတည်း" ဟု မှတ်ပါ၊ ပဝေသနကိုလည်း " ဝင်ခြင်း " ဟု ပေးပါ၊ " ပဝေသနံ သာဒယတိ"၌ ပဝေသနပုဒ်မျိုးတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ၌ " ကိလမန္တသပိ ကိလမာပေန္တသပိ " ဟု သုဒ္ဓကတ္တား အနက်, ဟေတုကတ္တား အနက်ကို တဝါကျတည်းပေါင်း၍ ပိသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၌လည်း ပါဋိတော်အတိုင်း "ကိလမတော ကိလမယတောတိ"ဟု ၂ ပုဒ်ရှိသင့်သည်။ ["ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော"၌ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ၂ ပုဒ်လုံးတွဲလျက်ရှိသည်။]

ပရံ ဖန္ဒန္တံ။ ။ကြောံ့ရှံ့တုန်လှုပ်နေသော သူတပါးကို"ပရံ ဖန္ဒန္တံ"ဟု ဆိုသည်၊ " ဘာ့ကြောင့် ကြောက်ရှံ့တုန်လှုပ်နေသနည်း " ဟု မေးလျှင် " မိမိက နှိပ်စက်သောကြောင့် " ဟု ဖြေပါ၊ ဤပုဒ်၏စပ်ရာ မရှိပါ၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓဝဂ္ဂ (၃) ဒိဋ္ဌိသံယုတ်, သောတာပတ္တိဝဂ်, ကရောတောသုတ်အဖွင့်၌ " ဖန္ဒနကာလေ "နေရာဝယ် " ဗန္ဓနကာလေ"ဟု သီဟိုဋ္ဌမူ ရှိပါသတဲ့၊ ထိုမူကွဲကပင် ကောင်းသည်ဟု ထင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း...."ကြောက်ရှံ့တုန်လှုပ်နေသူထို ချုပ်နှောင်ရာ ထောင်ချရာအခါ၌"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့်တည်း။

သယမ္ပိ ဖန္ဒတော။ ။"ပရသ ဝိဗာဓနပယောဂေန–သူတပါးကို မိမိကနှိပ်စက်ကြောင်း ပယောဂကြောင့်၊ သယံ ဖန္ဒတော " ဟု ဋီကာတ္ဂိုဖွင့်ကြ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "အတ္တနာ ကတေန (မိမိကပြုအပ်သော"ဟု ဝိသေသန အပိုပါခြင်းသာ ထူး၏။

ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော။ ။မိမိကနှိပ်စက်သောကြောင့် သူတပါးတ္ဂိုကြောံ့ရှံ့တုန်လှုပ်နေသည်ကို " ဖန္ဒာပယ – တုန်လှုပ်စေ "ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ မိမိနှိပ်စက်မှုကြောင့် သူတပါး တုန်လှုပ်နေသည်ကို မြင်ရသဖြင့် မိမိလည်း တုန်လှုပ်လာသည်ကို "ဖန္ဒ" ဟု ဆိုသည်။

ပါဏမတိပါတယတော။ ။စာအုပ်တ္ဂိုဌ်"ပါဏမတိပါတာပယတော"ဟုရှိ၏၊ ပါဏာတိပါတမှ လာသော ပုဒ်ဖြစ်၍ "ပါဏမတိပါတယတော"ဟု ရှိမှကောင်းသည်၊ သို့သော် သဒ္ဒါမတတ်သော တိတ္ထိဆရာကြီး ဖြစ်၍ " ပါဏမတိပါတာပယတော" ဟု သုံးစွဲထားဟန် တူသည်၊ " အတိ–လျင်စွာ+ပါတယ (ပါတာပယ) - ကျစေ " ဟူရာ၌ "ကိုယ်တိုင် သတ်ခြင်း, သူတပါးကို အသတ်ခိုင်းခြင်း ဟူသော သာဟတ္ထိကပယောဂ, အာဏတ္ထိကပယောဂ ၂ မျိုးလုံးရသောကြောင့်"ပါဏံ ဟနန္တသပိ ဟနာပေန္တသပိ" ဟု ဖွင့်သည်။

သူတပါးကို သတ်စေသော်၎င်း၊ ဝါ- သူတပါးကို သတ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ("နကရိယတိ ပါပံ "၌စပ်၊) ဧဝံ- တူ၊ သမ္ဗတ္တ- အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ ကရဏေ၊ပေ၊ဝသေနေဝ- ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်း, သူတပါးကို ပြုစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သန္ဓိံတိ-ကား၊ ဃရသန္ဓိံ-အိမ်၏ အစပ်ရှိသော နံရံကို၊("ဆိန္နတော-ဖေါက်ဖျက်သော်၎င်း "၌စပ်၊) နိလ္လောပံတို့- ကား၊ မဟာဝိလောပံ- အကြီးအကျယ် လုယက်၍၊("ဟရတော-ဆောင်သော်၎င်း"၌စပ်၊)ကောဂါရိကံတို့-ကား၊ ဧကမေဝဃရံ-တအိမ်တည်းကိုပင်၊ ပရိဝါရေတွာ-ဝန်းရံ၍၊ (ဝိုင်း၍)၊ ဓိလုမ္ပနံ-လုယက်ခြင်းကို၊ (ကရောတော်၌စပ်)၊ ပရိပန္ထေတိ-ကား၊ အာဂတာဂတာနံ-လာကုန် လာကုန်သော လူတို့ကို၊ အစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ - လုယူခြင်း အကျိုးငှာ၊ မဠွေ-လမ်း၌၊ တိဋ္ဌတော-တည်သော်၎င်း၊ ဝါ-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။

× × × × × × ×

ဧဝံ သမ္ဗတ္ထ၊ပေ၊ဧဝံဒိတဗ္ဗော။ ။အတိပါတယတော်၌ တပုဒ်တည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း "ကိုယ်တိုင်သတ်ခြင်း" ဟူသော သုဒ္ဓကတ္တားအနက်, "သူတပါးကို သတ်စေခြင်း"ဟူသော ဟေတုကတ္တားအနက်ကို သိရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ပါဠိတော်၌ "အဒိန္နံ အာဒိယတော၊ပေ၊မုသာ ဘဏတော"ဟု တပုဒ်တည်းစီ ရှိပါသော်လည်း"သူ့ဥစ္စာကို ကိုယ်တိုင်ယူခြင်း, သူတပါးကို ပယူစေခြင်း၊ပေ၊မုသားကို ကိုယ်တိုင် ပြောခြင်း, သူတပါးကို ပြောစေခြင်း"အားဖြင့် ၂ ပါးစီသော အနက်ကို သိပါလေ၊-ဟူလို။

ဃရသန္ဓိံ။ ။ဃရဿ ဘိတ္တိ အန္တောစ ဗဟိစ သန္ဓိတာ (အစပ်ရှိသည်) ဟုတ္တာ ဌိတာ ဃရသန္ဓိ၊-ဌိကာ၊အိမ်၏ အတွင်းအပြင်၌ အစပ်ရှိသည်ဖြစ်၍ တည်သော နံရံကိုပင် "ဃရသန္ဓိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "သန္ဓိံ-အစပ်ရှိသော အိမ်နံရံကို"ဟု ပေးပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား "ဃရဘိတ္တိယာ အန္တောစ ဗဟိစ သန္ဓိ ဃရသန္ဓိ" ဟု ဆင်ဋီတပ္ပုရိသ် ဖွင့်လေ၏၊ "သန္ဓိံ - အိမ်နံရံ၏ အစပ်ကို "ဟု ပါဠိတော် ပေးစေလိုသည်၊ သို့သော် အစပ်ဟူသည် စပ်ခြင်းကြိယာသာဖြစ်၍ ဖေါက်မှုကိုပြု၍မဖြစ်၊ အစပ်ရှိသော နံရံကိုသာဖေါက်မှုကိုပြု၍ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်ဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

နိလ္လောပံ။ ။ပါဠိတော်၌ "နိလ္လောပံ ဟရတော" ဟု ရှိ၏၊ နိ(နိရဝသေသံ)-အကြွင်းအကျန် မရှိအောင်၊ လောပေါ-လုယက်ခြင်းတည်း၊ နိလ္လောပေါ-ခြင်း၊"မဟာဝိလောပံ"ကား အဓိပ္ပါယ် အဖွင့်တည်း၊ ပါဠိတော်၌"နိလ္လောပံ-အကြွင်း မရှိဘဲ"လုယူ၍"ဟု ကြိယာဝိသေသန ပေး။

ကောဂါရိကံ ။ ။ ကောဂါရေ + နိ'ယုတ္တော+ ဝိလောပေါ ကောဂါရိကော-တအိမ်၌ ယှဉ်သော လုယူခြင်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်အောင် ဖွင့်ထားသည်၊ "ကောဂါရိကံ-တအိမ်၌ ယှဉ်သော လုယူခြင်းကို၊ ကရောတော"ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။

ပရိပန္ထေ ။ ။ ပါဠိတော်ဝယ် " ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော"ဟု ရှိ၏၊ " လမ်းခရီး၌ တည်သောပုဂ္ဂိုလ်"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း မကောင်းမှုပြုပုံကို ပြနေသော အရာဌာန အားလျော်စွာ " လားလာသမျှ လူတို့ကို လုယူဘို့ရန် လမ်း၌တည်သည် " ဟု သိနိုင်ရ

ကရောပေါပါပုံတိ–ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒီပေတိဠစပ)၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကရောမိ-၏၊ ဣတိသညာယ–ဤသို့သော အမှတ်ဖြင့်၊ ကရောတောပိ-ပြုပါသော်လည်း၊ ဝါ–ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊(ဆဋ္ဌိကတ္တား)၊ ပါပံ–ကို၊ နကရိယတိ– မပြုအပ်၊(ပြုအပ်သည်မမည်, ပြုရာမရောက်-ဟူလို)၊ ပါပံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပြုရာမရောက်ပါသော်လည်း၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ ပါပံ-ကို၊ ကရောမ – ငါတို့ ပြုကြကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံသညိနော–ဤသို့သော အမှတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။

× × × × × × ×

ကား "အာဂတာဂတာနံ အစ္ဆိန္နနတ္ထိ" ဟု အဝိထည့်၍ဖွင့်သည်၊ [ပရိပန္နေ တိဋ္ဌတော တိ ထွေ အစ္ဆိန္နနတ္ထမေဝ တိဋ္ဌတိတိ ပကရဏတော (အရာအားလျော်စွာ) သိဒ္ဓေါတိ ဒသေတိ အာဂတာဂတာနန္တိ အာဒိနာ၊– ဋီကာသစ်။] ဤအလို ပရိအနက် မရှိဟု ကြံပါ။]

တနည်း။ ။လာလာသမျှလူကို လုယူခြင်းအနက်ကို ပရိပုဒ်ကပြ၏၊ ဤအလို "ပရိ-ပတ်ဝန်းကျင်မှ လာသမျှလူတို့ကို လုယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပန္တေ-လမ်းခရီး၌၊ တိဋ္ဌတော-တည်သော်ငင်း" ဟုပေးပါ၊ဋီကာ၌ကား "ပရိတော သဗ္ဗသော ပန္တေ ဟနနံ ပရိပန္ထော" ဟု ပြု၏၊ ပဏ္ဏာသဋီကာ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ရှိ၏၊ "ပတ်ဝန်းကျင် အလုံးစုံအား ဖြင့် လမ်းခရီး၌ တိုက်ခိုက်လုယူခြင်းကို ပရိပန္ထခေါ်သည်" ဟူလို၊ ထို အဖွင့်အတိုင်းကား "တိဋ္ဌတော" ၌ စပ်၍ မရပါ၊ ပါဋ္ဌပျက်နေဟန်တူပါသည်။

နကရိယတိ ပါပံ။ ။"သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်း, သူ့ဥစ္စာကို ယူခြင်း" စသော အမှုကို ပြုရာ၌ အသတ်ခံရသူ အခိုးခံရသူ၏ အနှစ်အသားမှာ အတ္တတည်း၊ ထိုအတ္တကို မည်သူမျှ ဖေါက်ပြန် ပြောင်းလွဲအောင် (သေအောင်, ဆင်းရဲအောင်) မပြုနိုင်၊ အတ္တ၏ ခန္ဓာအိမ်ဖြစ်သော ကိုယ်ကား ထင်းတုံးကဲ့သို့ စိတ်စေတနာမရှိသော အရာဝတ္ထုသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပါဏာတိ ပါတစသော အမှုကိုပြုသည်ဟု လူတို့က ထင်ကြသော်လည်း အတ္တကို မထိခိုက်သောကြောင့် ပြုရာမရောက်" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ပြုရာမရောံသောကြောင့် "နတ္ထိပါပံ-မကောင်းမှုဆိုတာ မရှိ" ဟု ဆိုလိုသတတ်။ [အတ္တ၏အဓိပ္ပါယ်ကို သဂ္ဂိဟ်ဘာသာဋီကာ အတ္တဝါဒုပါဒါန်အခန်း၌ ရှုပါ။]

ပြုရာရောက်ပုံ။ ။တိတ္ထိဆရာကြီး၏ အယူအားဖြင့် အတ္တကို မထိခိုက်သောကြောင့် " မကောင်းမှုကို ပြုရာမရောက် " ဟု ယူသော်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုအားဖြင့်ကား "အတ္တသည်ပင် မရှိ, ရုပ်နာမ်သာ ရှိ၏" ၊ ဒါးဖြင့် ခုတ်သတ်မှု စသည်ကို ပြုသောအခါ ဖြစ်ဆဲ မဟာဘုတ် ဖေါင်ဆူးရုံကို ထိသောကြောင့် ထို ရုပ်နာမ်သည် တည်သင့်သည့် အချိန်တိုင်အောင် အစဉ်အဆက် မတည်နိုင်တော့ဘဲ အစဉ်ပြတ်လေ၏၊ ထိုသို့ တည်သင့်သမျှ မတည်စေဘဲ အစဉ်ပြတ်စေခြင်းကိုပင် "သတ်ခြင်း" ဟု ခေါ်ရသည်၊ [အကျယ်ကို အင္ဂသင်္ဂလိနီဘာသာဋီကာ ဒွါရကထာ၌ ရှုပါ။] မုသားပြော၍ အပြောခံရသူ၏ ရုပ်နာမ်ကို ဒုက္ခဖြစ်စေခြင်း စသည်၌လည်း နည်းတူ စိစစ်ပါ။

ခုရပရိယန္တေနာတိ-ကား၊ ခုရုံနမိနာ– သင်တုန်းဟူသော အကွပ်ရှိသော၊ ဝါ- တနည်း၊ ခုရောရသဒိသ ပရိယန္တေန - သင်တုန်းသွားနှင့်တူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော၊ (“စက္ကေန-စက်လက်နက်ဖြင့်” ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ကေ မံသခလံတိ - ကား၊ ကေံ – တခုတည်းသော၊ မံသရာသိ ံ – အသားစုကို၊ (“စေပိ ကရေယျ” ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ပုဥ္ဇံတိ- ပုဥ္ဇံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တသေဝ-ထို ခလသဒ္ဒါ၏ပင်၊ ဝေဝစနံ- ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလွယ်တည်း၊ တတော နိဒါနံတိ-ကား၊ ကေမံသခလကရဏာနိဒါနံ– တခုတည်းသော အသားစုကို ပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (“ပါပံ” ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်)။

ဒက္ခိဏာန္တိ-ကား၊ ဒက္ခိဏာတိရေ–ဂင်္ဂါမြစ်၏ တောင်ဘက်ကမ်း၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ကက္ခဠာ – ခက်ထန်ကုန်သည်၊ ဒါရုဏာ – ကြမ်းကြုတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေ – ထို တောင်ဘက်ကမ်း၌နေသော လူတို့ကို၊ သန္ဓာယ - ၍၊ ဟနန္တော်တိအာဒိ ံ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ၊ ဥတ္တရတိရေ - ဂင်္ဂါမြစ်၏ မြောက်ဘက်ကမ်း၌၊ (မနုဿာ – တို့သည်၊) သဒ္ဓါ - သဒ္ဓါတရားရှိကုန်သည်၊ ပသန္နာ – ရတနာ ာ ပါး၌ ကြည်ညိုကုန်သည်၊ ဗုဒ္ဓမာမကာ - ဘုရားဟူသော ကိုယ်ဥစ္စာရှိကုန်သည်၊ ဝါ – ဘုရားကို မြတ်နိုးကုန်သည်၊ ဓမ္မမာမကာ, သံဃ

× × × × × × ×

ခုရပရိယန္တေန ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ” ဟု ရှိ၏၊ “စက်ဘီး(လှည်းဘီး)၏ အဆုံး အပိုင်းအခြား” ဟူသည် “နေမိ” ဟူသော အကွပ်တကူတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရိယန္တကို “ နေမိ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ခုရော + ပရိယန္တော ယသာတိ ခုရပရိယန္တံ၊ (စက္ကံ)၊ ဤအလို “ သင်တုန်းတည်းဟူသော အကွပ်တကူရှိသော ” ဟု ပေးပါ။ [ခုရနေမိနာတိ – နိသိတခုရမယနေမိနာ (သွေးအပ်ပြီးသော သင်တုန်းတည်းဟူသော အကွပ်တကူရှိသော)၊– ဋီကာ။]

ခုရ၊ပေ၊ပရိယန္တေန ဝါ။ ။ခုရအရ “သင်တုန်းကိုမယူဘဲ သင်တုန်းသွားကဲ့သို့ ထက်လွန်သော အရာဝတ္ထုကိုယူပါ” ဟု သိစေလို၍ “ခုရောရသဒိသ” ဟု တနည်းဖွင့်သည်၊ ဤအလို “သင်တုန်းသွားနှင့်တူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော” ဟု ပေးပါ။ [“စက္ကံ” ဟု နပုလိုန်ရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ စက်ဘီးပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော စစ်လက်နက်တမျိုးကို “စက္က”ဟု ခေါ်သည်၊ “ထိုလက်နက်၏ အဆုံးဖြစ်သော အကွပ်တကူနေရာ၌ သင်တုန်းကဲ့သို့ ထက်နေသည်” ဟူလို။]

တတော နိဒါနံ။ ။ပါဠိတော်ရှေ့နား၌ “ကေံ မံသခလံ ၊ပေ၊ ကရေယျ”ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် တတော၏စွဲနက်ကို “ ကေမံသခလ ကရဏာ ” ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ဝိဂြိုဟ်မှာ “ တတော + နိဒါနံ် ယသာတိ တတော နိဒါနံ် ” ဟု ပြု၍ ပါဠိကို အရကောက်ပါ၊ (တနည်း) ကမ္မဓာရဲသမာသ်ပြု၍ “ထို တခုသောအသားစုကို ပြုခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်” ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊ တတော၌ တော ပစ္စည်းသည် နိဒါနံ်နှင့် အရတူအောင် ပဉ္စမာအနက်၌ သက်၍ (တနည်း– ပဉ္စမာဝိဘတ်ကို တောပြု၍) ထို တော ပစ္စည်းမကြေသော အလုတ္တသမာသ်တည်း။

မာမကာ, ဟောန္တီ။ [အချို့စာအုပ်၌ "သတ္တာ" ဟု ရှိ၏ မကောင်း၊ သတ္တာအားလုံးကို မရ, လူကိုသာရသည်၊ ထို့ကြောင့် ရှေက "မနုဿာ"ပုဒ်ကို လိုက်စေရသည်] တေ - ထို မြောက်ဘက်ကမ်းခြေနေသော လူတို့ကို၊ သန္ဓာယ - ၍၊ ဒဒန္တောတိအာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ။ [ဗုဒ္ဓမာမကာစသော ပုဒ်တို့၏ ရှင်ပြုပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

တတ္ထ-ထို ဒဒန္တော အစရှိသောပါဠိ၌၊ ယဇန္တောတိ-ကား၊ မဟာယာဂံ-ယဇ်ကြီးကို၊ ကရောန္တော - ပြုလျက်၊ ("ဂစ္ဆယျ" ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဒမေနာတိ- ကား၊ ဣန္ဒြိယဒမေန - စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဥပေါသထကမ္မေန-ဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကြောင့်၎င်း၊ သံယမေနာတိ-ကား သီလသံယမေန-သီလကို စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၎င်း၊ သစ္စဝဇ္ဇေနာတိ-ကား၊ သစ္စဝစနေန - မှန်ကန်သော စကားကြောင့်၎င်း၊ အာဂမောတိ-ကား၊ အာဂမနံ-လာခြင်းသည်၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ("နတ္ထိ" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သဗ္ဗထာပိ- အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်လည်း၊ ပါပ

× × × × × × ×

ဒမေန။ ။"ဒမနံ ဒမော" ဟု ပြုလျှင် စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်းရ၏၊ "ဒမတိ ဧတေနာတိ ဒမော"ဟု ပြုလျှင် စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော ဥပုသ်စောင့်သုံးမှုရ၏၊ ထို့ကြောင့် ၂ နည်းဖွင့်သည်။

သံယမေန။ ။သံယမနံ - စောင့်စည်းခြင်း၊ သံယမော - ခြင်း၊ ကိုယ်နှင့်နှုတ်ကို စောင့်စည်းခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သီလ သံယမေန"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥပုသ်စောင့်ခြင်းလည်း သီလပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပုသ်သီလမှ တပါးသော (ဥပုသ်မစောင့်ဘဲ ကျင့်ရသော) ငါးပါးသီလ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ စသည်ကို " သံယမ " အရ ယူပါ၊ သီလသံယမေနာတိ တဒညေန ကာယိကဝါစသိက သံဝရေန၊-ဋီကာသစ်။]

သစ္စဝဇ္ဇေန။ ။ဝဇ္ဇတေ (ဝဒီယတေ) - ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ဝစ်ဓာ၊ သစ္စံ + ဝစ်ဓံ သစ္စဝစ်ဓံ-မှန်ကန်သောစကား၊ ၌ သစ္စဝဇ္ဇကို သီးခြားထုတ်၍ ပြခြင်းသည် လူအများက အလွန် လေးစားအပ်သော ကောင်းမှုဟု သမုတ်ထားသောကြောင့်တည်း၊ ထို သစ္စဝဇ္ဇ ကောင်းမှုကြောင့်လည်း "ပုည" မဖြစ်ဟု ပယ်သည်၊ မှန်၏- အကုသိုလ်တို့တွင် မုသားသည် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့ (မုသားပြောတတ်သူသည် မည်သည့် မကောင်းမှုမဆို ပြုတတ်သကဲ့သို့) ကောင်းမှုတို့တွင်လည်း သစ္စဝါစာသည် အလေးအပြုအပ်ဆုံး ကောင်းမှုဖြစ်ရကား သစ္စာဆိုမှုကြောင့် အကျိုးအမြတ်များစွာ ခံစားကြရဘူးလေသည်။

ပဝတ္တိ။ ။"အာဂမနံ - လာခြင်း" ဟူသည် တနေရာမှ ပြောင်းရွှေ့၍လာခြင်းမဟုတ်, ပြုသူ၏သန္တာန်၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ " နောင်ခါ အကျိုးပေးဘို့ရန် " ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းမရှိပါ- ဟူလို။

သဗ္ဗထာပိ၊ပေ၊ပဋိကွိပတိ။ ။"ကရောတော" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့သောစကားအားလုံးကို "သဗ္ဗထာပိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုစကားအားလုံးဖြင့် ပုညပါပ၏ ပြုရာရောံခြင်းကိုသာ ပယ်၏၊ ကြွယမေဝဉ္စ စေဖြင့် " ရှင်ဘုရင်မေးအပ်သော သန္ဒိဋ္ဌိကသာမညဖလ

ပုညာနံ – မကောင်းမှု ကောင်းမှုတို့၏၊ ကြိုယမေဝ - ပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်
ကိုသာ၊ (ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပကြံ)၊ (တနည်း) ပါပပုညာနံ - တို့ကို၊
ကြိုယမေဝ–ပြုခြင်းကိုသာ၊ ဝါ- ပြုရာရောက်ခြင်းကိုသာ၊ ပဋိက္ခိပတိ- ပယ်၏။

ယော–အကြင်သူသည်၊ (“ဗျာကရောတိ”၌ စပ်)၊ အမ္မော- သရက်ပင်ကို၊
ကိဒိသော-အဘယ်ကဲ့သို့ရှိအပ်ပါသနည်း၊ ဇာတိဝါ-ဤသို့သော်ငင်း၊ အမ္မသ-
သရက်ပင်၏၊ ခန္ဓ၊ပေ၊ဖလာနိ- ပင်စည်, အရွက်, အပွင့်, အသီးတို့ကို၊ ကိဒိသာ
နိ-ကုန်သနည်း၊ ဇာတိဝါ–သော်ငင်း၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ–မေးအပ်
သော်၊ လဗုဇော - တောင်ပိန္ဒုပင်ကို၊ ဒေဿော - ဤကဲ့သို့ ရှိအပ်၏၊ ဇာတိဝါ–
သော်ငင်း၊ လဗုဇဿ-၏၊ ခန္ဓ၊ပေ၊ဖလာနိ-တို့ကို၊ ဒေဿာနိ–ကုန်၏၊ ဇာတိဝါ-
သော်ငင်း၊ ဗျာကရောတိ – ဖြေဆို၏၊ သော - ထိုသူသည်၊ အမ္ဗံပုဋ္ဌော လဗုဇံ
ဗျာကရောတိနာမ–အမ္ဗံ၊ပေ၊ဗျာကရောတိ မည်၏၊ ဝါ- သရက်ပင်ကို မေးအပ်
ပါလျက် တောင်ပိန္ဒုပင်ကို ဖြေဆိုသူ မည်၏။ [လဗုဇ- တောင်ပိန္ဒုပင်ကို တချို့
အရပ်၌ “တောင်ပိန်း” ဟုငင်း “ပေါင်ပင်” ဟုငင်း ခေါ်ကြသတတ်၊ ပိန္ဒုပင်
နှင့်တူသည်ဟု ဆိုသည်။]

ဝိဇိတေတိ- ကား၊ အာဏာပဝတ္တိဒေသေ – အာဏာဖြစ်ရာအရပ်၌၊ ဝ်-
အာဏာနှံ့ရာအရပ်၌၊ အပသာဒေတဗ္ဗံတိ-ကား၊ ဝိဟေဌေတဗ္ဗံ-ညှဉ်းဆဲထိုက်
၏ဟူ၍၊(“မညေယျ–မှတ်ထင်ရာအံ့နည်း”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ အနဘိနန္ဒိတ္ဝာ

× × × × × × ×

ကိုတော့ မဖြေပါ” ဟု ပြသည်၊ မှန်၏– ကြိုယမေဝ၌ ဝေသဒ္ဒါဖြင့် ပါပပုညာ၏ ဝိပါက
ကို တမင််လာ ကန့်မြစ်ဘွယ်မလို၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– ပါပပုညာ (မကောင်းမှု ကောင်း
မှုကံ)ကို ပယ်လိုက်လျှင် ထိုကံ၏ အကျိုးကိုလည်း ပယ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊
ထို့ကြောင့်“ကမ္မံ ပဋိဗာဟန္တွေနဒါ ဝိပါကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ”ဟု အဋ္ဌကထာ
မိန့်လိမ့်မည်။

ဝိဇိတေ။ ။[ဝိ + ဇိတ။] ပဋိရာဇ္ဇဟို အနဘိဘဝနိယဘာဝေန – ရန်သူမင်းတို့
မလှုမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသေသတော – အထူးအားဖြင့်၊
ဇိတံ–အောင်အပ်ပြီးသော နိုင်ငံတည်း၊ ဝိဇိတံ –အထူး အောင်အပ်ပြီးသောနိုင်ငံ၊ ဤသို့
သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ “အာဏာပဝတ္တိဒေသေ”ကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။

အပသာဒေတဗ္ဗံ။ ။သဒ္ဒဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ဏာပစ္စည်း တပ္ပစ္စည်းဖြင့် “အပသာဒေတဗ္ဗံ–ဖဿားစေထိုက်, နှင်ထုတ်ထိုက်”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုသို့
နှင်ထုတ်ခြင်းသည် ညှဉ်းဆဲရာရောက်သောကြောင့် “ဝိဟေဌေတဗ္ဗံ” ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ
ဖွင့်သည်။ [မာ မယ္ဟံ ဝိဇိတေ ဝသာတိ အပသာဒနာ ပဗ္ဗဇိတသ ဝိဟေဌနာ ပဗ္ဗာဇနာ
(နှင်ထုတ်ခြင်း)၊ ဇာတိ ကတ္ဟာ ဝုတ္တံ အပသာဒေတဗ္ဗန္တိ ဝိဟေဌေတဗ္ဗံတိ၊–ဋီကာ။]
ထို့ပြင်– ဝိမိနိုင်ငံ၌ နေထိုင်သူတို့ကို မိမိစိတ်နှင့် မတိုက်ဆိုင်သော်လည်း မညှဉ်းဆဲဘဲ,
နှင်၍လည်းမထုတ်ဘဲ သည်းခံ၍ နေနိုင်ခြင်းသည် အာဏာရှိသူတို့အတွက် အတုယူဘွယ်
ကောင်းသော အမူအရာပေတည်း။

တိ-ကား၊ သာဓု သာဓုတိ-သာဓု သာဓုဟူ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပသံသံ- ချီးမွမ်းမှုကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ အပ္ပဋိကြောသိတွာတိ- ကား၊ ဗာလ – ဟဲ့ အမိုက်ကောင်၊ တယာ-သင်သည်၊ ဒုဗ္ဘာသိတံ– မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သည် မည်လေဝံ အောင်၊ (ကြိယာဝိသေသန)၊ ဝါ - မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကား ကို၊ ဘာသိတံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ အပ္ပဋိဗာဟိတွာ-မတားမြစ်မူ၍။

အနုဂ္ဂဏ္ဍန္တောတိ- ကား၊ သာရတော- အမြတ်အားဖြင့်၊ ဝါ - အနှစ်အား ဖြင့်၊ အဂ္ဂဏ္ဍန္တော-မယူဘဲ၊ အနိကုဇ္ဇန္တောတိ-ကား၊ သာရဝသေနေဝ-အမြတ် ၏အဖြစ်ဖြင့်ပင်၊ ဝါ–အနှစ်၏အဖြစ်ဖြင့်ပင်၊ ("အတ္ထပေန္တော"၌စပ်)၊ ဣဒံ– ဤစကားသည်၊ နိဿရဏံ- ဝဋ္ဌဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း၊ အယံ–ဤ အနက်သည်၊ ပရမတ္ထော – မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်ကောင်းမြတ်သော အနက် တည်း၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဟဒယေ - စိတ်နှလုံး၌၊ အတ္ထပေန္တော – မထားဘဲ၊

× × × × × × ×

အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိကြောသိတွာ။ ။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပြောအပ်သော စကားကို မကောင်းမှန်း သိသော်လည်း မိမိကို ထောက်ခံဘော်ရအောင် ဟန်လုပ်၍ ချီးမွမ်းတတ်ကြသေး၏၊ မိမိသဘောမကျသော စကားကို ပြောလျှင်လည်း တားမြစ်တတ် ကြသေး၏၊ ဤရှင်ဘုရင်ကား ထိုကဲ့သို့ ချီးမွမ်းမှုကိုလည်း မပြု , ကန့်ကွက်မှုကိုလည်း မပြုဘဲ သူ၏စကားကိုသာ စိတ်၌မှတ်ထား၍ ပြန်သွားလေသည်။ [ဤ၌လည်း အာဏာ ရှိသူတို့အတွက် အလွန် အတုယူဘွယ်ကောင်းပါပေသည်။]

အနုဂ္ဂဏ္ဍန္တော။ ။ ထို တိတ္ထိဆရာကြီးပြောအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို "ဤ အကြောင်းအရာသည် ဤ ဆရာကြီးပြောသည့်အတိုင်း အမှန်ပင်ဖြစ်၏" ဟု စိတ်ဖြင့် ဆောင်ထားခြင်း မှတ်သားခြင်းသည် ဥဂ္ဂဏ္ဍန မည်၏၊ ထိုသို့မှတ်သားခြင်းကို ပယ်လို သောကြောင့် " အနုဂ္ဂဏ္ဍန္တော "ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် " သာရတော အဂ္ဂဏ္ဍန္တော"ဟု ဖွင့်သည်။

အနိကုဇ္ဇန္တော။ ။ နိပုဗ္ဗ ကုဇ္ဇခာတ်သည် အိုးမျက်နှာဝကို မှောက်ထားခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ထို မှောက်ထားပုံကဲ့သို့ ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ကြာရှည်စွာ မပျောံ မပျက်အောင် စိတ်၌မှတ်ထားခြင်းကို"နိကုဇ္ဇ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့မှတ်သားထားခြင်းကို ပယ်လိုသောကြောင့်"အနိကုဇ္ဇန္တော"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင်"သာရဝသေန၊ပေ၊ အတ္ထပေန္တော"ဟု ဖွင့်သည်။

သာရဝသေနေဝ။ ။"သာရော ဗလေ ထိရံသေစ,ဥတ္တမေ သော တိလိဂိကော"၊- အဘိဓာန်(၉၃၃)နှင့်အညီ ဤနေရာ၌ သာရသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမအနက်, ထိရံသ(ခိုင်မြဲ သော အဖို့)ဟူသော အနှစ်အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့်"ဥတ္တမဝသေနေဝ"ဟုဋင်း "အဝိတထတ္တာ ဝါ ပရေဟိ အနုစ္စာလိတော ထိရဘူတော အတ္ထော(မလှုပ်ရှားစေအပ် သော ခိုင်မြဲသောအနက်ကို) အဖေဂ္ဂုဘာဝေန (အကာ မပါသည့်အတွက်) သာရောတိ ဝုစ္စတိ" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။ [နိဿရဏံတိ ဝဋ္ဌတော နိယျာနံ၊ ပရမတ္ထောတိ အဝိပရီတတ္ထော၊ ဥတ္တမဿ ဝါ ဉာဏဿ အာရမဏဘူတော အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

(“အပက္ကမိ”ဟူသော ပါဠိတော် ၌စပ်)၊ ပန- ဆဲက်၊ ဗျဉ္ဇနံ-သဒ္ဒါကို၊ ဝါ– ပူရဏာဆရာကြီးပြောအပ်သော စကားအစဉ်ကို၊ တေန – ထိုမင်းသည်၊ ဥဂ္ဂဟိတဗ္ဗ–မှတ်ယူလည်း မှတ်ယူအပ်သည်သာ၊ နိက္ခိုတဗ္ဗ-စိတ်၌လည်း ထားအပ်သည်သာ။

× × × × × × ×

ဗျဉ္ဇနံ ပန၊ပေ၊နိက္ခိုတဗ္ဗ ။ ။ တိတ္ထိဆရာကြီးပြောအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မမှတ်သားခဲ့, အမြတ်တနိုးအားဖြင့် ဆောင်၍မထားခဲ့သော်လည်း သူပြောဟောအပ်သော “ကရောတော ကာရယတော” စသော သဒ္ဒါကိုကား ထိုအချိန်တုန်းက မှတ်ယူခဲ့, စိတ်ထည်း၌မမေ့အောင် ဆောင်ထားခဲ့သည်သာ၊ ထိုသို့ ဆောင်ထားခဲ့သော ကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်အား ပြန်၍ လျှောက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ [ကုဇ္ဇဓာတ် ကလည်း ဒွေဘော်မလို, နိကလည်း “နိ”စသည်မှလာသော နိ မဟုတ်သောကြောင့် ဒွေဘော်မလို၊ ထို့ကြောင့် “နိကုဇ္ဇ”ဟု ရှိပါစေ၊ သက္ကတ၌ “နိကုဇ္ဈ”ဟု ရှိသည်။]

ပူရဏကဿပဝါဒ အဖွင့်ပြီး၏။

မက္ခလိဂေါသာလဝါဒ အဖွင့်

မက္ခလိဝါဒေ-မက္ခလိဝါဒ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပစ္စယောတိ– ပစ္စယောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဟေတုဝေါစနမေဝ – ဟေတုသဒ္ဒါ၏ ဝေါဝုစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်သာတည်း၊ ဥဘယေနာပိ- ဟေတုပစ္စယကိုပယ်ကြောင်း စကား ၂ ရပ်ဖြင့်လည်း၊ (နတ္ထိဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယောဟူသော စကား ၂ ရပ်ဖြင့်

× × × × × × ×

ပစ္စယော၊ပေ၊မေဝ။ ။ပါဠိတော်၌“နတ္ထိ မဟာရာဇ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော” ဟု ရှိ၏၊ တချို့ အခြားနေရာ၌ ဟေတုကို ဇနကအကြောင်း ပစ္စယောကို ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဟု ခွဲ၏၊ ဤ၌လည်း ထိုသို့ ခွဲရမည်လောဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ပစ္စယောတိ ဟေတုဝေါစနမေဝ” ဟု မိန့်သည်၊ “ထိုသို့ မခွဲရပါ, ဝေါဝုစ် ပရိယာယ်သာ ဖြစ်ပါသည်”ဟူလို။

မူကွဲ။ ။“ပစ္စယော+ဟေတုဝေါစနမေဝ” ဟု ဇာတိသဒ္ဒါ မပါသော မူလည်း ရှိ၏၊ အဓိပ္ပါယ်အတူပင်တည်း၊ “ပစ္စယော–ပစ္စယသဒ္ဒါသည်”ဟု ပေးပါ၊ “ပစ္စယော ဟေတူတိ ဝေါစနမေဝ”ဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏၊ ပါဠိတော်၌ ဟေတုပုဒ်က ရှေ့,ပစ္စယော ပုဒ်က နောက်ရှိသောကြောင့် ထို ပါဌ်မှာ အဖျက်သာတည်း။

ဥဘယေနာပိ။ ။ဥဘယအရ ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီးသော ဟေတု, ပစ္စယ ၂ ပုဒ်မျှကိုသာ ယူစရာရှိ၏၊ ထိုသို့ယူလျှင်“ဥဘယေနာပိ....ပဋိက္ခိပတိ”ဟူသောစကားအရ ထိုဟေတု ပစ္စယ ၂ ပုဒ်မျှဖြင့် ပယ်ခြင်းအနက်ကို မဟောနိုင်ရကား အဓိပ္ပါယ်မသင့်တော့၊ထို့ကြောင့် “ဥဘယေန”အရ“နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော”ဟူသော စကား ၂ ရပ်ကိုယူမှ“ဟေတု ပစ္စယကို ပယ်သော စကား”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့်“ဥဘယေနာတိ ဟေတု ပစ္စယ ပတိသေဓဝစနေန”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

လည်း)၊ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ-ထင်ရှားရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ-ကာယဒုစရိုက်အစရှိသည်တို့၏၊ သံကိလေသပစ္စယံ-ညစ်နွမ်းခြင်း၏အကြောင်းကိုဂုင်း၊ ကာယသုစရိတာဒီနံ-ကာယသုစရိုက်အစရှိသည်တို့၏၊ ဝိသုဒ္ဓိပစ္စယံစ-စင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုဂုင်း၊ ပဋိက္ခိပတိ–ပယ်၏။

အတ္တကာရေတိ-ကား၊ အတ္တကာရော-မိမိကိုယ်တိုင်ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည်၊(“နတ္ထိ” ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်)၊ အတ္တနာ – မိမိသည်၊ ယေနကတကမ္မေန–အကြင် ပြုအပ်သော ကံကြောင့်၊ ဣမေသတ္တာ-တို့သည်၊ ဒေဝတ္တံပိ-နတ်၏ အဖြစ်သို့ဂုင်း၊ မာရတ္တံပိ-မာရ်နတ်၏ အဖြစ်သို့ဂုင်း၊ ဗြဟ္မတ္တံပိ-ဗြဟ္မာ၏ အဖြစ်သို့ဂုင်း၊ သာဝကဗောဓိံ-သာဝကဗောဓိဉာဏ်သို့ဂုင်း၊ ပစ္စေကဗောဓိံပိ–ပစ္စေကဗောဓိ ဉာဏ်သို့ဂုင်း၊ သဗ္ဗညုတံပိ- သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်သို့ဂုင်း၊ ပါပုဏာန္တိ–ရောက်ကြရကုန်၏၊ တံပိ – ထိုကံကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိပတိ – ၏။ [ကံကို ပယ်လျှင် ထိုကံ၏ အကျိုးကိုလည်း ပယ်ရာရောက်တော့၏။]

ဒုတိယပဒေန–ပရကာရေ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်၊ (ပဋိက္ခိပတိ၌စပ်)၊ ပရဿ–သူတပါး၏၊ ဩဝါဒါနုသာသနိံ – ရှေးဥုးစွာ ဆုံးမခြင်း, အဖန်ဖန်သွန်သင်ခြင်း ဟူသော၊ ယံ ပရကာရံ– အကြင် သူတပါးသည် ပြုအပ်သော

× × × × × × ×

ဝိဇ္ဇမာနမေဝ။ ။လောက၌ ပါဏာတိပါတစသော ဒုစရိုက်တို့၏ သံကိလေသ (ညစ်နွမ်းခြင်း၏) အကြောင်း ဖြစ်ပုံ, ပါဏာတိပါတ ဝိရတိ စသော သုစရိုက်တို့၏ ဝေါဒါန (ဖြူစင်ခြင်း၏) အကြောင်း ဖြစ်ပုံသည် မျက်မြင်အားဖြင့် ထင်ရှားပါလျက် “ထိုအကြောင်းများ မရှိ–ဟု ပယ်ခြင်း၌ ထိုဆရာကြီး၏ အညာဏ(မောဟ)သည်ပင် အကြောင်းဖြစ်တော့၏”ဟူသောအနက်ကို ဝိဇ္ဇမာနမေဝပါဒ်ဖြင့် သွယ်ဝိုက်၍ပြသည်။

အတ္တကာရေ။ ။“အတ္တကာရော” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ကွစဝါ” ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ၂-ကဏ္ဍ ၁၁၀ သုတ်ဖြင့် ပြေထားသည်ဟု သိပါ၊ ရတနသုတ်၌လာသော “ဝနပ္ပဂုမ္မေ ယထာ ဖုသိတဂ္ဂေ”ပုဒ်မျိုးတည်း၊ သဒ္ဒနီတိ၌လည်း“တိလိဂ်တော ဌာနေ သိယောနမေ”ဟု သုတ်ရှိသည်။ [အတ္တနာ– သည်+ကာရော– ပြုအပ်သော ကောင်းမှုတည်း၊ အတ္တကာရော-မှု၊ ပရကာရေ၌လည်း နည်းတူ။]

ပရကာရေ။ ။ထို ပရကာရဟူသည် သူတပါးတို့၏ ဩဝါဒအနုသာသနီတည်း၊ ထို့ကြောင့်“ယံ ပရကာရံ ဩဝါဒါနုသာသနိံ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌ ဩဝါဒ အနုသာသနီကို ပရကာရအတွက် ပြခြင်းသည် ဥပလက္ခဏ (မှတ်သားရုံ) ဉဒါဟရဏ်သာတည်း၊ အချုပ်မှာ–သူတပါး၏ အကုအညီ အထောက်အပံ့ဟူသမျှသည် ပရကာရချည်းတည်း။ [ပရကာရော့စ နာမ ပရဿ ဝါဟသာ (သူတပါး၏ အစွမ်းကြောင့်) ဇဋ္ဌနက ပယောဂေါ(မိမိမှာ ပြီးစီးသော ပယောဂတည်း)။.... ဩဝါဒဘူတံ အနုသာသနိံ၊ [ဤအလို ဩဝါဒနှင့် အနုသာသနီ တူ၏။] ပဌမံဝါ ဩဝါဒေါ, ပစ္ဆာ အနုသာသနီ (ပဌမ အဆုံးအမကို ဩဝါဒ ဟု ခေါ်၍, နောက်ထပ် သွန်သင်မှုကို အနုသာသနီ ဟု ခေါ်၏)၊–ဋီကာသစ်။]

အမှုကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ မဟာသတ္တံ- မြတ်သောသတ္တာကို၊ ဝါ-ဘုရားလောင်းကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသော-ဘုရားလောင်းမှ ကြွင်းသော၊ ဇနော-လူအပေါင်းသည်၊ မနုဿသောဘဂျတံ– လူတို့၌ ဖုန်းရိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ–လူတို့၌ တင့်တယ်ခြင်းကို၊ အာဒိံကတွာ–အစပြု၍၊ ယာဝအရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်သော အကျိုးသို့၊ ပါပုဏာတိ- ရောက်ရ၏၊ တံ ပရကာရံ- ထိုသူတပါးတို့သည် ပြုအပ်သော အမှုကို၊ ပဋိက္ခိပတိ–၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝါ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော ကမ္မဝါဒ ကြိယဝါဒကို ပယ်ခြင်းဖြင့်၊ အယံ ဗာလော – ဤအမိုက်သည်၊ ဇိနစက္ကေ-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော အာဏာစက်၌၊ ပဟာရံ-ကို၊ ဒေတိနာမ–ပေးသည်မည်၏၊ ဝါ– ပေးရာရောက်၏။

နတ္တိ ပုရိသကာရေတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊(ပဋိက္ခိပတိ၌စပ်)၊ ယေန ပုရိသကာရေန-အကြင် ယောက်ျား၏ ပြုအပ်သော လုလ္လကြောင့်၊ သတ္တာ, ဝုတ္တပ္ပကာရာ – ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိယော–ဒေဝတ္တ မနုဿသောဘဂျ

× × × × × × ×

ထပေတွာ မဟာသတ္တံ။ ။နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဘုရားအလောင်း၏ လောကုတ္တရာ အကျိုးရမှု၌ တပါးသော ဆရာ့ အကူအညီ မရှိသောကြောင့် လောကုတ္တရာ တရားကို ရည်ရွယ်၍ "ထပေတွာ မဟာသတ္တံ" ဟု ဆိုသည်၊ လောကီ ဈာန်တရား အတွက်ကား အာဋ္ဌာရ – ဥဒကဆရာတို့၏ အကူအညီကို မှီရပါသေးသည်၊ ထို့ပြင် – ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းများလည်း နောက်ဆုံးဘဝ၌ လောကုတ္တရာ တရားရဘို့အတွက် ပရကာရ အမှီ မလိုသောကြောင့် ပစ္စေကဗောဓိ သတ္တကိုလည်း"မဟာသတ္တ"အရ၌ သွင်းယူပါ။

မနုဿသောဘဂျတံ ။ ။ ဘဂသဒ္ဒါသည် ဣဿရိယစသော ဘုန်းကို ဟော၏၊ "သုန္ဒရော+ဘဂေါ ယဿာတိ သုဘဂေါ၊ သုဘဂဿ+ဘာဝေါ့သောဘဂျံ၊ သောဘဂျံယေဝ သောဘဂျတာ" ဟု ပြု၍ တာပစ္စည်း အနက်မရှိကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် "မနုဿေသု သုဘဂဘာဝံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ လူတို့၌ ရာထူး, ဂုဏ်သိရ်, စည်းစိမ်, ရုပ်အဆင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို "မနုဿ သောဘဂျတာ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဧဝံ ပဟာရံ ဒေတိနာမ ။ ။ [ဧဝံတိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ကမ္မဝါဒဿ ကိရိယဝါဒဿစ ပဋိက္ခိပနေန] "အတ္တိ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ကဏ္ဍံ ကဏ္ဍဝိပါကံ"စသည်ဖြင့် ကံနှင့် ကံအကျိုးကိုပြသော အဆုံးအမတော်ကို"ဇိနစက္ကေ"ဟု ခေါ်၏၊ ဤဆရာကြီးကား ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကို ပယ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ အာဏာတော် စက်ဘီးကို ဖျက်ဆီးရာရောက်၏၊ ဒေတိနာမဟု သဒိသူပစာကို ပြသော နာမသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသောကြောင့်"သူ၏ နတ္တိ ဟေတုစသည်ဖြင့် ပယ်ခြင်းသည် ဘုရားရှင်၏ အာဏာတော်စက်ကို ရိုက်ချိုးသည်နှင့် အတူပင်ဖြစ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ပစ္စနီကကထနံ ပဟာရဒါနသဒိသံတိ အာဟ-ပဟာရံ ဒေတိနာမာတိ၊–ဋီကာ။]

ပုရိသကာရေ။ ။"ပုရိသဿ+ကာရော"ဟု ထောမနိဓိဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ယောက်ျား၏ ပြုအပ်သော လုလ္လကို "ပုရိသကာရ"ဟု ဆိုသည်၊ အတ္တကာရဖြစ်သော ကံကိုငှင်း, ပရကာရဖြစ်သော သြဝါဒအနုသာသနီ စသည်ကိုငှင်း ပယ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ရကား " ကိုယ်စီ

တာ အစရှိသော စည်းစိမ်တို့သို့၊ ပါပုဏ္ဏိ–ရောက်ကြရကုန်၏။[ဒေဝတ္တံ ပီတိ အာဒိနာ မနုဿသောဘဂျတံတိ အာဒိနာစ ဝုတ္တပ္ပကာရာ။]တံပိ-ထိုယောက်ျား၏ လုလ္လကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိပတိ–၏။

နတ္ထိ ဗလံတိ-ပါဠိဖြင့်၊("ပဋိက္ခိပတိ"၌စပ်)၊အတ္တနော-မိမိ၏၊ ယမှိဗလေ-အကြင်အား၌၊ ပတိဋ္ဌိတာ - တည်ကုန်သော၊ သတ္တာ - တို့သည်၊ ဝီရိယံ - ကို၊ ကတွာ-၍၊ တာသမ္ပတ္တိယော - ထို ဒေဝတ္တ မနုဿသောဘဂျတာ အစရှိသော စည်းစိမ်တို့သို့၊ ပါပုဏ္ဏိ–နှ်၏၊ တံဗလံ-ထို အားကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

နတ္ထိဝီရိယံတိ အာဒီနိ-နတ္ထိဝီရိယံ အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့သည်၊ ပုရိသကာရ ဝေဝစနာနေဝ – ပုရိသကာရ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့သာတည်း၊ ပန – ထိုသို့ပင် ပုရိသကာရ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ပုဒ်များ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣဒံ- ဤအကျိုးသည်၊ နော-ငါတို့၏၊ ဝီရိယေန- ဝီရိယကြောင့်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်၏၊ ဣဒံ- သည်၊(နော၊) ပုရိသထာမေန-ယောက်ျားတို့၏လုလ္လကြောင့်၊ ပဝတ္တံ– ဖြစ်၏၊ ဣဒံ– သည်၊ (နော- ငါတို့၏၊)

× × × × × × ×

ကိုယ်စီ ပြုအပ်သော ယောက်ျား၏ လုလ္လအကျိုးလည်း မရှိ"ဟု ပယ်ပြီးပင်ဖြစ်တော့၏၊ ကံ၏ အကျိုးမရှိလျှင် " ထိုကံကို ပြုကြောင်း ဖြစ်သော လုလ္လ၏ အကျိုးမှာ မရှိ " ဟု အထူးပြောဘွယ် မလိုတော့-ဟူလို။ [ယထာဝုတ္တအတ္တကာရ ပရကာရာဘာဝတော ဧဝ သတ္တာနံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရောနာမ (အသီးအသီး ပြုအပ်သော ယောက်ျား၏ လုလ္လ အကျိုးမည်သည်၊) ကောစိ နတ္ထိတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

နတ္ထိဗလံ။ ။ " တဿာတဿာ ကြိယာယ ဥဿန္ဒဋ္ဌေန ဗလံ - ထိုထို အမူအရာ ကြိယာ၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဗလမည်၏"ဟု နောက်၌ ဋီကာဖွင့်လတံ့၊ ကိုယ်ဖြင့် လုပ်ရမည့်ကိစ္စ၌ ကိုယ်အမူအရာ ကြိယာများလျှင် "ကာယဗလ"ဟု ခေါ်၏၊ နှုတ်အပြောကောင်းလျှင်"ဝါစာဗလ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုထိုကိစ္စ၌ စိတ်ထက်သန်နေလျှင်"စိတ္တဗလ"ဟု ခေါ်၏၊ ပင်ကိုယ်က ကိုယ်အား ဉာဏ်အားရှိသော်လည်း ဝီရိယရှိဥုးမှ အကျိုးရနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် " ယမှိ အတ္တနော ဗလေ ပတိဋ္ဌိတာ သတ္တာ ဝီရိယံ ကတွာ " ဟု ဆိုသည်၊ မက္ခလိဆရာကြီးသည် ထိုကဲ့သို့သော ဗလကိုလည်း ပယ်၏၊ ထိုဗလ၌တည်၍ ဝီရိယပြုသော်လည်း အကျိုးမရနိုင်- ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ကား " ဗလနှင့် ဝီရိယ" ကို အရတူဟု ဖွင့်လေ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

တာသမ္ပတ္တိယော။ ။ ဒေဝတ္တံ မနုဿသောဘဂျတာစသော ရှေ၌ပြအပ်ခဲ့သော သမ္ပတ္တိတို့ကို"တာသမ္ပတ္တိယော"ဟု ပြန်၍ ညွှန်းသည်၊ ဤသို့ ဖြူစင်ခြင်းအဖို့၌ဖြစ်သော သမ္ပတ္တိ ရကြောင်း ဗလကို ပယ်ခြင်းသည် နိဒဿနနည်း သာတည်း၊ သံကိလေသိက (ညစ်နွမ်းကြောင်း) အဖို့၌ ဖြစ်သော ဗလကိုလည်း ထိုမက္ခလိ ဆရာ ပယ်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့်"နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ"ဟု ပါဋ္ဌိတော် ရှေနား၌ ဆိုသည်။ [နိဒဿနမတ္တံ စေတံ ဝေါဒါနိယ ဗလဒဿနံ၊ သံကိလေသိကဿပိ ဗလဿ တေန (ထို မက္ခလိဆရာသည်) ပဋိက္ခိပနတော၊–ဋီကာသစ်။]

ပုရိသပရက္ကမေန-ယောက်ျားတို့၏ အဆင့်ဆင့်မြင့်သောအရာသို့ ရောံကြောင်း လုလ္လကြောင့်၊ ပဝတ္တံ-၏၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့၊ ပဝတ္တ၊ပေ၊ဝသေန-အခြားသူတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သောစကားကို ပယ်မှုကိုပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဘောနိ–ဤ ဝီရိယံ အစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ အာဒိယန္တိ–ယူအပ်ကုန်၏။

သဗ္ဗေသတ္တာတိ- ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ သြဋ္ဌ၊ပေ၊ဒယော– ကုလားအုင်္ဌ, နွား, မြည်း အစရှိကုန်သော၊ အနဝသေသေ – အကြွင်းမရှိကုန်သော သတ္ဝာတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှာတိ– သိမ်းယူ၏၊ သဗ္ဗေ ပါဏာတိ - ဟူသောစကားကို၊ ဧကိန္ဒြိယော–

× × × × × × ×

ဣဒံ နော ၊ပေ၊ အာဒိယန္တိ။ ။ဝီရိယ , ထာမ, ပရက္ကမတို့သည် ပုရိသကာရ၏ ဝေဝုစ်ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် ဤပုဒ်တို့ကို သီးခြား ယူအပ်ပါကုန်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣဒံ နော ဝီရိယေန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤစကားအရ "ပုရိသကာရ နှင့် ဝီရိယစသည်တို့သည် ဝီရိယကိုချည်း ရသောကြောင့် ဟောနက် ဝစနီယတ္ထအားဖြင့် တူ၏"ဟု ပြ၏၊ ဤသို့ ဝစနီယတ္ထအားဖြင့် တူသော်လည်း သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့်ကား ထူး၏၊ ထူးပုံကား–

သူရဝီရဘာဝါဝဟနဋ္ဌေန ဝီရိယံ- ("ဝီရိယရှိသူသည် အရာရာ၌ ရဲ၏၊ ဝီရဿ–ရဲသူ၏+ ဘာဝေါ ဝီရိယံ " နှင့်အညီ) ရဲရင့်သူ၏အဖြစ်ကို ဆောင်နိုင်သော အနက်သဘောကြောင့် ဝီရိယဟုရင်း,

ဘဒေဝ ဒဋ္ဌဘာဝတော, ပေါရိသံ ဓုရံ ဝဟန္တေန ပဝတ္တေတဗ္ဗတောစ ပုရိသထာမော– ထို ဝီရိယကိုပင် ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း , ယောက်ျားတို့၏ တာဝန်ကို ဆောင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖြစ်စေထိုက်သောကြောင့်ရင်း ပုရိသထာမဟုရင်း,

ပရံ ပရံ ဌာနံ အတ္တမနပ္ပဝတ္တိယာ ပုရိသပရက္ကမောတိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော – အဆင့်ဆင့်မြင့်သောအရာသို့ ရောက်ကြောင်း၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပုရိသပရက္ကမဟုရင်း ဆိုအပ်၏ဟု သိပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာတို့၌ " တဿာ တဿာ ကြိယာယ ဥဿန္ဒဋ္ဌေန ဗလံ" ဟု ဘွေရသေး၏၊ "နတ္ထိ ဝီရိယံတိ အာဒီနိ"စသော အဋ္ဌကထာ၏အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် အသိဉာဏ် ရှုပ်မည်စိုး၍ ဗလံအတွက် ဤဋ္ဌမထည့်ဘဲ နတ္ထိ ဗလံအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပါသည်။

သတ္တာ။ ။သန္တဲဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သတ္တာပုဒ်သည် ရူပါရုံစသော အာရုံတို့၌ ကပ်ငြိခြင်းကြိယာကို စွဲ၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်"ရူပါဒီသု သတ္တဝိသတ္တတာယ (ကပ်ငြိအထူးသဖြင့် ကပ်ငြိဘတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သတ္တာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ရူပါဒီသု သဋ္ဌတိ သတ္တာ"ဟု ပြုပါ။

ပါဏာ။ ။ပပုဗ္ဗ အနဓာတ်သည် အသက်ရှူရှိုက်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ပဥပသာရကြောင့် နကို ဏပြန်စေ၍ "ပါဏ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဿသန ပဿသနဝသေန (ထွက်သက် ဝင်သက်၏အစွမ်းဖြင့်)ပဝတ္တိယာ (ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်) ပါဏနတော (ရှူရှိုက်ခြင်းကြောင့်) ပါဏာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ပါဏန္တိ–ထွက်သက် ဝင်သက်လေတို့ကို ရှူရှိုက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပါဏာ"ဟု ပြု။

တခုသော ဇုန္ဒေရှိသော၊ ပါဏော - သတ္ဝာဂုင်း၊ ဒွိန္ဒိယော – ၂ ခုသောဣန္ဒေရှိသော၊ ပါဏော-ဂုင်း၊ ဣတိ အာဒိဝသေန-ဤသို့ အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဒတိ–ပြောဆို၏၊ ["အာဒိဝသေန ဝုတ္တေ ပါဏော သန္ဓာယ ဝဒတိ" ဟု ရှိလျှင်ကောင်းမည် ထင်သည်။] သဗ္ဗေဘူတာတိ – ဟူသောစကားကို၊ အဏ္ဍ၊ ပေ၊ ကောသေသု-ဥခွံ, သားအိမ်တို့၌၊ ဘူတေ–ဖြစ်သောသတ္ဝာတို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝဒတိ၊ သဗ္ဗေ ဇီဝါတိ – ဟူသောစကားကို၊ သာလိ၊ပေ၊ ဒယော - သလေး, မုယော, နတ်ကောက် အစရှိသော စပါးပင်တို့ကို၊ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဟိ - မှန်၊ တေသု - ထို သစ်ပင်တို့၌၊ သော - ထို မက္ခလိဆရာသည်၊ ဝိရူဟနဘာဝေန – စည်ပင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇီဝသညီ – အသက်ကောင် ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)။

အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာတိ-ကား၊ တေသံ–ထို သတ္တ ပါဏ ဘူတ ဇီဝတို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသောဝါ- အစွမ်းသည်ဂုင်း၊ ဗလံဝါ–အားသည်ဂုင်း၊ ဝီရိယံဝါ-လုံ့လသည်ဂုင်း၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ နိယတိ၊ပေ၊ပရိဏတာတိ

× × × × × × ×

ဧကိန္ဒိယော စသည်။ ။ ဤသဒ္ဒါနည်းအရ သတ္တပါဏ ၂ မျိုးလုံးပင် သတ္ဝာအားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သော်လည်း သတ္တအရနှင့် အနက်မတူအောင် ဧကိန္ဒိယစသည်ကို ပါဏဟု သီးခြားခွဲ၍ မက္ခလိဆရာဆိုသည်။ [ဝိနည်း– မဟာဝဂ္ဂ, ဝဿူပနာယိက ကွန္ဓက၌ မြက်ပင်တို့ကို "ဧကိန္ဒိယံ ဇီဝံ–တခုသော ကာယိန္ဒေရှိသော အသက်ကောင်" ဟု ဆို၏။]

ဘူတာ။ ။ "ဘဝန္တိတိ ဘူတာ" အရ သတ္ဝာဟူသမျှကို ဘူတသဒ္ဒါက ဟောနိုင်သော်လည်း သတ္တပါဏတို့နှင့် အရကွဲအောင် ဥခွံတွင်း သားအိမ်တို့၌ဖြစ်သော သတ္ဝာတို့ကို ဘူတအရ ယူလေသည်။

ဇီဝါ။ ။"ဇီဝန္တိ–အသက်ရှင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဇီဝါ" အရ သတ္ဝာအားလုံးပင် ရသော်လည်း အရကောံချင်းကွဲအောင် သာလိ, ယဝ, ဂေါဓုမဟူသော စပါးတို့ကိုသာ ယူလေသည်၊ ထို ယဝစသည်တို့သည် သန်စွမ်း ကြီးပွားကြသောကြောင့် အသက်ရှိ၏ဟု ထိုဆရာကြီးယူသည်၊ အာဒိဖြင့် စည်ပင်ခြင်းသဘောရှိသော မြက် သစ်ပင်တို့ကိုယူပါ။

အဝသာ၊ပေ၊အဝီရိယာ။ ။"တေသံ၊ပေ၊နတ္ထိ" သည် အဝသာစသောပုဒ်တို့၏ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ကိုပြသောအဖွင့်တည်း၊ "နတ္ထိ+ဝသော ဧတေသံတိ အဝသာ" စသည်ပြုပါ၊ ထိုတွင် "ဝသ" ဟူသည် သာမတ္ထိယ (အစွမ်း) တည်း၊ ဗလ ဝီရိယတို့ကား "နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ" ဟု ပြအပ်ခဲ့သော အား, လုလ္လတို့ပင်တည်း၊ ပြအပ်ခဲ့သော သတ္တပါဏ ဘူတ ဇီဝတို့မှာ ညစ်နွမ်းသူဖြစ်ဘို့ရန်ဂုင်း ဖြူစင်သူဖြစ်ဘို့ရန်ဂုင်း ပြုပြင်နိုင်သော အစွမ်းလည်းမရှိကြ, အားလည်းမရှိကြ, လုလ္လလည်းမရှိကြပါ–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ ဗလနှင့် ဝီရိယကို အရတူမဆိုဘဲ "နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ" ဟု ခွဲ၍ ဆိုထားသောကြောင့် "အတ္တနော ဗလေ ပတိဋ္ဌိတာ သတ္တာ ဝီရိယံ ကတ္ဝာ" တုန်းကလည်း ဗလနှင့် ဝီရိယကို အရကွဲဟု မှတ်ပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား အရတူဖွင့်ခဲ့သည်။]

ဧတ္ထ-နိယတိ၊ပေ၊ပရိဏတာဟူသော ဤပါဠိ၌၊ နိယတီတိ-ကား၊ နိယတတာ–မြဲသည်၏အဖြစ်တည်း၊ သင်္ဂတီတိ-ကား၊ ဆန္ဒံ-၆ ပါးကုန်သော၊ အဘိဇာတီနံ-အဘိဇာတ်တို့တွင်၊ တတ္ထတတ္ထ- ထိုထို အဘိဇာတ်၌၊ ဂမနံ- ဖြစ်ရခြင်းတည်း၊ ဝါ– ပေါင်းဆုံရခြင်းတည်း၊ ဘာဝေါတိ -ကား၊ သဘာဝေါယေဝ– သဘော

× × × × × × ×

နိယတိ၊ပေ၊ပရိဏတာ။ ။ ပရိဏတာကို ရှေပုဒ်တိုင်းသို့ လိုက်စေ၍ "နိယတိ ပရိဏတာ, သင်္ဂတိပရိဏတာ, ဘာဝပရိဏတာ" ဟု တွဲပါ၊ ထိုတွင် နိယတိဟူသည် နိယမနှင့် အနက်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "နိယတတာ–မြဲကုန်သည်၏အဖြစ်" ဟု တာပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်၍, ဋီကာ၌ "နိယမော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "နိယမနံ–မြဲခြင်း၊ နိယတိ-ခြင်း" ဟု ပြုပါ။ [တချို့စာအုပ်၌ " နိယတီတိ နိယတာ" ဟု တွေ့ရ၏၊ "နိယတာ" ပုဒ်သည် ကတ္တုရုပ်သာ များ၏၊ ဤ နိယတိပုဒ်ကား ကတ္တားဟော မဟုတ်ပါ။]

ပရိဏတာ။ ။"ပရိ – အပိုင်းအခြားအားဖြင့် + နတာ – ညွတ်ကြရကုန်၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "အပိုင်းအခြား"ဟူသည် သတ္ဌာတယောက်နှင့် တယောက် မတူအောင် ပိုင်းခြားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"နာနပ္ပကာရတံ ပတ္တာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။

နိယတိ ပရိဏတာ။ ။"ဤအချိန်အခါ၌ ဤသူသည် ဤသတ္တ, (ဤပါဏ, ဤဘူတ, ဤဇီဝ) ဖြစ်ရမည်" ဟု အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဟူသော နိယတိရှိ၏၊ ထို နိယတိအားဖြင့် ထို သတ္တ (ပါဏ, ဘူတ, ဇီဝ) တို့ ဖြစ်ကြရ၏၊ နိယမအတိုင်း ဖြစ်ကြရ သောကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ဘို့-မဖြစ်ဘို့ရန် မည်သူမျှပြုပြင်နိုင်သော ဝသ, ဗလ, ဝီရိယမရှိပါ၊ " ဖြစ်ချိန်တန် ဖြစ်ရ, ပျက်ချိန်တန် ပျက်ရသည်"ဟူလို။

ဋီကာ။ ။နိယတတာတိ အဆေဇ္ဇ သုတ္တာဝုတာဘေဇ္ဇ မဏ်နောဝိယ–အပြတ်မရှိ သော ကြိုးဖြင့် သီကုံးအပ်သော အကွဲမရှိသော ပဒမြား၏ (တဆက်တည်း မြဲသော ဖြစ်ခြင်း) ကဲ့သို့၊ နိယတပ္ပဝတ္တိတာယ – မြဲသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂတိ ဇာတိ ဗန္ဓာပဝဂ္ဂဝသေန–ထိုထိုဂတိ, ထိုထို အမျိုးဇာတ်, ထိုထို အနှောင်အဖွဲ့, ထိုဂတိ စသည်မှ လွတ်မြောက်ခြင်း (နိဗ္ဗာန်) ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နိယမော–မြဲခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။နိယတတာကို "နိယမော"ဟု ဖွင့်သည်၊ စာအုပ်တို့၌ "နိယာမော" ဟု ရှိသော်လည်း ထောမနိဓိ၌ နိယတိကို " နိယမ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့်ရင်း, နိယာမ ပုဒ်က လာလတံ့သော ဘာဝ (သဘာဝ) နှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ၍ ဗီဇနိယာမကိုပင်"ယထာ ကဏ္ဍကဿ"စသည်ဖြင့် ဘာဝ၏ ပုံစံအဖြစ်ဖြင့် ဋီကာ၌ပြသောကြောင့်ရင်း, ဤနေရာ၌ "နိယမ"ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။

သင်္ဂတိတိ ၊ ပေ ၊ ဂမနံ။ ။" ဆန္ဒံ အဘိဇာတီနံ "အရ အဘိဇာတိ ၆ ပါးကို နောက်၌ ပြလတံ့၊"အဘိဇာတီနံ"ကို "သမ္ဗန္ဓီဘူတာနံ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ မိမိကား တတ္ထတတ္ထ၌စပ်ဘို့ရန် နိဒ္ဓါရဏဟု ထင်သည်၊ ဂမနံ၏စပ်ပုဒ် သမ္ဗန္ဓီမှာ"နာနပ္ပကာရတံ ပတ္တာ"၏ ကတ္တားဖြစ်သော သတ္တာ, ပါဏာ စသည်တို့သာ ဖြစ်သင့်၏၊ "သတ္တ ပါဏ စသည်တို့၏ ၆ ပါးသော အဘိဇာတိတို့တွင် ထိုထို အဘိဇာတိ၌ ဖြစ်ရ (ပေါင်းဆုံရ ခြင်း"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ပေါင်းဆုံခြင်းအားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား (မတူထူးခြား ကွဲပြား၍) ဖြစ်ရခြင်းကို "သင်္ဂတိပရိဏတ"ဟု ဆိုသည်။

တံထွာ, ဓမ္မတာပင်တည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ နိယတိ ယာစ-မြဲခြင်းအားဖြင့်ရင်း၊ သင်္ဂတိယာစ-ထိုထို အဘိဇာတ်ဝယ်ပေါင်းဆုံခြင်း အားဖြင့်ရင်း၊ ဘာဝေနစ-သဘောတံထွာ, ဓမ္မတာအားဖြင့်ရင်း၊ ပရိဏတာ-အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ညွှတ်ရကုန်သည်၊ နာနပ္ပကာရတံ – အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ – ရောက်ကြရကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ (ဆသွေဝါဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ တို့၌စပ်)။

ဟိ–မှန်၊ ယေန–အကြင်သူသည်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ သော–ထိုသူသည်၊ တထေဝ- ထို အခြင်းအရာဖြင့်သာ၊ ဘဝတိ–ဖြစ်ရ၏၊ ယေန-အကြင်သူသည်၊ (ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအား ဖြင့်)၊ နဘဝိတဗ္ဗံ–မဖြစ်ထိုက်၊ သော– ထိုသူသည်၊ (တထာ- ထို အခြင်းအရာ အားဖြင့်)၊ နဘဝတိ-မဖြစ်ရ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

× × × × × × ×

ဘာဝေါတိ သဘာဝေါယေဝ။ ။ဘာဝသဒ္ဒါ၏ သဘာဝအနက်က အများ သိအပ်ပြီးသော အနက်ဖြစ်သောကြောင့် သန္ဓိဌာနာဝဓာရဏ ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်၊ "သဘောတံထွာ ဓမ္မတာ"ဟု ပြောရိုးအတိုင်း ထုံးစံဓမ္မတာကို"ဘာဝ=သဘာဝ"ဟု ဆိုသည်၊ ဥပမာ – ဆူး၏ အဖျားချန်ခြင်းသည် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မျှ မဟုတ်, သူ့ထုံးစံအတိုင်း ချန်ခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း, သီးသီး၏ လုံးခြင်းစိုင်းခြင်းသည် အကြောင်း မရှိ, ထုံးစံသဘာဝအတိုင်းဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့ရင်း, သားငှက်တို့၏ဆန်းကြယ်သောပုံသဏ္ဌာန် ရှိကြခြင်းသည် ထုံးစံသဘာဝပင် ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်းတည်း။

ဋီကာ။ ။သဘာဝေါယေဝါတိ ယထာ ကဏ္ဏကဿ ၊ပေ၊ ဧဝံ သဗ္ဗဿပိ လောကဿ ဟေတုပစ္စယေန ဝိနာ တထာတထာ ပရိဏာမော၊အယံ သဘာဝေါ ဧဝ, အကုတ္တိမော ဧဝ–ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောအရာ မဟုတ်သည်သာတည်း။

ယေန ဟိ ၊ပေ၊ ဒဿေတိ။ ။မည်သည့် အချိန်အခါ၌ မည်သည့် အဘိဇာတ် (မည်သည့်ဘဝ)ဝယ် မည်သည့်အဖြစ်မျိုးဖြင့် ဖြစ်ရ, ပျက်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ချက်ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသတ်မှတ်ချက်ကို ပြောင်းလွဲအောင် မည်သူ၌မျှ သတ္တိ, ဗလ, ဝီရိယ မရှိကြချေ၊ ထို သတ်မှတ်ချက်အတိုင်းသာ ဧကန်ဖြစ်ရ – ပျက်ရသည်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို မက္ခလိဆရာကြီးသည် "နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ"ပါဌ်ဖြင့် ပြသည်–ဟူလို။

ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်။ ။ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ကား ကမ္မသကတာဉာဏ် သမ္မာဒိဋ္ဌိအရင်းခံ ဖြစ်ရကား မိမိ၏ ရှေးရှေးဘဝကပြုအပ်သော ကံသာလျှင် ပဓာနတည်း၊ ထိုကံကိုလည်း မကောင်းသောကံက မကောင်းကျိုးကို ရှေးရှုနေစေကာမူ ဉာဏ်ဝီရိယဟူသောပယောဂ သမ္ပတ္တိဖြင့် မကောင်းကျိုး လုံးလုံးမပေးအောင်ရင်း, အကျိုးပေးနည်းအောင်ရင်း, ပြုပြင် ပြောင်လွှဲဘို့ရန် ဉာဏ်ဝီရိယတည်းဟူသော အစွမ်းသတ္တိရှိသေး၏၊ ကောင်းသောကံက ကောင်းကျိုးကို ပေးနိုင်အောင်လည်း ဉာဏ်ဝီရိယဖြင့် ရေလာမြောင်းပေး ပြုနိုင်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဤမက္ခလိဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်သော မိစ္ဆာဝါဒကြီး ဖြစ်လေသည်။

ဆသွေဝါဘိဇာတီသူတိ-ဆသွေဝါဘိဇာတီသုဟူသော ပါဠိဖြင့်၊(ဒဿေတိ၏ ကရိုဏ်း)၊ ဆသုဝေ-၆ ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အဘိဇာတီသု - အဘိဇာတ်တို့၌၊ ဌတွာ—တည်၍၊ သုခဥ္စ- သုခကိုရင်း၊ ဒုက္ခဥ္စ – ဒုက္ခကိုရင်း၊ ပဋိသံဝေဒေန္တိ–ခံစားကြရကုန်၏၊ အညာ- ၆ ပါးသော အဘိဇာတ်တို့မှ တပါးသော၊ သုခဒုက္ခဘူမိ–သုခဒုက္ခကို ခံစားရာဘုံဌာနသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏။

ယောနိ ပမုခ သတသဟဿာနီတိ-ကား၊ ပမုခယောနီနံ-ပဓာနဖြစ်သော ယောနိတို့၏၊ ဥတ္တမယောနီနံ-မြတ်သော ယောနိတို့၏၊ စုဒ္ဒသ သတသဟဿာနိ–တဆဲ့လေးသိန်းတို့သည်ရင်း၊ (တသန်း ၄ သိန်းတို့သည်ရင်း၊) အညာနိ–အခြားကုန်သော၊ သဋ္ဌိသတာနိစ – ရာပေါင်း ၆၀ တို့သည်ရင်း၊ (၆ ထောင်တို့သည်ရင်း)၊ အညာနိ-အခြားကုန်သော၊ ဆသတာနိစ - ၆ ရာတို့သည်ရင်း၊ (ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ ပဥ္စစ ကမ္မုနော သတာနီတိ- ကား၊ ပဥ္စကမ္မ သတာနိစ-

× × × × × × ×

အညာ၊ပေ၊နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ ။"၆ ပါးသော အဘိဇာတိတို့၌သာ သုခဒုက္ခကို ခံစားကြရသည်" ဟု ဆိုသဖြင့် "ထို ၆ ပါးသော အဘိဇာတိတို့မှတပါး သုခဒုက္ခကို ခံစားရာဘုံ (ဌာန) မရှိတော့"ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့်"အညာ သုခ ဒုက္ခဘူမိ နတ္ထိ" ဟူသော ပါဠိသည်"ဆသွေဝါဘိဇာတီသု"ပါဠိ၌ ဧဝသဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗ အနက်ကို ပြသော စကားတည်းဟု သိပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာဟောင်း၌"အညာ အဒုက္ခမသုခဘူမိ နတ္ထိ"ဟူသော ပါဠိကို ယူ၍ "သုခဥ္စ ဒုက္ခဥ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တိတိ ဝဒန္တော မက္ခလိ အဒုက္ခမသုခဘူမိံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နဇာနာတိ"ဟု ဖွင့်သွားလေ၏၊ ထိုပါဠိ ထိုအဖွင့်ကို ဋီကာသစ် ပယ်ထားသည်။

ယောနိပမုခသတသဟဿာနိ။ ။ပမုခါ–ပဓာနဖြစ်ကုန်သော+ယောနိယော, ယောနိပမုခါ၊ ဤသို့ ဝိသေသန ပရနိပါတကမ္မဓာရဲ ဖြစ်ကြောင်း သိစေလို၍ "ပမုခ ယောနီနံ"ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ ဖွင့်သည်၊ ပမုခသဒ္ဒါသည် ပဓာနအနက်ဟောတည်း၊ ပဓာနဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ထိုထို ယောနိ၌ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဥတ္တမ ယောနီနံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။

ယောနိ၏ အနက်။ ။ယောနိသဒ္ဒါသည် "ခန္ဓကောဋ္ဌာသ ပဿာဝ– မဂ္ဂဟေတူသု ယောနိ သာ"ဟူသော (၈၄၈) အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ခန္ဓကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောတည်း၊"စတဿော နာဂယောနိယော"စသည်ဖြင့်လာသော အမျိုးဇာတ်ကိုပင်"ခန္ဓကောဋ္ဌာသ (ခန္ဓာအစု)"ဟု ဆိုသည်၊ " ပမုခယောနိ " ဟူသည် လူတို့၌ ခတ္တိယ, ဗြာဟ္မဏစသော အထက်တန်းလူမျိုး , တိရစ္ဆာန်တို့၌ ခြသေ့်, ကျား စသော အထက်တန်း တိရစ္ဆာန်မျိုးတည်း။

စုဒ္ဒသ၊ပေ၊ဆသတာနိ။ ။ပါဋိတော်၌ " စုဒ္ဒသ ခေါပနိမာနိ ယောနိပမုခသတသဟဿာနိ, သဋ္ဌိစသတာနိ, ဆစသတာနိ " ဟု ရှိသောကြောင့် " စုဒ္ဒသ သတသဟဿာနိ, အညာနိစ သဋ္ဌိသတာနိ, အညာနိ စ ဆသတာနိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ငါးရာသော ကံတို့သည်ဖြင်း၊ (ဟောန္တိ ဟု ထည့်စပ်။) [သဘာဝနိရုတ္တိကို နားမလည်သောကြောင့် "ကမ္မုနော သတာနိ" ဟု ဆိုသည်၊ "ကမ္မ သတာနိ" ဟုသော်ဖြင်း, "ကမ္မာနံ သတာနိ" ဟုသော်ဖြင်း ဆိုသင့်သည်။] ကေဝလံ-အနက် အဓိပ္ပါယ်မဖက်, သက်သက်၊ တက္ကမတ္တကေန - ကြီဆခြင်းမျှဖြင့်၊ နိရတ္တကံ-အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိသော၊ ဒိဋ္ဌံ-အယူကို၊ ဒိပေတိ-ပြ၏ [ကံပေါင်း ငါးရာဟု ဆိုရာ၌ ကံကား အနန္တဖြစ်သောကြောင့် အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိ-ဟူလို။]

ပဆ္ဆစာပေါကမ္မာနိတိ အာဒိသုပိ - ပဆ္ဆစာပေါ ကမ္မာနိ အစရှိသော ပါဠိတို့၌လည်း၊ သေဝ နယော-ဤနည်းပင်တည်း။ ["တက္ကမတ္တကေန နိတ္တကံ ဒိဋ္ဌံ ဒိပေတိ" ကို ပြန်ညွှန်းသည်။] ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့သော ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီ ဆရာတို့သည်၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ပဆ္ဆစ ကမ္မာနိတိ-ပဆ္ဆစကမ္မာနိ ဟူသော စကားကို၊ ပဋိဗြွိယဝသေန-ငါးပါးသော ဗုဒ္ဓဗြွိတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊(မက္ခလိ-မက္ခလိသည်)၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏၊ တီဏိတိ-တီဏိ ဟူသော စကားကို၊ ကာယကမ္မာဒိဝသေန-ကာယကံ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊(မက္ခလိ-သည်၊ ဘဏတိ-၏)၊ ဗုတ္တံ- သို့၊ (အာဟု)၊ ပန-ကား၊ ကမ္မေ၊ပေ၊စာတိ ဇေဋ္ဌ-၌၊ အဿ-ထို မက္ခလိ၏၊ (လဒ္ဓိ၌ စပ်) ကာယကမ္မဉ္ဉ-ကာယကံသည်ဖြင်း၊ ဝစီကမ္မဉ္ဉ-ဝစီကံသည်ဖြင်း၊ ကမ္မံ-ကံမည်၏၊ ဗုတ္တံ-သို့၊ လဒ္ဓိ-အယူသည်၊(ဟောတိ)၊မနောကမ္မံ-မနောကံသည်၊ ဥပနကမ္မံ-ထက်ဝက်ကံမည်၏၊ ဗုတ္တံ(လဒ္ဓိ ဟောတိ)။ [ပါဠိတော်၌ "ဥပနကမေ့မ" ဟု မရှိ, "အနု

× × × × × × ×

တက္ကမတ္တကေန။ ။တက္က မတ္တကေနာတိ ဝဒန္တော ယသ္မာ တက္ကိကာ အဝဿယဘူတတထတ္ထ ဂဟဏက်ကသနယမန္တရေန (မိုရာဖြစ်သော ထင်ရှားဟုတ်မှန်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ချိတ်ဖြင့်ဆွဲယူသကဲ့သို့ ဆွဲယူကြောင်းနည်းကို ကြဉ်၍) နိရက်ကသတာယ ပရိကပ္ပနသ ယံကိ်ဉ္စိ အတ္တနာ ပရိကပ္ပိတံ သာရတော မညမာနာ တထေဝ အဘိနိဝိသ တတ္ထစ ဒိဋ္ဌဂါဟံ ဂဏ္ဟန္တိ၊ တသ္မာ နံ တေသံ ဒိဋ္ဌဝတ္ထုသ္မိံ ဝိညူဟိ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပါယံ ဝိဘာဝေတိ၊-ဋီကာသစ်။

ဆိုလိုရင်းကား— "တက္ကမတ္တကေန" ဟု ပြောဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "မိစ္ဆာအယူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဝတ္ထုဖြစ် ပညာရှိတို့က စိစစ်ဘွယ်မလိုပါ" ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားပြ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-မိစ္ဆာအယူဖြင့် ကြီဆတတ်သူတို့သည် (ထိုအယူ၏) ချိတ်ဘို့ ဆွဲဘို့ရာ ဟုတ်မှန်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိပါဘဲလျက် ထိုကြီဆအပ်သော မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကိုပင် အနှစ်သာရဟု စွဲမြဲစွာ ယူကြသောကြောင့်တည်း။

ကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ။ ။ကာယကံနှင့် ဝစီကံသည် ကိုယ်လည်းပါ, သို့မဟုတ် နှုတ်လည်းပါ၍ စိတ်လည်း ပါသောကြောင့် ကံပြည့်စုံသည်ဟု ယူ၏။ မနောကံကား ကိုယ် , နှုတ် မပါသောကြောင့် ကံတဝက်ဟု ယူသည်။ [ဋီကာတို၌ကား "သြဠာရိကဘာဝတော ကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ, မနောကမ်ံ အနောဠာရိကတ္တာ (မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဥပနကမ္မန္တိ လဒ္ဓိဘိ ယောဇနာ" ဟု ဖွင့်ကြ၏။]

ကမ္မေစ"ဟု ရှိ၏။] ဒွါသဋ္ဌိပဋိပဒါ – ၆၂ ပါးသော အကျင့်တို့ကို၊ ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါတိ-ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ ဟူ၍၊ ဝဒတိ–ပြောဆို၏။[စာအုပ်တို့၌"ဒွါသဋ္ဌိ ပဋိပဒါတိ ဝဒတိ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုအလို"ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါတိ–ကား၊ ဒွါသဋ္ဌိ-သော၊ ပဋိပဒါ–အကျင့်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ – သို့၊ ဝဒတိ– ၏" ဟု ပေးပါ၊ စာသွား မကောင်းချေ။] ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပါတိ-ကား၊ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ–တခုသော အသင်္ချေယျကပ်၌၊ စတုသဋ္ဌိ–၆၄ ပါးသော၊ အန္တရကပ္ပါနာမ- အန္တရကပ်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ - ရှိကုန်၏၊ ပန – ထိုသို့ပင် အန္တရကပ် ၆၄ ကပ် ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ–ဤ မက္ခလိသည်၊ အညေ– အခြားကုန်သော၊ ဒွေ - ၂ ကပ်တို့ကို၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပါဟူ၍၊ အာဟ။

ဆဋ္ဌာဘိ ဇာတိယောတိ-ဆဋ္ဌာဘိဇာတိယော ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊("ဝဒတိ" ၌စပ်)၊ ကဏ္ဌာဘိဇာတိ–ကဏ္ဌာဘိဇာတ်ရင်း၊ပေ၊ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ– ရင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဆ– ကုန်သော၊ ဣမာ အဘိဇာတိယော–ဤ အဘိဇာတ်တို့ကို၊ ဝါ–ရှေးရှုဖြစ်ရာ ဘုံတို့ကို၊ ဝဒတိ–ပြော၏၊ တတ္ထ-ထို ၆ ပါးသော အဘိဇာတ်တို့တွင်၊ သြရဗ္ဘိကာ– သိုးသတ်သမားတို့သည်ရင်း၊ သာကုဏိကာ-ငှက်သတ်

× × × × × × ×

ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ။ ။"ဒွါသဋ္ဌိပဋိပဒါ"ဟု ဆိုလိုလျက်"သဘာဝနိရုတ္တိံ (မှန်ကန်သော သဒ္ဒါကို) အဇာနန္တော ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါတိ ဝဒတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ သဒ္ဒါကျမ်း(သဒ္ဒနီတိ, ဝေါမိဿကသန္ဓိ)၌ကား သကို ချေ,အာကို (အ) ပြုထားသည်ဟု ဆို၏၊ ထိုအဆိုသည် မသင့်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–"အသဘာဝနိရုတ္တိယာ ယောဂတော အသိဒ္ဓဘာ-သဘာဝနိရုတ္တိ မဟုတ်သောပါဌ်၏ သုတ်အားဖြင့် ပြီးခြင်း မရှိသောကြောင့်တည်း" ဟု ဋီကာသစ်၌ ဝဒန္တ ဝါဒပြသည်။

ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပါ။ ။မကာကပ်၌ အသင်္ချေယျကပ် ၄ ကပ်ရှိ၏၊ ထိုတွင် လူသတွာတို့နေရာ ဝိဝဋ္ဌဌာယီအသင်္ချေယျတကပ်၌ အန္တရကပ်ပေါင်း ၆၄ ကပ်ရှိ၏၊ ထိုတွင် ၂ ကပ်ကို မသိသောကြောင့် "ဒွဋ္ဌိအန္တရကပ္ပါ"ဟု ဆိုသည်။ [တက်ကပ်, ဆုတ်ကပ်တစုံကို အန္တရကပ်ဟု ခေါ်သည်၊ အသင်္ချေယျကပ်ကြီး၏ အကြား၌ဖြစ်သော ကပ်ငယ်-ဟူလို။]

ဆဋ္ဌာဘိဇာတိယော။ ။အဘိဇာယန္တိ ဧတာသူတိ အဘိဇာတိယော – ရှေးရှုဖြစ်ရာဘုံတို့၊ "အဘိဇာတိယော"ဟု ဣတ္ထိလိန်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုအရမကောံဘဲ ဘူမိကို အရကောက်ရသည်။ ["ဆသွေဝါဘိ ဇာတီသု" တုန်းက "အညာ သုခဒုက္ခ ဘူမိ" ဟု ဘူမိကို အရကောံခဲ့၏၊ ထို ဘုံဟူသည် "သုခ ဒုက္ခ၏ဖြစ်ရာဌာန" ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ကဏ္ဌမ္မ စသည်တို့၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းကိုပင် "ဘူမိ"ဟု ယူပါ၊ အဘိဇာတိကိုလည်း "အဗ္ဘုပ္ပတ္တိ (အဘိ+ဥပ္ပတ္တိ–ရှေးရှုဖြစ်ရာ)" ဟု ဋီကာသစ်၌ သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်ထား၏။]

သြရဗ္ဘိကာ။ ။"ဥရဗ္ဘေ + ဟနန္တီတိ သြရဗ္ဘိကာ" ဟု ဋီကာတို့ပြု၏၊ ဟနန္တိ တဒ္ဓိတ်, ဏိကပစ္စည်း။ [ကစ္စည်းကျမ်း၌ "ဟန္ဒာ ဇီဝတိ"ဟု ပြု၍ ဟန္ဒာ ဇီဝတိတဒ္ဓိတ် ဟု ဆိုသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား ဇီဝတိသဒ္ဒါ မပါ၊ ဤဋီကာအတိုင်းပင်တည်း။]

သမားတို့သည်ငှင်း၊ မာဂဝိကာ - သားသတ် သမားတို့သည်ငှင်း၊ သူကရိကာ-ဝက်သတ်သမားတို့သည်ငှင်း၊ လုဒ္ဒါ- မူဆိုးတို့သည်ငှင်း၊ မစ္ဆဃာတကာ – ငါးသတ်သမားတို့သည်ငှင်း၊ စောရာ- ခိုးသူတို့သည်ငှင်း၊ စောရဃာတကာ-ခိုးသူသတ်သမားတို့ သည်ငှင်း၊ ဗန္ဓနာဂါရိကာ – နှောင်အိမ်၌ ယှဉ်စေတတ်သူတို့သည်ငှင်း၊ [ဗန္ဓနာဂါရေ+ နိယောဇေန္တိတိ ဗန္ဓနာဂါရိကာ - ထောင်ချတတ်သူများ။] ဝါပန- သည်သာမကသေး၊ အညေပိ–အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေကေစိ – အမှတ် မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ ကုရူရကမ္မန္တာ – ကြမ်းတန်းသော အလုပ်ရှိသူတို့သည်ငှင်း၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏၊) အယံ - ဤ လူအပေါင်းသည်၊ ကဏ္ဍာဘိဇာတိ–မည်၏၊ ဝါ-မည်းနက်သော အမှု၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာ ဘုံမည်၏၊ ဣတိ, ဝဒတိ။ [“ ကဏ္ဍာဘိဇာတိ - မည်းနက်သော အမှု၏ ရှေးရှုဖြစ်ခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းမည်၏”ဟု ဦကာသစ်အလို ပေးပါ။]

ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ နီလာဘိဇာတိ-နီလာဘိဇာတ်မည်၏၊ ဝါ-ညိုသောအမှု၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာဘုံ မည်၏၊ ဣတိ, ဝဒတိ၊ ကိရ- ချဲ၊ တေ – ထိုရဟန်းတို့သည်၊ စတူသု–နှ်သော၊ ပစ္စယေသု–ပစ္စည်းတို့၌၊ ကဏ္ဍကေ-ဆန္ဒရာဂတည်းဟူသော ဆူး

× × × × × × ×

လုဒ္ဓါ လုဒ္ဒါ။ ။ မူဆိုးကိုဟောရာ၌ ပါဠိ ၂ မျိုးပင်ရှိ၏၊ သတ္တတ၌ လုဗ္ဓသည် ပါဠိ၌ “လုဒ္ဓ”ဟု ဖြစ်၏၊ “တီသု လုဒ္ဒေါ ကုရူရေစ, နေသာဒမှိ ပုမေ သိယာ”ဟူသော အဘိဓာန်(၁၀၃၈)၌ “လုဒ္ဒ” ဟု ရှိ၏၊ လုဘဓာတ်, တ ပစ္စည်းဖြင့် “လုဒ္ဓ” ဟုငှင်း, “ရုဒိ–ဟိ°သာယံ”ဟူသောဓာတ်, ဒ ပစ္စည်းဖြင့် “လုဒ္ဒ”ဟုငှင်း ပြီး၏၊ တိုက်ရိုက်ပြအပ်ပြီးသော သြရဒ္ဓိက စသည်တို့မှ ကြွင်းသောမူဆိုးကို “လုဒ္ဓ= လုဒ္ဒ”ဟု ယူပါ။

ကုရူရကမ္မန္တာ။ ။ သတ္တတ၌ “ ကြိတဓာတ် , ရက်ပစ္စည်း၊ ဓာတ်ကို ကြူပြု၍ ပြီးသော ကြူရသည်” ပါဠိ၌ “ကုရူရ” ဟု ဖြစ်၏၊ ကုရူရံ + ကမ္မန္တံ ယေသံတိ ကုရူရကမ္မန္တာ။

အယံ ကဏ္ဍာဘိဇာတိ။ ။အယံ သဗ္ဗောပိ ကဏ္ဍကမ္မ ပသုတတာယ (မည်းနက်သောကံကို အားထုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ကဏ္ဍာဘိဇာတိတိ ဝဒတိ၊ ဤ၌ “အယံ သဗ္ဗောပိ”ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောံရသောကြောင့် “ကဏ္ဍသ+အဘိဇာတိ ယဿာတိ ကဏ္ဍာဘိဇာတိ”ဟု ဦကာသစ်၌ ပုလ္လိန် ဝစနတ္ထပြု၏၊ သို့သော် “ဆ အဘိဇာတိယော” ၏ အစိတ်ဖြစ်သောကြောင့်“အဘိဇာယန္တိ ဧတ္ထာတိ အဘိဇာတိ(ဘူမိ)၊ ကဏ္ဍသ+အဘိဇာတိ ကဏ္ဍာဘိဇာတိ” ဟုသာ ပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း ရသော်လည်း ဣတ္ထိလိန်သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ [“ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း”ဟူသော အတ္ထလိန်ကို မလိုက်ဘဲ“ဆဋ္ဌာဘိဇာတိယော”ဟု ပြခဲ့သော သဒ္ဒလိန်ကိုသာ လိုက်စေလိုသည်။]

ဘိက္ခူ ကဏ္ဍကေ။ ။ဘိက္ခူတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဘိက္ခူ၊ ကဏ္ဍကေတိ ဆန္ဒရာဂေ၊ “ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ရဟန်းတို့သည် (သူတို့ကဲ့သို့ မခြိုးခြီဘဲ) ကောင်းသည်ထက် ကောင်းသော (ပဏီတ ပဏီတ) ပစ္စည်းကို မှီဝဲသုံးဆောင်ကြရကား ဆန္ဒရာဂတည်းဟူသော ဆူးတို့ကို ထိုပစ္စည်းတို့၌ ရောစပ်၍ မှီဝဲကြသည် ” ဟု တိတ္ထိဆရာတို့မှာ အယူမှား

တို့ကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ-ထည့်၍၊ ခါဒန္တီ–ခဲစားကြကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခ။ ကဏ္ဏက ဝုတ္တိကာတိ- ဘိက္ခု။ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာဟူသော၊ အယံ- ဤပါဠိသည်၊ အာဿ-ထိ မက္ခလိဆရာ၏၊ ပါဠိယေဝ – စီကုံးထားအပ်သော ပါဠိပင်တည်း၊ [ဘိက္ခု။ – တို့သည်၊ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ - ဆူးနှင့်တကွ အာသက်မွေးခြင်းရှိကြကုန်၏။] အထ ဝါ-ထို့ပြင်တနည်းကား၊ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာဝေနာမ-ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာမည်သည် သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေ- အခြို့ကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ရဿေ့ရဟန်းတို့သည်၊ (သန္တိ -နှ၏၊ တေ- တို့သည်၊ နိလာဘိဇာတိ-မည်၏၊ ဝါ-မည်၏၊) ဇာတ်, ဝဒတိ။[ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ–ဆူးပေါ်၌ ကျင့်ကြသကဲ့သို့ အတွာကိလမထအကျင့်ကို အလွန်အမင်းကျင့်ကြသော ရဿေ့ရဟန်းတို့သည် ”ဟု ပေးပါ။]

ကေသာဉ္စကာ-တထည်သောအဝတ်ရှိကုန်သော၊ နိဂဏ္ဌာ-နိဂဏ္ဌတို့သည်၊ လောဟိတာဘိဇာတိနာမ– လောဟိတာဘိဇာတ် မည်၏၊ ဝါ - နီသောအမှုန်၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာဘုံ မည်၏၊ ဇာတိ, ဝဒတိ၊ ဣမေ – ဤ နိဂဏ္ဌတို့သည်၊ ပုရိမေဟိ–

× × × × × × ×

ဖြစ်နေကြ၏၊ ထိုအယူအားလျော်စွာ “ ဘိက္ခု။ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ ” ဟူသော ပါဠိကိုပင် စီကုံးထားကြလေသည်။ [ကဏ္ဏကေန + ဝုတ္တိ ယေသံ ဘိက္ခု။နံတိ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ– ဆူးနှင့်တကွ အသက်မွေးခြင်းရှိကြသော ရဟန်းတို့။]

အပရေဝါဒ။ ။ဤသို့မိန့်ဆိုအယူအားဖြင့် ရဟန်းများအပေါ်၌ အထင်ရှိနေသောကြောင့် “ဉာယလဒ္ဓေပိ ပစ္ဆယေ ဘုဉ္ဇမာနာ အာဇီဝကသမယဿ ဝိလောမဂ္ဂါဟိတာယ ပစ္ဆယေသု ကဏ္ဏကေ ပက္ခိပိတ္တာ ခါဒန္တီတိ ဝဒတိတိအပရေ = အသင့်အားဖြင့် (တရားသဖြင့်) ရအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို သုံးဆောင်ကြပါကုန်သော်လည်း အာဇီဝကတို့အယူ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အယူကို ယူလေ့ရှိကြသောကြောင့် ရဟန်းတို့သည် သုံးစွဲအပ်သမျှပစ္စည်း၌ ဆူးတို့ကိုထည့်၍ စားကြသည်”ဟု ဆိုသည်။

အထဝါ၊ပေ၊ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာ။ ။“ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာ”ဟူသည် မိမိကိုယ်ခန္ဓာကို လွန်စွာ အပင်ပန်းခံရသော အတ္တကိလမထအကျင့်ကို အလွန် အားထုတ်ကြသော ရဿေ့ရဟန်းများတည်း၊ ထို ရဿေ့ရဟန်းများသည် အပင်ပန်းခံလွန်းရကား ဆူးပေါ်၌ကျင့်ကြသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုရဿေ့ရဟန်းတို့ကို “ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ”ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဤအလို “ကဏ္ဏကေ ဝတ္တန္တီတိ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ, ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ ဝိယာတိ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ”ဟု ပြုပါ။

ဋီကာ။ ။ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ယေ သဝိသေသံ (အထူးနှင့်တကွ – အထူးတလည်ကြိုးစား၍) အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနုယုတ္တာ၊ တထာဟိ တေ ကဏ္ဏကေ (ဆူးပေါ်၌) ဝတ္တန္တာဝိယ ဟောန္တိတိ ကဏ္ဏကဝုတ္တိကာ ဝုတ္တာ။ [ဤနည်း၌ “ကဏ္ဏကဝတ္တိကာ” ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝ၏ အကို ဥပြု။]

နိဂဏ္ဌာ။ ။အမှာကံ သညေ့ဇနဂဏ္ဌော နတ္ထိတိဝါဒိနော ဗဟိရကပဗ္ဗဇိတာ (သာသနာပ ရဿေ့တို့သည်) နိဂဏ္ဌာ၊“နတ္ထိ ဂဏ္ဌော ယေသံ (အမှာကံ) တိ နိဂဏ္ဌာ” ဟု ပြု၊ “ငါတို့မှာ ဒကာ ဒကာမတို့အပေါ်၌ သံယောဇဉ် အထုံးအဖွဲ့ မရှိကြပါ ” ဟု

ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွီဟိ– ၂ ပါးသော အဘိဇာတ်ရှိသူတို့ထက်၊ ပဏ္ဍရတရာ-သာ၍ဖြူစင်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)ကိရ-ဖြစ်ကုန်သတတ်၊ ဂိဟီ-အိမ်၌တည်ကုန်သော၊ ဩဒါတဝသနာ–ဖြူသောအဝတ် ရှိကုန်သော၊ အစေလက သာဝကာ-အစေလက၏ သာဝကတို့သည်၊ ဟလိဒ္ဒါဘိဇာတိ - ဟလိဒ္ဒါဘိဇာတ် မည်၏၊ ဝါ-ဝါသောအမှု၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာဘုံ မည်၏၊ ဣတိ,ဝဒတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပစ္စယဒါယကေ--ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ပေးလှူကြသော ဒါယကာတို့ကို၊ နိဂဏ္ဌောဟိပိ – နိဂဏ္ဌတို့ထက်သော်မှလည်း၊ ဇေဋ္ဌကတရေ - သာ၍ ကြီးမြတ်သည်တို့ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။

အာဇီဝကာ-အာဇီဝကယောက်ျားတို့သည်၎င်း၊ အာဇီဝိနိယော-အာဇီဝိကာ မိန်းမတို့သည်၎င်း၊ (အယံ – ဤ လူအပေါင်းသည်)၊ သုက္ကာဘိဇာတိ–သုက္ကာဘိဇာတ် မည်၏၊ ဝါ - ဖြူစင်သောအမှု၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာဘုံ မည်၏၊ ဣတိ, ဝဒတိ၊ တေ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-ကုန်သော၊ စတူဟိ-လေးပါးသော အဘိဇာတ်ရှိသူတို့ထက်၊ ပဏ္ဍရတရာ - ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ကိရ- နိ်သတတ်၊

× × × × × × ×

ပြောလေ့ရှိသူတို့၊ ဧကံ + သာဋကံ ယေသံတိ ဧကသာဋကာ– အဝတ်တထည်ကို ခါး၌လည်းဝတ် အပေါ်၌လည်း ခြုံထားသော နိဂဏ္ဌတို့၊ ထိုနိဂဏ္ဌတို့သည် "ဌတ္ဌာ ဘုဥ္ဇန, နဟာနပဋိက္ခေပါဒိဝတ သမာယောဂေန– မတ်မတ်ရပ်၍စားခြင်း, ရေချိုးမှုကိုပယ်ခြင်း စသောအကျင့်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဏ္ဍရတရာ–ရွှေ ကဏ္ဌာဘိဇာတ်, နီလာဘိဇာတ် ၂ မျိုးတို့ထက် သာ၍ စိတ်နေအကျင့် ဖြူစင်ကုန်၏။

အစေလကသာဝကာ ။ ။ " အစေလကသာဝကာတိ အာဇီဝကသာဝကေ ဝဒတိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် နော်၌လာသော အာဇီဝကတို့ကိုပင် "အစေလက" ဟု ခေါ်ကြောင်းသိပါ။ [နတ္ထိ + စေလံ ယေသံတိ အစေလကာ – အဝတ်မရှိကြသော ရသေ့တို့။] နိဂဏ္ဌတို့သည် အဝတ်တထည်ကို ဝတ်ရုံကြသေး၏၊ အာဇီဝကတို့ကား အဝတ်တထည်မျှ မဝတ်ကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "အစေလက" ဟု ခေါ်၏၊ အစေလကတို့၏ သာဝကဖြစ်ကြသော လူဝတ်ကြောင်တို့သည် နိဂဏ္ဌတို့ထက် "မြင့်မြတ်ကြသည်" ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။တေ ကိရ အာဇီဝကလဒ္ဓိယာ ဝိသုဒ္ဓစိတ္တတာယ (ထို လူဝတ်ကြောင်တို့သည် အာဇီဝကတို့၏အယူ၌ ယုံမှားသံသယ မရှိလောက်အောင် စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိကြသောကြောင့်) နိဂဏ္ဌောဟိပိ ပဏ္ဍရတရာ၊– ဋီကာ။]

အာဇီဝကာ။ ။အာပုဗ္ဗ, ဇီဝခာတ်, ဏ္ဍုပစ္စည်း၊ အာဇီဝန္တိ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ အသက်မွေးတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာဇီဝကာ။ ["ငါတို့ကတော့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းစင်ကြယ်သည်" ဟု ပြောလေ့ ကြွားလေ့ရှိသော တိတ္ထိတို့တည်း။] ဣတ္ထိလိန်၌ "ဒါယိကာ" ကဲ့သို့ "အာဇီဝိကာ" ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "အာဇီဝိနိယော" ဟု ရှိသည်၊ နောက်စာအုပ်များ၌ "အာဇီဝိကိနိယော" ဟု ပြင်ကြ၏၊ ပုလ္လိန်၌ "အာဇီဝိက" ဟု ရှိမှသာ ထိုသို့ ပြင်သင့်သည်။

နန္ဒော- နန္ဒရသေ့သည်ငုင်း၊ ဝစ္ဆော– ဝစ္ဆရသေ့သည်ငုင်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ကိစ္ဆော (ကိစ္ဆရသေ့)"ဟု ရှိ၏။] ကိသော- ကိသရသေ့သည်ငုင်း၊ ["ကိသာ" ဟုလည်း ပြင်ကြသည်။] သင်္ကိစ္ဆော – သင်္ကိစ္ဆရသေ့ သည်ငုင်း၊ မက္ခလိ ဂေါသာလော-မက္ခလိဂေါသာလသည်ငုင်း၊ ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ-ပရမသုက္ကာ ဘိဇာတ်မည်၏၊ ဝါ- အလွန်ဖြူစင်သောအမှု၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာဘုံ မည်၏၊ ဣတိ, ဝဒတိ၊ တေ- ထို နန္ဒစသော ရသေ့တို့သည်၊ သဗ္ဗေဟိ – အလုံးစုံသော အဘိ ဇာတ်ရှိသူတို့ထက်၊ ပဏ္ဍရတရာ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)ကိရ–သတတ်။

အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယောတိ- ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဝဒတိ ၌စပ်)၊ မန္ဒဘူမိ–မန္ဒ ဘုံငုင်း၊ ခိဋ္ဌာဘူမိ-ခိဋ္ဌာဘုံငုင်း၊ ပဒဝီမံသဘူမိ-ပဒဝီမံသာဘုံငုင်း၊ ဥဇုဂတဘူမိ- ဥဇုဂတဘုံငုင်း၊ သေက္ခဘူမိ-သေက္ခဘုံငုင်း၊ သမဏဘူမိ- သမဏဘုံငုင်း၊ ဇိန ဘူမိ– ဇိနဘုံငုင်း၊ ပန္ဒဘူမိ- ပန္ဒဘုံငုင်း၊ ဣတိ– သို့၊ အဋ္ဌ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမာ ပုရိသဘူမိယော - ဤ ပုရိသဘုံတို့သည်၊ ဝါ – ဤယောက်ျားတို့၏ ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏)၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ တတ္ထ- ထို ရှစ်ပါး သော ဘုံတို့တွင်၊(မန္ဒဘူမိ စသည်၌စပ်)၊ ဇာတဒိဝသတော-မွေးဖွားရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သတ္တဒိဝသေ– ခုနစ်ရက်တို့ပတ်လုံး၊ သမ္ဖာဓဋ္ဌာနတော–ကျဉ်း မြောင်းသော အဝိဝမ်း အရပ်မှ၊ [သမ္ဖာဓဋ္ဌာနတောတိ မာတုကုစ္ဆိံ သန္ဓာ ယာဟ၊–ဋီ, သစ်။] နိက္ခန္တတ္တာ- ထွက်ခွဲရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တာ– သတ္ဝာတို့သည်၊ မန္ဒာ – နှံကုန်သည်၊ မောမူဟာ – အလွန် တွေဝေကုန်သည်၊

× × × × × × ×

နန္ဒော၊ ပေ၊ ဂေါသာလော။ ။ဤသူတို့ကား အာဇီဝကအကျင့်ကို အထွဋ် အထိပ်ရောက်အောင် ကျင့်နိုဇ်သော အာဇီဝကဆရာကြီးများတည်း၊ ထို့ကြောင့် နိဂဏ္ဌ တို့ထက်ငုင်း, အာဇီဝကသာဝကတို့ထက်ငုင်း, ရသေ့ဖြစ်ကြသော သာဝကအာဇီဝက တို့ထက်ငုင်း သာ၍ ဖြူစင်ရကား " ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ "ဟု ဆိုသည်။ [နန္ဒာဒယော ဟိ အာဇီဝကပဋိပတ္တိံ ဥက္ကံသံ ပါပေတွာ ဋီတာ၊–ဋီကာ။]

ပုရိသဘူမိယော။ ။ ဘူမိသဒ္ဒါသည် "အဝတ္ထာဘုံ" ဟူသော အခိုက်အတန့် အနက်ကိုဟော၏။ [တဘဝတည်းဝယ် မွေးဖွားသည်မှစ၍ ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့် အမျိုး မျိုးကို " အဝတ္ထာဘုံ " ဟု ခေါ်သည်။] ဘဝန္တိ ဧတ္ထာဘိ ဘူမိ- ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့်၊ ပုရိသာနံ+ဘူမိယော ပုရိသဘူမိယော – ယောက်ျားတို့၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၊ ပဓာန နည်းအားဖြင့် " ပုရိသ "ဟု ဆိုသည်၊ မိန်းမများအတွက်လည်း ထိုအခိုက်အတန့် ဘူမိ များကို မက္ခလိဆရာ အလိုရှိသည်သာ။ [ပုရိသဘူမိယောတိ ပဓာနနိဒ္ဒေသော၊ ဣတ္ထီနံပိ ဟေတာ ဘူမိယော ဧသ (ဤဆရာကြီးသည်) ဣစ္ဆတေဝ၊–ဋီကာသစ်။]

ဇာတဒိဝသတော၊ ပေ၊ မန္ဒဘူမိ။ ။မွေးဖွားပြီး၍ ၇ ရက်အတွင်း၌ ကလေး ဝယ်သည် နှံ၏, ညှံ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ၇ ရက် အခိုက်အတန့်ကာလကို "မန္ဒာနံ+ဘူမိ မန္ဒဘူမိ"ဟု ခေါ်သည်။ [သတ္တဒိဝသေတိ အစွန္တသံယောဂဝစနံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဟောန္တိ၊ အယံ-ဤခုနစ်ရက် အခိုက်အတန့်သည်၊ မန္ဒဘူမိ–မန္ဒဘုံမည်၏၊ ဝါ-နှံသူတို့၏ အခိုက်အတန့်မည်၏၊ ဣတိ ဝဒတိ။

ပန – ကား၊ ယေ – အကြင် သတ္တာတို့သည်၊ ဒုဂ္ဂတိတော – ဒုဂ္ဂတိဘဝမှ၊ အာဂတာ - လာခဲ့ရကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေ - ထို သတ္တာတို့သည်၊ အဘိဏှံ–မပြတ်၊ ရောဒန္တိစေဝ- ငိုလည်း ငိုကြကုန်၏၊ ဝိရဝန္တိစ - မြည်တမ်းလည်းမြည်တမ်းကြကုန်၏၊ သုဂတိတော - သုဂတိဘဝမှ၊ အာဂတာ - လာခဲ့ရကုန်သော သတ္တာတို့သည်၊ တံ-ထို သုဂတိဘဝကို၊ အနုဿရိတ္တာ-အဖန်ဖန် အမှတ်ရ၍၊ ဟသန္တိ–ပြုံးရွှင်ကုန်၏၊ အယံ- ဤအခိုက်အတန့်သည်၊ ဒိဋ္ဌာဘူမိနာမ-ဒိဋ္ဌာဘုံမည်၏၊ ဝါ–ပင်ပန်းခြင်း, မြူးပျော်ခြင်း၏ အခိုက်အတန့်မည်၏။

မာတာပိတူနံ– မိဘတို့၏၊ ဟတ္ထံဝါ– လက်ကိုသော်၎င်း၊ ပါဒံဝါ- ခြေကိုသော်၎င်း၊ မဉ္ဆံဝါ–ညောင်စောင်းကိုသော်၎င်း၊ ပိဋ္ဌံဝါ-အင်းပျဉ်ကိုသော်၎င်း၊ ဂဟတ္တာ-ကိုင်၍၊ ဘူမိယံ-မြေပေါ်၌၊(တည်ရာကြမ်းပြင်စသည်၌)၊ ပဒနိက္ခိပနံ- ခြေကိုချခြင်း သည်၊ (ခြေကိုချ၍ စမ်းခြင်းသည်)၊ ပဒဝီမံသာဘူမိ နာမ–ပဒဝီမံသဘုံမည်၏၊ ဝါ-ခြေကိုစုံစမ်းခြင်း၏ အခိုက်အတန့်မည်၏၊ ပဒသာ-ခြေဖြင့် ဂန္တုံ-သွားခြင်းငှါ၊ သမတ္ထကာလေ- စွမ်းနိုင်သူ၏အခါ၌၊ ဥဇုဂတဘူမိနာမ–ဥဇုဂတဘုံမည်၏၊ ဝါ-ဖြောင့်စွာသွားနိုင်သူ၏ အခိုက်အတန့်မည်၏၊

သိပ္ပါနိ–အတတ်တို့ကို၊ သိက္ခိတကာလေ - သင်ခြင်းရှိသူ၏အခါ၌၊ သေက္ခဘူမိနာမ–သေက္ခဘုံမည်၏၊ ဝါ–အတတ်တို့ကို သင်တတ်သူ၏ အခိုက်အတန့်မည်၏၊ ယရာ-အိမ်မှ၊ နိက္ခမ–ထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေ - ရဿေရဟန်းပြုသူ၏

× × × × × × ×

ယေ ပန၊ပေ၊ဒိဋ္ဌာဘူမိ ။ ။ ဒုဂ္ဂတိမှ လာသူတို့သည် ထို ဒုဂ္ဂတိကို အမှတ်ရ၍ ခေဒ-စိတ်ပင်ပန်းကြကုန်၏၊ သုဂတိမှလာသူတို့ကား ထို သုဂတိကိုအမှတ်ရ၍ ပျော်ရွှင်မြူးတူးကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ခေဒနကိုလည်း ဒိဋ္ဌာသဒ္ဒါဖြင့်ယူ၍ (ဝိရူပေကသေသ်သော်လည်းပြု၍) “ဒိဋ္ဌာယ– ပင်ပန်းခြင်း, မြူးပျော်ခြင်း၏+ဘူမိ ဒိဋ္ဌာဘူမိ”ဟု ပြုပါ။ [ခေဒနံ ကိဋ္ဌနဉ္စ ဒိဋ္ဌာသဒ္ဒေနေဝ သင်္ဂဟေတွာ ဒိဋ္ဌာဘူမိတိ ဝုတ္တာ၊–ဋီကာသစ်။]

မာတာ၊ပေ၊ပဒဝီမံသဘူမိ။ ။ခြေ၏ သွားနိုင်-မသွားနိုင်ကို စုံစမ်းခြင်းကိုပင် “ပဒဝီမံသာ”ဟု ခေါ်၏၊ ပဒသ–ခြေကို+ဝီမံသာ- သွားနိုင်, မသွားနိုင် စုံစမ်းခြင်းတည်း၊ ပဒဝီမံသာယ+ဘူမိ ပဒဝီမံသဘူမိ။ [ပဒသ – ခြေကို+နိက္ခိပနံ - ချခြင်း (ချ၍စမ်းခြင်း)၊ ပဒနိက္ခပနံ–ခြင်း။]

သိပ္ပါနိ၊ပေ၊သေက္ခဘူမိ။ ။သိက္ခတ်-အတတ်တို့ကိုသင်တတ်၏၊ ဣတိ သေက္ခော၊ “ သိက္ခ – ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ ”ဟူသော ဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ သေက္ခသ – အတတ်တို့ကို သင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏+ဘူမိ, သေက္ခဘူမိ၊ “ စ:သင်သားအနှယ် ”ဟု ဆိုလိုသည်။ [“သေက္ခ–ကျင့်တတ်သူ”ဟု မပေးရ၊ “သိပ္ပါနိ သိက္ခိတ”ကို ကြည့်၍“သင်တတ်သူ”ဟု ပေးပါ။]

အခါ၌၊ သမဏဘူမိနာမ – သမဏဘုံမည်၏၊ ဝါ – ရသေ့ရဟန်း၏ အဝိဂ် အတန့်မည်၏၊ အာစရိယံ - ဆရာကို၊ သေဝိတွာ – မှီဝဲ၍၊ ဇာနနကာလေ – အကျင့်မှန့်, မမှန်ကို သိရာအခါ၌၊ ဇိနဘူမိနာမ-ဇိနဘုံမည်၏၊ ဝါ-အောင်နိုင်သူ၏ အဝိဂ်အတန့်မည်၏၊ ပန္နကော – ဆွမ်းခံလှည့်လည်တတ်သော၊ ဝါ-မိမိတို့၏ အကျင့်ကို ကျင့်တတ်သော၊ ဇိနော-အိုမင်းပြီးသော၊ ဝါ-မိမိ၏ အကျင့် ပဋိပတ်ဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အောင်နိုင်ပြီးသော၊ ဘိက္ခု စ-ရသေ့ရဟန်းသည်လည်း၊ ကိန္တိ – တစုံတခုကို၊ န အာဟ-မပြောတော့၊ ဣတိ ဧဝံ – ဤသို့ သူတို့ပါဠိ,

× × × × × × ×

သမဏဘူမိ။ ။အတတ်ပညာ သင်ပြီးသောအခါ ရသေ့ရဟန်း ပြုလိုသူအတွက် “ သမဏဘူမိ ”ဟု ခေါ်အပ်သော အခဲ့က်အတန့်တမျိုးကို ပြသည်၊ သမဏသ + ဘူမိ သမဏဘူမိ–သမဏဖြစ်ရာ အဝိဂ်အတန့်။

ဇိနဘူမိ။ ။ဇာနနကာလေကို “ဝတာဝတဇာနနကာလေ-အကျင့်မှန်, အကျင့်မှားကို ခွဲခြားး၍ သိရာအခါ၌ ”ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ရဟန်းပြုပြီးနောက် ဆရာကို မှီဝဲဆည်းကပ်၍ အကျင့်တို့၏ အမှန် အမှားကိုသိရာ အဝိဂ်အတန့်ကို “ ဇိနဘူမိ ” ဟုဆိုသည်၊ ဇိနာတိ – အကျင့်ကို သိသောအားဖြင့် အောင်နိုင်တတ်၏၊ ဣတိ ဇိနော၊ ဇိန သ + ဘူမိ ဇိနဘူမိ။

ဘိက္ခု စ ပန္နကော။ ။“ ဘိက္ခု စ ၊ပေ၊ အာဟ ”သည် တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ စီကုံးအပ်သော ပါဠိတည်း၊ ပန္နကောကို“ဘိက္ခာယ ဝိစရဏကော၊ တေသံဝါ ပဋိပတ္တိ ပဋိပန္နကော”ဟု ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ ၂ နည်းပေးထားသည်၊ ထိုတွင် ပဌမနည်း၌ ပဒဓာတ်သည် ဣရိယာပထဂမန အနက်ဟောတည်း၊ ဒုတိယနည်း၌ကား ပဋိပတ္တိဂမနအနက်ဟောတည်း၊ တပစ္စည်းကို အန္ဒပြု၊ “ ပန္နောယေဝ ပန္နကော ” ဟု သွတ္ထိ၌ ကပစ္စည်းသက်။

ဇိနော န ကိန္တိ အာဟ။ ။ဇိနောကို “ဇိတ္တော ဇရာဝသေန ဟိနဓာတုကော” ဟုဂုဏ်း, “အတ္တာနော ဝါ ပဋိပတ္တိယာ ပဋိပက္ခံ ဇိနိတ္တာ ဌိတော”ဟုဂုဏ်း ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်း၌ ဇရဓာတ်, ဘိဒါဒိတော စသောသုတ်ဖြင့် တကို ဤနပြု, ရဿပြု၊ အဇိရိတိ ဇိနော-အိုမင်းပြီးဖြစ်၍ ယုတ်လျော့သော ဓာတ် ၄ ပါးရှိရကား ဘာစကားကိုမျှ မပြောတော့-ဟူလို၊ ဒုတိယနည်း၌ ဇိဓာတ်, ဣနပစ္စည်း၊ အဇိနိတိ ဇိနော၊ “ မိမိအကျင့်ဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အောင်နိုင်ပြီးဖြစ်၍ ဘာကိုမျှ မပြောတော့”ဟူလို။

ဋီကာ။ ။သော ကိရ တထာဘူတော ဓမ္မံပိ ကဿစိ န ကထေတိ-ထိုသို့ ပန္နကဇိနဖြစ်နေသော ထို ရသေ့ရဟန်းသည် တရားကိုသော်မှလည်း တစုံတယောက်အား မဟောတော့ သတတ်၊ တေနာဟ – န ကိန္တိ အာဟာတိ၊ သြဋ္ဌဝဒနာဒိဝိပုကာရေ ကတေပိ-ပြောမည်ဟု ကြံ၍ (နှုတ်ခမ်း ပါးစပ်တို့၏ ဖေါက်ပြန်လှုပ်ရှားခြင်းကို ပြုအပ်ပြီးသော်လည်း) ခမနဝသေန နကိန္တိ ဝဒတီတိဝိ ဝဒန္တိ-သည်းခံအောင့်အီး ချုပ်တီးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဘာစကားကိုမျှ အသံထွက်အောင် မပြောတော့” ဟုလည်း ဝဒန္တိ ဝါဒ ရှိပါသေး၏, တဲ့။

လားရှိသည့်အတိုင်း၊ အလာဘိံ-ရခြင်း မရှိသော၊ (ဆွမ်းခံလှည့်လည် ပါသော်လည်း ရခြင်းမရှိသော)၊ သမဏံ - ရသေ့ရဟန်းကို၊ ပန္နဘူမိတိ - ပန္နဘုံဟူ၍၊ ဝါ-လဲကျနေသူ၏ အခိုက်အတန့်ဟူ၍၊ ဝဒတိ။

ကျေနပညာသ အာဇီဝသတေတိ – ကား၊ ကျေနပညာသ အာဇီဝဝုတ္တိ သတာနိ - တခုဖြင့်ယုတ်သော ငါးဆယ်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အရာတို့သည်၊ ဝါ-တခုဖြင့်ယုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းငါးထောင်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏)၊ ပရိဗ္ဗာဇကသတေတိ-ကား၊(ကျေနပညာသ)ပရိဗ္ဗာဇက

× × × × × × ×

အလာဘိံ သမဏံ။ ။"သော နကုမ္ဘိမုခါ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာတိ– ထိုအစေလကသည် ထမင်းအိုးဝမှ ခူး၍လောင်းအပ်သောဆွမ်းကို မခံယူ"ဤသို့စသောနည်းဖြင့် မဟာသီဟနာဒသုတ်၌ ဆိုအပ်လတံ့သော (ဆွမ်းခံ၍ မရဘို့ရန်) အကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် ဆွမ်းခံ၍ မရသူကို "အလာဘီ"ဟု ဆိုသည်။

ပန္နဘူမိ။ ။တတောယေဝ ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလပရေတတာယ–ထိုဆွမ်းခံ၍ မရသည့်အတွက် ဆာလောင်ခြင်း အားနည်းခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သယနပရာယဏံ သမဏံ ပန္နဘူမိတိ ဝဒတိ – အိပ်ရာလျှင် လည်းလျောင်းရာရှိသော (အိပ်ရာပေါ်၌ လဲနေသော) ရဟန်းကို "ပန္နဘူမိ"ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ သယနပရာယဏံကိုထေဒံ၍"ပန္န"၌ "ပတဓာတ်, တပစ္စည်းကို အန္နပြု"ဟု ယူပြီးလျှင် " ပတတိ-လဲကျနေ၏၊ ဣတိ ပန္နော၊ ပန္နဿ+ဘူမိ ပန္နဘူမိ"ဟု ပြုပါ၊ "ပန္နကော"အဖွင့်တုန်းက အနက်များသည် ဤ ပန္နနှင့် မဆိုင်၊ "ပန္နလောမာတိ ပတိတလောမာ" ဟူသော ပုဒ်ကဲ့သို့ ဤ ပန္နဉ်လည်း " ပတိတ " အနက်သာတည်း။

အာဇီဝသတေ။ ။"ဇီဝနံ ဝုတ္တိ ဇီဝိကာ, အာဇီဝေါ ဝတ္တနဥာထ"–အဘိဓာန် (၄၄၅)၊ အာဇီဝနှင့် ဝုတ္တိသည် အသက်မွေးမှု အနက်ဟောချင်းတူ၏၊ ထို့ကြောင့် အာဇီဝ၏အနက် ထင်ရှားအောင် " အာဇီဝဝုတ္တိ " ဟု ဝုတ္တိသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ သတေကို "သတာနိ"ဟု ဖွင့်ခြင်းကား ထိုဆရာကြီးသည် သဒ္ဒလိန်ကို နားမလည်သောကြောင့် "သတေ" ဟု ဆိုထားကြောင်းကို ပြ၏။ [နောက်စာအုပ်များ၌ "အာဇီဝက သတေ"ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်တည်း။]

ကျေနပညာသ။ ။"ဒသသတ"ဟူရာ၌ "တဆယ်ဖြင့် မြောက်အပ်သော တရာ, ဝါ – တထောင်" ဟု အနက်ထွက်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အာဇီဝသတကို ကျေနပညာသ (တခုယုတ် ၅၀, ဝါ-၄၉) ဖြင့် မြောက်လျှင် "တရာယုတ် ငါးထောင်, ဝါ-လေးထောင့်ကိုးရာ"ဟု အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ "တခုဖြင့်ယုတ်လျော့သော တရာ့ငါးဆယ်"ဟု ပေးသော အနက်ကို စဉ်းစားပါ၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ၊ ရှေ သာမညဖလသုတ် အစ၌လည်း "အမုတေလသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ"ဟု ရှိခဲ့ပြီ၊ အနက်ကိုပြန်ကြည့်ပါ။

ပရိဗ္ဗာဇကသတေ။ ။ပရိဗ္ဗာဇကဖြင့် ပရိဗ္ဗာဇကတို့၏ ပဗ္ဗဇ္ဇာ (ပရိဗ္ဗိုဇ်ရဟန်းအဖြစ်) တိုင်အောင် ယူစေလိုရှိ "ပရိဗ္ဗာဇက ပဗ္ဗဇ္ဇာသတာနိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်မှ ကျေနပညာသကိုယူ၍ နိဿယအနက် ပေးထားသည်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာသတာနိ – တခုဖြင့်ယုတ်သော ငါးဆယ်သော ပရိဗ္ဗိဇ် ရသွေ့ရဟန်း အဖြစ်၏ အရာတို့သည်၊ ဝါ - တခုဖြင့်ယုတ်သော ပရိဗ္ဗိဇ်ရသွေ့ရဟန်း အဖြစ် ငါးထောင်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ နာဂါဝါသသတေတိ-ကား၊ (ကျွန်ုပ်သည်သ) နာဂမဏ္ဍလသတာနိ - တခုဖြင့်ယုတ်သော ငါးဆယ်သော နဂါးတို့၏နယ်မြေ အဝှမ်းအရာတို့သည်၊ ဝါ – တခုဖြင့် ယုတ်သော နဂါးတို့၏ နယ်မြေအဝှမ်း ငါးထောင်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ဝိသေဋ္ဌာယသဒ်တတိ–ကား၊ ဝိသတိန္ဒြိယသတာနိ-၂၀ သော ဋ္ဌာန်အရာ တို့သည်၊ ဝါ-ဋ္ဌာန်း ၂ ထောင်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တိံသေနိရယသတေတိ-ကား၊ တိံသနိရယသတာနိ သုံးဆယ်သောငရဲအရာတို့သည်၊ဝါ-ငရဲသုံးထောင် တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ရဇောဓာတုယောတိ-ရဇောဓာတုယောဟူသော စကား ကို၊ ရဇသြကိရဏဋ္ဌာနာနိ– မြေတို့၏ ရောပြွမ်းရာအရပ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထပိဋ္ဌ ပါဒပိဋ္ဌဒီနိ - လဲက်ဖမိုး, ခြေဖမိုး အစရှိသောအရပ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ် ၍၊ ဝဒတိ၊ သတ္တသညိဂဟ္ဏာတိ – သတ္တသညိဂဟ္ဏာဟူသော စကားကို၊ သြဋ္ဌ ဂေါဏ ဂဒြဘ အဇ ပသု မိဂ မဟိံသေ – ကုလားအုပ်, နွား , မြည်း, ဆိတ်, သိုးမျိုး, ဆတ်, နွားနေဝံ အစရှိသော သားကောင်မျိုး, ကျွဲတို့ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ ဝဒတိ၊ သတ္တ အသညိဂဟ္ဏာတိ-သတ္တ အသညိဂဟ္ဏာဟူသော စကားကို၊ သာလိ ဝီဟိ ယဝ ဂေါဓူမ ကင်္ဂု ဝရက ကုဒြူသကေ – သလေး, ကောက်, မုယော, နှမ်းကောက်, ဆတ်, ပြောင်း, လူးတို့ကို၊ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

× × × × × × ×

နာဂါဝါသသတေ။ ။"နာဂါနံ + အာဝါသော" အရ "နဂါးတို့၏နေရာ" ဟူသည် နဂါးဘုံတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နာဂမဏ္ဍလသတာနိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "မဏ္ဍလ" သဒ္ဒါသည် "မဟိံသကမဏ္ဍလံ – မဟိံသက နယ်မြေအဝှမ်း"ဟူရာ၌ "နယ်မြေအဝှမ်း (တိုင်းပြည်)" အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤဥစ္စာလည်း နဂါးပြည် (နဂါးဘုံ) အနက်ကို ဟော၏။ [နာဂဘဝနံ နာဂမဏ္ဍလံ၊ ယထာ–မဟိံသက မဏ္ဍလန္တိ၊–ဋီကာသဒ်။]

ရဇောဓာတုယော။ ။အဏုမြူစသော မြူတို့ကို "ရဇ"ဟု ဆို၏၊ "ရဇဓာတု ယော–မြူဓာတ်တို့သည်"ဟု အနက်ဖြစ်သော်လည်း ထို မဂ္ဂလိဆရာကြီး၏ ဆိုလိုရင်း မှာ "မြူတို့၏ရောပြွမ်းရာ (မြူများစွာစုရာ) ဌာနဖြစ်သော လက်ဖမိုး ခြေဖမိုးစသည်ကို ဆိုလိုသည်၊ ဌာန်မြူတို့၏ ရဇအမည်ကို ဌာနလက်ဖမိုး ခြေဖမိုးတို့၌တင်စား၍သော ဌာန။ ပစာတည်း။ [" ဌာနာနိ "၏ နောက်၌ ပိဒ်ရှိသောကြောင့် တဝါကျအဖြစ်ဖြင့် အနက် ပေးရိုးဖြစ်၏၊ ဒီဓိကား ထိုပိဒ်ကို မလို ဟု ယူဆ၍ တဆက်တည်း အနက်ပေးလိုက် ပါသည်။]

သညိဂဟ္ဏာ, အသညိဂဟ္ဏာ။ ။သြဋ္ဌစသည်ကို သညာရှိသော (စိတ်) ရှိသော ကြောင့် "သညာရှိသော ဂဟ္ဏရှိသော သတ္တာ" ဟု ဆိုသည်၊ သာလိ စသည်တို့ကိုကား သညာမရှိသောကြောင့် " အသညိဂဟ္ဏ " ဟု ဆိုသည်။ [ပသုဖြင့် သိုးအမျိုးဟူသမျှကို ယူ၍, မိဂဖြင့် ဆတ်, နွားနောက်စသော သားကောင်များကို ယူသည်။]

နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာတိ - နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာဟူသော စကားကို၊ ဂဏ္ဌိမှိ - အဖုအဆစ်၌၊ ဇာတဂဗ္ဘာ - ဖြစ်သော ကိုယ်ဝန်ရှိကုန်သော၊ ဥစ္ဆု ဝေဥု နဋ္ဌာဒယော - ကြီ, ဝါး, ကျူ အစရှိသည်တို့ကို၊ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ သတ္တဒေဝါတိ-ကား၊ ဒေဝါ-နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ဗဟူ-များစွာကုန်၏၊ [စာတုမဟာရာဇိကာဒိ ဗြဟ္မကာယိကာဒိ ဝသေန, တေသံစ အန္တရဘောဒဝသေန (စတုမဟာရာဇ်အတွင်း၌ အချင်းချင်း ကွဲပြားခြင်း, ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာအတွင်း၌ အချင်းချင်း ကွဲပြားခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်) ဗဟူဒေဝါ။] ပန-ထိုသို့ပင် နတ်ဗြဟ္မာတို့များ ပါသော်လည်း၊ သော-ထို မက္ခလိဆရာကြီးသည်၊ သတ္တာတိ-သတ္တဟူ၍၊ ဝါ-ခုနစ်ယောံတို့ဟူ၍၊ ဝဒတိ၊ မနုဿာပိ- လူတို့သည်လည်း၊ အနန္တာ-အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိကုန်၊ သော - ထို မက္ခလိဆရာကြီးသည်၊ သတ္တာတိ - သတ္တဟူ၍၊ ဝါ- ခုနစ်ယောက်တို့ဟူ၍၊ ဝဒတိ။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဗဟူဒေဝ မနုဿာပိ အနန္တာ" ဟု ရှိ၏၊ "ဗဟူဒေဝ- များကုန်သည်သာ" ဟုလည်း အနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော်ထိုဗဟူဒေဝသဒ္ဒါ ပိုဟန်တူသည်။] သတ္တ ပိသာစာတိ-ကား၊ ပိသာစာ-မြေဘုတ်တို့သည်၊ မဟန္တမဟန္တာ-အလွန်များကုန်၏၊ [ဋီကာတို့၌ "ပေသာစာ" ဟု ရှိ၏။] (သော-ထို မက္ခလိဆရာကြီးသည်၊) သတ္တာတိ, ဝဒတိ၊ သရာတိ-ကား၊ မဟာသရာ- အိုင်ကြီးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ (သော- သည်၊) ကဏ္ဏမုဏ္ဍ ၊ပေ၊ ဒဟေ- ကဏ္ဏမုဏ္ဍအိုင်, ရထကာရအိုင်, အနောတတ္တအိုင်, သီဟပ္ပပါတအိုင်, ဆဒ္ဒန္တအိုင်, မန္ဒာကိနီအိုင်, ကုဏာလအိုင်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဝဒတိ။

ပဝုဋ္ဌာတိ-ကား၊ ဂဏ္ဌိကာ-အဖုအဆစ်ရှိသော အရာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ပပါတာတိ-ကား၊ မဟာပပါတာ- ကြီးစွာသော ချောက်ကမ်းပါးပြတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပပါတသတာနီတိ-ကား၊ (သတ္တ)ခုဒ္ဒကပပါတသတာနိ-ငယ်သော

× × × × × × ×

နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ။ ။ဂဏ္ဌိ+နိဿိတော+ ဂဗ္ဘော နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘော၊ နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘော ဧတေသံတိ နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ-အဆစ်၌မှီသော ကိုယ်ဝန်ရှိသောသတ္ဒာတို့။ [ထိုမက္ခလိဆရာကြီးသည် သာလိ, ဥစ္ဆု စသည်ကိုလည်း "အသက်ရှိသောသတ္ဒာ" ဟု ယူဆသည်။]

ဂဏ္ဌိကာ။ ။"ပဗ္ဗဂဏ္ဌိကာ-အဆစ်အဖုရှိသော အရာတို့၊ ပဗ္ဗဂဏ္ဌိမှိ ဟိ ပဗုဋ္ဌသဒ္ဒေါ-ပဗုဋ္ဌသဒ္ဒါသည် ပဗ္ဗဂဏ္ဌိအနက်၌ ထင်ရှားသော ရုဋ္ဌီသဒ္ဒါတည်း" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ရုဋ္ဌီဟု မကြီဘဲ "ပဝုဋ္ဌာ - အပြားအားဖြင့် ဖုံးအပ်သောအဆစ် ရှိသူတို့" ဟု ပေးလျှင်လည်း သဒ္ဒတ္ထဖြစ်နိုင်စရာရှိ၏၊ ဝကို ဗပြုလျှင် "ပဗုဋ္ဌာ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "သ ပုဋ္ဌာ" ဟု ရှိသည်ကား မှားဟန်တူသည်။

ခုဒ္ဒက ပပါတသတာနိ။ ။ပ + ပတန္တိ ဧတ္ထာတိ ပပါတော - ကျရာ (ကျစရာ) ဖြစ်သော ချောက်ကမ်းပါးပြတ်၊ ကြီးကျယ်၍ ထင်ရှားသောကြောင့် မဟာပပါတကို သီးခြားခွဲ၍ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ခုဒ္ဒကပပါတတို့ကိုသာ ယူရတော့သည်။

ချောက်ကမ်းပါးပြတ် ခုနစ်ရာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [ပါဠိတော်မှ သတ္တကိုယူ၍ ပေးသည်။] သုပိနာတိ-ကား၊ မဟာသုပိနာ-အိပ်မက်ကြီးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သုပိနသတာနိတိ - ကား၊ (သတ္တ) ခုဒ္ဒကသုပိနသတာနိ - ငယ်သောအိပ်မက် ခုနစ်ရာတို့သည်၊(ဟောန္တိ)။ [ဤဥဒ္ဒါလည်း မဟာသုပိနကိုယူဥဒ္ဒါးဖြစ်သောကြောင့် ခုဒ္ဒကသုပိနကိုသာ ယူရတော့သည်၊ ပါဠိရိသေသနည်းချည်းတည်း။]

မဟာကပ္ပိနာတိ - ကား၊ မဟာကပ္ပါနံ - မဟာကပ်တို့၏၊ [အသင်္ခ်ကပ် ၄ ကပ်ကို မဟာကပ်တကပ် ဟု ခေါ်သည်၊] စုလ္လာသီတိသတ သဟဿာနိ - ရှစ်သန်း လေးသိန်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ - ထို မဟာကပ္ပါနံ စုလ္လာသီတိသတ သဟဿာနိဟူသောပါဠ်၌၊ ကေမှ-တခုသော၊ မဟာသရ-အိုင်ကြီးမှ၊ ဝဿသတေ ဝဿသတေ-အနှစ်တရာ အနှစ်တရာ၌၊ (အနှစ်တရာ အနှစ်တရာကြာမှ၊) ကုသဂ္ဂေန - သမန်းမြက်ဖျားဖြင့်၊ ကံ - တပေါက်သော၊ ဥဒကဗိန္ဒုံ-ရေပေါက်ကို၊ နီဟရိတ္ဝာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ သတ္တက္ခတ္တုံ-ခုနစ်ကြိမ်၊ တမ္မိသရေ-ထိုအိုင်ကို၊ နီရုဒကေ - ရေမရှိသည်ကို၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဧကော မဟာကပ္ပေါ-မဟာကပ်တကပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ, ဝဒတိ၊ ဧဝရူပါနံ-ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ (ဤမျှလောက် ရှည်ကြာကုန်သော၊) မဟာကပ္ပါနံ - မဟာကပ်တို့၏၊ စတုရာသီတိသတသဟဿာနိ - ရှစ်သန်း လေးသိန်းတို့ကို၊

× × × × × × ×

မဟာကပ္ပါနံ။ ။မဟာကပ္ပိနောကို "မဟာကပ္ပါနံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "မဟာကပ္ပါနံ" ဟု ဆိုလိုလျက် သဒ္ဒါအသုံးကို နားမလည်သောကြောင့် " မဟာကပ္ပိနော " ဟု ဆိုသတတ်၊ ထို့ကြောင့် မဟာကပ္ပိနောသည် သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် စိစစ်ခြင်းခံနိုင်သော သဒ္ဒါမဟုတ်။ [မဟာကပ္ပိနောတိ ဣဒံ မဟာကပ္ပါနံတိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သဒ္ဒတော ပနေသ အဇာနန္တော ဧဝံ ဝဒတိတိ နံ ဝိစာရဏာကွမံ၊- ဋီကာသစ်။]

စုလ္လာသီတိ။ ။"တထာ စုလ္လာသီတိ သတ သဟဿာနိတိ ဣဒမ်ပိ" ဟု ဋီကာသစ် ဆိုသောကြောင့် "စုလ္လာသီတိ" လည်း သဒ္ဒါနည်းအရ စိစစ်ခြင်းငှါ ခံသောပုဒ်မဟုတ်ဟု ဆိုလို၏၊ သို့သော်"စုလ္လဳာသီတိ သဟဿာနိ, ကပ္ပါတိဒ္ဓန္တိ ယေ မရှ"စသည်ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည်၌ ရှိသေးရကား သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် စိစစ်နိုင်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ပင် "သဒ္ဒရစကာ ပန စတုရာသီတိယာ တုလောပေါ, စသ စု, ရသ လော, ဒ္ဒီတ္တဲ့ဂ္ဂာတိ ဝဒန္တိ- သဒ္ဒါကျမ်းကို စီရင်သော ဆရာတို့သည်ကား စတုရာသီတိမှ တုကို ချေ, စကို ဂုပြု, ရကို လပြု, ဒ္ဒေဘော်လည်း လာစေ၍ "ဟု စတုရာသီတိကို စုလ္လာသီတိပြုံးအောင် ရုပ်တွက်ပြလေသည်။

ကော မဟာသရာ။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌ "တ္တေကာ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း "တေပ္ပမာဏဝတာ-ဤခုနစ်အိုင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော" ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော် မကောင်းပါ၊ "ကေမှာ" ဟု နောက်ပြင်ပါဠိသာ ကောင်းပါသည်၊ "ခုနစ်အိုင်"ကို အဲ့လိုလျှင် "တ္တေကေဟိ မဟာသရေဟိ" ဟုသာ ဆိုသင့်ပါသည်။

ခခပေတ္တာ - ကုန်စေ၍၊ ဗာလေစ–လူမိုက်တို့သည်၎င်း၊ ပဏ္ဍိတေစ- လူလိမ္မာတို့သည်၎င်း၊ ဒုက္ခဿ- ၏၊ အန္တံ– အဆုံးကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကြရကုန်၏၊ ဣတိ အယံ– ဤသည်ကား၊ အဿ – ထို မက္ခလိဆရာကြီး၏၊ လဒ္ဓိ – အယူတည်း၊ ပဏ္ဍိတောပိ–လူလိမ္မာသည်လည်း၊ အန္တရာ-ရှစ်သန်း လေးသိန်းသော မဟာကပ်တို့၏အကြားဌာ၊ ဝိသုဒ္ဓိတုံ – စင်ကြယ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ ကိရ– မစွမ်းနိုင်သတတ်၊ ဗာလောပိ-လူမိုက်သည်လည်း၊ တတော-ထို ရှစ်သန်းလေးသိန်းသော မဟာကပ်ထက်၊ ဥဒ္ဓံ-အလွန်၊ န ဂစ္ဆတိ(ကိရ)- မသွားရတော့သတတ်။

သီလေနာတိ - ကား၊ အစေလကသီလေန၀ါ - အစေလကတို့၏ သီလဖြင့်သော်၎င်း၊ အညေန- အစေလကတို့၏ သီလမှတပါးသော၊ ယေန ကေနစိ၀ါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော သီလဖြင့်သော်၎င်း၊ ၀တေနာတိ - ကား၊ တာဒိသေန၀- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ၀တေန–အကျင့်ဖြင့်၎င်း၊ [“ အစေလက၀တေန၀ါ အညေန၀ါ ယေန ကေနစိ ”ကို “ တာဒိသေန ”ဟု ပြန်၍ဆွန်းသည်။] တပေနာတိ-ကား၊ တပေါကမ္မေန-ခြိုးခြံသောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ (ပရိပါစေဿာမိ ဌ္ဌစပ်)၊ ယော - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဟံ– ငါသည်၊ (ငါက)၊ ပဏ္ဍိတော - ပညာရှိသူတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အန္တရာ–မဟာကပ် ရှစ်သန်းလေးသိန်း မပြည့်မီအကြားဌာ၊ ဝိသုဇ္ဈတိ-စင်ကြယ်

× × × × × × ×

ဗာလေ ပဏ္ဍိတေ။ ။“တိလိဂ်တော ဌာနေ သိယောနမေ” ဟူသော သဒ္ဒနိတိ, နာမ်, ဂဖ သုတ်ဖြင့် ပဌမာယောကို ပြု၍ “ ဗာလေ , ပဏ္ဍိတေ ” ဟု ဖြစ်၏၊ တနည်းအားဖြင့်ကား“သဒ္ဒါအသုံးကို နားမလည်သောကြောင့် ဤသို့ဆိုသည်”ဟု သော်လည်းကြံပါ။[“ ဗာလ ” အရ လူနုံ လူအ လူန လူထိုင်း လူရိုင်း လူဖျင်း လူညံ့ အားလုံးကို ယူ၍၊ “ပဏ္ဍိတ”အရ ပညာရှိသူတော်ကောင်းများကို ယူပါ။

ပဏ္ဍိတောဝိ ကိရ။ ။သံသရာကို “ရှစ်သန်းလေးသိန်း”ဟု အတိုကျ သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပဏ္ဍိတလည်း ထိုအတွင်း၌ သံသရာမှ စင်ကြယ်အောင်မတတ်နိုင်”ဟုဆိုသည်၊ မက္ခလိဆရာကြီး၀ါဒကို တဆင့်ကြားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “ကိရ”ဟု ဆိုသည်ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ [ကိရာတိ ၀ါဒါနုဿ၀ေ နိပါတော။] ။ထို၀ါဒကို မနှစ်သက်သောကြောင့် “ကိရ” ဟု ဆိုသည်ဟုလည်း ကြံသင့်၏၊.... [နှစ်မသက်ကား, တဆင့်ကြား, ထားလေ ကိရသာ၊ (နိယာမ်)။]

တပေါကမ္မေန။ ။ပါပကေ ဓမ္မေ တပတီတိ တပေါ= ယုတ်မာသော အကုသိလ်တို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သောကြောင့် ရဟန်း တပသီတို့၏ မြိုးခြံသောအကျင့်, ရဟန်းတို့၏ ဓုတင်စသောအကျင့်ကို “ တပ ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို တပကို ကျင့်မှုကို “ တပေါကမ္မ ”ဟု ခေါ်သည်။ [ဤ၌လည်း “ တာဒိသေန ” ပုဒ်ကို လိုက်ရမည်ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ မိမိကား သီလ–၀တတို့မှ တမျိုးတခြားဖြစ်သောကြောင့် “လိုက်ဘွယ်မလို” ဟု ထင်သည်။]

၏၊ ဝါ - စင်ကြယ်အောင် အားထုတ်၏၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပရိပက္ကံ-မရင့်ကျက်သေးသော၊ ကမ္မံ- သံသရာ၌ လှည့်လည်ကြောင်းကံကို၊ ပရိပါစေတိ နာမ -ရင့်ကျက်စေသည် မည်၏။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဟံ- ငါသည် (ငါက)၊ ဗာလော-မိုက်သူတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တာပရိမာဏံ- ဆိုအပ်ပြီးသော မဟာကပ္ပရှစ်သန်းလေးသိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ-ကာလကို၊ အတိက္ကမိတွာ-ကျော်လွန်၍၊ ယာတိ-သွား၏၊ ဝါ-သွားဘို့ရန် အားထုတ်၏၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ ပရိပက္ကံ-ရင့်ကျက်သော၊ (ကမ္မံ-သံသရာ၌ လှည့်လည်ကြောင်းကံကို၊) ဖုသ ဖုသ-ရောက်၍ရော်၍၊ ဗျန္တိံ-ကင်းသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိအောင်၊ (သံသရာ မဆုံးအောင်)၊ ကရောတိ နာမ -ပြုသည်မည်၏၊ ဟေဝံ နတ္ထိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ (မရင့်ကျက်သေးသောကံကို ရင့်ကျက်စေနိုင်ခြင်း, ရင့်ကျက်ပြီးသောကံကို ကင်းသောအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိအောင် ပြုနိုင်ခြင်းသည်၊) နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ - မှန်၊ တံ ဥဘယမ္ပိ- ထို အပရိပက္ကပရိပါစန , ပရိပက္ကဗျန္တိကရဏာ ၂ ပါးလုံးကိုလည်း၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ- မတတ်နိုင်၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏။

× × × × × × ×

အပရိပက္ကံ။ ။အပရိပက္ကံကို "အပရိပက္ကံ သံသရဏနိမိတ္တံ" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မံ- သံသရာ၌ လှည့်လည်ကြောင်းကံကို" ဟု ပေးပါသည်၊ သီလဝတတေပါကမ္မတို့ဖြင့် လျင်မြန်စွာစင်ကြယ်ခြင်းသို့ရောက်အောင် အားထုတ်ခြင်းသည် အပရိပက္ကဖြစ်သော ကံကို ရင့်ကျက်စေသည်မည်၏၊ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်က ထိုသို့လည်း အပရိပက္ကံကို ရင့်ကျက်စေအောင် မတတ်နိုင်ပါ-ဟူလို။

ပရိပက္ကံ ဖုသ ဖုသ။ ။[ဖုသ ဖုသကို "ပတ္ဝာ ပတ္ဝာ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဖုသဓာတ်၏ ထိခြင်းကိုပင် "ရောက်ခြင်း" ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ "ဖုသ ဖုသ" ဟု ၂ ပုဒ်ဆိုခြင်းကား အာဘိက္ခညအနက်ကို ပြခြင်းတည်း၊ အာဘိက္ခညသည် အဓိပ္ပါယ်ကို ငြဟ္မဇာလသုတ်, ဒိဋ္ဌဂတိကာဓိဋ္ဌာနဝဋ္ဋကထာအဖွင့်၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဆိုလိုရင်းကား-ပရိပက္ကံ (ရင့်ကျက်သော သံသရာ၌ လှည့်လည်ကြောင်းကံ) ကို ထိရောက်၍ထိရောက်၍ ရင့်ကျက်ခြင်းသို့မရောက်စေဘဲ ထိုကံကို အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိအောင် (မရင့်ကျက်နိုင်အောင်) ပြုခြင်းတည်း၊ ဗာလဖြစ်သူကလည်း ထိုသို့သံသရာရှည်အောင် မပြုနိုင်ပါ, ရင့်ချိန်တန်လျှင် ရင့်ရမည်သာ ဖြစ်သည် - ဟူလို။ [ပရိပက္ကံ ကမ္မံ ဖုသ ဖုသ ကာလေန ပရိပက္ကဘာဝါနာပါဒနေန (ရင့်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်စေခြင်းအားဖြင့်) ဗျန္တိံ ဝိဂတန်တံ ကရောတိနာမာတိ၊ - ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဗျန္တိံနောက်၌"ဝိဂမနံ"ဟု ဗျန္တိအဖွင့်ကို ဘွဲ့ရ၏၊ "ဝိ+အန္တ"မှ "ဗျန္တ" ဟု ဖြစ်၍, အဿထွိအနက်၌ ဤပစ္စည်းဖြင့် "ဗျန္တိ" ဟု ပြီးသောကြောင့် "ဝိဂတန်တံ"ဟုသာ ဖွင့်သင့်သည်၊ "ဗျန္တိံ-ကင်းသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိအောင်" ဟု ပေး၍ "သံသရာ မဆုံးနိုင်အောင်"ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။

ဒေါဏမိတေတိ- ကား၊ ဒေါဏေန–စိတ်တောင်းဖြင့်၊ မိတံဝိယ–ချင့်အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။ [ဋီကာသစ်၌ "တုမ္ဗေန– ပြည်ဖြင့်"ဟု ဖွင့်သွားလေ၏။] သုခဒုက္ခေတိ– ကား၊ သုခဒုက္ခံ - သုခ, ဒုက္ခကို၊ (ဒေါဏမိတေ- စိတ်တောင်းဖြင့် ချင့်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏)၊ ပရိယန္တကတေတိ- ကား၊ ဝုတ္တပရိမာဏေန- ဆိုအပ်ပြီးသော ရှစ်သန့်းလေးသိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလေန - ကာလအားဖြင့်၊ ကတပရိယန္တေ- ပြုအပ်ပြီးသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ နတ္ထိ ဟာယနဝမုနေတိ- ကား၊ ဟာယနဝမုနာနိ - ယုတ်လျော့ခြင်း , တိုးပွားခြင်းတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ သံသာရော–သံသရာသည်၊ ပဏ္ဍိတဿ– လူလိမ္မာ၏အတွက်၊ နဟာယတိ- မယုတ်လျော့၊ ဗာလဿ- လူမိုက်၏အတွက်၊ နဝမုတိ- မတိုးပွား၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဥက္ကံသာဝကံသေတိ-ကား၊ ဥက္ကံသာဝကံသာ-အလွန်,အလျော့တို့သည်၊ (နတ္ထိ)၊ ဧတံ– ဤဥက္ကံသာဝကံသေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဟာယနဝမုနာနံ- ဟာယန, ဝမုနတို့ကို၊ အဓိဝစနံ- ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

ဣဒါနိ-၌၊ တမတ္ထံ-ထိုသံသရာ၏ အလွန် အလျော့မရှိဟူသော အနက်ကို၊ ဥပမာယ- ဥပမာဖြင့်၊ သာဓေန္တော- ပြီးစေလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သေယျထာပိနာမာတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထို သေယျထာပိနာမ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သုတ္တဂုဋ္ဌေတိ- ကား၊ ဝေဌေတွာ – ရစ်ပတ်၍၊ ကတသုတ္တဂုဋ္ဌေ- ပြုအပ်သော ချည်လုံးသည်၊ (ပလေတိ ၌စပ်)၊ ဝါ-ကို၊ (ခိတ္တေ၌စပ်)၊ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတီတိ– ကား၊ ပဗ္ဗတေဝါ – တောင်ပေါ်၌သော်ငင်း၊ ရုက္ခဂ္ဂေဝါ– သစ်ပင်ဖျား၌သော်ငင်း၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ခိတ္တံ– ပစ်ချအပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊)သုတ္တပ္ပမာဏေန-ချည်၏ပမာဏဖြင့်၊ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ-ဖြေလျက်

× × × × × × ×

ဒေါဏမိတေ။ ။ဒေါဏသဒ္ဒါသည်"တစိတ်"အနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌ တစိတ်ဝင်တောင်းကို ယူပါ၊ သုခဒုက္ခကို တကယ်အားဖြင့် ချင့်၍ မဖြစ်သောကြောင့် မိတေကို "မိတံဝိယ" ဟု ဝိယထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် "ဒေါဏမိတေ" ကို ရူပက အလင်္ကာဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သောစကားဟု ပြသည်၊ မိတေကို"မိတံ"ဟု ဖွင့်ခြင်းဖြင့် နပုလ္လိန်သိကို ဧပြုထားသည်ဟုသော်ငင်း, သို့မဟုတ် သဒ္ဒါကို နားမလည်၍ အမှားမှားဆိုခြင်း ဟုသော်ငင်း ကြံပါ၊ ဤ "ဒေါဏမိတေ သုခဒုက္ခေ"ပါ၌ဖြင့်"သတ္ဒာတယောက်အတွက် သံသရာ၌ သုခပေါင်း မည်မျှ ဒုက္ခပေါင်း မည်မျှ ခံစားရမည်- ဟု တဘဝ၌ ဖြစ်စေ , တသံသရာလုံး၌ဖြစ်စေ သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်သည်"ဟု ပြသည်။

နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ။ ။ဝေဌဓာတ်သည် ရစ်ပတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ နိ ဥပသာရကြောင့် ရစ်ပတ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဖြေခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ယပစ္စည်းကို ကမ္မကတ္တားအနက်၌ သက်စေ၍ " ဖြေလျက်သာလျှင် " ဟု ပေးရသည်၊ " ကုသူလော ဘိဇ္ဇတေ သယံ - ကျီသည် ကိုယ်တိုင် ဖြို၏ " ကဲ့သို့တည်း။ [တဝါကျတည်း၌ အနက်တူလျှင် ဝိဘတ်တူရိုးတည်း၊ " သုတ္တဂုဋ္ဌံ ခိတ္တံ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ "ဟု ရှိသင့်သည်၊ သဒ္ဒါမမှန်သော တိတ္ထိတို့၏ဝါကျဟုသာ ယူပါ။]

သာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ သုတ္တေ-ချည်သည်၊ ခီဏေ-ကုန်လသော်၊ တတ္ထေဝ-ထိုချည်ကုန်ရာအရပ်၌သာ၊ **တိဋ္ဌတိ** - တန့်ရပ်၏၊ နဂစ္ဆတိ- မသွားတော့၊ ဧဝမေဝ – သာလျှင်၊ ဝုတ္တကာလတော – ဆိုအပ်ပြီးသော မဟာကပ် ရှစ်သန်းလေးသိန်းကာလထက်၊ ဥဒ္ဓံ-အလွန်၊ နဂစ္ဆတိ-မသွားတော့၊ ဣတိ ဒဿေတိ။

× × × × × × ×

နဂစ္ဆတိ။ ။"စုရာဒိ ပလဓာတ်သည် ဂတိအနက် ရက္ခာအနက်တို့၌ ဖြစ်၏"ဟု ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဋိတော်၌ ပလေတိကို "ဂစ္ဆတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "စုရာဒိ ပရဓာတ်မှ ရကို လပြုထားသည်"ဟု ဖွင့်သွားလေသည်။

မှတ်ချက်။ '။ပါဋိတော်၌ သုတ္တဂုဋ္ဌ ဥပမာဖြင့်"သတ္ဓာတိုင်း၏ သံသရာသည် ကမ္ဘာ့ပေါင်း ရှစ်သန်းလေးသိန်း အတိကျ သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် တဖြည်းဖြည်း ကုန်ရမည်သာ၊ မည်သူ့အတွက်မျှ သံသရာ မတိုးပွားနိုင်"ဟု မက္ခလိဆရာပြသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒတော်။ ။ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် အလိုအားဖြင့် သတ္ဓာတယောက်အတွက် သံသရာကို အတိကျ ပိုင်းဖြတ်၍ မဖြစ်ပါ၊ "ဒီဃော ဗာလာန သံသာရော, သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတံ = သူတော်ကောင်းတို့၏ သစ္စာ ၄ ပါးစသော တရားကို နားမလည်သူ လူ့ဗာလတို့အတွက် သံသရာသည် အဆုံးမရှိအောင် ရှည်လျား၏" ဟု ဟောတော်မူပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာ ၄ ပါးစသော တရားကိုသိ၍ကျင့်သော သူတော်စင် ပညာ့ရှင်များ အတွက်ကား သံသရာသည် ယခုမှနောက် အရှည်ဆုံး လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းသာ ရှိနိုင်၍, ယခုဘဝမှာပင် နိဗ္ဗာန်မြင်အောင်လည်း တိုနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

မက္ခလိဂေါသာလဝါဒ အဖွင့်ပြီး၏။

အဇိတကေသကမ္ဗလဝါဒ အဖွင့်

အဇိတဝါဒေ- အဇိတဝါဒ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ နတ္ထိ ဒိန္နံတိ–နတ္ထိ ဒိန္နံဟူသောစကားကို၊ ဒိန္နဿ-ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏၊ ဖလာဘာဝံ - အကျိုး၏မရှိခြင်းကို၊ (အဇိတော–အဇိတသည်)၊ ဝဒတိ။[ဋီကာ၌"ဒိန္နဿ ဖလာဘာဝံ"ဟု ရှိ၏, စာသွားကောင်း

× × × × × × ×

ဒိန္နံ။ ။" ဒါတဗ္ဗံတိ ဒိန္နံ "အရ ပေးလှူထိုက်သော အန္ဒ, ပါနစသော လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို မုချရ၏၊ သို့သော် ထို အလှူဝတ္ထုကို"နတ္ထိ"ဟု ပယ်၍ မဖြစ်၊ ထို ဒါနဝတ္ထုမှာ အထင်အရှားရှိသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဒိန္နမည်သော ဒါနဝတ္ထုကိုခေါင်းတပ်၍ (နာမည်တပ်၍) ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာကို ဖလူပစာရအားဖြင့်ယူပြီးလျှင် ထိုဒါနစေတနာ၏ အကျိုးကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ထိုအကျိုးကိုသာ " နတ္ထိ ဒိန္နံ "ဟု ပယ်လိုရင်းဖြစ်သည်။ [ဒိန္နံတိ ဒေယျဓမ္မသီသေန ဒါနစေတနာယေဝ ဝုတ္တာ၊ တံ မုခေန ဖလန္တိ ဒဿေတိ ဒိန္နဿ ဖလာဘာဝံတိ ဣမိနာ၊ပေ၊သေနယော ယိဋ္ဌံဟုတံတိတ္ထောပိ၊–ဋီကာသစ်၊ ပါဋိတော်၌ ဤအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။]

သည်။] မဟာယာဂေါ- အကြီးအကျယ် ပေးလှူပူဇော်ခြင်းကို၊ ယိဋ္ဌံ- ယိဋ္ဌံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ပါဟုနကသက္ကာရော–အာဂန္တုကဒါန၏အဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာပြုခြင်း ပူဇော်ခြင်းကို၊ ဟုတန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ တမ္ပိဉဘယံ–ထို ယိဋ္ဌ, ဟုတ ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ ဖလာဘာဝမေဝ - အကျိုး၏ မရှိခြင်းကိုပင်၊ သန္ဓာယ, ပဋိကွိပတိ–ပယ်၏။

× × × × × × ×

ယိဋ္ဌံ, ဟုတံ ။ ။ ယိဋ္ဌံ၌ ယဇဓာတ်သည်ရင်း, ဟုတံ၌ ဟုဓာတ်သည်ရင်း ယဇ် ပူဇော်ခြင်း အလှူပေးခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ဤသို့ ဓာတ်နက်ရင်းမှာ တူသော်လည်း လူအများနှင့်ဆိုင်အောင် (အလှူရုံဆောက်၍ ပေးခြင်းကဲ့သို့) ကြီးကျယ်သော ပေးလှူ ပူဇော်ခြင်းကို "ယိဋ္ဌ"ဟု ယူ၍, ဧည့်ဝတ်ပြုသောအားဖြင့် အနည်းငယ် ပေးလှူ ပူဇော် ခြင်းကို "ဟုတ"ဟု ယူစေလိုသောကြောင့် ယိဋ္ဌံကို"မဟာယာဂေါ"ဟု ဖွင့်၍ ဟုတံကို "ပါဟုနကသက္ကာရော"ဟု ဖွင့်သည်။

ပါဟုနကသက္ကာရော ။ ။ "ပါဟုနဘာဝေန – အာဂန္တုကဒါန အဖြစ်ဖြင့်၊ ကတ္တဗ္ဗသက္ကာရော- ပြုထိုက်သော သက္ကာရတည်း" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပါဟုနသဒ္ဒါကား "ပါဟုနံ ဝုစ္စတိ၊ပေ၊အာဂန္တုကဒါနံ"ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်- သံဃာနုဿတိ အဋ္ဌကထာ နှင့်အညီ အရပ်တပါးမှလာသော အာဂန္တုက မိတ်ဆွေတို့ဘို့ သက္ကာရ (ကောင်းစွာ ချက်ပြုတ် ပြုလုပ်သောအားဖြင့် စီမံအပ်သော) ဒါနကို ဟော၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤအဖွင့်များအလို ပကို ပဌမတ္ထ, အာကို အာနေတွာဟု ယူ၍ " ပဌမံ အာနေတွာ – အိမ်သူအိမ်သားတို့ မစားမီ ရှေးဥုးစွာ ဆောင်ယူ၍၊ ဟုတဗ္ဗံ– ပေးထိုက်၏၊ ဣတိ ပါဟုနံ၊ ပါဟုနံယေဝ ပါဟုနကံ"သွတ္ထဉ် ကပစ္စည်း၊ " ပါဟုနက ဘာဝေန+ကာတဗ္ဗော+သက္ကာရော ပါဟုနကသက္ကာရော"ဟု ပြုပါ၊ သက္ကာရောဉ်ကား " သမ္မာ – ကောင်းမွန်စွာ၊ ဝါ – အထူး၊ ကာရော – ပြုအပ်သော ပေးလှူဘွယ်တည်း၊ သက္ကာရော"ဟု ပြု၊ ဤအလို "ပါဟုနကသက္ကာရော- ရှေးဥုးစွာဆောင်ယူ၍ ပေးထိုက် သော အာဂန္တုက ဒါနအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပေးလှူဘွယ်ပစ္စည်း " ဟု ပေးမှ သဒ္ဒါရှိသမျှ အနက်စုံသည်။ [စာအုပ်တို့၌ " ပဟောနကသက္ကာရော " ဟု ရှိ၏၊ ပါ၌ ရဿပြု, ဟု၌ ဥကို ဩပြု၍ ပြီးနိုင်ပါ၏၊ သို့သော် ကောင်းမည်မထင်။]

တံပိ ဥဘယံ ဖလာဘာဝမေဝ။ ။"ယဇိတဗ္ဗံတိ ယိဋ္ဌံ, ဟုတဗ္ဗံတိ ဟုတံ "ဟု ပြု၍ " ယိဋ္ဌ, ဟုတ " အရ အလှူဝတ္ထု ရသော်လည်း ဒိန္နံတုန်းကကဲ့သို့ လှူကြောင်း စေတနာကိုရင်း, ထိုစေတနာ၏ အကျိုးကိုရင်း ယူပါ၊ ထိုအကျိုးများ မရှိဟု ပယ်သည်၊ ဤအလို "ယိဋ္ဌံ-အကြီးအကျယ်ပူဇော်အပ်သောယဇ်ကို ပေးလှူပူဇော်ကြောင်းစေတနာ ၏အကျိုးသည်"ဟုရင်း, "ဟုတံ - အနည်းငယ် ပေးလှူ ပူဇော်အပ်သောယဇ်ကို ပေးလှူ ပူဇော်ကြောင်း စေတနာ၏အကျိုးသည်"ဟုရင်း ပါဋ္ဌိတော်၌ ပေးပါ။

၃ ပါးအထူး။ ။"နတ္ထိ ဒိန္နံ"ဖြင့် အန္ဓ, ပါနစသည်ကို လှူကြောင်း (ယခုခေတ် ရဟန်းတော်များအား ဆွမ်းလှူကြောင်း , သင်္ကန်း စသည် လှူကြောင်း) စေတနာ၏ အကျိုးကို ပယ်၏၊ " နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ "ဖြင့် ယဇ်ကြီး ပူဇော်ကြောင်း စေတနာ၏အကျိုးကို

သုကတဒုက္ကဋာနံတိ-ကား၊ သုကတဒုက္ကဋာနံ-ကောင်းစွာပြုအပ် မကောင်းသဖြင့်ပြုအပ်ကုန်သော၊ ကုသလာ ကုသလာနံ– ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ (“ ကမ္မာနံ ”ဟူသော ပါဋိတော်၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဖလံဝိပါကောတိ-ဟူသောစကားကို၊ (ဝဒတိ ၌စပ်)၊ ယံ– အကြင် အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်ကို ဖလန္တိဝါ-ဖလဟူ၍ရင်း၊ (ယံ- အကြင် တူသောအကျိုးကို)၊ ဝိပါကောတိ ဝါ-ဝိပါကဟူ၍ရင်း၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တံ(ဖလံ ဝါ)–ထိုအကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်ရင်း၊ (သော ဝိပါကောဝါ–ထို တူသောအကျိုးသည်ရင်း)၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ ဝဒတိ။.... နတ္ထိ အယံ လောကောတိ - ကား၊ ပရလောကေ – ဤလောကမှ တပါး , အခြားသော လောက၌၊ ဌိတဿ – တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွက်၊ အယံလောကော-ဤလောကသည်၊နတ္ထိ-မရှိ၊ နတ္ထိ ပရောလောကောတိ - ကား၊ ဣဓလောကေ - ဤလောက၌၊ ဌိတဿာပိ - တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏

× × × × × × × ×

ပယ်၏၊ “ နတ္ထိ ဟုတံ ”ဖြင့် ယဇ်ငယ် ပေးလှူပူဇော်ကြောင်း စေတနာ၏အကျိုးကို ပယ်သည်၊ ဤသို့ “ နတ္ထိ ဒိန္နံ ”စသော ၃ မျိုး၏ ထူးခြားပုံကို မှတ်ပါ။

မူကွဲ။ ။“ပဟေနကသက္ကာရော–လက်ဆောင်အကျိုးငှါ ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထု”ဟုလည်း မူကွဲ အနက်ကွဲ ရှိ၏၊ သို့သော် လက်ဆောင်ပေးခြင်းကို ပူဇော်သက္ကာရဟု ဆိုရိုးမရှိ၊“အဘျာဂတော သဗ္ဗပူဇနီယော-ရှေးရှုရောံလာသော ဧည့်သည်ကို အလုံးစုံသောလူတို့သည် ပူဇော်ထိုက်၏” ဟု ဟိတောပဒေသ၌ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဟုနကမည်သော အာဂန္တုကဒါနကို ပေးလှူပူဇော်ခြင်းကိုသာ “ဟုတ”ဟု ဆိုသင့်ရကား ထိုမူကွဲကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

ဖလံ, ဝိပါကော။ ။“ ဖလန္တိ အာနိသံသဖလံ နိသန္ဒဖလဉ်၊ ဝိပါကောတိ သဒိသဖလံ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုတွင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ အနာဂါမ်, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းစသော အဂ်ါ ၄ ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ဒါန၏ ဒိဋ္ဌမ္မေဝေဒနီယအကျိုးသည် (အကျိုးရင်းသည်) အာနိသံသဖလမည်၏၊ [မ္မေပဒ သုခသာမဏေရဝတ္ထုကို ကြည့်ပါ။] သခ်ဇာတ် (ဒသနိပါတ်)၌ သခ်ဗြာဟ္မဏ၏ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား ဘိနပ် အလှူသည် သမုဒြာ၌ ထောက်တည်ရာ လှေကို ရခြင်းကဲ့သို့သော အကျိုးဆက်သည် နိသန္ဒဖလ (ရေစီးသကဲ့သို့ ဆက်၍စီးသွားသော အကျိုးဆက်) မည်၏၊“ဝိပါကာ မ္မော”ဟူသော မာတိကာပုဒ်၏ အရကောက်ကဲ့သို့ အကြောင်းကံနှင့် နာမ်ဝိပါက်ချင်း စသည်အားဖြင့် တူသောအကျိုးသည် ဝိပါကဖလမည်၏။

ပရလောကေ ဌိတဿ။ ။ ဤ လူလောကမှတပါးသော နတ်ဗြဟ္မာလောက တိရစ္ဆာန်လောကတို့ကို “ပရလောက” ဟု ယူ၍ ထို ပရလောက၌ တည်နေသူစသည် အတွက် ထို ပရလောက၌သေလျှင် ပြတ်သောကြောင့် ပြောင်း၍လာဘို့ရာ “ဤလောက မရှိ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဣဓလောက ဌိတဿ။ ။ လူ့လောကကို မိမိတို့အလိုအားဖြင့် ဤလောကဟု ယူပါ၊ ဤလောက၌ တည်နေသူ့အတွက်လည်း ဤဘဝမှာပင်ပြတ်သောကြောင့် ပြောင်းရွှေ့သွားဘို့ရာ အခြား ပရလောကမရှိတော့။

အတွက်လည်း၊ ပရော လောကော-ဤလောကမှတပါး, အခြားသောလောက သည်၊ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံသော သတ္ဒာတို့သည်၊ (ဣဓလောက၌တည်သော သတ္ဒာ,ပရလောက၌တည်သောသတ္ဒာဟူသမျှတို့သည်)၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ-ထိုထို လောက၌ပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ-ပြတ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ ဒဿေတိ၊ နတ္ထိ မာတာ နတ္ထိ ပိတာတိ-ဟူသော စကားကို၊ တေသု–ထို အမိ အဖတို့၌၊ သမ္မာပဋိပတ္တိ မိစ္ဆာ ပဋိပတ္တိနံ– ကောင်းစွာပြုကျင့်ခြင်း , မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်းတို့၏၊ ဖလာ' ဘာဝဝသေန-အကျိုးမရှိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဒတိ၊ နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ တိ-ဟူသောစကားကို၊ စဝိတ္ဒာ- စုတေပြီး၍၊ ဥပပဇ္ဇနကာ– ကပ်၍ဖြစ်နိုင်ကုန် သော၊ ဝါ–ဆက်၍ဖြစ်နိုင်ကုန်သော၊ သတ္တာနာမ–သတ္ဒာတို့မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ ဝဒတိ။

× × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။"နတ္ထိ ပရော လောကော"ဟု ဆိုသောကြောင့် အဇိတဆရာသည် " နတ်ဗြဟ္မာလောက, တိရစ္ဆာန်လောက မရှိ " ဟု ယူသည်ဟု မမှတ်ရ၊ ထိုသို့ယူလျှင် "နတ္ထိ အယံ လောကော"ဟုဆိုသောကြောင့်"ဤလူ့လောကသည်ပင် မရှိ"ဟုဆိုလိုရာ ရောက်လိမ့်မည်၊ ပရော လောကောကိုလည်း "နောက်လောက= တမလွန်လောက (ဤ ဘဝမှ နောက်၌ရောံရမည့်လောက)"ဟု အခြားနေရာ၌ပေးနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ မပေးပါနှင့်၊ " ဤလောကမှတပါး တခြားလောက " ဟုသာ ပေးပါ၊ သုတ်မဟာဝါ, ပါယာသိရာဇညသုတ်၌ လူမှ တပါးသော (ထိုအခိုက်၌ရှိနေသော) နတ်တို့ကို " ပရ လောက၌ တည်သူများ"ဟု ဆိုပါသည်။

နတ္ထိ မာတာ, ပိတာ။ ။မျက်မြင် ဖြစ်သောကြောင့် အမိ အဘတို့ကို " မရှိ "ဟု မဆိုလို၊ "ထိုမိဘတို့၌ ကောင်းစွာပြုခြင်း မကောင်းပြုခြင်းသည်လည်း မရှိ"ဟု မဆိုလို၊ နောံဘဝဆိုတာကိုယ်က မရှိဟု ယူထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် "ထိုမိဘတို့၌ကောင်းစွာ ပြုခြင်း မကောင်းပြုခြင်း၏ အကျိုးမရှိတော့" ဟုသာ ဆိုလိုသည်။

နတ္ထိ ဩပပါတိကာ။ ။"ဩပပါတိကာ"အရ ပါဠိ၌ သုံးစွဲရိုးဖြစ်သော ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေနေသူကို မယူရ၊ "ဥပပတန္တိ–ရှေတဘဝမှ နောက်တဘဝ၌ ကပ်၍ (ဆက်၍) ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ ဩပပါတိကာ" ဟု ပြု၍ ရှေဘဝမှ ဤဘဝ၌ဖြစ်လာသူကို "ဩပ ပါတိက" ဟု ယူပါ၊ ပတဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော၊ ဂတျတ္ထဟူသည်လည်း ပဝတ္တ နတ္ထကို ဟောနိုင်၏၊ "သတ္ဒာဟူသမျှသည် တဘဝပြီးလျှင် ပြတ်သောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဘဝကူးပြောင်းလာသူမရှိ" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ပုပ္ပုဋ္ဌဿဝိယ ဣမေသံ သတ္တာနံ ဥပ္ပါဒေါ နာမ ကေဝလော– ဤသတ္ဒာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းမည်သည် သက်သက် ရေပွက်ပမာ တသက် လျာသာတည်း၊ နစဝိတ္ဒာ အာဂမနပုဗ္ဗကော နတ္ထိ–စုတေပြီး၍ ရောက်လာဘို့ရန် ရှေးရှု ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ၊–ဋီကာ။]

ပါဋိတော်။ ။ " နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ၊ပေ၊ ပဝေဒေန္တိ " ဟု ပါဋိ တော်၌ ရှိသော်လည်း ထိုပါဋိတော်ကို အဋ္ဌကထာက မဖွင့်သောကြောင့် ဋီကာက ဖွင့်ရ သည်၊ ဖွင့်ပုံကား–သမဏေန နာမ ယာထာဝတော ဇာနန္တေန ကဿစိ ကိဉ္စိ အကထေ တ္ဒာ သညတေန ဘဝိတဗ္ဗံ–ရဟန်းဆိုတာ ဟုတ်မှန်စွာသိလို့ရှိရင် မည်သူ့အားမျှ မည်သို့

စာတုမဟာဘူတိကောတိ – ကား၊ စတုမဟာဘူတမယော – ၄ ပါးသော မဟာဘုတ်တို့ဖြင့် ဖြစ်၏၊ (၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အတိ ပြီး၏၊) ပထဝီ ပထဝိ ကာယန္တိ-ကား၊ အဇျတ္တိကပထဝီဓာတု-အဇျတ္တ၌ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်၊ ဗာဟိရ ပထဝီဓာတုံ – ဗဟိဒ္ဓ ပထဝီဓာတ်သို့၊ (အနုပေတိ ၌စပ်)၊ အနုပေတီ တိ-ကား၊ အနုယာတိ-အစဉ်သွား၏၊ ဝါ-ကပ်ရောက်၏၊ အနုပဂစ္ဆတီတိ-အနုပ

× × × × × × ×

သော တရားကိုမျှ မဟောဘဲ နှုတ်ကို စောင့်စည်းလျက်နေသင့်သည်၊ အညထာ အဟော ပုရိသိကာနာမ သိယာ–ဤသို့ မစောင့်စည်းလျှင် ယောက်ျားစွမ်း (လူစွမ်း) ပြရာ ရောက်သည်၊ ကိဉ္စိ ပရော ပရဿ ကရိဿတိ–အခြားသူတယောက်သည် အခြားသူတယောက် အတွက် ဘာအကျိုးကို လုပ်ပေးနိုင်လတံ့နည်း၊ (ဘာမျှလုပ်မပေးနိုင်–ဟူလို)၊ တထာစ အတ္တနော သမ္ပာဒနံ ကဿစိ အဝဿယောဧဝ နသိယာ-ထို့ကြောင့်ပင် မိမိက သူ့ကို (အကျိုး တစုံတခု) ပြီးစေခြင်းအမှုသည် တစုံတယောက်၏ မှီရာအကြောင်းသည်ပင် မဖြစ်နိုင်၊ ဇုတိ အာဟ၊ ယေ ဇုမဥ္ဇ၊ပေ၊ပဝေဒေန္တီတိ၊ – ဤကား အဌကထာ မဖွင့်အပ်သော အဖွင့်အကြွင်းတည်း။

ဆိုလိုရင်းကား — "ဤလောကကို၎င်း, ဟိုလောကကို၎င်း ကိုယ်တိုင်သိ၍ မျက်မှောံ ပြု၍ သူတပါးကို သိစေနိုင်လောက်အောင် ကောင်းစွာကျင့်ကြသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ ဆိုတာ လောက၌ မရှိကြပါ၊ ထိုသို့ အဟုတ်မသိဘဲ ဟောပြောနေသူကား လူစွမ်းပြနေသူ များသာ ဖြစ်သည်" ဟူလို။

စာတုမဟာဘူတိကော။ ။"စတူသု မဟာဘူတေသု + နိယုတ္တော"ဟု ဋီကာ၌ ဝစနတ္ထပြ၏၊ "စတ္တာရော+မဟာဘူတာ စတုမဟာဘူတံ၊ စတုမဟာဘူတေ+နိယုတ္တော စာတုမဟာဘူတိကော"ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ နိယုတ္တအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်။

စတုမဟာဘူတမယော ။ ။ "စာတုမဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသော – ဤ ယောက်ျားသည် လေးပါးသောမဟာဘုတ်တို့၌ ထှဉ်၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် ထှဉ်ဘက် မဟာဘုတ်တခြား, ထှဉ်ရာယောက်ျား တခြား ဟု ထင်မှားဘွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့ ထင်မှား ဘွယ်ကို ပယ်လိုသောကြောင့်"စတုမဟာဘူတမယော"ဟု ဖွင့်သည်၊ **ဆိုလိုရင်းကား**— "ဤယောက်ျားသည် ၄ ပါးသော မဟာဘုတ်အတိပြီး၏"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအဖွင့်သည် "စာတုမဟာဘူတိကော"၏ ဝိဂ္ဂိဟ်ပြမဟုတ်, အနက်မျှကို ပြသောအဖွင့်တည်း။

ဋီကာသစ်။ ။ အတ္ထမတ္တတော ပန ဒဿေတုံ စတုမဟာဘူတမယောတိ ဝုတ္တံ၊ ယထာ ဟိ မတ္တိကာယ နိဗ္ဗတ္တံ ဘာဇနံ မတ္တိကာမယံ=မြေညက်ဖြင့်ဖြစ်သော အိုးခွက်သည် "မတ္တိကာမယ" မည်သကဲ့သို့၊ ဧဝမယမ္ပိ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ နိဗ္ဗတ္တော စတုမဟာ ဘူတမယောတိ ဝုစ္စတိ၊ "နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ မယပစ္စည်းသက်၍ "စတုမဟာဘူတမယ"ဟု ဖြစ်သည်"ဟူလို။

အနုပေတိ, အနုပဂစ္ဆတိ။ ။ "အနု + ပ + ဇုဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော အနုပေတိကို "အနုယာယတိ" ဟု အနု + ယာဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်၏၊ ဇုဓာတ်နှင့် ယာဓာတ်သည် ဂတိ အနက်ချင်း တူ၏၊ "ပဥပသာရကို အနက်မရှိ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ အနုပဂစ္ဆတိ၌လည်း

ဂစ္ဆတိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တဿေဝ - ထို အနုပေတိသဒ္ဒါ၏ပင်၊ ဝေဝစနံ – ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊ အနုဂစ္ဆတိ – အစဉ်သွားတတ်၏၊ ဋတိ အတ္ထောပိ-ဤအနက်သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဥဘယေနာပိ-အနုပေတိ,အနုပဂစ္ဆတိ ၂ ပုဒ်ဖြင့်လည်း၊ ဥပေတိ – ကပ်ရောက်၏၊ ဥပဂစ္ဆတိ - ကပ်ရောက်၏၊ ဋတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ၊ အာပါဒီသုပိ-အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော– ဤနည်းပင်တည်း။

ဣန္ဒြိယာနီတိ - ကား၊ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ - မနိန္ဒြေလျှင် ခြောက်ပါးမြောက် ရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ - ဋန္ဒြေတို့သည်၊ (သက်မန္တိ ၌စပ်)၊ သက်မန္တီတိ - ကား၊ အာကာသံ–ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္ဒန္တိ-ပျံသွားကြကုန်၏၊ အာသန္ဒိပဉ္စမာတိ–ကား၊ နိပန္နမဋ္ဌေန - လျောင်းရာ ညောင်စောင်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စမာ - ၅ ခုမြောက်

× × × × × × ×

(ပ) သည် အနက်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် အနုပေတိ၏ ဝေဝစနဟု ဆိုသည်။.... ဆိုလိုရင်းကား– " သတ္ဓာတို့၏သန္တာန်၌ တည်ရှိသော အဇ္ဈတ္တိက ပထဝီဓာတ်သည် နဂိုရ်က ဗဟိဒ္ဓပထဝီမြေကြီး၏ တစိတ်တဒေသ အဖြစ်ဖြင့် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်သို့ ရောက်လာသော ပထဝီတည်း၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်သို့ ရောက်သောအခါ"သတ္ဓာ"အဖြစ်ဖြင့် တည်တော့၏၊ ယခုအခါ ထိုသတ္ဓာ သေဆုံးသောကြောင့် (အိုး စသည်၌ရှိသော ပထဝီသည် အိုးကွဲသောအခါ မြေကြီးသို့ ပြန်၍ရေခံသကဲ့သို့) အဇ္ဈတ္တိကပထဝီသည် အပြင်မြေကြီးဟူသော ဗဟိဒ္ဓပထဝီသို့ ပြန်၍ ပေါင်းရတော့သည်"ဟူလို။

အာပါဒီသုပိ ဧသေဝနယော။ ။မဟာသမုဒြာမှ ပဇ္ဇုန္နနတ်သည် ယူအပ်သော ရေသည် မိုဃ်းရေအဖြစ်ဖြင့် မဟာသမုဒြာရေသို့ ပြန်၍ပေါင်းသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဗဟိဒ္ဓအာပေါဓာတ်(ရေ)မှ တစိတ်တပိုင်းခွဲ၍ ခန္ဓာကိုယ် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်သို့ သတ္ဓာအဖြစ်ဖြင့် ရောက်လာသောရေသည် သေဆုံးသောအခါ မူလဖြစ်သော ဗဟိဒ္ဓအာပေါဓာတ်(ရေ)သို့ ပြန်၍ပေါင်းရတော့၏။

တေဇော ဝါယော။ ။နေရောင်ခြည်မှယူအပ်သော ဋန္ဒဂ္ဂိ(မိုဃ်းကြိုးလောင်မီး) သည် မူလ နေရောင်မီးနှင့် ပေါင်းမိသကဲ့သို့ ဗဟိဒ္ဓတေဇောဓာတ်မှ သတ္ဓာအဖြစ်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်သို့ရောက်လာသော တေဇောမီးသည် သေသောအခါ ဗဟိဒ္ဓတေဇောမီးသို့ ပြန်၍ပေါင်းရတော့၏၊ လေအထုမှထွက်လာသော ဝါယောဓာတ်လေသည် မူလ လေအထုသို့ ပြန်၍ပေါင်းသကဲ့သို့ ဗဟိဒ္ဓဝါယော(လေ)မှ သတ္ဓာအဖြစ်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်အဇ္ဈတ္တသို့ ရောက်လာသော ဝါယောဓာတ်(လေ)သည် သေသောအခါ အပြင် ဗဟိဒ္ဓဝါယောဓာတ်(လေ)သို့ ပြန်၍ပေါင်းရတော့သည်ဟု တိတ္ထိဆရာကြီးက ဆိုလိုသတတ်။

မနစ္ဆဋ္ဌာနိ။ ။မနောယေဝ ဆဋ္ဌံ ယေသံတိ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ-မနဟူသော ၆ ခုမြောက်ရှိသော စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဋန္ဒြေတို့၊ "စက္ခုစသော ဋန္ဒြေ ၆ ပါးတို့သည် သတ္ဓာသေသောအခါ သူတို့ယူဘို့ရာအာရုံ မရှိတော့သဖြင့် အာကာသကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ကြသည်"ဟု ဆိုလိုသတတ်။

ရှိကုန်သော၊ (ပုရိသာ ဂစ္ဆန္တိ၌စပ်)၊ မဥ္ဇောစေဝ – ညောင်စောင်းသည်ရင်း၊ စတ္တာရော-၄ ခုကုန်သော၊ မဥ္ဇပါဒေ-ညောင်စောင်း ခြေတို့ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–ကိုင်၍၊ ဌိတာ–တည်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-၄ ယောက်ကုန်သော၊ ပုရိသာစ–ယောက်ျားတို့သည်ရင်း၊ (အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော – ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း။

ယာ ဝါဋ္ဌဟနာတိ-ကား၊ ယာဝသုသာနာ – သုသာန်တိုင်အောင်၊ (ပညာယန္တိ၌စပ်)။ [အာဋ္ဌဟနံ သုသာနဥ္စ၊ - အဘိဓာန် ၄၀၅။] ပဒါနီတိ - ကား၊ အယံ-ဤသူသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-သည်ပုံသည်နည်း၊ သီလဝါ-သီလရှိသူသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ (အယံ-သည်၊) ဧဝံ-သို့၊ ဝါ- နည်း၊ ဒုဿီလော- သီလမရှိသူသည်၊(အဟောသိ)၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ - ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂုဏာဂုဏပဒါနိ - ဂုဏ်အစု, အပြစ်အစုတို့သည်၊ (ပညာယန္တိ ၌စပ်)၊ ဝါ-တနည်း၊ တ္ထေ- ဤ ပဒါနိ ပညာယန္တိဟူသောပါဌ်၌၊ သရီရမေဝ–ကိုယ်ကိုပင်၊ ပဒါနီတိ–ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ- အလိုရှိအပ်၏။ [သရီရံ ကိုင့်၍ အဓိပ္ပေတံဟု ဧကဝုစ်ထားသည်။]

ကာပေါတကာနီတိ-ကား၊ ကပေါတဝဏ္ဏာနိ–ခိုငှက်၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်း ရှိကုန်သည်၊ ပါရာဝတပက္ခိဝဏ္ဏာနိ – ခိုငှက်၏အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ (ဘဝန္တိ ၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဘဿန္တာတိ– ကား၊ ဘသ္မန္တာ-ပြာဟူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိကုန်၏၊[ဘဿနှင့် ဘသ္မံကို "ပရိယာယ်"

× × × × × × ×

အာသန္ဒိ ပဥ္ဇမာ။ ။အာသန္ဒီ+ပဥ္ဇမော ယေသံတိ အာသန္ဒိပဥ္ဇမာ၊ ညောင်စောင်း၏ ခြေ ၄ ချောင်းကိုထမ်းကြသော ယောက်ျား ၄ ယောက်နှင့် အာသန္ဒီကိုပေါင်းလျှင် အာသန္ဒီသည် ပဥ္ဇမဖြစ်၏။

ပဒါနိ။ ။ ပဌမနည်း၌ "ပဒ" သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဂုဏာဂုဏ ပဒါနီတိ ဂုဏဒေါသကောဋ္ဌာသာနိ" ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်၊ ဒုတိယနည်း၌ကား သရီရ အနက်ဟောတည်း၊ "တံတံ ကြိယာယ – ထိုထို အမူအရာ ကြိယာသည်၊ ပဇ္ဇိတဗ္ဗတော – ရောက်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရမေဝ ပဒါနိ–ကိုယ်သည်ပင် ပဒတို့မည်၏"–ဋီကာ၊ "ပဇ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ ပဒါနိ"ဟု ပြု။

ကာပေါတကာနိ။ ။ ကပေါတဿ + ဣမာန် ကာပေါတာနိ၊ ဣဒံအနက်၌ ဏ ပစ္စည်း၊ ကာပေါတာနိယေဝ ကာပေါတကာနိ၊ သွတ္ထ၌ က ပစ္စည်း၊ ခိုဏ်ဥစ္စာဖြစ်သော အတောင်တို့၊ ထို့နောံ ကာပေါတကာနိ ဝိယာတိ ကာပေါတကာနိ–ခိုဏ်အတောင်နှင့် တူသောအဆင်းတို့၊ (အဖြူ အညိုရောနေသော အဆင်းတို့)၊ ထို့နောက် "ကာပေါတကာနိ ယေသံတိ ကာပေါတကာနိ– ခိုတောင်နှင့်တူသော အဆင်းရှိသောအရိုးတို့"ဟု ပြုစေလို၍ "ပါရာဝတ ပက္ခဝဏ္ဏာနီတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဋီကာ၌ "ပါရာဝတ ပက္ခိဝဏ္ဏာနိ" ဟုလည်း မူကွဲရှိသေး၏၊ "ခိုငှက်၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော အရိုးတို့"ဟု ပေးပါ။]

ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဘသ္မာ+အန္တော ယာသံ အာဟုတီနန္တိ ဘသ္မန္တာ။] ဝါ-တနည်း၊ အယမေဝ-ဘသ္မန္တာဟူသော ဤပါဋိသည်ပင်၊ ပါဋိ – ပါဋိတော်ရင်းတည်း၊ အာဟုတိယောတိ-ကား၊ ပါဟုနက သက္ကာရာဒိဘေဒံ-အာဂန္တုကဒါနအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပေးလှူ ပူဇော်ဘွယ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ယံ ဒိန္နဒါနံ-အကြင် ပေးလှူအပ်သောဒါနသည်၊ (အတ္တိ)၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ–ထိုဒါနသည်၊ ဆာရိကာဝသာနမေဝ – ပြာ အဆုံးရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ တတော-ထိုပြာမှ၊ ပရံ-၌၊ ဖလဒါယကံ-အကျိုးကိုပေးစွမ်းနိုင်သည်၊ ဟုတွာ, နဂစ္ဆတိ-မသွားနိုင်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း။ ["နတတော ပရံ"စသောအဖွင့်သည် သဒ္ဒတ္ထမဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အတ္ထောအရ အဓိပ္ပါယတ္ထကို ယူပါ။]

ဒတ္တုပညတ္တံတိ - ကား၊ ဒတ္တူဟိ ဗာလ မနဿေဟိ - လူပြိန်း လူအ လူန လူထိုင်းတို့သည်၊ ပညတ္တံ – ပညတ်အပ်ပြီ၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ , ဝုတ္တံ , ဟောတိ)၊ အဗုဒ္ဓိဟိ-အမြော်အမြင် ပညာမရှိကုန်သော၊ ဗာလေဟိ-လူပြိန်း လူအ လူန လူထိုင်းတို့သည်၊ ဣဒံ ဒါနံ– ဤအလှူကို၊ ပညတ္တံ–ပညတ်အပ်ပြီ၊ ပဏ္ဍိတေဟိ - အမြော်အမြင် ပညာရှင်တို့သည်၊ ဣဒံ ဒါနံ, နပညတ္တံ - ပညတ်အပ်သည်မဟုတ်၊ (ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ)။ [ဣဒံ ဝုတ္တံ ပြန်လှည့်ဘို့ရန် "ဣတိ" သဒ္ဒါထည့်သည်။] (ဣမိနာ-ဤ ဒတ္တုပညတ္တံဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊) [ဒဿေတိ၏ ကရိုဏ်းထည့်သည်။] ဗာလာ– လူပြိန်း လူအ လူန လူထိုင်းတို့သည်၊ ဒေန္တိ–ပေးကြ, ကမ်းကြ, လှူဒါန်းကြကုန်၏၊ ပဏ္ဍိတာ – လူပါး လူနပ် , လူတတ် လူတော်, လူပေါ် လူဇော်လုပ်သူတို့သည်၊ ဂဏ္ဍန္တိ- ယူကြကုန်၏၊ ဣတိ – ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏။

× × × × × × × ×

အာဟုတိယော။ ။အာဟရိတွာ – အဝေးမှ ဆောင်ယူ၍ + ဟူယန္တေ – ပေးလှူ ပူဇော်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာဟုတိယော၊ ဤ"အာဟုတိ"အရ ဒိန္န, ယိဋ္ဌ, ဟုတ ၃ မျိုးလုံးကို ယူစေလိုသောကြောင့် "ပါဟုန သက္ကာရာဒိဘေဒံ၊ပေ၊သဗ္ဗံ တံ"ဟု မိန့်သည်။

ဒတ္တုပညတ္တံ။ ။"ဒဗ္ဗန္တိ မုယှန္တီတိ ဒတ္တူ"ဟု ဋီကာတို့ ဝိဂ္ဂဟပြုကြ၏၊"ဒဗ္ဗဓာတ်, တု ပစ္စည်း, ဓာတွန်ချေ, ဒွေဘော်လာဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ သို့သော် ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဒဗ္ဗဓာတ်ကိုမတွေ့ရ၊ အဘိဓာနပုဒီပိကာသူစိ၌ ဒါဓာတ် , ကုစ္ဆာယံ, ဂတိယံဝါ" ဟု ဆိုဏ်၊ "ဒါတိ ကုစ္ဆိတံ ဂစ္ဆတီတိ ဒတ္တု–စက်ဆုပ်ဘွယ်အဖြစ်သို့ ရောက်သော လူဖျင်း" ဟု ပြုပါ၊ ဒတ္တူဟိ+ပညတ္တံ ဒတ္တုပညတ္တံ–မိမိပစ္စည်းကို သူတပါးအား ပေးခြင်းဟူသော ဒါနမှုကို လူပြိန်း လူအ လူန လူထိုင်းတို့ ပညတ်ထားအပ်သည် – ဟူလို၊ လူပြိန်း လူအ လူန လူထိုင်းတို့သည် ပေးကြ , ကမ်းကြ , လှူဒါန်းကြကုန်၏၊ လူပါး လူနပ် လူတတ် လူတော် လူပေါ် လူဇော်လုပ်သူတို့သည် ချောက်ကာ မြောက်ကာ , ချော့မြူကာဖြင့် ဝမ်းသာကြည်ဖြူ ခံယူကြကုန်၏။ [ဤနေရာ၌" ဗာလ– လူမိုက်, ပဏ္ဍိတ–ပညာရှိ" ဟူသောအနက် မဟုတ်ပါ၊ ပေးခဲ့သောအနက်အတိုင်းသာ အဇိတဆရာဆိုလိုပါသည်။]

တတ္ထ- ထိ ၃ ယောက်သော ဆရာကြီးတို့တွင်၊ ပူရဏော - ပူရဏာဆရာကြီးသည်၊ ကရောတော နာ ကရိယတိ ပါပံတိ - ဟူ၍၊ ဝဒန္တော - ပြောဟောသည်၊ (ဟုတ္ထ- ၍၊ ဝါ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်)၊ ကမ္မံ- ကံကို၊ ပဋိဗာဟတိ – တားမြစ်၏၊ အဇိတော – အဇိတဆရာကြီးသည်၊ ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိတိ - ဟူ၍၊ ဝဒန္တော (ဟုတ္ထ), ဝိပါကံ– အကျိုးကို၊ ပဋိဗာဟတိ - ၏၊ မက္ခလိ– မက္ခလိဆရာကြီးသည်၊ နတ္ထိ ဟေတူတိ – ဟူ၍၊ ဝဒန္တော (ဟုတ္ထ), ဥဘယံ – ကံနှင့် အကျိုး, ၂ မျိုးလုံးကို၊ ပဋိဗာဟတိ – ၏။

တတ္ထ – ထို ကံနှင့်အကျိုး ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ကမ္မံ - ကံကို၊ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ– တားမြစ်သော ပူရဏာဆရာကြီးသည်လည်း၊ ဝိပါကော– အကျိုးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိဗာဟိတော- တားမြစ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်တော့၏၊ ဝိပါကံ·ကို၊ ပဋိဗာဟန္တေနာပိ – တားမြစ်သော အဇိတဆရာကြီးသည်လည်း၊ ကမ္မံ - ကံသည်၊ ဝါ - ကို၊ ပဋိဗာဟိတံ ဟောတိ၊ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗေပိ – အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ– ဤ ဆရာကြီး ၃ ယောက်တို့သည်၊ အတ္ထတော- လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဥဘယပ္ပဋိဗာဟကာ – ကံနှင့်အကျိုး ၂ မျိုးလုံးကို တားမြစ်

× × × × × × ×

ကမ္မံ ပဋိဗာဟတိ။ ။"ကရောတော နာ ကရိယတိ ပါပံ, နတ္ထိ ပုညံ" ဟု ဟောပြောလေ့ရှိသော ပူရဏာဆရာကြီးသည် ကံကို တားမြစ်၏၊ " နာ ကရိယတိ – ပြုသော်လည်း ပြုအပ်ရာမရောက်, ပြုအပ်သည်မမည်" ဟု ဆိုသောကြောင့် "အကြိယဝါဒ"ရှိသူလည်း ဖြစ်၏၊ "အကြိယဒိဋ္ဌိက – ပြုအပ်ရာမရောက် ဟု အယူရှိသူ"လည်း ဖြစ်၏။ [အကြိယံ ဇာတိ+ဝါဒေါ ယဿာတိ အကြိယဝါဒေါ၊ အကြိယံ ဇာတိ + ဒိဋ္ဌိ အကြိယဒိဋ္ဌိ၊ အကြိယဒိဋ္ဌိ ယဿာတိ အကြိယဒိဋ္ဌိကော။]

ဝိပါကံ ပဋိဗာဟတိ။ ။"ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ – သေလျှင် ပြတ်၏"ဟု ပြောဟောလေ့ရှိသော အဇိတဆရာကြီးသည် "အကျိုးပေးစရာဘဝမရှိတော့"ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် အကျိုးကို တားမြစ်၏၊ " နတ္ထိ ဒိန္နံ " စသည်ဖြင့် ပြောဟောလေ့ရှိသောကြောင့် "နတ္ထိကဝါဒိ, နတ္ထိကဒိဋ္ဌိက"လည်း မည်၏။ [နတ္ထိယေဝ နတ္ထိကော၊ နတ္ထိကော ဇာတိ ဝါဒေါ ယဿာတိ နတ္ထိကဝါဒေါ၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကလည်း ထို အဇိတပင်တည်း။]

ဥဘယံ ပဋိဗာဟတိ။ ။"နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ" စသည်ဖြင့် ပြောဟောလေ့ရှိသော မက္ခလိဂေါသာလဆရာကြီးသည် " အကြောင်းမရှိသောကြောင့် အကျိုးလည်းမရှိ"ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ကံနှင့် အကျိုး ၂ မျိုးလုံးကို တားမြစ်သောဆရာတည်း၊ "နတ္ထိ ဟေတု– အကြောင်းမရှိ" ဟု ပြောဟောလေ့ရှိသောကြောင့် အဟေတုကဝါဒိ, အဟေတုကဒိဋ္ဌိကလည်း မည်၏။

ဥဘယ ပဋိဗာဟကာ။ ။ ကံဟူသောအကြောင်းကို တားမြစ်သော ပူရဏာဆရာကြီး၏ အလိုအားဖြင့် "အကြောင်းမရှိလျှင် အကျိုးလည်းမရှိ"ဟု တားမြစ်ရာရောက်၏၊ အကျိုးကို တားမြစ်သော အဇိတဆရာကြီး၏ အလိုအားဖြင့် အကျိုး မရှိလျှင်လည်း

တက်ကုန်သော၊ ဝါ – ကံနှင့်အကျိုး ၂ မျိုးလုံးကို တားမြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဟေတုကဝါဒါစေဝ - အဟေတုကဝါဒ ရှိသူတို့သည်၎င်း၊ ဝါ - အကြောင်းမရှိဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူ ရှိသူတို့သည်၎င်း၊ အကြိယဝါဒါစ-အကြိယဝါဒရှိသူတို့သည်၎င်း၊ ဝါ–ပြုအပ်သည်မမည်ဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိသူတို့သည်၎င်း၊ နတ္ထိကဝါဒါစ- နတ္ထိကဝါဒရှိသူတို့သည်၎င်း၊ ဝါ- နတ္ထိဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိသူတို့သည်၎င်း၊ ဟောန္တိ။

× × × × × × ×

အကြောင်းကံမှာ အကျိုးပေးနိုင်သောသတ္တိ မရှိသောကြောင့် အကြောင်းကံကိုပါ တားမြစ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် လိုရင်းအချုပ် အနက်အသားကို ထုတ်လိုက်လျှင် ဆရာကြီး ၃ ယောက်လုံးပင် ကံနှင့်အကျိုး ၂ မျိုးလုံးကို ပယ်ကြသူချည်း ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထတော ဥဘယပ္ပဋိဗာဟကာ" ဟု မိန့်သည်။

အဟေတုကဒေဝါဒါစ။ ။ဥဘယပဋိဗာဟကာပုဒ်သည် ဟိတ်အနက်အတွင်း ငုပ်သော ဟေတုဂဗ္ဘ = ဟေတုမန္တ ဝိသေသနတည်း၊ ထိုဆရာကြီး ၃ ယောက်လုံးပင် ကံ – ဝိပါက် ၂ မျိုးလုံး တားမြစ်ရာရောက်သောကြောင့် အဟေတုကဝါဒ ရှိသူလည်း ဖြစ်နိုင်, အကြိယဝါဒရှိသူလည်း ဖြစ်နိုင်, နတ္ထိကဝါဒရှိသူလည်း ဖြစ်နိုင်ကြသည်။

[ဆောင်] ကရောတော နကရိယတိ ပါပံ, နှတ်သံမြွက်ဟ, ပုရဏမည်, ဆရာသည်ကား, ဝါဒီအကြိုယ, ဒိဋ္ဌကကြောင့်, ကမ္မကိုဖယ်, အကြောင်းပယ်၏၊....

တသ္မယ်မှတ်ကြ, ကာယဿ၏, ဘေဒဘာဝါ, ပျက်သည့်ခါဝယ်, ပြတ်သည်သာဝေ့, ပြောဟောလေ့ကြောင့်, ရသေ အဇိတ, ဆရာကမူ, ဥစ္ဆေဒနှင့်, နတ္ထိကဝါဒိ, ကျိုးမသီဟု, ဗိဗိနှတ်ကြွယ်, အကျိုးပယ်၏။....

နောက်ဝယ်တရှိ, မက္ခလိကား, နတ္ထိဟေတု, အဟောပြုခြင်း, အဟေတုက– ဝါဒဒိဋ္ဌ, ယူရှိထင်ရှား, သူ့တရားဖြင့်, ၂ ပါးလုံးဖယ်, ကြောင်း ကျိုးပယ်၏။....

သို့နယ်ခွဲခြား, ကိုယ်စီပြားလည်း, ကြောင်းအားပယ်လျှင်, ကျိုးပယ်ပင်တည်း၊ ကျိုးအင်ဖယ်မူ, ကြောင်းပယ်သူပင်၊ သို့ဖြစ်အင်ကြောင့်, ယခင် ယူသီး, ဆရာကြီးတို့, နည်းအတူဆွယ်, ကြောင်း ကျိုးပယ်သည်, သုံးသွယ်ဝါဒ သဘောတည်း။

မှတ်ချက်။ ။"အဟေတုကဒေါနတ္ထိကဝါဒါစ" ဟူသော ဤစကားကို "ပဋိညာဝစန" ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြ၏၊ ထို ပဋိညာဟူသည် ဝန်ခံခြင်းဟူသော ပဋိညာမဟုတ်, ပြခဲ့သော ဥဘယ ပဋိဗာဟကာဟူသော ဟိတ်နှင့်စပ်၍ ထိုအကြောင်း၏ အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသော စကားတည်း၊ ဥဘယ ပဋိဗာဟကဖြစ်သောကြောင့် ထိုဆရာကြီး ၃ ယောက်လုံးပင် အဟေတုကဝါဒိစသည် အမည်ရှိကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်၊ "ပဋိညာ ဥပမာဟေတု, ဥဒါဟရဏာနိဂ္ဂမ" ဟူသော ဝါကျအစိတ် ငါးပါးတွင် နိဂုံးစကားကိုပင် "ပဋိ–တဖန်ထပ်၍+ ဉာ–သိအပ်သောစကား" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "ပဋိညာ" ဟု ဆိုထားသည်။ [အဟေတုကဝါဒါစေဝါတိ အာဒိ ပဋိညာဝစနံ, တပ္ပလဘာဝေန နိစ္ဆိတတ္တာ၊– ဋီကာ။]

ဝါပန – သည်သာမကသေး၊ ယေ – အကြင် တိတ္ထိယသာဝကတို့သည်၊ တေသံ – ထို ဆရာကြီးတို့၏၊ လဒ္ဓိံ - အယူကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ရတ္တိဌာနေ– ညဉ့်နေရာအရပ်၌ဌင်း၊ ဒိဝါဌာနေ - နေ့နေရာအရပ်၌ဌင်း၊ နိသိန္နာ– ထိုင်ကုန်လျက်၊ သဇ္ဈယန္တိ - သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်၏၊ ဝါ- ရွတ်အံကြကုန်၏၊ ဝီမံသန္တိ – အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်ကြကုန်၏။

ပါပံ - မကောင်းမှုကို၊ ကရောတော - ပြုလသော်၊ ဝါ - ပြုသူသည်၊ နကရီယတိ-မပြုအပ်၊ ဝါ-ပြုအပ်သည်မမည်၊ ဟေတု–ဟိတ်ဟူသောအကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပစ္စယော - ပစ္စည်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ မတော - သေသူသည်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်တော့၏၊ ဣတိ–သို့၊(ဝီမံသန္တာနံ –စူးစမ်း ဆင်ခြင်ကြကုန်သော၊)တေသံ-ထိုသာဝကတို့၏၊ တသ္မိံ အာရမဏေ-ထိုအာရုံ၌၊ မိစ္ဆာသတိ-

× × × × × × ×

ယေဝါပန ၊ပေ၊ ဂဟေတွာ။ ။ "ယေဝါပန" မှစ၍ "ကဏ္ဍကသဒိသာ" တိုင်အောင်သော ဤစကားသည် ထို ဆရာကြီးတို့၏အယူကို အတုလိုက်၍ ယူကြသော နောက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိယာမောတ္တန္တိ ဝိနိစ္ဆယ (နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသို့ သက်ရောက်ပုံကို ပြသော အဆုံးအဖြတ်) စကားတည်း။

သဇ္ဈယန္တိ ဝီမံသန္တိ။ ။[သံ + အဓိ + ဣဓာတ်ဖြစ်၍ "သဇ္ဈယန္တိ"ဟု ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ။] ရဟန်းတော်များသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပိဋကတော်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ကြသကဲ့သို့, အကြင် တိတ္ထိယသာဝကတို့သည် ထို တိတ္ထိယဆရာကြီးတို့၏ ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား ပြုထားအပ်သော "ကရောတော ကာရယတော၊ပေ၊ကရောတော နကရီယတိ ပါပံ"စသော ကျမ်းစာ,...."နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော"စသော ကျမ်းစာ, ..."နတ္ထိ ဒိန္နံ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ" စသော ကျမ်းစာတို့ကို ရွတ်အံနေကြ၏၊ ထို ကျမ်းစာတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်ကြ၏၊ ဥပမာ–ရဟန်းတော်များသည် မိမိ ရွတ်အံ့အပ်သော တရား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို စဉ်းစား ကြံစည်သကဲ့သို့တည်း။

တေသံ၊ပေ၊ဥစ္ဆိဇ္ဇတိတိ။ ။"တေသံတိ အာဒိ ဝီမံသနာကာရဒဿနံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "ကရောတော နကရီယတိ" စသော စကားသည် စဉ်းစားပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော အာကာရဝါကျဟု ဆိုလို၏၊ သို့သော် ဣတိသဒ္ဒါကို အခြား အာကာရဝါကျများကဲ့သို့ ရှေ့ဝီမံသန္တိကြိယာသို့ ပြန်၍မစပ်စေဘဲ"ဣတိ ဧဝံ ဝီမံသန္တာနံ တေသံတိ သမ္ဗန္ဓော"ဟု ဋီကာသစ်အစပ်ပြသည့်အတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ရသည်။

တသ္မိံ အာရမဏေ။ ။ထိုအာရုံဟူသည် ကံ ဆိုသောတရား၏ မရှိခြင်း, ထိုကံ၏ အကျိုးမရှိခြင်း, သေလျှင် နောက်ထပ်မဖြစ်တော့ဘဲ ပြတ်ခြင်းစသော အာရုံတည်း။

မိစ္ဆာသတိ။ ။သတိ စေတသိက်သည် အကုသိုလ်စိတ်၌ မယှဉ်, သောဘနစိတ်၌သာ ယှဉ်၏၊ အကုသိုလ်၌ ယှဉ်မှ "မိစ္ဆာ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် မိစ္ဆာသတိ၏ တရားကိုယ်မှာ ထိုအာရုံကို အမှန်ဟု ထင်၍ သာယာတတ်သောဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်လျက် အမှတ်ရသောတဏှာတည်း၊ (တနည်း) တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးတည်း။ [မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိတိ မိစ္ဆာသတိ သခ်ါတာ လဒ္ဓိ

မှားယွင်းသော သတိသည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ – ကောင်းစွာတည်၏၊ စိတ္တံ – စိတ်သည်၊ ဧကဂ္ဂံ–တခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ–တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ။

× × × × × × ×

သဟဂတာ တဏ္ဍာ သန္တိဋ္ဌတိ၊ပေ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယော ဝိယ ဟိ မိစ္ဆာသတိနာမ ပါဋိ ယေကျော ကောစိဓမ္မော နတ္ထိ၊ တဏ္ဍာသီသေန ဂဟိတာနံ စတုန္ဓံပိ အကုသလက္ခန္ဓာန မေတံ အဓိဝစနန္တိ မဇ္ဈိမာဂမဋ္ဌကထာယံ သလ္လေခသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။"မိစ္ဆာအယူ"ဟူရာ၌"ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သော တဏ္ဍာပဓာန စိတ္တုပ္ပါဒ်" ဟု အရကောက်၏၊ ထို အရကောက်အတိုင်းပင် ယခုအခါ၌ မှားသောအယူကို ယူစေ ကာမူ တဏ္ဍာဖြင့် ထိုအယူကို သာယာနေကြသည်မှာ အထင်အရှားဖြစ်ပေသည်။

သန္တိဋ္ဌတိ။ ။"မကောင်းမှုကို ပြုရာမရောက်, သေလျှင် ပြတ်၏"စသောအာရုံကို မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဟူသော မိစ္ဆာဝိတက်ဖြင့် ကြီဖန်များသောအခါ ထိုအာရုံသည် သဝိဂ္ဂဟ (အကောင်အထည်) အဖြစ်ဖြင့် ထင်လာ၏၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားသကဲ့သို့) ဘာဝိတ ဗဟုလီ ကတ ပြုသောအားဖြင့် ထပ်၍ထပ်၍ ပွားသောအခါ ထိုအာရုံသည် နိဗ္ဗာနက္ခမ (မိစ္ဆာ ဉာဏ်ဖြင့်,အကြည့်အရှ အစစ်အဆေး ခံနိုင်လောက်အောင်) ဖြစ်လာ၏၊ ထို နိဗ္ဗာနက္ခန္တိ ဟု ခေါ်အပ်သော မိစ္ဆာဉာဏ်ဖြင့် အာသေဝန္တ (မှီဝဲသော) ပုဂ္ဂိုလ်, ဗဟုလီကရောန္တ (ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုသော) ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိစ္ဆာဝိတက်ကလည်း ထိုအာရုံသို့ ဆောင်ပို့ခြင်း, မိစ္ဆာဝါယာမကလည်း စိတ်ကို ထော်ပံ့ပေးခြင်းကြောင့် ပြအပ်ခဲ့သော မိစ္ဆာသတိသည် ထိုအာရုံ၌ စွဲမြဲစွာတည်နေတော့၏၊ ဥပမာ–ကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်ခါနီးဝယ် စိတ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ ကောင်းစွာ တည်နေသကဲ့သို့တည်း။

စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ။ ။သန္တိဋ္ဌတိကိုပင် " စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ " ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်၊ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိတိ – ယထာသကံ ဝိတက္ကာဒိ ပစ္စယလာဘေန (အကြင်အကြင် မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော ဝိတက်အစရှိသော ဈာန်အင်္ဂါအကြောင်းများကို ရသည့်အတွက်) တသွီး အာရမဏေ အဝဋ္ဌိတတာယ (ထိုအာရုံ၌ သက်ဝင်၍ တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) အနေကဂ္ဂတံ ပဟာယ ဧကဂ္ဂံ အပိတံဝိယ ဟောတိ။ [အပိတံဝိယသည် လောကီကုသိုလ် ဈာန်တို့၏ အပွနာရောက်ပုံကို ဥပမာပြသောစကားတည်း၊ ထို အကုသိုလ်သမာဓိလည်း အပွနာသို့ ရောက်နေသလိုပင် တည်ကြည်သည်–ဟူလို။]

ဆက်ဥုးအံ့ — " စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ " ဟု စိတ်ကို ခေါင်းတပ်ထားသော်လည်း မိစ္ဆာ သမာဓိကိုပင် ဆိုလို၏၊ ထို မိစ္ဆာသမာဓိလည်း (သမ္မာသမာဓိကဲ့သို့) မိစ္ဆာဝိတက် စသော (ဈာန်အင်္ဂါအကြောင်း) အထူးတို့ကြောင့် ဘာဝနာ အားရှိလာသောအခါ မှားသောအာရုံကို ကြီစည်ရာ၌လည်း တည်ကြည်ခြင်းကိစ္စ အတုကို ပြုနိုင်သည်သာ၊ ဥပမာ-သားမြီးဖျားကိုမှန်အောင်ပစ်သောလေးသမား၏ မြှားကို ချိန်နေရာအခါ၌ မိစ္ဆာ သမာဓိက တည်အောင် တည့်အောင် ပြုပေးသကဲ့သို့တည်း။

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ဤမိစ္ဆာအယူကိုယူရာ၌ "စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ"ကို (ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေါက်၍ အပွနာဈာန်သို့ ရောက်ပုံနင့်) အလားတူပင် ဋီကာတို့ဖွင့်ထား၏၊ အခြား ဘာသာအမျိုးမျိုး၌ဌဂင်း , ဗုဒ္ဓဘာသာတွင်လည်း မူလ ကမ္မဋ္ဌာန်းအမှန်ကို ကပ်မြောင် ထွင်ထားအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းများ၌ဌဂင်း, သက်ဝင် ယုံကြည်သူတို့သည် ထိုအာရုံ

ဇဝနာနိ– ဇောခုနစ်ကြိမ်တိုသည်၊ ဇဝန်္တိ- စောကြကုန်၏၊ ပဌမဇဝနေ– ပဌမဇောဌ်၊ သတေကိစ္ဆာ-ကုစားခြင်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ ဝါ–ကုစား၍ ရကောင်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒုတိယာဒီသု– ဒုတိယဇော အစရှိသည်တို့၌၊ တထာ - ထို့အတူတည်း၊ သတ္တမေ – သတ္တမဇောဌ်၊ ဗုဒ္ဓါနံပိ- ဘုရားရှင်တို့၏ သော်မှလည်း၊(ကုစားခြင်း၌စပ်)၊ အတေကိစ္ဆာ-ကုစားနိုင်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ အနိဝတ္တိနော – မိစ္ဆာအယူမှ ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ အရိဋ္ဌကဏ္ဏကသဒိသာ-အရိဋ္ဌရဟန်း, ကဏ္ဏကသာမဏေတို့နှင့် တူကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

× × × × × × × ×

ကို အာရုံပြု၍ ဘာဝိတ ဗဟုလီကတ (ပွားများမှု, အကြိမ်များစွာလေ့လာမှု) ကို ပြုကြ၏၊ ထိုသို့ ပြုသောအခါ သီလ မစင်ကြယ်စေကာမူ (ရဟန်းဖြစ်လျှင် နိဿဂ္ဂိယမှစ၍ အာပတ် မစင်ကြယ်စေကာမူ) သမာဓိရကြ၏၊ “ တရားပေါက်သည် ” ဟု ဆိုရလောက်အောင် အခိုက်အတန့်မျှ စိတ်တည်ကြည်ကြလေသည်။

မိစ္ဆာလော, သမ္မာလော။ ။ထိုသမာဓိကို “ မိစ္ဆာလော သမ္မာလော ” ဟု မေးလျှင်ကား သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဆုံးဖြတ်ဘို့လွယ်မည် မဟုတ်ပါ၊ ရွှေအတုကို ရွှေအစစ်ဟု ထင်၍ သုံးစွဲနေသူသည် သူ၏စိတ်၌ နှစ်မြို့က်ရှင်ပျ အားရနေသော်လည်း ရွှေ၏ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း နားလည်သူ့အတွက်မှာ ရှက်စရာပင် ဖြစ်နေသကဲ့သို့, တရားအတုကို တရားအစစ်ထင်၍ ကြည်လင် ရွှင်ပျနေသူ့အတွက်လည်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်စရာရှိပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟူသည် တဏှာကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်အထိ အကျိုးရှိနိုင်ရကား “ အကြင်တရားကို အားထုတ်၍ တဏှာ လောဘ ဒေါသ မာန ဇာသာ မစ္ဆရိယတို့ တကယ်နည်းလျှင် ထိုတရားကို“တရားမှန်”ဟု ယူပါ၊ တဏှာ လောဘ ဒေါသ မာန ဇာသာ မစ္ဆရိယတို့ မနည်းဘဲ အထင်ကြီးနေလျှင်ကား မာန်မာန အပိုဝင်လာသောကြောင့် “တရားမှား”ဟု မှတ်ကြပါလေ။

ဇဝနာနိ ဇဝန်္တိ။ ။ရွှေအဖို့၌ စိတ်၏ ကေဂ္ဂတာကျရာ ဇောဝါရ(ဝိထိ)တို့၏ အကြိမ်များစွာဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ နောက်ဆုံး၌ မိစ္ဆာတွန်ယတသို့ရောက်မည့် ဇောဝါရကို ပြလိုသောကြောင့် “ဇဝနာနိ ဇဝန်္တိ”ဟု ဆိုသည်။ [ဥပမာ–မဂ္ဂဝိထိဖြင့် သမ္မတ္တနိယတသို့ရောက်ရာအခါ၌ မရောက်မီ ရှေက ဝိပဿနာဇောဝိထိတွေ များစွာဖြစ်ပြီးမှ နောံဆုံးသောတာပတ္တိမဂ္ဂဝိထိဖြင့် သမ္မတ္တနိယတသို့ ရောက်ရသကဲ့သို့တည်း၊]

ပဌမ၊ပေ၊ဒုတိယာဒီသု။ ။“ဇော ၇ ကြိမ်တွင် ပဌမဇောမှစ၍ ဆဋ္ဌဇော တိုင်အောင် ထိုမိစ္ဆာအယူမှ ကင်းလွတ်အောင် ကုစားနိုင်သေး၏”ဟူသောစကားသည် ဓမ္မသဘော (တရားတို့၏ထုံးစံ) ကို ပြသောစကားသာတည်း၊ အလုပ်သဘောအားဖြင့် ကား ထိဇော ၆ ကြိမ်အခိုက်၌ မည်သူမျှ မကုစားနိုင်တော့ပါ။ [တထာ ဒုတိယာဒီသုတိ ဓမ္မသဘာဝဒဿနမတ္တမေတံ။]

သတ္တမေ၊ပေ၊သဒိသာ။ ။သတ္တမဇောဌ်ကား မိစ္ဆာတွန်ယတသို့ ရောက်သောကြောင့် ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း ထိုသူတို့ကို မိစ္ဆာအယူမှလွတ်ကင်းအောင် မကုစားနိုင်တော့၊ သူတို့ကလည်း နောက်မဆုတ်ကြတော့၊ အရိဋ္ဌရဟန်းနှင့် ကဏ္ဏကသာမဏေတို့သည် ဘုရားရှင်ကို စွပ်စွဲရာရောက်သော အယူမှ နေးမဆုတ်ကြတော့သကဲ့သို့တည်း၊ အကျယ်ကို ပါစိတ်ပါဠိတော်, သပ္ပါဏကဝဂ်, ထိသိက္ခာပုဒ်များ၌ ကြည့်ပါ။

တတ္ထ– ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသူတို့တွင်၊ ကောစိ–အချို့သည်၊ ဧကံ–တခုသော၊ ဒဿနံ-မြင်ကြောင်းအယူသို့၊ ဩက္ကမတိ–သက်ရောက်၏၊ ကောစိ-သည်၊ ဒွေ–၂ခုကုန်သော၊(ဒဿနာနိ-တို့သို့၊ ဩက္ကမတိ-၏)၊ ကောစိ, တီဏိပိ-၃ခုလည်းဖြစ်ကုန်သော၊(ဒဿနာနိ ဩက္ကမတိ)၊ ဧကသ္မိံ - တခုသောအယူသို့၊ ဩက္ကန္တေပိ–သက်ရောက်အပ်သော်ငင်း၊ ဒ္ဒိသု–တို့သို့၊ (ဩက္ကန္တေသုပိ– ငင်း)၊ တီသု–တို့သို့၊ ဩက္ကန္တေသုပိ- ငင်း၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောဝ–မြဲသော မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်သာ၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ (နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီ–ဟူလို၊) သဂ္ဂမဂ္ဂါဝရဏဥွေဝ-နတ်ပြည်လမ်းကြောင်းကို ပိတ်ဆို့တတ်သော မိစ္ဆာအယူသို့ငင်း၊ မောက္ခမဂ္ဂါဝရဏဥ–နိဗ္ဗာန်လမ်းကြောင်းကို ပိတ်ဆို့တတ်သော မိစ္ဆာအယူသို့ငင်း၊ ပတ္တော-ရောက်လေတော့၏။

တဿ အတ္တဘာဝဿ-ထိုအတ္တဘော၏၊(နိယတမိစ္ဆာအယူရှိရာအတ္တဘော၏)၊ အနန္တရံ- အခြားမဲ့၌၊ သဂ္ဂံပိ- နတ်ပြည်သို့သော်မှလည်း၊ ဂန္တုံ-ရောက်ခြင်း၄ါ၊ အဘဗ္ဗော- မထိုက်တုန်သေး၏၊ မောက္ခံ-နိဗ္ဗာနသို့၊ (ဂန္တုံ-၄ါ)၊ ပဂေဝ-အဘယ်မှာ ဆိုဘွယ်ရှိပါအံ့နည်း၊(တနည်း)ပဂေဝ-ရှေးဥုး မဆွ, အစကပင်၊ မောက္ခံ–သို့၊ ဂန္တုံ-၄ါ၊ အဘဗ္ဗော–မထိုက်တော့၊ သေ (သေော) သတ္တော-ဤသတ္တာသည်၊ ဝဋ္ဌခါဏုကော နာမ-ဝဋ္ဌ၏သစ်ငုတ်သဘွယ်ဖြစ်သူမည်သည်၊

× × × × × × ×

ဧကံ၊ပေ၊တီဏိပိ။ ။မိစ္ဆာအယူတခု၌သာ အာသေဝန(အလေ့အလာ)များသူသည် အယူတခုကိုသာ ယူ၏, ၂ ခု၌ အလေ့အလာများလျှင် အယူ ၂ ခုကို ယူ၏, ၃ ခုလုံး၌ အလေ့အလာများလျှင် ၃ ခုလုံးကိုယူသည်၊ တခုယူလျှင်လည်း နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက, နှစ်ခု သုံးခုယူလျှင်လည်း နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကပင်၊ တခုက အဝိစိ၌အကျိုးပေးလျှင် ကျန်တခု , ၂ ခုက အနုဗလပ္ပဒါယိကာ (အားပေးသောအယူ) ဖြစ်ရ၏၊ အနန္တရိယကံအများပြုမိရာ၌ ကံတပါးက အကျိုးကိုပေးလျှင် အခြားကံများက ထောံပံ့သကဲ့သို့တည်း။

သဂ္ဂံပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ မောက္ခံ။ ။"ပတ္တော သဂ္ဂမဂ္ဂါဝရဏဥွေဝ မောက္ခမဂ္ဂါဝရဏဥ"ကိုပင် "အဘဗ္ဗော၊ပေ၊မောက္ခံ"ဟု ထပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ မောက္ခကို ထောက်လျှင် သဂ္ဂသည် ညံ့၏၊ ထို့ကြောင့် သဂ္ဂံပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတကတည်း၊ ထိုပိဖြင့် မောက္ခ၏ သမ္ဘာဝနတ္ထကို ဆည်းပါ။ [ပဂေဝါတိ ပဋိက္ခေပတ္ထေ နိပါတော၊ မောက္ခသခ်ါတံ ပနနိဗ္ဗာနံ ဂန္တုံ ကာ နာမ ကထာတိ အတ္ထော (အဘယ်မည်သော စကားနည်း၊) ဆိုဘွယ်မရှိ, ဟူလို၊–ဋီကာသစ်။]

တနည်း။ ။အပိစ–ပဂေဝါတိ ပါ ဧဝ၊ ပဌမတရမေဝ မောက္ခံ ဂန္တုံ အဘဗ္ဗော, သဂ္ဂဂမနတော ပိ ဒူရတရမေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ ၂ နည်းပေးသည်၊ ထောမနိဓိ၌ ပဂေ (ပြဂေ) ကို အတိပါတောအတ္ထအဗျယပုဒ်ဟု ဆို၏။

ဝဋ္ဌခါဏုကော။ ။ခါဏုဝိယာတိ ခါဏုကော၊ ဝဋ္ဌဿ–သံသရာဝဋ်၏၊ ခါဏုကော– သစ်ငုတ်နှင့်တူသူတည်း၊ ဝဋ္ဌခါဏုကော– သူ၊ သံသရာဝဋ်ထဲ၌ ခိုင်မြဲနေသောကြောင့် ဝဋ်၏ သစ်ငုတ်သဘွယ်ဖြစ်သူ။

ပထဝိဒ္ဓဂါပကော- မြေကိုစောင့်ရှောက်တတ်သူသည်၊ (ဟောတိ)။ [သူသေတိုင်း မြေတိုးပွားသောကြောင့် "မြေကို စောင့်ရှောက်တတ်သူ"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ယေဘုယျေန – များသောအားဖြင့်၊ ဝေရူပဿ - ဤသို့သဘောရှိသော မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏၊ ဘဝတော-ဘဝမှ၊ ဝုဋ္ဌာနံနာမ– ထခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ။

တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ မိစ္ဆာအယူ၏ ဝဋ္ဋဒါကတိုင်အောင် အပြစ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတိကာမော – သံသရာ ပစ္စုပ္ပန်, နိဗ္ဗာန်အကျိုးပွားတိုးခြင်းကို လိုလားသော၊ ဝိစက္ခဏော - အထူးမြဲမြင်, ပညာရှင်သည်၊ အကလျာဏဇနံ-သူတော်မဟုတ် လူယုတ်အပေါင်းကို၊ အာသီဝိသံ–လျင်စွာတက်သော အဆိပ်ရှိသော၊ ဥရဂံ ဇ၀–မြွေဆိုးကိုကဲ့သို့၊ အာရကာ–၀ေးစွာ၊ ပရိ၀ဇ္ဇေယျ- ရှောင်ကြဉ်ရာ၏၊ ဣတိ - ဤကား သတိပေးခြင်းတည်း။

× × × × × × ×

ယေဘုယျေန။ ။"၀ဋ္ဋခါဏုကော"ဟု ဆိုသောကြောင့်"သံသရာက ဘယ်တော့မှ မလွတ်တော့"ဟု မမှတ်ရ၊ အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်ကဲ့သို့ အားမကောင်း, ကုသိုလ်သည် အပြစ်ကင်းသော အနဝဇ္ဇတရား ဖြစ်ရကား အာသေဝန အထုံရလေ အားကောင်းလေ ဖြစ်၏၊ အကုသိုလ်ကား အပြစ်ရှိသော သာဝဇ္ဇတရားဖြင့်သောကြောင့် သံသရာ၌ တရံတခါ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းမိ၍ သူတော်ကောင်းက အပြစ်ကို ထောက်ပြလျှင် တခဏဖြင့် ထိုအယူကို စွန့်နိုင်၏၊ ထိုအခါ ဝဋ္ဋမှ လွတ်နိုင်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ယေဘုယျသဒ္ဒါထည့်၍ မိန့်သည်။

၀ဋ္ဋခါဏုက ဆိုရခြင်း။ ။ဤသို့ အချို့နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကများသည် သံသရာဘ၀မှ ထမြောက်နိုင် လွတ်နိုင်သေးလျှင် အဘယ့်ကြောင့် " ၀ဋ္ဋခါဏုက "ဟု ဆိုရသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား– ဤသို့ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိမိလျှင် အဝီစိမှ လွတ်လာပြီးသော်လည်း ဤဘ၀ကရအပ်ခဲ့သော အထုံ၀ါသနာ(အာသေဝန)ကြောင့် ထိုအယူကို ယူတတ်သေး၏၊ ဤသို့ ဆက်ကာဆက်ကာယူတတ်သောကြောင့် များသောအားဖြင့် ဘ၀မှ မထနိုင် သံသရာမှ မလွတ်နိုင်သော " ၀ဋ္ဋခါဏုက"ဟု ဆိုသည်။

တသ္မာ ၊ ပေ ၊ ဝိစက္ခဏော။ ။ဧဝံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပရမသာ၀ဇ္ဇာနုသာရေနသောတုနံ သတိမုပ္ပါဒေန္တော တသ္မာတိ အာဒိမာဟ၊ ... [" တသ္မာ ဧိဝိတုကာမော အာသီဝိသံ ဥရဂံ ပရိ၀ဇ္ဇေတံ ဇ၀၊ တထာ ဘူတိကာမော ဝိစက္ခဏော အကလျာဏဇနံ အာရကာ ပရိ၀ဇ္ဇေယျ " ဟု ဥပမာ၀ါက္ယ သိခြားထုတ်၍လည်း အနက်ပေးပါ၊ ဘူတိကာမော၌ ဘူဓာတ် ဝုန်အနက်ဟောတည်း၊ ဘူတိကာမောတဲ့ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိက သမ္မရာယိက ပရမတ္ထာနံ ဝသေန အတ္တနော ဂုဏ်ကောင်းမော၊ ဝိစက္ခဏောတို့ ဝိဝိဓတ္ထသယသကော၊ ဓီရောတို့ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

အဇိတကေသကမ္ဗလ၀ါဒ အဖွင့်ပြီး၏။

ပကုဓကစ္စာယနဝါဒ အဖွင့်

ပကုဓဝါဒေ– ပကုဓဝါဒ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အကဋာတိ– ဟူသည်ကား၊ အကတာ-မပြုအပ် မပြုနိုင်ကုန်၊ အကဋဝိဓာတိ- ကား၊ အကတ ဝိဓာနာ– ပြုအပ်သော အစီအရင်မရှိကုန်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း)၊ ကရောဟိ-ပြုလော၊ ဣတိ, ကေနစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ကာရာဝိတာပိ–ပြုစေ အပ်ကုန်သည်လည်း၊ နဟောန္တိ-ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော။....အနိမ္မိတာတိ- ကား၊ ဣဒ္ဓိယာ – တန်ခိုးဖြင့်သော်မှလည်း၊ နနိမ္မိတာ – မဖန်ဆင်းအပ် မဖန်ဆင်း နိုင်ကုန်။

× × × × × × ×

အကဋာ။ ။ကရဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် "အကတာ" ဟု ပြီးသော ပုဒ်ရင်းသည် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ တကို ဋပြုသောကြောင့် "အကဋာ"ဖြစ်ရသည်ဟု သိစေလိုရှိ "အကဋာ"ကို "အကတာ"ဟု မူလပုဒ်ရင်းဖြင့် ဖွင့်သည်။ [သမေန ဝိသမေန ဝါ ကေနစိပိ ဟေတုနာ အကတာ–တရားနှင့် ညီသည်ဖြစ်စေ, မညီသည်ဖြစ်စေ မည်သည့် အကြောင်းဖြင့်မျှ မပြုအပ် မပြုနိုင်ကုန်၊–ဋီကာ။]

အကဋဝိဓာ။ ။ဝိဓာသဒ္ဒါသည် မာန်မာနဟူသော အနက်, အပြားဟူသော အနက်တို့ကိုလည်း ဟောသောကြောင့် ထိုအနက်တို့ကို ယူမှားမည်စိုးရှိရင်း, တကို ဋပြု ထားကြောင်း သိစေလိုရှိရင်း "အကတဝိဓာနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိဓာနသဒ္ဒါကား ဝိဓိ သဒ္ဒါကဲ့သို့ စီမံပြုလုပ်ခြင်းဟူသော ကရဓာတ်၏ အနက်ဟောတည်း၊ "ဝိပုဗ္ဗော ဓာ– ကရောတျတ္ထေ"ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ။ [ကတော+ဝိဓော ကတဝိဓော – ပြုအပ် ပြုနိုင်သော အစီအမံ၊ နတ္ထိ+ကတဝိဓော ယေသံတိ အကတဝိဓာ(ကာယာ)။]

ဧဝံ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။"ကတဝိဓ-ပြုအပ်သော စီမံခြင်း"ဟူသည် အထက်လူကြီး များက "ဤသို့ပြုလိုက်"ဟု ခိုင်းစေ စီမံခြင်းတည်း၊ "ပြုလုပ်ဘို့ရန် ထိုသို့ စီမံနိုင်ခြင်း မရှိ" ဟု အဖြောင့်အနက်(ဥဇုကတ္ထ)ကို ပြလိုရှိ "ဧဝံ ကရောဟီတိ ကေနစိ ကာရာ ပိတာပိ နဟောန္တိ"ဟု ဥဇုကတ္ထဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ပဒဒ္ဒပူယနာပိ လောကေ ကေနစိ ဟေတုပစ္စယေန နေသံ အနိဗ္ဗတ္တ ဘာဝံ ဒဿေတိ – အကဋာ အကဋဝိဓာ ၂ ပုဒ်လုံးဖြင့်လည်း လောက၌ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှ ထိုကာယတို့၏မဖြစ်စေအပ် မဖြစ်စေနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုပြ၏၊ ဤမျှသာ ဋီကာဟောင်း၌ ကော်ချက်ချ၏။ [ဋီကာသစ်၌ကား"ဒဿေတိ"နောက်ဝယ် "တေနာဟ ဧဝံ ကရောဟီတိ အာဒိ"ဟု အပိုတွေ့ရသေး၏၊ "ဧဝံ ကရောဟိ"စသော စကားသည် အကတဝိဓာ၏ ဥဇုကတ္ထပြသာ၊ ရှေ အကဋာပုဒ်၏ ဥဇုကတ္ထကိုပြသော စကား မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ထိုအပိုပါ၌ကို စဉ်းစားသင့်သည်။]

ဣဒ္ဓိယာပိ နနိမ္မိတာ။ ။ကိုယ်ဖြင့်ပြုလုပ်၍မရခြင်းကို အကတာဖြင့်ရင်း, နှုတ်ဖြင့် စီမံ၍ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို အကတဝိဓာဖြင့်ရင်း ပြခဲ့၏၊ ယခုအခါ ကိုယ်နှုတ်တို့ထက် သတ္တိ ထက်သောတန်ခိုးဖြင့်သော်မှ ဖန်ဆင်း၍မဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုပြလိုသောကြောင့်"အနိမ္မိတာ"

အနိမ္မာတာတိ– ကား၊ အနိမ္မာပိတာ- မဖန်ဆင်းစေအပ် မဖန်ဆင်းစေနိုင်ကုန်၊ ကေစိ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ အနိမ္မာတဗ္ဗာတိ – ဟူသော၊ ပဒံ - ပုဒ်ကို၊ ဝဒန္တိ– ကုန်၏၊ တံ- ထိုပုဒ်ကို၊ ပါဋိယံ - ပါဋိတော်၌၊ နေဝ ဒိဿတိ - မတွေ့မြင်အပ်၊ အဋ္ဌကထာယံ– ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ နဒိဿတိ။.... ဝဥ္ဇ္ဇာဒိပဒတ္တယံ– ဝဥ္ဇ္ဇာ အစရှိသော ပုဒ်သုံးပါးအပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ– ဆိုအပ်ပြီးသော

× × × × × × ×

ဟု ပါဋိတော်၌ဆို၍ " ဇုဒ္ဓိယာပိ နနိမ္မိတာ " ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်၊ ဋီကာ၌ကား "ပုဂ္ဂလဿ (လူပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း) ဒေဝဿ (ဗိဿဏိုးနတ်သည်ရင်း) ဇုဿရာဒိနော (အစိုးရသောဗြဟ္မာစသူသည်ရင်း) " ဟု ကတ္တားထည့်သည်၊ ပိကား သမ္ဘာဝနဇောတကတည်း။ [ဇုဒ္ဓိယာပိ နနိမ္မိတာတိ ကဿစိ ဇုဒ္ဓိမတော စေတောဝသိပ္ပတ္တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒေဝဿ ဇုဿရာဒိနောစ ဇုဒ္ဓိယာပိ နနိမ္မိတာ၊–ဋီကာ။]

အနိမ္မာတာ, အနိမ္မာပိတာ ။ ။ " အနိမ္မာတာ " ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို " အနိမ္မာပိတာ " ဟု မာဓာတ်နောင် ကာရိတ်ဏာပေပစ္စည်းသွင်း၍ ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် နိမ္မာတာ၌ ကာရိတ်ကြေနေသည်ဟု ပြသည်၊ တန်ခိုးရှင်ကြီးသည် အခြားသော တန်ခိုးရှင်အငယ်ကို "ဖန်ဆင်းလိုက်လော" ဟု စေခိုင်း၍ မပြုနိုင်သည်ကို "အနိမ္မာတာ" ဟု ဆိုသည်။

အနိမ္မာတဗ္ဗာ။ ။"အနိမ္မာတဗ္ဗာ"ဟူသော ကေစိဆရာတို့၏ပါဌ်သည် အနိမ္မာတာ၏ အနက်ကို ဟောနိုင်ရကား သဒ္ဒါအနက် ၂ မျိုးလုံး မပျက်သောကြောင့် မမှားပါ၊ သို့သော် ပါဋိတော်၌ရင်း, ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ရင်း မပါခြင်းသည် ထိုပါဌ်၏ မူလပါဌ် မဟုတ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ [တပစ္စည်းဖြင့် ဆိုနေရာဝယ် တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဆိုခြင်းသည် အလင်္ကာရကျမ်း အလိုအားဖြင့် ရီတိ (အစဉ်) ပျက်သောကြောင့် ဘဂ္ဂရီတိဒေါသသင့်သောပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤပုဒ်ကို မယူထိုက်ဟုသာ မှတ်ပါ။]

မူကွဲ။ ။"အနိမ္မာတဗ္ဗာ"နေရာဝယ် "အနိမ္မာပေတဗ္ဗာ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ သို့သော် အနိမ္မာတာ၏ မူကွဲဖြစ်သောကြောင့် ထို၌ ကာရိတ်ကြေသကဲ့သို့, ဤ၌လည်း ကာရိတ်ကြေသော "အနိမ္မာတဗ္ဗာ"ပုဒ်သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

ဝဥ္ဇ္ဇာ၊ပေ၊ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ။" ဝဥ္ဇ္ဇာ, ကူဋဋ္ဌာ, ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ" ၃ ပုဒ်၏ အနက်ကို ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ – ခုနစ်ပါးသော ကာယတို့သည် အမြုံမကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ရူပ သဒ္ဒ စသည်တို့ကို မပေါက်ဖွားစေနိုင်၊ တောင်ထွဋ်သည် မည်သူမျှ မဖြစ်စေအပ်, မည်သည့်အရာကိုမျှလည်း မဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့, ထိုကာယတို့လည်း မည်သူမျှ မဖြစ်စေအပ်ကုန်, မည်သည့်အရာကိုမျှလည်း မဖြစ်စေနိုင်ကုန်။

ဇုသိကာဋ္ဌာယိဋ္ဌိတ။ ။ယမိဒံ ဗီဇတော အင်္ကုရာဒိ ဇာယတီတိ ဝုစ္စတိ–အကြင် အင်္ကုရ (အညွှန့်) စသည်ကို မျိုးမှဖြစ်၏ ဟု ဆိုအပ်၏၊ တံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ တတော နိက္ခမတိ - ထိုအညွှန့်စသော အရာဝတ္ထုသည် ထို မျိုးထဲ၌ နဂိုရ်ရှိသည်သာဖြစ်၍ ထွက်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် ၇ ပါးသော ကာယတို့သည် ဘာကိုမျှ အသစ် မဖြစ်စေနိုင်ကြ– ဟူလို။ [ရှေ့၌ ပါဌ် ၂ မျိုး ပြခဲ့ရာဝယ် ဇုသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတပါဌ်ကို ယူ၍ ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်၊ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတအတွက် အဓိပ္ပါယ်မှာ "နဇုဇ္ဇန္တိ"၌ ပြလတံ့။]

အနက်ရှိသည်သာ၊ နဲ ဧဥ္ဇန္တီတိ – ကား၊ သေိကတ္ထမ္ဘော – တံခါးတိုင်သည်၊ [“တုရိုဏ်းတိုင်သည်”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ တုရိုဏ်း၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ရှုပါ။] (ဌိတောဝိယ- ခိုင်မြဲစွာ တည်သကဲ့သို့၊) ဌိတတ္တာ-ခိုင်မြဲစွာတည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဲ စလန္တီ–မလှုပ်ရှားကုန်၊ နဲ ဝိပရိဏမန္တီတိ-ကား၊ပကတိ-ပင်ကိုယ်သဘောကို၊ နဲ ဇဟန္တီ-မစွန့်ကြကုန်။

နဲ၊ပေ၊ဗျာပါဒေန္တီတိ-ကား၊ အညမညံ–ချင်း၊ နဲ ဥပဟနန္တီ–မနှိပ်စက်ကြကုန်၊ နာလန္တီ-ကား၊ နဲ သမတ္ထာ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ပထဝီကာယောတိ အာဒီသု-ပထဝီကာယော အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ပထဝီယေဝ- မြေဓာတ်သည်ပင်၊ ပထဝီ

× × × × × × ×

နဲ ဧဥ္ဇန္တီ။ ။ဧဇိ (ဧဥ္ဇ) ဓာတ်သည် တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “နဲ စလန္တီ”ဟု ဖွင့်သည်၊ အထက်၌ မြင့်တက်သလောက် အောက်ခြေအတွင်း၌ စိုက်သွင်းထားအပ်သော တံခါးတိုင်သည် မယိမ်းမယိုင် ခိုင်မြဲသကဲ့သို့, ဤခုနစ်ပါးသော ကာယတို့လည်း ခိုင်မြဲရကား လှုပ်ရှားခြင်း မရှိကြကုန်။

နဲ ဝိပရိဏမန္တီ။ ။ဝိ+ပရိ+နမုဓာတ်သည် ဖေါက်ပြန်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့်“ပကတိ နဲ ဝိဇဟန္တီ–ပင်ကိုယ်သဘောကို မစွန့်ကြ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်၏၊ “မဖေါက်ပြန်”ဟူသည် “မူလ ပင်ကိုယ်သဘောကို မစွန့်ခြင်းပင်တည်း”ဟူလို၊ “နဲ ဝိပရိဏာမေန္တီ” ဟု ဟေတုကြိယာဖြင့် ရှိသည်ကား သတ္တကာယတို့က သူတပါးကို မဖေါက်ပြန်စေခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် ပါဌ်ပျက်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤ နဲ ဝိပရိဏမန္တီပုဒ်သည် ရှေ နဲဧဥ္ဇန္တီ၏ အဓိပ္ပါယ်ပြလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ “သေိကဌာယိဌိတ - တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ ခိုင်မြဲစွာတည်ခြင်းကြောင့် အနိဉ္ဇန – မတုန်လှုပ်ခြင်း”ဟူသည် နဲ ဝိပရိဏာမ-ဖေါက်ပြန် ပြောင်းလွဲမှု မရှိခြင်းပင်တည်း–ဟူလို။

နဲ၊ပေ၊ဗျာပါဒေန္တီ။ ။နဲ ဝိပရိဏမန္တီသည် ဤ နဲ ဗျာပါဒေန္တီ၏ အကြောင်းပြလည်း ဖြစ်၏၊ ကာယ ခုနစ်ပါးတို့သည် မဖေါက်ပြန်ဘဲ ငြိမ်သက်စွာ တည်ကြသောကြောင့် သူဘို့အချင်းချင်းကိုလည်း မဖေါက်ပြန်စေနိုင်။ [နဂိုရ်သဘောမှ ရွှေ့လျှော ဖေါက်ပြန်လျှင် အနည်းဆုံး တိုးဝှေ့ တိုက်ခိုက်ခြင်း ဖြစ်စရာ ရှိသေး၏၊ ရွှေ့လျှော ဖေါက်ပြန်မှု မရှိသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ အချင်းချင်း မနှိပ်စက်ကြဧတော့–ဟူလို။]

မှတ်ချက်။ ။ဗျာပါဒေန္တီနေရာ၌ “ဗျာဗာဓေန္တီ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဗာဓဓာတ်သည် နှိပ်စက်ခြင်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ထိုမူကွဲက သင့်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် ဗာဓဓာတ်သည် စုရာဒိ မဟုတ်, ဘူဝါဒိတည်း၊ ကာရိတ်ဝင်လျှင်လည်း ဥပဟနန္တီနှင့် မလျော်၊ “ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်စေ”ဟူသည် ဖေါက်ပြန်အောင် နှိပ်စက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, ဌီကာ၌“သတိ ဟိ ဝိကာရံ အာပါဒေတဗ္ဗတာယ ဗျာပါဒကတာပိ သိယာ”ဟု ဆိုသောကြောင့်ရင်း “ဗျာပါဒေန္တီ”သာ ပါဌ်မှန်ဖြစ်သင့်သည်။

ပါဌိတော်။ ။“ပါဌိတော်၌ “နာလံ အညမညဿ သုခါယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ” ဟု ရှိ၏၊ အကယ်၍ ကာယတို့ကို ဖေါက်ပြန်စေနိုင်ကောင်းလျှင် သူတို့က နဂိုရ်သဘောမှပြောင်း၍ အချင်းချင်းကိုလည်း တိုးဝှေ့တိုက်ခိုက်သောအားဖြင့်

ကာယော– ပထဝီကာယမည်၏၊ ဝါ– တနည်း၊ ပထဝီသမူဟော – မြေဓာတ် အပေါင်းသည်၊ (ပထဝီကာယော– ပထဝီကာယမည်၏)၊ တတ္ထာတိ–ကား၊ ဇီဝသတ္တမေသု- ဇီဝလျှင် ခုနစ်ခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ တေသု ကာယေသု–ထို ကာယတို့၌၊ (နတ္ထိ ဟန္တာ- စသည်၌စပ်)၊ သတ္တန္ဓံတွေဝ ကာယာနန္တိ-ပါ၌ဖြင့် (ဒဿေတိ ၌စပ်)၊ မုဂ္ဂရာသိအာဒီသု–ပဲနောက်ပုံ အစရှိသည်တို့၌၊ ပဟတံ– ပုတ်ခတ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ သတ္ထံ- ဒါးအစရှိသော လက်နက်သည်၊ မုဂ္ဂါဒီနံ– ပဲနောက်အစရှိသည်တို့၏၊ အန္တရေန-အကြားဖြင့်၊ ပဝိသတိ ယထာ-ဝင်သွား သကဲ့သို့၊ ဧဝံ– တူ၊ သတ္တန္ဓံ- နှ်သော၊ ကာယာနံ -ကာယတို့၏၊ အန္တရေန– အကြားဖြင့်၊ ဆိဒ္ဒေန- အပေါက်ဖြင့်၊ ဝိဝရေန - အခေါင်းဖြင့်၊ [အန္တရေနကို ဆိဒ္ဒေန ဝိဝရေန ဟု ဖွင့်သည်။] သတ္ထံ – သည်၊ ပဝိသတိ– ၏၊ တတ္ထ– ထိုသို့ ဝင်သွားရာ၌၊ အဟံ- သည်၊ ဣမံ-ဤသူ့ကို၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပေ မိ-ခွင်းလိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကေဝလံ-သတ်ခြင်း မဖက်, သက်သက်၊ သညာမတ္တ မေဝ- မှတ်ထင်ခြင်းမျှသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဒဿေတိ။

× × × × × × ×

ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်, အချင်းချင်း ထိတွေ့၍ အရသာရှိစေသော အားဖြင့် သုခကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်, ဗသိမသာထိသောအားဖြင့် သုခဒုက္ခ (ဥပေက္ခာ) ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်ပေလိမ့်မည်၊ မဖေါက်ပြန်သောကြောင့် ထို ၃ မျိုးလုံးကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။

ပထဝီကာယော။ ။ခန္ဓာကိုယ်၌ ကာယခုနစ်မျိုးရှိ၏၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ ထိုတွင် ပထဝီဓာတ်သည် ထို ကာယခုနစ်မျိုး၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဧကဒေသျူ ပစာရအားဖြင့် ကာယ မည်၏၊ [ပထဝီယေဝ ကာယကဒေသတ္တာ ပထဝီကာယော၊– ဋီကာ။] ဋီကာသစ်၌ "သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော"ကို ဥပမာပြ၏၊ "သမုဒြာတစင်းလုံး၏ သမုဒ္ဒအမည်ကို မိမိမြင်အပ်သော သမုဒြာတစိတ်တပိုင်း၌ တင်စား၍ ပြောဆိုသကဲ့သို့" ဟူလို၊ "ပထဝီသမူဟောဝါ" ဟူသော နောက်နည်း၌ကား ကာယသဒ္ဒါသည် သမူဟ အနက်ဟောတည်း။

သတ္တန္ဓံတွေဝ ကာယာနံ။ ။ ပါဋိတော်၌ "တတ္ထ နတ္ထိ ဟန္တာဝါ, ဃာဘေ တာဝါ (သတ်စေတတ်သူသည်၎င်း)" စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုစကားအရ "သတ်သူလည်း မရှိ, အသတ်ခိုင်းသူလည်း မရှိလျှင် ဒါး စသောလက်နက်ဖြင့် သတ်ရာ၌ အဘယ်သို့ ဖြစ် သနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "ယောပိ တိဏေန သတ္ထေန သီသံ ဆိန္ဒတိ၊ပေ၊သတ္တန္ဓံတွေဝ ကာယာနမန္တရေန သတ္ထံ အနုပထတိ" ဟု ပြောသည်၊ "သတ်တယ်" ဆိုရာ၌ ကာယ ခုနစ်ခုတို့၏ အကြားဖြင့် ဒါး စသောလက်နက်၏ ဝင်သွားခြင်းသာဖြစ်ပါသည်၊ အစစ် အမှန် ပရမတ္ထအားဖြင့် ကာယခုနစ်ခုကို သတ်လို့ ဖြတ်လို့ မရနိုင်ပါ၊ " ထို့ကြောင့် ပါဏာတိပါတမှုလည်း မရှိပါ" ဟူလို။

ပကုဓကစ္စာယနဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဝါဒ အဖွင့်

နာဋပုတ္တဝါဒေ – နာဋပုတ္တဝါဒ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ စာတုယာမ သံဝရသံဝုတောတိ-ကား၊ စတုကောဋ္ဌာသေန– လေးပါးအစုဖြစ်သော၊ (လေးပါးပြားသော - ဟူလို၊) သံဝရေန – စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့်ဖြင့်၊ သံဝုတော– စောင့်စည်းအပ်သော ကာယ ဝစီ မနောဒွါရရှိသည်၊ ဝါ- စောင့်စည်းတတ်သည်၊ သဗ္ဗဝါရိ ဝါရိတောစာတိ – ကား၊ ဝါရိတ သဗ္ဗဥဒကော –

× × × × × × ×

စာတုယာမသံဝရ။ ။ယာမသဒ္ဒါသည် "ရတ္တိယာ ပဌမေ ယာမေ–ညဉ့်၏ ပဌမ အဘို့၌" ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ဘာဂ (ကောဋ္ဌာသ) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် " စတုကောဋ္ဌာသေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို "လေးဘို့ လေးစု"ဟူသည် "သံဝရဖြင့် မှတ်သားအပ်သော အစုတည်း" ဟု သိစေလို၍ "သံဝရေန" ဟု ကောဋ္ဌာသနှင့် သံဝရကို အရတူ ဖွင့်သည်။ [သော ပနေတ္ထ ဘာဂေါ သံဝရလက္ခိတော– သံဝရဖြင့် မှတ်သားအပ်သော အဘို့တည်း၊ ဣတိ အာဟ စတုကောဋ္ဌာသေန သံဝရေန သံဝုတောတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဝိဂ္ဂဟ။ ။စတ္တာရော + ယာမာ စတုယာမံ၊ စတုယာမံဧဝ စာတုယာမော၊ သွတ္ထ တဒ္ဓိတ်, သံဝရောကိုင့်၍ "ယာမော" ဟု ချရသည်၊ သံဝရတိ ဧတေနာတိ သံဝရော၊ စာတုယာမောစ + သော + သံဝရောစာတိ စာတုယာမသံဝရော – လေးဘို့ လေးစုဖြစ်သော စောင့်စည်းကြောင်းအကျင့်။

သံဝုတော။ ။ "နိဂဏ္ဌော စာတုယာမသံဝရ သံဝုတော" ဟု နိဂဏ္ဌနှင့် သံဝုတောကို အရတူဆိုသောကြောင့် "သံဝုတော – စောင့်စည်းအပ်"ဟု ကမ္မရုပ်မဖြစ်နိုင်၊ " စောင့်စည်းတတ် " ဟု ကတ္တုရုပ်လည်း ဤပုဒ်မျိုး၌ အသုံးနည်းလှ၏၊ ထို့ကြောင့် " ပါတိမောက္ခ သံဝရ သံဝုတော "၌ သံဝုတောကို "ပိဟိတ ကာယဝစီဒွါရော" ဟု နောက်၌ ဋီကာဖွင့်လတံ့ကိုနည်းမှီ၍ ဤ၌လည်း ထိုအတိုင်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ကြံသင့်၏။

ဝိဂ္ဂဟ။ ။သံဝရီယတေတိ သံဝုတံ–စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့အပ်သော ကာယ ဝစီ မနောဒွါရ၊ နောက်၌ မနောဒွါရကို စောင့်စည်းပုံကိုလည်း " သဗ္ဗဝါရိ " ဟု ပြလတံ့၊ စာတုယာမ သံဝရေန + သံဝုတံ ယေနာတိ စာတုယာမသံဝရ သံဝုတော၊ ဤသို့ပြုလျှင် " ယေန "၏ အရဖြစ်သော စောင့်စည်းတတ်သောပုဂ္ဂိုလ် ကတ္တားပင်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် သံဝုတောကို ကတ္တုရုပ်ကြံလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည်။

မှတ်ချက်။ ။စာတုယာမ သံဝရသံဝုတော၌ စတုအရ ပါဋိတော်ဝယ် "သဗ္ဗဝါရိ ဝါရိတော, သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော, သဗ္ဗဝါရိဓုတော, သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌော"ဟု လေးပါးသရုပ်ကို ဖေါ်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုလေးပါးကို "စာတုယာမ သံဝရ သံဝုတ"ဟု မှတ်ပါ။

သဗ္ဗဝါရိဝါရိတော ။ဝါရိသဒ္ဒါသည် ရေဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ပိပါသံ-မွတ်သိပ်ခြင်းကို၊ ဝရတိ – စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဝါရိ၊ ဝရဓာတ် , ဏိ ပစ္စည်း၊ "ရေ" ဖြင့် ရေကို သုံးဆောင်ခြင်းတိုင်အောင် ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ယူပါ။ [ရတ္တူပရတော (ရတ္တိ+ဥပရတော) ၌ ရတ္တိအရ ရတ္တိဘုဥနတိုင်အောင် ယူရသကဲ့သို့တည်း။]

တားမြစ်အပ်ပြီးသော အလုံးစုံသော ရေအေးကို သုံးစွဲခြင်းရှိသည်၊ ပဋိက္ခိတ္တ သဗ္ဗသီတောဒကော-ပယ်မြစ်အပ်ပြီးသော အလုံးစုံသောရေအေးကို သုံးစွဲခြင်း ရှိသည်၊("အလုံးစုံသောရေအေးကို သုံးစွဲခြင်းကို ပယ်မြစ်ပြီးဖြစ်သည်"ဟူလို)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သော–ထို နာဋ္ဌပုတ္တသည်၊ သီတောဒကေ–၌၊ ဝါ–ရေစိမ်း၌၊ သတ္တသညီ- သတ္ဝာဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရေအေး၌ သတ္ဝာဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ တံ - ထို ရေအေးကို၊ နဝဥ္ဇေတိကိရ–မသုံးစွဲသတတ်၊ သဗ္ဗဝါရိယုတ္တောတိ - ကား၊ သဗ္ဗေန-အလုံးစုံ သော၊ ပါပဝါရဏေန–မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းနှင့်၊ ယုတ္တော-ယှဉ်၏။

သဗ္ဗဝါရိဓုတောတိ-ကား၊ သဗ္ဗေန-သော၊ ပါပဝါရဏေန- မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဓုတပါပေါ - လှုပ်ချအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၊ ဝါ- ခါချအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၊ သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌောတိ- ကား၊ သဗ္ဗေန–

× × × × × × ×

ဆက်ဥုးအုံ — နိဂဏ္ဌဆရာသည် ရေအေးကို အသက်ရှိသောသတ္ဝာဟု ယူဆ၏၊ ထို့ကြောင့် "ရေ"ဟု သာမန်ဆိုသော်လည်း ရေအေးကိုယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိက္ခိတ္တ သဗ္ဗသီတုဒကော၊ပေါန ဝဥ္ဇေတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပရိက္ခိတ္တသည် ဝါရိတ၏အဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဝါရိတဟူသော ဝိသေသန နောက်ကျသည် ဟု မှတ်ပါ၊ ဥပမာ– " အဂျာဟိတော (အဂ္ဂိ + အာဟိတော)–ညှိထွန်းအပ်သောမီး " ဟူရာ၌ အာဟိတ ဟူသော ဝိသေသန နောက်ကျသကဲ့သို့တည်း၊ ဝါရိတံ+ သဗ္ဗဝါရိ ယေနာတိ သဗ္ဗဝါရိ ဝါရိတော။ [ဋီကာသစ်၌"ယဿ"ဟု ရှိသော်လည်း "ဇိတိန္ဒြိယော" ကဲ့သို့ တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြုလိုက်ပါသည်၊] ဝါရိကိုလည်း နပုလ္လိန် ဟု ထောမနိဓိရှိသောကြောင့် ဋီကာ သစ်သို့ မလိုက်ဘဲ နပုလ္လိန်ပြုပါသည်။

သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော။ ။ဤ၌ ဝရဓာတ်သည် တားမြစ်ခြင်း (ဝါရဏ) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေန + ပါပဝါရဏေန + ယုတ္တော" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ "ဝါရဏံ ဝါရိ၊ သဗ္ဗံ+ဝါရိ သဗ္ဗဝါရိ၊ သဗ္ဗဝါရိနာ+ယုတ္တော သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော"ဟု ပြု။

သဗ္ဗဝါရိဓုတော။ ။သဗ္ဗဝါရိကို ရှေအတိုင်းပြု၊ ဓုတောကို " ဓုတပါပေါ " ဟု ဖွင့်သောကြောင့် " သံဝုတော " တုန်းကကဲ့သို့ ကြီသင့်၏၊ ဓူယိတ္တ– လှုပ်ခါအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဓုတံ (ပါပံ)၊ ဓုဓာတ်သည် ကမ္ပန (လှုပ်ချခြင်း, ခါချခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဓုတံ ယဿ အတ္ထီတိ ဓုတော – လှုပ်ခါချအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသူ၊ သဗ္ဗဝါရိနာ– အလုံးစုံသော မကောင်းမှုကို စောင့်စည်းခြင်းအားဖြင့် (ဝိသေသန)၊ ဓုတော, သဗ္ဗဝါရိ ဓုတော၊ "ဓုတော–လှုပ်ခါချပြီးသူ"ဟု ကတ္တုရုပ်လည်း ကြီပါ။

သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌော။ ။သဗ္ဗဝါရိနာ–သည်+ဖုဋ္ဌော-တွေ့ထိအပ်သူတည်း၊ သဗ္ဗဝါရိ ဖုဋ္ဌော–သူ။ [ဖုဋ္ဌောတိ အဋ္ဌခုံပိ ကမ္မာနံ (ကာယကံ ၃, ဝစီကံ ၄, မနောကံကို ၁ ပါး သာ ယူဟန်တူသည်)၊ ခေပနေန– ကုန်စေခြင်းအားဖြင့်၊ မောက္ခပုတ္တိယာ–လွတ်မြောံ ခြင်း (နိဗ္ဗာန်) သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကမ္မက္ခယလက္ခဏေန–ကံ၏ ကုန်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော၊ သဗ္ဗေန ပါပဝါရဏေန ဖုဋ္ဌော၊ တံ ပတ္ဝာ ဋီတောတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

သော၊ ပါပဝါရကေနာန - သည်၊ ဖုဋ္ဌော - တွေ့ထိအပ်ငြိ၊ ဂတာတ္တောတိ - ကား၊ ကောဋိပ္ပတ္တစိတ္တော-အထွဋ္ဌအထိပ်သို့ ရောက်ပြီးသောစိတ်ရှိသူဟူ၍၊ (“ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

× × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။“ တံ ပတ္တာ ဋ္ဌိတော ”သည် ဖုဋ္ဌောဓ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ ဖုသ ဖုသကို “ပတ္တာ ပတ္တာ”ဟု ဖွင့်ခဲ့သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဖုသဓာတ်ကို “ပတ္တာ”ဟု ဖွင့်ခြင်း ဖြစ်၏၊ ဋ္ဌိတောကား တ ပစ္ဈည်း၏ အတိတ် အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဖုဋ္ဌောသာ ပါဋ္ဌမှန်ဟု ယူသင့်၏၊ “ ဖုဋ္ဌော ” ဟု မူကွဲရှိသည်ကိုကား ဖရဓာတ်ဖြစ်၍ “ပြန့်နှံ” ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

မေးဘွယ်။ ။သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော-စသော ၃ ပုဒ်၌ “သဗ္ဗဝါရိ”အရ “မကောင်းမှု အားလုံးကို တားမြစ်ခြင်း”ချည်း ရသောကြောင့် ထိုတားမြစ်ပုံ ၃ မျိုးသည် အဘယ်သို့ ထူးသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား– သဗ္ဗဝါရိယုတ္တောဖြင့် (ဥပသိစောင့်သူကဲ့သို့) မကောင်းမှုမှ တားမြစ်ခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာမျှကိုသာ ဆိုအပ်၏၊ သဗ္ဗဝါရိဓုတောဖြင့် (ဓုတင်ဆောင်တည်၍ မကောင်းမှုတို့ကို လှုပ်ခါချခြင်းကဲ့သို့) မကောင်းမှုကို အကြွင်းမဲ့ ဆွေးမြေ့သွားအောင် လှုပ်ခါချခြင်း အထိမ်းအမှတ်ကို ဆိုအပ်၏၊ သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌောဖြင့် (အလွန်အမင်းကျင့်၍ ကိလေသာကုန်ခြင်း ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့) မကောင်းမှုကံတွေ့ ကုန်ခြင်း၏အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာကို ဆိုအပ်၏၊ “ မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းသည် အမြဲ ထိတွေ့နေအပ်သူ”ဟု ဆိုသဖြင့်“မကောင်းမှုတွေ့ ကုန်သွားပြီ, ရဟန္တာဖြစ်သွားပြီ ” ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့ မကောင်းမှုတားမြစ်ပုံသည် အဆင့်ဆင့် ရင့်သောကြောင့် အချင်းချင်း ကွာခြားကြပါသည်။

ဋီကာသစ်။ ။သဗ္ဗဝါရိယုတ္တောတိ သံဝရလက္ခဏမတ္တံ ကထိတံ၊ သဗ္ဗဝါရိဓုတောတိ ပါပ နိဒ္ဓုရလက္ခဏံ (မကောင်းမှု၏ အကြွင်းမဲ့ ဆွေးမြေ့ခြင်းလက္ခဏာ အထိမ်းအမှတ်ကို, ကထိတံ)၊ သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌောတိ ကမ္မက္ခယလက္ခဏံ (ကထိတံ) တိ ဇာမမတ္ထံ ဒဿေန္တော သဗ္ဗေနာတိ အာဒိမာဟ။

ဂတတ္တော။ ။ဂတ+အတ္တဟု ပုဒ်ခွဲ၍ ဂတကို “ကောဋိပ္ပတ္တ” အတ္တကို “စိတ္တ” ဟု ဖွင့်သည်၊ မကောင်းမှုကံ ကုန်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် “သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌ”ဖြစ်နေရကား ထို နိဂဏ္ဌကို “အထွဋ္ဌအထိပ်သို့ ရောက်သောစိတ်ရှိသူ” ဟုလည်း ဆိုအပ်၏၊ “ဂတော-အထွဋ္ဌအထိပ်သို့ ရောက်သော+အတ္တာ ယဿသာတံ ဂတတ္တော”ဟု ပြု။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ကား “ ဒွေဝ ဂတိယော ဟောန္တိ – ၂ ပါးသာလျှင် ပြီးဆုံးခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏၊ အနညာ–ထိ ၂ မျိုးမှ တခြားသော ပြီးဆုံးခြင်းတို့ မဖြစ်ကုန် ” ဟူရာ၌ ဂမုဓာတ်သည် ပြီးဆုံးခြင်းအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “ဂတ သဒ္ဒါသည် ပြီးဆုံးခြင်း (နိဋ္ဌာ) အနက်ကို ဟော၏”ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ကောဋိပ္ပတ္တ” ဖွင့်သည်ဟု ကြံသွားလေသည်၊ စဉ်းစားပါ၊ မိမိကား ရိုးရာဂတိ၏ “ပါပုဏန” အနက်ဟု ထင်သည်၊ “ကောဋိ”ကား ဂမုဓာတ်၏ ကံပုဒ်ကို အရာအားလျော်စွာ ထည့်ခြင်းသာဟု ယူလိုပါသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း,....ဂတသဒ္ဒါ၏ နိဋ္ဌာအနက်ကိုယူလိုလျှင် “နိဋ္ဌပ္ပတ္တစိတ္တော”ဟု ဖွင့်နိုင်သောကြောင့်စည်း။

ယတာတ္ထောတိ-ကား၊ သံယတစိတ္တော-စောင့်စည်းအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသူဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊)ဌိတတ္တောတိ-ကား၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော-ကောင်းစွာတည်တန့်သောစိတ်ရှိသူဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ-အပ်၏)။

တေသ-၌ နာဠပုတ္တ၏၊ ဝါဒေ-အယူ၌၊ ကိဉ္စိ-တချို့သော၊ သာသနာနုလောမမ်ပိ-သာသနာတော် အားလျော်သော အယူသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် သာသနာတော်အားလျော်သော အချို့အယူ ရှိပါသော်လည်း၊ အသုဒ္ဓလဒ္ဓိတာယ - မစင်ကြယ်သောအယူ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံသော အယူတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌိဃယဝ (ဒိဋ္ဌိယော+ဧဝ)-မိစ္ဆာအယူတို့ချည်းသာ၊ ဇာတာ-ဖြစ်ရကုန်ပြီ။

× × × × × × ×

ယတတ္ထော။ ။ယတသဒ္ဒါသည် သံယတအနက်ကို ဟော၏၊ ဥပသာရမပါသော်လည်း ယမုဓာတ်ရင်းသည်ပင်၊ သံ ဥစသာရပါသော သံယမအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ဥပသာရပုဒ်တို့ဟာ နဂိရ်ဓာတ်နက်ကို ထွန်းပြရုံသာဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ယတော (သံယတော) + အတ္တာ ယေနာတိ ယတတ္တော၊ သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌဖြစ်နေရကား ဣန္ဒြေတို့၌ တမဂ််လာ စောင့်စည်းဘွယ်မလိုတော့၊ စိတ်ကို အမြဲ စောင့်စည်းပြီးဖြစ်နေသည်-ဟူလို။

ဌိတတ္တော။ ။ဌိတော - ခိုင်မြဲ တည်တန့်သော+ အတ္တာ ယသောတိ ဌိတတ္တော။ သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌ ဖြစ်နေရကား စောင့်စည်းဘွယ် အကြွင်းအကျန် မရှိတော့၊ ကောင်းစွာတည်တန့်သောစိတ်သာ အမြဲရှိနေတော့သည်- ဟူလို။

သာသနာနုလောမံပိ။ ။မကောင်းမှုကို ပယ်ရှား တားမြစ်ခြင်းဟူသော သဗ္ဗဝါရိသည် သာသနာတော်အားလျော်၏၊ သို့သော် မကောင်းမှုကို ပယ်ရာ၌လည်း "အသက်ဓိဝ အတ္တာက ပယ်၏"ဟုဌင်း, ထိုအတ္တာသည် "အချို့မြဲ၏, အချို့မမြဲ"ဟုဌင်း အယူရှိသောကြောင့် အသုဒ္ဓလဒ္ဓိ (မစင်ကြယ်သောအယူ)ဖြစ်ရတော့၏၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗဝါရိ ဝါရိဓာတာ"မှ စ၍ အယူအားလုံးပင် မိစ္ဆာအယူချည်း ဖြစ်ကြရလေသည်။

နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

သဉ္စယဝေလဋ္ဌပုတ္တဝါဒ

သဉ္စယဝါဒေါ- သဉ္စယဝါဒသည်၊ အမရာဝိက္ခေပေ- အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၌၊ ဝုတ္တနယော ဧဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ၊ ["ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌လာသော အမရာဝိက္ခေပဝါဒအတိုင်းပင်"ဟူလို။]

သဉ္စယဝေလဋ္ဌပုတ္တဝါဒ ပြီး၏။

ပဌမ သာမညဖလ အဖွင့်

သောဟံ ဘန္တေတိ-ကား၊ ဘန္တေ– မြတ်စွာဘုရား၊ သော အဟံ-ထို ဒကာတော်သည်၊ ဝါလုကံ-သဲကို၊ ပိဋ္ဌေတွာ–ညှစ်၍၊ (ဆုံ၌ထည့်ကာ ကြိတ်ညှစ်၍)၊ တေလံ– ဆီကို၊ အလဘမာနောဝိယ – မရသူကဲ့သို့၊ တိတ္ထိယဝါဒေသု– တိတ္ထိတို့၏ ဝါဒတို့၌၊ သာရံ–အဆိအနှစ်ကို၊ အလဘန္တော–မရသည်၊ (ဟုတွာ–၍၊ ဝါ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ဘဂဝန္တံဝိ – ကိုလည်း၊ ပုစ္ဆာမိ – မေးလျောက်ပါ၏၊ ဣတိ , အတ္ထော။ [ပါဠိတော်၌ “ ဘဂဝန္တံဝိ ”ဟု ပိသဒ္ဒါ ပါသည်။]

ယထာ တေ ခမေယျာတိ - ကား၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြေဆိုအပ်သော်၊ တေ-သင့်အား၊ ဝါ-သင်၏ (စိတ်၌)၊ ရောစေယျ, (တနည်း) ရုစ္ဈေယျ-နှစ်သက်ရာ၏၊ (တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ-ထိုပြဿနာကို၊

× × × × × × ×

ယထာ တေ ခမေယျ ။ ။ခမုဓာတ် ယျဖြင့်ပြီးသော ကတ္တားဟော ခမေယျ ပုဒ်ကို “ ရောစေယျ ” သို့မဟုတ် “ ရုစ္ဈေယျ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ရုစဓာတ်ကို ဘူဝါဒိဟု သတ်မှတ်၌ ဆို၏၊ ထိုအလို “ရောစေယျ”ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ သဒ္ဒနီတိ-ရုစဓာတ် အခက်း ၌ကား ဒိဝါဒိလည်းရှိသောကြောင့် “ရုစ္ဈေယျ ” လည်း သဒ္ဒနီတိအလို သင့်သည်သာ၊ “ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ”သုတ်အရ ရုစဓာတ်သည် သမ္ပဒါန်ကိုဝဲ့သောကြောင့် “ယထာ တေ”၌ တေလည်း သမ္ပဒါန်ပုဒ်ပင်တည်း။

ဋီကာဟောင်း။ ။ “ဇဒါနိ မယာ ပုစ္ဆိယမာနော အတ္ထော ယထာ တဝ စိတ္တေ ရောစေယျ”ဟု ဋီကာဟောင်းဖွင့်၏၊ “တဝ စိတ္တေ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “တေ–သင်၏ (စိတ်၌)”ဟု တေကို သမ္ဗန်, စိတ္တေကို သမ္ဗန္ဓိအဖြစ်ဖြင့် ထည့်စေလိုသည်၊ [ဤဋီကာ၌ “ရောစေယျ”ဟု ကတ္တုရူပ် ပြိုပြိသသဖွင့်ခြင်းသည် “ခမေယျ”ဟု ရှိသော ကတ္တုရူပ်နှင့် လျော်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် သျာဒိကဏ္ဍ, ၂၅ သုတ်၌လည်း ဤအတိုင်းပင်။]

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ကား “ယထာ တေ ရုစ္ဈေယျာတိ ၊ ပေ ၊ ယထာ တဝ စိတ္တေ ရုစ္ဈေယျ၊ တယာ စိတ္တေ ရုစ္ဈေထာတိ အတ္ထော ကမ္မတ္ထေ ဟေတံ ကိရိယာပဒံ၊ “ရုစ္ဈေယျသည် ကံဟောကြိယာပုဒ်”ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ဤအလို“ယထာ–သော်၊ တေ–သည်၊ ရုစ္ဈေယျ – နှစ်သက်အပ်ရာ၏၊ တထာ တံ ဗျာကရေယျာသိ ”ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့သော် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်က “ ခမေယျ ”ဟု ကတ္တုရူပ်ရှိသောကြောင့် ဤဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာဟောင်းအဖွင့်ကို မလိုက်ဘဲ ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို နှစ်သက်ဟန်တူသော မာန်လည်ဆရာတော်နှင့် မင်းကွန်း ဥဒုမ္ဗရချောင်ဆရာတော်တို့၏ သတပဒီက ပုစ္ဆာအဖြေ၌ကား“ကမ္မဝါပါဠိ, ခမတိပုဒ်အနေ, စာတွေက လွန်များ၊....မဒွေးဘော်, ရှိမဲ့-လျော် မလျော် ဟု , နေပြည်တော် သဒ္ဒါတတ်တို့ , ဆုံးဖြတ်ကြလား ” ဟူသော အမေး၌ “ မဒွေးဘော်, ရှိမှပင် လျော်မည်ဟု , နေပြည်တော် သဒ္ဒါတတ်တို့, ဆုံးဖြတ်ကြသား”ဟု ဖြေလေသည်၊ သို့သော် “ရောစေယျ”ဟု ဖွင့်သော ဋီကာဟောင်းအလို အားဖြင့်“ခမ္မတိ ခမ္မေယျ”ဟု မဒွေဘော် မရှိနိုင်ပါ။

ဗျာကရေယျာသိ – ဖြေဆိုလော)၊ ဒါသောတိ - ကား၊ အန္တောဇာတ ဓနက္ကီတ ကရမရာနီတ သာမံဒါသဗျောပဂတာနံ – အိမ်တွင်း၌ ပေါက်ဖွားသော ကျွန်, ဥစ္စာဖြင့် ဝယ်ယူအပ်သောကျွန် , လက်ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဆောင်ယူအပ်သော သုံ့ပန်းကျွန်, ကိုယ်တိုင် ကျွန်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော ကျွန်တို့တွင်၊ အညတရော-အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊(ပုရိသော, အဿ၌စပ်)၊ ကမ္မကရောတိ-ကား၊ အနလသော-ပျင်းရိသူမဟုတ်သော၊ ကမ္မကရဏသီလော ယေဝ–အလုပ်လုပ်ခြင်းအလေ့ ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ပုရိသော, အဿ၌စပ်)၊ (ယော ပုရိသော- သည်၊) ဒူရတော–အဝေး၌၊ ဒိသွာ-အရှင်သခင်ကို မြင်၍၊ ဝါ-မြင်လသော်၊ ပဌမမေဝ-မိမိအနီးသို့မရောက်မီ ရှေးဥုးစွာသာလျှင်၊ ဥဋ္ဌဟတိ - နေရာမှ ထတတ်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ (သောပုရိသော– သည်)၊ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ– ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဥဋ္ဌိတော-နေရာမှထနှင့်ပြီးသည်၊(ဟုတွာ)၊ သာမိနော-အရှင်သခင်ဘို့၊ အာသနံ - နေရာကို၊ ပညပေတွာ–ခင်းပေးပြီး၍၊ ပါဒဓောဝ နာဒိကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ – ခြေဆေးပေးခြင်း အစရှိသော ပြုဘွယ်ကိစ္စကို၊ ကတွာ–ပြုပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဝါ–နောက်မှ၊ နိပတတိ–ကျတတ်၏၊ ဝါ-ထိုင်တတ်၏၊ နိသဇ္ဇံ- ထိုင်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ- ပြုတတ်၏၊ ဣတိ, ပစ္ဆာနိပါတီ-မည်၏။

× × × × × × ×

ဒါသော။ ။ဘူဝါဒိ စုရာဒိ ဒါသဓာတ်သည် ဒါနအနက်ကိုဟော၏၊ ဒါဿတေ-အရှင်သခင်တို့အား ပေးအပ်၏၊ ဣတိ ဒါသော၊ အစ်ပစ္စည်း ဟု ထောမနိမိ၌ ဆို၏၊ ဤကျွန်လေးမျိုး၏အကျယ်နှင့် ဝစနတ္ထကို ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ, မဟာခန္ဓက, ဒါသဝတ္ထု အဋ္ဌကထာနှင့် ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

ကမ္မကရော။ ။တချို့ကျွန်သည် ပျင်းသည့်အတွက် အလုပ်ကို မလုပ်ချင်တတ်၊ "ဤကျွန်ကား မပျင်းမရိ အလုပ်လုပ်သူသာ ဖြစ်၏"ဟု သိစေလို၍, ဒါသောကို " ကမ္မကရော"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ထို့ကြောင့်"အနလသော,ကမ္မကရဏသီလောယေဝ" ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ " ကမ္မံ+ကရောတီတိ ကမ္မကရော " ဟုသာ ဝစနတ္ထပြုပါ၊ အပစ္စည်းဖြင့် " ကမ္မကရော " ဟု ဖြစ်၍, ဏပစ္စည်းဖြင့် ကုမ္ဘကာရောကဲ့သို့ " ကမ္မကာရော"ဟု ဖြစ်သည်။

ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ။ ။ဤပုဒ်ကို ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်းဖြင့် အဝေး၌ အရှင်သခင်လာနေသည်ကိုမြင်လျှင် မိမိအနီးသို့ မရောက်မီ နေရာမှထသူကို ပြ၏၊ ဥဋ္ဌဟတီတိ ဥဋ္ဌာယီ၊ ဥပုဗ္ဗ, ဌာဓာတ်၊ တဿီလအနက် မပါသော်လည်း ဏီပစ္စည်းသက်နိုင်၏၊ ပုဗ္ဗံ-အရှင်၏ မိမိအနီးသို့ မရောက်မီ ရှေးဥုးစွာ + ဥဋ္ဌာယီ – နေရာမှ ထတတ်သူတည်း၊ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ–သူ၊ " ဒူရတောဝ ဒိသွာ ပဌမမေဝ ဥဋ္ဌဟတိ "ဟူသော ပဌမနည်းအရ အနက်တည်း။

ပစ္ဆာနိပါတီ။ ။နိပတတိ–ထိုင်သောအားဖြင့် ကျတတ်၏၊ ဣတိ-နိပါတီ၊ နိ+ပတ+ဏီ၊ ပစ္ဆာ–အရှင်သခင်ထိုင်ပြီးမှ နောက်၌+နိပါတီ–ထိုင်သောအားဖြင့် ကျတတ်သူတည်း၊ ပစ္ဆာနိပါတီ – သူ၊ ဤကား ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ၏ ပဌမနည်းနှင့် လိုက်လျောသော အနက်တည်း၊ ဤသို့ အနက်ဖြစ်သောကြောင့်"ပစ္ဆာ နိပတတိ "၏နောက်၌ " နိသဇ္ဇံ

ဝါ-တနည်း၊ သာမိကမှိ-အရှင်သခင်သည်၊ သယနတော-အိပ်ရာမှ၊ အဝုဋ္ဌေ-မထသေးမီ၊ ပုဗ္ဗေယေဝ-ရှေးဦးသာလျှင်၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာသားလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာတိ-အိပ်ရာမှ ထတတ်၏၊ ဇုတိ, ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ-မည်၏၊ ပစ္ဆာသကာလတော-မိုယ်းသောက်အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ သာမိနော-အရှင်သခင်၏၊ ရတ္တိံ-ညဉ့်အခါ၌၊ နိဒ္ဒါက္ကမနံ-အိပ်ခြင်းသို့ သက်ရောက်ခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ သဗ္ဗကိစ္စာန်-အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဝါ-မှ၊ နိပတတိ-ကျတတ်၏၊ ဝါ-အိပ်တတ်၏၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ-ပြုတတ်၏၊ ဣတိ, ပစ္ဆာနိပါတီ-မည်၏။

(ယော ပုရိသော)၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကရောမိ-ပြုရပါမည်နည်း၊ ကိံ-ကို၊ ကရောမိ-နည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ကိံ ကာရမေဝ-ကိံဟုမေး၍ ပြုထိုက်သော ဝေယျာဝစ္စကိုသာ၊ ပဋိသုဏာန္တော-ရှေးရှုနားထောင်လျက်၊ (တနည်း) ပဋိ

× × × × × × ×

ကပ္ပေတိ''ဟု နိပတတိ၏အနက်ကို ဖေါ်သင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ ''သေယျံ''ဟု ရှိသည်မှာ မလိုက်ရောပါ၊ နိပတတိ၏ နောက်၌လည်း ''နိသီဒတိ''ဟု မူကွဲရှိသတတ်၊ အမြဲပါယ်ကောင်းပါ၏၊ သို့သော် နောက်၌ ''သေယျံ ကပ္ပေတိ''ဟု ရှိလတံ့နှင့်ကား စာသွားမတူသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊''နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေတိ''သာ''သေယျံ ကပ္ပေတိ''နှင့် စာသွားတူသည်။

သာမိကမှိ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ, ပစ္ဆာနိပါတိတို့အတွက် အိပ်ရာမှထခြင်း အိပ်ခြင်းအနက်ကိုယူရသည်၊ ဝစနတ္ထမှာ ရှေးနည်းအတိုင်းသာတည်း၊ သခင်၏အိပ်ရာမှ မထမီ မိမိကအလျင် အိပ်ရာမှထခြင်း, တနေ့အတွက် အလုပ်ကိစ္စပြီး၍ အိပ်ချိန်ရောက်သောအခါ သခင်အိပ်ပြီးမှ မိမိက နောက်မှအိပ်ခြင်းကို ပြုသည်-ဟူလို။

ပစ္ဆာသကာလတော။ ။ရှေးညဉ့်၏ အရုဏ်မတက်မီ အချိန်ကို ''ပစ္ဆာသကာလ'' ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဌ''အတီတရတ္တိယာ ပစ္ဆာသကာလတော''ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုအချိန်၌ အရုဏ်မျှ မတက်သေးသောကြောင့် '' လင်းအားကြီး '' မဟုတ်သေး၊ လင်းခါနီး(ဝေလိဝေလင်း)သာ ရှိသေးသည်၊ အရုဏ်တက်လျှင်ကား ဤဘက်နေ့သို့ရောက်ပြီ၊ ဝစနတ္ထကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ နိဒါန်းအဖွင့်၌ ရှုပါ။

ကိံကာရပဋိသာဝီ။ ။ကရိယတေတိ ကာရော – ပြုထိုက်သော ဝေယျာဝစ္စ(သခင်၏အတွက် ပြုစုရာဖြစ်သော အလုပ်ကိစ္စ)၊ ကိံဣတိ + ကာရော ကိံကာရော–ကိံဟု မေး၍ ပြုထိုက်သော ဝေယျာဝစ္စ၊ ပဋိသုဏာတိ-ရှေးရှုနားထောင်နေတတ်၏၊ ဣတိ ပဋိသာဝီ၊ [ပတိ+သု+ဏိပစ္စည်း၊] ကိံကာရံ-ကိံဟုမေး၍ ပြုထိုက်သောဝေယျာဝစ္စကို+ပဋိသာဝိ – ရှေးရှုနားထောင်နေတတ်သူတည်း၊ (နားစွင့်နေတတ်သူတည်း)၊ ကိံကာရပဋိသာဝိ-သူ။

အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံ။ ။အင်္ဂကထာ၌ ''ကိံကရောမိ ကိံကရောမိ''သည် လုပ်စရာအလုပ်ကို မေးပုံပြသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဣတိဝေါဖြင့်သွန်ပြအပ်သော အလုပ်ကိစ္စ(ဝေယျာဝစ္စ)ကိုပင် ကိံကာရအတွက် အရကောက်ရသည်၊ ပဋိသာဝိ၌ ဏိ

သာဝေ'နွော-ကြားစေလျက်၊ (ကြားအောင်မေးလျက်)၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်တတ်၏၊ ဣတိ,(သောပုရိသော)၊ကိ ံကာရပဋိသာဝိ-မည်၏၊(ယောပုရိသော)၊ မနာပမေဝ - စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝါ - မြတ်နိုးဘွယ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကိရိယံ - အမူအရာကို၊ ကရောတိ - ပြုတတ်၏၊ ဣတိ, (သော ပုရိသော)၊ မနာပစာရိ–မည်၏။ ["စာရိ"အရ ပြကျင့်မှုကို ယူစေလို၍ "ကိရိုယံ ကရောတိ"ဟု ဖွင့်သည်။]

× × × × × × ×

ပစ္စည်းကြောင့် ဝုဒ္ဓိရောက်ရ၏၊ အနက်မှာ သုဒ္ဓကတ္တားအနက်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိသုဏာန္တော"ဟု ဖွင့်သည်၊"ပဋိသုဏာန္တော-ရှေးရှုနားထောင်နေသူ"ဟု ဆိုသဖြင့် "သခင်၏အနီးအပါး၌ လှည့်လည်သွားလာနေသူ"ဟု သိနိုင်ရကား"ဝိစရတိ"ဟု အပို ထည့်၍ဖွင့်သည်။ [ကိ ံကာရန္တိ – ကိ ံကရဏီယံ (ပြုထိုက်သော ကိစ္စကား အဘယ်ပါနည်း)၊ ကိ ံကာရဘာဝတော (ကိ ံကာရ၏အဖြစ်အားဖြင့်) ပုစ္ဆိတွာ ကာတမ္မဝေယျာဝစ္စံတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

သဒ္ဒနီတိ ။ ။ကိ ံ ကရောမိ သာမိတိ ဧဝံ ကိန္တိ (ကိ ံဟ္ရ၍) ကာရော ကရဏံ သဒ္ဒနီစ္ဆရဏံ (ပြောဆိုအပ်သော စကားသံ) ကိ ံ ကာရော – ပြုဘွယ်ကစ္စ အဘယ်ပါနည်း=ဘာပြုစရာရှိပါသနည်းဟု မေးမြန်းပြောဆိုအပ်သော စကားသံ၊ တံ ပဋိသာဝေတိတိ ကိ ံကာရပဋိသာဝိနိ၊– ၍ သဒ္ဒနီတိ ပဒမာလာအဖွင့်သည် သုတ်မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာနှင့် သဘောတူ၏၊ " ကာရ " အရ အလုပ်ကစ္စသာ မကဘဲ အမေးစကားသံတိုင်အောင် ယူခြင်းသာ ထူးသည်။

သုတ်မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌ ။ ။ကိ ံ ကရောမိ တေ ဒေဝါတိ- အရှင်မင်းမြတ်ဘို့ အဘယ်ကိစ္စကို ပြုရပါမည်နည်းဟု၊ ဝါစာယ ကိ ံကာရံ ပဋိသာဝေတိတိ ကိ ံကာရပဋိသာဝိနိ-နှုတ်ဖြင့် ကိ ံကာရမည်သော အလုပ်ကစ္စကို ကြားသိစေတတ် (မေးမြန်းတတ်) သောကြောင့် မိဖုရားသည် ကိ ံကာရပဋိသာဝိနိ မည်၏၊ " မိမိပြုစရာကစ္စကို အမြဲမေးတတ်သော မိဖုရား"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာအလို ပဋိသာဝိနိဉ် ပတိ+သု, ကာရိတ်ကြေစေ၍ " ပဋိသာဝိ "ဟု ဖြစ်၏၊ ဒုတိယိုန်ဖြစ်၍ ဒုနိပစ္စည်း ထပ်သက်၊ အဋ္ဌကထာ ၂ ရပ်သည် အဓိပ္ပါယ်ထပ်သော်လည်း သာဝိဒ္ဓ ကာရိတ် ပါ-မပါကား ကွဲပြားသည် ဟု မှတ်ပါ။

ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။ " ကိ ံကရောမိ " ဟူသော စကားသံသည် အောက်လူက အထက်လူကို မေးသောအသံတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ကိ ံကာရ " အရ ဝေယျာဝစ္စကို ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသော်လည်း ထို ဝေယျာဝစ္စ (ပြုစုရာအလုပ်ကစ္စ) ကိုမေးသော စကားသံတိုင်အောင်ယူမှ သုဓာတ်၏ ကြားခြင်း နားထောင်ခြင်းကြိယာနှင့် လိုက်လျောပါသည်၊ ထို မေးသံကို နားထောင်သူကား သခင်စသော အထက်လူတည်း၊ အလုပ်ကစ္စကို မေးသော ကျွန်စသူ၏စကားကို သခင်စသူက နားထောင်၏၊ ကျွန်စသူက ထိုစကားကို သခင်စသူကို ကြားစေ၏၊ ကြားအောင် ပြော၏၊ ဤအဓိပ္ပါယ်အရ " သုဏာန္တော"ဟု ရှိသော ဤအဋ္ဌကထာပါဠိသည် မကောင်း၊ " ပဋိသာဝေတိ " ဟု ကာရိတ်ပါသော မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာပါဠိသာ ကောင်း၏။

(ယော ပုရိသော)ပိယမေဝ-ချစ်ဘွယ်သောစကားကိုသာ၊ ဝဒတိ-ပြောဆို တတ်၏၊ ဣတိ, (သော ပုရိသော) ပိယဝါဒီ – မည်၏၊ (ယော ပုရိသော)သာမိ နော- အရှင်သခင်၏၊ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌံ- နှစ်သက်ရွှင်လန်းသော၊ မုခံ– မျက်နှာကို၊ ဥလ္လောကယမာနော-မော်၍ကြည့်လျက်၊ ဝိစရတိ-၏၊ ဣတိ, (သော ပုရိသော) မုခုလ္လောကိကော-မုခုလ္လောကိကမည်၏၊ ဒေဝေါ မညေတိ-ကား၊ ဒေဝေါဝိယ-နတ်မင်းကဲ့သို့၊ (ပရိစာရေတိ ၌စပ်)။

သော၊ပေ၊ကရေယျံတိ – သော၊ပေ၊ကရေယျံဟူသော ပါဠ်၏၊ (အတ္ထောဌ် စပ်)၊ ပုညာနိ – ကောင်းမှုတို့ကို၊ ယဒိကရေယျံ - အကယ်၍ပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဟံ–ငါသည်၊ သောဝတ–ထိုမင်းကဲ့ကို၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသူသည်၊ အဿံ- ဖြစ်လောက်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သောဝတဿဿနွိပိ - ဟူ၍လည်း၊

× × × × × × ×

ဥလ္လောကယမာနော။ ။ မုခုလ္လောကိကောဌ် "မုခ+ဥလ္လောကိကော" ဟု မှဒ်ဖြတ်၊ မုခံကို "တုဋ္ဌပဟဋ္ဌံမုခံ"ဟု ဖွင့်၍ ဥလ္လောကိကောကို"ဥလ္လောကယမာနော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "သခင်၏ နှစ်သက်ရွှင်လန်းသော မျက်နှာကို မော်၍ကြည့်တတ်သူ"ဟု ဆိုသဖြင့် "စိတ်ဆိုးနေသောမျက်နှာကို မကြည့်ဝံ့"ဟု ဋီကာသစ် ကောက်ချက်ချသည်၊ "မုခုလ္လောကကော" ဟု ဏူပစ္စည်းဖြင့် ပါဠ်ပြင်ကြ၏၊"မုခုလ္လောကိကော"ဟူသော ရှေးပါဠ်လည်း"မုခဿ+ဥလ္လောကော မုခုလ္လောကော၊ မုခုလ္လောကော ယဿ အတ္ထိတိ မုခုလ္လောကိကော"ဟု ပြုလျှင်"မုခံ ဥလ္လောကယမာနော"အနက်ကိုပင် ဟောနိုင်သည်။

ဒေဝေါ မညေ။ ။"ပရိစာရေတိ ဒေဝေါ မညေ"ဟု ပါဋ္ဌိတော်ရှိသောကြောင့် မညေသည် ကြိယာပုဒ်မဟုတ်, ဝိယအနက်ကိုဟောသော"ဥပမာဇောတကနိပါတ်ပုဒ်" ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ဒေဝေါဝိယ"ဟု ဖွင့်သည်။ [" အာဓိပစ္စပရိဝါရာဒိသမ္ပတ္တိ သမန္နာဂတော – အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ရာထူး အာဏာ, အခြံအရံ အစရှိသော သမ္ပတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသည် (ဖြစ်၍)၊ ပဓာနဒေဝေါဝိယ၊–ဋီကာ။]

သောဝတဿာဟံ ပုညာနိ ကရေယျံ။ ။ "သောဝတ အဿံ အဟံ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "ဝတသည် ဥပမာအနက်ဟော နိပါတ်"ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "သော ဝတ အဟံ ဧဝရူပေါ အဿံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဧဝရူပေါသည် သောဝတ၏ အဓိပါယ်ဖွင့် တည်း၊ ဘာ့ကြောင့် "ဤသို့ သဘောရှိသူ=ဤမင်းကဲ့သို့ သမ္ပတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသူ"ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ပုညာနိ ကရေယျံ"ဟူသော ပါဋ္ဌိတော်ကို ယဒိ ထည့်၍ဖွင့်၏၊ အကယ်၍ မွန်မြတ်သောကောင်းမှုတို့ကို ပြုအံ့၊ ဤသို့ပြုလျှင် (ဤသို့ပြုသော ကြောင့်) ထိုမင်းကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည် – ဟူလို။ ["ပုညာနိ" အရ သာမန်ကုသိုလ် ထက် မွန်မြတ်သောကုသိုလ်ကို ရည်ရွယ်သည် ဟု မှတ်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– သာမန် ကုသိုလ်ထက် မြတ်သောကုသိုလ်ကို ရဟန်းဘဝဖြင့် ယူလတံ့ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

သောဝတဿဿံ။ ။"သောဝတ + အဿ + အဿံ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်သောအခါ "အဿံ"သည် အမှယောဂ ဥတ္တမပုရိသ်ဖြစ်၏၊ ထို ဥတ္တမပုရိသ် ဧကဝုစ်ရှိလျှင် "အဟံ" ဟူသော ကတ္တားသည် မပါသော်လည်း ထည့်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "သောဝတဿာဟံ"

ပါဌော– ပါဋိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တနည်း) သောဝတဿာယံတိပိ– ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော, (အတ္ထိ)၊ အယမေဝ – ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်သည်ပင်၊ အတ္ထော-ထိုပါဌ်၏အနက်တည်း။

ယံ နူနာဟံတိ–ယံ နူနာဟံဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ၌စပ်)၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ သစေ ဒဿာမိ – အကယ်၍ ပေးလှူအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ [ဤ၌ သစေသည် ယံ နူန၏ အနက်ဖွင့်၊ ယံနူနသည် ပရိဝိတက္ကနတ္ထ နိပါတ်ပုဒ်။] ရာဇာ-သည်၊ ကေ ဒိဝသံ- တနေ့၌၊ ယံ- အကြင် အလှူကို၊ ဒေတိ- ၏၊ တတော- ထိုအလှူမှ၊ သတ ဘာဂမ္ပိ – အစိတ် တရာစိတ်၍ တစိတ်သောအဖိုကိုသော်လည်း၊ ယာဝဇီဝံ – အသက်ထက်ဆုံး၊ ဒါတုံ – ပေးလှူခြင်းငှါ၊ နသက္ခိဿာမိ – စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ (ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရဟန်းပြုတော့အံ့၊)ဇူတိ-သို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယံ-ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဥဿာဟံ – အားတက်သရောကို၊ ကတ္ဝာ - ပြု၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ စိန္တနဘာဝံ- ကြီစည်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ- ၏။

× × × × × × ×

နှင့် အနက်တူပင်ဖြစ်သောကြောင့် "အယမေဝတ္ထော"ဟု မိန့်သည်၊ "သော – ထိုမင်းသည်၊ အဿ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ အဟံ– ငါသည်လည်း၊ ဝတ–စင်စစ်၊ အဿံ-ဖြစ်ရာ၏" ဟု ပေးရမည်၊ ထို့ကြောင့်"အယမေဝတ္ထော"ဟု ဆိုသော်လည်း "အဓိပ္ပါယ်အသားကျ အနက်သာတူ၏၊ နိဿယ (အတ္ထယောဇနာ) မှာ မတူတတ် " ဟု မှတ်ပါ။ [သော ရာဇာ အဿ , အဟံ အဿံဝတ၊ ယဒိ ပုညာနိ ကရေယျံတိ ယောဇနာ၊–ဋီကာ။]

ဋီကာသစ်။ ။"သောဝတဿာယံတိပိ ပါဌော" ဟူသောပါဌ်ကို ယူ၍ "သော ဝတဿာယံတိပိ ပါဌေ သော ရာဇာဝိယ အယံ အဟမ္ပိ အဿံ"ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ဤအလို "သောဝတ– ထိုမင်းကဲ့သို့၊ အယံ အဟမ္ပိ– ဤငါသည်လည်း၊ အဿံ– ဖြစ်ရာ၏"ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ " အယံကို အဟံ " ထည့်၍ ပေးရခြင်းကိုလည်း " သော အဟံ – ထိုငါသည် " ဟု ပေးရိုးနှင့် သဘောတူပင်တည်း။ [သောဝတဿာယံတိပိ ပါဌေ သော ရာဇာဝိယ အယံ အဟမ္ပိ အဿံ၊ ကထံ ... ယဒိ ပုညာနိ ကရေယျံတိ အတ္ထသမ္ဘဝတော အယမေဝတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။]

သတဘာဂမ္ပိ။ ။ရှင်ဘုရင်၏ တနေ့တွက်အလှူကို အစိတ်တရာစိတ်၍ (အပုံတရာပုံ၍) တစိတ် (တပုံ) အဖိုကို "သတဘာဂ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ပိကား ဂရဟာဇောတက တည်း၊ ထိုရှင်ဘုရင်၏ တနေ့စာအလှူကို အပုံတရာပုံလျှင် တပုံသည် အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်၏၊ ထို အနည်းငယ် တပုံကိုသော်မှ အသက်ထက်ဆုံး ကြိုးစား၍ လှူစေကာမူ မှီနိုင်စရာ မရှိပါ–ဟူလို။

ယာဝဇီဝံ နသက္ခိဿာမိ ဒါတုံ။ ။ ယာဝဇီဝံ နသက္ခိဿာမိ ဒါတုံတိ ယာဝဇီဝံ ဒါနတ္ထာယ ဥဿာဟံ ကရောန္တောပိ ယံ ရာဇာ ဧကံ ဒိဝသံဒေတိ၊ တတော သတဘာဂမ္ပိ ဒါတုံ နသက္ခိဿာမိ၊ တသ္မာ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယံ ဥဿာဟံ ကတ္ဝာတိ ယောဇနာ၊– ဋီကာ၊ ဤဋီကာအတိုင်း " ဒါတုံ " နောက်၌ "ပဗ္ဗဇိဿာမိ"ကို ထည့်၍ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

ကာယေန သံဝုတောတိ- ကား၊ ကာယေန – ကာယဒွါရဖြင့်၊ ပိဟိတော– ပိတ်ဆို့ပြီးသည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ (ဝိဟရေယျ ၌စပ်)၊ အကုသလဿ-ကာယကံ အကုသိုလ်၏၊ ပဝေသနဒွါရံ – ဝင်ကြောင်း တံခါးကို၊ (ကာယဝိညတ်ကို)၊ ထကေတွာ–ပိတ်၍၊(ဝိဟရေယျ ၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်၊ သေသပဒဒွယေပိ – ကြွင်းသောပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ (ဝါစာယ သံဝု

× × × × × × ×

ကာယေန သံဝုတော။ ။ "စက္ခုန္ဒြိယံ သုသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ" စသော ပါဠိတော်များ၌ စောင့်စည်းထိုက် (ပိတ်ဆို့ထိုက်) သော စက္ခုဒွါရ စသည်ကို " စက္ခုန္ဒြိယံ " ဟု ကံအဖြစ်ဖြင့် ထားသောကြောင့် သုသံဝုတံ၏ ကံပုဒ်ကို ရှာဘွယ် မလိုတော့၊ ဤ၌ကား စောင့်စည်းထိုက်သော ဒွါရကို " ကာယေန "ဟု ကရိုဏ်းထားသောကြောင့် ကံလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ပဝတ္တနကပါပဓမ္မံ"ဟု ကံပုဒ်ထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဋီကာ။ ။ကာယေန သံဝုတောတိ ကာယေန သံဝရိတဗ္ဗေန ဒွါရေန ပဝတ္တနက ပါပဓမ္မံ သံဝရိတွာ ဝိဟရေယျာတိ (စောင့်စည်းထိုက်သော ကာယဒွါရဖြင့် ဖြစ်လတ့ံ သော အကုသိုလ်ကို စောင့်စည်း၍နေရာ၏ ဟု) အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ ကာယေန ပိဟိ တော ဟုတွာတိ အာဒိ။ ["သံဝုတော-ကို" "ပိဟိတော–ပိတ်ဆို့"ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ ဒွါရ (တံခါး) ဟူသည် ပိတ်ဆို့ရသောအရာဖြစ်သောကြောင့် အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်ခြင်းတည်း။

ဟုတွာ ထည့်ရခြင်း။ ။ သံဝုတော ပိဟိတောတို့သည် ပါဠိတော်၌ " သော " ဟူသော ကတ္တားနှင့် အရတူသော ကတ္တားပုဒ်များတည်း၊ "စောင့်စည်းသည်, ပိတ်ဆို့ သည်"ဟု တ ပစ္စည်းအတွက်လည်း ကတ္တားအနက်ပေးရသည်၊ "သံဝုတော + ဝိဟရေ ယျ–စောင့်စည်းသည်+ နေရာ၏"ဟု ပေးလျှင် အဓိပ္ပါယ်မှန်မထွက်နိုင်၊ သံဝုတောသည် ဝိဟရေယျ၏ ကြိယာဝိသေသနဖြစ်သော်လည်း " စောင့်စည်းသည် + (ဖြစ်၍)" ဟု မပေးနိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... သံဝုတော၌ သိဝိဘတ်သည် "ဖြစ်၍"ဟူသော ကြိယာ ဝိသေသနအနက်ကိုမဟော, လိန်အနက်မျှကိုသာဟောသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဟုတွာ"ဟု ပါဌသေသ (ပါဌ်ကြွင်း ပါဌ်ကျန်) အဖြစ်ဖြင့် ထည့်၍ ဝိဟရေယျ၌ စပ်ရ သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဟုတွာတိ ဟိ သေသော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ ဥဿုတ္ကဝစနဝသေန ပနတ္ထော – သံဝုတောသည် ဥဿုတ္ကဝစန (နောက်ကြိယာ၌ စပ်ဘို့ရန် အားထုတ်ခြင်းရှိသော သဒ္ဒါ၏) အဖြစ်ဖြင့် အနက်ဖြစ်၏၊ ကြိယာဝိသေသနအနက် ရှိသည်– ဟူလို၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) ဝိဟရေယျပဒေန သမ္မဇ္ဇိ တဗ္ဗတ္တာ–ဝိဟရေယျဟူသော နောက်ကြိယာပုဒ်နှင့် စပ်ထိုက်သောကြောင့်တည်း၊ ဣတိ အာဟ–အကုသလပဝေသနဒွါရံ ထကေတွာတိ၊ "ထကေတွာ" ဟု ကြိယာဝိသေသန ပုဒ်ကို ထည့်၍ဖွင့်သည်– ဟူလို။ [ကြိယာဝိသေသနကို ဥဿုတ္ကကြိယာခေါ်ကြောင်းကို နာမ် ရူပသိဒ္ဓိ-တွာဒိပစ္စယန္တ၌ ရှုပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ ဋီကာအဖွင့်ကိုထောက်၍ ကြိယာဝိသေသနအနက် ရနိုင်သော ပုဒ်များ၌ ဝိဘတ်က ထို ကြိယာဝိသေသနအနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် "ဟုတွာ" ဟု ပါဌသေသထည့်လေ့ရှိကြောင်းကို သိပါ၊ ပါဌသေသမထည့်ဘဲ"ဖြစ်၍"ဟု မြန်မာပြန် ကို ထည့်လျှင်လည်း အပိုထည့်အပ်သောအနက် ဟုသာ မှတ်ပါ၊ "သံဝုတော– စောင့်

တော, မနသာ သံဝုတောဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း)၊ ဧသေဝ နယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဃာသစ္ဆာဒန ပရမတာယာတိ-ကား၊ ဃာသစ္ဆာဒ နေန– အစားအဝတ်အားဖြင့်၊ (အစား အဝတ်အတွက်)၊ ပရမတာယ ဥတ္တမ တာယ-မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သလ္လေခအကျင့်ဖြင့်၊ (သန္တုဋ္ဌော၌စပ်)၊

× × × × × × ×

စည်းလျက်"ဟု ပေးရာ၌လည်း သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်, အဓိပ္ပါယတ္ထသာ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း ... သိ ဝိဘတ်က " လျက် " ဟူသော ကြိယာဝိသေသနအနက် မဟောနိုင်သောကြောင့် တည်း၊ "အကုသလ ပဝေသနဒွါရံ"၌ ကာယေနသံဝုတောကို ဖွင့်သောအရာ ဖြစ်သော ကြောင့် "အကုသလ" အရ ကာယကံ အကုသိုလ်ကိုငင်း, " ဒွါရ " အရ ကာယဒွါရ ဟူသော ကာယဝိညတ်ကိုငင်း, ပကရဏအားလျော်စွာ အရကောက်ရသည်။ ["ထကေ တွာ"နေရာဝယ် သတ္တတ၌ "ဆ္ဆဂ"ဟု ဓာတ်ရှိသောကြောင့် ထိုအလို "ထဂေတွာ" ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ပါဋိ၌ကား "ထက" ဓာတ်ဟု ဆိုကြ၏။]

ဃာသစ္ဆာဒနေန။ ။ဃသဓာတ်သည် စားခြင်း (ဘက္ခန=အသန) အနက်ကို ဟော၏၊ ဃသိတဗ္ဗော–စားထိုက်၏၊ ဗ္ဗတိ ဃာသော၊ အစ္ဆာဒီယတိ (အာ-ဘုသော+ ဆာဒီယတိ) အနေနာတိ အစ္ဆာဒနံ= ကိုယ်ကို လွန်စွာ (ကောင်းစွာ) ဖုံးလွှမ်းကြောင်း အဝတ်၊ ထို ၂ ပုဒ်ကို သမာဟာရ ဒွန်တွဲ။

ပရမတာယ။ ။ပရမဿ + ဘာဝေါ ပရမတာ – မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သလ္လေခအကျင့်၊ ဃာသစ္ဆာဒနေန-အစားအဝတ်အားဖြင့် (အစားအဝတ် အရာ၌) + ပရမတာ-မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သလ္လေခအကျင့်တည်း၊ ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာ- အစားအဝတ်အားဖြင့် မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သလ္လေခအကျင့်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေလို၍ "ဧတေဒတ္ထမ္ပိ၊ပေ၊အဂ္ဂသလ္လေခေန သန္တုဋ္ဌော"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဃာသစ္ဆာဒနေနကို ပရမတာ၌ "တပသာ ဥတ္တမော" ကဲ့သို့ ဘိန္ဒာဓိကရဏ ဝိသေသနစပ်။

ဋီကာသစ်။ ။ဥတ္တဋ္ဌဘာဝေ ဝါ သဏ္ဌိတော (မုဒု, မဇ္ဈ, ဥတ္တဋ္ဌ ၃မျိုးတွင် ဥတ္တဋ္ဌ အကျင့်၌ ကောင်းစွာတည်သူ ဖြစ်ရကား) ဃာသစ္ဆာဒန မတ္တမေဝ + ပရမံ ပမာဏံ ကောဋိ (ဋီကာဟောင်း၌ " ပရမာ ကောဋိ " ဟု ရှိ၏၊) ဧတဿ (နတတောပရံ ကိဉ္စိ အာမိသဇာတံ ပရိယေသတိ ပစ္စာသီသတိစာတိ) ဃာသစ္ဆာဒန ပရမော၊ တဿ+ ဘာဝေါ ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာတိပိ အဋ္ဌကထာမုတ္တကော နယော၊ ဤသို့ ဋီကာတို၌ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်း ဖွင့်ကြသေး၏။

မှတ်ချက်။ ။ထိုအလို"ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမေဝ+ပရမံ ယဿာတိ ဃာသစ္ဆာဒန ပရမော၊ တဿ+ဘာဝေါ ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာ"ဟု ပြု၍ "အစားအဝတ်ဟူသော အလွန်ဆုံး အတိုင်းအရှည်ရှိသူ၏ အဖြစ်၊ ဝါ – စားရုံ ဝတ်ရုံသာ အလွန်ဆုံး အတိုင်း အရှည်ရှိသူ၏အဖြစ် " ဟု အနက်ပေးပါ။ [မတ္တဖြင့် " စားရုံ ဝတ်ရုံထက် အပိုအမိုမထား , အခြားပစ္စည်းများကိုလည်း မတောင့်ဟ " ဟု ပြသည်၊ ဤနည်း၌ " ဃသနံ ဃာသော (စားခြင်း, စားရုံ) အစ္ဆာဒီယတေ အစ္ဆာဒနံ (ဝတ်ခြင်း,ဝတ်ရုံ)"ဟု ဘာဝ သာဓနလည်း ရသင့်၏ဟု ဋီကာသစ်ကြီသည်။]

တေဒတ္ထမ္ပိ-ဤ အစားအဝတ် အကျိုးငှါသော်မှလည်း၊ အနေသနံ - မသင့်သော ရာမှီးခြင်းကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ အဂ္ဂသလ္လေခေန – မြတ်သော သလ္လေခ အကျင့်ဖြင့်၊ သန္တုဋ္ဌော–တင်းတိမ် ရောင့်ရဲ၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်။

အဘိရတော ပဝိဝေကေတိ - ကား၊ ဝိဝေကဋ္ဌကဒယာနံ - ဝိဝေက်၌တည်သော ကိုယ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကာယဝိဝေကော၀- ကာယဝိဝေကဂုဏ်း၊ ဝါ- ကိုယ်အားဖြင့် အပေါင်းအဖော်တို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းဂုဏ်း၊ နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ- ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဈာန်၌ မွေ့လျော်ကုန်သော၊ ပရမဝေါဒါနပ္ပတ္တာနံ – အလွန် ဖြူစင်သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စိတ္တဝိဝေကော၀–စိတ္တဝိဝေကဂုဏ်း၊ ဝါ – စိတ်၏ ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းဂုဏ်း၊ နိရုပဓိနံ-ကိလေသုပဓိ,အဘိသင်္ခါရုပဓိ မရှိကုန်သော၊ ဝိသင်္ခါရဂတာနံ- သင်္ခါရတို့၏ ကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ

× × × × × × ×

သန္တုဋ္ဌော။ ။“သမ္မာ+တုဋ္ဌော သန္တုဋ္ဌော (ကောင်းစွာရောင့်ရဲ၏၊ ဝါ- ဇရားနှင့်အညီ ရောင့်ရဲ၏)၊ သံဝိဇ္ဇမာနေန+တုဋ္ဌော သန္တုဋ္ဌော (ထင်ရှားရှိသောပစ္စည်းဖြင့် ရောင့်ရဲ၏၊–အပိမရှာ-ဟူလို၊) သကေန + တုဋ္ဌော သန္တုဋ္ဌော (မိမိမှာ ရှိရင်းဥစ္စာဖြင့် ရောင့်ရဲ၏၊–သူများ၏ဟာ မမျော်-ဟူလို)၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထမှတ်ပါ။

အဘိရတော ပဝိဝေကေ။ ။“ပ– အပြားအားဖြင့် + ဝိဝေက – ကင်းဆိတ်” ဟူရာ၌ ပအတွက် ဝိဝေကအပြားကို ပြလို၍ “ကာယဝိဝေကောစ ၊ပေ၊ တိဝိဓေဝိ ဝိဝေကေ ရတော” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ ပဝိဝေက” အရ ကာယဝိဝေက, စိတ္တဝိဝေက, ဥပဓိဝိဝေက ၃ ပါးပြားသော ဝိဝေကကိုဟူပါ၊ အဘိရတောဉ်လည်း အဘိအနက်မရှိ-ဟူလို။

ကာယဝိဝေကော။ ။ဝိဝိစ္စတိတိ ဝိဝေကော – အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းသော (ဆိတ်သော) အရ၌၊ ဝိဝေကေ+ တိဋ္ဌတီတိ ဝိဝေကဋ္ဌော၊ ဝိဝေကဋ္ဌော + ကာယော ယေသံတိ ဝိဝေကဋ္ဌကာယာ၊ တယောက်ထည်း နေခြင်းကို “ ကာယဝိဝေက ” ဟု ခေါ်သည်၊ [ကာယေန–ကိုယ်အားဖြင့် + ဝိဝေကော–အပေါင်းအဖော်တို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းတည်း၊ ကာယဝိဝေကော–ခြင်း။] ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ကာယေန ဧကော ဝိဟာရတိ ” ဟု ကာယဝိဝေကရှိသူကို သရုပ်ဖော်သည်။ [ဂဏသင်္ဂဏိကပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိက သုဒိန္နကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

စိတ္တဝိဝေကော။ ။ကိုယ်အားဖြင့် အပေါင်းအဖော်မှ ခွဲခွါ၍ တယောက်ထည်း နေသော်လည်း ကာမဂုဏ် အာရုံတို့ကို ကြိုစည်ခြင်း ကာမသက်ပ္ပ, သူတပါးကို သေစေလိုခြင်း ဗျာပါဒသက်ပ္ပ, ညှဉ်းဆဲလိုခြင်း ဝိဟိံသာသက်ပ္ပဖြစ်နေလျှင် စိတ္တဝိဝေက မဖြစ်သေး၊ ထို့ကြောင့် “နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ ပရမဝေါဒါနပ္ပတ္တာနံ”ဟု ဝိဝေကဖြစ်သူတို့ကို ဖော်ပြသည်၊ နောက်၌လည်း “ စိတ္တကိလေသသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ” စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်။ [“နေက္ခမ္မ” အရ ဈာန်ကိုယူပါ၊ နေက္ခမ္မာဘိရတာနန္တိ ဈာနာဘိရတာနံ၊ ပရမဝေါဒါနပ္ပတ္တာနန္တိ တာယဝေ ဈာနာဘိရတိယာ ဥတ္တမံ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိံ ပတ္တာနံ၊–ဋီကာသစ်။]

နံ–ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဥပဓိဝေကောစ-ဥပဓိဝေကငင်း၊ ဝါ–ဥပဓိတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းငင်း၊ ဣတိဝေံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တော – မဟာနိဒ္ဒေသဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော၊ တိဝိဓေပိ-၃ ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝိဒဝကေ·ဝိဒဝကဋ္ဌ၊ ရတော-မွေ့လျော်၏။

ဂဏသင်္ကိတံ – အပေါင်းအဖော်၌ ပေါင်း၍ ရေတွက်ရခြင်းကို၊ ဝါ–အပေါင်းအဖော်၌ ပေါင်း၍နေခြင်းကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ကာယေန-ကိုယ်အားဖြင့်၊ ကော-အဖော်မဲ့မှီး တယေဝံထည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ စိတ္တကိလေသ သင်္ကိတံ-စိတ်၌ ကိလေသာတို့၏ပေါင်း၍ရေတွက်ရခြင်းကို၊ ဝါ-စိတ်၌ ကိလေသာတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းကို၊ ပဟာယ-၍၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသေန- ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကော- ကိလေသာ အဖော်မဲ့မှီး တယောက်ထည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ၊ ဖလ သမာပတ္တိံ ဝါ– ဖလသမာပတ်သို့သော်ငင်း၊ နိရောဓသမာပတ္တိံ ဝါ-နိရောဓသမာပတ်သို့သော်ငင်း၊

× × × × × × ×

ဥပဓိဝိဝေကော ။ ။ဥပ + ဓာဓာတ် ဣ ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဥပဓိသဒ္ဒါသည် ကပ်၍ ဝဋ္ဋဒုက္ခကို ထားအပ်ရာခန္ဓာ ၅ ပါး , ထိုထိုအာရုံ၌ ကပ်၍ တည်တတ်သော ကိလေသာ, ဝဋ္ဋဒုက္ခတို့ကို ကပ်၍ထားတတ်သော အဘိသင်္ခါရတို့ကို ဟော၏၊ ထို့ဥပဓိတို့မှ ကင်းဆိတ်သောတရား ဟူသည် နိဗ္ဗာန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ နိဗ္ဗာန်ပတ္တာ ” ဟု ဥပဓိဝိဝေကရှိသူကို သရုပ်ဖော်သည်။ [နိရုပဓိနံ်၌ကား ဥပဓိအရ ခန္ဓာ ၅ ပါးရှိနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ရသောကြောင့် ခန္ဓာပဓိကို မယူရ၊ ထို့ကြောင့် “ နိရုပဓိနန္တိ ကိလေသုပဓိ အဘိသင်္ခါရုပဓိဟိ အစ္စန္တဝိဂတာနံ”ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။]

စိတ္တကိလေသသင်္ကိတံ။ ။စိတ္တေ ကိလေသာနံ သန္နိပတနံ=စိတ်၌ ကိလေသာတို့ ကျရောက်ခြင်းကို “စိတ္တကိလေသ သင်္ကိတာ”ဟု ခေါ်၏၊ သင်္ကိတာ၏သဒ္ဒါနက်မှာ “သံ– ပေါင်း၍ + ဂဏ– ရေတွက်ရခြင်း” ဟူသည်တည်း၊ ပေါင်း၍ ရေတွက်ရခြင်းကို “ပေါင်းမိခြင်း”ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ ကိလေသာနှင့်မပေါင်းမိရအောင် ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားနေခြင်းကို “ ဧကော ဝိဟရတိ– ကိလေသာအဖော်မရှိဘဲ နေသူ” ဟု ဆိုရ၏၊ ဧက သဒ္ဒါသည် အသဟာယအနက်ဟောတည်း။

ဖလဖေပါနိရောဓသမာပတ္တိံ။ ။မင်္ဂ , ဝေါတြဘု, ဝေါဒါန်တို့သည်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်ကြပါ၏၊ သို့သော် ထိုစိတ်တို့တွင် မင်္ဂသည် စိတ္တက္ခဏတချက်မျှ ဖြစ်ရသောကြောင့်၎င်း, ဝေါတြဘုစသည်တို့ကား အရဟာမဖေါ်ဘဲ ထို နိဗ္ဗာန်အာရုံကို ယူကာမတ္တ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း , ထိုစိတ်တို့ကိုမယူဘဲ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ထိထိမိမိ သိရှိနိုင်သော ဖလသမာပတ်ကိုဂုင်း, နိရောဓသမာပတ် ပြီးလျှင် ဖလသမာပတ် ဖြစ်သောကြောင့်ဂုင်း, ထိုသမာပတ် ၂ ပါးကိုသာ ယူထားသည်၊–ဋီကာ။

မှတ်ချက်။ ။တရားစကားပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဌမဝိဝေကကို အခြားဝိဝေက ၂ ပါးနှင့် ခွဲ၍လည်း ပြောနိုင်, တွဲ၍လည်းပြောနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ကာယဝိဝေက ဖြစ်သော်လည်း နောက် ၂ ပါးက ဖြစ် – မဖြစ် မမြဲသောကြောင့်တည်း၊ ဒုတိယဝိဝေက

ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်သို့၊ ဝါ- ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ၊ ဣတိအတ္ထော- ဤကားအနက်။ ["ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ"မှစ၍ ဝိဟရတိတိုင်အောင် "တိဝိဓေပိ ဝိဝေကေ ရတော"၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ပြဟု ဆိုလိုသည်။]

ယဉ္ဆေတိ-ယဉ္ဆေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စောဒနတ္ထေ-တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော)၊ နိပါတော - တည်း၊ အာသနေနပိ နိမန္တေယျာမာတိ - ကား၊ နိသိန္နာသနံ- ထိုင်နေရာနေရာကို၊ (မိမိထိုင်တဲ့နေရာကို)၊ ပမ္ဖေါဋ္ဌေတွာ- ခါ၍၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ နိသီဒထ-ထိုင်ပါကုန်၊ ဣတိ, ဝဒေယျာမ- ပြောရာပါကုန်၏၊ အဘိနိမန္တေယျာမပိနန္တိ-ကား၊ အဘိဟရိတွာပိ-ရှေးရှုဆောင်၍လည်း၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ နိမန္တေယျာမ-ဖိတ်မန်ကုန်ရာပါ၏၊ တတ္ထ-ထိုအဘိနိမန္တေယျာမပိနံ ဟူသောပါဠ်၌၊ (လဗ္ဘမာနော- ရထိုက်သော၊) အဘိဟာရော – ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါစာယ-နှုတ်အားဖြင့်၊ (အဘိဟာရော) စေဝ- ရှေးရှုဆောင်ခြင်းဂင်း၊ ကာယေန-ကိုယ်အားဖြင့်၊(အဘိဟာရော)စ-ဂင်း၊(ဣတိ-သို့၊)ဒုဝိဓော- ၂ ပါး အပြားရှိ၏။

ဟိ- ခဲ့၊ [ဝဒန္တောဟိမှ "ဟိ"ကို ယူ၍ပေးသည်။] တုမှာကံ – အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ – အလိုရှိအပ်ရာ, အလိုရှိအပ်ရာခဏ၌၊ အဟံ – တပည့်တော်သည်၊ စီဝရာဒီဟိ- သင်္ကန်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့ဖြင့်၊ (ပယောဇ

× × × × × × ×

၌လည်း နည်းတူ၊ တတိယဝိဝေကကိုကား ကာယစိတ္တ ဝိဝေက ၂ ပါးလုံးနှင့် တွဲ၍သာပြောနိုင်၏၊ ခွဲ၍မပြောနိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....ရှေဝိဝေက ၂ ပါးမဖြစ်လျှင် ဥပဓိဝိဝေက မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ [ဋီကာစာအုပ်များ၌ "ဝတ္တဗ္ဗော"နေရာဝယ် "ပတ္တဗ္ဗော" ဟုလည်း ရှိ၏၊ ကောင်းမည်မထင်။]

နိဗ္ဗာနံ ပတွာ ။ ။ ဖလသမာပတ်သည် ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုစိတ် (စေတသိက်) တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်းကို "နိဗ္ဗာနံ ပတွာ" ဟု ဆို၏၊ နိရောဓသမာပတ်ကား စိတ် စေတသိက်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဖြစ်၏၊ ထိုချုပ်ခြင်းသည် ငြိမ်းအေးခြင်း နိဗ္ဗုတိပင်တည်း၊ ထို ငြိမ်းအေးခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို "နိဗ္ဗာနံ ပတွာ" ဟု ဆိုသည်။

စောဒနတ္ထေ။ ။တိုက်တွန်းခြင်းကို "စောဒနတ္ထ"ဟု ခေါ်သည်၊ စောဒနတ္ထေတိ ဇာနာပေတုံ ဥဿာဟကရဏတ္ထေ – သိစေခြင်းငှါ အားထုတ်မှုကိုပြုခြင်း = သိအောင် တိုက်တွန်းခြင်း– ဋီကာသစ်၊....ပါဠိတော်၌ "ယဉ္ဆေ ဒေဝ ဇာနေယျာသိ"ဟု ရှိသောကြောင့် "ဇာနာပေတုံ" ဟု ဆိုသည်၊ "ယဉ္ဆေ ကာရေယျာသိ" ဟု ရှိလျှင်ကား "ကာရာပေတုံ"ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။

စီဝရာဒီဟိ။ ။စီဝရာဒီဟိပုဒ်၏ရှေ၌ အဟံဟုဂင်း, အမှာကံဟုဂင်း ပါ၌ ၂ မျိုးတွေ့ရ၏၊ [အခြား မူကွဲများလည်း ရှိ၏။] "အဟံ စီဝရာဒီဟိ ပယောဇနံ သာဓေဿာမိတိ ဝစနသေသော"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "အဟံ စီဝရာဒီဟိ"သည် ရှေးပါ၌

နံ - သုံးစွဲခြင်းကို၊ သာဓေဿာမိ - ပြီးစေပါဘုံ၊) ယေန - အကြောင် ပစ္စည်းဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုပစ္စည်းကို၊ ဝဒေယျာထ- ပြောပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝဒန္တော - ပြောဆိုသော ဒါယကာသည်၊ ဝါစာယ - အားဖြင့်၊ အဘိဟရိတွာ-ရွေးရွှဆောင်၍၊ နိမန္တေတိနာမ - ဖိတ်မန်သည်မည်၏။

ပန- ကား၊ စီဝရာဒိဝေကလ္လံ - သင်္ကန်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ ချို့တဲ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ - မှတ်သား၍၊ ဣဒံ - ဤပစ္စည်းကို၊ ဂဏှာထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်၍၊ တာနိ – ထို သင်္ကန်းအစရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို၊ ဒေန္တော– ပေးလှူသောဒါယကာသည်၊ ကာယေန- ဖြင့်၊ အဘိဟရိတွာ-၍၊ နိမန္တေတိနာမ- မည်၏၊ တဒုဘယမ္မိ - ထို ဝါစာဘိဟာရ, ကာယာဘိဟာရ ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ သန္ဓာယ – ရည်ရွယ်၍၊ အဘိနိမန္တေယျာမပိနံတိ – ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

စ– ဆက်၊ တ္ထေ– ၌ အဘိနိမန္တေယျာမပိနံဟူသော စကားရပ်၌၊ ဂိလာန ၊ပေ၊ပရိက္ခာရောတိ- ကား၊ ယံကိဉ္စိ – အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ဂိလာနဿ– ဂိလာနအား၊ သပ္ပါယံ - လျောက်ပတ်သော၊ (ရောဂါ ပယ်နိုင်သည့်အတွက် လျောက်ပတ်သော)၊ ဩသဓံ-ဆေးတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဝစနတ္ထော-ဝစနတ္ထကို၊ ("ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇ ပရိက္ခာရော" ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို)၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ– ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တော။ [ပါရာဇိက, စတုတ္ထ သံယာဒိသေသ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိန္တိ - ကား၊ ရက္ခာသခ်ါတဥ္စေဝ – ရက္ခာဟု ဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ – ဘေးရန်မပေါ်ခင် ကြိုတင်၍ စောင့်ရှောက်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အာဝရဏသခ်ါတဥ္စ-အာဝရဏဟု ဆိုအပ်သည်

× × × × × × ×

ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ "ပယောဇနံ သာဓေဿာမိ" ကား ပါဌသေသတည်း။ ["ပယောဇနံ– အကျိုးကို" ဟု ပေးကြ၏၊ " ပရသမညာ ပယောဂေ "၌ကဲ့သို့ " သုံးစွဲခြင်းကို " ဟု ပေးလျှင် သာ၍ သင့်မည်ထင်သည်။]

စီဝရာဒိဝေကလ္လံ။ ။ဝိကလာနံ – ချို့တဲ့ကုန် (ခေါင်းပါးကုန်)သော သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့၏ + ဘာဝေါ – ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ချို့တဲ့ခြင်း ခေါင်းပါးခြင်းတည်း၊ ဝေကလ္လံ-ခြင်း၊ စီဝရာဒိနံ+ဝေကလ္လံ စီဝရာဒိဝေကလ္လံ။ [စီဝရာဒိနံ လူခတာယ ဝိကလ ဘာဝံ၊– ဋီကာသစ်။]

ရက္ခာဝရဏ။ ။"ရက္ခာသခ်ါတဥ္စေဝ အာဝရဏသခ်ါတဥ္စ ဂုတ္တိ" ဟု ဆိုသော ကြောင့် ရက္ခာနှင့် အာဝရဏသည် အရက္ခဲ (ဒွန်) ဖြစ်၍ ထို နှစ်ပုဒ်လုံးပင် ဂုတ္တိနှင့် အရတူ (ကမ္မဓာရဲ) ဖြစ်ကြောင်းကို သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် " ရက္ခာဂုတ္တိ , အာဝရဏဂုတ္တိ " ဟု ဂုတ္တိ ၂ မျိုးခွဲပါ၊ ထိုတွင်....

လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ – ဘေးရန်ဒပါမှ ကာကွယ်တားမြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သည် လည်းဖြစ်သော၊ ဂုတ္တိ - စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ (သံဝိဒဟေယျာမ ၌စပ်)၊ ပန– ဆက်၊ သာ သော-ထို ရက္ခာဂုတ္တိ, အာဝရဏဂုတ္တိသည်၊ အာဝုဓဟတ္ထ-လက်၌ လက်နက်ရှိကုန်သော၊ (လက်နက်စွဲကိုင်ကုန်သော)၊ ပုရိသေ-တို့ကို၊ ထပေန္တေ န-ထားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မိကာနာမ–ဓမ္မိကာမည်သော စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ သံဝိဒဟိတာ–စီရင်အပ်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်။

ပန–အနန္တယကား၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် စီရင်အပ်သော်၊ အဝေလာယ-အချိန်မဲ့ အခါမဲ့၌၊ ကဠဟာရိက ပဏ္ဍဟာရိကာဒယော-ထင်းကို ဆောင်ယူတတ်သော မိန်းမ, ဟင်းရွက်ကိုဆောင်ယူတတ်သောမိန်းမ အစရှိသူတို့သည်၊ (ထင်းခွေသူမ , ဟင်းရွက်ခူးသူမ အစရှိသူတို့သည်)၊ ဝိဟာရံ– ကျောင်းတိုက်အတွင်းသို့၊ န ပဝိသန္တိ - မဝင်ကြကုန်၊ မိဂလုဒ္ဓကာဒယော – သားမူဆိုး အစရှိသူတို့သည်၊ ဝိဟာရသီမာယ–ကျောင်း၏ ဥပစာရသိမ်၌၊ ဝါ-ကျောင်း၏ လာဘသိမ်၌၊ မိဂေဝါ-သားကောင်တို့ကိုသော်၎င်း၊ မစ္ဆေဝါ-ငါး

× × × × × × ×

ရက္ခာဂုတ္တိ။ ။ဘာဝိနော အနတ္ထသ အဇနနဝသေန ပရိပါလနံ ရက္ခာဂုတ္တိ – ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုးမဲ့ကို (ဖျက်ဆီး နှိပ်စက်မှုကို) မဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် (မဖြစ်အောင်) စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ရက္ခာဂုတ္တိ မည်၏၊ “ ဘေးရန်မပေါ်ခင် ကြိုတင်၍ စောင့်ရှောက်ခြင်း ” ဟူလို။ [ရက္ခဏံ ရက္ခာ၊ ဂေါပနံ ဂုတ္တိ – စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ရက္ခာ ဧဝ + ဂုတ္တိ ရက္ခာဂုတ္တိ။]

အာဝရဏဂုတ္တိ ။ ။ ပစ္စုပ္ပန္နသ ပန အနတ္ထသ နိသေဓဝသေန ပရိပါလနံ အာဝရဏဂုတ္တိ – ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော (ပေါ်လာသော) အကျိုးမဲ့ (ဘေးရန်) ကို တားမြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် အာဝရဏဂုတ္တိ မည်၏၊ “ ဘေးရန်ပေါ်လာသောအခါ ထိုဘေးရန်ကို ဆီးတား ကာကွယ်ခြင်း ” ဟူလို။ [အာဝရိယတေ–ပိတ်ဆို့တားမြစ်ခြင်း၊ အာဝရဏံ–ခြင်း၊ အာဝရဏံ ဧဝ + ဂုတ္တိ အာဝရဏဂုတ္တိ။]

သာ ပနေသာ။ ။“ဓမ္မိကံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ” ဟု ပါဠိတော်၌ရှိ၏၊ ထို၌ ဓမ္မိကံ ဟူသော ဝိသေသနကို အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသော ကြောင့် “သာ ပနေသာ” ဟု တက်ရပြန်သည်၊ “တံ သန္ဓာယာဟ ဓမ္မိကန္တိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ ကျမ်းတက်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား – “ ကာမတ္ထိယံ ဓမ္မိကန္တိ ဝိသေသနန္တိ-ဓမ္မိကံဟူသော ဝိသေသနသည် အဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်၊ အာဟ-သာပနေသာတိ အာဒိ”ဟု ကျမ်းတက်လေသည်။

ဝိဟာရသီမာယ။ ။ကျောင်းတိုက်၏ဥပစာဖြစ်သော ဥပစာရသိမ်, ကျောင်းတိုက်၏ လာဘ်လာဘ (ဝတ္ထုကံ) ရရာဖြစ်သော လာဘသိမ်ကို “ ဝိဟာရသီမာ ”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသိမ်များကို ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ-စီဝရက္ခန္ဓကဋ္ဌ ရှုပါ၊ မှန်၏–လာဘသိမ်အတွင်း၌ လာဘ်မရအောင် နှောက်ရှက်လျှင်လည်း အာဝရဏ (တားမြစ်)မှု ဖြစ်ရမည်သာ။ [ဝိဟာရသီမာယဟိ ဥပစာရသီမာယ လာဘသီမာယဝါ၊–ဋီကာသစ်။]

တို့ကိုသော်ငင်း၊ နဂဏ္ဌန္တီ- မဖမ်းယူကြကုန်၊ ဧဝံ – ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကဋ္ဌဟာရိက အစရှိသူတို့၏ ကျောင်းတိုက်အတွင်းသို့ မဝင်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ, သားမူဆိုး အစရှိသူတို့၏ သားဝါးတို့ကို မဖမ်းနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ သံဝိဒဟန္တေန- စီရင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မိကာနာမ- ဓမ္မိကာမည်သော၊ ဝါ - တရား၌ ယှဉ်သည်မည်သော၊ ရက္ခာ– အစောင့်အရှောက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သံဝိဒဟိတာ-စီရင်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ – ထို တရား၌ယှဉ်သောာ အစောင့်အရှောက်ကို၊ သန္ဓာယ – ရည်ရွယ်၍၊ ဓမ္မိကန္တီ-ဓမ္မိကံဟူ၍၊ အာဟ– လျှောက်ပြီ။

ယဒိ၊ ဧဝံသန္တေတိ-ကား၊ တဝ-သင်မင်းမြတ်၏၊ ဒါသော-ကျွန်သည်၊(ကျွန်ဖြစ်သူက)၊ တုယ္ဟံ- သင်မင်းမြတ်၏၊ သန္တိကာ- မှ၊ အဘိဝါဒနာဒီနိ - ရှိခိုးခြင်းအစရှိသော အကျိုးတို့ကို၊ ယဒိ လဘေယျ– အကယ်၍ ရအံ့၊ ဧဝံ သန္တေ- ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (သန္ဒိဋ္ဌိကံ - ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ်, တွေ့မြင်အပ်သော၊ သာမညဖလံ-ရဟန်းအဖြစ်၏အကျိုးသည်၊ ဟောတိဝါ-ဖြစ်သလော၊ နော ဟောတိဝါ-မဖြစ်သလော-ဟု ပါဋိတော်၌စပ်)။

× × × × × × ×

ယဒိ, ဧဝံ သန္တေ။ ။ပါဋိတော်၌ ရှေနားဝယ် " အထခေါ နံ မယမေဝ အဘိဝါဒေယျာမပိ ၊ပေ၊ ပရိက္ခာရေဟိ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုအားလုံးကိုချုံး၍ "ယဒိ တဝ ဒါသော တုယ္ဟံ သန္တိကာ အဘိဝါဒနာဒီနိ လဘေယျ "ဟု ယဒိ၏စွဲနက်ကိုပြသည်၊ ထိုသို့ပြရာ၌ ရှေက ကြိယာအားလုံးကို ယဒိဖြင့် မသုံးသပ်စေဘဲ အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ ကောက်ချက်ချ၍ အကျဉ်းချုပ်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ ကေဝလော (ယဒိဟံ တဿ ကုဒ္ပေယျံ– စသည်၌ ကြိယာနှင့် တွဲဖက်သကဲ့သို့ ကြိယာနှင့် မဖက် သက်သက်သော) ယဒေဝံ (ယဒိ+ဧဝံ) သဒ္ဒေါ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္ထာပေက္ခကော (ရှေ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ငဲ့၏)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ - ယဒိ တဝ ဒါသောတိ အာဒိ။ [ဤဋီကာဖွင့်ကို ရည်ရွယ်၍ ရှေးဆရာတို့ နိယာမ်ဆိုကြသည်။]

နိယာမ်။ ။"ယဒိ ဧဝံ, ၂ ပါးပြွမ်းလျက်, တတ်စွမ်းအလျောက်, အပြစ်ကောက်သော်, နောက်စကားကို, မှတ်သားကိုင်လျက်, ယဒိထက်ဝယ်, စွက်သည့်ကြိယာ, အသစ်ရှာ၊....ဧဝံနောက်မှာ, သတိလာ, သန္တေသုလည်း ရံတခါ။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနိယာမ်၌"အပြစ်ကောက်သော်"ဟု ဆို၍ ယဒိစသောဝါကျကို " လဒ္ဓဒေါသဝါကျ " ဟု ဆိုရိုးပြုကြသော်လည်း ဤ၌ "ယဒိ တဝ ဒါသော" စသောဝါကျသည် ရှေးစကားအတွက် အပြစ်ရပုံကိုပြသော လဒ္ဓဒေါသဝါကျ မဟုတ်ပါ၊ ရှေစကားအရ " ရဟန်းပြုခြင်း၏ အကျိုးရပုံ (သာမညဖလ) ကို ပြသော လဒ္ဓဂုဏဝါကျလည်းဖြစ်, ပုစ္ဆာဝါကျလည်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ ထိုလဒ္ဓဂုဏဝါကျကြီးတွင်လည်း "ယဒိ၊ပေ၊လဘေယျ"ကို ပရိကပ္ပဝါကျ၊"ဧဝံ သန္တေ ဟောတိ ဝါ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ နောဝါ"ကို မေးဘို့ရန် ဆုံးဖြတ်သောကြောင့် နိစ္ဆယဝါကျ ဟု ခွဲပါ။ [ပါဋိတော်စပ်ပုဒ်ကိုထည့်၍ ပြထားသည်။]

အဒ္ဓါတိ ဧတံ- အဒ္ဓါဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ကံသဝစနံ-တခုသော့အဖို့ကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ ပဌမန္တိ - ပဌမံဟူ၍၊ ဘဏာန္တော - မိန့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အညဿာဝိ - ပဌမ သန္နိဋ္ဌိကသာမညဖလမှ တပါးသော ဒုတိယသန္နိဋ္ဌိကသာမညဖလ၏လည်း၊ အတ္ထိတံ-ရှိသေးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြတော်မူ၏၊ စ-ဆက်၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊(ထိုသို့ မိန့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ပဌမသန္နိဋ္ဌိကသာမညဖလမှတပါး ဒုတိယသန္နိဋ္ဌိကသာမည ဖလ၏လည်း ရှိသေးသည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်)၊ ရာဇာ-သည်၊ သက္ကာ၊ပေ၊အညမ္ပိတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

× × × × × × ×

အဒ္ဓါနှင့် ကံသဝစနံ။ ။ကံသ(ကေ+အံသ)–တခုသောအဖို့၊ သန္နိဋ္ဌိကသာမညဖလဖြစ်ခြင်း အဖို့, မဖြစ်ခြင်းအဖို့အား‌ဖြင့် ၂ ဖို့ရှိသည်တွင် "သန္နိဋ္ဌိကသာမညဖလ မချွတ်ကေန် အမှန်ဖြစ်ပါသည်" ဟု တခုသောအဖို့ကို ပြသောကြောင့် အဒ္ဓါကို "ကံသဝစနံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် အဒ္ဓါနိပါတ်ပုဒ်ကို "စင်စစ်ကေန်"ဟုငင်း, "မချွတ်ကေန်"ဟုငင်း အနက်ပေးကြသည်။

ပဌမ သာမညဖလ အဖွင့်ပြီး၏။

ဒုတိယ သာမညဖလအဖွင့်

(ယော ပုရိသော)၊ ကသတိ – ခြစ်တတ်၏၊ ဝါ – ထွန်တတ်၏၊ ဤတိ–ထို့ကြောင့်၊ (သော ပုရိသော)၊ ကဿကော - မည်၏၊ ဂေဟဿ - အိမ်၏၊ ပတိ- အရှင်တည်း၊ ဂဟပတိ- အိမ်၏အရှင် (အိမ်ပိုင်ရှင်)၊ ကေဂေဟမတ္တေ-တခုသော အိမ်မျှ၌၊ ဇေဋ္ဌကော- အကြီးအကဲတည်း၊ ဤတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဂဟပတိကော- ဂဟပတိကမည်၏။

× × × × × × ×

ကဿကော။ ။သတ္တတဒ္ဓ "ကြိုသ"ဓာတ်သည် ပါဋိဒ္ဓ် "ကသ–ဝိလေခနေ"ဟု ဓာတ်ဖြစ်၏၊ ထို ရေးခြစ်ခြင်းဟူသည် လယ်ယာတို့ကို ထွန်ခြင်းပင်တည်း၊ ကသဓာတ်ကွာကို အကပြု၊ ကြိဒ္ဓ်ပျောက်သော ရိအစား နေဒံအက္ခရာဒ္ဓ ဒွေဘော်လာ, "ကဿ" ဟု ဖြစ်၏၊ ["ကသိ-လယ်ယာထွန်ခြင်း"ဟူရာဒ္ဓကား သဒ္ဓ ဒွေဘော်မရှိ၊ "ကဿိ"ဟု ရှိမူ ဒွေဘော်ရောက်ရာ၏၊ ကသဓာတ် , က အနံဗန်ရှိသော ဇုပစ္စည်း , ဇုတ္ထိလိန် ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ ပါဋိအဘိဓာန်ဒ္ဓလည်း "ကသိတ္ထိယံ"ဟုပင် ဆို၏၊ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဒ္ဓကား ဤပစ္စည်းဖြင့် "ကသိ"ဟု ရှိ၏၊ ထောမနိဓိနှင့် မညီ။]

ဂဟပတိကော။ ။ဂဟနှင့်ဂေဟသည် အနက်တူ၏။[ဥဏာဒိ"ဂဟဿုပဓဿေ ဝါ"သုတ် ကြည့်ပါ။] ထို့ကြောင့် "ဂေဟဿ+ပတိ"ဟု ဂြိုသော်လည်း"ဂဟပတိ" ဟု ဖြစ်နိုင်၏၊ ခုဒ္ဒကအနက်ဒ္ဓ ကပစ္စည်း သက်ထားသည် ဟု သိစေလိုရှိ " ကေဂေဟ

(ယော ပုရိသော)၊ ဗလိသခ်ါတံ- အခွန်အတုတ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကရံ- အခွန်အတုတ်ကို၊ ကရောတိ-ပြုတတ်, ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ,(သော ပုရိသော)၊ ကရကာရကော- ကရကာရကမည်၏၊ (ယော ပုရိသော)၊ ဓညရာသိံ–စပါး အစုကို၎င်း၊ ဓနရာသိံစ-ဥစ္စာအစုကို၎င်း၊ ဝမ္မေတိ- တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ, (သော ပုရိသော)၊ ရာသိဝမ္မကော-ရာသိဝမ္မကမည်၏။

အပ္ပံဝါတိ – ကား၊ ပရိတ္တကံ – အနည်းငယ်သော၊ (ဘောဂက္ခန္ဓံ)ဝါ– စည်းစိမ်အစုကိုသော်၎င်း၊ အန္တမသော–အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ တဏ္ဍုလ နာဠိမတ္တကမ္ပိ- ဆန်တကွမ်းစားမျှ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ဘောဂက္ခန္ဓံဝါ– ၎င်း)၊ ဘောဂက္ခန္ဓံတိ-ကား၊ ဘောဂရာသိံ–စည်းစိမ်အစုကို၊ မဟန္တံဝါတိ– ကား၊ ဝိပုလံ–ပြန့်ပြောသော၊ ဝါ-များပြားသော၊(ဘောဂက္ခန္ဓံ)ဝါ- ကိုသော် ၎င်း၊ (ပဟာယ ၌စပ်)၊ ဟိ- ထင်ရှားအောင် ပြဉုးအံ့၊ မဟန္တံ– များစွာသော စည်းစိမ်အစုကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတုံ- ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက် ခြင်းငှါ၊ (ရဟန်းပြုခြင်းငှါ)၊ ဒုက္ကရံ ယထာ – ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ဝါ– ပြုနိုင်ခဲသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤ အတူ၊ အပ္ပံပိ - အနည်းငယ်သော စည်းစိမ်အစုကို သော်မှလည်း၊ (ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတုံ, ဒုက္ကရံ- ၏၊ ဝါ- ၏)၊ ဣတိ (ဣမသ အတ္ထ သ)– ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ- ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥဘယံ– အပ္ပ, မဟန္တအားဖြင့် ၂ ပါးစုံသော ဘောဂက္ခန္ဓကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

မတ္တေ ဇေဋ္ဌကော ''ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားဖြင့် " အနေကကုလဇေဋ္ဌက – တမျိုးလုံးရှိ အိမ်များ၏အကြီးအကဲ မဟုတ် '' ဟု ပြသည်၊''ခုဒ္ဒကော + ဂဟပတိ ဂဟပတိကော'' ဟု ပြုပါ၊ မြန်မာတို့က " ဂဟပတိ- သူကြွယ် ''ဟု အနက်ပြန်၍, ပစ္စည်းပေါများသူကိုမှ ''ဂဟပတိ''ဟု ထင်မှားကြသည်၊ အမှန်အားဖြင့် အိမ်ပိုင်ရှိလျှင် ဂဟပတိပင်တည်း။

ကရကာရကော။ ။ကရသဒ္ဒါသည် ဗလိ (လယ်ယာစသည်တို့မှထွက်သော ၆စု တစု, ၇ စုတစု စသည်ဖြင့် ရအပ်သော အခွန်အတုတ်) အနက်ကို၊ ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဗလိသခ်ါတံ ကရံ''ဟု ဖွင့်သည်။ [ဗလိန္တိ နိပ္ပန္နသဿာဒိတော ဆဘာဂံ သတ္တဘာဂံ တိ အာဒိနာ လဒ္ဓကရံ၊–မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ဋီကာ။] ကရောတိကို ''အဘိနိပ္ပါဒေတိ- ပြီးစေ၏၊ သမ္ပါဒေတိ-ကောင်းစွာဖြစ်စေ, ပြည့်စုံစေ၏''ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

ရာသိဝမ္မကော။ ။''ဝမ္မေတိ-တိုးပွားစေ''ဟူသည် နဂိုရ်ရှိပြီးအနေမှ အဆင့်ဆင့် တိုးပွားစေခြင်း , များစွာ စုမိ ဆောင်းမိအောင် ပြုခြင်းတည်း။ [ဝမ္မေတီတိ ဥပရုပရိ ဥပ္ပါဒနေန မဟန္တံ သန္တိစယံ ကရောတိ၊—ဋီကာ။]

ယထာ ဟိ၊ပေ၊ဥဘယမာဟ။ ။အဘယ့်ကြောင့် (အဘယ်အကျိုးငှါ) အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါဟု ၂ ပါးစုံကို ဟောတော်မူပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " ယထာ ဟိ''စသည်ကိုမိန့်သည်၊''စည်းစိမ်အများကိုစွန့်၍ ရဟန်းပြုဘို့ ခဲယဉ်းသကဲ့သို့, အနည်း ငယ်ကို စွန့်၍ ရဟန်းပြုဘို့လည်း ခဲယဉ်းသောကြောင့် ၂ ပါးစုံကို ဟောတော်မူသည်– ဟူလို။

ပန– ဆက်၊ ဒါသဝါရေ- ၌၊ (ဘောဂဂ္ဂဟဏံ နကတံ ၌စပ်၊) ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ဒါသော– သည်၊ အတ္တနောပိ - မိမိ၏သော်မှလည်း၊ အနိဿရော– အစိုးရသူ မဟုတ်၊ ဘောဂါနံ-စည်းစိမ်တို့၏၊ ပဂေဝ-ရှေးဥုးမဆွ အစကပင်၊ အနိဿရော-အစိုးရသူမဟုတ်။[တနည်း,ဘောဂါနံ-တို့၏၊(အနိဿရဘာဝေ-၌၊ ဝါဒေါ–ပြောဆိုဘွယ်သည်၊) ပဂေဝ-အဘယ်မှာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။]

ဟိ–မှန်၏၊ တဿ–ထိုကျွန်၏၊ ယံ ဓနံ– သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုဥစ္စာသည်၊ သာမိကာနညေဝ – အရှင်သခင်တို့၏သာ၊ (သန္တကံ – ဥစ္စာသည်)၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဘောဂဂ္ဂဟဏံ– ဘောဂသဒ္ဒါကို၊ နကတံ – မပြုအပ်၊ ဥတိ ယေဝ-ဆွေမျိုးသည်ပင်၊ ဥတိ ပရိဝန္ဧော- မည်၏။

× × × × × × ×

ဒါသဝါရေ ပန ။ ။ အနည်းငယ်ကိုစွန့်၍ ရဟန်းပြုဘို့ ခဲယဉ်းလျှင် ဒါသဝါရ တုန်းက ဘောဂသဒ္ဒါကို အဘယ့်ကြောင့် မပြုအပ်ပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသော ကြောင့် " ဒါသဝါရေပန " စသည်ကို မိန့်သည်၊ ကျွန်ဆိုသူမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမျှ မပိုင်, စည်းစိမ်မှာ သာ၍ ပိုင်ဘို့ဝေးသေး၏၊ ထိုသို့ ကိုယ်ပိုင်မရှိသောကြောင့် ဘောဂသဒ္ဒါကို မပြုအပ်ပါ-ဟူလို။ [ဒါသဖြစ်သူမှာ ဆွေမျိုးလည်း အားကိုးစရာမရှိသောကြောင့် ဥတိ ပရိဝန္ဧကိုလည်း မယူခဲ့။]

အတ္တနောပိ အနိဿရော။ ။"သာမိဿရာမိပတိ" စသောသုတ်အရ ဗုဿရ၏ အယ္ဌဉ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်ထားသည်၊ ပိကား ဂရဟာဇောတက၊ ပဂေဝဘောဂါနံ၌ နိဿယအတိုင်း ၂ နည်းပေးရိုးရှိ၏၊ "ပဂေဝ=ပါ+ဧဝ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ပဌမတ္ထအနက် ဟော နိပါတ်၊ တနည်း,ပဂေဝသည် ပြောဆိုဘွယ်ကိုပယ်သော ပဋိကွေပတ္ထအနက်ဟော နိပါတ်၊ "အတ္တနောပိ– မိမိကိုယ်သော်မှလည်း၊ အနိဿရော– အစိုးမရ၊ ဘောဂါနံ– တို့ကို"ဟု ပေးရိုးဖြစ်သော ကံအနက်ကား သဒ္ဒါကျမ်းအဆိုနှင့် မညီပါ။

ဝါကျခွဲ။ ။ " ယသ္မာ၊ပေ၊ဘောဂါနံ " သည် ကာရဏဝါကျ, "တသ္မာ၊ပေ၊နကတံ"သည် ဖလဝါကျ၊ ကာရဏဝါကျတွင်လည်း "ဒါသော၊ပေ၊အနိဿရော"သည် ဂရဟာဝါကျ, "ပဂေဝဘောဂါနံ" သည် သမ္ဘာဝနာဝါကျ၊ "ယံ ဟိ၊ပေ၊ဟောတိ" သည် ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ, ရှေ ၂ ဝါကျသည် ဒဋ္ဌိယဝါကျ၊ ဟိသည် ဒဋ္ဌိကရဏဇောတက၊ ဒဋ္ဌိကရဏတွင်လည်း"ယံ ဟိ"သည် အနိယမ,"တံ၊ပေ၊ဟောတိ"သည် နိယမဟု ခွဲပါ။

ဥတိပရိဝန္ဧ။ ။"ဥတိယေဝ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပရိဝန္ဧအနက် မရှိဟု မမှတ်လင့်၊ "ရူပမေဝ ရူပါရမဏံ"၌ကဲ့သို့ "ဥတိယေဝ ပရိဝန္ဧော ဥတိ ပရိဝန္ဧော"ဟု အဝ ဓာရဏ ကမ္မဓာရဲကိုပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဥယတိ– ဤသူကား အတွင်းလူဟု သိအပ်၏၊ ဗုတိ ဥတိ၊ ပရိဝန္ဧတိ ပရမ္ပရဘာဝေန သမန္တတော ဝန္ဧတီတိ ပရိဝန္ဧော၊ အထက်၌ လည်း ဘ ဘိုး ဘေး စသောအားဖြင့် လည်တတ်, အောက်၌လည်း သား မြေး မြစ် စသောအားဖြင့် လည်တတ်သောကြောင့် "ပရိ"ကို "သမန္တတော" ဟု ဖွင့်သည်။

ဒုတိယ သာမညဖလအဖွင့် ပြီး၏။

ပဏီတတရသာမညဖလ အဖွင့်

သက္ကာ၊ပေ၊ဓမ္မေတိ ဣဓ–ဟူသော ဤဝါရ၌၊ ဝေမေဝါတိ-ဟူ၍၊ နဝုတ္တံ–မလျောက်အပ်၊ တံ-ထို ဝေမေဝဟူသောစကားကို၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ (နဝုတ္တံ-မလျောက်အပ်သနည်း၊) ဣတိ စေ–ဤသို့ မေးအံ့၊ ဟိ-အဖြေကား၊ (တနည်း) ဟိ-ခဲ့၊ ဝေမေဝါတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနေ – လျောက်အပ်သော်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ သကလမ္ပိ – အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ရတ္တိန္ဒိဝံ – ည၌ နေ့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ တတော-ထိုတည့်တန်ခေ့ထက်၊ ဘိယျောပိ ဝါ-အလွန်သော်၎င်း၊ ဝေရူပါဟိ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်ဿသာ၊ (ဒါသဓကာပမာ, ကဿကောပမာတို့နှင့် တူကုန်သော)၊ ဥပမာဟိ– ဥပမာတို့ဖြင့်၊ သာမညဖလံ - ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးကို၊ ဒီပေတုံ - ပြခြင်းငှါ၊ ပဟောတိ – စွမ်းနိုင်တော်မူ၏။ [“အနန္တပဋိဘာနတာယ (အဆုံးမရှိသော ပဋိဘာန် ဉာဏ်တော် ရှိသည့်အတွက်) ဝိစိတ္တနယဒေသန ဘာဝတော (ဆန်းကြယ်သောနည်းရှိသော ဒေသနာ ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)” ဟု ဟိတ်ထည့်၍ ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုအကြောင်းကြောင့် ဥပမာအမျိုးမျိုးပြ၍ ဟောတော်မူခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ပါသည် – ဟူလို။]

တတ္ထ - ထိုသို့ ဥပမာအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပြရာ၌၊ တေသု ဘဂဝတော – ဤမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနသဝနေ - စကားတော်ကို ကြားနာရခြင်း၌၊ ပရိယန္တံ နာမ-အဆုံးအပိုင်းအခြားမည်သည်၊ ကိန္တာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊

× × × × × × ×

တံ ကဿာ။ ။ဒုတိယသာမညဖလကို မေးရာ၌ “အည်ပိ ဝေမေဝ” ဟု ဝေမေဝသဒ္ဒါကို ထည့်၍လျောက်သကဲ့သို့ ဤတတိယသာမညဖလကို မေးရာ၌ အဘယ့်ကြောင့် ဧဝမေဝသဒ္ဒါကို ထည့်၍ မလျောက်ပါသနည်း – ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ကား ဇာဝကို “ကဿကဝါရ”ဟု စွဲထား၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။]

တတ္ထ ကိန္တာဝိ။ ။ကိန္တာပိရှေ့က နေသောပုဒ်သည် ကိန္တာပိစပ်ရာ ကြိယာ၏နောက်၌သာ အစပ်ရှိရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် တတ္ထက် ကိန္တာပိနှင့် တထာပိ၏ နောက်၌ရှိသော “အတ္ထော တာဒိသောယေဝ ဘဝိဿတိ”၌ စပ်ပါ၊ “ထိုသို့ ပြရာ၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ ဒါသဝါရ ကဿကဝါရ၌ ပြအပ်ခဲ့သောအဓိပ္ပါယ်နှင့် သဘောတူဖြစ်လိမ့်မည်”ဟူလို။

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ဋီကာသစ်၌ကား ဤသို့ အစပ်မပြဘဲ “ တတ္ထာတိ ဧဝံ ဒီပနေ ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ အနန္တနယဒေသန ဘာဝတော”ဟု ဟိတ်ပိုထည့်၍ “ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ”၌ အစပ်ပြု၏၊ သူ့နည်းနှင့်သူ အဓိပ္ပါယ်ရသော်လည်း စာသွားရိုးရာ မဟုတ်ပါ။

ဝစနသဝနေ။ ။ဝစနသဝနေကို “ ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ ”၌စပ်၊ “ ဘုရားရှင်၏ စကားတော်ကို နာရခြင်း၌ အဆုံးမရှိပါ”ဟူလို၊ ဤသို့ စာစပ်လည်း ရှင်း၏၊ အဓိပ္ပါယ်မှန်လည်း ရ၏၊ ဤသို့ အဓိပ္ပါယ် , စပ်ပုဒ် ၂ ရပ်လုံး ရှင်းနေပါလျက် ဋီကာသစ်၌ “ သဝနေဝါ အသန္တောသနေန ဘိယျော ဘိယျော သောတုကာမတာ ဇနနတော သောတုကာမတာယ ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ” ဟု တနည်းဖွင့်သည်မှာ စဉ်းစားဘွယ်သာ။

ဟထာဝိ-ထိုသို့ပင် စကားတော်ကို ကြားနာရခြင်း၌ အဆုံးအဝိုင်းအခြား မရှိပါ သော်လည်း၊ အတ္ထော – အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်၊ တာဒိသောယေဝ - ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာလျှင် (ဒါသဝါရ, ကဿကဝါရ၌ပြအပ်သောအနက်အဓိပ္ပါယ် နှင့် တူသည်သာလျှင်)၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဇာတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-အနုမာန ဉာဏ်ဖြင့် ကြံဆ၍၊ [“အနုမာနဉာဏေန စိန္တေတွာ– ထိုသို့ ဟောထားပြီး မရှိသေးသည့်အတွက် အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် မှန်းမြော်၍”ဟူလို–ဋီကာသစ်။] ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝိသေသ်–သာမညဖလအထူးကို၊ ပုစ္ဆန္တော–မေးလျောက်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝေမေဝါတိ - ဝေမေဝဟူ၍၊ အဝတွာ- မလျောက်မူ၍၊ အဘိက္ကန္တ တရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ–လျောက်ပြီ။

တတ္ထ – ထို အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အဘိက္ကန္တတရန္တိ - ကား၊ အဘိမနာပတရံ - သာ၍ အလွန်မြတ်နိုးအပ်သော၊ အတိသေဋ္ဌကရံ – သာ၍ အလွန်မြတ်သော၊ ဇာတိ အတ္ထော၊ [“အဘိကန္တတရံ အတိမနာပတရံတိ အတ္ထော” ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ ရှိ၏။] ပဏီတတရံတိ - ကား၊ ဥတ္တမတရံ–သာ၍ မွန်မြတ်သော၊ (“သာမညဖလံ”၌စပ်)၊ တေနဟိတိ–တေနဟိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥယျာဇနတ္ထေ–တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တောသော၊) နိပါတော- ကဉ်း၊ ဟိ– မှန်၏၊ သဝနေ– ကြားနာခြင်း၌၊ ဥယျောဇေန္တော – တိုက်တွန်းတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နံ – ထိုမင်းကို၊ ဧဝံ-

× × × × × × ×

တထာဝိ။ ။“သတိပိ ဒေသနာယ ဥတ္တရုတ္တရာမိကနာနာနယ ဝိစိတ္တဘာဝေ – ဒေသနာတော်၏ အဆင့်ဆင့် လွန်ကဲကာ နာနာနယဝိစိတ္တအဖြစ် ရှိပါသော်လည်း” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည် “ကိန္တာပိ ဝစနသဝနေ ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ”ကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ချက်ချ၍ ထိုအနက်ကိုပင် လက္ခဏာအရစိတင်သော အဖွင့်ပင်တည်း၊ မှန်၏– စကားတော်ကို ကြားရခြင်း၌ အဆုံးမရှိဟူသည် ဒေသနာတော်က တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်ကာ နာနာနယဝိစိတ္တ ဖြစ်ခြင်းတည်း။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ ထို ဋီကာဟောင်းဖွင့်ပုံကို မြန်မာလို နိဿယအနက် ပေး၍မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “သတိပိ ဧဝံ အပရိယန္တာဘာဝေ”ဟု တထာဝိ၏အနက်ကို တနည်းဖွင့်ပြသည်၊ ထိုနည်းသည် “ကိန္တာပိ ဝစနသဝနေ ပရိယန္တံ နာမ နတ္ထိ”ဟူသော ရှေစကားကို တိုက်ရိုက် လက္ခဏာအရစိတင်သောကြောင့် နိဿယအနက်ပေးရာ၌လည်း ပေးရိုးကျပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်အတိုင်း ပေးပါသည်။

သဝနေ ဥယျောဇေန္တော ဟိ။ ။ရှေဝါကျ၏ ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ ဟု ကြံ၍ ဟိကို ဒဋ္ဌိဇောတက ပေးလိုက်ပါသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား “ကသ္မာတိ အာဟ – သဝနေတိ အာဒိ” ဟု ကျမ်းတက်၏၊ ဤအလို “ကသ္မာ” ဟု ပုစ္ဆာထည့်၍ “ဟိ (ယသ္မာ)” ဟု ဟေတုဇောတက ကြံပြီးလျှင် ဤဝါကျကို ဉာပကဟေတုဝါကျ၊ ရှေဝါကျကို ဉာပေတဗ္ဗ ဖလဝါကျဟု ခွဲ၍ တနည်း အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။

ဤသို့၊ (တေနဟိ ဟူ၍)၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ။ [(တနည်း) ကသ္မာ- ကြောင့်၊ တေနဟိတိ – တေနဟိ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥယျောဇနတ္ထေ - ၌၊ (ပဝတ္တော– သော၊)နိပါတော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ သိအပ်သနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ သဝနေ - ၌၊ ဥယျောဇေန္တော- သည်၊ နံ – ထိုမင်းကို၊ ဧဝံ, အာဟ၊ (တသ္မာ၊) တေနဟိတိ- သည်၊ ဥယျောဇနတ္ထေ- ၌၊ (ပဝတ္တော)၊ နိပါတော– တည်း၊ ဣတိ ဝိညာယတိ- ၏။] သုဏောဟိတိ- ကား၊ အဘိက္ကန္တတရဥ္စ–သာ၍ အလွန် နှစ်သက်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဏီတတရဥ္စ - သာ၍ မွ မြတ်သည် လည်းဖြစ်သော၊ သာမညဖလံ- ကို၊ သုဏောဟိ - နာလော။

ပန- ကား၊ သာဓုကံ မနသိကရောဟိတိတ္ထေ – ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ သာဓုကံ သာဓုတိ- သာဓုကံ သာဓုဟူသော၊ တေံ- ဤပုဒ် ၂ ခုအပေါင်းသည်၊ ကေတ္ထံ– တူသောအနက် ရှိ၏၊ ဟိ ချဲ၊ အယံ သာဓုသဒ္ဒေါ- ဤ သာဓုသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ အာယာစန၊ပေ၊ဒဋ္ဌိကမ္မာဒီသု-ရှေးရှုတောင်းခြင်း, လက်ခံခြင်း, ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့် ရှင်လန်းခြင်း, အကောင်းဟူသောအနက်, ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း ဟူသောအနက် အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ - ၏၊ ဝါ - တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဟိ-ထပ်၍ချဲဥုးအံ့၊ ["ဟိ–နိဒ္ဒေသမှတပါး, ပတိနိဒ္ဒေသကို ပြဥုးအံ့" ဟုလည်း ပေးကြ၏။] သာဓု ဘန္တေ၊ပေ၊ဒေသေတူတိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဋ္ဌိရပ်တို့၌၊

× × × × × × ×

မှတ်ချက်။ ။ "တေနဟိ" ဟူသော နိပါတ်သည် အနက်များစွာကို ဟောနိုင်၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ကား "တေနဟိ သုဏောဟိ" ဟု ပါဋ္ဌိတော်၌ရှိသောကြောင့် အရာ အားလျော်စွာ " တေနဟိ "သည် ကြားနာခြင်း၌ တိုက်တွန်းသော ဥယျောဇနအနက် ကိုသာ ဟောရသည်။ [တေန ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ-ဤ သဝနေ ဥယျောဇေန္တော ဟိ စသော ပါဌ်ဖြင့် ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏၊ အနေကတ္ထာ သမာနာပိ သဒ္ဒါ ဝတ္တိစ္ဆာနုပုဗ္ဗိကာ ယေဝ (ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုဟူသော အစဉ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍သာ) တံတဒတ္ထဒီပကာ– ထိုထိုအနက်ကို ပြတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ၊–ဋီကာသစ်။]

အနက်ပေးပုံ။ ။"တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ဝါ-ထိုသို့ အဘိက္ကန္တတရ ပဏီတတရ သာမညဖလကို ကြားနာလိုလျှင်၊ သုဏောဟိ–လော" ဟုဌင်း, "တေနဟိ–တိုက်တွန်း ၏" ဟုဌင်း, "တေနဟိ– ထိုသို့ တပြီးကား" ဟုဌင်း, "ယေန ကာရဏေန– ကြောင့်၊ အဘိက္ကန္တတရဥ္စ ပဏီတတရဥ္စ အညမ္မိ သာမညဖလံ သောတုံ ဣစ္ဆသိ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ အဘိက္ကန္တတရ ပဏီတတရဖြစ်သော အခြား သာမညဖလကိုလည်း ကြားနာလိုသော ကြောင့်ပင်၊ သုဏောဟိ" ဟု အနိယမထည့်၍ဌင်း အမျိုးမျိုး အနက်ပေးကြသည်။

သာဓုကံ၊ပေ၊မေတံ။ ။သာဓုနောင် က အက္ခရာလာလျှင် "သာဓုကံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂ ပုဒ်ကို "ကေတ္ထံ-အနက်တူရှိသော ပုဒ်" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အနက် တူသောကြောင့် ပါဋ္ဌိတော်၌ "သာဓုကံ မနသိကရောဟိ" ဟု သာဓုကံသဒ္ဒါသာရှိသော် လည်း အတ္ထုဒ္ဓါရကိုပြရာ၌ "အယံ ဟိ သာဓုသဒ္ဒေါ" စသည်ဖြင့် သာဓုသဒ္ဒါကို စချီ၍ ပြသည်။

အာယာစနေ-ရှေးရှုတောင်းခြင်းဟူသောအနက်၌၊ ဒိဿတိ- ထင်ရှား၏၊ ဝါ-အပ်၏။[ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မေ-အား၊ သံခိတ္တေန- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဒေသေတု- ဟောတော်မူပါ၊ (ခန္ဓသံယုတ်, နတုမှာကဝဂ်, ဒုတိယ အညတရဘိက္ခု ဝတ္ထု၊ ပါဠိတော်)။]

သာဓု ၊ပေ၊ အနုမောဒိတ္ထာတိ အာဒိသု – အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သမ္မဒ္ဓိ စ္ဆနေ-လက်ခံခြင်းဟူသောအနက်၌၊ (ဒိဿတိ)။[သာဓုဘန္တေ-သာဓုပါဘုရား၊ ဝါ – ကောင်းပါပေသည်ဘုရား၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သော ဘိက္ခု - ထိုရဟန်းသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒိတ္ထာ – အလွန် နှစ်သက် လက်ခံ၍၊ အနုမောဒိတ္ထာ – အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်၍၊ (ဥတ္တရိ ပဉ္ဉံ ပုစ္ဆိ၌စပ်၊– ဥပရိပဏ္ဏာသ , ဒေဝဒဟဝဂ်, မဟာပုဏ္ဏမသုတ် ပါဠိတော်)။]

သာဓု သာဓု သာရိပုတ္တာတိအာဒိသု – ပုတ္တအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သမ္မ ဟံသနေ–ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့် ရွှင်လန်းခြင်းဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ)။ [သာရိပုတ္တ - သာရိပုတြာ၊ သာဓု သာဓု – သာဓု....သာဓု၊ ဝါ-

× × × × × × ×

အာယာစနေ။ ။“အဘိမုခယာစနေ, အဘိပတ္ထနာယံတိ အတ္ထော” ဟု အာကို အဘိမုခဟုဂုဏ်း, ယာစနေကို ပတ္ထနာယံဟုဂုဏ်း ဋီကာဖွင့်၏၊ “အာ–ရှေးရှု + ယာစန–တောင်းခြင်း”ဟူလို၊ “သာဓု–တောင်းပန်ပါ၏”ဟု အနက်ပေးရသော်လည်း “အပြစ်ရှိသောကြောင့် တောင်းပန်ခြင်း” မဟုတ်၊ တရားဟောဘို့ရန် တောင်းပန် တိုက်တွန်းခြင်းမျိုးတည်း။

သမ္မဒ္ဓိစ္ဆနေ။ ။“ပဋိဂ္ဂဟဏေ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဘုရားရှင်က တရားတော်ကို ဟောတော်မူပြီးသောအခါ “သာဓုဘန္တေ – သာဓုပါဘုရား” ဟု လျှောက်ထားခြင်း, သာဓုခေါ်ခြင်းသည် ထိုတရားတော်ကို သဘောကျရာ – လက်ခံရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “သာဓု”ကို “သမ္မဒ္ဓိစ္ဆနအနက် ရှိသည်”ဟု ဆိုသည်။

မုတ်ချက်။ ။သမ္မဒ္ဓိစ္ဆနအနက် ဖြစ်သော်လည်း “သာဓုဘန္တေ–သာဓုပါဘုရား၊ ဝါ – ကောင်းပါပေသည်ဘုရား” ဟု အနက်ပေးရ၏၊ သုန္ဒရအနက်နှင့် ထပ်၍နေသော်လည်း သုန္ဒရအနက်သည် သာဓုသဒ္ဒါ၏ မူလအနက်, သမ္မဒ္ဓိစ္ဆနအနက် စသည်တို့ကား ထိုအနက်ပေါ်မှာ ဥုံးဆောင်၍ထားသော အနက်တည်း၊ ဥပမာ–“ အမြောဟွဏော–မြောဟွဏမဟုတ်” ဟူရာ၌ သဒိသအနက်ပင် ဖြစ်သော်လည်း နသဒ္ဒါ၏ မူလအနက် ဖြစ်သော ပဋိသေဓအနက် ပါဝင်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။

သမုဟံသနေ။ ။“ သံဝိဇ္ဇမာနဂုဏဝသေန ဟံသနေ တောသနေ– ဟောအပ်ပြောအပ်သော တရားစကား၌ ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့် ရွှင်လန်း နှစ်သက်ခြင်း၌ ” ဟု ဖွင့်၏၊ သံကို သံဝိဇ္ဇမာန, ဟံသနကို တောသနဟု ဖွင့်သည်၊ “ ဟံသန–ရွှင်လန်းခြင်း ”ဟူသည် “ ဥဒဂ္ဂတာကရဏ – စိတ်၏ တက်ကြွသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်း

ကောင်းပေစွ.... ကောင်းပေစွ၊ (ပါထိကဝဂ်, သဂီတိသုတ်ပါဠိတော်)။] သာဓု၊ပေါ်သဲ့ခံတိအာဒီသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သုန္ဒရေ - အကောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ဒီဃတိ)။ [ဓမ္မရုစိ-အစဉ်အဆက်လာသော သုစရိုက်အကျင့်တို့ကို နှစ်သက်တတ်သော၊ ရာဇာ- သည်၊ သာဓု - ကောင်း၏၊ ပညာဏဝါ – ဉာဏ်ပညာရှိသော၊ နရော-သတ္တဝါသည်၊ သာဓု- ကောင်း၏၊ မိတ္တာနံ- မိတ်ဆွေတို့ကို၊ အဒြုဇ္ဇော-မပြစ်မှားခြင်းသည်၊ ဝါ-မဖျက်ဆီးခြင်းသည်၊ သာဓု-၏၊ ပါပဝဿ-မကောင်းမှုကို၊ အကရဏံ-မပြုခြင်းသည်၊ သုခံ– ချမ်းသာကြောင်းတည်း။]

× × × × × × ×

တည်း”ဟုဋီကာ၌ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ [အရှင်သာရိပုတြာကို နှစ်သက်စေခြင်းမဟုတ်, ထိုတရားတော်ကို ဘုရားရှင်ကြားတော်မူရ၍ နှစ်သက်ဘော်မူခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သံပဟံသနံကို ကာရိတ်မပါဘဲ “တောသနံ”ဟု ဖွင့်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။“ဘယေ, ကောဓေ”စသော အာမေဋိတ်အနက်တို့တွင် “ဟာသ” အနက်၌ဖြစ်သော အာမေဋိတ်သဒ္ဒါပင်တည်း၊ ထိုအာမေဋိတ်ဟူသမျှလည်း ရွတ်ဆိုသူ၏ ဘယကောဓဟာသတို့သာ ဖြစ်သည်၊ သာဓု သာဓုကိုလည်း “ကောင်းပေစွ ကောင်းပေစွ”ဟု ပေးရိုးပြုကြ၏၊ သုန္ဒရအနက်ပေါ်၌ သမ္မဟံသနအနက် ဥုးဆောင်၍ပေးခြင်းတည်း၊ ယခုအခါ သာဓုခေါ်ခြင်းကဲ့သို့“သာဓု သာဓု”ဟုလည်း အနက်ပေးသင့်၏။

သာဓု သာဓု။ ။ဒီဃနိကာယ, ပါထိကဝဂ် ၁၀ သုတ်၌ အရှင်သာရိပုတြာ၏ သံဂီတိဒေသနာကို ဟောပြီးသောအခါ ဘုရားရှင်သည် “သာဓု သာဓု သာရိပုတ္တ”ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုသို့မိန့်တော်မူခြင်းသည် ထိုတရားတော်ကို ကြားတော်မူရသည့်အတွက် ရွှင်လန်းတော်မူခြင်း အားရတော်မူခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် သာဓု သာဓု ၂ ပုဒ်ကို သမ္မဟံသနအနက်ဟောဟု ဆိုသည်၊ ဤသာမညဖလသုတ်အဆုံး“အဘိက္ကန်တံ ဘန္တေ” အဖွင့်၌ကား “သာဓု သာဓု ဘန္တေ” ဟု လာသော်ကြောင့် သာဓု သာဓု ၂ ပုဒ်အတွက် ပသာဒအနက် ပသံသာအနက်ကို ပြထားသည်။

ဂါထာ။ ။ပဏ္ဍာသနိပါတ်, ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်ဂါထာတည်း၊“သာဓုတိ သုန္ဒရော ပသဋ္ဌော၊ ပဝေဏိသုစရိတဓမ္မေ ရောစေတိ - နှစ်သက်တတ်၏၊ ဇုတိ ဓမ္မရုစိ”ဟု ထို အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ [ရောစေတိတိ ရုစိ၊ ရုစဓာတ်, ဇုပစ္စည်း၊ ဓမ္မေ-တို့ကို+ရုစိ ဓမ္မရုစိ။] ပညာဏဝါတိ ပညာသမ္ပန္နော။ [ပကာရေန ဇာနာတီတိ ပညာဏံ၊ ပညာဏံ ယဿ အတ္ထိတိ ပညာဏဝါ၊ ပညဝါပုဒ်နှင့် အနက်တူပင်တည်း]

မိတ္တာနံ မဒုဿော။ ။“မိတ္တသ (မိတ္တာနံ) + အဒုဿနဘာဝေါ– ဖျက်ဆီးခြင်း မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟု ဘာဝဖြင့်ဖွင့်သောကြောင့် “အဒုဿော”၌ ဘာဝသာဓနကြောပါ၊ ဋီကာ၌ကား “အဒူသကော အနုပဃာတကောတိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်နက် ဖွင့်ဟန်တူသည်။ [ဒုဿတိဟု မတွေ့ရ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ, ကာရကစတုတ္ထီအခန်း၌“ဒူဘ-ဇိဃံသာယံ”ဟု တွေ့ရ၏၊“ယော မိတ္တာနံ န ဒူဘတိ”ဟုလည်း ပုံစံထုတ်၏၊ ထို့ကြောင့်“သာဓု မိတ္တာန မဒူဘော”ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ “မိတ္တာန မဒြုဇ္ဇော”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ဒုကို ဒြုပြုခြင်းတည်း။]

တေန ဟိ၊ပေ၊ကရောဟီတိ အာဒီသု - အစရှိသော ပါဋိရပ်တို့၌၊ သာဓုက သဒ္ဒေါ်ယေဝ – သာဓုကသဒ္ဒါသည်ပင်၊ ဝါ- ကိုပင်၊ ဒဋ္ဌီကမ္မေ– ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအနက်၌၊ (ဒိဿတိ)၊ အာဏတ္တိယံ - စေခိုင်းခြင်း အနက်၌။ (ဒိဿတိ)၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ [ဗြာဟ္မဏ–ပုဏ္ဏား၊ တေနဟိ- ထိုသို့ ကြားနာလိုလျှင်၊ သုဏောဟိ- နာလော၊ သာဓုကံ - ကောင်းစွာ၊ ဝါ - မြဲစွာ၊ ဝါ- ငါဘုရား၏ အမိန့်တော်အားဖြင့်၊ မနသိ - စိတ်၌၊ ကရောဟိ – ပြုလော၊ (တနည်း) မနသိကရောဟိ- နှလုံးသွင်းလော၊ (အင်္ဂုတ္တိုရ်, ပဉ္စကနိပါတ်, စတုတ္ထပံ, ဗြာဟ္မဏဝဂ်, ဒေါဏဗြာဟ္မဏသုတ် ပါဋိတော်)၊] ဣဓာပိ– ဤ သာမညဖလသုတ်၌လည်း၊ အယံ– ဤ သာဓုကသဒ္ဒါကို၊ ဒဋ္ဌီကမ္မေ – ဒဋ္ဌီကမ္မ ဖြစ်သော၊ ဧတ္ထေဝ(အတ္ထေ)စ-ဤအနက်၌သာလျှင်ငုင်း၊ အာဏတ္တိယံ-အာဏ တ္တိဖြစ်သော၊ ဧတ္ထေဝ(အတ္ထေ)စ- ၌သာလျှင်ငုင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အယံ–ဤ သာဓုကသဒ္ဒါသည်၊ သုန္ဒရေပိ– အကောင်းဟူသော အနက်၌လည်း၊ ဝဋ္ဌတိ– သင့်၏။ [သုန္ဒရတ္ထေပိ၊—ဋီကာ။]

× × × × × × ×

ဒဋ္ဌီကမ္မေ။ ။ ကရဏံ ကမ္မံ၊ ဒဋ္ဌံ–ခိုင်မြဲအောင်+ကမ္မံ- ပြုခြင်း၊ ဒဋ္ဌီကမ္မံ–ခြင်း၊ "ဒဋ္ဌကမ္မံ" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ ဤပစ္စည်းသက်၊ တနည်း, အကို ဤပြု၊ ဤ ဒဋ္ဌီကမ္မအနက်ကိုပြရာ၌ သာဓုသဒ္ဒါ မဟုတ်, ဤပါဋိတော်၌ပါသော သာဓုက သဒ္ဒါ တိုက်ရိုက်ဖြစ်သောကြောင့် " သာဓုကသဒ္ဒေါ်ယေဝ " ဟု သန္ဓိဋ္ဌာနာဝဓာရဏ ဧဝဖြင့် ဆိုသည်၊ " ဒဋ္ဌီကမ္မ "ဟူသည် တရားတော်ကို နားထောင်ရာ၌ ပြတ်တောင်း ပြတ်တောင်း မဖြစ်စေဘဲ အမြဲနားစိုက်၍ ကြားနာခြင်း , နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။ [ဒဋ္ဌီ ကမ္မေတိ သာတစ္စကြိယာယံ။]

အာဏတ္တိယမ္ပိ။ ။ကြားနာဘို့ရန် စေခိုင်းတိုက်တွန်းခြင်းကို " အာဏတ္တိ " ဟု ခေါ်၏၊ အာဏာပနံ-စေခိုင်းခြင်း၊ အာဏတ္တိ-ခြင်း၊ အာဏဓာတ်, တိပစ္စည်း၊ ဒွေဘော် လာ။ [အာပုဗ္ဗ ဏပဓာတ်လည်း ကြံကြ၏၊ သတ္ကတ၌ကား အာပုဗ္ဗ ဥာဟု ရှိ၏။]

ဣဓာပိ အယံ။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဣဓာပိ အယံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ " ဣဓာပီတိ ဣမသ္မိံ သာမညဖလေပိ၊ အယံ သာဓုကသဒ္ဒေါ " ဟု ဋီကာလည်း ဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ် ၌ကား "အဿာတိ သာဓုသဒ္ဒဿ"ဟု တမျိုးဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်ဆရာ၏ လက်ထက်၌ "အဿ"ဟူသောပါဌ်ကို တွေ့နေဟန်တူသည်၊ သို့သော် မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယ သုတ်အဋ္ဌကထာ၌ "ဣဓာပိ အယံ ဧတ္ထေဝ ဒဋ္ဌီကမ္မေစ အာဏတ္တိယံစ (အတ္ထေ) ဝေဒိ တဗ္ဗော"ဟုပင် ရှိသည်၊ (အတ္ထေ) ကား မူကွဲ။

မှတ်ချက်။ ။အခြားနေရာ၌ အတ္ထုဒ္ဒေသဝါကျဝယ် "ဣဓ ပန"ဟု ဆိုရိုးရှိသော် လည်း ဤ၌ကား ဒဋ္ဌီကမ္မ အာဏတ္တိအနက်ချင်းတူနေသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထအပိဖြင့် ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဝါကျကို သမ္ပိဏ္ဍနဝါကျ , ရှေဝါကျကို သမ္ပိဏ္ဍိတဗ္ဗဝါကျ ဟုငုင်း , အယံ ဟိ သာဓုသဒ္ဒေါ မှစ၍ ရှေဝါကျအပေါင်းကို အတ္ထုဒ္ဓါရဝါကျ , ဤ ဝါကျကို အတ္ထုဒ္ဒေသဝါကျ ဟုငုင်း ၂ နည်းခွဲပါ။

ဟိ-မှန်၏၊ (တနည်း)ဟိ-ချဲ၊ ဒဋ္ဌီကမ္မတ္ထေန-ဒဋ္ဌီကမ္မအနက်ရှိသော သာဓုက သဒ္ဒါဖြင့်၊ (ဒီပိတံ ၌စပ်)၊ ဒဋ္ဌံ–စွဲမြဲစွာ၊ ဣမံ ဓမ္မံ–ကို၊ သုဂ္ဂဟိတံ-ကောင်းစွာ ယူအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ (ကြိယာဝိသေသန)၊ ဂဏ္ဍန္တော–ယူလျက်၊ သုဏာဟိ–နာလော၊("ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒီပိတံ ပြတော်မူအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏"ဟု လိုက်၍စပ်ပါ)၊ အာဏတ္တိအတ္ထေန- အာဏတ္တိအနက်ရှိသော သာဓုက သဒ္ဒါဖြင့်၊ မမ–၏၊ အာဏတ္တိယာ- စေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–အမိန့်အာဏာဖြင့်၊ သုဏာဟိ-နာလော၊ (ဣတိ ဧဝံ ဒီပိတံ ဟောတိ)၊ သုန္ဒရတ္ထေန- သုန္ဒရအနက်ရှိသော သာဓုကသဒ္ဒါဖြင့်၊ သုန္ဒရံ–ကောင်းသော၊ ဘဒ္ဒကံ-ကောင်းသော၊ ဣမံ ဓမ္မံ- ဤတရားတော်ကို၊ သုဏာဟိ–နာလော၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒီပိတံ- ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

× × × × × × ×

အာဏတ္တိနှင့် အာယာစန။ ။သာဓု (သာဓုက) သဒ္ဒါ၏အနက်ကို ထုတ်ပြရာ၌ အာဏတ္တိအနက် မပါခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် " အာဏတ္တိယံ " ဟု ဆိုပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား– အာယာစနအနက်ဖြင့် အာဏတ္တိအနက်ကိုလည်း သိမ်းယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် အတ္ထုဒ္ဓါရ၌ အာဏတ္တိအနက်ကို သီးခြား မယူခဲ့တော့ပေ၊ မှန်၏–အာဏာရှိသူ၏ တိုက်တွန်းခြင်းသည် အာဏတ္တိမည်၏၊ အာဏာမရှိသူ၏ တိုက်တွန်းခြင်းကား အာယာစနတည်း။ [အာယာစနေနေဝစ ဥယျောဇန သာမညတော အာဏတ္တိ သင်္ဂဟိတာတိ နသာ ဝိသုံ အတ္ထုဒ္ဓါရေ ဝုတ္တာ၊ အာဏာရဟသ ဟိ အာဏတ္တိ၊ တဒနရဟသ အာယာစနံတိ ဝိသေသော၊–ဋီကာသစ်။]

ဒဋ္ဌီကမ္မတ္ထေန ဟိ။ ။ဤနေရာ၌ ဖြစ်သင့်သော အနက် ၃ ပါးဖြင့် တမျိုးစီပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ်အထူးကို ပြခြင်းငှါ " ဒဋ္ဌီကမ္မတ္ထေန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ " ဤတရားတော်ကို ကောင်းစွာနာယူအပ်သည် မည်လောံအောင် နာယူလျက် စွဲစွဲမြဲမြဲနာလော " ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဒဋ္ဌီကမ္မအနက်ရှိသော သာဓုကသဒ္ဒါက ပြသည်။ [" သုဂ္ဂဟိတံ ဂဏ္ဍန္တော"သည် ဒဋ္ဌံ၏ အဓိပ္ပါယ်ပြတည်း၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ကား "သာဓုကံ–ကောင်းမွန်စွာ၊ ဝါ–စွဲမြဲစွာ"ဟု ပေးပါ။]

အာဏတ္တိအတ္ထေန။ ။"နဂိုရ်က နာယူလိုသောစိတ်ဆန္ဒ မရှိစေကာမူ ဤတရားတော်က အလွန်မှတ်သားလောက်သောကြောင့် ငါ၏အမိန့်ဖြင့် (အာဏာဖြင့်) နာယူလော"ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို အာဏတ္တိအနက်ရှိသော သာဓုကသဒ္ဒါက ပြသည်၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ကား"သာဓုကံ- ကောင်းမွန်စွာ၊ ဝါ–ငါ၏အမိန့်ဖြင့်"ဟု ပေးပါ။

သုန္ဒရတ္ထေန။ ။" သုန္ဒရမိမံ ဘဒ္ဒကံ "၌ ဘဒ္ဒကံသည် သုန္ဒရသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖွင့် ပရိယာယ်သာဖြစ်သင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား"သုန္ဒရံတိ ဘာဝနပုံသကံ (ကောင်းစွာ)" ဟု ပဌမနည်း ဖွင့်သေး၏, စဉ်းစားပါ၊ အဓိပ္ပါယ်မှာ– " ကောင်းမြတ်သော ဤတရားတော်ကို နာပါလော"ဟူလို၊ ဤသို့ သာဓုကသဒ္ဒါ တပုဒ်တည်းသည်ပင် အနက် ၃ မျိုးလုံးကို (သူ့အဓိပ္ပါယ်နှင့်သူ) တမျိုးစီပြသောကြောင့် အနက် ၃ မျိုးလုံးကို ရသင့်၏-ဟု ဆိုလိုသည်။

မနသိကရောဟီတိ- ကား၊ အာဝဇ္ဇ- ဆင်ခြင်လော၊ သမန္နာဟရ - စိတ်၌ ကောင်းစွာဆောင်လော၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အဝိက္ခိတ္တ စိတ္တော-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သောစိတ်ရှိသူ မဟုတ်သည်၊ ဝါ-ပျံ့လွှင့်သောစိတ်ရှိသူ မဟုတ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိသာမေဟိ - စူးစူးစိုက်စိုက် နာလော၊ စိတ္တေ-၌၊ ကရောဟိ- လော၊ ဣတိ (အယံ)-ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော-မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်တည်း။

× × × × × × ×

မနသိကရောဟိ။ ။ဤ "မနသိကရောဟိ" နှင့် တွဲရာ၌ကား "သာဓုကံ" မပါတော့၊ ကရဓာတ်သည် ရှေပုဒ်၌ အာဓာရရှိလျှင် ထပနအနက်ကို (အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်) ပြ၏၊ "စိတ်၌+ပြုလော၊ ဝါ-စိတ်၌+ထားလော" ဟူလို၊ "စိတ်၌ပြု" ဟူသည် "အာဝဇ္ဇ-ထိုတရားကို ဆင်ခြင်ခြင်းတည်း" ဟုဋင်း, "ဆင်ခြင်" ဟူရာ၌ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, သို့မဟုတ် မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း တခုတည်းဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း မဟုတ်, "သမန္နာဟရ (သံ + အနု+ အာဟရ)-စိတ်ထည်း၌ ထိုတရားကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်း" ဟုဋင်း အဆင့်ဆင့်ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သမန္နာဟရ" အရ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ရှေသွားရှိသော သောတဒ္ဓါရဝီထိနှင့် မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ရှေသွားရှိသော မနောဒ္ဓါရဝီထိအစဉ်များ ဖြစ်နေခြင်း တိုင်အောင် ယူပါ။

အဝိက္ခိတ္တ၊ပေ၊အဓိပ္ပါယော။ ။ပြခဲ့သော "အာဝဇ္ဇ, သမန္နာဟရ" သည် မနသိကရောဟိ၏ သဒ္ဒတ္ထချည်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "မနသိကရောဟိ – နှလုံးသွင်းလော (စိတ်နှစ်လုံး၌+သွင်းထားလော)" ဟု အနက်ပေးရိုးပြုကြသည်၊ ထို မနသိကရောဟိ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ-တရားတော်ကိုနာနေစဉ် အဝိက္ခိတ္တစိတ္တ-စိတ်ကို မပျံ့လွှင့်စေဘဲ, နိသာမေဟိ- စူးစူးစိုက်စိုက် နာလိုက်ပါ၊ စိတ္တေကရောဟိ – စိတ်ထဲ၌ (မပျောက်အောင်) ထားလိုက်ပါ" ဟု ဆိုလိုသည်။

ဋီကာသစ်။ ။နိပုဗ္ဗ, စုရာဒိသမဓာတ်သည် ဒဿန, သဝန ၂ နက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ သဝနအနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နိသာမေဟိကို "သုဏောဟိ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ "အနရှရတနမိဝ ဝါ သုဝဏ္ဏမဉ္ဇူသာယ ဒုလ္လဘဓမ္မရတနံ စိတ္တေ ပဋိသာမေဟိတိပိ အတ္ထော – အနရှရတနာကို သိမ်းဆည်းသကဲ့သို့, ဒုလ္လဘတရား ရတနာကို စိတ်တည်းဟူသော ရွှေသေတ္တာ၌ သိမ်းဆည်းလော" ဟု တနည်းဖွင့်သည်မှာ- ပတိသာမန (သိမ်းဆည်းခြင်း) အနက်ကို နိ+သမဓာတ်က မဟောနိုင်, ပတိပုဗ္ဗ သမဓာတ်ကသာ ဟောနိုင်သောကြောင့် အဓိပ္ပါယ် ဝေဆာသော်လည်း သဒ္ဒါနည်း မလှရကား စဉ်းစား၍ လက်ခံကြပါလေ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ ပြအပ်ပြီးသောနည်း၌ "ဒဋ္ဌမိမံ သုဏာဟိ၊ ပေ၊ ဘဒ္ဒကံ ဓမ္မံ သုဏာဟိ" ဟု သာဓုကံကို ရှေပုဒ်နှင့်တွဲ၍ "မနသိကရောဟိတိ အာဝဇ္ဇ" စသည်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် သာဓုကံပုဒ်ကို မနသိကရောဟိနှင့် မတွဲဟု မှတ်ပါ၊ "မနသိကရောဟိ" ကား ကြားနာရုံမျှမကဘဲ, ဧကဂ္ဂတာကျ၍ သမာဓိရရဖြင့် နာဘို့ရန် ထပ်မံ၍ တိုက်တွန်းသော ကြိယာသာဖြစ်သည်။ [ဤအဓိပ္ပါယ်နှင့်စပ်၍ ဆောင်ပုဒ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ နိဒါနုဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အဒ္ဓိစ-တနည်းကား၊ ထွေ-ဤသုဏောဟိ သာဓုကံ မနသိကရောဟိဟူသော သဒ္ဒါတို့တွင်၊ သုဏောဟိတိ တေံ–သုဏောဟိဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ သောတိန္ဒြိယဝိက္ခေပဝါရဏံ – သောတိန္ဒြေ၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ သာဓုကံ မနသိကရောဟိတိ - သာဓုကံ မနသိကရောဟိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ မနသိကာရေ – နှလုံးသွင်းခြင်းဌ၊ ဝါ – စိတ်ဝယ် ထားခြင်းဌ၊ ဒဠှီကမ္မ နိယောဇနေန – စွဲမြဲစွာပြုခြင်းကို တိုက်တွန်းခြင်းအားဖြင့်၊ မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပဝါရဏံ– မနိန္ဒြေ၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။

× × × × × × ×

အဝိစေတ္ထ ။ ။ပြအပ်ပြီးသောနည်းဌ သုဏောဟိ မနသိကရောဟိ ၂ ပုဒ်သည် (အချင်းချင်း တွဲဖက်၍ အနက်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ) ကိုယ့်အနက်နှင့်ကိုယ် အသီးအသီး ပြခြင်းဖြစ်၏၊ ယခုပြလတ္တံ့သောနည်းဌကား သုဏောဟိပုဒ်က သောတိန္ဒြိယဝိက္ခေပကို တားမြစ်လျှင် မနသိကရောဟိပုဒ်က မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပကို တားမြစ်ခြင်း စသည်အားဖြင့် အချင်းချင်း တွဲဘက်အနက်ကိုပြ၏၊ "ဤသို့ တွဲဘက်အနက်ပြပုံနည်းကိုပြလိုသောကြောင့် "အဝိစေတ္ထ" စသည်ကို မိန့်သည်" ဟု ဋီကာသစ်ကျမ်းတက်သည်၊ သာဓုကံကို သုဏောဟိနှင့် တွဲရသောနည်းမှတပါး, မနသိကရောဟိနှင့် တွဲရသောနည်းကိုပြလို၍ "အဝိစ" စသည်မိန့်၊ ဤသို့လည်း တနည်း ကျမ်းတက်နိုင်ပါသည်။

သောတိန္ဒြိယ၊ပေ၊ဝါရဏံ။ ။["နိဝါရဏံ " ဟု စာအုပ်တို့ဌ် ရှိသော်လည်း ဋီကာဌ် ဝါရဏံဟု ရှိ၏၊ နောက်ဌ်လည်း "ဝါရဏံ"ဟု ရှိလတ္တံ့။] "သဝနေ နိယောဇနဝသေန ကြိယန္တရ ပဋိသေဓနဘာဝတော" ဟု ဟိတ်ထည့်၍ ဋီကာဖွင့်၏၊ ပါဠိတော်ဌ် "သုဏောဟိ" သည် ကြားနာခြင်းဌ် (ကြားနာဘို့ရန်) တိုက်တွန်းသောသဝနနိယောဇန စကားတည်း၊ ထိုသို့ "သုဏောဟိ" ဟု တိုက်တွန်းခြင်းအားဖြင့် ကြားနာခြင်းကြိယာမှ တပါးသော မြင်ခြင်း နမ်းခြင်း (ဒဿန ဃာ်ယန) စသော ကြိယာကို မပြုဘို့ရန် တားမြစ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် သုဏောဟိသည် သောတိန္ဒြေ၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကိုမပြုဘို့ရန် တားမြစ်သောစကား ဖြစ်သည်၊ မိန့်တော်မူလိုရင်းကား " သောတံ ဩဒဟ – နားကို ရှေးရှုထားပါ၊ ဝါ–နားစိုက်၍ထောင်ပါ" ဟူလို။

အညတ္ထာပေါဟနနည်း။ ။[အညတ္ထ– တပါးသောအနက်ကို+ အပ+ဉုဟန-ပယ်ရှားကြောင်းနည်း။] သုဏောဟိဟူသောသဒ္ဒါက "နားထောင်လော" ဟု တိုက်ရိုက်ဆိုသဖြင့် သောတိန္ဒြေ၏ ပျံ့လွင့်မှုကို အညတ္ထာပေါဟနနည်းအားဖြင့် တားမြစ်နိုင်သည်၊ နောက် "သာဓုကံ မနသိကရောဟိ" သဒ္ဒါက မနိန္ဒြေ၏ ပျံ့လွင့်မှုကို တားမြစ်ရာဌ်လည်း ဤနည်းပင်။ [အကျယ်ကို သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ ဘာသာဋီကာ ၁၀၂ ဂါထာဌ် ရှုပါ။]

မနသိကာရေ၊ပေ၊ နိယောဇနေန။ ။သာဓုကံကိုထောက်၍ "ဒဠှီကမ္မ" ဟု ဆိုသည်၊ "သာဓုကံ မနသိကရောဟိ" ဟု နှလုံးသွင်းမှုဌ် ဒဠှီကမ္မဖြစ်အောင် တိုက်တွန်းခြင်းအားဖြင့် မနိန္ဒြေ၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို တားမြစ်ရာရောက်သည်၊ တရားအာရုံကိုသာ စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းပါလော, တရားအာရုံမှတပါး အခြားအာရုံကို ကြဉ်စည်ခြင်းအားဖြင့် စိတ်ကို မပျံ့လွင့်ပါစေနှင့်– ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဌ် "အညစိန္တာပဋိသေဓနတော" ဟု ဟိတ်ထည့်သည်။

စ-ဆက်၊ (တနည်း)စ–သည်သာမကသေး၊ ထွေ–ဤသုဏောဟိ, သာဓုကံ မနသိကရောဟိသဒ္ဒါတို့တွင်၊ ပုရိမံ-ရှေဖြစ်သော သုဏောဟိသဒ္ဒါသည်၊ ဗျဉ္ဇနဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ – သဒ္ဒါကို ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ယူခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ပစ္ဆိမံ- နောက်ဖြစ်သော သာဓုကံ မနသိကရောဟိ သဒ္ဒါသည်၊ အတ္ထဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ-အနက်ကို ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန်ယူခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

စ-ဆက်၊ (တနည်း) စ-သည်သာမကသေး၊ ပုရိမေန-ရှေဖြစ်သော သုဏောဟိသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဓမ္မသဝနေ-တရားတော်ကိုနာယူခြင်း၌၊ နိယောဇေတိ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ ပစ္ဆိမေန – နောက်ဖြစ်သော သာဓုကံ မနသိကရောဟိ သဒ္ဒါဖြင့်၊ သုတာနံ- နာယူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ- တရားတို့ကို၊ ဓာရဏူပပရိက္ခာဒီသု-ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်း , စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ (နိယောဇေတိ – ၏)။

× × × × × × ×

ဗျဉ္ဇန ၊ပေ၊ ဝါရဏံ။ ။ “ သုဏောဟိသည် သဒ္ဒဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟကို တားမြစ်ကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်၏” ဟု ဆိုရာ၌ အကြောင်းပြဘွယ်လိုသောကြောင့် ဋီကာ၌ “သာဓုကန္တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ – သာဓုကံ ဟု ဝိသေသနပြု၍ ဆိုသောကြောင့် ” ဟု အကြောင်းပြ၏၊ သို့သော် ထွေစတက်သော ဤနည်း၌ သာဓုကံကို သုဏောဟိ၏ ကြိယာဝိသေသနဟု မဖွင့်ပါ၊ အကယ်၍ ဖွင့်လျှင် “ သာဓုကပဒံဝါ ဥဘယပဒေဟိ ယောဇေတွာ”ဟူသော နေဝံနည်းကိုပင် ဆိုဘွယ်မလိုပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤဋီကာအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။

ပဏ္ဏာသဋီကာ။ ။မူလပဏ္ဏာသဋီကာ၌ကား “ ဗျဉ္ဇန ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ, သောတဒ္ဓါရေ ဝိက္ခေပ ပဋိဗာဟကတ္တာ”ဟု ဟိတ်ထည့်၍ ထိုဟိတ်ကိုပင်“နှ ဟိ ယာထာဝတော သုဏာန္တိသ သဒ္ဒတော ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော ဟောတိ”ဟု ဒဋ္ဌိဆင့်သေးသည်၊ ထို “ သောတဒ္ဓါရေ ဝိက္ခေပပတိဗာကတ္တာ ”ဟိတ်သည် “ သောတိန္ဒြိယ ဝိက္ခေပဝါရဏာမေတံ”ဟူသော ရှေစကားကို ဟိတ်အဖြစ်ဖြင့်ယူ၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ဤဋီကာအဖွင့်ထက် ပို၍သင့်သကဲ့သို့ ထင်၏။

ဓမ္မသဝနေ နိယောဇေတိ။ ။ဤဋီကာတို့ဝယ် ဓမ္မသဝန၌ တိုက်တွန်းခြင်း၏ အကြောင်းကို မပြကြသော်လည်း ပဏ္ဏာသဋီကာ၌ “သုဏာထာတိ သံဝိဒဟနတော–နားထောင်ကြဟု စီမံခြင်းကြောင့်”ဟု အကြောင်းပြသည်။ [ထို၌ ပါဠိတော်ဝယ် ဗဟုဝုစ်ရှိသောကြောင့် “သုဏာထ”ဟု ဆိုသည်။]

ဓာရဏူပပရိက္ခာဒီသု ။ ။အာဒိသဒ္ဒေန တုလနတီရဏာဒိကေ (နှိုင်းချိန်ခြင်း, ဆုံးဖြတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကိုဂျင်း)ဒိဋ္ဌိယာစ သုပ္ပဋိဝိဓံ (ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ကိုဂျင်း)။ [ပဏ္ဏာသဋီကာ၌ “ဝိဓံ ” ဟု ဧကဝုစ်ရှိသည်။] သင်္ကာတိ၊– ဋီကာ။ [ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၌ကား အာဒိသဒ္ဒါမပါ၊ ထိုအနက်များကို ဥပပရိက္ခာသဒ္ဒါဖြင့် သိမ်းယူသည်။]

စ- ဆက်၊ (တနည်း) စ – သည်သာမဘသေး၊ ပုရိမေန – ရှေ သုဏောဟိ သဒ္ဒါဖြင့်၊ အယံ ဓမ္မော – ဤတရားတော်သည်၊ သ ဗျဉ္ဇနော – သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ ဝါ- သဒ္ဒါနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ သဝနီယော- နာယူသင့်, နာယူထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ- ပြတော်မူ၏၊ ပစ္ဆိမေန– နောက် သာဓုကံ မနသိကရောဟိသဒ္ဒါဖြင့်၊ (အယံဓမ္မော- သည်)၊ သာတ္ထော- အနက် နှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ ဝါ – အနက်နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ သာဓုကံ– ကောင်းမွန်စွာ၊ မနသိ–စိတ်၌၊ ကရောဟိ–ပြုလော၊ ဣတိ- ကို၊ (ဒီပေတိ-၏)။

ဝါ - တနည်း၊ သာဓုကပဒံ – သာဓုကံဟူသော ပုဒ်ကို၊ ဥဘယပဒေဟိ – သုဏောဟိ, မနသိကရောဟိဟူသော ၂ ပုဒ်တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ - ယှဉ်စေ၍၊ ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊ အယံ ဓမ္မော-ဤတရားတော်သည်၊ ဓမ္မဂမ္ဘီရောစေဝ-

× × × × × × ×

သ ဗျဉ္ဇနော။ ။ ယထာဓိပ္ပေတံ အတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတီတိ ဗျဉ္ဇနံ (သဘာဝနိရုတ္တိ)– ဆိုလိုအပ်တိုင်းသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် သဘာဝနိရုတ္တိ မည်သော ပါဋ္ဌိတော်သဒ္ဒါသည် ဗျဉ္ဇနမည်၏၊ "သဟ + ဗျဉ္ဇနေန (ယော ဝတ္တတီ) တိ သဗျဉ္ဇနော (ဓမ္မော) –သဒ္ဒါနှင့်တကွဖြစ်သော တရားတော်" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်မှာ "သဒ္ဒါနှင့်ပြည့်စုံသောတရားတော်" ဟု ဖြစ်သည်၊ ဥပမာ–"န+ကုသလာ အကုသလာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ကုသိုလ်မဟုတ်သောတရား" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း ကုသိုလ်မဟုတ်သောတရားဟူသမျှကို မယူရ, ကုသိုလ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် ပဋိပက္ခဖြစ်သော အကုသိုလ်ကိုသာ ယူရသကဲ့သို့တည်း။

ဋီကာသစ်။ ။ သဟပဝတ္တိ ဟိ သမ္ပန္ဓတာ , သမဝါယတာ , ဝိဇ္ဇမာနတာတိ အာဒိနာ အနေကဝိဓာ (သဟ ယော ဝတ္တတိနှင့်စပ်၍ တကွဖြစ်ခြင်းသည် ပြည့်စုံသော အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း, ထင်ရှားရှိသောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း, ဤသို့ စသောအားဖြင့် များသောအပြားရှိ၏)၊ ဣဓ ပန သမ္ပန္ဓတာယေဝ , တဒညဿ အသမ္ဘဝတော၊ တသ္မာ " သဟ + ဗျဉ္ဇနေနာတိ နိဗ္ဗစနံ ကတ္ဌာပိ (ဝိဂ္ဂိဟ်ပြုရသော် လည်း) ဗျဉ္ဇနသမ္ပန္ဓောတိ အတ္ထော အာစရိယေန (အရှင် ဓမ္မပါလဆရာသည်) ဝုတ္တော တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ယထာ တံ–န+ကုသလာ အကုသလာ, ကုသလပဋိပက္ခာတိ။

သာတ္ထော။ ။ "အရ - ဂတိမှိ" ဟူသော ဓာတ်, တ ပစ္စည်းဖြင့် "အတ္ထော" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် " အရဏီယတော ဥပဂန္တဗ္ဗတော (ကပ်ရောက်ထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်) အနုဋ္ဌာတဗ္ဗတော (မကပ်ရောက်ဘဲ ထ၍ မသွားထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ["အနုဓာတဗ္ဗတော – အဖန်ဖန် ဆောင်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်" ဟုလည်း မူကွဲ ရှိ၏။] အတ္ထော–အတ္ထမည်၏၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလာဒိ" ဟု ဖွင့်သည်။

သာဓုကပဒံဝါ။ ။ဧတ္ထစ- စသော ရှေနည်းတို့၌ သာဓုကံပုဒ်ကို မနသိကရောဟိ နှင့်သာတွဲစေခဲ့၏၊ ဤနည်း၌ကား သာဓုကံပုဒ်ကို သုဏောဟိနှင့်၎င်း,မနသိကရောဟိနှင့် ၎င်း ၂ ပုဒ်လုံးနှင့်တွဲရသည်၊ ထိုသို့ တပုဒ်တည်းက ၂ နေရာဝယ် အနက်ယူရရာ၌ အာဝုတ္တိ နည်း ပဒီပနည်း တန္တနည်းများအရ ယူရသည် ဟု မှတ်ပါ။ [ဤနေရာ၌ ရှေနောက် ငဲ့သောကြောင့် ကာကောလောကန နည်းလည်း ရနိုင်သည်။]

ဓမ္မအားဖြင့် နက်နဲသည်၎င်း၊ ဒေသနာဂမ္ဘီရော၀ – ဒေသနာအားဖြင့် နက်နဲသည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာဓုကံ-ကောင်းမွန်စွာ၊ သုဏာဟိ-နာယူလော၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ (အယံ ဓမ္မော-သည်)၊ အတ္ထဂမ္ဘီရော၀-အနက်အားဖြင့် နက်နဲသည်၎င်း၊ ပဋိ၀ေဓဂမ္ဘီရော၀- ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်အားဖြင့် နက်နဲသည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာဓုကံ-စွာ၊ မနသိ-ဒ္ဓ၊ ကရောဟိ-လော၊ ဇာတိဓံ-သို့၊ ယောဇနာ–ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်း, အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတမ္မာ- သိထိုက်၏။

ဘာသိဿာမိတိ - ကား၊ သတ္ထာ မဟာရာဇာတိ - သတ္ထာ မဟာရာဇဟူ၍၊ ဓံ–ဤသို့၊ ပဋိညာတံ–ထပနာအဖြစ်ဖြင့် သိစေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-ဝန်ခံတော်မူအပ်ပြီးသော၊ သာမညဖလဒေသနံ–သာမညဖလဒေသနာတော်ကို၊ ဝိတ္ထာရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ ဘာသိဿာမိ– ဟောတော်မူအံ့၊ ဟိ-မှန်၊ ဒေသေဿာမိတိ–ဒေသေဿာမိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သံဓိတ္တာဒီပနံ-အကျဉ်းအနက်ကို

× × × × × × ×

ဓမ္မ၊ပေ၊ဂန္ဓိရော။ ။တရားတော်က ဓမ္မဂန္ထိရ- ဒေသနာဂန္ထိရဖြစ်သောကြောင့် သာမန် နာယူရုံမဟုတ်ဘဲ, “ သာဓုကံ– ကောင်းမွန်စွာ နာယူပါ” ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သာဓုကံကို သုဏောဟိနှင့်လည်း တွဲစေရသည်။

ဇံ ယောဇနာ။ ။ဤယောဇနာ၌ သဒ္ဒါကိုယှဉ်စေခြင်း, အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းဟု ၂ မျိုးလုံးရနိုင်သည်၊ ထိုတွင် “ အယံ ဓမ္မော ဓမ္မဂန္ထိရော၀ေ ” စသည်တို့ကား အနက်ကို ယှဉ်စေပုံတည်း၊ သုဏောဟိနှင့်တွဲသောအခါ “ သုဏောဟိ သာဓုကံ” ဟုတွဲ၍ “မနသိ ကရောဟိ” နှင့် တွဲသောအခါ “ သာဓုကံ မနသိကရောဟိ ” ဟု တွဲ၏၊ ဤသို့ တွဲ၍ပြခြင်းကား သဒ္ဒါကို ယှဉ်စေပုံတည်း၊ ဤသို့ သာဓုကံပုဒ်ကို ကြိယာ၏ရှေ့က တွဲလိုက် နောက်ကတွဲလိုက်အားဖြင့် ၂ မျိုး ယောဇနာခြင်းမှာ ပါဠိတော်၌ “သုဏောဟိ သာဓုကံ မနသိကရောဟိ”ဟု သဒ္ဒါအစဉ် ရှိသည့်အတိုင်း သဒ္ဒါတ္ထမအားဖြင့် ယောဇနာခြင်း (ပုဒ်တို့ကိုယှဉ်စေခြင်း) တည်း”ဟု မှတ်ပါ၊ သို့သော် အနက်ပေးသောအခါ၌ကား “သာဓုကံ သုဏောဟ်”ဟုသာ အတ္ထတ္ထမ (အနက်စဉ်) ကျအောင် ပေးရပါသည်။ [ဓမ္မဂန္ထိရစသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပဋမသံဂီတိကထာ–ဂန္ထိရဘာ၀အကျယ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၉၀ ပဋိညာတံ။ ။“သတ္ထာ မဟာရာဇ”ဟူသော ပါဠိတော်၌ “အညမ္ပိ ဒိဋ္ဌေ၀ မမ္မေ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ ပညပေတုံ ဇုဓမဟိ သန္ဒိဋ္ဌိကေဟ် သာမညဖလေဟိ အဘိဇ္ဇန္တ္ဂတရ္ဂူ ပဏီတတရ္ဂူ”ဟူသော ရှေ့ပစ္ဆာ၀ါကျမှ ပုဒ်များကို လိုက်၍ အနက်ပေးရသည်၊ ဤသို့ပေးသောအခါ မဟာရာဇာသည် မေးအပ်သော “အဘိဇ္ဇန္တ္ဂတရ ပဏီတတရ သာမညဖလကို ပညတ်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်း၏ ” ဟု ပတိ – တဖန် + ဉတ– သိအပ်သောစကားဖြစ်၏၊ ဤစကားကို ၀ါကျအစိတ် ၅ ပါးတွင် “ပဋိညာ”ဟု ခေါ်၏၊ ယခုခေတ်၌ကား ထိုသို့ တဖန် သိအပ်သောစကားကိုပင် “၀န်ခံအပ်”ဟု ပေးရိုးပြုကြ၏။

ဒေသေဿာမိတိ။ ။“ဝိတ္ထာရတော ဘာသိဿာမိ” ဟူသောစကားကို မြစေလို၍ “ဒေသေဿာမိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ မိတိနောက်၌ ဒဋ္ဌဇောတက ဟိသဒ္ဒါသည် ယ ခုစာအုပ်များ၌ ပါ၏၊ ဋီကာသစ်လက်ထက်က ထိုဟိသဒ္ဒါမပါသောကြောင့်“ဝိတ္ထာရ

ပြကြောင်းသဒ္ဒါသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဘာသိဿာမီတိ – ဘာသိဿာမိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဝိတ္ထာရဒီပနံ-အကျယ်အနက်ကို ပြကြောင်းသဒ္ဒါသည်၊ (ဟောတိ)။

တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော–ဝင်္ဂီသထေရ်သည်၊ သံခိတ္တေနပိ၊ပေ၊ ဥဒီရိယတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။ [(ဓမ္မသေနာပတိ–တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတြာသည်)၊ သံခိတ္တေနပိ – အကျဉ်းအားဖြင့်လည်း၊ ဒေသေတိ-ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ ဝိတ္ထာရေနပိ-အကျယ်အားဖြင့်လည်း၊ ဘာသတိ–

× × × × × × ×

တော ဘာသနံတိ အတ္ထမေဝ (ဝိတ္ထာရတော ဘာသိဿာမိအရ ဝိတ္ထာရတော ဘာသန ဟူသော အနက်ကိုပင်) ဒဋ္ဌံ ကရောတိ ဒေသေဿာမီတိ သံခိတ္တဒီပနံတိ အာဒိနာ'' ဟု ဆိုပြီးနောက် ''ဟိသဒ္ဒေါ စေတ္ထ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော''ဟု ဖွင့်လေသည်။

ဂါထာ။ ။သံခိတ္တေန-စသောဂါထာသည် သဂါထာဝဂ္ဂ, ဝင်္ဂီသသံယုတ်, ဆဋ္ဌသုတ်၌လာသော ဂါထာတည်း၊ တရားဟောတော်မူသော အရှင် သာရိပုတြာကို အရှင် ဝင်္ဂီသထေရ်က ကြည်ညိုလှ၍ ထိုဂါထာဖြင့် ထောမနာပြုသည်၊ ဋီကာ၌ '' သာဋ္ဌိကာယိဝ နိဋ္ဌေါသောတိ သာဋ္ဌိကာယ အာလာပေါဝိယ , မဓုရော ကဏ္ဏသုခေါ ပေမနီယော၊ ပဋိဘာနံတိ သဒ္ဒေါ၊ ဥဒီရိယတိ ဥစ္စာရိယတိ, ဝုစ္စတိဝါ''ဟု ဖွင့်၏၊ [ဋီကာသစ်၌ '' ပဋိဘာနန္တိစ သဒ္ဒေါ ဝုစ္စတိ၊ ပဋိဘာတိ တံတဒါကာရေန ဒိဿတီတိ ကတ္ဌာ၊ ဥဒီရိယတိ ၊ပေ၊ ကမ္မဂဗ္ဘဋ္ဌေတံ ကိရိယာပဒံ '' ဟု ဖွင့်၏၊ နိဿယ၌ ဤ ဋီကာများအတိုင်း ပေးထားသည်။]

မှတ်ချက်။ ။''ဥဒီရယိ''နေရာ၌ မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာဝယ် ''ဥဒီရိယတိ''ဟု မူကွဲတွေရ၏၊ '' ဥစ္စာရိယတိ '' ဟု တိဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ထို မူကွဲသာလျှင် ကောင်း၏၊ ဤရဓာတ်သည် ဂတိအနက် , စကားပြောခြင်းအနက်၌ ဖြစ်၏၊ ဘူဝါဒိ စုရာဒိတည်း၊ ဥစ္စာရိယတိဖြင့် ကာရိတ်ကြေသော ဂတိအနက်ကိုဌင်း , ဝုစ္စတိဖြင့် ဝစန အနက်ကိုဌင်း ဖွင့်ဟန်တူ၏၊ ကမ္မတ္ထချည်း ဖွင့်သောကြောင့် ''ဥဒီရိယတိ''ဟု ပါဌ်ရှိသင့်၏၊ အက္ခရာတလုံးပိုသောကြောင့် ''ဥဒီရ၂တိ''ဟု ရ်နှင့်ယ တွဲလျှင်လည်း ကောင်း၏။

အဋ္ဌကထာ။ ။ဝင်္ဂီသသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ''သာဋ္ဌိကာယိဝ နိဋ္ဌေါသောတိ ယထာ မဓုရံ အမ္မပတ္တံ သာယိတွာ ပက္ခေဟိ တာဋ္ဌံ ဒတွာ မဓုရဿရံ နိစ္ဆာရေန္တိယာ သာဋ္ဌိကာသကုဏိယာ နိဋ္ဌေါသော၊ ဧဝံ ထေရဿ ဓမ္မံ ကထေန္တဿ မဓုရော နိဋ္ဌေါသော ဟောတိ''ဟု ''ပဋိဘာနံ ဥဒီရယတိ''နှင့် မတွဲဘဲ သီးခြားကြိယာသတ်၍ ''ပဋိဘာနံ ဥဒီရယတိ ''ကိုကား ''သမုဒ္ဒတော ဥုမိယောဝိယ အနန္တံ ပဋိဘာနံ ဥဋ္ဌဟတိ '' ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဤရဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကိုယူ၍ ''ဥဋ္ဌဟတိ ''ဟု ဖွင့်ဟန်တူ၏၊ ဤအလို ဥဒီရယတိမှာ ကမ္မရုပ်လည်းမဟုတ်, စုရာဒိကတ္တုရုပ်သာ။]

အဋ္ဌကထာအလို။ ။ဓမ္မသေနာပတိ-သည်၊ သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ, ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ၊ သာဋ္ဌိကာယ – သာဋ္ဌိကာငှက်မ၏၊ နိဋ္ဌေါသော ဗုဝ – အသံ ကဲ့သို့၊ နိဋ္ဌေါသော–ချိုသာသောအသံသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ပဋိဘာနံ-မဆုံးနိုင်သောဉာဏ် ပဋိဘာန်သည်၊ ဥဒီရယတိ - သမုဒြာထက် , လှိုင်းတွေတက်သို့ , ဆက်ကာ ဆက်ကာ, ပေါ်ထွက်၍ လာပါပေသတည်း၊ ဤသို့ အနက်ပေးရလိမ့်မည်။

ဟောတော်မူ၏၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ – သည်)၊ သာဋိကာယ – သာဋိကာ မည်သော ၄က်မ၏၊ [ဆက်ရက်= ဇရက်မ၏။] နိဋ္ဌေါသောဣဝ – သာယာ နာပျော်ဘွယ် အသံကဲ့သို့သော၊ ပဋိဘာနံ – ထိုထို အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထင်လာသောအသံကို၊ ဥဒီရိယတိ- ထွက်ပေါ်စေအပ်၏၊ ဝါ-မြွက်ဆိုအပ်၏။]

ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ– မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဥဿာဟဇာတော – ဖြစ်သော အားတက်သရောရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဧဝံ ဘန္တေတိ-ဧဝံ ဘန္တေဟူ၍၊ ဝါ-အမိန့် တော်အတိုင်းပါ ဘုရားဟူ၍၊ မာဂဓော– မဂဓတိုင်း၏ အစိုးရမင်းဖြစ်သော၊ အဇာတသတ္တု–အဇာတသတ်မည်သော၊ ဝေဒေဟီပုတ္တော–ဝေဒေဟီမိဖုရား ၏သားတော်ဖြစ်သော၊ ရာဇာ- သည်၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ (ဝစနံ– စကားတော်ကို)၊ (တနည်း) ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရားအား၊ ပစ္စဿောသိ-

× × × × × × ×

ဆိုလိုရင်း။ ။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဖြစ်သော ရဟန္တာ အရှင်ဝဏီသထေရ်သည် ဤ "သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ" စသော ဂါထာ၌ ဒေသေတိကို "သံခိတ္တေန" ဟုဌင်း, ဘာသတိကို "ဝိတ္ထာရေန" ဟုဌင်း ဝိသေသနပြု၍ဆိုသောကြောင့် ဒေသေဿာမိ၏ သံခိတ္တဒီပနသဒ္ဒါ ဖြစ်ကြောင်းကိုဌင်း, ဘာသိဿာမိ၏ ဝိတ္ထာရဒီပနသဒ္ဒါ ဖြစ်ကြောင်း ကိုဌင်း သိနိုင်ပါသည်–ဟူလို။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥဿာဟဇာတော။ ။ သုဏောဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမိ-ဟူသော စကား ၃ ရပ်လုံးကိုပင် ဥဿာဟဇာဘ၏ အကြောင်းပြ ဟု ယူ၍ ဤစကား ၃ ပုဒ်ကို မိန့်တော်မူသည်ရှိသော် မဟာရာဇာသည် အလွန် အားတက် သည်ဖြစ်၍ "ဧဝံ ဘန္တေ–အမိန့်တော်အတိုင်းပါ ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလျက် စကား တော်ကို လက်ခံသည်–ဟူလို။

ပစ္စဿောသိ။ ။ ဤပုဒ်သည် သဒ္ဒါကျမ်းတို့ဝယ် ကာရက- သမ္ပဒါန်အခဏ်း၌ ပါသော "ပစ္စာသုဏ"၏ ပုံစံတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဘဂဝတော–အား၊ ပစ္စဿောသိ (ပတိ အဿောသိ)-ရှေးရှုနားထောင်ပြီ၊ ဝါ– လက်ခံပြီ (ဝန်ခံပြီ)" ဟု ပေးရသည်၊ ပတိသဒ္ဒါသည် အဘိမုခအနက်ဟောတည်း၊ "ဘုရားရှင်သို့ ရှေးရှု + နားထောင်ပြီ" ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "အဘိမုခါ+သုဏိံသု" ဟု အခြားအဋ္ဌကထာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

အဋ္ဌကထာ။ ။ မူလပဏ္ဏာသ မူလပရိယာယသုတ် အစဉ်ကား "ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံတိ ဘဂဝတော အာမန္တဏံ ပဋိအဿောသုံ၊ အဘိမုခါ ဟုတွာ သုဏိံသု သမ္ပဋိစ္ဆိံသု ပဋိဂ္ဂဟေသုံတိ အတ္ထော" ဟု အာမန္တဏံ ဟူသော သမ္ဗန္ဓီပုဒ်ကိုထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် "ဘဂဝတော"ကို သမ္ဗန်အနက်ပေး၍ "အာမန္တဏံ, ဝစနံ" ဟု သင့်ရာပုဒ်တပါးကို သမ္ဗန္ဓီအဖြစ်ဖြင့် ထည့်စေလိုသည်။ [နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်, ပဌမသုတ် ၌လည်း ဤအတိုင်းပင်။]

ဋီကာ။ ။ပုဗ္ဗေ "ဘဂဝါ အာမန္တေသီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံတိ ဣဓ ဘဂဝတောတိ သာမိဝစနံ အာမန္တဏမေဝ သမ္ဗန္ဓီအန္တရံ (သမ္ဗန္ဓီ အထူးကို) အပေက္ခတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန "ဘဂဝတော အာမန္တဏံ ပဋိအဿောသုံ" တိ

ရှေးရှုနှုးထောင်ပြီ၊ ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနံ - စကားတော်ကို၊ သမ္မဒိစ္ဆိ-လက်ခံပြီ၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ–ခံယူပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုလည်၊ ဟောတိ–၏။

အထခေါ-ရှေးရှုနားထောင်ရာ, ထိုအခါ၌၊ အာဿ-ထိုမင်းအား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဝတ္တုံ-မိန့်တော်မူထိုက်သော၊ ဣဓ မဟာရာဇာတိ အာဒိ -ဣဓ မဟာရာဇအစရှိသော၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ တေံ သုတ္တံ-ဤသုတ်ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ ဣတိ အဒ္ဓါ။

× × × × × × ×

ဝုတ္တံ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်၏)၊ ဘဂဝတောတိ ဧတံ ပန ပဋိသဝသမ္မန္ဓေန သမ္မဒါန ဝစနံ– သို့သော် ဘဂဝတော ဟူသော ဤသဒ္ဒါကား ပတိပုဗ္ဗ သုဓာတ်နှင့် ;စပ်သဖြင့် သမ္မဒါန်သဒ္ဒါတည်း၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာနေခံသို့မလိုက်ဘဲ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၏အလိုအတိုင်း ဘဂဝတောကို· ပတိပုဗ္ဗ သုဓာတ်၏ယှဉ်ရာ သမ္မဒါန် ဟု ဖွင့်သည်။ [မူလပရိယာယ သုတ်နှင့် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်, ပဌမသုတ်ဋီကာ။]

ဋီကာသစ်။ ။သိလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ကား“ပတိ+အဿောသိ”မှ ပတိကို ပစ္ဆာ အနက်ယူ၍ “ဘဂဝတော ဝစနသမနန္တရမေဝ ပစ္ဆာ”ဟုဆင်း, ပတိကို ပုနအနက်ယူ၍ “သဣာ ပန ဘန္တေတိ အာဒိနာဝါ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ပုန ဧဝံ ဘန္တေတိ အဿောသိ”ဟုဆင်း ဖွင့်သွားလေ၏၊ ထိုအဖွင့်သည် ပြအပ်ခဲ့သော အဋ္ဌကထာဝယ် “ အဘိမုခါ ”ဟူသော အဖွင့်မှ တမျိုးဟု မှတ်ပါ၊ ဤအလို “ ပစ္ဆာသော်သိ – ဘုရားစကားတော်၏ အခြားမဲ့ နောက်၌ နှားထောင်ပြီ၊ ဝါ – သဣာ ပန ဘန္တေစသော စကားဖြင့် မေးပြီး၍ တဖန် နှားထောင်ပြီ”ဟု ပေးပါ။

သမ္မဒိစ္ဆိ၊ပေ၊ဟောတိ။ ။“ ပစ္ဆာသော်သိ–ရှေးရှုနှားထောင်”ဟူသည် လက်ခံခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍ “သမ္မဒိစ္ဆိ”ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို “သမ္မဒိစ္ဆိ”အရ သမ္မဒိစ္ဆိန်း စိတ်၏ လက်ခံခြင်းမျိုးဟု မှတ်ထင်မည်စိုး၍ “ပဋိဂ္ဂဟေသိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ “ ပတိ–ရှေးရှု+ဂဟ-စကားတော်ကိုယူခြင်း, ဝါ-ခံယူခြင်း, ဝါ-လက်ခံခြင်း”ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ ဝုတ္တံ ဟောတိ ” ဟု ဥဇုကထ္ထကိုပြသော စကားကို ဆိုသည်၊ ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ, သံယုတ်အဋ္ဌကထာတို့၌ကား “ပဋိဂ္ဂဟေသုံတိ အတ္ထော”ဟု ဆို၏၊ ထိုအတ္ထောလည်း ဥဇုကထ္ထနှင့် သဘောတူသော အဓိပ္ပါယတ္ထပင်တည်း။

ဧတဒဝေါစ။ ။တော်၏စွဲနက်ကို “ ဣဒါနိ ဝတ္တုမ်ဴ ၊ပေ ၊ သုတ္တံ ”ဟု ပြ၏၊ [ဤသိလက္ခန်အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ “ဧတဒဝေါစ, တေံ+အဝေါစ၊ ဣဒါနိ ဝတ္တုမ်ဴ၊ပေ၊ ဇေဝေါစာတိ အတ္ထော ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း “ ဧတေံ + အဝေါစာတိ ပဒံ ဝိဘဇိတ္ဝာ (“ ဧတေံ + အဝေါစ ” ဟု ခွဲဝေပြီး၍) အတ္ထံ ဒဿေန္တော ဣဒါနိတိ အာဒိ မာဟ”ဟု ဖွင့်၏၊ မူလပဏ္ဏာသ, နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် (ပဌမ) သုတ်အဋ္ဌကထာတို့၌“တေ ဒဝေါစ၊ တေံ ဣဒါနိ ဝတ္တုမ်ဴ ဣဓ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိကံ သကလံ သုတ္တံ အဝေါစ ” ဟု တွေ့ရသည်၊ တေဒဝေါစကို “တေံ+အဝေါစ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ဘို့ရန် မခက်ခဲသောကြောင့် ပုဒ်ဖြတ်ဘွယ်မလိုရကား တေံ၏စွဲနက်ကို “ဣဒါနိ ဝတ္တုမ်ဴ၊ပေ၊ သုတ္တံ”ဟု တဆက်တည်း ပြသောအဋ္ဌကထာတို့၏ စာအရှိသာ ကောင်းပါသည်။

တတ္ထ-ထိ ဣဓ မဟာရာဇအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဣဓာတိ(အယံ့သဒ္ဒေါ)-ဣဓဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဒေသာပဒေသေ – အရပ်ဒေသကို ညွှန်ပြခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော-သော)၊ နိပါတော–တည်း၊ သွာယံ- ထို ဣဓသဒ္ဒါကို၊ ကတ္ထစိ-အချို့ပါဠိရပ်၌၊ လောကံ- လောကကို၊ ဥပါဒါယ- စိတ်ဖြင့် မှတ်ယူ၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဟောတော်မူအပ်၏၊ ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ဣဓ၊ပေါဉပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊(အာဟ- ပြီ)။ [ဣဓလောကေ-ဤလောက၌၊ တထာဂတော– သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ပွင့်တော်မူ၏။] ကတ္ထစိ- ၌၊ သာသနံ–သာသနာတော်ကို၊(ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ)၊ ယထာဟ, ဣဓဓေဝ၊ပေါသမဏောတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ – ပြီ)။ [ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဣဓဓေဝ – ဤသာသနာတော်၌သာ၊

× × × × × × ×

ဒေသာပဒေသေ။ ။"ဘိက္ခဝေ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဆိုအပ်လတံ့ဖြစ်သောကြောင့် " ဥပ္ပဇ္ဇတိ "အရ တထာဂတ၏ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော အရပ်ကို ဣဓဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့် ဆိုအပ်၏၊ [အပဒိသနံ – ညွှန်ပြခြင်း၊ အပဒေသော – ခြင်း၊ ဒေသဿ+အပဒေသော, ဒေသာပဒေသော၊ ဋီကာသစ်၌ ဒေသောပဒေသေ (ဒေသ+ ဥပဒေသေ) ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်။]

သွာယံ ။ ။ယဒိ သဗ္ဗတ္ထ ဒေသာပဒေသေ၊ အထာယမတ္ထော နု ဝတ္တမ္ပေါ, အဝုတ္တေပိ လဒ္ဓမာနတ္တာတိ စောဒနာယာဟ သွာယံတိ အာဒိ–အလုံးစုံသော ပါဠိရပ်ဝယ် ဒေသောပဒေသ တနက်သာ ရလျှင် အထူးဆိုဘွယ် မလိုသည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဘွယ်ရှိရကား"သွာယံ"စသည်ကို မိန့်သည်။

မှတ်ချက် ။ ။ဤ သွာယံဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့သော " ဣဓကို ပြန်၍ခွဲသည် "ဟု ထင်ရသော်လည်း ပြအပ်ခဲ့သော ဒေသာပဒေသ· ဣဓနိပါတ်မျက်ကို မဆိုလို၊ အခြားအနက်များနှင့်လည်း ဆက်ဆံသော ဣဓသာမညကို ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဣဓ၏ အနက်အမျိုးမျိုးနှင့်တကွ " ကတ္ထစိ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ "ဟု အနက်မရှိသော ဣဓနိပါတ်ကိုပင် ထုတ်ပြလိမ့်မည်၊ အတ္ထုဒ္ဓါရ ပြသမျှ၌ ဤနည်းချည်းမှတ်ပါ။

လောကံ ဥပါဒါယ။ ။" ဣဓ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော လောကေ " ဟု ဣဓ၏ စွဲနက်ကို " လောကေ " ဟု တိုက်ရိုက် မိန့်တော်မူသောကြောင့် (လောကေ ဟူသော သဒ္ဒန္တရိတ်ကြောင့်) " လောကကိုစွဲ၍ ဣဓသဒ္ဒါကို ဆိုအပ်၏=လောက အနက်ဟောအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်၏ "ဟု ဖွင့်သည်၊ လောကဟူရာ၌ ဘုရားအလောင်း၏ ဖွားတော်မူသောအခါ မြေလှုပ်ရသော " ဇာတိခေတ် "ကို ယူပါ၊ " ထို ဇာတိခေတ် စကြာဝဠာတခေါင်းတွင်လည်း ဤစကြာဝဠာလောကကို ယူပါ "ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ကတ္ထစိ သာသနံ။ ။" ပဌမော သမဏော " စသော သဒ္ဒန္တရိတ်ကို ထောက်၍ "ဣဓ"အရ သောတာပန်စသည်တို့၏ ရှိနိုင်ရာ သာသနာတော်ကို ယူရသည်၊ ဤ ပါဠိတော်သည် မူလပံ , သီဟနာဒဝဂ်နှင့် အင်္ဂုတ္တိရ-စတုက္ကနိပါတ် , ပဋ္ဌမပံ , ကမ္မဝဂ်, သမဏသုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ သောတာပန်ကို ပဌမသမဏ, သကဒါဂါမ်ကို ဒုတိယသမဏဟု ဆိုသည်။

ပဌမော–ပဌမဖြစ်သော၊ သမဏော– သော တာပန်ရဟန်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမ(ဧဝံ)- ၌သာ၊ ဒုတိယော – ဒုတိယဖြစ်သော၊ သမဏော-သကဒါဂါမိ ရဟန်းသည်၊(အတ္ထိ)။....ကတ္ထစိ-၌၊ ဩကာသံ-အရပ်ကို၊ (ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ)၊ ယထာဟ - အဘယ်ကဲ့သို့ လျှောက်သနည်း၊ ဣဓေဝ ၊ပေ၊ မာရိသာတိ- ဟူ၍၊ (အာဟ)။ [မာရိသ–ဒုက္ခကင်းကွာ, စိတ်ချမ်းသာသည့်, မြတ်စွာဘုရား၊ မေ-တပည့်တော်သည်၊ ဣဓေဝ – ၌ ဇာန္ဒသာလ , လိုဏ်ဂူ၌ပင်၊ တိဋ္ဌမာနဿ–တည်သည်ဖြစ်၍၊ ဒေဝဘူတဿ-နတ်သကြားဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ သတော-ဖြစ်စဉ်၊ မေ– တပည့်တော်သည်၊ ပုန– တဖန်၊ အာယုစ- နတ်သက် အသစ်ကိုလည်း၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပါပြီ၊ (“စ” ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်တရားရခြင်းကို ဆည်း)၊ ဧဝံ-၌သို့ နတ်သက်အသစ်ကို ရအပ်ပြီဟူ၍၊ ဇာနာဟိ–သိတော်မူပါ။]

ကတ္ထစိ – ၌၊ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ – ပုဒ်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းမျှ သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ယထာဟ၊ ဣဓေဟံ၊ပေ၊ပဝါရိတောတိ- ၍၊(အာဟ)၊ [ဘိက္ခဝေ, အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဘုတ္တာဝိ–ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသည်၊ ပဝါရိတော–

× × × × × × ×

ကတ္ထစိ ဩကာသံ။ ။“တိဋ္ဌမာနဿ-ရပ်တည်စဉ်”ဟူသော သဒ္ဒန္တရိတ်ကြောင့် ဣဓကို ရပ်တည်၍ဖြစ်နိုင်ရာ ဩကာသအနက်ဟော ဟု ဆိုရသည်၊ သကြားမင်းသည် ဇာန္ဒသာလဂူအရပ်၌ ဘုရားရှင်အား ပြဿနာမေးလျှောက်၍နေစဉ် ဥပကွာပြဿနာ၏ အဆုံးဝယ် သောတာပန်ဖြစ်၍ စုတေပြီးသော် သကြားပြန်၍ဖြစ်၏၊ ထိုအကြောင်းကို ဘုရားရှင်အားလျှောက်သော ဂါထာတည်း။ [သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, သက္ကပဉ္ဉသုတ်။]

ဋီကာသဒ် ။ ။ဩကာသံတိ ကိဠိပဒေသမုပါဒါယ ဝုစ္စတိ တိဋ္ဌမာနဿာတိ သဒ္ဒန္တရသန္ဓိဓာနတော၊ ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနံဿာတိ ဣမိဿံယေဝ ဇာန္ဒသာလဂုဟာယံ ပတိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတောတိ ဒေဝဘာဝေန, ဒေဝေါ ဟုတ္ဝာဝါ ဘူတဿ သမာနဿ၊ မေတိ အနာဒရယောဂေ သာမိဝစနံ၊ ပုန မေတိ ကတ္တုဒ္ဓေ။ [“ဒေဝဘာဝေန”ကို ဘူတဿ၌ စပ်၊“နတ်အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သည်၊ သမာနဿ–စဉ်”ဟု ပေးပါ၊ နိဿယ၌ နောက်နည်းအတိုင်း ပေးထားသည်။]

ပဒပူရဏမတ္တမေဝ ။ ။“ ဣဓ ဘုတ္တာဝိ – ၌အရပ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ”ဟု ဩကာသအနက် ဖြစ်သင့်စရာရှိ၏၊ သို့သော် “ အခြားအရပ်၌လည်း ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ခဲ့ပြီ ” ဟု ဖြစ်နိုင်ပြန်ရကား ၌ ဣဓသဒ္ဒါသည် ဩကာသကိုညွှန်ပြသော အနက်သော်မှ လည်း မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက် ပဒပူရဏမှတပါး အခြားအနက်တမျိုးကို မသိစေနိုင်သော ကြောင့် “ပဒပူရဏမတ္တမေဝ”ဟု ဆိုသည်၊ ပူရယန္တီ အနေနာတိ ပူရဏံ၊ ပဒါနံ-ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့၏ + ပူရဏံ ပဒပူရဏံ၊ မတ္တသဒ္ဒါသည် အနက်ရှိခြင်းကို ကန့်သော အဝ ဓာရဏအနက်ဟောတည်း၊ မြန်မာလို“မျှ–လေး”ဟု ပေးရသည်။ [အပ္ပေဝဓာရဏော မတ္တံ၊–အာဘိဓာန် (၁၁၁၈)၊ ဧဝကား ထို ပဒပူရဏမတ္တကို ခိုင်မြဲစေသော သန္နိဋ္ဌာနာ ဝဓာရဏာတည်း၊ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ ဩကာသာပဒိသနသာဝိ အသမ္ဘဝတော အတ္ထ ဒ္ဗ္ဗရသ အဗောဓနတော၊–ဋီကာ။]

ပယ်မြစ်စေအပ်ပြီးသည်၊ အာသံ – ဖြစ်တော်မူ၏၊ (“ ပဝါရိတော- ပယ့်မြစ်ပြီးသည် ” ဟုလည်း သုဒ္ဓကတ္တုရုပ် ပေးကြ၏၊ ပုဒ်ရင်းမှာ ဟေတုကမ္မရုပ်သာတည်း၊ ပပုဇ္ဇ , ဝရဓာတ် , ကာရိတ်ကြေ, တပစ္စည်း၊) မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, ဓမ္မဒါယာဒသုတ်။]

ပန – အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတပါး , အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဥုံးအံ့၊ [“နိဝတ္တေတဗ္ဗ, ပယ်လှန်ချ၍, ဂဟေတဗ္ဗအထူး ပြဆိုဥုံးအံ့ ” ဟုလည်း ဆရာတော် ပေးသည်။] ဣဓ-၌ သာမညဖလသုတ်၌၊ လောကံ- လောကကို၊ ဥပါဒါယ–စိတ်ဖြင့်မှတ်ယူ၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မဟာရာဇာတိ-မဟာရာဇဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ယထာပဋိညာတံ- အကြင်အကြင်ဝန်ခံတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဒေသနံ– ဒေသနာတော်ကို၊ ဒေသေတုံ– ဟောတော်မူခြင်းငှါ၊ ပုန- တဖန်၊ မဟာရာဇာတိ- မဟာရာဇဟူ၍၊ အာလပတိ- ခေါ်တော်မူ၏။ [ရှေ့၌ “ မဟာရာဇ ” ဟု ပါခဲ့သော အာလုပ်သည် “ သုဏောဟိ မနသိကရောဟိ ဘာသိဿာမိ ” ဟူသော ဥယျောဇဉ်နှင့် ပဋိညာဉ်ပြုရာ၌ ခေါ်အပ်သော အာလုပ်တည်း၊ ဤအာလုပ်ကား တရားဟောတော်မူမည်ဖြစ်၍ ခေါ်အပ်သော အာလုပ်ဖြစ်သည်။]

ဣဒံ–၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ– ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊(ကိ ံ)၊ မဟာရာဇ, ဣမသ္မိ ံ လောကေ-၌လောက၌၊ အရဟံ-ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော ၊ပေ၊ ဗုဒ္ဓေါ–သစ္ဆာ ၄ ပါး တရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သိ, ဝေနေယျတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူသော၊ ဘဂဝါ–ဘုန်း ၆ ပါးရှိတော်မူသော၊ တထာဂတော – မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ပွင့်တော်မူပြီးဖြစ်၏၊ (ဣတိ- ၌အနက်သည်၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) တတ္ထ - ထို ဣဓ မဟာရာဇ အစရှိသောပါဌ်၌၊ တထာဂတသဒ္ဒေါ- တထာဂတသဒ္ဒါကို၊ ဗြဟ္မဇာလေ - ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌၊ ဝုတ္တော- ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီ)၊ အရဟန်္တိ အာဒယော– အရဟံ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ- ၌၊ ဝိတ္ထာရိတာ- ခဲ့ပြအပ်ကုန်ပြီ။

ပန-ကား၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိတ္ထေ-လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီဟူသော၌ပါဌ်၌၊ လောကောဘိ – လောကဟူသည်၊ (တိဝိဓော ၌စပ်)၊ သြကာသလောကော- သြကာသလောကဂုဏ်း၊သတ္တလောကော-သတ္တလောကဂုဏ်း၊သင်္ခါရလောကော-သင်္ခါရလောကဂုဏ်း၊ ဣတိ, တိဝိဓော – ၃ ပါးအပြားရှိ၏၊ ပန – အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကိုဆိုဥုံးအံ့၊ ဣဓ-၌သာမညဖလသုတ်၌၊ သတ္တလောကော- ကို၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ စ- ဆက်၊ [ဋီကာ၌ “ စ ” ပါသည်။] သတ္တလောကေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ပိ-ဖြစ်တော်မူပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်တော်မူသည်လည်းဖြစ်၊ သော၊ တထာဂတော – သည်၊ ဒေဝလောကေ- နတ်

လောကဲ၌၊ နဉ်(ဥပပဇ္ဇတိ)-ဖြစ်တော်မူသည်မဟုတ်၊ ဗြဟ္မလောကေ-ဗြဟ္မလောက၌၊ နဉ် (ဥပပဇ္ဇတိ)- ဟုတ်၊ မနုဿလောကေဝ – လူ့လောက၌သာ၊ ဥပပဇ္ဇတိ– ဖြစ်တော်မူ၏။ [လူ့ပြည်၌ပွင့်ရကြောင်းကို နောက် သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, မဟာပဒါန သုတ် သမ္မဟုလဝါရဋီကာ၌ ထင်ရှား ပြလိမ့်မည်။]

မနုဿလောကေဝိ– ၌လည်း၊ အညသ္မိံ – ၌ စကြာဝဠာမှ အခြားသော၊ စက္ကဝါဠေ-၌၊ နဉ် (ဥပပဇ္ဇတိ)၊ ဣမသ္မိံ ယေဝ စက္ကဝါဠေ-၌ စကြာဝဠာ၌သာ၊ (ဥပပဇ္ဇတိ)၊ တတြာဝိ - ထို စကြာဝဠာ၌လည်း၊ သမ္မဋ္ဌာနေသု - အလုံးစုံသော ဌာနတို့၌၊ နဉ်(ဥပပဇ္ဇတိ)၊ ပုရတ္ထိမာယ – အရှေ့၌ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ- အရပ်၌၊ ဂင်္ဂံလံနာမ-ဂင်္ဂလမည်သော၊ နိဂမော– နိုဂုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ–ထို နိုဂုံး၏၊ အပရေန-အပြင်ဘက်၌၊ မဟာသာလော ကြီးစွာသော အင်ကြင်းပင် သည်၊ (အတ္ထိ)။ [ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ, စမ္မက္ခန္ဓကဉ် "မဟာသာလာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ၏။] တတော-ထို အင်ကြင်းပင်မှ၊ ပရာ- ပြင်ဘက်အရပ်တို့သည်၊ ပစ္စန္တိမာ– မဇ္ဈိမဒေသ၏ အစွန်အဖျားဌဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနပဒါ - ဇနပုဒ်တို့တည်း၊ သြရတော-အတွင်းဘက်၌၊ မဇ္ဈေ- ဇမ္ဗူဒ္ဝီပ၏ အလယ်ဗဟိုရှိဖြစ်သော အရပ်သည်၊ ဝါ- မဇ္ဈိမဒေသသည်၊ (ဟောတိ)။

× × × × × × ×

လောကအရ မေးဘွယ် ။ ။ "ဇမ္ဗု တထာဂတော လောကေ ဥပပဇ္ဇတိ "၌ "လောကံ ဥပါဒါယ" အရတုန်းက "ဇာတိခေတ်ကို ယူရမည်, ထို ဇာတိခေတ်တွင်လည်း ဤစကြာဝဠာကို ယူရမည်"ဟု ဋီကာဖွင့်ခဲ့၏၊ ထို "ဇာတိခေတ် ဤ စကြာဝဠာ" ဟူသည် သြကာသလောကတည်း၊ ဤ၌ကား "သတ္တလောကော အဓိပ္ပေတော" ဟု အဋ္ဌကထာဆို၏၊ ထိုစကား ၂ ရပ်သည် မဆန့်ကျင်ပါလော ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား – ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တလောကတွင် ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "သတ္တလောကော အဓိပ္ပေတော" ဟု အဋ္ဌကထာဆို၏၊ သတ္တလောကတွင် ပါဝင်ပါသော်လည်း ဖြစ်တော်မူရာဒေသမှာ သြကာသလောက၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဤ စကြာဝဠာ, ဇမ္ဗူဒ္ဝီပ – မဇ္ဈိမဒေသအရပ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် "လောကံ ဥပါဒါယ"အရတုန်းက "ဇာတိခေတ်, တတ္ထာပိ အယံ စက္ကဝါဠော အဓိပ္ပေတော" ဟု ဋီကာဖွင့်ခဲ့ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုစကား ၂ ရပ်သည် မဆန့်ကျင်ပါ၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဤ၌လည်း "သတ္တလောကေ ဥပပဇ္ဇမာနော စ၊ပေ၊ ဇမ္ဗုသ္မိံ ယေဝ စက္ကဝါဠေ၊ပေ၊မဇ္ဈိမပဒေသေ ဥပပဇ္ဇတိ"ဟု သြကာသလောကကိုပါအကျယ်ပြတော်မူသည်၊ ဤစကားအရ "လောကေ-သတ္တလောက, သြကာသလောက၌" ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ [သတ္တလောက စသည်တို့၏ ဝစနတ္ထကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ, လောကဝိဒူအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

မဇ္ဈေ။ ။ဤ၌ သို့ဝိဘတ်သည် လိင်္ဂတ္ထ၌သက်၏၊ ဥပမာ–"နိဗ္ဗာနသ္မေ ဝ သန္တိကေ"၌ သန္တိကေပုဒ်ကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "သြရတော မဇ္ဈေတိ အဇ္ဈာနံ့ရံ မဇ္ဈိမပဒေသော" ဟု ဖွင့်သည်။ [အဇ္ဈာနံ့ရံသည် သြရတော၏, မဇ္ဈိမပဒေသော သည် မဇ္ဈေ၏အဖွင့်တည်း။]

ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ-အရှေတောင်ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ-၌၊ ["အနုဒိသာယ" ဟု အဂ်ုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၌ ရှိ၏။] သလလဝတီနာမ - သလလဝတီမည်သော၊ ["သလ္လဝတီ" ဟု မူကွဲရှိသည်။] နဒီ - မြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော- ထိုမြစ်မှ၊ ၊ပေ၊ဒက္ခိဏာယ-တောင်ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ- ၌၊ သေတကဏ္ဏိကံနာမ–သေတ ကဏ္ဏိကမည်သော၊ နိဂမော - သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော - ထိုနိဂုံးမှ၊ပေ၊ပစ္ဆိ မာယ–သော၊ ဒိသာယ-၌၊ ထူဏံနာမ– ထူဏမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂါမော- ပုဏ္ဏားရွာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော- ထိုပုဏ္ဏားရွာမှ ၊ ပေ ၊ ဥတ္တရာယ–သော၊ ဒိသာယ- ၌၊ ဥသိရဒ္ဓဇောနာမ- ဥသိရဒ္ဓဇမည်သော၊ ပဗ္ဗတော– တောင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော–ထိုတောင်မှ၊ပေ၊ဇုတိဝေံ- သို့၊ ပရိစ္ဆိန္နေ–နိမိတ် ၅ ရပ်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်အပ်သော၊ (မဇ္ဈိမပဒေသေ ၌စပ်)၊ အာယာမတော – အလျားအား ဖြင့်၊ တိယောဇနသတေ- ယူဇနာ ၃ ရာရှိသော၊ ဝိတ္ထာရတော- အပြန့်အကျယ် အားဖြင့်၊ အမုတေယျယောဇနသတေ – အခွဲအားဖြင့် ယူဇနာ ၃ ရာရှိသော၊ ဝါ–ယူဇနာ နှစ်ရာ့ဝါးဆယ်ရှိသော၊ ပရိက္ခေပတော-အဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့်၊ နဝယောဇနသတေ – ယူဇနာကိုးရာရှိသော၊ မဇ္ဈိမပဒေသေ – မဇ္ဈိမဒေသ၌၊ ဝါ–ဇမ္မူဒိပ်၏ အလယ်ဗဟိုရ်ဖြစ်သောအရပ်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

စ-ဆက်ဥုးအံ့၊ ကေဝလံပ-စွေကဗုဒ္ဓါစသည်တို့ မဖက် သက်သက်၊ တထာ ဂတော-မြတ်စွာဘုရားသည်သာ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်တော်မူသည်ကား၊) နှ-မဟုတ် သေး၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ– ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်ရင်း၊ အဂ္ဂသာဝကာ – အမြတ်ဆုံး သာဝကတို့သည်ရင်း၊ အသီတိမဟာထေရာ-ရှစ်ကျိပ်သော မဟာထေရ်တို့သည်

× × × × × × ×

ဝေံ ပရိစ္ဆိန္နေ။ ။နိမိတ် ၅ ရပ် ပိုင်းခြား၍သမုတ်အပ်သော ဗဒ္ဓသိမ်ကဲ့သို့ "ပုရတ္ထိ မာယ၊ပေ၊ဂဇင်္ဂလံနာမ နိဂမော,ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ သလလဝတီနာမ နဒီ, ဒက္ခိဏာယ သေတကဏ္ဏိကံနာမ နိဂမော, ပစ္ဆိမာယ ထူဏံနာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော, ဥတ္တရာယ ဥသိရ ဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော"ဟု "နိမိတ် ၅ ရပ်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော မဇ္ဈိမဒေသ"ဟူလို။

နဝ ယောဇနသတေ။ ။အယံ ဟိ မဇ္ဈိမဇနပဒေါ မုဒိင်သဏ္ဌာနော (အလယ်၌ တုတ်၍ ကျယ်၍ ရှေနောက် ၂ ဖက်၌သေးသော ကျဉ်းသော မုရိုးစည်သဏ္ဌာန်ရှိ၏), နှ သမပရိဝန္ဒော (အညီအမျှ မဝိုင်း), နှ စ သမစတုရသော (အညီအမျှ ၄ ထောင့်လည်း မဟုတ်), ဥဇုကေန ကတ္ထစိ အသီတိယောဇနော ဟောတိ , ကတ္ထစိ ယောဇနသတိ ကော, တထာပိစေသ ကုဋိလပရိစ္ဆေဒေန မိနီယမာနော (ကောက်ကွေးသော အပိုင်း အခြားအားဖြင့် တိုင်းတာအပ်သည်ရှိသော်) ပရိယန္တပရိက္ခေပတော (အစွန်ကျသော အဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့်) နဝယောဇနသတိကော ဟောတိ၊– ဋီကာသစ်။

အသီတိမဟာထေရာ။ ။ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ , သုနာပရန္တကဿ (သုနာ ပရန္တတိုင်းသား ဖြစ်တော်မူသော) ပုဏ္ဏတ္ထေရဿပိ မဟာသာဝကေသု ပရိယာပန္ဒတ္တာ၊ သုနာပရန္တဇနပဒေါ ဟိ ပစ္စန္တဝိသယော (ပစ္စန္တနယ်မြေတည်း၊) တထာ ဟိ စန္ဒန

၎င်း၊ ဗုဒ္ဓမံဘာတာ-ဘုရဉ့မယ်တော်သည်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓပိတာ-ဘုရဉ့ခမည်းတော်သည်၎င်း၊ စက္ကဝတ္တိရာဇာ-စက္ကဝတ်မင်းသည်၎င်း၊ (စကြာမင်းသည်၎င်း)၊ အညေ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါစသည်တို့မှ တပါးကုန်သော၊ သာရပ္ပတ္တာ- မြတ်သူတို့၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိကာ - ပုဏ္ဏား, သူကြွယ်တို့သည်၎င်း၊ ဧတ္ထဝ-ဤ မဇ္ဈိမအရပ်၌သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်၏။

တတ္ထ-ထို တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသောပါဠိ၌၊ တထာဂတော-သည်၊ သုဇာတာယ- သုဇာတာသည်၊ ဒိန္နေ မဓုပါယသဘောဇနတော - ပေးလှူအပ်သော နို့ယနာဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူရာအခါမှ (စ၍)၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ-အရဟတ္တမဂ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ပါဠိသဒ္ဒါပြီးပုံကို ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ, ဘောဇနဝဂ်, ပရမ္မုခဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။] တာဝ- ထို အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီနာမ- ဖြစ်ဆဲ မည်၏၊ အရဟတ္တဖလေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဥပ္ပန္နောနာမ-ဖြစ်ပြီး မည်၏။

× × × × × × ×

မဇ္ဈာလမာဌပဋိဂ္ဂဟဏော (စန္ဒကူးနှံသာဖြင့်ပြုအပ်သော တန်ဆောင်းဝန်းကိုအလှူခံတော်မူရာအခါတုန်းက) ဘဂဝါ နှ တတ္ထ (ပစ္ဆန္နဖြစ်သော ထို သုနာပရန္တအရပ်၌) အရဏ်ဥဉ္ဇပေတိတိ မဇ္ဈိမသံယုတ္တာဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ (ဘုရားရှင်သည် ပစ္ဆန္နအရပ်၌ အရဏ်တက်စေတော်မမူဟု မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပံ- ၅ ဝဂ်- ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ်၌၎င်း, သံယုတ္တနိကာယ်- သဋ္ဌာယတနသံယုတ်- ဆန္နဝဂ်- ၅ သုတ်၌၎င်း အဋ္ဌကထာဆိုသည်)။

သာရပ္ပတ္တာ။ ။ကုလဘောဂိဿရိယာဒိဝသေန သီလသာရာဒိဝသေနစ (အမျိုး, စည်းစိမ်, အစိုးရခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အမွှမ်းဖြင့်၎င်း, သီလအနှစ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း (သာရဘူတာ၊ ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိကာတို ဗြဟ္မာယုပေါက္ခရသာတိ အာဒိ ဗြာဟ္မဏာစေဝ, အနာထပိဏ္ဍိကာဒိ ဂဟပတိကာစ။ [ဤစကားကိုထောက်၍ "မြန်မာနိုင်ငံမျိုး၌၎င်း, အနောက်ဥရောပတို့၌၎င်း စကြာမင်း မဖြစ်နိုင်" ဟု မှတ်ပါ။]

သုဇာတာယ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ။ ။"တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"၌ လောကေအရကို ဖွင့်ပြုပြီး၍ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ" အရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ" ဟု မိန့်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိနှင့်စပ်၍ ၄ နည်းပြရာဝယ် ၌ ပဌမနည်းသည် ဘုရားဖြစ်ဘို့ရန် အလွန်နီးကပ်နေသော (ယနေ့ပင် ဘုရား ဖြစ်တော့မည်ဖြစ်သော) အကျင့်ကို ပြခြင်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သောနည်းတည်း။

ဒုိကာ။ ။စတ္တာသု ဝိကပ္ပေသု ပဌမော ဝိကပ္ပေါ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ အာသန္နတရ ပဋိပတ္တိ ဒဿနဝသေန ဝုတ္တော၊ အာသန္နတရာယ ဟိ ပဋိပတ္တိယာ ဌိတော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုစ္စတိ၊ ဥပ္ပါဒဿ ကေန္တိကတ္တာ, ပဂေဝ ပဋိပတ္တိယာ မတ္ထကေ ဌိတော။ [အလွန်နီးကပ်သော အကျင့်၌ တည်သော ဘုရားအလောင်းကို "ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဆိုနိုင်၏၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) ဘုရားဖြစ်ခြင်းကြိုယာ၏ ကေန် သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဘုရားဖြစ်မည့် နေ့ကား ပဋိပတ်၏ထိပ်၌ တည်နေသည်ဖြစ်၍ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဆိုနိုင်ကြောင်းမှာ ဆိုဘွယ်ရာပင် မရှိတော့။]

၀၇– တနည်း၊ မဟာဘိနိက္ခမနတော – မြတ်သော တောထွက်ဖော်မူရာ အခါမှ (စ၍)၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါ (အထိ)၊ (တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ၊ အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နောနာမ)၊ ၀၇ - တနည်း၊ တုသိတာဘဝနတော - တုသိတာနတ်ပြည်မှ (စ၍)၊ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ (တာဝ ၊ပေ၊ ဥပ္ပန္နောနာမ)၊ ၀၇-တနည်း၊ ဒီပင်္ကရပါဒ မူလတော- ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှ(စ၍)၊ ယာဝ ၊ပေ၊အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နောနာမ၊ ဣတိ - ၌သို့

× × × × × × ×

မဟာဘိနိက္ခမနတောဝါ။ ။ဤဒုတိယနည်းသည် "ဗုဒ္ဓဘာဝါဝဟ ပဇ္ဇဇ္ဇတော ပဌာယ အာသန္နပဋိပတ္တိဒဿန ဝသေန – ဘုရားအဖြစ်ကို ဆောင်နိုင်သော ရဟန်းပြုတော်မူရာအခါမှ စ၍ နီးကပ်သောအကျင့်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သောနည်းတည်း။ [ပဌမနည်းလောက် မနီးသောကြောင့် တရုပစ္ဆည်းမပါဘဲ "အာသန္နပဋိပတ္တိ" ဟု ဆိုသည်။]

တုသိတဘဝနတော ဝါ။ ။ဤ တတိယနည်းသည် ဗုဒ္ဓကရဓမ္မ ပါရိပူရိတော ပဌာယ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ ပဋိပတ္တိဒဿနဝသေန–(ဝေဿန္တရာဘဝ၌ ပါရမီဖြည့်မှုသည် နောက်ဆုံးတည်း၊ ထို့နောက် တုသိတာဝယ် ထိုပါရမီများ ပြည့်ပြီးရာအခါမှစ၍) လူ့ဘဝ၌ တောထွက်၍ ကျင့်တော်မူခြင်းကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သောနည်းတည်း။

ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ဝါ။ ။ဤ စတုတ္ထနည်းသည် " ဗုဒ္ဓကရဓမ္မ သမာရမ္ဘတော ပဌာယ – ပါရမီတော်တို့ကို စတည် အားထုတ်ရာအခါမှ စ၍ ဘုရားဖြစ်ဘို့ရန် အကျင့်ကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သောနည်းတည်း၊ ဗောဓိယာ နိယတဘာဝပတ္တိတော ပဘုတိ ဟိ ဝိညူဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝတ္တုံ၊ သက္ကာ=မှန်၏, ဗောဓိဉာဏ်၌ မြဲသူ၏ နိယတဗျာဒိတ် ရပြီးရာအခါမှစ၍ ပညာရှိတို့သည် " ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ " ဟု ဆိုနိုင်ပြီ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) ဥပ္ပါဒဿကေန္တိကတ္တာ-ဘုရားဖြစ်ဘို့သေချာသောကြောင့်တည်း။

ဆက်ဥုံးအံ့— "သန္နန္တိ နဒိယော– မြစ်တို့သည် စီးကုန်၏" ဟု ဆိုရာ၌ စ၍စီးရာအရပ်မှသည် ဆုံးရာအရပ်တိုင်အောင် စီးခြင်းကြီယာ မပြတ်သောကြောင့် "သန္နန္တိ" ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာဖြင့် ဆိုနိုင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ သုဇာတာ၏ ဃနာနို့ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူရာအခါမှ စ၍ငင်း , တောထွက်တော်မူသည်မှ စ၍ငင်း , တုသိတာမှစ၍ငင်း , ဒီပင်္ကရာဘုရားလက်ထက်တော်မှစ၍ငင်း, ဘုရားဖြစ်ဘို့ ကျင့်ခြင်းကြီယာ၏ မပြတ်သောကြောင့် "ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာဖြင့် ဆိုနိုင်ပါသည်၊ ဝတ္တမာန် ၄ မျိုးတွင် ပဝတ္တာဝိရတ (ဖြစ်သည်မှစ၍ မကင်းသမျှတည်သော) ဝတ္တမာန်တည်း။ [စာဒုပ်တို့၌ "ပဝတ္တာပရတ" ဟု ရှိ၏၊ "ပဝတ္တာဝိရတ" ဟုငင်း , "ပဝတ္တာဝိရာမ" ဟုငင်း သုံးလေ့ရှိသည်၊ ဝတ္တမာန် ၄ မျိုးကို သဒ္ဒါကျမ်းဌငင်း , ဤ ဋီကာသစ်၌ငင်း ကြည့်ပါ။]

အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နောနာမ ။ ။ဥပုဗ္ဗ ပဒဓာတ် , တ ပစ္ဆည်းသည် အတိတ်အနက်ဟောတည်း၊ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်နှင့်တကွ ဗုဒ္ဓ၏ဆိုင်ရာ ဉာဏ်တော်အားလုံးသည် အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ပြည့်စုံ၏၊ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ "ဘုရားဖြစ်ဆဲ" ဟု ဆိုရ၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သောအခါ ဘုရားဖြစ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီဖြစ်သောကြောင့် "ဥပ္ပန္န (ဖြစ်ပြီးပြီ)" ဟု ဆိုရသည်။

လျှင်၊ သမ္မာပဋိမံ–အလုံးစုံသောဥပ္ပန္နတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပန္နဘာဝံ-ဖြစ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ တထာဂတော-သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ထင်ရှား၏၊ ဣတိအယံ-ဤသည်ကား၊ ထွေ– ဤ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော ပါဠိဋ္ဌာန်း၊ အတ္ထော။

× × × × × × ×

ဣတိ သမ္မာပဋိမံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ။ ။အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြန်၍ ညွှန်ပြစေလိုသောကြောင့် ဥပ္ပဇ္ဇတိပုဒ်ကို ဖွင့်ရာဝယ် "အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နောနာမ" ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ထို့ကြောင့် ဣတ်ဖြင့် " အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နောနာမ " ဟူသော အနိုးကို ညွှန်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ အရဟတ္တမဂ်၏နောက်၌ တဆက်တည်းရအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကိုပင် (နေ့နောက်ဖလသမာပတ်တို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သောကြောင့်) "သမ္မာပဋိမံဥပ္ပန္နဘာဝံ"ဟု ဆိုသည်၊ "ဥပ္ပန္နသ-ဖြစ်ပြီးသောဘုရားရှင်၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်တည်း၊ ဥပ္ပန္နဘာဝေါ – ဖိုလ်၊ ထို့ကြောင့်ပင် "ဥပ္ပန္နော ဟောတိတိ အယဉ္စေတ္ထ အတ္ထော" ဟု ဥဒ္ဒေသကို ပြသည်၊ [ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာ၏ အဖြောင့်အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် " ဟောတိ " ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကိုလည်း ဆိုသည်၊ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပြီးကြိယာအထင်အရှားရှိ၏"ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုလိုသည်။]

အာဂုံတ္တရဒ္ဒကထာ။ ။အပိစ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောနာမ, ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ, ဥပ္ပန္နောနာမတိ အယမေတ္ထ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သေ ဟိ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ပဋ္ဌာယ ၊ပေ၊ အနာဂါမိဖလက္ခဏေပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ နာမ (ဖြစ်လတ္တံသာ မည်သေး၏)၊ အရဟတ္တမဂ္ဂက္ခဏော ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ (ဖြစ်ဆဲမည်၏)၊ အရဟတ္တဖလက္ခဏော ဥပ္ပန္နောနာမ (ဖြစ်ပြီးမည်၏)။ [" ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ " ဟူသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ဥပ္ပဇ္ဇမာနောနှင့် ဥပ္ပဇ္ဇတိကို တမျိုးစီ အရဖကာက်၍ ဖွင့်ရသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာဋီကားပါဠိတော်ဝယ် "ဥပ္ပဇ္ဇတ်"သာ ရှိသောကြောင့် ဥပ္ပဇ္ဇမာနနှင့် ဆိုင်ရာကိုလည်း "ဥပ္ပဇ္ဇတိ "အရ၌ သွင်း၍ ဖွင့်ပြသည်။] ဤမသို့ သုတ္တေ အရဟတ္တဖလက္ခဏံယေဝ သန္ဓာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိတ် ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဥပ္ပန္နော ဟောတိတိ အယံ ဟတ္ထ အတ္ထော၊....ကေနိပါတ, ကေပုဂ္ဂလဝဂ်, ပဋမသုတ်အဖွင့်၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ " သမ္မာပဋိမံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ သန္ဓာယ " နေရာဝယ် ထို အဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ၌ " အရဟတ္တဖလက္ခဏံယေဝ သန္ဓာယ " ဟု တိုက်ရိုက်ပင် ဆိုထားသည်။

ဋီကာအယူ။ ။ဤသီလက္ခန်ဓိကာဟောင်း၌ " သမ္မာပဋိမံ ဥပ္ပန္နဘာဝန္တိ စတူသုဝိကပ္ပေသု သမ္မာပဋိမံ ဝုတ္တံ (" သုဇာတာယ ဒိန္နမဓုပါယသဘောဇနတော ၊ပေ၊ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ " ဟု ၄ နည်းတွင် ပဋမဆိုအပ်သော) တထာဂတသ ဥပ္ပန္နတာသဒ်ါတံ အတ္ထိဘာဝံ"ဟု ဖွင့်၏၊"ဥပ္ပန္နတာ-ဥပ္ပန္နဖိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ " ဟု ဆိုသောကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ခဏကို ဥပ္ပန္နအရ ယူစေလိုဟန် တူသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ အရဟတ္တမဂ်ခဏကို " ဥပ္ပဇ္ဇတိ " ဟု ယူလိုလျှင် ပါဠိတော်၌ " သော ဇုမံ လောကံ၊ ပေ၊ ပဝေဒေတိ၊ ပေ၊ ဒေသေတိ "ဟု တဆက်တည်း လာရကား " သော – ထို မဂ္ဂသမင်္ဂီဘုရားရှင်သည်၊ ပေ၊ ပဝေဒေတိ " စသည် မဖြစ်နိုင်၊

သော ဇ္ဈမံ လောကန္တိ- ကား၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ [အရဟံစသော ဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဆိုအပ်ပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်။] ဇ္ဈမံ လောကံ- ဤလောကကို၊ (ဇ္ဈမိနာ – ဤ "ဇ္ဈမံ လောကံ" ဟူသောပါဠိဖြင့်)၊ (နိဒဿေတိ၏ ကရိဏ်းထည့်)၊ ဇ္ဈဒါ-ယခုအခါ၌၊ ဝတ္တာဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သော လောကကို၊ (ဆိုတော့မည့် လောကကို)၊ နိဒဿေတိ-ညွှန်ပြ၏။

သဒေဝကန္တိ- ကား၊ ဒေဝေဟိ – နတ်တို့နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ (ဝတ္တာမာနံ-ဖြစ်သော)၊ သဒေဝကံ- နတ်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဧဝံ- ဤ့အတူ၊ မာရေန-မာရ်နတ်နှင့်၊ သဟ(ဝတ္တာမာနံ-သော)၊ သမာရကံ-မာရ်နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ [ဝိဂြိဟ် တိုက်ရိုက်ရှိသောကြောင့် "ဧဝံ" ပိုဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် – "ဧဝံ သမာရကံ"ဟု ရှိလျှင် တော်သေး၏။] ပြဟ္မုနာ–ပြဟ္မာနှင့်၊ သဟ(ဝတ္တာမာနံ), သပြဟ္မကံ- ပြဟ္မာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သမဏာပြာဟ္မဏောဟိ-သမဏာပြာဟ္မဏာ

× × × × × × ×

ထို့ကြောင့် "ဥပ္ပဇ္ဇတိ" အရ အရဟာတ္တမဂ်ကို မုချယူ၍, အရဟာတ္တဖိုလ်ကိုလည်း ကာရကဿပစာရ အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ယူပါ၊ ဤသို့ယူမှ "သော ဇ္ဈမံ လောကံ၊ပေ၊ပဝေဒေတိ" စသည်၌ သောဇ်၏အရ အရဟာတ္တဖလသမင်္ဂီဘုရားရှင်ကို ရနိုင်မည်" ဟု ဆို၏၊ အဂ်ိုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာနှင့် လျော်ပေသည်။ ["သဗ္ဗပဌမံတိ သဗ္ဗဝေနေယျာနံ ပဌမတရံ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်ကိုကား စဉ်းစားပါ၊ နောက်နေ့ဖလသမာပတ်တို့၏ ရှေးဦးစွာကို "သဗ္ဗပဌမံ"ဟု ဆိုလိုပါသည်။]

သော ဇ္ဈမံ လောကံ။ ။ဤဝါကျမှစ၍ "ပြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ"တိုင်အောင် သော ဝါကျများသည် ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာ၌လည်း ပါ၏၊ ထို အဋ္ဌကထာနှင့် ဤအဋ္ဌကထာလည်း အတော်များစွာ အဖွင့်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် များစွာသော အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ရကား ဤ၌ အနည်းငယ်ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။

သဒေဝကံ စသည်။ ။ဇ္ဈမေ စ တဂ္ဂါဏာသံဝိညာဏာ ဗာဟိရတ္ထာ သမာသာ–သဒေဝကံမှစ၍ သဒေဝမနုဿံ တိုင်အောင်သော သဒ္ဒါတို့သည် "ဒေဝေဟိ" စသော ဝိသေသနဂုဏ်နှင့်တကွ သိအပ် ရအပ်သောကြောင့် တဂ္ဂါဏာသံဝိညာဏာ မည်သော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တို့တည်း၊ "ဒေဝတို့နှင့် တကွဖြစ်သော လောက"ဟူ၍ ဝိသေသနဖြစ်သော ဒေဝတို့လည်းပါဝင်ခဲ့အောင် အရကောက်ရသည်ကို "တဂ္ဂါဏာသံဝိညာဏာ" ဟု ဆိုသည်၊ အကျယ်ကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ဒေဝေဟိတိ စ ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝေဟိ, အရူပါဝရူပေဒေဟိ ဝါ၊ ပြဟ္မုနာတိ ရူပါဝစရာရူပါဝစရပြဟ္မုနာ, ရူပါဝစရပြဟ္မုနာ ဧဝ ဝါ၊ ဤသို့ ဖွင့်ခြင်းသည် နောက်၌ မူလနည်းနှင့် "အပရော နယော"ဟု ဒုတိယနည်း ပြထားသည့် အတိုင်း ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ပဌမနည်း၌ ဒေဝေဟိအရ ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝကို ယူလျှင်, ပြဟ္မုနာအရ ရူပ အရူပပြဟ္မာတို့ကို ယူပါ၊ ဒုတိယနည်း၌ ဒေဝေဟိအရ အရူပပြဟ္မာကို ယူလျှင် ပြဟ္မုနာအရ ရူပပြဟ္မာကိုသာ ယူပါ–ဟူလို။

တို့နှင့်၊ သဟ(ဝတ္တမာနံ), သဿမဏဗြာဟ္မဏိ-သမဏဗြာဟ္မဏတို့နှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ ပဇာတတ္တာ-ကံကိလေသာတို့ကြောင့် အပြားအားဖြင့်ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဇာ- ပဇာမည်၏၊ တံ ပဇံ- ထို သတ္ဝာအပေါင်းကို၊ (သစ္ဆိ ကတ္ဝာ၌စပ်)၊ ဒေဝမနုဿေဟိ- နတ်လူတို့နှင့်၊ သဟ(ဝတ္တမာနံ), သဒေဝ မနုဿံ-နတ်လူတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ (ပဇံ၌စပ်)။

တတ္ထ - ထို သဒေဝကံ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့တွင်၊ သဒေဝကဝစနေန- သဒေဝကသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ- သဒေဝကံ၌တည်သော ဒေဝသဒ္ဒါဖြင့်၊ ပဋ္ဌကာမာ ဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ-အောက်နတ်ပြည်ငါးထပ်ရှိ ကာမာဝစရနတ်တို့ကို ယူခြင်း ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ သမာရကဝစနေန-သမာရကသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ- သမာရကံ၌ တည်သော မာရသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဆဋ္ဌ ကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ - ခြောက်ခုမြောက် ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်ရှိ ကာမာဝစရနတ်တို့ကို ယူခြင်းကို၊(ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သဗြဟ္မက ဝစနေန- သဗြဟ္မကသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ- သဗြဟ္မံကံ၌တည်သော ဗြဟ္မသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဗြဟ္မကာယိကာဒိ ဗြဟ္မဂ္ဂဟဏံ - ပဌမစျာန်ဗြဟ္မာ အစရှိသော ဗြဟ္မာတို့ကို ယူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သဿမဏဗြာဟ္မဏီဝစနေန - သဿမဏဗြာဟ္မဏီ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ- သဿမဏဗြာဟ္မဏီ၌တည်သော သမဏဗြာဟ္မဏသဒ္ဒါဖြင့်၊ သာသနဿ- သာသနာတော်၏၊ ပစ္စတ္ထိကပစ္စာမိတ္တသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏံ- ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူဖြစ်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ကိုယူခြင်း ကိုဌင်း၊ သမိတပါပ ဗာဟိတပါပ သမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏဋ္ဌ- ငြိမ်းစေအပ်ပြီး

× × × × × × ×

ဆဋ္ဌကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ။ ။ပစ္စာသတ္တိဉာယေန-မာရ်နတ်နှင့်အနီးကပ်ဆုံး ဖြစ်သော ဝသဝတ္တိနတ် တို့ကိုသာ ယူရခြင်းသည် ပစ္စာသတ္တိ နည်းတည်း၊ [ပတိ + အာပုဗ္ဗ သဒဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ပစ္စာသန္ဒသဒ္ဒါသည် " အလွန်နီးကပ် " ဟူသောအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့, ပတိ + အာပုဗ္ဗ သဒ(သန္တဲ)ဓာတ် တိပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ပစ္စာသတ္တိသဒ္ဒါလည်း " အလွန်နီးကပ် "ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။] တတ္ထ ဟိ မာရော ဇာတော, တန္ဒိဝါသီစ (မှန်၏ - မာရ်နတ်သည် ထို ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်၌ ဖြစ်လည်းဖြစ်, နေလည်း နေ၏)။

မေးဘွယ်။ ။ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်၌ သကြားမင်းကဲ့သို့ အုပ်စိုးနေသော ဝသဝတ္တိ နတ်မင်း စသူတို့ ရှိသည်မဟုတ်ပါလော၊ ထိုနတ်မင်းများဖြင့် ဝိသေသနမပြုဘဲ အဘယ့် ကြောင့် မာရ်နတ်ဖြင့် ဝိသေသန ပြုရပါသနည်း - ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား — တိုင်းပြည်၌ သူပုန်ထသောမင်းသားသည် တိုင်းပြည်ကို မရသော်လည်း အလွန်ထင်ရှား သကဲ့သို့, ထို့အတူ မာရ်နတ်သည် အကြမ်းသမားဖြစ်ရကား သာ၍ ထင်ရှားသော ကြောင့် ထို မာရ်နတ်ဖြင့် ဝိသေသနပြု၍ " သမာရကံ " ဟု ဟောတော်မူပါသည်။ [ယသ္မာ စေသ ဒါမရိကရာဇပုတ္တောဝိယ တတ္ထ ဝသိတတ္တာ ပါကဋော၊ တသ္မာ သန္တေ သုပိ အညေသု ဝသဝတ္တိ မဟာရာဇာဒီသု ပါကဋတရေန တေနေဝ ဝိသေသေတ္ဝာ ဝုတ္တောတိ၊—ဋီကာသစ်။]

သော မကောင်းမှုရှိသော သမဏ, မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ဗြာဟ္မဏတို့ကို ယူခြင်းကိုဂင်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ပဇာဝစနေန - ပဇာသဒ္ဒါဖြင့်၊ သတ္တလောကဂ္ဂဟဏံ – သတ္တလောကကို ယူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သဒေဝမနုဿဝစနေန – သဒေဝမနုဿသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ – သဒေဝမနုဿံ၌တည်သော ဒေဝမနုဿသဒ္ဒါဖြင့်၊ သမ္မုတိဒေဝ အဝသေသမနုဿဂ္ဂဟဏံ – သမ္မုတိနတ်ဟူသော မင်း, ကြွင်းသောလူတို့ကို ယူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤ ၅ ပုဒ်တို့တွင်၊ တီဟိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ-သဒေဝကံအစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ သြကာသလောကေန– သြကာသလောကနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- တကွ၊ သတ္တလောကော-သတ္တလောကကို၊(ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီ)၊ ဒ္ဓိဟိ- ၂ ပါးကုန်သော၊ (ပဒေဟိ–သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ အစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်)၊ ပဇာဝသေန-ပဇာသဒ္ဒါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တလောကောဝ-သတ္တလောကကိုသာ၊ ဂဟိတော–ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

အပရော နယော– အခြားတနည်းကား၊ [" ပုဗ္ဗနယတော - မှ၊ အပရော–သော၊ နယော-ကို၊ ဧဝံ-ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏" ဟုလည်း ပေး။] သဒေဝကဂ္ဂဟဏေန – သဒေဝကသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ – သဒေဝကံ၌တည်သော ဒေဝသဒ္ဒါဖြင့်၊ အရူပါဝစရ ဒေဝလောကော – အရူပါဝစရ ဗြဟ္မာအပေါင်းကို၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီ၊ သမာရကဂ္ဂဟဏေန - သမာရကသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ - သမာရကံ၌တည်သော မာရသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဆ ကာမာဝစရ ဒေဝလောကော-၆ ထပ်ရှိ ကာမာဝစရ နတ်အပေါင်းကို၊ (ဂဟိတော)၊ သ ဗြဟ္မကဂ္ဂဟဏေန - သဗြဟ္မကသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ - သဗြဟ္မကံ၌တည်သော ဗြဟ္မသဒ္ဒါဖြင့်၊ ရူပိ ဗြဟ္မလောကော - ရုပ်ရှိသော

× × × × × × ×

သြကာသ ၊ပေ၊ သတ္တလောကော။ ။ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ "သြကာသလောကော" ဟုသာ ရှိသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ သြကာသလောက သတ္တလောက ၂ မျိုးလုံးကို အရကောက်၏၊ ထိုတွင် "သဒေဝကံ" စသည်၌ ဒေဝဟူသောအစိတ်ဖြင့် ဝိဂြိဟ်ပြုသော်လည်း သမာသ်ပုဒ်အနက်မှာ သတ္တာအပေါင်းဟု ဖွင့်ခဲ့သောကြောင့်ဂင်း, "သယံအဘိညာ သစ္ဆိကတွာ"၌ သတ္တလောကကို မျက်မှောက်ပြုဘို့က သာ၍ အရေးကြီးသောကြောင့်ဂင်း သတ္တလောက သြကာသလောက ၂ မျိုးလုံးကိုပြသော ဤ အဋ္ဌကထာက သာ၍ ပြည့်စုံသည်။

အရူပါဝစရ ဒေဝလောကော။ ။ အရူပါဝစရဘူတော သြကာသလောကော သတ္တလောကောစ ဂဟိတောတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ ဆ ကာမာဝစရ ဒေဝလောကော, ရူပိ ဗြဟ္မလောကောတိ ဧတ္ထာပိ၊– ဒ္ဓိကာသစ်၊ သဒေဝကံ၌ပါသော ဒေဝသဒ္ဒါဖြင့် ယူအပ်သော အနက်ကို ပြသည်မဟုတ်, သဒေဝကတပုဒ်လုံးဖြင့် ယူအပ်သောအနက်ကိုပြသောကြောင့် သတ္တလောက သြကာသလောက ၂ မျိုးလုံးကိုယူခြင်းလည်း သင့်ပါ၏၊ နိဿယ၌ကား သဒေဝက၌ပါသော ဒေဝသဒ္ဒါဖြင့် ယူအပ်သော သတ္တလောက အနက်ကိုသာ ပေးထားသည်။

ဗြဟ္မာအပေါင်းကို၊ ဝါ- ရူပဗြဟ္မာအပေါင်းကို၊ (ဂဟိတော)၊ သဿမဏ ဗြာဟ္မဏျာဒိဂ္ဂဟဏေန – သဿမဏ ဗြာဟ္မဏိ အစရှိသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ – သဿမဏ ဗြာဟ္မဏီစသည်၌ တည်သော သမဏဗြာဟ္မဏ အစရှိသောသဒ္ဒါ ဖြင့်၊ စတု ပရိသဝသေန – ၄ ပါးသော ပရိသတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (မနုဿ လောကော–လူအပေါင်းကို၊ ဂဟိတော)၊ ဝါ- တနည်း၊ သမ္မုတိဒေဝေဟိ– သမ္မုတိနတ်တို့နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ မနုဿလောကော (ဂဟိတော)၊ ဝါ-တနည်း၊ အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော- ကြွင်းသော အလုံးစုံသော သတ္တလောကကို၊ (ဂဟိတော)။

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ဧတ္ထ-ဤ သဒေဝကံ အစရှိသောသဒ္ဒါတို့တွင်၊ သဒေဝကဝစနေန- သဒေဝကံသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော- မြတ်သောဂတိ ကို ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗဿာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ လောကဿ– လောက၏၊ ဝါ - ကို၊ သစ္ဆိကတဘာဝံ – မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတော-ထို သဒေဝကံပုဒ်မှနောက်၌၊ ယေသံ–အကြင် သူတို့၏၊(ဝိမတိ– တွေးတောခြင်းသည်)၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း)၊ မာရော-မာရ်နတ်သည်၊ မဟာနဘာဝေါ–ကြီးသောအာနုဘော် ရှိ၏၊ ဆ ကာမာဝစရိဿရော- ၆ ထပ်ရှိ ကာမာဝစရနတ်တို့ကို အစိုးရ၏၊ ဝသ ဝတ္တီ- မိမိအလို၌ ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ဝါ- မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်၏၊ သောပိ-ထို မာရ်နတ်မင်းကိုလည်း၊ ဧတေန – ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သစ္ဆိကတော ကိံ– မျက်မှောက်ပြုအပ်လေသလော၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝိမတိ- သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊) တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ ဝိမတိံ-တွေးတောခြင်းကို၊ ဝိဓမန္တော်–ပယ်ဖျေ က်လျက်၊ သမာရကန္တိ-သမာရကံဟူ၍၊ အာဟ - ပြီ။

× × × × × × ×

အဝသေသ၊ပေ၊လောကောဝါ။ ။ "အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော ဝါ"၌ ဝါသည် မနုဿလောကောကို ဝိကပ်ပြုသောကြောင့် " စတု ပရိသဝသေန, သမ္မုတိ ဒေဝေဟိဝါ သဟ " တို့ကို လိုက်စေ၍ တနည်း အနက်ပေးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် " ဝါ– တနည်း၊ စတုပရိသဝသေန– ဖြင့်၊ အဝသေသ သဗ္ဗသတ္တလောကော – ကို၊ ဂဟိတော၊ ဝါ–တနည်း၊ သမ္မုတိဒေဝေဟိ–တို့နှင့်၊ သဟ, အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော–ကို၊ ဂဟိတော– ပြီ"ဟု ပေးပါ။

တတော၊ပေ၊မာရော။ ။သဒေဝကံသဒ္ဒါဖြင့် အထက်ဆုံး အရူပဗြဟ္မာနှင့်တကွ ဖြစ်သော တလောကလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သောကြောင့် တလောကလုံး မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြောင်းကိုပြသော်လည်း, မာရ်နတ်သည် သူ့နည်းနှင့်သူ တန်ခိုး အလွန်ကြီးရကား ထိုမာရ်နတ်ကိုကော မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပါလေရဲ့လော"ဟု တွေးတောဘွယ်ရှိပုံကို ပြလို၍ "တတော၊ပေ၊မာရော"စသည်ကိုမိန့်သည်။ [တတောတိ ပဌမာဒတော ပရံ အာဟာတိ သမ္မန္မော၊–ဋီကာသစ်။]

ပန – အဘိုတပါးကား၊ ယေသံ – တို့၏၊ (ဝိမတိ - သည်၊) အဟောသိ၊ (ကိံ)၊ ဗြဟ္မာ– မဟာဗြဟ္မာသည်၊ မဟာနုဘာဝေါ - ၏၊ ကေဂ်ုလိယာ- လက်တချောင်းဖြင့်၊ ကေသို့ စက္ကဝါဋ္ဌသဟဿေ – တထောင်သော စကြာဝဋာ၌၊ အာလောက်-အရောင်အလင်းကို၊ ဖရတိ- ဖြန့်နိုင်၏၊ ဒ္ဓိဟိ-ကုန်သော၊ အဂ်ုလီဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဒ္ဓိသု စက္ကဝါဋ္ဌသဟဿေသု-တို့၌၊ အာလောကံ ဖရတိ၊ (ဤအတိုင်းဖေါ်ပါ၊) ဒသဟိ-ကုန်သော၊ အဂ်ုလီဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဒသသု စက္ကဝါဋ္ဌ သဟဿေသု-တသောင်းသောစကြာဝဋာတို့၌၊ အာလောကံ ဖရတိ၊ အနုတ္တရံ– အတုမရှိမြတ်သော၊ ဈာနသမာပတ္တိသုခံ စ– ဈာန်သမာပတ် ချမ်းသာကိုလည်း၊ ပတိသံဝေဒေတိ - ခံစားနိုင်၏၊ သောပိ – ထို မဟာဗြဟ္မာကိုလည်း၊ သစ္ဆိကတောကိံ-လော၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝိမတိ- သည်၊ အဟောသိ)၊ တေသံ ဝိမတိံ ဝိမေန္တော, သဗြဟ္မကန္တိ–သဗြဟ္မကံဟူ၍၊ အာဟ။

တတော – ထို သဗြဟ္မကံဟူသော ပုဒ်မှ နောက်၌၊ (အာဟ ၌စပ်)၊ ယေ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ စိန္တေသုံ– ကြီကြကုန်ပြီ၊ [“စိန္တေယျုံ – ကြီကုန်ရာ၏” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ အထက်၌ “အဟောသိ” ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် “စိန္တေသုံ” ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက် ညီမည်။] (ကိံ - နည်း)၊ ပုထူ– များစွာကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သာသနဿ-သာသနာတော်၏၊ ပစ္စတ္ထိကာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိကြကုန်၏၊ တေပိ – ထို ရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့ကိုလည်း၊ သစ္ဆိကတာ ကိံ – မျက်မှောက်ပြုအပ် ကုန်လေသလော၊ ဣတိ (စိန္တေသုံ)၊ [“သမဏ” အရ သာသနာတော်ဝန်ထမ်း ရဟန်းကို မယူရ , ရသေ့ကိုသာ ယူရသည်။] တေသံ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိမတိံ–တွေးတောခြင်းကို၊ ဝိမေန္တော-ပယ်ဖျောက်လျက်၊ (ပယ်ဖျောက်သည့်အနေအားဖြင့်)၊ သဿမဏ ဗြာဟ္မဏိံ ပဇံတိ-သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံဟူ၍၊ အာဟ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌာနံ- မြတ်ကုန်မြတ်ကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ သစ္ဆိကတဘာဝံ– မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပကာသေတွာ– ထင်ရှားပြတော်မူပြီး၍၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ သမ္မုတိဒေဝေ– သမ္မုတိနတ်ဟူသော မင်းတို့ကိုရင်း၊ အဝသေသမနုဿေစ – သမ္မုတိနတ်မှကြွင်းသောလူတို့ကိုရင်း၊ ဥပါဒါယ – ဥဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေန - မြတ်သောဂတိကို ပိုင်းခြားခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ သေသ သတ္တလောကဿ–ကြွင်းသောသတ္တလောက၏၊ ဝါ- ကို၊ သစ္ဆိကတဘာဝံ- မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပကာသေန္တော – ထင်ရှားပြလျက်၊ (ထင်ရှားပြသည့် အနေအားဖြင့်)၊

× × × × × × ×

ကေဂ်ုလိယာ။ ။ “မဟာနုဘာဝေါ” အရ တန်ခိုးကြီးပုံကို တစိတ်တဒေသလောက်မျှ ထုတ်ပြလို၍ “ကေဂ်ုလိယာ၊ပေ၊အာလောက် ဖရတိ” ဟု မိန့်သည်။ [ကေဂ်ုလိယာတိအာဒိ ကေဒေသေန မဟာနုဘာဝတာဒဿနံ၊–ဋီကာသစ်။]

သဒေဝမနုဿန္တိ - ဟူ၍၊ အာဟ – ပြီ၊ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တ္ထေ - ဤ သဒေဝကံ အစရှိသောသဒ္ဒါတို့၌၊ ဘာဝါနုက္ကမော- သူတပါးတို့၏အလိုအား ဖြင့် ပုဒ်တို့၏အစဉ်တည်း။

ပန – ဝါဒန္တရကား၊ ပေါရာဏာ - ရှေး၌ဖြစ်ပေါ်, ဆရာတော်တို့သည်၊ အာဟု-မိန့်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ သဒေဝကံတိ - သဒေဝကံဟူသည်ကား၊ ဒေဝေဟိ- အရူပဗြဟ္မာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ (ဝတ္တမာနံ - ဖြစ်သော၊) အဝ

× × × × × × ×

ဘာဝါနုက္ကမော။ ။ဘာဝသဒ္ဒါသည် "ဘာဝေါ ပဒတ္ထေ သတ္တာယ, မဓိပ္ပါယ ကြိယာသုစ" ဟူသော အဘိဓာန် (၈၀၇) လာ အနက်တို့တွင် အဓိပ္ပါယ (အလို) အနက် ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ " ဘာဝဝသေန (ပရေသံ အဇ္ဈာသယဝသေန) သဒေဝကန္တိ အာဒီနံ ပဒါနံ အနုက္ကမော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ ဘာဝကို "အဇ္ဈာသယ" (အလိုဆန္ဒ) ဟု ဖွင့်၏၊ [ဘာဝေန - သူတပါးတို့၏ အလိုအားဖြင့် + အနုက္ကမော – သဒေဝကံစသော ပုဒ်တို့၏ အစဉ်တည်း၊ ဘာဝါနုက္ကမော–စဉ်။]

ဆိုလိုရင်းကား – " အဘယ့်ကြောင့် သဒေဝကံပုဒ်ကို ဥုးစွာ ဟောတော်မူရ သနည်း" ဟု မေးလိုသော ဘာဝ (အလို) သည် တရားနာသူတို့မှာ ဖြစ်၏၊ ထိုအလိုကို ဖြေသောအားဖြင့် " သဒေဝကဝစနေန ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော သဗ္ဗဿ လောကဿ သစ္ဆိကတဘာဝံ အာဟ" ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်၊ "ဥက္ကဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ဒေဝအရ အရူပဗြဟ္မာကိုယူပြီးလျှင် ထိုဗြဟ္မာကြီးကို ပဓာနပြု၍ အလုံးစုံသောလောကကို မျက်မှောက် ပြုတော်မူနိုင်ကြောင်းကို သဒေဝကံသဒ္ဒါက ပြနိုင်သောကြောင့် သဒေဝကံ သဒ္ဒါကို ရှေးဥုးစွာ ဟောတော်မူပါသည်" ဟူလို။

သမာရကံ စသည်။ ။ ထို့နောက်ဒ် " မာရ်နတ်မင်းကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်လေ သလော" ဟုရင်း "ဗြဟ္မာမင်းကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်လေသလော" ဟုရင်း, "ဆန့်ကျင်ဘက် လုပ်နေကြသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်လေသလော" ဟုရင်း "လူမင်း များနှင့် လူအများကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်လေသလော " ဟုရင်း တွေးတောသော အလို သည်ဖြစ်၏၊ ထိုအလိုအားလျော်စွာ မေးဘွယ်တို့ကို ဖြေဆိုသည့်အနေအားဖြင့် သမာရ ကံစသော ပုဒ်များကို အစဉ်အတိုင်း ဟောတော်မူရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ ဘာဝါနုက္ကမောနှင့် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌လာသော အနု သန္ဓိက္ကမောသည် အဓိပ္ပါယ်သဘောသွားအားဖြင့် အတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဋီကာ သစ်၌ "ဘာဝဝသေန အနုသန္ဓိက္ကမောဝါ ဘာဝါနုက္ကမော" ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် "အယမေဝ ဝါ ပါဌော–အနုသန္ဓိက္ကမောသည်ပင် ပါဌ်ရင်း" ဟုလည်း ဖွင့်သည်။

သဒေဝကံ။ ။ "သဟ + ဒေဝေဟိ ယော ဝတ္တတီတိ သဒေဝကော" ဟု ဝိဂြိဟ် ပြုရာ၌ "ယော - အကြင် ကာမ, ရူပ, အရူပလောကသည်" ဟု စွဲသောအခါ "သဒေဝ ကော" အရ ဒေဝနှင့်တကွဖြစ်သော ကာမ, ရူပ, အရူပလောကအားလုံးရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒေဝေဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ၌လည်း နည်းတူ။ [တတ္ထ အညပဒေန နိရဝသေသ သတ္တလောကဿ ဂဟိတတ္တာ သဗ္ဗတ္ထ (အလုံး စုံသော ၃ ပုဒ်လုံး၌) အဝသေသလောကံတိ အနဝသေပရိယာဒါနံ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

သေသလောကံ-ကြွင်းသောလောကကို၊ သမာရကံတိ-ကား၊ မာရေန-မာရ်နတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ဝတ္တမာနံ)၊ အဝသေသလောကံ- ကို၊ သ ဗြဟ္မကံတိ– ကား၊ ဗြဟ္မေဟိ–ရူပဗြဟ္မာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ(ဝတ္တမာနံ)၊ အဝသေသလောကံ- ကို၊ [အဘိညာစသည် ၌စပ်။] ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ သတ္ထေပိ – အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဘဝူပဂေ–ဘုံ ၃ ပါးသို့ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ သတ္ထေ - သတ္တဝါတို့ကို၊ တီဟိ–၃ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ တီသု-၃ ပါးကုန်သော၊ ပဒေသု – သဒေဝကံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ပက္ခိပိတ္ဝာ - ထည့်၍၊ ပုန - တဖန်၊ ဒ္ဝိဟိ - ၂ ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ - တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယန္တော - ထက်ဝန်းကျင်ယူတော်မူလိုသည်၊ ဝါ–သိမ်းကျုံး၍ယူတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ သဿမဏာ၊ပေ၊မနသိံတိ- ဟူ၍၊ အာဟ– မိန့်တော်မူပြီ၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပဒ္မဟိ–၅ ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ တေန တေန အာကာရေန–ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ ဓာတုကမေဝ – ၃ ပါးသော ဓာတ်ကိုသာ၊ ပရိယာဒိန္နံ – ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်ပြီ၊ ဝါ- သိမ်းကျုံး၍ ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ (အာဟု)။

× × × × × × ×

တိဘဝူပဂေ။ ။ကာမဘဝ , ရူပဘဝ , အရူပဘဝကို “ တိဘဝ ” ဟု ဆိုသည်၊ တိဘဝံ + ဥပဂစ္ဆန္တီတိ တိဘဝူပဂါ၊ ကာမဘဝသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို “သ မာရကံ” ပုဒ်၌ဆင်း , ရူပဘဝသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သောသတ္တဝါတို့ကို “သဗြဟ္မကံ” ပုဒ်၌ဆင်း , အရူပဘဝသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သောသတ္တဝါတို့ကို “ သဒေဝကံ ” ပုဒ်၌ဆင်း ထည့်ထားသည်ကို“တီသု ပဒေသု ပက္ခိပိတ္ဝာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “သဒေဝကံ”၌ ဒေဝအရ အပရောနယော၌ ဖွင့်ပြခဲ့သော အရူပဗြဟ္မာကို ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒအားဖြင့်ယူပါ။

မုတ်ချက်။ ။“ဒေဝ”အရ အောက် နံတ်ပြည်ငါးထပ်ရှိ နတ်အပေါင်းကိုယူလျှင် “သဒေဝကံ သမာရကံ” ၂ ပုဒ်ဖြင့် ကာမဘဝူပဂ သတ္တဝါတို့ကိုသာ ယူရာရောက်သောကြောင့် “ တီဟာကာရေဟိ တီသုပဒေသု ပက္ခိပိတ္ဝာ ”ဟူသော စကားနှင့် မထပ်မိဘဲ ရှိလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် သဒေဝကံ၌ “ဒေဝ”အရ အရူပဗြဟ္မာကို ယူသင့်ပါသည်။

တီဟာကာရေဟိ။ ။“ ၃ ပါးသော အခြင်းအရာ ” ဟူသည် ဒေဝတို့နှင့်တကွဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ, မာရနှင့်တကွဖြစ်ခြင်းဟူသောအခြင်းအရာ, ဗြဟ္မာတို့နှင့်တကွဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတို့တည်း၊ ဤလောကကြီးသည် “ ဒေဝတို့နှင့်လည်းတကွဖြစ်, မာရနှင့်လည်း တကွဖြစ်, ဗြဟ္မာတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သည်”ဟူလို။ [တီဟာကာရေဟိတိ ဒေဝမာရ ဗြဟ္မသဟိတတာ သခ်ါတေဟိ တီဟိ ပကာရေဟိ၊–ဋီကာ။]

တေ ဓာတုကမေဝ။ ။ တိသော+ဓာတုယော တိဓာတုကံ၊ တိဓာတုကံယေဝ တေဓာတုကံ (သွတ္ထ၌ ဏပစ္စည်း၊) “၃ ပါးသောဓာတ်” ဟူသည် ကာမလောကဓာတ်, ရူပလောကဓာတ် , အရူပလောကဓာတ် ဟု ခေါ်အပ်သော သြကာသလောကတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သဒေဝကံ စသည်တို့အရ သြကာသလောကလည်း ရ၏” ဟု သိပါ။ [တိဘဝူပဂေ သတ္ထေတိ ဝတ္ဝာ (သတ္တလောကကို ဆိုပြီး၍) တေ ဓာတုကမေဝါတိ ဝဒန္တော သြကာသလောကေန သဒ္ဓိံ သတ္တလောကော ဂဟိတောတိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ပန—အဘိုတပါးကား၊ သယံ၊ပေ၊ပဝေဒေတီတိတ္ထေ-သယံ၊ပေ၊ပဝေဒေတိ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ သယန္တိ – သယံဟူသည်ကား၊ သာမံ – ကိုယ်တော်တိုင်၊ အပရနေယျော-သူတပါးတို့ မသိစေအပ်သည်၊ ဝါ-သူတပါးတို့ဆောင်ပြအပ် သောတရား မရှိသည်၊ ဟုတွာ–၍၊ အဘိညာတိ-ကား၊ အဘိညာယ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၍၊ အဓိကေန-လွန်ကဲသော၊ ဉာဏေန–သဗ္ဗညုတာဉာဏ် တော်ဖြင့်၊ ဥတွာ- သိတော်မူ၍၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤကားအနက်။

× × × × × × ×

အပရနေယျော ။ ။ "ပရေဟိ အနဘိဇာနာပေတဗ္ဗော" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "နေယျော၌ နီဓာတ်သည် သိခြင်းအနက်ဟော, ကာရိတ်ကြေ, ဏျပစ္စည်း" ဟု ကြံစေ လိုဟန်တူ၏၊ ဤအတိုင်းလည်း အနက်ပေးရိုးရှိ၏၊ ["အတ္ထသ+ဒုန္ဒယတာ" ဟူသော ကစ္စည်း ပဌမဆုံးသုတ်အဖွင့်၌ " မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သည်၏အဖြစ်သည် " ဟုပင် ပေးကြ၏။]

တနည်း။ ။ဒုကအဂ်ုတ္တရ, ပဌမပံ, ၂-ဝင်, ၁၀-သုတ် အဌကထာ၌"အတ္ထောပိ ဒုန္ဒယော"ကို " အဌကထာနာမ ဒုန္ဒယာ ဒုန္ဒီဟာရာ " ဟု ဖွင့်၏၊ ဒုန္ဒီဟာရာသည် ဒုန္ဒယ၌ နီဓာတ်, ခပစ္စည်း၏ "ဆောင်အပ်"ဟူသော အနက်ကို ဖွင့်သောအဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း "နီတဗ္ဗောတိ နေယျော၊ [ဏျပစ္စည်း, ယတလုံးလာ။] ပရေဟိ+ နေယျော ပရနေယျော၊ နတ္ထိ+ ပရနေယျော ယဿာတိ အပရနေယျော – သူတပါးတို့ ဆောင်ပြအပ်သော တရားမရှိ (သူတပါးတို့က ဆောင်ပြမှ သိသူ မဟုတ်, ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ဖြင့် သိသူ)"ဟု အဓိပ္ပါယ်မှန် ထွက်နိုင်ပါသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ဤအဓိပ္ပါယ်အတိုင်းဆိုလျှင် "အတ္ထသ ဒုန္ဒယတာ"၌"အတ္ထသ-အနက်၏၊ ဝါ–ကို၊ ဒုန္ဒယတာ–မကောင်းသဖြင့် ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်" ဟု ၎င်း, "ဧသေဝ နယော"၌ "ဧသေဝ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောအစီအရင်သည်ပင်၊ နယော-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ကြောင်းနည်းတည်း"ဟု၎င်း ပေးသင့်ပါသည်။

သယံ အဘိညာ ။ ။ဤပုဒ်ကို ဗြဟ္မဇာလသုတ်, ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက သဿတဝါဒ၌ " အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန " ဟုသာ ဖွင့်ခဲ့၏၊ " ဥတွာ "ဟု မပါ၊ ထို့ကြောင့် ထို အဘိညာ၌ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော ယအက္ခရာ ကြေသည် ဟု ကြံခဲ့ရသည်၊ ဤ၌ကား "တွာ၏ ကာရိယ ယအက္ခရာကြေသည်"ဟု မှတ်ပါ။

အဘိညာ အရကိုလည်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ကောက်သောနည်း, ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ကို ကောက်သောနည်းအားဖြင့် ၂ နည်းပြခဲ့ရသည်၊ ထိုသို့ ၂ နည်း ပြရခြင်းမှာ ထိုနေရာ၌ " ယေ ဓမ္မေ "ဟူသော ကံပုဒ်က သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို ရသောကြောင့် " အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ – ထူးကဲသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ် တော်ဂုဏ်တို့ကို မျက်မှောက်ပြု၍"ဟု၎င်း, "ထူးကဲသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်ဖြင့် သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဂုဏ်တို့ကို မျက်မှောက်ပြု၍ " ဟု၎င်း, အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် သူ့နေရာနှင့်သူဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဤ၌ကား ကံပုဒ်က"လောက, ပဇာ"ဖြစ်သောကြောင့် " ထူးကဲလွန်မြတ်သော သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဖြင့် လောကကို၎င်း, ပဇာကို၎င်း သိတော်မူ၍"ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူရသည်။

သစ္ဆိကတွာတိ - ကား၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်ကို၊ ကတွာ– ၍၊ ဧတေန- ဤ သစ္ဆိကတွာဟူသောပါဠိဖြင့်၊ အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပေါ–အနုမာနအစရှိသော သိခြင်းကို ပယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ– ကို၊ ကတော – ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပဝေဒေတီတိ-ဟူသည်ကား၊ ဗောဓေတိ ဥပေတိ-သိစေတော်မူ၏၊ ပကာသေတိ– ထင်ရှားပြတော်မူ၏။

သောဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ ၊ ပေ ၊ ပရိယောသာနကလျာဏန္တိ– ကား၊ သောဘဂဝါ–သည်၊ သတ္တေသု- သတ္ဝာတို၌၊ ကာရုညတံ–သနားခြင်းရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပတိစ္စ-စွဲ၍၊ အနုတ္တရံ- အတူမရှိ မြတ်သော၊ ဝိဝေကသုခံ- ဝိဝေကချမ်းသာကို၊ ဝါ-ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကို၊ ဟိတ္ဝာပိ-စွန့်တော်မူ၍လည်း၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေတိ– ဟောတော်မူ၏၊ တဉ္စ – ထိုတရားတော်ကိုလည်း၊ အပ္ပံဝါ- အနည်းငယ်ကိုသော်ငှင်း၊ ဗဟုံဝါ - များစွာကိုသော်ငှင်း၊ ဒေသေန္တော- ဟောတော်မူလသော်၊ အာဒိကလျာဏာဒိပ္ပကာရမေဝ–အာဒိကလျာဏအစရှိသော အပြားရှိအောင်သာလျှင်၊ ဒေသေတိ - ၏၊ အာဒိမှိပိ– အစ၌လည်း၊ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ- ကောင်းသည်ကို၊ အနဝဇ္ဇမေဝ–အပြစ်မရှိသည်ကိုသာလျှင်၊ ကတွာ – ၍၊ ဒေသေတိ – ၏၊ မဇ္ဈေပိ – အလည်၌လည်း၊ (ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ- ကို၊ အနဝဇ္ဇမေဝ- လျှင်၊ ကတွာ ဒေသေတိ၊) ပရိယောသာနေပိ–အဆုံး၌လည်း၊ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ-ကို၊ အနဝဇ္ဇမေဝ-လျှင်၊ ကတွာ ဒေသေတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ဤပုဒ်များ၏ အဖွင့်ကိုလည်း ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ၌ ပြထားပြီ။]

တတ္ထ – ထို သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အစရှိသော ပါဋိရပ်၌၊ ဒေသနာယ– ပရိယတ္တိဒေသနာတော်၏၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသနံ-အစအလယ်အဆုံးသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ သာသနဿ-ပဋိပတ်သာသနာတော်၏၊ (အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ- သည်၊) အတ္ထိ - ၏၊ တာဝ - သာသနမှ ရှေးဥုးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဌာယ - ညွှန်ပြအပ်သော၊) ဒေသနာယ - ပရိယတ္တိဒေသနာတော်၏၊ (အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ- ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) စတုပ္ပဒိကာယပိ – လေးပါဒ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂါထာယ-ဂါထာ၏၊ ပဌမပါဒေါ-သည်၊ အာဒိနာမ–အစမည်၏၊[ဤ ပိသဒ္ဒါ အတွက် အယူအဆအမျိုးမျိုးကို ပါရာဇိကဏ်၌ဘာသာဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

× × × × × × ×

ဒေသနာယ။ ။“ ဒေသကာယတ္တေန အာဏာဒိဝိဓိနာ အတိသဇ္ဇနံ ပဗောဓနံ ဒေသနာတိ သာ ပရိယတ္တိဓမ္မဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ [ဋီကာဖွင့်အဓိပ္ပါယ်ကို “ ဒေသနာသာသနကထာဘေဒံ ”အဖွင့် ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။] ဆိုလိုရင်းကား– “ အာဏာစသော အစီအရင်ဖြင့် ဝေနေယျတို့အား တရားပေးခြင်း, (သိအောင်ဟောပြောခြင်း) ကို “ဒေသနာ”ဟု ခေါ်ရသည်”ဟူလို၊ ဟောအပ်သော ပရိယတ်တရားရအောင်ကား “ဒေသီယတေတိ ဒေသနာ” ဟု ကမ္မသာဓနပြုပါ။

တတော-ထိုပဌမပါဒမှနောက်၌၊ ဒွေ-နှစ်ပါဒတို့သည်၊ မဇ္ဈံနာမ-အလယ်မည်၏၊ အန္တေ- အဆုံး၌၊ ဧကော- တပါဒသည်၊ ပရိယောသာနံနာမ- အဆုံးမည်၏၊ ဧကာနုသန္ဓိကဿ- တခုသော အနုသန္ဓေရှိသော၊ သုတ္တဿ- သုတ်၏၊ နိဒါနံ-နိဒါန်းသည်၊ အာဒိ- အစမည်၏၊ ဣဒမဝေါစာတိ– ဣဒမဝေါစ အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ ပရိယောသာနံ – အဆုံးမည်၏၊ ဥဘိန္နံ - အစ အဆုံး ၂ ပါးဘို့၏၊ အန္တရာ-အကြားသုတ္တန်သည်၊ မဇ္ဈံ-အလယ် မည်၏၊ အနေကာနုသန္ဓိကဿ– တပါးမက များစွာသော အနုသန္ဓေရှိသော၊ သုတ္တဿ- သုတ်၏၊ ပဌမာနုသန္ဓိ–ပဌမအနုသန္ဓေသည်၊ အာဒိ- ၏၊ အန္တေ- အဆုံး၌၊ အနုသန္ဓိ–အနုသန္ဓေသည်၊ ပရိယောသာနံ- ၏၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဧကောဝါ- တခုသော အနုသန္ဓေသည် သော်ငှင်း၊ ဒွေဝါ – ၂ ခုသော အနုသန္ဓေတို့သည် သော်ငှင်း၊ ဗဟူဝါ–များစွာသော အနုသန္ဓေတို့သည်သော်ငှင်း၊ မဇ္ဈမေဝ– အလယ်ချည်းသာတည်း။....ပန-ကား၊ သာသနဿ - ပဋိပတ္တိသာသနာတော်၏၊ သီလသမာဓိ

× × × × × × ×

သာသနဿ ပန။ ။[ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာနှင့် ဤအဋ္ဌကထာသည် ဤနေရာ၌ ဖွင့်ပုံချင်းမတူပါ၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပါယ်လည်း အနည်းငယ်ကွဲပါသည်။] "သာသန" ဟူသည် အဆုံးအမတော်တည်း၊ ထို အဆုံးအမသည် အဆုံးအမခံရသော သာသိတဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်၌တည်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမခြင်းဟူသော ယထာပရာဓသာသနစသည်ဖြင့် ၃ မျိုးကွဲပြားပုံကို "ဒေသနာသာသနကထာဘေဒံ"အဖွင့် ပါရာဇိကဏ် နိဒါန်း ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

သာသန၏အရကောက်။ ။သာသိတဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်သည် ထို သာသန (အဆုံးအမ) တော်ကိုလိုက်နာ၍ မိမိ၌ရှိသော ကိလေသာအပြစ်များကို တဒင်္ဂပဟာန် စသည်ဖြင့် ပယ်ရှားရ၏၊ ထို ပယ်ရှားကြောင်းအကျင့်ကား ပဋိပတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သာသန" အရ ပဋိပတ္တိသာသနာကို ယူစေလိုသောကြောင့် "သာသနဿ ပန သီလသမာဓိ ဝိပဿနာ အာဒိနာမ" စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ [တံ (ထိုသာသနကို) ပဋိပတ္တိဓမ္မဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အာဟ–သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာတိ အာဒိ၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ ထို ပဋိပတ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ပဋိဝေဓကို မဇ္ဈေကလျာဏ, ပရိယောသာနကလျာဏ အဖြစ်ဖြင့် ယူလတံ့ဖြစ်သောကြောင့် ထို ပဋိဝေဓသာသနာကို လည်း သာသနအရ၌ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူပြီးဟုပင် မှတ်ပါ။

ဝိမတိဋီကာ။ ။ ဝိမတိ ဋီကာ၌ကား "သာသနဓမ္မောတိ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓ သာသနဿ ပကာသကော ပရိယတ္တိဓမ္မော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို၌ "သာသန"အရ ပဋိပတ္တိ ပဋိဝေဓကို ကောက်၍ "ဓမ္မ" အရ ပရိယတ္တိဓမ္မကို ကောက်၏၊ ထို ဝိမတိအလို ဤ "သာသနဿ"အရ၌လည်း ပဋိပတ္တိ ပဋိဝေဓ ၂ မျိုးလုံးပင် ယူစေလိုဟန်တူသည်၊ ထိုသို့ ယူလျှင်လည်း မင်္ဂသည် သာသနာတော်၏အလယ်, ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သည် သာသနာတော်၏ အဆုံးဟူသောစကားနှင့် ထပ်မိပေသည်သာ။

ဝိပဿနာ-သီလ, သမာဓိ, ဝိပဿနာသည်၊ အာဒိနာမ- ၏၊ စ-သာဓကကား၊ ကောစာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ , သီလဥ သုဝိသုဒ္ဓံ , ဒိဋ္ဌိစ ဥဇုကာတိ- ဟူသော၊ တေံ(သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊(ဘဂဝတာ)ဝိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊[ကုသလာနံ–ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တရားတို့၏၊ အာဒိ- အစသည်၊ ကောစ – နည်း၊ သုဝိသုဒ္ဓံ – အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ သီလဥ - သီလသည်ရင်း၊ ဥဇုကာ – ဖြောင့်မှန်သော၊ ဒိဋ္ဌိစ– ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဟူသော ဒိဋ္ဌိသည်ရင်း၊ ဝါ- ဝိပဿနာဉာဏ်ဟူသော ဒိဋ္ဌိသည်ရင်း၊ (ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ အာဒိ-အစတည်း၊) ပန-ကား၊ အတ္ထိ၊ပေ၊အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝုတ္တော – ဟောတော်မူအပ်သော၊ အရိယမဂ္ဂေါ– အရိယမဂ်သည်၊ မဇ္ဈံနာမ - ၏။ [ဘိက္ခဝေ - တို့၊ တထာဂတေန - သည်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ – ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်သော၊ မဇ္ဈိမာပဋိပဒါ – မဇ္ဈိမပဋိပတ် အကျင့်မြတ်သည်၊ အတ္ထိ-၏။]

× × × × × × ×

သီလ၊ပေ၊အာဒိနာမ။ ။ ဘုရား အဆုံးအမတော်၏ ပြည့်စုံခြင်း(အကျိုးရ) ဟူသည် ချာန် မဂ်ဖိုလ်ဟူသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတည်း၊ ထိုဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏အကြောင်းရင်းမှာ သီလ သမာဓိ ပညာသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာပညာကို သာသနာ၏အစ"ဟု ဆိုသည်။ [သီလသမာဓိဝိပဿနာ အာဒိနာမ, သာသနသမ္ပတ္တိ ဘူတာနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာနံ မူလဘာဝတော၊–ဋီကာသစ်။]

ကော စာဒိ၊ပေ၊ဥဇုကာ။ ။[မဟာဝဂ္ဂ, သတိပဋ္ဌာနသံယုတ်, အမ္ဗပါလိဝဂ် (၃) သုတ်တည်း။] ကုသလာနံ ဓမ္မာနံကို "အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် အနဝဇ္ဇအနက်ကို ယူပါ – ဟူလို၊ မှန်၏ – သီလနှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ကုသိုလ် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့၏ အစသာ မက, ကြိယာဖြစ်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့၏လည်း အစဖြစ်သည်။

သီလဥ၊ပေ၊ဒိဋ္ဌိစ။ ။ထို အဋ္ဌကထာ၌ "ဒိဋ္ဌိတိ ကမ္မဿကတာဒိဋ္ဌိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ကား ရှေ သာဓျစကားနှင့်လိုက်အောင် "ဒိဋ္ဌိ" အရ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဋ္ဌိစ"ကို ဝိပဿနာ၏ သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်၊ ဤ သာဓကပါဋ္ဌိတော်ဝယ် သီလနှင့် ဒိဋ္ဌိ(အစနှင့် အဆုံး) ကိုသာ တိုက်ရိုက်ပြ၏၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် အလယ်ဖြစ်သော သမာဓိကို မိဂပဒဝဋ္ဌနနည်း, အာဒိအန္တ ဒီပကနည်းအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား အဝိနာဘာဝနည်းဖြင့် သမာဓိကိုယူပါ– ဟု ဆို၏။ [ဒိဋ္ဌိတိ ဝိပဿနာ၊ အဝိနာဘာဝတော ပနေတ္ထ သမာဓိဂ္ဂဟဏံ၊– ဋီကာသစ်။]

အတ္ထိ၊ပေ၊မဇ္ဈံနာမ။ ။[မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်(သုတ်ရှာမတွေ)။] အန္တဒွယဟု ဆိုအပ်သော ကာမသုခလ္လိကအကျင့်, အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့် ၂ ပါးမှ ကင်းခြင်းကြောင့် လောကုတ္တရာ အရိယာမဂ်ကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဟု ဟောတော်မူ၏၊ သို့သော် သမ္မာပဋိပတ္တိဟူသော လောကီမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလည်း အစဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ ဟူသော အာရမ္ဘ, ပြီးစီးသော ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် အကျိုးဟူသော နိပ္ပတ္တိတို့၏အလယ်၌ဖြစ်သော

ဖလဥ္ဆေဝ – ဖိုလ်သည်ရင်း၊ နိဗ္ဗာနဥ္ဆ – နိဗ္ဗာန်သည်ရင်း၊ ပရိယောသာနံ နာမ-၏၊ ဟိ- မှန်၊ (တနည်း) ဟိ- သာဓကကိုပြဉ်းအံ့၊ တေဒတ္ထမိဒံ၊ပေ၊တေံ ပရိယောသာနန္တိ တ္ထေ – ဟူသော၏ပါဌ်၌၊ ဖလံ - ဖိုလ်ကို၊ ပရိယောသာနန္တိ– ပရိယောသာနဟူ၍၊ ဝုတ္တံ – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဗြာဟ္မဏ – ပုဏ္ဏား၊ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ–၏ဗြဟ္မစရိယသည်၊ တေဒတ္ထံ–၏ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အကျိုး

× × × × × × ×

ကြောင့် လောကုတ္တရာမဂ်နှင့် မဇ္ဇိမအဖြစ်ချင်း တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ၏ ပါဋ္ဌိတော်သည် ပဋိပတ်သာသနာတော်၏ မဇ္ဇိမအဖြစ်၌ သာဓကဖြစ်နိုင်ပေသည်။ [ကာမံ သုတ္တေ အရိယ မဂ္ဂဿ အန္တဒ္ဒယဝိဂမေန တေသံ မဇ္ဇိမပဋိပဒါဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ မဇ္ဇိမဘာဝသာမညတော ပန သမ္မာပဋိပတ္တိယာ အာရမ္ဘနိပ္ဖတ္တိနံ (အားထုတ်စနှင့် အပြီးတို့၏) အမဇ္ဇိမ ဘာဝဿာပိ သာဓကဘာဝေ ယုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဖလဥ္ဆေဝ နိဗ္ဗာနဥ္ဆ။ ။ "ဖလ" အရ ဖိုလ်စိတ်ရသော်လည်း ထို ဖိုလ်စိတ်သည် သ ဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် ထိုနိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်နေရကား ဖိုလ်ကိုလည်း ပရိယောသာနဟု ဆိုရ၏၊ နိဗ္ဗာန်ကား အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဖြစ်သောကြောင့် ကေန် ပရိယောသာနပင် ဖြစ်ပေသည်။ [သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန ဓာတုဝသေန ဖလံ ပရိယော သာနံနာမ, အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုဝသေန ပန နိဗ္ဗာနံ၊–ဋီကာသစ်။]

တနည်း။ ။ မဇ္ဇေကလျာဏဖြစ်သော မဂ်တရား၏ နိပ္ဖတ္တိ (ပြီးစီးခြင်း) သည် ဖိုလ်နှင့်စပ်၍ရင်း နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းအားဖြင့်ရင်း ဖြစ်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား– ဖိုလ်သည် မဂ်၏အပြီး ပရိယောသာနဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်လည်း မဂ်၏ မျက်မှောက်ပြုရာ ပရိ ယောသာန ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပဋိပတ်သာသနာ၏ ပရိယောသာန ကလျာဏကို ဆိုသည်။ [မဂ္ဂဿ နိပ္ဖတ္တိ ဖလဝသေန နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယစ ဟောတိ, (ဘာ့ကြောင့်နည်း) တတော ပရံ ကတ္တဗ္ဗာဘာဝတော– ထိုဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်မှနောက်၌ သာသနာတော်နှင့်စပ်၍ ပြုဘွယ်ကိစ္စမရှိတော့ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိဝါ ဧဝံ ဝုတ္တံ-၏သို့ နှလုံးသွင်း၍သော်လည်း ၏သို့ "ဖလဥ္ဆေဝ နိဗ္ဗာနဥ္ဆ ပရိယောသာနံ"ဟု ဆိုအပ်ပြီ။]

တေဒတ္ထမိဒံ။ ။၏ပါဋ္ဌိသည် မူလပဏ္ဏာသ စူဋ္ဌသာရောပမသုတ်ပါဋ္ဌိတော်တည်း၊ ထိုပါဋ္ဌိတော်၌ "ယာစ ခေါ အယံ ဗြာဟ္မဏ အကုပ္ပါ စေတောဝိမုတ္တိ"ဟု မိန့်တော်မူပြီး လျှင် " တေဒတ္ထမိဒံ ဗြာဟ္မဏ " စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူရကား အကုပ္ပစေတော ဝိမုတ္တိ (မပျက်နိုင်သော အရဟတ္တဖိုလ်) ကို ဗြဟ္မစရိယ (ပဋိပတ္တိသာသနာ) ၏ အဆုံးဖြစ် ကြောင်း သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ၏ပါဋ္ဌိတော်သည် ဖလံ ပရိယောသာနံ၏ သာဓကဖြစ်နိုင် သည်။ [ဗြာဟ္မဏဟူသည် "ပိဂ်လကောစ္ဆ" ပုဏ္ဏားတည်း၊ ၏ပါဋ္ဌိတော်၌ "တသ္မာ တိဟ တွံ"ဟု မရှိ။]

ဋီကာသစ်။ ။ တေဒေဝ ဖလံ + အတ္ထော ယဿာတိ တေဒတ္ထံ (ဗြဟ္မစရိယံ)။ [ပါဋ္ဌိတော်၌"အကုပ္ပါ စေတော ဝိမုတ္တိ"ကို တေံဖြင့် စွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့်"သော+ အတ္ထော ယဿာတိ တေဒတ္ထံ"ဟု ရှိမှ ထုံးစံကျမည်။] " တေံသာရံ, တေံပရိယောသာ နံ" ၌လည်း နည်းတူ၊ သော + သာရော ယဿာတိ ဟု ပြု၊ သမာသ်ပြီးသောအခါ "တေ"ဟု ဖြစ်ပြီးမှ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ " တေံသာရံ, တေံပရိယောသာနံ "ဟု ပြီးရသည်။

ရှိ၏၊ ဝါ – ၌ အကုပ္ပစေတောဝိမုတ္တိ ဟူသော အကျိုးရှိ၏၊ တေံသာရံ – ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အနှစ်ရှိ၏၊ ဝါ- ၏၊ တေံပရိယောသာနံ- ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အဆုံးရှိ၏၊ ဝါ- ၏]နိဗ္ဗာနောဂဓံဟိ ၊ပေ၊ နိမ္မာနုပရိယောသာန ဒ္ဒီ ဏ္ဍေ - ဟူသော၌ပါဠိ၌၌၊ နိမ္မာနံ–နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယောသာနဒ္ဒီ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ [“ဓမ္မဒိန္နာ ဘိက္ခုနီ ဖြေဆိုအပ်ပြီ”ဟူလို။] [အာဝုသော ဝိသာခ-ဒါယကာ ဝိသာခ၊ နိဗ္ဗာနောဂဓံ–နိမ္မာန်သို့သက်ဝင်သော၊ နိဗ္ဗာနပရာယဏံ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာလွန်ရောက်အပ်သောတရား ရှိသော၊ ဝါ – နိမ္မာန်ဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသော၊ နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အဆုံးရှိသော၊ ပြဟ္မစရိယံ – မြတ်သော အကျင့်ဟူသော သာသနပြဟ္မစရိယကို၊ ဝုဿတိ-ကျင့်သုံးအပ်၏။]

[“ အတ္ထဒ္ဒါရ, ရလတ်က , အဓိပ္ပေတတ္ထ , ကောက်မြှုတ် ”.... နှင့်အညီ ဒေသနာ၏ဂုဏ်း, သာသန၏ဂုဏ်း အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနကို အတ္ထဒ္ဒါရအဖြစ် ဖြင့် ပြပြီး၍ အဓိပ္ပေတတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် “ ဣဓ ဒေသနာယ ”စသည်ကို မိန့်။] ဣဓ - ၌ သော မေ့မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဒေသနာယ – ပရိယတ် ဒေသနာတော်၏၊ အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနံ – အစ,

× × × × × × ×

နိဗ္ဗာနောဂဓံ ဟိ။ ။ဤပါဠိကား မူလပဏ္ဏာသ , စူဠဝေဒလ္လသုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ ထိုပါဠိတော်၌ ဝိသာခမည်သော (ခင်ပွန်းဟောင်း)ဥပါသကာအား ဓမ္မဒိန္နာမည်သော (ဇနီးဟောင်း) ရဟန္တာဘိက္ခုနီက “ နိဗ္ဗာန်သည် သာသနပြဟ္မစရိယ၏အဆုံး ” ဟု ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုပါဠိတော်သည် “ နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနံ ”၏သာဓက ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

နိမ္မာနောဂဓံ။ ။သြဂဓံကို “အဝ+ဂတံ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အဝကို သြပြု၊ (ဂန္ဓမ္ဗော, ဂန္ဓဗ္ဗော၌ကဲ့သို့) တကို ဓပြု၍ “သြဂဓံ”ဟု ဖြစ်၏၊ အဝသည် သက်ဝင်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “နိဗ္ဗာနောဂဓန္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စာနုရံ (နိဗ္ဗာန်၏အတွင်း၌ ဖြစ်၏) ၊ နိဗ္ဗာနံ အနုပဝိဋ္ဌံ (နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်၏) ” ဟု ထို အဋ္ဌကထာ၌ဆင်းပြ၊ “ နိဗ္ဗာနံ သြဂါဟေတွာ ဌိတံ နိဗ္ဗာနဉ္စောဂဓံ”ဟု ထိုဋီကာ၌ဆင်းပြ ဖွင့်သည်။

နိဗ္ဗာန ပရာယဏံ ။ ။ “ နိဗ္ဗာနံ ပရံ အယနံ အဿ ပရာ ဂတိ၊ န တတော ပရံ ဂန္ဆတီတိ အတ္ထော”– အဋ္ဌကထာ။ [ပရံ အယနံကို “ ပရာ ဂတိ ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အလွန်ရောက်အပ်သော တရားရှိသော ပြဟ္မစရိယ၊ “နိဗ္ဗာန်ထက်လွန်၍ မသွား၊ နိဗ္ဗာန်သာ အဆုံးရှိသော ပြဟ္မစရိယ” ဟူလို။]

ဣဓ ဒေသနာယ။ ။ပါဠိတော်၌ “ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ၊ပေ၊ သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဇနံ”ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌ သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဇနံ စသော သဒ္ဒန္တရိတ်ကိုထောက်၍ ဒေသနာ၏ အာဒိ မဇ္ဈ ပရိယောသာနကို အလိုရှိအပ်၏ ဟု ဆိုသည်။ [သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဇနန္တိအာဒိ သဒ္ဒန္တရသန္ဓိဓာနတော ဣဓ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနံ အဓိပ္ပေတံတိ ဝုတ္တံ၊– ဋီကာသစ်။]

အလယ်, အဆုံးကို၊ အဓိပ္ပေတံ – အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ - မှန်၊ [ဆရာတို့ကား "တေန"ကို ကြည့်၍ "ဟိ- ယသ္မာ" ဟု စွဲတော်မူကြသည်။] ဘဂဝါ- သည်၊ ဓမ္မံ - တရားတော်ကို၊ ဒေသေန္တော – ဟောတော်မူလသော်၊ အာဒိမှိ- အစ၌၊ သီလံ-သီလကို၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူ၍၊ မဇ္ဈေ– အလယ်၌၊ မဂ္ဂံ- မဂ်ကိုရင်း၊ ပရိယောသာနေ-အဆုံး၌၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်ကိုရင်း၊ ဒဿေတိ- ပြတော်မူ၏။

× × × × × × ×

ဘဂဝါ ဟိ။ ။ဒေသနာ၏ အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနသည် "ပဌမပါဒေါ အာဒိနာမ"စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သဒ္ဒါအထည်ကိုယ်အားဖြင့်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဟောအပ်သော အနက်အားဖြင့်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုတွင် သဒ္ဒါအားဖြင့် အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနဖြစ်ပုံမှာ ရှေ၌ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အနက်အားဖြင့် အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနဖြစ်ပုံကိုသာ ပြလိုရကား "ဘဂဝါ ဟိ" စသော ဒဋ္ဌိဝါကျကိုမိန့်သည်၊ ၏ ဒဋ္ဌိဝါကျကို ထောက်၍ပင် ဒေသနာ၏ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကို ပြရာ၌ အနက်အားဖြင့်လည်း ပြနိုင်ကြောင်းကို သိရပြန်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဧဝံ သဒ္ဒပဗန္ဓဝသေန (သဒ္ဒါအစဉ်နှင့် စပ်သဖြင့်) ဒေသနာယ ကလျာဏတ္တယဝိဘာဂံ (အာဒိကလျာဏစသော ၃ ပါးအပေါင်း၏ အထူးကို) ဒဿေတွာ (စတုပ္ပဒိကာယပိ ဂါထာယ ပဌမပါဒေါ အာဒိနာမစသည်ဖြင့် ပြပြီးဖြစ်၍) တဒတ္ထဝသေနပိ (ထိုဒေသနာ၏ အနက်ဖြစ်သော သီလအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်လည်း) ဒဿေန္တော ဘဂဝါဟိတိ အာဒိမာဟ၊.... အတ္ထတောပိ ဟိ တဿ (ထို ကလျာဏတ္တယဝိဘာဂ၏) အဓိပ္ပေတဘာဝံ ဟိသဒ္ဒေန သမတ္ထေတိ။

အာဒိမှိ သီလံ။ ။ထိုထိုတရားကိုဟောရာ၌ မဟောမီ "သီလစသော အဓိပ္ပါယ်ကို ငါဟောမည်" ဟု ဓမ္မကထိကသည် အစီအစဉ်ပြုပြီး ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ အစီအစဉ်ပြုပြီးမှ ရည်မှန်းအပ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မကို ဟောရသည်၊ ဒေသနာတော်၏ အနက်အ ဓိပ္ပါယ်များသည် သီလ- မဂ်- နိဗ္ဗာန်, ၏ ၃ မျိုးသာ မက, ဒါနကထာ သဂ္ဂကထာ ကာမာနံ အာဒီနဝကထာ နေက္ခမေအာနိသံသကထာ စသောအားဖြင့် များစွာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အာဒိမှိ သီလံ"စသော စကားသည် ဝိသေသအားဖြင့် ဆိုအပ်သောစကားတည်း။

သာမညယူရပုံ။ ။ သာမညအားဖြင့်ကား သီလသဒ္ဒါဖြင့် သီလနှင့်ဆက်သွယ်သော သသမ္ဘာရသီလကို (အဆောံအဥုး အဆက်အသွယ်နှင့် တကွဖြစ်သောသီလကို) ယူပါ၊ မဂ္ဂသဒ္ဒါဖြင့်လည်း သသမ္ဘာရမဂ္ဂကို (မဂ်ကိုရကြောင်း အဆောံအဥုး အကျင့်နှင့် တကွ မဂ်ကို) ယူပါ၊ နိဗ္ဗာနသဒ္ဒါဖြင့်လည်း သသမ္ဘာရနိဗ္ဗာနကို (နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း ဒါနသီလစသော သမ္ဘာရနှင့်တကွဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို) ယူပါ၊ "၏သို့ယူမှသာ ဒေသနာတော်၏ အနက်အားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်မည်" ဟူလို။

ဝိသေသပြု၍ ဆိုရပုံ။ ။"သီလ, မဂ်, နိဗ္ဗာန်"ဟူသော ဝိသေသအနက်ကိုသာ ဆိုရခြင်းမှာလည်း ပဋိပတ်သာသနာတော်၏ ပြည့်စုံမှုဝယ် သီလက အရင်းခံဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, မဂ်က အလယ်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, နိဗ္ဗာန်က အဆုံးဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, အာဒိကလျာဏံစသည်၌ ၏ ၃ ပါးကိုသာ အထူးအားဖြင့် ဆိုရပါသည်။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ သော ဓမ္မံ၊ပေ၊ကလျာဏန္တိ- ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေ ဟိ) ဝုတ္တံ- ပြီ။....တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊(ထိုသို့မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဟောတော်မူလသော် အစ၌ သီလကို ပြတော်မူ၍ , အလယ်၌ မဂ်ကို , အဆုံး၌ နိဗ္ဗာန်ကို ပြတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ အညေးပိ– မြတ်စွာဘုရားမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ဓမ္မကထိကော - ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မံ - ကို၊ ကထေန္တော- ဟောလသော်၊ အာဒိမှိ–အစ၌၊ သီလံ-ကို၊ ဒဿေယျ- ပြရာ၏၊ မဇ္ဈေ အလယ်၌၊ မဂ္ဂံ မဂ်ကို၊ ဝိဘာဝယေ - ထင်စွာပြရာ၏၊ ပရိယောသာနေစ – အဆုံး၌ကား၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝိဘာဝယေ- ရာ၏။ ["ပရိယောသာနမှိ-အဆုံး၌" ဟုလည်း ပြင်ကြ၏။]သော- ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ဖြင့်ဟောခြင်းသည်၊ ကထိကသဏ္ဌိတိ-ဓမ္မကထိက၏ တရားဟောသောအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်တံ့ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤကား အနုသာသနီတည်း။

သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနန္တိ (ဧတ္ထ)–သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဂူဋ္ဌတ္ထံ– လျှိဝှက်တိမ်မြုပ် ငုပ်နေသောအနက်ကို)၊ ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)– ထုတ်၍ ပြဉုးအံ့၊ ယဿ - အကြင် ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒေသနာ – ဒေသနာသည်၊ ယာဂုဘတ္တဣတ္ထိပုရိသာဒိဝဏ္ဏနာနိဿိတာ-ယာဂု,ထမင်း,မိန်းမ, ယောက်ျား အစရှိသည်ကို ချဲဖွင့်ခြင်းကို မှီသည်၊ ဝါ- ယာဂု, ထမင်း, မိန်းမ, ယောက်ျား အစရှိသည်ကို ချီးမွမ်းခြင်းကို မှီသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ သော - ထို ဓမ္မကထိက

× × × × × × ×

တေန ဝုတ္တံ။ ။"သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ"စသော ပါဋိတော်ကို ဖွင့်၍ ပြီးဆုံးပြီဖြစ်သောကြောင့် နိဂုံးအုပ်လိုရကူား "တေန ဝုတ္တံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ တချို့က လဒ္ဓဂဏ်ဟု ဆိုကြသတတ်။

[ဆောင်] တေန ဝုတ္တံ, တည်ပါဌ်ပြန်က, လဒ္ဓဂဏ်ပြ, ဆိုစကြ၏၊ နိဂုံး ထင်လှ, နောတတ္တ၊– စံကျောင်းနိယာမ်။

တသ္မာ၊ပေ၊သဏ္ဌိတိ။ ။ဤဝါကျသည် လဒ္ဓဂဏ်ပြ မဟုတ်, နိဂုံးလည်း မဟုတ်၊ သောတုတို့အား (တရားနာသူ, ဤစာကို လေ့လာသူတို့အား) နည်းပေးလမ်းပြပြုသော စကားသာတည်း၊ ကထိကဿ – ဓမ္မကထိက၏ + သဏ္ဌိတိ – ဟောသောအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-တည်တည်တံ့တံ့ ဟောခြင်းတည်း၊ ကထိကသဏ္ဌိတိ-ခြင်း။ [တသ္မာတိအာဒိ ယထာဝုတ္တာနုသာရေန သောတူနမနုသာသနီဒဿနံ၊ သောတိ ယထာဝုတ္တာကာရေန ကထနာ၊ ကထိကသဏ္ဌိတိတိ ဓမ္မကထိကဿ သဏ္ဌာနံ ကထန ဝသေန သမဝဋ္ဌာနံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဝဏ္ဏနာ၊ပေ၊ဒေသေတိ။ ။ဝဏ္ဏနာကို " အတ္ထဝိဝရဏာ, ပသံသနာ ဝါ"ဟု ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ဝဏ္ဏဓာတ်၏ ဝိတ္ထာရအနက်, ထုတိအနက်ကိုဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ယာဂုဘတ္တတို့၏ကောင်းကြောင်း, ဣတ္ထိပုရိသစသည်တို့၏လှကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ခြင်းကို၊ တနည်း–ချီးမွမ်းခြင်းကို"ဝဏ္ဏနာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ဝဏ္ဏနာကို

ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာတ္ထံ-အနက်နှင့်တကွဖြစ်သော တရားကို၊ ဝါ-အနက်နှင့်ပြည့်စုံသော တရားကို၊ နဒေသေတိ – ဟောသည် မမည်၊ ပန – အနွယ၊ ဘဂဝါ– မြတ်စွာဘုရားကို၊ (" ဝုစ္စတိ " ၌စပ်၊) ဝါ- သည်၊ (" ဒေသေတိ "၌စပ်ပါ၊) တထာရူပံ – ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (ယာဂုဘတ္တာဒိဝဏ္ဏနာနိဿိတ သဘောရှိသော)၊ ဒေသနံ–ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်တော်မူ၍၊ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိနိဿိတံ-လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသည်ကိုမှီသော၊ ဒေသနံ-ကို၊ ဒေသေတိ-ဟောတော်မူ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသည်ကိုမှီသော ဒေသနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာတ္ထံ ဒေသေတီတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏။

ပန- ကား၊ ယဿ–အကြင် ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒေသနာ– သည်၊ ဧကဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာဝါ-တမျိုးသောသဒ္ဒါ အစရှိသည်နှင့်ယှဉ်သည်သော်၎င်း၊ သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာဝါ- အလုံးစုံ ဩဋ္ဌဌာန် မရှိသော သဒ္ဒါရှိသည်သော်၎င်း၊ သဗ္ဗဝိသဋ္ဌဗျဉ္ဇနာဝါ–အလုံးစုံ စွန့်လွှတ်အပ်သောသဒ္ဒါ ရှိသည်သော်၎င်း၊....

× × × × × × ×

မှီသော (ဝဏ္ဏနာကို ပဓာနပြု၍ ဟောအပ်သော)ဒေသနာသည် ဝဋ္ဌမှထွက်ကြောင်း အနက်အဓိပ္ပါယ်မှ ကင်းသောကြောင့် သာတ္ထဒေသနာ မဟုတ်။ [နသော သာတ္ထံ ဒေသေတိ (ဘာ့ကြောင့်နည်း)၊ နိယျာနတ္ထဝိဟရတော တဿာ ဒေသနာယ၊–ဋီကာ။]

ဧကဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာဝါ။ ။သိထိလ ဓနိတစသော သဒ္ဒါဆယ်ပါးတွင် တပါးနှင့်သာဖြစ်စေ, ၂ ပါးနှင့်သာဖြစ်စေ ယှဉ်သောကြောင့် သဒ္ဒါအားဖြင့် မပြည့်စုံ၊ ထိုသို့ မပြည့်စုံသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော ဒေသနာကို " ဧကဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာ " ဟု ဆိုသည်၊ [ဧကဉ္ဇနာဒိယုတ္တာတိ သိထိလာဒိဘေဒေသု ဗျဉ္ဇနေသု ဧကပ္ပကာရေနေဝ ဒ္ဒိပ္ပကာရေနေဝ ဝါ ဗျဉ္ဇနေန ယုတ္တာဝါ, ဒမိဋ္ဌဘာသာဝိယ၊–ဋီကာ။] "ဒမိဋ္ဌလူမျိုး"ဟု ဣန္ဒိယ၌ လူတမျိုးရှိ၏၊ ထိုသူတို့၏ ပြောရိုးဘာသာ၌ ဗျဉ္ဇနဆယ်ပါးနှင့် မပြည့်စုံသောကြောင့် ထိုဘာသာကို ဥပမာပြသည်။ [မြန်မာ့အသံ၌လည်း ဗျဉ္ဇန ၁၀ မျိုး စုံပါ၏လော။]

သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာဝါ။ ။[နိရောဋ္ဌ=နိ+ဩဋ္ဌ။] အထက်အောက်နှုတ်ခမ်းတို့ကို မထိစေဘဲ ဌာန်ကရိဏ်းတို့ကို ဖွင့်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ဝိမုတ္တ အသံချည်းရှိသော ဒေသနာကို "သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိဝဋ္ဌကရဏတာယ ဩဋ္ဌေ အဖုသာ ပေတွာ ဥစ္စာရေတဗ္ဗတော သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာဝါ, ကိရာတဘာသာ ဝိယ၊– ဋီကာ။] "ကိရာတ"ဟူသည်လည်း ဣန္ဒိယ၌ လူရိုင်းတမျိုးပင်တည်း။

သဗ္ဗဝိသဋ္ဌဗျဉ္ဇနာဝါ။ ။"ဝိသဋ္ဌ – လွှတ်အပ်"ဟူသည် "အား" ဟု ရွတ်အပ်သော အသံကဲ့သို့ ဝိသဇ္ဇနီသံတည်း၊ သဒ္ဒါအားလုံးပင် ဝိသဇ္ဇနီသံ ပါနေသောကြောင့် အားလုံးလွှတ်အပ်သော အသံရှိသောဒေသနာကို " သဗ္ဗဝိသဋ္ဌ ဗျဉ္ဇနာ " ဟု ဆိုသည်၊ [ဘန္တေကို မြန်မာအများ၏"ဘန်းတေ"ဟု ဖတ်ခြင်းမျိုးပင် မဟုတ်ပါလော။....သဗ္ဗဿေဝ (အလုံးစုံသော သဒ္ဒါ၏ပင်) ဝိသဇ္ဇနီယယုတ္တတာယ သဗ္ဗဝိသဋ္ဌဗျဉ္ဇနာဝါ, သဝရဘာသာ ဝိယ၊–ဋီကာ။] "သဝရ" ဟူသည်လည်း လူရိုင်းတမျိုးပင်တည်း။

သဗ္ဗနိဂ္ဂဟီတဗျဥ္ဇနာဝါ-အလုံးစုံ နိဂ္ဂဟိတ်သံပါသောသဒ္ဒါရှိသည်သော်ငင်း၊ ဝါ-အလုံးစုံ နှာခေါင်းသံပါသော သဒ္ဒါရှိသည်သော်ငင်း၊(ဟောတိ)၊ ဟဿ-ထို ဓမ္မကထိက၏၊ ဒေသနာ-သည်၊(“အဗျဥ္ဇနာနာမ ဒေသနာ”မှ ဒေသနာကို ယူ၍ပေး သည်၊) ဒမိဋ္ဌကိရာတသဝရာဒိမိလက္ခ။နံ-ဒမိဋ္ဌလူမျိုး, ကိရာတလူမျိုး, သဝရလူမျိုး အစရှိသော လူရိုင်းတို့၏၊(တနည်း)ဒမိဋ္ဌကိရာတသဝရပါဒသိက မိလက္ခ။နံ–ဒမိဋ္ဌလူမျိုး, ကိရာတလူမျိုး, သဝရလူမျိုး,တောင်ခြေကိုမှီနေသော လူရိုင်းတို့၏၊ [“သဝရာဒိ” ဟု အာဒိ မပါရ၊ ဋီကာသစ် အချို့စာအုပ်တို့၌ “ပါရသိက” ဟု ရှိ၏၊ “တဘက်ကမ်းကို မှီနေသော လူရိုင်း” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဘာသာဝိယ-ဘာသာသည်ကဲ့သို့၊ ဗျဥ္ဇနပါရိပူရိယာ- သဒ္ဒါ၏ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်၏၊ [ဗျဥ္ဇနပရိပူရသ+ဘာဝေါ ဗျဥ္ဇနပါရိပူရီ။] အဘာဝတော-မရှိခြင်း ကြောင့်၊ အဗျဥ္ဇနာနာမ - သဒ္ဒါနှင့် မပြည့်စုံသော ဒေသနာမည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန-အန္တယကား၊ ဘဂဝါ-ကို၊ (“ဝုစ္စတိ”၌စပ်) ဝါ-သည်၊ (“ဒေသေတိ” ၌စပ်) သိထိလံ – လျော့လျော့ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါငင်း၊ ဓနိတ္တ - တင်းတင်း မာမာ ရွတ်အပ်သောသဒ္ဒါငင်း၊ ဒီဃရဿံ–ဒီဃသဒ္ဒါ, ရဿသဒ္ဒါငင်း၊ ဂရုကံ-လေးလေးရွတ်အပ်သော် သဒ္ဒါငင်း၊ လဟုကဉ္စေဝ – ပေါ့ပေါ့ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါငင်း၊ နိဂ္ဂဟိတံ - နိဂ္ဂဟိတ်ငင်း၊ သမ္မန္နံ–ပုဒ်စပ်၍ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါငင်း၊ [“သမ္မန္နံ” ဟု ဆိုလိုလျက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချထားသည်။] ဝင ဏ္ဌိတံ – ပုဒ်ဖြတ်၍

× × × × × × ×

သဗ္ဗနိဂ္ဂဟီတဗျဥ္ဇနာဝါ။ ။သဒ္ဒါအားလုံးပင် နိဂ္ဂဟိတ်သံ(နှာခေါင်းသံ)ပါနေသော ဒေသနာကို “သဗ္ဗ နိဂ္ဂဟီတဗျဥ္ဇနာ”ဟုဆိုသည်၊ [သဗ္ဗသေဝ သာနုသရတာယ သဗ္ဗနိဂ္ဂဟီတဗျဥ္ဇနာဝါ, ပါဒသိကာဒိ မိလက္ခ။ဘာသာဝိယ၊–ဋီကာ။] ပါဒံ-တောင်ခြေကို+သယန္တိ နိသယန္တိ–မှီ၍နေတတ်ကုန်၏၊ ဤတိ ပါဒသိကာ၊ ထိုသူတို့ကို “မိလက္ခ။” ဟု ခေါ်၏၊ လူရိုင်းတမျိုးပင်တည်း။ [“မိလက္ခ။” သဒ္ဒါသည် လူရိုင်းသာမန်ကို ဟောသောကြောင့် “ပါဒသိက”ဟု ဝိသေသနပြုသည်။]

မှတ်ချက် ။ ။ဥပမာပြုရာ၌ “ ဒမိဋ္ဌဘာသာ , ကိရာတ, သဝရ, ပါဒသိကာဒိ မိလက္ခ။ဘာသာ”ဟု လေးမျိုးပြသောကြောင့် ဥပမေယျ၌လည်း“ကေဗျဥ္ဇနာဒိယုတ္တာ, သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဥ္ဇနာ, သဗ္ဗဝိသဋ္ဌဗျဥ္ဇနာ , သဗ္ဗနိဂ္ဂဟီတဗျဥ္ဇနာ ” ဟု ၄ မျိုးရှိရသည်၊ ထို ဗျဥ္ဇနာ ၄ မျိုးကို ဘာသာ ၄ မျိုးနှင့် အစဉ်အတိုင်းတွဲ၍ ဋီကာဖွင့်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ “သဗ္ဗဝိသဋ္ဌနိဂ္ဂဟီတဗျဥ္ဇနာဝါ”ဟုငင်း, “သဝရာဒိမိလက္ခ။နံ”ဟုငင်း ဥပမေယျ ၃ မျိုး, ဥပမာ ၃ မျိုးသာရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိရာ၌ ဋီကာဖွင့်နှင့် မညီ-ဟု မှတ်ပါ။

သိထိလံ ဓနိတ္တ။ ။ဤသိထိလ ဓနိတစသော ဗျဥ္ဇနဆယ်မျိုး၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ သဒ္ဒါကျမ်းလေ့လာပြီးသူတို့အတွက် ထင်ရှားပြီးဖြစ်၏၊ ဝိနည်းပရိဝါ ကမ္မဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၌လည်း အကျယ်ပြထား၏၊ ပခုက္ကာနိသယသစ်၌လည်း ကျေးဇူရှင်ဆရာတော် အကျယ်ဆုံးဖြတ်ပြီး ရှိလေ၏။

ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါရင်း၊ ဝိမုတ္တံ–ဌာန်, ကရိုဏ်းတို့ကို မပိတ်ဘဲ လွှတ်၍ ရွတ်အပ်သော သဒ္ဒါရင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဒသဓာ – ဆယ်ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ–အက္ခရာကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၏၊ ပဘေဒေါ- အပြားသည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဒသဝိဓံ–ဆယ်ပါး အပြားရှိသော၊ ဗျဉ္ဇနံ- သဒ္ဒါကို၊ အမက္ခေတွာ - မချေဖျက်မူ၍၊ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနမေဝ-ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော သဒ္ဒါရှိသည်ကိုသာ၊ ကတွာ, ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော သဒ္ဒါရှိသည်ကိုသာ ပြု၍ တရားတော်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သဗျဉ္ဇနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ကေဝလပရိပုဏ္ဏန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ကေဝလန္တိ-ကေဝလံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သကလာဓိဝစနံ– အလုံးစုံကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပရိပုဏ္ဏန္တိ-ပရိပုဏ္ဏံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အနူနာဓိကဝစနံ-အလိုအပို မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို

× × × × × × ×

ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ။ ။အတ္ထံ ဗျဉ္ဇိယန္တီတိ ဗျဉ္ဇနာနိ၊ အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် အက္ခရာပုဒ်တို့ကို "ဗျဉ္ဇန" ဟု ခေါ်၏၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ စိတ်ကို "ဗုဒ္ဓိ" ဟု ခေါ်၏၊ ဗျဉ္ဇနာနံ-အက္ခရာပုဒ်တို့ကို+ဥပ္ပါဒိကာ–(ရွတ်ဆိုသော အားဖြင့်) ဖြစ်စေတတ်သော+ဗုဒ္ဓိ-အသိစိတ်တည်း၊ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ–စိတ်၊"ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေါ-ဆယ်ပါး အပြားအားဖြင့် အက္ခရာတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်၏ ပြားခြင်း ဖြစ်၏"ဟု ဆိုသဖြင့် " ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သဒ္ဒါများလည်း သိထိလ ဓနိတ စသောအားဖြင့် ဆယ်ပါးပြား၏"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဋီကာ။ ။ဒသဓာတိ ဧဝံ သိထိလာဒိဟသေန ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ အက္ခရုပ္ပါဒက စိတ္တသ ဒသပ္ပကာရေန (ဆယ်ပါး အပြားအားဖြင့်) ပဘေဒေါ၊ သဗ္ဗာနိဟိ အက္ခရာနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထံ ဗျဉ္ဇနတော ဗျဉ္ဇနာနိစ။ [ဋီကာသစ်၌ကား ဤနည်းအပြင် "ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာဝါ ကာရဏဘူတာယ ဗျဉ္ဇနာနံ ဒသဓာ ပဘေဒေါတိပိ ယုဇ္ဇတိ"ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ပရိဝါရ ကမ္မဝဂ္ဂ, ဝိမတိဋီကာအတိုင်းပင်တည်း၊ ထိုအလို " ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ-ကြောင့်၊ ဗျဉ္ဇနာနံ–တို့၏၊ ဒသဓာ ပဘေဒေါ ဟောတိ"ဟု အနက်ပေးပါ။]

အမက္ခေတွာ ။ ။ "အဝိလေခေတွာ (မချေဖျက်မူ၍) အဝိနာသေတွာ အဟာပေတွာ (မယုတ်လျော့စေမူ၍) ဣတိအတ္ထော " ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ မယုတ်လျော့စေခြင်းကိုပင်"ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနံ ကတွာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား"ဘုရားရှင်သည် ဂါထာတပုဒ်ကိုဖြစ်စေ, တဝါကျကိုဖြစ်စေ သိစေလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် ပြည့်စုံအောင် ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းပြည့်စုံသောသဒ္ဒါဖြင့် ဟောတော်မူသည် "ဟူလို။

ကေဝလံ ။ ။ ကေဝလသဒ္ဒါသည် " ယေဘုယျတာ ဗျာမိဿေသု " စသော အဘိဓာန် (၇၈၆) အနက်တို့တွင် အနဝသေသ (အကြွင်းမရှိ, အလုံးစုံ) အနက်ဟောဟု သိစေလို၍"သကလာဓိဝစနံ"ဟုမိန့်သည်။ [သဟ+ကလေန ယံဝတ္တတီတိ သကလံ-အစိတ်နှင့် တကွဖြစ်သော အပေါင်း (အားလုံးစုံ) ။]

ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ [အနုနာဓိကဘာဝဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပွဓာနကြီး၊] [တပုဒ်စီဖွင့်ရာ၌ အဓိပ္ပါယ်ကြဲနေသည့် အတွက် ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကို ပြလို သောကြောင့်"ဇာဒံ ဝုတ္တံ"စသည်ကိုမိန့်၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ, ဟောတိခံက, ဂုဠုတ်ဖေါ်ပြ, ပိဏ္ဍတ္ထ၊ (နိယာမ်)] ဣဒံ(ပိဏ္ဍတ္ထဇာတံ)- ၌ အပေါင်းဖြစ်သောအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) သကလပရိပုဏ္ဏမေဝ- အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော ဒေသနာကိုသာ၊ ဒေသေတိ - ဟောတော်မူ၏၊ အပရိပုဏ္ဏာ - ထက်ဝန်းကျင် မပြည့်စုံသော၊ ကေဒေသနာပိ - တပါးသော ဒေသနာသည်လည်း၊ နတ္ထိ-မရှိ၊[ဋီကာသစ်၌ "ကေဒေသနာပိ-တစိတ်တပိုင်း အားဖြင့်လည်း" ဟု ရှိ၏၊ အပရိပုဏ္ဏာ၌ စပ်စေလိုဟန်တူသည်။] ဣတိ-၌ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊)ဥပနေတမ္မ အပနေတဗ္ဗသ- ကပ်ရှ် ဆောင်ယူထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်, ပယ်ရှားထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်၏၊ အဘာဝတော - မရှိခြင်းကြောင့်၊ ကေဝလပရိပုဏ္ဏာနီ- ကေဝလပရိပုဏ္ဏံဟု၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

× × × × × × ×

ပရိပုဏ္ဏံ။ ။သမ္ဘသော+ပုဏ္ဏံ၊-ဋီကာ၊ ပရိကို "သမ္ဘသော"ဟု ဖွင့်သည်၊ အဘိဓာန်(၁၁၇၅)အနက်တို့တွင် ပရိ၏ သမန္တအနက်ကိုဖွင့်ခြင်းတည်း၊"ထက်ဝန်းကျင်+ပြည့်စုံ"ဟူသည် အလျော့်လည်း မရှိခြင်း, အပိုလည်း မရှိခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"အနုနာဓိကဝစနံ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်။

အနုနာဓိက။ ။ဥနံစ-ယုတ်လျော့သော(လိုနေသော) သဒ္ဒါလည်း၊ အဓိကံစ-ပိုနေသော သဒ္ဒါလည်း၊ ဥနာဓိကံ – ဒ္ဒါ၊ နတ္ထိ+ဥနာဓိကံ တေသာတိ အနုနာဓိကာ(ဒေသနာ)၊ [ပါဠိတော်၌ "သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ"ဝယ် ဓမ္မံ၏ ဝိသေသနဖြစ်သော ကြောင့်"အနုနာဓိကော ဓမ္မော"ဟု လည်း ဖြစ်နိုင်၏။]

မလျော့မပိုပုံ။ ။ရည်ရွယ်အပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ မပြည့်မစုံဖြစ်နေခြင်းကို "လျော့"ဟု ဆိုရ၏၊ ထိုသို့ အလျော့မရှိသည်ကို "အနုနဒေသနာ"ဟု ဆိုရသည်၊ ထို ရည်ရွယ်အပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အနက် အဓိပ္ပါယ် ပါနေခြင်းကို "အဓိက"ဟု ဆိုရ၏၊ ထိုသို့ မပါခြင်းကို"အနဓိကဒေသနာ"ဟု ဆိုရသည်။ [ယဒတ္ထံ ဒေသိတော,တဿ သာဓကတ္တာ အနုနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တဗ္ဘိဓုရဿပန အသာဓကတ္တာ အနဓိကတာ။]

တနည်း။ ။ဤဒေသနာနှင့် ဆိုင်သော ဖြူစင်သော ကောင်းမြတ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကျန်နေသေးလျှင် ထည့်သွင်းကပ်ဆောင်ရပေလိမ့်မည်၊ ဒေသနာတော်အတွင်း၌ ဖြစ်ညှမ်းသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ပါနေလျှင်လည်း ထိုအနက်ကို စွန့်ပယ်ရပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ထည့်သွင်းဘွယ် မရှိသောကြောင့် အနုနဒေသနာ ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ စွန့်ပယ်စရာ မရှိသောကြောင့်လည်း အနဓိကဒေသနာဖြစ်သည်။ [ဥပနေတမ္ဘသဝါ ဝေါဒါနတ္ထာသ အဝုတ္တာသ အဘာဝတော အနုနတာ, အပနေတမ္ဘသ သံကိလေသတ္ထာသ ဝုတ္တာသ အဘာဝတော အနဓိကတာ၊-ဋီကာသစ်။]

ပရိဘုဉ္ဇန္တီ–ကား၊ နိရုပက္ကိလေသံ-ဥပက္ကိလေသမရှိအောင်၊(ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဒွိစပ်၊) ဟိ-ချွေ၊ ယော-အကြင် ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဇာမံ ဓမ္မဒေသနံ–ဤတရားဟောခြင်းကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ လာဘံဝါ-ရအပ်သော သာမညလာဘ်ကိုသော်လည်း၊ လဘိဿာမိ–ရလိမ့်အံ့၊ သက္ကာရံဝါ-ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်ကိုသော်လည်း၊ လဘိဿာမိ– ရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဒေသေတိ - ဟော၏၊ တဿ – ထို ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒေသနာ-ဒေသနာသည်၊ အပရိသုဒ္ဓါ - ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော ဒေသနာမဟုတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-အဘို့တပါးကား၊ ဘဂဝါ–ကို၊ ဝါ–သည်၊ လောကာမိသနိရုပေက္ခော – လောကအာမိသတို့၌ ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိတော် မမူသည်၊ ဟိတဖရဏော-စီးပွားဖြင့် သတ္တွာတို့အပေါ်၌ ဖြန့်တတ်သော၊ မေတ္တာဘာဝနာယ-

× × × × × × ×

ပရိသုဒ္ဓံ ။ ။ “ပရိ - ထက်ဝန်းကျင် (အားလုံးစုံ) +သုဒ္ဓ - စင်ကြယ် ” ဟူသည် လောကအာမိသကို ငဲ့သော တဏှာ သံကိလေသ (အညစ်အကြေး) မှ စင်ကြယ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ နိရုပက္ကိလေသံ”ဟု အနက်ဖွင့်၍ “ယောဟိ” စသည်ဖြင့် နိရုပက္ကိလေသ ဖြစ်ပုံကို အကျယ်ပြသည်။

လောကာမိသနိရုပေက္ခော။ ။ အာမသီယန္တေ-တဏှာဖြင့် ငါ့ဟာ ငါ့ဟာဟု သုံးသပ်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာမိသာ၊ လောကေဟိ-လူအများတို့သည်၊ (သတ္တွာအများတို့သည်) +အာမိသာ- သုံးသပ်အပ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့တည်း၊ လောကာမိသာ- တို့၊ နတ္ထိ+အပေက္ခာ ယသ္မာတိ နိရုပေက္ခော၊ လောကာမိသေသု+ နိရုပေက္ခော လောကာမိသနိရုပေက္ခော။

ဟိတဖရဏေန။ ။ “ဟိတဖရဏောနာတိ ဟိတူပသံဟာရေန မေတ္တာဘာဝနာယ ကရဏဘူတာယ မုဒုဟဒယော”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဤအလို“ဟိတဖရဏောန - စီးပွားဖြင့် သတ္တွာတို့ အပေါ်၌ ဖြန့်တတ်သော၊ မေတ္တာဘာဝနာယ - ကြောင့်” ဟု ပေးချို့ “ မုဒုဟဒယော ”၌ စပ်ပါ၊ ဟိတဖရဏောနနှင့် မေတ္တာဘာဝနာယလည်း လိုန်မတူသော ဝိသေသန ဝိသေသျဟု မှတ်ပါ။ [“ကရဏဘူတာယ”ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊“ကာရဏာဘူတာယ”ဟု ထင်သည်၊ မေတ္တာခံစားတတ်ခံရှိသူသည် နှစ်သိမ့်သောစိတ်ရှိ၏၊ ထိုစိတ်ဖြစ်တိုင်းကား မေတ္တာသည် အမြဲမယွင်နိုင်၊ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြုနိုင်ပေသည်၊ ယွင်ခိုက်၌ ကရိဏ်း, မယွင်ခိုက်၌ ဂိတ်ဟု ခွဲပါ။]

ဋီကာသစ် ။ ။ ဋီကာသစ်၌ကား “ ဟိတဖရဏောနာတိ ဟိတတော ဖရဏောန ဟိတူပသံဟာရေန ဝိသေသနဘူတေန ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို “ ဟိတဖရဏောန - အစီးအပွားအားဖြင့်+ ဖြန့်သဖြင့် ” ဟု ကြိယာဝိသေသန ပေးရလိမ့်မည်၊ ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်လျှင်လည်း ဒေသေတိ၌ စပ်ရလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဟိတဖရဏာနှင့် မေတ္တာဘာဝနာသည် သဘောတူပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မေတ္တာ၏ လက္ခဏာရသကို ပြရာ၌ “ ဟိတာကာရပဝတ္တိလက္ခဏာ မေတ္တာ, ဟိတူပသံဟာရ ရသာ ” ဟု အဋ္ဌသာလိနီ၌ ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ ဟိတဖရဏာနှင့် မေတ္တာဘာဝနာကို အရက္ခဲအောင်ဖွင့်ခြင်းကို စဉ်းစားပါ။

မေတ္တာဘာဝနာဖြင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ မုဒုဟဒယော-နည့်သော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥလ္လုမ္ပန သဘာဝသဏ္ဌိတေန – သံကိလေသဝဋ္ဌ ဒုက္ခမှ လုယက်ကယ်တင်ခြင်းသဘော၌ ကောင်းစွာတည်သော၊ စိတ္တေန-စိတ်တော်ဖြင့်၊ ဒေသေတိ-ဟောတော်မူ၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ဝါ-ထိုသို့ ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝ၌ ကောင်းစွာတည်သော စိတ်တော်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ–ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ ဒေသေတိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

ပန – ကား၊ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိတ္တေ – ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိဟူသော ဤပါဌ်၌၊ အယံ ဗြဟ္မစရိယသဒ္ဒေါ – ဤ ဗြဟ္မစရိယသဒ္ဒါကို၊ ဝါ – သည်၊ ဒါနေ - ဒါနဝင်း၊ [ဣတိ ၌စပ်။] ဝေယျာဝစ္စေ – ဝေယျာဝစ္စဝင်း၊ ပဉ္စသိက္ခာပဒသီလေ–၅ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်သီလဝင်း၊ အပ္ပမညာသု-အပ္ပမညာတို့ဝင်း၊ မေထုနဝိရတိယံ-မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဝင်း၊ သဒါရသန္တောသေ–မိမိမယားဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်းဝင်း၊ ဝီရိယေ - ဝီရိယဝင်း၊ ဥပေါသထင်္ဂေသု – ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ဝင်း၊ အရိယမဂ္ဂေ - အရိယမဂ်ဝင်း၊ သာသနေ– သာသနာတော်ဝင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမေသု အတ္ထေသု-ဤအနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ-တွေမြင်အပ်၏၊ ဝါ - ထင်ရှား၏။

ဟိ - ချဲ၊ [ဇုမသ္မိဦမှ ဟိကိုယူ၍ ပေးသည်။] ကိံ တေ ဝတံ၊ပေ၊မဟာဝိမာနန္တိ-ဟူသော၊ ဇုမသ္မိံ ပုဏ္ဏကဇာတကေ – ဤ ပုဏ္ဏကဇာတ်၌၊ ဒါနံ - ဒါနကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ– မြတ်သောအကျင့်ဟူ၍၊ ဝါ – သူမြတ်တို့၏အကျင့်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–

× × × × × × ×

ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတေန။ ။ရုဓာဒိလုပဓာတ်သည် (ဥလ္လုမ္ပန) လုယက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ရေနစ်နေသူကို အလုအယက် ကယ်တင်ရသကဲ့သို့ အလုံးစုံသောကိလေသာမှဝင်း, သံသရာဝဋ္ဌမှဝင်း, ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်ရခြင်းလည်း မကယ်တင်လျှင်နစ်မြုပ်သွားမည်ဖြစ်သောကြောင့် အလုအယက် ကယ်တင်ရခြင်းမျိုးပင်တည်း၊ ထိုကဲ့သို့ သံကိလေသာနှင့် ဝဋ္ဌဒုက္ခမှ လွတ်သင့်သူကို မလွတ်မနေ (မရမနေ) အားကြိုးမာန်တက် ကယ်လိုခြင်းကို "ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤစကားဖြင့် ကရုဏာ၏အလိုကိုပြသည်။ [" ဥလ္လုမ္ပတု မံ ဘန္တေ အနုကမ္ပံ (ကရုဏံ) ဥပါဒါယ "နှင့် သဘောတူတည်း။]

ဋီကာ။ ။ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတေနာတိ သကလသံကိလေသတော, ဝဋ္ဌဒုက္ခတောစ ဥဒ္ဓရဏာကာရာဝဋ္ဌိတေန စိတ္တေန၊ ကရုဏာဓိပ္ပါယေနာတိ အတ္ထော၊ ဥလ္လုမ္ပတေ ဥလ္လုမ္ပနံ၊ ဥလ္လုမ္ပနံစ + တံ + သဘာဝေါစာတိ ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝေါ၊ တသ္မိံ + သဏ္ဌိတံ ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတံ (စိတ္တံ)။

မှတ်ချက်။ ။ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ "သာတ္ထံ၊ပေ၊ပရိသုဒ္ဓံ" ပုဒ်တို့ကို "ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ"၌ စပ်၏၊ ဤ၌ကား "သာတ္ထံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ, သဗျဉ္ဇနံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ၊ပေ၊ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ " ဟု သာတ္ထံ စသည်ကို ဒေသေတိ၌ စပ်ဘို့ရန် ဖွင့်ပြသည်၊ ထိုသို့ ၂ မျိုး ဖွင့်ပြရခြင်းမှာလည်း ထိုထို ဘာဏကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဆောင်လာခဲ့သည့်အတိုင်း ဖွင့်ပြရခြင်းဟု မှတ်ပါ။

ဆိုအပ်ပြီ၊ (" ဝိဓုရပဏ္ဍိတေနစ ဝရုဏနာဂရာဇေနစ " ဟု ကတ္တားထည့်၊) နာဂ-နဂါးမင်း၊ (ဝရုဏနဂါးမင်းကို ခေါ်သည်)၊ တေ-သင်၏၊ ဝတံ-အကျင့်သည်၊ ကိံ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ-မြတ်သောအကျင့်သည်၊ ဝါ–သူမြတ်တို့၏အကျင့်သည်၊ ကိံ ပန-အဘယ်ပါနည်း၊ ဇုဒ္ဓီ(ဇုဒ္ဓိ)-နတ်တန်ခိုးသည်ရင်း၊ ဇုတီ (ဇုတိ) – အရောင်အဝါသည်ရင်း၊ ဝါ– အာနုဘော်သည်ရင်း၊ ဗလဝီရိယူပပတ္တိ–ခွန်အားဗလ, လုံ့လဝီရိယ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်ရင်း၊ တေ- ၏၊ ဇုဒ္ဓ မဟာဝိမာနံ – ဤ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဗိမာန်သည်ရင်း၊ အယံ ဝိပါကော- ဤအကျိုးသည်၊ သုစိဏ္ဏဿ– ကောင်းစွာ ပြုကျင့်အပ်ခဲ့သော၊ ကိဿ–အဘယ်ကောင်းမှု၏၊ (ဝိပါကော- အကျိုးပါနည်း၊ ဇုတိ-ဤသို့ မေးပြီ။)

ဓီရ-သုခမိန်၊ (ဝိဓုရသုခမိန်ကို ခေါ်သည်)၊ အဟဉ္စ– အကျွန်ုပ်သည်ရင်း၊ ဘရိယာစ – အကျွန်ုပ်၏ ဇနီးသည်ရင်း၊ မနုဿလောကေ- လူ့ပြည်၌၊ (လူ့ဘဝတုန်းက)၊ ဥဘော- ၂ယောက်လုံးတို့သည်၊ သဒ္ဓါ-တမလွန် ပစ္စုပ္ပန်, အကျိုး

× × × × × ×

ဝတံ။ ။ဇုတော ပဋ္ဌာယ ဒဿာမိ – ဤနေ့မှစ၍ ပေးလှူအံ့၊ ဧဝဉ္စဒဿာမိ– ဤပုံ ဤနည်း ပေးလှူအံ့၊ ဇုတိ သမာဒါတဗ္ဗဋ္ဌေန ဒါနံ ဝတံ - ဤသို့ စိတ်၌ ဆောက်တည်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဒါနသည် ဝတမည်၏။

မှတ်ချက်။ ။သက္ကတ၌ ဘူဝါဒိစုရာဒိ "ဌ်ဇ" ဓာတ် သခ်ါရအနက် ဂတိအနက် ဟော, ဃ (ဃ် အနုဗန်ရှိသော အ) ပစ္စည်း၊ ဇကို တ ပြု၍၊ "ဌ်တ" ဟု ဖြစ်၏၊ ပါဋ္ဌ်၌ "ဝတ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ဝဇီယတေ - ပြုပြင်အပ်၏၊ (ပြုပြင်သောအားဖြင့် ကျင့်အပ်၏၊) ဇုတိ ဝတံ၊ ဤသို့ "ဌ်" ဟု ရိဆွဲရှိသောကြောင့် ရှေပုဒ်နှင့်တွဲသောအခါ "သီလဗ္ဗတ" ဟု ပျောက်သော ရ်အစား ဒွေဘော်လာရသည်၊ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိဉ္ဇကား ဝတု ဓာတ် ကြံလေသည်၊ ထိုအလို " ဝတ္တီယတေတိ ဝတံ – ကျင့်အပ်သောကြောင့် ဝတမည်၏"ဟု ပြုပါ။

ဗြဟ္မစရိယံ။ ။ပဏ္ဍိတပညတ္တတာယ (စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းမှု၏ ပညာရှိတို့ ပညတ်ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သေဋ္ဌေန ဗြဟ္မံ, ဗြဟ္မာနံဝါ သေဋ္ဌာနံ စရိယန္တိ ဗြဟ္မစရိယံ ဒါနံ၊– ဋီကာ။ [ဗြဟ္မံ + စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သောအကျင့်၊ ဗြဟ္မာနံဝါ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ– သူမြတ်တို့၏အကျင့်။]

ဇုဒ္ဓိ ၊ ပေ ၊ ပတ္တိ။ ။ [ဇုန္ဓဝဇိရာ စသည်ရောသော ဥပဇာတိဂါထာဖြစ်၍ ဆန်းကြောင့် "ဒ္ဓိ–တီ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဇုဒ္ဓိ ဇုတိပုဒ်ရင်း။] ဇုဒ္ဓိတိ ဒေဝိဒ္ဓိ၊ ဇုတိတိ ပဘာ, အာနုဘာဝေါဝါ၊ ဗလဝီရိယူပပတ္တိတိ ဧဝံ မဟတာ (ဤမှု ကြီးမားသော) ဗလေနစ ဝီရိယေနစ သမန္ဒာဂမော၊ – ဋီကာ၊ ဥပပတ္တိကို " သမန္ဒာဂမော – ပြည့်စုံခြင်း " ဟု ဖွင့်သည်။ ["နာဂ"သည် ဝိဓုရသုခမိန်က ဝရုဏနဂါးမင်းကိုခေါ်သော အာလုပ်။]

သုစိဏ္ဏဿ။ ။စရိယိတ္ထာတိ စိဏ္ဏံ, သမ္မာ+စိဏ္ဏံ သုစိဏ္ဏံ၊ မစ္ဆေရကိုရင်း,လောဘ စသည်ကိုရင်း နှိမ်သောအားဖြင့် ကောင်းစွာကျင့်အပ်သောကြောင့် ဒါနကိုပင်"သုစိဏ္ဏ" ဟု ဆိုသည်။ [မစ္ဆရိယလောဘာဒိ နိဂ္ဂဏ္ဍနေန သုစိဏ္ဏဿ၊– ဋီကာ။]

ကံကို အမှန်ယုံကြည်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဒါနပတီ – အလှူ့ရှင်တို့သည်၊ အဟုမှာ- ဖြစ်ခဲ့ပါကုန်ပြီ၊ တဒါ- လူ့ပြည်ဝယ်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ မေ- အကျွန်ုပ်၏၊ ဃရံ-အိမ်သည်၊ ဩပါနဘူတံ- ရေဆိပ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ အာသိ-ဖြစ်ပါပြီ၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာစ – ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်လည်း၊ သန္တပ္ပိတာ - ကောင်းစွာ နှစ်သက် ရောင့်ရဲပါကုန်ပြီ။ ["သမဏဗြာဟ္မဏာစ– တို့ကိုလည်း၊ သန္တပ္ပိတာ– ကောင်းစွာ နှစ်သက် ရောင့်ရဲစေအပ်ပါကုန်ပြီ"ဟု ရှေးက ပေးကြသည်။] မေ- အကျွန်ုပ်၏၊ ဝတံ-အကျင့်သည်၊ တံ-ထို ဒါနသာတည်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ-မြတ်သော အကျင့်သည်၊ ဝါ–သူမြတ်တို့၏အကျင့်သည်၊ တံ ပန–ထို ဒါနသာတည်း၊ ဣဒ္ဓီ ၊ပေ၊မေ-၏၊ပေ၊တဿ-ထိုကောင်းမှု၏၊ (ဝိပါကော–အကျိုးပါတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ ဖြေဆိုပြီ။)

ကေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ၊ပေ၊ဣဇ္ဇတိတိ - ဟူသော၊ ဣမသ္မိံ အင်္ဂုရပေတ ဝတ္ထုမှိ- ဤ အင်္ဂုရပေတဝတ္ထု၌၊ ဝေယျာဝစ္စံ-ဝေယျာဝစ္စကို၊ ဝါ- ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကောင်းမှုကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ [ကေန- အဘယ် ကောင်းမှုကြောင့်၊ တေ - သင်၏၊ ပါဏိ - လက်သည်၊ ကာမဒဒေါ- အလိုရှိအပ်သောဝတ္ထုကို ပေးနိုင်ပါသနည်း၊ ကေန - ကြောင့်၊ ပါဏိ,

× × × × × × ×

ဒါနပတီ။ ။ဒါနဿ+ပတိနော ဒါနပတီ၊ "ဒါသဒါန–မိမိအသုံးထက် အညွှံကို ပေးခြင်း, သဟာယဒါန – မိမိအသုံးနှင့် အတန်းတူဝတ္ထုကိုပေးခြင်း, သာမိဒါန– မိမိအသုံးထက် သာလွန် ကောင်းမွန်သောဝတ္ထုကို ပေးခြင်း"ဟု ဒါန ၃ မျိုးရှိ၏၊ ထိုသူတို့ကား သာမီ ဒါနရှင်များ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဒါနပတီကို "ဒါနသာမိနော"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် အလှူဒါန၌ အမြဲ ပျော်နေကြသောကြောင့် "ဒါနပတီ" ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။

ဩပါနဘူတံ။ ။အဝပိဝန္တိ ဧတ္ထာတိဩပါနံ-ငုံ့၍ လက်ဖြင့်ခတ်၍ သောက်နိုင်ရာ ရေဆိပ်၊ ဩပါနံ ဝိယာတိ ဩပါနံ – လူအများသောက်ရာ ရေဆိပ်ကဲ့သို့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် အများ၏ အလှူခံရာဖြစ်သည်။] ဩပါနဘူတန္တိ ဥဒကတိတ္ထမိဝ ဘူတံ၊ မီရာတိ သော (ထို နဂါးမင်းသည်) ဝိခုရာဏ္ဍိတံ အာလပတိ၊– ဋီကာသစ်။]

ကေန ပါဏိ၊ပေ၊ဿဝေါ ။ ။ ဤ ၂ ပါဒသည် ပေတဝတ္ထုပါဋိတော်၌ မပါ၊ " ကိံ သီလော ကိံ သမာစာရော , ရောရုဝသ္မိံ ပုရေ တုဝံ " နောက်၌ " ကေန တေ ဗြဟ္မစရိယေန, ပုညံ ပါဏိမှိ ဣဇ္ဇတိ " ဟု ရှိသည်၊ နောက်ဆရာတို့က " တေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ " စသော အဖြေကိုကြည့်၍ "ကေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ"စသော ၂ ပါဒကို ထည့်ကြဟန်တူသည်။

တေန ပါဏိစသည်။ ။တေန ပါဏိ ကာမဒဒေါတိ တေန ပရဒါန ပကာသနေန (ထိုသို့ သူတပါး၏ဒါနကို ထင်ရှား ပြတတ်သော) ပရေန ကတဿ ဒါနဿ သက္ကစ္စံ အနုမောဒနမတ္တေန ဟေတုနာ၊ပေ၊ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဒါယီ ကာမဒဒေါ ဟောတိ၊ မရုဿဝေါ

မဓုဿဧဝါ–ချိုမြိန်သော အရသာကို ယိုချနိုင်ပါသနည်း၊ ကေန ပြဟ္မစရိယေန-အာဘယ မြတ်သောအကျင့်ကြောင့်၊ တေ-၏၊ ပါဏိမှိ-လက်၌၊ ပုညံ-ကောင်းမှု၏ အကျိုးသည်၊ ဣဒ္ဓတိ - ပြည့်စုံပါသနည်း၊ (ဧတိ - ဤသို့မေးပြီ)၊ တေန – ထို ဝေယျာဝစ္စဟူသော ကောင်းမှုကြောင့်၊ ဧမ - အကျွန်ု၏၊ ပါဏိ- သည်၊ ကာမ ဒဒေါ-ပါ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ မေ ပါဏိ, မဓုဿဝေါ-ပါ၏၊ တေန ပြဟ္မစရိယေန-ထို ဝေယျာဝစ္စဟူသော ပြဟ္မစရိယကြောင့်၊ မေ-၏၊ ပါဏိမှိ-လက်၌၊ ပုညံ, ဣဒ္ဓတိ–ပါ၏၊ (ဣတိ–ဤသို့ ဖြေဆိုပြီ)။]

ဝေံ ခေါ တံ ၊ ပေ ၊ အဟောသိတိ- ဟူသော၊ ဣမသ္မိံ တိတ္တိရဇာတကေ– ဤတိတ္တိရဇာတ်၌။ ပဠသိက္ခာပဒသိလံ – ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်သီလကို၊ ပြဟ္မစရိယန္တိ– မြတ်သောအကျင့်ဟူ၍၊ ဝေါ- သူမြတ်တို့၏အကျင့်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဝေံ ခေါ- ဤသို့လျှင်၊ တိတ္တိရိယံနာမ–တိတ္တိရိယမည်သော၊ (ခါမင်းသည် ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တိတ္တိရိယမည်သော)၊ တံ ပြဟ္မစရိယံ – ထို မြတ်သောအကျင့်ဟူသော ငါးပါးသီလသည်၊ ဝေါ-ထိုသူမြတ်တို့၏အကျင့်ဟူသော ငါးပါးသီလသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။]

× × × × × × ×

တိ မဓုရရသဝိသန္ဒနကော ၊ ပေ ၊ ဇုဇ္ဈိတဝဏ္ဏုဝိသဇ္ဇနကော ဇာတော ၊ ပေ ၊ ပုညဖလံ ဟိ ဣဓ ဥတ္တရပဒ လောပေန ပုညန္တိ အဓိပ္ပေတံ၊–အကုံရပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ။ [ဋီကာသစ်၌ တမျိုးဖွင့်လေ၏၊ အဋ္ဌကထာဖွင့် ရှိပြီးဖြစ်၍ စဉ်းစားပါ။]

ဝေယျာဝစ္စံ။ ။ “အကုံရပေတဝတ္ထု” ဟု ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် ဥပရိဝဂ္ဂ, ၉ သုတ်၌ရှိ၏၊ အကုံရသည် ပေတမဟုတ်ပါ၊ ထိုသုတ်ဝယ် အသယ္ဟသင်္ဃး၏ ဒါနဉ်ဇ တာဝန်ဆောင်သူက ပြိတ္တာဖြစ်ပုံကိုလည်းပြသောကြောင့် ပေတဝတ္ထု၌ ပါဝင်နေရသည်၊ အမှန်မှာ အကုံရသည် တာဝတိံသာဉ်ဖြစ်သော နတ်ပင်တည်း၊ အသယ္ဟသင်္ဃး၏ အိမ်အနီး၌ အပ်ချုပ်သမားသည် သင်္ဃး၏အလှူကို ခံယူဘို့ရန်လာကြသူတို့က အလှူအိမ်ကိုမေးသောအခါ လက်ကို မြောက်၍ ဝမ်းမြောက်စွာ ညွှန်ပြခဲ့၏၊ ထို ကောင်းမှုကိုပင် “ဗျာဝဋသဃ + ဘာဝေါ ဝေယျာဝစ္စံ” နှင့်အညီ အလှူဉ် ကြောင့်ကြစိုက်မှုဖြစ်သောကြောင့် “ဝေယျာဝစ္စ” ဟု ဆိုပါသည်၊ ထို ဝေယျာဝစ္စသည်ပင် “မြတ်သောအကျင့်, မြတ်သူတို့၏အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် “ပြဟ္မစရိယ” အမည်ရပေသည်၊ ထို ဝေယျာဝစ္စကြောင့် ထိုအပ်ချုပ်သမားသည် ရက္ခစိုးနတ်ဖြစ်၏၊ ထိုနတ်၏အကူအညီကြောင့် အကုံရသင်္ဃးလည်း လွှတ်၍ မကုန်နိုင်အောင် ပေါများလေသည်။

တိတ္တိရိယံနာမ။ ။ဘိတ္တိရေန-ခါမင်းသည်၊ ဘာသိတံ-ဟောအပ်သော ငါးပါးသီလတည်း၊ တိတ္တိရိယံ–သီလ၊ ခါ, မျောက်, ဆင်ဟူသော အဖေါ် ၃ ဦးတွင် ခါသည် အသက်အကြီးဆုံးဖြစ်၍ ထိုခါကို အရိအသေပြုကြသော မျောက်နှင့်ဆင်တို့အား ငါးပါးသီလဉ်တည်စေ၍ မိမိလည်း ငါးပါးသီလဉ် တည်သည်၊ စုတေသောအခါ ၃ ဦးလုံးပင် သုဂတိသို့ရောက်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ငါးပါးသီလကို ပြဟ္မစရိယ ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [စူဠဝဂ္ဂ, သေနာသနက္ခန္ဓကပါဠိတော်။]

တံ ဒေါ ပန မေ ၊ပေ၊ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာတိ-ဟူသော၊ ဣမသ္မိံ မဟာ ဂေါဝိန္ဒသုတ္တေ-ဤ မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်၌၊ စတဿော-လေးပါးကုန်သော၊ အပ္ပ မညာယော – အပ္ပမညာတို့ကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ – မြတ်သောအကျင့်ဟူ၍၊ ဝါ– သူမြတ်တို့၏အကျင့်ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ [ပဉ္စသီခ-ပဉ္စသီခ၊ မေ-ငါ၏၊ တံ ဗြဟ္မစရိယံ- ထို မြတ်သောအကျင့်ဟူသော အပ္ပမညာလေးပါး သည်၊ ဝါ-ထိုသူမြတ်တို့၏အကျင့်ဟူသော အပ္ပမညာလေးပါးသည်၊ နိဗ္ဗိဒါယ- ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ ငြီးငွေ့ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ငြီးငွေ့ကြောင်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်အကျိုးငှါ)၊ နေဝ(သံဝတ္တတိ)-မဖြစ်၊ ဝိရာဂါယ-ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ မတပ်မက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊(ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ မတပ်မက်ကြောင်း မဂ်အကျိုးငှါ)၊ နေ (သံဝတ္တတိ)၊ နိရောဓာယ – ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၏ ချုပ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ)၊ နေ(သံဝတ္တတိ)၊ပေ၊ယာဝဒေဝ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိ ယာ- ဗြဟ္မလောက၌ ဖြစ်ခြင်းတိုင်အောင်သော အကျိုးငှါသာ၊ (သံဝတ္တတိ)။

ပရေ ၊ပေ၊ ဘဝိဿာမာတိ-ဟူသော၊ ဣမသ္မိံ သလ္လေခသုတ္တေ–ဤ သလ္လေခ သုတ်၌၊ မေထုနဝိရတိ -မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ– အပ်ပြီ။ [ပရေ–အခြားသူတို့သည်၊ အဗြဟ္မစာရီ- မမြတ်သော မေထုန် အကျင့်ကို ကျင့်သူတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတံ့၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ တ္ထေ– ဤအရာ၌၊ ဗြဟ္မစာရီ- မြတ်သော မေထုနဝိရတီအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သည်၊ ဘဝိ ဿာမ–ဖြစ်ကုန်အံ့]

မယဉ္စ၊ပေ၊ နေ မီယရေတိ - ဟူသော၊ မဟာဓမ္မပါလဇာတကေ - မဟာဓမ္မ ပါလဇာတ်၌၊ [ဒသကနိပါတ်။] သဒါရသန္တာသော–မိမိမယားဖြင့် တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်းကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝါ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တော- ပြီ။[မယဉ္စ- အကျွန်ုပ် တို့သည်လည်း၊ ဘရိယာ-မယားတို့ကို၊ နာတိက္ကမာမ–လွန်၍ မကျင့်ကြပါကုန်၊

× × × × × × ×

မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ္တေ ။ ။ သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, ဆဋ္ဌသုတ်တည်း၊ ထိုပါဠိတော်၌ ဘုရားအလောင်း မဟာဂေါဝိန္ဒ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည် ရသေ့ရဟန်းပြု၍ အတူထွက် လာသော မင်းပရိသတ်တို့အား အပ္ပမညာလေးပါးကို အားထုတ်စေသည်၊ နေ ဝဋ္ဌေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ, နေ ဝဋ္ဌေ ဝိရာဂတ္ထာယ, နေ ဝဋ္ဌဿ နိရောဓတ္ထာယ၊–ထိုသုတ် အဋ္ဌကထာ။

သလ္လေခသုတ္တေ။ ။မူလပဏ္ဏာသ, အဋ္ဌမသုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၌ ပါဏာတိပါတ ရှောင်မှုမှစ၍ သလ္လေခအကျင့်များကို ဟောတော်မူ၏၊ "ဗြဟ္မစာရိနော" ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်ဖြင့် ဗြဟ္မစရိယအကျင့် ဟူသော ဓမ္မ ကိုလည်း သိရသောကြောင့် " မေထုနဝိရတိ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တာ "ဟု ဆိုသည်။

ဓမ္မပါလဇာတကေ။ ။အညတြ တာဟီတိ ပရဒါရဘူတာဟိ ဝဇ္ဇေတွာ၊ အမှန္တိ အမှာကံ၊–ဦကာ၊"၅ ပါးသီလကို တမျိုးလုံးထိန်းကြသောကြောင့် ထိုအမျိုး၌ အသက် တရာ့နှစ်ဆယ်မပြည့်မီ လူငယ်ဘဝ၌ သေကြရိုးမရှိပါ"ဟု ပြသောဂါထာတည်း။

အမ္မေစ–တို့ကိုလည်း၊ ဘရိယာ-မယားတို့သည်၊ နာတိက္ကမန္တိ-လွန်၍ မကျင့်ကြပါကုန်၊ တာဟိ-ထို သူတပါး မယားတို့ကို၊ အညတြ–ကြဉ်၍၊ မြဟ္မစရိယံ–မြတ်သော အကျင့်ကို၊ ဝါ– သူမြတ်တို့၏ အကျင့်ကို၊ စရာမ - ကျင့်ကြကုန်၏၊ တသ္မာဟိ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ အမုံ-အကျွန်ုပ်တို့၏၊(ကုလေ-ဓမ္မပါလ အမျိုးဌ)၊ ဒဟရာ-အသက် တရွှေ့နှစ်ဆယ်, မပြည့်သေးသော လူငယ်တို့သည်၊ နမဿရေ-မသေကြပါကုန်၊ ဝါ-သေရိုး မရှိကြပါကုန်။]

အဘိဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဟောမိတိ-ဟူသော၊ လောမဟံသနသုတ္တေ–လောမဟံသနသုတ်၌၊ ဒိရိယံ–ဒိရိယကို၊ မြဟ္မစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။[သာရိပုတ္တ-သာရိပုတြာ၊ အဟံ, ဇာပသီ - ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော အကျင့်ရှိသည်၊(ပရမဇာပသီ–ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော လွန်ကဲသော အကျင့်ရှိသည်၊) ဟောမိ - ဖြစ်၏၊ပေ၊ (ဣတိ-ဤသို့)၊ စတုရင်္သမန္နာဂတံ–၄ ပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ မြဟ္မဲစရိယံ - ကို၊ စရိဘာ - ရှေးအခါက ကျင့်ခဲ့သည်၊(ဟုတ္ထာ)၊ အဘိဇာနာမိ - ယခုသိတော်မူ၏၊ ဝါ - အမှတ်ရတော်မူ၏။]

× × × × × × ×

လောမဟံသနသုတ္တေ ။ ။ မူလပံ, သီဟနာဒသုတ်ကိုပင် ကြက်သီးမွေးညှင်းထလောက်သော အကြောင်းအရာများကို ဟောတော်မူရာဖြစ်သောကြောင့် "လောမဟံသနသုတ်"ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ထိုသုတ်၌ ဘုရားအလောင်းသည် ၄ ပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော ဒိရိယကို ကျင့်တော်မူခဲ့သည်။ [တပေါ-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော အကျင့်သည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ ဇာပသီ။]

ဟောမိတိ။ ။ဤ၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် "ပရမတပသီ၊ လူခေါ် သုဒံ ဟောမိ ပရမလူခေါ်၊ ဇေဂုစ္ဆီ သုဒံ ဟောမိ ပရမဇေဂုစ္ဆီ၊ ပဝိဝိတ္တော သုဒံ ဟောမိ ပရမပဝိဝိတ္တော" ကို ညွှန်ပြသော နိဒဿနတ္ထတည်း၊ တနည်း- အာဒျတ္ထဟု ကြံ၍ "ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်"ဟု ပေးပါ။

စတုရင်္သမန္နာဂတံ ။ ။ အင်္ဂါ ၄ ပါး ဟူသည် တပသီလုပ်ရာ၌ ပရမတပသီဖြစ်ခြင်း, လူခ (ခန္ဓာကိုယ် ကြမ်းတန်းအောင်) ကျင့်ရာ၌ ပရမလူခဖြစ်ခြင်း, ဇေဂုစ္ဆီ (မကောင်းမှုမှ စက်ဆုပ်ခြင်း ရှိသူဖြစ်အောင်) ကျင့်ရာ၌ ပရမဇေဂုစ္ဆီဖြစ်ခြင်း, ပဝိဝိတ္တ (အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းဆိတ်အောင်) ကျင့်ရာ၌ ပရမပဝိဝိတ္တဖြစ်ခြင်း,ဤ ၄ ပါးတည်း၊ အကျယ်ကို ထို သုတ်၌ ရှုပါ။

အဘိဇာနာမိ၊ပေ၊စရိတာ။ ။စာအုပ်တို့၌ "စရိတ္ထာ"ဟုလည်း, "စရိတာ" ဟု တုပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပါ၌ ၂ မျိုး တွေ့ရ၏၊"နာဘိဇာနာမိ သဗ္ဗံစွ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ" စသည်ဖြင့် အဂ်္ဂလိမာလသုတ်စသော အခြားပါဠိ၌လည်းကောင်း, "အဘိဇာနာမိ ၊ပေ၊ အာဟာရံ အာဟာရိတာ" ဟု ဤ ပါဠိတော် နောက်နား၌လည်း ရှိသောကြောင့် "စရိတာ"ပါဌ်သာ ကောင်းသည်။

ဟိနေန၊ပေ၊ဝိသုဇ္ဈတိတိ - ဟူ၍၊ ဝေံ - ဤသို့၊ နိမိဇာတကေ – နိုမိဇာတ်၌၊ အတ္တာဒမနဝသေန – မိမိကို ဆုံးမခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကတော - ပြုအပ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော - ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ဥပေါသထော–ဥပုသ်ကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော။[ဟိနေန-ညံ့သော၊(ဆန္ဒ,ဝီရိယစသည်အား‌ဖြင့် ညံ့သော)၊ ဗြဟ္မစရိယေန – မြတ်သော အကျင့်ဟူသော အင်္ဂါက ဥပုသ်ကြောင့်၊ ဝါ–သူမြတ်တို့၏ အကျင့်ဟူသော အင်္ဂါက ဥပုသ်ကြောင့်၊ ခတ္တိယေ - မင်းမျိုး၌၊ ဥပပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ရ၏၊ (ဥပနှင့် တွဲလျှင် “ခတ္တိယံ” ဟု ဒုတိယန္တဖြင့် ရှိတတ်၏၊) မဇ္ဈိမေန-အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊(ဗြဟ္မစရိယေန)စ-ကြောင့်ကား၊ ဒေဝတ္တံ-နတ်၏ အဖြစ်သို့၊ (ဥပပဇ္ဇတိ–ကပ်ရောက်ရ၏၊) ဥတ္တမေန- မြတ်သော၊ (ဗြဟ္မစရိယေန–ကြောင့်)၊ ဝိသုဇ္ဈတိ- ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ရ၏။]

ဣဒံ၊ပေ၊မဂ္ဂေါတိ-ဟူသော၊ မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ္တသ္မိံ ယေဝ-မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်၌ပင်၊ [ရှေ့၌ ဤသုတ်ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သိန္ဒီဌာနာဝဓာရဏာ ဝေဿဒ္ဒါထည့်သည်။] အရိယမဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော။ [ပဉ္စသိခ–ပဉ္စသိခ၊ မေ–၏၊ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ- ဤ မြတ်သော အကျင့်ဟူသော အင်္ဂါက အရိယမဂ်သည်၊ ကေန္တနိဗ္ဗိဒါယ – ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ကေန် ငြီးငွေ့ခြင်း အကျိုးငှါ၊(ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ကေန် ငြီးငွေ့ကြောင်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်အကျိုးငှါ)၊ (သံဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)၊ ဝိရာဂါယ–ငှါ၊(သံဝတ္တတိ)၊ နိရောဓာယ-ငှါ၊ (သံဝတ္တတိ)၊ ပေ၊ အရိယော – မြတ်သော၊ အင်္ဂါကော– ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အယမေဝ မဂ္ဂေါ–ဤမဂ်ပင်တည်း။]

တယိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ပေ၊ သုပ္ပကာသိတန္တိ–ဟူသော၊ ပါသာဒိကသုတ္တေ–ပါသာဒိကသုတ်၌၊ (သုတ်ပါထေယျ)၊ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ - သိက္ခာ သုံးပါး အဝေါင်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ သကလသာသနံ- အလုံးစုံသော သာသနာတော်ကို၊ ဝါ-ပရိယတ်, ပဋိပတ်, ပဋိဝေဓအားဖြင့် အလုံးစုံသော သာသနာတော်ကို၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။ [တယိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ - ထို မြတ်သော

× × × × × × ×

သိက္ခတ္တယ ၊ ပေ ၊ ဗြဟ္မစရိယံ ။ ။ သိက္ခာ ၃ ပါးဟူသည် အဓိသီလ အဓိစိတ္တ (သမာဓိ) အဓိပညာ ၃ ပါးတည်း၊ ပရိယတ္တိသာသနာတော်သည် သီလ သမာဓိ ပညာဟူသော သိက္ခာ ၃ ပါးကို ပြ၏။ [သီလဖြင့် သီလသာမက သဿမ္ဘာရ သီလပါ ယူရမည်ဟု ရှေ့၌ ဖွင့်ခဲ့သည်။] ပဋိပတ္တိ သာသနာတော် ဟူသည် သီလ သမာဓိ ပညာပင်တည်း၊ ပဋိဝေဓဟူသည် မဂ္ဂသစ္စာဟူသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်း၊ ထို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်လည်း သီလမဂ္ဂင်(သမ္မာဝါစာ, ကမ္မန္တ, အာဇီဝ), သမာဓိမဂ္ဂင် (သမ္မာဝါယာမ, သတိ, သမာဓိ), ပညာမဂ္ဂင်(သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သင်္ကပ္ပ)တို့ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သိက္ခာ ၃ ပါးဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော “ သကလသာသန”ဟူသည် ပရိယတ် ပဋိပတ် ပဋိဝေဓ သာသနာတော်အားလုံးပင် ဖြစ်သည်။

အကျင့်ဟူသော အလုံးစုံသော သာသနာတော်သည်၊ ၀၇-ကို၊ ဋဒ္ဓဋ္ဌေ၀-ပြည့်စုံသည်၎င်း၊ ဖီတဋ္ဌ-ကြီးပွားသည်၎င်း၊ ၀၇-စည်ပင်သည်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ဝိတ္ထာရိကံ-ကျယ်ပြန့်၏၊(တနည်း)၊ ဝိတ္ထာရိတံ-လွန်စွာဖြစ်သော ပြန့်ကျယ်ခြင်း ရှိ၏၊ ဗာဟုဇည်-များစွာသော လူတို့သည် နိယျာနိကဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်၏၊ ပုထုဘူတံ - များသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ ["ကျယ်ပြန့်ရုံသာ မက, ပြန့်သောနေရာ၌လည်း အများအပြားပင်ဖြစ်သည်"ဟူလို၊]ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ-နတ်လူတို့တိုင်အောင်၊ ၀၇-နတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်တိုင်အောင်၊ သုပ္ပကာသိတံ-ကောင်းစွာထင်ရှား ပြတော်မူအပ်ပြီ။

× × × × × × × ×

ဋဒ္ဓံ ဖီတံ။ ။ဋဒ္ဓါတိတိ ဋဒ္ဓံ၊ "ဋ၀-သမိဒ္ဓိယံ"ဟူသော ဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဖီတံ၌ သတ္တတဝယ် "သို့တ"ဟု ရှိ၏၊ ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော "သွာယဓာတ်ကို သို့ပြု"ဟုလည်း ဆို၏၊ ပါဋ္ဌိ၌"ဖါယီ"ဓာတ်ဟု ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ ရှိ၏၊ ဖါယကို ဖီပြုဟုပင် ဆိုရပေလိမ့်မည်၊ ဖီတ-ကြီးပွားကိုပင် "စည်ပင်"ဟု ပေးကြ၏၊ "ဖါယတိတိ ဖီတံ"ဟုပြု။

ဝိတ္ထာရိကံ။ ။ဋီကာ၌ "ဝိတ္ထာရဘူတံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဋကအနက်မရှိ, သွတ္ထဟု ကြံဟန်တူသည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌"ဝိတ္ထာရိတံ"ဟု ဋတပစ္စည်းဖြင့် ရှိ၏၊ သဋ္ဌာတော+ဝိတ္ထာရော ယဿာတိ ဝိတ္ထာရိတံ-လွန်စွာ ဖြစ်သော ပြန့်ကျယ်ခြင်း ရှိသော ဗြဟ္မစရိယ၊ သဋ္ဌာတ အဿအနက်၌ ဋတပစ္စည်း၊ [ဋဒ္ဓံဖြင့် ဗြဟ္မစရိယ၏ ပြည့်စုံနေခြင်းကို ပြ၏၊ ဖီတံဖြင့် ပြည့်စုံရုံမျှ မကဘဲ ကြီးပွားလာခြင်းကို ပြ၏၊ ဝိတ္ထာရိတံဖြင့် တနေရာထည်း၌ ကြီးပွားနေရုံသာ မက ထိုထိုဤဤ အရပ်၌ ကျယ်ပြန့်နေခြင်းကို ပြသည်။]

ဗာဟုဇည်။ ။ဗဟုဇနနောင် ဉာတအနက်၌ ဏျသက်၍ "ဗာဟုဇည်-လူအများတို့+အသိအမှတ် ပြုအပ်"ဟု ဖြစ်၏၊ "အသီအမှတ်ပြု" ဟူသည် "နိယျာနိက - ၀၎မှ ထွက်မြောံတတ်သော သာသနာ"ဟု အသိအမှတ်ပြုခြင်းတည်း။ [ဗာဟုဇညန္တိ ဗဟူဟိ ဇနေဟိ နိယျာနိကဘာဝေန ဉာတံ၊—ဋီကာသစ်။]

ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ။ ။ ဟိဝိဘတ်သည် ယာဝဟူသော အဘိဝိဓိ အနက်ဟော နိပါတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ သက်သော ပဋ္ဌမီတည်း၊"လူနတ်တို့တိုင်အောင်၊ ၀၇-လူနတ်တို့ကို လွှမ်းမိုး၍"ဟု အနက်ပေးရသည်၊ ထို့ကြောင့် ပါသာဒိကသုတ်ဋီကာ၌ "ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိတိ၀၇ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ , ယတ္တကာ ဒေ၀၇ မနုဿာစ၊ တာဝတေ သဗ္ဗေ အဘိဗျာပေတွာ သုပ္ပကာသိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌ကား"ဒေဝလောကတော ယာဝ မနုဿလောကာ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၌"ယသ္မာ ဋမံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သာသနဗြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံစ ပကာသေတိ"ဟု ရှိသောကြောင့် သာရတ္ထဋီကာ၌ "သာသနဗြဟ္မစရိယန္တိ အာဒီသု အဝိသေသေန တိဿော သိက္ခာ , သကလောစ တန္တိဓမ္မော သာသနဗြဟ္မစရိယံ"ဟု "သာသနဗြဟ္မစရိယ" အရ သိက္ခာ ၃ ရပ် ဟူသော ပဋိပတ်သာသနာနှင့် ပရိယတ်သာသနကိုသာ ဖွင့်ရသည်၊ ပဋိဝေဓသာသနကိုကား မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ"ဖြင့် ယူသည်၊ ဤ၌ကား "မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ"ဟု မပါသောကြောင့် "ဗြဟ္မစရိယ" အရ ပရိယတ်, ပဋိပတ်, ပဋိဝေဓသာသနာ ၃ ရပ်လုံးကို ယူရသည်။

ဇုမသျှိမှိ ဌာနေ– ဤ သာမညဖလသုတ်အရာ၌လည်း၊ (ပိဖြင့် "ပါသာဒိက သုတ္တေ"ကို ပေါင်း)၊ ဣဒမေဝ - ဤ သိက္ခတ္တယ သင်္ဂဟိတ သကလသာသနကို ပင်၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ - ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ - အလိုရှိအပ်၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤအရာ၌လည်း သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတ သကလသာသနကိုပင် ဗြဟ္မစရိယဟူ၍ အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ ဧတ္ထ- ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဧဝမေတ္ထမှ "ဧတ္ထ"ကို ယူသည်)၊ သော- ထို မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ ဓမ္မံ-တရားတော်ကို၊ အာဒိကလျာဏံ-အစ၌ ကောင်းအောင်ရင်း၊ မဇ္ဈေကလျာဏံ–အလယ်၌ ကောင်းအောင်ရင်း၊ ပရိယောသာနကလျာဏံ–အဆုံး၌ ကောင်းအောင်ရင်း၊ သာတ္ထံ-အနက်နှင့်ပြည့်စုံအောင်ရင်း၊ သဗျဉ္ဇနံ–သဒ္ဒါနှင့်ပြည့်စုံအောင်ရင်း၊ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ- အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံအောင်ရင်း၊ ပရိသုဒ္ဓံ– ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်အောင်ရင်း၊ ဒေသေတိ-ဟောတော်မူ၏၊ စ- ဆက်၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ (ဝါ– ဤ အာဒိကလျာဏစသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံအောင်၊ ဓမ္မံ - ကို၊) ဒေသေန္တော - ဟောတော်မူလသော်၊ (ဟောတော်မူရင်းပင်)၊ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ – သိက္ခာ ၃ ပါး အပေါင်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ သကလသာသနံ- အလုံးစုံသော သာသနာတော်ဟူသော၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ ပကာသေတိ–ထင်ရှားပြတော်မူ၏၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

× × × × × × ×

တသ္မာ၊ပေ၊အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။"ယသ္မာ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ (သိက္ခာ ၃ ပါးကို သိမ်းယူရာဖြစ်သော) သကလံ သာသနံ ဇုဓ ဗြဟ္မစရိယန္တိ အဓိပ္ပေတံ၊ တသ္မာ"ဟု ဋီကာ၌ တ သဒ္ဒါ၏စွဲနက်ကို ထည့်၍ပြ၏၊ ရှေဝါကျရှိ "ဇုမသျှိမှိ ဌာနေ၊ပေ၊အဓိပ္ပေတံ" ဟူသောစကားကိုယူ၍ ပြခြင်းပင်တည်း၊ဤတသ္မာကို"ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော"၌စပ်ပါ။ [ဤ၌"သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ"ပါဌ်သည် သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံပါဌ်ထက်ကောင်း၏။]

ဧဝံ ဒေသေန္တောစ။ ။ဤသို့ အများသိအောင် ဖေါ်ပြရာ၌လည်း "ဤ တရားတော်များကို ပရိယတ္တိသာသန ဗြဟ္မစရိယဟု ခေါ်၏၊ ဤအကျင့်များကို ပဋိပတ္တိသာသန ဗြဟ္မစရိယဟု ခေါ်၏၊ ဤ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ပဋိဝေဓသာသန ဗြဟ္မစရိယဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့ ခွဲခြား၍ ဟောပြတော်မူခြင်း မဟုတ်ပါ၊ အာဒိကလျာဏ စသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဓမ္မကို ဟောတော်မူလိုက်လျှင်ပင် ထိုဗြဟ္မစရိယ ၃မျိုးကို ပြခြင်းကိစ္စ ပြီးပါတော့သည်" ဟု သိစေလို၍ "ဧဝံ ဒေသေန္တောစ၊ပေ၊ပကာသေတိ" ဟု မိန့်သည်။

ပကာသေတိ။ ။"ထင်ရှားပြ" ဟူသည် ဗြဟ္မစရိယကို လူလောက နတ်ဗြဟ္မာလောက၌ အထင်အရှားပြခြင်း, "အော် ဤမျှလောက်ကောင်းသော နိယျာနိက ဗြဟ္မစရိယ (သာသနာ ၃ ရပ်) ရှိပါပေသည်" ဟု ဗြဟ္မာ နတ် လူတို့သိအောင် ဖေါ်ပြခြင်းတည်း။ ["ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတံ"နှင့် အဓိပ္ပါယ်တူပင်တည်း။]

ဋီကာ။ ။"ဗြဟ္မစရိယံ" ဟူသောပုဒ်နှင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်နိုင်သော အလုံးစုံသောပုဒ်တို့ကို ယှဉ်တွဲ၍ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ပေ၊ ပကာသေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော" ဟု မိန့်တော်မူကြောင်းကို ဋီကာဖွင့်၏၊

ဗြဟ္မစရိယန္တိ (ဧတ္တေ)- ဗြဟ္မစရိယံဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၌စပ်)၊ သေဋ္ဌဋ္ဌေန- မြတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဗြဟ္မဘူတံ- မြတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ စရိယံ – အကျင့်ကို၊ ဝါ– တနည်း၊ ဗြဟ္မဘူတာနံ- မြတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ – ဘုရား အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ- ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ,သာဝကတို့၏၊စရိယံ-ကို၊(ပကာသေတိ၌စပ်)၊ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။

တံ ဓမ္မန္တိ – ဟူသည်ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရသမ္ပဒံ – ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ တံ ဓမ္မံ- ကို၊ (သုဏာတိ ၌စပ်)၊ [အာဒိကလျာဏံ စသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ကို "ဝုတ္တပ္ပကာရ သမ္ပဒံ" ဟု ဆိုသည်။] သုဏာတိ ဂဟပတိဝါတိ– ဟူ၍၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်၊ ပဌမံ- ရှေးဥုးစွာ၊ ဂဟပတိံ –အိမ့်ရှင်ကို၊ ဝါ– အိမ်ပိုင် ယာပိုင်ရှိသူကို၊ နိဒ္ဒိသတိ–ညွှန်ပြတော်မူသနည်း၊ (ဂဟပတိဿ – အိမ့်ရှင်၏၊ ဝါ – အိမ်ပိုင် ယာပိုင်ရှိသူ၏)၊ နိဟတမာနတ္တာ – နှိမ်အပ်ပြီးသောမာန ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဝါ– မာနကို နှိမ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဥဿန္ဓတ္တာစ – များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ (ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတိ- ညွှန်ပြတော်မူ၏။)

× × × × × × ×

ဤအလို "အာဒိကလျာဏံ" စသောပုဒ်များကို ဗြဟ္မစရိယံနှင့်လည်း အနက်တူသော တုလျာဓိကရဏပုဒ်များဟု သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် "အာဒိကလျာဏံ၊ပေ၊ပရိသုဒ္ဓံ" ပုဒ်တို့ကို ရှေ ဓမ္မံကိုရင်း, နောက်ဗြဟ္မစရိယံကိုရင်း ငဲ့သော ဥဘယာပေက္ခ, ကာကောလောကနနည်း ဟု မှတ်ပါ၊ သို့သော် အနက်ပေးသော အခါ၌ကား ပရိသုဒ္ဓံနောက်တွင် "ဧဝံ ဒေသေန္တောစ" ဟု ဝါကျအသစ် စ၍ထားသောကြောင့် "အာဒိကလျာဏံ၊ပေ၊ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ" ဟု လိုက်၍ ပေးဘွယ်မလိုတော့ပါ။

ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ။ ။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ကား အာဒိ၊ပေ၊ ကလျာဏံ ၃ ပုဒ်ကို ဓမ္မံဟူသောရှေပုဒ်၏ ဝိသေသနလုပ်၍ သာတ္ထံစသည်ကို ဗြဟ္မစရိယံ၏ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ အဖွင့်မတူခြင်းမှာ ထိုထိုဘာဏကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလိုအတိုင်း သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ရသောကြောင့်တည်း။

နိဟတမာနတ္တာ။ ။ [ဂဟပတိပုဒ်ပြီးပုံကို ရှေ၌ပြခဲ့ပြီ။] သာသနာတော်၌ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ခြင်းဟူသော သမ္မာပဋိပတ်သည် မာန်မာနမရှိသူမှသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဂဟပတိကို ခေါင်းတပ်၍ ဟောရခြင်းအတွက် "နိဟတမာနတ္တာ" ဟု အကြောင်းပြသည်။ [နိဟတော+မာနော ယေနာတိ နိဟတမာနော၊ (ဂဟပတိ)။]

မှန်၏ — "ပရပဋိဗဒ္ဓါ မေ ဇီဝိကာ" ဟူသော ဒသဓမ္မသုတ်နှင့်အညီ ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သူတပါး (ဒါယကာ ဒါယိကာမ) တို့ လှူမှ ရနိုင်၏၊ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ ဩဝါဒကိုလည်း ကောင်းစွာ လိုက်နာရ၏၊ ထို့ကြောင့် မာနကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သာသနာတော်ဝယ် ကောင်းစွာ ကျင့်ဘို့ရန် မလွယ်တော့ချေ။ [ဒူရသမုဿာရိတမာနဿေဝ (ဝေးစွာ ကောင်းကောင်း ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော မာနရှိသူ၏သာ) သာသနေ သမ္မာပဋိပတ္တိ သမ္ဘဝတိ, နမာနဇာတိကဿာတိ အာဟ နိဟတမာနတ္တာတိ၊– ဋီကာ။]

ဟိ- ချဲ၊ ယေဘုယျေန- များသောအားဖြင့်၊ ခတ္တိယကုလတော- မင်းမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတ္ဆာ- ထွက်၍၊) ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းဖြစ်သူတို့သည်၊ ဇာတိ-အမျိုး ဇာတ်ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ မာနံ – မာနကို၊ ကရောန္တိ – ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ ဗြာဟ္မဏကုလာ - ပုဏ္ဏားမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတ္ဆာ)၊ ပဗ္ဗဇိတာ - တို့သည်၊ မန္တေ– မန္တန်တို့ကို၊ ဝါ- ဝေဒကျမ်းတို့ကို၊ နိဿာယ- ၍၊ မာနံ-ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဟီနဇစ္စကုလာ – ညံ့သောဇာတ်ရှိသော အမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတ္ဆာ)၊ ပဗ္ဗဇိတာ-တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ, မိမိ၏၊ ဝိဇာတိတာယ–ဖေါက်ပြန်သော ဇာတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတုံ- (သီလဖြင့်)တည်တံ့ခြင်းငှါ၊ ဝါ-(သစ္စပဋိဝေဓဖြင့်) တည်တံ့ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကုန်။

× × × × × × ×

ယေဘုယျေန ဟိ၊ ပေ၊ မာနံ ကရောန္တိ ။ ။ နိဟတမာနတ္တာဟူသော ဟိတ်ကို ချဲလို၍ " ယေဘုယျေန " စသည်ကို မိန့်သည်၊ လောက၌ စည်းစိမ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော ဘောဂမာန် (ဓနမာန်) နှင့် အာရောဂျမာန် စသည်တို့မှာ ပယ်ဘို့ လွယ်ကူပါ၏၊ အကြောင်းကား–မာန၏ အကြောင်းခံဖြစ်သော ဘောဂ စသည်တို့က ကြာကြာ မတည်သောကြောင့်တည်း၊ ခတ္တိယတို့၏ ကုလမာန် , ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝိဇ္ဇာမာန်ကား ရဟန်းဖြစ်သည့်တိုင်အောင်ပင် ပယ်ဘို့ မလွယ်ကူချေ၊ များသောအားဖြင့် ထိုဇာတိ ထိုဝိဇ္ဇာကိုအကြောင်းပြု၍ မာန်မာန ကြီးတတ်ကြလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။အရှင် ဘဒ္ဒိယစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ဇာတ်မြင့်သော်လည်း မာနမရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် "ယေဘုယျေန" ဟု ဆိုသည်။ [ဘောဂါရောဂျာဒိဝတ္ထုကာ မဒါ သုပ္ပဟေယျာ ဟောန္တိ, နိမိတ္တဿ အနဝတ္ထာနတော – မာန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဘောဂ အာရောဂျ စသည်တို့က ကြာရှည်စွာ မတည်သောကြောင့်တည်း၊ နတထာ ကုလဝိဇ္ဇာမဒါ – ကုလနှင့် ဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်သော မာန်ကား (ကုလဝိဇ္ဇာတို့က သူ၏တသက်လုံး၌ မြဲစွာ တည်နေသောကြောင့်) ပယ်ဘို့ မလွယ်ကူ။

ဝိဇာတိတာယ။ ။ " နိဟီန ဇာတိတာယ " ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဝိရူပါ+ ဇာတိ ယေသန္တိ ဝိဇာတိနော၊ တေသံ + ဘာဝေါ ဝိဇာတိတာ " ဟု ပြုပါ၊ ဟီနဇစ္စာ၌ကား "ဇာတိယေဝ ဇစ္စံ " ဟု သွတ္ထ၌ ဏျသက်၍ တျကို စပြု , ဒွေဘော်လာ၊ "ဟီနံ + ဇစ္စံ ယေသန္တိ ဟီနဇစ္စာ"ဟု ပြုပါ၊ စဏ္ဍာလမျိုး စသည်ကို "ဟီနဇစ္စ" ဟု ဆိုလိုသည်။

ပတိဋ္ဌာတုံ နသက္ကောန္တိ ။ ။သီလ၏အစွမ်းဖြင့်သာ သာသနာတော်၌ တည်တံ့နိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလကို စင်ကြယ်စွာ မစောင့်နိုင်သည်ကို "ပဘိဋ္ဌာတုံ နသက္ကောန္တိ " ဟု ဆိုသည်။ [သုဝိသုဒ္ဓံ ကတ္ဓာ သီလံ ရက္ခိတုံ နသက္ကောန္တိ၊ သီလဝသေန ဟိ သာသနေ ပတိဋ္ဌာ၊ – ဋီကာ၊ ... " သာသနေ ကုလပုတ္တာနံ , ပတိဋ္ဌာ နတ္ထိ ယံ ဝိနာ၊ အာနိသံသ ပရိစ္ဆေဒံ, တဿ သီလဿ ကော ဝဒေ၊ – ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။]

တနည်း။ ။သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍သိသောအားဖြင့် တည်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သည်ကို " ပတိဋ္ဌာတုံ နသက္ကောန္တိ " ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏– လောကုတ္တရာဖြစ်သော ပတိဋ္ဌာသည်သာ မုချအားဖြင့် သာသနာတော်၌ တည်တံ့ခြင်း မည်၏၊ များသောအား

ပန္ဒ- အန္ဓယကား၊ ဂဟပတိဒါရကာ – ဂဟပတိဖြစ်သော သတ့ိသားတ့ိသည်၊ သေဒံ–ချေးကို၊ မုဥ္ဇန္တေဟိ-လွှတ်ကုန်သော၊ ကစ္ဆေဟိ-လက်ကတီးကြားတ့ိဖြင့်ရင်း၊ ဝါ - ဂျိုင်းကြားတ့ိဖြင့်ရင်း၊ လောဏံ - ဆားကို၊ ပုပ္ဖမာနာယ–ပွင့်သော၊ ဝိဋ္ဌိယာ–ကျောက်ကုန်းဖြင့်ရင်း၊ ဘူမိံ-မြေကို၊ ကသိတွာ-ထွန်ယက်၍၊ တာဒိသဿ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ မာနဿ – မာန၏၊ (ဇာတိမာန, မန္တမာန၏)၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိဟတမာနဒပ္ပါ- နှိမ်အပ်ပြီးသော မာန, ဒပ္ပရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေ – ထို ဂဟပတိဖြစ်သော သတ့ိသားတ့ိသည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ–ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ မာနံဝါ- မာနကိုရင်း၊ ဒပ္ပံဝါ-ထောင်လွှားခြင်းကိုရင်း၊ အကတွာ – မပြုမူ၍၊ ယထာဗလံ - အားအစွမ်း အား လျော်စွာ၊ သကလဗုဒ္ဓဝစနံ- အလုံးစုံသော မြတ်စွာဘုရာ့စကားတော်ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ–သင်ယူ၍၊ ဝိပဿနာယ-ဝိပဿနာ၌၊ ကမ္မံ-အားထုတ်မှုကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လျက်၊ အရဟတ္တေ- အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတုံ– တည်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောန္တိ–စွမ်းနိုင်ကုန်၏။

[ဥဿန္ဓတ္တာဟူသောဟိတ်၏ အကျယ်ကိုပြလို၍ "ဣတရေဟိ စ" စသည်ကို မိန့်။] စ - အဘို့တပါးကား၊ ဣတရေဟိ – ဂဟပတိမျိုးမှ တပါးကုန်သော၊ ကုလေဟိ – အမျိုးတို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ၍၊ ပဗ္ဗဇိတာနာမ- ရှင်ရဟန်းပြုသူတို့

× × × × × × ×

ဖြင့်လည်း မဝ်ဖိုလ်ရဘို့ရာ အကြောင်း ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံသူတို့သည် ကောင်းသော အမျိုးဇာတ် ရှိသူများသာ ဖြစ်ကြပေသည် တဲ့။ [ပတိဋ္ဌာတုန္တိဝါ သစ္စပ္ပဋိဝေဓေန လောကုတ္တရာယ ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာတုံ၊ သာ ဟိ နိပ္ပရိယာယတော သာသနေ ပတိဋ္ဌာနာမ၊ ယေဘုယျေနစ ဥပနိဿယသမ္ပန္ဓာ သုဇာတာဧဝ ဟောန္တိ၊ နဒုဇ္ဇာတာ၊–ဋီကာ၊] သို့သော် ဇာတိကုလပုတ္တ မဟုတ်၍ အမျိုးဇာတ် ညံ့စေကာမူ အာစာရကုလပုတ္တဖြစ်လျှင် သာသနာတော်၌ အဖိုးတန် ပုဂ္ဂိုလ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အာစာရကုလပုတ္တဖြစ်အောင် ကြိုးစားသင့်သည်။

ဂဟပတိဒါရကာ ပန။ ။ဗျတိရေကအားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ အန္ဓယအားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် " ဂဟပတိဒါရကာ ပန "စသည်ကို မိန့်၊ ကစ္ဆေဟိ ဝိဋ္ဌိယာတို့ကား ထူးခြားသော အမှတ်အသားကိုပြသော ဇုတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏ အနက်၌ သက်သော တတိယာဝိဘတျန္တပုဒ်တို့တည်း၊ ဤဇုတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏပုဒ်မျိုးသည် ကတ္တားပုဒ်ကိုလည်း အထူးပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "သေဒံ မုဥ္ဇန္တကစ္ဆာ လောဏံ ပုပ္ဖမာန ဝိဋ္ဌိကာ ဟုတွာ"ဟု ဝိသေသနပြု၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ထားသည်။

နိဟတမာနဒပ္ပါ။ ။ ဒပ္ပဓာတ်သည် မာန်မူခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ " အဟံကာရ–ငါဟုပြုခြင်း (ကြိုးဝါးခြင်း) အနက်ဟော " ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ မာနောစ–သာမညမာန်လည်း + ဒပ္ပေါစ – ငါတကား ဟု ထောင်လွှားတတ်သော ဝိသေသမာန်လည်း၊ မာနဒပ္ပါ–တို့၊ နိဟတာ+မာနဒပ္ပါ ယေဟိတိ နိဟတမာနဒပ္ပါ။ [" ဒဗ္ဗာ "ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသည်။]

မည်သည်၊ ဗဟုကာ-များကုန်သည်၊ နု(ဟောန္တိ)၊ ဂဟပတိကာဝ-အိမ်ရှင်တို့ သည်သာ၊ ဝါ-အိမ်ပိုင်ရှိသူတို့သည်သာ၊ ဗဟုကာ- များကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ နိဟတမာနတ္တာ-ငင်း၊ ဥဿန္နတ္တာစ-ငင်း၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဂဟပတိ်-ကို၊ ဝါ-ကို၊ နိဒ္ဒိသတိ-မူ၏၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

အညတရသို်ဝါတိ- ဟူသည်ကား၊ ဣတရေသံ - ဂဟပတိမျိုးမှ တပါးကုန်သော၊ ကုလာနံ-အမျိုးတို့တွင်၊ အညတရသို်-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ (ကုလေ- အမျိုး၌၊ ပစ္စာဇာတောဝါ- စွဲ၍ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊) ပစ္စာဇာတောတိ-ဟူသည်ကား၊ ပတိဇာတော- စွဲ၍ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်တည်း။

တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပတိလဘတိ်တိ-ကား၊ ပရိသုဒ္ဓံ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော၊ ဓမ္မံ- တော်ကို၊ သုတ္တာ – ကြားနာရ၍၊ ဓမ္မသာမိမှို - တရား၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော၊ တထာဂတေ - မြတ်စွာဘုရား၌၊ (သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ ၌စပ်)၊

× × × × × × ×

ဣတိ နိဟတမာနတ္တာ။ ။နိဂုံးကိုပြလိုရှိ ဣတိ စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဣတိသဒ္ဒေါ ဝါ နိဒဿနေ၊ ဧဝံ ယထာဝုတ္တာနုယေနာတိ အတ္ထော၊ – ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာသစ်၌ “ ဣတိတိ ဝတ္တာ တပုရာမသိတပ္ပံ ဒသေတိ နိဟတမာနတ္တာတိ အာဒိနာ ” ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ဣတိ (တသ္မာ) နိဟတမာနတ္တာ, ဣတိ (တသ္မာ) ဥဿန္နတ္တာစ” ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ ကျမ်းဆရာ၏အာဘော် ကျ-မကျကို စဉ်းစားပါ။

အညတရသို်ဝါ။ ။ဤအညတရသို်သည် နိဒ္ဓါရဏာသမ္ပဒါယကို ငဲ့နေသော နိဒ္ဓါရဏီယပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“ကုလာနံ”ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ကုလာနံ အရှင်္ဂလည်း ဂဟပတိ (ဝေဿ) ကုလကို တိုက်ရိုက်ဆိုပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုကုလမှ တပါးသော ခတ္တိယ, ဗြာဟ္မဏ, သုဒ္ဒတို့ကို ယူစေလို၍ “ဣတရေသံ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “ဝါ” သဒ္ဒါသည် ဂဟပတိဝါ, ဂဟပတိပုတ္တောဝါတို့နှင့် တွဲဘက်ဖြစ်သော ပစ္စာဇာတောပုဒ်နောင် ထိုင်၍ အနက်ပေးမှ ကံ ကံချင်း, ကတ္တား ကတ္တားချင်း ဝိကပ်ပြုသော သဒ္ဒါထုံးစံကျသည်၊ ထို့ကြောင့်“ပစ္စာဇာတော”တိုင်အောင် ဝါသဒ္ဒါဆည့်၍ အနက်ပေးရသည်။

ပစ္စာဇာတော။ ။“ပတိ+ အာ + ဇာတော”၌ အာဥပသာရသည် အနက်မရှိဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ ပတိ + ဇာတော ” ဖွင့်သည်ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ [“ဇစ္ဆ ဗမိရော”စသည်၌“ဇာတိ+ဗမိရော”မှ တိ၏ ဣကို ယ, တျကို စ ပြု၍ သရမနောင်းဘဲ “ဇစ္ဆ”ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့, ဤ၌လည်း အာသရမပါဘဲ “ပစ္ဆဇာတော”ဟုလည်း ရှိနိုင်မည်ထင်သည်။]

ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ။ ။[ပရိသုဒ္ဓန္တိ ရာဂါဒိနံ အစ္ဆန္နမေဝ ပဟာနဒီပနတော (ပရိသုဒ္ဓံ ပါဠိက ရာဂအစရှိသည်ကို စင်စစ်သာလျှင် ပယ်နိုင်ခြင်းကို ပြခြင်းကြောင့်) နိရုပက္ကိလေသတာ:ယ သဗ္ဗသော သုဒ္ဓံ” ဟု ဋီကာတို့၌ ဖွင့်သည်။] တရားတော်သည် ရာဂစသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်နိုင်ရကား ရာဂစသော အညစ်အကြေးရှိဘို့မှာ သာ၍ ဝေး၏၊ ထို့ကြောင့် “ပရိသုဒ္ဓံ”၌ ပရိကို“သဗ္ဗသော-အလုံးစုံ အကုန်အစင်”ဟု ဖွင့်သည်၊“ပရိ-ထက်ဝန်းကျင်၊ ဝါ-အလုံးစုံ+သုဒ္ဓ-စင်ကြယ်သောတရား”ဟူလို။

(ယော ဘုဂဝါ–အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သွာက္ခာတဓမ္မော– ကောင်းစွာ ဟောအပ်ပြီးသော တရားရှိတော်မူ၏၊) သော ဘဂဝါ– သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအစစ် ဖြစ်တော်မူပါပေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သဒ္ဓံ-ယုံကြည်မှုကို၊ ပတိလဘတိ-ရ၏။[ဋီကာ၌ "ယော ဧဝံ" စသည်ဖြင့် အနိယမထည့်သည်။]

ဣတိ ပဋိသဉ္ဇိက္ခတီတိ–ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ ပစ္စဝေက္ခတိ-ဆင်ခြင်၏၊ သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသောတိ - သည်ကား၊ သဋ္ဌိဟတ္ထေ - အတောင် ခြောက်ဆယ်ရှိသော၊ (အတောင်ခြောက်ဆယ် ကျယ်သော၊) ဃရေဝါ–အိမ်၌သော်ငှင်း၊ ယောဇန သတန္တရေပိ-သို့ခင်ပွန်း ၂ ယောက်တို့၏ အကြား၌ ယူဇနာတရာရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊(ပဒေသေ)ဝါ-အရပ်၌သော်ငှင်း၊ ဒွေ- ၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇာယ မ္ပတိကာ-မယား လင်တို့သည်၊ သစေပိ ဝသန္တိ–အကယ်၍မူလည်း နေရစေကုန် ဥုးတော့၊ တထာပိ - ထိုသို့ပင် နေရပါကုန်သော်လည်း၊ နေသံ - ထို မယား လင်တို့၏၊ သကိဉ္ဇန သပလိဗောဓဋ္ဌေန– ကြောင့်ကြဘွယ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၏

× × × × × × ×

သဒ္ဓံ။ ။ပုထုဇဉ်တို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါကို ဤနေရာ၌ "သဒ္ဓါ"ဟု ဆိုဏ်၊ မှန်၏–ဓမ္မပ္ပမာဏ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်တပါးကို ကြည်ညိုရာ၌ ထို ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တရား ကောင်း တရားမှန် ရှိ-မရှိကို ရှေးဥုးစွာစဉ်းစား၍ တရားမှန်ရှိကြောင်းကိုသိမှ ကြည်ညို ကြသည်၊ ရူပပ္ပမာဏ – ရုပ်ကို ပမာဏပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ရုပ်ချောရုံမျှဖြင့်လည်း မကြည်ညိုကြ၊ ဃောသပ္ပမာဏပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ အသံကောင်းရုံ, နာမည်ကျော်ကြားရုံ မျှဖြင့်လည်း မကြည်ညိုကြ၊ လူခပ္ပမာဏ ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ခေါင်းခေါင်းပါးပါး ကျင့်ရုံမျှ ဖြင့်သော်မှလည်း မကြည်ညိုကြ၊ [သဒ္ဓန္တိ ပေါထုဇ္ဇနိကသဒ္ဓါဝသေန သဒ္ဒဟနံ၊ ဝိညူ ဇာတိကာနဉ် ဓမ္မသမ္ပတ္တိဂ္ဂဟဏပုဗ္ဗိကာ သဒ္ဓါသိဒ္ဓိ, ဓမ္မပ္ပမာဏဓမ္မပ္ပသန္နဘာဝတော၊– ဋီကာသစ်။]

ဒွေဇာယမ္ပတိကာ။ ။"ဇာယမ္ပတိကာ"ဟု ဆိုလျှင်"မယားနှင့် လင်" ၂ ယောံ ဟု သိသာသော်လည်း အချို့ယောကျ်း၌ မယားအများ ရှိတတ်သေး၏၊ ထိုသူတို့တွင် " မယား တယောက်သာ ရှိသူသော်မှ ဃရာဝါသသည် ကျဉ်းမြောင်းသေး၏၊ မယား အများရှိသူမှာ ပြောဘွယ်ရာပင် မလို"ဟု ပြလိုရှိ " ဒွေ "ဟု ဝိဓသသနပြုရသည်။

သကိဉ္ဇန။ ။စုရာဒိ "က်စိ"ဓာတ်သည် "မဒ္ဒန"အနက်ရှိ၏၊ ကိဉ္ဇေတိ မဒ္ဒတီတိ ကိဉ္ဇနံ (ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ ရ၏)၊ အိမ်၌နေသူသည် ရာဂစသည် ရှိနေသောကြောင့် မိမိနှစ်သက်အပ်သော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဥစ္စာများအတွက် တကြောင့်ကြကြနှင့် နေရ၏၊ စိတ်ချလက်ချ မနေနိုင်၊ ရာဂစသည်က မိမိကိန်းရာသတွာကို နှိပ်စက်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ရာဂစသည်ရှိသော အိမ်ရှင် ၂ ယောက်ကို " သဟ+ကိဉ္ဇနေန ယေ ဝတ္တန္တိ " အရ "သကိဉ္ဇန"ဟု ခေါ်သည်။

သပလိဗောဓ။ ။ပရိပုဗ္ဗ, စုရာဒိ ဗုဓိဓာတ်သည် ဟိံသနအနက်ကို ဟောဏ်၊ ပရိ ဗုန္ဓယတိ-ထက်ဝန်းကျင် ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ ပလိဗောဓော၊ ရကို လပြု၊ လယ် ယာ စသည် ရှိနေသူသည် ထိုလယ်ယာကို စောင့်ရှောက် လုပ်ကိုင်နေရသောကြောင့် ကုသိုလ်

အဖြစ်, အနောက်အရှက်နှင့် တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယရာဂါသော-အိမ်ဟူသော အာဝါသသည်၊ ဝါ- အိမ်ယာတည်ထောင် လူ့ဘောင်သည်၊ သမ္မာဓေါယေဝ- ကျဉ်းမြောင်း ကြပ်တည်းသည်သာ။ ["သမ္မာဓော" ၌ သံ ရှေးရှိသော ဗာဓောတဲသည် ဗျာယာတ(နှိပ်စက်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ သံ ဥပသာရကြောင့် "ကျဉ်းမြောင်း ကြပ်တည်း" ဟု အနက်ပေးကြသည်။]

ရဇာပထောတိ- ကား၊ ရာဂရဇာဒီနံ- ရာဂမြူအစရှိသည်တို့၏၊ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ- ထရာအရပ်တည်း၊ ဣတိ, မဟာအဋ္ဌကထာယံ-မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ၊(ရာဂရဇာဒီနံ-တို့၏၊) အာဂမနပထော-လာရာ လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-နှ၏၊ အလဂ္ဂနဋ္ဌေန - မငြိကပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဇ္ဈောကာသော ဝိယ – လွင်တီးခေါင်နှင့် တူ၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ အဇ္ဈောကာသော-မည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရဟန်းသည်၊ ပိဟိတဒ္ဝါရဝါတပါနေသု- ပိတ်အပ်သော တံခါးမ, လေသောက်ပြူတင်းရှိကုန်သော၊ ပဋိစ္ဆန္နေသု-ဖုံးကွယ်အပ်ကုန်သော၊ ကူဋာဂါရ၊ပေ၊ ဝိမာနာဒီသု - စုလစ်မွန်ချွန် အထွဋ်ရှိသောကျောင်း, ရတနာပြာသာဒ်, နတ်ဗိမာန်အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ ဝသန္တော ဝိ-နေရပါသော်လည်း၊ နေဝ လဂ္ဂတိ-မငြိ၊ နသဇ္ဇတိ-မကပ်၊ နဗဇ္ဈတိ-မစပ်ဖွဲ့၊ တေန- ကြောင့်၊ အဇ္ဈောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

× × × × × × ×

တရားကို လွတ်လွတ် ကျတ်ကျတ် မလုပ်နိုင်၊ ထို လယ်ယာက ထို ကောင်းမှု အလုပ်ကို နှောက်ရှက် ကန့်ကွက်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် လယ်ယာစသည်ကို "ပလိဗောဓ (အနှောက် အရှက်)" ဟု ဆိုသည်၊ သဟ + ပလိဗောဓေန ယေ ဝတ္ထုန္တိတိ သပလိဗောဓာ(ဇာယမ္ပတိကာ)။ [ရာဂါဒိနာ သကိဉ္စနဋ္ဌေန, ခေတ္တဝတ္ထုအာဒိနာ သပလိဗောဓဋ္ဌေန၊—ဋီကာ။]

ရဇာပထော။ ။မဟာအဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်သည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာတည်း၊မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ရဇာပထောတိ ရာဂဒေါသ မောဟရဇာနံ + အာပထော (ရှေးရှုလမ်း), အာဂမနဋ္ဌာနံတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ ပြအပ်သော ဝဒန္တိ ဝါဒသည် ထို အဋ္ဌကထာ၏ ဝါဒပင်တည်း။ [စာအုပ်များ၌ ရဇောပဒ်ဟ မနောဂဏာဒိ ဂိဏ်းဝင် ဖြစ်သောကြောင့် " ရဇောပထော" ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ သင့်,မသင့်ကို "အာပထော"ဟု ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာဖြင့် စဉ်းစားပါ။]

အဇ္ဈောကာသော ဝိယ။ ။"အဇ္ဈောကာသောသည် ပဗ္ဗဇ္ဇာကို လွင်တီးခေါင် ပုံသဏ္ဌာန်ပေါ်အောင် ရှုပ်ပုံ ဖေါ်ထားသော ရူပကအလင်္ကာတည်း" ဟု သိစေလို၍ "ဝိယ"ဟု ထည့်သည်၊ "ရဟန်း အဖြစ်ကတော့ ငြိကပ်တွယ်တာစရာ မရှိသည့်အတွက် လွင်တီးခေါင်ကြီးပါဘဲ"ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ ရူပကအလင်္ကာ အပြင် "ဥပမာတဒ္ဓိတ်ကိုလည်း ဝိယသဒ္ဒါကပြသည်" ဟု ဖွင့်သေး၏၊ ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဖြစ်လျှင် " တဒ္ဓိတာ အဘိဓေယျလိင်္ဂါ "နှင့် အညီ ပဗ္ဗဇ္ဇာနှင့် လိင်္ဂတူအောင် " အဇ္ဈောကာသာ " ဟု ရှိရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဥပမာတဒ္ဓိတ်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။]

အဝိဇ-တနည်းကား၊ ဃရာဝါသော-အိမ်ဟူသော အာဝါသသည်၊ ဝါ-အိမ်ယာတည်ထောင် လူ့ဘောင်သည်၊သမ္မာဓော-ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်း၏၊ (ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း)၊ ကုသလကိရိယာယ – ကုသိုလ် ပြုခြင်း၏၊ သြကာသာ ဘာဝတော-အခွင့်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊("ကုသိုလ်များစွာပြုဘို့ အခွင့်မရသောကြောင့်"ဟူလို)၊ အသံဝုတသက်္ကာရဒ္ဒါနံ - မပိတ်ဖုံးအပ်သော အမှိုက်စွန့်ရာ အရပ်သည်၊ ရဇာနံ–ပကတိမြေတို့၏၊ ဝါ-ဖုံတို့၏၊ (သန္နိပါတဒ္ဒါနံ- ပေါင်းစု ကျရောက်ရာ အရပ်သည်)၊ (ဟာတိ) ဝိယ - ဖြစ်သကဲ့သို့၊(တထာ–ထို့အတူ)၊ ကိလေသရဇာနံ – ကိလေသာ တည်းဟူသော မြေမှုံတို့၏၊ သန္နိပါဘဒ္ဒါနတော–ပေါင်းစုကျရောက်ရာ အရပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရဇာပထော – ကိလေသာ မြေတို့၏ ရှေးရှုလမ်းတည်း၊ ပမ္မဇ္ဇာ – ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ အဇ္ဈောကာသော-လွင်တီးခေါင်တည်း၊(ကသ္မာ- နည်း)၊ကုသလကိရိယာယ – ကုသိုလ် ပြုခြင်း၏၊ ယထာသုခံ – ချမ်းသာသည့်အား လျော်စွာ၊ သြကာသသဇ္ဈာဝတော–အခွင့်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

နယိဒံ သုကရံ၊ပေ၊ပဗ္ဗဇေယျန္တိတ္ထေ– ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ သခေါပကထာ– အကျဉ်းချုပ်စကားတည်း၊ ယဒေတံ သိက္ခတ္တယပြဟ္မစရိယံ – အကြင် သိက္ခာ ၃ ပါးအပေါင်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို၊

× × × × × × ×

အဝိဇ။ ။ဧဝံ အကုသလကုသလပ္ပဝတ္တိနံ ဌာနာဌာနဘာဝေန (ဃရာဝါသသည် အကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ ဌာန , ကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ အဌာနဖြစ်၍ ပမ္မဇ္ဇာ၏ ကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ ဌာန , အကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ အဌာန၏အဖြစ်ကြောင့်) ဃရာဝါသပမ္မဇ္ဇာနံ သမ္မာဓဇ္ဈောကာသတံ ဒဿေတွာ, ဣဒါနိ ကုသလပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ (အကုသိုလ် ဖြစ်ပုံ မပါသော ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏သာ) အဌာနဌာနဘာဝေန (ဃရာဝါသ၏ အဌာန၏အဖြစ်, ပမ္မဇ္ဇာ၏ ဌာန၏အဖြစ်ကြောင့်) တာသံ တဇ္ဈာဝံ (ထို ဃရာဝါသ ပမ္မဇ္ဇာတို့၏ ထို သဗ္ဘာဝ၏ အဖြစ်, အဇ္ဈောကာသ၏ အဖြစ်ကို) ဒဿေတုံ အဝိစာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ။–ဋီကာသစ်။ [နောက်၌ " ကုသလကြိယာယ " ကိုကြည့်၍ ဤကျမ်းတက်ကို ဋီကာသစ် ဆိုသည်။]

နယိဒံ၊ပေ၊ကထာ။ ။" ပမ္မဇေယျန္တိ ပရိဗ္ဗဇေယျံ " တိုင်အောင် ပုဒ်တို့၏အဖွင့်သည် ပါရာဇိကဏ် သုဒိန္နကလ္လာဠလည်း ဤအတိုင်းပင် ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဖွင့်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ထို အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာအတိုင်း သိပါ။ [အနည်းငယ် ထူးခြားသော အဖွင့်နှင့် ဖြည့်စွက်အပ်သောအဖွင့်ကိုကား အောက်ပါအတိုင်း သိပါ။]

သိက္ခတ္တယ ပြဟ္မစရိယံ ။ ။" သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သော အကျင့် " ဟု ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ နိဿယခံ့ပေးခဲ့၏၊ ထိုအနက် မကောင်းပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... သင်္ကိတပုဒ် မပါဘဲလျက် " သိမ်းကျုံး " ဟု အနက်ပေးသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ" တုန်းက "ပြဟ္မစရိယံ" အရ " ပရိယတ္တိ, ပဋိပတ္တိ, ပဋိဝေဓ " ဟူသော ပြဟ္မစရိယ ၃ မျိုးကိုယူဘို့ရာ "သိက္ခတ္တယသင်္ကိတံ သကလသာသနံ " ဟု ဖွင့်ပြခဲ့သော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ပါဋိတော်ဝယ်

ကေမ္ပိဒိဝသံ-တနေ့မျှလည်း၊ အခဏ္ဍံ-မကျိုးပြတ်သည်ကို၊ ဝါ-မကျိုး, မပေါက်, မပြောက်, မကျားသည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ စရိမကစိတ္တံ- နောက်ဆုံးစိတ်သို့၊ ဝါ-စုတိစိတ်သို့၊ [စရိမက သဒ္ဒါသည် အဆုံးအနက်ကို ဟော၏၊ တဘဝ၏အဆုံး ဟူသည် စုတိစိတ်တည်း၊ စရိမကစိတ္တံတိ- စုတိစိတ္တံ။] ပါပေတဗ္ဗတာယ–ရောက်စေထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ-စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ- စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံအောင်၊ စရိတဗ္ဗံ - ကျင့်ထိုက်၏၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ကေဒိဝသမ္ပိ-လည်း၊ ကိလေသမလေန-ကိလေသာ အညစ်အကြေး အားဖြင့်၊ (မလိနံဝယ် မလ၌ အဘိန္ဒဝိသေသန)၊ အမလိနံ – အညစ်အကြေး မရှိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ စရိမကစိတ္တံ-သို့၊ ဝါ-သို့၊ ပါပေတဗ္ဗတာယ–ကြောင့်၊ ကေန္တပရိသုဒ္ဓံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်စွာ၊ ဝါ - အောင်၊ သခ်လိခိတံ လိခိတသခ်သဒိသံ–ခြစ်အပ်သောခရုသင်းနှင့်တူစွာ၊ ဓောတသခ် သပ္ပဋိဘာဂံ-ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ်သော ခရုသင်းနှင့်တူသောအဘို့ရှိအောင်၊ စရိတဗ္ဗံ။

ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ– ဤသိက္ခာ ၃ ပါးဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို၊ အဂါရံ-အိမ်၌၊ အဇ္ဈာဝသတာ–နေသူသည်၊ အဂါရမဇ္ဈေ-အိမ့်အလယ်၌၊ ဝသန္တေန-နေသူသည်၊ ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ- စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ-အောင်၊ ပေ၊

× × × × × × ×

"စရိတုံ" ဟူသော နောက်ကြိယာကိုထောက်၍ ကျင့်ထိုက်သော ပဋိပတ္တိ ဗြဟ္မစရိယကို သာ ယူစေလိုသောကြောင့် "သင်္ဂဟိတ" ပုဒ် မပါဘဲ "သိက္ခတ္တယ" ဟုသာ ဝိသေသန ပြုသည်၊ ပါရာဇိကဏ်နိဿယ၌လည်း ဤနိဿယအတိုင်းသာ ပြင်၍ပေးပါ။ [သိက္ခတ္တယံ စ+ တံ+ ဗြဟ္မစရိယံစာတိ သိက္ခတ္တယ ဗြဟ္မစရိယံ။]

ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ စသည်။ ။သီလသိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ တပါးတလေမျှ ပေါက်ကြားခြင်းမရှိဘဲ အားလုံး ပြည့်စုံသည်ကို " ကေန္တ ပရိပုဏ္ဏံ " ဟု ဆိုသည်၊ "ပြည့်စုံ" ဟူရာ၌ အရေအတွက်သာပြည့်စုံ၍ စိတ် မစင်ကြယ်သော ကိလေသာအညစ်အကြေးဖြင့် ညစ်ညစ်နွမ်းနွမ်း ဖြစ်နေပါမူ " ပရိသုဒ္ဓ " ဟု မဆိုနိုင်ရကား ထိုသို့ မညစ်နွမ်းအောင် ကျင့်ထိုက်ကြောင်း ပြလို၍ "ပရိသုဒ္ဓံ" ဟု ဆိုသည်၊ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ရာ၌လည်း သာမန် ပရိသုဒ္ဓ မဟုတ်, "ခရုသင်းပွတ်သစ်ကဲ့သို့ အလွန်ဖြူစင်သော ပရိသုဒ္ဓ"ဟု ပြလို၍"သခ်လိခိတံ"ဟု ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ပုံကို ဥပမာပြသည်၊ ထိုသို့ ပရိပုဏ္ဏ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ရာ၌လည်း တရံတခါ သာ ဖြစ်၍ တရံတခါ မဖြစ်သည်ကို ပယ်ရှားလိုသောကြောင့် "ကေန္တ"ဟု ဆိုသည်။

သခ်လိခိတံ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ " သခ်လိခိတန္တိ " ဟု ဇုတိသဒ္ဒါဖြင့် ရှိသည်မှာ မကောင်းပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... "သခ်ပကထာ" အစချီတုန်းက "တပုဒ်စီ တပုဒ်စီ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗတည်၍ မဖွင့်ဘဲ အချုပ်မျှ ဖွင့်ပြမည်" ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့်၎င်း, ကေန္တ ပုရိပုဏ္ဏံ စသည်၌လည်း ဇုတိသဒ္ဒါဖြင့် တည်၍ မဖွင့်သောကြောင့်၎င်းတည်း။ [သီလ သိက္ခာကဲ့သို့ သမာဓိသိက္ခာ ဝိပဿနာသိက္ခာတို့ကိုလည်း ဤနည်းမှီ၍ ပရိပုဏ္ဏ ပရိသုဒ္ဓ ဖြစ်အောင် ကျင့်ထိုက်ပုံကို သိပါ။]

စရိတုံ-ကျင့်ခြင်းငှါ၊ နသုကရံ-လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ ဝါ- မလွယ်ကူ၊ [သုကရံ၌ ကံဟော ခ ပစ္စည်းတည်း။] အဟံ - သည်၊ ကေသေစ – ဆံတို့ကိုရင်း၊ မဿုံစ– မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကိုရင်း၊ ဩဟာရေတွာ-ပယ်ရှား၍၊ ဝါ-ရိတ်၍၊ ကသာယ ရသ ဗီတတာယ – သောက်အပ်သော ဖန်ရည် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ဖန်ရည်ကို သောက်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာသာယာနိ– ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ် ကုန်သော၊ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သော အကျင့်ကို၊ စရန္တာနံ – ကျင့်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကာနိ-လျော်ပတ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်သက်နိုး တို့ကို၊ အစ္ဆာဒေတွာ-ဆီး၍၊ ပရိဒဟိတွာ-ဝတ်ရုံ၍၊ အဂါရသ္မာ-အိမ်မှ၊ နိက္ခမိ တွာ-၍၊ [အဂါရသ္မာသည် ဥပါတဝိသယ အပါဒါန်ဖြစ်၍ " နိက္ခမိတွာ " ဟု စပ်ပုဒ်ထည့်၍ဖွင့်သည်။] အနဂါရိယံ- အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း , နွားကျောင်းမှုမရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ယန္ဇူန ပဗ္ဗဇေယျံ - လူ့ ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍,သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဋတိ(အယံ)- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေ်ပကထာ–တည်း)။

စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျံဟူသောပါဋ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဂါရဿ - အိမ်၌နေခြင်း၏၊ ဟိတံ– စီးပွားဖြစ်သော၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ– လယ်ထွန်ခြင်း, ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း အစရှိသောအလုပ်ကို၊ အဂါရိယံတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တဋ္ဌ-ထိုအိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း အစရှိသော အလုပ်သည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ–ရှင်ရဟန်း အဖြစ်၌၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊(ထိုသို့ အိမ်၌နေခြင်း၏စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း အစရှိသော အလုပ်မရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ–ကို၊ အနဂါရိယာတိ– ဟူ၍၊ ဥတဗ္ဗာ - ၏၊ အနဂါရိယံ- အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း အစရှိသော အလုပ်မရှိရာဖြစ်သော၊ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ထိုရှင်ရဟန်းအဖြစ် သို့၊ ပဗ္ဗဇေယျံတိ–ကား၊ (ယန္ဇူန) ပရိဗ္ဗဇေယျံ–လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍ , သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ [တနည်း, "(ယန္ဇူန) ပဋိပဇ္ဇေယျံ– ကျင့်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ "ပဗ္ဗဇေယျံတိ ပရိဗ္ဗဇေယျံ"ဟု ရှိ၏၊ ကံပုဒ်က "ဗြဟ္မစရိယံ"ဟု ရှိမှ"ပဋိပဇ္ဇေ ယျံ- ကျင့်ရမူကား ကောင်းလေစွ့"ဟု ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤ၌ ကံပုဒ်က"ဗြဟ္မစရိယံ" မရှိဘဲ "အနဂါရိယံ"ဟု ရှိသောကြောင့် " ပရိဗ္ဗဇေယျံ"အဖွင့်က ကောင်းမည် ထင်သည်၊ "လူ့ကိစ္စများကိုစွန့်၍ ရဟန်းဘောင်သို့ သွားရမူကား ကောင်းလေ စွ့"ဟူလို။]

အပ္ပံဝါတိ-ကား၊ သဟဿတော- တထောင်မှ၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ ဝါ– အောက်ဖြစ်သော၊ ဘောဂက္ခန္ဓော- စည်းစိမ်အစုသည်၊ အပ္ပေါနာမ–အနည်း မည်သည်၊ ဟောတိ၊ သဟဿတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ (ဘောဂက္ခန္ဓော-သည်၊)

မဟာ (နာမ)- အများမည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အာဗန္ဓနဋ္ဌေန – အဝိုင်းအခြား အတိုင်း ဖွဲ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဉာတီဝေ – မိဘက်, ဖဘက် ဆွေမျိုးတို့သည်ပင်၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဋော–ဉာတိပရိဝဋ္ဋ မည်၏၊ “ ဆွေမျိုး အသိုက်အဝန်း မည်၏ ”ဟူလို။

× × × × × × ×

အာဗန္ဓနဋ္ဌေန။ ။ပုတ္တော နတ္တာတိအာဒိနာ ပေမဝသေန သပရိဿ်ဆ်ဒံ ဗန္ဓနဋ္ဌေန (ငါ့သား ငါ့မြေးစသော ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အဝိုင်းအခြားနှင့်တကွ= သားလဲ သား အလိုက်, မြေးလဲ မြေးအလိုက် အဝိုင်းအခြားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) – ဋီကာ။ [အာကို မရှိယာဒါအနက်ယူ၍ “သပရိဿ်ဆ်ဒံ”ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်။]

စဝ်ရာပုဒ်။ ။ ဤ အာဗန္ဓနဋ္ဌေနကို ဉာတိ၌ စပ်ပါ၊ ထိုသို့ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ကြောင့် “ ဉာတိ ဖြစ်သူများ ”– ဟူလို၊ ဋီကာသစ်၌ကား ဤပုဒ်ကို ပရိဝဋ္ဋော၌ စပ်၍ “တေန အာဗန္ဓနတ္ထော ပရိဝဋ္ဋသဒ္ဒေါတိ ဒဿေတိ”ဟု ဖွင့်လေသည်၊ သို့သော် ပရိဝဋ္ဋ သဒ္ဒါ၏ အာဗန္ဓနအနက်ကို အခြားနေရာ၌ မတွေ့ရသောကြောင့်၎င်း, “ဉာတိနန္တိ မာတိ တောစ ပိတိတောစ သမ္ဗန္ဓာနံ ” ဟု ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ ၁- ဝဂ်, ၅- သုတ်၌ ဉာတိ အတွက် သမ္ဗန္ဓအနက်ဖွင့်သကဲ့သို့ အာဗန္ဓနအနက်က အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ၎င်း, အာဗန္ဓနဋ္ဌေနကို ဉာတိနံ့စပ်ရသော ဟိတ်ပါဋိဟုသာ ယူသင့်ပါသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ သတ္ထုတအဘိဓာန်၌ ဉာတိအရ အဖဘက် ဆွေမျိုးကိုသာ ယူ၏၊ “ ဉာတိသာလောဟိတ ” ဟု လာရာဝယ် အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း ဉာတိအရ အဖဘက် ဆွေမျိုးကိုသာ ဖွင့်တတ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုကဲ့သို့ အဖဘက်ဆွေမျိုးကိုသာ မယူရ၊ သံယောဇဉ်ဖွဲ့တတ်သော မိဘက် ဖဘက် ဆွေမျိုး ၂ ဘက်လုံးကို ယူပါ၊ ဟု သိစေလိုသော ကြောင့် “အာဗန္ဓနဋ္ဌေန”ဟု ဟိတ်ကူရသည်။ [“ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ”၌လည်း ဉာတိ အရ “ ၂ ဖက်လုံး ဆွေမျိုးကိုစွန့်၍”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။]

ဉာတီ။ ။“ဉာတိ”ဟု ကေဝစနန္တ့ပုဒ်ကို စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ သို့သော် မိဘက် ဖဘက် ၂ ဘက်ဆွေမျိုးတို့ကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, “အမှာက မေတေ ဉာဃ နန္တိတိ ဉာတီ = ဤသူတို့သည် ငါတို့၏လူများ ဟု သိအပ်သောကြောင့် ဉာတိ ”ဟု ဗဟု ဝစနဝိဂ္ဂဟကို ဋီကာတို့၌ တွေ့ရသောကြောင့်၎င်း “ ဉာတိ ”ဟူသော ဗဟုဝစနန္တ့သာ အသင့်ဟု မှတ်ပါ၊ ဉဓာတ်, တိပစ္စည်းဖြစ်သော်လည်း ပုလ္လိန်သာ။

ပရိဝဋ္ဋော။ ။ပိတာမဟ ပိတု ပုတ္တာဒိဝသေန ပရိဝဋ္ဋနဋ္ဌေန ပရိဝဋ္ဋော၊–ဋီကာ။ [ပရိဝဋ္ဋတိ-အထက်၌ အဖ, အဖိုးစသည်, အောက်၌ သား မြေးစသည်ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် လည်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိဝဋ္ဋော၊ ပရိပုဗ္ဗ, ဝဋ္ဋ (ဝတုဓာတ်လည်း ဟူ၏) အပစ္စည်း၊ ဉာတိဝေ–ဆွေမျိုးတို့သည်ပင်+ပရိဝဋ္ဋော ဉာတိ ပရိဝဋ္ဋော–ထက်ဝန်းကျင် လည်တတ် သော ဆွေမျိုး၊ (ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဓာရ) ၊ မြန်မာလို “ ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်း, ဆွေမျိုး အသိုက်အဝန်း”ဟု ခေါ်ကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ “ ပရိဝဋ္ဋနဋ္ဌေန ”ဟု ပရိဝဋ္ဋော အတွက် ဟိတ်ပါဋိအသစ် ထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် “ အာဗန္ဓနဋ္ဌေန ”သည် ပရိဝဋ္ဋော၏ ဟိတ်မဟုတ်ကြောင်း, ဉာတိ၏ ဟိတ်သာဖြစ်ကြောင်း သာ၍ သိသာပြန်သည်။

သောဝိ – ထို ဆွံ့မျိုး အသိုင်းအဝိုင်းသည်လည်း၊ ဝိသတိယာ – ၂၀မှ၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဝါ- အောက်သည်၊ အပ္ပေါနာမ – အနည်းမည်သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ ဝိသတိယာ-မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ မဟာ (နာမ)–မည်သည်၊ (ဟောတိ)။

ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုဘောတိ - ဟူသည်ကား၊ ပါတိမောက္ခသံဝရေန–ပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့်၊ သမန္နာဂတော – ပြည့်စုံသည်၊ အာစာရဂေါစရ သမ္ပန္နောတိ-ကား၊ အာစာရေနစေဝ-အကျင့်နှင့်ဂုဏ်း၊ ဂေါစရေနစ-ကျက်စား ရာအရပ်နှင့်ဂုဏ်း၊ သမ္ပန္နော – ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ ဝိဟာရတိ၌စပ်)၊ အဏု မတ္တေသုတိ-ကား၊ အပ္ပမတ္တကေသု – နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊

× × × × × × ×

သေဒိ (ဟိ)။ ။"သောဟိ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ သို့သော် ရှေဝါကျကိုခိုင်မြဲစေသော ဒဠ္ဠိလက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် " သော ဟိ" ဟု မရှိသင့်၊ ဘောဂက္ခန္ဓနှင့် အပ္ပချင်း မဟာချင်း နာမည်တူသည့်အတွက် ပေါင်းဆည်းခြင်း လက္ခဏာသာ ရှိသောကြောင့် သမ္ဘိဏ္ဍနတ္ထ ဝိသဒ္ဒါဖြင့် "သောဝိ"ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။

ပါတိမောက္ခ၊ပေ၊သံဝုတော။ ။ဤပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ အစိတ်ဝစနတ္ထကို ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ- ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ် , ဩဝါဒသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ " သံဝုတော– စောင့်စည်းအပ် " ဟု မပေးရ၊ သံဝုယတေ (သံဝရိယတေ) တိ သံဝုတံ + စောင့်စည်း အပ်သော ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရ၊ [မနောဒွါရကို ပါတိမောက္ခသီလဖြင့် မစောင့်စည်း နိုင်သေး၊] သံဝုတံ ယဿ အတ္ထိတိ သံဝုတော၊ ဤသို့ဖြစ်၍ "ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရရှိသည်"ဟု ပေးရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ ၌လည်း " ဝိဟိတကာယဝစီဒွါရော " ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိဖွင့်သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ " သမန္နာဂတော"အဖွင့်လည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပြဝင်တည်း။

အာစာရဂေါစရ ။ ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အား ဝါးပေးခြင်း, အိမ်မိုးမှစသည်ပြုဘို့ရန် သစ်ရွက်ပေးခြင်းစသော ကုလဒူသနအမှုများကို အနာစာရဟု ဆို၍ ထိုအမှုများကို မပြုဘဲ ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ ပြုကျင့်ခြင်းကို "အာစာရ"ဟု ဆို၏၊ ပြည့်တန်ဆာမစသည်တို့၌ ကျက်စားမှုမပြုဘဲ သဒ္ဓါတရားရှိသောအိမ်တို့၌သာ ကျက်စား ခြင်းကို "ဂေါစရ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ထက် အကျယ်ကိုလည်း ဆိုသေး၏၊ ထို အာစာရ ဂေါစရနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန်းတော်ကို "အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော"ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအာစာရဂေါစရသမ္ပန္နောမှစ၍ သိက္ခတိသိက္ခာပဒေသုတိုင်အောင် ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတောဓ၏ အကျယ်ပြစကား ဟု မှတ်ပါ၊ ဤ စကားများလည်း ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကိုပြသော စကားများပင်ဖြစ်သည်–ဟူလို။ [အာစာရဂေါစရ သမ္ပန္နောတိအာဒိ တသ္မေဝ ပါတိမောက္ခသံဝရသမန္နာဂမသ္မ ပဗ္ဗဇဿနံ၊–ဋီကာ။]

အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု။ ။အဏုမြူနှင့်တူသောကြောင့် အနည်းငယ်ကို "အဏု မတ္တ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပမတ္တကေသု"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝဇ္ဇေသု၌ "အပြစ်" ဟူသည် အာပတ်အပြစ် အကုသိုလ်အပြစ် ၂ မျိုးလုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် လွန်ကျူး လိုသော စေတနာမပါဘဲ သင့်အပ်သော အနုခုဋ္ဌက (အလွန်ငယ်သော) အာပတ်များ ကိုဂုဏ်း, အဆောတလျင်ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ်များကိုဂုဏ်း "ဝဇ္ဇ"ဟု ယူပါ။

ဝဇ္ဇေသူတိ-ကား၊ အကုသလဓမ္မေသု-အကုသိုလ်တရားတို့၌၊ဘယဒဿာဝိတိ-ကား၊ဘယဒဿီ-ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိသည်၊(ဟုတ္တာ ဝိဟရတိ၌စပ်)၊ သမာဒါယာတိ-ကား၊ သမ္မာ-မဖေါက်မပြန်၊ ဝါ-ကောင်းစွာ၊ အာဒိယိတ္တာ-ယူ၍၊ သိက္ခတိသိက္ခာပဒေသူတိ–ကား၊ သိက္ခာပဒေသု–သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ တံတံ သိက္ခာပဒံ-ထိုထို သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမာဒိယိတ္တာ-မဖေါက်မပြန်ယူ၍၊ ဝါ- ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ–ဆောက်တည်၍၊ သိက္ခတိ–ကျင့်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်သည်၊ ဣတ္ထေ-ဤပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော အစရှိသော ပါဠိ၌၊ (တနည်း) ဣတ္ထေ–ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သခ်ေပေါ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန-အကျယ်ကိုကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ- ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ (မယာ) ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

× × × × × × ×

ဘယဒဿာဝီ။ ။ ဒိသဓာတ်, တဿီလအနက်၌ အာဝီပစ္စည်း၊ ဒဿီကား အာဝိ၏ ပရိယာယ် ဏီပစ္စည်းတည်း၊ ထိုအပြစ်ကလေးသည်ပင် အတ္တာနုဝါဒဘေး, ပရာနုဝါဒဘေး, ဒဏ္ဍဘေး, ဒုဂ္ဂတိဘေးဟူသော ဘေး ၄ ပါး၏အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် မြင့်မိုရ်တောင်လောက် ကြီးမားသောအပြစ်, ပါရာဇိကလောက် ကြီးမားသော အပြစ်ဟု ရှုလေ့ရှိသည်။

အဋ္ဌကထာ။ ။ဘယဒဿာဝိတိ စတုဗ္ဗိဓဿ ဘယဿ ကာရဏတ္တာ ဘယတော ဒဿနသီလော၊.... ယော ဘိက္ခု အဏုမတ္တံ ဝဇ္ဇံ အဒ္ဒသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿမ္ပေ ဓသိနေရုပဗ္ဗတသဒိသံ ကတ္တာ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ ၊ပေ၊ ယောပိ ဘိက္ခု သမ္ဗလဟုကံ ဒုက္ကဋဒုဿာသိတမတ္တံ ပဌမပါရာဇိကသဒိသံ ကတ္တာ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ၊ အယံ ၊ပေ၊ဘယတော ပဿတိနာမ၊–ဈာနဝိဘင်္ဂ, သမ္မောဟဝိနောဒနီ။ [ဤသိလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၌ ဝဇ္ဇေသု အရ “ အကုသိုလ်တရား ” ဟု သာမညဖွင့်သော်လည်း ဈာနဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌ အာပတ်ပါ ဖွင့်သည်ကို သတိပြုပါ။]

သမာဒါယ။ ။“သမ္မာတိ အဝိပရိတံ (မဖေါက်မပြန်) ၊သုန္ဒရံဝါ”ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ သမ္မာဖြစ်အောင် ကျင့်ခြင်းဟူသည် လေးလေးစားစား ကျင့်ခြင်း, အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကြူးမိအောင် ကျင့်ခြင်းတည်း။

သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ ။“သိက္ခာပဒေသု” ဟု အပေါင်းနိဒ္ဒါရဏာသမုဒါယကို ဆိုလိုက်လျှင် အစိတ်ဖြစ်သော နိဒ္ဒါရဏီယကို မဆိုသော်လည်း သိလောက်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမာဒါယ သိက္ခတိ ကြိယာပုဒ်တို့၏ ကံကို ပါဠိတော်၌ မပါသော်လည်း “သိက္ခာပဒံ”ဟု ကံပုဒ်ထည့်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်နိုင်သည်။ [သိက္ခာပဒေသူတိ ဝုတ္တေယေဝ တဒဝယဝဘူတံ သိက္ခာပဒံ သမာဒါယ သိက္ခတီတိ အတ္ထသာ ဂမျမာနတ္တာ ကမ္မပဒံ နဝုတ္တံတိ အာဟ တံတံ သိက္ခာပဒံတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဣတ္ထဘာစွဲ ။ ။ ဋီကာတို့၌ “ ဣတ္ထောတိ တေသ္မိံ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတောတိ ပါဌေ”ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ မိမိကား“ဣတ္ထေ သခ်ေပေါ-ဤ၌ အကျဉ်း၊ ဝိတ္ထာရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-အကျယ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဆိုခဲ့ ”ဟူသော တွဲဘက်စကားကို ကြည့်၍ “ဣတ္ထေ- ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌”ဟု စွဲလိုက်ပါသည်။

စ-ဆက်၊ ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မေန၊ပေ၊ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါတိ ဏ္ဍေ-၌၊ အာစာရ ဂေါစရဂ္ဂဟဏေနဝ – အာစာရ ဂေါစရသမ္ပန္နော သဒ္ဒါကို ယူခြင်းဖြင့်ပင်၊ ကုသလေ– အစ်ပြမရှိသော၊ (ကုသလသဒ္ဒါ အနဝဇ္ဇ အနက်ဟော)၊ ကာယကမ္မဝစီကမ္မေ – ကာယကံ, ဝစီကံကို၊ ဂဟိတေပိ - ယူအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇ္ဈံ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ နာမ- ဤအာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်သည်၊ အာကာသေဝါ-ကောင်းကင်၌သော်ငင်း၊ ရုက္ခဂ္ဂါဒီသုဝါ- သစ်ပင်ဖျား အစရှိသော အရပ်တို့၌သော်ငင်း၊ နဥပ္ပဇ္ဇတိ– ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ပန– အဟုတ်ကား၊ ကာယဝစီဒ္ဒါရေသုယေဝ-ကာယဒ္ဒါရ ဝစီဒ္ဒါရတို့၌သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊(ထိုသို့ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏ ကာယဒ္ဒါရ, ဝစီဒ္ဒါရတို့၌သာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ–ထို အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏၊

× × × × × × ×

ကာယကမ္မ၊ပေ၊ဇီဝေါတိ ဏ္ဍေ။ ။ဏ္ဍေကို“ကုသလေနာတိ ဝုတ္တံ”ဝယ် ဝုတ္တံ၌ စပ်ပါ၊ဂဟဏေနဝစ္ဒ် စဿဒ္ဒါလည်း ပြတ်ပြီးစကားဝယ် စောဒနာဘွယ်ရှိ၍ တက်လာသော ဝါကျာရမ္ဘဇောတကတည်း၊ စောဒနာဘွယ် ရှိပုံကို “ ဂဟိတေပိ ” ဟူသော လက္ခဏ အရှစိစကား ထောက်၍ သိပါ၊ “ဂဟိတေပိ” သည် “ ကိဉ္စာပိ ဂဟိတံ, ပန (တထာပိ)”နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ “ ဒဿနတ္ထံ ” ကား ထို စောဒနာဘွယ်၏ အဖြေကို ပြသော စကားတည်း။

စောဒနာ။ ။ဆရာ,ရှေ့၌“အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော”သဒ္ဒါကိုဟောတော်မူခဲ့၏၊ ထို သဒ္ဒါဖြင့်ပင် အပြစ်ကင်းသော ကာယကံ ဝစီကံကို ယူတော်မူအပ်ပြီးမဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်အကျိုးငှါ“ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတော ကုသလေန”ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့ စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့်“ကာယကမ္မ၊ပေ၊ဏ္ဍေ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤဝါကျ၌ လိုရင်းကား – “ ဇဏ္ဍေ ဂဟိတေပိ ယသ္မာ ဇ္ဈံ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံနာမ ၊ပေ၊ ကာယဝစီဒ္ဒါရေသုယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ တဿ ဥပ္ပတ္တိဒ္ဒါရဒဿနတ္ထံ ကာယကမ္မ၊ပေ၊ ကုသလေနာတိ ဝုတ္တံ”တည်း၊ (မြန်မာပြန်၍ ကြည့်ပါ)။

အာစာရ၊ပေ၊ဂဟဏေနဝ။ ။ရှေ့၌ “ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော ” ကိုပင် “အာစာရ ဂေါစရဂ္ဂဟဏေနဝ ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္ပန္နပုဒ်ဖြင့် အကြောင်းပါ၊ မှန်၏- သမ္ပန္နပုဒ်မပါဘဲ အာစာရ ဂေါစရသဒ္ဒါသက်သက်ဖြင့် ကောင်းသော အာစာရ ဂေါစရ, မကောင်းသော အာစာရဂေါစရ ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်ရကား “ကုသလကာယကမ္မ ဝစီကမ္မ”ကို မယူနိုင်၊ သမ္ပန္နပုဒ်ပါမှ ယူနိုင်သည်။

ဂဟိတေပိ။ ။ထို အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နပုဒ်က“အာစာရနှင့်ငင်း ဂေါစရနှင့်ငင်း ပြည့်စုံသည် ” ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် “အပြစ်ကင်းသော ကာယကံ ဝစီကံနှင့် ပြည့်စုံသည် ”ဟု ဟောတော်မူရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ထို အာစာရ ၊ပေ၊ သမ္ပန္နသဒ္ဒါဖြင့် ကုသလကာယကမ္မ ဝစီကမ္မကို ယူပြီးမဟုတ်ပါလော”ဟူသော စောဒနာမှကို “ အာစာရ ၊ပေ၊ ဂဟိတေပိ” ဖြင့် ပြသည်၊ “ အာစရဂေါစရသမ္ပန္နသဒ္ဒါဖြင့် ကုသလကာယကမ္မ ဝစီကမ္မကို ယူအပ်ပြီး ဖြစ်သည်ကား မှန်ပါ၏၊ သို့သော်လည်း”-ဟူလို။

ဥပ္ပတ္တိဒ္ဒါရဒဿနတ္ထံ-ဖြစ်ရာဒွါရကို ပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကာယ၊ ပေ၊ ကုသလေ နာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေန-ထိုကာယကံ ဝစီကံနှင့်၊ သမန္နာဂတော-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ-စင်ကြယ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရှိ၏။

ဝါ-သုတ္တန် တနည်းကား၊ သမဏမုဏ္ဍိက ပုတ္တသုတ္တန္တဝသေန – သမဏမုဏ္ဍိကပုတ္တသုတ္တန်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ တေံ–၌ ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတော ကုသလေန ဟူသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ တတ္ထ- ထိုသမဏမုဏ္ဍိကပုတ္တသုတ္တန်၌၊ ကတမေစ၊ပေ၊ဝဒါမိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။[ထပတိ-လက်သမား၊ ကုသလာ–အပြစ်မရှိကုန်သော၊ သီလာ–သီလတို့ ဟူသည်၊ ကတမေစ- အဘယ်တို့နည်း၊ [ရဟန္တာများနှင့်လည်း ဆိုင်သောကြောင့် ကုသလသဒ္ဒါသည် အနဝဇ္ဇအနက်ကို ဟောရသည်။] ကုသလံ–အပြစ်မရှိမသာ၊ ကာယကမ္မံ-ကာယကံဂုဏ်း၊ ကုသလံ- သော၊ ဝစီကမ္မံ-ဝစီကံဂုဏ်းတည်း၊ ထပတိ, အဟံ – သည်၊ ပရိသုဒ္ဓံ- ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော၊

× × × × × × ×

ဥပ္ပတ္တိဒ္ဒါရဒဿနတ္ထံ။ ။အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ်၌ "ကာယဝိညတ္တိသဒ်္ဒါတေ ကာယဒွါရေ"စသော စကားအတိုင်း ကာယကံဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဒွါရ ဟူသည် ကာယဝိညတ်ဟူသော ကာယဒွါရတည်း၊ ဝစီကံဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဒွါရဟူသည် ဝစီဝိညတ်ဟူသော ဝစီဒွါရတည်း၊"အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ သီလသည် ထို ၂ ပါးသော ဒွါရ၌ ဖြစ်၏" ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှါ"ကာယကမ္မ၊ပေ၊ကုသလေန"ဟု ဟောတော်မူပါသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌"သိဒ္ဓေ သတိပိ အာရမ္ဘော နိယမာယဝါ ဟောတိ, အတ္ထန္တရဝိညာပနာယ ဝါ" ဟု ပရိဘာသာရှိ၏၊ ဤ၌လည်း "ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ" ဟုချည်း ဟောတော်မူလျှင် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလဖြစ်ကြောင်း ပြီးနိုင်ပါ၏၊ ထိုသို့ပြီးနိုင်ပါလျက် "ကာယကမ္မဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတော ကုသလေန"ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် အတ္ထန္တရဝိညာပန-(အနက်အဓိပ္ပါယ်တမျိုး) ကို သိစေရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ထိုအကျိုးဟူသည်လည်း "အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏ ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်ပုံကို ပြရခြင်းတည်း"ဟု မှတ်ပါ။

မုဏ္ဍိက ၊ပေ၊ဝသေန ဝါ။ ။ မဇ္ဈိမပံ, ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ်၌လာသော သုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၌"ကတမေစ ထပတိ ကုသလာ သီလာ"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်တော်မူ၍ "ကုသလံ ကာယကမ္မံ ကုသလံ ဝစီကမ္မံ"ဟု ဟောတော်မူပြီးလျှင် "ပရိသုဒ္ဓံ အာဇီဝံပိ ခေါ အဟံ ထပတိ သီလသ္မိ"ံ ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသုတ်၌ ဟောတော်မူပုံနှင့် ဤသာမညဖလသုတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပုံသည် ဂဂ်ါရေနှင့် ယမုနာရေ ရောသကဲ့သို့ တသဘောတည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိတော်၌ မုဏ္ဍိကပုတ္တ သုတ္တန်နှင့် အဆက်အသွယ်မကင်းသော စကား သုံးနှုန်းတော်မူခြင်းဟု မှတ်ပါ၊ ဝါ သဒ္ဒါလည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်တမျိုးကိုပြသော အတ္ထန္တရဝိကပ္ပန မဟုတ်, သုတ္တန်တမျိုးကိုပြသော ဝိကပ္ပနတ္ထတည်း။ [ဇာဒါနိ သုတ္တန္တရေန သံသန္ဒိတုံ မုဏ္ဍိကပုတ္တသုတ္တန္တဝသေန ဝါ ဧဝံ ဝုတ္တံတိ အာဟ၊ ဝါသဒ္ဒေါစေတ္ထ သုတ္တန္တရသံသန္ဒနာသင်္ခါတအတ္ထန္တရ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

အာဇီဝမ္ပိ- အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းကိုလည်း၊ သီလသို့ – သီလတပါး ဟူ၍၊ ဝဒါမိ-ဟောတော်မူ၏၊(တနည်း)သီလသို့ - သီလအပေါင်း၌၊ (ပရိယာပန္ဒံ– အကျုံးဝင်သော၊ သီလံ–သီလတပါးဟူ၍) ဝဒါမိ၊(တနည်း)သီလသို့ –သီလ အပေါင်းတွင်၊ (ဧကံ-တပါးသော၊ သီလံ - သီလဟူ၍၊)ဝဒါမိ။] (ရှေးစာအုပ်များ၌ "ယသ္မာ ပန တေန သမန္ဒာဂတော၊ တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါတိ ဝေဒိ တဗ္ဗော"ဟု ရှိသေး၏။)

တသ္မာ - ကြောင့်၊ တဿာပိ ဒေသနာယ - ထို သမဏမုဏ္ဍိကပုတ္တသုတ္တန် ဒေသနာတော်ကိုလည်း၊ ပရိယာဒါနတ္ထံ-သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဧတံ-ဤကာယ ကမ္မဝစီကမ္မေန သမန္ဒာဂတော ကုသလေန ဟူသော စကားကို၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သီလသမ္ပန္ဒောတိ – ကား၊ ဗြဟ္မဇာလေ - ဗြဟ္မဇာလ သုတ်၌၊ ဝုတ္တေန– ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ တိဝိဓေန–၃ ပါး အပြားရှိသော၊ သီလေန-သီလ နှင့်၊(စူဋ္ဌ–မဇ္ဈိမ - မဟာသီလနှင့်)၊ သမန္ဒာဂတော – ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဓါရောတိ–ကား၊ မနစ္ဆဋ္ဌေသု-မနိန္ဒြေဟူသော ၆ ပါးမြောက် ရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေသု-ဣန္ဒြေတို့၌၊ ပိဟိတဒ္ဓါရော– ပိတ်အပ်ပြီးသော တံခါး ရှိသည်၊ ဟောတိ။

× × × × × × ×

သီလသို့ ဝဒါမိ။ ။သီလန္တိဝဒါမိ၊ (ပဌမာအနက်၌ သတ္တမီသက်သည်-ဟူလို၊) သီလသို့ဝါ အာဓာရဘူတေ အန္တောဂဓံ ပရိယာပန္ဒံ (သီလအများ၌ အကျုံးဝင်သော သီလတပါးဟူ၍),နိဒ္ဓါရဏသမုဒါယဘူတေ ဝါ ဧကံ သီလန္တိ ဝဒါမိ (သီလအများတွင် သီလတပါးဟူ၍ ဟောတော်မူသည်)၊–ဋီကာသစ်။

တသ္မာ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌"ယသ္မာ ပန တေန သမန္ဒာဂတော၊ တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ရှိ၏၊ အထက်(ရှေ)၌လည်း ဤဝါကျမျိုး ပါခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ထပ်နေရကား ထိုစာရှိပုံသည် ကောင်းဟန်မတူ၊နောက်ပြင်စာအုပ် ၌"ယသ္မာ"စသောဝါကျလည်း မပါဘဲ"တသ္မာ တဿာပိ ဒေသနာယ ပရိယာဒါနတ္ထ မေတံ ဝုတ္တံတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု နိဂုံးဝါကျ အဖြစ်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ ကောင်းသကဲ့သို့ထင်သည်၊ ဋီကာ၌လည်း "ပရိယာဒါနတ္ထံတိ ပရိဂ္ဂဟတ္ထံ(ထို သမဏမုဏ္ဍိကပုတ္တသုတ္တန် ဒေသနာ တော်ကို ဤ၌သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှါ)"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဤပြင်ထားအပ်သောပါဌ် သာ ရှေးပါဌ်ဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။

ဂုတ္တ(ပိဟိတ) ဒ္ဓါရော။ ။ဂုတ္တ၌ ဂုပဓာတ်, စောင့်ရှောက်ခြင်း အနက်ဟော၊ "စောင့်ရှောက်"ဟူသည် လုံခြုံစေခြင်းတည်း၊ ဂေါပီယိတ္ထ- စောင့်ရှောက်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဂုတ္တံ၊ ဂုတ္တံ+ဒ္ဓါရံ ယေနာတိ ဂုတ္တဒ္ဓါရော၊ [ဇိတိန္ဒြိယောကဲ့သို့ တတိယာဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရ သည်။] "ဂုတ္တ – စောင့်ရှောက်" ဟူသည် "ပိတ်"နှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပိဟိတ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ အပိပုဗ္ဗ+ဓာဓာတ်, အပိမှ အကို ချေ, ဓကို ဟ, အာကို ဣပြု၍ "ပိဟိတ" ဟု ဖြစ်၏၊ အပိဓီယိတ္ထ–ပိတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ပိဟိတံ။

သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတောတိ – ကား၊ အာဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေတိ အာဒီသု-အာဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ အစရှိကုန်သော၊ သတ္တသု-ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရာတို့၌၊ သတိယာစေဝ-သတိနှင့်ဂုဏ်း၊ သမ္ပဇညေန စ-သမ္ပဇညနှင့်ဂုဏ်း၊ သမန္နာဂတော ဟောတိ၊ သန္တဿေတိ-ကား၊ စတူသု-၄ ပါးကုန်သော၊ ပစ္စယေသု – ပစ္စည်းတို့၌၊ တိဝိဓေန - ၃ ပါး အပြားရှိသော၊ သန္တောသေန – သန္တောသဖြင့်၊ သန္တဿေါ - တင်းတိမ် ရောင့်ရဲသည်၊ ဟောတိ။ [အချို့ စာအုပ်များ၌ သန္တောသေန၏နောက်ဝယ် "သမန္နာဂတော" ဟု ရှိ၏၊ ပိုဟန်တူသည်။]

× × × × × × ×

သတိ၊ပေ၊သမန္နာဂတောဝ။ ။သတိနှင့် သမ္ပဇညကို သမာဟာရဒွန်တွဲ၊ "သတ္တသု ဌာနေသု" အရ ၇ ဌာနကား အကျယ်၌ လာပါလိမ့်မည်။ [သမ္ပဇာနာတိ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိတတ်၏၊ ဤတို့ သမ္ပဇာဇနော၊ သံ+ပ+ဉာဓာတ်, ကိယာဒိ နာ ပစ္စည်း, အပစ္စည်း၊ သမ္ပဇာနဿ+ဘာဝေါ သမ္ပဇညံ၊ ဘာဝအနက်၌ ဏျသက်, ဆွကို ဥပ္ပါ။]

တိဝိဓေန သန္တောသေန။ ။ဒိဝါဒိ တုသဓာတ်သည် တုဋ္ဌိ (နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ သမ္မာ + တုဿနံ သန္တောသော၊ ကောင်းစွာ နှစ်သက်ခြင်းကိုပင် "တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသန္တောသသည် ယထာလာဘသန္တောသ-ရသမျှဖြင့် အားရနှစ်သက်ခြင်း, ယထာဗလသန္တောသ – မိမိ အားအစွမ်းအားလျော်စွာ အားရနှစ်သက်ခြင်း။ [ရောဂါကြောင့် မသင့်မြတ်သော ဆွမ်း, သက်နံ့, ကျောင်း, ဆေးတို့ကိုရလျှင် ဝိနည်းကို လေးစားသူဖြစ်၍ သဘောတူသော ရဟန်း၏အထံဝယ်ရှိသော သင့်မြတ်သော ဆွမ်းစသည်ဖြင့်လဲ၍ မျှတခြင်းကိုဆိုသည်။] ယထာသာရုပ္ပသန္တောသ– လျောက်ပတ်သည်အားလျော်စွာ ရောင့်ရဲခြင်း၊ ကောင်းသော ဆွမ်း စသည်ကို ရလျှင် ထေရ်ကြီး, ဆရာသမားကြီးတို့အား လှူ၍ မိမိမှာ သင့်တော်သောဆွမ်းစသည်ဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း၊ ဤသို့ ပစ္စည်း ၄ ပါးအတွက် သန္တောသ ၃ ပါးစီ ရှိရကား အားလုံး ၁၂ ပါးရှိသည်။

ပဏီတတရ သာမညဖလအဖွင့် ပြီး၏။

စူဠ–မဇ္ဈိမ–မဟာသီလအဖွင့်

ဧဝံ - ဤသို့၊ မာတိကံ – မာတိကာကို၊ နိက္ခိပိတွာ - ချထား၍၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘာဇေန္တော-ဝေဘန်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကထဉ္စ၊ပေ၊ ဟောတိတိ အာဒိ - အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ထိုကထဉ္စ မဟာရာဇ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ သီလသ္မိန္တိ - ကား၊ အဿ ဘိက္ခုနော–ထိုရဟန်း၏၊ ဣဒမ္ပိ- ဤ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ ပါဏာတိပါတာ– ပါဏာတိပါတမှ၊ ဝေရမဏိ(ဝိ)-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ (ဣဒမ္ပိကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ သီလသ္မိံ-သီလအပေါင်းတွင်၊ ကေံ-

တပါးသေ၏၊ သီလံ – သီလသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (တနည်း) သီလသို့ – သီလအများဌ်၊ ကေံ သီလံ ဟောတိ၊ဣတိအတ္ထော-ဤကားအနက်၊ ဝါ-တနည်းကား၊ တေံ– ဤသီလသို့ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပစ္စတ္တဝစနတ္ထေ-ပဌမာဝိဘတ်၏အနက်ဌ်၊ ဘုမ္မံ– သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။

ဟိ- မှန်၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ– မဟာအဋ္ဌကထာဌ်၊ [ပစ္စတ္တ ဝစနတ္ထဆျင်းတူသောကြောင့် ပေါင်းနိုင်ရကား ဟိ မပါဘဲ “ မဟာအဋ္ဌကထာယမ်ဝိ” ဟုရှိလျင် ကောင်း၏။] ဇာဒမ်ဝိ– ဤ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ တဿ သမဏဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သီလံ– သီလသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အယမေဝ အတ္ထော – ဤ ပဌမာဝိဘတ်၏ အနက်ကိုသာ၊ (ဧဝဖြင့် နိဒ္ဓါရဏာအနက်, အာဓာရအနက်ကို ကန့်သည်)၊ ဝုတ္တော - ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ [အယမေဝ အတ္ထောတိ ပစ္စတ္တဝစနတ္ထော ဧဝ၊– ဋီကာ၊] သေသံ- ကြင်းသောပဒ်အပေါင်းကို၊ ဗြဟ္မဇာလေ- ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်၌၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊(တုမှေဟိ- အသင် သောတုံ့ပြုသည်၊) ဝေဒိတမ်ဗံ – သိထိုက်၏၊ ဣဒမဿ ဟောတိ သီလသ်မိန္တိ-ကား၊ ဣဒံ–ဤသီလအပေါင်းသည်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သီလံ–သီလသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

× × × × × × ×

ဇာဒမ်ဝိဿ ဟောတိ သီလသ်မိ်ံ။ ။ဇာဒမ်ဝိဌ်အပိသဒ္ဒါသည်“အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ” စဿသာ အခြားသီလတို့ကို ပေါင်း၏၊ သီလသ်မိ်ံဌ်နိဒ္ဓါရဏာသမုဒါယအနက်ပေး၍ “ကေံ သီလံ ဟောတိ”ဟု ထည့်ပါ–ဟူလို၊ ဋီကာသစ်ဌ် အာဓာရအနက်လည်း ဖွင့်သေး၏။

ပစ္စတ္တဝစနတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဘုမ္မံ။ ။သီလသ်မိ်ံသည် ဇာဒံပိဌ် ဇာဒံနှင့် အနက်အရတူသောကြောင့် ပဌမာအနက်ဌ် သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါဖြစ်သည်၊ “ဥပမာ – ဝနပ္ပဂုမ္ဗေဌ် သတ္တမီသည် ပဌမာအနက်ဌ် သက်သကဲ့သို့တည်း”ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ [“ဝနပ္ပဂုမ္ဗေဌ် ပဌမာသိကို ဧပြု”ဟုလည်း သဒ္ဒါကျမ်းတို့ဌ် ဆိုသည်။]

ဇာဒမဿ သီလသ်မိ်ံ။ ။ဤပါဠိသည် ယခု ပါဠိတော်စာဒုပ်များဌ် မရှိ၊ မဟာသီလအဆုံးဝယ် “ဇာဒံပိဿ သီလသ်မိ်ံ”၏ နောံဌ်“ဇာဒမဿ ဟောတိ သီလသ်မိ်ံ”ဟု ရှိရမည်၊ ထိသို့ရှိမှသာ “ကထဉ္စ မဟာရာဇ ဘိက္ခု သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ ”ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇနလည်းဖြစ်, နိဂုံးလည်းဖြစ်သည်၊ ထိုပါဌ်ဌ်“သီလသ်မိ်ံ”ဝယ် နိဒ္ဓါရဏာသမုဒါယအနက် မရနိုင်တော့၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း ... သီလအများတွင် တပါးအပါအဝင် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ သီလံ ဟောတီတိ အတ္ထော”ဟု ပဌမာအနက်သာ ဖွင့်၍ “ သီလသ်မိ်ံ ကေံ သီလံ ”ဟူသော အာဓာရအနက် နိဒ္ဓါရဏာအနက် မဖွင့်၊ ပေါင်းစရာအနက် မရှိသောကြောင့် “ဇာဒံပိ” ဟု အပိသဒ္ဒါလည်း မလိုတော့။

ဋီကာသစ်။ ။ဇာဒမဿ ဟောတိ သီလသ်မိ်ံတိတ္ထေ မဟာသီလပရိယောသာနေန (မဟာသီလ ပြီးဆုံးခြင်းကြောင့်) နိဒ္ဓါရိယမာနဿ အဘာဝတော (အပေါင်းမှ ထုတ်စရာ အနက်မရှိရကား) ပစ္စတ္တဝစနတ္ထောယေဝ သမ္ဘဝတိတိ အာဟ ဇာဒံ အဿ သီလံ ဟောတီတိ အတ္ထောတိ၊ တတော ယေဝစ ပါဋိယံ အပိဂ္ဂဟဏမကတံတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နကုတောစိ၊ပေ၊သီလသံဝရတောတိ-ကား၊ အသံဝရမူလကာနိ-သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော၊ ယာနိ ဘယာနိ-အကြင်ဘေးတို့သည်၊ (အတ္တာနုဝါဒဘေး, ပရာနုဝါဒဘေး, ဒဏ္ဍဘေး, ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့သည်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ – ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ တေသု - ထိုဘေးတို့တွင်၊ ယံ ဣဒံဘယံ – အကြင်ဘေးသည်၊ သီလသံဝရတော– သီလကို စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ [ဋီကာဟောင်းအလို သီလာသံဝရတော–သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ ဘဝေယျ-၏။] တံ (ဘယံ)-ထိုဘေးကို၊ ကုတောစိ-တစုံတခုသော၊ ဧကသံဝရတောပိ – တခုသော စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်လည်း၊ [ဋီကာဟောင်းအလို,ဧကာသံဝရတောပိ-တခုသော မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်လည်း။]နသမနု

× × × × × × ×

နကုတောစိ၊ပေ၊သံဝရတော။ ။"ယာနိ၊ပေ၊တေသု"တို့သည် "ယံ ဣဒံ, တံ" တို့၏နိဒ္ဓါရဏ သမုဒါယကို အပိုထည့်ပါ၌တည်း၊ " ယံ ဣဒံ "၏ စွဲနက်ကို ပါဋ္ဌိတော်ရှေဝါကျမှ ဘယံပုဒ်ကိုယူ၍ ပြသည်၊ ယံ ဣဒံ ဘယံတုန်းက ဘယံကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် "နကုတောစိ ဘယံ" ၌ ဘယံဟု အထူးမဆိုတော့ဘဲ "တံ" ဟု နိယမကိုသာ ထည့်သည်၊ ကုတောစိ၏ စွဲနက်ကိုလည်း " ဧကသံဝရတောပိ " (တနည်း) "ဧကာသံဝရတောပိ"ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်။

ဋီကာမူကွဲ။ ။ဋီကာဟောင်း၌ "သီလသံဝရတော" နေရာဝယ် "သီလာသံဝရတော " ဟု (ပါဋ္ဌိတော်အဋ္ဌကထာ၌) မူကွဲရှိ၏။ [စာအုပ်တို့၌ "သီလဿာသံဝရတော " ဟု ရှိသည်ကား ပါဋ္ဌိရင်းဟုတ်ဟန်မတူ။] " သီလဿ အသံဝရတော, သီလသံဝရာဘာဝတောတိ အတ္တော"ဟု အနက်ဖွင့်၏၊ ထိုအလို"အကြင်ဘေးသည် သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထိုဘေးကို တစုံတခုသော အသံဝရကြောင့် မမြင်မတွေ့ရ " ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊ ဤ ဋီကာဟောင်းအဖွင့်ကို ဋီကာသစ်ဆရာ မနှစ်သက်သော်လည်း "ယဒိဒံ ပစ္စတ္ထိကတော"ဟူသော ဥပမာနကိုထောက်လျှင် "ယဒိဒံ သီလာသံဝရတော " ပါ၌သည်ဌင်း , " ကုတောစိ ဧကပစ္စတ္ထိကတော " ကို ထောက်လျှင် "ကုတောစိ ဧကာသံဝရတောပိ=ဧက+အသံဝရတောပိ"ဟူသောပါ၌သည်ဌင်း သာ၍လျော်သကဲ့သို့ ထင်သည်။

အဋ္ဌကထာမူ။ ။ ဤ ဋီကာဟောင်း အဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် အဋ္ဌကထာ၌ "နကုတောစိ ဘယံ သမနုပဿတိ, ယဒိဒံ သီလာသံဝရတောတိ ယာနိ အသံဝရမူလကာနိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တေသု ယံ ဣဒံ ဘယံ သီလာသံဝရတော ဘဝေယျ၊ တံ ကုတောစိ ဧကာသံဝရတောပိ နသမနုပဿတိ" ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊ ဤသို့ ရှိမှလည်း ဥပမာနဝါကျ၏ စာသွားနှင့် ထပ်မိနိုင်သည်။

ပါဋ္ဌိတော်အနက်။ ။ယဒိဒံ (ဘယံ) -သည်၊ သီလသံဝရတော-သီလကို စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ [ဋီကာဟောင်းအလို "သီလာသံဝရတော– သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်"] ဘဝေယျ–၏၊ တံ ဘယံ–ကို၊ ကုတောစိ–တစုံတခုသော သီလသံဝရကြောင့်လည်း။ [ဋီကာဟောင်းအလို " ကုတောစိ – တစုံတခုသော သီလ အသံဝရကြောင့်လည်း "] (သော ဘိက္ခု) နပဿတိ– မမြင်ရ၊ ဝါ–မတွေ့ရ။

ပဿတိ-ာမမြင်ရ၊ ဝါ-မတွေ့ရ၊ ကဿဝါ-အာဘယ်ကြောင့်နည်း၊ သံဝရတော-သီလကို စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - သီလကို စောင့်စည်းသည့်အတွက်၊ အသံဝရမူလကဿ-မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော၊ ဘယဿ-ဘေး၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

မုဒ္ဓါဘိသိတ္တောတိ - ကား၊ ယထာဝိဓာနဝိဟိတေန- အကြင်အကြင် အစီအရင်အတိုင်း စီစဉ်အပ်ပြီးသော၊ ခတ္တိယာဘိသေကေန - မင်း အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော အဘိသိက်ရေစင်ဖြင့်၊ မုဒ္ဓနိ - ဥုးထိပ်၌၊ အဝသိတ္တော-သွန်းလောင်းအပ်သော၊ ("ရာဇာ"၌စပ်)၊ ယဒိဒံ ပစ္စတ္ထိကတောတိ - ကား၊ ကုတောစိ-တစုံတယောက်သော၊ ကေပစ္စတ္ထိကတောပိ- တယောံသော ရန်သူကြောင့်လည်း၊ ယံ ဘယံ-အကြင်ဘေးသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ တံ(ဘယံ)-

× × ▪ × × × ▪ ▪

သံဝရတော၊ပေ၊ အဘာဝါ။ ။နှ ကုတောစိ ဘယံ ပဿတိ၏အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာက ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် သံဝရတောသည် မူလပဓာနအကြောင်းတည်း၊ "သီလကို စောင့်ခြင်းကြောင့် ထိုဘေးကိုမတွေ့ရ" ဟူလို၊ "အသံဝရမူလကဿ ဘယဿ အဘာဝါ" ကား ထို မူလအကြောင်းကြောင့် တဆင့် သိအပ်သော (ရအပ်သော) မူလိအကြောင်းတည်း၊ ထို ၂ ပါးတွင် မူလအကြောင်းနှင့် မူလိအကြောင်းသည် သတ္တိမတူသောကြောင့် နောက်ဟိတ်ကို "အဘာဝါ" ဟု သွာဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်။

ဋီကာသစ်။ ။သံဝရတောတိ ဟေတုံ ဝတွာ တဒမိဂမိတအတ္ထဝသေန (ထိုဟိတ်ဖြင့် သိအပ် ရအပ်သောအနက်နှင့် စပ်သဖြင့်) အသံဝရမူလကဿ ဘယဿ အဘာဝါတိပိ ဟေတုံ ဝဒတိ။ [ဤသို့ ဟိတ်ချင်း အားစွမ်းမတူသောကြောင့် သမုစ္စယတ္ထ စသဒ္ဒါလည်း မပါရ၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "သံဝရတော့ာစ" ဟု စသဒ္ဒါပါသည်မှာ မကောင်းပါ။]

မုဒ္ဓါဘိသိတ္တော။ ။"မုဒ္ဓံ + အဘိသိတ္တော မုဒ္ဓါဘိသိတ္တော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ အဘိဟူသော ကမ္မပ္ပဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "မုဒ္ဓံ" ဟု ဒုတိယာနှင့် ထားရသော်လည်း အနက်မှာ "မုဒ္ဓံ + အဘိ-ဥုးထိပ်၌" ဟု အဓိကရဏအနက်သာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "မုဒ္ဓနိ" အဖွင့်သည် "မုဒ္ဓံ + အဘိ" ၏ အဖွင့်တည်းဟု မှတ်ပါ၊ "သိတ္တော-သွန်းလောင်းအပ်" ဟူရာ၌ လက်က ဥုးခေါင်း၏အပေါ်၌ ထား၍ အောက်သို့ သွန်းရသောကြောင့် ဟောဒုအနက်ဟော "အဝ" သဒ္ဒါ အပိုထည့်၍ "အဝသိတ္တော" ဟု ဖွင့်သည်။

ယထာ၊ပေ၊ဘိသေကေန။ ။" ယထာ + ဝိဓာန-အစီအရင်အားလျော်စွာ" ဟူသည် အဘိသိက်သွန်းလောင်းရာ၌ ရှေးက လုပ်ရိုးအစီအစဉ်နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ပြုခြင်းတည်း၊ ယထာဝိဓာနံ+ဝိဟိတော ယထာဝိဓာနဝိဟိတော - ရှေးအစီအစဉ်အားလျော်စွာ စီစဉ်အပ်သော, ရှေးထုံးစံအတိုင်း စီမံ ပြုလုပ်အပ်သော။ [ထို အစီအစဉ်ကို ဋီကာသစ်၌ ကြည့်ပါ၊ ပခုက္ကူနိသယသစ်၌လည်း မြန်မာပြန်အကျယ် ပါသည်။]

ခတ္တိယာဘိသေကေန။ ။"ခတ္တိယဘာဝါဝဟေန အဘိသေကေန-ခတ္တိယအဖြစ်ကို ဆောင်နိုင်သော အဘိသိက် သွန်းခြင်းအားဖြင့်" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ခတ္တိယဖြင့် ခတ္တိယဘာဝကို ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပနည်းအားဖြင့်ယူ၍ "ခတ္တိယံ+အာဝဟော+အဘိသေကော ခတ္တိယာဘိသေကော" ဟု အလယ်အာဝဟပုဒ် အကြေကြံပါ။

ထိုဘေးကို၊ နဿမနုပဿတိ-မမြင်ရ၊ ဝါ-မတွေ့ရ၊ ကသ္မာ, (တံ နဿမနုပဿတိ-နည်း၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဟတပစ္စာမိတ္တော–နှိမ်အပ်ပြီးသော ရန်သူရှိ၏၊ (တသ္မာ တံ နဿမနုပဿတိ)။

အစ္ဆုတ္တံတိ-ကား၊ နိယကစ္ဆုတ္တံ-ဗိမိကိုမှီ၍ဖြစ်သော အစ္ဆုတ္တဉ်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္ဒာနေ-သန္ဒာန်၌၊ ("ပဋိသံဝေဒေတိ"၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော၊ အနဝဇ္ဇသုခံတိ-ကား၊ အနဝဇ္ဇံ-အပြစ်မရှိသော၊ အနိန္ဒိတံ-ပညာရှိတို့မကဲ့ရဲ့အပ်သော၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ ("သုခံ"၌စပ်)၊ သီလပဒဋ္ဌာနေဟိ - သီလလျှင်နီးစွာသော အကြောင်းရှိကုန်သော၊ အဝိပ္ပဋိသာရ၊ပေ၊ ဓမ္မဟိ- နှလုံးမသာမယာမဖြစ်ခြင်း, ပါမောဇ္ဇဟူသော နသောဒိတိ, ဗလဝပီတိ, ပဿဒ္ဓိတရားတို့သည်၊ပရိဂ္ဂဟိတံ-ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်သော၊(သိုင်းဝိုင်းအပ်သော)၊ကာယိကစေတသိကသုခံ-ကာယိကသုခ, စေတသိကသုခကို၊ ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစားရ၏။

ဧဝံ ခေါ၊ပေ၊ဟောတိတိ–ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နိရန္တရံ- အကြားမရှိအောင်၊ ဝါ–အဆက်မပြတ်၊ ဝိတ္ထာရေတွာ- ခဲ့၍၊ ဒဿိတေန-ပြအပ်ပြီးသော၊ တိဝိဓေန– ၃ ပါးအပြားရှိသော၊ သီလေန- သီလနှင့်၊ သမန္နာဂတော – ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု – သည်၊ သီလသမ္ပန္နောနာမ – သီလနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန်းမည်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ နိဂုံးအုပ်တော်မူ၍၊ သီလကထံ- သီလကထာကို၊ ဝါ- သီလနှင့်စပ်သော တရားစကားကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ- ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ။

× × × × × × ×

အစ္ဆုတ္တံ။ ။ အစ္ဆုတ္တ ၄ မျိုးကို အစ္ဆုတ္တတိက်အဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီနှင့် ဘာသာဋီကာကို ကြည့်ပါ၊ ထို ၄ မျိုးတွင် နိယကအစ္ဆုတ္တကို ယူစေလို၍ " နိယကစ္ဆုတ္တံ " ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် "အတ္တနော သန္တာနေ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

အနဝဇ္ဇသုခံ။ ။ အနဝဇ္ဇံကို အနိန္ဒိတံ ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ တချို့သုခသည် ကာမချမ်းသာဖြစ်၍ လောဘမူသောမနဿ ဖြစ်သောကြောင့် အကုသိုလ်အပြစ် ရှိ၏၊ ပညာရှိတို့လည်း ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏၊ ဤသုခကား ထိုသို့ အပြစ်မရှိ၍ မကဲ့ရဲ့ထိုက်–ဟူလို၊ အပြစ်မရှိခြင်းမှာလည်း မိမိစောင့်စည်းအပ်သော သီလက ကုသိုလ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ကုသလသီလံ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသီလသည် " ဟောတာဝိပ္ပဋိသာရာယ, သီလံ ပါမောဇ္ဇဟေတု သော" စသည်နှင့် အညီ, အဝိပ္ပဋိသာရစသော အဆက်ဆက်အကျိုးတို့၏ အခြေခံပဒဋ္ဌာန် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သီလပဒဋ္ဌာနေဟိ၊ပေ၊ ပဿဒ္ဓိဓမ္မေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတံ " ဟု ဆိုသည်၊ ထိုတရားတို့သည် သိုင်းဝိုင်းအပ်သောအခါ စိတ်ချမ်းသာမှု စေတသိကသုခဖြစ်၏၊ ထိုစိတ်ကြောင့် စိတ္တဇရုပ်များသည် တကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့ရကား ကိုယ်၌ဖြစ်သော ကာယိကသုခလည်း ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်သည်ကို ခံစားရသည်–ဟု မိန့်တော်မူသည်။

စူဠ–မင်္ဂလိ–မဟာသီလအဖွင့် ပြီး၏။

ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ

ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရဘာဇနီယေ–ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရဘာဇနီ၌၊ စက္ခုနာ ရူပန္တိ(ဧတ္ထ)–စက္ခုနာ ရူပံဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (သမဘိနိဝိဋ္ဌော - ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်သော)၊ အယံ စက္ခုသဒ္ဒေါ–ဤစက္ခုသဒ္ဒါသည်၊ ကတ္ထစိ - အချို့ ပါဋိရပ်၌၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုမှိ - ဗုဒ္ဓစက္ခုဟူသော အနက်၌၊ ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏၊ ယထာ (ယေနကာရဏေန)-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊(အယံ စက္ခုသဒ္ဒေါ ကတ္ထစိ ဗုဒ္ဓစက္ခုမှိ ဝတ္တတိ)၊ (တထာ—တေန ကာရဏေန - ကြောင့်)၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေသီတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရော - သံဂါယနာတင်ထေရ် အပေါင်းသည်)၊ အာဟ - ပြီ။ [ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ - ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်, အာသယာနုသယဉာဏ်, ဟူသော ဘုရားရှင်တို့၏ စက္ခုတော်ဖြင့်၊ လောကံ – သတ္တလောကကို၊ ဝေါလောကေသိ-ကြည့်တော်မူပြီ။–(ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ, မဟာခန္ဓက, ဗြဟ္မယာစနကထာ)။]

ကတ္ထစိ-၌၊ သဗ္ဗညုတာညာဏသခ်ါတေ-သဗ္ဗညုတာဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော၊ သမန္တစက္ခုမှိ-သမန္တစက္ခုဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တတိ)၊ ယထာ(ကိံဝစနံ)–အဘယ်စကားကို၊ (ကော-အဘယ်သူသည်၊) အာဟ-လျှောက်သနည်း၊ တထူ

× × × × × × ×

စက္ခုသဒ္ဒေါ။ ။ဤစက္ခုသဒ္ဒါသည် ဗုဒ္ဓစက္ခု သမန္တစက္ခုစသော စက္ခုအမျိုးမျိုးကို ဟောနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ .... သာမညသဒ္ဒါဟူသမျှသည် ပိသေသအနက်ကို ငဲ့လျက်ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုထို ပါဋိရပ်၌ အလိုရှိအပ်သော ဝိသေသအနက်ကို သာမညဖြစ်သော ဤစက္ခုသဒ္ဒါသည် ဟောနိုင်ရကား "ဗုဒ္ဓစက္ခုမှိ ဝတ္တတိ" ဟု ဆိုသည်၊ သမန္တစက္ခုစသောအနက်များ၌ ဖြစ်နိုင်ပုံကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း သိပါ။

ဋီကာသစ်။ ။သာမညဿ (သာမညသဒ္ဒါ၏) ဝိသေသာပေက္ခတာယ (ဝိသေသအနက်ကို ငဲ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဣဓ အဓိပ္ပေတောပိ ဝိသေသော (ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော ဗုဒ္ဓစက္ခုဟူသော ဝိသေသအနက်ကိုလည်း) တေန အပရိစ္စတ္တော ဧဝ ဟောတီတိ အာဟ (ထိုစက္ခုဟူသော သာမညသဒ္ဒါသည် လက်မလွှတ်အပ်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဆိုသည်ကား) စက္ခုသဒ္ဒေါ ကတ္ထစိ ဗုဒ္ဓစက္ခုမှိ ဝတ္တတီတိ အာဒိ။

ဗုဒ္ဓစက္ခု ။ ။ သတ္ဆာတို့၏ သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ အနုအရင့်ကို သိနိုင်သော ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်, အလိုအဇ္ဈာသယနှင့် အနုသယကို သိနိုင်သော အာသယာနုသယဉာဏ်တော်, ဤ ၂ ပါးသည် အခြားသော ရဟန္တာများနှင့် မဆက်ဆံဘဲ ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်သာ ဖြစ်၏၊ စက္ခုဝိယာတိ စက္ခု– ပကတိမျက်လုံးကဲ့သို့ မြင်နိုင်သော ဉာဏ်၊ "ဗုဒ္ဓါနံယေဝ+စက္ခု"အရ ထိုဉာဏ်တော် ၂ ပါးသည် "ဗုဒ္ဓစက္ခု"မည်၏။

သမန္တစက္ခု။ ။သမန္တတော (သဗ္ဗသော) – အလုံးစုံအားဖြင့် + ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခူတိ သမန္တစက္ခု-အလုံးစုံအားဖြင့် မြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်။ [တထူပမန္တိ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓူပမံ (ဋီကာသစ်)၊ ဓမ္မမယံ ပညာမယံ (မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌ)။]

ပမံ၊ပေ၊သမန္တ စက္ခူတိ–ဟူသော၊ (တေံ-ဤစကားကို၊ သဟမ္ပတိ– သဟမ္ပတိ ဗြဟ္မာသည်၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊) [သုမေဓ-ကောင်းသော ပညာရှိတော်မူသော၊ သမန္တစက္ခု – အလုံးစုံအားဖြင့် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တထူပမံ–ထို ကျောက်တောင် ဥပမာရှိသော၊ ဓမ္မမယံ– ပညာအတိပြီးသော၊ ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်ထက်သို၊ အာရုယှ-တက်တော်မူ၍၊(အဝေက္ခဿု-၌စပ်)။– (ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ, မဟာခန္ဓက, ဗြဟ္မယာစနကထာ။)]

ကတ္ထစိ–၌၊ ဓမ္မ စက္ခုမြှိ–ဓမ္မစက္ခုဟူသော အနက်၌၊(ဝတ္တတိ)၊ ဟိ- မှန်၊ ဝိရဇံ၊ပေ၊ဥဒပါဒီတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဋိရပ်၌၊ အရိယမဂ္ဂတ္တယ ပညာ- အောံ အရိယာမဂ် ၃ ပါး အပေါင်း၌ဖြစ်သော ပညာကို၊(ဓမ္မစက္ခူတိ-ဓမ္မစက္ခုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊)[ဝိရဇံ-ကင်းသော အပါယဂမနီယ ရာဂစသော မြူရှိသော၊ ဝီတမလံ–ကင်းသော ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အညစ်အကြေးရှိသော၊ ဓမ္မစက္ခု-သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်တတ်သော မဂ်ပညာသည်၊ ဥဒပါဒိ - ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ (မဇ္ဈိမပံ, ဗြာဟ္မဏဝဂ်, ဗြဟ္မာယုသုတ်)။]

စက္ခုံ ၊ပေ၊ ဥဒပါဒီတိဧတ္ထ – ဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒိညာဏံ– ပုဗ္ဗေနိဝါသ အစရှိသော ဉာဏ်ကို၊ ပညာစက္ခူတိ - ပညာစက္ခုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ [စက္ခု-ပညာစက္ခုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ ဥဒပါဒိ၊- ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ-ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်။] ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာတိ–ဟူ၍၊ အာဂတ ဌာနေသု-လာရာပါဋိရပ်တို့၌၊("စက္ခုသဒ္ဒါ၏ လာရာပါဋိရပ်တို့၌"ဟူလို၊) ဒိဗ္ဗ စက္ခုမြှိ-ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူသော အနက်၌၊ ဝတ္တတိ။[ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ- ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိ

× × × × × × ×

ဓမ္မစက္ခု။ ။ဓမ္မေသု-သစ္စာ ၄ ပါး တရားတို့၌+ စက္ခု-မြင်တတ်သော ဉာဏ်တည်း၊ ဓမ္မစက္ခု–ဉာဏ်၊ အောက်မဂ် ၃ ပါး၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်တည်း၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်မှာ "အာသဝက္ခယဉာဏ်" ဟူသော အမည်ထူးရှိသောကြောင့် ဓမ္မစက္ခုဟု ဤနေရာ၌ မခေါ်ရတော့၊ သဋ္ဌာယနဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အောက်မဂ် ၃ ပါး , အောက်ဖိုလ် ၃ ပါး၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်ကို ဓမ္မစက္ခုဟု ဖွင့်၏၊ ဥပရိပံ , ရာဟုလောဝါဒသုတ်၌ကား "ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရော မဂ္ဂါ စတ္တာရိစ ဖလာနိ ဓမ္မက္ခုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ" ဟု အရဟတ္တမဂ်နှင့်တကွ ဖိုလ်အားလုံးကိုပင် "ဓမ္မက္ခု" အမည်ပြုတော်မူသည်။

ဝိရဇံ ဝီတမလံ။ ။ ဝိရဇန္တိ အပါယဂမနီယရာဂရဇာဒီနံ ဝိဂမေန ဝိရဇံ၊ [ဝိဂတော+ရဇော ယဿာတိ ဝိရဇံ။] ဝီတမလံတိ အနဝသေသဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာမလာပဂမေန (အကြွင်းမရှိသော ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အညစ်အကြေးမှ ကင်းခြင်းကြောင့်) ဝီတမလံ၊–ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂဋီကာ။ [ဝီတံ+မလံ ယဿာတိ ဝီတမလံ။]

ပညာစက္ခု။ ။ပညာယေဝ ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခူတိ ပညာစက္ခု၊ "ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်နှင့် အာသဝက္ခယဉာဏ်"ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ [ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ- ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန သုတ် ပါဋိတော် " စက္ခုံ ဥဒပါဒိ " ၌ကား " တံ ပနေတံ စတူသု သစ္စေသု လောကိယ လောကုတ္တရမိဿကံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟု သာရတ္ထဋီကာဖွင့်သည်။]

ညာဉ်ဖြင့်၊("ပဿာမိ"စသည်၌ စပ်)၊-ပါရာဇိကဏ်, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍပါဋိတော်။] စက္ခုဉ္ဇ ပဋိစ္စ ရူပေစာတိ ဧတ္ထ–ဟူသောဤပါဌ်၌၊ ပသာဒစက္ခုမှိ-ပသာဒစက္ခုဟူသော အနက်၌၊ ဝတ္တတိ။[စက္ခုဉ္ဇ-စက္ခုပသာဒကိုဝင်း၊ ရူပေစ-ရူပါရုံတို့ကိုကိုဝင်း၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ ("စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"၌ စပ်)၊–မူလပံ, မဟာယမက ဝဂ်, မဟာတဏ္ဍာသခ်ယသုတ် ပါဋိတော်။]

ပန–အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှ တပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဥုးအံ့၊ ဇုဓ–ဤ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္ဝာဟူသော ပါဌ်၌၊ အယံ – ဤ စက္ခုသဒ္ဒါသည်၊ ပသာဒစက္ခုဝေါဟာရေန-ပသာဒစက္ခု၏ ဝေါဟာရဖြင့်၊ ဝါ-ပသာဒစက္ခု၏နာမည်ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏော-စက္ခုဝိညာဉ်ဟူသောအနက်၌၊ ဝတ္တတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဤ စက္ခုသဒ္ဒါ၏ ပသာဒစက္ခု၏ နာမည်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ဟူသော အနက်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) စက္ခုဝိညာဏေန– စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ ဒိသ္ဝာ- မြင်၍၊ ဣတိအယံ – ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ – ဤ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္ဝာဟူသောပါဌ်၌၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသပဒေသုပိ – ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ယံ - အကြင်အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်သည်၊ ဝါ– ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ- ၌၊ (မယာ)ဝုတ္တံ။

× × × × × × ×

ဒိဗ္ဗစက္ခု။ ။ ဒိဝိ+ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ–နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခု၊ နတ်မျက်စိကဲ့သို့ ဝေးသောအဆင်း, သေးငယ် မှုံမြွားသောအဆင်းတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်သောကြောင့်"ဒိဗ္ဗံ ဝိယာတိ ဒိဗ္ဗံ၊ ဒိဗ္ဗံစ+တံ+စက္ခုစာတိ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ (ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်)။

ပသာဒစက္ခု။ ။ပသာဒယတိ – မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေတတ်၏၊ ပသီဒတီတိ ဝါ ပသာဒေါ၊ ပသာဒေါစ+သော+စက္ခုစာတိ ပသာဒစက္ခု၊ [ဤစက္ခု ၅ ပါးလုံး ရှိတော်မူသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည်"စက္ခုမာ"မည်တော်မူ၏။]

ဇုဓပနာယံ။ ။အခြားနေရာ၌ "ဇုဓပန"ဟု အတ္ထုဒ္ဒေသဝါကျလာလျှင် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်တို့မှ ထုတ်၍ လိုရာအနက်တခုကို ပြ၏၊ ဤ၌ကား – " စက္ခုဝိညာဏော ဝတ္တတိ "ဟု ဆိုသောကြောင့် ရိုးရာမကျသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ အမှန်ဆိုလိုသည်မှာ– ဇုဓပန စက္ခုသဒ္ဒေါ ပသာဒစက္ခုမှိယေဝ နိပ္ပရိယာယတော ဝတ္တတိ၊ ပရိယာယတော ပန နိဿယဝေါဟာရေန (မှီရာ စက္ခုပသာဒ၏ နာမည်ဖြင့်) နိဿိတဿ ဝတ္တဗ္ဗတော စက္ခုဝိညာဏေပိ ဝတ္တတိ၊ ယထာ မဥ္စာ ဥတ္ကုဋ္ဌိ ကရောန္တီတိ၊ ဤသို့ အကျယ်ဆိုလိုသော်လည်း စကားကျဉ်းအောင်"ပသာဒစက္ခုဝေါဟာရေန စက္ခုဝိညာဏော ဝတ္တတိ" ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်တော်မူသည်။

သေသပဒေသုပိ။ ။ ပါဋိတော်၌"စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္ဝာ နနိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတ်" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏၊ ထို "နနိမိတ္တဂ္ဂါဟီ"စသည်ကို"သေသပဒေသု"ဟု ဆို၍, ဤ စက္ခုနာပုဒ်၌လည်း အဋ္ဌကထာဝယ် ဖွင့်နေကျဖြစ်သော " သသမ္ဘာရကထာ " ဟူသောစကားသည် ကျန်သေး၏၊ ထိုအကျန်ကိုဆည်းလို၍ "ပိ"ဟုလည်း ဆိုသည်။

အဗျာသေကသုခန္တိ-ကား၊ ကိလေသဗျာသေက ဝိရဟိတတ္တာ-ကိလေသာတို့ကို သွန်လောင်းထည့်ခတ်ရခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဗျာသေကံ-ကိလေသာတို့ကို သွန်လောင်းထည့်ခတ်ရခြင်းမရှိသော၊ အသမ္မိဿံ-ကိလေသာတို့နှင့် မရောသော၊ ဝါ- ကိလေသာတို့နှင့် မရောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တ ဝိသေသန)၊ ပရိသုဒ္ဓံ - ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော၊ အဓိစိတ္တသုခံ-လွန်ကဲသောစိတ်ဟူသော သမာဓိနှင့်ယှဉ်သောသုခကို၊ ပဋိသံဝေဒေတီ-ခံစားရ၏၊ ဇုတိ - ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ အပြီးတည်း။ [ရှေး စာအုပ်များ၌ "ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ နိဋ္ဌိတာ"ဟု ပါသေး၏။]

× × × × × × ×

ဗျာသေကသုခ။ ။ဝိ+အာ+သိစဓံဃတ်, ဏ ပစ္စည်းဖြင့် "ဗျာသေက" ဟု ဖြစ်၏၊ ဝိဝိဓံ-အထူးထူးအပြားပြား၊ အာသိဉ္စနံ-သွန်လောင်း (ထည့်ခတ်) ခြင်း၊ ဗျာသေကော-ခြင်း၊ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိဿာနိမိတ္တာဂ္ဂါဟီ - စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် ရူပါရုံကိုကြည့်၍ ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်ကိုယူရာ၌ သုခဖြစ်၏၊ ထိုသုခသည် ရာဂကိလေသာကို သွန်လောင်း ထည့်ခတ်ရသော (ထိုသို့ထည့်ခတ်နိုင်မှ အရဟာရှိသော) သုခတည်း၊ မှန်၏-လှပသောအာရုံကိုမြင်ရသော်လည်း ကိလေသာစိတ်ဖြစ်သူမှသာ ထိုအာရုံ၏အရသာကို ခံစားရ၏၊ ကိလေသာမဖြစ်သူ၌ အရသာမရှိ၊ ထိုသုခကို "ဗျာသေကသုခ" ဟု ခေါ်ရ၏။ [ဥပမာ - အသားဟင်း၌ အနံ့အရသာကောင်းအောင် ဆီ ဆား ကရဝေး ဇီယာ စသော အဆာတို့ကို ထည့်ခတ်ရ, ထည့်ခတ်မှလည်း အရသာရှိသကဲ့သို့တည်း။] ထိုသုခသည် ကိလေသာတို့နှင့် ရောနေသောကြောင့် "သမ္မိဿ- အပရိသုဒ္ဓ" ဖြစ်သည်။

အဗျာသေကသုခ။ ။နဲ့ထွိ+ ဗျာသေကော ယတ္ထာတိ အဗျာသေကံ၊ အဗျာသေကံစ+ တံ+ သုခံစာတိ အဗျာသေကသုခံ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို စောင့်စည်း၍ အသားကျလာသောအခါ "အဓိစိတ္တ"ဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိဖြစ်၏၊ ထိုသမာဓိနှင့်ယှဉ်သောသုခကို "အဓိစိတ္တသုခ" ဟု ခေါ်၏၊ ထို အဓိစိတ္တသုခသည် ကိလေသာတို့ကို ထည့်ခပ်ရခြင်းမရှိ၊ သော အဗျာသေက သုခ ကိလေသာတို့နှင့်မရောသော "အသမ္မိဿသုခ" တည်း၊ ထိုသို့ မရောသောကြောင့် ပရိသုဒ္ဓလည်းဖြစ်၏၊ အဗျာသေကသုခဟူသည် ဤသမာဓိစိတ်နှင့်ယှဉ်သော အဓိစိတ္တသုခပင်တည်း။ [စိတ္တသီသေန ဟေတ္ထ သမာဓိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊- ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-ဋ္ဌ, ပဌမဂါထာအဖွင့်။]

ဋီကာ။ ။ သတိ ဟိ သုဝိသုဒ္ဓေ ဣန္ဒြိယသံဝရေ (ဣန္ဒြိယသံဝရ အလွန်စင်ကြယ်လသော်) ပဓာနဘူတ ပါပဓမ္မ ဝိဂမေန (အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ ပြဓာန်းသော ပါပဓမ္မတို့၏ ကင်းရှင်းခြင်းကြောင့်) အဓိစိတ္တာနုယောဂေါ (သမာဓိကို အားထုတ်ခြင်းသည်) ဟတ္ထဂတော ဓေဝ (လက်၌ရောက်ပြီး=ပိုင်နိုင်ပြီးဖြစ်တော့သည်သာ) ဟောတိတိ အာဟ-အဓိစိတ္တသုခံ ပဋိသံဝေဒေတီတိ။

ဣန္ဒြိယသံဝရကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ဘဒ္ဒကထာနှင့် တွဲဘက်ပို့ချဘို့ရန်

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၈၅

သီလက္ခန်ဓ

ပါဠိတော်နိယာယ

ဒုတိယတွဲ

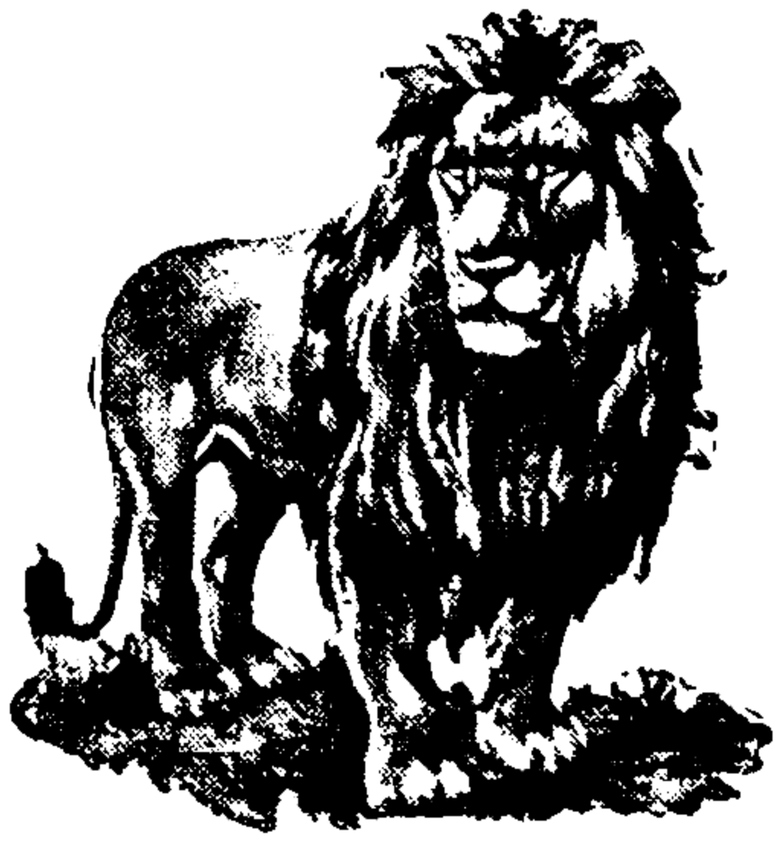

နယူးဘားမား ဝိဇ္ဇကပုံနှိပ်တိုက်

အမရပူရမြို့။

ဗြဟ္မဇာလသုတ် နိဿယ

သဗ္ဗညုတာဥာဏ်တော်ဂုဏ်

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အညေဝ - စူဠသီလ , မဇ္ဈိမသီလ, မဟာသီလတို့မှ တမျိုး တခြားသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂမ္ဘီရာ-မဟာသမုဒြာဝယ် ခြင်ငယ်၏ နှုတ်သီး ဖျားဖြင့် မထောက်နိုင်သကဲ့သို့ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥဏ်ဖြင့် မထောက်နိုင် လောက်အောင် နက်နဲကုန်ထသော၊ (ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ – နက်နဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ဒုဒ္ဒသာ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥဏ်ဖြင့် မမြင်အပ်, မမြင် နိုင်ကုန်ထသော၊ (ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ – မမြင်အပ်, မမြင်နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်ပင်၊) ဒုရနုဗောဓာ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဥဏ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်၍ မသိ အပ်, မသိနိုင်ကုန်ထသော၊ သန္တာ – ကိလေသာဟူ , မီးပူခပ်သိမ်း, ကုန်ငြိမ်း ကင်းပ, အေးမြကုန်ထသော၊ ဝါ – မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် , အာရုံခံသဖြင့် , ဧကန် အေးမြ, ငြိမ်သက်ကုန်ထသော၊ ပဏီတာ-အရသာရှိ, ဘောဇဉ်၏သို့, သိ၍မဝ, မွန်မြတ်ကုန်ထသော၊ အတက္ကာဝစရာ- ထိုဤ အကြံ, စိတ်ကူးဥဏ်ဖြင့်, ဧကန် ပိုင်ပိုင်, မသက်ရောက်အပ် , မသက်ရောက်နိုင်ကုန်ထသော၊ နိပုဏာ- အရာရာ တွင်, လွန်ကျွမ်းကျင်သဖြင့်, အစဉ်မရွှေ့, သိမ်မွေ့ နူးညံ့ကုန်ထသော၊ ပဏ္ဍိတ ဝေဒနီယာ-လူပြိန်းတို့မှာ, မတန်ရာသဖြင့်, ပညာကြီးလတ်,ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သာ, သိအပ်သိပိုင်, သိနိုင်ကုန်ထသော၊ ဓမ္မာ-သိရန်မှန်က, မကျန်ရအောင်, လုံးဝ သိတုံ, သဗ္ဗညုတဥဏ်တော်ဂုဏ်တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်သေး၏။

ယေ(ဓမ္မေ)-ယင်းသဗ္ဗညုတဥဏ်တော်ဂုဏ်တို့ကို၊ တထာဂတော-မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ သယံ – ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ – ထူးကဲ လွန်မြတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဥဏ်ကြောင့်၊ ဝါ – ထူးကဲ လွန်မြတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဥဏ် တော်ဖြင့်၊ သစ္ဆိကတွာ–မျက်မှောက်ပြုတော်မူ၍၊ ပဝေဒေတိ-အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏၊ ဝါ- ဟောပြတော်မူ၏၊ ယေဟိ(ဓမ္မေဟိ)- ယင်း သဗ္ဗညုတာ ဥဏ်တော်ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ဝဒမာနာ- ပြောဆို နိုင်ကုန်လသော်၊ ယထာဘုစ္စံ–အကြင်အကြင်ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ- မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝဒေယျုံ-ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏။ [ဤကား နိယမ မထည့်ဘဲ ယသဒ္ဒါတို့ကို နိယမအနေအားဖြင့် ပေးအပ်သောနည်းတည်း။]

(တနည်း) ယေ(ဓမ္မေ)-သဗ္ဗညုတ, ဥဏဟုခေါ်, အကြင်ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ တထာဂတော–သည်၊ သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ- ကြောင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ သစ္ဆိကတွာ-၍၊ ပဝေဒေတိ- ၏၊ ယေဟိ(ဓမ္မေဟိ)-သဗ္ဗညုတ, ဥဏဟု ခေါ်, အကြင် ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတဿ– ၏၊ ဝဏ္ဏံ- ကို၊ ဝဒမာနာ–ကုန်လ သော်၊ ယထာဘုစ္စံ–အတိုင်း၊ သမ္မာ– စွာ၊ ဝဒေယျုံ– ကုန်ရာ၏၊ အညေဝ–

ကုန်သော၊ ဂန္ဓိရာ–ကုန်ထသော၊(ဂန္ဓိရတ္တာယေဝ)ဒုဒ္ဒသာ–ကုန်ထသော၊ (ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ)ဒုရနုဗောဓာ-ကုန်ထသော၊ သန္တာ-ကုန်ထသော၊ပဏီတာ-ကုန်ထသော၊ အတက္ကာဝစရာ-ကုန်ထသော၊ နိပုဏာ-ကုန်ထသော၊ ပဏ္ဍိတ ဝေဒနီယာ–ကုန်သော၊ တေဓမ္မာ- သိရန်မှန်က, မကျန်ရအောင်, လုံးဝသိတုံ့, ထို သမ္မဒညတဉ္ဉာတော်ဂုဏ်တို့သည်၊ အတ္ထိ– ရှိကုန်သေး၏။[ဤကား နိယမ ဝါစက တသဒ္ဒါထည့်၍ ပေးအပ်သော နည်းတည်း။]

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယေ(ဓမ္မေ) – သမ္မဒညတ, ဉာဏဟု ခေါ်, အကြင်ဂုဏ်တော် တို့ကို၊ တထာဂတော - သည်၊ သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ - ကြွေင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြုတော်မူ၍၊ ပဝေဒေတိ– အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏၊ ဝါ - ဟောပြတော်မူ၏၊ ယေဟိ(ဓမ္မေဟိ)-သမ္မ|ညတ, ဉာဏ ဟုခေါ်, အကြင်ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတသ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ဝဒမာနာ– ပြောဆိုနိုင်ကုန်လသော်၊ ယထာဘုစ္စံ–အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့် အတိုင်း၊ သမ္မာ – မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝဒေယျုံ|– ကုန်ရာ၏၊ ဂန္ဓိရာ- ကုန်ထ သော်သော၊(ဂန္ဓိရတ္တာယေဝ)၊ ဒုဒ္ဒသာ- ကုန်ထသော၊ (ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ)၊ ဒုရ နုဗောဓာ – ကုန်ထသော၊ သန္တာ – ကုန်ထသော၊ ပဏီတာ– ကုန်ထသော၊ အတက္ကာဝစရာ- ကုန်ထသော၊ နိပုဏာ- ကုန်ထသော၊ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ– ကုန်ထသော၊ တေ ဓမ္မာ- သိရန်မှန်က, မကျန်ရအောင်, လုံးဝသိတုံ့, ထို သမ္မ ညတဉ္ဉာတော်ဂုဏ်တို့ဟူသည်၊ ကတမေစ- အာဘယ်တို့နည်း။

ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကကထာ

(အန္ဓာရဏသဝဏ္ဏ)

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေ-အချို့ကုန်သော၊ (ယေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ-အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝါ- အကြင် ရသေ့, ပုဏ္ဏား တို့သည်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော, တဏှာ နှောလျှင် ဇတ္ဆေးတောက်စီစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ–တွေးတောကြံစည်ခြင်း ရှိကြ ကုန်သည်၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့သို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ ရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ-၍)ပုဗ္ဗန္တံ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို, အာရဗ္ဘ–အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ-တပါးမက များသော အပြားရှိကုန် သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ-သဒ္ဒါကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သော

× × × × × × ×

အဓိဝုတ္တိပဒါနိ။ ။ဤပုဒ်ကို အနက် ၃ မျိုး ပေးထားရာ၌ ၁ – ၂ အနက်သည် အင်္ဂကထာအဖွင့်ကို ဋီကာဟောင်းက ၂ မျိုးခွဲ၍ ဖွင့်ပြအပ်သော ၂ နက်တည်း၊ ၃ နံပါတ် အနက်သည် အင်္ဂကထာ၌ အထဝါတက်၍ ဖွင့်အပ်သော အနက်တည်း၊ ထိုအနက်များ

ပုဒ်, ဝါကျတို့ကို၊ ဝါ - ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တို့၏ အထက်၌ ပြောဆိုအပ်သော ဥပါဒါပညတ်တို့ကို ပြတတ်သော ပုဒ်,ဝါကျတို့ကို၊(တနည်း)အဓိဝုတ္တိပဒါနိ-ဟုတ်မှန်သော အနက်သဘောကို လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကို ပြတတ်သော ပုဒ်ဝါကျတို့ကို၊ အဋ္ဌရသဟိ-၁၈ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြ, ခုံကြ, ဟောပြောကြကုန်၏၊ (တေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ – ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝါ-ထိုရဟံသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သန္တေ–ထင်ရှား ရှိကြကုန်၏။

ဘောန္တော - အရှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေစသမဏဗြာဟ္မဏာ – ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း၊ ကိံ -အဘယ် အကြောင်းသို့၊ အာဂမ္မ-ရှေးရှုရောက်၍၊ ကိံ –အဘယ် အကြောင်းကို၊ အာရဗ္ဘ– အာရုံပြု၍၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ - ကုန်သည်၊ ဝါ - ကုန်သည်၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော - ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပုဗ္ဗန္တံ - ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ-ကုန်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ-တို့ကို၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဋ္ဌရသဟိ–ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ- တို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ– စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြခုံကြ ဟောပြောကြကုန်သနည်း။[ဤအမေးကို အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒအဆုံးကျမှ ဖြေတော်မူလိမ့်မည်။]

× × × × × × ×

အပြင် ဋီကာ၌ တနည်း ဖွင့်ထားသေး၏၊ ထို နည်းအလို " အဓိဝုတ္တိပဒါနိ- ရုပ်ဝေဒနာ စသော ထင်ရှားရှိသော အနက်တို့မှ အပိုအလွန်ဖြစ်သော သဿတစသော အနက်ကို ရုပ်ဝေဒနာ စသည်၌ တင်၍ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကို ပြတတ်သောပုဒ်, ဝါကျတို့ကို"ဟု ၄ နံပါတ် တနည်းပေးရလိမ့်မည်၊ ထိုအနက်တို့၏ ဆိုင်ရာအဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ရှုပါ၊ ဋီကာသစ်၌ မူတို့၏ လွတ်ခြင်းအနက်ကိုယူ၍ ဖွင့်အပ်သော အနက်များကိုကား ဤ၌ ပြမထားပါ။

ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက သဿတဝါဒကထာ

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧကေ-ကုန်သော၊(ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့သည်၊ သဿတဝါဒါ–မြဲသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ–မြဲ၏ဟုဖြစ်သော အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ စတူဟိ– ၄ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ- တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ- အတ္တကိုလည်း၊ လောကဉ္စ – လောကကိုလည်း၊ သဿတံ - မြဲ၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်၏၊ ဘောန္တော-န်သော၊ တေ စ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ ဝါ–တို့သည်လည်း၊ ကိံ -ဘို့၊ အာဂမ္မ-၍၊ ကိံ -ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ သဿတဝါဒါ–ကုန်သည်၊ ဝါ-ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ စတူဟိ- ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ–တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ - ကိုလည်း၊ လောကဉ္စ–ကိုလည်း၊ သဿတံ - ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်ကြကုန်သနည်း။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဋဓ-၍လောက၌၊ ကေစ္စော-အချို့သော၊ သမဏောဝါ–သမဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်ရင်း၊ ဝါ – ရသေ့သည်သော်ရင်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ-ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်ရင်း၊ ဝါ - ပုဏ္ဏားသည်သော်ရင်း၊ အာတပ္ပံ-ကိလေသာကို, လွန်စွာနှိပ်စက်, ပယ်ဖျက်နိုင်စွ, ဥပစာရတိုင်အောင် ဝီရိယကို၊ အန္ဓာယ-အစဉ်လိုက်၍၊ ဝါ- စွဲ၍၊ ပဓာနံ–လွန်စွာကြိုးကုတ်, အားထုတ်တတ်စွာ, အပ္ပနာဝီရိယကို၊ အန္ဓာယ–၍၊ ဝါ-၍၊ အနယောဂံ-ဈာန်မှ တဆက်, အဘိညာဉ်တက်ဘို့, စိတ်စက်နှိမ်ရန်, အဖန်ဖန်အားထုတ်ဘတ်သော ဝီရိယကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ ဝါ-၍၊ အပ္ပမာဒံ - မမေ့မလျော့ကြောင်း သတိကို၊ အန္ဓာယ- ၍၊ ဝါ–၍၊ သမ္မာ–ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ကိုရဘို့ရန် မှန်ကန်သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ–အာရုံကိုစိတ်၌ပြုကြောင်းဉာဏ်ကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ယထာ(ယေနသမာဓိနာ)-အကြင်စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဖြင့်၊ စိတ္တေ-စိတ်ကို၊ သမာဟိတေ-ကောင်းစွာအာရုံ၌ ထားအပ်ပြီးသော်၊ အနေကဝိဟိတံ- ရှိသော၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ – ရှေး၌နေအပ်ဘူးသော ခန္ဓာ, ခန္ဓာနှင့်စပ် အရပ်ရပ်သော အာရုံကို၊ အနုဿရတိ–အောက်မေ့နိုင်၏။

သေယျထိဒံ – အဘယ် ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ (အနုဿရတိ - အောက်မေ့နိုင်သနည်း၊) ဧကမ္ပိဇာတိံ-တခုသောဘဝကိုရင်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေအစ, စုတိအဆုံး, တဘဝလုံး၌ အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်ကိုရင်း၊ ဒွေပိ ဇာတိယော- ၂ ခုသောဘဝတို့ကိုရင်း၊ ဝါ–ပဋိသန္ဓေ အစ, စုတိအဆုံး, ၂ ဘဝလုံး၌ အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်တို့ကိုရင်း ၊ပေ၊ ဒသပိ ဇာတိယော – တဆယ်သော ဘဝတို့ကိုရင်း၊ ဝါ-တို့ကိုရင်း၊ပေ၊ဇာတိသတမ္ပိ-ဘဝတရာကိုရင်း၊ ဝါ-ကိုရင်း၊ ဇာတိသဟဿမ္ပိ–ဘဝတထောင်ကိုရင်း၊ ဝါ–ကိုရင်း၊ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ-ဘဝတသိန်းကိုရင်း၊ ဝါ-ကိုရင်း၊ အနေကာနိ-တပါးမကများစွာကုန်သော၊ ဇာတိသတာနိပိ-ဘဝအရာတို့ကိုရင်း၊ အနေကာနိ-န်သော၊ ဇာတိ သဟဿာနိပိ-ဘဝအထောင်တို့ကိုရင်း၊ ဝါ-တို့ကိုရင်း၊ အနေကာနိ-ကုန်သော၊ ဇာတိသတ သဟဿာနိပိ-ဘဝ အသိန်းတို့ကိုရင်း၊ ဝါ – ပဋိသန္ဓေအစ , စုတိအဆုံး , ဘဝအသိန်းတို့၌ အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်တို့ကိုရင်း၊ အနုဿရတိ-၏။

[အောက်မေ့အပ်သောဘဝတို့ကို ပြပြီး၍ အောက်မေ့ပုံအခြင်းအရာကို ပြလိုတော်မူသောကြောင့် "အမုတြာသိံ" အစရှိသောပါဋိတော်ကို မိန့်တော်မူသည်။] (ကိံ–အဘယ်သို့ အောံမေ့နိုင်သနည်း၊) အမုတြ–ထိုမည်သောဘဝ၌၊ ဝါ- ထိုမည်သော ယောနိ၌၊ ဝါ - ထိုမည်သော ဂတိ၌၊ ဝါ - ထိုမည်သော ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၌၊ ဝါ– ထိုမည်သော သတ္တာဝါသ၌၊ ဝါ– ထိုမည်သော သတ္တနိကာယ၌၊ ဧဝံ နာမော-ဤသို့သောအမည် ရှိသည်၊ ဧဝံ ဂေါတ္တော-ဤသို့သော

အန္ဒယ်ရှိသည်၊ ဧဝံ ဝတ္ထော – ဤသို့သော အဆင်းရှိသည်၊ ဧဝ မာဟာရော– ဤသို့သော အစာအာဟာရရှိသည်၊ ဧဝံ သုခဒုက္ခ ပဋိသံဝေဒီ - ဤသို့ ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားရခြင်းရှိသည်၊ ဧဝမာယုပရိယန္တော-ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ အာသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

သော (အဟံ)-ထို ငါသည်၊ တတော-ထိုဘဝမှ၊ ဝါ- ထိုယောနိမှ၊ ဝါ-ထိုဂတိမှ၊ ဝါ-ထိုဝိညာဏဋ္ဌိတိမှ၊ ဝါ-ထိုသတ္တာဝါသမှ၊ ဝါ-ထိုသတ္တနိကာယမှ၊ စုတော–စုတေသည်၊ (သမာနော-သော်၊) အမုတြ– ထိုမည်သော ဘဝ၌၊ပေ၊ ဥဒပါဒိံ –ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တတြာပိ - ထိုဘဝ၌လည်း၊ ဝါ- ထို ယောနိ၌လည်း၊ပေ၊ ဧဝံနာမော– သည်၊ပေ၊ဧဝမာယု ပရိယန္တော–သည်၊ အာသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ သော (အဟံ)-ထိုငါသည်၊ တတော–ထိုဘဝမှ၊ [ယောနိ စသည်တို့ကိုလည်း ပေးပါ။] စုတော- သည်၊(သမာနော၊) ဣမ- ဤလူ့ဘဝ၌၊ ဥပပန္နော-ဖြစ်ရပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊(အနုဿရတိ-၏၊)[နိဂုံးကိုပြလိုတော်မူ၍ ဣတိစသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သာကာရံ-မြင်ရုံသော၊ သ ဥဒ္ဒေသံ-သော၊ အနေကဝိဟိတံ- သော၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ- ကို၊ အနုဿရတိ-၏။

သော–ထို သမဏ, ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဗျာနာနုဘာဝသမ္ပန္နော– ဗျာန်၏ အာနုဘော်ဖြစ်သော အဘိညာဉ်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဒိဋ္ဌဂတိကော-မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ အာဟ-ပြောဆို၏၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ပြောဆိုသနည်း၊) အတ္တာစ-အတ္တသည်ဌင်း၊ လောကောစ-လောကသည်ဌင်း၊ သဿတော–အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ ဝါ–မြဲ၏၊ ဝဉ္ဈော–တစုံ

× × × × × × ×

ဘဝယောနိ စသည်။ ။ဘဝ ၃ ပါး, ယောနိ ၄ ပါး, ဂတိ ၅ ပါး, ဝိညာဏဋ္ဌိတိ ၇ ပါး, သတ္တာဝါသ ၉ ပါး, သတ္တနိကာယကား ပေါက်ကနိကာယော, စိက္ခလ္လိကနိကာယော, စသည်ဖြင့်များ၏၊ ထို့ကြောင့် ဂဏန်းစဉ်အတိုင်း ဘဝ, ယောနိစသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊....ရှေးဆရာတို့သည် အမုတြကို“ထိုမည်သောဘဝ, ယောနိ, ဂတိ, ဝိညာဏဌိတိ, သတ္တာဝါသ, သတ္တနိကာယ၌”ဟု ပေါင်း၍ ပေးတော်မူကြ၏၊ မိမိကား ထိုအမျိုးတို့ကို တခါတည်းပေါင်း၍ မအောက်မေ့နိုင်၊ တခုစီ တခုစီကိုသာ အောက်မေ့နိုင်သောကြောင့် ခွဲ၍ ပေးလိုက်ပါသည်။

အတ္တာစ လောကောစ။ ။“အတ္တာစ - ခန္ဓာပဉ္စကဟု ဆိုအပ်သော အတ္တဘောသည်ဌင်း၊ လောကောစ–သခ်ါရလောကသည်ဌင်း၊ သဿတော-မြဲ၏ဟူ၍”ဟု နေရင်းဆရာတော် နိဿယ၌ ပေးသတတ်၊ “အတ္တာစ–ခန္ဓာ ၅ ပါးဟူသော အတ္တသည်ဌင်း၊ လောကောစ – ခန္ဓာ ၅ ပါးဟူသော လောကသည်ဌင်း”ဟုလည်း အချို့ပေးကြ၏၊ သို့သော် “အတ္တ”စွဲလမ်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ရူပက္ခန္ဓာကိုပင် တချို့က“အတ္တ”ဟုဌင်း, တချို့က “လောက” ဟုဌင်း စွဲလမ်းကြ၏၊ တနည်း– ရူပက္ခန္ဓာကို “အတ္တ” ဟု ယူ၍ ကျန် ခန္ဓာ ၄ ပါးကို “လောက”ဟု ယူကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယအတိုင်း မပေးဘဲ ဤနိဿယ၌ တမျိုးပေးထားပါသည်။

တခုသောအကျိုးကိုမပေါက်ဖွားတတ်သဖြင့် အမြုံနှင့်တူ၏၊ ဝါ-အဖိနှင့်တူ၏၊ ကူဋဋ္ဌော – တောင်ထွဋ်အလား, မလှပ်ရှားဘဲ, ခိုင်မြစွာတည်၏၊ သေကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော-လှပ်ရှားမယိုင်, မြဲခိုင်စွာတည်သော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့တည်၏၊ (တနည်း) ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော – ဖြူဆံမြက်၏အတွင်း၌တည်သော အဆံကဲ့သို့ တည်၏၊ တေစသတ္တာ– ထိုသတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ သန္ဓာဝန္တိ– တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြေးသွားကြရကုန်၏၊ သံသရန္တိ-တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်ကြရကုန်၏၊ စဝန္တိ-စုတေ ရွှေ့လျောကြရကုန်၏၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ – ပဋိသန္ဓေ နေကြရကုန်၏၊ သဿတိသမံ– အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိသော မြင့်မိုရ်တောင်မြေ, လ နေ နက္ခတ်တို့နှင့်တူစွာ၊ အတ္ထိတွေဝ– အမြဲရှိသည်သာ။

တံ – ထို အတ္တလောက၏ မြဲသည်၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကိဿဟေတု-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဇာနာမိ-သိနိုင်သနည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ အာတပ်-ကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ပေ၊ဣတိ သာကာရံ သဉ္ဇဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္တာစ–သည်၎င်း၊ လောကောစ-သည်၎င်း၊ သဿတော-၏၊ ပေ၊အတ္ထိတွေဝ, သဿတိသမံ၊ စတံ – ဤ အတ္တလောက၏ မြဲသည်၏အဖြစ်ဟူသောအခြင်းအရာကို၊ ဣမိနာ(ဝိသေသာဓိဂမေန)-ဤပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဟူသော တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဇာနာမိ- သိနိုင်၏၊ ဣတိ - သို့၊ (အာဟ - ၏၊) [သော ဝေမာဟမှ အာဟကို ပြန်၍လှည့်သည်။] ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ယံ – အကြင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ–ရှေးရှုရောက်၍၊ဝါ-စွဲ၍၊ ယံ–အကြင် အကြောင်းကို၊ အာရဗ္ဘ-အကြောင်းပြု၍၊ပေ၊ပညပေန္တိ– ကုန်၏၊ ဣဒံ– ဤ တဘဝမှစ၍ ဘဝသိန်းပေါင်းများစွာကို အောံမေ့နိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ (သဿတ ပညတ္တိယော – သဿတဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ – သဿတဟု ပညတ်ခြင်းငှါ၊) ပဌမံ–ရှေးဦးစွာသော၊ ဒ္ဌာနံ– အကြောင်းတည်း။

× × × × × × ×

သဿတိသမံ။ ■သဿတိသမံ – အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိသော မြင့်ရိုရ်တောင်မြေ, လ နေ နက္ခတ်တို့နှင့်တူသော၊ အတ္တာစ – သည်၎င်း၊ လောကောစ – သည်၎င်း၊ အတ္ထိတွေဝ–အမြဲရှိသည်သာ၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏၊ ဤသို့ပေးလျှင် သဿတိသမံသည် အတ္တာလောကောနှင့် လိန်မတူသော လိင်္ဂဝိပလ္လာသဟု ဆိုပါ။

တံ ကိဿ ဟေတု။ ■“ကိဿဟေတု– အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ အတ္တာစ–သည်၎င်း၊ လောကောစ–သည်၎င်း၊ သဿတော–မြဲသနည်း”ဟု ပေးလျှင် အတ္တသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ရခြင်းကြောင့် မြဲရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ အနက်မပေးဘဲ “ ဣမိနာ မဟံ ဇာနာမိ”ကို ကြည့်၍ “ တံ – ထို အတ္တလောက၏ မြဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကိဿဟေတု (ဇာနာမိ)”ဟု ပေးလိုက်ပါသည်။

ဒုတိယေစ – ဒုတိယဝါရဒ္ဒလည်း၊ (သဿတဝါဒုပ္ပတ္တိ - သဿတဝါဒ၏ ဖြစ်ပုံကို၊ ဧဝံ – ဤ ဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ – သိထိုက်၏၊) ဘောန္တော-ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ကိံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ ဝါ-၍၊ပေ၊ပညပေန္တိ- ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဇုဓ-ဤလောက၌၊ ကေစ္စော–သော၊ သမဏောဝါ – သည်သော်ငင်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ - သည်သော်ငင်း၊ အာတပ္ပံ- ကို၊ အန္ဓာယ- ၍၊ပေ၊ဖုသတိ- ၏၊ ဝါ- ၏၊ သေယျထိဒံ- ကို၊ (အနုဿရတိ-နိုင်သနည်း၊) ["ကေမ္ပိဇာတိံ" မှစ၍ "အနေကာနိပိ ဇာတိသဟဿာနိ"တိုင်အောင် ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] ကေံ–တပါးသော၊ သံဝန္ဓဝိဝန္ဓမ္ပိ-သံဝန္ဓဝိဝန္ဓကပ်ကိုငင်း၊ ဝါ – သံဝန္ဓ သံဝန္ဓဌာယီ, ဝိဝန္ဓ ဝိဝန္ဓဌာယီကပ်ကိုငင်း၊ ဒွေ– ၂ ပါးကုန်သော၊ သံဝန္ဓ ဝိဝန္ဓာနိပိ– သံဝန္ဓ ဝိဝန္ဓကပ်တို့ကိုငင်း၊ ဝါ–သံဝန္ဓ သံဝန္ဓဌာယီ, ဝိဝန္ဓ ဝိဝန္ဓဌာယီကပ်တို့ကိုငင်း၊ တီဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ သံဝန္ဓ ဝိဝန္ဓာနိပိ-တို့ကိုငင်း၊ ဝါ-တို့ကိုငင်း၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးကုန်သော၊ သံဝန္ဓ ဝိဝန္ဓာနိပိ–တို့ကိုငင်း၊ ဝါ–တို့ကိုငင်း၊ ပဉ္စပိ- ၅ ပါးကုန်သော၊ သံဝန္ဓ ဝိဝန္ဓာနိပိ-တို့ကိုငင်း၊ ဝါ-တို့ကိုငင်း၊ ဒသ- ၁၀ ပါးကုန်သော၊ သံဝန္ဓဝိဝန္ဓာနိပိ-တို့ကိုငင်း၊ ဝါ-တို့ကိုငင်း။ [သံဝန္ဓဖြင့် သံဝန္ဓဌာယီ, ဝိဝန္ဓဖြင့် ဝိဝန္ဓဌာယီကို ယူပါ။] (အနုဿရတိ- ၏။)

ကိံ – နည်း၊ အဟံ- သည်၊ အမုတြဲ– ထိုမည်သော ဘဝ၌၊ [ယောနိ ဂတိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ တို့ကိုလည်း ပေးပါ၊] ဝါ - ထိုမည်သော သတ္တနိကာယ၌၊ ပေ၊ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ၊ [ကြွင်း ဝါကျတို့ကို ရှေးနည်းအတိုင်း ပေးပါ။] ဣဒံ - ဤ တဘဝမှစ၍ ၁၀ ပါးသော သံဝန္ဓကပ်, ဝိဝန္ဓကပ်တိုင်အောင် အောက်မေ့နိုင်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းသည်၊ (သဿတပညတ္တိယာ–၏၊ ဝါ-ငှါ၊) ဒုတိယံ– ၂ ခုမြောက်သော၊ ဌာနံ-အကြောင်းတည်း။

တတိယေစ- တတိယဝါရဒ္ဒလည်း၊ (သဿတ ဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော–ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ– တို့သည်၊ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ–နိ်သနည်း၊ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ကေစ္စော သမဏောဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ အာတပ္ပံ အန္ဓာယ၊ပေ၊ဖုသတိ-၏၊ သေယျထိဒံ-ကို၊ (အနုဿရတိ)၊ ["ကေမ္ပိ ဇာတိံ" မှစ၍ အောက်မေ့ပုံကို သိပါ။] ဒသ– ၁၀ ပါးကုန်သော၊ သံဝန္ဓဝိဝန္ဓာနိပိ– သံဝန္ဓဝိဝန္ဓကပ် တို့ကိုငင်း၊ ဝါ -သံဝန္ဓ သံဝန္ဓဌာယီ, ဝိဝန္ဓ ဝိဝန္ဓဌာယီကပ် တို့ကိုငင်း၊ ဝီသံ - ၂၀ သော၊ သံဝန္ဓဝိဝန္ဓာနိပိ – တို့ကိုငင်း၊ ဝါ– တို့ကိုငင်း၊ တိံသံ–၃၀ သော၊ သံဝန္ဓဝိဝန္ဓာနိပိ–တို့ကိုငင်း၊ ဝါ တို့ကိုငင်း၊ စတ္တာလီသံ-လေးဆယ်သော၊ သံဝန္ဓဝိဝန္ဓာနိပိ- တို့ကိုငင်း၊ ဝါ-တို့ကိုငင်း၊ (အနုဿရတိ–အောက်မေ့နိုင်၏။)

(ကိ ံ- နည်း၊)အမုတြ- ထိုမည်သော ဘဝ၌၊ ဝါ–ထိုမည်သော ယောနိ၌၊ ဝါ–ထိုမည်သော ဂတိ၌၊ ဝါ-ထိုမည်သော ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၌၊ ဝါ- ထိုမည်သော သတ္တာဝါသ၌၊ ဝါ- ထိုမည်သော သတ္တနိကာယ၌၊ ဧဝံ နာမော ၊ ပေ ၊ ဣရိုပ ပန္နော - ၏၊ ဣတိ (အနုဿရတိ– ၏၊) ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ သာကာရံ - သော၊ သဥ္ဇဒ္ဓေသံ–သော၊ အနေကဝိဟိတံ-သော၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-ကို၊ အနုဿရတိ–၏။ [“ သော ဧဝမာဟ ”မှစ၍ ကြွင်းဝါကျများကို ရှေးနည်းအတိုင်း ပေးပါ။] ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ အာဂမ္မ, ယံ အာရဗ္ဘ- ၍၊ ဧကေ- ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သဿတဝါဒါ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္တာနဉ္စ – ကိုလည်း၊ လောကဉ္စ– ကိုလည်း၊ သဿတံ-မြဲ၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-န်၏၊ ဣဒံ-ဤတဘဝမှစ၍ ၄၀ သော သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ် တိုင်အောင် အောက်မေ့နိုင်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းသည်၊ (သဿတပညတ္တိယာ– ၏၊ ဝါ - ၄၊) တတိယံ – ၃ ခုမြောက်သော၊ ဌာနံ– အကြောင်းတည်း။

စတုတ္ထေစ- စတုတ္ထဝါရ၌လည်း၊ (သဿတဝါဒုပ္ပတ္တိ- ကို၊ ဧဝံ- ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊) ဘောဒန္တော - ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊ ကိ ံ–ကို၊ အာဂမ္မ–၍၊ပေ၊ ပညပေန္တိ - ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခဝေ ဣဓ ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ တက္ကီ - ကြံဆတတ်သည်၊ ဝါ - ကြံဆခြင်းရှိသည်၊ ဝီမံသီ– ဉာဏ်အတုဖြင့် စူးစမ်းတတ်သည်၊ ဝါ - စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ်အတုရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော- ထိုသမဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ- ထို ဗြာဟ္မဏ အမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တက္ကပရိယာဟတံ-ဝိတက်ဖြင့်အဖန်ဖန်တီးခေါက် အပ်သော၊ ဝါ–ဝိတက်ဖြင့် အဖန်ဖန်ကြံဆအပ်သော၊ ဝီမံသာနုစရိတံ-စူးစမ်း တတ်သော ဉာဏ်အတုဖြင့် အဖန်ဖန် ဖြစ်စေအပ်သော၊ (တနည်း) ဝီမံသာ နုစရိတံ-စူးစမ်းတတ်သောဉာဏ်အတုသို့အစဉ်လိုက်သော ဝိစာရဖြင့်အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ သယံ ပါဋိဘာနံ–မိမိ၏ ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်အတု ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ဝါ– မိမိ၏ ရှေးရှုထင်လာသော ဒိဋ္ဌိကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ (သဿတဒိဋ္ဌိ ံ–သဿတဒိဋ္ဌိကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊) ဧဝံ– သို့၊ အာဟ–၏၊ (ကိ ံ - နည်း၊) အတ္တာစ-သည်၎င်း၊ လောကော စ- သည်၎င်း၊ သဿတော–၏၊ပေ၊အတ္ထိတွေဝ- သာ၊ ဧတံ (အာဟ)၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ– အကြင်အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ- ၍၊ ယံ– ကို၊ အာရဗ္ဘ–၍ ၊ ပေ ၊ ပညပေန္တိ- ကုန်၏၊ ဣဒံ–ဤ ကြံဆခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊(သဿတပညတ္တိယာ- ၏၊ ဝါ–ဘို့ရာ၊) စတုတ္ထံ–၄ ခုမြောက်သော၊ ဌာနံ- အကြောင်းတည်း။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သဿတဝါဒါ-ကုန်သည်၊ ဝါ-ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ-ဤအကြောင်း တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ-ကိုလည်း၊ လောကဉ္စ- ကိုလည်း၊ သဿတံ- ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ–

ကုန်၏၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေကေစိ-အကြင် အမှတ်မရှိ, ကြင်းမဲ့ညဿုံ, အလုံးစုံ ကုန်သော်၊(ဟိ အနက်မရှိ၊) သမဏာဝါ–တို့သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ သဿတဝါဒါ-ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ၊) အတ္တာနဉ္စ–ကိုလည်း၊ လောကဉ္စ-ကိုလည်း၊ သဿတံ–ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ – ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ တေ(သမဏဗြာဟ္မဏာ)-တို့သည်၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဇာမေဟေဝ ဝတ္ထူဟိ-၌အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်လည်း၊ ဧတေသံ-၌ ၄ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေနဝါ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော အကြောင်းဖြင့်သော်လည်း၊ (အတ္တာနဉ္စ, လောကဉ္စ,သဿတံ, ပညပေန္တိ၊ သဿတပညတ္တိယာ–သဿတဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ-၄၊) ဇာတော– ၌ ၄ ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ– အပ၌၊ ဝါ- အပဖြစ်သော၊ (အညံ-အခြားသော၊ ကေကာရဏာမွိ–တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ–မရှိတော့။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တယိဒံ (တံ+ဇာဒံ, ဒိဋ္ဌဂတံ) – ထို မိစ္ဆာအယူကို၊ တထာဂတော–သည်၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ အပြားအားဖြင့် သိတော်မူသနည်း၊) ဇာမေ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနာ-အကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ၌ မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ ဧဝံဂဟိတာ–၌သို့ သဿတောအတ္တာစ လောကောစ စသည်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဧဝံပရာမဋ္ဌာ- ၌သို့ နိရာသင်္ကစ်စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဧဝံဂတိကာ–၌သို့ နိရယစသော ဂတိရှိကုန်သည်၊ ဧဝံအဘိသမ္ပရာယာ–၌သို့ တမလွန်ဘဝ ရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဇာတိ - ၌သို့၊ (ပဇာနာတိ)၊ (တနည်း)ဇာမေ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနာ-၌မိစ္ဆာအယူ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာ

× × × × × ×

ယေဟိ ကေစိ၊ပေ၊ဗဟိဒ္ဓါ။ ။၌စကားဖြင့် "ကြီးကျယ်သော ကြိုးဝါးသံ" ဟု ဆိုအပ်သော မဟန္တဂဠိတကို ပြတော်မူသည်၊ မှန်၏၊ "သဿတ" ဟု ပညတ်ဘို့ရန် ၌အကြောင်း ၄ ပါးသာ ရှိသည်၊ ၌အကြောင်း ၄ ပါးအပြင် မရှိတော့ – ဟု ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မိန့်တော်မူခြင်းသည် သမ္မညုတဉာဏ်ရှင် ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ မဟန္တဂဠိတပင်တည်း၊ ယခုခေတ်၌ သဿတအယူရှိသူတွေ များပါ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဈာန် အဘိညာဉ်ရသူများ မဟုတ်ရကား ပြခဲ့သော ၄ မျိုးတွင် တကွဲတပုဂ္ဂိုလ်၌ ပါဝင်ကြသည်။

အဘိသမ္ပရာယာ။ ။"အဘိ–ရှေးရှု+သံ–ကောင်းစွာ + ပရံ- နောက်၌+အာယ-ရောက်ထိုက်သော တမလွန်ဘဝ၊ ထို့ကြောင့် " အဘိသမ္ပရာယာ – ရှေးရှုကောင်းစွာ နောက်၌ ရောက်ထိုက်သော တမလွန်ဘဝရှိကုန်သည်"ဟု သဒ္ဒဗ္ဗပေးပါ။

မှတ်ချက်!။ ။မိစ္ဆာအယူကို သည်ပုံ သည်နည်းယူလျှင် ငရဲ၌ ဖြစ်ကြရ၏၊ သည်ပုံသည်နည်း ယူလျှင် ပြိတ္တာဘဝ၌ ဖြစ်ကြရ၏၊ သည်ပုံသည်နည်းယူလျှင် တိရစ္ဆာန်ဘဝ၌ ဖြစ်ရ၏၊ သာမန်မျှသာယူ၍ ဒါနစသည်ကို ပြုလျှင် သုဂတိဘဝ၌လည်း ဖြစ်ကြရသေး၏၊

အစရှိသည်တို့သည်၊ ဧဝံဂဟိတာ- ဤသို့ အားရုံပြုသောအားဖြင့် ယူအပ်, မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေသောအားဖြင့် ယူအပ်, အဖန်ဖန် မှီဝဲသောအားဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဧဝံပရာမဋ္ဌာ- ဤသို့ အပြစ်ကို မမြင်ဘဲ အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ) ဧဝံဂတိကာ- ကုန်သည်၊ ဧဝံအဘိသမ္ဘရာယာ- ရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ–ကုန်၏။

တဋ္ဌ-ထို အကြောင်းနှင့်တကွ, ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကိုလည်း၊ တထာဂတော–သည်၊ ပဇာနာတိ-၏၊ တတော - ထို အကြောင်းနှင့် တကွ, ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူထက်၊ ဥတ္တရိတရံစ - သာ၍ လွန်မြတ်သော သီလ, သမာဓိ, သပ္ပညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်း၊ ပဇာနာတိ-၏၊ တံ(ဝိသေသံ)-ထို သီလ, သမာဓိ, သပ္ပညုတဉာဏ်တော်တည်းဟူသော တရားထူးကို၊ ပဇာနံစ (ပဇာနန္တော)–သိတော်မူပါ၍သော်လည်း၊ နပရာမသတိ- တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော် မမူ၊ အပရာမသတော၀စ - မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မမူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ– သုံးသပ်တော် မမူခြင်းကြောင့်လည်း၊ အသ- ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (“ဝိဒိတာ”၌စပ်၊) ဝါ-ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ (“နိဗ္ဗုတိ”၌ စပ်၊) ပစ္စတ္တညေဝ- ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ နိဗ္ဗုတော်–ပရာမာသကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝါ–ကိလေသပရိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝိဒိတာ- ဉာဏ်၌ထင်ထင် သိမြင်တော်မူအပ်ပြီ။

[နိဗ္ဗုတိသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုပြလို၍“ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ”စသော ပါဠိတော်ကို မိန့်တော်မူသည်။]ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တထာဂတော-သည်၊ ဝေဒနာနံ-ဝေဒနာတို့၏၊ သမုဒယဉ္စ- အဝိဇ္ဇာစသော ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း၊ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ–အဝိဇ္ဇာစသည်တို့၏ ချုပ်ခြင်းစသော ချုပ်ကြောင်းကိုလည်း၊ အဿာဒဉ္စ-သာယာအပ်သော သုခသောမနဿကိုလည်း၊ အာဒီနဝဉ္စ–အနိစ္စ, ဒုက္ခ, ဝိပရိဏာမဓမ္မဟူသော အပြစ်ကိုလည်း၊ နိဿရဏဉ္စ-ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂပဟာနကိုလည်း၊ ယထာဘူတံ - အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့် အတိုင်း၊ ဝါ–မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ ဝါ-သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အနုပါဒါ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစုံတခုသော တရားကို မယူမူ၍၊ ဝါ– မစွဲလမ်းမူ၍၊ ဝိမုတ္တော- အာသစ်ခန္ဓာ, သံသရာမှ လွတ်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

ဤသို့လျှင် ထိုသူတို့၏ ဂတိကို မိစ္ဆာအယူ ယူတုန်းကပင် သိတော်မူသည်၊ သမ္မာအယူယူသူတို့လည်း ယူပုံ– ကောင်းမှု ပြုပုံ အနုအရင့်လိုက်၍ ဂတိ အမျိုးမျိုး၌ ဖြစ်ကြရပုံကို ဘုရားရှင်သည် တိုက်ရိုက်မြင်တော်မူ၏၊ ယခုခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပညာရှင်တို့လည်း တရားတော်ကိုအစဉ်လိုက်၍ မိမိဘဝကိုလည်း, သူတပါးတို့၏ ဘဝကိုလည်း အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် မှန်းဆနိုင်ကြပါသည်။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယေ(ဓမ္မေ)-အကြင် ဂုဏ်တော်တရားတို့ကို၊ တထာဂတော-သည်၊ သယံ–တိုင်၊ အဘိညာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ သစ္ဆိကတ္ဘာ-၍၊ ပဝေဒေတိ-၏၊ ယေဟိ(ဓမ္မေဟိ)- အကြင် ဂုဏ်တော်တရားတို့ဖြင့်၊ တထာဂတဿ – ၏၊ ဝဏ္ဏံ- ကို၊ ယထာဘုစ္စံ-တိုင်း၊ သမ္မာ-စွာ၊ ဝဒမာနာ-ကုန်လသော်၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏၊ ဂမ္ဘီရာ- ကုန်ထသော ၊ ပေ ၊ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယာ-ကုန်ထသော၊ တေဓမ္မာ-တို့ဟူသည်၊ ဇုမေခေါ-သဗ္ဗညုတ,ဉာဏဟုခေါ်,ဤဂုဏ်တော်တရားတို့ပင်တည်း။.... ပဌမဘာဏဝါရော- တခါတခေါက် ရွတ်ဆိုလောံသော ပဌမပါဋိတော် တရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီးပြီ။

ကေစ္စသဿတဝါဒ ကထာ

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧကေ-အချို့ကုန်သော၊(ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ကေစ္စသဿတိကာ– အချို့မြဲသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ–အချို့မြဲ၏ ဟု ဖြစ်သော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ကေစ္စအသဿတိကာ - အချို့မမြဲသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ–အချို့မမြဲဟု ဖြစ်သော အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဘာ) စတူဟိ–ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ–ကိုရင်း၊ လောကဉ္စ-ကိုရင်း၊ ကေစ္စံ–အချို့ကို၊ သဿတံ–မြဲ၏ဟုရင်း၊ ကေစ္စံ-ကို၊ အသဿတံ–မမြဲဟုရင်း၊ ပညပေန္တိ-ကုန်၏၊ (တေသမဏဗြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊) သန္တိ၊ ဘောန္တော–ကုန်သော၊ တေစ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်လည်း၊ ကိံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ပေ၊ ပညပေန္တိ-ကုန်သနည်း။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ(ယသ္မိံ သမယေ)–အကြင် အခါ၌၊ ကဒါစိ-တရံတခါ၌၊ ကရဟစိ-တရံတဆစ်၌၊ ဒီဃဿ-ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓုနော-ကာလ၏၊ အစ္စယေန-လွန်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- လွန်ရာအခါ၌၊ အယံလောကော–ဤကမ္ဘာလောက, ဩကာသကြီးသည်၊ သံဝဋ္ဋတိ– ကုန်ခန်းသောအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ ဝါ–ပျက်၏၊ သော သမယော– ကမ္ဘာပျက်ရာ, ထိုအခါသည်၊ ဟောတိ ခေါ- ရှိသည်သာ၊ လောကေ–ကြီးသည်၊ သံဝဋ္ဋမာနေ–ပျက်လသော်၊ ယေဘုယျေန– များသော အားဖြင့်၊ သတ္တာ – သတ္ဘာတို့သည်၊ အာဘဿရသံဝတ္တနိကာ – အာဘဿရ

× × × × × × ×

ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ယံကို“နိပါတမတ္တံ- အနက်မရ နိပါတ်မျှသာ”ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော်“သော သမယော”ကို ထောက်၍ “ယံ(ယသ္မိံ သမယေ)- အကြင် အခါ၌”ဟု သာမညဖြစ်သောကာလကို အနိယမအဖြစ်ဖြင့် ပေးသင့်သေး၏–ဟုရင်း, “ကဒါစိ ကရဟစိ”တို့ကား ဝိသေသကာလ, “ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော”ကား “ကဒါစိ ကရဟစိ”ကိုပင် ထပ်၍ဖွင့်သော ဝိသေသကာလဟုရင်း ယူဆ၍“ယံ(ယသ္မိံ သမယေ)”ဟု အနက်ပေးပါသည်။

ဗြဟ္မဘုံ၌ ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ တေ-ထိုအာဘဿရဗြဟ္မာ, သတ္ဝာတို့သည်၊ တတ္ထ- ထို အာဘဿရဗြဟ္မာ့ဘုံ၌၊ မနောမယာ – ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊ ဗီတိဘက္ခာ – ဗီတိဟူသော အစာရှိကြကုန်သည်၊ သယံ ပဘာ - မိမိ၏ ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ပါ ရှိကြကုန်သည်၊ အန္တလိက္ခစရာ – ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်နိုင်ကြကုန်သည်၊ သုဘဋ္ဌာယိနော-တင့်တယ် သာယာ ကောင်းမွန်စွာသော ဥယျာဉ် ဗိမာန် ပဒေသာပင်တို့၌ တည်ကြရကုန်သည်၊ (တနည်း)သုဘဋ္ဌာယိနော–တင့်တယ်လှစွာ, ဝတ်စားတန်ဆာ ရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍ တည်နိုင်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ကုန်၏၊(တေ–ထို အာဘဿရဗြဟ္မာ, သတ္ဝာတို့သည်၊) တတ္ထ–ထို အာဘဿရဗြဟ္မာ့ဘုံ၌၊)စိရံ–ကြာမြင့်စွာ၊ ဒီဃံ–ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓါနံ–ကာလပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌန္တိ–တည်နိုင်ကြကုန်၏။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယံ(ယသ္မိံ သမယေ)-၌၊ ကဒါစိ-၌၊ ကရဟစိ-၌၊ ဒီဃဿ-သော၊ အဒ္ဓုနော–၏၊ အစ္စယေန–ကြောင့်၊ ဝါ-၌၊ အယံ လောကော-သည်၊ ဝိဝဋ္ဌတိ–ကောင်းစွာတည်၏၊ ဝါ–ဖြစ်၏၊ သော သမယော-ကမ္ဘာတည်ရာ,ထို အခါသည်၊ ဟောတိ ခေါ–ရှိသည်သာ၊ လောကေ-သည်၊ ဝိဝဋ္ဌမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ သုညံ - ဗြဟ္မာတို့မှ ကင်းဆိတ်သော၊ ဗြဟ္မဝိမာနံ – ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာ့ဗိမာန်သည်၊ ပါတုဘဝတိ–ထင်ရှားဖြစ်၏၊ အထခေါ-ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာ့ဗိမာန် ဖြစ်ရာ, ထိုအခါ၌၊ အညတရော–အမှတ်မရှိ, တစုံတယောက်သော၊ သတ္တော-ဗြဟ္မာသတ္ဝာသည်၊ အာယုက္ခယာဝါ– အသက်တမ်း၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်သော်ငုင်း၊ ပုညက္ခယာဝါ–ကောင်းမှုကံ၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်သော်ငုင်း၊ အာဘဿရ ကာယာ–အာဘဿရ ဗြဟ္မာအပေါင်းမှ၊ စဝိတ္ဝာ-စုတေ၍၊ သုညံ-သော၊ ဗြဟ္မ ဝိမာနံ-ပဌမဈာန် ဗြဟ္မဗိမာန်၌၊ ဥပပဇ္ဇတိ – ဖြစ်၏၊ သော– ထို ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာ သတ္ဝာသည်၊ တတ္ထ–ထိုပဌမဈာန်ဗြဟ္မဘုံ၌၊ မနောမယော–ဈာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည်၊ ဗီတိဘက္ခော – ဗီတိဟူသော အစာရှိသည်၊ သယံပဘော–မိမိ၏ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါရှိသည်၊ အန္တလိက္ခစရော– ကောင်ကင်၌ လှည့်လည်နိုင်သည်၊ သုဘဋ္ဌာယီ-သည်၊ ဟောတိ-၏ (သော-ထိုပဌမဈာန်ဗြဟ္မာ, သတ္ဝာသည်၊ တတ္ထ–ထိုပဌမဈာန်ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌၊) စိရံ–စွာ၊ ဒီဃံ–သော၊ အဒ္ဓါနံ–လုံး၊ တိဋ္ဌတိ–နိုင်၏။

တဿ– ထို ဗြဟ္မာသတ္ဝာ၏၊ ("နိဝုသိတ, အနဘိရတိ, ပရိတဿနာ" တို့၌ စပ်၊) တတ္ထ – ထို ပဌမဈာန် ဗြဟ္မဘုံ၌၊ ဧကကဿ - တယောက်တည်းဖြစ်၍၊ ဒီဃရတ္တံ-ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ နိဝုသိတတ္တာ-နေရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊

× × × × × × ×

ဝိဝဋ္ဌတိ။ ။ဝိနာသဝါစီယေဝ ပန ဝဋ္ဌသဒ္ဒေါ ပဋိသေဓဇောတကေန ဥပသဂ္ဂေန ယုတ္တတ္တာ သဏ္ဌဟနတ္ထ ဥပကောတိ အာဟ သဏ္ဌတီတိ၊ အနေကတ္ထတ္တာ ဝါ ဓာတူနံ နိဗ္ဗတ္တတိ, ဝမုတီတိဝါ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။

အနဘိရတိ—မမ္ဆေ့မလျော်ခြင်းသည်၊ ပရိတဿနာ-တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အဖန်ဖန် တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ (အခြားဗြဟ္မာတို့ လာဘို့ရန် တောင့်တခြင်းသည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) အညေပိ – ငါမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ – ဗြဟ္မာသတ္ဝာတို့သည်၊ ဇတ္ထတ္တံ - ဤသို့ ပြားသော ဗြဟ္မာတို့၏အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆေယျုံ – ရောက်လာပါကုန်မူကား၊ အဟောဝတ-ဩော်....ကောင်းလေစွ၊ ဇတိ-ဤသို့ တောင့်တခြင်းသည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ—၏၊) အထ – ထို တောင့်တလိုက်ရာ, ထိုအခါ၌၊ အညေပိ – မူလဗြဟ္မာမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-ဗြဟ္မာသတ္ဝာတို့သည်၊ အာယုက္ခယာဝါ-သော်၎င်း၊ ပုညက္ခယာဝါ– သော်၎င်း၊ အာဘဿရကာယာ- မှ၊ စဝိတ္ဝာ- ၍၊ ဗြဟ္မဝိမာနံ-ပဌမစျာန်ဗြဟ္မဗိမာန်သို့၊ ဝါ-၌၊ တဿ သတ္တဿ—ထို မူလဗြဟ္မာ, သတ္ဝာ၏၊ သဟဗျတံ– တကွဖြစ်သူတို့၏အဖြစ်သို့၊ (အပေါင်းအဖေါ်၏အဖြစ်သို့)၊ ဥပပဇ္ဇနှိ—ကပ်ရောက်ကြကုန်၏၊ ဝါ—ဖြစ်ကြကုန်၏၊ တေပိ—ထို ဗြဟ္မာသတ္ဝာတို့သည်လည်း၊ တတ္ထ - ၌၊ မနောမယာ – ရကုန်သည်၊ပေ၊သုဘဋ္ဌာယိနော—ကုန်သည်၊ ဟောနှိ- နှ်၏၊ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌနှိ။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တတြ—ထို ဗြဟ္မာသတ္ဝာတို့တွင်၊ ယောသောသတ္တော-သည်၊ ပဌမံ– ရှေးဥုးစွာ၊ ဥပပန္နော- ဖြစ်ပြီ၊ တဿ- ထို ရှေးဥုးစွာဖြစ်သော ဗြဟ္မာသတ္ဝာ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ အထင်ကြီးမှုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိံ -သနည်း၊) အဟံ-သည်၊ ဗြဟ္မာ-ဗြဟ္မာသည်၊ မဟာဗြဟ္မာ-မဟာဗြဟ္မာသည်၊ (ဗြဟ္မာမင်းသည်)၊ အဘိဘူ—သူတပါးကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည်၊ အနဘိဘူတော-သူတပါးတို့က မလွှမ်းမိုးအပ်, မလွှမ်းမိုးနိုင်သည်၊ အညဒတ္ထု—စင်စစ်၊ ဒသော— အလုံးစုံကို မြင်နိုင်သည်၊ ဝသဝတ္တီ – မိမိအလို၌ ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဝါ– မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်သည်၊ ဣဿရော-ကမ္ဘာလောက၌ အစိုးရသည်၊ ကတ္တာ– ကမ္ဘာလောကကို ပြုလုပ်တတ်သည်၊ နိမ္မာတာ–ကမ္ဘာလောကကို ဖန်ဆင်းတတ်သည်၊ သေဋ္ဌော–ကမ္ဘာလောကထက် မြတ်သည်၊ သဇ္ဇိတာ-စီမံတတ်သည်၊ ဝသီ-စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည်၊ ဘူတဘဗျာနံ- ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်ဆဲ, ဖြစ်လတံ့သတ္ဝာတို့၏၊ ပိတာ- ဖခမည်းတော်သည်၊ အသ္မိ - ဖြစ်၏၊ (ဣတိ – ဤသို့ အထင်ကြီးမှုသည်၊ ဟောတိ- ၏၊)

× × × × × × ×

ပရိတဿနာ။ ။ပရိတဿနာတိ ဥဗ္ဗိဇ္ဇနာ ဖန္ဒနာ၊ ဇုဓ ပန တဏ္ဍာ တဿနာပိ ဒိဋ္ဌိတဿနာပိ ဝန္ဒတိ၊— အဋ္ဌကထာ၊ စိတ္တဿ ပုရိမာဝတ္ထာယ စလနံ ကမ္ပနံတိ အာဟ ဥဗ္ဗိဇ္ဇနာ ဖန္ဒနာတိ၊—ဋီကာ။

ဣဿရော။ ။ဣဿရကို ဟိန္ဒူများက "ဤသွရ" ဟု ခေါ်၏၊ မဟာနှင့်ပေါင်းလျှင် "မဟေသွရ" ပရမနှင့်ပေါင်းလျှင် "ပရမီသွရ" ဟု ဖြစ်၏၊ မြန်မာများက "ပရမီသွာ" ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ထိုနတ်ကြီးကို "ဝိသျှဏု" ဟု ဟိန္ဒူက ခေါ်သောကြောင့် "ဗိဿဏိုး" ဟုလည်း မြန်မာပြန်ကြသည်။

မယာ- ငါသည်၊ ဣမေ သတ္တာ – ဤသတ္တဝါတို့ကို၊ နိမ္မိတာ– ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ တံ – ထို ငါ ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ-သိအပ် သိနိုင်သနည်း၊)ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ မမ - ငါ၏၊ ပုတ္တေ - ရှေးဦး၊ တေံ - ဤအကြိုသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ (ကိံ – ခဲ့သနည်း၊) အညေပိ - ကုန်သော၊ပေ၊အဟောဝတ - စွ၊ ဣတိတေံ – ဤအကြိုသည်၊ (အဟောသိ)၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မမ စ– ငါ၏လည်း၊ မနောပဏိဓိ-စိတ်၏ တောင့်တခြင်းသည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ဝါ – ဖြစ်လည်း ဖြစ်ကရော၊) ဣမေစ သတ္တာ– တို့သည်လည်း၊ ဣတ္ထတ္တံ– ဤသို့ပြားသော မြဟ္မာတို့၏အဖြစ်သို့၊ အာဂတာ– ရောက်လာကြကုန်ပြီ၊ ဝါ– ရောက်လည်း ရောက်လာကြရော၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊(တံ–ထို ငါဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိညာယတိ- ၏။)

ယေပိ တေ သတ္တာ–အကြင် မြဟ္မာသတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဥပပန္နာ–ဖြစ်ကြရကုန်ပြီ၊ တေသမ္ပိ- တို့၏လည်း၊ ဧဝံ-ဤအကြိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊(ကိံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊)အယံ ခေါ ဘဝံ-ဤအရှင်သည်၊ မြဟ္မာ-မြဟ္မာတည်း၊ မဟာမြဟ္မာ-မဟာမြဟ္မာတည်း၊ ဝါ–မြဟ္မာမင်းတည်း၊ပေ၊ဘူတဘဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ ဝိတာ-တည်း၊ (ဣတိ-ဤအကြိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊) ဣမိနာ ဘောတာ မြဟ္မုနာ- ဤ အရှင်မြဟ္မာသည်၊ မယံ–ငါတို့ကို၊ နိမ္မိတာ-ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ တံ–ထို ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု-ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ- ကြောင့်၊ ဣမံ–ဤ မြဟ္မာမင်းကို၊ မယံ– ငါတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌ–ဤ မြင်ကုန်ပြီ၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊(ငါတို့အရင်)၊ ဥပပန္နံ-ဖြစ်နှင့်သည်ကို၊ အဒ္ဒသာမ- မြင်ကြရကုန်၏၊ မယံ ပန– ငါတို့သည်ကား၊ ပစ္ဆာ– နောက်မှ၊ ဥပပန္နာ-ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တံ-ထို ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိညာယတိ- ၏။)

ယေပိ တေ သတ္တာ–အကြင် မြဟ္မာသတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဥပပန္နာ–ဖြစ်ကြရကုန်ပြီ၊ တေသမ္ပိ- တို့၏လည်း၊ ဧဝံ-ဤအကြိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊(ကိံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊)အယံ ခေါ ဘဝံ-ဤအရှင်သည်၊ မြဟ္မာ-မြဟ္မာတည်း၊ မဟာမြဟ္မာ-မဟာမြဟ္မာတည်း၊ ဝါ–မြဟ္မာမင်းတည်း၊ပေ၊ဘူတဘဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ ဝိတာ-တည်း၊ (ဣတိ-ဤအကြိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊) ဣမိနာ ဘောတာ မြဟ္မုနာ- ဤ အရှင်မြဟ္မာသည်၊ မယံ–ငါတို့ကို၊ နိမ္မိတာ-ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ တံ–ထို ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု-ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ- ကြောင့်၊ ဣမံ–ဤ မြဟ္မာမင်းကို၊ မယံ– ငါတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌ–ဤ မြင်ကုန်ပြီ၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊(ငါတို့အရင်)၊ ဥပပန္နံ-ဖြစ်နှင့်သည်ကို၊ အဒ္ဒသာမ- မြင်ကြရကုန်၏၊ မယံ ပန– ငါတို့သည်ကား၊ ပစ္ဆာ– နောက်မှ၊ ဥပပန္နာ-ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တံ-ထို ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိညာယတိ- ၏။)

ဘိက္ခဝေ - တို့၊ တတြေ – ထို မြဟ္မာသတ္တဝါတို့တွင်၊ ယောသော သတ္တော– သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဥပပန္နော-ပြီ၊ သော (သတ္တော)-သည်၊ ဒီဃာယုကတရောစ-သာ၍ ရှည်သောအသက် ရှိသည်ထင်း၊ (သာ၍ အသက်ရှည်သည်ထင်း၊) ဝဏ္ဏဝတရောစ (ဝဏ္ဏဝန္တတရောစ)-သာ၍ လှပသောအဆင်း ရှိသည်ထင်း၊ (သာ၍

× × × × × × ×

တံ ကိဿဟေတု။ ။ဇနကဟိတ် မဟုတ်, ဉာပကဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိညာယတိ”ဟု ထည့်သည်၊ “ဝိညာယတိ”နေရာ၌ “ဝဒါမိ-ပြောဆိုနိုင်သနည်း”ဟုလည်း ထည့်နိုင်ပါ၏၊ “တံ–ထို ငါ ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဒါမိ– ပြောနိုင်သနည်း” ဟုထင်း, ဣမေ၊ပေ၊အာဂတာ– ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ တံ–ထို ငါ ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝဒါမိ–ပြောနိုင်၏” ဟုထင်း ပေးပါ။

အဆင်းလှသည်၎င်း၊) မဟေသက္ခတရောစ–သာ၍ကြီးသော ရာထူး, အခြံအရံ ရှိသည်၎င်း၊ ဝါ-သာ၍တန်ခိုးကြီးသည်၎င်း၊ ဟော်-၏၊ ယေ ပန တေ သတ္တာ-တို့သည်ကား၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊ ဥပပန္နာ–ကုန်ပြီ၊ တေ (သတ္တာ) – တို့သည်၊ အပ္ပါယုကတရာစ – (မဟာဗြဟ္မာကြီးထောက်လျှင်) သာ၍ တိုသောအသက်ရှိကုန်သည်၎င်း၊ (သာ၍ အသက်တိုကုန်သည်၎င်း၊) ဒုဗ္ဗဏ္ဏတရာစ – သာ၍ မကောင်းသောအဆင်း ရှိကုန်သည်၎င်း၊ (သာ၍ အဆင်းမလှကုန်သည်၎င်း၊) အပ္ပေသက္ခတရာစ–သာ၍နည်းသော ရာထူးအခြံအရံ ရှိကုန်သည်၎င်း၊ (ဝါ–သာ၍ တန်ခိုးနည်းကုန်သည်၎င်း၊) ဟောန္တိ–ကုန်၏။

ယံ (ဌာနံ)– အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ အညတရော-သော၊ သတ္တော–သည်၊ တမှာကာယာ-မှ၊ စုတိတ္မာ-၍၊ ဣတ္ထတ္တံ– ဤသို့ပြုံးသော လူ့အဖြစ်သို့၊ (လူ့ပြည်သို့)၊ အာဂန္ဆတိ– ရောက်လာ၏၊ တေံ ဌာနံ– ဤ လူ့ပြည်သို့ ရောက်လာခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန – ရှိနိုင်သည်သာ၊ (ယံ – အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊) ဣတ္ထတ္တံ-သို့၊ အာဂဟော- သည်၊ သမာနော– လသော်၊ အဂါရသ္မာ – အိမ်မှ၊ (အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်မှ၊) (နိက္ခမိတွာ–ထွက်၍၊) အနဂါရိယံ – အိမ်၌နေခြင်း၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် , ကုန်ရောင်း , နွားကျောင်းမှုမရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇတိ – ကပ်ရောက်၏၊ (တေံ ဌာနံ – ဤ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန-သာ၊) (ယံ–အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊) အဂါရသ္မာ– မှ၊ (နိက္ခမိတွာ – ၍)၊ အနဂါရိယံ – သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော – ကပ်ရောက်သည်၊ သမာနော–လသော်၊ အာတပ္ပံ-ကို၊ အန္ဝာယ- ၍ ၊ပေ ၊ မနသိကာရံ–ကို၊ အန္ဝာယ- ၍၊ ယထာ(ယေန သမာဓိနာ)–ဖြင့်၊ စိတ္တေ-ကို၊ သမာဟိတေ-ပြီးသော်၊ တံ ပုဗ္ဗေ နိဝါသံ-ထို ရှေးဌာနေအပ်ဘူးသော ဗြဟ္မာဘဝကို၊ အနုဿရတိ–အောက်မေ့

× × × × × × ×

မဟေသက္ခတရောစ ။ ။ ဤသတိတိ ဤသော၊ မဟာ + ဤသော မဟေသော၊ မဟေသော ဣတိ အက္ခာယတိတိ မဟေသက္ခော၊ "မဟေသက္ခတရောစ-သာ၍ကြီးသော အစိုးရသူဟု ဆိုအပ်သည်၎င်း" ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။

"ယံ" ကို ကြိယာပရာမသန အနက်ပေးပုံ။ ။"အညတရော သတ္တော၊ပေ၊ယံ အာဂန္ဆတိ–အကြင် ရောက်လာ၏၊ တေံ ဌာနံ– ဤ လူ့ပြည်သို့ရောက်လာခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန– သာ၊ ဣတ္ထတ္တံ ၊ပေ၊ ယံ ပဗ္ဗဇိတော–အကြင် ကပ်ရောက်၏၊ တေံ ဌာနံ – ဤ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန – သ ၊ အဂါရသ္မာ၊ပေ၊ယံ ဖုသတိ– အကြင် ထိရောက်၏၊ ဝါ–အကြင် ရ၏၊ တေံ ဌာနံ–ဤ ရှေးဌာနေအပ်ဘူးသော ဗြဟ္မာတဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်လောက်အောင် စေတောသမာဓိကို ရခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန – ရှိနိုင်သည်သာ၊ ဤသို့လည်း ယံကို ကြိယာနှင့်တွဲ၍ တနည်းပေးပါ။

နိုင်၏၊ တတော–ထိုဗြဟ္မာတဘ၀ထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ နာနုဿရတိ-မှတ်အာ၀ံမဲ့ နိုင်၊ တထာရူပံ–ရှိသော၊ စေတော သမာဓိ – စတုတ္ထဈာန်စိတ်၏ သမာဓိသို့၊ ၀ါ-ကို၊ ဖုသတိ–ထိရောက်၏၊ ၀ါ-ရ၏၊(တေံ ဌာနံ-ဤ ရှေးဦးနေအပ်ဘူးသော ဗြဟ္မာတဘ၀မျှကို အောက်မေ့နိုင်လေသံအောင်, စေတောသမာဓိကို ရခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန–ရှိနိုင်သည်သာ။)

သော-ထိုစျာန်အဘိညာဉ်ရသော(ရသေ့)ရဟန်းသည်၊ ဧ၀ံ-သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) ယော သော ဘ၀ံ- အကြင်အရှင်သည်၊ ဗြဟ္မာ– ဗြဟ္မာတည်း၊ မဟာဗြဟ္မာ- မဟာဗြဟ္မာတည်း၊ ၀ါ- ဗြဟ္မာမင်းတည်း၊ပေ၊ နိမ္မိတာ-ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ သော-ထို မဟာဗြဟ္မာသည်၊ နိစ္စော-ပဋိသန္ဓေ မနေရဘဲ မြဲ၏၊ ဓု၀ေါ–မသေပျောက်နိုင်, ခံ့ခိုင်၏၊ သဿတော– အခါခပ်သိမ့်း ထင်ရှား ရှိ၏၊ အဝိပရိဏာမဓမ္မော-ဇရာအားဖြင့်သော်မှလည်း ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘော မရှိ၊(မရုဏာမှာ ဆိုဘွယ်မလိုပါ-ဟူလို၊)သဿတိသမံ-အခါခပ်သိမ်းထင်ရှား ရှိသော မြင့်မိုရ်တောင်မြေ, လ နေ နက္ခတ်တို့နှင့်တူစွာ၊ တထေ၀- ထို တည်မြဲ တိုင်းသာလျှင်၊ ဌဿတိ - တည်လတ္တံ့၊ ယေ ပန မယံ - အကြင် ငါတို့သည်ကား၊ ၀ါ- တို့ကိုကား၊ ဘောတာ– အရှင်ဖြစ်သော၊ တေန ဗြဟ္မုနာ- ထို ဗြဟ္မာသည်၊ နိမ္မိတာ- ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သည်၊ အဟုမှာ- ကုန်ပြီ၊ တေ မယံ- ထို ငါတို့သည်၊ အနိစ္စာ - ပဋိသန္ဓေ နေရသဖြင့် မမြဲကြကုန်သည်၊ အဒ္ဓု၀ါ- မသေဘဲ မနေနိုင်သဖြင့် မခံ့ခိုင်ကုန်သည်၊ အပ္ပါယုကာ – တိုသော အသက်ရှိကုန်သည်၊ စ၀နဓမ္မာ– စုတေခြင်းသဘောရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဣတ္ထတ္တံ – ဤသို့ပြားသော လူ့အဖြစ်သို့၊ အာဂတာ - ရောက်လာရှုကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (အာဟ - ပြီ၊) ဘိက္ခ၀ေ–တို့၊ ယံ- အကြင်အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ပေ၊ပညပေန္တိ–ကုန်၏၊ ဣဒံ- ဤ ဗြဟ္မာတဘ၀မျှကိုသာ အောက်မေ့နိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ (ကေစွသဿတပညတ္တိယာ – ကေစွသဿတ ဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ၀ါ – ၌၊) ပဌမံ- ရှေးဦးစွာသော၊ ဌာနံ- အကြောင်းတည်း။

ဒုတိယေစ - ဒုတိယ၀ါရ၌လည်း၊ (ကေစွသဿတ၀ါဒပုဗ္ဗင်္ဂိ - ကို၊ ဧ၀ံ–နည်းဖြင့်၊ ၀ေဒိတဗ္ဗာ-၏၊)ဘောန္တော-ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ကိံ -ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ပေ၊ ပညပေန္တိ-ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခ၀ေ-တို့၊ ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကာနာမ– အလွန်အကြူး, ပျော်မြူးသည့်အတွက်, ပျက်စီးကြရကုန်သည်၏

× × × × × × ×

ယော သော ဘ၀ံ ဗြဟ္မာ။ ။“အဟမသ္မိ ဗြဟ္မာ”ဦ့ အဟံကို“အဟံ ဗြဟ္မာ” ဟု တွေ့၍ မပေးနိုင်၊ ထို့ကြောင့်“ယော သော ဘ၀ံ- အကြင်အရှင်သည်၊ ဗြဟ္မာ- ဗြဟ္မာတည်း” ဟု ခွဲ၍ ပေးလိုက်ပါသည်၊ “ယော သော ဘ၀ံ ဗြဟ္မာ - အကြင် အရှင်မြဟ္မာသည်”ဟု တွေ့၍လည်း ပေးကြပါသည်။

အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌာပဒေါသိက မည်ကုန်သော၊ ဒေဝါ - နတ်တို့သည်၊ သန္တိ—ရှိကုန်၏၊ တေ- ထို ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကနတ်တို့သည်၊ အတိဝေလံ - ပျော်မြူးရိုးရာ, အချိန်အခါကို လွန်အောင်၊ ဝါ- အလွန်ကြာမြင့်စွာ၊ ဟသဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မသမာပန္နာ—မေထုန်ခံစား, ပျော်ပါး ရွှင်မြူးခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းသဘော, ကိုယ်နှုတ် ၂ ဖေါ်, မြူးပျော်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းသဘောသို့ ကောင်းစွာရောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တွာ-၍၊) ဝိဟာရန္တိ- နေကြကုန်၏၊ အတိဒေဝလံ-အောင်၊ ဝါ-စွာ၊ ဟသဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မသမာပန္နာနံ – ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟာရတံ – နေကုန်သော၊ တေသံ- ထို ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကနတ်တို့၏၊ သတိ - စားသောက်ဘို့ရန် သတိသည်၊ သမ္မုဿတိ – ပျောက်ပျက်၏၊ (မွေ့လျော့၏၊) သတိယာ - ၏၊ သမ္မောသာ—ပျောက်ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ– မွေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ တေ ဒေဝါ – တို့သည်၊ တမှာ ကာယာ- ထို နတ်အပေါင်းမှ၊ စဝန္တိ- စုတေကြရကုန်၏။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ—ကြောင့်၊ အညတရော-သော ၊ပေ၊ အာဂစ္ဆတိ-၏၊ တေံ ဌာနံ – ၌ လူ့ပြည်သို့ ရောက်လာခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန—သာ၊ (ယံ—ကြောင့်၊) ဣတ္ထတ္တံ-သို့ ၊ ပေ ၊ ပဗ္ဗဇတိ-၏၊(တေံ ဌာနံ- ၌ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန- သာ၊) (ယံ—ကြောင့်၊) အဂါရသ္မာ-မှ ၊ပေ ၊ မနသိကာရံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ ယထာ (ယေန သမာဓိနာ)– ဖြင့်၊ စိတ္တေ– ကို၊ သမာဟိတေ – သော်၊ တံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ – ထို ရှေးဌာနေအပ်ဘူးသော နတ်ဘဝကို၊ အနုဿရတိ-၏၊ တတော– ထို နတ်တဘဝထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ နာနုဿရတိ–နိုင်၊ တထာရူပံ-ရှိသော၊ စေတောသမာဓိ-ကို၊ ဖုသတိ – ၏၊ (တေံ ဌာနံ – ၌ ရှေးဌာနေအပ်ဘူးသော နတ်တဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်လောက်အောင် စေတော်သမာဓိကို ရခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန- သာ)။

သော–ထိုရသေ့သည်၊ ဝေံ- သို့၊ အာဟ- ၏၊(ကိ ံ)၊ ဘောန္တော-ကုန်သော၊ ယေ တေ ဒေဝါ-အကြင်နတ်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကာ-အလွန်အကြူး ပျော်မြူးသည့်အတွက် ပျက်စီးကြရကုန်သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ တေ-တို့သည်၊ အတိဝေလံ, ဟသဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မသမာပန္နာ (ဟုတ္တွာ)၊ နဝိဟာရန္တိ – ကုန်၊ အတိဝေလံ– အောင်၊ ဝါ–စွာ ၊ပေ ၊ နဝိဟာရတံ – မနေကုန်သော၊ ဘတသံ-တို့၏၊ သတိ- သည်၊ နသမ္မုဿတိ - မပျောက်ပျက်၊ (မမွေ့လျော့၊) သတိယာ - ၏၊ အသမ္မောသာ- ကြောင့်၊ တေဒေဝါ–တို့သည်၊ တမှာကာယာ- မှ၊ နစဝန္တိ– မစုတေကြကုန်၊ နိစ္စာ-ကုန်သည် ၊ပေ ၊ ဌဿန္တိ– နှ်လတံ့၊ ယေ ပန မယံ- တို့သည်ကား၊ ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကာ - ကုန်သည်၊ အဟုမှာ - ဖြစ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ တေ မယံ- တို့သည်၊ အတိဝေလံ – အောင်၊ ဝါ – စွာ၊ ဟသဒိဋ္ဌာရတိဓမ္မသမာပန္နာ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဟရိမှာ- နေခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ အတိဝေလံ- အောင်၊ ဝါ– စွာ၊ ဟသ

ဒိန္နာရတိဓမ္မသမာပန္နာနံ– ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတံ– ကုန်သော၊ တေသံ နော့- တို့၏၊ သတိ - သည်၊ သမ္ဗုဿတိ – ၏၊ သတိယာ - ၏၊ သမ္မောသာ – ကြောင့်၊ပေ၊ ဣတ္ထတ္တံ– သို့၊ အာဂတာ– ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ–၏၊) ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ–ကို၊ အာဂမ္မ–၍၊ ပေ၊ ပညပေန္တိ- ကုန်၏၊ ဣဒံ– ၌ နတ်တဘဝမျှကိုသာ အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ (ကေစွသဿတပညတ္တိယာ – ၏၊) ဒုတိယံ - သော၊ ဌာနံ- အကြောင်းတည်း။

တတိယေစ - တတိယဝါရ၌လည်း၊ (ကေစွသဿတဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော– နှံသော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ–ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ နာမ - ဒေါသစိတ် အတွက် ပျက်စီးကြရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မနောပဗ္ဗင်္ဂမ မည်ကုန်သော၊ ဒေဝါ-တို့သည်၊ သန္တိ– နှ၏၊ ဧတ-တို့သည်၊ အတိဝေလံ–ဒေါသဖြစ်ရိုး အပိုင်းအခြားကိုလွန်၊အောင်၊ (အလွန်ပြင်းထန်စွာ)၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ဥပနိဇ္ဈာယန္တိ- စူးစိုက်စွာကြည့်ကြကုန်၏၊ အတိဝေလံ အောင်၊ ဝါ-စွာ၊ အညမညံ- ချင်း၊ ဥပနိဇ္ဈာယန္တာ- ကုန်သော၊ တေ– တို့သည်၊ အညမညမှိ- ၌၊ စိတ္တာနိ– စိတ်တို့ကို၊ ပဒုဿန္တိ - ပျက်စီးစေကြကုန်၏၊ တေ - တို့သည်၊ အညမညံ– ချင်း၊ ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ- ပျက်စီးသော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (သမာနာ - နှံလသော်၊) ကိလန္တကာယာ-ပင်ပန်းသောကိုယ်ရှိကုန်သည်၊ ကိလန္တစိတ္တာ-ပင်ပန်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ တေ ဒေဝါ- တို့သည်၊ တမှာကာယာ- မှ၊ စဝန္တိ- နှ၏၊ ယံ-ကြောင့်၊ အညတရော-သော၊ သတ္တော- သည်၊ပေ၊ မနသိကာရံ-ကို၊ အန္တာယ-၍၊ ယထာ(ယေန သမာဓိနာ)-ဖြင့်၊ စိတ္တေ- ကို၊ သမာဟိတေ-သော်၊ တံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ- ထို ရှေးဘဝနေအပ်ဘူးသော နတ်တဘဝမျှကို၊ အနုဿရတိ-၏၊ တတော- ထက်၊ ပရံ- လွန်၊ နာနုဿရတိ - နိုင်၊ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ၊ တေံ ဌာနံ– ဣ ရှေးဘဝနေအပ်ဘူးသော နတ်တဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်လောက်အောင် စေတောသမာဓိကို ရခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန–သာ။

သော- ထို ရသော့်သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ-၏၊(ကိုံ)၊ ဘောန္တော-ကုန်သော၊ ယေ တေ ဒေဝါ-တို့သည်၊ မနောပဒေါသိကာ-နှံသည်၊ နှ-ကုန်၊ ဧတ-တို့သည်၊ အတိဝေလံ အညမညံ, နှ ဥပနိဇ္ဈာယန္တိ– စူးစိုက်စွာ မကြည့်ကြကုန်၊ တေ–

× × × × × × ×

တေ အညမညံ ၊ပေ၊ တေ ဒေဝါ ။ ။ဤ၌ “ တေ အညမညံ ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ ”ဟု ကတ္တား ပါခဲ့ပြီးဖြစ်၍ နောက်ထပ် “ တေ ဒေဝါ ”ဟု ကတ္တားတခု မပါသင့်တော့၊ ဒိန္နာပဒေါသိက အခက်းတုန်းကလည်း ကတ္တားတခုသာ ပါသည်၊ နိဿယဋ္ဌကား ပါဌ်ရှိအတိုင်း ပေးလိုက်ပါသည်၊ ဆရာတို့ကား “ အကိလန္တစိတ္တာ(ဟောန္တိ) ”ဟု ထည့်တော်မူကြသည်။

တို့သည်၊ အတိဝေလံ အညမည့်, နဥပနိဇ္ဈာယန္တာ– စူးစိုက်စွာ မကြည့်ကြ ကုန်လသော်၊ အညမညမှိ-အချင်းချင်း၌၊ စိတ္တာနိ–တို့ကို၊ နပ္ပဒူသေန္တိ-မပျက်စီးစေကြကုန်၊ တေ–တို့သည်၊ အညမည်-ချင်း၊ အပ္ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ–မပျက်စီးသော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (သမာနာ)၊ အကိလန္တကာယာ– မပင်ပန်းသောကိုယ်ရှိကုန်သည်၊ အကိလန္တစိတ္တာ-မပင်ပန်းသော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဟာ) ၊ပေ၊ နစဝန္တိ–ကုန်၊ နိစ္စာ- ကုန်၏ ၊ပေ၊ ဌဿန္တိ–ကုန်လတံ့၊ ယေ ပန မယံ–တို့သည်ကား ၊ပေ၊ ဗ္ဗတ္ထတ္တံ–သို့၊ အာဂတာ- နှ်၏၊ ဗ္ဗတိ (အာဟ)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-ကုန်၏၊ ဗ္ဗဒံ-ဤ နတ်တဘဝမျှကိုသာ အေဝံမေ့နိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ (ကေစ္စသဿတပညတ္တိယာ- ၏၊ ဝါ–ဌါ၊) တတိယံ- သော၊ ဌာနံ–တည်း။

စတုတ္ထေစ – စတုတ္ထဝါရဉ်လည်း၊ (ကေစ္စသဿတဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော-ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ပေ၊ပညပေန္တိ–ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ပေ၊ ဝီမံသီ - သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [တက္ကီ စသည်တို့၏အနက်ကို သဿတဝါဒ, ပဌမဘာဏဝါရဉ် ရေးခဲ့ပြီ။] သော- ထိုသမဏသည်၊ ဝါ-ထိုဗြာဟ္မဏသည်၊ပေ၊ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-၏၊ (ကိံ)၊ ယံ ဗ္ဗဒံ–အကြင်ရုပ်တရားကို၊ စက္ခုံ ဗ္ဗတိပိ – စက္ခု ဟူ၍ရင်း၊ သောတံ ဗ္ဗတိပိ – ဟူ၍ရင်း၊ ဃာနံ ဗ္ဗတိပိ-ဃာနဟူ၍ရင်း၊ ဇိဝှါ ဗ္ဗတိပိ–ဇိဝှါဟူ၍ရင်း၊ ကာယောဗ္ဗတိပိ-ကာယဟူ၍ရင်း၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ အယံ အတ္တာ - ဤ စက္ခု သောတ စသော ရုပ်အတ္တသည်၊ အနိစ္စော – ဖြစ်ရသည့်အတွက် မမြဲ၊ အဒ္ဓုဝေါ – မပျက်ဘဲ မနေနိုင်သဖြင့် မခံ့ခိုင်၊ အသဿတော – အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားမရှိ၊ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မော – ဇရာအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘော ရှိ၏၊ ယဉ္စ ခေါ ဗ္ဗဒံ–အကြင်နာမ်တရားကိုကား၊ စိတ္တန္တိဝါ – စိတ် ဟူ၍သော်ရင်း၊ မနောတိဝါ – မနောဟူ၍သော်ရင်း၊ ဝိညာဏန္တိဝါ-ဝိညာဉ်ဟူ၍သော်ရင်း၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ အယံ အတ္တာ – ဤ စိတ်ဝိညာဉ်ဟူသော အတ္တသည်၊ နိစ္စော – မဖြစ်ရဘဲ မြဲ၏၊ ဓုဝေါ–မပျက်နိုင်သဖြင့် ခံ့ခိုင်၏ ၊ပေ၊ ဌဿတိ-တံ့၊ ဗ္ဗတိ အာဟ၊ ဘိက္ခဝေ- တို့ ၊ပေ၊ ပညန္တိ–ကုန်၏၊ ဗ္ဗဒံ- ဤ ကြံဆခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ (ကေစ္စသဿတပညတ္တိယာ)စတုတ္ထံ- သော၊ ဌာနံ–တည်း။

[နိဂုံးကိုပြလို၍ " ဗ္ဗမေဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ "အစရှိသော ပါဋိတော်ကို ဟောတော်မူသည်၊ ဤဝါကျများ၌ ထူးရာကိုသာ အနက်ရေးပါမည်။]"တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ ကေစ္စသဿတိကာ - အချို့မြဲသော အယူရှိကုန်သည်၊ ဝါ-အချို့မြဲ၏ ဟု ဖြစ်သော အယူရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဟာ)၊ စတူဟိ- နှ်သော၊ ဗ္ဗမေဟိ ဝတ္ထူဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ–ကိုရင်း၊ လောကဉ္စ-ကိုရင်း၊ ကေစ္စံ–ကို၊ သဿတံ- ဟုရင်း၊ ကေစ္စံ- ကို၊ အသဿတံ- ဟုရင်း၊ ပညပေန္တိ- ကုန်၏"ဟု

ပေးရရုံသာ ထူးတော့သည်။] သဗ္ဗေ-နိ်သော၊ တေ သမဏဗြဟ္မဏာ-တို့သည်၊ စတူဟိ – နိ်သော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထူဟိ – ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ ဧတေသံ– ဤ ၄ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေနဝါ–အမှတ်မထား တပါးပါးသောအကြောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ အတ္တာနဥ္စ- ကို၎င်း၊ လောကဥ္စ–ကို၎င်း၊ ဧကစ္စံ-ကို၊ သဿတံ- မြဲ၏ဟု၎င်း၊ ဧကစ္စံ-ကို၊ အသဿတံ- မမြဲဟု၎င်း၊ ပညပေန္တိ–နိ်၏၊(ဧကစ္စသဿတပညတ္တိယာ–ဧကစ္စသဿတ ဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ–ခြင်းငှါ၊) ဣတော-ဤ ၄ ပါးသောအကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပဉ်၊ ဝါ – အပဖြစ်သော၊ (အညံ– အခြားသော၊ ဧကကာရဏံပိ – တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ- မရှိတော့။ [“တယိဒံ ဘိက္ခဝေ”စသော ဝါကျများကား သဿတဝါဒနှင့် တူပြီ။]

ဧကစ္စသဿတဝါဒ ပြီးပြီ။

အန္တာနန္တဝါဒ ကထာ

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဧကေ- ကုန်သော၊ (ယေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ အန္တာနန္တိကာ–အန္တာနန္တ အယူရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ စတူဟိ - ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ – တို့ဖြင့်၊ လောကဿ – ပဋိဘာဂနိမိတ် ဟူသော အတ္တလောက၏၊ အန္တာနန္တံ- အဆုံးကို၎င်း, မဆုံးကို၎င်း, အဆုံး မဆုံးကို၎င်း, အဆုံးလည်း မဟုတ်,မဆုံးလည်း မဟုတ်ကို၎င်း၊ ပညပေန္တိ-နိ်၏၊(တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊) သန္တိ–နိ်၏၊ ဘောန္တော- ကုန်သော၊ တေစ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်လည်း၊ ကိံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ပေ၊ ပညပေန္တိ-ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခဝေ– တို့၊ ဣဓ-၌၊ ဧကစ္စော–သော၊ သမဏောဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ၊ပေ၊မနသိကာရံ-ကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ ယထာ(ယေန သမာဓိနာ)-ဖြင့်၊ စိတ္တေ-ကို၊ သမာဟိတေ-သော်၊ လောကသ္မိံ – ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသော အတ္တလောက၌၊ အန္တသညီ- အဆုံး၌ ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဟရတိ - နေ၏၊ တထာရူပံ စေတော သမာဓိံ ဖုသတိ- ၏၊ ဝါ-၏။

သော-ထို သမဏသည်၊ ဝါ-ထိုဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ အာဟ၊ (ကိံ-နည်း၊) အယံ လောကော- ဤ အတ္တလောကသည်၊ အန္တဝါ-အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ပရိဝဋ္ဋုမော- ထက်ဝန်းကျင် ဝိုင်း၏၊ တံ- ထို အတ္တလောက၏ အန္တဝန္တ, ပရိဝဋ္ဋုမ၏ အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဇာနာမိ–သိနိုင်သနည်း၊) ဟိ- ကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ပေ၊ဖုသာမိ- ၏၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အယံ လောကော- သည်၊ အန္တဝါ- ၏၊ ပရိဝဋ္ဋုမော–၏၊ ဣတိ ဧတံ – ဤ အတ္တလောက၏ အန္တဝန္တ ပရိဝဋ္ဋုမ၏ အဖြစ်ဟူသော

အခြင်းအရာကို၊ ဣမိနာ–၌ တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ ဇာနာမိ–၏၊ (ဣတိ အာဟ)၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ–ကို၊ အာဂမ္ဗ-၍၊ပေ၊ ပညပေန္တိ–ကုန်၏၊ ဣဒံ- ၌အဆုံးရှိသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရခြင်းသည်၊ (အန္တာပညတ္တိယာ-အန္တဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ- ၄၊) ပဌမံ–သော၊ ဌာနံ–တည်း။

ဒုတိယေစ - ၌လည်း၊ (အနန္တဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော – ကုန်သော၊ သမဏာ ပြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ကံ -ကို၊ အာဂမ္ဗ-၍၊ပေ၊ပညပေန္တိ-ကုန်သနည်း၊ ဣဓ-၌၊ ကေစ္စော-သော၊ သမဏောဝါ ပြာဟ္မဏောဝါ၊ပေ၊ မနသိကာရံ-ကို၊ အန္တရာယ-၍၊ ယထာ (ယေန သမာဓိနာ)-ဖြင့်၊ စိတ္တေ သမာဟိတေ, လောကသ္မိံ – ၌၊ အနန္တသညိ – မဆုံး၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဟရတိ - ၏၊ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ။

သော - သည်၊ ဝါ– သည်၊ ဧဝံ အာဟ၊ (ကိံ - နည်း၊) အယံလောကော– သည်၊ အနန္တော – အဆုံးမရှိ၊ အပရိယန္တော – အပိုင်းအခြားမရှိ၊ ယေ တေ သမဏာပြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ အန္တဝါ အယံ လောကော ပရိဝဋ္ဋ၊မောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထို သမဏာတို့၏၊ (ထို ပြာဟ္မဏာတို့၏၊ ဝစနံ – စကား၊သည်၊) မုသာ – ချုတ်ယွင်းဖေါက်ပြန် မမှန်၊ အယံ လောကော–သည်၊ အနန္တော–အဆုံးမရှိ၊ အပရိယန္တော- အပိုင်းအခြားမရှိ၊ တံ–ထို အတ္တလောက၏ အနန္တ အပရိယန္တ၏အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဇာနာမိ-သိနိုင်သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ အာတပ္ပံ - ကို၊ အန္တရာယ- ၍၊ပေ၊ယထာ (ယေန သမာဓိနာ) – အကြင် သမာဓိဖြင့်၊ စိတ္တေ-ကို၊ သမာဟိတေ-အပ်သော်၊ လောကသ္မိံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသော အတ္တလောက၌၊ အနန္တသညိ– အဆုံးမရှိဟု ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍၊) ဝိဟရာမိ - ၏၊ တထာရူပံ - သော၊ စေတော သမာဓိံ – စိတ်၏ သမာဓိသို့၊ ဝါ-ကို၊ ဖုသာမိ – ထိရောက်၏၊ ဝါ-ရ၏၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အယံလောကော – ၌ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသော အတ္တလောကသည်၊ အနန္တော-မရှိ၊ အပရိယန္တော-မရှိ၊ ဣမိနာ-၌ စေတောသမာဓိဟူသော တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ - သည်၊ တံ – ၌ အတ္တလောက၏ အနန္တ အပရိယန္တ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဇာနာမိ - နိုင်၏၊ (ဣတိ အာဟ၊) ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ယံ အာဂမ္ဗ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ - ၌ အဆုံးမရှိသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ရခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊ (အနန္တပညတ္တိယာ - ၏၊ ဝါ- ၄၊) ဒုတိယံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။

တတိယေစ-၌လည်း၊ (အန္တာနန္တဝါဒုပ္ပတ္တိ-ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏာပြာဟ္မဏာ ကိ မာဂမ္ဗ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ကေစ္စော သမဏောဝါ ပြာဟ္မဏောဝါ အာတပ္ပံ အန္တရာယ ၊ပေ၊ ယထာ (ယေန သမာဓိနာ) စိတ္တေ

သမာဟိတေ, လောကသ္မိံ - ၌၊ ဥဒ္ဓံ– အထက်၌ဌင်း၊ အဓော– အောက်၌ဌင်း၊ အန္တသညီ - အဆုံး၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍ဌင်း၊) တိရိယံ– ဖိလာပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနန္တသညီ- မဆုံး၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ- ၍ဌင်း၊) ဝိဟရတိ - ၏၊ တထာရူပံ စေတော သမာဓိံ ဖုသတိ။

သော- သည်၊ ဝါ- သည်၊ ဧဝံ အာဟ၊ (ကိံ - နည်း၊) အယံ လောကော– သည်၊ အန္တဝါစ – အထက် အောက်၌ အဆုံးလည်းရှိ၏၊ အနန္တောစ – ဘေး ပတ်ဝန်းကျင်၌ အဆုံးလည်းမရှိ၊ ယေတေ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ အန္တ ဝါ အယံ လောကော ပရိဝဋ္ဋ မောတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-နှ၏၊ တေသံ-တို့၏၊ (ဝစနံ - စကား သည်၊) မုသာ - ချုတ်ယွင်းဖေါက်ပြန် မမှန်၊ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ အနန္တော အယံ လောကော အပရိယန္တော တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု၊ တေသံ-တို့၏၊ (ဝစနံ)ပိ – စကားသည်လည်း၊ မုသာ- မမှန်၊ အယံ လောကော- သည်၊ အန္တဝါစ- အထက် အောက်၌ အဆုံး လည်းရှိ၏၊ အနန္တောစ–ဘေးပတ်ဝန်းကျင်၌ အဆုံးလည်းမရှိ၊ တံ– ထို အတ္တ လောက၏ အန္တဝန္တ, အနန္တ၏အဖြစ်ကို၊ ကိဿဟေတု - ကြောင့်၊ (ဇာနာမိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)– ကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ အာတပ္ပံ အန္ဓာယ၊ပေါ၊ယထာ (ယေန သမာဓိနာ) စိတ္တေ သမာဟိတေ, လောကသ္မိံ -၌၊ ဥဒ္ဓံ-၌ဌင်း၊ အဓောစ-၌ဌင်း၊ အန္တသညီ (ဟုတ္ဝာ–၍ဌင်း၊) တိရိယံ–၌၊ အနန္တသညီ (ဟုတ္ဝာ– ၍ဌင်း၊) ဝိဟရာမိ၊ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသာမိ၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ အယံ လောကော- သည်၊ အန္တဝါစ-၏၊ အနန္တောစ–မရှိ၊ ဟူမိနာ- ၍ စေတောသမာဓိဟူသော တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ - သည်၊ တေံ– ၍ အတ္တလောက၏ အန္တဝန္တ အနန္တ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဇာနာမိ–၏၊ (ဣတိ အာဟ၊) ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ယံ အာဂမ္မ၊ပေါ၊ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ–၍ အထက်အောက်၌ အဆုံးရှိ၍ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်၌ အဆုံးမရှိသော ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကို ရခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊(အန္တာနန္တပညတ္တိယာ-၏၊ ဝါ-၄၊) တတိယံ- သော၊ ဌာနံ- တည်း။

စတုတ္ထေစ-၌လည်း၊ (နေဝန္တာနာနန္တ ဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္ဘာ)၊ ဘောန္တော သမဏ ဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေါ၊ပညပေန္တိ၊ ဣမ ဘိက္ခဝေ ကေစ္စာ သမဏော ဝါဗြာဟ္မဏောဝါ, တက္ကီ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဝီမံသီ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ သော– သည်၊ ဝါ- သည်၊ တက္ကပရိယာဟတံ- သော၊ ဝီမံသာနုစရိတံ-သော၊ သယံ ပါဋိဘာနံ – မိမိ၏ ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်အတုကြောင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်သော၊ ဝါ – မိမိ၏ ရှေးရှုထင်လာသော ဒိဋ္ဌကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ (နေဝန္တာ နာနန္တဒိဋ္ဌိံ – နေဝန္တာ နာနန္တအယူကို၊ ဂဟေတ္ဝာ - ၍၊) ဧဝံ - သို့၊ အာဟ-၏၊ (ကိံ – နည်း၊) အယံ လောကော– ၌ အတ္တလောကသည်၊ [ဤ]၌

"အယံ လောကော – ဤ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဟူသော အတ္တလောကသည်" ဟု မပေးနှင့်၊ ဤ တက္ကီပုဂ္ဂိုလ်က ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို မရပါ။] နေဝ အန္တဝါ- အဆုံးရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ နပန အနန္တော – အဆုံးမရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ– တို့သည်၊ အန္တဝါ အယံ လောကော ပရိဝဋ္ဌုမောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု၊ တေသံ (ဝစနံ)၊ မုသာ–မမှန်၊ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်း၊ အနန္တော အယံ လောကော အပရိယန္တောတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ အာဟံသု၊ တေသံ (ဝစနံ)ပိ–သည်လည်း၊ မုသာ-မမှန်၊ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်း၊ အန္တဝါစ အယံ လောကော အနန္တော စာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ အာဟံသု၊ တေသံ - တို့၏၊ (ဝစနံ)ပိ – သည်လည်း၊ မုသာ–ချွတ်ယွင်းဖေါက်ပြန် မမှန်၊ အယံ လောကော-သည်၊ နေဝ အနန္တဝါ-မဟုတ်၊ နပန အနန္တော–မဟုတ်၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ ပေ၊ပညပေန္တိ-ကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤကြံဆခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊ (နေဝန္တာ နာနန္တပညတ္တိယာ-၏၊ ဝါ-ငှါ၊) စတုတ္ထံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။ ["ဣမေဟိ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ" စသော ဝါကျများနှင့် "တယိဒံ" စသော ဝါကျများကား သဿတဝါဒ အတိုင်းပင်တည်း။]

အန္တာနန္တဝါဒ ပြီးပြီ။

အမရာဝိက္ခေပဝါဒ ကထာ

ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဧကေ (ယေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ, အမရာဝိက္ခေပိကာ – အမရာဝိက္ခေပ အယူရှိကြကုန်သည်၊ (မပြီးမပြတ်နိုင်သော အယူစကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ)၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို အကြောင်းအရာတို့၌၊ ပဉ်ဒ – ပြဿနာကို၊ ဝါ – သိခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပုဋ္ဌာ – မေးအပ်ကုန်သည်၊ သမာနာ – ဖြစ်ကုန်လသော်၊ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ ဝါစာဝိက္ခေပံ – စကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့၊ အမရာဝိက္ခေပံ-မပြီးမပြတ်နိုင်သော အယူစကားဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းသို့၊ ဝါ – အမရာမည်သော ငါးငစင်းကဲ့သို့ အထူးထူးအပြားပြား ရှောင်လွှဲခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ- ရောက်ကုန်၏၊ (တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ) သန္တိ–န်၏၊ ဘောန္တော တေစ သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိ- န်သနည်း။

ဘိက္ခဝေ ဣခ ဧကစ္စော သမဏောဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ၊ ဣဒံ– ဤ ကုသလ ကမ္မပထတရား ၁၀ ပါးသည်၊ ကုသလံ– ကုသိုလ်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ယထာ ဘူတံ–မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ နပ္ပဇာနာတိ–အပြားအားဖြင့် မသိ၊ ဣဒံ-

ဤ အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀ ပါးသည်၊ အကုသလံ - အကုသိုလ်တည်း၊ ဣတိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ၊ တဿ – ထို သမဏ၏၊ ဝါ – ထို ဗြာဟ္မဏ၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိ-နည်း၊) အဟံ-သည်၊ ဇာဒံ–ဤတရားသည်၊ ကုသလံ- တည်း၊ ဣတိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ၊ ဣဒံ– သည်၊ အကုသလံ-တည်း၊ ဣတိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာမိ၊[ဤ၌ ထို သမဏ, ဗြာဟ္မဏ က ကုသလကမ္မပထဟု နာမည် မတပ်တတ်သောကြောင့် ဤသို့ သာမညသာ ပေးရသည်။] ခေါ ပန– စင်စစ်၊ အဟံ - သည်၊ ဣဒံ- သည်၊ ကုသလံ– တည်း၊ ဣတိ ယထာဘူတံ, အပ္ပဇ်ာနန္တော– မသိပါဘဲလျက်၊ ဣဒံ-သည်၊ အကုသလံ– တည်း၊ ဣတိ ယထာဘူတံ, အပ္ပဇာနန္တော – လျက်၊ ဣဒံ - သည်၊ ကုသလံ – တည်း၊ ဣတိ, စေ ဗျာကရေယျံ – အကယ်၍ ဖြေဆိုလိုက်အုံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ– ဤသို့ ဖြေဆိုလိုက်သော်ငင်း၊ ဣဒံ-သည်၊ အကုသလံ-တည်း၊ ဣတိ, စေ ဗျာကရေယျံ-လိုက်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ-သော်ငင်း၊ [“ဣတိ ဝါ”မှ ဝါကို ယူ၍ပေးသည်။] တံ – ထိုသို့ ဖြေဆိုလိုက်ခြင်းသည်၊ မမ- ငါ၏၊ မုသာ – မုသားသည်၊ အဿ– ဖြစ်ရာ၏၊ မမ-၏၊ ယံ –အကြင် ဖြေဆိုခြင်းသည်၊ မုသာ–သည်၊ အဿ–ရာ၏၊ သော–ထို မုသားဖြစ်သောဖြေဆိုခြင်းသည်၊ မမ-၏၊ ဝိယာတော–ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ အဿ– ရာ၏၊ မမ-၏၊ ယော ဝိယာတော– အကြင် ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ အဿ–ရာ၏၊ သော–ထို ပင်ပန်းခြင်းသည်၊ မမ– ၏၊ အန္တရာယော– သင်္ဂမင်္ဂ၏ အန္တရာယ်သည်၊ အဿ – ရာ၏၊ ဣတိ (ဧဝံ) – ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) [“တဿ ဧဝံ”ကို ပြန်၍ လှည့်စပ်သည်။]

ဇာတိ– ဤသို့ စဉ်းစားပြီး၍၊ သော - သည်၊ ဝါ- သည်၊ မုသာဝါဒဘယာ– မုသာဝါဒမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ မုသ်ာဝါဒ ပရိဇေဂုစ္ဆာ – မုသာဝါဒကို စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇာဒံ-သည်၊ ကုသလံ– တည်း၊ ဣတိ နေဝ ဗျာကရောတိ-မဖြေဆို၊ ဣဒံ – သည် ၊ပေ၊ နဗျာကရောတိ – မဖြေဆို၊ တတ္ထ တတ္ထ – ထိုထို အကြောင်းအရာတို့၌၊ပေ၊အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ (ကိ-နည်း၊) ဧဝန္တိပိ–ဤသို့ ကုသိုလ်ဟူ၍လည်း၊ မေ- ငါ၏၊ (လဒ္ဓိ- အယူသည်၊) နော (ဟောတိ)-မဖြစ်ပါ၊ တထာတိပိ – ထို အကုသိုလ်ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ-ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ် ၂ ပါးမှ တမျိုးတခြားဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) ဧဝန္တိပိ။

× × × × × × ×

။ “ဧဝန္တိပိ – ဤသို့ သဿတဟူ၍လည်း၊ မေ – ၏၊ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ) -မဖြစ်ပါ၊ တထာတိပိ – ထိုသို့ အသဿတဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ–ထို သဿတ အသဿတမှ တမျိုးတခြားဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ နောတိပိ–ထို ၃ မျိုးလုံး မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ နောနောတ်ိပိ – ဘာကိုမေးမေး နောနော ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊” ဤသို့လည်း သဿတစသော နောက်ဝါဒများအတွက် ပေးနိုင်ပါသည်။

နော (ဟောတိ)၊ နောတိပိ–ထို ၃ မျိုးလုံး မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊နောနောတိပိ-ဘာကိုမေးမေး နောနောဟူ၍လည်း၊မေ(လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ ဣတိ – ဤသို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ၏၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇန္တိ-နှ်၏၊ ဣဒံ-ဤမုသာဝါဒမှ ကြဉ်ခြင်းသည်၊(အမရာဝိက္ခေပပညတ္တိယာ-အမရာဝိက္ခေပကို ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ-၄၊) ပဌမံ-သော၊ ဌာနံ–တည်း။

ဒုတိယေစ – ၌လည်း၊ (အမရာဝိက္ခေပဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိ-ကုန်သနည်း၊ ဘိက္ခဝေ ဣဓ ကေစ္စောပေ၊နပ္ပဇာနာတိ–မသိ၊ တဿ-၏၊ ဝါ–၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊(ကိံ)၊ အဟံ–သည်၊ပေ၊နပ္ပဇာနာမိ–မသိ၊ ခေါပန-စင်စစ်၊ အဟံ–သည်၊ပေ၊ အပ္ပဇာနန္တော–ပါဘဲလျက်၊ ဣဒံ–သည်၊ ကုသလံ-တည်း၊ ဣတိ၊ပေ၊ စေ ဗျာကရေယျ-လိုက်အုံ၊(ဧဝံ သတိ)၊ တတ္ထ- ထို သို့ ဖြေဆိုခြင်းကြောင့်၊ မေ–၏၊ ဆန္ဒော ဝါ– အနည်းငယ် နှစ်သက်ခြင်းသည်သော်၎င်း၊ ရာဂေါ ဝါ – အကြီးအကျယ် တပ်မက်ခြင်းသည် သော်၎င်း၊ ဒေါသော ဝါ – အနည်းငယ် စိတ်ဖျက်ခြင်းသည် သော်၎င်း၊ ပဋိဃော ဝါ – အကြီးအကျယ် စိတ်ထိခိုက်ခြင်းသည်သော်၎င်း၊ အဿ – ဖြစ်ရာ၏၊ တံ– ထို ဆန္ဒရာဂ ၂ ပါး အပေါင်း, ဒေါသပဋိဃ ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ မမ-ငါ၏၊ ဥပါဒါနံ–စွဲလမ်းခြင်းသည်၊ ဝါ–စွဲလမ်းခြင်းသည်၊ အဿ–ရာ၏၊ မမ-၏၊ ယံ ဥပါဒါနံ–သည်၊ ဝါ-သည်၊ အဿ-ရာ၏၊ သော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ မမ-၏၊ ဝိယာတော-သည်၊ အဿ–ရာ၏၊ မမ- ၏၊ ယော ဝိယာတော-သည်၊ အဿ-ရာ၏၊ သော-သည်၊ မမ-၏၊ အန္တရာယော–သည်၊ အဿ-ရာ၏၊ ဣတိ(ဧဝံ)-ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ဣတိ- ဤသို့ စဉ်းစားပြီး၍၊ သော–သည်၊ ဥပါဒါနဘယာ–ဥပါဒါန်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနပရိဇေဂုစ္ဆာ – ဥပါဒါန်ကို စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ- ၏၊ ဘိက္ခဝေ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇန္တိ–နှ်၏၊ ဣဒံ–ဤဥပါဒါန်မှကြောက်ခြင်းသည်၊ (အမရာဝိက္ခေပပညတ္တိယာ-၏၊ ဝါ-၄၊) ဒုတိယံ- သော၊ ဌာနံ-တည်း။

တတိယေစ – ၌လည်း၊ (အမရာဝိက္ခေပဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ ဣဓ ကေစ္စော၊ပေ၊ဗျာကရေယျုံ၊ ပဋ္ဌိတာ–သုတမယပညာ, စိန္တာမယပညာရှိကြကုန်သော၊

× × × × × × ×

တတ္ထ မေ အဿ ။ ။ တတ္ထာတိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ၊–ဤကာသစ်၊ ဤကာဟောင်း၌ “တထာဗျာကရဏဟေတု” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား “ ထိုသို့ ဖြေဆိုခြင်းကြောင့် အဖြေမှန်သွားလျှင် ဆန္ဒရာဂဖြစ်၍, မှားသွားလျှင် ဒေါသပဋိဃ ဖြစ်စရာ ရှိသည် ” ဟူလို။

နိပုဏာ – နက်နဲသော ပဋိသန္ဓေပညာဖြင့် သိမ်မွေ့ကြကုန်သော၊ ကတပရပ္ပ ဝါဒါ–သိအပ်ပြီးသော သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒ, ပြိုင်ဆိုင်သမှု ပြုအပ်ပြီးသော သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒ ရှိကြကုန်သော၊ ဝါလဝေဓိရူပါ – သားမြီးဖျားကို ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သားတို့၏ သဘောရှိကြကုန်သော၊ ဝါ- သားမြီး ဖျားကို ပစ်ခွင်းနိုင်သော လေးတော်သားတို့နှင့် သဘောတူကြ ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ သန္တိ- နှ်၏၊ တေ–ထို ပညာရှိ သမဏဗြာဟ္မဏ တို့သည်၊ (ပရေသံ- တို့၏၊) ဒိဋ္ဌိဂတာနိ– အယူတို့ကို၊ ပညာဂတေန–မိမိ၏ ပညာအထူးအပြားအားဖြင့်၊["ဂတ"သဒ္ဒါ "ပဘေဒ အနက်ဟော၊](တနည်း) ပညာဂတေန- မိမိ၏ ပညာဖြင့်၊ ["ဂတ"သဒ္ဒါ အနက်မရှိ၊] ဘိန္ဒန္တာမညေ - ဖျက်ခွဲကုန်သကဲ့သို့၊ စရန္တိ - လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တေ - ထို ပညာရှိ သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ တတ္ထ – ထို ကုသိုလ်အရာတို့၌၊ [" တတ္ထ – ထို သဿတ အသဿတအယူတို့၌" ဤသို့စသည်ဖြင့် အရာအားလျော်စွာပေးပါ။] သမနုယုဉ္ဇေယျုံ - အယူကို စစ်ဆေး မေးမြန်းကုန်ရာ၏၊ သမနုဂ္ဂါဟေယျုံ- အကြောင်းကိုလည်း စစ်ဆေး မေးမြန်းကုန်ရာ၏၊ သမနုဘာသေယျုံ- အယူ၏ အကြောင်းတွင်, အပြစ်တင်၍, သွန်သင် ပြည့်နှီး, တိုက်တွန်းကုန်ရာ၏။

ယေ-အကြင် ပညာရှိသမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ မံ–ကို၊ တတ္ထ-တို့၌၊ သမနု ယုဉ္ဇေယျုံ–ကုန်ရာ၏၊ သမနုဂ္ဂါဟေယျုံ- ကုန်ရာ၏၊ သမနုဘာသေယျုံ - ကုန် ရာ၏၊ အဟံ-သည်၊ တေသံ-ထိုပညာရှိသမဏဗြာဟ္မဏတို့အား၊ နသမ္ပာယေ ယျံ-မပြီးစီးစေနိုင်ရာ၊ ဝါ–ပြည့်စုံစွာ မဖြေဆိုနိုင်ရာ၊ အဟံ - သည်၊ ယံတံ နသမ္ပာယေယျံ-အကြင် မပြီးစီးစေနိုင်ရာ၊ ဝါ–အကြင် ပြည့်စုံစွာ မဖြေဆိုနိုင်ရာ၊ ["ယေသာဟံ"နေရာ၌ "ယံတာဟံ(ယံတံ+အဟံ)" ဟု ပါဋိတော်ရှိရပါမည်၊ အဋ္ဌကထာ ကြည့်ပါ။] သော– ထို ပြည့်စုံစွာ မဖြေဆိုနိုင်ခြင်းသည်၊ မမ–၏၊ ဝိဃာတော- နှတ်ခမ်း လျှာ, ဇိဝှါ အာစေးက်တို့၏ ခြောက်ကပ်ခြင်း ဟူသော ဆင်းရဲခြင်းသည်၊ အဿ–ရာ၏၊ မမ-၏၊ ယောဝိဃာတော-သည်၊ အဿ-၏၊ သော-သည်၊ မမ-၏၊ အန္တရာယော-သဂ္ဂမဂ္ဂ၏အန္တရာယ်သည်၊ အဿ-၏၊ ဣတိ

× × × × × × ×

ပဏ္ဍိတာ။ ။ပဏ္ဍိတဿ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစ္စံ၊ပေ၊တေန သုတမယစိန္တာမယ ပညာ ဝုတ္တာ၊–ဋီကာသစ်၊ ပိဋကတ်တော်ကို ကြားနာရခြင်းကြောင့် ဆက်၍ရအပ်သော ပညာ ကို"သုတမယ"ဟု ခေါ်၏၊ ပိဋကတ်တော်ကို မကြားမနာရဘဲ မိမိဘာသာ စဉ်းစား ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပညာကို " စိန္တာမယ " ဟု ခေါ်၏၊ ဥပမာ– ဘုရားအလောင်း စသူတို့၏ " အိုခြင်းသဘော ရှိလျှင် မအိုခြင်းသဘောလည်း ရှိရမည်သာ " စသည်ဖြင့် စဉ်းစားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်မျိုးတည်း။

နိပုဏာ။ ။နိပုဏာတိဇ္ဇမိနာပန ကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ ပဋိသန္ဓိပညာသခ်ါတံ သာဘာဝိက ဉာဏံ(ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာသောဉာဏ်ကို၊) ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။

ဧဝံ–ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစားပြီး၍၊ သော-သည်၊ ဝါ- သည်၊ အနုယောဂဘယာ- မေး စိစစ်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ အနုယော်ဂပရိဇေဂုစ္ဆာ-မေးစိစစ်ခြင်းကို စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ပေ၊အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ ဘိက္ခဝေ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိ၊ ဣဒံ-ဤမေး စိစစ်ခြင်းမှ ကြောံခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ (အမရာဝိက္ခေပပညတ္တိယာ– ၏၊ ဝါ- ၄၂၊) တတိယံ–သော၊ ဌာနံ–တည်း။

စတုတ္ထေစ-၌လည်း၊(အမရာဝိက္ခေပဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္ဘာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊အာပဇ္ဇန္တိ၊ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ကေစ္ဆော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ၊ မန္ဒော–နှံ့သည်၊ မောမူဟော–အလွန် တွေဝေသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော-ထို သမဏသည်၊ ဝါ– ထို ဗြာဟ္မဏသည်၊ မန္ဒတ္တာ-နှံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မောမူဟတ္တာ- အလွန်တွေဝေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုအကြောင်းအရာတို့၌၊[၍၌“ထိုထို ကုသိုလ် အကုသိုလ်အရာတို့၌”ဟု မပေးနှင့်၊“အတ္ထိ ပရော လောကော”စသည်ဖြင့် မေးလိမ့်မည်။]ပဉ္ဉံ ပုဋ္ဌော သမာနော-လသော်၊ ဝါစာဝိက္ခေပံ အမရာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ၊ (ကိံ-နည်း၊) ပရောလောကေစ– တပါးသော လောကသည်၊ ဝါ– နောက်လောကသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော၊ ဣတိ–သို့၊ မံ–ငါ့ကို၊ စေ ပုစ္ဆသိ–အကယ်၍ မေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့ မေးလသော်၊) ပရော လောကော-သည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ မေ–၏၊ (လဒ္ဓိ–အယူသည်၊)စေ အဿ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အတ္ထိ ပရော လောကောတိ–အတ္ထိ ပရော လောကောဟူ၍၊ ဣတိ– သို့၊ တေ–သင့်အား၊ နံ– ထို ပြဿနာကို၊ ဗျာကရေယျံ – ဖြေဆိုရာ၏၊ ဧဝန္တိပိ – ဤသို့ ပရလောက ရှိ၏ဟူ၍လည်း၊ မေ – ၏၊ (လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ) – မဖြစ်ပါ၊ တထာတိပိ–ထို ပရလောက မရှိဟူ၍လည်း၊ မေ-၏၊ (လဒ္ဓိ) နော(ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ-ပရလောက ရှိ မရှိ ၂မျိုးမှ တမျိုးတခြားဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ နောတိပိ–ထိုသုံးမျိုးလုံး မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ နောနောတိပိ–ဘာကိုမေးမေး နောနောဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော(ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ ဝါစာဝိက္ခေပံ အမရာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ။

ပရောလောကော– သည်၊ ဝါ–သည်၊ နတ္ထိ–မရှိဘူးလော၊ ဣတိ–သို့၊ မံ စေ ပုစ္ဆသိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရောလောကော-သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–သို့၊ မေ(လဒ္ဓိ) စေ အဿ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပရောလောကော–သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ- သို့၊ တေ–အား၊ နံ-ကို၊ ဗျာကရေယျံ-ရာ၏၊ ဧဝန္တိပိ-ဤသို့ ပရလောက မရှိဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ တထာတိပိ–ထို ပရလောက မရှိ မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော(ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ-ထို ပရလောက မရှိ, မရှိမဟုတ်မှ တမျိုးတခြား ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ နော

တိပိ–ထို ၃ မျိုးလုံး မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ)နော(ဟောတိ)၊ ဒုနာနော တိပိ–ဘာကိုမေးမေး နောနောဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ)နော(ဟော်တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝါစာဝိက္ခေပံ အမရာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ။

ပရောလောကော-သည်၊ အတ္ထိစ-ရှိလည်းရှိသလော၊ နတ္ထိစ-မရှိလည်း မရှိဘူးလော၊ ဣတိ - သို့၊ မံ စေ ပုစ္ဆသိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရောလောကော - သည်၊ အတ္ထိစ–ရှိလည်းရှိ၏၊ နတ္ထိစ–မရှိလည်း မရှိ၊ ဣတိ မေ(လဒ္ဓိ) စေ အာဿ၊ (ဧဝံသတိ) အတ္ထိစ နတ္ထိစ ပရောလောကောတိ- ဟူ၍၊ ဣတိ-သို့၊ တေ-အား၊ နံ-ကို၊ ဗျာကရေယျံ–ရာ၏၊ ဧဝံ နွိပိ–ဤသို့ ပရလောက ရှိလည်းရှိ, မရှိလည်းမရှိ ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ တထာတိပိ–ထို ပရလောကရှိသည်လည်း မဟုတ်, မရှိသည်လည်းမဟုတ် ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ– ပရလောကရှိလည်းရှိ, မရှိလည်းမရှိမှ တမျိုးတခြားဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော(ဟောတိ)၊ နောတိပိ-ထို ၃ မျိုးလုံးမဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ နောနောတိပိ – ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝါစာဝိက္ခေပံ အမရာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ။

ပရောလောကော-သည်၊ နေဝအတ္ထိ-ရှိသည်လည်းမဟုတ်သလော၊ နနတ္ထိ-မရှိသည်လည်း မဟုတ်သလော၊ ဣတိ - သို့၊ မံ စေ ပုစ္ဆသိ (ဧဝံသတိ)၊ ပရောလောကော-သည်၊ နေဝအတ္ထိ–ရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ နနတ္ထိ– မရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ ဣတိ မေ (လဒ္ဓိ) စေ အာဿ-အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ နေဝအတ္ထိ နနတ္ထိ ပရောလောကောတိ–ဟူ၍၊ ဣတိ-သို့၊ တေ-အား၊ နံ-ကို၊ ဗျာကရေယျံ–ရာ၏၊ ဧဝံနွိပိ-ဤသို့ ပရလောကရှိ သည်လည်းမဟုတ်, မရှိသည်လည်းမဟုတ် ဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ)နော(ဟောတိ)၊ တထာတိပိ–ထို နေဝအတ္ထိ နနတ္ထိ ပရလောကော မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော(ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ – ထို ၂ မျိုးမှ တမျိုးတခြားဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ) နော(ဟောတိ)၊ နောတိပိ-ထို ၃ မျိုးလုံး မဟုတ်ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ နောနောတိပိ - ဟူ၍လည်း၊ မေ(လဒ္ဓိ)နော(ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝါစာဝိက္ခေပံ အမရာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ။ [“နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ”စသည်တို့၌လည်း ဤသို့ ၄ ဝါရစီ အပြည့်အစုံ ဖေါ်၍ အနက်ပေးပါ။]

ဩပပါတိကာ-စုတေပြီးနောက် ကပ်၍ဖြစ်ရခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ- ဆက်၍ ဖြစ်ရခြင်းရှိကုန်သော၊ သတ္တာ– သတ္တဝါတို့သည်၊ အတ္ထိ – ရှိကုန်သလော ၊ပေ၊ ဩပပါတိကာ – ကုန်သော၊ သတ္တာ- တို့သည်၊ နတ္ထိ – မရှိကုန်သလော ၊ပေ၊ ဩပပါတိကာ–ကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ အတ္ထိစ–ရှိလည်းရှိကုန်သလော၊ နတ္ထိစ- မရှိလည်း မရှိကုန်သလော၊ပေ ၊ ဩပပါတိကာ - နှ်သော၊ သတ္တာ– တို့သည်၊ နေဝအတ္ထိ– ရှိသည်လည်း မဟုတ်ကုန်သလော၊ နနတ္ထိ – မရှိသည်

လည်း မဟုတ်ကုန်သလော၊ပေ၊ [ဩပပါတိကာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို သာမညဖလသုတ်, အဇိတကေသကမ္မလဝါဒအဖွင့်၌ တွေ့ရလတံ့။] သုကတဒုက္ကဋာနံ-· ကောင်းစွာပြုအပ်, မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနံ – ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့၏၊ ဖလံ – အကျိုးရင်း, အကျိုးဆက်သည်ဌင်း၊ ဝိပါကော – တူသော အကျိုးသည်ဌင်း၊ အတ္ထိ-ရှိသလော။ [ဖလန္တိ အာနိသံသ ဖလံ, နိသန္ဒ ဖလဉ္စ၊ ဝိပါကောတိ သဒိသဖလံ၊– သာမညဖလသုတ်, အဇိတကေသ ကမ္မလဝါဒအဖွင့် ဋီကာ။]

တထာဂတော ·· သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ – သေရာအခါမှ၊ ပရံ – နောက်၌၊ အတ္ထိ–ရှိသလော၊ပေ၊နတ္ထိ- မရှိသလော၊ပေ၊အတ္ထိစ–ရှိလည်းရှိသလော၊ နတ္ထိစ– မရှိလည်း မရှိသလော၊ပေ၊နေဝအတ္ထိ – ရှိသည်လည်းမဟုတ်သလော၊ နနတ္ထိ – မရှိသည်လည်း မဟုတ်သလော၊ ဇ္ဈတိ မံ စေ ပုစ္ဆသိ - အံ့၊ (ဝံသတိ)၊ တထာဂတော – သည်၊ နေဝအတ္ထိ – ရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ နနတ္ထိ-မရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ ဇုတိ - သို့၊ မေ (လဒ္ဓိ) စေ အာဿ၊ (ဝံသတိ)၊ နေဝ အတ္ထိ နနတ္ထိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ- ဟူ၍၊ တေ– အား၊ နံ– ကို၊ ဗျာကရေယျ– ရာ၏၊ ဝေန္တိပိ – ဤသို့ နေဝအတ္ထိ နနတ္ထိ ပရံ မရဏာဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ တထာတိပိ – ထို နေဝအတ္ထိ နနတ္ထိ တထာဂတော ပရံ မရဏာမဟုတ် ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ အညထာတိပိ – ထို ၂ မျိုးမှ တမျိုးတခြားဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ)နော (ဟောတိ)၊ နောတိပိ – ထို ၃ မျိုးလုံးမဟုတ် ဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ နောနောတိပိ– ဘာကိုမေးမေး နောနောဟူ၍လည်း၊ မေ (လဒ္ဓိ) နော (ဟောတိ)၊ ဇ္ဈတိ ဝါစာ ဝိက္ခေပံ အမရာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ- ကို၊ အာဂမ္မ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇန်၊ ဇ္ဈတံ-ဤမန္ဒမောမူဟဖြစ်ခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊ (အမရာဝိက္ခေပပညတ္တိယာ–၏၊ ဝါ- ဌါ၊)စတုတ္ထံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။ [နိဂုံးဝါကျများ တူပြီ။]

အမရာဝိက္ခေပဝါဒကထာ ပြီးပြီ။

အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒ

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဧကေ– ကုန်သော (ယေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ – အဓိစ္စသမုပ္ပန္နအယူ ရှိကြကုန်သည်၊ (အကြောင်းမရှိဘဲ အတ္တလောက ဖြစ်၏ဟူသောအယူ ရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ၊) ဒ္ဒိဟိ – ၂ ပါး ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ – တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ – ကိုဌင်း၊ လောကဉ္စ – ကိုဌင်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ – အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ – ပညတ်ကြကုန်၏၊ (တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊) သန္တိ - ကုန်၏၊ ဘောန္တော တေ သမဏာ

ဗြာဟ္မဏာ၊ ကိံ–အဘယ်အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ– ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ကိံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ– အကြောင်းပြု၍၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္ဒိကာ (ဟုတ္ထာ) ဒွီဟိ ဝတ္ထူဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ, အဓိစ္စသမုပ္ပန္ဒံ-ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-နှိသံနည်း။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အသည်သတ္တာ နာမ– အသည်သတ်တို့မည်သော၊ ဒေဝါ– ဗြဟ္မာတို့သည်၊ သန္တိ- နှိ၏၊ သညုပ္ပါဒါ– ပဋိသန္ဓေသညာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ("စပန" အနက်မရှိ၊) တေ ဒေဝါ – ထို အသည်သတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ တမှာ ကာယာ – ထို အသည်သတ် ဗြဟ္မာအပေါင်းမှ၊ (အသည်သတ်ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ၊) စဝန္တိ – စုတေကြရကုန်၏၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အညတရော– အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊ သတ္တော- အသည်သတ်ဗြဟ္မာ သတ္ထာသည်၊ တမှာကာယာ-မှ၊ စဝိတ္ထာ-စုတေပြီး၍၊ ဣတ္ထတ္တံ-ဤသို့ပြားသော လူ၏အဖြစ်သို့၊ (လူ့ဘဝသို့)၊ အာဂစ္ဆတိ – ရောက်လာ၏၊ တေံ ဌာနံ - ဤသို့ လူ့ဘဝသို့ ရောက်လာခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန- ရှိနိုင်သည်သာ၊ (ယံ–ကြောင့်၊) ဣတ္ထတ္တံ-သို့၊ အာဂတော-သည်၊ သမာနော-လသော်၊ အဂါရသ္မာ-အိမ်မှ၊ (အိမ်ရာတည်ထောင်, လူ့ဘောင်မှ၊ နိက္ခမိတ္ထာ- ၍၊) အနာဂါရိယံ-အိမ်၌နေခြင်း၏အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း,နွားကျောင်းမှု မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇတိ-ကပ်ရောံ၏၊ (တေံဌာနံ–ဤရဟန်းဘောင်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန-သည်သာ။)

(ယံ-ကြောင့်၊) အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ- သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော – ကပ်ရောက်ပြီး သည်၊ သမာနော– လသော်၊ အာတပ္ပံ - ကိလေသာကို, လွန်စွာနှိပ်စက်, ပယ်ဖျက်နိုင်စွ, ဥပစာရတိုင်အောင်သော ဝီရိယကို၊ အန္ဒာယ - အစဉ်လိုက်၍၊ ဝါ– စွဲ၍၊ ပဓာနံ – လွန်စွာကြိုးကုတ်, အားထုတ်တတ်စွာ, အပ္ပနာဝီရိယကို၊ အန္ဒာယ– ၍၊ ဝါ- ၍၊ အနုယောဂံ– ဈာန်မှတ်ဆက်, အဘိညာဉ်တက်ဘို့, စိတ်စက်နှိမ်ရန့်, အဖန်ဖန် အားထုတ်တတ်သော ဝီရိယကို၊ အန္ဒာယ-၍၊ ဝါ-၍၊ အပ္ပမာဒံ-မမေ့မလျော့ကြောင်းသတိကို၊ အန္ဒာယ-၍၊ ဝါ-၍၊ သမ္မာ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ကိုရဘို့ရန် မှန်ကန် သင့်လျော်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ – အာရုံကို စိတ်၌ပြုကြောင်း ဉာဏ်ကို၊ (နှလုံးသွင်းကြောင်းဉာဏ်ကို၊) အန္ဒာယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ယထာ (ယေန သမာဓိနာ)– အကြင် စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့်၊ စိတ္တေ – စိတ်ကို၊ သမာဟိတေ– ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်ပြီး သော်၊ သညုပ္ပါဒံ- ပဋိသန္ဓေသညာ၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ အနုဿရတိ–အောက်မေ့နိုင်၏၊ တတော –ထိုပဋိသန္ဓေသညာ၏ဖြစ်ခြင်းထက်၊ ပရံ- အလွန်၊ နအနုဿရတိ- မအောက်မေ့နိုင်၊ တထာရူပံ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ စေတော သမာဓိံ -စတုတ္ထ ဈာန်စိတ်၏သမာဓိသို့၊ ဝါ- ကို၊ ဖုသတိ- ထိရောက်၏၊ ဝါ-ရ၏၊ (တေံ ဌာနံ– သညာဖြစ်ခြင်းမျှကို အောက်မေ့နိုင်လောံအောင် , စေတော သမာဓိကို ရခြင်း၏

အကြောင်းသည်၊ ဝါ–အသညသတ် တဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်လေ့အောင့်, စေတောသမာဓိကို ရခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ မေါ်ပန– သာ။)

သော- ထို ရသေ့ ရဟန်းသည်၊(အသညသတ် တဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်လောက်အောင် , စေတော သမာဓိကိုရသော ရသေ့ ရဟန်းသည်၊) ဧဝံ - သို့၊ အာဟ-ပြောဆို၏၊ (ကိုး – နည်း၊) အတ္တာစ– အတ္တသည်ဌင်း၊ လောကောစ– လောကသည်ဌင်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော– အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်၏၊ တံ-ထို အတ္တ လောက၏ အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကိသဟေတု – အဘယ် အကြောင်း ကြောင့်၊ (ဇာနာမိ– သိနိုင်သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ အဟံ - သည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ နာဟောသိံ – မဖြစ်ခဲ့၊ သော (အဟံ) - သည်၊ ဧတရဟိ - ယခု အခါ၌၊ အဟုတ္ဝာ–ရှေးက မဖြစ်ခဲ့ဘဲ၊ သန္တဘာဝါယ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းအကျိုး ငှါ၊ ပရိဏာတော– ညွတ်သည်၊ အမှိ- ၏၊ ဇာတိ- ထို့ကြောင့်၊ (တံ – ထို အတ္တ လောက၏ အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဇာနာမိ – ၏၊) ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ (အာဟ- ၏၊) ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – ကုန်၏၊ ဣဒံ– ဤ အသညသတ်တဘဝမျှကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်းဟူသောအကြောင်းသည်၊(အဓိစ္စ သမုပ္ပန္နပညတ္တိယာ–အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ-ငှါ၊) ပဌမံ-ရှေးဦး စွာသော၊ ဌာနံ-တည်း။

ဒုတိယေစ–၌လည်း၊ (အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒုပ္ပတ္တိ- အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒ၏ ဖြစ်ပုံ ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ၊ပေ ၊ အဓိစ္စ သမုပ္ပန်–ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ- ကုန်သနည်း၊ ၎ဓ ဘိက္ခဝေ ကေစ္စော သမဏောဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ၊ တက္ကီ-ကြံဆတတ်သည်၊ ဝါ-ကြံဆခြင်းရှိသည်၊ ဝီမံသီ-စူးစမ်း တတ်သော ဉာဏ် အတ္တရှိသည်၊ ဝါ – ဉာဏ်အတ္တဖြင့် စူးစမ်းတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော– ထို သမဏသည်၊ ဝါ - ထို ဗြာဟ္မဏသည်၊ တက္ကပရိယာ ဟတံ - ဝိတက်ဖြင့် အဖန်ဖန် တီးခေါက်အပ်သော၊ ဝါ- ဝိတက်ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြံဆအပ်သော၊ ဝီမံသာနုစရိတံ-စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ်အတ္တဖြင့် အဖန်ဖန် ဖြစ်စေအပ်သော၊ (တနည်း)ဝီမံသာနုစရိတံ-စူးစမ်းတတ်သော ဉာဏ်အတ္တသို့ အစဉ်လိုက်သော ဝိစာရဖြင့် အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ သယံပါဋိဘာနံ-မိမိ၏ ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်အတ္တကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ဝါ-မိမိ၏ ရှေးရှုထင်လာသော ဒိဋ္ဌိကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ (အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ – အဓိစ္စသမုပ္ပန္နအယူကို၊ ဂဟေတ္ဝာ-၍၊) ဧဝံ- သို့၊ အာဟ- ၏၊ (ကိုး - နည်း၊) အတ္တာစ- သည်ဌင်း၊ လောကောစ- သည်ဌင်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော- အကြောင်း မရှိဘဲ ဖြစ်၏၊ ဇာတိ-သို့၊ (အာဟ)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ- ဤ ကြံဆခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ (အဓိစ္စသမုပ္ပန္နပညတ္တိယာ- ၏၊ ဝါ–ငှါ၊) ဒုတိယံ- သော၊ ဌာနံ- တည်း။

[နိဂုံးကိုပြလို၍ "ဣမေဟိ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကို ဟေဋ္ဌတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တေ သမဏာပြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ–အဓိစ္စသမုပ္ပန္န အယူရှိကြကုန်သည်၊ (အကြောင်းမရှိဘဲ အတ္တလောကဖြစ်၏ ဟူသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊) ဒိဋ္ဌိဟိ- န်သော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ- ကို၎င်း၊ လောကဉ္စ - ကို၎င်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ - အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ- ကုန်၏။

[မဟန္တဝဇ္ဇိတကိုပြတော်မူလို၍ "ယေဟိ ကေဟိစိ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယေကေစိ- အကြင် အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဉာဏ် အလုံးစုံကုန်သော၊ သမဏာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ပြာဟ္မဏာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ (ဟုတ္တာ)၊ ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ သဗ္ဗေ– ကုန်သော၊ တေ– ထို သမဏာတို့သည်၊ ဝါ–ပြာဟ္မဏာတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌိဟိ-ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ-၌ အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ တေဘဲ–၌ ၂ ပါးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေနဝါ–အမှတ်မထား တပါးပါးသောအကြောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ (အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ, အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ– ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ)၊ (အဓိစ္စသမုပ္ပန္နပညတ္တိယာ–၏၊ ဝါ-၄ါ၊)ဣတော–၌ ၂ ပါးသောအကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ ဝါ-အပဖြစ်သော၊(အညံ-အခြားသော၊ ကေကာရဏံပိ-တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ–မရှိတော့။

["တေစ ဘောန္တော သမဏဖြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ" စသော အမေးဏ်အဖြေကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဣမေဟိ ခေါ တေ"စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တေ သမဏာပြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ - အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တက္ကာနှောင့် တွေးတော ကြံစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ- ကြံစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့သို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုဗ္ဗန္တံ–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ- တပါးမက များသောအပြားရှိကုန်သော၊ အဓိဝုတ္ထိပဒါနိ– သဒ္ဒါကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကိုပြတတ်သော ပုဒ်ဝါကျတို့ကို၊ [အစ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ၃ နည်းပေးပါ။] အဋ္ဌာရသဟိ - ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ–စွဲမြဲစွာနှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏၊ ဘိက္ခဝေ– တို့၊ ယေကေစိ သမဏာဝါ ပြာဟ္မဏာဝါ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ၊ပေ၊ အဘိဝဒန္တိ၊ သဗ္ဗေ တေ အဋ္ဌာရသဟိ – ကုန်သော၊ဣမေဟဝ ဝတ္ထူဟိ–၌အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ တေသံ-၌ ၁၈ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေနဝါ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအကြောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ(ဟုတ္တာ)၊ပေ၊ အဘိဝဒန္တိ။

[မဟာန္တ၀ဇ္ဇိတကို ပြတော်မူလို၍ “ ယေ ဟိ ကေစိ ”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ဘိက္ခ၀ေ – တို့၊ ယေ ကေစိ – အမှတ်မရှိ, ကြွင်းမဲ့ဉာဏ်, အလုံးစုံကုန်သော၊သမဏာ၀ါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ပြာဟ္မဏာ၀ါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏှာနှော၍ တွေးတောကြံစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ၀ါ-တွေးတော ကြံစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော – အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့သို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ပုဗ္ဗန္တံ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ-တပါးမက များသော အပြားရှိကုန်သော၊ အဓိ၀ုတ္တိပဒါနိ-သဒ္ဒါကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကို ပြုတတ်သောပုဒ်,၀ါကျတို့ကို၊ အဘိ၀ဒန္တိ–စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြ ခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ–ထို သမဏပြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဋ္ဌာရသဟိ–၁၈ ပါးကုန်သော၊ ဇာမေဟ၀ ၀တ္ထူဟိ-၍အကြောင်းတို့ဖြင့် သာလျှင်သော်၎င်း၊ တေသံ – ၍ ၁၈ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေန၀ါ–အမှတ်မထား တပါးပါးသော အကြောင်းဖြင့် သော်၎င်း၊ (အဘိ၀ဒန္တိ–ကုန်၏၊)(ပုဗ္ဗန္တံ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ အနေကဝိဟိတာနံ-တပါးမက များသော အပြားရှိကုန်သော၊ အဓိ၀ုတ္တိပဒါနံ-သဒ္ဒါကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကို ပြုတတ်သောပုဒ်,၀ါကျတို့ကို၊ အဘိ၀ဒနာယ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းခုံ ပြောဟောခြင်း၏၊ ၀ါ-ပြောဟောခြင်းငှါ၊)ဣဒံတာ-၍ ၁၈ ပါးသော အကြောင်းတို့မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ ၀ါ-အပဖြစ်သော၊(အညံ-အခြားသော၊ ကေကာရဏာမွိ– တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ–မရှိတော့။[“နတ္ထိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ=အံ်ပ၌ အခြားအကြောင်း မရှိ”ဟု ဆိုရာ၌ “ အဘယ်အတွက် မရှိပါသနည်း ” ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ၍နေရာနှင့် လျော်အောင် စပ်ပုဒ်ကို ကြည့်၍“ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနံ အဓိ၀ုတ္တိပဒါနံ အဘိ၀ဒနာယ ” ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်။]

ဘိက္ခ၀ေ - တို့၊ တယိဒံ (တံ+ဣဒံ) – ထို ၁၈ ပါးသော ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကမိစ္ဆာအယူကိုလည်း၊ တထာဂတော–သည်၊ ပဇာနာတိ- အပြားအား ဖြင့် သိတော်မူ၏၊(ကိံ–နည်း၊)ဣမေ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ-အကျိုးမဲ့တို့၏တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော၍မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ ဧ၀ံ ဂဟိတာ–၍သို့ ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဧ၀ံ ပရာမဋ္ဌာ–၍သို့ နိရာသင်္ကစိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဧ၀ံဂတိကာ–၍သို့ နိရယစသော ဂတိရှိကုန်သည်၊ ဧ၀ံအဘိသမ္ပရာယာ–၍သို့ တမလွန်ဘ၀ ရှိကုန်သည်၊ ဘ၀န္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊[အစ၌ ပေးခဲ့သည့် အတိုင်း နောက်တနည်းလည်း ပေးပါ၊ ဘ၀န္တိနေရာ၀ယ် “ဘ၀ိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတံ့”ဟုလည်း ရှေးစာအုပ်များ၌ ရှိ၏။]

တဉ္ဇ–ထို အကြောင်းနှင့်တကွ ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကိုလည်း၊ တထာဂတော-သည်၊ ပဇာနာတိ-၏၊ တတော-ထို အကြောင်းနှင့်တကွ ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူထက်၊ ဥတ္တရိတရံစ – သာ၍ လွန်မြတ်သော သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဟူသော တရားထူးကိုလည်း၊ ပဇာနာတိ-၏၊ တံ (ဝိသေသံ)- ထို သီလ သမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဟူသော တရားထူးကို၊ ပဇာနံစ–အပြားအားဖြင့် သိတော်မူပါသော်လည်း၊ [စာအုပ်တို့၌ "ပဇာနနံ" ဟု ရှိ၏။]နပရာမသတိ-တဏ္ဍာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော် မမူ၊ အပရာမသတောစ–တဏ္ဍာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော် မမူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ- သုံးသပ်တော် မမူခြင်းကြောင့်လည်း၊ အဿ-ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ("ဝိဒိတာ"၌စပ်၊) ဝါ–၏၊ ("နိဗ္ဗုတိ"၌စပ်၊) ပစ္စတ္တညေဝ – ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ နိဗ္ဗုတိ - ပရာမာသ ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝိဒိတာ-သိတော်မူအပ်ပြီ။

[နိဗ္ဗုတိသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို ပြတော်မူလို၍ "ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္ဇ"စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတော - သည်၊ ဝေဒနာနံ- ဝေဒနာတို့၏၊ သမုဒယဉ္ဇ – ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ကြောင်းကိုရင်း၊ အတ္ထင်္ဂမဉ္ဇ– ချုပ်ကြောင်းကိုရင်း၊ အဿာဒဉ္ဇ– သာယာအပ်သော သုခသောမနဿကိုရင်း၊ အာဒီနဝဉ္ဇ-အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မဟူသော အပြစ်ကိုရင်း၊ နိဿရဏဉ္ဇ – ထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂပဟာနကိုရင်း၊ ယထာဘူတံ-အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ ဝါ–စွာ၊ ဝိဒိတွာ–သိတော်မူ၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ အနုပါဒါ– တဏ္ဍာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစုံတခုသော တရားကို မယူမူ၍၊ ဝါ–မစွဲလမ်းမူ၍၊ ဝိမုတ္တော–အသစ်ခန္ဓာ, သံသရာမှ လွတ်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေ(ဓမ္မေ)–သဗ္ဗညုတ, ဉာဏဟု ခေါ်, အကြင် ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ တထာဂတော – သည်၊ သယံ – ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ – ထူးကဲ လွန်မြတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ကြောင့်၊ ဝါ– ထူးကဲ လွန်မြတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ သစ္ဆိကတွာ- မျက်မှောက်ပြုတော်မူ၍၊ ပဝေဒေတိ- အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏၊ ယေဟိ(ဓမ္မေဟိ)–သဗ္ဗညုတ, ဉာဏဟု ခေါ်, အကြင်ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ တထာဂတဿ–၏၊ ဝဏ္ဏံ - ဂုဏ်ကို၊ ဝဒမာနာ-ပြောဆိုနိုင်ကုန်လသော်၊ ၊ ယထာဘုစ္စံ-အကြင် အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ-မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏၊ ဂမ္ဘီရာ–မဟာသမုဒြာဝယ်, ခြင်ငယ်၏ နှုတ်သီးဖျားဖြင့် မထောက်နိုင်သကဲ့သို့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်နိုင်လောက်အောင် နက်နဲကုန်ထသော၊ (ဂမ္ဘီရတ္တာယေဝ - နက်နဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်)၊ ဒုဒ္ဒသာ – အခြား

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ကုန်ထသော၊ (ဒုဒ္ဒသတ္တာယေ ၀-မမြင်အပ် မမြင်နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ဒုရနုဗောဓာ - အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်၍ မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်ထသော၊ သန္တာကိလေသာဟူ, မီးပူခပ်သိမ်း, ကုန်ငြိမ်းကင်းပ, အေးမြကုန်ထသော၊ ၀ါ-မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, အာရုံခံသဖြင့်, ဘေန်အေးမြ, ငြိမ်သက်ကုန်ထသော၊ ပဏီတာအရသာရှိ, ဘောဇဉ်၏သို့, သိ၍ မ၀; မွန်မြတ်ကုန်ထသော၊ အတက္ကာ၀စရာထို၍ အကြံ, စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့်, ကေန်ပိုင်ပိုင်, မသက်ရောက်အပ်, မသက်ရောက်နိုင်ကုန်ထသော၊ နိပုဏာ - အရာရာတွင်, လွန်ကျွမ်းကျင်သဖြင့်, အစဉ်မရွေ့, သိမ်မွေ့နူးညံ့ကုန်ထသော၊ ပဋိတ၀ေဒနိယာ-လူပြိန်းတို့မှာ, မတန်ရာသဖြင့်, ပညာကြီးလတ် , ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သာ , သိအပ်သိပိုင်, သိနိုင်ကုန်ထသော၊ တေဓမ္မာ-ထိုဂုဏ်တော်တရားတို့ဟူသည်၊ ဣမေခေါ်-သိရန်မှန်က, မကျန်ရအောင်, လုံး၀သိတုံ, ဤသမ္ဘဏ္ဍတဉာဏ်တည်းဟူသော ဂုဏ်တော်တို့ပင်တည်း။

ဒုတိယဘာဏ၀ါရော-တကြိမ်တခေါက်, ရွတ်ဆိုလောက်သော
ဒုတိယ ပါဠိုရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီး၏။

ပုဗ္ဗန်္တကပ္ပိက ၀ါဒ ၁၈ ပါး ပြီး၏။

အပရန်္တကပ္ပိက

(စတုစတ္တာရီသ၀တ္ထု၊)

ဘိက္ခ၀ေ-တို့၊ ကေ-ကုန်သော(ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-အကြင်သမဏဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အပရန္တကပ္ပိကာ-နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော, တဏှာနှော၍ တွေးတော ကြံစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ၀ါ- တွေးတောကြံစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော-နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့သို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ-၍၊) အပရန္တံ - နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ - တပါးမက များသော အပြားရှိကုန်သော၊ အဓိ၀ုတ္တိပဒါနိ-သဒ္ဒါကိုစွဲမှီ၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သော ပုဒ်, ၀ါကျတို့ကို၊ ၀ါ- ရုပ်၀ေဒနာစသည်တို့၏ အထက်၌ ပြောဆိုအပ်သော ဥပါဒါပညတ်ကို ပြတတ်သော ပုဒ်, ၀ါကျတို့ကို၊ (တနည်း) အဓိ၀ုတ္တိပဒါနိ-ဟုတ်မှန်သောအနက်သဘောကိုလွှမ်းမိုး၍ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကိုပြတတ်သော ပုဒ်, ၀ါကျတို့ကို၊ စတုစတ္တာရီသာယ-၄၄ ပါးသော၊ ၀တ္ထူဟိ - အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အဘိ၀ဒန္တိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏၊ (ဇေ သမဏဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ ၀ါ-တို့သည်၊) သန္တိ- ကုန်၏။

ဘောန္တော–အရှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တစ သမဏဗြာဟ္မဏာ – ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ကိ ံ - အဘယ်အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ-ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ–စွဲ၍၊ ကိ ံ - ကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ အပရန္တကပ္ပိကာ-ကုန်သည်၊ အပရန္တာနုဒ္ဒိဋ္ဌနော-ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ၊)အပရန္တံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ- န်သော့၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ- တို့ကို၊ ဝါ- တို့ကို၊(တနည်း) အဓိဝုတ္တိပဒါနိ- တို့ကို၊ စတုစတ္တာရီသာယ - သော၊ ဝတ္ထူဟိ – တို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ - စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြ ခုံကြ ဟောပြောကြကုန်သနည်း။ [၅၂ အမေးကို ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနဝါဒ အဆုံးကျမှ ဖြေတော်မူလိမ့်မည်။]

သညီဝါဒ သောဋသဝတ္ထု၊

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ကေ– ကုန်သော၊ (ယေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ- တို့သည်၊ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ – သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ အတ္တကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ သညီဝါဒါ – သညာရှိ၏ ဟု ပြောဆို ကြောင်းအယူ ရှိကြကုနသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) သောဋသဟိ-ဝဓ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ – အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓမာယာတနံ– သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ အတ္တာနံ - အတ္တကို၊ သညိ ံ – သညာရှိ၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ – ပညတ်ကြကုန်၏၊ (တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ– တို့သည်၊) သန္တိ – ရှိကြကုန်၏၊ ဘောန္တော– အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ တစ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်း၊ ကိ ံ –အဘယ်အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ– ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ကိ ံ - အဘယ် အကြောင်းကို၊ အာရဗ္ဘ– အာရုံပြု၍၊ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ - ကုန်သည်၊ သညီ ဝါဒါ- ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သောဋသဟိ–ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓ မာယာတနံ-၌၊ အတ္တာနံ-ကို၊ သညိ ံ –ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ – န်သနည်း။

ရူပီ, အရူပီစတုက္က။ ။(၁) အတ္တာ – အတ္တသည်၊ ရူပီ- ဖေါက်ပြန်ခြင်း ရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ မရဏာ– သေရာအခါမှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ အရောဂေါ– ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ ဝါ-မြဲ၏၊ [နတ္ထိ + တေသ + ရောဂေါ ဘဂ်ေါတိ အရောဂေါ၊– ဋီကာ။] သညီ – သညာရှိ၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ နံ – ထိုအတ္တကို၊ ပညပေန္တိ- န်၏၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ– ကို၊ အာဂမ္မ- ၍၊ ယံ- ကို၊ အာရဗ္ဘ - ၍၊ ကေ– န်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ – ကုန်သည်၊ သညီဝါဒါ– န်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥဒ္ဓမာယာတနံ- ၌၊ အတ္တာနံ- ကို၊ သညိ - ဟူ၍၊ ပညပေ န္တိ-န်၏၊ ဣဒံ - ဤအတ္တ၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိ၍ သညာရှိခြင်းဟူသော အကြောင်း သည်၊ (သညီပညတ္တိယာ–သညီဟု ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ-ခြင်းငှါ၊) ပဌမံ-ရှေးဦး စွာသော၊ ဌာနံ–အကြောင်းတည်း။

(၂) ဒုတိယေစ - ဒုတိယဝါရ၌လည်း၊ (သညီဝါဒုပ္ပတ္တိ - သညီဝါဒ၏ ဖြစ်ပုံကို၊ ဧဝံ - ၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတမ္မာ - သိထိုက်၏၊) ဘောန္တော သမဏာပြောဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီဝါဒါ (ဟုတ္ထာ) ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္ထာနံ သညိ် , ပညပေန္တိ - ကုန်သနည်း၊ အတ္ထာ- အတ္ထသည်၊ အရူပီ- ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ မရဏာ- မှ၊ ပရံ-၌၊ အရောဂေါ- ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ ဝါ- မြဲ၏၊ သညီ- သညာရှိ၏၊ ဣတိ- သို့၊ နံ-ထိုအတ္တကို၊ ပညပေန္တိ- နှ၏၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ ယံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ကေ သမဏာပြောဟ္မဏာ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီဝါဒါ(ဟုတ္ထာ) ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္ထာနံ သညိ် , ပညပေန္တိ-နှ၏၊ ဣဒံ-အတ္တ၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိဘဲ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီပညတ္တိယာ- ၏၊ ဝါ- ၌၊) ဒုတိယံ- ၂ ခုမြောက်သော၊ ဌာနံ- တည်။

(၃) တတိယေစ - ၌လည်း၊ (သညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္မာ)၊ ဘောန္တော သမဏ ပြောဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီဝါဒါ (ဟုတ္ထာ) ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္ထာနံ သညိ် , ပညပေန္တိ - နှ်သနည်း၊ အတ္ထာ- သည်၊ ရူပီစ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်ဌင်း၊ အရူပီစ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်ဌင်း၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ, သညီ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ နံ-ကို၊ ပညပေန္တိ- နှ၏၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ယံ အာဂမ္မ ယံ အာရဗ္ဘ ကေ သမဏာပြောဟ္မဏာ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီဝါဒါ(ဟုတ္ထာ)ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္ထာနံ သညိ် , ပညပေန္တိ- နှ၏၊ ဣဒံ-အတ္တ၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းလည်း၌, ဖေါက်ပြန်ခြင်းလည်း မရှိဘဲ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီပညတ္တိယာ - ၏၊ ဝါ - ၌၊) တတိယံ- ၃ ခုမြောက်သော၊ ဌာနံ - တည်း။

(၄) စတုတ္ထေစ - ၌လည်း၊ (သညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္မာ၊) ဘောန္တော သမဏာ ပြောဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီဝါဒါ (ဟုတ္ထာ) ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္ထာနံ သညိ် , ပညပေန္တိ - နှ်သနည်း၊ အတ္တာ- အတ္တသည်၊ ရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်၊ အရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၊ နှ ဟောတိ-မဖြစ်၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ သညီ-ရှိ၏၊ ဣတိ နံ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ အာဂမ္မ ယံ အာရဗ္ဘ ကေ သမဏာပြောဟ္မဏာ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီဝါဒါ (ဟုတ္ထာ) ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္ထာနံ သညိ် ,

× × × × × × ×

အဗျာ။ ။ဤစတုက္ကဝယ် တဝါရနှင့် တဝါရအဆုံး၌ "ဣဒံ ဘိက္ခဝေ ပဌမံ ဌာနံ၊ (ဒုတိယံ ဌာနံ တတိယံ ဌာနံ စတုတ္ထံ ဌာနံ၊)ယံ အာဂမ္မ ယံ အာရဗ္ဘ ကေ သမဏာ ပြောဟ္မဏာ ဥဒ္ဓမာယတနိကာ သညီဝါဒါဥဒ္ဓမာယတနံ သညိ် အတ္ထာနံ ပညပေန္တိ" ဟူသော နိဂုံးကိုဌင်း, တဝါရနှင့် တဝါရအကူး၌ " ဒုဘိယေစ (တတိယေစ, စတုတ္ထေ

ပညပေန္တိ–နှ၏၊ ဣဒံ–အတ္တာ၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်လည်းမဟုတ်, ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်လည်း မဟုတ်ဘဲ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီပညတ္တိယာ-၏၊ ဝါ-၄၊) စတုတ္ထံ-၄ ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဌာနံ-တည်း။

အနန္တာနန္တံ စတုက္ကံ။ ။(၁) ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ သညီဝါဒါ(ဟုတ္တာ) ဥဒ္ဓမာဃာတနံ အတ္တာနံ သညိ ံ ပညပေန္တိ- နှ်သနည်း၊ အတ္တာ - အတ္တသည်၊ အန္တဝါ– အဆုံး အပိုင်း အခြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂါပရံမရဏာ၊ သညိ- ၏၊ ဣတိ-သို့၊ နံ-ထိုအတ္တကို၊ ပညပေန္တိ-နှ၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေ, သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-နှ၏၊ ဣဒံ–အတ္တ၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၍ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီပညတ္တိယာ) ပဌမံ ဌာနံ-တည်း။

(၂) ဒုတိယေစ (သညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ– နှ်သနည်း၊ အတ္တာ– သည်၊ အနန္တဝါ– အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ အရောဂါ ပရံမရဏာ၊ သညိတိ နံ ပညပေန္တိ – နှ၏၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-နှ၏၊ ဣဒံ – အတ္တ၏ အဆုံး အပိုင်းအခြား မရှိဘဲ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊(သညီ ပညတ္တိယာ)ဒုတိယံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။

(၃) တတိယေစ (သညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – နှ်သနည်း၊ အတ္တာ- သည်၊ အန္တဝါစ– အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်ဌင်း၊ အနန္တဝါစ – အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိသည်ဌင်း၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂါ ပရံမရဏာ၊ သညိတိ နံ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ– တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-နှ၏၊ ဣဒံ–အတ္တ၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားလည်းရှိ အဆုံး အပိုင်းအခြားလည်းမရှိဘဲ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီပညတ္တိယာ) တတိယံ ဌာနံ – တည်း။

(၄) စတုတ္ထေစ (သညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – နှ်သနည်း၊ အတ္တာ – သည်၊ အန္တဝါ– အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဟုတ်၊ အနန္တဝါ-အဆုံး အပိုင်း

× × × × × × ×

စ)ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ သညီဝါဒါ ဥဒ္ဓမာဃာတနံ သညိ ံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ ” ဟူသော အမေးဝါကျကိုဌင်း အပြည့်အစုံ ထည့်ပေးထားပါသည်၊ ပါဠိတော်၌ကား ဤဝါကျများကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ပြင် “ အရောဂါ ပရံ မရဏာ၊ သညိတိ နံ ပညပေန္တိ ” ကိုလည်း ဝါရတိုင်း၌ လိုက်စေပါ၊ နောက်နောံ စတုက္ကများ၌လည်း ဤသို့ အပြည့်အစုံ ထည့်ပေးပါ။

အခြားမဲ့ရှိသည်၊ နဟောကိ–မဟုတ်၊ အရောဂေါ ပရုံ မရဏာ၊ သည်တိ နုံ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-န်၏၊ ဣဒံ–အတ္တာ၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်လည်း မဟုတ်, အဆုံးအပိုင်း အခြား မရှိသည်လည်း မဟုတ်ဘဲ သညာရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညိပညတ္တိယာ-၏၊ ဝါ-၌၊) စတုတ္ထံ-သော၊ ဌာနံ– တည်း။

ကေတ္တာသညီ, နာနတ္တာသညီစတုက္ကံ။ ။(၁) ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ–န်သနည်း၊ အတ္တာ-သည်၊ ကေတ္တာသညီ- တခုတည်း သော သဘောရှိသော သညာရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-န်၏၊ ဣဒံ-အတ္တာ၏ ကေတ္တာသညီဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညိပညတ္တိယာ)၊ ပဌမံ–သော၊ ဌာနံ–တည်း။

(၂) ဒုတိယေစ (သညိဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္ပိ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-န်သနည်း၊ အတ္တာ–သည်၊ နာနတ္တာသညီ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော သညာရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – န်၏၊ ဣဒံ – အတ္တာ၏ နာနတ္တာသညီဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညိ ပညတ္တိယာ)၊ ဒုတိယံ–သော၊ ဌာနံ– တည်း။

(၃) တတိယေစ (သညိဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္ပိ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – န်သနည်း၊ အတ္တာ- သည်၊ ပရိတ္တာသညီ–ကျဉ်းငယ်သော် ကသိဏ်းအာရုံ၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ ဟောတိ – ဖြစ်၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ – န်၏၊ ဣဒံ – အတ္တာ၏ ပရိတ္တာသညာ ရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညိ ပညတ္တိယာ)၊ တတိယံ-သော၊ ဌာနံ–တည်း။

(၄) စတုတ္ထေစ (သညိဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတမ္ပိ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ–န်သနည်း၊ အတ္တာ–သည်၊ အပ္ပမာဏာသညီ–တိုးပွားသောပမာဏရှိသော ကသိဏ်းအာရုံ၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ ဟောတိ– ၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ- န်၏၊ ဣဒံ–အတ္တာ၏ အပ္ပမာဏာသညာရှိခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်၊ (သညိ ပညတ္တိယာ)၊ စတုတ္ထံ – သော၊ ဌာနံ–တည်း။

သုဒ်, ဒုက္ခိ စတုက္က။ ။[ဤ စတုက္ကဒ္ဒလည်း အမေးဝါကျနှင့် နိဂုံးဝါကျများကို ရှေးစတုက္ကများအတိုင်း ဖေါ်၍ပေးပါ၊ ထူးရာကိုသာ အနက်ရေးပါမည်။] (၁) အတ္တာ-သည်၊ ကေန္စသုဒ်-ကေန် ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ-အတ္တ၏ ကေန်ချမ်းသာခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီပညတ္တိယာ)၊ ပဌမံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။

(၂) ဒုတိယေစ၊ပေ၊အတ္တာ-သည်၊ ကေန္စဒုက္ခိ-ကေန် ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ၊ ပေ ၊ ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ - အတ္တ၏ ကေန်ဆင်းရဲခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊(သညီ ပညတ္တိယာ)၊ ဒုတိယံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။

(၃) တတိယေစ၊ပေ၊အတ္တာ-သည်၊ သုခဒုက္ခိ-ချမ်းသာခြင်း, ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ-အတ္တ၏ ချမ်းသာခြင်း, ဆင်းရဲခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီ ပညတ္တိယာ)၊ တတိယံ-သော၊ ဌာနံ-တည်း။

(၄) စတုတ္ထေစ၊ပေ၊ အတ္တာ- သည်၊ အဒုက္ခမသုခိ-ဒုက္ခလည်း မဟုတ်, သုခလည်း မဟုတ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ဣဒံ – အတ္တ၏ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ ရှိခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ (သညီ ပညတ္တိယာ)၊ စတုတ္ထံ–သော၊ ဌာနံ–တည်း။

[နိဂုံးကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဣမေဟိ ခေါ၊ တေ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ဧတေ သမဏာပြာဟ္မဏာ – ထို သမဏာပြာဟ္မဏာ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ – သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ အတ္တာကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ သညီဝါဒါ – သညာရှိ၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ– ၍၊) သောဠသဟိ - ၁၆ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ – ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနံ – သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ သညိ – သညာရှိ၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ - ကုန်၏။

[မဟန္တဂဠိတကို ပြတော်မူလို၍ " ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ " စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယေကေစိ- အကြင် အမှတ်မရှိ, ကြွင်းမဲ့ဉာဏ်သုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ သမဏာဝါ– တို့သည်သော်၎င်း၊ ပြာဟ္မဏာဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ - ကုန်သည်၊ သညီဝါဒါ - ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနံ– ၌၊ အတ္တာနံ–ကို၊ သညိ - ရှိ၏ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ– န်၏၊ သဗ္ဗေ– နှံသော၊ တေ- ထို သမဏာအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝါ– ထိုပြာဟ္မဏာအမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သောဠသဟိ-နှံသော၊ ဣမေဟေဝ

ဝတ္ထု။ဟိ-၌အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ ဧတေသံ-၌ ၁၆ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေန၀ါ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအကြောင်း ဖြင့်သော်၎င်း၊(ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ သညီ၀ါဒါ ဟုတ္တာ ဥဒ္ဓမာယာတနံ အတ္တာနံ သညိ် ပညပေန္တိ၊ သညိပညတ္တိယာ– သညိပညတ်ခြင်း၏၊ ၀ါ–ခြင်းငှါ၊) ဣတော–၌ ၁၆ ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ–အပ၌၊ ၀ါ-အပဖြစ်သော၊ (အညံ–အခြားသော၊ ကေကာရဏာနိ–သည်လည်း၊)နတ္ထိ–မရှိတော့။

အသညီ၀ါဒ, အဋ္ဌ၀တ္ထု၊

ဘိက္ခ၀ေ-တို့၊ ဧကေ-ကုန်သော၊(ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ–သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ အတ္တကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ အသညီ၀ါဒါ–သညာမရှိဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ– ၍၊)အဋ္ဌဟိ – ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ၀တ္ထု။ဟိ– အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓမာယာတနံ – သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ အသညိ် –သညာမရှိဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-ပညတ်ကြကုန်၏၊ (တေသမဏဗြာဟ္မဏာ– တို့သည်၊) သန္တိ – ထင်ရှား ရှိကြကုန်၏၊ ဘောန္တော – အရှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေစ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်လည်း၊ ကိ် –အဘယ်အကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ–ရှေးရှုရောက်၍၊ ၀ါ-စွဲ၍၊ ကိ် -အဘယ်အကြောင်းကို၊ အာရဗ္ဘ–အာရုံပြု၍၊ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ– ကုန်သည်၊ အသညီ၀ါဒါ-ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)အဋ္ဌဟိ-နှ်သော၊ ၀တ္ထု။ဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓမာယာတနံ-၌၊ အတ္တာနံ–ကို၊ အသညိ် –ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ–ကုန်သနည်း။

ရူပီ, အရူပီ စတုက္ကာ၊ ။(၁) အတ္တာ–အတ္တသည်၊ ရူပီ – ဖေါက်ပြန်ခြင်း ရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ မရဏာ–သေရာအခါမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ အရောဂါ–ပျက်စီးခြင်း မရှိ၊ ၀ါ-မြဲ၏၊ အသညီ - သညာမရှိ၊ ဧကံ–သို့၊ နံ - ထို အတ္တကို၊ ပညပေန္တိ-နှ်၏၊ ဘိက္ခ၀ေ-တို့၊ ယံ-ကို၊ အာဂမ္မ-၍၊ ၀ါ-၍၊ ယံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဧကေ-နှ်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ဥဒ္ဓမာယာတနိကာ–နှ်သည်၊ အသညီ၀ါဒါ-နှ်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဥဒ္ဓမာယာတနံ-၌၊ အတ္တာနံ ကို၊ အသညိ် -ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ –ကုန်၏၊ ဧကံ- အတ္တသည် ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိ၍ သညာမရှိဟု ယူခြင်းဟူသော ၍အကြောင်းသည်၊ (အသညီပညတ္တိယာ- အသညီကို ပညတ်ခြင်း၏၊ ၀ါ–ခြင်းငှါ၊) ပဋမံ–သော၊ ဌာနံ–တည်း။

(၂) ဒုတိယေစ–ဒုတိယ၀ါရ၌လည်း၊(အသညီ၀ါဒုပ္ပတ္တိ–အသညီ၀ါဒ၏ ဖြစ်ပုံကို၊ ဧ၀ံ – ၍ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ၀ေဒိတမ္ဗာ – သိထိုက်၏၊) ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ–နှ်သနည်း၊ အတ္တာ-

သည်၊ အရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊(အသညီ ပညတ္တိယာ) ဒုတိယံ ဌာနံ။

(၃) တတိယေစ(အသညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ– ကုန်သနည်း၊ အတ္တာ – သည်၊ ရူပီစ–ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်ရင်း၊ အရူပီစ–ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်ရင်း၊ ဟောတိ–၏၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧကေ သမဏဗြဟ္မာဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊(အသညီပညတ္တိယာ) တတိယံ ဌာနံ။

(၄) စတုတ္ထေစ (အသညီဝါဒုပ္ပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ-နှ်သနည်း၊ အတ္တာ-သည်၊ ရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်၊ အရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ အရောဂေါ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧကေသမဏဗြာဟ္မဏာ ယံ အာဂမ္မ၊ပေ၊(အသညီပညတ္တိယာ) စတုတ္ထံ ဌာနံ။

အန္တာနန္တစတုက္က။ ။[ဤစတုက္ကဒ္ဒ အထူးမရှိပါ၊ သညီဝါဒဒ္ဒ ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အနက်ပေးပါ။]"ဣမေဟိ ခေါ်"စသော နိဂုံးဝါကျနှင့်"ယေ ဟိ ကေစိ" စသော မဟန္တဂဇ္ဇိတဝါကျတို့ကိုလည်း သညီဝါဒအတိုင်းအနက်ပေးပါ၊ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေကေစိ - နှ်သော၊ သမဏာဝါဗြာဟ္မဏာ ဝါ၊ပေ၊ အသညီ ပညပေန္တိ၊ သဗ္ဗေ, တေ– တို့သည်၊ အဌဟိ–ကုန်သော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထူဟိ- တို့ဖြင့်သာလျှင်သော်ရင်း၊ ဧတေသံ – ဤ ရှစ်ပါးသော အကြောင်း တို့တွင်၊ အညတရေနဝါ-ဖြင့်သော်ရင်း ၊ပေ၊ အသညီ ပညပေန္တိ၊ (အသညီ ပညတ္တိယာ–၏၊ ဝါ-ငှါ၊)ဣတော-ဤရှစ်ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ ဝါ–သော၊(အညံ–သော၊ ဧကကာရဏမ္ပိ–သည်လည်း၊) နတ္ထိ–တော့။

နေဝသညီ နာသညီဝါဒ

(အဌဝတ္ထု)

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧကေ(ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ-ကုန်သည်၊ နေဝသညီနာသညီဝါဒါ– သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်, သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ်ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ အဌဟိ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနံ–၌၊ အတ္တာနံ - ကို၊ နေဝသညီ

နာသညီံ– သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်, သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ်ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ–န်၏၊ ဘောန္တော - န်သော၊ တေ စ သမဏပြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ၊ ၊ပေ၊ပညပေန္တိ–န်သနည်း။

အမှာ။ ။[အောက်ပါ ပေယျာလကို သညီဝါဒအတိုင်း ဖေါ်၍ပေးပါ။]

ရူပီ, အရူပီ စတုက္က။ ။(၁)အတ္တာ-သည်၊ ရူပီ - သည်၊ ဟောတိ–၏၊ မရဏာ–မှ၊ ပရံ–၌၊ အရောဂေါ–မရှိ၊ နေဝသညီ နာသညီ – သညာရှိသည်လည်းမဟုတ် သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ နံ-ထိုအတ္တကို၊ ပညပေန္တိ– ကုန်၏၊ ပေ။ (၂) အရူပီ အတ္တာ ဟောတိ၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ နေဝသညီနာသညီတိနံ ပညပေန္တိ၊ပေ။ (၃) အတ္တာ-သည်၊ ရူပီစ-သည်ဖြင်း၊ အရူပီစ – သည်ဖြင်း၊ ဟောတိ၊ နေဝသညီနာသညီတိ နံ ပညပေန္တိ ၊ ပေ။ (၄) အတ္တာ–သည်၊ ရူပီ–သည်၊ နေဝဟောတိ–မဟုတ်၊ အရူပီ–သည်၊ နဟောတိ၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ နေဝသညီနာသညီတိ နံ ပညပေန္တိ၊ပေ။

အန္တာနန္တ စတုက္က။ ။(၁)အတ္တာ-သည်၊ အန္တဝါ-အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ နေဝသညီ နာသညီတိ နံ ပညပေန္တိ၊ပေ။ (၂) အတ္တာ- သည်၊ အနန္တဝါ– အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ နေဝသညီနာသညီတိ နံ ပညပေန္တိ၊ပေ။ (၃) အတ္တာ–သည်၊ အန္တဝါစ-သည်ဖြင်း၊ အနန္တဝါစ – သည်ဖြင်း၊ ဟောတိ၊ အရောဂေါပရံမရဏာ၊ နေဝသညီနာသညီတိ နံ ပညပေန္တိ၊ပေ။(၄)အတ္တာ-သည်၊ အန္တဝါ - သည်၊ နေဝ ဟော,တိ၊ အနန္တဝါ – သည်၊ နဟောတိ၊ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ၊ နေဝသညီနာသညီတိ နံ ပညပေန္တိ ၊ပေ။ [“ဣမေဟိ ခေါ”စသော ဝါကျမျှ်းတူပြီ။]

ဥစ္ဆေဒဝါဒ, သတ္တဝတ္ထု၊

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧကေ-နှ်သော၊(ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ- အတ္တာသည် သေလျှင် ပြတ်၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သတ္တဟိ-နှ်သော၊ ဝတ္ထူဟိ–တို့ဖြင့်၊ သတော – ထင်ရှားရှိသော၊ သတ္တဿ–သတ္တာ၏၊(အတ္တာ၏)၊ ဥစ္ဆေဒံ-ပြတ်ခြင်းကို၊ ဝိနာသံ–ပျက်စီးခြင်းကို၊ ဝိဘဝံ(ဝိဘာဝံ)- ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းခြင်းကို၊ ပညပေန္တိ – နှ်၏၊ (တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊) သန္တိ၊ [ဝိဘာဝံဟု ပါဠိတော် ရှိသင့်ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ ဤပုဒ်အဖွင့်၌ ရှုပါ။] ဘောန္တော – ကုန်သော၊ တေစ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ ကိမာဂမ္မ၊ပေ၊ပညပေန္တိ–နှ်သနည်း။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ကေစ္စော- အချို့သော၊ သမဏောဝါ–သမဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ – သည်သော်၎င်း၊ ဧဝံ ဝါဒီ–ဤသို့ ပြောဆိုကြောင်းဝါဒရှိသည်၊ ဧဝံဒိဋ္ဌိ-ဤသို့ အယူရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ကိံ – အဘယ်သို့ အယူဝါဒရှိသနည်း၊) ဘော – အချင်းတို့၊ [တရားကိုခေါ်သော ဓမ္မာလပနတည်း။] ယတော-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ အယံ အတ္တာ-ဤအတ္တသည်၊ ရူပီ-ရုပ်ရှိ၏၊ စာတုမဟာဘူတိကော-၄ ပါးသော မဟာဘုတ် အထည်ကိုယ်ရှိ၏၊ (၄ ပါးသော မဟာဘုတ် အတိုပြီး၏၊)မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ-မိဘတို့၏ သုက်သွေးကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်၏၊(ဝေတော–ထို့ကြောင့်)၊ ကာယဿ–ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ–ပြတ်ရ၏၊ ဝိနဿတိ - ပျက်စီးရ၏၊ မရဏာ - သေရာအခါမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ န ဟောတိ–မဖြစ်တော့၊ (မရှိတော့၊) တ္တောဝတာ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းအားဖြင့်၊ (ဤ လူ့ဘဝမှ စုတေခြင်းမျှဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ-သည်၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-အကြွင်းမဲ့ပြတ်သည်၊ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ အယူဝါဒရှိ၏၊ ဣတ္ထံ-ဤသို့၊ ဝါ–ဤအပြားအားဖြင့်၊ ဧကေ–အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သတော-သော၊ သတ္တဿ-၏၊ ဥစ္ဆေဒံ-ကို၊ ဝိနာသံ–ကို၊ ဝိဘာဝံ–ကို၊ ပညပေန္တိ-နှ၏။

တံ– ထိုသို့ အယူဝါဒရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏကို၊ အညော- အခြားသော သမဏဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ အာဟ–ပြောဆို၏၊(ကိံ - နည်း၊)ဘော–အမောင်၊ [ပဌမ ဥစ္ဆေဒဝါဒီကို ခေါ်သည်၊ ဓမ္မာလပနမဟုတ်။] တ္ဝံ – သည်၊ ယံ-အကြင်(လူ့ပြည်၌ဖြစ်သော)အတ္တကို၊ဝဒေသိ-ပြောဆို၏၊သော အတ္တာ-၌ လူ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ – ရှိသည်သာ၊ သော – ၌ လူ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ န ဝဒါမိ-မပြောလိုပါ၊ စ ခေါ–ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အယံအတ္တာ–၌ လူ့ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တသည်၊ တ္တောဝတာ – ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းအားဖြင့်၊ (လူ့ဘဝမှ စုတေခြင်းမျှဖြင့်၊) သမ္မာ - စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော - အကြွင်းမဲ့ပြတ်သည်၊ နော ဟောတိ- မဖြစ်သေး။

ဘော – အမောင်၊ အညော – လူ့ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တမှ တပါးသော၊ ဒိဗ္ဗော–နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရော-ကာမာဝစရဖြစ်သော၊ (၆ ထပ်သော ကာမာဝစရနတ်ပြည်၌ အကျုံးဝင်သော၊) ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခော-ကဗဠီကာရ အာဟာရဟူသော နတ်သုဓာကိုစားသော၊ အတ္တာ – အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ်-ရှိသေးသည်သာ၊ တ္ဝံ-သည်၊ တံ– ထို နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တကို၊ န ဇာနာသိ- မသိ၊ န ပဿသိ- မမြင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ တံ– ထို နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တကို၊ ဇာနာမိ-၏၊ ပဿာမိ-၏၊ ဘော– အမောင်၊ သော အတ္တာ–

ထိုနတ်ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တသည်၊ ကာယဿ-ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီး၏၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ နဟောတိ၊ ဘော-အမောင်၊ တွောဝတာ—ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောအကြောင်းအားဖြင့်၊ (နတ်ဘဝမှ စုတေခြင်းမျှဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ-ဤနတ်ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တသည်၊ သမ္မာ – စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော - သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ–ပြောဆို၏၊) ဧကင်္သ—သို့၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ ကေဝေါပညပေန္တိ-နှ၏။

တံ – ထိုသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသောသမဏကို၊ ဝါ– ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော – အခြားသောသမဏသည်၊ ဝါ– ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အာဟ-၏၊ (ကိံ-နည်း၊)ဘော-အမောင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ယံ–အကြင် နတ်ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တကို၊ ဝဒေသိ– ပြောဆို၏၊ သော အတ္တာ– ဤ နတ်ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ– ရှိပါပေသည်သာ၊ သော – ဤနတ်ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ နဝဒါမိ-မပြောလိုပါ၊ ဘော-အမောင်၊ စ ခေါ-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ-ဤ နတ်ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တသည်၊ တွောဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းအားဖြင့်၊ (နတ်ဘဝမှ စုတေခြင်းမျှဖြင့်၊) သမ္မာ-စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော–သည်၊ နော ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ ဘော–အမောင်၊ အညော – နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တမှ တပါးသော၊ ဒိဗ္ဗော – ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော၊ ရူပီ – ရုပ်ရှိသော၊ မနောမယော – ဈာန်စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီ–အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီး, အင်္ဂါငယ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ အဟီနိန္ဒြိယော-မယုတ်လျော့သော ဈာန်ရှိသော၊ အတ္တာ-သည်၊ အတ္ထိ ခေါ–ရှိသေးသည်သာ၊ တွံ-သည်၊ တံ– ထို ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တကို၊ နဇာနာသိ- မသိ၊ နပဿသိ– မမြင်၊ အဟံ- သည်၊ တံ– ထို ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တကို၊ ဇာနာမိ-၏၊ ပဿာမိ-၏။

ဘော–အမောင်၊ သော အတ္တာ–ထို ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သောအတ္တသည်၊ ယတော – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ကာယဿ – ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်၏၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီး၏၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ - ၌၊ နဟောတိ၊ ဘော – အမောင်၊ တွောဝတာ – ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောအကြောင်းအားဖြင့်၊ (ရူပဗြဟ္မာ့ဘဝမှ စုတေခြင်းမျှဖြင့်၊)အယံအတ္တာ-ဤ ရူပဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ဖြစ်သောအတ္တသည်၊ သမ္မာ-စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတ္ထံ-သို့၊ ဝါ–အားဖြင့်၊ ကေဝေါပညပေန္တိ-နှ၏။

တံ- ထိုသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော သမဏကို၊ ဝါ- ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော– အခြားသောသမဏသည်၊ ဝါ- ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ – ၏၊ (ကိံ– နည်း၊) ဘော-အမောင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ယံ-အကြင် ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တကို၊ ဝဒေသိ - ပြောဆို၏၊ သော အတ္တာ– ဤ ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော

အတ္တသည်၊ အတ္ထိခေါ-ရှိပါပေသည်သာ၊ သော-ဤ ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ နဝဒါမိ-မပြောလိုပါ၊ ဘော- အမောင်၊ စခေါ-ထိုသို့ပင်ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ-ဤ ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တသည်၊ တ္တောဝတာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောအကြောင်းအားဖြင့်၊ (ဤ ရူပဘဝမှစုတေခြင်းမျှဖြင့်၊)သမ္မာ-စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊နော ဟောတိ-သေး။

ဘော-အမောင်၊ အညော-ရူပဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော အတ္တမှ တပါးသော၊ သဗ္ဗသော - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (" သမတိက္ကမာ "စသည်၌စပ်၊) ဝါ-ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ ("ရူပသညာနံ"စသည်၌စပ်၊) ရူပသညာနံ-ရူပသညာတို့ကို၊ ဝါ-ရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာ, ကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို၊ သမတိက္ကမာ - လွန်မြောံခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ပဋိဃ သညာနံ-ပဋိဃသညာတို့၏၊ ဝါ - ပဉ္စဝတ္ထု ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့၏၊ အတ္ထင်္ဂမာ- ချုပ်မှုသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့် ရင်း၊ [အတ္ထ-ချုပ်မှုသို့၊ ဂမ-ရောက်ခြင်း။] ဝါ- ချုပ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ နာနတ္တ သညာနံ- အထူးထူးသောသဘောရှိသော အာရုံ၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို၊ ဝါ- အထူးထူးသော သဘောရှိသောသညာတို့ကို၊ အမနသိကာရာ-စိတ်၌ မပြုခြင်း ကြောင့်ရင်း၊ ဝါ- နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်ရင်း၊ အနန္တော အာကာသောတိ-

× × × × × × ×

သဗ္ဗသော။ ။သဗ္ဗာကာရေန၊ သဗ္ဗာသံဝါ အနဝသေသာနံတိ အတ္ထော၊ ဤပုဒ်ကို "ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ"၌လည်း လိုက်စေရသည်။ [ဤအဖွင့်များကို အဋ္ဌသာလိနီ ဈာန်ခဏ်းမှ ယူထားသည်ဟု မှတ်ပါ။]

ရူပသညာနံ။ ။ရူပသညာနန္တိ သညာသီသေန ဝုတ္တရူပါဝစရဈာနာနံစေဝ တဒါရမဏာနဉ္စ- "ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ"ဟူသော ဤပါဋ္ဌဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကို ဝင်စားခိုက်၌ ရူပါဝစရဈာန်တို့ကိုရင်း, ထိုဈာန်၏အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ် တို့ကိုရင်း လွန်မြောက်ပြီးဖြစ်သည်ဟု ပြသည်။

ပဋိဃသညာနံ။ ။စက္ခာဒီနံ ဝတ္ထူနံ ရူပါဒီနံ အာရမဏာနဉ္စ ပဋိဃာတေန သမုပ္ပန္နာ သညာ ပဋိဃသညာ၊ "စက္ခုစသော ပဉ္စဝတ္ထု, ရူပါရုံစသော ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှု ကြောင့်ဖြစ်သော သညာတို့" ဟူသည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၌ယှဉ်သော သညာတို့ တည်း၊ "အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝင်စားခိုက်၌ ပဉ္စဒ္ဓါရဝီထိ မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် ထို ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ်သညာများ ချုပ်နေကြသည်"ဟူလို။

နာနတ္တသညာနံ။ ။နာနတ္တေ ဂေါစရေ + ပဝတ္တာနံ + သညာနံ၊ နာနတ္တာနံဝါ သညာနံ၊ ဤအဖွင့်၌ "အထူးထူးသော သဘောရှိသောအာရုံ"ဟူသည် ရူပသညာကဲ့သို့ ကသိုဏ်းစသော အာရုံတမျိုးစီသာ မကသော, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်သညာကဲ့သို့ ရူပါရုံစသော အာရုံတမျိုးစီသာလည်း မကသော, ရူပသဒ္ဒစသော အမျိုးမျိုးသောအာရုံတည်း၊ "ထို အာရုံအမျိုးမျိုးရှိသော သညာ" ဟူသည် ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ်မှတပါး ၄၄ ပါးသော ကာမာ ဝစရကုသိုလ် အကုသိုလ် ကာမာဝစရကြိယာစိတ်တို့၌ ယှဉ်သော သညာများတည်း၊

အနန္တော အာကာသေဟူ၍၊ ဝါ– ကောင်းကင်ပညတ်သည် ဥပါဒ်ဘင်အားဖြင့် အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိဟူ၍၊ (ဘာဝေတွာ– မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-ပွားစေ၍၊) အာကာသာနဉ္စာယတနုပဂေါ – အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော၊ အတ္တာ-အတ္တသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏။

ဘော– အမောင်၊ တွံ-သည်၊ တံ – ထို အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တကို၊ နဇာနာသိ - မသိ၊ နပဿသိ – မမြင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ တံ – ထို အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တကို၊ ဇာနာမိ– သိ၏၊ ပဿာမိ-မြင်၏၊ ဘော– အမောင်၊ သော အတ္တာ-ထို အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တသည်၊ ယတော–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ကာယဿ-နာမ်ခန္ဓာအပေါင်း၏၊[ဤ၌ "ဥပါဒိန္နကခန္ဓာ"မရှိ၊ စိတ်-စေတသိက်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာအပေါင်းသာ ရှိသည်၊ နောက်နေံ အရူပဈာန်များ၌လည်း နည်းတူ။] ဘေဒါ- ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ – ပြတ်၏၊ ဝိနဿတိ- ပျက်စီး၏၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ နဟောတိ၊ ဘော– အမောင်၊ တွောဝတာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောအကြောင်းအားဖြင့်၊ အယံ အတ္တာ-ဤ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တသည်၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ-၏၊) ဣတ္ထံ–သို့၊ ဝါ–အားဖြင့်၊ ကေ၊ပေ၊ပညပေန္တိ။

တံ - ထိုသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော သမဏကို၊ ဝါ – ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော– အခြားသောသမဏသည်၊ ဝါ- ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ– ၏၊ (ကိံ– နည်း၊) ဘော-အမောင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ယံ– အကြင် အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တကို၊ ဝဒေသိ– ပြော၏၊ သော အတ္တာ – ဤ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ– ရှိပါပေသည်သာ၊ သော-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နဝဒါမိ-မပြောလိုပါ။ ဘော-အမောင်၊ စခေါ-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ – ဤ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သောအတ္တသည်၊ တွောဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောအကြောင်းအားဖြင့်၊ (အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံမှ စုတေရုံမျှဖြင့်၊) သမ္မာ – စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊ နော ဟောတိ - မဖြစ်သေး။

× × × × × × ×

တနည်း-"အထူးထူးသော သဘောရှိသောသညာများ"ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "အထူးထူးသော သဘော" ဟူသည် အာဝဇ္ဇန်း၏ အာရုံက် ဆင်ခြင်ခြင်းသဘော, သမ္ပဋိစ္ဆိန်း၏ အာရုံကို ခံယူခြင်းသဘော, သန္တီရဏ၏ အာရုံကိုစူးစမ်းခြင်းသဘော, ဝုဋ္ဌော၏ အာရုံကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘော, ဇောတို့၏ အာရုံ အရသာကိုခံစားခြင်းသဘော စသည်များတည်း၊ " အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထို သညာများကိုလည်း နှလုံးမသွင်းတော့" ဟူလို။

ဘော–အမောင်၊ အညော-အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ဓရဲသော အတ္တာမှတပါးသော၊ သဗ္ဗသော– အား‌ဖြင့်၊ ဝါ-ကြွင်းမဲ့ဉဿုံ, အလုံးစုံသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသောစျာန်, အားကာသာနဉ္စဟူသော တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို၊ သမတိက္ကမ္မ-လွန်မြေဝံ၍၊ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ-အနန္တံ ဝိညာဏံဟူ၍၊ ဝါ-ပဌမာရုပ္ပ ဝိညာဉ်သည် ဥပါဒ်ဘင်အား‌ဖြင့် အဆုံး‌အပိုင်း‌အခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ကို အာရုံပြုသည့်အတွက် အနန္တမည်၏ဟူ၍၊(ဘာဝေတွာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ–ပွားစေ၍၊) ဝိညာဏဉ္စာယတနုပဂေါ-ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော၊ အတ္တာ-အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ- ရှိသေး၏၊ ဘော-အမောင်၊ တွံ - သည်၊ တံ – ထို ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော 'အတ္တကို၊ နဇာနာသိ နု ပဿသိ၊ အဟံ-သည်၊ တံ–ထို ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောသော အတ္တကို၊ ဇာနာမိ-၏၊ ပဿာမိ–၏။

ဘော-အမောင်၊ သော အတ္တာ-ထို ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ကပ်ရောသော အတ္တံသည်၊ ယတော – အကြင် အကြောင်း‌ကြောင့်၊ ကာယဿ – နာမ်ခန္ဓာ အပေါင်း၏၊ ဘေဒါ- ကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ- ၏၊ ဝိနဿတိ- ၏၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ နု ဟောတိ၊ ဘော – အမောင်၊ တွောဝတာ – ဤမျှ အတိုင်း‌အရှည်ရှိသော အကြောင်း‌အား‌ဖြင့်၊(ဤဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံမှစုံတေရုံမျှဖြင့်၊)အယံ အတ္တာ-ဤ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ သမ္မာ– စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊ ဖ်ဟာတိ-၏၊ ဇ္ဈတိ- သို့၊ (အားဟ၊) ဇ္ဈတ္တံ- သို့၊ ဝါ–အား‌ဖြင့်၊ ဓေ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။

တံ- ထိုသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော သမဏကို၊ ဝါ- ပြောဟ္မဏကို၊ အညော– အခြားသော သမဏသည်၊ ဝါ- ပြောဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ– သို့၊ အာဟ- ၏၊ (ကိံ– နည်း၊) ဘော– အမောင်၊ တွံ - သည်၊ ယံ–အကြင် ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံသို့

× × × × × × ×

အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ ။ထွေ တာဝ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန အာကာသာနဉ္စံ (ဥပါဒ်ဘင်အား‌ဖြင့် အပိုင်း‌အခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော) +အာယတနံ (တည်ရာအာရုံသည်) အဿ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေနာတိ စျာနံပိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ အာရမဏမ္ပီ။ [ဓအောက်အောက် စျာန်ကိုဂုဏ်း, အောက်အောက် စျာန်၏ အာရုံကိုဂုဏ်း, လွန်မြောက်နိုင်မှု အထက်အထက် အရှုပစျာန်ကိုရသောကြောင့် စျာန်ကိုဂုဏ်း, စျာန်၏အာရုံကိုဂုဏ်း လွန်မြောက်ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြသည်၊ နောက်နောက်စျာန်များ၌ ၂ မျိုးလုံး လွန်မြောက်ပုံကိုလည်း နည်းတူသိပါ။]

ဝိညာဏဉ္စာယတနံ။ ။တဒေဝ ဝိညာဏဉ္စ (ဥပါဒ် ဘင်အား‌ဖြင့် အပိုင်း‌အခြားမရှိသော ထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်သည်ပင်) +အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဇ္ဈာယ သညာယ အာယတနန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ။

ကပ်ရောက်သောအတ္တကို၊ ဝဒေသိ-၏၊ သော အတ္တာ-၌ ဝိညာဏ်ဖြာယတန ဘုံသို့ ကင်ရောက်သော အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ်– ရှိပေသည်သာ၊ သော–၌ ဝိညာဏ်ဖြာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ–သို့၊ နဝဒါမိ-ပါ၊ ဘော-အမောင်၊ စ ခေါ်–လည်း၊ အယံ အတ္တာ-၌ဝိညာဏ်ဖြာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ တ္တော ဝတာ-အားဖြင့်၊(ဝိညာဏ်ဖြာယတနဘုံမှ စုတေရုံမျှဖြင့်၊)သမ္မာ-စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊ နော ဟောတိ- မဖြစ်သေး၊ ဘော-အမောင်၊ အညော - ဝိညာဏ်ဖြာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တမှ တပါးသော၊ သဗ္ဗသော–အားဖြင့်၊ ဝါ– သော၊ ဝိညာဏ်ဖြာယတနံ– ဝိညာဏ်ဖြာဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသော စျာန် , ဝိညာဏ်ဖြာ ဟူသော တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို၊ သမတိက္ကမ္မ–၍၊ နတ္ထိ ကိဉ္စိတိ – နတ္ထိကိဉ္စိဟူ၍၊ ဝါ-နည်းငယ် စိုးစဉ်း, ဘင်မျှ အကြွင်းမရှိတော့ဟူ၍၊ (ဘာဝေတွာ-၍၊) အာကိဉ္စညာယတနုပဓေါ်– အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော၊ အတ္တာ–သည်၊ အတ္ထိ ခေါ်–သာ။

ဘော-အမောင်၊ တွံ-သည်၊ တံ-ထို အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တကို၊ နဇာနာသိ နပဿသိ၊ အဟံ, တံ-ထို အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တကို၊ ဇာနာမိ ပဿာမိ၊ ဘော-အမောင်၊ သော အတ္တာ–ထို အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ ယတော-ကြောင့်၊ ကာယဿ – နာမ် ခန္ဓာအပေါင်း၏၊ ဘေဒါ – ကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ၊ မရဏာ ပရံ် နဟောတိ၊ ဘော–အမောင်၊ တ္တော ဝတာ-အားဖြင့်၊ (အာကိဉ္စညာယတနဘုံမှ စုတေရုံမျှဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ-၌ အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ သဗ္ဗာ သမုစ္ဆိန္နော ဟောတိ၊ ဣတိ – သို့၊ (အာဟ-၏၊) ဇာတ်-သို့၊ ဝါ–အားဖြင့်၊ ဧကံပေါပညပေန်။

တံ–ထိုသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော သမဏကို၊ ဝါ- ပြာဟ္မဏကို၊ အညော–အခြားသော သမဏသည်၊ ဝါ-ပြာဟ္မဏသည်၊ ဒေံ-သို့၊ အာဟ–၏၊ (ကိံ–နည်း၊) ဘော- အမောင်၊ တွံ- သည်၊ ယံ - အကြင် အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တကို၊ ဝဒေသိ-၏၊ သော အတ္တာ–၌ အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ်–သာ၊ သော-၌ အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ နဝဒါမိ၊ ဘော-အမောင်၊ စခေါ်– သော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ–၌ အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ တ္တော ဝတာ-အားဖြင့်၊ (အာကိဉ္စညာယတနဘုံမှ စုတေရုံမျှဖြင့်၊) သမ္မာ သမုစ္ဆိန္နော နော ဟောတိ၊ ဘော-အမောင်၊ အညော–အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တမှ တပါးသော၊ သဗ္ဗသော–အားဖြင့်၊ ဝါ- သော၊ အာကိဉ္စာယတနံ – အာကိဉ္စည ဟူသော တည်ရာအာရုံ

ရှိသော ဈာန်, အာကိဉ္စညဟူသော တည်ရာအားရုံဖြစ်သော နတ္ထိဘောပညတ်ကို၊ သမတိက္ကမ္မ-၍၊ သန္တမေတံ ပဏီတမေတန္တိ-သန္တမေတံ ပဏီတမေတံဟု၍၊ ဝါ-ဤတတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်သည် ဇြမ်သက်ပါပေစွ, ဤ တတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်သည် မွန်မြတ်ပါပေစွ ဟူ၍၊ (ဘာဝေတွာ- ၍၊ ဝါ- ၍၊) နေဝသညာ နာသညာယတနုပဓေါ-နေဝသညာ နာသညာ ယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော၊ အတ္တာသည်၊ အတ္ထိ ခေါ်-၏၊ ဘော-အမောင်၊ တွံ-သည်၊ တံ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တကို၊ န ဇာနာသိ နု ပဿသိ၊ တမဟံ ဇာနာမိ ပဿာမိ။

ဘော-အမောင်၊ သော အတ္တာ - ထို နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ ယတော-ကြောင့်၊ ကာယဿ-နာ့မ်ခန္ဓာအပေါင်း၏၊ ဘေဒါ-ကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနသ္သတိ၊ နဟောတိ ပရံ မရဏာ၊ ဘော-အမောင်၊ တ္တောဝတာ-အားဖြင့်၊ (နေဝသညာနာသညာယတနဘုံမှ စုတေခြင်းမျှဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ-၍ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်သော အတ္တသည်၊ သမ္မာ-စွာ၊ သမုစ္ဆိန္နော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-၏၊)ဣတ္ထံ-၍သို့၊ ဝါ-၍အပြားအားဖြင့်၊ ဧကေ-အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ သတော-ထင်ရှားရှိသော၊ သတ္တဿ-သတ္တာ၏၊ ဝါ-အတ္တ၏၊ ဥစ္ဆေဒံ-ပြတ်ခြင်းကို၊ ဝိနာသံ-ပျက်ခြင်းကို၊ ဝိဘာဝံ-ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းခြင်းကို၊ ပညပေန္တိ-ပညတ်ကြကုန်၏။

[နိဂုံးကို ပြတော်မူလို၍ "ဣမေဟိ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်၊] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ-ဒအတ္တသည် သေလျှင်ပြတ်၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) သတ္တဟိ-နှင့်သော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထု-ဟိ-ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ သတော သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘာဝံ ပညပေန္တိ။

[မဟန္တဂဠိတကို ပြတော်မူလို၍ "ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ယေကေစိ - အမှတ် မရှိ ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံအလုံးစုံကုန်သော၊ သမဏာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ-အတ္တသည် သေလျှင် ပြတ်၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊)သတော-သော၊ သတ္တဿ-၏၊ ဝါ-၏၊ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘာဝံ, ပညပေန္တိ-နှ်၏၊ သမ္မေ နှ်သော၊ တေ- ထို သမဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝါ- ထို ဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သတ္တဟိ- ၇ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထု။ဟိ-၍ အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ ဧတေသံ-၍ ၇ ပါးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေနဝါ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအကြောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊(ဥဿဒဝါဒါဟုတ္တာ

သတော် သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘာဝံ ပညပေန္တိ၊ ဥစ္ဆေဒပညတ္တိယာ-(ဥစ္ဆေဒ ပညတ်ခြင်း၏၊ ဝါ- ဌါ၊) ဣတော - ဤ ၇ ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ- အပ၌၊ ဝါ-အပဖြစ်သော၊ (အညံ-အခြားသော၊ ကေကာရဏာမွိ-တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ-မရှိတော့။

ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ
(ပဉ္စဝတ္ထု၊)

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေ-နှ်သော၊ (ယေ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ-ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိကြကုန်သည်၊(ဤဇာတ်ဖြင့် ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘောဌ ဒုက္ခခပ်သိမ်း, အေးငြိမ်းခြင်းကို ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိကြကုန်သည်၊) (ဟုတ္တာ-၍၊)ပဉ္စဟိ-၅ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ- တို့ဖြင့်၊ သတော - ထင်ရှားရှိသော၊ သတ္တဿ-သတ္တ၏၊ ဝါ- အတ္တ၏၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ - လွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို၊ (လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘောဌ ဒုက္ခခပ်သိမ်း, အေးငြိမ်းခြင်းကို၊) ပညပေန္တိ-ပညတ်ကြကုန်၏၊(တေသမဏဗြဟ္မဏာ-တို့သည်၊)သန္တိ-ထင်ရှားရှိကြကုန်၏၊ ဘာန္တော-နှ်သော၊ တေစ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ ကိ အာဂမ္မ၊ပေါပညပေန္တိ-နှ်သနည်း။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဣဓ-ဤလောကဌ်၊ ကေစ္စော-အချို့သော၊ သမဏောဝါ-သမဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ဧဝံ ဝါဒီ - ဤသို့ ပြောဆိုကြောင်း ဝါဒရှိသည်၊ ဧဝံဒိဋ္ဌိ - ဤသို့ အယူရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ (ကိ ံ - အဘယ်သို့ အယူဝါဒ ရှိသနည်း၊) ဘော - အချင်းတို့၊ ယတော-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အယံ အတ္တာ-ဤအတ္တသည်၊ ပဉ္စဟိ-၅ ပါးကုန်သော၊ ကာမဂုဏေဟိ-ကာမဂုဏ်တို့နှင့်၊ (“သမင်္ဂီဘူတော”ဌ်စပ်) ဝါ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ သမပ္ပိတော- ကောင်းစွာ ရောက်အပ်သည်၊ သမင်္ဂီဘူတော-ကောင်းစွာ ပြည့်စုံခြင်းရှိသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊)ပရိစာရေတိ-စက္ခုစသောဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို၌၌ လှည့်လည်စေ၏၊(တနည်း)ပရိစာရေတိ-မွေ့လျော် ပျော်ပါး၏၊ ဘော- အမောင်၊ တ္တောဝတာ-၌မျှအတိုင်းအရှည် ရှိသော အကြောင်းအားဖြင့်၊(ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို စိတ်တိုင်းကျ ခံစားနိုင်ခြင်း အားဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ-သည်၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ-လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘောဌ ဒုက္ခခပ်သိမ်းအေးငြိမ်းခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ-၌သို့ အယူဝါဒရှိ၏၊ ဇာတိံ - ၌သို့၊ ဝါ- ၌အပြားအားဖြင့်၊ ဧကေ-အချို့သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ သတော သတ္တဿ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပညပေန္တိ။

တံ–ထိုအယူ၀ါဒရှိသော သမဏကို၊ ၀ါ–ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော–အခြားသော သမဏသည်၊ ၀ါ-ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧ၀ံ-သို့၊ အာဟ- ၏၊ (ကိံ – နည်း၊) ဘော-အမောင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ယံ–အကြင် ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို စိတ်တိုင်းကျ ခံစားနိုင်သော အတ္တကို၊ ၀ဒေသိ – ပြောဆို၏၊ သော အတ္တာ- ၌ အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ – ရှိပေသည်သာ၊ သော- ၌ အတ္တသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ–၌သို့၊ န ၀ဒါမိ–မပြောလိုပါ၊ ဘော-အမောင်၊ စ ခေါ– ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ – ၌အတ္တသည်၊ ဝေါဝတာ - အားဖြင့်၊ (ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို စိတ်တိုင်းကျ ခံစားနိုင်ရုံမျှဖြင့်၊) ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ– လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းသို့၊ ပတ္တော – ရောက်သည်၊ နော ဟောတိ–မဖြစ်သေး။

တံ–ထိုသို့ မဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဘော–အမောင်၊ ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ ကာမာ– လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အနိစ္စာ- မမြဲကုန်၊ ဒုက္ခာ – ဆင်းရဲကုန်၏၊ ၀ါ- ဆင်းရဲစေတတ်ကုန်၏၊ ၀ိပရိဏာမ ဓမ္မာ – ဇရာမရဏာအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏၊ တေသံ–ထို လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၏၊ ၀ိပရိဏာမညထာဘာ၀ါ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းဟူသော တမျိုးတဖုံ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သောကပရိဒေ၀ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ-၀မ်းနဲရခြင်း, ငိုကြွေးရခြင်း, ကိုယ်ဆင်းရဲရခြင်း, စိတ်ဆင်းရဲရခြင်း, ပြင်းစွာ ပင်ပန်းရခြင်းတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ – ဖြစ်ကုန်၏၊ (တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊) အယံအတ္တာ-သည်၊ ဝေါဝတာ-အားဖြင့်၊(ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို စိတ်တိုင်းကျ ခံစားနိုင်ရုံမျှဖြင့်၊) ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ -သို့၊ ပတ္တော - သည်၊ နော ဟောတိ–မဖြစ်သေး။)

ဘော– အမောင်၊ ယတော- အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အယံ အတ္တာ– သည်၊ ကာမေဟိ – ဝတ္ထုကိလေသာ , ၂ ဖြာသော ကာမတို့မှ၊ ၀ိ၀စ္စေ၀ – ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ – အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ –

× × × × × ×

ကာမေဟိ။ ။“ဇာမိနာ ပန ပဒေန၊ပေါ၀တ္ထုကာမာ ၀ုတ္တာ၊ပေါကိလေသကာမာ ၀ုတ္တာ၊ တေ သဗ္ဗေပိ သင်္ဂဟိတာ ဇာစ္ဖေ၀ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမ ၂ မျိုးလုံးကို ယူရသည်၊ ၌သို့ ကာမ ၂ မျိုးလုံးကို ယူသောအခါ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ အရ၌ ကာမစ္ဆန္ဒနိ၀ရဏမှကြွင်းသော နိ၀ရဏအကုသိုလ်ကိုယူပါ။ [၌သာဓကပါဠိတို့၏နိဿယကို အင္ဂသာလိနီ, ပါရာဇိကဏ်နိဿယတို့၌ ရှုပါ။]

(တနည်း) ကာမစ္ဆန္ဒနိ၀ရဏသည် ကာမနာမည်ဖြင့် ရှေ၌လည်းပါ,နိ၀ရဏနာမည်ဖြင့် နောက်၌လည်း ပါသည်– ဟု မှတ်ပါ။ [သောစ (ထို ကိလေသကာမကိုလည်း) အကုသလပရိယာပန္နောပိ သမာနော ၊ပေ၊ ဝိသုံ ၀ုတ္တော၊ ကိလေသကာမတ္တာ ၀ါ ပုရိမပဒေ ၀ုတ္တော၊ အကုသလပရိယာပန္နတ္တာ ဒုတိယပဒေ။

နိဝရဏတရားတို့မှ၊ ဝိဝိစ္စ (၉၀)–ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ သ ဝိတက္ကံ-ဝိတက်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သ ဝိစာရံ-ဝိစာရနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဝိဝေကဇ-နိဝရဏတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ– နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်သော စျာနသမ္မယုတ် တရားအစုဥဖြစ်သော၊ ဝါ-နိဝရဏတို့သည် ကင်းဆိတ်စေအပ်သော စျာနသမ္မယုတ် တရားအစုဥဖြစ်သော၊ ပီတိသုခံ–ဖရဏာပီတိ,

× × × × × × ×

(တနည်း)“ ဧဝံ ဟိ သတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိ ဝတ္ထုကာမေဟိပိ ဝိဝိစ္စေဝါတိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ”ကိုထောံ၍ဌင်း, “ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိတိ ကိလေသကာမေဟိ၊ဧပေ၊အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ”ကိုထောံ၍ဌင်း ကာမေဟိအရ ဝတ္ထုကာမကိုယူ၍ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိအရ ကိလေသာကာမဟူသော အကုသိုလ်ကိုယူပါ၊ နိဿယဥ်ကား ပဌမတနည်းသာ ပေးထားပါသည်။]

အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ။“ကိလေသကာမေဟိ , သမ္ဘာကုသလေဟိဝါ” ဟုဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်အရ ကိလေသကာမသည် ကာမေဟိအရဥ်လည်း ပါဝင်, အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိအရဥ်လည်း ပါဝင်၏ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့်ပင် သဒ္ဒတ္ထ (နိဿယအနက်) မဟုတ်သော ဝိဘာဝနတ္ထကိုပြရာ၌ “သေ တာဝ နယော ကာမေဟိတိ ဇ္ဈေ ဝုတ္တကာမေသု (ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော ကာမ ၂ မျိုးတို့တွင်) ဝတ္ထုကာမပက္ခေ ”ဟုဌင်း, “ကိလေသကာမပက္ခေ ပန ” ဟုဌင်း ၂ မျိုးခွဲ၍ပြသည်၊ အကုသလေဟိအရလည်း “အညေသမ္မိ စ ဓမ္မာနံ အကုသလဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ ၊ပေ၊ နိဝရဏာနေဝ ဝုတ္တာနိ ”နှင့်အညီ နိဝရဏအကုသိုလ်ကိုသာယူရသည်၊ မှန်၏- စျာန်အင်္ဂါတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မဟုတ်သောအဝိဇ္ဇာနိဝရဏ, သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိစသော အကုသိုလ်တို့သည် ထိုအခါ၌ မကင်းနိုင်ပါ။

ဝိဝိစ္စေဝ။ ။“ဝိဝိစ္စိတ္ထာ ဝိနာ ဟုတ္ထာ” အဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးသည်၊ ဧဝသဒ္ဒါသည် ကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်မှု၏ သေချာသော နိယမအနက်ကို ဟော၏၊ မြန်မာလို “ သာလျှင် ” ဟု ပေးကြသည်၊ ဥတ္တရပဒေပိ ပန ယထာ ၊ပေ၊ အာနေတ္ထာ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ အာနေတမ္ပေါ ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထိုဧဝကို နောက် ဝိဝိစ္စပုဒ်သို့လည်း ဆောင်ယူ၍ အနက်ပေးရသည်။

ဝိဝေကဇံ။ ။ဝိဝိတ္တိ ဝိဝေကော (ကင်းဆိတ်ခြင်း)၊ နိဝရဏဝိဂမောတိ အတ္ထော၊ ဝိဝိတ္တော – နိဝရဏတို့မှ ကင်းဆိတ်၏၊ (သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန)၊ ဝါ – နိဝရဏတို့သည် ကင်းဆိတ်စေအပ်၏၊ (ဟေတု ကမ္မသာဓန)၊ ဇာတိဝါ ဝိဝေကော၊ စျာနသမ္မယုတ္တဓမ္မရာသိတိ အတ္ထော၊ တဿာ ဝိဝေကော (ထို ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်)၊ တသ္မိံဝါ ဝိဝေကေ (ထို ကင်းဆိတ်သော= ကင်းဆိတ်စေအပ်သော စျာနသမ္မယုတ်တရားအစုဥ) + ဇာတံတိ ဝိဝေကဇံ။

သဒ္ဒရတ္ထဒီပကာ။ ။ဝိဝေကသဒ္ဒသ ဘာဝသာဓနတံ သန္ဓာယဟ တဿာ ဝိဝေကာတိ၊ ဝိဝေကသဒ္ဒသ ကတ္တုသာဓနတံ (သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း) ကမ္မသာဓနတံဝါ (ဟေတုကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဌင်း) သန္ဓာယဟ – တသ္မိံဝါ ဝိဝေကေတိ၊ ဝိဝိတ္တောတိ ဟိ ဇာမိနာ နိဝရဏေဟိ ဝိနာဘူတော (ကင်းဆိတ်သော) တေဟိ ဝိဝေစိတောတိ စ (ဟေတုကမ္မ) သာဓနဒွယမ်ပိ သင်္ဂဟိတမေဝါတိ။

စေတသိကသုခရှိသော၊ (တနည်း) ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ-နိဝရဏတို့၏ကင်းခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော၊ ဝါ-နိဝရဏတို့မှကင်းသော ဈာနသမ္ပယုတ် တရားအစု၌ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော၊ ဝါ – နိဝရဏတို့သည် ကင်းစေအပ်သော ဈာနသမ္ပယုတ် တရားအစု၌ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော၊ ပဌမံ– ရှေးဥုးစွာဖြစ်သော၊ ဝါ-ရှေးဥုးစွာရအပ်သော၊ ဝါ– ရှေးဥုးစွာ ဝင်စားအပ်သော၊ ဈာနံ–ဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ရောက်၍၊ (တနည်း)ဈာနံ–ဈာန်ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ ဘော-အမောင်၊ ဧတ္တာဝတာ- အားဖြင့်၊ (ပဌမဈာန်ကို ရခြင်းအားဖြင့်၊)(အယံ အတ္တာ–သည်၊ ပရမဒိဌမေမ္မနိဗ္ဗာနံ- သို့၊ ပတ္တော–သည်၊ ဟောတိ– ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာဟ–၏၊) ဣတ္ထံ– ဤသို့၊ ဝါ–အားဖြင့်၊ ဧကေ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။

တံ–ထိုသို့ ပြောသောသမဏကို၊ ဝါ- ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော-အခြားသော သမဏသည်၊ ဝါ–ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-၏၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘော–အမောင်၊ တွံ- သည်၊ ယံ – အကြင် ပဌမဈာန်သို့ ရောက်၍နေသောအတ္တကို၊ ဝဒေသိ-၏၊ ဧသောအတ္တာ - ဤ ပဌမဈာန်သို့ ရောက်၍နေသောအတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ-သာ၊ ဧသော–ဤ ပဌမဈာန်သို့ ရောံ၍နေသောအတ္တသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ - သို့၊ နဝဒါမိ - ပါ၊ ဘော- အမောင်၊ စခေါ - သော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ – ဤ ပဌမဈာန်သို့ ရောက်၍နေသော အတ္တသည်၊ ဧတ္တာဝတာ- မျှဖြင့်၊

× × × × × × ×

ပီတိသုခံ။ ။အပ္ပနာသမာဓိဿ မူလံ ဟုတ္ဘာ ဝခုမာနာ သမာဓိသမ္ပယောဂံ ဂတာ ဖရဏာပီတိ၊ အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ ပီတိတိ၊ ဈာန်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ယှဉ်သော သုခသည် ကာယိကသုခမဖြစ်နိုင်, စေတသိကသုခသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ အယဉ္စ ပီတိ ဣဒဉ္စ သုခံ အဿ ဈာနဿ, အသ္မိံ ဝါ ဈာနေ အတ္ထိတိ ဣဒံ ဈာနံ ပီတိသုခန္တိ ဝုစ္စတိ။

တနည်း။ ။....ပေ၊ ဝိဝေကဇံ + ပီတိသုခံ အဿ ဈာနဿ , အသ္မိံ ဝါ ဈာနေ အတ္ထိတိ ဧဝမ္ပိ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ၊ ဤနည်း၌ "ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ" ဟု တပုဒ်တည်း ဆိုလို၏၊ ဇ၌ ပဌမာဝိဘတ်မကြေသောကြောင့် အလုတ္တဗဟုဗ္ဗိဟိဟု မှတ်ပါ။

ပဌမံ။ ။ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ပဌမံ၊ ပဌမံ ဥပ္ပန္နံတိ ပဌမံ၊ ပဌမံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံတိပိ ပဌမံ၊ ဤသို့ ၃ နည်းဖွင့်သည်၊ ဈာနံအရ၌ကား ကသိုဏ်းစသောအာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုတတ်သော ရူပါဝစရဈာန်တည်း။

ဥပသမ္ပဇ္ဇ။ ။ဥပဂန္ဒာ , ပါပုဏိတ္ဘာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ (ဥပအတွက် ဈာန်အနီးအပါးသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ပါပုဏိတ္ဘာ" ဟု ဥဇုကတ္ထကိုဖွင့်သည်၊ "ဥပသမ္ပဇ္ဇ– ရောက်၍"ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဥပအတွက်+သံအတွက် အနက်သီးခြားမရှိပါ"ဟူလို၊) ဥပသမ္ပါဒယိတ္ဘာ, နိပ္ပါဒေတ္ဘာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ("ပြည့်စုံစေ၍"ဟု အနက်ပေးမည်စိုးသောကြောင့် "နိပ္ပါဒေတ္ဘာ"ဟု ဥဇုကတ္ထကိုဖွင့်သည်၊ "ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ပြီးစေ၍ (ပြီးစီးစေ၍)"ဟု အနက်ပေးပါ–ဟူလို။)

(ပဌမစျာန်ကို ရခြင်းမျှဖြင့်၊) ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ - သို့၊ ပတ္တော - ရောက်သည်၊ နော ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ တံ– ထိုသို့ ပဌမစျာန်ကို ရခြင်းမျှဖြင့် ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေးခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ (ဟိ - အကြောင်ကြောင့်၊) တတ္ထ – ထို ပဌမစျာန်၌၊ ယဒေဝ ဝိတက္ကိတံ– အကြောင် ကြံစည်ခြင်းသဘောသည်ရင်း၊ ဝါ–အကြောင် ဝိတက်သည်ရင်း၊ ယဒေဝ ဝိစာရိတံ-အကြောင် သုံးသပ်ခြင်းသဘောသည်ရင်း၊ ဝါ-အကြောင် ဝိစာရသည်ရင်း၊ (အတ္ထိ-၏၊) တေန–ဤဝိတက် ဝိစာရကြောင့်၊ တေံ-ဤပဌမစျာန်ကို၊ သြဠာရိကံ - ကြမ်းတန်း၏ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ - ဆိုအပ်၏၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ အယံ အတ္ထော ထွော၀တာ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပတ္တော နော ဟောတိ။)

ဘော–အမောင်၊ ယတော-ကြောင့်၊ အယံ အတ္ထော-သည်၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ-ဝိတက် ဝိစာရတို့၏၊ ဝူပသမာ-ပယ်ခွါလွှန်မြောက်, ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ – မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော၊ သမ္ပသာဒနံ – ကြည်လင်စေတတ်သော၊ စေတသော – စိတ်၏၊ ဧကောဒိဘာဝံ – မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော သမာဓိကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ ဝါ– ဝိတက် ဝိစာရ အဖော်မပါသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမာဓိကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ (တနည်း) ဧကောဒိဘာဝံ- မြတ်လည်းမြတ်,

× × × × × × ×

အဇ္ဈတ္တံ ။ ။ဤဓ နိယကဇ္ဈတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ပေါတသ္မာ အတ္တာနိ+ဇာတံ အတ္တာနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တိတံ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

သမ္ပသာဒနံ။ ။သမ္ပသာဒနံ ဝုစ္စတိ သဒ္ဓါ– သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ကြည်လင်စေတတ်သော သဒ္ဓါကို “ သမ္ပသာဒန ”ဟု ဆိုအပ်၏၊ သမ္ပသာဒနယောဂတော ဈာနမ်ပိ သမ္ပသာဒနံ-သမ္ပသာဒနမည်သော သဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့် ဈာန်လည်း “သမ္ပသာဒန” မည်၏။ [အနက်ပေးသောအခါ သဒ္ဓါရအောင်သာ ပေးပါ၊ ဈာန်ကိုကား ဂုဏ်ပစာရအားဖြင့် သမ္ပသာဒန ခေါ်ရပါသည်–ဟူလို။]

တနည်း ။ ။ယသ္မာ ဝါ တံ ဈာနံ သမ္ပသာဒနသမန္နာဂတတ္တာ ဝိတက္ကဝိစာရက္ခောဘ ဝူပသမနေနစ စေတော သမ္ပသာဒယတိ၊ တသ္မာပိ သမ္ပသာဒနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဇ္ဈမသ္မိံစ အတ္ထဝိကပ္ပေ သမ္ပသာဒနံ စေတသောတိ ဧဝံ ပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဤဒုတိယနည်း၌ စေတသောပုဒ်ကို သမ္ပသာဒနံနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးရ၏၊ ရှေနည်း၌ကား စေတသောကို ဧကောဒိဘာဝံနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးရသည်။]

ဧကောဒိဘာဝံ။ ။“က+ဥဒ်”ဟု ခွဲ၍“ကော+ဥဒေတိတိ ဧကောဒိ ”ဟု ပြု၊ အလွေါသေဋ္ဌော ဟုတ္တာ ဥဒေတိတိ အတ္ထော၊ ဤနည်း၌ ကေသဒ္ဓါသည် သေဋ္ဌအနက် ဟော၊ ကော အသဟာယော ဟုတ္တာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဤနည်း၌ ကေသဒ္ဓါသည် အသဟဇာယ အနက်ဟော၊ အထဝါ - သမ္မယုတ္တဓမ္မေ ဥဒါယတီတိ ဥဒိ , ဥဋ္ဌာပေတီတိ ,အတ္ထော၊ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ကော စ+သော+ဥဒိစာတိ ဧကောဒိ၊ ဤသို့ ဧကောဒိအတ္ထက် ၃ နက်ဖွင့်ထားသည်၊ ဤတိ ဤမံ ကောဒိ်+ဘာဝေတိ ဝမ္ဗေတိတိ ဤဒံ ဒုတိယဈာနံ ဧကောဒိဘာဝံ။

သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်း တက်ကြွစေတတ်သော သမာဓိကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ (တနည်း) စေတသော–စိတ်ကို၊ သမ္မသာဒနံ-ကြည်လင်စေတတ်သော၊ ကောဒ်ဘာ၀ံ– သော၊ ၀ါ- သော၊ (တနည်း) ကောဒ်ဘာ၀ံ – သော၊ [ရှေ့အတိုင်း ၃ နက်ပေးပါ။] အဝိတက္ကံ–ဝိတက်လည်းမရှိသော၊ အဝိစာရံ-ဝိစာရလည်းမရှိသော၊ သမာဓိံ-ပဌမဈာန်သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ၀ါ-သမ္မယုတ္တသမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဒိတိယံ – ဖရဏာဒီတိ , စေတသိကသုခရှိသော၊ ဒုတိယံ– ၂ ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော၊ ၀ါ– ၂ ကြိမ်မြောက် ရအပ်သော၊ ၀ါ– ၂ ကြိမ်မြောက်၀င်စားအပ်သော၊ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ ဘော-အမောင်၊ တ္တော၀တာ – မျှဖြင့်၊ (ဒုတိယဈာန်ကို ရခြင်းအားဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ– သည်၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ- သို့၊ ပတ္တော–သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ– သို့၊ (အာဟ-၏၊) ဣတ္ထံ- သို့၊ ၀ါ-ဤအပြားအားဖြင့်၊ ကော၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။

တံ-ထိုသို့ပြောသော သမဏကို၊ ၀ါ- ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော- အခြားသော သမဏသည်၊ ၀ါ-ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧ၀ံ–သို့၊ အာဟ-၏၊(ကိ –နည်း၊) ဘော-အမောင်၊ တ္ဝံ- သည်၊ ယံ - အကြင် ဒုတိယဈာန်သို့ရောက်နေသော အတ္တကို၊ ၀ဒေသိ–၏၊ သော အတ္တာ– ဤ ဒုတိယဈာန်သို့ရောက်နေသော အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ– သာ၊ သော – ဤ ဒုတိယဈာန်သို့ရောက်နေသော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ, န ၀ဒါမိ–ပါ၊ ဘော-အမောင်၊ စ ခေါ–သော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ – သည်၊ တ္တော၀တာ – မျှဖြင့်၊ (ဒုတိယဈာန်ကို ရခြင်းမျှဖြင့်၊) ပရမ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ-သို့၊ ပတ္တော-သည်၊ နော ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ တံ-ထိုသို့ ဒုတိယဈာန်ကို ရခြင်းမျှဖြင့် ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေးခြင်းသည်၊ ကိဿ ဟေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ (ဟိ– အကြင်ကြောင့်၊) တတ္ထ–ထို ဒုတိယဈာန်၌၊ ဧတေသော - စိတ်၏၊ ဥပ္ပိလာ၀ိတတ္တံ – ဗူးတောင်းအသွင်, ပေါ်လွင်တက်ကြွသည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ယဒေ၀ ဝိတိဂတံ–အကြင် ဝိတိသည်၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) တေန- ဤ ဝိတိကြောင့်၊ တံ – ဤ ဒုတိယဈာန်ကို၊ သြဠာရိကံ–ကြမ်းတန်း၏ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဆိုအပ်၏၊(တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အယံ အတ္တာ တ္တော၀တာ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပတ္တော နော ဟောတိ။)

ဘော– အမောင်၊ ယတော- ကြောင့်၊ အယံ အတ္တာ – ဤ ဒုတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေသော အတ္တသည်၊ ဝိတိယာ – ဝိတိကို၊ ဝိရာဂါ၀ိစ – စက်ဆုပ်ခြင်း ကြောင့်၎င်း၊ (ဝိတိယာ- ဝိတိ၏၊ ဂုပသမာစ– ပယ်ခွါလွန်မြောက်, ငြိမ်းပျောံ

× × × × × × ×

သမာဓိံ ။ ။ ပဌမဈာနသမာဓိတော, သမ္မယုတ္တသမာဓိတော ၀ါ+ ဇာတံတိ အတ္ထော။ [သမာဓိအရ ပဌမဈာန်၌ရှိသော သမာဓိကိုဂုဏ်း, (ဒုတိယဈာန်နှင့် သမ္မယုတ်ဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်၌ရှိသော) သမာဓိကိုဂုဏ်း ၂ မျိုးပြသည်။]

ခြင်းကြောင့်ရင်း၊)(တနည်း)ဗီဘိယာ–ကို၊ ဝိရာဂါစ-လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ-ဝိတက်ဝိစာရတို့၏၊ ဂူပသမာစ - ပယ်ခွါလွန်မြောက်, ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဥပေက္ခကော – အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သည်၊ (ဟုတ္ဟာ)စ- ဖြစ်၍လည်း၊ ဝိဟရတိ - နေနိုင်၏၊ သတောစ-သုခပီတိ, မကပ်ငြိအောင်, သတိမပြတ်, အောက်မေ့တတ်သည်ရင်း၊ သမ္ပဇာနောစ – သုခပီတိ, မကပ်ငြိအောင်,ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သည်ရင်း၊(ဟောတိ-၏၊) သုခဉ္စ–စေတသိက သုခကိုလည်း၊ ဝါ-ကာယိကသုခ စေတသိကသုခကိုလည်း၊ ကာယေန–နာမကာယဖြင့်၊ ပဋိသံဝေဒေတိ–ခံစား၏။

× × × × × × ×

ဗီတိယာ စ ဝိရာဂါ ။ ။ ဝိရာဂေါ နာမ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဗီတိယာ ဇီဂုစ္ဆနံဝါ သမတိတ္တမော ဝါ၊ ဥဘိနွံ ပန အန္တရာ စသဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော၊ သော ဂူပသမံဝါ သမ္ပိဏ္ဍေတိ ဝိတက္ကဝိစာရဂူပသမံဝါ၊ တတ္ထ ယဒါ ဂူပသမမေဝ သမ္ပိဏ္ဍေတိ၊ တဒါ ဗီတိယာစ ဝိရာဂါ,ကိဉ္စဘိယျော ဂူပသမာစာတိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဇုမိဿာ စ ယောဇနာယ ဝိရာဂေါ ဇိဂုစ္ဆနတ္ထော ဟောတိ၊ပေ၊ဇုမိဿာစ ယောဇနာယ ဝိရာဂေါ သမတိတ္တမနတ္ထော ဟောတိ၊ တသ္မာ ဗီတိယာစ သမတိတ္တမာ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ စ ဂူပသမာတိ အယမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ ။ ။ တာယ ဝိသဒါယ ဝိပုလာယ ထာမဂတာယ သမန္နာဂတတ္တာ တတိယဇ္ဈာနသမဂီ ဥပေက္ခကောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဤသို့ သမန္နာဂတတ္တာနှင့် ဖွင့်သောကြောင့် အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ဟု ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ရေးခဲ့သော်လည်း "ဥပေက္ခတီတိ ဥပေက္ခကော"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြုမှ အာဘော်ကျမည်။ [ဥပ+ဇုက္ခ+ဏ္ဍု ပစ္စည်း၊ ဤဥပေက္ခာ၏တရားကိုယ်မှာ ဝေဒနာမဟုတ်, တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်။]

သတော စ သမ္ပဇာနော။ ။သရတီတိ သတော၊ (သရ+တပစ္စည်း) ၊သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနော၊ (သံ+ ပ+ ဉာဓာတ်+ နာပစ္စည်း+ အပစ္စည်း) ၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌ ကတ္တုသာဓနကို တိုက်ရိုက်ပြသည်။ ["သမ္ပဇာနန္တ"ဟု ရှိရာ၌ ကိယာဒိ နာပစ္စည်းနောင် အန္တပစ္စည်း သက်ရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ကိယာဒိနာပစ္စည်းနောင် အပစ္စည်း ဟု မှတ်ပါ။] ဇုတိ ပုဂ္ဂလေန သတိစ သမ္ပဇညဉ္စ ဝုတ္တံ ၊ ပေ ၊ တတိယဇ္ဈာနသုခံ ပီတိတော အပနီတမ္ပိ သတိသမ္ပဇညာရက္ခေန အရက္ခိယမာနံ ပုနဒေဝ ပီတိံ ဥပဂစ္ဆေယျ ၊ ပေ ၊ သတိသမ္ပဇညာနုဘာဝေန ပနေတ္ထ သုခေ အသာရဇ္ဇနာ ဟောတိ။

မှတ်ချက် ။ ။ "ဥပေက္ခကော (ဟုတ္ဟာ)စ သတော(ဟုတ္ဟာ)စ သမ္ပဇာနော (ဟုတ္ဟာ)စ ဝိဟရတိ"ဟု ရှေးက အနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ "ဥပေက္ခကောစ ဝိဟရတီတိ"ဟုရင်း, " သတောစ သမ္ပဇာနောတိ" ဟုရင်း သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗခွဲ၍ တည်ပြီးလျှင် အနက်ကိုလည်း ဝိဟရတိသို့ ပြန်၍ လှည့်ဘို့ရန် မဖွင့်သောကြောင့် ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိနှင့် သတော စ သမ္ပဇာနောကို ၂ ဝါကျ ခွဲလိုက်ပါသည်။

သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ။ ။ဧဝံသန္တေပိ ယသ္မာ နာမကာယေန သမ္ပယုတ္တံ သုခံ၊ [ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ကာယေန" အရ နာမကာယ (သုခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်–စေတသိက် အပေါင်း"ဟု သိသာ၏၊ သုခအရလည်း စိတ်၌ယှဉ်သော

ယံ (ဈာနံ) – အကြင် တတိယဈာန်ကြောင့်၊ တံ (တတိယဇျာန သမဂီ ပုဂ္ဂလံ)-ထိုတတိယဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အရိယာ-ဘုရားပစ္စေကာ, အရိယာ အပေါင်း, သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အာစိက္ခန္တိ – ပြောဆိုညွှန်ပြ, ချီးမွမ်းတော်မူကြကုန်၏၊(ကိံ–အဘယ်သို့၊ အာစိက္ခန္တိ–နသနည်း၊ အယံ-ဤ တတိယဇျာနသမဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဥပေက္ခကော– သုခမြားမြောက်, ထိပ်ဆုံး ရောက်သည့်, တတိယဈာန် သုခကိုသော်မှ,မငြိမကပ်, လစ်လျူရှုတတ်ပါပေစွ၊ သတိမာ–တဖန် ပီတိ, မဖြစ်ဘိအောင်, သတိရှိပါပေစွ၊ သုခဝိဟာရီ-အရိယာ တို့, လွန်စွာလေးမြတ်, မှီဝဲအပ်သည့်, တတိယဈာန်ငွေ့, သုခတွေ့၍, ချမ်းမြေ့ သာယာ, နေလေ့ရှိပါပေစွ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (အာစိက္ခန္တိ-နှ၏၊)တတိယံ-၃ကြိမ် မြောက် ဖြစ်သော၊ ဝါ – ၃ ကြိမ်မြောက် ရအပ်သော၊ ဝါ – ၃ ကြိမ်မြောက် ဝင်စားအပ်သော၊(တံ)ဈာနံ–သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–၍၊(တနည်း)တံဈာနံ–ကို၊ ဥပ သမ္ပဇ္ဇ–၍၊ ဝိဟရတိ–၏၊ ဘော–အမောင်၊ တ္တောဝတာ–အားဖြင့်၊ (တတိယ ဈာန်ကို ရခြင်းအားဖြင့်၊)အယံ အတ္တာ–ဤ အတ္တသည်၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာနံ-လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းသို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ-သို့၊(အာဟ–၏၊) ဣတ္ထံ–သို့၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ ဧကေ၊ပေ၊ပညပေန္တိ။

တံ–ထိုသို့ ပြောသော သမဏကို၊ ဝါ-ဗြာဟ္မဏကို၊ အညော-အခြားသော သမဏသည်၊ ဝါ–ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–၏၊(ကိံ-နည်း၊)ဘော-အမောင်၊ တွံ-သည်၊ ယံ-အကြင် တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေသော အတ္တကို၊

× × × × × × ×

စေတသိကသုခဟု သိသာသည်။] ယံဝါ တံ နာမကာယသမ္ပယုတ္တံ သုခံ၊ တံ သမုဋ္ဌာ နေနဿ ယသ္မာ အတိပဏီတေန ရူပေန (စိတ္တဇရုပ်သည်) ရူပကာယော ဖုဋ္ဌော (တကိုယ် လုံးကို ဖြန့်အပ်၏၊) ယဿ ဖုဋ္ဌတ္တာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌိတောပိ သုခံ ပဋိသံဝေဒေယျ၊ [ဤအဖွင့်၌ ပဏီတ စိတ္တဇရုပ်တွေ တကိုယ်လုံး ပြန့်နေသောကြောင့် မဟာဘုတ်ချင်း ထိမှုဟူသော ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံဖြစ်၏၊ ထို ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို (ဈာန်မှထသော အခါ) နာမကာယဖြင့် ခံစားမှု ကာယိကသုခလည်း ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သုခအရ ကာယိကသုခ, စေတသိက သုခ ၂ မျိုးလုံးကို နာမကာယဖြင့်ပင် ခံစားနိုင်သည်–ဟု မှတ်ပါ။

ယံ တံ၊ပေ၊သုခဝိဟာရီ။ ။ယံဈာနဟေတု ယံဈာနကာရဏာ တံ တတိယဇျာန သမဂီပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ (ညွှန်ပြကြ) ပညပေန္တိ ၊ပေ၊ ပသံသန္တိတိ အဓိပ္ပါယော၊ ကိန္တိ၊ ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ပေ၊အယံ ဟိ ယသ္မာ အတိမဓုရသုခေ သုခပါရမိပ္ပတ္တေပိ (သုခ တို့တွင် ထိပ်တန်း အရောက်ဆုံးလည်းဖြစ်သော) တတိယဇျာနေ ဥပေက္ခကော၊ နတ္ထ သုခါဘိသင်္ဂေန အာကမ္ဗိယတိ၊ ယထာ စ ပီတိ နဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတသတိတာယ သတိမာ၊ ယသ္မာစ အရိယကန္တ အရိယ ဇနသေဝိတမေဝ အသံကိလိဋ္ဌံ သုခံ နာမ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ၊ တသ္မာ ပသံသာရဟော။

ဝဒေသိ-၏၊ ဧသော အတ္တာ – ဤ တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေသော အတ္တသည်၊ အတ္ထိ ခေါ–သာ၊ ဧသော–ဤတတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေသော အတ္တသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ- သို့၊ နဝဒါမိ–ပါ၊ ဘော–အမောင်၊ စ ခေါ- သော်လည်း၊ အယံ အတ္တာ – ဤ တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍ နေသော အတ္တသည်၊ တ္တောဝတာ – မျှဖြင့်၊ (တတိယဈာန်ကို ရခြင်းမျှဖြင့်၊) ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ – လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းသို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်၊ နော ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ တံ-ထိုသို့ တတိယဈာန်ကို ရခြင်းမျှဖြင့် ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်သို့ မရောံသေးခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ (ဟိ- အကြင်ကြောင့်)၊ တတ္ထ–ထို တတိယဈာန်၌၊ သုခမိတိ–ချမ်းသာလေစွဟူ၍၊ စေတသော-စိတ်၏၊ ယဒေဝ(ယော+ဝေ)အာဘောဂေါ-အကြင် နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊)ဧတေန-ဤ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ တေံ-ဤတတိယဈာန်ကို၊ သြဋ္ဌာရိကံ–ကြမ်းတန်း၏ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဆိုအပ်၏၊(တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ အယံ အတ္တာ တ္တောဝတာ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပတ္တော နော ဟောတိ။)

ဘော – အမောင်၊ အယံ အတ္တာ – ဤ တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေသော အတ္တသည်၊ ပုဗ္ဗေဝ – စတုတ္ထဈာန်ကို မရမီ ၄ ပါးသော ဈာန်ကို၏ ဥပစာရဈာန်ခဏ၌ပင်၊ သုခဿ-ကာယိကသုခကို၊ ပဟာနာစ– ပယ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဒုက္ခဿ– ကာယိကဒုက္ခကို၊ ပဟာနာစ- ကြောင့်ရင်း၊ သောမနဿ ဒေါမနဿာနံ – သောမနဿ, ဒေါမနဿတို့၏ (စေတသိကသုခ, စေတသိက ဒုက္ခတို့၏၊) အတ္ထင်္ဂမာ-ချုပ်မှုသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ (ချုပ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊) အဒုက္ခမသုခံ- ဒုက္ခလည်း မဟုတ်, သုခလည်း မဟုတ်သော၊ ဝါ- ဒုက္ခလည်း မရှိ, သုခလည်း မရှိသော၊ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိံ-တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာသည်

× × × × × × ×

ပုဗ္ဗေဝ။ ။ပုဗ္ဗေဝါတိ တဋ္ဌ ခေါ ပုဗ္ဗေဝ, နစတုတ္ထဇ္ဈာနက္ခဏေ ၊ ပေ ၊ ကဒါ ပန နေသံ ပဟာနံ ဟောတိ၊ စတုန္ဒံ ဈာနာနံ ဥပစာရက္ခဏေ၊ သောမနဿံ ဟိ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ဥပစာရက္ခဏေ၊ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ သုခါနိ ပဋမ ဒုတိယ တတိယဇ္ဈာနာနံ ဥပစာရက္ခဏေသု။

အဒုက္ခမသုခံ။ ။ပဋမအနက်၌ "ဒုက္ခလည်းမဟုတ် , သုခလည်းမဟုတ်"လျှင် ဥပေက္ခာဝေဒနာသာ ရသေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဈာနံနှင့်အရတူအောင် ဧကဒေသူပစာရဟုကြံပါ၊ ဒုတိယအနက်၌ကား "နတ္ထိ ဒုက္ခံ ယဿ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၍ ဈာန်ကိုအရကောံပါ၊ အသုခံ၌လည်း နည်းတူ။

ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိံ။ ။ဥပေက္ခာယ+ဇနိတသတိ ပါရိသုဒ္ဓိံ၊ ဣမသ္မိံ ဈာနေ သုပရိသုဒ္ဓါ သတိ၊ ယာစ တဿာ သတိယာ ပါရိသုဒ္ဓိ၊ သာ ဥပေက္ခာယ ကတာ, နအညေန၊ တသ္မာ ဧတံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံတိ ဝုစ္စတိ။

ဖြစ်စေအပ်သောသတိ၏ ထက်၀န်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော၊ စတုတ္ထံ-၄ ကြိမ်မြောက် ဖြစ်သော၊ ၀ါ-၄ ကြိမ်မြောက် ရအပ်သော၊ ၀ါ-၄ ကြိမ်မြောက် ၀င်စား အပ်သော၊ ဈာနံ- သို့၊ ဥပသမ္မဇ္ဇ- ရောက်၍၊ (တနည်း) ဈာနံ-ကို၊ ဥပသမ္မဇ္ဇ- ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ- ၏၊ ဘော- အမောင်၊ တ္ထော၀တာ - အား၊ ဖြင့်၊ (စတုတ္ထဈာန်ကို ရခြင်းအား ဖြင့်၊) အယံ အတ္တာ - သည်၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ- လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၀ပသိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ- ၍သို့၊ (အာဟ- ပြောဆို၏၊) ဣတ္ထံ- ၍သို့၊ ၀ါ- ၍အပြား အား ဖြင့်၊ ဧကော- တို့သည်၊ သတော- ထင်ရှား ရှိသော၊ သတ္တဿ- ၏၊ ၀၊ါ- အတ္တ၏၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ - လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၀ပသိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းကို၊ ပညပေန္တိ- န်၏။

[နိဂုံးကို ပြတော်မူလို၍ “ဣမေဟိ ခေါ်တေ ဘိက္ခ၀ေ ” စသည်ကို ဟော တော်မူသည်။] ဘိက္ခ၀ေ - တို့၊ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ - ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန၀ါဒါ - ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆို ကြောင်းအယူ ရှိကြကုန်သည်၊ (ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော သဘော ဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၀ပသိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ - ၍၊) ပဉ္စဟိ - ၅ ပါးကုန်သော၊ ၀တ္ထူဟိ - အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ သတော-ထင်ရှားရှိသော၊ သတ္တဿ-သတ္တာ၏၊ ၀ါ-အတ္တ၏၊ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ - လွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို၊(လွန်မြတ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတ္တဘော၌ ဒုက္ခ၀ပသိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းကို၊) ပညပေန္တိ -ပညတ်ကြကုန်၏။

[မဟန္တေဂဇိတကို ပြတော်မူလို၍ “ယေဟိ ကေစိ ဘိက္ခ၀ေ”စသည်ကို ဟော တော်မူသည်။] ဘိက္ခ၀ေ - တို့၊ ယေကေစိ - အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဉာဏ် အလုံးစုံ ကုန်သော၊ သမဏာ၀ါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏာ၀ါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန၀ါဒါ- ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) သတော - သော၊ သတ္တဿ - ၏၊ ၀ါ - ၏၊ ပရမ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ- လွန်မြတ်သော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပညပေန္တိ - နှ်၏၊ သဗ္ဗေ- နှ်သော၊ တေ- ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပဉ္စဟိ - ၅ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟေ၀ ၀တ္ထူဟိ - ၍အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင် သော်၎င်း၊ တေသံ- ၍ ၅ ပါးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေန၀ါ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော အကြောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မ နိဗ္ဗာန၀ါဒါ ဟုတ္တာ သတော သတ္တဿ ပရမ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ, ပညပေန္တိ-ပညတ်ကြကုန်၏၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန ပညတ္တိယာ- ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ပညတ်ခြင်း၏၊ ၀ါ-၄ါ၊) ဣတော- ၍ ၅ ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ ၀ါ-အပဖြစ်သော၊ (အညံ-အခြားသော၊ ကေကာရဏာမ်ပိ- တပါးသောအကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ-မရှိတော့။

[အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသဝတ္ထု ပြည့်စုံပြီးဖြစ်၍ "တေ စ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ကိမာဂမ္မ ကိမာရဗ္ဘ အပရန္တကပ္ပိကာ ၊ပေ၊ အဘိဝဒန္တိ" ဟူသော အမေး၏အဖြေကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဣမေဟိ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကိုဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အပရန္တကပ္ပိကာ–နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏ္ဍာနှော၍ တွေးတောကြီစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ-နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏ္ဍာနှော၍ တွေးတော ကြီစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော-နောံ အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့သို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊) အပရန္တံ–နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ-တပါးမက များသောအပြား ရှိကုန်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ– သဒ္ဒါကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ကို ပြတတ်သောပုဒ်, ဝါကျတို့ကို၊ ဝါ – ရုပ်ဝေဒနာတို့၏အထက်၌ ပြောဆိုအပ်သော ဥပါဒါပညတ်ကို ပြတတ်သောပုဒ်, ဝါကျတို့ကို၊ (တနည်း) အဓိဝုတ္တိပဒါနိ – ဟုတ်မှန်သော အနက်သဘောကို လွှမ်းမိုး၍ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကို ပြတတ်သောပုဒ်, ဝါကျတို့ကို၊ စတုစတ္တာရီသာယ- ၄၄ ပါးသော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ- ၏ အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းကြ ခုံကြ ဟောပြောကြကုန်၏။

[မဟန္တဂဇ္ဇိတကို ပြတော်မူလို၍ " ယေဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ " စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံ ကုန်သော၊ သမဏာဝါ-တို့သည်သော်ငှင်း၊ ဗြာဟ္မဏာဝါ-တို့သည်သော်ငှင်း၊ အပရန္တကပ္ပိကာ - ကုန်သည်၊ ဝါ - ကုန်သည်၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော- နှ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အပရန္တံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ- နှ်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ–တို့ကို၊ ဝါ-တို့ကို၊ (တနည်း) အဓိဝုတ္တိပဒါနိ- တို့ကို၊ အဘိဝဒန္တိ-နှ်၏၊ သဗ္ဗေ-နှ်သော၊ တေ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ စတုစတ္တာရီသာယ – ၄၄ ပါးသော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထူဟိ – ၏ အကြောင်းတို့ဖြင့် သာလျှင်သော်ငှင်း၊ ဧတေသံ-၏ ၄၄ ပါးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေန ဝါ– အမှတ်မထား တပါးပါးသော အကြောင်းဖြင့်သော်ငှင်း၊ (အပရန္တကပ္ပိကာ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော ဟုတ္ဝာ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ, အဘိဝဒန္တိ–ကုန်၏၊ (အနေကဝိဟိတာနံ-နှ်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနံ- တို့ကို၊ အဘိဝဒါယ-စွဲမြဲစွာနှလုံးသွင်း၍ ငြင်းခုံ ဟောပြောခြင်း၏၊ ဝါ-ငှါ၊) ဣတော–၏ ၄၄ ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ ဝါ–အပဖြစ်သော၊ (အညံ- အခြားသော၊ ဧကကာရဏမ္ပိ - တပါးသော အကြောင်းသည်လည်း၊) နတ္ထိ - မရှိတော့၊ ပေ၊ သမ္မာ ဝဒမာနာ ဝဒေယျုံ။

[ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အဌာရသဝတ္ထု, အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသဝတ္ထုတို့ကို ပြတော်မူပြီးဖြစ်၍ ၂ ပါးလုံး၏နိဂုံးကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဣမေဟိ ခေါ တေ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏအခည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏ္ဍာနှော၍ တွေးတော ကြီစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ-တွေးတော ကြီစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)စ-ဖြစ်၍၎င်း၊ အပရန္တကပ္ပိကာ – နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏ္ဍာနှော၍ တွေးတော ကြီစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ - တွေးတော ကြီစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)စ - ဖြစ်၍၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့, နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏ္ဍာနှော၍ တွေးတော ကြီစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ-တွေးတော ကြီစည်ခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)စ- ၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော- ပုဗ္ဗန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ, အပရန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ ၄ ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍၊) ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ – အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့, နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့, အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သောခန္ဓာအဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ-နှ်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ-တို့ကို၊ ဒွါသဋ္ဌိယာ-၆၂ ပါးသော၊ ဣမေဟိ ဝတ္ထူဟိ–ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အဘိဝဒန္တိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍, ငြင်းကြ ခုံကြ ပြောဟောကြကုန်၏။[ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော၌ "ပုဗ္ဗန္တာပရန္တ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော"ဟု ဆိုလိုလျက် ကေသေသနည်း, သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် "ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော"ဟု ဆိုထားသည်၊ "ပုဗ္ဗန္တာ ပရန္တံ"ဋ္ဌိလည်း နည်းတူ။]

[မဟန္တဂဇ္ဇိတကို ပြတော်မူလို၍ " ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ " စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။]ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ သမဏာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏာဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ- နှ်သည်၊ ဝါ- နှ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဝါ- ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ အပရန္တကပ္ပိကာ-နှ်သည်၊ ဝါ-နှ်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့, နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏ္ဍာနှော၍ တွေးတော ကြီစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ - တွေးတော ကြီစည်ခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဝါ – ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော-ပုဗ္ဗန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ, အပရန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊) ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ– အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့, နောက် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့, အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ –

အာရုံပြု၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ-နှ်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ- တို့ကို၊ အဘိဝဒန္တိ-နှ်၏၊ သဗ္ဗေ- နှ်သော၊ တေ- တို့သည်၊ ဒ္ဓါသင်္ခ်ယာ- ၆၂ ပါးသော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထု။ဟိ-၌ အကြောင်းတို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊ ဧတေသံ-၌ ၆၂ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ အညတရေနဝါ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအကြောင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ဟုတ္ဝာ ဝါ, အပရန္တကပ္ပိကာ ဟုတ္ဝာ ဝါ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာ ဟုတ္ဝာ ဝါ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌနော ဟုတ္ဝာ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ, အဘိဝဒန္တိ - နဲ့၏၊ အနေကဝိဟိတာနံ- နှ်သော၊ အဓိဝုတ္တိပဒါနံ - တို့ကို၊ အဘိဝဒနာယ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍ ငြင်းခုံ ဟောပြောခြင်း၏၊ ဝါ- ၄ါ၊) ဣတော- ၌ ၆၂ ပါးသော အကြောင်းမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ ဝါ- အပဖြစ်သော၊ (အညံ- အခြားသော၊ ကေကာရဏာမိ-သည်လည်း၊) နတ္ထိ-မရှိတော့။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တထာဂတော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တယိဒံ(ဒိဋ္ဌဂတံ)-ထို ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူကို၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊(ကိံ-အဘယ်သို့ အပြားအားဖြင့် သိတော်မူသနည်း၊) ဣမေ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနာ – အကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ၌မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ ဧဝံ ဂဟိတာ-၌သို့ "သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ" စသည်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဧဝံ ပရာမဋ္ဌာ-၌သို့ နိရာသင်္ကစိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊(သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊)ဧဝံ ဂတိကာ-၌သို့နိရယစသော ဂတိရှိကုန်သည်၊ဧဝံ အဘိသမ္ပရာယာ-၌သို့ နိရယစသော တမလွန်ဘဝရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-၌သို့၊ (ပဇာနာတိ- ၏။) [သဿတဝါဒအဆုံးဌ် ပေးခဲ့သည့်အတိုင်း တနည်းလည်း ပေးပါ။]

တထာဂတော-သည်၊ တဋ္ဌ-ထိုအကြောင်းနှင့်တကွ ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကိုလည်း၊ ပဇာနာတိ-မူ၏၊ တတော-အကြောင်းနှင့်တကွ ဂတိနှင့်တကွဖြစ်သော ထိုမိစ္ဆာအယူထက်၊ ဥတ္တရိတရံစ- သာ၍ လွန်မြတ်သော သီလသမာဓိ သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကိုလည်း၊ ပဇာနာတိ - မူ၏၊ တံ (ဝိသေသံ)- သီလ သမာဓိ သမ္မညုတာဉာဏ်တော်ဟူသော ထိုတရားထူးကို၊ ပဇာနံစ(ပဇာနန္တောပိ)- အပြားအားဖြင့် သိတော်မူပါသော်လည်း၊ နပရာမသတိ-တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော် မမူ၊ အပရာမသတော စ-တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မမူခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဝါ-သုံးသပ်တော် မမူသည်လည်းဖြစ်သော၊ အဿ - ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝါ- ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပစ္စတ္တညေဝ – ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ နိဗ္ဗုတိ – ပရာမာသကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝါ – ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝိဒိတာ– ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင်, သိမြင်တော်မူအပ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တထာဂတော-သည်၊ ဝေဒနာနံ-ဝေဒနာတို့၏၊ သမုဒယဉ္စ-အစိုးဖြစ်ခြင်း စသော ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း၊ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ – အစိုးမဲ့ ချုပ်ခြင်း စသော ချုပ်ကြောင်းကိုလည်း၊ အဿာဒဉ္စ-သာယာအပ်သော သုခသောမနဿ ကိုလည်း၊ အာဒီနဝဉ္စ – အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဓမ္မ ဟူသော အပြစ်ကိုလည်း၊ နိဿရဏဉ္စ–ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂပဟာနကိုလည်း၊ ယထာဘူတံ– အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ ဝါ– မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝိဒိတ္ဝာ-သိတော်မူ၍၊ ဝါ- သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အနုပါဒါ-တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစုံတခုသော တရားကို ငါ- ငါ့ဥစ္စာ ဟု မယူမူ၍၊ (မစွဲလမ်းမူ၍၊) ဝိမုတ္တော–အသစ်ခန္ဓာ, သံသရာမှ, လွတ်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယေ(မမ္မေ)-အကြင်ဂုဏ်တော်တရားတို့ကို၊ တထာဂတော-သည်၊ သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ- ထူးကဲလွန်မြတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့်၊ ဝါ – ထူးကဲလွန်မြတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြုတော်မူ၍၊ ပဝေဒေတိ-အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏၊ ဝါ- ဟောပြတော်မူ၏၊ ယေဟိ (ဓမ္မေဟိ)– အကြင်ဂုဏ်တော်တရားတို့ဖြင့်၊ တထာဂတသဿ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်တော်ကို၊ ဝဒမာနာ–ပြောဆိုနိုင်ကုန်လသော်၊ ယထာဘူစံ – အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ သမ္မာ–မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုနိုင်ကုန်ရာ၏။

ဂင်္ဂါရာ – မဟာသမုဒ္ဒြာဝယ် ခြင်ငယ်၏ နှုတ်သီးဖျားဖြင့် မထောက်နိုင်လောက်အောင် နက်သကဲ့သို့, အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်နိုင်လောက်အောင် နက်နဲကုန်ထသော၊ (ဂင်္ဂါရတ္တာယေဝ – နက်နဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ဒုဒ္ဒသာ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဉာဏ်ဖြင့် မမြင်အပ်, မမြင်နိုင်ကုန်ထသော၊(ဒုဒ္ဒသတ္တာယေဝ-မမြင်အပ်, မမြင်နိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ဒုရနုဗောဓာ – အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်၍ မသိအပ်, မသိနိုင်ကုန်ထသော၊ သန္တာ– ကိလေသာဟူ, မီးပူခပ်သိမ်း, ကုန်ငြိမ်းကင်းပ, အေးမြကုန်ထသော၊ ဝါ– မင်္ဂိုလ် နိဗ္ဗာန် , အာရုံခံသဖြင့် , ကောန် အေးမြ, ငြိမ်သက်ကုန်ထသော၊ ပဏီတာ – အရသာရှိ, ဘောဇဉ်၏သို့ , သိ၍မဝ , မွန်မြတ်ကုန်ထသော၊ အတက္ကာဝစရာ-ထို၍ အကြံ, စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့်, ကောန်ပိုင်ပိုင်, မသက်ရောက်အပ် မသက်ရောက်နိုင်ကုန်ထသော၊ နိပုဏာ-အရာရာတွင်, လွန်ကျွမ်းကျင်သဖြင့်, အစဉ်မရွှေ့, သိမ်မွေ့ နူးညံ့ကုန်ထသော၊ ပဏ္ဍိတာ ဝေဒနီယာ– လူပြိန်းတို့မှာ , မတန်ရာသဖြင့်, ပညာကြီးလတ်, ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သာ , သိအပ် သိဝိုင် သိနိုင်ကုန်ထသော၊ တေ ဓမ္မာ – ထို ဂုဏ်တော်တရားတို့ဟူသည်၊ ဣမေ ခေါ်-သိရန်မှန်က,မကျန်ရအောင်, လုံးဝသိတုံ, ဤသဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ဂုဏ်တို့ပင်တည်း။

ပရိတဿိတ ဝိပ္ပန္ဒိတဝါရ

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တတြ- ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ သဿတဝါဒါ– မြဲသော အယူရှိကြကုန်သော၊ ဝါ–မြဲ၏ ဟု ဖြစ်သော အယူရှိကြကုန်သော၊ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ယေန ဝေဒယိတေန - အကြင် ဝေဒနာဖြင့်၊ သောမနဿဇာတာ – ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္ဘာ– ဖြစ်၍၊) စတူဟိ–၄ ပါးကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္ဇ– အတ္တကိုဌင်း၊ လောကဉ္ဇ–လောကကိုဌင်း၊ သဿတံ–မြဲ၏ ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ– ပညတ်ကြကုန်၏၊ ဘဝတံ-အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အဇာနတံ–ဓမ္မတို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောကို မသိကြကုန်သော၊ အပဿတံ – ဓမ္မတို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောကို မမြင်ကြကုန်သော၊ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ - ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ တဒပိ ဝေဒယိတံ - ထို ခံစားတတ်သော ဝေဒနာသည်လည်း၊ တဏ္ဍာဂတာနံ-တဏ္ဍာသည် ကပ်ရောက်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ–တဏ္ဍာဖြင့်ဖြစ်ကုန်သော၊(သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝေဒယိတံ-ဝေဒနာတည်း၊ တံ ဝေဒယိတံ–ထို ဝေဒနာသည်၊)ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ–ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သော တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် လှုပ်ရှားတတ်သည်သာ။

အမှာ။ ။ထို့နောက်....(၂) ဧကစ္စသဿတဝါဒ၊ (၃) အန္တာနန္တဝါဒ၊ (၄) အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၊ (၅) အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဝါဒများကို အစဉ်အတိုင်း ဟောတော်မူသည်၊ [ဤဝါဒများ၌ စာယွားလည်း မထူး, အနက်လည်း မထူး ပါ၊ နိဂုံးဖြစ်၍ ထပ်မံဟောတော်မူခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။]

× × × × × × ×

တတြ၊ပေ၊ပညပေန္တိ။ ။ ယေန ဒိဋ္ဌိအဿာဒေန ဒိဋ္ဌိသုခေန ဒိဋ္ဌိဝေဒယိတေန [အနိယမထည့်သည်၊] တေ သောမနဿဇာတာ သဿတံ အတ္တာနဉ္ဇ လောကဉ္ဇ ပညပေန္တိ စတူဟိ ဝတ္ထူဟိ။....တဒပိ တေသံ ဘဝန္တာနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ယထာ ဘူတံ ဓမ္မာနံ သဘာဝံ အဇာနန္တာနံ အပဿန္တာနံ ဝေဒယိတံ။–အဋ္ဌကထာ။

တဏ္ဍာဂတာနံ။ ။တဏ္ဍာယ ဥပဂတာနံ ပဝတ္တာနံ ဝါ(ဝေဒယိတံ) [ဤအဖွင့် အတိုင်း နိဿယပေးပါသည်၊ " တဏ္ဍာဖြင့် ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော "ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြ၏။]

ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ။ ။တဉ္ဇ ခေါ ပနေတံ ပရိတဿိတ ဝိပ္ပန္ဒိတ မေဝ၊ ဒိဋ္ဌိ သခ်ါတေန စေဝ တဏ္ဍာသခ်ါတေန စ ပရိတဿိတေန ဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ စလိတမေဝ။– အဋ္ဌကထာ။.... ဋီကာသစ်၊– တေနေတံ ဒီပေတိ – တဒပိ ဝေဒယိတံ တဏ္ဍာဂတာနံ ဝေဒယိတမေဝါတိ ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဘာ (တဝါကျဖြတ်၍) တဒပိ ဝေဒယိတံ ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတ မေဝါတိ ပုန သမ္ဗန္ဓော ကာတဗ္ဗော။

[ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကအဌာရသဝတ္ထုကို နိဂုံးအုပ်ဘို့ရန် "တတြ ဘိက္ခဝေ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်၊] ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တတြ–တို့တွင်၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-နသော၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော- ကုန်သော၊ ယေ တေ သမဏဗြဟ္မဏာ – တို့သည်၊ (ယေန ဝေဒယိတေန – ဖြင့်၊ သောမနဿဇာတာ – ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္ဟာ - ၍၊) ပုဗ္ဗန္တံ – ကို၊ အာရဗ္ဘ - ၍၊ အဌာရသဟိ- နသော၊ ဝတ္ထူဟိ- တို့ဖြင့်၊ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ၊ ဘဝတံ– အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အဇာနတံ-ဓမ္မတို့၏ ဟုတ်မှန်သော သဘောကို မသိကြကုန်သော၊ အပဿတံ–ဓမ္မတို့၏ ဟုတ်မှန်သောသဘောကို မမြင်ကြကုန်သော၊ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ – တို့၏၊ တဒပိ ဝေဒယိတံ – ထို ခံစားတတ်သော ဝေဒနာသည်လည်း၊ တဏ္ဍာဂတာနံ - တဏ္ဍာသည် ကပ်ရောက်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ-တဏ္ဍာဖြင့်ဖြစ်ကုန်သော၊(သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ ဝေဒယိတံ-ဝေဒနာတည်း၊ တံ ဝေဒယိတံ-ထို ဝေဒနာသည်၊) ပရိတဿိတဝိပ္ပန္ဒိတမေဝ – ထက်ဝန်းကျင် တောင့်တတတ်သော တဏ္ဍာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် လှုပ်ရှားတတ်သည်သာ။

အမှာ။ ။ ထို့နောက် .... (၁) ဥဒ္ဓမာဃာတနိက သညီဝါဒ၊ (၂) ဥဒ္ဓမာဃာတနိက အသညီဝါဒ၊(၃)ဥဒ္ဓမာဃာတနိက နေဝသညီနာသညီဝါဒ၊ (၄)ဥစ္ဆေဒဝါဒ၊(၅)ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောတော်မူပြီး၍ အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသ ဝတ္ထုကို နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အပရန္တကပ္ပိက ၂ ပါးပေါင်း၍ ဒွါသဋ္ဌိဝတ္ထုအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်၊ ဤဝါဒများ၌ စာသွားလည်း မထူး, အနက်လည်း မထူးပါ။

ဖဿပစ္စယာဝါရ

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တတြ-တို့တွင်၊ သဿတဝါဒါ–နသော၊ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ (ယေန ဝေဒယိတေန-ဖြင့်၊ သောမနဿဇာတာ-နသည်၊ ဟုတ္ဟာ– ၍၊) စတူဟိ – ကုန်သော၊ ဝတ္ထူဟိ– တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ– ကိုရင်း၊ လောကဉ္စ-ကိုရင်း၊ သဿတံ-ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-နဏ်၊(တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊) တဒပိ (ဝေဒယိတံ) – ထို သောမနဿ ဝေဒနာသည်လည်း၊ ဖဿပစ္စယာ– ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (သမ္ဘဝတိ - ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ [ဋီကာ၌"ဟောတိ"ဟု ထည့်သည်။]

အမှာ။ ။ထို့နောက်.... ကေစ္စသဿတ ဝါဒ , အန္တာနန္တဝါဒ စသည်ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အဌာရသဝတ္ထုနှင့် ထို၏ နိဂုံးကိုရင်း, ဥဒ္ဓမာဃာတနိကသညီဝါဒ, ဥဒ္ဓမာဃာတနိက အသညီဝါဒစသည်ဖြင့် အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသ ဝတ္ထုနှင့် ထို၏နိဂုံးကိုရင်း, ဟောတော်မူပြီးလျှင် ထို ၂ မျိုးကိုပေါင်း၍ ဒွါသဋ္ဌိဝတ္ထုအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်၊ ဤအားလုံး လွယ်ပါပြီ။

နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိဝါရ

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တတြဲ-တို့တွင်၊ သဿတဝါဒါ-နှစ်သော၊ ဝါ-နှစ်သော၊ယေတေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊(ယေန ဝေဒယိတေန-ဖြင့်၊ သောမနဿဇာတာ-နှစ်သည်၊ ဟုတ္ထာ-၍၊) စတူဟိ-နှစ်သော၊ ဝတ္ထူဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ-ကိုလည်း၊ လောကဉ္စ-ကိုလည်း၊ သဿတံ-ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-ကုန်၏၊ တေ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝတ - စင်စစ်၊ ဖဿာ- ဖဿကို၊ အညတြ-ကြဉ်ထား၍၊(တံ ဝေဒယိတံ- ထို ဝေဒနာကို၊) ပဋိသံဝေဒိဿန္တိ-ခံစားကြကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ တေ ဌာနံ-ဖဿကို ကြဉ်ထား၍ ဝေဒနာကို ခံစားနိုင်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ နဝိဇ္ဇတိ-မရှိနိုင်။ [ထို့နောံ....ကေစ္စသဿတဝါဒ, အန္တာနန္တဝါဒစသည်ဖြင့် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အဋ္ဌာရသဝတ္ထုနှင့် ထို ဝတ္ထု၊ တို့၏ နိဂုံးကိုလည်း, ဥဒ္ဓမာဃာတနိက သညီဝါဒ, ဥဒ္ဓမာဃာတနိက အသညီဝါဒ စသည်ဖြင့် အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသဝတ္ထုနှင့် ထိုဝတ္ထု၊တို့၏ နိဂုံးကိုလည်း ဟောတော်မူပြီးလျှင် ၂ မျိုးပေါင်း၍ ဒွါသဋ္ဌိဝတ္ထု၊အဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်၊ ထို ဝါဂရမျှားဌ စာသွားလည်းတူပြီ, အနက်လည်း လွယ်ပြီ။]

ဒိဋ္ဌိဂတိကာ မိဋ္ဌာနဝဏ္ဏကထာ

[မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဝဋ်လည်ပုံကို ပြဆိုရာကထာ။]

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တတြဲ-တို့တွင်၊ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊ သဿတဝါဒါ-မြဲသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-မြဲ၏ဟု ဖြစ်သော အယူရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ-၍၊) စတူဟိ - နှစ်သော၊ ဝတ္ထူဟိ - တို့ဖြင့်၊ အတ္တာနဉ္စ-ကိုလည်း၊ လောကဉ္စ-ကိုလည်း၊ သဿတံ-ဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-နှစ်၏၊ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ ကေစ္စသဿတိကာ-အချို့မြဲသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-အချို့မြဲ၏ဟု ဖြစ်သောအယူရှိကြကုန်သည်၊ ကေစ္စအသဿတိကာ-အချို့ မမြဲသော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-အချို့မမြဲဟု ဖြစ်သော အယူရှိကြကုန်သည်၊ ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ - တို့သည်လည်း၊ အန္တာနန္တိကာ - အန္တာနန္တ အယူရှိကြကုန်သည်၊ ပေ၊ ပညပေန္တိ၊ ယေပိ တေ သမဏဗြာ ဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ အမရာဝိက္ခေပိကာ-အမရာဝိက္ခေပ အယူရှိကြကုန်သည်၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ-အဓိစ္စသမုပ္ပန္န အယူရှိကြကုန်သည်၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ-အတိတ်ဖြစ်သော ဒန္ဓာအဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တက္ကာနှောင်၍ တွေးတော ကြံစည်တတ်ကြကုန်သည်၊

ဝါ–တွေးတော ကြံစည်ခြင်း ရှိကြကုန်သည် ၊ပေ၊ ပညပေန္တိ။ [ဤ တိုင့်အောင် ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အဒ္ဓာရသဝတ္ထုကို ဟောတော်မူသည်။]

ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်လည်း၊ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ– သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ အတ္တကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ သညီဝါဒါ–သညာရှိ၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ ပေ၊ ပညပေန္တိ။ ယေပိ တေသမဏဗြာဟ္မဏာ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ , အသညီဝါဒါ- သညာမရှိဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည် ၊ ပေ ၊ ပညပေန္တိ။ ယေပိ တေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ ဥဒ္ဓမာဃာတနိကာ, နေဝသညီနာသညီဝါဒါ- သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်,သညာမရှိသည်လည်းမဟုတ်ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည် ၊ ပေ ၊ ပညပေန္တိ။ ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ, ဥစ္ဆေဒဝါဒါ–အတ္တသည် သေလျှင်ပြတ်၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ ပေ ၊ ပညပေန္တိ။ ယေပိတေသမဏဗြာဟ္မဏာ , ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ– ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုကြောင်း အယူရှိကြကုန်သည်၊ပေ၊ပညပေန္တိ။[ဤ တိုင်အောင် အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသ ဝတ္ထုကို ဟောတော်မူသည်။] ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်း၊ အပရန္တကပ္ပိကာ – နောက် အနာဂတ် ဖြစ်သောခန္ဓာတို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏှာနှော၍ တွေးတောကြံစည်တတ်ကြကုန်သည်၊ဝါ-တွေးတောကြံစည်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ပေ၊ပညပေန္တိ၊[ဤတိုင်အောင် အပရန္တကပ္ပိက စတုစတ္တာရီသဝတ္ထု၏နိဂုံးကို ဟောတော်မူသည်။]

ယေပိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာစ-နှသည်ဌင်း၊ အပရန္တကပ္ပိကာစ – နှသည်ဌင်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာကပ္ပိကာစ - အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာဘို့ နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော် ခန္ဓာအာဘို့ကို ဒိဋ္ဌိသဘော တဏှာနှော၍ တွေးတော ကြံစည်တတ်ကြကုန်သည်ဌင်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော – ပုဗ္ဗန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ, အပရန္တသို့ အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တသို့အစဉ်လိုက်သော မိစ္ဆာအယူရှိကြကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ၊) ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ – အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာဘို့, နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာဘို့, အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဒွါသဋ္ဌိယာသော၊ ဝတ္ထူဟိ – တို့ဖြင့်၊ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဂုတ္တိပဒါနိ , အဘိဝဒန္တိ–နှ၏။ [ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိက အပရန္တကပ္ပိက ၂ မျိုးပေါင်း၍ ဒွါသဋ္ဌိဝတ္ထု အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။]

သမ္မေ-နှသော၊ တေ–ထို သမဏဗြာဟ္မဏာ အမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဆဟိ–ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဖဿာယတနေဟိ–ဖဿာယတနတို့ဖြင့်၊ [ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌လာသော စက္ခုသမ္ဖဿ၊ပေ၊မနောသမ္ဖဿတို့ဖြင့်၊] ဖုဿ ဖုဿ–ထိရောက်၍ ထိရောက်၍၊ ပဋိသံဝေဒေန္တိ- ခံစားကြကုန်၏၊ တေသံ- ထို သမဏာ

မြာဟ္မဏ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝေဒနာပစ္စယာ – ဝေဒနာ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ တဏှာ-တဏှာသည်၊(သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊) တဏှာပစ္စယာ-တဏှာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနံ-ဥပါဒါန်သည်၊ (သမ္ဘဝတိ-၏၊) ဥပါဒါနပစ္စယာ – ဥပါဒါန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝေါ – ကမ္မဘဝ ဥပပတ္တိဘဝသည်၊ (သမ္ဘဝတိ-၏၊)ဘဝပစ္စယာ-ကမ္မဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဇာတိ– ဝိပါက်တရား, ရုပ်နာမ် ၂ ပါး်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊) ဇာတိပစ္စယာ – ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဇရာမရဏံ– ဇရာမရဏာသည်ၦင်း၊ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ-ဝမ်းနဲခြင်း, ငိုကြွေးခြင်း, ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း , စိတ်ဆင်းရဲခြင်း , ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းတို့သည်ၦင်း၊ သမ္ဘဝန္တီ– ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိဝဋ္ဋကထာ

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယတော–အကြင်အခါ၌၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဆန္နံ-၆ ပါး ကုန်သော၊ ဖဿာယတနာနံ – ဖဿာယတနတို့၏၊ သမုဒယဉ္စ - ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ကြောင်းကိုၦင်း၊ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ-ချုပ်ကြောင်း ကိုၦင်း၊ အဿာဒဉ္စ–သာယာအပ်သော သဘောကိုၦင်း၊ အာဒီနဝဉ္စ– အပြစ် ကိုၦင်း၊ နိဿရဏဉ္စ – ထွက်မြောက်ကြောင်းကိုၦင်း၊ ယထာဘူတံ – အကြင် အကြင် ထင်ရှားရှိသည့်အတိုင်း၊ ဝါ-မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ- အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ (တဒါ – ထိုအခါ၌၊) အယံ – ဤရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗေ ဟေဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေဟိ–ဤ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ထက်၊ ဥတ္တရိတရံ – သာ၍ လွန်စွာ၊ ဝါ – သာ၍ လွန်မြတ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်သော တရားကို၊ ပဇာနာတိ- အပြားအားဖြင့် သိ၏။ [ယတောစသော ဤစကားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် သိ၍ ဝဋ်မှကင်းလွတ်ပုံကိုပြသော ဝိဝဋ္ဋကထာကို ဟောတော်မူသည်။]

အနွောဇာလိကတ ကထာ

ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယေကေစိ – အကြင် အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဉာဏ် အလုံးစုံကုန်သော၊ သမဏာဝါ – တို့သည်သော်ၦင်း၊ မြာဟ္မဏာဝါ– တို့သည်သော်ၦင်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ (ဟုတ္တွာ)ဝါ, အပရန္တကပ္ပိကာ (ဟုတ္တွာ)ဝါ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာ (ဟုတ္တွာ)ဝါ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော (ဟုတ္တွာ) ပုဗ္ဗန္တာပရန်ံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ အာဟိဝဒန္တိ၊ သဗ္ဗေ-နှ်သော၊ တေ-ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (“ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ” ၌စပ်၊) ဝါ – တို့ကို၊ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ–၆၂ ပါးသော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထူဟိ – ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်သာ

လျှင်၊ အန္တောဇာလီကတာ-ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၏အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ–ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဝါ-မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဧတ္ထ– ဤ ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ သိတာဝ–မှီကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊) ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ–ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်၏၊ ဝါ–မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်၏၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ – ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဝါ–မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ ပရိယာပန္နာဝ – အကျုံးဝင်ကုန်သည်သာလျှင်၊ အန္တောဇာလီကတာဝ – ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၏အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ–ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်၏၊ ဝါ-မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်၏။

× × × × × ×

အန္တောဇာလီကတာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "အန္တောဇာလီကတာတိ ဣမဿ မယ္ဘံ ဒေသနာဇာလဿ အန္တောယေဝ ကတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင်း ရှင်း၍နေပါလျက် ဋီကာသစ်၌ "ဒဗ္ဗ ပဝေသနဝသေန အန္တောဇာလေ အကတာပိ တန္ဒိဿိတဝါဒပ္ပဝေသန ဝသေန ကတာ တိ အန္တောဇာလီကတာ"ဟု ဖွင့်သွားလေ၏။

ဆိုလိုရင်းမှာ – "မိစ္ဆာအယူရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏဒြဗ်ကို ဒေသနာပိုက်ကွန်၏ အတွင်း၌ မပြုနိုင်ပါသော်လည်း ထို ပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်၌မှီသော အယူဝါဒကို သွင်းခြင်းအားဖြင့် ဒေသနာပိုက်ကွန်အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့ ဆိုခြင်းကား "အန္တောဇာလီကတာ" ၌ အဘူတတဗ္ဘော အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့်တည်း၊ သို့ရာဝယ် "ဇာလီ"၌ ဤပစ္စည်းသည် အဘူတတဗ္ဘောအနက်ဟော မဟုတ်ပါ၊ တပ္ပါကဋီကရဏ ပုဒ်၌ကဲ့သို့ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ စီ ပစ္စည်း (သို့မဟုတ်) (အ) ကို (ဤ) ပြုထားခြင်း သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်ဥုးအံ့ — ဋီကာသစ်၌ " အန္တောဇာလေ အကတာပိ ကတာတိ " ဟူသော ဝါကျသည် " အဗဟုလမ္ပိ + ဗဟုလံဝိယ + ကရီယတေ " ဟူသော ဝါကျနှင့် မတူပါ၊ မှန်၏–ဗဟုလီကတောကို ဝိဂြိဟ်ပြုရာ၌ "အဗဟုလမ္ပိ ဗဟုလံဝိယ" ဟု ပြုရ၏၊ ကတကို " အကတောပိ ကတောဝိယ " ဟု မပြု၊ ဤ၌ကား အန္တောဇာလကို အဘူတတဗ္ဘော မလုပ်ဘဲ "အကတောပိ ကတော" ဟု ကတကိုသာ အဘူတတဗ္ဘော လုပ်ထားသော ကြောင့် ဗဟုလီကတောနှင့် မတူဟု ဆိုလိုပါသည်၊ ထို့ပြင်–"အဘူတတဗ္ဘာဝေ ကရာသ ဘူယောဂေ ဝိကာရာ စီ "ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်၌လည်း ကရဓာတ်နှောင်းရာဝယ် ရှေပုဒ်ကိုသာ အဘူတတဗ္ဘော လုပ်ရသောကြောင့် ထိုသုတ်အဆိုနှင့်လည်း မညီပါ။

ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ ။ ။ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ၌ မာနပစ္စည်း, အဋ္ဌကထာဝယ် ဩသီဒန္တာ၌ အန္တပစ္စည်းတို့သည် လက္ခဏအနက်၌သက်သော ပစ္စည်းများတည်း၊ မိစ္ဆာအယူ၏ အနုသယဓာတ်ကို မပယ်သတ်နိုင်ခြင်းဟူသော လက္ခဏကြိယာဖြင့် ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ အရ ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်ခြင်းဟူသော ပရိယုဋ္ဌာနဒိဋ္ဌိကို မှတ်သား၍ပြသည်။ [မာနသဒ္ဒေါ စေတ္ထ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထော အပ္ပဟီနေန ဥမ္မုဇ္ဇနဘာဝေန ပုန ဥမ္မုဇ္ဇနဘာဝ ဿ လက္ခိတတ္တာ၊ တထာ ဩသီဒန္တာတိ အာဒီသုပိ အန္တသဒ္ဒေါ၊–ဋီကာသစ်။]

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သေယျထာဝိ– ဥပမာမညဉ်သည်ကား၊ ဒက္ခော– ကျွမ်းကျင်သော၊ ကေဝဋ္ဋော၀ါ– တံငါသည်သည်သော်၎င်း၊ ကေဝဋ္ဋန္တေဝါသီဝါ- တံငါသည်၏ အနီးနေ တပည့်သည်သော်၎င်း၊ သုခုမန္တိ ကေန – သေးငယ်သော အပေါက်ရှိသော၊ ဇာလေန – ပိုက်ကွန်ဖြင့်၊ ပရိတ္တံ– ကျဉ်းငယ်သော၊ ဥဒကဒဟံ– ရေအိုင်ကို၊ သြတ္ထရေယျ- လွှမ်းချရာ၏၊ ဝါ- ပစ်ချရာ၏၊ တာသု- ထို တံငါသည်၏၊ ဝါ– ထိုတံငါသည်၏ အနီးနေတပည့်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့သောအကြံသည်၊ အာသု - ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိံ -အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ဣမသ္မိံ ဥဒကဒဟေ–ဤရေအိုင်၌၊ ယေကေစိ – အကြင် အမှတ်မရှိ ကြင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ သြဠာရိကာ– ထင်ရှားကုန်သော၊ ပါဏာ-သတ္တဝါတို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏၊) သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ–ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ အန္တောဇာလိကတာ-ပိုက်ကွန်၏အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ-မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဝါ – ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဣတ္ထေ- ဤပိုက်ကွန်၌၊ သိတာဝ– မှိကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊) ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ - မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်၏၊ ဝါ– ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်၏၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ-မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဝါ-ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်လသော်၊ ဣတ္ထေ- ဤပိုက်ကွန်၌၊ ပရိယာပန္နာဝ - အကျုံးဝင်ကုန်သည်သာလျှင်၊ အန္တောဇာလိကတာဝ-ပိုက်ကွန်၏အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ - ၍၊) ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ – မြုပ်ကြ ပေါ်ကြကုန်၏၊ ဝါ – ငုပ်ကြ ဖေါ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဧဝံ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ အာသု သေယျထာဝိ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့။)

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧဝမေဝ–ဤ့အဖျာသာလျှင်၊ ယေကေစိ-နှံသော၊ သမဏာ ဝါ– တို့သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ–နှံသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဝါ- သော်၎င်း၊ အပရန္တကပ္ပိကာ- နှံ သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဝါ–

× × × × × × ×

ဥမ္မုဇ္ဇနဖြင့် နိမုဇ္ဇနကိုပါယူ။ ။ဥမ္မုဇ္ဇန ကြွိယာသည် ပေါ်ခြင်း + ဖေါ်ခြင်း အနက်ကိုသာ ဟောဏ်၊ ထို ဥမ္မုဇ္ဇနဖြင့် နိမုဇ္ဇန (ငုပ်ခြင်း + မြုပ်ခြင်း) ကြွိယာကိုလည်း ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "အဓော သြသီဒန္တာဝိ ဥဒ္ဓံ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တာဝိ မမ ဒေဿနာဇာလေ သိတာဝ ဟုတ္ဝာ သြသီဒန္တိစ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိစ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥမ္မုဇ္ဇနေနေဝ အဝုတ္တာသာဝိ နိမုဇ္ဇနသ ဂဟဏန္တိ ဒဿေတိ သြသီဒန္တာတိ အာဒိနာ၊–ဋီကာသစ်။]

ဆိုလိုရင်းမှာ– ဤ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် ငါ၏ဒေသနာတော် ပိုက်ကွန်အတွင်း၌သာ အပါယ်သို့ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း ပရိတ္တာဘူမိ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း ငုပ်ခြင်း မြုပ်ခြင်း, သမ္မတ္တိဘဝ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း မဟဂ္ဂတဘူမိ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း ပေါ်ခြင်း ဖေါ်ခြင်း၊ (တနည်း) မိစ္ဆာအယူ၏ တွန့်ဆုတ်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း , ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း ငုပ်ခြင်း မြုပ်ခြင်း , မိစ္ဆာအယူ၏ အလွန် ပြေးသွားခြင်းအားဖြင့်၎င်း အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း ပေါ်ခြင်း ဖေါ်ခြင်း ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။

သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိကာ– နှ်သည်၊ (ဟုတ္တွာ)ဝါ– သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော- နှ်သည်၊ (ဟုတ္တွာ- ၍၊) ပုဗ္ဗန္တာပရန္တံ– ကို၊ အာရဗ္ဘ– ၍၊ အနေကဝိဟိတာနိ- နှ်သော၊ အဓိဝုတ္ထိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ၊ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ တေ- တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဒွါသဋ္ဌိယာ- သော၊ ဣမေဟေဝ ဝတ္ထူဟိ - တို့ဖြင့် သာ၊ အန္တောဇာလိကတာ-ဒေသနာတော်တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၏အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ-နှ်လသော်၊ ဝါ-နှ်လသော်၊ တ္ထေ-၍ဒေသနာတော် တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်၌၊ သိတာဝ–နှ်သည်သာလျှင်၊(ဟုတ္တွာ-၍၊)ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ-နှ်၏၊ ဝါ- နှ်၏၊ ဥမ္မုဇ္ဇမာနာ–နှ်လသော်၊ ဝါ– နှ်လသော်၊ တ္ထေ– ၌၊ ပရိယာပန္နာဝ– ကုန်သည်သာလျှင်၊ အန္တောဇာလိကတာဝ – ဒေသနာဇောတ်တံ်းဟူသော ပိုက်ကွန်၏အတွင်း၌ ပြုအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊(ဟုတ္တွာ–၍၊)ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ–နှ်၏၊ ဝါ- နှ်၏။

ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိ ကထာ

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတသ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကာယော - ကိုယ်တော်သည်၊ ဥစ္ဆိန္နဘဝနေတ္တိကော – ဖြတ်အပ်ပြီးသော ဘဝတဏှာကြိုး ရှိတော်မူသည်၊ ဝါ – ဘဝတဏှာကြိုးကို ဖြတ်တော်မူပြီးသည်၊ [“ ဖြတ်အပ်ပြီးသော+ဘဝသို့ဆောင်ကြောင်း တဏှာတည်းဟူသော ကြိုးရှိတော်မူသည်၊ဝါ-ဘဝသို့ဆောင်ကြောင်း တဏှာတည်းဟူသောကြိုးကို ဖြတ်တော်မူပြီးသည်” ဟုလည်း ပေးပါ။] (ဟုတ္တွာ–ဖြစ်၍၊)တိဋ္ဌတိ-တည်တော်မူ၏၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောံ၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ကာယော-ကိုယ်တော်သည်၊ ဌဿတိ-တည်တော်မူလိမ့်မည်၊ တာဝ–ထိုတည်တော်မူသမျှ ကာလပတ်လုံးသာ၊ ဒေဝမနုဿာ–နတ် လူတို့သည်၊ နံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒက္ခန္တိ-ဖူးမြင်ကြရကုန်လတ္တံ့၊ ကာယဿ-ကိုယ်တော်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ-ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်ခန်းခြင်းကြောင့်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နေဝံကာလ၌၊ ဒေဝမနုဿာ-တို့သည်၊ နံ–ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ န ဒက္ခန္တိ–မ ဖူးမြင်ကြရကုန်တော့လတ္တံ့။

× × × × × × ×

ဒက္ခန္တိ, ဒက္ခိန္တိ။ ■ [ဒိသဓာတ်+သန္တိဝိဘတ်+အပစ္စည်း၊] ရူပသိဒ္ဓိအလို.... ဒိသဿ ပဿဒိဿဒက္ခာဝါသုတ်ဖြင့် ဒိသ်ကို ဒက်ခ ပြု, ဟောတိဿရေဟောဟေ ဘဝိဿန္တိမှိ သဿစ သုတ်၌ ဘဝိဿန္တိမှိ သဿစဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သကိုချေ, ဇကာရာဂမော အဿဇဓာတုကမှိသုတ်ဖြင့် ဇလာ၍ “ ဒက္ခိတိ, ဒက္ခိန္တိ ”ဟု ရှိရံသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလို.... ဒိသဿ ပဿဒိဿ ဒသ်ဒဒက္ခာ သုတ်ဖြင့် ဒက္ခပြု, ဒက္ခဓာတ်ဟိတိ လောပေါ သုတ်ဖြင့် ဒက္ခ အပြုမှ နောက်ဖြစ်သော သကိုချေ, ဇ မလာဘဲ “ဒက္ခတိ, ဒက္ခန္တိ”ဟု ရှိသည်၊ နှစ်သက်ရာ ယူပါ။ [မောဂ္ဂလ္လာန်, တ္ဝာဒိကဏ္ဍ-၆၉။]

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သေယျထာပိ–ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ဝဏ္ဏစ္ဆိန္နာယ–ဖြတ်အပ်ပြီးဒသာ အညှာရှိသော၊ အမ္ဗပိဏ္ဍိယာ – သရက်ခိုင်၏၊ ယာနိ ကာနိစိ–အကြင် အမှတ်မရှိ, ကြွင်းမဲ့ဥသုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ အမ္ဗာနိ - သရက်သီးတို့သည်၊ ဝဏ္ဏပဋိဗဒ္ဓါနိ-အညှာ၌ စပ်နေကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ–နိ၏၊) သဗ္ဗာနိ–အလုံးစုံကုန်သော၊ တာနိ–ထို သရက်သီးတို့သည်၊ တဒန္တယာနိ–ထိုအညှာသို့အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ သေယျထာပိ–ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧဝမေဝ-ဤ့အတူသာလျှင်၊ တထာဂတဿ–၏၊ ကာယော-သည်၊ ဥစ္ဆိန္နဘဝ နေတ္တိကော- သည်၊ ဝါ-သည်၊ (ဟုတ္ဝာ–၍၊) တိဋ္ဌတိ- ၏၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ပေ၊ နံ-ကို၊ နဒက္ခန္တိ–လတံ့၊ ဣဘိ–ဤသို့၊ (အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ။)

နာမဂ္ဂဟဏကထာ

ဧဝံ ဝုတ္တေ–ဤသို့ မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော – အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဘဂဝန္တံ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဧတံ- ဤ စကားကို၊ အဝေါစ–လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့လျှောက်သနည်း၊) ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အစ္ဆရိယံ – လက်ဖျောက်ခတ်တီး , အံ့ချီးထိုက် ပါပေစွာ့၊ ဘန္တေ – မြတ်စွာဘုရား၊ အဗ္ဘုတံ– မဖြစ်စဘူး, ထူးဆန်းပါပေစွာ့၊ ဘန္တေ– မြတ်စွာဘုရား၊ အယံ ဓမ္မပရိယာယော– ဤ တရားဒေသနာတော်သည်၊ ကောနာမော– အဘယ်အမည်ရှိပါသနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ အဝေါစ–လျှောက်ပြီ၊ အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊ (ယသ္မာ–အကြင့်ကြောင့်၊) ဣမသ္မိံ ဓမ္မပရိယာယေ – ဤ တရားဒေသနာတော်၌၊ [ပရိယာယသဒ္ဒါ ဒေသနာအနက်ဟော။] ဣဓတ္ထောပိ– ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော အစီးအပွားကိုရင်း၊ ပရတ္ထောပိ – ဖနာင်ဘဝ၌ဖြစ်သော အစီးအပွားကိုရင်း၊ ဝိဘတ္တော - အကျယ်ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဣဓတ္ထ, ပရတ္ထ ၂ပါးကို အကျယ်ဝေဘန်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣဟ–ဤသာသနာတော်၌၊ တွံ-သင်သည်၊ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ဤ တရားဒေသနာတော်ကို၊ အတ္ထဇာလန္တိပိ-အတ္ထဇာလဟူ၍လည်း၊ ဝါ-အစီးအပွားတည်းဟူသော ကွန်ယှက်ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ – ဆောင်ရွက် မှတ်သားလော၊ [“ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ”ဟု ကံပုဒ်ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အတ္ထဇာလန္တိပိ နံစသည်၌ နံကို အနက်မရှိဟု မှတ်ပါ။] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤတရားဒေသနာတော်၌၊ ဗဟူ – များစွာကုန်သော၊ တန္တိဓမ္မာ– ပါဋိတော်တရားတို့ကို၊ ကထိတာ - ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ များစွာသော ပါဋိတော်တရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ– ကို၊) ဓမ္မဇာလန္တိပိ – ဓမ္မဇာလဟူ၍လည်း၊ ဝါ – ပါဋိတော်တရား တည်းဟူသော ကွန်ယှက်ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ–လော။

(ယသ္မာ, ထ္ထေ–၌၊ ဗြဟ္မံ–မြတ်ယော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သမ္မာသ္မညုတဉာဉ်ာဏ်တော်ကို၊ ဝိဘတ္တိ-အကျယ် ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဉ်ာဏ်တော်ကို အကျယ်ဝေဘန်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (ဣမံ ဓမ္မ ပရိယာယံ– ကို၊) ဗြဟ္မဇာလန္တိ ဝိ – ဗြဟ္မဇာလ ဟူ၍လည်း၊ ဝ၊–မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဉ်ာဏ် တည်းဟူသော ကွန်ယက်ရှိသော ဒေသနာတော် ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ၊(ယသ္မာ, ထ္ထေ-၌၊ ဒ္ဒါသဉ္စိ – ဖြ ပါသော၊ ဒိဋ္ဌိယော–မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ-အကျယ်ဝေဘန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဖြ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို အကျယ် ဝေဘန်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊)(ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ကို၊)ဒိဋ္ဌိဇာလန္တိ ဝိ–ဒိဋ္ဌိဇာလဟူ၍လည်း၊ ဝ၊–မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော ကွန်ယက်ရှိသော ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ၊(ယသ္မာ,ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ကို၊ သုတ္တာ- ကြားနာရ၍၊ ဝ၊-ကြားနာရသည်ရှိသော်၊ ဒေဝပုတ္တမာရဓမ္မိ–ဒေဝပုတ္တမာရ်ကိုဂုင်း၊ ခန္ဓမာရဓမ္မိ–ခန္ဓမာရ်ကိုဂုင်း၊ မစ္စုမာရဓမ္မိ–မစ္စုမာရ်ကိုဂုင်း၊ ကိလေသမာရဓမ္မိ- ကိလေသမာရ်ကိုဂုင်း၊ အဘိသင်္ခါရမာရဓမ္မိ-အဘိသင်္ခါရမာရ်ကိုဂုင်း၊ မဒ္ဒိတုံ-နှိပ်နင်းခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မာရ်ငါးပါးကို အောင်နိုင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ကို၊) အနုတ္တရော-အတူမရှိ မြတ်သော၊ သင်္ဂါမဝိဇယောတိပိ-စစ်ပွဲကို အောင်နိုင်ကြောင်း ဒေသနာတော်ဟူ၍လည်း၊ ဓာရေဟိ-လော၊ ဣတိ–၌သို့၊ (အဝေါစ– မိန့်တော်မူပြီ။)

ဧဒံ-၌ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တေ ဘိက္ခဝေ - တရားတော်ကို နာခံကြသော ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တမနာ–မိမိစိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုံတ္တာ-၍၊) ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်သော ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ အဘိနန္ဒုံ–ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်, ရှင်အားတက်လျက်, လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ၌သို့၊ (သုတံ- နာယူမှတ်သား, ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊(တနည်း)ဣတိ-၌သို့၊ သုတံ-နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားရခြင်းသည်၊ ဟေးတိ – ဖြစ်ပါ၏၊ [“ဧဝံ မေ သုတံ”၌ သုတံကို ၂ နည်းပေးခဲ့သည့်အတိုင်း ပြန်လှည့်သည်။] စ ပန- ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမသ္မိံ ဝေယျာကရဏသ္မိံ - ဂါထာမဘက်, သက်သက်သော ၌ ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ ဘညမာနေ– ဟောတော်မူအပ်စဉ်၊ ဒသသဟဿီ–တသောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ လောကဓာတု-လောကဓာတ်သည်၊ အကမ္ပိတ္ထ– တုန်လှုပ်ပြီ၊ ဣတိ– ဗြဟ္မဇာလသုတ် အပြီးတည်း။.... ပဌမံ– သော့၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တံ– သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ။

ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပါဠိတော်
နိဿယ ပြီးပြီ။

သာမညဖလသုတ် နိဿယ

ရာဇာမစ္စကထာ

ဝေံ မေ သုတံ၊ [ဗြဟ္မဇာလသုတ် နိဿယ အစတုန်းကအဘိုင်း ဝေံ၏ အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏအနက် စုံအောင် , မေ၏ ကတ္တား - သမ္ဗန် အနက်စုံအောင် ဆိုပါစေ"ဗြဟ္မဇာလံ"နေရာ၌"သာမညဖလံ"ဟု ထည့်ရုံသာ ထူးပါသည်။] ကေံ–သော၊ သမယံ–၌၊ ဝါ– လုံး၊ [ဗြဟ္မဇာလသုတ် အတိုင်း အကျယ် ပေးပါ။] ဘဂဝါ–သည်၊ ရာဇဂဟေ- ရာဇဂြိဟ်မြို့၏ အနီးဖြစ်သော၊ ကောမာရဘစ္စသ– အဘယမင်းသားသည် မွေးစားအပ်သော၊ ဇီဝကသ-၏၊ အမ္ဗဝနေ–သရက်ဥယျာဉ်၌၊ မဟတော-သော၊ ဝါ-သော၊ ဘိက္ခုသံဃေန–နှင့်၊ အမ္ဗတေဋ္ဌသေဟိ-အခွဲအားဖြင့် ၁၃ လီ ကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတေဟိ-ရဟန်း အရာတို့နှင့်၊(တနည်း) အမ္ဗတေဋ္ဌသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ – တထောင့် နှစ်ရာ့ ငါးဆယ်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ,ဝိဟရတိ-၏၊[ရှေအတိုင်း အကျယ်ပေးပါ။]

တေန ခေါ ပန သမယေန-၌၊(မြတ်စွာဘုရား၏ ရာဇဂြိဟ်မြို့အနီး ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာထိုအခါ၌၊)မာဂဓော-မာဂဓတိုင်း၏ အစိုးရဖြစ်သော၊ အဇာတသတ္တု-အဇာတသတ် မည်သော၊ ဝါ-မဖွားမီကပင် ခမည်းတော်၏ ရန်သူဖြစ်လိမ့်မည် ဟု နေမိတ္တကဆရာတို့ ညွှန်ပြအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အဇာတသတ်မည်သော၊ ဝေဒေဟိပုတ္တော-ဝေဒေဟီ မိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဥပေါသထေ–ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သော၊ ဝါ-အကျင့်သီလ အနသနနှင့်ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍ စောင့်သုံး နေထိုင်ရာဖြစ်သော၊ ပန္နရသေ – တဆယ့် ငါးရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ တဒဟု – ထိုနေ့၌၊ ကောမုဒီယာ–ကုမုဒြာကြာရှိရာဖြစ်သော၊ ဝါ-ကုမုဒြာကြာပွင့်တုန်းဖြစ်သော၊ စာတုမာသိနိယာ-မိုးယိ ၄ လတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ပုဏ္ဏာယ–လ, ဥတု, နှစ် အားဖြင့် ပြည့်သော၊ပုဏ္ဏမာယ-ပြည့်သောလရှိသော၊ ဝါ-လပြည့်ဖြစ်သော၊ ရတ္တိယာ– ညဉ့်၌၊ ရာဇာမစ္စပရိဝုတော – မင်းမျိုး အစဉ်အဆက်မှ လာသော အမတ်တို့သည် ပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဝါ - မင်းမျိုး အစဉ် အဆက်မှလာသော အမတ်တို့သည် ခြံရံအပ်သည်၊ (တနည်း) ရာဇာမစ္စ ပရိဝုတော–လက်အောက်ခံမင်း, အမတ်တို့သည် ပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဝါ– လက်အောက်ခံမင်း, အမတ်တို့သည် ခြံရံအပ်သည်၊ ဥပရိပါသာဒ ဝရဂတော-မြတ်သောပြာသာဒ်၏ အဲထက်ထပ်၌ ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) နိသိန္နော– ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ- ၏။ [" ရာဇာမစ္စပရိဝုတော " ၌ " ပရိ– ပတ်ဝန်းကျင် + ဝု - စောင့်ရှောက် " ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိဝုတောကို " ပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်အပ် " ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါသည်။]

အထခေါ-ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်ဝယ် ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌၊ မာဂဓော-သော၊ အဇာတသတ္တု-သော၊ ဝါ-သော၊ ဝေဒေဟိ ပုတ္တော-သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ဥပေါသထေ-သော၊ တဒဟု-ထိုနေ့၌၊ ဥဒါနံ-ဥဒါန်းကို၊ ဝါ- ပီတိ အတွက်,လေဟုန်တက်၍,ပေါ်ထွက်လာသော စကားကို၊ ဥဒါနေသိ- ကျူးရင့်ပြီ၊(ကိံ-နည်း၊)ဘော-အို အချင်းတို့၊ ဒေါသိနာ-ဆီးနှင်း မြှုတိမ်, သူရိန် မီးခိုး, ညစ်မျိုးငါးဝ,ကင်းစင်ပသော၊ ရတ္တိ-ညဉ့်သည်၊ ရမဏီယာဝတ-စိတ်နှလုံးကို, ယူကျုံးသည့်အနေ,မွေ့လျော်စေနိုင်ပေစွတကား၊ ဘော-တို့၊ ဒေါသိနာ-သော၊ ရတ္တိ-သည်၊ အဘိရူပါဝတ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိပေစွတကား၊ ဝါ-အလွန် အဆင်းလှပေစွတကား၊ ဘော-တို့၊ ဒေါသိနာ-သော၊ ရတ္တိ-ညဉ့်ကို၊ ဒဿနီယာဝတ-ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုထိုက်ပေစွတကား၊ ဝါ-ရှုချင့်စဘွယ်, တင့်တယ်ပေစွတကား၊ ဘော- တို့၊ ဒေါသိနာ- သော၊ ရတ္တိ-သည်၊ ပါသာဒိကာဝတ-စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်ပေစွတကား၊ ဝါ-ပသာဒရှိပေစွတကား၊ ဘော-တို့၊ ဒေါသိနာ-သော၊ ရတ္တိ-ညဉ့်ကို၊ လက္ခညာဝတ-မည်သည့် နေ့ည,မည်သည့် လဟု, မှတ်သားထိုက်ပေစွ တကား၊ ဝါ-မှတ်သားလောက်ပေစွ တကား၊ ယံ (သမဏံဝါ)- အကြင် ကိလေသာကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏသို့သော်ငုင်း၊ ယံ(ဗြာဟ္မဏံဝါ)-အကြင် မကောင်းမှုကို မျှောပြီးသော ဗြာဟ္မဏသို့သော်ငုင်း၊ ပယိရုပါသတော (ပယိရုပါသန္ကာနံ) - ချဉ်းကပ်ကုန်သော၊ နော- ငါတို့၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ပသီဒေယျ-ကြည်လင်ရာ၏၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၊ ကံ - အဘယ်မည်သော၊ (တံ) သမဏံဝါ- ထို ကိလေသာကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏသို့သော်ငုင်း၊ (တံ) ဗြာဟ္မဏံဝါ- ထို မကောင်းမှုကို မျှောပြီးသော ဗြာဟ္မဏသို့သော်ငုင်း၊ ပယိရုပါသေယျာမ နုခေါ-ချဉ်းကပ်ရပါကုန်အံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။)

ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ အညတရော- အမှတ်မရှိ တယောက်သော၊ ရာဇာမစ္စော-မင်း၏အမတ်သည်၊ မာဂဓံ အဇာတသတ္တုံ၊ ဝေဒေဟိပုတ္တံ, ရာဇာနံ- ကို၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ အဝေါစ - သံတော်ဥုးတင်ပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) ဒေဝ - အရှင်မင်းမြတ်၊ အယံ ပူရဏော ကဿပေါ - ဤ အရှင်ပူရဏကဿပသည်၊ သင်္ဃီစေဝ- ရသေ့များစွာ, နောံလိုက်သံဃာလည်း ရှိပါ၏၊ [အဿတ္ထိပစ္စည်း၏ ပဟူတအနက်ဖြစ်သောကြောင့် "များစွာ" ဟု ပေးနိုင်သည်။] ဂဏီစ-ရသေ့များစွာ, နောံပါဂိုဏ်းလည်း ရှိပါ၏၊ ဂဏာစရိယောစ- ဂိုဏ်း၏ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါ၏၊ ဥတော- တိုင်းလုံးကျော်ကြား, ထင်ရှားလည်း ထင်ရှားပါ၏၊ ယသဿီ - အပိုစ္ဆတာ, ဂုဏ်သိက္ခာကြောင့် , လွန်စွာ ကျော်စောသော ကိတ္တိယသလည်း ရှိပါ၏၊ တိတ္ထကရော - အယူဝါဒကိုလည်း စ၍ပြုတတ်ပါ၏၊ ဗဟုဇနဿ - များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သာဓုသမ္မတော - သူတော်

ကောင်းကြီး ဟု သမုတ်အပ်ပါ၏၊ ရတ္တညူ – ရသေ့ ရဟန်းပြုရာကာလမှ စ၍ ကောင်းမွန်စွာကျင့်ခဲ့ရာ များစွာသောညဉ့်တို့ကိုလည်းသိပါ၏၊ စိရပဗ္ဗဇိတော-ရသေ့ရဟန်းပြုပြီးသော အရှင်ပူရဏကဿပ၏ ကြာမြင့်သောကာလလည်း ရှိပါပြီ၊ ဝါ - ရသေ့ရဟန်းပြုပြီးသည်မှစ၍ ကြာမြင့်သောကာလလည်း ရှိပါပြီ၊ အဒ္ဓဂတော – မင်း ၂ ဆက် ၃ ဆက် လည်သဖြင့် ရှည်သောအဓွန့်သို့လည်း ရောက်ပါပြီ၊ ဝယော အနုပ္ပတ္တော - အာယုကပ်သက်, သုံးစုဝက်က, ခြောက်ဆဲ့ ခုနစ်နှစ်, လွန်ပြီးဖြစ်၍, ပစ္ဆိမအရွယ်သို့လည်း ရောက်ပါပြီ၊ ဒေဝေါ - အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ တံ ပူရဏံ ကဿပံ-ထို အရှင်ပူရဏကဿပသို့၊ ပယိရုပါသတု-ချဉ်းကပ်တော်မူပါ၊ ပူရဏံကဿပံ – အရှင် ပူရဏကဿပသို့၊ ပယိရုပါသ တော - ချဉ်းကပ်တော်မူသော၊ ဒေဝဿ - အရှင်မင်းမြတ်၏၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ အပ္ပေဝနာမ ပသီဒေယျ-ကြည်လင်တန်ရာပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (အဝေါစ-ပြီ၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော- သံတော်ဥုးတင်အပ်သော်၊ မာဂဓော– သော၊ပေ၊ရာဇာ–သည်၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

အညတရော- သော၊ ရာဇာမစ္စောပိ- သည်လည်း၊ မာဂဓံ-သော၊ အဇာတ သတ္တုံ-သော၊ ဝါ-သော၊ဝေဒေဟိပုတ္တံ-သော၊ရာဇာနံ-ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ (ကိံ -နည်း၊) ဒေဝ–မြတ်၊ ဂေါသာလော – ဂေါသာလမည်သော၊ အယံ မက္ခလိ- ဤ မက္ခလိသည်၊ သင်္ဃီစေဝ၊ပေ၊တုဏ္ဍီ အဟောသိ၊....အညတရော–သော၊ ရာဇာမစ္စောပိ-သည်လည်း၊ပေ၊အဝေါစ-ပြီ၊ (ကိံ -နည်း၊) ဒေဝ-မြတ်၊ ကေသကမ္ဗလော – လူဆံပင်ဖြင့် ယက်အပ်သော ကမ္ဗလာကို ဆောင်သော၊ အယံ အဇိတော- ဤ အဇိတသည်၊ သင်္ဃီစေဝ၊ပေ၊တုဏ္ဍီ အဟောသိ။

အညတရောပိ ရာဇာမစ္စော ၊ပေ၊ အဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဒေဝ , ကစ္စာယနော–ကစ္စာယနမည်သော၊ အယံ ပကုဓော– ဤ ပကုဓသည်၊ သင်္ဃီစေဝ၊ပေ၊တုဏ္ဍီ အဟောသိ။....အညတရောပိ ရာဇာမစ္စော၊ပေ၊အဝေါစ၊ (ကိံ)၊ ဒေဝ, ဗေလဋ္ဌ ပုတ္တော - ဗေလဋ္ဌ၏ သားဖြစ်သော၊ အယံ သဉ္ဇယော - ဤ သဉ္ဇယသည်၊ (ဤ သဉ္ဇည်း ဆရာကြီးသည်၊) သင်္ဃီ - စဝ ၊ပေ၊ တုဏ္ဍီ အဟောသိ.... အညတရောပိ ရာဇာမစ္စော၊ပေ၊အဝေါစ၊(ကိံ)၊ ဒေဝ, နာဋ္ဌပုတ္တော-နာဋ္ဌ၏ သားဖြစ်သော၊ အယံ နိဂဏ္ဌော–ဤ နိဂဏ္ဌဆရာကြီးသည်၊ သင်္ဃီစေဝ၊ပေ၊တုဏ္ဍီ အဟောသိ။

ကောမာရဘစ္စဇီဝကကထာ

တေန ခေါ ပန သမယေန-အဇာတသတ်မင်း၏ ဆိတ်ဆိတ်နေရာ ထိုအခါ၌၊ ကောမာရဘစ္စော-သော၊ ဇီဝကော-သည်၊ မာဂဓဿ- သော၊ အဇာတသတ္တု ဿ ဝေဒေဟိပုတ္တဿ , ရညော - ၏၊ အဝိဒူရေ – အနီး၌၊ တုဏ္ဍီဘူတော –

ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ ဟော်တိ-၏၊ အထဒါ-ထိုအခါ၌၊ မာဂဓော အဇာတသတ္တု၊ ဝေဒေဟိပုတ္တော,ရာဇာ-သည်၊ ကောမာရဘစ္စံ-သော၊ ဇီဝကံ- ကို၊ တေံ– ဤစကားကို၊ အဝေါစ– မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) သမ္မဇီဝက-အဆွေဇီဝက၊ တွံ ပန–သင်သည်ကား၊ ကိံ-အဘယ့်ကြောင့်၊ တုဏှီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ (အသိ- ဖြစ်သနည်း၊) ဇာတိ(အဝေါစ)။ [ယေန ကာရဏေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ တုဏှီ - ဆိတ်ဆိတ်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ တံ ကာရဏံ – ထိုအကြောင်းကား၊ ကိံ – အဘယ်နည်း၊ ဤသို့လည်း ဋီကာ၌ နိယမ အနိယမဝါကျထည့်၍ ပေးသေး၏။]

(ဧဝံ ဝုတ္တေ ဇီဝကော ရာဇာနံ တေံ အဝေါစ၊ ကိံ၊ ဤသို့ ထည့်၍ပေးပါ။) ဒေဝ-မြတ်၊ အရဟံ - ဝါသနာနှင့်တကွ တဏှာင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ-မဖေါက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ အယံ ဘဂဝါ-ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အမှ ကံ-အကျွန်ုပ်တို့၏၊ အမ္ဗဝနေ- ၌၊ မဟတော-သော၊ ဘိက္ခုသံဃေန–နှင့်၊ အမှုတေ ဥသေဟိ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခု သတေဟိ– တို့နှင့်၊ (တနည်း) အမှုတေဥသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူပါ၏၊ တံ ခေါ ပန ဘဂဝန္တံ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကလျာဏော- ကောင်းမြတ်သော၊ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ-ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သောဂုဏ်သတင်းသည်၊ ဝါ- ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – သဒေဝက , လောကညဿံ, အလုံးစုံကို, လွှမ်းခြုံ၍ တက်ပါပြီ၊ (ကိံ-နည်း။)

သောဘဂဝါ-ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတိပိ-ဝါသနာနှင့်တကွ တဏှာင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ–အရဟံ မည်တော်မူ၏၊ သောဘဂဝါ-သည်၊ ဣတိပိ-မဖေါက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-၏၊သောဘဂဝါ-သည်၊ ဣတိပိ – ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော – ၏၊ သောဘဂဝါ – သည်၊ ဣတိပိ – တင့်တယ်သော သွားခြင်း ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သုဂတော-၏၊ သောဘဂဝါ-သည်၊ ဣတိပိ-သတ္တာကာသ , သန်ဓါရဟု , လောကသုံးဘုံ , အလုံးစုံကို , အကုန် သိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ လောကဝိဒူ-၏၊ သောဘဂဝါ– သည်၊ ဣတိပိ – အတုမရှိ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဆုံးမထိုက်သော လူယောက်ျား နတ်ယောက်ျား တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကို ဆုံးမတော်မူနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အနုတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရထိ-၏၊ သောဘဂဝါ-

သည်၊ ဣတိပိ – မြဟ္မာ နတ် လူ, သုံးဘုံသူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ၍အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ – သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ မည်တော်မူ၏၊ သောဘဂဝါ – သည်၊ ဣတိပိ – သစ္စာ ၄ ပါးကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်းသိ, ဝေနေယျတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ၍အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဗုဒ္ဓေါ-၏၊ သောဘဂဝါ-သည်၊ ဣတိပိ-ဣဿရိယ စသည့်အပြား, ဘုန်းခြောက်ပါးရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ၍အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝါ-ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အဗ္ဘုဂ္ဂတော-ပြီ၊) ဒေဝေါ-သည်၊ တံ ဘဂဝန္တံ–ထို မြတ်စွာဘုရားသို့၊ ပယိရုပါသတု-ချဉ်းကပ်တော်မူပါ၊ ဘဂဝန္တံ- သို့၊ ပယိရုပါသတော - သော၊ ဒေဝဿ– ၏၊ စိတ္တံ – သည်၊ အပ္ပေဝနာမ ပသီဒေယျ – ကြည်လင်တန်ရာပါ၏၊ ဣတိ - သို့၊ (အဝေါစ – သံတော်ဥုးတင်ပြီ။)

(ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇာ ဇီဝကံ ဧတံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) သမ္မဇီဝက- အဆွေဇီဝက၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဟတ္ထိယာနာနိ-ဆင်ယာဉ်တို့ကို၊ ကပ္ပါပေဟိ-ပြင်ဆင်စေပါလော၊ (ကကြိုးတန်ဆာ တင်စေပါလော၊) ဣတိ - ၍သို့၊ (အဝေါစ)၊ (ဧဝံ ဝုတ္တေ) ကောမာရဘစ္စော– သော၊ ဇီဝကော- သည်၊ ဒေဝ- မြတ်၊ ဧဝံ– အမိန့်တော်အတိုင်းပါ၊ ဣတိ ခေါ - ၍သို့လျှင်၊ မာဂဓဿ အဇာတသတ္တုဿ ဝေဒေဟိပုတ္တဿ, ရညော-အား၊ ပဋိဿုဏိတ္ဝာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ (တနည်း) ရညော-၏၊ (ဝစနံ- စကားကို၊) ပဋိဿုတိတ္ဝာ - ရှေးရှု နားထောင်ပြီး၍၊ ပဉ္စမတ္တာနိ– ငါးလီ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ ဟတ္ထိနိကာသတာနိ-ဆင်မယာဉ်သာ အရာတို့ကို၊ (တနည်း) ပဉ္စမတ္တာနိ ဟတ္ထိနိကာသတာနိ-ဆင်မယာဉ်သာ ငါးရာတို့ကို၊ ကပ္ပါပေတ္ဝာစ - ပြင်ဆင်စေပြီး၍၎င်း၊ ဝါ - ကကြိုးတန်ဆာ တင်စေပြီး၍၎င်း၊ ရညော-၏၊ အာရောဟဏီယံ-စီးတော်ဆင်ဖြစ်သော၊ နာဂံ ဆင်တော်ကို၊ ကပ္ပါပေတ္ဝာစ-၎င်း၊ မာဂဓဿ၊ ပေ၊ ရညော-အား၊ ပဋိဝေဒေသိ – တဖန် သိစေပြီ၊ (ထပ်၍သံတော်ဥုးတင်ပြီ၊) (ကိံ-နည်း၊) ဒေဝ-မြတ်၊ တေ-အရှင်မင်းမြတ်ဘို့၊ ဟတ္ထိယာနာနိ-တို့ကို၊ ကပ္ပိတာနိ ပြင်ဆင်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဝါ–ကကြိုးတန်ဆာ တင်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဒါနိ – ယခုအခါ၌၊ (တွံ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊) ယဿ– အကြင် ထွက်တော်မူခြင်း, ထွက်တော်မမူခြင်း၏၊ ကာလံ– အချိန်ကို၊ မညသိ-သိတော်မူ၏၊ (တဒေဝ-ထို ထွက်တော်မူခြင်း, ထွက်တော်မမူခြင်းကိုသာ၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ရုစိယာ-အလိုအားဖြင့်၊ ကရောဟိ- ပြုတော်မူပါ၊ ဣတိ-သို့၊ (ပဋိဝေဒေသိ)။

အထခေါ- ထိုအခါ၌၊ မာဂဓော- သော၊ ပေ၊ ရာဇာ- သည်၊ ပဉ္စသု ဟတ္ထိနိကာသတေသု– ဆင်မယာဉ်သာ ငါးရာတို့၌၊ ပစ္စေကာ- အသီးအသီးဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ - တယောက်စီ တယောက်စီကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော – ယောက်ျား

အသွင်, ဆင်အပ်သော စစ်ဝတ်ရိုသောမိန်းမတို့ကို၊ အာရောပေတွာ- စီးစေပြီး၍၊ ဝါ-တင်ပြီး၍၊ အာရောဟကိယံ-စီးတော်ဆင်ဖြစ်သော၊ နာဂံ-ဆင်တော်ကို၊ အာဘိရုဟိတွာ - စီး၍၊ ဥက္ကာသု - မီးရှူးတိုင်တို့ကို၊ ဓာရိယမာနာသု- ညှိထွန်းဆောင်အပ်ကုန်လသော်၊ မဟာစ္စံ—ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော၊ ရာဇာနုဘာဝေန-မင်း၏ အာနုဘော်ဖြင့်၊ ရာဇဂဟာ— ရာဇဂြိဟ်မြို့မှ၊ နိယျာသိ - ထွက်တော်မူပြီ၊ (တနည်း)မဟာစ္စာ-ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော၊ ရာဇာနုဘာဝေန-ဖြင့်၊ ရာဇဂဟာ-မှ၊ နိယျာသိ-ပြီ၊ (နိယျာယိတွာ-ထွက်တော်မူပြီး၍၊) ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ ကောမာရဘစ္စာသ — သော၊ ဇီဝကဿ- ၏၊ အမ္ဗဝနံ — သရက်ဥယျာဉ်သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) တေန-သရက်ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ပါယာသိ-သွားပြီ။

အထ ခေါ်—ရှေးရှုသွားရာ ထိုအခါ၌၊ မာဂဓဿ—သော၊ ပေါရညော—၏၊ အမ္ဗဝနဿ-၏၊ အဝိဒူရေ—အနီး၌၊ ဘယံ—ကြောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ—ကြောက်တတ်သော စိတ္တုတြာသဘေးသည်၊ အဟုဒေဝ-ဖြစ်သည်သာ၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ—ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ အဟု (ဧဝ)- ဖြစ်သည်သာ၊ လောမဟံသော-အမွေးတို့၏ ရှုင်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းသည်၊အဟု (ဧဝ)—သာ၊ အထခေါ်- ကြောံရှုံထိတ်လန့်ရာ ထိုအခါ၌၊ မာဂဓော အဇာတသတ္တု, ဝေဒေဟိပုတ္တော — သော၊ ရာဇာ- သည်၊ ဘီတော — ကြောက်သည်၊ သံဝိဂ္ဂေါ်— ထိတ်လန့်သည်၊ လောမဟဋ္ဌဇာတော-ဖြစ်သောအမွေးတို့၏ ရှုင်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ-ဖြစ်သော ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းရှိသည်၊(ဟုတွာ၊) ကောမာရဘစ္စံ—သော၊ ဇီဝကံ—ကို၊ တေံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ- ပြောပြီ၊ (ကိ - နည်း။)

သမ္မဇီဝက-အဆွေဇီဝက၊ ကစ္စိ-အသို့နည်း၊ မံ—ငါ့ကို၊ နဝဠ္ဟေသိ-မလှည့်ပတ်ပါ၏လော၊ ဝါ— မလှည့်ပတ်ဘဲ ရှိပါ၏လော၊ သမ္မဇီဝက ကစ္စိ မံ, နပလပ္ပေသိ — မဖျားယောင်းပါ၏လော၊ ဝါ— မဖျားယောင်းဘဲ ရှိပါ၏လော၊ သမ္မဇီဝက ကစ္စိ မံ, ပစ္စတ္ထိကာနံ—ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသူတို့အား၊ ဝါ— ရန်သူတို့အား၊ နဒေသိ— မပေးပါ၏လော၊ ဝါ—မပေးဘဲ ရှိပါ၏လော၊ ဟိ-လှည့်ပတ်ဖျားယောင်းသည်ဟု ထင်ဘို့ရန်အကြောင်းကား၊ တာဝ မဟာတော-ထိုမျှလောက် များပြားသော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ — ရဟန်း အပေါင်း၏၊ အမုတေဋ္ဌသာနံ ဘိက္ခုသတာနံ — တို့၏၊ ခိပိတသဒ္ဒေါ — ချဆတ်သံသည်၊ နေဝ ဘဝိဿတိနာမ- မဖြစ်ရတုံဘိသနည်း၊ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ - ချောင်းဆိုးသံသည်၊ နဘဝိဿတိနာမ-မဖြစ်ရတုံဘိသနည်း၊ နိဋ္ဌုါသော- ကျယ်စွာသော စကားပြောသံသည်၊ နဘဝိဿတိနာမ-သနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ (အဝေါစ)။

(ဧဝံ ဝုတ္တေ ကောမာရဘစ္စော ဇီဝကော မာဂဓံ အဇာတသတ္တုံ ဧဝံဒေဟိပုတ္တံ ရာဇာနံ တေံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ — မဟာရာဇာ၊ မာ ဘာယိ—မကြောက်ပါလင့်၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ မာ ဘာယိ-မကြောက်ပါလင့်၊ ဒေဝ-မြတ်၊

တံ- အရှင်မင်းမြတ်ကို၊ နဝဉ္ဇမိ-မလှည့်ပတ်ပါ၊ ဒေဝ တံ, နပလမ္ဘေမိ-မဖျားယောင်းပါ၊ ဒေဝ တံ, ပစ္စတ္ထိကာနံ, နဒေမိ-မပေးပါ၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ အဘိက္ကမ-ရှေးရှုသွားပါလော၊ ဝါ-ရှေ့တိုးပါလော၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ အဘိက္ကမ-လော၊ ဝါ-လော၊ မဏ္ဍလမာဋ္ဌေ-တန်ဆောင်းဝန်း၌၊ ဧတေ ဒီပါ-ဤဆီမီးတို့သည်၊ ဈာယန္တိ-တောက်ပနေပါကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အဝေါစ)။

သာမညဖလပုစ္ဆာ

အထခေါ- သံတော်ဥုးတင်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော, ရာဇာ-သည်၊ ယာဝတိကာ-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော မြေအရပ်သည်၊ နာဂဿ-စီးတော်ဆင်၏၊ ဘူမိ-သွား၍ ဖြစ်နိုင်လောက်ရာ မြေအရပ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) (တာဝတိကံ-ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော မြေအရပ်တိုင်အောင်၊)နာဂေန- ဆင်တော်ဖြင့်၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ နာဂါ-မှ၊ ပစ္စောရောဟိတွာ-ဆင်း၍၊ ပတ္တိကောဝ-ခြေဖြင့်သွားသည်သာလျှင်၊ ဝါ-ခြေလျင်သွားသည်သာလျှင်၊(ဟုတ္တာ-၍၊)ယေန- အကြင်အရပ်၌၊ မဏ္ဍလမာဋ္ဌ ဿ-တန်ဆောင်းဝန်း၏၊ ဒွါရံ-တံခါးသည်၊(အတ္ထိ-ရှိ၏၊) တေန-တန်ဆောင်းဝန်း၏ တံခါးရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-သွားပြီး၍၊ ကောမာရဘစ္စံ-သော၊ ဇီဝကံ-ကို၊ ဧတံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊(ကိံ-နည်း၊) သမ္မ ဇီဝက-က၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကဟံ-အဘယ်အရပ်၌၊(ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊) (တနည်း) ကဟံ ပန-အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ(အဝေါစ)။

မဟာရာဇ-ဇာ၊ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ-အရှေ့အရပ်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာရှိတော်မူသည်၊(ဟုတ္ဝာ-၍၊) ဘိက္ခုသံဃဿ-ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ ဝါ-၏၊ ပုရက္ခတော- ရှေ့၌ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊) မဇ္ဈိမံ ထမ္ဘံ-အလယ်တိုင်ကို၊ နိဿာယ-မှီတော်မူ၍၊(ကျောပေးတော်မူ၍၊)နိသိန္နော-ထိုင်နေတော်မူသော၊ ဧသော-ဤပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည်၊ ဘဂဝါ-ဘုန်းတော်ကြီးဘုရားပါတည်း၊ မဟာ ရာဇ-ဇာ၊(ပုရတ္ထာဘိမုခေါ-သည်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ မဇ္ဈိမံထမ္ဘံ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဝါ-၍၊ နိသိန္နော-မူသော၊) ဧသော-သည်၊ ဘဂဝါ-ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အဝေါစ-သံတော်ဥုးတင်ပြီ။)

အထ ခေါ-သံတော်ဥုးတင်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ မာဂဓော၊ပေ၊ရာဇာ-သည်၊ ယေန-အကြင် အရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊) တေန-ဘုရားရှိတော်မူရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-သွားပြီး၍၊ ဧကမန္တံ-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်ပြီ၊ ဧကမန္တံ-၌၊ ဌိတော-ရပ်ပြီးသော၊ မာဂဓော၊ပေ၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိပ္ပသန္ဒံ-အထူးသဖြင့်

ကြည်လင်သော၊ ရဟဒမိဝ–ရေအိုင်ကိုကဲ့သို့၊ တုဏ္ဍိဘူတံ တုဏ္ဍိဘူတံ့ - ဆိတ်ဆိတ်ဖြင့်၍ ဖြစ်, ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုသံဃံ–ရဟန်းအပေါင်းကို၊ အနုဝိလောကေတွာ–အစဉ်အတိုင်း ကြည့်ရှုပြီး၍၊ ဥဒါနံ–ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဥဒါနေသိ–မြွက်ဆိုပြီ၊(ကိံ–နည်း။)

တေရဟိ–ယခုအခါ၌၊ ဘိက္ခု သံယော - ရဟန်းသံဃာတော်သည်၊ ယေန ဥပသမေန–အကြင် ကိုယ်နှုတ်တို့၏ ငြိမ်သက်ခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံတော်မူ၏၊ [ဦးကာဉ်"ကိုယ်နှုတ်တို့၏ ငြိမ်သက်ခြင်းကို မြင်ရသဖြင့် စိတ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းကိုပါ မှန်းဆ၍ သိနိုင်သည်" ဟု ဖွင့်ထား၏။] မေ–ငါ၏၊ ဥဒယဘဒ္ဒေါ်-ဥဒယဘဒ္ဒမည်သော၊ ကုမာရော– သားတော် မင်းသားသည်၊ ဣမိနာ ဥပသမေန – ဤကဲ့သို့သော ငြိမ်သက်ခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော – ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတု–ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဝါ–ဖြစ်စေလို၏၊ ဣတိ-သို့၊(ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ)။

(ဧဝံ-သို့၊ ဥဒါနေ-ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနိတေ-ကျူးရင့်အပ်သော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ရာဇာနံ-ကို၊ တေံ–ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ ကိံ–နည်း၊)မဟာရာဇ–ဇာ၊ တွံ-အသင်ဘကာတော်သည်၊ ယထာပေမံ-အကြင်အကြင် ချစ်အပ်သူသို့၊ အာဂမာဒေါ်-ရောက်သွားပြီနော၊ ဣတိ–ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊(ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇာ ဘဂဝန္တံ တေံ အဝေါစ၊ ကိံ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ မေ- ဘကာတော်သည်၊ ဥဒယဘဒ္ဒေါ်– သော၊ ကုမာရော-သားတော် မင်းသားကို၊ ပိယော-ချစ်အပ်ပါ၏၊ တေရဟိ-၌၊ ဘိက္ခု သံယော–သည်၊ ယေန ဥပသမေန–နှင့်၊ သမန္နာဂတော–၏၊ မေ-၏၊ ဥဒယဘဒ္ဒေါ်–သော၊ ကုမာရော-သည်၊ ဣမိနာ ဥပသမေန– နှင့်၊ သမန္နာဂတော–သည်၊ ဟောတု – ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဝါ – ဖြစ်စေလိုပါ၏၊ ဣတိ – ဤသို့လျှောက်ပြီ။

အထ ခေါ်–လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ မာဂဓောပေါရာဇာ–သည်၊ ဘဂဝန္တံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဘိဝါဒေတွာ-အလွန်ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး၍၊ ဝါ-ဝပ်ချပြီး၍၊ ဘိက္ခုသံဃဿ – ရဟန်း သံဃာတော်အား၊ အဉ္ဇလိ - လက်အုပ်ကို၊ ပဏာမေတွာ-ညွတ်စေပြီး၍၊ ကေမန္တံ-၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ၊ ကေမန္တံ-၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်ပြီးသော၊ မာဂဓောပေါရာဇာ–သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊(ကိံ–နည်း၊) ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ– မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ–ဘကာတော်အား၊ ဝါ–၏၊ ပဥ္ဉဿ–ပြဿနာကို၊ ဝေယျာကရဏာယ-ဖြေတော်မူခြင်းငှါ၊ ဩကာသံ–အခွင့်ကို၊ သစေ ကရောတိ–အကယ်၍ ပြုတော်မူအံ့၊(ဧဝံ သတိ–ဤသို့ ပြုတော်မူလသော်၊)အဟံ-ဘကာတော်သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ကဠေဝရေ–တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဒေသံ-ညွှန်ပြအပ်သော အကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆေယျာမိ–မေးလိုပါ၏၊ ဝါ-မေးပါရစေ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

(ဧဇံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ ရာဇာနံ ဧတံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ–ဇာ၊(ပဉ်-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတုံ–မေးခြင်းငှါ၊) ယဒိ အာကခ်သိ–အကယ်၍ အလိုရှိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ အလိုရှိလသော်၊) ပုစ္ဆ-မေးလော၊ (တနည်း) မဟာရာဇ–ဇာ၊ ယံ–အကြင် ပြဿနာကို၊(ပုစ္ဆိတုံ-ငှါ၊) အာကခ်သိ–အလိုရှိ၏၊ (တံ–ထို မေးလိုအပ်သော ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆ - မေးလော၊ ဣတိ- ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ– မြတ်စွာဘုရား၊ ဣမာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ – ဤ များစွာသော အတတ်တို့သည်၊(တနည်း)ဣမာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ- ဤအသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော များစွာသော အတတ်တို့သည်၊ (တနည်း) ဣမာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ - ဤ အသက်မွေးခြင်း၏ မှီရာဖြစ်သော များစွာသော အတတ်တို့သည်၊ (သန္တီ–ရှိပါကုန်၏၊) 'သေယျထိဒံ – ထို အတတ်သည်တို့ ဟူသည် အဘယ်နည်း၊(တနည်း)ဣဒံ(ဣမေ)-ဤအတတ်သည်တို့ ဟူသည်၊ သေယျထာ (ကတမေ)-အဘယ်တို့နည်း၊ ဟတ္ထာရောဟာ-ဆင်ကို စီးတတ် စီးစေတတ်သော ဆင်စီးသူရဲကောင်း , ဆင်ကို သင်ပြတတ် ဆင်စီးအတတ်ကို သင်ပြတတ်သော ဆင်ဆရာ, ဆင်ဆေးဆရာ,ဆင်ထိန်းတို့ငှင်း၊ အဿာရောဟာ- မြင်းကို စီးတတ် စီးစေတတ်သော မြင်းစီးသူရဲကောင်း , မြင်းကို သင်ပြတတ် မြင်းစီးအတတ်ကို သင်ပြတတ်သော မြင်းဆရာ, မြင်းဆေးဆရာ, မြင်းထိန်းတို့ငှင်း၊ ရထိကာ–ရထား၌ယှဉ်ကုန်သော ရထားစီးသူရဲကောင်း, ရထားစီးအတတ်ကို သင်ပြတတ် ရထားလုပ်တတ်သော ရထားဆရာ, ရထား နားပန်းစောင့်တို့ငှင်း၊ ဓနုဂ္ဂဟာ-လေးကိုကိုင်တတ် ကိုင်စေတတ်သော လေးတော်သား, လေးအတတ်ကို သင်ပြတတ် လေးလုပ်တတ်သော လေးဆရာတို့ငှင်း၊ [အဌကထာ၌ လေးလုပ်တတ်သူကို မပြသော်လည်း ရထိကာပုဒ်၌ ရထားလုပ်တတ်သူကိုပါ ယူရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း လေးလုပ်တတ်သူကိုပါ ယူနိုင်ပါသည်။]

စေလကာ–အောင်လံကို ထောင်, စစ်သည်ဘောင်၌, ရှေ့ဆောင် ရှေ့သွား, အလံကိုင် စစ်သားတို့ငှင်း၊ စလကာ-စစ်သည် အများ, နေရာထား၍, ရွှေ့ရှားစေတတ် စစ်ဆင်တတ်သော စစ်ဗိုလ်ကြီးတို့ငှင်း၊ ပိလ္လာဒါယကာ-တဖက်စစ်သား အပေါင်းတွင် အတင်းဝင်၍ လိုရာ ဥုးခေါင်းကို ဖြတ်တောက်လျက် အမြန်ခုန်ထွက်တတ်သော သူရဲကောင်းတို့ငှင်း၊(တနည်း)ပိလ္လာဒါယကာ–ကျပ်တည်း ကျဉ်းမြောင်း မိမိစစ်သား အပေါင်းတွင် ထမင်းကျွေးဘို့ရန် အမြန်ဝင်သွားတတ်သော စစ်သားတို့ငှင်း၊ ဥဂ္ဂါ-စစ်တိုက်ရာတွင်, ပေါ်ထင်ကျော်ကြား, ထင်ရှားကုန်သော၊ ရာဇပုတ္တာ–မင်းသားတို့ငှင်း၊ ပက္ခန္ဒိနော-ဥုးခေါင်းလက်နက်, လိုရာဆက်ဘို့,တဖက်စစ်တပ်သို့ ပြေးဝင်တတ်သော သူရဲကောင်းတို့ငှင်း၊ မဟာနာဂါ-ဆင်ပြောင်ကြီးအလား,နောံမဆုတ်သောစစ်သားတို့ငှင်း၊ သူရာ-သမုဒြာတဖက်, ကူး၍တက်ဘို့,ရဲဘက်မတောင်း, တယောက်တည်းသော သူရဲကောင်း

တို့ဂုဉ်း၊ စမ္မယောဓိနော - သားရေ သင်တိုင်းသို့ဝင်လျက် စစ်တိုက်တာ်သော သူရဲကောင်းတို့ဂုဉ်း၊ ဝါ- သားရေ မြားကာကို ကိုင်လျက် စစ်တိုက်တတ်သော သူရဲကောင်းတို့ဂုဉ်း၊ ဒါသိကပုတ္တာ-ကိုယ့်သခင်အား, အချစ်များသော, အိမ်ကွန်မ၏သား ဖြစ်သော စစ်သားတို့ဂုဉ်း။

အာဠာရိကာ – စဖိုအိမ်၌ ယှဉ်လျက် ထမင်းချက်ခြင်း မုံလုပ်ခြင်းဖြင့် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊ ကပ္ပကာ-ဆတ္တာသည်လုပ်လျက် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊ နှာပကာ - အဘိုးအဓယူ၍ ရေချိုးပေးလျက် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊ သူဒါ– ကောင်းမွန်စွာ ဟင်းချက်လျက် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊မာလာကာရာ-ပန်းသည်လုပ်လျက် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊ ရဇကာ–ကဝါသည်လုပ်လျက် အသက်မွေးသူတို့သည်ဂုဉ်း၊ ပေသကာရာ – ယက်ကန်းသည်လုပ်လျက် အသက်မွေးသူတို့သည်ဂုဉ်း၊ နဠကာရာ – ကျူးထရံသည်လုပ်လျက် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊ ကုမ္ဘကာရာ-အိုးထိန်းသည်လုပ်လျက် အသက်မွေးသူတို့ဂုဉ်း၊ ဂဏကာ- ကေ အစ, နဝ ကျအောင်, အဆက်မပြတ်, ရေတွက်တတ်သော ဂဏန်းကျမ်းတတ်တို့ဂုဉ်း၊ မုဒ္ဒိကာ-လက်ချောင်းချိုးလျက် ရေတွက်တတ်သူတို့ဂုဉ်းတည်း၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ အညာနိဝိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧဝံ ဂတာနိ–ဤသို့အလားတူဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ - အကြင်များစွာသော အတတ်တို့သည်၊ (တနည်း) ယာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ–အကြင် အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော များစွာသောအတတ်တို့သည်၊(တနည်း)ယာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ – အကြင် အသက်မွေးခြင်း၏ မှီရာဖြစ်သော များစွာသော အတတ်တို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိပါကုန်၏။)

တေ-ထို အတတ်သည်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခ အတ္တဘောဌာပင်၊ သန္နိဋ္ဌိကံ – ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ် တွေ့မြင်အပ်သော၊ သိပ္ပဖလံ-အတတ်၏အကျိုးကို၊ ဥပဇီဝန္တိယထာ-မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်သကဲ့သို့၊ တေ– ထို အတတ်သည်တို့သည်၊ တေန–ထို အတတ်၏အကျိုးဖြင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုလည်း၊ သုခေန္တိယထာ-ချမ်းသာစေကြကုန်သကဲ့သို့၊ ပိဏ္ဍော နွိယထာ – နှစ်သက်ပြည့်ဖြိုး, ပွားတိုးစေကြကုန်သကဲ့သို့၊ မာတာပိတရော-အမိ အဘတို့ကိုလည်း၊ သုခေန္တိယထာ-သို့၊ ပိဏ္ဍော နွိယထာ-သို့၊ ပုတ္တာဒါရံ– သားမယားကိုလည်း၊ သုခေန္တိယထာ, ပိဏ္ဍော နွိ ယထာ– သို့၊ မိတ္တာမစ္စေ–မိတ်ဆွေချင်းချင်း, အပေါင်းအသင်းတို့ကိုလည်း၊ သုခေန္တိ ယထာ-သို့၊ ပိဏ္ဍော နွိယထာ- သို့၊ သမဏာ ဗြာဟ္မဏော သု–ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့၌၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂိကံ–အထက်နတ်ပြည် ဆန်သဖြင့် မီးလှိုန့်ဝင်တူသော အကျိုးရှိသော၊ ဝါ– အထက်နတ်ပြည်၌ ကောင်းမြတ်သောအကျိုးရှိသော၊ သောဝဂ္ဂိကံ– ကာမဂုဏ် ၅ ရပ်ဖြင့် လွန်စွာမြတ်သော နတ်ပြည်ကိုထိုက်သော၊ သုခဝိပါကံ- ကောင်းသော ဣဋ္ဌ

အကျိုးရှိသော၊ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ – လွန်စွာမြတ်သော ရူပါရုံစသော ဆယ်ပါး သော အကျိုးတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော၊ ဒကို့ဏံ – တမလွန်ဘဝဝယ် အလှူ့ရှင်၏ ကြီးပွားကြောင်း, ကောင်းမြတ်သောအလှူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တိယထာ – တည်စေ ကြကုန်သကဲ့သို့၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဧဝမေဝ–ဤ့အတူသာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ရဟန်းအဖြစ်၏အကျိုးကို၊ ပညပေတုံ-ပညတ်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာနုခေါ-တတ်ကောင်းပါသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောံပြီ။

(ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါရာဇာနံ ဧတံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ - ဇာ၊ တွံ– အသင် ဒကာတော်သည်၊ ဣမံ ပဉ်–ဤပြဿနာကို၊ အညေ–ဝါဘုရားမှ တပါး ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏေ– သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသူတို့ကို၊ ပုစ္ဆိတာ နော – မေးဘူးသလော၊ (နံ ပုဋ္ဌဘာဝံ - ထို မေးအပ်ဘူးသည်၏အဖြစ်ကို၊) အဘိဇာနာသိစ–သိလည်း သိ၏လော၊ ဝါ-မှတ်မိလည်း မှတ်မိ၏လော၊ ဣတိ-သို့၊ (အဝေါစ)၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-ဒကာတော်သည်၊ ဣမံ ပဉ်-ကို၊ အညေ-မြတ်စွာဘုရားမှ တပါးကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏေ-တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတာ-မေးဘူးပါပြီ၊ (နံ ပုဋ္ဌဘာဝံ–ထို မေးအပ်ဘူးသည်၏အဖြစ်ကို၊)အဘိဇာနာမိ-သိလည်း သိပါ၏၊ ဝါ- မှတ်မိလည်း မှတ်မိပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

(ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ ရာဇာနံ ဧတံ အဝေါစ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ-ဇာ၊ ယထာ ကထံ ပန- အဘယ်သို့လျှင်၊ တေ –ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဗျာကရိံသု– ဖြေဆိုလိုက်ကြကုန်သနည်း၊ တေ –အသင် ဒကာတော်၏၊ ဝါ- အသင် ဒကာ တော်မှာ၊ (ဘာသိတုံ – လျှောက်ခြင်းငှါ)၊ အဂရု – ဝန်မလေးသည်၊ သစေ (ဟောတိ)– အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ဘာသဿု–လျှောက်စမ်း ပါလော၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ ယတ္ထ– အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ– မြတ်စွာဘုရားသည် သော်ငှင်း၊ ဘဂဝန္တရူပေါဝါ – မြတ်စွာဘုရား၏ သဘော တော်နှင့်တူသော သဘောထားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်ငှင်း၊ နိသိန္နော–ထိုင် နေသည်၊ အဿ-ဖြစ်၏၊ (တတ္ထ–ထိုအရပ်၌၊) မေ–ဒကာတော်၏၊ ဝါ-ဒကာ တော်မှာ၊ (ဘာသိတုံ- လျှောံခြင်းငှါ၊) ဂရု- ဝန်လေးသည်၊ နခေါ(ဟောတိ)- မဖြစ်ပါ၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ မဟာရာဇ– ဇာ၊ တေနဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊(ထိုသို့ ဝန်မလေးလျှင်၊) ဘာသဿု-လျှောက်စမ်းပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

× × × × × × ×

ပုစ္ဆိတာ။ ။ပုစ္ဆိတာ– မေးဘူးသည်၊ (ဟုတ္ထာ – ဖြစ်၍၊) အဘိဇာနာသိနော– သိ၏လော၊ (တနည်း) ပုစ္ဆိတာနေရာ၌ "ပုစ္ဆိတ္ထာ"ဟု ပြင်ပြီးလျှင် "ပုစ္ဆိတ္ထာ – မေး ပြီး၍၊ အဘိဇာနာသိနော–သိ၏လော" ဤသို့လည်း အနက်ပေးကြသေး၏၊ ထိုအနက် သည် အခြားနေရာ၌ဖွင့်သော အနက်သာတည်း၊ ဤနေရာ၌ကား ဤအဋ္ဌကထာမဖွင့်ပါ။

ပူရဏကဿပဝါဒ

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-ဒကာတော်သည်၊ ကေ-တပါးသော၊ သမယံ-အခါ၌၊ ယေန—အကြင်အရပ်၌၊ ပူရဏော ကဿပေါ— ပူရဏကဿပသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊) တေန-ပူရဏကဿပရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပါပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-သွားပြီး၍၊ ပူရဏေန ကဿပေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ သမ္မောဒိံ—ခမနီယ, စသည်သဘော, မေးမြန်းပြောလျက်, ရောနှောမိပါပြီ၊ [ဤအနက်ပေးပုံကို ပါရာဇိကဏ်, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအဋ္ဌကထာနှင့် ဘာသာဋီကာကိုကြည့်ပါ၊ ရှေးက "အညိအမျှ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆိုပါ၏" ဟု ပေးရိုးရှိသည်။] သမ္မောဒနိယံ — ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ သာရဏီယံ — မပြတ်မလပ် အမှတ်ရထိုက်သော၊ ကထံ-စကားကို၊ ဝီတိသာရေတွာ-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသီဒိံ—ထိုင်နေပါပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ကေမန္တံ-၌၊ နိသိန္နော-သော၊ အဟံ-သည်၊ ပူရဏံ ကဿပံ-ကို၊ တံ—ဤစကားကို၊ အဝေါစံ-မေးမြန်းပြောဆိုပါပြီ၊ (ကိံ— အာဘယ်သို့ မေးမြန်း ပြောဆိုသနည်း။)

ဘော ကဿပ—အရှင်ကဿပ၊ ဣမာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ—ဤ မျှားစွာသော အတတ်တို့သည်၊ (တနည်း) ဣမာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ — ဤ မျှားစွာသော အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အတတ်တို့သည်၊ (တနည်း) ဣမာနိ ပုထုသိပ္ပါယတနာနိ- ဤမျှားစွာသော အသက်မွေးခြင်း၏မှီရာဖြစ်သော အတတ်တို့သည်၊ (သန္တိ — ရှိပါကုန်၏၊) သေယျထိဒံ — ထို အတတ်သည်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ (တနည်း) ဧဒံ (ဣမေ)—ဤ အတတ်သည်တို့ဟူသည်၊ သေယျထာ (ကတမေ) — အဘယ်တို့နည်း၊ ဟတ္ထာရောဟာ — ဆင်ကိုစီးတတ်စီးစေတတ်သော ဆင်စီးသူရဲကောင်း, ဆင်ကို သင်ပြတတ် ဆင်စီးအတတ်ကို သင်ပြတတ်သော ဆင်ဆရာ, ဆင်ဆေးဆရာ, ဆင်ထိန်းတို့ ဂုဏ်း၊ ဃော၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တိယထာ — တည်စေကြကုန်သကဲ့သို့၊ [ဤ ပတိဋ္ဌာပေန္တိယထာတိုင်အောင် ရှေအတိုင်း အနက်ပေးပါ။] ဘော ကဿပ-အရှင်ကဿပ၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-ဌာ၊ သက္ကာနုခေါ-သလော၊ ဣတိ (အဝေါစံ — မေးမြန်း ပြောဆိုပါပြီ။)

ဘန္တေ-ရား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ—မေးမြန်း ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပူရဏော ကဿပေါ-သည်၊ မံ— ဒကာတော်ကို၊ ဧတံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြောဆိုပါပြီ၊ (ကံ-နည်း၊) မဟာရာဇ— ဇာ၊ ကဒါရာဒတာ- ကိုယ်တိုင်ပြုသော်ငင်း၊ ဝါ— ကိုယ်တိုင်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း၊ ကာရယတော-သူတပါးကိုပြုစေသော်ငင်း၊ ဝါ-သူတပါးကို အပြုခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ငင်း၊ (ပါပံ နကရိယတိ ၌စပ်၊) ဆိန္ဒတော - လက်

ခြေအစရှိသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သော်၎င်း၊ ၀၂–ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ဆေဒါပယတော– လက် ခြေအစရှိသည်တို့ကို သူတပါးကိုဖြတ်စေသော်၎င်း၊ ၀၂ - သူတပါးကို အဖြတ်ခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ပစတော – မီးဖြင့် မြှိုက်သကဲ့သို့ ကိုယ်တိုင်နှိပ်စက်သော်၎င်း၊ ၀၂–ကိုယ်တိုင်နှိပ်စက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ပါစာပယတော-မီးဖြင့်မြှိုက်စေသကဲ့သို့ သူတပါးကိုနှိပ်စက်စေသော်၎င်း၊ ၀၂–သူတပါးကို နှိပ်စက်ခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ သောစယတော– သူ့ဥစ္စာကိုဆောင်ယူခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် ဝမ်းနည်းစေသော်၎င်း၊ ၀၂–ကိုယ်တိုင် ဝမ်းနည်းအောင်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ သောစာပယတော-သူ့ဥစ္စာကိုဆောင်ယူစေခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် သူတပါးကို ဝမ်းနည်းပစေဟု စေခိုင်းသော်၎င်း၊ ၀၂–ဝမ်းနည်းပစေ ဟု စေခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ [ကာရိတ်နှစ်ချက်၊ ရှေးက "သောစ–စိုးရိမ်" ဟု ပေးကြ၏။]

ကိလမတော–အစာအငတ်ခံခြင်းအစရှိသည်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် ပင်ပန်းခံသော်၎င်း၊ ၀၂– ကိုယ်တိုင် အပင်ပန်းခံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ကိလမာပယတော-အစာ အငတ်ခံခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် သူတပါးကို ပင်ပန်းခံစေသော်၎င်း၊ ၀၂–သူတပါးကို အပင်ပန်းခံခိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ [ဥပုသ်စောင့်ခြင်းစသည်ကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်။] ဖန္ဒနတော-ကိုယ်တိုင်တုန်လှုပ်သော်၎င်း၊ ၀၂-ကိုယ်တိုင် တုန်လှုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ဖန္ဒာပယတော-သူတပါးကို တုန်လှုပ်စေသော်၎င်း၊ ၀၂-သူတပါးကို တုန်လှုပ်ခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။

ပါဏံ–သတ္တဝါကို၊ အတိပါတယတော-ကိုယ်တိုင် လျင်စွာကျစေ, သူတပါးကို လျင်စွာကျပစေ ဟု စေခိုင်းသော်၎င်း၊ ၀၂ – ကိုယ်တိုင်သတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်, သူတပါးကို အသတ်ခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ အဒိန္နံ - ဥစ္စာရှင်တို့ မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို၊ အာဒိယနတော - ကိုယ်တိုင်ယူ, သူတပါးကို ယူစေသော်၎င်း၊ ၀၂-ကိုယ်တိုင်ယူသောပုဂ္ဂိုလ်, သူတပါးကို အယူခိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ သန္ဓိ-အစပ်ရှိသော အိမ်၏နံရံကို၊ ဆိန္နတော – ကိုယ်တိုင် ဖေါက်ဖြတ် သူတပါးကို ဖေါက်ဖြတ်စေသော်၎င်း၊ ၀၂–ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။

နိလ္လောပံ – အကြွင်းမရှိအောင် လု၍၊ ဟရတော - ကိုယ်တိုင်ဆောင်ယူ, သူတပါးကို ဆောင်ယူစေသော်၎င်း၊ ၀၂ - ကိုယ်တိုင်ဆောင်ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်, သူတပါးကို ဆောင်ယူခိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ကောဂါရိကံ-တအိမ်၌ ဝိုင်း၍ လုယူခြင်းကို၊ ၀၂–ဒါးမြှောင်တိုက်ခြင်းကို၊ ကရောတော–ကိုယ်တိုင်ပြု, သူတပါးကို ပြုစေသော်၎င်း၊ ၀၂-ကိုယ်တိုင်ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်,သူတပါးကို အပြုခိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ပရိပန္ထေ– လမ်းခရီး၌၊ တိဋ္ဌတော– လားသမျှလူတို့ကို လုယူဘို့ရန် ကိုယ်တိုင်တည်, သူတပါးကို တည်ခိုင်းသော်၎င်း၊ ၀၂ – ကိုယ်တိုင် တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်, သူတပါးကို အတည်ခိုင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း။

ပရဒါရံ–သူတပါးမယားကို၊ ဂစ္ဆတော– သွားသော်၎င်း၊ ဝါ– သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ မုသာ – ချွတ်ယွင်းဖေါက်ပြန် မမှန်သော စကားကို၊ ဘဏာတော- ကိုယ်တိုင်ပြောဆို, သူတပါးကို ပြောဆိုစေသော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်, သူတပါးကို အပြောခိုင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကရောတော-ပြုသော်၎င်း၊ ဝါ- ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ [ဤ အားလုံးသောအမှုကို ချုံး၍ပြောသည်။] န ကရီယတိ-မပြုအပ်၊ ဝါ-ပြုရာမရောက်။

ယော– အကြင်သူသည်၊ ခုရပရိယန္တေန – ပတ်ပတ်လည် အစွန်အဖျား၌ သင်ခုန်းသွားရှိသော၊ ဝါ– ပတ်ပတ်လည် အစွန်အဖျား၌ သင်ခုန်းသွားနှင့်တူသော အကွပ်ရှိသော၊ စက္ကေန-စက်ဘီးဖြင့်၊ ဣမိဿာ ပထဝိယာ-၌ မြေပြင်၌၊ ပါဏော-သတ္တဝါတို့ကို၊ ကေံ့ မံသခလံ–တာခုတည်းသော အသားစုကို၊ ဝါ– တခုတည်းသော အသားစုဖြစ်အောင်၊ ကေံ့ မံသပုဉ္ဇံ–တခုတည်းသော အသားပုံကို၊ ဝါ- တခုတည်းသော အသားပုံဖြစ်အောင်၊ စေဝိ ကရေယျ - အကယ်၍ မူလည်း ပြုစေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ – ဤသို့ပင် ပြုပါသော်လည်း၊) တတော နိဒါနံ – ထိုသို့ တခုတည်းသော အသားစု အသားပုံဖြစ်အောင် ပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊(တနည်း)တတောနိဒါနံ–ထိုသို့ တခုတည်းသောအသားစု အသားပုံဖြစ်အောင်ပြုခြင်းဟူသောအကြောင်းရှိသော၊ ပါပံ-မကောင်းမှုသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပါပဿ- မကောင်းမှု၏၊ အာဂမော-ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

ဂင်္ဂါယ – ဂင်္ဂါမြစ်၏၊ ဒက္ခိဏံ – တောင်ဘက်ဖြစ်သော၊ တီရံ – ကမ်းသို့၊ (တနည်း) ဒက္ခိဏံတီရံ- တောင်ဘက်ကမ်းအရပ်သို့၊ ဟနေ္တာ- ကိုယ်တိုင်သတ်လျက်၎င်း၊ ဃာတေန္တော-သူတပါးကိုသတ်စေလျက်၎င်း၊ ဆိန္ဒန္တော-ကိုယ်တိုင်ဖြတ်လျက်၎င်း၊ ဆေဒါပေန္တော - သူတပါးကို ဖြတ်စေလျက်၎င်း၊ ပစန္တော– မီးဖြင့်မြှိုက်သကဲ့သို့ ကိုယ်တိုင်နှိပ်စက်လျက်၎င်း၊ ပါစာပေန္တော–မီးဖြင့်မြှိုက်စေသကဲ့သို့ သူတပါးကို နှိပ်စက်စေလျက်၎င်း၊ စေဝိ ဂစ္ဆေ ယျ – အကယ်၍ မူလည်း သွားစေဦးတော့၊(ဧဝံ သတိပိ-ဤသို့ပင်သွားပါသော်လည်း၊)တတောနိဒါနံ – ထိုသို့ သတ်ဖြတ်သျှက် ဂင်္ဂါမြစ်၏တောင်ဘက်သို့ သွားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊(တနည်း)တတောနိဒါနံ-ထိုသို့သတ်ဖြတ်လျက် ဂင်္ဂါမြစ်၏တောင်ဘက်သို့ သွားခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ပါပံ-သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပါပဿ–၏၊ အာဂမော-သည်၊ နတ္ထိ။

ဂင်္ဂါယ–ဂင်္ဂါမြစ်၏၊ ဥတ္တရံ-မြောက်ဘက်ဖြစ်သော၊ တီရံ- ကမ်းသို့၊(တနည်း) ဥတ္တရံ တီရံ-မြောက်ဘက်ကမ်းအရပ်သို့၊ ဒဒန္တော-ကိုယ်တိုင်ပေးလှူလျက်၎င်း၊ ဒါပေန္တော-သူတပါးကို ဒပေးလှူစေလျက်၎င်း၊ ယဇန္တော-ကိုယ်တိုင်ယဇ်ပူဇော်လျက်၎င်း၊ ယဇာပေန္တော-သူတပါးကို ယဇ်ပူဇော်စေလျက်၎င်း၊ စေဝိ ဂစ္ဆေ

ယျ–အကယ်၍မူလည်း သွားစေဉူးတော့၊ (ဧဝံသတိဝိ-သော်လည်း၊) တတော နိဒါနံ–ဧပေးလှူပူဇော်လျက် ဂဂ်ါမြစ်၏ မြောက်ဘက်သို့ သွားခြင်းဟူသော ထို အကြောင်းကြောင့်၊(တနည်း)တတောနိဒါနံ - ထိုသို့ ပေးလှူပူဇော်လျက် ဂဂ်ါမြစ်၏ မြောက်ဘက်သို့ သွားခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ပုညံ-ကောင်းမှုသည်၊ နတ္ထိ၊ ပုညဿ-ဧကောင်းမှု၏၊ အာဂမော-ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဒါဧနေန – စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဒမေန – စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ၀ါ-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမကြောင်း ဖြစ်သော ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းကြောင့်၎င်း၊ သံယမေန–ဥပုသ်သီလမှ တပါး သောသီလကို စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၎င်း၊ သစ္စ၀ဇ္ဇေန-မှန်ကန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပုညံ–သည်၊ နတ္ထိ၊ ပုညဿ–၏၊ အာဂမော- သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ၊ (အ၀ေါစ)။

ဘန္တေ–ရား၊ မေ–အား၊ ဣတ္ထံ- ဤသို့၊ ၀ါ- ဤအပြားအားဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလော ကဿပေါ–သည်. ၀ါ-ကို၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ–သော၊ သာမညဖလံ–ကို၊ ပုဋ္ဌော- မေး အပ်သည်၊ သမာနော- ဖြစ်ပါလျက်၊ အကိရိယံ - မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ၀ါ-ပြုရာမရောက်ခြင်းကို၊ ဗျာကာသိ-ဖြေဆိုပါပြီ၊ ဘန္တေ–ရား၊ သေယျထာပိ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ အမ္ဗံ-သရက်ပင်ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊(သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊)လဗုဇံ–တောင်ပိန္ဒဲပင်ကို၊ ဗျာကရေယျ သေယျထာပိ၀ါ-ဖြေဆို ရာသကဲ့သို့၎င်း၊ လဗုဇံ-ကို၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော - လျက်၊) အမ္ဗံ–ကို၊ ဗျာကရေယျ သေယျထာပိ၀ါ–၎င်း၊ ဘန္တေ–ရား၊ ဧ၀မေ၀ - လျှင်၊ ပုဂ္ဂလော ကဿပေါ-သည်၊သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊သာမညဖလံ-ကို၊ပုဋ္ဌော-သည်၊သမာနော-လျက်၊ အကိရိယံ–ကို၊ ၀ါ–ဗျာကာသိ-ပြီ။

ဘန္တေ-ရား၊ တဿမယှံ-ထိုဒကာတော်၏၊ တံ-ဤအကြောင်းသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပါပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) ကထံ ဟိ – အဘယ့်ကြောင့်၊ မာဒိသော – ငါကဲ့သို့ ရှိအပ်သော မင်းသည်၊ ဝိဇိတေ–နိုင်ငံတော်၌၊ ဝသန္တံ–နေသော၊ သမဏံ၀ါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏံ၀ါ-ကိုသော်၎င်း၊ အပသာဒေတဗ္ဗံ – နှင်ထုတ်ထိုက်၏ ဟူ၍၊ ၀ါ- ညှဉ်းဆဲထိုက်၏ဟူ၍၊ မညေယျ နာမ–မှတ်ထင်ရာပါအုံးနည်း၊ ဣတိ (တံ အဟောသိ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ သော အဟံ-ထိုဒကာတော်သည်၊ ပုရိမဿ ကဿပဿ–၏၊ ၀ါ-သည်၊ ဘာသိတံ – ပြောဆိုအပ်သော စကား၊ နေ၀ အာဘိနန္ဒိံ-နှစ်သက်လည်းမနှစ်သက်ခဲ့ပါ၊ နပ္ပဋိက္ကောသိံ-မနှစ်သက်သော်လည်း မတားမြစ်ခဲ့ပါ၊ အနဘိနန္ဒိတ္ဝာ-မနှစ်သက်မူ၍၊ အပ္ပဋိက္ကောသိတ္ဝာ-မနှစ်သက် သော်ဖြစ်သည်း မတားမြစ်မူ၍၊ အနတ္တမနော-မိမိစိတ်မရှိသည်၊ ၀ါ–မနှစ်သက် သည်၊(သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊)အနတ္တမန၀ါစံ- မိမိစိတ်မရှိသူ၏စကားကို၊ ၀ါ- မနှစ်သက်သူ၏ စကားကို၊ အနိစ္ဆာရေတ္ဝာ–မမြဲကဆိုမူ၍၊ တမေ၀၀ါစံ–

ထို စကားကိုပင်၊ အနုဂ္ဂဏ္ဟန္တော - အနှစ်သာရအားဖြင့်လည်း မယူဘဲ၊ ဝါ–ချီလည်း မချီမြောက်ဘဲ၊ အနိကုဇ္ဈန္တော – အနှစ်သာရအားဖြင့် စိတ်နှလုံးဌ မထားဘဲ၊ အာသနာ–နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ပက္ကမိ ံ-ဖဲခဲ့ပါပြီ။

မက္ခလိဂေါဿာလဝါဒ

ဘန္တေ–ရာ်း၊ ကေံ– သော၊ သမယံ–၌၊ ယေန-၌၊ မက္ခလိဂေါဿာလော–မက္ခလိဂေါသာလသည်၊(အတ္ထိ)၊ တေန- မက္ခလိဂေါသာလရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ ံ–ပါပြီ၊ပေ၊မက္ခလိ ံ ဂေါသာလံ-ကို၊ တေံ-၌စကားကို၊ အဝေါစံ-မေးမြန်း ပြောဆိုပါပြီ၊ (ကိ ံ–နည်း၊) ဘော ဂေါသာလ–အရှင်ဂေါသာလ၊ ဣမာနိပုထုသိပ္ပါယတနာနိ – တို့သည်၊ပေ၊ ံဘော ဂေါသာလ-လ၊ ဝေမေဝ–သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ–ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ–ဲသော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-ဌ၊ သင်္ကာနုခေါ-သလော၊ ဣတိ (အဝေါစံ)၊ ဘန္တေ– ရာ်း၊ ဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ–သော်၊ မက္ခလိ, ဂေါသာလော–သည်၊ မံ-ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ-ပါပြီ၊(ကိ ံ–နည်း၊)မဟာရာဇ- ဇာ၊ သတ္တာနံ- သတ္တာတို့၏၊ သံကိလေသာယ – ညစ်နွမ်းခြင်းဌ၊ ဟေတု– အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ပစ္စယော – အထောက်အပံ့သည်၊ နတ္ထိ၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အဟေတူ – အကြောင်း မရှိကုန်သည်၊ အပစ္စယာ–အထောက်အပံ့ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ၍၊)သံကိလိဿန္တိ- ညစ်နွမ်းကြရကုန်၏၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ–စင်ကြယ်ခြင်းဌ၊ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော နတ္ထိ၊ သတ္တာ အဟေတူ အပစ္စယာ (ဟုတ္တာ) ဝိသုဇ္ဈန္တိ–စင်ကြယ်ကြရကုန်၏။

အတ္တကာရေ-မိမိကိုယ်တိုင်ပြုအပ်သော် ကောင်းမှုသည်။[ရှေးက“ကောင်းမှုမကောင်းမှုသည်”ဟု ပေးကြသည်။] နတ္ထိ၊ ပရကာရေ – ဆရာ မိဘ စသော သူတပါးတို့ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည်၊ နတ္ထိ၊ပုရိသကာရေ- ယောကျ်ားတို့ ပြုအပ်သော လုလ္လသည်၊ နတ္ထိ၊ ဗလံ–အားအစွမ်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဝီရိယံ–ဝီရိယသည်၊ နတ္ထိ၊ ပုရိသထာမော – ယောကျ်ားတို့၏ လုလ္လသည်၊ နတ္ထိ၊ ပုရိသပရက္ကမော– ယောကျ်ားတို့၏ အဆင့်ဆင့် အမြင့်သို့ ရောက်ကြောင်း လုလ္လသည်၊ နတ္ထိ၊သမ္မု-အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာ–ကုလားအုပ် နွားအစရှိသော သတ္တာတို့သည်၎င်း၊ သမ္မေ, ပါဏာ-တခုသော ဣန္ဒြေရှိသော သတ္တာ,နှစ်ခုသော ဣန္ဒြေစသည်ရှိသော သတ္တာတို့သည်၎င်း၊ သမ္မေ, ဘူတာ–ဥခွံတွင်း သားအိမ်တွင်းဌ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တာတို့သည်၎င်း၊ သမ္မေ, ဇီဝါ– သလေး မုယော အစရှိသော သက်ရှိသစ်ပင်တို့သည်၎င်း၊ အဝသာ – အစွမ်းမရှိကြကုန်သည်၊ အဗလာ–အားမရှိကြကုန်သည်၊ အဝီရိယာ-ဝီရိယမရှိကြကုန်သည်၊ နိယတိသံဂတိဘာဝ ပရိဏာမာ-မြဲသည်၏ အဖြစ်, ထိုထိုအဘိဇာတ်ဌ ပေါင်းဆုံရခြင်း , သဘော

တံတွာ ဏ္မတာအားဖြင့် အပိုင်းအခြားအတိုင်း ညွတ်ကြရကုန်သည်၊ ၀၂-ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊)ဆသွေ၀-၆ ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အဘိဇာတိသု-ရှေးရှုဖြစ်ရာ ဘုံဘ၀တို့၌၊(၌တ္တာ- တည်၍၊) သုခဒုက္ခံ—ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို၊ ပဋိသံ၀ေဒေန္တီ—ခံစားကြရကုန်၏။

ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ယောနိပမုခသတသဟဿာနိ-ဤပ၀ေနဖြစ်သော မြတ်သော ယောနိတို့၏ တသန်းလေးသိန်းတို့သည်၎င်း၊ သဋ္ဌိစ သတာနိ - ၆၀ ခေထာင်တို့သည်၎င်း၊ ဆ စ သတာနိ-၆ ရာတို့သည်၎င်း၊ (ဟောန္တိ — ရှိကုန်၏၊) ပဉ္စစ ကမ္မုနောသတာနိ-၅ ရာသော ကံတို့သည်၎င်း၊ ပဉ္စစ ကမ္မာနိ-၅ ပါးသောကံတို့သည်၎င်း၊ တီဏိစ ကမ္မာနိ-၃ ပါးသော ကံတို့သည်၎င်း၊ (ဟောန္တိ-နှ၏၊) ကမ္မေစ-ပြည့်စုံသော ကာယကံ၀ဖိကံသည်၎င်း၊ အမုကမ္မေစ-ထက်၀က်သော မနောကံသည်၎င်း၊(ဟောတိ-ရှိ၏၊) ဒွဒ္ဒိပဒုံပဒါ-၆၂ ပါးသော အကျင့်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ဒွဒ္ဒန္တရကပ္ပါ-၆၂ ပါးသော အန္တရကပ်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ဆဠာဘိဇာတိယော- ၆ ပါးသော အဘိဇာတ်တို့သည်၊ ၀ါ- ၆ ပါးသော ရှေးရှုဖြစ်ရာ ဘုံဘ၀တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အဋ္ဌ-ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပုရိသဘူမိယော-ယောကျ်ားတို့၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ကေ့ုနပညာသ အာဇီ၀ကသတေ- တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော ငါးဆယ်သော အသက်မွေးကြောင်း အရာတို့သည်၊ ၀ါ-တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော အသက်မွေးကြောင်း ငါးထောင်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ကေ့ုနပညာသ ပရိဇ္ဇာဇကသတေ - တခုဖြင့် ယုတ်ခလျော့သော ငါးဆယ်သော ရဟန်းအဖြစ်၏ အရာတို့သည်၊ ၀ါ- တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော ရသေ့ရဟန်းအဖြစ် ငါးထောင်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ကေ့ုနပညာသ နာဂါ၀ါသသတေ - တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော ငါးဆယ်သော နဂါးတို့၏ နေရာ မြေ အ၀ှမ်း အရာတို့သည်၊ ၀ါ - တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော နဂါးတို့၏ နေရာ မြေအ၀ှမ်း ငါးထောင်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)။

ဝီသေ-၂၀ သော၊ ဣန္ဒြိယသတေ—ဣန္ဒြေအရာတို့သည်၊ (တနည်း) ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ— ၂ ထောင်သော ဣန္ဒြေတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ တိံသေ-သုံးဆယ်သော၊ နိရယသတေ - ငရဲအရာတို့သည်၊ (တနည်း) တိံသေ နိရယသတေ— ၃ ထောင်သော ငရဲတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ဆတ္တိံသ-၃၆ ပါးသော၊ ရဇော၀ါတုယော - မြူမှုန်တို့၏ ဖြစ်ရာ အရပ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ - ၇ ယောက်ကုန်သော၊ သညိဂဗ္ဘာ - သညာရှိသော ကိုယ်၀န်ရှိသော သတ္တ၀ါတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ-နှစ်သော၊ အသညိဂဗ္ဘာ-သညာ မရှိသော ကိုယ်၀န်ရှိသော သတ္တ၀ါတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ- ကုန်သော၊ နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ—အဖုအဆစ်၌ ဖြစ်သော ကိုယ်၀န်ရှိသော သတ္တ၀ါတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊သတ္တ-နှစ်သော၊ ဒေ၀ါနတ် ပြဟ္မာ တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ မာနုသာ = လူတို့သည်၊

(ဟောန္တိ)၊ သတ္တ- နိသော၊ ဝိသာစာ– မြေဘုတ်ဘီလူးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ-ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ သရာ-ရေအိုင်ကြီးတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ သတ္တ-ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ပဝုဋ္ဌာ – ကြီးသော အဖုအဆစ်ရှိသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ ပဝုဋ္ဌသတာနိ-ခုနစ်ရာသော ငယ်သော အဖုအဆစ်ရှိသောဝတ္ထုတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သတ္တ- ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ပပါတာ – ချောက်ကမ်းပါးပြတ်ကြီးတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ သတ္တပပါတသတာနိ-ခုနစ်ရာသော ချောက်ကမ်းပါးပြတ်အငယ်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ သတ္တ-ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ သုပိနာ- အိပ်မက်ကြီးတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ သတ္တ သုပိနသတာနိ – ခုနစ်ရာသော အိပ်မက်အငယ်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ မဟာကပ္ပိနော-မဟာကပ်တို့၏၊ စုလ္လာသီတိ သတသဟဿာနိ–ရှစ်သန်း လေးသိန်းတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ယာနိ–ယင်းမဟာကပ် ရှစ်သန်း လေးသိန်းတို့ပတ်လုံး၊ ဗာလေစ– လူမိုက်တို့သည်၎င်း၊ ပဏ္ဍိတေစ–လူလိမ္မာတို့သည်၎င်း၊ သန္ဓာဝိတ္ဝာ-ပြေးသွားပြီး၍၊သံသရိတ္ဝာ-ကြင်လည်ပြီး၍၊ ဒုက္ခဿ-သံသရာဒုက္ခ၏၊ အန္တံ-အဆုံးကို၊ ကရိဿန္တိ–ပြုကြရကုန်လတ့ံ။

တတ္ထ-ထို ရှစ်သန်းလေးသိန်းသော မဟာကပ်တို့၌၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဇာတိနာသိလေန၀ါ–၌သိလဖြင့်၎င်း၊ ဇာတိနာ၀တေန၀ါ–၌ အကျင့်ဖြင့်၎င်း၊ ဇာတိနာတပေန၀ါ- ၌ ရှိုးခြီသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ဇာတိနာဗြဟ္မစရိယေန၀ါ-၌မြတ်သောအကျင့်ဖြင့်၎င်း၊ အပရိပက္ကံ-မရင့်ကျက်သေးသော၊ ကမ္မံ၀ါ-သံသရာ၌ လှည့်လည်ကြောင်းကံကိုမူလည်း၊ ပရိပါ၊စဿာမိ-ရင့်ကျက်စေအံ့၊ ပရိပက္ကံ– ရင့်ကျက်ပြီးသော၊ ကမ္မံ၀ါ– ကိုမူလည်း၊ ဖုဿဖုဿ – ထိရောက်၍ ထိရောက်၍၊ ဗျန္တိံ – ကင်းသော အဆုံးအဝိုင်းအခြားရှိအောင်၊ ကရိဿာမိ–ပြုအံ့၊ ဇာတိ-၌သို့ပြုပြင်နိုင်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဧ၀ံ-၌သို့ အလားတူပြုပြင်နိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ– မရှိ၊ သုခ ဒုက္ခေ–ချမ်းသာဆင်းရဲသည်၊ ဒေါဏမိတေ-စိတ်တောင်းဖြင့် ချင့်အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ သံသာရေ-သံသရာကို၊ ပရိယန္တကတေ-ထက်ဝန်းကျင် အဆုံးအဝိုင်းအခြားရှိအောင်ပြုအပ်၏၊ဟာယနဝမုနေ-ဆုတ်ယုတ်ခြင်း တိုးပွားခြင်းတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ဥက္ကံသာ၀ကံသေ-အလွန် အလျော့တို့သည်၊ နတ္ထိ–ကုန်၊ သေယျထာဝိနာမ– ဥပမာ မည်သည်ကား၊ သုတ္တဂုဠေ - ချည်လုံးသည်၊ ၀ါ- ကို၊ ဒိတ္တေ- အပေါ်၌တည်၍ ပစ်ချအပ်သော်၊ နိမ္မဋ္ဌယမာနမေ၀ – ပြေလျက်သာလျှင်၊ ပလေတိ (သေယျထာ၀ိ)–သွားသကဲ့သို့၊ ဧ၀မေ၀ – လျှင်၊ ဗာလေစ - လူမိုက်တို့သည်၎င်း၊ ပဏ္ဍိတေစ – လူလိမ္မာတို့သည်၎င်း၊ သန္ဓာဝိတ္ဝာ–၍၊ သံသရိတ္ဝာ- ၍၊ ဒုက္ခဿ– ၏၊ အန္တံ–ကို၊ ကရိဿန္တိ–လတ့ံ၊ 'ဇာတိ (အ၀ေါစ)၊ ဘန္တေ-ရား၊ မေ-အား၊ ဇာတ္တံ-၌သို့၊ ၀ါ-၌အပြားအားဖြင့်၊ပေ၊ သံသာရသုဒ္ဓိံ-သံသရာ၏စင်ကြယ်ခြင်းကို၊ ဗျာကာသိ-ဖြေဆိုပါပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ သေယျထာပိ-ကား၊ပေ၊ ပဇ္ဇာမိံ–ပါပြီ။

အဇိတကေသကမ္မလ၀ါဒ

ဘန္တေ-ရား၊ ဧကံ-သော၊ သမယံ-၌၊ ယေန-၌၊ ကေသကမ္မလော-လူဆံပင်ဖြင့် ယက်အပ်သောကမ္မလာရှိသော၊ ၀ါ-လူဆံပင်ဖြင့်ယက်အပ်သောကမ္မလာကိုဆောင်သော၊ အဇိတော - အဇိတသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန - အဇိတရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိံ - ပါပြု၊ပေါသင်္ကာနုခေါ - သလော၊ ဣတိ၊ (အ၀ေါစံ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ ၀ံ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ ကေသကမ္မလော- သော၊ အဇိတော- သည်၊ မံ-ကို၊ တံ-ကို၊ အ၀ေါစ-ပါပြု၊ (ကိံ-နည်း၊) မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်း၀တ္ထုကို ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ယိဋ္ဌံ - ပူဇော်အပ်သော ယဇ်ကြီးကို ပူဇော်ကြောင်း မဟာယာဂစေတနာ၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဟုတံ-အာဂန္တုကတို့အား ပေးလှူပူဇော်အပ်သော ယဇ်ငယ်ကို ပေးလှူပူဇော်ကြောင်း ဟ၀နစေတနာ၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ သုကတဒုက္ကဋာနံ-ကောင်းစွာပြုအပ်, မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနံ- ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံတို့၏၊ ဖလံ-အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်ဌင်း၊ ဝိပါကော - တူသော အကျိုးသည်ဌင်း၊ နတ္ထိ၊ အယံ လောကော - ဤလောကသည်၊ နတ္ထိ - ပရလောကဌ် တည်သူ့အတွက်မရှိ၊ ပရောလောကော- နော်လောကသည်၊ ၀ါ-တပါးသောလောကသည်၊ နတ္ထိ-ဤလောကဌ်တည်သူအတွက် မရှိ၊ ["သတ္တ၀ါတိုင်းမှာ တဘ၀သာရှိသည်"ဟူလို။]

မာတာ - အမိ၌ ကောင်းစွာပြုကျင့်ခြင်း, မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်း၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ ပိတာ - အဘ၌ကောင်းစွာပြုကျင့်ခြင်း, မကောင်းသဖြင့် ပြုကျင့်ခြင်း၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ သြပပါတိကာ-စုတေပြီးနောက် ကပ်၍ဖြစ်နိုင်ကုန်သော၊ (စုတေပြီးနောက် ဆက်၍ဖြစ်နိုင်ကုန်သော၊) သတ္တာ - တို့သည်၊ နတ္ထိ-ကုန်၊ ယေ-အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏာ အမည်ရသူတို့သည်၊ ဇုမ္ဘလောကံ-ဤလောကကိုဌင်း၊ ပရဇ္ဇလောကံ - နောက်လောကကိုဌင်း၊ ၀ါ - တပါးသော လောကကိုဌင်း၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္ဝာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ပ၀ေဒေန္တိ-အပြားအားဖြင့် သိစေနိုင်ကြကုန်၏၊ ၀ါ-ဟောပြောနိုင်ကြကုန်၏၊ လောကေ- လောကဌ်၊ သမ္မဂ္ဂတာ - ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်သော၊ (တနည်း) သမဂ္ဂတာ (သမဂ္ဂဂတာ) - ညီညွတ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သော၊ သမ္မာပဋိပန္နာ - မဖေါက်မပြန် ကောင်းစွာကျင့်ကုန်သော၊ (တေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ- မရှိကုန်။

အယံ ပုရိသော - ဤယောကျ်ားသည်၊ ၀ါ - ဤသတ္တ၀ါသည်၊ စာတုမဟာဘူတိကော - လေးပါးသောမဟာဘုတ်တို့ဖြင့် ဖြစ်သည်၊ ၀ါ - လေးပါးသောမဟာဘုတ်အတိုပြီးသည်၊ (ဟုတ္ထ၀ါ)၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ကာလံ-သေချိန်

ကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ (တဒါ- ထိုအခါ၌၊) ပထဝီ – အဏ္ဏတ္တပထဝိဓာတ်သည်၊ (ခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော ပထဝိဓာတ်သည်၊) ပထဝိကာယံ – ဗဟိဒ္ဓ ပထဝီဓာတ် အပေါင်းသို့၊ ဝါ-ဗဟိဒ္ဓမြေအပေါင်းသို့၊ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်၏၊အာပေါ-အဏ္ဏတ္တိက အာပေါဓာတ်သည်၊ အာပေါကာယံ-ဗဟိဒ္ဓ အာပေါဓာတ် အပေါင်းသို့၊ ဝါ–ဗဟိဒ္ဓရေအပေါင်းသို့၊ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ–၏၊ တေဇော - အဏ္ဏတ္တိက တေဇောဓာတ်သည်၊ တေဇောကာယံ - ဗဟိဒ္ဓတေဇောဓာတ်အပေါင်းသို့၊ ဝါ–ဗဟိဒ္ဓမီးအပေါင်းသို့၊ အန္ဓေတိ အနုပဂစ္ဆတိ – ၏၊ ဝါယော-အဏ္ဏတ္တိကဝါယောဓာတ်သည်၊ ဝါယောကာယံ-ဗဟိဒ္ဓဝါယောဓာတ် အပေါင်းသို့၊ ဝါ – ဗဟိဒ္ဓလေအပေါင်းသို့၊ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ –်၏၊ ဣန္ဒြိယာနိ-မနိန္ဒြေလျှင် ခြေဝံပါးမြောက်ရှိသော ဣန္ဒြေတို့သည်၊ အာကာသံ-ကောင်းကင်သို့၊ သက်မန္တိ–ပြောင်းသွားကြကုန်၏။

အာသန္နိပဒ္ဓမာ– သေရာညောင်စောင်းလျှင် ငါးယေဝံမြောက်ရှိကုန်သော၊ ပုရိသာ – ယောကျ်ားတို့သည်၊ (ညောင်စောင်းထမ်းသူ လူတို့သည်၊) မတံ–သူသေကောင်ကို၊ အာဒါယ- ထမ်းယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ- သုသာန်သို့ သွားကြကုန်၏၊ ယာဝါဒဟနာ-သုသာန်သင်းချိုင်းတိုင်အောင်၊ ပဒါနိ-ဂုဏ်အစု,အပြစ်အစုတို့သည်၊ ဝါ- ကိုယ်တို့သည်၊ ပညာယန္တိ - ထင်ရှားကုန်၏၊ ကာပေါတကာနိ–ခိုင်ဂက်၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဋ္ဌိနိ - အရိုးတို့သည်၊ ဘဝန္တိ– ဖြစ်၍ ကျန်ရစ်ကုန်၏၊ အာဟုတိယော - ပေးလှူပူဇော်ကြော်ငြားဒါနတို့သည်၊ ဘဿန္တာ (တနည်း) ဘသ္မန္တာ – ပြာဟူသော အဆုံးရှိကုန်၏၊ ["ဒါနတွေ ပြာဖြစ်ကုန်သည်"ဟူလို။] ယဒိဒံ ဒါနံ-အကြင် ဒါနသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တံ-ထိုဒါနကို၊) ဒတ္တုပညတ္တံ - လူပြိန်းလူအတို့သည် ပညတ်အပ်၏၊ ယေကေစိ – ကြွင်းမဲ့ဉာဏ်သို့ အလုံးစုံသော အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အတ္ထိကဝါဒံ – တမလွန်ဘဝ, ကံ ကံ၏အကျိုးရှိ၏ဟူသော ဝါဒကို၊ ဝဒန္တိ – ပြောဆိုကြကုန်၏၊ (အတ္ထိဒိန္နံ, အတ္ထိယိဋ္ဌံ စသည်ဖြင့် ပြောကြကုန်၏၊) တေသံ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဝစနံ – သည်၊) တုစ္ဆံ – အချည်းနှီးသာတည်း၊ မုသာ – မုသားသာတည်း၊ ဝိလာပေါ- ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ပြောဆိုအပ်သော စကားသာတည်း၊ ဗာလေစ-လူမိုက်တို့သည်၎င်း၊ ပဏ္ဍိတေစ - လူလိမ္မာတို့သည်၎င်း၊ ကာယဿ - ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ- ပျက်စီးခြင်းကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ – ပြတ်ကုန်၏၊ ဝိနဿန္တိ - ပျက်ကုန်၏၊ မရဏာ–သေရာအခါမှ၊ ပရံ - နောက်၌၊ နဟောန္တိ - မရှိတော့ကုန်၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ ဣတ္ထံ– ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်၊ ဧကသကမ္မလော-သော၊ အဇ်ဈတော-သည်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ ပုဋ္ဌော သမာနော၊ ဥစ္ဆေဒံ-သေပြီးသည့်နောက်ပြတ်ခြင်းကို၊ ဗျာကာသိ-ဖြေဆိုပါပြီ၊ ဗေ၊ပဏ္ဏမိ ံ-ပါပြီ။

ပကုဓ ကစ္စာယနဝါဒ

ဘန္တေ-ရား၊ ဧကံ-သော၊ သမယံ-၌၊ အဟံ-သည်၊ ယေန-၌၊ ကစ္စာယနော-ကစ္စာယနအန္ဒယ်ဖြစ်သော၊ ပကုဓော- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန– ပကုဓရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ– ပါပြီ၊ပေ၊ ပညပေတုံ– ငှါ၊ သက္ကာနုခေါ– သလော၊ ဣတိ (အဝေါစံ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ ဝေံ- သို့၊ ဝုတ္တေ - သော်၊ ကစ္စာယနော– သော၊ ပကုဓော- သည်၊ မံ- ကို၊ တေံ- ကို၊ အဝေါစံ- ပါပြီ၊ (ကိံ)၊ မဟာရာဇ- ဇာ၊ သတ္တ– ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ကာယာ – ဤအပေါင်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အကဋာ–မပြုပြင်အပ်, မပြုပြင်နိုင်ကုန်၊ အကဋဝိဓာ - မပြုအပ်သော စီမံခြင်းရှိကုန်၏၊ ဝါ-စီမံသမှု မပြုအပ်မပြုနိုင်ကုန်၊ အနိမ္မိတာ-တန်ခိုးဖြင့်လည်းမဖန်ဆင်းအပ် မဖန်ဆင်းနိုင်ကုန်၊ အနိမ္မာတာ– လက်အေးငယ်သားတို့ကိုလည်း မဖန်ဆင်းစေအပ် မဖန်ဆင်းစေနိုင်ကုန်၊ ဝဉ္ဇာ–တစုံတခုသောအကျိုးကို မပေါက်ဖွားတတ်သဖြင့် မြုံသောမိန်းမ , ထန်းပင်အဖို အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်၏၊ ကူဋဋ္ဌာ-တောင်ထွဋ်အလား, မလှုပ်ရှားဘဲ, ခိုင်မြဲစွာတည်ကုန်၏၊ ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ– ဖြူဆံမြက်၏ အတွင်း၌တည်သော အဆံကဲ့သို့ တည်၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ၊] တေ-ထို ခုနစ်ပါးသောကာယတို့သည်၊ နဣဉ္ဇန္တိ-တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ လှုပ်ရှားမယိုင် မြဲခိုင်ကုန်၏၊ နဝိပရိဏမန္တိ– မဖေါက်ပြန်ကြကုန်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ နဗျာဗာဓေန္တိ-မနှိပ်စက်ကြကုန်၊ အညမညဿ-အချင်းချင်း၏၊ သုခါယဝါ- ချမ်းသာခြင်းငှါရင်း၊ ဒုက္ခာယဝါ-ဆင်းရဲခြင်းငှါရင်း၊ သုခဒုက္ခာယဝါ– ချမ်းသာ ဆင်းရဲခြင်းငှါရင်း၊ နာလံ-မစွမ်းနိုင်ကုန်။

သတ္တ–ခုနစ်ပါးတို့ဟူသည်၊ ကတမေ-အဘယ်တို့နည်း၊ ပထဝီကာယော–ပထဝီဓာတ်အပေါင်းရင်း၊ အာပေါကာယော - အာပေါဓာတ် အပေါင်းရင်း၊ တေဇောကာယော- ရင်း၊ ဝါယောကာယော- ရင်း၊ သုခေ- သုခရင်း၊ ဒုက္ခေ–ဒုက္ခရင်း၊ သတ္တမေ – ခုနစ်ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ဇီဝေ – အသက်ရင်းတည်း၊ သတ္တ - ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေကာယာ - ဤအပေါင်းတို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ အကဋာ-ကုန်၊ အကဋဝိဓာ-ကုန်၏၊ ဝါ-ကုန်၊ အနိမ္မိတာ-ကုန်၊ အနိမ္မာတာ-ကုန်၊ ဝဉ္ဇာ – ကုန်၏၊ ကူဋဋ္ဌာ- ကုန်၏၊ ဣသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ - ကုန်၏၊ တေ–တို့သည်၊ နဣဉ္ဇန္တိ–ကုန်၊ နဝိပရိဏမန္တိ-ကုန်၊ အညမညံ–ချင်း၊ နဗျာဗာဓေန္တိ-ကုန်၊ အညမညဿ- ၏၊ သုခါယဝါ – ငှါရင်း၊ ဒုက္ခာယဝါ- ငှါရင်း၊ သုခဒုက္ခာယဝါ- ငှါရင်း၊ နာလံ– မစွမ်းနိုင်ကုန်။

တတ္ထ– ထို ခုနစ်ပါးသော ကာယတို့၌၊ ဟန္တာဝါ – ကိုယ်တိုင် သတ်တတ်သူသည်ရင်း၊ ဃာတေတာဝါ - သူတပါးကို သတ်စေတတ်သူသည်ရင်း၊ (အသတ်ခိုင်းတတ်သူသည်ရင်း၊) နတ္ထိ-မရှိ၊ သောတာဝါ– ကိုယ်တိုင် နာယူတတ်သူသည်

ရင်း၊ သာဝေတာဝါ-သူတပါးကိုနာယူစေတတ်သူသည်ရင်း၊(နတ္ထိ)၊ ဝိညာတာ ဝါ- ကိုယ်တိုင်သိတတ်သူသည်ရင်း၊ ဝိညာပေတာဝါ–သူတပါးကို သီစေတတ် သူသည်ရင်း၊ (နတ္ထိ)၊ ယောပိ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ တိဏ္ဍေန–ထက်လှ စွာသော၊ သတ္ထေန–ဒါးဖြင့်၊ သီသံ–ဥုးခေါင်းကို၊ ဆိန္ဒတိ–ဖြတ်၏၊ ကောစိ– တစုံတယောက်သော၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကဉ္စိ-တစုံတယောံကို၊ ဇီဝိတာ- ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ နဝေါရောပေတိ–မခွင်းနိုင်၊ ဝါ-မသတ်နိုင်၊ သတ္တန္ဒံတွေဝ–ခုနစ် ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယာနံ - အပေါင်းတို့၏၊ အန္တရေန - အကြား ဖြင့်၊ သတ္ထံ-ဒါးသည်၊ ဝိဝရံ-အပေါက်အကြားထဲသို့၊ အနုပတတိ-ကျသွား၏၊ ဣတိ၊ (အဝေါစ–ပြောဆိုပါပြီ၊) ဘန္တေ-ရား၊ မေ-အား ၊ပေ၊ အညေန–တပါး သော အကြောင်းဖြင့်၊ အညံ - တပါးသော အကြောင်းကို၊ ဗျာကာသိ–ပါပြီ၊ ၊ပေ၊ အာသနာ–မှ၊ ဥဋ္ဌာယ–၍၊ ပက္ကမိံ–ပါပြီ။

နိဂဏ္ဍနာဋပုတ္တဝါဒ

ဘန္တေ-ရား၊ ဧကံ–သော၊ သမယံ-၌၊ အဟံ–သည်၊ ယေန-၌၊ နာဋပုတ္တော- နာဋ၏သားဖြစ်သော၊ နိဂဏ္ဍော– နိဂဏ္ဍသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-နိဂဏ္ဍရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိံ - ပါပြီ၊ပေ၊နာဋပုတ္တံ–သော၊ နိဂဏ္ဍံ–ကို၊ ဧတံ- ကို၊ အဝေါစံ– ပါပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) ဘော အဂ္ဂိဝေဿန– အရှင် အဂ္ဂိဝေဿန၊ (နိဂဏ္ဍဆရာကိုပင် အန္ဒယ်နာမည်ဖြင့် ခေါ်သည်၊) ၊ပေ၊ ဝညပေတုံ – ဌါ၊ သက္ကာနုခေါ–သလော၊ ဣတိ၊(အဝေါစံ)၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ နာဋပုတ္တော- သော၊ နိဂဏ္ဍော- သည်၊ မံ- ကို၊ ဧတံ–ကို၊ အဝေါစ- ပြောပါပြီ၊ (ကိံ–သနည်း၊) မဟာရာဇ–ဇာ၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ နိဂဏ္ဍော-နိဂဏ္ဍသည်၊ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော-လေးပါးအဘို့အစုဖြစ်သော စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့်ဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကာယ ဝစီ မနောဒွါရရှိသည်၊ ဟောတိ– ၏၊ မဟာရာဇ–ဇာ၊ ကထဉ္စ-အဘယ်သို့လျှင်၊ နိဂဏ္ဍော–သည်၊ စာတုယာမ သံဝရသံဝုတော-သည်၊ ဟောတိ- နည်း။

မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ နိဂဏ္ဍော- သည်၊ သဗ္ဗဝါရိဝါရိတော စ–တားမြစ်အပ်သော အလုံးစုံသော ရေအေးကို သုံးစွဲခြင်းရှိသည်ရင်း၊ ဝါ– အလုံးစုံသော ရေအေးကို သုံးစွဲခြင်းကို တားမြစ်သည်ရင်း၊ သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော စ–အလုံးစုံသော မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သည်ရင်း၊ ဝါ- အလုံး စုံသော မကောင်းမှုကို တားမြစ်သည်ရင်း၊ သဗ္ဗဝါရိဓုတောစ - အလုံးစုံသော မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့် လှုပ်ချအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည် ရင်း၊ (ခါချအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်ရင်း၊) သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌောစ– အလုံး

စုံသော မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းဖြင့် အမြဲတွေထိအပ်သည်ရင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ မဟာရာဇ- ဇာ၊ ဧဝံ ခေါ- ဤသို့လျှင်၊ နိဂဏ္ဌော- သည်၊ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော–သည်၊ ဟောတိ။

မဟာရာဇ – ဇာ၊ ယတော - အကြင့်ကြောင့်၊ [ဆရာတို့ကား "ယတော နိဂဏ္ဌော"ဟု ပေးတော်မူကြသည်၊]နိဂဏ္ဌော-သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော – သည်၊ ဟောတိ၊ မဟာရာဇ – ဇာ၊ (တတော–ထို့ကြောင့်၊) အယံ နိဂဏ္ဌော-ကို၊ ဂတတ္တောတိစ–အထွဋ္ဌအထိပ်သို့ရောက်ပြီးသောစိတ်ရှိသူဟူ၍ရင်း၊ ယတတ္တောတိစ-စောင့်စည်းအပ်ပြီးသောစိတ်ရှိသူဟူ၍ရင်း၊ ဌိတတ္တောတိစ-ကောင်းစွာတည်တံ့သောစိတ်ရှိသူဟူ၍ရင်း၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ၊ (အဝေါစ)၊ ဘန္တေ- ရား၊ မေ- အား၊ ဣတ္ထံ - ဤသို့၊ ဝါ–ဤအပြားအားဖြင့်၊ပေ၊ စာတုယာမသံဝရံ - လေးပါး အဘို့အစုအားဖြင့် စောင့်စည်းခြင်းကို၊ ဗျာကာသိ-ပါပြီ ၊ပေ၊အာသနာ–မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကမိံ - ဖဲခဲ့ပါပြီ။

သဠာယဗေလဋ္ဌပုတ္တဝါဒ

ဘန္တေ- ရား၊ ဧကံ- သော၊ သမယံ– ၌၊ အဟံ– သည်၊ ယေန- ၌၊ ဗေလဋ္ဌပုတ္တော – ဗေလဋ္ဌ၏သား ဖြစ်သော၊ သဠာယော – သဠာယသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [မြန်မာက "သဠာယ်း"ဟုရင်း, "သိဠာယ်း"ဟုရင်း ခေါ်သည်၊] တေန-သဠာယရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိံ – ပါပြီ ၊ ပေ ၊ ပညပေတုံ - ၎၊ သက္ကာနုခေါ-သလော၊[သဠာယဝါဒကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် အမရာဝိက္ခေပဝါဒ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ၊] ဘန္တေ–ရား၊ မေ – အား၊ ဣတ္ထံ– ဤသို့၊ ဝါ - ဤအပြားအားဖြင့်၊ပေ၊ ဝိက္ခေပံ–အထူးထူး အပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းကို၊ ဗျာကာသိ-ပါပြီ၊ပေ၊ဘန္တေ-ရား၊ တဿ မယှံ–၏၊ ဧတံ–ဤအကြီသည်၊ အဟောသိ - ပါပြီ၊ (ကိံ – နည်း၊) ဣမေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-ဤသမဏဗြာဟ္မဏအမည်ရသူတို့တွင်၊ အယဠ-ဤသဠာယသည်ကား၊ သဗ္ဗဗာလော-အလုံးစုံသော ဆရာကြီးတို့ထက် ညံ့ဖျင်း၏၊ သဗ္ဗမူဋ္ဌော– အလုံးစုံသော ဆရာကြီးတို့ထက် တွေဝေ၏၊ ကထံဟိ - အဘယ်ကြောင့်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ – ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ်, တွေ့မြင်အပ်သော၊ သာမညဖလံ–ရဟန်းအဖြစ်၏အကျိုးကို၊ ပုဋ္ဌော - မေးအပ်သည်၊ သမာနော– ဖြစ်ပါလျက်၊ ဝိက္ခေပံ- အထူးထူးအပြားပြား ပယ်ရှားခြင်းကို၊ ဗျာကရိဿတိ နာမ – ဖြေဆို ရတုံဘိသနည်း၊ ဣတိ– ဤအကြီသည်၊ (အဟောသိ)၊ ပေ ၊ အာသနာ– မှ၊ ဥဋ္ဌာယ–၍၊ ပက္ကမိံ –ဖဲခဲ့ပါပြီ။

ပဌမသန္ဒိဋ္ဌိက သာမညဖလ

ဘန္တေ-ရား၊ သောဟံ-ထို ဒကာတော်သည်၊ ဘဂဝန္တမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးလျှောက်ပါ၏၊ ဝါ-မေးလျှောက်ပါရစေ၊(ကိံ)၊ပေ၊ဘန္တေ-ရား၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-ပညတ်တော်မူခြင်းငှါ၊ သက္ကာနုခေါ-သလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆာမိ - ပါ၏၊ ဝါ-မေးပါရစေ၊) (ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဇာတသတ္တုံ, ဝေဒေဟီပုတ္တံ, ရာဇာနံ-ကို၊ တေံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ-ဇာ၊(ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-ငှါ၊)သက္ကာ-တတ်ကောင်းပါ၏၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊(တနည်း)မဟာရာဇ-ဇာ၊(ယေနကာရဏေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-ငှါ၊ သက္ကာ-၏၊) တေန (ကာရဏေန) - ထို အကြောင်းကြောင့်၊ တ္တေ-ဤပြဿနာ၌၊ တညေဝ- အသင် ဒကာတော်ကိုပင်၊ ပဋိပုစ္ဆာမိ - ပြန်၍ မေးအံ့၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြေဆိုအပ်သော်၊ တေ-အသင်ဒကာတော်အား၊ ဝါ-အသင် ဒကာတော်၏စိတ်၌၊ ခမေယျ-နှစ်သက်ရာ၏၊ တထာ-ထို နှစ်သက်တိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ- ထို ပြဿနာကို၊ ဗျာကရေယျာသိ-ဖြေဆိုပါလော။

မဟာရာဇ-ဇာ၊ တံ-ထို ပြဿနာကို၊ ကိံ မညသိ - အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ တေ-အသင် ဒကာတော်၏၊ ဒါသော-ကျွန်ဖြစ်သော၊ ကမ္မကရော (ကမ္မကာရော) - မခိုမကပ်, အလုပ်ကို ပြုလုပ်တတ်သော၊ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ- အရှင်သခင်ကိုမြင်လျှင် ရှေးဥုးစွာ နေရာမှ ထလေ့ရှိသော၊ ပစ္ဆာနိပါတီ-အရှင်သခင် ထိုင်ပြီးနောက်မှ ထိုင်လေ့ရှိသော၊ (တနည်း) ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ-အရှင်သခင်၏ ရှေးဥုးစွာ အိပ်ရာမှထလေ့ရှိသော၊ ပစ္ဆာနိပါတီ-အရှင်သခင်၏ နောက်မှ အိပ်လေ့ရှိသော၊ ကိံ ကာရပဋိဿာဝီ- ကိံ ဟု မေး၍ ပြုထိုက်သော ဝေယျာဝစ္စကို မေးမြန်းကြောင်း စကားသံကို အရှင်ကို ကြားသိစေလေ့ မေးမြန်းလေ့ရှိသော၊["ကိံ ဟု မေး၍ ပြုထိုက်သောဝေယျာဝစ္စကို နားထောင်လေ့ရှိသော"ဟု ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်ရှိ အတိုင်းလည်း ပေးပါ။] မနာပစာရီ-မြတ်နိုးဘွယ်ကိုသာ ပြုကျင့်လေ့ရှိသော၊ ပိယဝါဒီ-ချစ်ဘွယ်စကားကိုသာ ပြောဆိုလေ့ရှိသော၊ မုခုလ္လောကိကော-အရှင်သခင်၏ ကြည်လင် ရှင်ပျသော မျက်နှာကို မော်၍ကြည့်လေ့ရှိသော၊(တနည်း)မုခုလ္လောကကော-အရှင်သခင်၏ကြည်လင် ရှင်ပျသောမျက်နှာကို မော်၍ ကြည့်တတ်သော၊ ပုရိသော- သည်၊ အဿ-ရှိရာ၏၊ တဿ-ထို ယောကျ်ား၏၊ ဧဝံ - ဤသို့သော စဉ်းစားခြင်းသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊(ကိံ-နည်း၊) ပုညာနံ - ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏၊ ဂတိ - ဖြစ်ပုံသည်၊

ပုညာနံ့ – တို့၏၊ ဝိပါကော – အကျိုးသည်၊ အစ္ဆရိယံဝတဘော – လက်ဖျစ်ခတဲတီး, အံ့ချီးလောက်ပါပေစွ ဟရှိ၊ [ဤနေရာ၌ "သူကာဏ်းတောင်ထက် ရံခါတက်သို့" စသော အနက်မပေးသင့်၊ ပုညတို့၏ ဖြစ်ပုံသည် အမြဲပင် ထူးဆန်းလျက်ရှိသည်။] အဇ္ဈုတံဝတဘော– ထူးဆန်းပါပေစွ ဟရှိ၊ [ဘောသဒ္ဒါသည် ဓမ္မာလပန နိပါတ်တည်း။] ဟိ - အံ့သြဘနန်း, ထူးဆန်းပုံကား၊ မာဂဓော–သော၊ အဇာတသတ္တု-သော၊ ဝေဒေဟီပုတ္တော–သော၊ အယံရာဇာ–ဤ မင်းသည်၊ မနုဿော-လူတည်း၊ အဟမ္ပိ-ငါသည်လည်း၊ ဝါ-ငါလဲဘဲ၊ မနုဿော-လူပင်တည်း၊ ဝါ- လူပါဘဲ၊ ဟိ–ထိုသို့ လူချင်းတူပါလျက် ထူးခြားချက်ကား၊ အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟီပုတ္တော, အယံရာဇာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဗ္ဗဟိ–နှ်သော၊ ကာမဂုဏေဟိ– ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ ဝါ–တို့နှင့်၊ သမပ္ပိတော – ကောင်းစွာသက်ရောက်အပ်သည်၊ သမင်္ဂီဘူတော – ပြည့်စုံခြင်း ရှိသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒေဝေါမညေ–နတ်ကဲ့သို့၊ ပရိစာရေတိ – ဤန္ဒြေတို့ကို ထိုထို ဤဤလှည့်လည်စေနိုင်၏၊ ဝါ- ဧမွ့လျော်ပျော်ပါး, ခံစားနိုင်၏၊ အဟံ ပန- ငါသည်ကား၊ ဝါ-ငါ့မှာတော့၊ အဿ–ထိုမင်း၏၊ ကမ္မကာရော–သော၊ပေါဒါသော-သည်၊ အမှိ–ဖြစ်ရ၏၊ အဟံ–သည်၊ ပုညာနိ-တို့ကို၊(ယဒိ)ကရေယ္ယံ-အကယ်၍ ပြုနိုင်အံ့၊(ဝေံ သတိ-ဤသို့ ပြုနိုင်လသော်၊) သောဝတ– ထိုမင်းကဲ့သို့၊ အဿံ–ဖြစ်နိုင်လောက်ရာ၏၊ အဟံ – သည်၊ ကေသမဿုံ-ဆံ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို၊ ဩဟာရေတွာ-ပယ်ရှားပြီး၍၊ ကာသာယာနိ–ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့ကို၊ အစ္ဆာဒေတွာ–ဖုံးလွှမ်း၍၊ အဂါရသ္မာ–အိမ်မှ၊ ဝါ–အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ၊ (နိက္ခမိတွာ- ၍၊) အနဂါရိယံ–အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွား ဖြစ်သော လယ်ထွန် ဈုန်ပေး နွားမွေးမှုမရှိရာ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ယံနူန ပဗ္ဗဇေယျံ-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍, စိတ်အားအလျောက် အကယ်၍ သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ – ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်၊ (အဿ–ဖြစ်ရာ၏)။

(ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစားပြီး၍၊)သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ အပရေန-တပါးသော၊ သမယေန-အခါ၌၊ ကေသမဿုံ-ကို၊ ဩဟာရေတွာ-၍၊ပေါပဗ္ဗဇေယျ-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍, စိတ်အားအလျောက်, သွားရောဝံရာ၏၊ ဝါ-ရဟန်းပြုရ ၏၊ သော – ထိုကျွန်သည်၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်အားဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍, စိတ်အားအလျောက်, ရဟန်းအဖြစ်သို့ သွားရောက်ပြီးသည်၊ ဝါ–ရဟန်းပြုပြီးသည်၊ သမာနော-ဖြစ်လသော်၊ ကာယေန-ကာယဒွါရဖြင့်၊(ပဝတ္တနက ပါပမံ-ဖြစ်တတ်သော မကောင်းမှုတရားကို)၊ သံဝုတော–စောင့်စည်းသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရေယျ-နေရာ၏၊ ဝါစာယ - ဝစီဒွါရဖြင့်၊(ပဝတ္တနကပါပမံ-ကို၊) သံဝုတော- သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရေယျ–

ရာ၏၊ မနသာ- မနောဒ္ဓါရဖြင့်၊ (ပဝတ္တနက ပါပဓမ္မံ)၊ သံဝုတော (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဟရေယျ၊ ဃာသစ္ဆာဒန ပရမတာယ – အစားအဝတ်အားဖြင့် မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သလ္လေခ အကျင့်ဖြင့်၊(တနည်း)ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာယ- အစားအဝတ်ဟူသော အလွန်ဆုံး အတိုင်းအရှည် ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (စားရုံ ဝတ်ရုံသာ အလွန်ဆုံးအတိုင်း အရှည်ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်။) [ဤ နောက်နည်း ကား ဋီကာအလိုတည်း၊] သန္တုဋ္ဌော – တင်းတိမ် ရောင်ရဲ၏၊ ပဝိဝေကေ– အပြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်သော ကာယ, စိတ္တ, ဥပဓိဝိဝေက၌၊ အဘိရတော- လွန်စွာ မွေ့လျော်၏။

တံ-အသင်ဒကာတော်ကို၊ တေ-အသင် ဒကာတော်၏၊ ပုရိသာ - မင်းချင်း ယောကျ်ားတို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စေ အာရောစေယျုံ– အကယ်၍ သံတော်ဥုး တင်ကုန်ငြားအံ့၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ သံတော်ဥုးတင်ကုန်ရာသနည်း၊) ဒေဝ– အရှင်မင်းမြတ်၊ ယဋ္ဌေ–သံတော်ဥုးတင်ဝံ့ပါ၏၊ ဝါ-သံတော်ဥုးတင်ပါရစေ၊ ဇာနေယျာသိ-သိတော်မူပါ၊ တေ–အရှင် မင်းမြတ်၏၊ ဒါသော- သော ၊ ပေ ၊ ယောသော ပုရိသော-အကြင် ယောကျ်ားသည်၊(အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊)ဒေဝ-မြတ်၊ သော၊(ပုရိသော)–သည်၊ ကေသမဿုံ-ကို၊ပေ၊ပဝိဝေကေ–၌၊ အဘိရတော- ၏၊ ဣတိ–သို့၊ (စေ အာရောစေယျုံ- နှ်ငြားအံ့၊ ဧဝံ သန္တေသု - ဤသို့ ဖြစ်ကုန် လသော်၊)တွံ- အသင်ဒကာတော်သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ဝဒေယျာသိ အပိန-ပြောဆိုရာ အံ့လော၊ ကိံ ၊)ဘော–အမောင်တို့၊ မေ- ငါ၏၊ သောပုရိသော- သည်၊ တေ– ပြန်လာပစေ၊ ပုနဒေဝ-တဖန်သာလျှင်၊ ကမ္မကာရော- သော ၊ ပေ ၊ ဒါသော- သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊ ဣတိ-သို့၊(ဝဒေယျာသိအပိန-ပြောဆိုရာအံ့လော။)

(ဧဝံ ဝုတ္တေ အဇာတသတ္တု, ဝေဒေဟီပုတ္တော, ရာဇာ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ တေ ဒဝေါစ၊ ကိံ ၊) ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ တေံ-ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းသည်၊ နောဟိ- မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ နံ–ထို ရဟန်းတော်ကို၊ မယမေဝ–ဒကာ တော်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင်၊ အဘိဝါဒေယျာမပိ-ရှိခိုးလည်း ရှိခိုးကုန်ရာပါ၏၊ ပစ္စု ဋ္ဌေယျာမပိ-နေရာမှလည်း ရှေးရှုထကုန်ရာပါ၏၊ ဝါ-ခရီးဥုးလည်း ကြိုဆိုကုန် ရာပါ၏၊ အာသနေန-နေရာဖြင့်၊ နိမန္တေယျာမပိ-ဖိတ်မန်လည်း ဖိတ်မန်ကုန်ရာ ပါ၏၊ နံ-ထိုရဟန်းတော်ကို၊ စီဝရ၊ပေ၊ပရိက္ခာရေဟိ-သင်္ကန်း, ဆွမ်း,ကျောင်း, ဂိလာန၏ ရောဂါအတွက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ အသက်၏အရံအကာ အဆောံ အဥုးဖြစ်သော ဆေးတို့ဖြင့်၊ အဘိနိမန္တေယျာမပိ-ဖိတ်မန်လည်း ဖိတ်မန်ကုန် ရာပါ၏၊အဿ-ထိုရဟန်းတော်၏၊ဝါ-အတွက်၊ဓမ္မိကံ-တရားနှင့်လျော်သော၊ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ-ဘေးရန်မရောက်ခင် စောင့်ရှောက်ခြင်း, ဘေးရန်ပေါ်လျှင် တားမြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အစောင့်အရှောက်ကို၊ သံဝိဒဟေယျာမပိ – စီမံ လည်း စီမံကုန်ရာပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

(ငေံ ဝုတ္တော ဘဂဝါ အဇာတသတ္တုံ ဝေဒေဟိပုတ္တံ ရာဇာနံ တေဒဝေါစ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ – ဇာ၊ တံ– ထို မိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော စကားတော်ကို၊ ကိံ မညသိ – အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ (တဝ – အသင် ဒကာတော်၏၊ ဒါသော– သည်၊ တုယ္ဟံ– အသင်ဒကာတော်၏၊ သန္တိကာ–အထံမှ၊ အဘိဝါဒနာဒီနိ–ရှိခိုးခြင်းအစရှိသော အကျိုးတို့ကို၊) ယဒိ(လဘေယျ)–အကယ်၍ရအံ့၊ ဧဝံသန္တေ- ဤသို့ ရလသော်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ- သော၊ သာမညဖလံ– သည်၊ ဟောတိ ဝါ-ဖြစ်မူလည်းဖြစ်သလော၊ နော(ဟောတိ)ဝါ-မဖြစ်မူလည်းမဖြစ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူပြီ၊(ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇာ ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ၊ ကိံ၊)ဘန္တေ, အတ္ထါ- မချွတ်ကေန်၊ ဧဝံသန္တေ– ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ, သာမညဖလံ– သည်၊ ဟောတိ – ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ – ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ (ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ အဇာတသတ္တုံ ဝေဒေဟိပုတ္တံ ရာဇာနံ တေဒဝေါစ၊ ကိံ၊) မဟာရာဇ, တေ– အသင် ဒကာတော်အား၊ မယာ- သည်၊ ပဌမံ– ရှေးဦးစွာသော၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ ဣဒံ သာမညဖလံ-ဤရဟန်းအဖြစ်၏အကျိုးကို၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဒုတိယ သန္ဒိဋ္ဌိက သာမညဖလ

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အညမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-ပင်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-ငါ၊ သက္ကာပန-တတ်ကောင်းပါသေးသလော၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ, အညမ္ပိ–သော၊ ဧဝမေဝ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေသန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ, ပညပေတုံ- ငါ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းပါသေး၏၊ မဟာရာဇ, တေနဟိ–ထို့သို့ဖြစ်လျှင်၊(ထို့သို့အခြားသော သာမညဖလတမျိုးကို သိလိုလျှင်)၊ပေ၊ ဗျာကရေယျာသိ-လော၊ ၊ပေ၊ ဣဓ-၌၊ တေ- အသင် ဒကာတော်၏၊ ကဿကော-လယ်ယာကိုထွန်တတ်သော၊ ဝါ-လယ်ယာကို လုပ်ကိုင်တတ်သော၊ ဂဟပတိကော–တအိမ်၏အရှင်ဖြစ်သော၊ ဝါ–တအိမ်သားပိုင်ဆိုင်သော၊ ကရုကာရကော–အခွန်အတုတ်ကိုပြုလုပ်တတ်သော၊ (အခွန်ဆက်ရသော၊) ရာသိဝမုကော– စပါးအစု ဥစ္စာအစုကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ ပုရိသော-သည်၊ အဿ-ရှိရာ၏၊ တဿ-ထိုလယ်သွားယောက်ျား၏၊ပေ၊ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစားရာ၏၊ သော–ထို လယ်သွားယောက်ျားသည်၊ အပရေန – တပါးသော၊ သမယေန – အခါ၌၊ (တနည်း) အပရေန သမယေန- နောက်အခါ၌၊ အပ်ံ– တထောင်အောက်နည်းသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ-ဥစ္စာအစုကို၊ ပဟာယဝါ - ပယ်စွန့်၍သော်ငင်း၊ မဟန္တံ – တထောင်ထက်များသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ-ကို၊ ပဟာယဝါ–သော်ငင်း၊ အပ်ံ – နှစ်ဆယ်အောက်နည်းသော၊ ဉာတိ ပရိဝဋ္ဋံ - ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းကို၊ ပဟာယဝါ– ငင်း၊ မဟန္တံ–

နှစ်ဆယ်ထက်များသော၊ ဥတိပရိဝန်း–ကို၊ ပဟာယဝါ- ၎င်း၊ပေ၊ပုန ဒေဝ-တဖန်သာလျှင်၊ ဂဟပတိကော – သော၊ ကာရကာရကော, ရာသိဝမုကော– သော၊ ကဿကော– လယ်ယာကို ထွန်တတ်သူသည်၊ ဝါ– လယ်သမားသည်၊ ဟောတု–ဖြစ်ပစေ၊ ဣတိ (ဝဒေယျာသိ အာပိန-လော၊) ပေ၊ မဟာရာဇ, တေ-အား၊ မယာ– သည်၊ ဒုတိယံ– နှစ်ခုမြောက်သော၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သန္ဒိဋ္ဌိကံ, ဣဒံ သာမညဖလံ–ကို၊ ပညတ်-ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ပဏာိတတရသာမညဖလ

ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ဘဂဝန်္တံ တေ ဒဝေါစ၊ ကိံ၊ ဘန္တေ – မြတ်စွာဘုရား၊ သန္ဒိဋ္ဌိကော ဟိ – ကုန်သော၊ ဣမေဟိ သာမညဖလေဟိ – တို့ထက်၊ အာဒိက္ကန္တတရဉ္စ – သာ၍ အလွန်နှစ်သက်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဏာိတတရဉ္စ – သာ၍ မွန်မြတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အညမ္ပိ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ သန္ဒိဋ္ဌိကံ-သော၊ သာမညဖလံ-ကို၊ ပညပေတုံ-၄၂၊ သက္ကာ ပန–တတ်ကောင်းပါသေး၏လော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ, (သန္ဒိဋ္ဌိကော ဟိ ဣမေဟိ သာမညဖလေဟိ အာဒိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏာိတတရဉ္စ အညမ္ပိ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ သန္ဒိဋ္ဌိကံ သာမညဖလံ ပညပေတုံ)သက္ကာ–တတ်ကောင်းသေး၏၊ မဟာရာဇ, တေနဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (အာဒိက္ကန္တတရ ပဏာိတတရဖြစ်သော သာမညဖလကို နာယူလိုလျှင်၊) သာဓုကံ-မြဲမြံစွာ၊ ဝါ–ငါဘုရား၏ တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝါ – ကောင်းမွန်စွာ၊ သုဏောဟိ – နားစိုက်လော၊ မနသိ–စိတ်၌၊ ကရောဟိ- ပြုလော၊(တနည်း) မ'နသိကရောဟိ–နှလုံးသွင်းလော၊ [ဤနည်း၌ သာဓုကံကို သုဏောဟိနှင့်သာတွဲပါ။] (တနည်း) သုဏောဟိ-နားစိုက်လော၊ သာဓုကံ-စွာ၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါ-ကောင်းမွန်စွာ၊ မနသိ-၌၊ ကရောဟိ-လော၊ (တနည်း) မနသိကရောဟိ–နှလုံးသွင်းလော၊ [ဤနည်း၌ သာဓုကံကို မနသိကရောဟိနှင့်သာ တွဲပါ၊ အခြားတနည်းပေးပုံကို အောက်အဓိပ္ပါယ်၌ ပြထားသည်။] ဘာသိဿာမိ– အကျယ် ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ– ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ– မြတ်စွာဘုရား၊ ဧဝံ- အမိန့်တော်အတိုင်းပါ၊ ဣတိ – ဤသို့၊ မာဂဓော

× × × × × × ×

သာဓုကံ ။ ။ “ သုန္ဒရမိမံ ဘဒ္ဒကံ ဓမ္မံ သုဏောဟိ ” ဟူသောအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “သာဓုကံ–ကောင်းသော၊ (ဣမံ ဓမ္မံ–ကို၊) သုဏောဟိ–လော” ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သို့သော် “ဒိဝိတံ ဟောတိ” ဟု ဒိပနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ဤသို့ အနက်မပေးဘဲ “ သာဓုကံ – ကောင်းစွာ ” ဟုသာ သဒ္ဒတ္ထပေးလိုက်ပါသည်၊ ထို့ပြင် “သာဓုကံ”ကို အာဏတ္တိ အနက်ပေးရာ၌ ရှင်ဘုရင်ကို အာဏာပေးဘို့ မလျော်သောကြောင့် “သာဓုကံ–ငါဘုရား၏ တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းဖြင့်” ဟု ပေးလိုက်ပါသည်။

၊ပေ၊ ရာဇာ – သည်၊ ဘဂဝတော–အား၊ ပစ္စဿောသိ–ရှေးရှုနားထောင်ပြီ၊ (တနည်း) ဘဂဝတော-၏၊ (ဝစနံ - စကားတော်ကို၊) ပစ္စဿောသိ– ရှေးရှုနားထောင်ပြီ၊ ဝါ–လက်ခံပြီ။

ဘဂဝါ ဘေဒဝေါစ (ကိံ၊) မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဋဓလောကေ– ဤ ဩကာသလောက , သတ္တလောက၌၊ အရဟံ – ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ – မဖေါက်မပြန် , ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော-ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော၊ သုဂတော-တင့်တယ်သော သွားခြင်းရှိတော်မူသော၊ လောကဝိဒူ–သတ္တောကာသ, သခ်ါရဟု, လောကသုံးဘုံ, အလုံးစုံကို, အကုန် သိမြင်တော်မူသော၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ– အတူမရှိ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဆုံးမထိုက်သော လူယောက်ျား, နတ်ယောက်ျား, တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူနိုင်သော၊ ဒေဝ မနုဿာနံ – ဗြဟ္မာ နတ် လူ သုံးဘုံသူတို့၏၊ သတ္ထာ - ဆရာဖြစ်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေါ – သစ္စာလေးပါး တရားကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်းသိ, ဝေနေယျတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူနိုင်သော၊ ဘဂဝါ – ဋဿရိယ , စသည်အပြား , ဘုန်းခြောက်ပါး ရှိတော်မူသော၊ တထာဂတော–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ပွင့်တော်မူပြီးဖြစ်၏။

သော - ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဒေဝကံ - အောက် နတ်ပြည်ငါးထပ်ရှိ နတ်တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သမာရကံ - မာရ်နတ်၏တည်နေရာ ဝသဝတ္တိ နတ်ပြည်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဗြဟ္မကံ- ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ်

× × × × × × ×

တနည်း။ ။သာဓုကံကို သုဏောဟိနှင့်ဌင်း, မနသိကရောဟိနှင့်ဌင်း တွဲ၍ တနည်း အနက်ပေးပုံကား–(ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အယံဓမ္မော-ဤ တရားတော်သည်၊ ဓမ္မဂ မ္ဘီရောစေဝ–ပါဠိအားဖြင့်လည်း နက်နဲ၏၊ ဒေသနာဂ မ္ဘီရောစ-ဒေသနာတော်အားဖြင့်လည်း နက်နဲ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊) သာဓုကံ-မြဲမြံစွာ၊ ဝါ–ငါဘုရား၏ တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–ကောင်းမွန်စွာ၊ သုဏောဟိ–နားစိုက်လော၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံဓမ္မော-သည်၊ အတ္ထဂ မ္ဘီရောစ – အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်လည်း နက်နဲ၏၊ ပဋိဝေဓဂ မ္ဘီရောစ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သောသဘောအားဖြင့်လည်း နက်နဲ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊) သာဓုကံ–စွာ၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါ-စွာ၊ မနသိ–၌၊ ကရောဟိ–လော၊ (တနည်း) မနသိကရောဟိ–နှလုံးသွင်းလော၊ ဤသို့လည်း တနည်းပေးပါ။

အမှာ။ ။သဒေဝကံ စသည်တို့၏ နည်းအမျိုးမျိုး အနက်ပေးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ အကျယ် ရှင်းပြထားပြီ၊ ဤ၌ နိဿယကိုသာ ရေးပါမည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သုံးပုဒ်ကို နှစ်နည်း, သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝ မနုဿံ သုံးပုဒ်ကို လေးနည်းဖွင့်၍ ထို ငါးပုဒ်လုံးကိုပေါင်းပြီးလျှင် အပိစေတ္ထ စသည်ဖြင့် တနည်း , ပေါရာဏာပနာဟု စသည်ဖြင့် တနည်းဖွင့်ထားသည်၊ ထိုတွင် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ ပေါရာဏနည်း မပါပါ။

နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဇ္ဈမံ လောကံ - ဤ ဩကာသလောက သတ္တလောက ကိုဂုင်း၊ သဿမဏဗြာဟ္မဏိ - သာသနာတော်၏ဆန့်ကျင်ဘက် ရသေ့ ပုဏ္ဏား, မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏ, မကောင်းမှုတို့ကို မျောပြီးသော ဗြာဟ္မဏတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝ မနုဿံ - သမ္မုတိနတ် ဟူသော မင်း, ကြင်းသောလူတို့နှင့်လည်းတကွဖြစ်သော၊ ပဇံ-သတ္တဝါအပေါင်းကိုဂုင်း၊

× × × × × × ×

သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ။ ။သဒေဝကံ- အရှုပဗြဟ္မာတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သမာရကံ - မာရ်နတ်၏ ပြန့်နှံ့ရာ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဗြဟ္မကံ - ရှုပဗြဟ္မာအပေါင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဇ္ဈမံ လောကံ-ဤ ဩကာသလောက သတ္တလောကကိုဂုင်း၊ (သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ တို့၌စပ်)၊ ဤသို့လည်း တနည်း အနက်ပေးပါ။

သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ စသည်။ ။(၁) သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ- သမဏပရိသတ်, ဗြာဟ္မဏပရိသတ်နှင့်လည်းတကွဖြစ်သော၊ သဒေဝမနုဿံ-သမ္မုတိနတ်ဟူသော ခတ္တိယပရိသတ်, ကြင်းသောလူဟူသော ဂဟပတိ ပရိသတ်တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ပဇံ-ပရိသတ်လေးဖြာ, လူသတ္တဝါအပေါင်းကိုဂုင်း၊ (“သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ ” တို့၌စပ်၊) [သဿမဏဗြာဟ္မဏိံတိ ဇ္ဈမိနာ သမဏပရိသာ ဗြာဟ္မဏ ပရိသာစ ဂဟိတာ ဟောန္တိ၊ သဒေဝမနုဿန္တိ ဇ္ဈမိနာခတ္တိယပရိသာ ဂဟပတိပရိသာစ ဂဟိတာ၊ စတုပရိသသင်္ခါတံ ပဇံ၊-သာရတ္ထ။]

တနည်း။ ။[(၂) ပဌမနည်း၌ ပရိသတ်လေးပါးကိုသာ ယူသောကြောင့် သုဒ္ဓလူများ ကျန်နေရကား ထိုတို့ကို ပါအောင် ပရိသတ်နာမည် မတပ်ဘဲ ဒုတိယနည်းကို ပြသည်။] သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ-သမဏဗြာဟ္မဏတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝမနုဿံ-သမ္မုတိနတ်ဟူသောမင်း, ကြင်းသော ဂဟပတိ, သုဒ္ဓလူများတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ပဇံ-အစုလေးဖြာ, လူသတ္တဝါအပေါင်းကိုဂုင်း၊ (“သယံ၊ပေ၊ပဝေဒေတိ”တို့၌စပ်၊) [သဿမဏဗြာဟ္မဏိန္တိ ဇ္ဈမိနာ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ ဂဟိတာ၊ သဒေဝမနုဿန္တိ ဇ္ဈမိနာ သမ္မုတိ ဒေဝသင်္ခါတာ ခတ္တိယာ ဂဟပတိသုဒ္ဓသင်္ခါတာ အဝသေသ မနုဿာစ ဂဟိတာ ဟောန္တိ၊- သာရတ္ထ။]

တနည်း။ ။[(၃) ရှေးနည်းများ၌ လူသတ္တဝါသာ ရ၍ နဂါး, ဂဠုန်, ငရဲသားစသူတို့ ကျန်သေးသောကြောင့် ထိုအားလုံး ပါဝင်အောင် “ အဝသေသ သဗ္ဗသတ္တလောကောဝါ”ဟု မိန့်သည်။] ဤနည်း၌ (၁) နှံပါတ်အတိုင်း ပရိသတ်နာမည်တပ်၍ “ ပဇံ – ပရိသတ် လေးဝ , လူသုဒ္ဓနှင့် , နာဂ ဂဠုန် , ငရဲသားစသော သတ္တဝါပေါင်းစုံကိုဂုင်း”ဟု ပေးပါ။ [စတုပရိသသဟိတော အဝသေသ သုဒ္ဓနာဂ နေရယိကာဒိ သတ္တလောကော။]

တနည်း။ ။(၄) ဤနည်း၌ ပရိသတ်နာမည်မတပ်ဘဲ (၂) နှံပါတ်အတိုင်းပေး၍ “ ပဇံ – လေးစုကွဲပြား , လူအမျိုးနှင့်, နဂါး ဂဠုန်, ငရဲသားစသော သတ္တဝါပေါင်းစုံကိုဂုင်း ” ဟု ပေးပါ။ [စတုဓာ ဌိတ မနုဿသဟိတော ဝါ အဝသေသ နာဂသုပဏ္ဏာ နေရယိကာဒိ သတ္တလောကော။]

သယံ– ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ– ထူးကဲလွန်မြတ်သော သမ္မညုတဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူပြီး၍၊ သစ္ဆိကတွာ– မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီး၍၊ ပဝေဒေတိ- အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ၏။

သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဒိကလျာဏံ-အစ၌လည်းကောင်းသော၊ မဇ္ဈေကလျာဏံ-အလယ်၌လည်း ကောင်းသော၊ ပရိယောသာန ကလျာဏံ– အဆုံး၌လည်း ကောင်းသော၊ သာတ္ထံ-သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဝ၊- သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံသော၊ သဗျဉ္ဇနံ-သိထိလ, ဓနိတအစရှိသော သဒ္ဒါနှင့်လည်းတကွဖြစ်သော၊ ဝ၊– သိထိလ, ဓနိတ အစရှိသော သဒ္ဒါနှင့်လည်း ပြည့်စုံသော၊ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ- အပိုအလို မရှိသည့်အတွက် အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ ပရိသုဒ္ဓံ–လာဘသက္ကာ, မင်္ဂပါဘဲ, မေတ္တာနှင့်ယှဉ်, ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော၊ ဓမ်မံ-တရားတော်ကို၊ ဒေသေတိ-ဟောတော်မူ၏၊ (ဒေံ-ဤသို့၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ ဝ၊-ဟောတော်မူရင်းပင်၊) ဗြဟ္မစရိယံ–

× × × × × × ×

တနည်း။ ။ (အပိစေတ္ထနည်း၊) သဒေဝကံ – အရွှမပြဟ္မာတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သမာရကံ–ခြောက်ထပ်နတ်မျိုး, သူ့တန်ခိုးဖြင့်, လွှမ်းမိုးပိုင်နင်း, မာရ်နတ်မင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သပြဟ္မကံ – တချောင်းလက်ရောင်, စက်တထောင်သို့, ထွက်ပြောင် ဖြာဝင်း, ဗြဟ္မာမင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဇုံမံ လောကံ – ကိုဂင်း၊ သဿမဏာပြာဟ္မဏိ-သာသနာတော်၏ဆန့်ကျင်ဘက် ရသေ့ပုဏ္ဏားတို့နှင့်လည်းတကွဖြစ်သော၊ သဒေဝမနုဿံ – သမ္မုတိနတ်ဟူသော မင်း, ကြွင်းသောလူနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ပဇံ–သတ္တွာအပေါင်းကိုဂင်း၊ (“သယံ၊ပေ၊ပဝေဒေတိ” တို့၌စပ်)။

တနည်း။ ။ (ပေါရာဏနည်း၊) သဒေဝကံ – အရွှမပြဟ္မာတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဇုံမံ လောကံ-ဤသြကာသလောက သတ္တလောကကိုဂင်း၊ သမာရကံ-မာရ်နတ်မင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဇုံမံ လောကံ– ကိုဂင်း၊ သပြဟ္မကံ– ရွှမပြဟ္မာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဇုံမံ လောကံ–ကိုဂင်း၊ သသဿမဏာပြာဟ္မဏိ–သမဏာပြာဟ္မဏတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝ မနုဿံ–သမ္မုတိနတ်ဟူသောမင်း, ကြွင်းသောလူတို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပဇံ-သတ္တွာအပေါင်းကိုဂင်း၊ (“သယံ၊ပေ၊ပဝေဒေတိ” တို့၌စပ်)။

သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နတ်လောက, ဗြဟ္မာလောက, လူနှင့်တကွသော အပါယလောကကို ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူရာ ဗောဓိပင်အောက်မှာပင် ရှေးဦးစွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် မြင်တော်မူ၍ သမ္ဗဉ္ဉုတာဉာဏ်တော်ဖြင့်လည်း ထပ်မံ၍သိတော်မူပါသည်၊ ဤသို့ သိတော်မူခြင်းကို မျက်စိအောက်ရောက်နေသောအရာကို မြင်ရသကဲ့သို့ “သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြုခြင်း” ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီးမှသာ တရားနာသူတို့အား နတ်ဗြဟ္မာများရှိကြောင်း အပါယ်ဘုံဌာန၌ ငရဲသူ ငရဲသားနှင့် ပြိတ္တာများ ရှိကြောင်းကို ဟောပြတော်မူပါသည်၊ ထိုသို့ ဟောပြတော်မူခြင်းကို “ပဇဝေဒေတိ–သိစေတော်မူခြင်း (အသိပေးခြင်း)” ဟု ခေါ်ပါသည်။

သိက္ခာသုံးရပ်, သိမ်းကျုံးအပ်သည့် , မြတ်သော အကျင့်ဟူသော သာသနာတော်ကို၊ ဝါ-သိက္ခာ ၃ရပ်,သိမ်းကျုံးအပ်သည့်,သူမြတ်တို့၏အကျင့်ဖြစ်သော သာသနာတော်ကို၊ ပကာသေတိ-ထင်ရှားပြတော်မူ၏။

တံဓမ္မံ-ထိုတရားတော်ကို၊ ဂဟပတိဝါ-အိမ်ရှင် သူကြွယ်သည်သော်၎င်း၊ ဂဟပတိပုတ္တောဝါ-အိမ့်ရှင် သူကြွယ်၏သား၊သည်သော်၎င်း၊ အညတရသ္မိံ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ကုလေ-အမျိုး၌၊ ပစ္စာဇာတောဝါ-စွဲ၍ ဖြစ်သူသည်သော်၎င်း၊ သုဏာတိ-နာရ၏၊ သော- ထို တရားနာရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံဓမ္မံ-ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ ဝါ- နာရခြင်းကြောင့်၊ တထာဂတေ-တရား၏အရှင်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၌၊ သဒ္ဓံ-ယုံကြည်မှုကို၊ ဝါ- သဒ္ဓါတရားကို၊ ပဋိလဘတိ-ရ၏၊ သော-ထို သဒ္ဓါတရားကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန-ထိုသဒ္ဓါကို ရခြင်းနှင့်၊ ဝါ-ထို ရအပ်သော သဒ္ဓါတရားနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣတိ - သို့၊ ပဋိသင်္ခိက္ခတိ – စဉ်းစားဆင်ခြင်၏၊(ကိံ -နည်း)။

ယရာဝါသော - အိမ်ဟူသော အာဝါသသည်၊ ဝါ - အိမ်ရာတည်ထောင်လုပ်ဘေးင်သည်၊ သမ္ဘာဓော – ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်းလျှင်၊ ရဇာပထော–ကိလေသာဟူ, မြူတို့၏ ရှေးရှုလာရာ လမ်းကြောင်းတည်း၊ ပမ္မဇ္ဇာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ အဇ္ဈောကာသော- လွင်တီးခေါင်ကြီးပင်တည်း၊ ဇာဒံ ပြဟ္မစရိယံ–ဤသိက္ခာ သုံးရပ် မြတ်သော အကျင့်ကို၊ အဂါရံ - အိမ်၌၊ အဇ္ဈာဝသတာ–နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊(တနည်း)အဂါရံ–အိမ်ကို၊ အဇ္ဈာဝသတာ- စိုးအုပ်၍အပိုင်းအခြားအတိုင်းနေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ-ကေန်ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ–ကေန်ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံအောင်၊ ကေန္တပရိသုဒ္ဓံ – ကေန်ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စွာ၊ ဝါ-ကေန် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်အောင်၊ သင်္ခလိခိတံ–ခြစ်အပ် ပွတ်အပ်သော ခရုသင်းနှင့် တူစွာ၊ ဝါ-ပွတ်သစ်စ ခရုသင်းနှင့် တူအောင်၊ စရိတုံ–ကျင့်ခြင်းငှါ၊ နသုကရံ- အလွယ်တကူ မပြုအပ်ချေ၊ ဝါ–မလွယ်ကူ၊ အဟံ-သည်၊ ကေသမဿုံ-ကို၊ ဩဟာရေတွာ-၍၊ ကာသာယာနိ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ–တို့ကို၊ အစ္ဆာဒေတွာ–ဝတ်ရုံဖုံးလွှမ်း၍၊[ရှေးက ဝတ်ခြင်းကိုပင် "ဆည်း၍"ဟု ပေးကြသည်။] အဂါရသ္မာ- မှ၊ ဝါ- မှ၊ (နိက္ခမိတွာ)၊ အနဂါရိယံ – အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး , နွားမွေးမှုမရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ယံနူန ပဗ္ဗဇေယျံ-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍, သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–သို့၊(ပဋိသင်္ခိက္ခတိ-၏၊)

သော–ထိုအိမ့်ရှင် သူကြွယ်သည်၊ ဝါ-ထို အိမ့်ရှင်သူကြွယ်၏ သား၊သည်၊ အပရေန-တပါးသော၊ သမယေန–အခါ၌၊(တနည်း)အပရေနသမယေန–နောက်အခါ၌၊ပေ၊ပဗ္ဗဇတိ-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍,စိတ်အား၊အလျောက်,

သွားရော်က်၏၊ သော–ထိုအိမ့်ရှင် သူကြွယ်သည်၊ ဝါ-ထို အိမ့်ရှင်သူကြွယ်၏ သားသည်၊ ဝေံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွါထား၍, စိတ်အားအလျော့, ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသည်၊ သမာနော-ဖြစ်လသော်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော – ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရရှိသည်၊ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော-အကျင့် ကျက်စားရာ အရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ – နေ၏၊ အဏုမတ္တေသု- အဏုမြူမျှ, သေးငယ်လှကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု - အာပတ်အပြစ်, အကုသိုလ်အပြစ်တို့၌၊ ဘယဒဿာဝီ-မြင့်မိုရ်တောင်တမျှ, ပါရာဇိက အလား, ကြီးမားသော ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊သိက္ခာပဒေသု-နှစ်ရှဉ့်နှစ်ဆယ် ခုနစ်သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ဝါ–ကုဋ္ဌေ ကိုးထောင်ကျော် သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊(တံတံ သိက္ခာပဒံ-ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊)သမာဒါယ-မဖေါက်မပြန်အောင် ယူ၍၊ ဝါ–ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ သိက္ခတိ–ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်, အားထုတ်၏၊ ကုသလေန–အပြစ်မရှိသော၊ ကာယကမ္မဝစီကမ္မေန–ကာယကံ ဝစီကံနှင့်၊ သမန္နာဂတော – ပြည့်စုံသည်၊ ဝါ– ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေါ – စင်ကြယ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ရှိသည်ၐင်း၊ ဝါ– စင်ကြယ်သော အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ ရှိသည်ၐင်း၊ သီလသမ္ပန္နော – သီလ သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်ၐင်း၊ ဣန္ဒြိယေသု–စက္ခုစသား, ခြောက်ပါးသောဣန္ဒြေ တို့၌၊ ဂုတ္တဒွါရော-စောင့်ရှောက်အပ် ပိတ်ဆို့အပ်သောတံခါးရှိသည်ၐင်း၊ သတိ သမ္ပဇညေန–သတိသမ္ပဇညနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသည်ၐင်း၊ သန္တုဋ္ဌော-လေးပါးသောပစ္စည်းတို့၌ သုံးပါးသော် သန္တောသအားဖြင့် တင်းတိမ်ရောင်ရဲသည်ၐင်း၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏။)

သီလသမ္ပန္နော၏ အကျယ်

[“ သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ” စသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် သီလသမ္ပန္နော၏အကျယ်ကို ဟောတော်မူလိုသောကြောင့်“ကထဉ္စ”စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] မဟာရာဇ–ဇာ၊ ကထဉ္စ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ဘိက္ခု–ရဟန်း သည်၊ သီလသမ္ပန္နော-သီလနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပါဏာတိပါတံ-ပါဏာတိပါတ ကို၊ ဝါ-သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-သူ့အသက်ကို လျင်စွာကျစေကြောင်း ဒုဿီလျစေတနာကို၊ ဝါ-သူ့အသက်ကို ခဲ့းလက်နက်စသည်တို့ဖြင့် လွှမ်းမိုး၍ ကျစေကြောင်းဖြစ်သော ဒုဿီလျစေတနာကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဝါ–ပယ် စွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ပါဏာတိပါတာ–မှ၊ ဝါ-မှ၊ ပဋိဝိရတော–ရှောင်ကြဉ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ နိဟိတဒဏ္ဍော – ချထားအပ်ပြီးသော ဒုတ်ရှိသည်၊ ဝါ–ဒုတ်

မကိုင်ဘဲ လုံးဝချထားသည်၊ နိဟိတသင်္ကော-ချထားအပ်ပြီးသောဒုတ်မှတပ်ါး အခြားလက်နက်ရှိသည်၊ ဝါ– ဒုတ်မှတပါး အခြားသော လက်နက်ကို လုံးဝ မကိုင်ဘဲ ချထားသည်၊ လဇ်ဇိ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိသည်၊ ဒယာပန္နော– မေတ္တာသို့ရောက်သည်၊ဝါ-မေတ္တာစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ သဗ္ဗပါဏ ဘူတဟိတာနုကမ္ပီ-ဖြစ်သော အသက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့ကို စိုးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သည်၊ ဝါ-ကံကြောင့်ဖြစ်သောသတ္တဝါအားလုံးတို့ကို စိုးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သည်၊(ဟုတ္တဝါ)၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ ဣဒမ္ပိ-၌ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ အဿ-ထို ရဟန်း၏၊ သီလသ္မိံ - သီလအများ၌၊ (ကံ-တပါးသော၊ သီလံ-သီလသည်၊) ဟောတိ–ဖြစ်၏၊(တနည်း)သီလသ္မိံ - သီလအပေါင်းတွင်၊(ကံ-သော၊ သီလံ-သည်၊)ဟောတိ-၏၊(တနည်း) ဣဒမ္ပိ-၌ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ အဿ–၏၊ သီလသ္မိံ– သီလ တပါးသည်၊ ဟောတိ–၏။

အမ္မာ။ ။အာဒိန္နာဒါန ဝိရတိ သီလမှစ၍ စူဠသီလကုန်အောင်ၵင်း, မဇ္ဈိမ သီလကုန်အောင်ၵင်း, မဟာသီလကုန်အောင်ၵင်း ပြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြခဲ့သည့် အတိုင်း အနက်ပေး၍ "ဣဒမ္ပိသ ဟောတိ သီလသ္မိံ" ကိုလည်း "ဣဒမ္ပိ–၌ အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း"စသည်ဖြင့် အနက်ပေးပါ။

သန္တိကမ္မာဒိ ဝိရတိ သီလ။ ။ပေ၊ ဣတိ ဝေရုပါယ တိရစ္ဆာန ဝိဇ္ဇာယ မိစ္ဆာဇီဝါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ ဣဒမ္ပိ – ၌ သန္တိကမ္မာဒိ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာဖြင့် မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ အဿ-၏၊ သီလသ္မိံ-၌၊ (ကံ-သော၊ သီလံ–ဃည်၊) ဟောတိ–၏၊(တနည်း)သီလသ္မိံ–တွင်၊(ကံ သီလံ)၊ ဟောတိ၊ (တနည်း)ဣဒမ္ပိ–လည်း၊ အဿ-၏၊ သီလသ္မိံ-သည်၊ ဟောတိ၊ [၌တွင် မဟာသီလပြီးပြီ။] ဣဒံ- ၌ စူဠသီလ မဇ္ဈိမသီလ မဟာသီလ သုံးပါးအပေါင်းသည်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သီလသ္မိံ-သီလသည်၊ ဟောတိ- ၏၊["ဣဒမဿ ဟောတိ သီလသ္မိံ"ဟူသော ၌ပါဠိတော်သည် ယခုစာအုပ်များ၌မရှိ၊ရှိသင့်ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

မဟာရာဇ-ဇာ၊ သ(သော)ဘိက္ခု-သည်၊ ဧဝံ– ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစိ အစဉ်ဖြင့်၊သီလသမ္ပန္နော-သီလနှင့်ပြည့်စုံသည်၊(ဟုတ္တွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ကြောင့်၊) ယဒိဒံ (ဘယံ)-အကြောင် အတ္တာနုဝါဒစသော ဘေးသည်၊ သီလသံဝရတော– သီလကို စောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊(ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊)တံ ဘယံ-အတ္တာနုဝါဒ စသော ထိုဘေးကို၊ ကုတောစိ – တစုံတခုသော သီလသံဝရကြောင့်လည်း၊ နသမနုပဿတိ-မတွေ့ မကြုံရတော့၊(ဦးကာဟောင်းအလို တနည်းကား)သီလ သမ္ပန္နော–သည်၊ (ဟုတ္တွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ယဒိဒံ (ဘယံ)-သည်၊ သီလာ

သံဝရတော (သီလ + အသံဝရတော) – သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ (ဘဝေယျ)၊ တံ ဘယံ–ကို၊ ကုတောစိ–တစုံတခုသော သီလအသံဝရကြောင့်လည်း၊ နသမနုပဿတိ–မတွေ့မကြုံရတော့။

မဟာရာဇ- ဇာ၊ သေယျထာပိ - ဥပမာမည်သည်ကား၊ ခတ္တိယော - ဇာတ်အားဖြင့် မင်းမျိုးဖြစ်သော၊ မုဒ္ဓါဘိသိတ္တော – ဦးထိပ်၌ အဘိသိက်ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးသော၊ ဝါ – အဘိသိက်ခံပြီးသော၊ နိဟတပစ္စာမိတ္တော - နှိမ်နင်းအပ်ပြီးသော ရန်သူရှိသော၊ ဝါ – ရန်သူဟူသမျှကို နှိမ်နှင်းပြီးသော၊ ရာဇာ-သည်၊ ယဒိဒံ(ဘယံ)-အကြင်ဘေးသည်၊ ပစ္စတ္ထိကတော-ရန်သူကြောင့်၊ (ဘဝေယျ)၊ (တံ)ဘယံ- ကို၊ ကုတောစိ- တစုံတယောက်သော ရန်သူကြောင့်လည်း၊ နသမနုပဿတိ သေယျထာပိ-မတွေ့မကြုံရတော့သကဲ့သို့၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဝေမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဘိက္ခု ဧဝံ သီလသမ္ပန္နော (ဟုတ္တာ- ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ယဒိဒံ(ဘယံ)-အတ္တာနုဝါဒစသော အကြင်ဘေးသည်၊ သီလသံဝရတော-သီလကိုစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ (တနည်း)သီလာသံဝရတော (သီလ+အသံဝရတော)- သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်၊ (ဘဝေယျ)၊ တံ ဘယံ–ကို၊ ကုတောစိ- တစုံတခုသော သီလသံဝရကြောင့်၊ (တနည်း) တစုံတခုသော သီလ အသံဝရကြောင့်၊ နသမနုပဿတိ- မတွေ့မကြုံရတော့။

သော- ထိုရဟန်းသည်၊ အရိယေန - မြတ်သော၊ ဝါ - ဖြူစင်သော၊ ဣမိနာ သီလက္ခန္ဓေန - ဤ သီလအစုနှင့်၊ သမန္နာဂတော - သည်၊ (ဟုတ္တာ - ၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) အစ္ဆန္တံ– မိမိသန္တာန်၌၊ အနဝဇ္ဇသုခံ – အကုသိုလ်အပြစ် အာပတ်အပြစ်မရှိသော ကာယိကသုခ စေတသိကသုခကို၊ ပဋိသံဝေဒေတိ- ခံစားရ၏၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအားဖြင့်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သီလသမ္ပန္နော–သီလနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ- ၏။ [ကထဆုံး မဟာရာဇ ဘိက္ခု သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ ဟူသောအမေးကို ဖြေတော်မူသည်။]

× × × × × × ×

ဋီကာဟောင်းနည်း။ ။သီလသံဝရတောနေရာဝယ် သီလာသံဝရတောဟူသော ပါဌ်ကို ဋီကာဟောင်း၌ ဖွင့်ထား၏၊ ထိုနည်းကို ဋီကာသစ်က မကြိုက်ပါ၊ သို့သော် ဥပမာန၌ "ယဒိဒံ ပစ္စတ္ထိကတော" ဟု ရန်သူကိုပြသောကြောင့် ဤ၌လည်း ယဒိဒံ သီလာသံဝရတော (သီလ + အသံဝရတော) ပါဌ်သည်သာ ဥပမာနှင့် သာ၍လျော်သည်ဟု ထင်ပါသည်၊ မှန်၏–ရန်သူကြောင့် ဘေးဖြစ်စရာရှိသကဲ့သို့, သီလကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့်သာ ဘေးဖြစ်စရာရှိပါသည်။

သီလသမ္ပန္နော၏အကျယ် ပြီး ပြီ။

ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ

[ဣန္ဒြိယသည် ဂုတ္တဒ္ဓါရော၏အကျယ်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ကထဉ္စ မဟာရာဇ"စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] မဟာရာဇ-ဇာ၊ ကထဉ္စ - အာဘယ်သို့လျှင်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဣန္ဒြိယေသု-စက္ခုစသား, ၆ ပါးသောဣန္ဒြေတို့၌၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရော - စောင့်ရှောက်အပ် ပိတ်ဆို့အပ်သော တံခါးရှိသည်၊ ဟောတိ-နည်း။

၁။ မဟာရာဇ- ဇာ၊ ဣခ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု - သည်၊ စက္ခုနာ - စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ဝါ– အကြောင်းစက္ခု, တင်စားပြုသည့်, စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ရူပံ– ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ, ရူပါရုံဟူသမျှကို၊ ဒိသွာ - မြင်ရ၍၊ ဝါ- မြင်ရသည်ရှိသော်၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ–မိန်းမဟုဎင်း, ယောကျ်ားဟုဎင်း သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာဖြစ်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ, မတင့်တယ်သောအခြင်းအရာဟူသော နိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့်

× × × × × × ×

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ။ ။ကာရဏာဝသေန (ရူပါရုံကိုမြင်ဘို့ရန် အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်) စက္ခုတိ လဒ္ဓ ဝေါဟာရေန ဒဿနသမတ္ထေန (စက္ခုဟု အခေါ်အဝေါ်ကိုရသော မြင်စွမ်းနိုင်သော) စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ဒိသွာ၊ ... ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။

ကာရဏာဝသေန။ ။"ကာရဏာဝသေန လဒ္ဓဝေါဟာရ-အကြောင်းနှင့်စပ်သဖြင့် ရအပ်သောအမည်"ဟူသည် ကာရဏူပစာရ အမည်ပင်တည်း၊ "စက္ခုနာ"အရ စက္ခုပသာဒကို မုချရသော်လည်း ထို ပသာဒဖြင့် ရူပါရုံကိုမမြင်နိုင်၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်သာ မြင်နိုင်သောကြောင့် "အကြောင်း စက္ခု၏အမည်ကို အကျိုး စက္ခုဝိညာဉ်ပေါ်၌ တင်စားထားသော ကာရဏူပစာရစကား ဖြစ်ပါသည်" ဟူလို၊ ဤအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးပါသည်။ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ ကာရဏူပစာရအပြင် "နိဿယဝေါဟာရေနဝါ ဧတံ နိဿိတဝစနံ၊ ယထာ မဉ္စာ ဥက္ကာဠိံ ကရောန္တိတ်"ဟု တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ထိုအလိုဋ္ဌာနူပစာရဟု မှတ်ပါ။]

သသမ္ဘာရကထာ။ ။"စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်"ဟု တိုက်ရိုက်ဟောတော်မမူဘဲ "စက္ခုနာ"ဟု ဟောတော်မူခြင်းကို "သသမ္ဘာရကထာ"ဟု ခေါ်၏၊ "စက္ခုဝိညာဉ်၏အကြောင်းအဆောံအဉုံးဖြစ်သော စက္ခုပသာဒနှင့်တကွ ဆိုအပ်သောစကားဖြစ်သည်" ဟူလို၊ ဥပမာ–"ဓနုနာ ဝိဇ္ဈတိ–လေးဖြင့် သားကောင်ကို ပစ်ခွင်း၏"ဟူရာ၌ အဆောံအဉုံးဖြစ်သော လေးနှင့်တကွ မြား ကို ဆိုထားသကဲ့သို့တည်း။

နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ။ ။ဤထိုပုရိသ နိမိတ္တံဝါ သုဘနိမိတ္တာဒိကံဝါ ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ နိမိတ္တံ ဆန္နရာဂဝသေန ဂဏှာတိ၊– အင်္ဂသာလိနိ နိက္ခေပကဏ္ဍ၊ .... နိမိတ္တအရ ပဌမနည်း၌ မိန်းမ ယောကျ်ား ဟု သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်ကို ယူရ၏၊ ဒုတိယနည်း၌ လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော သုဘအခြင်းအရာ (အာဒိဖြင့် အသုဘအခြင်းအရာ) ကို ယူရ၏။

ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ – မဖြစ်၊ အနုဗ္ဗူနဂ္ဂါဟိ–လောဘ ဒေါသ စသော ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန် ထင်ရှားစေတတ်သော လက် ခြေသဏ္ဌာန်, စကား ပြောသံ, ပြုံးရယ်ဟန်စသော နိမိတ်ငယ်ကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်။

ယတ္ထာဓိကရဏံ (ယတော+ အဓိကရဏံ) – အကြင် စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ - မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေကြောင့်၊ စက္ခုန္ဒြိယံ – စက္ခုန္ဒြေကို၊ အသံဝုတံ - မစောင့်စည်းသည် (ဖြစ်၍)၊

× × × × × × ×

မဟာဋီကာ။ ။ဇုတ္ထိပုရိသ နိမိတ္တံဝါတိ ထွေ ဇုတ္ထိသန္တာန သန္ဓိသိတံ ရုပမုခေန ဂယ္ဟမာနံ (အဆင်းကိုပဓာနပြု၍ ယူအပ်သော) သဏ္ဌာန်၊ပေါသဗ္ဗံ ဇုတ္ထိတိ သဠာနနသဏ္ဌာရဏဘာဝတော ဇုတ္ထိနိမိတ္တံ၊ သုဘနိမိတ္တားဒိကံဝါတိ ထွေ ရာဂုပ္ပတ္တိ ဟေတုဘူတော ဇုဋ္ဌာကာရော သုဘနိမိတ္တံ၊ အာဒိသဒ္ဒေန ပဋိဃနိမိတ္တာဒိနံ သင်္ဂဟော၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ သီလနိဒ္ဒေသ။

ပဋိဃနိမိတ္တာဒိ။ ။အာဒိဖြင့် ဥပေက္ခာဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သုဘ အသုဘ၏အလယ်ဖြစ်သော မဇ္ဈတ္တအာရုံကိုလည်း ယူရ၏၊ မစောင့်စည်းသူမှာ ထိုမဇ္ဈတ္တ နိမိတ်၌ မောဟကိလေသာ ဖြစ်နိုင်ပြန်၏။ [ကာမဉ္စေတ္ထ ပါဠိယံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာဝသရူပတော အာဂတာ၊ ဥပေက္ခာ နိမိတ္တာသာပိ ပန သင်္ဂဟော ဇုန္ဆိတဗ္ဗော၊ အသမပေက္ခဏော (မညီမမျှ ရှုခြင်း၌) ဥပပဇ္ဇနကမောဟာသာပိ အသံဝရဘာဝတော၊–မဟာဋီကာ။]

အနုဗ္ယဉ္ဇနဂ္ဂါဟိ။ ။လက္ခဏာတော်ကြီး, လက္ခဏာတော်ငယ်ကိုပြုရာ၌ လက္ခဏာတော်ငယ်တို့ကို "အနုဗ္ယဉ္ဇန" ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း မိန်းမပုံသဏ္ဌာန်, ယောကျ်ားပုံသဏ္ဌာန်တို့၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လက်ခြေ စသော အင်္ဂါငယ်တို့ကို "အနုဗ္ယဉ္ဇန" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ကြည့်ပြီး၌သာအခါ ထို အင်္ဂါငယ်တို့၏ တင့်တယ်ခြင်း သုဘ, မတင့်တယ်ခြင်း အသုဘကို ဆက်လက်၍ကြည့်တတ်၏၊ စကားပြောပုံ, ပြုံးရယ်ပုံ, ကြည့်ရှုပုံတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းသုဘ, မတင့်တယ်ခြင်း အသုဘကိုလည်း သတိပြု၍ ကြည့်ရှုတတ်၏၊ ထိုအခါ သုဘဖြစ်လျှင် ရာဂ (အဘိဇ္ဈာ), အသုဘဖြစ်လျှင် ဒေါသ ဒေါမနဿတို့ ဖြစ်ရပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် လက် ခြေ စသော အခြင်းအရာတို့ကို "ကိလေသေ–ကိလေသာတို့ကို+ အနုဗ္ယဉ္ဇယတိ– နောံထပ် ထင်ရှားစေတတ် (ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်) ၏" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အနုဗ္ယဉ္ဇနဟု ခေါ်ရသည်။

အဋ္ဌကထာ။ ။အနုဗ္ယဉ္ဇနဂ္ဂါဟိတိ ကိလေသာနံ အနုဗ္ယဉ္ဇနတော ("အနုအနုဗ္ယဉ္ဇနတော" ဟုလည်းရှိ၏၊) ပါကဋဘာဝကရဏတော အနုဗ္ယဉ္ဇနန္တိ လဒ္ဓဝေါဟာရံ ဟတ္ထပါဒသိတဟသိတကထိတအာလောကိတဝိလောကိတာဒိဘေဒံ အာကာရံ ဂဏှာတိ၊ —**အဋ္ဌသာလိနီ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊** [ထမင်းစားရာ၌ ဟင်းသည် ထမင်းအရသာကို သာ၍ ထင်ရှားစေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဟင်းကောင်း ဟင်းလျာကို "ဗျဉ္ဇန" ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ လက် ခြေ, ပြုံးပုံ, စကားပြောပုံစသည်တို့ကိုလည်း ချစ်စရာကို သာ၍ ချစ်စရာကောင်းအောင်, မုန်းစရာကို သာ၍ မုန်းစရာကောင်းအောင် ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့်လည်း အနုဗ္ယဉ္ဇနဟု ခေါ်ရသည်။]

ဝိဟရန္တိ- နေသော၊ နံ (ဘိက္ခံ၂) - ထိုရဟန်းကို၊ (အဲနိရဟန်းကို၊) အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ-အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿဟူကုန်သော၊ ပါပကာ-ယုတ်မာကုန်သော၊ ဝါ- မိမိကိန်းရာ, သတ္တွာကို, အပါယ်လေးရွာသို့ ရောက်စေတတ်ကုန်သော၊ အကုသလာ– အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တရားတို့သည်၊ အန္တာဿဝေယျံ၂-အစဉ်တစိုက်, လိုက်ကုန်ရာ၏၊ ဝါ-လွှမ်းမိုးကုန်ရာ၏၊ တဿ-ထို စက္ခုန္ဒြေကို၊ သံဝရာယ-စောင့်စည်းခြင်းငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်, အားထုတ်၏၊ စက္ခုန္ဒြိယံ - စက္ခုန္ဒြေကို၊ ရက္ခတိ- စောင့်ရှောက်၏၊ (စောင့်ရှောက်၍ နေ၏၊) စက္ခုန္ဒြိယေ– စက္ခုန္ဒြေ၌၊ သံဝရံ-မပျက်မစီး, စောင့်စည်းနိုင်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏။

× × × × × × × ×

ယတ္ဝာဓိကရဏံ။ ။ယတ္ဝာဓိကရဏာန္တိ အာဒိမှ ယံကာရဏာ, ယသ္မာ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရသ္မာ ဟေတု (အကြောင်စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ဧတံ (နေံအဖွင့်) ပုဂ္ဂလံ သတိကဝါဠေန အသံဝုတံ အဝိဟိတ စက္ခုဒ္ဒါရံ ဟုတ္ဝာ ဝိဟရန္တံ ဧတေ အဘိဇ္ဈာဒယော ဓမ္မာ အန္တာဿဝေယျုံ၂၊ အနုဗန္ဓေယျုံ၂ (အဇ္ဈောတ္ထရေယျုံ၂)။ [အနု+အာပုဗ္ဗ သုဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကိုရည်ရွယ်၍ အနုဗန္ဓေယျုံ၂ဟု ဖွင့်၏၊ နောက်က တကောက်ကောက်လိုက်နေသည်ဟု ယူမည်စိုးသောကြောင့် အဇ္ဈောတ္ထရေယုံ၂ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။] အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီနိဿယ၌ ရှုပါ။

မူလဋီကာ။ ။အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် “ ယတ္ဝာဓိကရဏံ– အကြောင် စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်”ဟု အနက်ပေးရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် “ယတ္ဝာဓိကရဏာန္တိ ဟိ ယသ္မာ စက္ခုန္ဒြိယသ္မာ ကာရဏာတိ အတ္ထော၊ ကိဒိသသ္မာ ကာရဏာတိ၊ အသံဝုတသ္မာ” ဟု ဖွင့်သော မူလဋီကာအလိုအားဖြင့် “ အကြောင် မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေဟူသော အကြောင်းကြောင့် ” ဟု ပေးရသည်၊ ဤသို့ စက္ခုန္ဒြေကို ပဓာနရအောင် ပေးမှလည်း “တဿ သံဝရာယ – ထို စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်စည်းခြင်းငှါ”ဟူသော နောက်စကားနှင့် လိုက်လျောနိုင်ပါသည်။ [မဟာဋီကာ၌လည်း အလားတူပင် ဖွင့်၏။]

တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ။ဤစကားကိုပင် “ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ၊ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ”ဟု ထပ်၍ ဟောတော်မူသည်ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ [ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇန္တော ယေဝစ ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ၊ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိတိ ဝုစ္စတိ၊– ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။]

ဒိဒိအာထင်။ ။မိမိကား–ဥပုသ်စောင့်သောအခါ (၁) သီလကို ဆောက်တည်ခြင်း၊ (၂) ဆောက်တည်ထားသည့်အတိုင်း မကျိုးမပေါက်အောင် သတိထား၍စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ (၃) အတော်စောင့်မိသောအခါ သတိမထားရတော့ဘဲ စောင့်စည်းခြင်းကိစ္စ အသားကျသကဲ့သို့, ဤဥဒ္ဒါလည်း ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို (၁) စ၍ကျင့်ခြင်း၊ (၂) သတိထား၍ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ (၃) အသားကျ စောင့်စည်းမှုသို့ ရောက်နေခြင်းအားဖြင့် ၃ မျိုးကွဲပြားသည် ဟု ကြံမိပါသည်၊ ကောင်းစွာမကျင့်ရာ ဝါရဋ္ဌလည်း (၁) စ၍မကျင့်ခြင်း၊ (၂) ကျင့်သော်လည်း မစောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်း၊ (၃) စောင့်ရှောက်နိုင်သော်လည်း အသားမကျသေးခြင်းအားဖြင့် ၃ ပါးပင် ပြားနိုင်ပါသည်။

၂။ သောတေန-သောတပသာဒဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းသောတ, တင်စား၍ သည့်, သောတဝိညာဉ်ဖြင့်၊ သဒ္ဒံ-ဇာဋ္ဌ အနိဋ္ဌ, သဒ္ဒါရုံဟူသမျှကို၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ဝါ-ကြားရသည်ရှိသော်၊ ဝါ- ကြားရခြင်းကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ-သဒ္ဒါရုံတည်ရာဝတ္ထု၏ ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ ဝါ- ကိလေသာ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ, မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာဟူသောနိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ-လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန်ထင်ရှားစေတတ်သော ပြောပုံဆိုပုံ အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူစေလ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ ယတ္ထာဓိကရဏံ-အကြင်သောတိန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-အကြင် မစောင့်စည်းအပ်သော သောတိန္ဒြေကြောင့်၊ပေ၊ သောတိန္ဒြေယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။

၃။ ဃာနေန-ဃာနပသာဒဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းဃာန, တင်စား၍သည့်, ဃာနဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဂန္ဓံ-ဇာဋ္ဌ အနိဋ္ဌ, ဂန္ဓာရုံဟူသမျှကို၊ ဃာယိတွာ-နံ၍, ရှုရှု၍၊ ဝါ-သော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ-ဂန္ဓာရုံတည်ရာဝတ္ထု၏ ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ, မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ-လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန် ထင်ရှားစေတတ်သော မွေးပုံ နံပုံ အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ပေ၊ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။

၄။ ဇိဝှါယ-ဇိဝှါပသာဒဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းဇိဝှါ, တင်စားရာသည့်, ဇိဝှါဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ရသံ-ဇာဋ္ဌ အနိဋ္ဌ, ရသာရုံဟူသမျှကို၊ သာယိတွာ-သာယာ၍၊ ဝါ- သော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ-ရသာရုံ တည်ရာဝတ္ထု၏ ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ, မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ-လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန် ထင်ရှားစေတတ်သော မွေးပုံ နံပုံ အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ပေ၊ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။

၅။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေန-ကာယပသာဒဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းကာယ, တင်စား၍သည့်, ကာယဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-ဇာဋ္ဌ အနိဋ္ဌ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူသမျှကို၊ ဖုသိတွာ-ထိ၍၊ ဝါ-သော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ- ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏တည်ရာ ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်

ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာ၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ-လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန် ထင်ရှားစေတတ်သော အတွေ့ကောင်းပုံ မကောင်းပုံအခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ပေ၊ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။

၆။ မနသာ-မနောဒွါရဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်း မနော, တင်စားပြောသည့်, မနောဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ဇာဠ အနိဋ္ဌ, ဓမ္မာရုံဟူသမျှကို၊ ဝိညာယ-သိရ၍၊ ဝါ-သော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ - ဓမ္မာရုံ၏ တည်ရာ ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်ကြီးကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူးလေ့ရှိသည်၊ ဝါ - ကိလေသာ၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ မတင့်တယ်သော အခြင်း အရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ-လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန် ထင်ရှားစေတတ်သော သဘာဝ အခြင်းအရာ ပညတ်အခြင်းအရာကို ကိလေသာစိတ်ဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်၊ နဟောတိ၊ ၊ပေ၊ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အရိယေန-မြတ်သော၊ ဣန္ဒြိယသံဝရေန-ဤဣန္ဒြိယသံဝရအကျင့်နှင့်၊ ဝါ-ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို မပေါက်ကြားအောင် စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော ဤအကျင့်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊(ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌၊ အဗ္ဗောကိဏ္ဏော-ကိလေသာအပေါင်း, သွန်းလောင်း ထည့်ခတ်ရခြင်း မရှိ , အဓိစိတ္တသမာဓိနှင့် ယှဉ်သောသုခကို၊ ပဋိသံဝေဒေတိ - ခံစားရ၏၊ မဟာရာဇ - ဇာ၊ ဧဝံခေါ - ဤသို့လျှင်၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဣန္ဒြိယေသု- စက္ခုစသား, ၆ ပါးသော ဣန္ဒြေတို့၌၊ ဂုတ္တဒ္ဝါရော-စောင့်ရှောက်အပ် ပိတ်ဆို့အပ်သော တံခါးရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

× × × × × × ×

နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ။ ။ရူပါရုံကိုမြင်၍ နိမိတ္တကိုယူရာ၌ ရူပါရုံ၏တည်ရာ ဇာတိပုရိသတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ယူရသကဲ့သို့, သဒ္ဒါရုံကိုကြားရာ စသည်တို့၌လည်း သဒ္ဒါရုံစသည်တို့၏ တည်ရာဝတ္ထုမှာ ပုံသဏ္ဌာန်ခြင်္ဂါရှိ၏၊ ထို ပုံသဏ္ဌာန်ကို နိမိတ္တအဖြစ်ဖြင့် ယူရသည်၊ အနုဗျဉ္ဇနကို ယူရာ၌လည်း ထိုပုံသဏ္ဌာန်၏ အစိတ်အစိတ် အခြင်းအရာကို "အနုဗျဉ္ဇန" ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဣန္ဒြိယသံဝရကထာ ပြီး ပြီ။

၁၃၃၂-ခု၊
ပဌမ အကြိမ်ရိုက်, အုပ်ရေ (၁၀၀၀)။

☆

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၊
မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (၀၇၀၆)၊ မဟာဂန္ဓာရုံ- စရပ်ဝင်း,
အမရပူရမြို့။

☆

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)
မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (၀၉၆၁)။
အမှတ် (၅၀၃), ဂျ လမ်း, မန္တလေး။

☆

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာပေ ခွင့်ပြုချက်
အမှတ် ( )။

☆

တာဝန်ခံ ဖြန့်ချီသူ-
မောင်အောင်ခန့်
နယူးဘားမား စာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း၊
အမှတ် (၅၀၇) ဂျ-လမ်း, မန္တလေး။